SACRAE ROMANAE ROTAE DECISIONUM A PROSPERO FARINACIO I.C...

SACRÆ ROMANÆ ROTÆ

DECISIONVM

A PROSPERO FARINACIO

I. C. ROMANO SELECTARVM,

NEC VNQVAM ALIAS IMPRESSARVM,

Partis Secundæ Tomus Primus.

ARGVMENTIS, SVMMARIIS, ET TRIPLICI
Indice ab eodem Auctore illustratus.

Cum Priuilegijs Summi Pontificis, Sacræ Cæsareæ Maiestatis, Christianissimi Francorum Regis, Catholici Hispaniarum Regis, Senatus Veneti, aliorumque Principum.

VENETIIS, Apud Iuntas. M DC XVIII.

SVPERIORVM PERMISSV.

DECISIONES ROTÆ.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. LANCELLOTTO.

Romana Viginti millium. Veneris 11. *& Lunæ* 14. *Maij* 1582.

ARGVMENTVM.

Pactum quando dicatur resolutiuum, quando etiam resoluat ipso iure, & resoluto contractu, quando etiam fructus percepti ex re restituenda restitui debent.

SVMMARIVM.

*Reuertatur verbum est resolutiuum, nec aliquod requirit extrinsecum factum.nu.*2.

*Conditio donationis, si non fuerit obseruata, an & quomodo donationem resoluat.nu.*2.

*Reuertatur verbum est commune, obliquum scilicet, & directum.nu.*3. *Declara, vt ibidem.*

*Verbũ cõmune ratione adiuncti potest effici directũ. n.*3.

*Verbum directum appositum, nedum in pacto Legis Commissoria, & adiectionis in diem, & de retrouendendo, sed etiam in omnibus similibus alijs pactis resoluit ipso iure absque alia traditione.nu.*4.*&* 5.

*Pactum resolutiuum in cõtractibus an, & quando resoluat ipso iure.nu.*5.

*Oratio vna determinans plura determinabili a illa aque omnia determinat.num.*6.

*Qualitas adiecta verbo posito in fine orationis refertur ad aliud praecedens.nu.*6.

*Et copula est repetitiua in vtraque parte orationis earũdem qualitatum.nu.*6.

*Resolutio contractus quando fit ipso iure, res restitui debet vna cum fructibus perceptis.nu.*8.*&* 9.

*Pactum resolutiuum vbi sit sub conditione, deficiente cõditione restituendi sunt fructus percepti.n.*9.

*Conditione non adimpleta actus habetur pro non facto. num.*9. *in fine.*

*Testis vbi deducitur ad non titulum fructus sunt restituendi.nu.*10.

*Pronomẽ ipsum, demonstrat, & repetit id, quod ante fuit expressum.nu.*11.

*Pertinentiarũ appellatione veniunt etiã fructus.n.*12.

*Contrahentium verisimilis mens semper attendi debet. nu.*12.*&* 13.

*Aequalitas inter cõtrahẽtes semper seruanda est.n.*14.

DECISIO I.

1 Rdinauerunt Domini in causa Romana Viginti milliũ inter Christianissimã Reginã, & Serenifs. Madamã Austriæ, & creditores die 14. Maij 1582 pro faciliori exitu Concordię, quã de consensu partiũ tractãt, vt disputaretur infrascriptum dubiũ, videlicet stante cõcordia inita de anno 1560. an in casu succũbentiæ debeat reuerti ad Reginã Castrũ S. Angeli, cum fructibus præteritis a die dictę cõcordiæ, q̃ dubiũ cum fuisset pluries intimatum Agentib. pro Madama, nec curauerint super eo informare, fuit tandẽ Informante tñ parte Reginæ bis ꝓpositũ, nẽpe die Veneris die 11. & die Lunæ 14. Maij 1582. & pro resolutione fuit distincta materia in tres difficultates. Prima est, an versemur in pacto resolutiuo. Secunda, dato q̃ sic, an resolutio fiat ipso iure. Tertia & vltimo, an facta resolutione dẽbet reuerti Castrũ vna cum fructibus perceptis a die Concordiæ vsque ad diem succumbentiæ.

2 Quo ad primã dixerũt nos versari in pacto resolutiuo põderando verbũ Reuertatur. Nã si partes voluerunt Castrũ debere reuerti in euentũ succumbentiæ id non põt esse, nisi per resolutionẽ, quia alioquin necessarium fuisset aliquod factũ Madamæ, puta illius retrocessio, vel aliquis alius titulus, qui cũ non fuerit expressus, oritur resolutio, vt probatur. in l. 1. §. item cũ ipse iuncto §. fi. de donat. vbi si quis donat rem ea mente, vt statim fiat accipientis, si tñ velit illam ad se reuerti sub conditione si quid factũ fuerit, vel ne, dicĩt ibi, quod illa est regulatiua conditio donationis.

3 Quo vero ad secũdã tenuerunt affirmatiuã opinionẽ, q̃a licet verbũ Reuertat̃ sit cõmune, s. obliquũ, & indirectũ, vt no. Doct. in l. cẽturio. de vulgari, & pup. substit. & præsertim ibi Ias. n. 72. Rip. n. 194. cũ alijs, de quibus latè per Tiraq. in l. si vnquã. in ver. Reuertatur. nu. 6. cum seq. C. de reuocan. donat. tñ verbum

A Com-

Cōmune ratione adiuncti poteſt effici directū, veluti ſi addantur verba pleno iure, vt not. Bart. in Authēr. hæc vſus præſtatio. C. de ſacroſ. eccleſ. Abb. in c. conqueſtus. nu. 4. vbi Felin. n. 1. cum ſeq. de for. compet. Rip. in d. l. centurio. nu. 182. Galian. 518. Tiraquell. in d. ver. Reuertat̄. n. 138. verſ. quadrageſimoprimo.

4 At verbū directum appoſitum, ne dum pacto Legis Cōmiſſoriæ, & adiectionis in diē, & de retrouēdendo ſed etiam in omnibus alijs ſimilib. pactis reſoluit ipſo iure abſq; aliqua traditione ſecūdū veriorē, & magis receptā opinionē, licet multi, & magnæ authoritatis Doct. cōtrariū tenuerint, vt per Couar. var. reſol. lib. 3. c. 8. nu. 2. verſ. verum. & in hac ſpecie Tiraq. cōuēt. §. 1. Gloſ. 7. num. 14. & 15. nouiſſime Io. Lup. in l. 2. num. 8. C. de pactis inter emptor. & venditorem.

5 Et in terminis pacti de quo agit̄ Scil. de retrouend. facti cū verbis directis videlicet pleno iure, ꝙ reſoluat ipſo iure eſt glo. in d. l. 1. verſ. mortis. in fin. de donat. vbi notat Bar. Ang. Caſtr. & alij. Iaſ. in d. l. ab emptione. nu. 7. de pact. Tiraq. in d. gl. 7. nu. 17. & in d. verb. Reuertatur. nu. 138. & eſt cōmunis opinio de qua per Couarru. in d. c. 8. nu. 1. verſ. 2. eadem concluſio.

6 Nec dicendū eſt huiuſmodi verba pleno iure fuiſſe adiecta verbo ſpectet, non aūt verbo Reuertatur, qm̄ cum dictum vtrumque verbum ſit poſitū in vna, & eadem oratione, ac ſub vnico verborū contextu, & determinatur ab illo verbo caſtrum, quemadmodū pleno iure dicta verba determinant verbum ſpectent, ita etiā debent determinare verbum Reuertatur, argumento l. iam hoc iure. de vulgari, & pupillari ſubſtitutione. pro quo facit regula text. in l. dolo. in prin. de ſeruo corrupto, vbi qualitas adiecta verbo poſito in poſteriori parte orationis, refert̄ etiā ad aliud præcedens eiuſdem orationis, & ibi notat Bart. inferens ad ſtatuta, de quo per Dec. conſ. 92. nu. 2.

7 Comprobat̄ hæc interpretatio ex dictione, & ibi, & ad eos pleno iure, q̄ copula cenſetur repetere in vtraque parte orationis, modos, & qualitates, ſiue a parte poſt, ſiuè ante, vt per Faſtol. in dub. 46. n. 8. præterea quemadmodū in aſſignatione Caſtri illa verba pleno iure reſpiciūt vtrūq. verbū ſcil. remaneat, & ſpectet ita etiam debent reſpicere in reuerſione eiuſdem Caſtri.

8 In tertia, & vltima difficultate fuit cōcluſum, quod reuerſio Caſtri fieri debet vna cū fructibus perceptis a die Concordiæ, vſque ad diem ſuccūbentiæ. Ratio eſt, quia qn̄ reſolutio fit ipſo iure debet res ſimul cum fructibus perceptis reſtitui, vt ex pluribus traditis Tiraq. in d. verb. Reuertatur, nu. 282. & de retract. conſuet. §. 5. gl. 2. n. 2. Couar. de var. reſol. c. 9. vol. 3. n. 1. verſ. tandem his diſtinctionibus. Bero. conſil. 165. nu. 22. vol. 1. & in d. c. ad noſtram. nu. 42. de empt. & vend. Coraſ in Miſcellaneis, lib. 3. c. 9. n. 4. Pinell. in l. 2. par 3. num. 63. C. de reſcind. vend. Imol. in c. illo vos. num. 14. de pignor.

9 Præſertim qn̄ pactum fit ſub conditione prout eſt iſtud, de quo agitur, nā deficiente conditione fructus percepti ſunt reſtituendi, l. neceſſario. §. ꝙ ſi pendēte. de peric. & cōmod. rei vēditæ. Rauer. ſing. 229. Rom. ſing. 544. Socin. conſ. 170. col. 4. verſ. Ad tertiū. vol. 2. Couar. in d. c. 9. col. 3. eod. verſ. Tiraq. in d. verſ. Reuertatur. nu. 277. & ratio eſt ſecundū Socin. in d. cōſ. poſt Bart. in l. ſi is, qui pro emptore. in 5. q. princ. de vſufruct. quia conditio trahitur retro ad tempus cōtractus, & habetur, ac ſi actus nunquam fuiſſet celebratus, & nunquam fuiſſet dominium ſublatum.

10 Accedit quia hic titulus reducitur ad non titulum in euentum ſuccumbentiæ ideo fructus ſunt reſtituēdi ſecundū Rom. conſ. 454. n. 27. quē ſequitur Felyn. in c. cum cauſa. col. 8. nu. 30. verſ. & vide. de re iud. Tiraq. in ſupradicto verſ. Reuertatur. num. 278. Natt. conſil. 535. num. 12. vol. 3.

11 Cōfirmat̄ hæc opinio ex illo Pronomine ipſum, qđ demōſtrat, & repetit id, ꝙ ante fuit expreſſum, quaſiꝙ caſtrū cū omni ſua vtilitate, cōmodo, & fructib. perceptis reuertat̄, & quod Regina tantū habeat, quantū ſi Caſtrum non permanſiſſet apud Madamam.

12 Non diſplicebat etiam Dominis conſiderando facta de verbo pertinentijs, quarum appellatione veniunt etiā fructus iuxta ea, quæ tradit Dec. cōſ. 516. num. 25. Hæc autē interpretatio congruit veriſimili menti paciſcētium, nam Reginæ loco Caſtri dat̄ ꝓprietas montis recuperandi vna cū fructib. decurrendis a die Cōcordiæ. Madamæ vero datur Caſtrum, ſi igitur Mons non recuperatur, & Regina non habeat, nec fructus, nec proprietates dicti montis, conueniēs eſt, ꝙ caſtrū ſibi reſtitui debeat cum fructibus tāquā ceſſante cauſa dationis caſtri, iux. tex. in l. qui ſe debere. §. fi. de condict. ob cauſ. Cap. de fruct. lib. 4. ca. 10.

13 Videntur etiam contrahentes voluiſſe omnia ſubijcere futuro euentui litis, nam ſi ſuccumberet, nihil lucrari debuiſſet Madama, ſed caſtrum ipſum cū Pertinentijs ipſis, & acceſſorijs caſtri deberet reuerti ad Reginam. In hac autē materia plurimum inſpicienda eſt etiam mens paciſcentium, vt per Tiraq. in d. verb. Reuertatur. num. 63. verſ. 11. fallit.

14 In hanc ſententiam fuerunt Domini moti etiam propter æqualitatem ſeruandam iuxta Auth. de non eligen. ſecund. nuben. §. ſi. cū vulgari, nam quemadmodum in permanſione caſtri facta in fauorem Madamæ, fructus d. caſtri ſpectant ad ipſam ſi non eſt locus ſuccumbentiæ. ita pariter in euentum ſuccumbētiæ debet reuerti cum fructibus. Tum etiam quia hęc interpretatio fauet æquitati, cum alias dicta Concordia tendiſſet in maximum detrimentum Reginæ, ad quam hoc caſtrum ſpectabat ex hæreditate ſuæ Auię S. Alphonſinæ, & ita Domini reſoluerunt informante tantum parte Reginæ.

R. P. D. GIPSIO.

Gerunden. Anniuerſariorum, Lunæ 9. Decemb. 1585.

ARGVMENTVM.

Statutum factum ad tollendum diſſenſiones dicitur factum in vim tranſactionis, & ideo reuocari non poteſt a ſtatuentibus.

SVM-

SVMMARIVM.

Statutũ in vim transactionis factũ reuocari nō pōt.n.1.
Verba dubia interpretari debent contra proferentē.n.1.
Producens scripturam, omnia contenta in ea fateri censetur.num.1.
Administratio debet esse cõmunis eorũ omnium, ad quos spectat vtilitas rei administratæ.num.2.
Statutum præsumitur emanatum ex causa,quæ in eo exprimitur.num.3.

DECISIO II.

1 FVerat aliàs decisum corã R.P.D. meo Seraphino,statutum Bertrandi nequaquã per Episcopum, & Capitulũ reuocari potuisse, qm̃ vim transactionis habere videbaẽ, cum ad materiã dissensionis tollendã, factũ fuisset ad tradita,in c.fi.de pac. in 6.Abb.in c.etsi clerici.§.de adult.nu.10. de iudic. cum alijs in dic. decisione deductis: Quapropter corã me dubitati contingit, an sententia postmodum lata ex hoc duntaxat capite cõfirmanda. Et Dñi dicta dic confirmari posse tenuerunt,si quidem ex verbis dicti statuti deprehenditur, conditũ fuisse ad materiã dissensionis tollendã,vt dictum est,quæ verba,cũ sint ipsorum Statuentium, & consentientiũ cõtra eosdem, probari debent.l.optimã.C.de contrahend.& cõmit. stipul.Aym.de antiq. temp. par.1. nu.63.vers.adde, maxime quia Capitulum dictum statutum in iudicio producit. Vnde omnia in eo cõtenta,fateri nõ dubitaẽ.Aym.cõs.175.n.1.Gabr.de cõfess.cõcl.4.n.14.

2 Secundo,quia ex alijs decisionibus in hac causa factis constat,administrationem huiusmodi anniuersariorum vsq; ad annum.1368.fuisse clauigerum, qui erat beneficiatus,& forsan ipsorum caput,& ab inde citra vsque ad tempus conditi Statuti apud Episcopum,& Capitulum extitisse. Quapropter poterat dubitari, ꝙ beneficiati eorum pristinã possessionem vellent,iuxta decisionẽ Afflic.327.Præsertim cũ vtilitas dictorum anniuersariorum sit tam Beneficiatis, quã Canonicis.Vnde administratio etiam communis esse deberet; Paris cons.90.n.12.lib.4. & ad effectum, vt locus sit transactioni,sufficit timor futuræ litis.l.2. & ibi Ias. post alios. in 1.not. C.de transactionibus. Alex.cons.42.nu.26. vers. non obstat lib.1. Cephal. consil.772.nu.2.lib.2.

3 Quæ vero dñr,quod lis poterat oriri inter Canonicos, non autem inter ipsos,& Beneficiatos, non placuerunt Dñis, quia de tali lite, & dissensione nullibi apparet. Præsumendum igitur erit,statutum,ꝓꝑ causam in eo enunciatam, & de qua satis constat, emanasse. Aym.consil.106.nu.10.

R. P. D. BVBALO.

Cæsaraugustana Status de Morata. Lunæ 26. Octobris 1587.

ARGVMENTVM.

De Teste excommunicato, quod nullam faciat fidem etiam, quod a sententia excommunicationis fuerit appellatum, aut iudex recusatus suspectus, & de Clerico militante in bello siue iusto, siue iniusto, quando irregularitatem incurrat.

SVMMARIVM.

Testi excommunicato non creditur vbi etiam, quod excommunicatio probatur per assertionem testis. numer.1.
Appellatio ab excommunicatione non suspendit effectum excommunicationis, sed requiritur absolutio. num.1.
Appellatio a sententia declaratoria incursus excommunicationis operatur effectum suspensiuum.nu.1.
Excommunicationis effectus non suspenditur per recusationem iudicis.nu.3.
Testis mortuus, qui post examen superuixit, & non fuit repetitus nihil probat.nu.4.
Clericus militans in bello iusto,siue iniusto incurrit irregularitatem quando in bello aliqui sunt interfecti aliter secus.nu.5.
Clericus militando in bello iusto, & hortando alios ad victoriam generaliter, & percutiendo non efficitur irregularis nisi occidat, vel deformet.nu.5.

DECISIO III.

1 DOmini perstiterunt in resolutis quo ad 17. & 18.testes, nempe ꝙ 17. sit repellendus in totum, nec sit ei adhibenda fides, quia fatetur se fuisse excommunicatum a Iudice piarum causarum, nec cõstat quod ante examen fuerit absolutus, & testi excommunicato non creditur c.veniẽs 2. vbi Doctor. de test. c. decernimus. de sentent.excommunic. in 6.& cum hoc sit qualitas, quæ repellit ipsum testem, sufficit quod ipse testis eam fateatur. Bartol. in l.decem. num.6. vers. vnde cum testis dicat. ff. de verbor. obligat. Salic. in Authen. si dicatur.num.1. C.de test.Boss. in tit. de oppo. contra testes. num.82.in fi. & quamuis testis dicat suum procuratorem appellasse, tamen ex hoc non suspenditur effectus excommunicationis, sed requiritur absolutio. c. pastoralis. §.verum. vbi glos. in ver. executionem. & ibi Doct. de appel. Ioannes Andr. in c.is cui. numer.4.de sentent. excommunic. in 6. cum alijs alleg. nec dicatur verba testis esse, & posse intelligi de sententia declaratoria incursus excommunicationis, a qua si appellatur suspenditur effectus excommunicationis, vt per Felyn. in c. Rodolphus. num.43. de rescriptis. quia testis clare, & aperte loquitur, quod fuit citatus,& quia non comparuit fuit excommunicatus,vnde intelligi debet de excõmunicatione ꝓlata propter suam contumaciam, non declaratoria incursus excommunicationis a lege, vel ab homine comminatæ.

2 Nec pōt saluari iste testis ex processu vlt. loco ꝓducto factus coram dic. Iudice dictarū causarū, tū q̄a nō est in forma probanti, tū ēt quia ꝑ ꝑ eius breuitatem iuxt. stylū illarū partiū nō pōt ex eo cōcludenter ꝓbari hæc negatiua, ꝙ in illo ꝓcessu nō cōstat de excōicatione, quinimo potius vr̄ cōstare de cōtrario ex actu facto die 8. Aug. vbi dr̄ breuia hoc est, ꝙ iudex cōcessit lr̄as ad effectū publicādæ excōic. dic. testis, q̄ interpretatio vr̄ satis ꝓbabilis, vt cōcordet cū dicto testis. Nā aut dicit verū, ꝙ fuit excōic. & ei tanq̄ excōic. nō credit̄, aut dicit falsum, & quia est periurus non est ei credendū. Ita arguit Maria. in c. inquisitionis. §. tertiæ dubitationis. nu. 22. & 23. de accusationibus.

3 Nec obstat ꝙ in d. ꝓcessu appareat d. Iudicē fuisse recusatū, & deuentū ad electionē arbitrorū, quia hoc fuit factū post excōic. & quemadmodū app. nō suspēdit excōic. ita nec ēt recusatio Iudicis, quæ ad instar app. ꝓcedit, vt p Bar. & Doc. in l. q̄a poterat ad Treb.

4 Nec obstat ꝙ testis sit mortuus, q̄a non ex hoc est fides adhibenda, cū post examen per multū tēpus superuixerit, in quo potuit de nouo repeti, & examinari ad trad. per Præp. in l. admonendi. prope finē vers. istā limitationē. de Iureiur. Fely. in c. q̄ñ frequenter. col. 5. vers. ad etiam aliū speciale. vt lit. non contest.

5 Circa 18. testē dñi dixerunt illi esse fidē adhiben. vt fuit vlt. loco resolutū nō obstan. hic, quæ de nouo deducunt̄, q̄uis. n. ipse dicat militasse in Italia per x. annos, non tñ sequit̄, ꝙ esset effectus irregularis, q̄a tūc den ū clericus militans in bello iusto siue iniusto incurrit irregularitatē, q̄ñ in bello aliqui sunt interfecti per Plot. de irregular. nu. 20. Abb. in c. petitio. n. 3. de homicid. Specul. in tit. de dispēsat. §. iuxt. n. 51. quinimo si clericus exerceat militiā in bello iusto ēt adhortando ad victoriā generaliter, & percutiendo nō efficitur irregularis nisi ipse occidat, vel deformet, vt per Abb. in d. c. petitio. nu. 3. Naua. in suo Manual. c. 27. n. 215. Cū igit̄ nō ꝓbet̄ cōtestem in tali bello interuenisse, nō pōt dici incurrisse irregular. q̄ tantū in casib. a iure expressis incurritur. c. is qui. de sent. excōm. in 6. Cetera quæ contra 18. testem opponūtur bene fuerunt sublata in decis. vlt. loco in hac causa facta.

R. P. D. BVBALO.

Lucana Canonicatus Lunæ 14. Maij 1590.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus cōcessum ex augumento dotis si sit concessum quadraginta annis ante Concil. Trid. non subiacet ipsius Concil. dispositioni. Item Ius patronatus, ꝙ reuideri debet ab ordinario secundum formam eiusdem Concil. donec reuideatur, validum est.

SVMMARIVM.

Ius patronatus acquiritur etiā ex augumēto dotis. n. 1.
Resignatio beneficij iuris patronatus absq. cōsensu patroni nulla est, nec ius abdicatur a resignante. nu. 2.
Reg. Adriani reuocatoria iuriū patronatus cōprehendit etiā ius patronatus cōcessū ex augumento dotis. nu. 3.
Reualidatio reducit rem ad pristinum statum. nu. 3.
Ius patronatus concessum, a 40. annis citra Concil. Trid. debet reuideri ab ordinario, secus in eo, quod fuit cōcessum quadraginta annis ante Concil. Trid. nu. 4
Ius patronatus, quod vigore Concilij Trid. reuideri debet, donec reuideatur, si patroni sint in quasi possessione præsentandi reputatur validum. nu. 5.
Ius patronatus laicorū non potest dici mixtum. nu. 6.
Iuri patronatus concesso cū clausula, ꝙ non possit derogari &c. non censetur derogatū per simplicem derogationē ex defectu intentionis concedentis. nu. 7.

DECISIO IIII.

1 Matthæus Dinellus obtinēs Canonicatū in Collegiata ecclesia Sācti Michaelis in foro Lucano, illā resignauit in manib. Papę ad fauorē Alex. Marcutij, q̄ de eo fuit prouisus a Sede Apost. postea vero illinc ad paucos dies post tū viginti decessit dic. Matthæus. Dñi aūt de Gilijs ꝓtendentes habere ius patron. ad oēs Canonicatus, & ꝓbendas in dic. Ecclesia Collegiata, ac ēt dict. Canonicatū vacasse per obitū Matthæi præsentarunt Sigismundū Puccinū, qui postea obtinuit institutionē, ac etiā immissus fuit in possessionem dicti Canonicatus; Orta deinde Cōtrouersia inter Sigismūdū, & Marcutiū, nec nō Dños de Gilijs pro eorū interesse Iuris patronatus, & causa cōmissa in Rota; Dubitaui particulariter. An cōstaret de Iure patronatus Dñorū de Gilijs ad effectū, vt præsentatio, & institutio Sigismūdi sit valida, & ad effectū, vt gratia Marcutij corruat, & Dñi cōcluserūt cōstare de iure patronatus ad ꝓdictos effectus nō quidē ex dotatione, & fundatione, nec ex mero priuilegio, sed ex augumento dotis assignatæ ꝑ dic. Dños de Gilijs, vt apparet ex Bulla Leonis X. de anno 1518. in qua Papa in erectione dic. Collegiatæ reseruauit ius patron. Ioan. Paulo, & Matthæo de Gilijs, suisq. hr̄dib. & successorib. in perpetuū ad Decanatū, nec nō Canonicatus ꝓdict. ex eo, quia ex augumēto dotis postea assignarunt scuta duo milla vltra redditus ecclesiarū vnitarū dict. Collegiatæ nec non declarauit huiusmodi ius patronatus eē laicorū, & ꝙ illi nō cēseat̄ derogatū, nisi solū, & dūtaxat casu, quo ēt si laicorum principium tm̄ ex fundatione, & dotatione fuisset cōiter derogatū, aut derogari cōsueuerit.

2 Cū igit̄ cōstet de iure patronatus laicorū, resignatio facta in fauorē Marcutij nō pōt sustineri, & cōsequēter ius remāsit penes resignātē, & intrat ꝓsentatio facta vti de Canonicatu vacante per obitum illius.

3 Nec obstat, quod regula Adriani reuocatoria Iuris patronatus cōprehendat etiā ius patronatus de quo agit̄ ex augumento dotis concessum, q̄a in hac causa ꝓducta fuit gratia Pauli III. in qua hoc ius patronatus reualidat̄, nō obstāte derogatione dic. regulæ Adriani, q̄ reualidatio reducit rē ad pristinum statum.

4 Nec dici potest huiusmodi ius patronatus subiacere subrogationi Concilij Tridentini sess. 25. cap. 9. quia,

quia, vt Sacra Congregatio declarauit in dicto cap. 2. subijciuntur examini, & reuisioni ordinarij patronatus concessi, a 40. annis citra, illi vero qui ante 40. annos concessi fuerunt, ex eo Concilij decreto reuideri ab ordinario non possint; Vnde cum huiusmodi ius patronatus fuerit reseruatum de anno 1518. & sic ante 40. annos a die publicationis Concilij non intrat decretum Concilij, nec attendi debet tempus reualidationis Pauli Tertij, quia, vt dictum est per reualidationem res fuit reducta ad pristinum statum, perinde, ac si regula Adriani non emanasset.

5 Præterea vtcumque sit dato etiam, quod reuideri possit, tamen Domini non admittebant stantibus supradictis, quàm diu tamen non reuidetur, & iudicatum fuerit ecclesię damnosum, hoc ius patronatus est in statu validitatis, præsertim cum patroni sint in quasi possessione præsentandi ad dictos Canonicatus, & in specie ad Canonicatũ, de quo agitur, pręsentauerint præfatum Matthæũ, per cuius obitum nunc vacat ad tradit. in cap. consultationibus de iure patr.

6 Quod vero attinet ad prouisionem Marcutij ex causa resignationis dixerunt Domini in illa non adesse sufficientem derogationem illius Iuris patronatus, & consequenter non esse admittendam, quoniam, & si derogetur iuris patronatus mixto, non tñ hoc ius patronatus mixtum censeri debet, sed Laicorum tantum, siquidem in reseruatione facta per Leonem declaratur hoc ius patronatus esse Laicorum; Vnde mixtũ dici non potest ad tradit. per Lambert. de iure patron. lib. 1. par. 1. artic. 5.

7 Præterea licet fuerit dotata dicta Ecclesia partim ex redditibus Ecclesiasticis, partim ex augumẽto dotis assignatæ per Gilios, nihilominus cum Papa decreuerit non ideo censeri derogatum huic iuri patronatus laicorum Principum ex dotatione, & fundatione, vtique in hac simplici derogatione non includitur huiusmodi ius patronatus reseruatum in fauorem laicorum cum hac qualitate ex defectu intentionis Concedẽtis, vt bene per Put. decis. 308. lib. 3. & ex his Domini Concluserunt Constare de sufficiẽti Iure patronatus ad prædictos effectus.

ILL.^MO^ ET REV.^MO^ D. CARD. PLATTO.

Elusina Pensionis. Lunæ 18. Iunij 1590.

ARGVMENTVM.

Absolutio a iuramẽto, vt suffragetur, quæ requirantur, & simulationis exceptio opponi nõ potest aduersus instrumentum iuratum nõ petita absolutione, præsertim vbi simulationis causa non adest.

SVMMARIVM.

Iuramento contra uenire volens agere non potest petita absolutione. nu. 1.

Periurus a limine iudicij repellendus est. nu. 1.

Absolutio a iuramento obtento ab eo, qui absolutionem nõ petere iurauerat, & obtenta non vti non suffragatur, nisi hæc exprimantur. nu. 2.

Absolutio a iuramẽto non pdest post periuriũ incursum. n. 2.

Prælatus põt disponere moderate de fructib. beneficij. n. 3

Simulatio non præsumitur, vbi non adest causa simulationis. nu. 4.

Simulationis exceptio non potest opponi aduersus instrumentũ iuratũ nõ habita absolutione a iuramento. n. 4.

DECISIO V.

1 Resoluerunt Dñi obstare Dño Abbati agẽti ad nullitatẽ pensionis exceptionẽ periurij, cũ impugnet pensionẽ, quã se iurauit solutuũ, dñ. n. contrauenire iuramento ob cuius reuerentiam prius quam ageret, debuit absolutionem petere Socin. cons. 38. nu. 1. vol. 3. Paris. cõs. 42. n. 14. lib. 1. quapropter repellendus est ab hoc Iudicio. Specul. in tit. de act. q. 1. vers. itẽ ꝙ est periurus. Alex. cõs. 61. n. 19. li. 5. Dec. i c. intelleximus. n. 18. de iud. Rol. cõs. 16. n. 28. lib. 8. Clar. in §. periuriũ vers. ꝑterea piurus.

2 Nec refragatur Abbati absolutio obtẽta a Vicario Vrbis, tũ quia iurauerat eã nõ petere absolutionẽ, & obtenta nõ vti, ꝙ erat exprimendũ in absolutione Felin. c. cõstitutus, n. 14 de rescript. Rol. cõs. 34. nu. 6. li. 1. tũ etiã quia eã obtinuit post incursum periuriũ, & ꝓpea illi non prodest. Felin. in c. 1. n. 18. de Iureiur. Gozad. cons. 59. n. 21. Rol. dict. cons. 34. nu. 2. lib. 1.

3 Nec iuuatur ex eo ꝙ dicat se agere nomine suæ Ecclesiæ, vt eã liberet ab hoc onere pẽsionis, tũ quia ex actis apparet ipsũ nõ tã nomine suæ ecclesię, q̃ ꝓprio egisse, tũ etiã cũ hoc iuramentũ de soluẽdo pensionẽ possit seruari sine dispẽdio salutis æternæ, debet Abbas q̃ diu vixerit, illud inuiolabiliter obseruare Mohed. decis. 2. & decis. 250. nõ põt. n. ipse venire cõtra factũ suũ iuratũ, maxime cũ in hac vita ipsius Abbatis Iurãtis vertat interesse ipsius Abbatis nõ ecclesiæ: concessum enim est Prælato de fructib. sui beneficij moderate disponere. c. relatum. c. adhæc. de tstam. ꝙ facilius in casu admittendũ est, cum hæc pensio fuerit præceptori reseruata ex causa remunerationis ad trad. per Bero. cons. 61. nu. 23. lib. 1.

4 Nõ etiã suffragatur Abbati, ꝙ dicit obligationẽ de soluẽdo pensionẽ fuisse simulatã, tũ quia nulla adferẽ probabilis causa simulationis, sine qua cessat simulatio, Rota decis. 7. de donat. in nou. tũ quia cum nec ex Iuris præsumptione, nec ex lectura Instrumẽti cõstaret de huiusmodi simulatione debuit prius de eo opponere, & petere absolutionẽ Soc. cõs. 5. n. 3. lib. 1. Curt. cõs. 108. nu. 13. & ad tradita per Galles. in sua prax. obligat. cameral. in 2. q. ad 4. par. nu. 3. & 4.

5 Postremo non excusaẽ a periurio ex eo, ꝙ prætẽdit se nuper probasse pactũ de nõ petẽdo pẽsionẽ a Ciuitella Portinario, quia vltra ꝙ spontaneæ solutiones Abbatiæ, quatum vigore datũ est Ciuitellæ mandatũ de manutenẽdo plurimum videntur obstare huic probati. cum alijs deductis per Informantes, satis est ꝙ Abbas antequam induceret testes ad hoc probãdũ inciderat in periurium ob id, quod pensionem impugnauerat, & nullam atque inualidam dixerat, ideoq. a dict. Iudicio isto exclusus remanet ex supradictis.

MO
REV. D. PEGNA DECANO.

Calaguritana prætensæ Confidentiæ Veneris 5. Iunij. 1592.

ARGVMENTVM.

De iurisdictione Iudicis Confidentiarum.

SVMMARIVM.

Iudex Confidentiarum licet habeat facultatem cognoscendi de Confidentijs beneficialibus Simoniacis, non tamen potest cognoscere de Simonia. nu. 1.
Simonia latius patet, quam Confidentia. nu. 1.
Confidentia beneficialis illicita, & Simoniaca, licet sit Simonia non tamen omnis Simonia est Confidētia. n. 1.
Confidentia beneficialis Simoniaca est prohibita per Constitutiones Pij Quarti, & Pij Quinti. nu. 2.

DECISIO VI.

1 DVbitaui in ista causa, quam proposui extra Rotam, & quæ cum voto Rotæ debet cognosci, An sententia per Iudicem confidentiarum lata contra Iustinum Sanitorum, & Didacum Ximenezo Canonicos Calaguritanos esset nulla, vel iniusta, & Domini, omisso capite iniustitiæ super quo particulariter videre voluerunt, conformiter censuerūt fuisse nullam, & reuocandam ex manifesto defectu iurisdictionis prędicti Iudicis, qui licet habeat facultatem cognoscendi de confidentijs beneficialibus Simoniacis, nō tamē de Simonia, quæ latius pateat, quam ista confidentia. quamuis enim omnis confidentia beneficialis illicita Simoniaca sit Simonia, non tamen reciprocatur, vt omnis Simonia sit confidentia.

2 In hoc autem casu dicebāt Domini, quod tametsi aliqua posset prætendi Simonia, de qua erat viden. nulla tamen aderat confidentia beneficialis illicita, & Simoniaca, quam prohibent apostolicæ constitutiones Pij Quarti, & Pij Quinti, super quibus iste Auditor confidentiarum vigore particularis indulti fuit constitutus Iudex ad trad. per Ven. Virū Nauar. in Manua. confessar. c. 23. n. 104. vers. ad duodecimū.

MO
ILLVST. D. CARD. MANTICA.

Burgen. Congruæ de Cudeyo. Veneris 26. Nouembris 1593.

ARGVMENTVM.

Congrua quibus debeatur.

SVMMARIVM.

Congrua debetur Rectoribus Parochialium siue Vicarijs perpetuis, qui personaliter resident, & curam exercēt animarum. num. 1. secus alijs. numer. 2.
Amplia etiam si beneficia habeant tenues redditus, quia sibi imputent, qui illa acceptauerunt. nu. 3.
Cura animarum non censetur annexa beneficio, quod nō requirit personalem residentiam. nu. 1.
Beneficia ex eo, quod sunt patrimonialia non infertur, quod Curam habeant animarum. nu. 2.

DECISIO VII.

1 ALtero, qui tamen fuit sępius citatus, non informante fuit resolutum beneficiatis Oppidi de Cudeyo non deberi Cōgruam portionem, quia illa sane debetur Rectoribus Ecclesiarū Parochialium, siue Vicarijs perpetuis, qui personaliter resident, & curam exercent animarum, c. nulli Episcoporum, ibi, primum tamen sibi, & suæ Ecclesię deseruientibus 12. q. 1. c. 2. de supple. negl. prælat. & c. extirpandæ. §. qui vero. de præbend. Hi autem beneficiati non tenentur personaliter residere, sed possunt per alios deseruire, vt ex depositionibus testiū apparet, ex quo datur intelligi huiusmodi beneficijs non esse annexam curam animarum.

2 Vnde cum in eis deficiat seruitium necessarium, & onus curę, quod est fundamentum assignandæ cōgruæ portionis, consequens est dicere, vt eis cōgrua non debeatur d. c. extirpandæ. §. qui vero, & ibi Abb. nu... de præben. & ita sentit Rebuff. in tract. cōgruę portionis q. 68. & sæpissime fuit decisum in Rota, & præcipue corā Oradino in Calaguritana Congruarū die 16. Nouemb. 1571. quæ decisio loquitur etiā de beneficijs patrimonialibus, qualia sunt ea, de quibus agitur. quia ex eo, ꝙ sint patrimonialia, necessario nō infertur, ꝙ curā habeant animarū, & quo ad ea obtinentes huiusmodi curā exerceant, idem quoq; fuit resolutū corā Sanctissimo tunc Rotæ Auditore in Toletana Cōgruarū 13. Febr. 1576. & rursus in Legionen. Congruæ corā Lauretano die ij. Octob. 1577. & coram Cęs. de Graff. in Burgen. fructuū die 21. Maij, quæ est decisio quarta de pręben. & corā Reuerēdiss. Perusino Pamphilonen. Cōgruarum 7. Iunij. 1593.

3 Neque ad rē pertinet, ꝙ hæc beneficia habeant tenues redditus, quia fuit responsum, eis imputandum esse, ꝙ talia beneficia susceperint. arg. l. Imperator. in fi. ff. de leg. 1. gl. in c. 2. in verb. necessitatem 21. q. 1. ꝙ dictum etiam fuit in dicta Toletana Cōgruarū corā Sanctiss. die 13. Febr. 1526. Quare cū isti beneficiati nō sint adstricti ad personalē residētiā, neq; ad Curā Animarū, cōclusum fuit, Cōgruā eis minime deberi.

R. P. D. LITTA.

Romana fideicom. de Veccijs, Lunæ 29. Maij. 1595.

ARGVMENTVM.

Aperitio oris operatur, vt possit gratia impugnari, nec gratiam reducit ad ius commune, & alia adducuntur, de quibus in Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

Aperitio oris tollit solum effectum clausulæ sublato non autem substantiam gratiæ. nu. 1.

Regul. de iure quæsit non tollen. præseruat non solū ius quæsitum de iure Communi, sed etiam de iure speciali ex aliqua gratia, vel priuilegio. nu. 2.

Iustitia nō patitur aliquid detrahi de iure alterius. n. 3.

Clausula iustitiam faciat non refertur ad ea, quæ sunt expressa in gratia. nu. 3.

Consequens qui vult, censetur velle omne necessarium antecedens. nu. 3.

Subreptio debet probari per allegantem. nu. 4.

DECISIO VIII.

1 FVit resolutū aperitionē oris sufficere Monialibus ad effectū allegandi subreptionem, vel defectū intentionis aduersus motū propriū Iulij III. non aūt vt ille intelligatur redactus ad terminos Iuris, & sic, vt moniales possint procedere aduersus possessores bonorū alias fideicommisso subiectorū, nō secus, ac si fideicōmisso derogatū non fuisset, & ratio est quia per simplicem aperitionem oris tollitur obstaculum Clausulæ sublata, per ꝙ etiam impediebantur Moniales audiri super subreptione, & defectu intentionis concedentis, Cotta decis. 18. & decis. 105. sed non tollitur derogatio ipsius fideicommissi, & sic substantia, & effectus motus proprij, vt alias dictum fuit in illa Cæsaraugustana exemptionis 9. Martij 1594. coram R. P. D. Orano, & 13. Iunij de eodem Anno in eadem Causa coram R. P. D. Decano.

2 Quod comprobatur ex eo quod non fuit derogatum regulæ de Iure quæsito non tollendo, & tamen si Papæ Intentio fuisset per huiusmodi Commissionem cū aperitione oris tollere, cum dicti motus proprij, vtique d. regulæ in specie derogasset, Cum alias censeatur præseruatum non tantum Ius quæsitum alicui de Iure Communi, verum etiam de Iure speciali ex aliqua gratia, vel Priuilegio, prout hoc in casu sequitur, cum creditoribus ipsis vigore dicti motus proprij fuerint data in solutum dicta bona, & eorum possessio translata. Gozad. consil. 41. num. 17. versic. Tertio respondeo, Sarnen. in d. regul. de Iur. quæsit. quæst. 15. in fine Mohed. decis. 82. Put. decis. 1. in regul. de Iur. quæsit. non tollend. Cæs. de Graff. 193. alias 1. de verb. signifi.

3 Nec obstare dixerunt Domini considerationem per Informantes pro Monialibus factam super illis verbis in fine dd. literarum Iulij III. appositis ibi, & Iustitiam faciat, quasi ꝙ nō possit dici ex dictis Literis fuisse derogatum fideicommisso, Cum Iustitia non patiatur aliquid detrahi de Iure alterius l. 2. ff. de his, qui sunt sui, vel alien. Iuris, quia fuit dictum, quod illa verba Iustitiam faciat sint referenda ad assignationem faciendam Creditoribus ipsis Aequa lance, hoc est omnibus . . . non autem ad ea, quæ expressa sunt in dictis litteris, ad Bart. in l. cum propter. ff. de legat. præstand. Oldrad. consil. 330. ad fi. Sarnen. in regula de non tollend. quæst. 1. num. 141. Crescen. decis. 206. in manuscriptis. dum enim Papa vult bona ipsa fideicommisso subiecta non obstante dicto fideicommisso, assignari, & dari in solutum Creditoribus, necessario ipsi fideicommisso per Papam derogatum fuisse dicendum est, Cum qui vult consequens, omne necessarium antecedens ad illud, & velle dicatur l. illud. ff. de acquir. hæred. l. ad rem, & l. ad legatum. ff. de procurat. Doct. passim in c. cū M. de Constit. & in c. ex parte de sponsal. Abb. cons. 76. nu. 3. par. 2.

4 Ad illud autem quod litteræ Iulij III. sint subreptitiæ: fuit responsum de subreptione adhuc non cōstare, & allegantibus incumbere onus probandi eam l. si quis obrepserit. ff. de fals. Aym. consil. 68. nu. 9. Cum alijs per Caputaq. decis. 220. num. 2. par. 3.

R. P. D. LITTA.

Meleuitana prætensarum pensionum Lunæ 19. Februarij 1596.

ARGVMENTVM.

Spolij actio datur hęredi spoliato, & quando impediatur, quando excipitur de non iure in petitorio.

SVMMARIVM.

Remedium recuperandæ competit hæredi spoliato a possessione, quam defunctus habebat. num. 1.

Præsumitur in futurum possidere, qui de præterito possedit. num. 2.

Præscriptio censetur interrupta per executionem monitorij. num. 3.

Spolij actio cessat, quando constat de non iure in petitorio nu 4. Declara, vt nu. 5.

DECISIO IX.

1 DOmini tenuerūt hæredes per viā spolij posse recuperare a moderno Archidiacono terminos pēsionis alias reseruatæ ad fauorē Hilarij super dicto Archidiaconatu a die prouisionis ipsius moderni Archidiaconi citra vsque ad tēpus trāslationis dictæ pēsionis moti ex ratione, quia non dubitatur, quin Hilarius antequam modernus Archidiaconus prouideretur de ipso Archidiaconatu, esset in possessione exigendi dictā pensionem per triginta annos, & vltra. vnde cū de anno 1579. fuerit ei denegata solutio per Modernum Archidiaconum, & sic per consequens fuerit ea spoliatus, Put. decis. 419. nu. 1. lib. 2. Ideo iure merito quemadmodum posset Hilarius si viueret intentare remedium recuperandi Bald. in l. 2. nu. 44. C. de seruit. Afflict. decis. 395.

Rot. diuers. decis. 99. par. 1. ita etiam hodie possent eius hæredes. Put. decis. 293. de rest. spol. in manuscript. & in impress. decis. 189. lib. 1. & 176. nu. 1. & 2. lib. 2. & Mohed. decis. 40.

2 Nec illud intrare posse ad fauorem Archidiaconi, dixerunt Domini, quod licet dicta possessio videatur amissa per negligentiam tanti temporis, & sic per cōsequens nullum possit considerari spolium, tum quia ex actis constat, Hilarium realiter fuisse in possessione exigendi dictam pensionem ab anno 1541. vsque ad annum 1571. & a dicto tempore vsque ad annum 1578. quo fuit prouisus modernus Archidiaconus præsumptione Iuris. tex. in l. 3. §. in admittenda, & §. seq. ff. de acq. poss. & in l. non ignorabit. C. ad exhib. cum vulgar.

3 Vltra quod stante monitorio exequuto nomine Hilarij contra modernum Archidiaconum occasione dictæ pēsionis, & actis reproducto de anno 1579. fuit interruptus cursus temporis si quis aderat habilis ad præscribendum, & de medio eo ipso fuit sublata Hilarij negligentia, si quæ considerari poterat ad effectum prædictum, ita Bar. in l. ex hoc edicto nu. 5. Cast. nu. 4. Alex. num. 11. ff. de eo per quem factum erat, & passim notant Scribētes in l. cū notissimi C. de præscript. triginta annor. tum etiam quia actio spolij secundum opinionē Rotę potest intentari post mille annos Cassad. deci. 6. de rest. spol. Put. decis. 115. li. 1.

4 Ad illud autem quod cessat actio spolij, quando constat de non Iure in negotio principali ex confessione partis fuit responsum, non applicari, cum confessio Hilarij, qua nituntur Informantes pro Archidiacono resultans ex eius prouisione admodum turbida reddatur, tum ex confessione prędicti Archidiaconi postmodum facta, de qua in eius prouisione, qua satis comprobata videtur solutio dictæ pensionis per tantū tempus ad tex. in l. cum de indebito, ff. de probat. cū vulgar. Tum quia in prouisione Hilarij adest clausula augēdi, ad decis. Caputaq. 186. li. 1.

5 Tum denique quia requiritur quod non Ius sit ita notorium, vt contrarium in petitorio per agentem spolio probari non possit. Gab. cons. 51. nu. 17. lib. 1. vnde cum possit probari error dictæ prætensæ confessionis Hilarij, pro quo datur sufficiens fumus ex supradictis, merito, vt dictum est, non applicatur dicta conclusio, vt bene facit ad hoc decis. Palest. 1610. incipien. probandum erat spolium par. 3. diuers. 3. in impressis.

6 Quo vero ad alia deducta pro Archidiacono placuerūt Dn̄is responsiones hic datæ pro Informante pro hæredibus, quas non refero breuitatis gratia, &c.

R. P. D. LITTA.

Firmana Altaris Lunæ 9. Decembris. 1596.

ARGVMENTVM.

Agitur de iustificatione narratorum in gratia si neutri.

SVMMARIVM.

Narrata probantur per confessionem partis. num. 1.
Beneficia simplicia de consuetudine residentiā non requirunt. num 2.
Narratiua qualitatum expressarum in gratia probatur per Testes de publica voce, & fama. nu. 3.
Valor obtentorum sufficit quod semiplene probatur etiā per dictum vnius testis. nu. 4.
Gratia si neutri vbi est iustificata habet locū eo ipso, quod non constat de iure collitigantis. nu. 5.
Patronus non potest post quatuor menses præsentare. n. 6. vbi quod dictum tempus currit a die scientiæ.
Vicinus præsumitur scire ea, quæ in loco vicino contigerunt. num. 6.

DECISIO X.

Dvbitaui, an gratia si neutri Riccardo cōcessa, sit iustificata, & ei suffragetur, & Domini ipso Riccardo tantum Informante affirmatiuam tenuerunt. Nam de existentia beneficij ad altare Sancti Matthæi in Ecclesia Sancti Iacobi terræ Montis Granarij constat in contractibus, de quibus in Summario. nu. 1.

1 Quod vacauerit de mense Octob. 1591. extra Romanam Curiam per obitium Lepidi Cari constat tā ex confessione Iosephi, de qua in illius prouisione ad decis. Aegid. 268. quam ex testibus, de quibus in Summario. num. 3. Quod de dicto altari sic vacante fuerit prouisum Riccardo Apostolica auctoritate, Iosepho vero ordinaria auctoritate ad præsentationem patronorum constat ex lectura vtriusque prouisionis, de quibus in actis.

2 Quod non requirat personalem residentiam satis iustificatur ex eo, quod est simplex beneficium, vt bene concludunt testes, cum ex generali consuetudine simplicia residentiam non requirant, vt sæpius fuit resolutum, vltra quod dantur testes in Summario. numer. 2. qui bene id probant. Quod fructus dicti Altaris non excedant ducatos 24. probat secundus testis iuxta decimum septimum, ibi, non passa 24. ducati, come ho detto di sopra, & tertius iuxta decimū sextū, ibi, e di poca valuta, & non passa 24. ducati.

3 Quod Riccardus sit oriūdus ex Terra Montis Granarij, sit Presbyter, & Doctor, probatur ex testibus, de quibus in Summario nu. 5. maxime in probandis huiusmodi qualitatibus expressis in gratia ad effectū iustificationis sufficiat depositio de publica voce, & fama, Bal. in l. prouidendū. C. de postul. Alex. in addit. ad Bar. in l. de minore. §. plurium. col. fi. in verb. vana vox. ff. de quęst. Caputaq. decis. 277. par. 1. & fuit dictum in illa Toletana Parochialis de Alcaudate 10. Maij præsentis anni, coram Illustrissimo Arigonio.

4 Quod altare Sancti Ioannis, quod Riccardus obtinet, sit beneficium simplex, & non requirat personalem residentiam, & non excedat valorem 34. ducatorum, probat primus super 11. & 12. & secundus super 12. maxime quia in probando valore obten-

obtentorum per iustificationem gratiæ sufficit qualis probatio, & etiam dictum vnius testis Aegid. decis. 364. Caputaque. decis. 273. numero 7. lib. 1. fuit dictum in illa Chisanen. Beneficiorum 6. Nouembris 1592. coram Reuerendo Patre Domino Orano, & in pluribus alijs, quas non refero breuitatis causa. Et quod Altare Sancti Ludouici, ad quod prætendit ius Riccardus sit beneficium simplex, & sit valoris, quadraginta ducatorum, probant primus, & secũdus testes iuxta 16.

5 Hac stante iustificatione, sequitur gratiam ipsam, si neutri suffragari debere Riccardo, cũ eo ipso quod ex reuolutione processus non constat de bono iure Iosephi collitigantis intret ius Riccardi ex dicta gratia, si neutri resultans, vt fuit dictum in illa Iuuanacen. beneficij 27. Ianuarij 1593. coram Illustrissimo Mantica, & in illa Tuden. beneficij de Resal. 8. Nouẽbris 1593. coram Reuerendo Patre Domino Pegna.

6 At de bono iure Iosephi non constat, immo de malo, resultãte ex præsentatione facta per hæredes quõdam Plebani post lapsum quadrimestre datum patronis laicis ad præsentandum c. 1. de iure patronatus in 6. Rebuf. in praxi benef. tit. de deuolutione. num. 3. Rot. decis. 3. vers. at hic. in quæst. nostra de iur. patr. in nouis. quod tempus licet currat a die scientiæ vacationis, satis tamen constat hoc in casu de scientia illarum mulierum hæredum Plebani, quæ præsentare habebant, vt ex testibus, de quibus in Summario. nu. 4. maxime stante vicinitate loci, in quo mortuus est Lepidus ad Terram Montis Granarij, in qua prædictæ mulieres morabantur ad text. in l. si vicinis. C. de nuptijs. & in c. 4. de pręscripti. cum alijs per Corn. consl. 85. nu. 12. lib. 3. ideo. &c.

ILLVSTRISS. D. CARDINALI MANTICA.

Nonantulana, seu Nullius Bonorum. 18. & 22. *Martij* 1597.

ARGVMENTVM.

Prælatus finita emphyteusi, quando teneatur illam renouare alijs descendentibus, an vero eam pro sua Ecclesia retinere. Plura de ui, & effectu pręscriptionis, seu consuetudinis immemorabilis.

SVMMARIVM.

Emphyteusis Ecclesiastica finita quando ex immemorabili consuetudine solita est renouari in descendentes alios tenetur Ecclesia illam renouare, nec potest pro se retinere. nu. 1. & seq.

Præscriptio immemorabilis habet vim priuilegij, & per eam acquiruntur etiam quæ Principi sunt reseruata num. 2

Præscriptio immemorabilis sufficit, quod allegetur, & probetur etiam quod non probetur titulus. nu. 2

Præscriptio immemorabilis habet vim priuilegij, expressi, & concessi ex certa scientia, & proinde habetur, ac si ab eo, qui hanc habet auctoritatem fuisset concessam. numero 3

Præscriptionem immemorabilem habens potest allegare quemcunque titulum voluerit. nu. 4

Emphyteusim accipiens, emphyteoticosque fundos steriles, & paludosos sua cultura fertiles reddens, an expelli possit, & an pensio sibi augeri etiam possit. nu. 5

Emphyteusi Ecclesiastica finita regulariter Prælatus non tenetur illam renouare, sed potest eam pro Ecclesia retinere. num. 6

Ecclesiasticæ rei alienatio in perpetuum prohibita est, nisi ex priuilegio Pontificis alienetur. nu. 7

Papa in rebus Ecclesiæ habet liberam potestatem nu. 7

Consuetudo onerosa Ecclesiæ inualida est. Declara, vt num. 8.

Præscribi non possunt, quæ sunt facultatis. Declara; vt num. 9.

Consuetudo est fortior, quam pactum, & valet in casu, in quo pactum valere non potest. num. 9

DECISIO XI.

1 PRæsupposita immemorabili consuetudine renouandi emphyteusim descẽdentibus post tertiam generationem apud me extra Rotã quęsitum fuit, An Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus Cardinalis Commendatarius emphyteusim post tertiam generationem finitam teneatur ipsis descendentibus renouare, vel bona possit pro Ecclesia retinere, & a Dominis semel atque iterum causa proposita contra Informantes, fuit conclusum, eum non posse bona pro Ecclesia retinere, sed teneri ad reuouan. emphyteusim ipsis descendentibus, sicut ab immemorabili consuetudine necessitas renouandi inducitur. Bald. in auth. si quas ruinas. nu. 4. ibi, secundo quia oritur necessitas. C. de Sacrof. Eccles. Ias. in l. vlt. num. 33. vers. 2. modo. C. de iur. emphyt.

2 Nam præscriptio temporis, cuius initij memoria nõ extat, habet vim priuilegij, ac iusti tituli, ita vt per eam acquirãtur etiam ea, quæ Principi sunt reseruata tametsi obstet præsumptio iuris communis contra præscribentem, c. superquibusdam. de verb. sign. c. 1. de præscript. in 6 l. hoc iure. §. ductus aquæ. ff. de aq. quot. & est. Aretin. cons. 30. num. 4. & seq. Dec. cons. 85. vers. his non obstan. & cons. 231. num. 2. in fin. & 3. vnde sufficit allegare hoc priuilegium, etsi titulus non probetur. Bellon. consil. 1. nu. 5. quinimo sufficit allegare tempus sine titulo. Rota decis. 20. num. 2. de reb. Eccles. non alien. in antiq. Paul. de Castr. consil. 423. num. 2. vers. in contrarium. lib. 2. Alex. consil. 6. nu. 1. & 2. lib. 1. Felin. in c. accedentes. num. 6. versic. sed diceres, & in c. cum officij. nu. 14. de præscript.

Hæc

3 Hæc enim præscriptio habet vim priuilegij expressi, & concessi ex certa scientia, quia proinde habetur, ac si ab eo, qui hanc habeat auctoritatem, fuisset concessum, Corn.cons.384.nu.1.& 3.lib.4.& ideo licentia etiam Papæ, & Principis consensus præsumitur. Arctin.consil.56.in princ.& num.1.& seq. Couar.in c.cum in officijs.nu.9. vers. nam, & illa bona.de testam.& in c.possessor.2.par.§.7.& 10.nu.2. vers. firmet tamen.de reg.iur.lib.6.

4 Proinde qui habet immemorabilem potest allegare quemcunque titulum voluerit, vt est tritum, & promulgatum, & in Rota receptissimum, igitur potest allegare etiam priuilegium renouandi a Romano Pontifice ex certa scientia confirmatum, quo casu in dubium non venit, quia emphyteusis deberet renouari. l.ne cui.C. locat.vbi Bal. qui de simplici etiam pacto renouandi in locatione apposito loquitur, & dicit illam legem esse notabilem pro contractibus emphyteoticis, in quibus permittitur renouatio, & subdit hoc esse verum, & quotidianum, & concedi etiam. Sequitur Ruin.cons.168.nu.27.vers.nec est etiam. nu. 24.lib.1.

5 Item potest allegare eum, qui in emphyteusim accipit fundos steriles, & paludosos sua cultura fertiles reddidisse, & consequenter non posse expelli, nec sibi pensiones augeri. l. quicunque.la seconda, & ibi not. Bart.n.4.& Ang.C. de om.agr.deser.lib.11.& l. cognouimus.§.primo.& ibi Bart.nu.2.C.de mancip.& colo.pater.eod.lib.Paul.de Castro.consil.385. nu.1. lib.2.& Curt.sen.cons.43.num. 7. & 8. quod locum habet etiam in prædijs Ecclesiarum quamuis sine iusta causa, & solennitate non possint alienari c. ad aures.cum glos.de reb. Eccles. non alien. Ruin. consil. 127.num. 15.circa med.lib.1.Berous cons. 83. num. 13.& seq.& nu.15.& cons.89.nu.14.& 15. lib.1. & in consulendo, & iudicando ab hac opinione non esse recedendum scribit idem Bero.cons. 98. num. 13. & seq.lib.1.

6 Non obstat communis Doct.sententia, quod Prælatus ad renouandam emphyteusim Eccles. non possit compelli, quando vult pro se retinere Caput.decis. 303.& seq.par.1. quod nouissime coram me fuit etiã decisum in Rauennaten. Bonorum die 20. Nouembris 1587. cuius copia exhibetur, quia fuit responsum, quod ibi non præsupponitur consuetudo immemorabilis renouandi. In proposito autem illa expresse præsupponitur quæ omnem tollit antiquitatem, vt ex prædictis apparet.

7 Neque obstat quod alienatio rei Ecclesiæ & consequenter emphyteusis perpetua sit prohibita, c.nulli. de reb. Eccles.non alien.§.nos igitur cõiuncto.§.emphyteusim.in auth. de non alien. cum concord. quia cum possit allegari priuilegium Romani Pontificis, huiusmodi alienatio sine dubio valet. Nam summus Pontifex in rebus Ecclesiarum liberam habet potestatem.c.cuncta per mundum.q.9.prima.clem.pastoralis.in fin.de re iudic. Rom.cons.298.nu.2.Paul.de Castr.consil.414.post prin.& consil.436.num.14.& 15.lib.1.Socin.sen.cons.164.num.14.lib.2.& cons. 128.num.2.lib.7.Felin.in c.quæ in Ecclesiarum.nu. 6.de constit.

8 Neque obstat quod consuetudo onerosa Ecclesiæ nullius sit momenti c.1.de his, quæ fiunt a maio.par. Cap.quia si est immemorabilis, vt præsupponit Priuilegiũ Apostolicum, & quilibet alius titulus potest allegari, vt dictum est.

9 Neque etiam refragatur aduersus ea, quæ sunt facultatis, nunquam posse præscribi, l.viam & ibi Bar. & alij. ff. de via publ. quia illud procedit in his, quæ sunt meræ facultatis, & in solo principali consistunt, vt est super viam publicam, vt illa iura, & Bart.loquitur, quod autem quis teneatur ad renouandum ex solo principali nõ consistit, sed plerumque ex pacto oritur, quod quidem parit actionem. Ang.cons.184.nu. 2.& 3. & consuetudo est quoddam præceptum Bal. cons.118.nu.1.vers.& 1.ex regula lib. Immo est fortior quam sit pactum, quia valet consuetudo in casu, in quo pactum valere non potest. Dec.cons.225. nu. 2.Crauet.cons.4.nu.13. & ideo non est mirum si huiusmodi consuetudo renouandi emphyteusim possit præscribi, & facultati quæ competit per modum iuris potest etiam præscribi, vt explicat Socin. iun. cõs. 145.nu.33.& seq.& nu.40.& seq. lib. 1.& cum tale pactum renouandi, & quodcunque etiam priuilegiũ ex immemorabili consuetudine allegari possit, tollitur omnis dubitatio.

R. P. D. PEGNA.

Gerunden. Vini. Mercurij. 5. Maij. 1599.

ARGVMENTVM.

Dominium an, & quando censeatur probatum ex præsumptionibus, & coniecturis, & de pluribus Dominij presumptionibus non est spernenda decisio.

SVMMARIVM.

Dominium antiquissimum probatur indicijs, & coniecturis. num. 2

Dominium probatur ex actu recognitionis in Dominum inter recognoscentem, & recognitum. nu. 3

Dominium probatur ex eo quod quis disponit de rebus, de quarum Dominio agitur. nu. 4. & nu. 6

Custodes potius, seu administratores, quam domini præsumuntur illi, qui ad tempus deputati sunt. nu. 5

Dominium censetur probatum ex concessione facta ab aliquo Reo de quo agitur, num. 6. & nu. 7. vbi declaratur hac conclusio. & nu. 8

Dominiũ probatur coniecturis, & præsumptionibus quãdo non agitur ad rei vendicationem, sed ad alium effectum. nu. 6

Domi-

Dominium non dicitur habere is, qui sine alterius consensu disponere nō potest de re, de cuius dominio agitur.
Papa non præsumitur conferendo aliquod beneficium voluisse præiudicare illi, ad quem de iure spectat collatio. num. 9
Dominium non probatur per instrumenta donationis. Declara, vt num. 10
Identitas rerum quomodo probetur in antiquissimis. numero 11
Clausula saluo iure directi dominij quid importet. numero 12

DECISIO XII.

1 CApitulum, & Canonici Ecclesiæ Gerunden. cum interuentu Episcopi, tanquam vnius de Capitulo, die 14. Aprilis 1586. præsupponentes Dominium bonorum, (quæ administrabantur. a Præpositis eiusdem Ecclesiæ, & de quorum fructibus, Præpositi quilibet in suo mense solent necessaria Canonicis, & Capitularibus, pro sua sustentatione ministrare) ad se pertinere, & instituerunt, quod Præpositi in futurum traderent vinum in specie, iuxta quandam mensuram antiquam, quæ hactenus conseruatur in dicta Ecclesia Gerunden. quemadmodum ijdem Præpositi tradebant antequam ab eodem Capitulo emanasset quædam alia ordinatio, seu statutū, quo cauebatur, vt ijdem Præpositi de cetero traderēt certam pecuniarum quantitatem, loco prædicti vini, & quoniam prædicti Præpositi huiusmodi statutum, anno 1586. factum impugnabant, negantes, Capitulo competere facultatem statuēdi, super dictis fructibus dictorum bonorum, & causa introducta in Rota, & dubio generali proposito die prima Februarij, an Præpositi tenerentur tradere Episcopo, & Capitularibus, & alijs ministris Portiones Canonicales recipere solitas, & in specie vinorum iuxta ordinationē vltimo loco factam, & visum tunc fuit Dominis, dubium generale restringere ad aliud magis particulare, an constaret de Dominio Ecclesiæ Gerunden. respectu bonorum, de quibus agitur, & hac propositione, vtraque parte informante, Rota censuit de Dominio Ecclesiæ constare ex his, quæ proponebantur per Informantes pro Ecclesia Gerunden.

2 Primum consideratum fuit in hac facti specie, difficultatem versari circa dominium antiquissimum vltra 200. fere annos, ideoque ad illud probandum sufficere indicia, & coniecturas, Bald. in l. indicia. nū. 50. C. de rei vendic. Soc. conf. 205. num. 3. lib. 2. Dec. consil. 146. num. 12. Paris consil. 104. num. 102. lib. 1. Rimin. iun. conf. 23. num. 279. lib. 1. Cassad. decis. 2. nu. 2. & 3. de probat. Veral. decis. 238. & decis. 275. lib. 2. in manuscript.

3 In casu autem proposito, plura concurrere videbātur ad dicti Dominij probationem. Primum quia ex vetusto quodam statuto ab Episcopo, & Canonicis edito, Anno 1302. de cuius fide Rota non dubitabat, constabat, Præpositos, iam tunc iuxta consuetudinē antiquam, & approbatam, solitos fuisse recipere administrationem temporalem a Capitulo, fideiussores de fideliter administrando dedisse, & promisisse, præstare onera imposita, & imponenda, plurimaque alia, quæ etiam tempore præsenti facere, & præstare reperiebantur, ex quibus apparebat, Præpositos Capitulum tamquam Dominū recognouisse: ex actu enim recognitionis probatur dominium inter recognoscentem, & illum, cui fit recognitio, Paulus de Castr. in l. si aliquam rem. vbi Rip. nu. 38. ff. de acquir. poss. Anchar. consil. 310. num. 2. Guido Pap. decis. 272. nu. 2. Crau. cons. 22. nu. 11. & fuit in similibus causis decisum in causa Cæsaraugustana alimentorum, 5. Februarij. 1573. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Vicen. augmenti 14. Decembris 1587. coram Illustrissimo Card. Blanchetto tunc Rotæ Auditore.

4 Constabat præterea, Capitulum antiquissimis tēporibus libere, & sine aliqua contradictione, solitum fuisse disponere de bonis, & fructibus Præpositurarū dismembrando ab vna, & alteri applicando, augēdo, etiam, & minuendo onera, prout temporis qualitas, & Canonicorum necessitas exigebat, ex quibus actibus augebatur etiam dominium, glo. in l. quidam in suo. in verbo auctoritate vers. item nota argum. ff. de cōdit. instit. Bald. cons. 486. num. 4. & 5. lib. 1. Aret. consil. 15. nu. 3. Crauet. cons. 293. nu. 1.

5 Tertio Dominium Ecclesiæ magis confirmabat exclusio Dominorum Præpositorum, ex eo potissimū deducta, quod cum antiquitus Præpositi essent ministri temporales, ex quo deputabantur, ad certum tempus a ratione alienum, videbatur penes illos extitisse Dominium, cum ex temporali deputatione custodes potius, & administratores, quam Prælati, & Domini constituti censerentur, Rom. cons. 310. nu. 1. Alex. cōsil. 96. num. 2. lib. 2.

6 Præterea in hanc sententiam eo facilius venerunt DD. quia olim istæ Præpositura in Ecclesia Gerunden. non erant Tituli beneficiales, & Collatiui, sed simplices administrationes, quæ ad Episcopi, & Capituli arbitrium liberæ concedebantur, ex quo etiam arguebatur concedentium Dominium, l. in re mandata C. mandati l. & præsertim in hac facti specie, in qua non agebatur de probatione Dominij, ad rei vēdicationem, sed ad alium effectum, & consequenter probationes leuiores ex coniecturis, & præsumptionibus collectæ sufficiebant, Paul. de Castr. cons. 4. incipit in causa mota. num. 1. vers. tamen quia dominium. lib. 2. Boer. decis. 42. num. 8. Socin. consil. 112. nu. 23. lib. 3. Veral decis. 280. nu. 4. par. 1.

7 Neque prædictis obstabant deducta per Informātes pro Præposito, & primo quod dispositiones per Capitulum factæ de dictis præposituris, non processerunt indistincte, sed Præposituris tantum vacantibus, consequitur ex hoc, non posse argui aliquod Ecclesiæ Dominium. Quia respondebatur primo dictæ diminutiones, & detractiones, ideo vacantibus Præposituris, fuisse factas, quia durante tempore locationis propter correspectiuitatem, inter fructus, & terras assigna-

assignatas, & onera Canonicis persoluenda, & alias conuentiones initas inter Canonicos concedentes Præposituras, & Præpositos easdem Præposituras accipientes in administrationem, tales mutationes, & innouationes fieri non poterant.

8 Secundo respondetur, Vacantibus Præposituris, fuisse factas a Capitulo prædictas diminutiones, & mutationes libere, nulloque constituto, a Præpositis defensore, aut exacta eorum consensu, quod fieri non potuisset, si Præpositi fuissent Domini, c. 1. cũ ibi notat. ne s. de vacãte. c. 1. vbi glos. & Canonistæ de reb. Eccles. non alienand. lib. 6.

9 Præterea non obstabat, quod Præposituræ deinde fuissent factæ collatiuæ, & nunc in statu collationis reperirentur, quia respondebatur, quod licet titulus fuisset mutatus, non tamen censebatur mutatum Dominium bonorum, & in Præpositos translatum, cum nõ præsumatur, Papam, propter suas collationes, Dominio Capituli præiudicare voluisse, & collationes fuisse admissas cum suis honoribus, & oneribus, vt alias Rota responderat in causa Vien. augmenti. 14. Decembris 1587. coram Illustrissimo Cardinali Blãchetto, licet enim tituli transferrẽtur de vno, ad aliũ, Dominium tamen bonorum, quod nunquam vacauit, non fuit cum titulis in Præpositos translatum, Corn. cons. 225. num. 1. & seq. lib. 1.

10 Rursus non obstabat, quod per instrumenta donationis non probetur Dominium, nisi doceatur, donatum fuisse Dominium, Afflict. decis. 40. nu. 1. Quia respondetur, id procedere in rei vendicatione non autem quando agitur de dominio ad alium effectum, prout in casu proposito, in quo non agebatur de auferendis bonis a Prępositis, sed de sustinendis oneribus eis impositis, vel imponendis iuxta antiquam consuetudinem, quo casu ad probandum Dominium leuiores probationes sufficiunt. Afflict. decis. 23. nu. 4. & 5. cum alijs supra allegatis.

11 Non obstat præterea, quod non probaretur identitas bonorum donatorum Ecclesiæ, cum bonis possessis a Præpositis. Quia respondebatur in istis antiquissimis, satis videri probatam identitatem, tum ex supradictis, tum ex eo quod adhuc Præposituræ retinẽt nomen illorum bonorum Ecclesiæ donatorum, tum denique, quia non docebatur, alia bona ab illis diuersa a Præpositis possidere.

12 Similiter non obstabat, quod in quibusdam locationibus a Præpositis factis, diceretur, saluo Iure directi Dominij Præpositurarum. Quia respondetur primo, id non potuisse nocere absenti, & ignoranti. Secũdo respondetur, similes assecurationes intelligendas de dominio directo Præpositurarum a Capitulo, olim institutarum, penes quod erat, atque est directum dominium bonorum. Præpositi enim illa locarunt non tamquam Domini, sed tamquam Præpositi, & administratores. Atque ex his fuit conclusum, constare de Dominio Ecclesiæ Gerunden.

13 An autem Capitulum potuerit reuocare statutum factum anno 1303. ex eo quod prætenderetur, factũ in vim contractus, & stante consensu Præpositorum Domini particulariter videre voluerunt.

R. P. D. LITTA.

Conchen. Archipresbyteratus 1. Maij. 159[illegible].

ARGVMENTVM.

Quando debet in causa restitutionis pronunciari vel potius moderari inhibitio.

SVMMARIVM.

In causa restitutionis in integrum de stylo Rotæ non pronunciatur, sed vel proceditur in negotio principali, vbi restitutioni locus sit, vel moderatur inhibitio emanata vigore d. restitutionis, vbi ei locus non sit. nu. 1

Restitutio in integrum in beneficialibus semel denegata amplius non conceditur. nu. 1.

Defectus eius quod non erat faciendum attendi non debet. num. 2.

Inhibitionis moderatio in causa restitutionis in integrũ habet uim definitiuæ & in eius probatione censentur reuocatæ omnes dilationes. nu. 2

Restitutio in integrum debet terminari intra quadriennium. nu. 2.

Sententia lata in vna parte reseruatis alijs in eodem iudicio partitis valida est. nu. 3.

DECISIO XIII.

1 Vnanimiter resolutum fuit D. Amoraghãm vlterius audiri non debere, præterquam respectu Capitis Simoniæ, alias reseruati & circa illud remissoria eidem concessa fuit ea moti ratione, quia de stylo huius tribunalis est, vt in causa restitutionis in integrum, non pronuncietur, sed vel procedatur in negotio principali vbi restitutioni locus sit, vel moderetur inhibitio emanata vigore Commissionis dictæ restitutionis, vbi ei locus non sit prout in casu factum fuisse constat reseruato capite Simoniæ ad not. per addentes ad decis. Rot. 7. num. 4. de restit. in integr. in nou. & semel denegata restitutio in beneficialibus amplius non conceditur etiam ex Instrumẽto de nouo reperto Put. decis. 279. lib. 3. qui proprie loquitur in terminis denegatæ restitutionis in integrum mediante moderatione inhibitionis. Peregr. decis. 37. lib. 2. Achil. decis. 8. de restit. in integrum.

2 Nec subsistit nullitas apposita dictæ moderationi defectu intimationis, quæ videbatur necessaria secundum formam vltimi Decreti. Quia respondetur quod cum prius seruatis seruandis ipsi Amoraghæ fuisset præfixus terminus ad docendum de causis restitutionis in integrum alias, & eo durante nihil deduxisset, propter quod venit restituendus, nõ debui propterea eidem alius terminus præfigi, & ita per cõsequens defectus intimationis dicti secundi termini obesse

obesse non debet parti, tum quia non quod factum, sed quod fieri debuit attendi debet l. sed licet. ff. de off. Præsidis, & l. ius pluribus. ff. de iustit. & iure. cum alijs per Decian. cons. 62. num. 27. lib. 2. tum etiam quia moderatio dictæ inhibitionis vim diffinitiuæ habet, in cuius prolatione ex stylo Rotæ censentur reuocatæ omnes dilationes, vltra quod, vt bene hic deducitur per Informãtes pro Vadello elapsum est quadriennium, quod datur ad diffiniendam causam restitutionis in integrum. Clem. vnic. de restit. in integr. Put. decis. 63. lib. 1. & 380. lib. 2. & bonum ius Domini Amoreghæ ex eo tantum prætenditur, quod de tẽpore prouisionis ordinarij non esset extincta lis inter Osorium, & Palumbares, quæ prætensio cum falsissima conuincatur ex decisione in hac causa facta corã Illustrissimo Platto, cuius copia data fuit, ideo, &c. Nec dictæ decisioni repugnat per me extensa sub die 19. Ianuarij anni præteriti, qua nituntur Informantes pro Amoragha, siquidem quia ista non loquitur de tempore prouisionis ordinarij, sed de tẽpore, quo Palumbares viuebat, vt bene ex lectura eiusdem colligitur, nec ad effectum, vt mortuo Palumbaro Ordinarius esset impeditus conferre prout vere impeditus non fuit ex deductis in dicta decisione Illustrissimi Platti, in qua etiam particulariter respondetur illi obiecto, quod cessio Alphonsi non valuerit, cũ non fuerit reciproca, q̃ respõsio permaxime placuit Dominis.

3 Et ad illud, quod moderatio Inhibitionis non potuerit fieri, reseruato capite Simoniæ, cum vnicum sit iudicium, fuit responsum contrarium verius esse, sunt enim diuersæ, & separatæ gratiæ Amoraghæ in actis productæ, vnde sicut potuit pronunciari super vna, & alia reseruari ista qualitas ita potuit moderari inhibitio respectu vnius, Felin. post Cardin. in c. cum inter. nu. 15. vers. & ad hanc fallentiam de re iudicat. qui dicit quod licet petatur vna, & eadẽ summa, si pro parte fuit pronunciatum, non obstat in alia exceptio rei iudicatæ, & quod pluribus deductis prætensionibus in vno iudicio possit pronunciari super vna alijs reseruatis probat. text. in l. de rebus. ff. de recept. arbitr. in l. si mater. §. si quis autem. ff. de except. & vsu etiã comprobatur, ideo &c.

R. P. D. LITTA.

Romana Census de Aptis. Lunæ 17. Maij. 1599.

ARGVMENTVM.

Excussio, quando non sit necessaria contra principalem, vt possit agi contra fideiussorem, & ex quibus dicatur excussio sufficienter facta.

SVMMARIVM.

Fideiussor non tenetur, nisi prius sit facta debita diligentia contra principalem debitorem. nu. 1.

Fallit, quando principalis debitor est absens a loco iudicij, & constat notorie eum non esse soluendo. num. 1. & num. 2. vbi quod non requiritur sententia declaratoria, quod principalis debitor non sit soluendo, vbi id est notorium.

Decoctus notorius dicitur notorie non soluendo. nu. 2

Sententia declaratoria iudicis nõ requiritur in notorio, quod committitur actu permanente. nu. 2.

Excussio sufficienter facta dicitur, vbi nuncius ad exequendum deputatus retulit se facta diligentia in bonis debitoris nihil inuenisse. nu. 2. vbi quod ita seruatur de stylo coram A. C. in censuris, quæ dãtur tantum in subsidium.

Excussio, quãdo esset difficilis, vel frustratoria extra territorium ius dicentis, debet fieri in loco contractus tantum. num. 3.

DECISIO XIV.

1 Domini resoluerunt Dominum Alexandrũ non teneri facere alias diligentias contra Venturinos, quia licet Dominus Maluicinus iuxta tenorem suæ obligationis nõ teneatur, nisi facta prius debita diligentia contra Lenturinos principales creditores iuxta dispositionem Authenticæ præsente. C. de fideiuss. attamen excussio principalis de iure non est tunc facienda, quando debitor est absens a loco iudicij, & constet notorie, eum non esse soluendo glos. in l. decem. ff. de verb. oblig. Capic. decis. 54. Veral. decis. 233. num. 10. par. 2. de Comm. Cornel. cons. 152. lib. 4. late Andr. Gail. pract. obseruat. lib. 2. obseruat. 27. Mynsing. obseruat. 15. cõtur. 2. & Gabr. de fideiuss. concl. 1. nu. 53.

2 Nec hoc in casu videtur necessaria sententia Iudicis declarantis prius dictos Venturinos non esse soluendo ad effectum, vt contra Maluicinum agi possit ad tract. per Gabr. vbi supra. nu. 50. Quia stante publica cessatione rationis Bancharie in Vrbe, & quod se absentarunt, satis notoria dicitur eorum decoctio, & per consequens notorium etiam videtur, eos non esse soluendo. Aym. cons. 201. nu. 45. & in notorio, quod committitur actu permanente Iudicis, sententia declaratoria non est necessaria. Grammat. decis. 105. num. 16. Vltra quod de sufficienti excussione, tunc etiam constare videretur, vbi Nuncius ad exequendum deputatus per iudicem detulisset in actis, quod facta diligentia pro facienda dicta exequutione in bonis territoriorum, nihil inuenit, vt notat Butrid. in authent. hoc ita si debitor. C. de pignor. Angel. Aret. in §. item si quis in fraudem. num. 13. & Ias. num. 86. Instit. de action. qui modus seruatur coram Auditore Cameræ in censuris, quæ non dantur, nisi in subsidium, vt omnibus notum est.

3 Et ad illud, quod Venturini principales debitores possideant bona Pisis, cum quibus possit satisfieri Domino Alexandro fuit responsum hoc non probari pro parte Maluicini, prout probari deberet, cum sit fundamentum suæ intentionis, immo de contrario constare

ftare ex attestationibus datis pro parte Domini Alexandri,vltra quod cum contractus,cui accessit Maluicinus,& cuius vigore agitur,sit factus in Vrbe,& non Pisis ipsius contractus ad effectum,de quo agitur,spectari debet,& non alius,maxime quãdo difficilis redditur,vel alias frustratoria excussio ipsa extra territorium ius dicentis aliqua de causa, vel ratione, vt notat.Bald.in l.sciendum. §. 1. ff. qui satisdare cogant. Cappell.Tholos.decis.197.nu.3. Negus. de pignor. primo memb.8.par,num.4.& Gabr. vbi supra. num. 61.prout hoc in casu sequi videtur, tum quia in Ciuitate Pisarum talis excussio fieri non solet, nisi prius obtẽto exequatur, vt omnibus notum est,tum etiam quia pro parte Domini Alexandri tot exhibentur credita liquida hoc suo anteriora,pro quibus etiam contra prædictos relaxata fuerunt mandata exequutiua, quæ ars orbent bona relictorum,etiam quod illa longe plura essent, quam prætendunt per ipsum Dominum Maluicinum, quo fit,vt non tantum difficilis, sed omnino frustratoria videatur,& cõsequenter non necessaria ex prædictis, & alijs hic latius per Informantes deductis.&c.

R. P. D. LITTA.

Burgen. de Velorado. Mercurij 9. Iunij 1599.

ARGVMENTVM.

Præsentatus si ex tenore fundationis debeat esse certæ ætatis, dicta ætas debet probari pro validitate illius. Item statutum Episcopi præter ius est validum, & statutum insertum in volumine statutorum presumitur vsu receptum.

SVMMARIVM.

Præsentatus debet habere qualitatem requisitam ex tenore fundationis.num. 1.
Episcopus potest statuere præter ius.nu. 2.
Aetas probatur ex fide Baptismatis.nu. 2.
Qualitas requisita a statuto quæ de iure communi non est necessaria censetur requisita pro forma.nu. 3
Actus non seruata forma factus nullus est.nu. 3.
Statutum insertum in volumine statutorum præsumitur vsu receptum.nu. 4.

DECISIO XV.

1 Domini tenuerunt sententiam Rotalem esse confirmandam ea ratione, quia Antonius de tẽpore,quo præsentatus, & admissus fuit ad dimidiam portionem,de qua agitur, non erat ætatis requisitæ a statuto dictæ Ecclesiæ, prout erat Orthega,ad not. per Cassad.in cons.69.per Bellon.consil.56.nu.4.per Barbat. in consil.32.num.8.lib.2.dũ notant quod si inspecto tenore fundationis iuris patronatus sit præsentandus sacerdos, non valeat præsentatio de illo facta non habente dictam qualitatẽ, quod etiam tenuit Rota in Valentina Iuris patronatus 20. Martij 1586.coram Reuerendo Patre Domino meo Iusto, & in alijs pluribus causis.

2 Nec in hoc casu dubitari potest de validitate dicti statuti,cum non disponat quid contra ius,sed præter ius,& Episcopus possit huiusmodi statuta facere c.fi. vbi glos.& DD. hoc notant, de constitut. Bald. in c. cum dilectus.nu.13.de consuetudin. Caldar. cons. 5. n.2. de constitution. sicut etiam dubitari non potest ex defectu ætatis ipsius Antonij cum de eo constet ex fide Baptismi,per quã probatur ætas. Caputaq. decis. 314.par.1.Mandos.ad regulam Cãcellariæ.18.q.10.

3 Nec refert, quod statutum loquatur per verba affirmatiua,nec procedat vlterius annullando, quia cũ dictam qualitatem inter alias desideret statutũ, quæ inter alios de iure communi necessaria non est pro acquirenda dimidia portione,vtique eam pro forma requirere videtur Anchar.cons.36.nu.1.Aym. cons. 182.num.10.Socin.iun.cons.37.num. 6. lib.2. cum alijs hic allegatis per Informantes. Vnde merito illa non concurrente de tempore actus præsentationis,& admissionis Antonij,actus ipse defectu formæ sustineri non potest.vulg.l.cum hi.§. præter. ff. de transact. cum alijs per Alex.cons.137. num.15.lib.2.Nec subsistit, quod deducitur pro parte Antonij circa non vsum dicti statuti,quia cum illud sit insertum in Volumine Statutorum dictæ Ecclesiæ, præsumitur vsu receptum Gozzad.cons.16.nu.16.Dec.cons.534.nu. 9.Crescen.decis.39.Tan.decis.25.& tenuit Rota in Narnien.legati 16.Ianuarij 1572. coram Reuerẽdo Patre Domino meo Seraphino,& in Amerina successionis 24.Maij 1593.coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna,& in pluribus alijs causis,quas non refero breuitatis causa. Quod tanto magis tenendum videtur,in hoc casu, cum in diuiduo constet hoc statutum per Rotam in alijs causis fuisse canonizatum, vt hic bene deducitur per Informantes pro Orthega, qui etiam omnibus alijs in contrarium deductis bene respondet. Ideo,&c.

R. P. D. LITTA.

Perusina Fideicommissi de Fumaiolis. Lunæ 14. *Iunij* 1599.

ARGVMENTVM.

Conditionalis dispositio ante conditionis euentum non habetur in consideratione, nec potest adimpleri per æquipollens.

SVMMARIVM.

Dispositio conditionalis non purificata conditione nihil ponit inesse.nu. 1.

Dispo-

Dispositio conditionalis non potest adimpleri per aequipollens. nu. 2.
Verba & non altrimente important formam praecisam. numero 2.
Clausulae non ampliant dispositionem principalem. nu. 3.
Accessorium nō immutat naturam sui principalis. nu. 3.

DECISIO XVI.

1 DOmini resoluerunt non constare de tali implemento Caesaris, & Hieronymi, quod eis suffragetur, ea moti ratione, quia fideicommissum per Aemilium factum ad fauorem proximiorum cum conditione, quod tamen quod idem proximior faciat, & non aliter, est vniuersale, vt iam resolutum fuit, quo fit, vt pro implemento dictae dispositionis conditionalis, quae non purificata conditione nihil ponit in esse, l. eius qui in prouincia ff. si cert. petat. & l. cedere diem. ff. de verb. signif. requiratur simile fideicommissum vniuersale ad fauorem Ioan. Pauli, & nō particularium bonorum, prout per praedictos factum fuit, vt videre est ex declaratione, quae datur in Summario Caesaris. nu. 8.

2 Nec obstat, quod per relationem ad testamentum Aemilij, & per clausulas dictae declarationis hic ponderatae per Informantes pro Caesare videatur satisfactum voluntati dicti Testatoris, quia dato quod dicta dispositio Testatoris possit adimpleri per aequipollens, quod admittendum non videtur, cum sit conditionalis. Caputaq. decis. 150. n. 3. par. 1. Maxime stātibus illis verbis subsequentibus, & non altrimente, quae praecisam formam importare videntur. l. de his. vbi Bart. num. 3. & hoc not. ff. de transact. l. cū hi. in princ. ff. eodem. cum alijs per Illustrissimum Manticā de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 8. nu. 12. ad medium dicti numeri, non tamen fuit hoc in casu aliquo pacto satisfactum voluntati Testatoris, cum supposita omni parte dictę declarationis sit restricta ad bona particularia, vt ex ea videre, & non sit vniuersalis omnium bonorum, & iurium, prout fieri voluit Testator per ipsos proximiores cupientes Ioanni Paulo filio suo succedere per fideicommissum in casum, in quem decederet infra 25. annum sine filijs.

3 Nec clausulae in dicta declaratione Caesaris appositae ampliare possunt dictam suppositionem, quae est particularium bonorum, & facere, vt illa vniuersalis iudicetur ad not. per Card. in Clem. 1. §. ad hoc. nu 2. de Praeben. per Dec. cons. 304. nu. 7. & Ferrett. cons. 363. num. 13. lib. 2. sed ita intelligendae sunt, vt dicta suppositio bonorum particularium, in reliquis cēseatur facta modo, & forma praescripta ab Aemilio per regulam, quod accessorium non habet immutare naturam sui principalis, sed eam sequi, vltra quod per huiusmodi suppositionem non etiam fuit satisfactum voluntati Aemilij Testatoris in eo, quod non fuit facta mediante conuentione cum ipso Ioanne Paulo, prout Testator apertis verbis mandauit fieri, & forte non absque maxima ratione, tum ne in ipsa suppositione aliqualiter deciperetur, tum etiam, vt ea mediāte certus ex tunc effectus haeres suus de ipsa reciproca successione magis consuleret vitae suę, & in summa fugiendo quae alias incautae iuuentuti intempestiuā mortem afferre solent. Nec obstant dum pro parte Caesaris dicitur, quod Testator non potuit intelligere de fideicommisso vniuersali faciendo mediante cō uentione cum ipso Ioanne Paulo, quia huic motiuo bene respondēt Informantes pro Domina Francisca Sallutia, quas responsiones approbarunt Domini detestando nimiam Domini Caesaris astutiam, qui ab initio sciens tenorem testamenti Aemilij, & se teneri facere reciprocum fideicommissum ad fauorem Ioannis Pauli, vt eidem in casum expressum per Testatorē succedere intendebant, tacuit per decennium, & illud non fecit, sed tandem oblata sibi occasione, quod Ioannes Paulus profectus est ad bellum illico post discessum per quatuor, vel quinque dies fecit declarationem, de qua agitur, sine intimatione aliqua, & scientia dicti Ioannis Pauli, & ita calumniose, vt ēt sibi liceret eam quandocumque inpugnare non succedente morte eiusdem, quam tamen ad bellum prae se ferebat.

R. P. D. LITTA.

Assisien. Canonicatus Veneris 25. Iunij. 1599.

ARGVMENTVM.

Agitur de iustificatione narratorum in gratia, & an collatio facta ab Episcopo suspenso propter collationem beneficij in suis manibus resignatī consanguineo factam sit valida, & quid stante ignorantia superioris vbi concurrit prouisus Apostolicus.

SVMMARIVM.

Obitus de certo tempore probatur per testes qui funeri interfuerunt. nu. 1.
Clericatus probatur per literas Ordinarij. nu. 1.
Valor obtentorum probatur per testes de publica voce, & fama. num. 1.
Instrumentum facit probationem probatam. nu. 2.
Consanguinitas probatur per testes de publica voce, & fama. nu. 2.
Episcopus suspenditur eo ipso quod beneficium antea in suis manibus resignatum consanguineo suo confert. n. 3
Collatio beneficij facta a suspenso est ipso iure nulla. numero 4.
Actor vbi suam fundauit intentionem debet & reus iustificare suam exceptionem. nu. 5.
Collatio beneficij facta ab Episcopo suspenso non sustinetur ratione communis erroris & ignorantiae suspēsionis stante concursu prouisi Apostolici. num. 6.

DE-

DECISIO XVII.

1 REuerendo Patre Domino Gipsio bo.me.proponente fuit resolutum gratiam esse iustificatam, eo quia obitus Frācisci Cantuccij in Mense Septemb.1557.probatur ex cōfessione partis super 9. articulo, & ex testibus de visu, qui funeri interfuerūt.Cassad.decis.3.de probat.Clericatus Fabij probatur manifeste Instrumento publico Cancellarij ipsius Ordinarij,ad text.in c.cum olim. de verb. signif.& in l.fin.vbi glo.1.C.de rebus creditis. Valor Canonicatus,& Præbendæ, nec non aliorum Beneficiorum scilicet Sancti Ioannis Petri Pelosi, & Sancti Matthiæ de Camazo,quod non excedat summam ducatorum 24.sufficienter probatur ex testibus in Summario.nu.1. deponentibus de publica voce, & fama per verbum fuit, & est Aegid. decis. 674.& fuit pluries tentum.

2 Quod Episcopus amiserit resignationem cuiusdā Beneficij factam in manibus suis a Modesto Aloysio, & illud statim contulerit Francisco Aloysio iustificatur mediante instrumento publico per eundem Episcopum subscripto, de quo in Regestro fol. 79.quod probationem probātam,& euidētem facit, vt inquit Decian.consil.66.nu.58.& seq. lib.3. & de recognitione dicti instrumenti constat in Regestro fol.103. quod autem Modestus,& Frāciscus essent,& sint fratres Germani,testificatur ex depositione testium, de quibus in Summario.num.3.dum dicunt esse meram veritatem, subdentes hanc rationem quia continuo habitarunt Domum Paternam simul, nominabātur, & tractabantur vti tales a parentibus suis,& ab alijs, & pro talibus ab omnibus erant tenti, & reputati, quodque de prædictis fuit,erat,& est vox publica, & fama.Deci. cons.595.num.6.Natt. cons. 473. num. 29.cum alijs hic allegatis per Informantes.

3 Quod autem Episcopus sit suspensus, iustificatur ex Constitutione Pij V. 58. producta in actis, & registrata fol.53. dum in ea disponitur Episcopum esse suspensum eo ipso,quod admittit registrationem alicuius beneficij, & ex post illud confert cōsanguineis resignantis prout ex supra deductis hunc Episcopum fecisse constat.

4 Nec obstare dixerunt Domini, quod Episcopus nunquam fuerit declaratus suspensus per sententiā, quia respectu nullitatis collationis Beneficiorum expressis verbis declaratur suspensus in dicta Constitutione ibi in versic. qui vero contrafecerint, &c. & collatio facta a suspenso,est ipso iure nulla, vt concludit Vital.in Clem.prima §. si quis.num.10. ff. de statut. Monachorum.

5 Et ad illud, quod suspensio non probetur saltem concludenter de tempore collationis, cum potuerit Episcopus medio tempore absolui, fuit responsum hanc prætensam absolutionem, super qua exceptio Franceschini fundatur, vt in facto consistentem non præsumi,& propterea ab eo probandam esse per regulam,quod vbi actor, quæ suæ intentionis sunt,probauit, tunc reus ipse habet necesse iustificare exceptiones, quibus contendit repellere actorem, de qua per Aegid.decis.617.& per Put.decis.406.lib.2.

6 Ad illud quod deductum est de l. Barbarius. fuit responsum,non posse locum sibi vendicare,stante cōcursu Prouisi Apostolici,vt in terminis post Lampiū in alleg.89.col.6.tenent Ferret.cons.9.num.1. parte prima,& Boer.decis.150.num.13.ex quibus, & alijs latius per Informantes deductis, fuit, vt supra, resolutum.

R. P. D. LITTA.

Burgen. Quindenniorum. Lunæ 28. Iunij. 1599.

ARGVMENTVM.

Scriptura informis ex obseruantia & adminiculis de quibus in Summario plene probat.

SVMMARIVM.

Obseruantia dat robur scripturæ etiam informi. nu.1.
Insertum probat concurrentibus adminiculis.nu.1.
Scriptura subscripta a Notario cum ipsius signo, & extracta vigore compulsorialium parte citata plenam fidem facit.num. 2.
Scriptura extracta ex Registro Rotali alterius causæ legitime facto plene probat vigore Innocentianæ.nu.2.
Adminiculum pro fide Scripturæ potest desumi etiam ex scripturis minus legaliter extractis.nu.3.
Adminicula non sunt probationes de per se sed auxilia probationum.num.3.
Adminiculum pro fide scripturæ præstant testes etiam nulliter examinati.nu.3.

DECISIO XVIII.

1 DOmini resoluerunt iura, super quibus fundata est decisio in hac causa facta sub die 8. Martij præsentis anni,esse in forma probanti, nam quo ad priuilegium Innocentij Octaui, seu Alexandri VI. super quo stat principale fundamentum decisionis,cessat omne dubium stante obseruantiā centum annorum, & vltra,& de qua nunquā dubitauit Rota,quæ obseruantia etiam informi scripturæ dat robur,Bald.consil.400.nu.5.lib.4.Aym.cons. 104.& cons.101.num.4.consil.158.num.1. & cons. 274.num.7.Felin.in c. ad audientiam. num 16. de præscript. Et tenuit Rota in Caurien. Iurisdictionis. 4.Nouembris 1593.coram Illustrissimo Blanchetto in Bracharen.de Iuncas.15. Iunij 1598.coram Reuerendo Patre Domino Lācellotto, & in alijs pluribus causis, vltra quod insertum probat concurrentibus adminiculis,vt de inserto in processu fulminato fuit in specie dictum in causa Romana Cappellaniæ 12.

Iunij 1589. coram Reuerẽdo Patre Domino meo Pãphilio. Adminicula autem plura non desunt hoc in casu, quæ in ipsa decisione reperiuntur. Ideo &c.

2 Quantum vero ad sententiã latam de anno 1488. de eius fide dubitari nõ potest, cum appareat subscripta a iudice, habeat signũ, & subscriptionẽ Notarij, sit munita testibus, & fuerit extracta vigore compulsorialiũ parte citata. ad decis. Mohed. 8. de fid. Instr. Respectu autẽ sententiæ Rotalis latæ de anno 1539. & priuilegij Pij V. & Gregorij XIII. cessare videtur omnis difficultas, ex eo quod extracta fuerunt ex registro alterius causæ Rotalis, seruatis seruandis facto quo casu vigore Innocẽtianæ plene probat. Caputaq. decis. 351. n. 5. par. 2. vt fuit tentũ in causa Valentina Decimarum 27. Nouembris 1596. coram Reuerendo Patre Domino meo Pamphilio. Vltra quod fides dictorum Priuilegiorum iuuatur permaxime ex obseruantia eorum Dominis plus quam manifesta.

3 Et ad deducta contra Instrumenta arrendamẽtorũ venditionum, & diuisionum põderata in dicta decisione fuit responsum, prædicta omnia deducta fuisse pro adminiculo, quod etiam ex scripturis minus legaliter extractis desumi potest, vt fuit consideratum in vna Regien. Prioratus 16. Nouemb. 1594. coram Reuer. P. D. meo Mellino, & facit, quia adminicula non sunt probationes de per se, sed auxilia probationum, vt inquit Bal. in c. cũ causam. nu. 10. de probat. Vnde si testes nulliter examinati adminiculũ faciũt, Caputaq. decis. 206. n. 6. & seq. par. 2. a fortiori pro adminiculo bene deseruire possunt tot instrumenta, quantumuis minus solenniter extracta. authentica to magis C. de sacros. Eccles. maxime tot concurrentibus, videlicet antiquitas temporis, magnus numerus eorũ, subscriptio aliquorum cum appositione testium, quod reperiuntur descripta in libris Capituli, & Archiuo eiusdem conseruata, vltra quo d multum verisimilia redduntur ex dictis priuilegijs, sententijs, & alijs in dicta decisione deductis, &c.

R. P. D. L I T T A.

Pampilonen. Parochialis de Valsdano. Veneris 29. Octobris. 1599.

ARGVMENTVM.

Dominium domus iuxta casum decis. ex quibus probetur & plura alia explicantur de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Dominium probatur ex pacifica possessione iuncto instrumento acquisitionis. nu. 1.

Dominium vbi de eo incidenter agitur leuioribus probationibus probatur. num. 1.

Venditio in qua pretium non est certum nulla est. nu. 2.

Negatiua debet probari per eum cuius fundamentum in negatiua consistit, siue agendo, siue excipiẽdo allegetur. num. 2.

Tertij ius allegari non potest, nisi ipso tertio volente, nisi tamen sit exclusiuum iuris agentis ipso iure. nu. 2.

DECISIO XIX.

1 DVbitaui, an Ioannes Diaz Sanctius Gartia de S. Martino, & Martinus Gartia minor habebant qualitates requisitas in casum, & ad effectum, de quo agitur, & Domini quo ad primo loco nominatos non fuerunt concordes, quo vero ad Martinum Gartiam minorem tenuerunt, cum habere qualitates requisitas a Cõstitutione Synodali, nã quod sit Parochianus, non controuertitur, & minus quod domus, quã inhabitat, habeat qualitates requisitas, quæ sunt, quod sit habitabilis, habeat ignẽ, & ianuam ad viam, sed hoc vnum in dubiũ reuocatur. An scilicet domus prædicta sit ipsius Martini, & pro affirmatiua fuit conclusum, nam possessio pacifica ipsius Martini iuncto instrumẽto acquisitionis domus facta per eundem a Petro Galdiano cum clausula cõstituti &c. instrumento acquisitionis per prius facta per Dominum Galdianum a quodam Petro Martino, de quibus in Summario. nu. 3. & 4. & operatur, vt Dominus dictæ domus iudicari omnino debeat, maxime cum hic cadat hæc quæstio Dominij incidẽter, & ad alium finem, & effectum. Paris. cons. 104. num. 84. & seq. lib. 1. & consil. 57. nu. 44. lib. 4. Bene Bald. consil. 486. num. 5. lib. 1.

2 Nec obstat prætensa nullitas dictæ vẽditionis ex eo, quod nõ fuerit declarata pretij quantitas, quæ ab arbitro collata fuit ad tex. in l. fin. C. de contrahend. empt. tum quia hæc negatiua, quæ est fundamentũ intentionis Ioannis de Celaia non probatur prout probari deberet, & quidem concludenter, siue deducatur agendo, siue excipiẽdo, vt partim tenent Doct. in l. in illa stipulatione. vbi Bart. n. 5. Ias. n. 14. & 15. Alex. n. 14. qui de communi testatur, & alij omnes. ff. de verb. oblig. Aym. cõs. 117. n. 6. Beltran. cons. 116. nu. 4. lib. 6. tum etiam quia de contrario constare videtur ex depositione testium in Summario Michaelis. nu. 3. quod est dare de iure Tertij, de quo non licet opponere, nisi Tertio ipso volente, cum non sit exclusiuum ipso iure Put. decis. 3. de except. Ad illud aũt, quod Petrus Martino primus venditor dederit votũ in hac præsentatione, vti Dominus alterius domus. Vnde contra Ioannem de Celaia viget illud dictum non probat hoc esse, quod potest non esse.

R. P. D. L I T T A.

Tiburtina Castri Sancti Poli 26. Nouembr. 1599.

ARGVMENTVM.

Testes de valore deponentes debent scire qualitates, onera, ac seruitutes rei tam in toto, quam in parte.

SUMMARIUM.

Testis deponens quod res ita communiter aestimabatur dicitur deponere de communi valore. nu. 1.

Valoris scientia maxime arguitur ex scientia qualitatũ rei. num. 1.

Testis deponens de communi valore dicitur reddere sufficientem causam scientiae, si dicat quia practicus. nu. 1.

Valor non probatur per testes qui nesciunt onera seruitutis ac qualitatis, quibus res est obnoxia. nu. 2.

Testis non informatus non probat valorem. nu. 3.

Testis non potest deponere de valore pretij rei, nisi sciat omnes qualitates totius rei. nu. 4.

Laesio vt probetur testes debent deponere habito respectu ad totam rẽ venditã, non autẽ ad partem tantum. nu. 5

DECISIO XX.

1 DOmini pro maiori parte tenuerunt Lucam Mancinum non probare valorẽ cuiuslibet rubri tenutae Marcellinae in casu, de quo agitur, nam licet super 15, deponat de valore scutor. 40. cuiuslibet rubri dictae tenutę exceptis Monteratijs, quos aestimat ad rõnẽ scutorũ sex, & subdatur, quod ita cõiter vendita, & appretiata fuisset ab hominibus scientibus qualitatẽ dictae tenutae, & ita concludere videatur de cõi valore, iux. not. per Bart. in l. fi. in fin. C. de praed. nauicul. li. 11. & in l. 2. nu. 12. C. de rescin. dend. vend. cũ per Gabr. de empt. & vend. concl. 1, n. 47. Itẽ nam et qualitates aliquas dictae Tenutę, videlicet quod sit fertilis, dotata aquis, lignis, arboribus fructiferis, & alijs, quae plurimũ conferre solent ad scientiã valoris ipsius rei immobilis l. si quis sibi rei qualitas, & fructuũ quantitas. C. de rescind. vend. l. si fundũ. ff. de leg. 1. cũ alijs per Pinel. in d. l. 2. par. 3. c. 4. n. 18. & tandẽ subdat, q. a practicus dicta tenuta, quod sufficiẽter dr̃ pro ratione testis deponentis de communi valore, vt fuit dictũ in vna Bononien. de Pipinis. 8. Nouembris 1587. coram R. P. D. meo Seraphino.

2 Attamen quia iste testis iuxta additionale dicit, Che gli huomini di Santo Polo hanno ragione di pascere certi numeri di porci, ma che non sia per questo numero di porci, ne per quãti denari p̃ ogni porco, & iuxta 27. dicit, Che nõ sa che gli huomini di Sãto Polo habbiano priuilegio, che le Terre di quella Tenuta nõ se diano a lauorare ad altri, che a loro, & iuxta 34. dicit, che nõ sa niẽte delli statuti di Sãto Polo, ne d'altra seruitũ, ragione, o Priuilegio, quod etiã profitetur iuxta secundũ dũ ibi loquendo de hominib. dicti Castri, & de hac Tenuta dicit, ma se habbiano ragione di far legna per vso loro, & per edificij nõ lo sa esso testimonio, &c. ex quibus, & alijs hic latius ponderatis per Informantes pro Excellent. Duce Aquae Spartę, cum clare colligatur ipse vere informat, tũ non fuisse de omnibus oneribus, & seruitutibus, quibus grauata est haec Tenuta. Ideo Dñi resoluerunt, vt supra hoc est, ipsum testem vere non probare praedictum valorem, & optima quidem rõne, quia scilicet iudiciũ hominis ad ignorata applicari non potest, & res immobilis tanti valoris ex abrupto ab homine aestimari nõ debet, sed considerata prius bona, & mala qualitate illius, & an sit libera, vel obnoxia seruitutibus, & quibus ex p̃dictis augeatur, & minuatur valor dictae rei. Bart. in l. pretia rerum §. 1. nu. 2. ff. ad leg. Falcid. Couar. variar. resol. lib. 3 cap. 9. nu. 5. Rip. in l. 1. §. si haeres num. 25. ff. ad Trebell. Cagnol. in d. l. num. 243.

3 Nec dubitari potest, hoc in casu de existentia onerũ, & seruitutum, quae valorẽ dictae Tenutae minuere habẽt, & quas ipse testis ignorare fassus est, stãtib. cõclusionib. in hac causa corã bo. me. Bubalo firmatis, quod homines Sancti Poli habent ius lignãdi in hac Tenuta tã pro eorũ vsu, quã p̃ fabricis, & aratris, ius pascẽdi 250. Porcos, facultatẽ asportãdi glãdes, & arbores quassandi &c. Praeterea cũ testis iuxta 21. interrogatoriũ dicat, nõ sapere la quantitã delle rubia sterile della Marcellina, ne delle fertile, ne meno la quãtitã delle rubia della pedicata delli Mõtarozzi, ne sa quante rubia di terra importano li fossi della Tenuta della Marcellina, ne tampoco se ricorda, che dà doi fossi impoi, vi siano altri fossi in tutta detta Tenuta, & che potria esser di sì, & di nò, che ci fussero altri fossi &c. Quae oĩa operãtur, vt oĩbus notum est; quod tenuta vna, imo rubrum vnumquodque terrae eiusdẽ tenutae plus, & minus valere, iudicari debet. Ideoq; iure merito huic testi tanquã minime informato de praedictis, & praesertim tã animose deponenti de certo valore cuiuslibet Terrae dictae Tenutae, credi non debet. Alex. cons. 54. num. 4. & 5. lib. 6. cum alijs per Crauet. cons. 430. nu. 5. & fuit tentum in illa Anconitana Terrarum 17. Martij 1579. corã nũc Illustrissimo Cardinali Platto in Romana Casalis Iuliani 19. Iunij 1595. coram me, & in alijs pluribus causis.

4 Nec placuit Dñis respõsio huic motiuo data p̃ Informãtes pro Excellentiss. D. Duce Brachiani, quod scilicet procedat, qñ agitur de probando valore alicuius tenutę in genere, & sic ad corpus, secus vbi agitur de probatione valoris cuiuslibet rubij tenutae p̃dictę Terrae, prout hoc in casu &c. tũ quia eadẽ rõ viget respectu partis, q̃ viget respectu totius, tũ ex partibus conficiatur totum ipsum integrale, nec possit testis scire verum valorem cuiuslibet rubij terrae vnius Tenutae, nisi sciat an Tenuta ipsa sit vniformis, vel non, & quae, & quãta pars illius sit montuosa, minus fructifera, vel sterilis, & quę, & quanta pars eiusdẽ sit fructifera, plana, & non sterilis, quibusue oneribus, & seruitutibus sit grauata, ac plus, & minus fructifera, vel sterilis, & quae, & quanta pars eiusdem Tenutae, & sic vnum quodque rubrũ dictae Terrae attentisque aeque influunt in omni parte dictae Tenutae aestimari debeat, & nõ aliter possit, vt dictũ fuit in dictis causis, & tradit Abb. in c. ad nostrã. col. fin. de empt. & vendit. & in cap. aliquibus. in 2. notab. de decim.

5 Tum etiam quia non Terrę fructiferae, tantum dictae Tenutae sunt comprehensae in venditione, circa quam praetenditur laesio, sed oẽs simul, hoc est steriles, & fertiles cum Montanea, Castro Territorio, suisque oneribus, & seruitutibus vnico dumtaxat pretio venditę fuerunt, quo fit, vt testes inducti ad pro-

probandam læsionem dicti contractus cōcludere debeantur de communi valore respectu totius, omnib. simul consideratis, prout venditio facta fuit, & nō respectu vnius duntaxat particulæ forte magis fructiferæ, immo non habita aliqua ratione prædictorū onerum seruitutū, & partis infructiferæ, ac sterilis dictæ tenutæ, quæ omnia valorem etiam cuiuslibet rubri ipsiusmet tenutæ, & sic cuiusque partis illius diminuere habent, vt omnibus notū est, & probant trad. per Cagnol. in d.l.2.quæst.40.num.199.

6 Immo cum testis ignoret ēt fines ipsius Tenutę, vt patet dū iux. octauū dicit se nescire vsque ad quā partem Montis Ianuarij prætenditur Tenuta, & iuxta. 66. dicat se nescire An locus de Valci monte verso le Valli di S. Nicolò sia della tenuta della Marcellina, o della Montagna della spōgha, cioè come acqua pēde, perche non sà, se la Tenuta della Marcellina da quella banda si stēda piu di sopra, o piu in giù, & possibile sit, quod infra fines ipsius Tenutæ pars aliqua ita sterilis, & infructuosa comprehendatur, quæ lōge diminuat valorē cuiuslibet rubri, sed dictæ Tenutæ ideo nō mirū si Dñi tenuerūt dicto illius stādū non esse circa valorē prædictū ex supradictis, & arg. l. non hoc. C. vnde cognat. & in c. in psentia. de probat. maxime cū sit vasallus ipsius Excellentiss. D. Virginij sit pauper cōuincatur in multis de mēdacio, videlicet in eo, quod dicit super 15. Che le Terre di particolari in quel tēpo furono vēdute 24.28.& 30. scudi come ha detto di sopra hauere inteso dire, pche detti Terreni di particolari non erano in quel tēpo cosi liberi, & franchi, come li Terreni del S. Cū tamē verū non sit, Terras Dñi liberas esse, vt supra dictū fuit firmatum fuisse corā Bubalo Itē in verisimilia deponat, dū iuxta 58. inquit, quod redditus huius Tenutæ est 18.15. vel 12. ad minus pro quolibet rubro, vel super 15. qđ Tenuta prædicta per decē annos ante vēditionē, & p 10. post, valor augeri soleat, & valde bona sint pdia illa, q̄ ad minus reddere solent 12. pro quolibet rubro, qualia tamen non esse bona saltem omnia huius Tenutę iudicarunt Dñi, tū ex supradictis tū deniq; ex ipsamet visione loci, quæ oīa simul iūcta operari debēt, vt dicto huius testis aliqua fides adhiberi nō debeat.

R. P. D. LITTA.

Hispalen. Cantoriæ de Ossuna Ven. 3. Decemb. 1599.

ARGVMENTVM.

Statutum Ecclesię Ispalensis quod descendentes a pęnitentiatis non admittantur ad beneficia d. Ecclesiæ est nullum, tanquā conditū absque authoritate Capituli nec illi suffragatũ cōfirmatio Apostolica & in omnē casum nō cōprehendit descēdentes a pęnitentiatis per lineā maternā.

SVMMARIVM.

Capitulum non potest statuere in respicientibus statum Ecclesiæ absque authoritate Episcopi. nu. 1.

Statutum prohibens admitti descendentes a pænitentiatis ad beneficia intelligendum est de descendentibus per lineam masculinam. num. 2.

Statutum debet intelligi vt minus corrigat ius commune, quam sit possibile. nu. 2.

Descendens a pænitentiato qui humiliter pænitētiā egit, non repellitur a dignitate Ecclesiastica. n. 2. vbi maxime si sit descendens per lineam maternā vltra primum gradum. ibid.

Pænitentiatus si peracta pænitentia fuerit restitutus ad famam pro non pænitentiato haberi debet. nu. 2.

Confirmatio generalis statutorum non refertur ad statuta iniusta & illicita. nu. 3. vbi maxime si adsit clausula dummodo statuta sint licita, & honesta.

DECISIO XXI.

1 VAcauit in Ecclesia Collegiata de Ossuna p obitum Doctoris del Toso Coadiutoria, ad quā Dux de Ossuna Patronus præsentauit D. Ioannem de Luna Abbati, & Capitulo dictæ Ecclesiæ, ad quod institutio pertinet, recusauit Capitulū instituere D. Ioannem sub prętextu, quod descendat a Fracisco Simenez de Pronilla, eius Auo materno pænitentiato per Sanctū Officiū Inquisitionis propter quādā blasphemiā, & quod in dicta Ecclesia extat statutum, quo cauetur, quod qui sit admittendus ad Beneficia dictæ Ecclesiæ non sit penitentiatus per Sanctū Officium Inquisitionis, nec minus descendēs ex pænitētiatis, & prout latius cauetur in dicto statuto, ad quod &c. & vlterius declarauit ipsum nō esse instituendum a quadā declaratione appellauit Ioānes, & causam appellationis obtinuit committi in Rota. Vnde cū tota difficultas pendeat a dicto statuto, bonum esse cēsui dubitare, An statutum Ecclesiæ de Ossuna obstet D. Ioanni in casu, & ad effectum, de quo agitur, quod in Rota propositum Domini resoluerūt ad fauorem informantis, scilicet statutum prædictū D. Ioanni non obstare, tum quia dictum statutum est nullum defectu potestatis eorum, qui illud fecerunt. Nam cum respiciat statum Ecclesiæ, non potuit fieri, prout factum fuit a Capitularibus sine interuētu, & auctoritate Archiepiscopi iuxt glos. communiter recept. in verb. in c. 2. de verb. signif. in 6. Innoc. in c. cum omnes. nu. 1. vbi Abb. nu. 4. Ant. de Butr. nu. 45. Felin. nu. 9. Berou. nu. 36. & 46. de constit. Abb. in c. cum consuetudinis. nu. 4. de consuetud. Calder. cons. 2. de cōstit. Oldrad. cons. 131. Ferret. cons. 186. de comm. Capi. concl. 1. quam opinionem sequuta est Rota in illa Illerden. statuti 3. Decembris 1593. coram Reuerendo Patre Domino meo Corduba, & in alijs pluribus causis.

2 Tū etiā quia etiam data validitate dicti statuti est intelligendū de descendentib. per lineā masculinā, & non descendentibus per linea femininam, prout hoc in casu ad text. in c. vbicunque. Vbi Glos. in verbo masculinum de pæn. in 6. cum alijs hic deductis per Informantes, vt sic minus corrigat dispositionem

Iuris communis, quam sit possibile. ad tex.in l. si ser ui vestri. C.de noxal. & in l. quæ cõtra. ff.de legibus. ita Glos. in c cum dilectus.de consuetud.lateAndr. Gail pract. obseruat. lib. 2. obseruat. 33. in 6. vers. sicut alias regulariter &c. De iure enim communi descendentes a Pænitentiato, qui humiliter pænitẽtiam egit, non repelluntur a Dignitatibus Ecclesiæ c.eam te. vbi Doct.hoc passim notant.de rescript. ma xime descendentes per lineam maternam vltra primum gradum existẽtes.c.statutum il secundo.de Hæret.in 6. Imo cum Frãciscus Simenel auus maternus Ioannis fuerit per acta pænitentiæ restitutus ad famam, vt deponunt Testes in Summario dato, pro nõ pænitentiato haberi debet quo ad omnis iuris effectum l. 1, in fin. vbi Doct. passim hoc notant. C. de sent. pass.

3 Nec sustineri potest prædictum statutum, ex prætextu, quod omnia statuta dictæ Ecclesiæ sint auctori tate Apostolica confirmata, quia confirmatio nõ est specialis huius statuti, sed generalis omnium statuto rum, quo fit, vt dicta confirmatio etiam si facta esset ex certa scientia non sit referenda ad statuta iniusta, & illicita. Alex.consi. 59. nu. 14. & seq. lib. 1. Roland. consil. 29. nu. 32. lib. 1. maxime cum in dicta confirmatione adsit clausula illa, dummodo statuta licita, & honesta sint, nec sacris Canonibus contraria, qua stante nihil prorsus operari potest prædicta confirma tio statuti, de quo agitur, quod dictum est in multis dispositionibus sacrorum Canonum, & iuris ciuilis aduersatur. Ita Dec.cons. 451. nu. 22. in fin. vers. postremo, & nu. seq. Alex.cons. 1. num. 3. vers. præterea confirmatio, lib. 5. cum alijs hic per Informantes allegatis.

R. P. D. L I T T A.

Vlisbonen. Iuris conferendi. Veneris 14. *Ianuar.* 1600

A R G V M E N T V M.

Citatio ad videndum auscultari, & collationari requiritur in compulsatione iurium quando procurator est præsens in loco vbi fit compulsatio, alias sufficit citatio per contradictas.

S V M M A R I V M.

Compulsatio iuriũ vt sit valida requiritur citatio ad videndum auscultari, & collationari iura, quæ compulsantur, dummodo in loco compulsationis adsit procurator partis, nu. 1.

Fallit vbi mandatum procuratoris est insufficiens, quia tunc sufficit citatio per contradictas. nu. 3

Appellationi renunciasse censetur, qui post appellationẽ coram eodem iudice comparuit. nu. 2.

Notarij assertioni extra ea, de quibus fuit rogatus, non est standum, num. 3.

D E C I S I O XXII.

1 FVit resolutum pro nullitate processus cõpulsorialis, & inter plures nullitates, quæ afferebantur per Informantes pro Archiepiscopo, illa per maxime placuit Dominis, quod cum adessent Procuratores Archiepiscopi in loco, in quo fiebat compulsatio, debebat citari ad vidẽdum auscultari, & collationari iura, quæ compulsabantur cũ originalibus. Bart. in auth. si quis in aliquo n. 10. C. de eden. Rimin. cõs. 405 n. 80. lib. 3. & fuit pluries tentum in hoc Tribunali, & signãter in illa Vicẽtina feudi 24. Iunij 1574 coram Sãctissimo Domino Nostro, & in illa Burgen. de Caranza 27. Octobris 1589. coram bo. me. Bubalo, & in Syracusana quartę 29. Maij 1529. coram bo. me. Gipsio, quod minime factum fuisse hoc in casu constat ex reuolutione processus.

2 Nec saluari potest dicta nullitas sub eo prætextu, quod dicti Procuratores appellauerũt a quodam decreto iudicis compulsoris, sicque recesserant a limine iudicij, quia cum post dictam appellationẽ corã eodẽ iudice comparuerint, cẽsentur eo ipso renunciasse dictæ appellationi, quod etiam tacite facere potuerũt. Glos. in c. eum qui. ibi in verb. renunciet. de dol. & contum. li. 6. cum alijs hic per Informãtes allegatis.

3 Minus eo prætextu saluari potest, quod mandatũ prædictorũ esset insufficiẽs, & quod propterea potuerat procedi per contradictas, quia de citationibus factis pro prædictis auscultatione, & collatione per cõtradictas non constat aliter, quam ex simplici assertione Notarij, qui dictas scripturas compulsauit, cui stãdum nõ est, ad tex. in §. nos autem. in auth. de Tabellion. Innoc. c. 1. nu. 5. de fid. Instrum. & tenuit Rota in illa Toletana Parochialis de Alchaudete 10. Maij. 1596. coram nunc Illustrissimo Arigonio.

R. P. D. L I T T A.

Abulen. Pensionis. Veneris 28. *Ianuarij* 1600.

A R G V M E N T V M.

Literę reseruationis pensionis an sint iustificandę vbi agitur contra eum, qui reseruationi consensit, eiusque fideiussores. Item quando Titularis teneatur soluere pensionem, etiam post resignatum beneficium & an falsa demõstratio beneficij vitiet reseruationem, vbi alias de corpore & veritate constat.

S V M M A R I V M.

Pensionis reseruatio vbi est pura, si Titularis qui reseruationi consensit det de nullitate, illius onus probãdi nullitatem incumbit Titulari, & non pensionario. nu. 1.

Literę pensionis non sunt iustificandę, quãdo agitur contra eũ, qui reseruationi cõsẽsit, illiusq. fideiussores. n. 1

Pẽsio debet solui per Titularem, eiusque fideiussores etiã post beneficij resignationem, quando in reseruatione cui ipse

ipse titularis consensit, adest clausula quod titularis non possit beneficia resignare, nisi prouisus similem obligationem fecerit alias &c. num. 2. & nu. 3. vbi quod in hoc casu non applicantur quæ dicuntur de clausula habita, vel non habita. ibidem.

Demonstratio falsa beneficij non vitiat reseruationem pensionis, vbi constat de veritate, & corpore. numero 3.

DECISIO XXIII.

1 DOmini tenuerunt pensionē, de quā agitur, per Martinum, qui dictæ reseruationi consensit, & per illius fideiussores deberi. Nec hoc in casu teneri Pensionarium literas suæ reseruationis, quæ conditionem aliquam non continent, iustificare, stante quod agitur inter ipsum Pensionarium, & eum, qui dictæ reseruationi consensit, illiusque fideiussores. Guidob. decis. 245. & fuit alias tentum in vna Salmantina Pensionis 26. Martij 1593. coram bon. mem. Gipsio, & per prius in vna Valentina pensionis 17. Iunij 1585. coram bo. me. Oriolen. in quibus decisionibus cauetur, quod vbi reseruatio pensionis est pura, & titularis, qui dictæ reseruationi consensit, dat de nullitate prædictæ reseruationis, eidem incumbit onus probandi nullitatem, & inualiditatem dictæ reseruationis, & non Pensionario, & iste est proprie casus, de quo agitur.

2 Nec obstare dixerunt Domini, quod Martinus Beneficia, super quibus reseruata fuit Pensio, de qua agitur, reseruauerit ad fauorem Ludouici, qui hodie existit in possessione eorum, quia cum in gratia dictę reseruationis, cui Martinus consensit, adsit clausula, quod titularis ipse non possit cedere, aut resignare dicta beneficia, nisi prouisus similem obligationem fecerit, & dederit fideiussores, alias &c. & ipse titularis, & fideiussores obligati remaneant, sequitur, quod dicta resignatio per Martinum aliter facta, pro non facta haberi debeat ad fauorem ipsius Thomæ Pensionarij, vt sic non minus possit pro consequenda dicta pensione dictum Martinum, & illius fideiussores conuenire, prout antea poterat.

3 Nec placuit Dominis, quod clausula prædictā debeat intelligi, pro vt intelligitur clausula habita, vel non habita &c. cum eadem ratio non sit, sed prorsus diuersa, nam diligentiæ sufficerent in terminis clausulæ habita, vel non habita &c. ad excludendum titularem, & illius fideiussores ab vlteriori solutione pensionis, eo quia non est in potestate titularis consequi pensionem Beneficij, super quo reseruata fuit dicta pensio. In terminis autem istius clausulæ non debēt sufficere diligentiæ, per resignantem, vel illius fideiussores factæ contra resignatarium, vt Pensionarius dictam pensionem soluat, cum fuerit in illius libera facultate. Beneficia dicta pensione grauata, non resignare, nisi prius cautelato ipso Pensionario iuxta formam ei præscriptam, quam cū reseruare neglexerit, imputet idcirco sibi damnum inde proueniens.

4 Ad illud autem quod constet de nullitate dictæ reseruationis ex eo quod attento tenore supplicationis appareat reseruata super quatuor Beneficijs, seu præstimonijs, & tria tamen sint, cum Sancti Leonardi, & Pancalliente non duo, sed vnum tantum sit Beneficium, seu præstimonium, fuit responsum per errorem fuisse omissum exprimi Beneficium de Necites, & loco illius fuisse dictum Pancalliente, quod patet, tum ex eo, quod in commissione causæ coram Reuerendo Patre Domino Pamphilio quatuor exprimuntur, tū etiam quia eadem expressio fit in cedula Bancharia ad Instantiam Martini cōfecta, & per ipsummet Martinum acceptata, & pensionario consignata, & tandem quia dicta quatuor Beneficia, seu Præstimonia exprimuntur per eundem Martinum in actu resignationis, quam fecit ad fauorem Ludouici de Salamanca, vt in summario iurium, sub num. 5. 6. & 7. constat, quo fit, vt dicta falsa demōstratio, seu expressio illius verbi Pancalliente per errorem scriptoris supplicationis factæ constito de veritate, & corpore, quod alias exprimi per eum, vitiare minime debebat gratiā dictæ reseruationis ad trad. per Abb. c. significante. n. 5. de rescript. Rot. decis. 4. eod. tit. in antiq. Cassad. 11. num. 5. de præben. & prout in simili fuit tentum in vna Oriolen. Beneficiorum. 21. Maij. 1593. coram Reuerendo Patre Domino meo Seraphino.

R. P. D. LITTA.

Meten. Monasterij, Lunæ 21. Februarij 1600.

ARGVMENTVM.

Narrata debent per impetrantem verificari maxime si ex his Papa facilius fuit motus ad concedendam gratiam. Et an narratiua per verba, vt accepimus, in gratia motu proprio sit narratiua Papæ, vel partis.

SVMMARIVM.

Narrata sunt semper per impetrantem iustificanda n. 1.

Verba vt accepimus apposita in gratia concessa motu proprio important narratiuam partis, non autem Papæ. numero 2.

Gratia non tenet non verificatis omnibus, ex quibus Papa potuit facilius moueri ad illam concedendam. numero 3.

Reus non tenetur docere de suo titulo quousque potest excludere actorem per non ius suum, nu. 4.

DECISIO XXIV.

1 CVm in hac causa fuisset resolutum narratiuam gratiæ Barbarę non esse iustificatam signanter in eo, quod de tempore datæ Maria

 non

non attingeret vigesimum primum annum, & solum fuisse reseruatum videre, an talis iustificatio necessaria foret. Hinc Domini, vtraque parte informante, super dicta reseruatione affirmatiuam sententiam amplexi sunt ea ratione, quia trita est regula, quod narrata semper sunt per impetrantem iustificanda. Ioan. Andr. in c. 1. numero 3. versicul. in Beneficialibus. post medium, vbi Gemin. notab. 3. circa med. vers. in literis vero beneficialibus, & Franchus num. 17. de lit. contestat. lib. 6. Innoc. in c. super literis. num. 19. versic. in beneficialibus. de rescript. Abb. in c. quia circa. num. 3. de consanguin. & affin. Aegid. decis. 40. & 303. Paris. consil. 49. nu. 30. & 31. lib. 4. & in terminis malæ expressionis ætatis. Mohed. decis. fin. de rescript. nec non & narratiuæ gratiæ concessæ certo modo, prout est ista, de qua agitur. Put. decis. 300. lib. 1.

2 Nec Barbara releuatur a iustificatione dictæ narratiuæ sub prætextu, quod illa verba (sicut accepimus) operentur, vt narratiua prædicta, Papæ narratiua iudicari debeat, & non propria, quia quod partis, & non Papæ narratiuam importent dicta verba apposita in gratia motu proprio concessa, qualis non est gratia Barbaræ, & in his terminis procedunt, & loquuntur decisiones Put. 101. libr. 3. Achil. vnic. de motu proprio, & aliorum hic allegatorum per Informantes pro Barbara. Nec põderatio illius verbi, vt asseritur, quicquam facit, cum non referatur ad dictam narratiuam ætatis, sed ad prouisionem Mariæ, vt bene deducitur hic per Informantes pro Catharina.

3 Nec eandem Barbaram iuuat, quod gratia Mariæ etiam quod attingeret vigesimum primum annum sit nulla, quia negari non potest, quin Papa facilius fuerit motus ad concedendam hāc gratiam, sic certo modo impetratam per Barbaram propter expressionem per eam factam, quod Maria non attingeret vigesimũ primum annum, quam si eidem fuisset expressum dictam ætatem attingere, stante quod hoc casu Maria, contra quam fiebat impetratio erat magis proximæ ætatis requisitæ. Caputaq. decis. 74. par. 1. & vbi Papa ex narratis facilius potuit moueri ad concedendũ gratiam, non tenet concessio, nisi illis omnibus verificatis. Faber. decis. 17. Put. decis. 353. lib. 3.

4 Vltra quod velle præsupponere, quod gratia Mariæ etiam quod attigerit vigesimum primum annum sit nulla, pro sustentatione gratiæ Barbaræ continentis dictam falsam expressionem est diuinare, cum possibile sit, quod ipsa habeat gratiã perinde valere per aliam, per quam de medio tollatur defectus ętatis prędictę, quam gratiam ipsa Maria, seu Catharina habẽs causam ab ea, vt rea conuenta, & quæ reperitur in possessione, exhibere non tenetur, donec potest obtinere per non ius Barbaræ actricis, vt pluries fuit tentum.

R. P. D. PEGNA.

Gerunden. Vini. Veneris 3. Martij 1600.

ARGVMENTVM.

Beneficium Ecclesiasticum quando dicatur perpetuum, & de probatione dominij plura notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Dominium antiquum non tollitur ex collatione in titulum. num. 2.

Præsens, & tacens collationi beneficij censetur renũciare iuri, quod habet in dicto beneficio. Declara, vt n. 3.

Beneficium Ecclesiasticum perpetuum præsumitur, si ex antiqua consuetudine ab immemorabili tempore vacare solet, & conferri. nu 4. declara, vt nume. 5.

Vacare verbum intelligitur secundum subiectam materiam. numero 5.

Beneficium Ecclesiasticum perpetuum non dicitur nisi cõstet, quod in perpetuum conferri debeat.

Clausula saluo iure dominij directi nihil tribuit, sed solum præseruat. num. 8. & seq.

DECISIO XXV.

1 Prætendebant Præpositi Ecclesiæ Gerunden. recedendum esse a decisione, contra ipsos facta, die 15. Maij 1599. in qua Rota consueuerat constare de Dominio Ecclesiæ, respectu bonorum assignatorum Præposituris. Vnde causã proposita super ijsdem, Domini vno consensu in decisis permanendum responderunt ex rationibus, quibus prædicta decisio nitebatur, & propterea in hac propositione potissima cura fuit, satisfacere quibusdam magis præcipuis, quæ contra decisionem opponebantur.

2 Ad primum ergo argumentum desumptum ex pluribus prouisionibus istarum Præpositurarum factis in Titulum beneficij, quibus Informantes pro Pręposìtis inferre conabantur, Dominium Præpositurarum, propter dictas prouisiones, & collationes fuisse in Præposituras, & Præpositos translatum respondebatur, ex collatione in titulum non tolli antiquum dominium, Corn. consil. 225. numero 2. circa fin. versic. non enim aufertur. lib. primo, & tenuit Rota in simili causa Vicen. augumenti. 14. Decembris 1587. coram Illustrissimo Blanchetto tunc Rotæ Auditore, & consequenter collatio Capituli in titulum non mutauit antiquam obligationem.

3 Et propterea non obstat, consil. Paris. 76. numero 14. libr. 4. dicentis, præsentem, & tacentem ex collatione videre renunciare iuri suo, quia Paris loquitur de iure respectu tituli, hic autem erat sermo de iure respectu bonorum, notum est autem inter vtrum-

vtrumque ius, latum esse discrimen, cum ius respectu tituli, non potuerit esse penes plures, Ius verò respectu bonorum, potuit esse penes Capitulum tamquam Dominum, & respectu tituli penes Præpositos.

4 Ad alterā oppositionem desumptā ex eo, quod ab immemorabili tempore, istæ propositiuæ erant beneficia Ecclesiastica perpetua, & non temporalia, quod persuaderi videbatur ex ipso antiquo statuto anni 1302. in quo continebatur ex antiqua consuetudine, ab immemorabili tempore, istas Præpositu ras vacare, quod erat signum Ecclesiastici perpetui beneficij, ex doctrina Bonifacij de Vitalinis in Clement. vnic. de suppl. neg. Prælatorum. numero 9. in prima quæst. quibus accedeb it quod anno 1254. ab Episcopo fuerant relicta legata duabus Præposituris, quæ fieri sic non potuissent, nisi iam trini fuissent beneficia erecta.

5 Respondebatur inde nō inferri dominium earum ab Ecclesia, seu Capitulo, fuisse abdicatum, præsertim cum verbum vacare aptum sit comprehendere quamcunque vacationem, & secundum subiectam materiam intelligi debeat, nam & administratio etiam finito tempore administrationis, vel mortuo administratore, vacare dicitur in casu proposito, ex verbis eiusdem statuti constabat verbum vacandi accipiendum, iuxta materiam, de qua ibi agebatur, videlicet quod Episcopus, & Capitulum possent imponere, seu addere augmentum, seu aliquod onus conuertendum in augmentum Canonicæ portionis, vel in vtilitatem Ecclesiæ subtrahendo, & diminuendo de vna, & transferendo in aliam.

6 Præposituris tamen vacantibus, ex quibus verbis non poterat inferri, Præposituras fuisse beneficia Ecclesiastica perpetua, sed potius administrationes, aliter enim non potuissent Episcopus, & Capitulum tam libere de illis disponere, cum de essentia Ecclesiastici beneficij sit, quod in perpetuum conferatur, Abb. consil. 47. versic. item, quia perpetuum. lib. 2. Bellamer. in c. super. numero 17. versic. hoc enim est proprium de renunciat. Anchar. in c. beneficium. numero 4. versic. Item quia. de reg. iur. libro 6. Felin. in c. in nostra. numero 9. versic. item quod detur. de rescript. Sil. tract. de beneficijs par. 1. num. 5. vers. item quia.

7 Quod vero ad imponendum ista onera, tempus vacationis expectaretur, id fiebat, vel propter conuentiones initas cum Præpositis ab initio constitutis administratoribus, quibus durante administratione, non poterat nouum onus addi, vel propter alias causas Episcopo, & Capitulo Præpositurarum Dominis beneuisas.

8 Ad Tertiam oppositionem desumptā ex eo, quod Præpositi ex antiquissima possessione, 100. & 200. annorum, potuerunt præscribere quodcunque Dominium directum, vel vtile, ad quod probandum Informantes pro Propositis recensebant vltra 10. instrumenta, etiam de nouo producta, ex quibus apparebat, bona Præpositurarum fuisse in Emphyteusim concessa cum his enunciatiuis, videlicet, quod bona pertinebant ad illas, tam iure directi, quam vtilis dominij, ad quod concedebatur, saluo directo Dominio Præposituræ, respondebatur primo, Clausulam (saluo iure, & Dominio directo Præposituræ) nihil tribuere, sed potius præseruare, Cassad. decis. 2. num. 2. de rescru. vbi id generaliter tradit de clausulis præseruatiuis, & rursus dicebatur, præfata verba adiecta potius fuisse causa declarationis, ad ostendendum, quod illa bona in diuisione fuerant assignata Præposituræ. Dominium autē semper remanebat penes Ecclesiam.

9 Postremo animaduertebatur, difficultatem cessare potuisse ex antiqua Præpositurarum aliquarum Ecclesiarum, coronæ Aragonum, cui ista similis videbatur institutione, & ordinatione, olim enim Episcopus, & Capitulum, vt liberius Diuino cultui vacarent, omnia Ecclesiæ bona in duodecim administrationes diuiserant, & singulæ administrationes fuerant singulis administratoribus concessæ, vt quilibet Administrator in suo mense de redditibus suæ administrationis necessaria Episcopo, & ceteris personis Ecclesiæ seruientibus administraret, has administrationes decursu temporis Præposituras, & Administratores Præpositos appellarunt, cuilibet vero Administratori, seu Præposituræ particularia bona fuerunt assignata, videlicet prædia Domus census, & similia, Vnde scilicet quilibet administrator, seu Præpositus ad præfatum effectum alendi personas Ecclesiæ in suo mense, redditus esset exacturus. Vnde in concessionibus emphyteuticis, quæ fiebant de bonis cuiuslibet Præposituræ, vere dicebantur bona quo ad vtrumque Dominium ad Prępposituras pertinere, & de directo dominio earum fuisse, inde tamen non inferebatur, dominium fuisse ab Ecclesia, cuius erant bona Præposituris assignata abdicatum, cum semper penes eandem Ecclesiam integrum permansisset, & permaneat.

10 Ad quartam oppositionem directam contra decisionem, in qua fuerat dictum, quod istæ Præposituræ a Capitulo fuerant datæ in administrationem temporalem, & fideiussores, de fideliter administrando, fuisse receptos ex prædicto statuto facto anno. 1302. cuius contrarium Informantes pro Præpositis ostendere nitebantur, ex eo quod in prædicto statuto, nihil tale continebatur. Quinimo ex supradictis obiectionibus apparebat, concessiones Præpositurarum fuisse perpetuas: respondebatur, quod licet verbis expressis id non diceretur in statuto, retamen ipsa dicebatur, cum ex pluribus actibus constaret, Præpositos non fuisse Dominos, nec probaretur, eos perpetuo solitos fuisse recipere administrationes. Quinimmo contrarium videbatur veritas ex eo, quod Præpositi vigore statuti, quilibet primo die Mensis post festa Paschalia tenebantur suam Præposituram firmare, & nullus poterat ad firmandam suam Præposituram admitti, nisi suo

suo seruitio satisfecisset. Item ordinabatur, quod si quisquam Præpositus vellet suam Præposituram firmare, illam vacare censeretur, ex quibus omnibus temporalis potius, quam perpetua administratio arguebatur.

11 Ad quintam oppositionem directam etiam contra alterum decisionis fundamentum, quo fuerat dictũ, a Capitulum antiquissimis temporibus libere, & sine Conditione disposuisse de bonis Præposituratum, cuius contrarium ostendere nitebantur Informantes pro Præpositis, ex multis statutis in facto relatis, factis anno 1371. Vbi fuit reuocatum statutum factũ ab Episcopo, & Capitulo super pane, de fluxello, pistocibus dando. Iterum anno 1359. fuit reuocatum aliud statutum factum contra Præpositum 1. Nouẽbris super'additamento illi facto. Item anno 1313. statutum factum super traditione pecuniarum loco Vini, anno 1317. ad quinquennium, contradicentibus Præpositis, Episcopus, & Capitulum mutauerũt, vt esset perpetuum de consensu Præpositorum. Item Episcopus, & Capitulum acceptarunt gratiam illis factam specialiter a Præposito de pane de sopar, quatenus certis diebus interessent horis canonicis, ex quibus omnibus Informantes pro Præpositis conabãtur inferre, Dominium Præposituratum fuisse penes Præpositos, quia si fuisset penes Capitulũ, & habuisset liberam administrationem, nec statuta reuocata, nec gratiæ acceptatæ fuissent: Respondebatur primo ex prædictis non constare de tali contradictione, quæ excluderet Dominium Capituli, licet enim ex prædictis actibus colligeretur, fuisse aliquo modo conditum respectu eorum, quæ spectabãt ad statutum Præpositorum, & Præposituratum, & illarum administrationem. Inde tamen non excludebatur Ecclesiæ dominium. Quinnimo ex eisdem actibus cõcludebatur, Præpositos habuisse, vel habere talem statum per quẽ excluderetur administratio bonorum ad Ecclesiam spectantium, quæ multis sæculis ostendebatur ab Episcopo, & Capitulo regulata. Vnde cum deducta pro Canonicis contra Præpositos multis modis præponderare viderentur argumentis Præpositorum, Rota in decisis permanendum censuit.

R. P. D. LITTA.

Oriolen. Præcedentiæ Veneris 10. Martij. 1600.

ARGVMENTVM.

Præcedentia debetur ordini prius instituto, ac approbato etiam si regula sit aliquantulum immutata, dummodo nõ sit mutata in substantialibus.

SVMMARIVM.

Ordo Carmelitarum debet præcedere ordinem fratrum de mercede, cum fuerit prius institutus, ac prius approbatus. numero 1.

Ordo ille debet præcedere, qui fuit prius institutus, ac approbatus. num. 1.

Mutatio non præsumitur. num. 2.

Forma mutata non dicitur vbi mutatio non est circa substantialia. num. 2.

DECISIO XXVI.

1 Domini resoluerunt, Carmelitas Monasterij Oriolen. præcedere debere fratres de mercede in eadem Ciuitate existẽtes eo moti fundamento, quia constat, quod Ordo Carmelitarum fuit institutus ante Concilium generale, vt legitur in cap. fi. §. sane ad Prædicatorum, de relig. domibus. in 6. & probatur ex pluribus auctoribus hic relatis per Informantes, & quia fuit approbatus per Honorium Tertium ann. Sal. 1225. vt constat ex Bulla eiusdem Honorij, quæ præsupponitur pro nunc in forma approbanti, de qua in Summario iurium, num. 1. in confesso autem est, ordinem Beatæ Mariæ de Mercede fuisse institutum per dictum Concilium generale, & fuisse approbatũ per Gregorium Nonum anno octauo sui Pontificatus, qui Gregorius Nonus fuit Pontifex creatus post d. Honorium, quo fit siue spectetur initium ordinis, siue approbatio illius vti prior tempore Carmelitarum ordo præcedere omnino debeat, ad not. per Doct. in l. honores. ff. de decurio. in l. fin. vbi Bart. C. de Tyronib. lib. 12. cum alijs, de quibus Chassan. in Catalogo glor. mund. par. 4. considerat. 52. vers. 5. ergo modo, & per Tob. Non. cons. 71. nu. 35. per Nauar. cons. 5. de stat. monach.

2 Et ad illud deductum per Informantes cõtra Carmelitanos, quod scilicet regula prædictorum non sit eadem, quæ fuit instituta ab Alberto Patriarcha in Terra Sãcta Apostolicæ sedis Legato de anno 1280. vel circiter & postmodũ approbata per Honoriũ Tertiũ, fuit responsum non probari mutationẽ huiusmodi, & in dubio eam non debere præsumi. Alciat. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 1. & 2. & licet in aliquibus reg. prædicta fuerit tam per Honorium Tertium, quam per Innocentium Quartum reformata, ac moderata, non tamen apparet alterata circa substantialia ipsius regulæ, nec Priores, & originales constitutiones illius fuerunt relictæ, quo casu posset dici mutata forma illius ad text. in c. recolentes de Stat. Monach. & ita ex his, & alijs hic latius deductis per Informantes, fuit resolutum, vt supra &c.

R. P. D. LITTA.

Syracusana Quartæ. Mercurij. 24. Maij. 1600.

ARGVMENTVM.

Archiuista potest extrahere scripturas Archiui absque aliqua solennitate, & ipsius attestationi credi-

creditur ad probandum, quod sit Archiuista. Item scriptura sumit robur ab Archiuo ubi fuit reperta, quando ambę partes archiuo subditæ sunt.

SVMMARIVM.

Scriptura extracta seruata forma cap. fin. de fid. instr. plene probant. nu. 1.
Archiuista potest exemplare scripturas existentes in archiuo absque aliqua solennitate, nu. 1
Attestationi Archiuistæ, vel successoris in officio creditur ad probandum quem esse Archiuistam, seu successorem. num. 1.
Recognitio non est necessaria in scripturis antiquis. n. 2.
Scriptura sumit robur ab Archiuo, quando ambæ partes illi subsunt. nu. 2.

DECISIO XXVII.

1 PRætendebat Episcopus Syracusanus habere quartam de omnibus, & quibuscunque legatis factis, & faciendis Ecclesiæ, & locis Pijs suę Diœcesis, Diœcesani autem, inter quos est Ciuitas Noti, dicebant huiusmodi prætensionem Episcopi esse regulandam secundum Ius commune, quod dat Quartam de aliquibus Legatis Episcopo, & de aliquibus non, & cum ad fauorem Diœcesanorum fuissent factæ plures decisiones, & vlterius lata sententia coram nunc Reuerēdissimo Perusino. Hinc Episcopus cœpit confugere ad consuetudinem, qua mediante prætendit habere fundatam intentionem suam, & ad eam probandam de anno 1594. examinauit plures testes, verum quia huiusmodi consuetudo probanda est per 40. annos ante motam litem fuit pro parte Diœcesanorum, & sic Ciuitatis Noti oppositum de litis pendentia ante annum 1532. fuitque pro Iustificatione pro oppositione in actis producta quædam concordia alias de dicto anno 1532. facta inter dictas partes, in qua legitur huius articuli decisionem fuisse in specie reseruatam fel. rec. Clementi Septimo. Pro parte autem Episcopi fuit replicatum, dictam concordiam, & alia iura producta pro Ciuitate Noti pro Iustificatione dictæ oppositionis non esse in forma probanti. Vnde Ciuitas Noti ad tollendum omne dubium accepit compulsoriales, quibus mediantibus extraxit plura Iura ex Archiuo Archiepiscopatus Montis Regalis, & ex Archiuo Regio Ciuitatis Panormi. Vnde literis reportatis cū iuribus compulsatis fuit per me dubitatum. An Iura prædicta sint in forma probanti in casu, & ad effectū, de quo agitur, & Domini excepta sententia extracta ex Archiuo Regio Ciuitatis Panormi tenuerunt pro affirmatiua, quia constat illa fuisse extracta cum compulsorialibus Rotæ parte citata, & in summa seruata forma cap. fin. de fide instrum. vltra quod etiam sine processu compulsoriali possunt dici in forma probanti, stante quod sunt legata subscripta, & authenticata per Archiuistam, seu Secretarium in specie deputatum ad custodiendum, & exemplandum acta Curiæ Metropolicæ Montis Regalis. Bar. in l. si quis ex argentarijs. §. 1. numer. 3. ff. de eden. Alex. in auth. si quis in aliquo. num. 5. in fi. C. eod. vbi etiam Ias. nu. 5. vers. 19. Fallit Felin. in cap. fin. num. 7. de fide instrum. & fuit sæpe tentum, & de tali deputatione cōstat ex literis legalitatis, & propria attestatione cui de stylo Rotæ creditur. Verald. decis. 225. incip. de stylo lib. 1. in manuscript. & decis. 245. par. 2. in impress. Et dum pro parte Episcopi dicitur, quod aliqua ex iuribus extractis non merentur aliquam fidē, stante quod ex ipsamet extractione cōstat esse exemplà exemplorum, fuit responsum, quod siue scripturæ illæ existentes in dicto Archiuo Montis Regalis sint originales, siue non, vnum est, quod tunc temporis fuerunt productę coram Metropolitano ipso, & processus illi, ex quibus modo fuerunt desumptæ dictæ scripturæ fuerunt tunc temporis factæ inter Episcopum ipsum ex vna, & Diœcesanos ex altera, quod sufficit ad effectum, de quo agitur, hoc est ad ostendendum, quod re vera vsque de eo tempore hæc prętensio Episcopi fuit in lite.

2 Nec obstat, quod dicti processus non fuerunt recogniti, quia cum sint antiqui probāt absque recognitione. Peregrin. decis. 282. Incip. in Maioricen. lib. 2. Put. decis. 151. lib. 1. Vltra quod non parum robur recipiunt ex Archiuo, in quo custodiuntur, & cui partes ipsæ subsunt. authentica adhæc. ibi cartha. C. de fid. instrumen. cum alijs, de quibus Gabr. de probat. conclus. 5.

3 Minus obstat, quod iura extracta ex dictis Processibus non probant, nisi ipsi integri processus exhibeātur, quia nō exhiberē huiusmodi iura ad effectū probādi, ꝙ Diœcesani bonum ius fouerent in dicta lite, sed duntaxat ad ostendendum, ꝙ tunc temporis pendebat lis etiā super hac eadem re inter ipsas partes, ꝙ optime probatur ex actis ꝓductis illius Iudicij, ad tex. in l. gesta. C. de re iudic. cum alijs hic alleg. per Informantes pro Vniuersitate Ciuitatis Noti.

R. P. D. LITTA.

Romana Census. Lunæ 5. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Via exequutiua obligationis Cameralis, an censeatur vulnerata per sententiam latam contra instrumentum, cui adhęret obligatio, quando antea fuerant latę alię sententię pro dicto instrumento.

SVMMARIVM.

Exequutiue procedi non potest vigore obligationis Cameralis, vbi illa fuit vulnerata per sententiam. nu. 1.

Obli-

Obligatio Cameralis non dicitur vulnerata, vbi pro validitate contractus, cui adhæret obligatio, plures sunt latæ sententiæ, & tandem vna lata fuit, qua omnes dictæ sententiæ reuocantur, & contractus ipse nullus declaratur, sed solum vbi per primam contractus declaratur nullus. nu. 2.

Contrarium vero nu. 2. vbi affertur ratio.

Causa effecta semel appellabilis, semper durat appellabilis. num. 2.

Clausula quatenus de iure restringit præcedentia ad terminos iuris, nu. 3.

Legitimatio personarum est necessaria etiam vbi agitur exequutiuè. nu. 4.

Cessionarius non prohibetur vti exceptionibus cedenti competentibus. nu. 5.

Procurator conditionem Domini meliorem, non autem peiorem facere potest. nu. 6.

Renunciatio requirit speciale mandatum cum expressione iuris, cui renunciatur. nu. 6.

DECISIO XXVIII.

1 Domini steterunt in resolutis sub die 28. Iunij anni præteriti eo præcipue fundamento, quod nō potuerit exequutiuè procedi, stante quod obligatio Cameralis fuit vulnerata per sententiā Bracelli, vt latius dicitur in dicta decisione.

2 Nec Dominis placuerunt deducta per Informantes pro Rentijs, quod videlicet obligatio Cameralis non dicitur vulnerata vbi pro validitate contractus, cui cohæret obligatio ipsa, plures sententiæ latæ sint, & tandem vna feratur, qua dictæ sententiæ reuocentur, & cōtractus ipse nullus declaretur, sed solum vbi per primam sententiam contractus, cui cohæret obligatio Cameralis, declaratur nullus, siquidem quia hæc distinctio iure non probatur, & negari cum veritate non potest, dictum vulnus, quia aut ista sententia Bracelli reuocatoria præcedentiū, & quæ censum ipsum nullum, & inexigibilem declarat', facit transitū in iudicatum, & hoc casu vulnus lethale remanet, cum talis sententia posterior censum perimit, & sententias canonizatorias illius ꝑ prius latas, faciatque, vt dici solet, de nigro album, aut fuit suspensa per appellationem, prout vere suspensa fuit, & vulnus remanet, sed in pendenti donec tollatur per contrariam sententiam, vel lethale efficiatur confirmatione posterioris sententiæ. Vnde interim non potuit executiuè procedi, cum causa semel effecta appellabilis duret appellabilis, & appellatione pendente, nihil sit innouandum iuribus vulgatis.

3 Nec clausula illa, de qua in commissione dictæ appellationis, quod procederet ad exequutionem obligationis Cameralis pro fructibus census decursis, & non solutis quicquam facit. &c. stantibus illis verbis subsequētibus quatenus de iure exequendi &c. quæ illam restringant ad terminos iuris secundum quos exequi non debet ex supradictis. Placuit Dominis aliud fundamentum decisionis deductum ex non legitimatione personæ Lapani, & ex defectu citationis Iuliæ Capocephalæ, quia cū Lapanus se faceret hæredem Isabellæ, & hæc peteret exequi mādatum alias relaxatum ad fauorem dictæ Isabellæ, & Iulia vera hæres illius vigore secundi testamenti, & admissa in dicto iudicio se opposuerit negando illum talem esse, qualem se faciebat, & protestando tenebatur Lapanus in primis, & ante omnia iustificare dictam qualitatem hæredis, nec ad vlteriora procedere poterat, maxime non citata ipsa Iulia ex deductis in dicta decisione.

4 Quibus non obstat, quod exequutiue procederetur, quia, vt dictum est, non poterat procedere exequutiue vltra quod etiam in executiuis necessaria est legitimatio personarum, & partis citatio, vt respectu dictæ literę legitimationis post alios de communi testando tenet Dec. in l. fi. nu. 47. C. de edict. Diu. Adr. tollen. & respectu dictæ citationis probat text. in l. 1. ibi si ceperit ex sententia conueniri. C. de Iuris, & facti ignorantia, & ex quibus tenet Afin. in sua prax. par. 1. §. 31. c. 4.

5 Nec obstat, quod Eques Perbenedictus fuerit in quolibet actu dicti Iudicij citatus, quia cum hodie Perbenedicti non tantum veniant vti hæredes illius Equitis, sed etiam vti cessionarij dictæ Iuliæ nō prohibentur vti vtriusque, & sic etiam exceptione, qua ipsamet Iulia vti posset. Aym consil. 166. in fin. cons. 298. num. 8. Dec. consil. 247. in fin. & Paris. cons. 21. num. 22. lib. 4.

6 Et ad deducta circa cautionem petitam per Procuratorem Equitis Perbenedicti fuit responsum ex ea non posse inferri ad renūciationem nullitatis subhastationis, de qua agitur, & quæ ipsam petitionem longe præcesserat cum defectu potestatis ipsius Procuratoris, qui facto suo conditionem Domini meliorem, sed non deteriorem facere potest, l. si quis mihi bona. §. sed si mandauit. ff. de acquir. hæred. cum alijs Cresc. decis. 8. & 9. de renunc. in impress. tum quia ad renunciandum requiritur speciale mandatum cum expressione Iuris renunciandi Rolan. cons. 11. n. 18. lib. 1. Put. decis. 100. nu. 1. lib. 2. tum etiam quia deducta circa huiusmodi cautionem non applicantur respectu Iuliæ, quę illam non petijt, nec ei aliquo modo consensit, vnde cum hodie Domini de Perbenedictis non tantum veniant vti hæredes dicti Equitis, sed etiam vti cessionarij dictæ Iuliæ, Iure merito non prohibētur dare de nullitate dictæ subhastationis, & aliorum, quæ subsequuta sunt ex supradictis, & alijs hic latius deductis per Informantes.

ILLVSTRISS. ET EVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Taruisina Parochialis. Veneris 16. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Papa non attentat, litis mentio censetur facta per clausulam cuius statum, & quid si lites sint plures,

res, & quando persona loquentis veniat in generali sermone.

SVMMARIVM.

Literæ Apostolicæ non possunt dici attentatæ, quia Papa non attentat. nu. 1.
Dictio ideoque est causalis. nu. 1.
Sententia lata expressa falsa causa, est nulla, nu. 1.
Subreptitia dicitur gratia non facta mentione litis. num. 2.
Possessio capta vigore gratiæ subreptitiæ est attentata. num. 2.
Clausula cuius statum, inducit mentionem litis. nu. 2.
Persona loquentis non censetur comprehensa in generali sermone. nu. 3.
Declara primo nõ vt procedat, quando aliud suadet identitas rationis. nu. 3.
Declara secũdo id procedere, quando verba loquentis cõtinent aliquod odiosum seu aliquod onus, quia non censetur in dubio velle sibi quem præiudicare. nu. 3.
Litis mentio non sufficit vbi plures sunt lites. nu. 4. & num. 5. Vbi declara.
Numerus singularis habetur pro genere, & continet pluralitatem vbi non sumus in materia odiosa. nu. 4.
Procurator ad litem constitutus censetur constitutus ad lites in plurali. nu. 4.
Numerus singularis continet pluralitatem, quando est eadem ratio in pluribus, quæ est in vno. nu. 4.
Indefinita æquipollet vniuersali. nu. 4.
Fructus beneficij sunt quid diuersum ab ipso beneficio. numer. 5.

DECISIO XXIX.

1 FVit conclusum sententiam Nuncij esse reuocãdam, quia declarat literas Apostolicas attentatas, quæ tali vitio notari nõ possunt. Thom. de Ian. decis. 62. Papa enim non attentat. Aegid. decis. 749. in fin. Rot. decis. 25. sub nu. 4. de rescript. in nou. Paleott. decis. 146. & quatenus reuocat possessionem, & alia inde sequuta, quia tamen illa reuocat ex eo, quod literæ sint attẽtatæ, vt denotat illa dictio (ideoque) quæ est causalis, Bart. in l. demonstratio. §. quod autem. sub num. 9. ff. de condit. & demonstrat. cum sit lata expressa causa falsa est nulla. Rot. decis. 27. de re iud. in antiq. Felin. in c. inter ceteras. nu. 5. de re iud. Aym. cons. 134. in fi.

2 Non obstat, quod literæ dicantur subreptitiæ non facta mentione litis, & possessio postea capta sit attẽtata, & fuit resolutum coram Domino meo Pegna in causa Vrgellen. Archidiaconatus 13. Aprilis 1592. quia vltra quod Nuncius non fuit motus ex subreptione literarum, sed ex eo tantum, quod fuerũt impetratæ lite pendente, & essent attentatæ, cessat subreptio, quia fuit facta mentio litis, cum clausula cuius statum &c. Gemin. cons. 120. nu. 6. Achill. decis. 9. de rescrip. & fuit dictum in vna Zamoren. fructuũ 12. Nouembris 1584. coram Reuerendo Patre Domino meo Seraphino, & in vna Meliten. Pensionis coram Reuerendo Patre Domino meo Mellino 13. Nouembris 1595.

3 Nec placuit Dominis quod opponebatur, verba illa, inter aliquos non comprehendere personam impetrantis, & loquentis ad trad. in l. inquisitio. C. de solut. & in l. Paulus. §. fin. ff. de pignor. vltra quod nõ applicatur casui nostro, cum persona loquentis sit Papa, fuit dictum, regulam non procedere, quando idẽtitas rationis suadet, vt etiam persona loquentis cõtineatur, Salic. in d. l. inquisitio. Cagnol. in l. frater a fratre. nu. 114. ff. de condict. indebit. Gabr. de verb. signific. concl. 9. num. 7. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præsumpt. 44. nu. 28. & seq. & quod regula procedit quando verba loquentis continerent aliquid odiosum, seu aliquod onus, quia non censetur quis in dubio velle se ligare, aut sibi præiudicare. Aym. post Socin. quem allegat, cons. 274. nu. 11. in fin. & num. seq. Menoch. vbi supra. nu. 31. & cons. 2. nu. 75. & hic fauor est, quod comprehendatur, quia alias impetranti concessio non prodesset. Menoch. dic. cons. 2. n. 78.

4 Nec refragatur, quod essent duæ lites, vna inter Moniales, & Burnacrinũ, alia inter easdem, & Episcopum Taruisinum, & propterea non sufficiat mentio litis ex decis. 3. Cæs. de Gras. quia immo numerus singularis habetur pro genere. glos. in rubr. instit. de de action. & continet pluralitatem, quando non sumus in materia odiosa. l. cum inter veteres. vbi Bald. not. C. de fideicom. l. qui filiabus. §. 1. & ibi Ias. nu. 4. ff. de leg. 1. & propterea procurator ad litem constitutus censetur constitutus ad lites in plurali, vt post Specul. tradit ibi Ias. nu. 5. & quando est eadem ratio in pluribus, quæ est in vno, semper numerus singularis continet pluralitatem Aym. cons. 161. num. 4. sicuti ècontra, Dec. cons. 362. n. 2. maxime quia fuit facta mentio litis indefinitæ sine aliqua restrictiua Ias. dicto § 1. sub num. 5. & consil. 215. col. 3. vers. nõ obstat secundo. lib. 2.

5 Decis. Cæs. de Grass. non facit in contrarium, tum quia nihil firmat, sed relinquit particulariter dubitãdum, tum quia ibi erat expressa lis super Beneficio, nil mirum si non comprehendebat litem super fructibus, aliud enim est Beneficium, aliud fructus Beneficij Cald. cons. 6. circa med. vers. itẽ constat, quod aliud. de probat. & licet diceretur, & super alijs quibusdam rebus non sufficiebat ista generica, & obscura expressio.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Abulen. Iuris visitandi Mercurij 28. Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Episcopus an possit visitare hospitale fundatum cum pacto, quod Visitatio spectet ad priorem illius,

illius,& quando visitandi ius censeatur concessum cumulatiuè non autem priuatiuè quo ad Episcopum, & an Visitator generalis cesset dato Visitatore speciali.

SVMMARIVM.

Sententia lata absque citatione nulla est.num.1.
Actus qui dederunt causam liti non tribuunt ius considerabile.num.1.
Visitatio de iure spectat ad Episcopum nisi aliter in fundatione beneficij sit cautum.nu.2.
Visitatio hospitalis cuius cura alteri demãdata fuit spectat ad Episcopum.nu.2.
Dic procedere vbi est concessa protestatio, & defensio qua non eximit a iurisdictione, & per consequens nec a visitatione quæ est iurisdictionis.nu.2.
Iurisdictio censetur concessa cumulatiuè non priuatiuè quo ad iudices ordinarios.nu.3.
Fallit quando iurisdictio conceditur fauore personæ in quam exerceri debet, & fauor ipsius est non habere plures, qui eam exerceant.nu.4. & nu.11.vbi maxime,si conceditur patrono in suo beneficio.ibid.
Hospitale in materia iurisdictionis pro persona habetur.num.4.
Visitatores paucos habere Ecclesiæ, vel hospitalis interest.num.4.
Ecclesia fundata cum pacto, quod subsit Abbati, nihilominus suberit Episcopo.nu.5.
Ecclesia,ac beneficium statim, ac sunt conseruata sunt in potestate Episcopi.nu.5.
Hospitale erectum cum consensu,& authoritate Episcopi Ecclesiasticum dicitur.nu.6.
Episcopus consentiens, quod hospitale erigendum sit liberum praeiudicat non solum sibi, sed etiam successoribus.nu.6.
Episcopus si aliquam Ecclesiam a se generaliter eximat non potest a se abdicare visitationem, & correctionem.num.7.
Dic procedere in Ecclesia iam constructa, & ædificata, quia tunc agitur de amittendo iure quæsito secus in fundatione.nu.7.
Hospitale fundatũ absque consensu,& authoritate Episcopi non dicitur locus religiosus.nu.8.
Episcopus non potest visitare hospitale,quod non est locus religiosus facultate propria, sed vti Sedis Apostolicæ delegatus in vim Concil.Trid.nisi aliter sit in fundatione cautum.num.8.
Visitator generalis visitare non potest, vbi datur specialis.num. 9.
Contrariũ.n.10.vbi tamen,quod prima opinio est vera.
Dic, vt prima opinio procedat, quando visitator datur ad petitionem visitandorum. Secus quando motu proprio.nu.9.
In visitationis materia plurimum attenditur subiectio.num.11.
Visitationis materia est intricata.num.11.

DECISIO XXX.

1 SEntentiam Prouisionis Abulens. reuocandam dixerunt Domini non solum ex capite nullitatis propter defectum citationis l. 1. §. item cum ex edicto.ff.quæ sent.sine appellat. rescind.l. de vnoquoque.ff.de re iud.l.nam ita Diuus.ff.de adopt. sed etiam ex capite iniustitiæ,quia in ea dicitur Episcopum esse in quasi possessione visitandi Hospitale, de quo agitur, quæ tamen quasi possessio non deducit,nisi ex actibus, qui dederũt causam liti,& ius aliquod considerabile non tribuunt, vt fuit dictum in vna Hispalen. Iuris patronatus, coram bo. me. Robusterio 16. Iunij 1586. & in alia Burgen. Iurisdictionis Sancti Ioannis. 4. Decembris 1591. coram bo.me.Orano.tum etiam, quia dicit visitationẽ spectare ad Episcopum tanquam Ordinarium iuxta declarationem Concilij, quæ tamen hoc non dicit, & Concilium concedit hanc facultatem Episcopis tanquam Sedis Apostolicæ delegatis.

2 Circa illud, quod etiam obijciebatur contra sententiam,videlicet quod ex fundatione spectet, & ius visitandi ad Priorẽ, & propterea intret limitatio posita in decisione congregationis cõcilij, nisi aliter sit in fundatione cautum. Domini non fuerunt concordes, si concessio facta Priori intelligeretur priuatiuè,vel potius cumulatiue allegabantur præcipue tradita a Gabr.consi.195. lib.2.in terminis visitationis Hospitalis faciendæ per Ordinarium, non obstante, quod in fundatione eius cura alteri demandata videretur,qui tamen Gabr.loquitur, quando alicui esset concessa protectio,& defensio,quæ, vt dicit,& ꝓbat, ipse non tribuit, & nec eximit a Iurisdictione nil mirum si huiusmodi defensori non competit visitatio,quæ est iurisdictionis. Innoc. in c.in singulis, num.1.de statu Monachor.Pauin. de visit.part.2.q.1.num.8.in casu autem nostro fuit inter alia commissa visitatio in specie.

3 Pro Episcopo tamen videtur facere cõmunis Regula,quod iurisdictio censeatur concessa cumulatiue non priuatiue ad Iudices Ordinarios.Bart. in l.1.C.de off.præfect. Vrb.Bald.in l.vnica.§.vbi autem.num.6.C.de cad.tollen.Anchar.consi.164.sub nu.5.vers.nec ex eo,quod Populus.late Roman.cons.393.nu.1.cum nonnullis seq. Paul. de Cast.in l.testamẽtũ.sub n.6.C.de testam. Ias. qui communem dicit in l.quod in rerum.§.si quis post.num.8.ff.de leg.1.Felin.in c.pastoralis.post num.2.vers.regulariter videtur.de off.Ordinarij.Dec.cons.3.nu.3. Ruin. qui de communi testatur,cons.7.nu.5.lib.4.

4 Posset tamen dici Regulam limitari, quando Iurisdictio conceditur fauore personę,in quam exerceri debet, & fauor ipsius non est habere plures, qui eã exerceant Bal.in l.vnica,num.7.C.de cad.toll. Ang. cons.375.ad fi.vers. fallit 4.Aret.cõs.102. sub nu.1. Felin.in d.c.pastoralis,n.2.in fi.vers. limita 5.Corn. cons.3.sub.nu.5.vers. secũdo respõdet. lib.2. Afflic. decis.

decis.41.num.2.in fin.& num.seq Aym.consil.411. num.34.vers.septimo Iura. Rim. Iun.consi.715.nu. 9.Menoch.de præsumpt lib.2. præsumpt.18.sub nu. 16.vers.nonus est casus. huic autem concurrit fauor Hospitalis, qui pro Persona habetur in hac materia. Bald. in d.l.vnica.sub nu.7.Arct. consil. 83.num.4. in fin.& consil.102.post num.3. Interest autem Hospitalis ne vexetur a pluribus visitatoribus.Ang.in l. si testaméta.vers. si fauore personarum. C.de testam. Sentit Bal.in auth.habita. sub num.59. C. ne fil.pro patr. maxime quia non fuit solum concessa Visitatio fauore Hospitalis, sed etiam Prioris ꝓtempore, qui constituitur Patronus ipsius Hospitalis. Ang.consil. 375.in loco supra citato,Gram.decis.30.num.20. in fin.& num.seq.Aym.dicto consil.411.num.34.Menoch.præsumpt.18.numer.23.& fuit dictum in vna Burgen.Iurisdictionis.S.Ioannis 20.Decemb.1596. coram bo.me.Orano.

5 Contra Priorem etiam facere videtur dictum Bar. in l.quoties.§.fin. num.1.ff.de administr. tut. quem refert, & sequitur Felin. in c. cũ venerabilis. sub nu. 33.vers. & ideo dixit Bart.de except. quod si aliquis fundat Ecclesiã hoc pacto,quod subsit Abbati, quod nihilominus erit sub Episcopo. Non enim potest ædificans, aut fundans facere, quod Episcopo non subsit. Innoc. in c.Lateranen. num.5.de preb. Abb. in c.cum dilectus. nu.4. de consuet. & in c.3.sub nu. 13.de Eccles.ædif. & in dicto c.cum venerabilis. nu. 33.vbi etiam Dec.in 10. mot.nu.33. & consil 121. nu.3.facit c.si quidam. nu.10.q.1.Rot.diuers. Dec. 10.de testam.in antiq.

6 Sed videtur posse dici prædicta procedere in fundatione Ecclesiæ,& Beneficij,quæ statim,ac sunt cõstructa,sunt in potestate Episcopi.c.omnes Basilicę. 16.quæst.7.c.cum Episcopus de off.ordin.in 6.Dec. dict.consil.121.num.1.& in dict. c.cum venerabilis. num.32. Non sic forsan de Hospitali, quia aut est cũ auctoritate, & consensu Episcopi erectum quo casu Ecclesiasticum dicitur,Bal. in auth.hoc ius porrectum. sub num.11. C. de sacrosanct.Eccles.Paul.de Castr.in l. orphanotrophos. in princ. C.de Episc.& Cler.Card.in Clem.11.in 10.quęst.de præb.Abb.in c.ad hoc. num.1. de Relig. dom. & cum interueuerit consensus Episcopi de donatione sub tali forma facta cõsensus Episcopi validat dictam ordinationem, non solum in sui, sed etiam in successorum præiudicium. Abb.in dicto c.3. sub nu.13. Felin.in d.c.cum venerabilis.sub num.33.Barbat. consil.33. col.ante penult.vers.& si dicatur Episcopus. lib.1. Rocch.de Curte. de Iur.patr.in vers.pro eo quod.sub num.26. & num.seq.

7 Contra tamen facere videtur,quod tradit Feder. consil.111.num.4. vbi si Episcopus aliquam Ecclesiam a se generaliter eximat,non potest a se abdicare visitationem,& correctionem,ad quod tamen respõderi potest, illud posse procedere in Ecclesia iam constructa, & fundata tunc enim agitur de amittendo Iure quęsito,secus autem est in fundatione,quia agitur de Iure quærendo, & forsan alias non fundasset testator,nisi cum illa legẽ, vt bene per Barb. Abb. & Roch.vbi supra, sed adhuc replicatur ex traditis per eundem Feder.consil.247. qui extendit etiam quando Episcopus id ageret in fundatione ipsius Ecclesiæ,& respondet contrarijs.

8 Aut Hospitale hoc fuit sine consensu,& auctoritate Episcopi fundatum, & tunc cum non sit locus religiosus. Bald. & alij supra citati Card.consil. 13.nu. 5.Abb.cons.3.num.2.part.1. de Iure communi non competit Episcopo visitatio. Abb. in c.fin. 1. not.de cens.Gabr. in præallegato cons.195. nu.15.lib.2.& licet ex forma sacri Concilij Tridentini potuerit Episcopus huiusmodi Hospitalia saltem, vt delegatus visitare,tamen Concilium tribuit illi hanc facultatem, dummodo non sit aliter in fundatione cautum.

9 Pro Priore autem facere videtur, quia vbi datur specialis Visitator,generalis visitare non potest,Bal. in l.1.nu.1.ff.de offic. cons. sequitur Felin.in dicto c. venerabilis. nu.2. in fin. & dicit idem Bald. in auth. habita.nu.58.C.ne fil.pro patr. quod quando datur specialis Visitator per Papam derogatum est Visitatori generali; quod tamen. nu.59.dicit hoc verum, quando est datus ad petitionem Visitandorum, nõ quando motu proprio,ratio diuersitatis est,vt explicat Corn.cons.76. post nu.8.lib.1. quia quando datur ad postulationem, datur ad fauorem ipsorum, quando datur motu proprio potest alia subesse causa,& quod specialis Visitator quando est datus fauore visitandi solus visitet, trad.Ang. in d.l.testaméta. vers.si fauore personarum, &c. C.de testam. & facit quod dixit Iacob.de Aren.in l.quod in rerum.§.si qs post.nu.1.quem sequitur Oldrad. Alber.nu.2.Bald. num.1.cum post num.1.ff.de leg.1.quod Episcopus non potest visitare fratres humiliantes de Mediolano,quibus per Priuilegium fuit indultum, vt per Ministrũ visitentur, idem tradit Corn. consil.30. nu.4. lib.2. Ruin. in d.consil.7. nu.6.Troil.de Maluot. de oblat.part.2.dub.4.nu.13.alias 44.& seq.Rim.Iun. cons.715.num.10.Menoch.de pręsumpt.18.sub nu. 16.vers.nonus est casus. Surd.cons.56.nu.13.vers.& exemplum de visitatore.

10 Contrarium tamen, quod Visitator specialis a Papa deputatus, non faciat quominus Episcopus visitet,tradit Anchar.in c.si tibi quod.num.2. vers.quid ergo si Papa.dé rescript.in 6.sequitur Ias.in d.l.quod in rerum.§.si quis post.sub num.6. vers. breuiter his non obstantibus, & decis. Iacob. de Aren. dicit esse dubiam Menoch. cons.468. sub nu.14 vers. respondetur primo,qui adducit multos dissentientes. Prima tamen opinio procul dubio est vera ex rationibus Ias. respondet Menoch. vbi supra, & quamuis Aret. in d.§.si qs post.dubitet de doctrina Iacob. de Aren. tamen vt animaduertit Ruin.d.cõs.7.sub nu.6.Idem Aret. cons.102. sequitur doctr.Ang. quando fauore personæ est datus Visitator.

11 Faciũt pro ista opinione, quæ dicta sunt superius, quando Iurisdictio est concessa fauore certarum personarum,

sonarum, præsertim cum in casu nostro, non in specie, sed in indiuiduo cõcessa sit Visitatio, ad trad. per Aret. p. consil. 102. post num. 12. Aym. d. consil. 411. num. 33. vers. pro hoc magis in terminis, quod maxime procedit in priore Patrono constituto propter ius patronatus, quod habet in dicto Hospitali ex dicta fundatione, vt per Ioann. Ferrett. consil. 142. nu. 14. & quia non est persona subdita Episcopo, talis enim subiectio in hac materia attenditur. Bart. in l. fi. C. de re. mil. lib. 12. Brun. consi. 4 col. 2. vers. postremo prædicta. Felin. in dicto c. pastoralis, sub num. 2. vers. considera bene. Corn. cousil. 3. sub nu. 4. vers. ad hanc intelligentiam maxime confert. lib. 2. Menoch. d. cons. 478. sub num. 13. vers. Imo idem dicit, & docuit Bar. Et fuit dictum in illa Burgen. multa alia possunt pro vtraque parte adduci, ista enim materia, vt dicit Ang. in d. l. testamenta. est multum intricata, & casus iste continet magnam dubitationem, propterea erit de ea particulariter videndum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Fanen. Lucri Dotis. Lunæ 3. Iulij 1600.

ARGVMENTVM.

Lucrum dotis a statuto delatum debetur etiam pro dote promissa, & non soluta maximè in odium eius, qui soluere debebat. Item si statutum deferat lucrum conditionaliter sufficit, q momento temporis conditio extiterit.

SVMMARIVM.

Lucrum dotis debitum vigore statuti debetur, non solum de dote data, sed etiam promissa, & non soluta. nu. 1.

Rubrica habens orationem perfectam potest allegari ad decisionem causarum, & non restringitur a nigro specialiter loquente. nu. 1.

Lucrum dotis debetur etiam vbi pro dote fuit assignatũ nomen debitoris licet a marito non fuerit exactum. num. 2.

Dos promissa habetur pro soluta in odium non soluentis ad effectum, vt sit locus lucro dotis ex dispositione statuti delato. nu. 2.

Mora non debet alicui commodum afferre. nu. 2.

Statutum, quod muliere in matrimonio copulata decedẽte maritus lucretur certam partem dotis habet locum, quando stat per mulierem quo minus copuletur. n. 3.

Mora contrahitur per interpellationem iudicialiter factam. num. 3.

Mora committitur non solum per omissionem, sed etiam per contrauentionem, & ea est odiosior. nu. 3.

Statutum deferens marito lucrum dotis conditionaliter, si onera matrimonij sustinuerit, vt habeat locum, sufficit, quod per modicum tempus maritus sustinuerit. num. 3.

Conditio sufficit, quod momento temporis extiterit. n. 3.

DECISIO XXXI.

1 Contracta fuerunt sponsalia in Oppido Orciani Fanen. diœc. inter Dominum Archãgelum Angelinum, & Dominam Stratonicam Lambertinam, in quibus Domina Stratonica promittebat dare pro dote, & dotis nomine scuta mille hoc modo videlicet scuta 200. in tot mobilibus, reliqua 800. in pecunia numerata, & non in alia specie, quæ quidem scuta 800. consistentia in pecunia Domina Stratonica deberet consequi ab hæredibus primi sui Viri, ita vt dicta scuta 800. ipse Dominus Archangelus posset, & teneretur exigere, & recuperare, & exacta inuestire in aliquo censu, aut bonis stabilibus, quam dotem Dominus Archãgelus promittebat restituere in casu restitutionis iuxta formã decretorum Ducis Vrbini, & stylum dicti Oppidi Orciani sequuto matrimonio per aliquantum temporis in simul in Domo Archangeli permanserunt, postea recessit Domina Stratonica, & intentauit separationem thori, qua pendente Domina Stratonica exegit ab hæredibus primi Viri dicta scuta 800. quæ nomine proprio illa inuestiuit in quodam censu, cuius fructus semper exegit, postea mortua est, & Dominus Archangelus egit in vim Saluiani interdicti pro consequutione Lucri dotalis secundum Constitutionem Ducis Vrbini, cuius vigore maritus consequitur tertiam partem dotis Vxoris decedentis sine liberis, causa huiusmodi coram me extra Rotam pendente consului Dominos. An esset in casu isto locus lucro prædicto, & Domini tantum informante parte Domini Archangeli vnanimiter affirmatiuè responderunt, licet enim Statutum loquatur de dote data tamen cum eius rubrica loquatur simpliciter, & generaliter de dote, maritus lucrabatur tertiam partem dotis promissæ, & nõ solutæ Ias. post Bal. quem allegat. in l. 1. num. 9. Vbi etiam Dec. num. 5. in fin. Purpur. num. 32. Alciat. num. 7. ff. si cert. petat. Com. cons. 65. num. 1. lib. 1. Roland. de lucr. dot. quæst. 9. Gabr. cons. 12. nu 3. lib. 1. Cephal. inter consil. Pauli Leonis. cons. 4. num. 14. Menoch. lib. 6. præsumpt. in prima præsumpt. num. 21. Verba enim Rubricæ generalia habẽtia, vt in casu isto, orationem perfectam ad decisionem causarum allegari possunt, & non restringuntur a nigro specialiter loquenti. glos. in l. 1. C. de capit. ciuil. lib. 11. Paul. de Castr. cons. 83. nu. 4. lib. 2. Alex. cons. 1. num. 7. lib. 4. & in l. 1. num. 4. vbi etiam Dec. num. 4. & seq. Curt. Iun. num. 5. ff. si cert. petat. Paris. consil. 53. nu. 99. & sequent. lib. 3. Aym. consil. 61. num. 1.

2 Præterea aut volumus dotem fuisse datam ex eo, quod fuerunt assignatæ dictæ pecuniæ exigendæ, vt supra ab hæredibus primi Viri, & ita fuerit datum in solutum nomen debitoris, & res est sine dubio, & pro hoc

hoc facit conf. Bart. 132. Bald. in l. fin. sub nu. 3. vers. ego consului. C. de dot. promiss. Statuto Ciuitatis. num. 3. Franc. decis. 108. nu. 8. aut volumus nō fuisse datam, & isto casu dixerunt Domini haberi probata ad effectum, vt Dominus Anchangelus lucraretur tertiam partem propter moram Dominæ Stratonicæ non consignantis dotem. Bart. dicto cons. 132. Bald. in l. fin. sub num. 3. vers. ego consului. C. de dot. promiss. Paul. de Castr. in l. mulier. sub num. 2. vers. sed quid si statutum. ff. de condit. instit. Alex. in l. si donaturus. §. si quis. num. 7. in fi. Rom. sub num. 8. vers. & ita consuluit Bart. Ias. sub num. 14. vers. tu intellige. ff. de condit. caus. dat. Aret. in l. rei iudicata. §. Socer. num. 6. post med. vers. relinquitur pulchra dubitatio. ff. solut. mat. Calcan. cons. 31. sub nu. 29. Ruin. consil. 133. num. 7. lib. 4. Tiraq. de retract. conuent. ad fin. num. 37. Rolan. de lucr. dot. quæst. 7. Phan. in eod. tract. in verbo restituenda. numer. 35. ne alias ex mora sua commodum sentiret contra l. relegatorum in fin. ff. de inter. & rele. & melioris conditionis esset morosus, quam soluens. contra l. nō solum. ff. de nox. & l. seruus. ff. quod vi, aut aliam.

3 Videmus in simili de Statuto, quo cauetur, Vxore in matrimonio copulata præcedente maritum lucrari dotem, quia habet locum, quando stat per mulierē quo minus copuletur. Bald. in l. non fine. nu. 1. in fi. C. de bon. quę lib. Paul. de Cast. cons. 184. in fi. lib. 1. Boer. decis. 22. num. 39. Rol. dicta quæst. 7. nu. 7. de mora autem constat manifestè ex interpellatione, etiam iudicialiter facta. l. quod si, & ibi not. ff. si cert. pet. Ias. in d. l. si donaturus. §. 1. sub num. 14. vers. Tu intellige Rol. de lucr. dot. quæst. 8. & ex eo, quod cū assignasset huiusmodi pecunias exigendi dicto Archangelo ipsa dic. Stratonica contraueniendo dictæ assignationi, eas exegit, & inuestiuit, vt supra dictum est, mora enim committitur non solum per omissionem, sed etiam per contrauentionem Aret. cōs. 156. num. 6. & est odiosior mora, dec. Ped. 71. nu. 38. non obstat, quod statutum deferat lucrum conditionaliter marito, si onera matrimonij sustinuerit, quia sufficit, quod per modicum tempus sustinuerit. Paul. de Cast. in l. si marito. §. 1. num. 2. ff. solut. matr. & in d. l. si donaturus. §. 1. sub num. 4. vers. sed breuiter contrarium, vbi etiam Ias. num. 19. conditio enim sufficit, quod aliquando etiam momento extiterit. l. si qs hæredem. C. de inst. & subst. l. hæredibus. in princ. ff. ad Trebel. l. Gallus. §. quæramus, & ibi not. ff. de lib. & posthum. Ruin. cons. 89. nu. 8. lib. 4. & fuit in simili dictum in vna Elusina Dotis 17. Ianuarijs 1598. coram bo. mc. Peregrino.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Cēsus de Carducijs, Veneris 27. Octob. 1600

ARGVMENTVM.

Plura considerantur pro probanda aditione hæreditatis, de quibus particulariter in Sūmario.

SVMMARIVM.

Hæreditatis aditio probatur ex locatione rei hæreditariæ. num. 1.

Fallit si potuit fieri alio titulo. nu. 5. vbi tamen quod de dicto titulo est docēdum, & num. 4.

Hæredem se facere dicitur, qui se facit Dominum rei hæreditariæ. nu. 1. & 2.

Verba Notarij prolata in præsentia partium dicuntur verba partium. num. 2.

Verba Notarij prolata in persona contrahentium censentur prolata ab ipsis contrahentibus. nu. 2.

Hæreditatis aditio inducitur ex possessione rei hæreditariæ vltra portionem prius sibi competentem. n. 3.

Frater possidendo rem per prius communem cum alio fratre non dicitur hæreditatem fratris adire, nisi ea vtatur, vti Dominus totius. nu. 3.

Hæreditatis aditio probatur ex actu concernente aliquā rem hæreditariam, qui cum tertio celebratur. nu. 4.

Hæreditatis aditio non infertur necessario ex actu possessionis, & sufficit possibilitas possidendi ex alio titulo num. 5. Vbi tamen declara.

Hæreditatis aditio probatur non solum ex actibus, qui eā necessario, sed qui verisimiliter, & præsumptiuè inferunt. nu. 5.

Declaratio debet præcedere non sequi actū, qui solet importare aditionem. nu. 5.

Protestatio declaratoria, vbi de præiudicio tertij agitur debet fieri, vel ante, vel post actū ante tamen consummatum, & non ex interuallo. nu 5. vbi maximè, quando præsumptio est contra Declarantem.

Hæreditatis ab Intestato delatæ aditio facilius admittitur. num. 6.

DECISIO XXXII.

1 Resolutum fuit mandatum Auditoris Cameræ esse confirmandum, & quia tota difficultas ad id reducebatur, An Reuerendissimus Episcopus esset hæres Melchioris, quia ipse negabat adiuisse hæreditatem, Visum fuit Dominis de aditione sufficienti constare, & præcipue ex eo, quod Episcopus locauerat Casale Falcognanū, quod Dominus Melchior, dum viueret, possidebat. §. pro hærede. instit. de hæred. qual. & differ. Bar. in l. gerit. sub nu. 21. vers. si vero non poterat. ff. de acquir. hæred. Alex. cons. 32. sub num. 1. lib. 3. Ias. cons. 112. lib. 4. num. 2. Corn. cons. 103. num. 4. lib. 2. Marant. in l. is potest. num. 81. ff. de acqui. hæred. Natta. cons. 140. sub num. 10. maximè, quia in locatione dixit Casale ad ipsum pro medietate spectare. Aret. cons. 136. in princ. facien. enim se Dominum rei hæreditarię fecit se hæredem. Paul. de Castr. in l. potuit. num. 4. C. de Iur. delib. Illustrissimus Mantica de coniect. vltim. volun. lib. 12. art. 11. num. 6. Nihil enim est aliud gerere se pro hærede, quam gerere se pro Domino. l. pro hærede. ff. de acquir. hæred. §. pen. instit. de hæred. qualit. & differ.

2 Nec

2 Nec placuit, quod obijciebatur ista esse verba Notarij, quia imo præsumãtur verba partium, & aditionem inducunt. Bal.cons.273.num.1.& 2.vol.1.Marant.in d.l.is potest.num.49. Menoch.de præsumpt. lib.4. præsumpt. 100.num.24. præsertim, quia probata sunt ipso Episcopo præsente, vt per Ruin.in his terminis.cons.115.sub nu.7. vers. non obstat. lib.3. facit quia verba Notarij relatiua, & prolata in persona contrahentium, videntur ab ipsis contrahentibus prolata. Bald.in l.mater.sub nu.6.C.de rei vend. Dec.consil.450.num.3.& 4.

3 Non obstat, quod Episcopus dicat se possidere ex fideicommisso paterno, quia de huiusmodi fideicommisso est docendum. Alex.d.consil.32.sub nu.1.& 2. & vbi etiam possideret vigore fideicommissi non potuisset possidere, nisi pro ea parte, in qua erat hæres patris, & ita pro tertia parte, vnde possidẽ. dimidiã, & sic plus quam est portio sua dicitur adiuisse. Bald. cõs.270.sub num.2.vers.tertia ratio.est. lib.5. Aym. consil.33.num.14.faciunt tradita per Angel. consil. 173.vbi licet frater post mortem fratris possidendo rem prius communem non dicatur hæreditatem fratris adire, tamen si ea vtitur, vti Dominus totius, tũc bene resultat aditio.

4 Tollitur etiam quod vti creditor potu erit hoc facere, tum quia de credito deberet constare. Aret.dic. consil.136.circa princ.vers.nisi forte constaret, tum etiam, quia cum sumus in locatione, & in actu, qui cũ tertio celebratur præsumitur potius, quod faciat vti hæres, & dominus, quam vti creditor. Bar.in dicta l. gerit.sub nu.21.vers.si vero non poterat, & ibi Aret. sub.nu.4.vers.adda in quantum Bart, Bal,cons.449. sub num.2.vers.quidam sunt actus indifferentes.lib. 3.Ang.Aret.in §.fin. sub nu.2.instit.de hæred.qual. & diff.Put.dec.447.lib.1. & fuit dictum in vna Romana Casalis 18.Iunij 1593.coram Reuerendo.Patre Domino meo Mellino.

5 Non obstat, quod possibile fuerit, Episcopum possidere alio titulo, & quod sufficiat huiusmodi possibilitas ad excludendum aditionem, quę ex actu possessionis necessario non infertur, ex Bald.consil.17.lib. 3.quia imo aditio probatur nõ solum ex actibus, qui eam necessario, sed qui verisimiliter, & præsumptiuè inferunt. Bald. in l.potuit. sub num.18.& ibi Salic. ad fin.C.de iur.deliber. Menoch. d, præsumpt.101. sub num.2.vers.& manifeste.ad consil. Bal,17.lib.3. vltra quod in suo casu non cõcurrebat aliquis actus positiuus, vt ponderat etiam ibi Bal.num.1.nec constabat de aliqua possessione, vt num,2.fuit dictum, ꝙ vel erat intelligendus Bald. quando eodem tempore fuisset facta declaratio, & actus, vel saltem paulo post, quo casu non erat mirum, si ex actu momentaneo non colligitur aliqua aditio, vt fuit dictum corã Domino Corduba in Romana portionis hæreditariæ 5. Maij proxime præteriti, vel aliter intelligendo dictum Bald. erit periculosum, vt etiam animaduertit Apostillator ibi, quia imo declaratio debet præcedere, non sequi actum, qui solet importare aditionem Ang.in l.si quis hac.§.Prætor. col.2.vers. solum ergo vnum remedium.ff.de acq.hæred. Rom.cons.247.in fin.Idem Bal.cons.vlt.sub num.4. vers. quidam sunt actus indifferentes. lib.3. ꝓtestatio enim declaratoria, vbi de præiudicio tertij agitur, debet fieri, vel ante. glos.in l.in concubinatu. in verbo testationi.ff.de concub. Dec.in c.cum M.Ferrarien.num.63.vbi etiã Rip.sub num.148.vers.idem in protestatione declararoria.de constit. vel post actum ante tamen consũmationem. l. si ita sit, & ibi Bald.nu.1. Alex.num.3. Aret. num.1. ff.de leg.1. & non ex interuallo maxime quando præsumptio est contra declarantem, vt in casu nostro.Ang.cons.209.sub num.1. Aym.cons. 106.num.13. & intercessit tam longum spacium tot annorum.

6 Et eo facilius venerunt Domini in hanc sententiam, quia concurrebant plura adminicula pro aditione, vt susceptio termini, solutio, oblatio à Procuratore facta de soluendo ꝓ rata hæreditatis, de quibus hic per Informãtes pro Dominis de Carducijs, & quia agebatur de hæreditate ab intestato delata, quæ facilius admittitur, Purpur. cons.270.num.13. quia tamen pars opponebat fuisse excessum in mandato, & esse relaxatum vltra portionem hæreditariã. Domini mandarunt, vt viderem si fuerit excessum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Abulen. Iuris Visitandi. Veneris 10.*Nouemb.* 1600.

ARGVMENTVM.

Visitandi ius censetur concessum cumulatiuè, nõ autem priuatiuè quo ad Episcopum.

SVMMARIVM.

Visitandi ius alicui concessum non censetur concessum priuatiuè, quo ad Episcopum nisi expressè dictum sit, ꝙ Episcopus non possit visitare. num. 1.

Visitator specialis facit cessare generalem. nu. 2.

Dic procedere in Prælato regulari cui speciali iure censetur concessa iurisdictio. nu. 2.

DECISIO XXXIII.

1 QVædam Francisca de Manzeda de anno 1572. in suo testamento fundauit Hospitale Sancti Nicolai nuncupati della Coppera Oppidi de Olmedo Abulen. Dioec. eo adiecto, vt ilel qui pro tempore fuerit Prior Monasterij Sanctæ Mariæ della Maiorda sit patronus dicti Hospitalis, ad hoc vt ipse illud visitet, & prouideat in eo quicquid sibi placuerit expedire, prout latius in dicto testamento, cuius copia datur, quam auctoritatem

ritatem confirmauit, & ampliauit in codicillis concedendo illi liberam, & generalem potestatem, quam ipsa habet, & prout ipsa facere potest, tam circa exequutionem omnium in testamento contentorum, quam circa Hospitalis administrationem. Stante huiusmodi facultate Priori dicti Monasterij concessa, & declaratione Sacræ Congregationis Concilij Tridentini, cuius copia dabatur his verbis. Congregatio Concilij censuit ex decret. Concil. cap. 8. sess. 22. Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in institutione, fuit dubitatum, An Priori Sanctæ Mariæ competat ius visitandi dictum Hospitale, priuatiue ad Episcopum Abulen.

1 Et Domini informante tantũ Priore, quia procedi tur per contradictas, fuerunt in vnanimo uoto contra Informantem, non esse per huiusmodi facultatem Priori in fundatione concessam ademptã facultatem visitandi tributam Episcopo ex dispositione Concilij c. 8. sess. 22. quicquid sit de Iure communi, & vnus ex Dominis attulit aliam declarationem Congregationis, quæ ita demum excludit Episcopum si in fundatione cautum sit, vt Episcopus non possit visitare, quod non fuit factum in casu isto, in quo de Episcopo nulla fit mentio, & licet sit concessa visitatio Priori, intelligi tamen debet cumulatiuè, non priuatiuè ad Episcopum, contra quem debet esse expressa prohibitio, vt censuit Congregatio.

2 Et propterea, quæ dicuntur de speciali Visitatore deputato, quod faciat cessare generalem ex doctrina Iacob. de Aren. in l. quod si verum. §. si quis post. ff. de legat. primo. & sequent. vltra quod habet multos contradictores, & procedit in Prælato Regulari, cui speciali Iure censetur concessa Iurisdictio priuatiue, Abbas. in capit. pastoralis. sub numero sexto. versicul. sed in Regularibus aliud puto, & ibi Felin. numero quarto. de offic. Ordinar. dixerunt Domini hoc, & alia, quæ de iure communi allegantur non esse habenda in consideratione, cum habeamus dispositionem Concilij, quam debemus attendere.

R. P. D. PEGNA.

Gerunden. Vini. Veneri 24. Nouembris 1600.

ARGVMENTVM.

Statutum quod transit in vim contractus reuocari non potest, & quando dicatur transire in vim contractus, & alia ad materiam reuocationis statuti, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Statuta concedere possunt Domini earum rerum, super quibus statuta disponunt. num. 1.

Statuta tollere, & reuocare possunt qui illa concedere valent. num. 1.

Statuta condita cum consensu aliquorum transeunt in contractum, nec propterea possunt reuocari sine voluntate eorum, qui consenserunt. num. 2. Declara, vt numero 3. & 4.

Statutum an, & quando dicatur transire in contractum. num. 4.

Statuta perpetua quando sint reuocabilia. nu. 5.

Lex etsi de sui natura sit perpetua, reuocari tamen potest ab habente potestatem illam reuocandi. numero 5. in fine.

Obseruantia non operatur in Administratore qui nullo proprio iure possidet. nu. 6.

Dominus promittens mercedem factori suo, potest eam reuocare post annum, nisi certum tempus assignatum sit. num. 7.

Promittens soluere certum quod, non potest soluere minus eo, quod promissum est. nu. 8.

DECISIO XXXIV.

1 Episcopus, & Capitulum Gerunden. tanquam Domini bonorum, super quibus fuerant institutæ Præpositurę in Ecclesia Gerunden. anno 1312. constituerunt, vt Præpositi tenerentur, ad annos quinque proxime futuros, loco certæ quãtitatis vini, quæ vnicuique Præbendato dari solebat, dare certam quantitatem pecuniarum, pro pretio prædicti vini. Idem statutum anno mox sequenti 1313. Episcopus, & Capitulum perpetuum effecerunt constituentes, vt quinquennalis illa ordinatio perpetuo seruari deberet. Cum vero successu temporis pretia rerum creuissent, & prædicta pecuniarum quantitas, olim pro emendo vino taxata, vix sufficeret ad emendam aquam. Episcopus, & Capitulum indemnitati præbendatorum consulere volentes, reuocato antiquo statuto condito anno 1313. constituerunt, ut in futurum Præpositi, loco dictarum pecuniarum, traderent illam vini quantitatem, quæ anno. 1313. tempore conditi statuti perpetui tradi consueuerant. Et quoniam Præpositi reclamauerant, causa commissa in Rota, super validitate huius vltimæ Ordinationis, Domini primum videre voluerunt, an dominium bonorũ Præpositurarum, esset penes Capitulum. Quod penes Capitulum esse, fuerat bis decisum. Demum pro maiori causæ elucidatione, dubitaui, an Capitulum, non vocatis Præpositis, nec ipsis inuitis, potuerit reuocare prædictum antiquum statutum, & Rota vtraque parte informante, reuocare potuisse censuit, cum enim non solum in hac causa, sed in pluribus etiam alijs sæpe fuerit in hoc Tribunali decisum, dominium bonorum Præpositurarum esse penes Episcopum, & Capitulum, consequenter ad eos spectabat super his statuere, & ordinare, gloss. communiter recepta in capitul. constitutionem. §. ceterum.

C rum.

rum. in verbo statutum. versiculo si vero, de verbor. significat. libro sexto. ibi Gemin. numero quarto. versicul. glossa in verbo statutum. Franc. numero primo. in princip. Anchar. in repet. cap. 1. numero 99. versic. alij dicunt. de constit Doctor. communiter. in cap. cum omnes, de constitut. vbi Anton. de Butr. numer. 25. versic. dic in concernentibus Abb. numero quarto. in princip. Ioan. de Imol. numer. 13. versic. si vero Capitulum. Felin. numero nono. vers. vbi autem Canonici, & eodem modo poterant iam statuta, & ordinata tollere, & reuocare. Bartol. in l. omnes populi. quæst. 3. principali. num. 33. versicul. iuxta prædicta quæro, an in reuocando. ff. de iustit. & iur. Paul. de Castro. in l. priuilegia. num. 3. versic. sed minor. C. de sacrosanct. Eccles. Abbas. consil. 25. numero quinto. versic. & distinguit. lib. 2. Alexand. consil. 47. numero primo. in princip. lib. 7. Dec. in c. nouit. num. 88. versi. cum de sua natura. de iudic. Talia enim statuta, quæ de sui natura sunt reuocabilia, fieri possunt, vt alimenta debita in speciebus mutentur in pecuniam, & in conuerso. l. cum hi. §. penult. de transact.

2 Neque obstat, quod potissimum opponebatur de statuto antiquo. 1313. in quo cum Præpositi tunc cõsenserint transiuisse in contractum, vt præterea sine consensu simili reuocari non potuerit. Bart. in l. omnes populi. num. 29. versic. distingue. ff. de iustitia, & iure. Alexan. cons. 101. num. 1. versic. & idem tenet. lib. 1. Barb. consil. 2. numer. 12. versic. ergo sequitur. lib. 4. Rom. 116. in princip. versi. primo, quia. Cardinalis. consil. 85. num. 4. versic. illud statutum. Felin. in cap. primo. num. 19. versic. alius casus. de constit. Informantes n. pro Episcopo, & Capitulo, varias conabantur assignare responsiones. Quidam negabãt, non consensisse omnes Præpositos, rursus aiebant, cũ consensum fuisse adhibitum non de necessitate, sed bene esse per doctrinam Bald. in c. cum omnes. nu. 3. versic. aut consensum. de constit. vt tandem inferrẽt Episcopum, & Capitulum potuisse id statutum reuocare.

3 Sed Domini difficultatẽ agnoscentes, profundius rem considerantes, magis apposite responderunt ex eo facto, nullam respectu Episcopi, & Capituli inductam fuisse obligationem, ad recipiendum perpetuo pecuniam, licet ad soluendam pecuniam Præpositi se obligauerint, nam licet per statutum obligatio soluẽdi in specialibus fuerit nouata, non tamen fuit nouata respectu Episcopi, & Capituli, cum id non fuerit expressum. ad text. in l. si conuenerit. ff. de pactis. ibi not. Bartol. versicul. aut hoc non expresse, Paul. de Castr. numero quarto. versic. aut non fuit actum expresse. Bald. numer. 1. versic. nota, quod licet qui addit, id habere locum etiam in correlatiuis, quando non fuit actum per modum recedendi a priori iure, vt in casu proposito. Nam Episcopus, & Capitulum non ita egerunt, vt a iuribus suis recederent; ideoque pactum adiectum solutioni nõ efficit, vt statutum transiuerit in contractum, quamuis Præpositi consensum suum adhibuerint. ille enim consensus Præpositorum, simplicis potius acceptationis, quam contractus irreuocabilis naturam inducit, non secus ac quando Princeps fecit legem, & Populus illam acceptat. Lex enim non sumit robur ab illo populi consensu, nec consensus operatur, vt princeps non possit legem, ex noua causa superueniente sine consensu populi mutare, aut reuocare.

4 Rursus in casu proposito consensus ille Præpositorum, non fuerat necessarius ad validitatem statuti, &c. Postremo addebatur tunc statutum dici transire in contractum, quando statuentes aliquid concedunt & ex aduerso statuentibus, aliquid datur, seu ad aliquid fit obligatio, ita vt ab vtraque parte aliquid sit adimplendum, & quando statutum concedit immunitatem Forensibus euntibus ad habitandum in aliquo loco. Bartol. in l. quod semel. numero primo. versic. ex quo habes. ff. de decretis ab ordin. facien. In casu autem proposito statuentes nihil concesserunt, sed solum mutauerunt onus iunctum, & mutationi consenserunt Præpositi, quamuis non esset necessarius eorum consensus.

5 Præterea non obstabat obiectio de perpetuitate statuti, quasi propterea mutari non debuerit, vel potuerit, quia respondebatur, statuta perpetua, non quia necessario sint perpetua duratura, sed quia non sunt ad præfinitum, & limitatum tempus. Tunc enim licet sint irreuocabilia, ad beneplacitum tamen reuocabilia dicuntur. l. Iurisperitos in principio. ff. de excus. tut. vbi Bartol. in principio. Dec. cons. 204. numero quinto. versic. sicut dicitur de eo. Præterea licet de natura legis existat, vt sit perpetua. l. hac edictali. C. de secundis nuptijs. l. generaliter. C. de insti. & substit. nihilominus a potestatem habente potest reuocari.

6 Ad ea, quæ dicebantur de obseruantia tanti temporis inducentis statum, & præsumptionem respectu solutionis certæ quantitatis, respondebatur, non habere locum in administratore, qui nullo iure proprio possidet. Crauet. consil. 27. numero quinto. versicul. vbi possidens, tales erant Præpositi in hac facti specie, cum haberent administrationem bonorum ad Ecclesiam spectantem, ratione Dominij.

7 Ad cap. primum de feud. guardiæ. quo cauetur, Dominum promittentem mercedem factori suo posse reuocare post annum, nisi certum tempus sit assignatum, licet vix potuisset intelligi, quid inde posset inferri contra Episcopum, & Capitulum, ad effectum, vt non possent statutum conditum reuocare, dicebatur tamen, quod si Dominus ibi promiserat pro certo tempore id, quod promisit, seruare debuit, cum promissio ipsum respiceret, & prætor dicat, pacta seruabo, l. 1. ff. de pact. In casu autem proposito, tempus perpetuum potius respiciebat Præpositos, cum non caueretur, quod Episcopus, & Capitulum prædictum Statutum perpetuo seruare tenerentur.

Postre-

8 Postremo non obstabat glos. in c. quanto. verb. indulgemus. de censibus. quæ vult, quod si aliquid certum est constitutum soluendum, non recipit mutationem, quia procedit retento illo themate, in quo procuratio fuerat promissa fratribus ex liberalitate, ibi liberaliter exhiberet. tunc enim si fuit promissa in quantitate, ideo non potest augeri, quia donans non tenetur de euictione. l. ad res donatas. ff. de ædilit edict. sed in hac facti specie, procura non proueniebat ex liberalitate, & arbitrio Præpositurarum; sed ex necessitate, quia Episcopus, & Capitulum sic constituerunt super bonis suis, & Præpositi soluunt non de re propria, sed aliena, cum Dominium non sit ipsorum, sed Ecclesiæ.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Salutiarum Ecclesiæ Sancti Ioannis. Lunæ 27. Nouembris 1600.

ARGVMENTVM.

Plura adducuntur circa materiam mādati de manutenendo. Item quando sit locus sequestro, & an per sequestrum necessarium amittatur possessio.

SVMMARIVM.

Possessio probatur per Instrumentum. num. 1.
Sequestrum necessarium non priuat possessione, nisi aliter di mente iudicis appareat. nu. 2.
Sequestro non est locus, vbi constat de possessione. nu. 2.
Iudex tunc demum priuat possessione, quando rite, & rectè procedit. num. 2.
Possessio anterior est manutenenda. nu. 3.
Possidere dicitur, qui nunquam habuit se pro spoliato. num. 3.
Possessio instrumentalis alio non existente in possessione nihil operatur. num. 4.
Possessio capta authoritate iudicis absque aliqua expulsione priuat possessorem dummodo iudex ritè, & rectè processerit. num. 4.
Manutentio non requirit titulum. nu. 5.
Exceptio defectus proprietatis non admittitur in iudicio manutentionis. num. 5.

DECISIO XXXV.

1 Domini vnanimi uoto censuerunt esse dandum mandatum de manutenendo Monialibus Sancti Anastasij, de quarum possessione satis constat ex Instrumento adeptionis celebrato cum Procuratore ad id mandatum habente. l. non idcirco. vbi Bald. Cod. de fide instrumentorum. Rot. decisio. 21. de restitut. spoliat. in antiq. Cassad. decis. 20. in fine. de præben. Put. decis. 360. numero octauo. libro primo. Caputaq. decis. 334. numer. 6. parte secunda. & fuit dictum in vna Ceruien. bonorum coram bon. memor. Brauo 20. Nouembris 1578. & in Casalen. beneficij coram Domino Corduba 11. Nouembris 1596. & alibi sæpius.

2 Non obstat sequestrum de mandato Officialis Salutiarum appositum, quia sequestrum necessarium non priuat possessione, nisi aliter de mente iudicis apparet. Bartol. in l. interesse. sub numero quarto. Imol. post numerum secundum. Areti. post princip. in versic. in glossa super verbo approbatum. ff. de acquirend. possess. Alber. in l. vnica. columna secunda. versic. quærit. Cyn. vbi etiam Salic. sub numero secundo. C. de prohib. sequestr. Abbas. in c. examinata. post numer. 14. de Iud. Boer. decis. 277. numero nono. Gram. decis. 51. numero secundo. Cassad. decis. 14. numer. 12. super regul. Sarn. in reg. de an. quæstione 47. & fuit dictum coram bon. mem. Cotta in vna Astoricen. Archidiaconatus 9. Maij 1580. & tanto magis, quia non debebat officialis apponere sequestrum, vbi apparebat de possessione Monialium. Bald. in l. vnica. sub numero tertio. versic. & alia est sequestratio. C. de prohib. sequestr. & cons. 244. lib. 3. Dec. in l. final. C. de edict. Diu. Adr. toll. numero septimo. Bero. consil. 51. numero nono. lib. 3. Gozad. consil. 10. num. 42. Vnde etiam si voluisset, non potuisset officialis Moniales priuare sua possessione per huiusmodi sequestrum iniustè, & sine citatione decretum, quia tunc demum Iudex priuat possessione, quando ritè, & rectè procedit. l. meminerint, & ibi nota. C. vnde vi tradit in l. iuste possidet. ff. de acq. poss. & fuit resolutum.

3 Non obstat possessio posterior Francisci, quia antiquior Monialium est manutenenda. cap. licet causam. vbi Felin. sub numero octauo. versic. tertia causa. de probat. Bart. l. vnica. sub numero octauo. vers. si vero vterque probauit. C. vti possid. Bald. in l. Ordinarij. post numer. 10. C. de rei vend. Anchar. cons. 274. sub numero primo. vers. & procul dubio, & fuit dictum in vna Ceruien. Bonorum, coram Domino Brauo 20. Nouembris 1578. & in vna Romana Cappellaniæ Sanctæ Mariæ Magdalenæ 24. Februarij 1576. coram Domino Cantuccio, cum adhuc de præsenti possideant, quia nunquam se habuerunt pro spoliatis. Put. decis. 410. libr. 2. & fuit dictum in vna Romana census coram bon. me. Robusterio 28. Februarij 1577. & in vna Mediolanen. bonorum coram Illustrissimo Platto 1. Februarij 1591.

4 Item quia possessio Francisci cum fuerit instrumentalis, & de eo tempore Moniales essent in possessione nihil ei tribuit Cæsar de Graff. decisione 5. numero tertio. in princip. de caus. possess. & propr. & fuit dictum in vna Sarnen. Pontis Arrighi 12. Iunij 1573. coram Domino Seraphino. & in Vna Roma-

Romanā de benefacere 5. Maij 1578. corā Illustriss. Blanchetto, & alibi sæpe, & licet capta sit auctoritate Iudicis, quo casu sine aliqua expulsione, priuat possessione, Ang. in l. qui vniuersas. §. item cum Prætor in fin. ff. de acq. poss. tamen hoc non operatur decretum iudicis non ritè, nec rectè interpositum, vt fuit dictum in vna Pennen. & Adrien. beneficiorum 4. Iulij 1584. coram Reuerendo Patre Domino meo Seraphino.

5 Quæ circa inualiditatem tituli Monialium adducuntur, sunt extranea ab isto summarijssimo iudicio, in quo non requiritur titulus, vt fuit dictum corā bo. me. Illustrissimo Lancellotto in vna Bononien. iurisdictionis. die prima Februarij 1574. nec admittitur exceptio defectus proprietatis. Ferrett. qui alios allegat cons. 7. num. 3. & 4. & fuit dictum in illa Romana Census coram Robusterio superius allegato, & ex prædictis est etiam reuocandum sequestrum, vt concludit Zal. in dict. cons. 244. in fin.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Nullius Parochialis, seu Concursus: Lunæ 4. Decembris 1600.

ARGVMENTVM.

Appellari non potest a cōcursu nisi vbi Episcopi iudicium fuit dolosum, nec dicitur dolosum ex reprobatione eius in quo concurrunt maiores qualitates, nisi quando cetera sunt paria, & plures examinantur qualitates, ex quibus vnus alteri præferri debeat.

SVMMARIVM.

Appellatio a concursu sui iudicis Episcopi in terminis constit. Pij V. non conceditur simpliciter, sed tunc demum, quando dolosè, & irrationabiliter iudicat. nu. 1. & num. 2. vbi ex quibus dictus dolus excludatur.
Verba in conditione posita liquido probari debent. nu. 1.
Ordinarij iudicium habet præsumptionem pro se, nu. 1.
Subrogatus subintrat in locum eius, cui subrogatur. num. 1.
Qualitates maiores in concursu attendantur ceteris paribus. num. 2.
Doctoratus qualitas magna est. nu. 2.
Doctor in beneficio præfertur non Doctori. nu. 2.
Episcopus in concursu Parochialium debet habere præ oculis non solum scientiam, sed etiam mores, & prudentiam eligendi. nu. 2.
Electio, seu præsentatio sufficit quod fiat de idoneo, & digno, omisso magis idoneo, & digniori. nu. 3.

DECISIO XXXVI.

1 Cvm vacasset Parochialis Ecclesia S. Alexandri Terræ Durantis, & in concursu idonei experti, & approbati fuissent, inter alios Iacobus Michalorus, & Benedictus Sauinus, Episcopus Sempronien. deputatus a Sacra Congregatione Concil. Trident. elegit Iacobum vti magis idoneū, cui Abbas dictæ Terræ Durātis, ad quem ius spectat conferendi Parochialem contulit, Benedictus a prætēsa mala electione appellauit, & causam appellationis obtinuit cōmitti Reuerendiss. Vrbis Vicario, qui decreuit nouū cōcursum, in quo cū Iacob. non cōparuisset, fuit Bndictus examinatus, & idoneus declaratus, & postea tulit sententiā, in qua declarauit bene fuisse appellatū ab electione facta p Episcopū Sempronien. & collationē Iacobo factā reuocandam, dictūq. Benedictum esse ad Abbatē remittendū, qui ei collationem faciat de dicta Parochiali. Fuit ab hac sententia appellatū pro parte Iacobi, & causa corā me in Rota introducta, in qua cū dubitassem, An sententia Vicarij esset confirmanda, vel infirmanda? Dñi vnanimiter responderunt esse infirmandam. Cum enim ex Constitutione Pij V. non concedatur simpliciter appellatio a iudicio Episcopi, sed tunc demum, quando dolose, & irrationabiliter iudicat, & probant verba Constitutionis expressa alias ad hoc pōderata in vna Rauennaten. Parochialis 2. Decemb. 1592. corā Illustriss. Card. Arrigonio, de nulla irrationabilitate, & dolo Episcopi Sēpronien. apparet, & ex liquido cōstare deberet, cū in dicta Bulla ponatur in cōditione ibi constito de prioris eligentis irrationabili iudicio l. Lucius, & ibi not. ff. de condit. & demonstr. Alex. in l. Imperator. sub nu. 4. & 5. ff. de leg. 1. Dec. in rub. n. 155. & fuit dictum in vna Pampilonen. Beneficij 17. Maij 1577. corā Illustriss. Blāchetto. Pro iudicio. n. Ordinarij præsumitur. c. in præsentia. de renūc. quod etiam collatio ex dicta Constitutione, & fuit dictum in illa Rauennaten. & quod de Ordinario dicitur, cē fuerunt Domini habere locum in Episcopo Sempronien. subrogato propter litem inter Archiepiscopum Vrbinaten. & Abbatē Castri Durātis super iure instituendi incursus ad l. si eū. §. q. iniuriarū. ff. si q s caut.

2 Non obstant qualitates cōsideratæ in Benedicto, quia illæ non faciunt illum digniorem pro obtinēda Parochiali, quia intelligen. ceteris paribus, & potuerunt præponderare qualitates, quæ concurrebant in persona Iacobi, quod esset Philippus Pænitentiarius, Examinator Synodalis, & Doctor, quæ qualitas Doctoratus magna est. l. Magistros. C. de profess. c. quanto. de Magistris. & cuius ratione erat præferendus, fuit dictum in vna Ciuitatis Castelli Parochialis, corā bo. me. Orano. 16. Iunij 1589. vltra q alias in Vrbe in concursu Bndicto aduersario, & alijs cōcurrentibus, fuit ad Canonicatū electus. Cū enim Episcopus cum elegerit, dicendū est, cognouisse qualitates maiores in ipso cōcurrentes circa mores, prudentiam, & alia, quæ vltra scientiā præ oculis habere debet

debet in huiusmodi electione tam de Iure cõmuni,c. cum in cunctis. de elect. quam ex dispositione Sacri Concilij Trident. c.18. sess.24. Sufficit.n.quod possint in electo concurrere maiores qualitates ad excludendum dolum, quod satis est in hac materia,vt dicitur in illa Rauennaten.

3 Imbecillitas oculorum,quæ obijcitur Iacobo, nõ est talis,quod reddat illum inhabilem a cura,nec facit,quod Benedictus melius videns sit illi præferendus. Nec obstat quod Benedictus rexerit Ecclesiam Parochialem, quia respicit ipsius sufficientiam, sed non concludit,quod in concursu veniat præferẽdus, vt facit dictum in Beneuẽtana Parochialis 13. Iunij 1590.corã bo. me. Domino Orano, dixerunt etiam aliqui ex Dñis sufficere,q̃ eligatᵉ idoneus, & dignus, omisso etiam magis idoneo, & digniori. c. cũ nobis. de elect.c.nisi cum pridem.§.pro defectu.de renunc. c.fi.de præsumpt.cum alijs bene deductis per Couar. in reg.peccatum.in 2.part.§.7. nu.3. & de reg.iur.in 6.quia alias omnes electiones essent litibus,& cõtrouersijs suppositæ,& in pluribus præsentatis fuit decisum in vna Fauentina Iuris patronatus corã Reuerendiss.Perusino 8.Iunij 1588.& in terminis nostris fuit dictum in illa Rauennaten.sæpius allegata.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Clodien.Beneficij. Veneris 12. Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Valor beneficij de quo tempore debeat probari, & quæ probatio requiratur in valore obtentorum,& an narratiua,quod quis retineat duo incompatibilia absque dispensatione, debeat per narrantem iustificari.

SVMMARIVM.

Valor beneficij debet probari de tempore impetrationis. num.1.
Confessio authoris ita demum nocet si successor indigeat, vel vti velit iure ipsius.nu.1.
Taxa librorum Cameræ non probat verum valorem. num.2.
Narratiua quæ fit per non excessum non iustificatur per probationem de ascensu.nu.2.
Valor obtentorum leuem requirit probationem, num.3. vbi tamen quod debet esse in suo genere concludens, & perfecta.
Inhabilitas ad obtinendum beneficium non inducitur ex perceptione fructuum duorum beneficiorum incompatibilium.n 3.vbi quod contrarium seruat Cãcellaria.
Narratiua ex qua Papa fuit motus facilius ad concedendum debet iustificari.nu.4.
Narratiua non publicationis resignationis debet per impetrantem probari.num.4.
Narratiua quod quis retineat duo incompatibilia absq; dispensatione debet probari.n.4. Cõtrarium vero.n.5.
Negatiua non expeditionis gratiæ potest probari per diligentiam in registris.nu.4.
Agens ex Statuto prohibente alienationem in forensem absque licentia non tenetur probare licentiam non interuenisse,sed sufficit probatio alienationis.n.5.

DECISIO XXXVII.

1 Gratiam Caroli Antonij non esse iustificatã resoluerunt Domini. Nam valor beneficij impetrati,qui dicitur non excedere Ducatos 24. non probatur ex narratiua facta a Francisco Aghateo in sua gratia, quia illa fuit de anno 1595. Impetratio aũt Caroli Antonij fuit de anno 1586.& valor debet probari de tẽpore impetrationis. Oldra. cons.58.nu.1.& 168.nu.2. Rot.decis.10.de concess. præb.in antiq. Felin. in c.ad aures.sub.nu.17. de rescript.Caputaq.decis.330.par.3. Cott. decis.283.& dictum in vna Hispalen. præstimoniorum 11. Maij 1570.corã Dño Decano,& in vna Conchen. Archipresbyteratus 11. Decemb. 1592. coram Reuerẽdo Patre Domino Pegna,& propterea nec etiam probatur per narratiuam,seu confessionem Francisci, quæ pariter fuit de diuerso tempore, videlicet de anno 1589.vltra quod cõfessio auctoris ita demum nocet, si successor indigeat,vel vti velit iure ipsius.Ias.in §. item Seruiana.sub nu.89. vers.illud tamen intelligẽdum.Instit.de act.Fabr.dec.46.Guid.decis.52.quod in casu nostro non contingit.

2 Non etiam iustificatur gratia,quo ad valorem obtentorum respectu Sancti Sebastiani de Vrbe, cuius fructus narratur non excedere Ducatos 24.nulla ad est probatio, & licet obtinuerit gratiam perinde valere aduersus hãc narratiuam,tamen vltra quod fuit obtenta lite pendente non facta mentione litis, debet ipsa iustificari,& taxa librorum Cameræ non ꝑbat verum valorem Cassad. decis. 19. super reg. & fuit dictum in vna Cameracen.vnionis 19. Ianuarij 1585. coram bo. me. Cardinali Lancellotto, præsertim quia taxa est de anno 1574.Item quia in taxa ponitur valor Scutorum 100. & propterea quando probaret valere centum, non probaret quod non excederet 120. vt fuit expressum, quia narratiua, quæ fit per non excessum, non iustificatur per probationem de ascensu, vt fuit dictum in vna Toletana quintæ partis 28. Iunij 1585. coram Cantuccio in Auenionen. Præposituræ 31. Maij 1598. coram Domino Litta in Eugubina dismembrationis 7. Iunij 1599. coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna.

3 Et licet in probando valore obtentorum sufficiat leuior probatio. Aegid. decis. 764. Caputaq. decis. 277. numer.7. parte 1.tamen debet etiam in suo genere esse perfecta, & concludens, vt fuit dictum

C 3 in

in vna Abulen. beneficiorum 30. Octobris 1595. coram Blanchetto. Narratur etiam, & minus probatur possessio, & perceptio fructum eodem tempore Decanatus, & Parochialis. Narratiua enim Ordinarij, vltra quod non concludit de eodem tempore, nō pbat talem possessionem, & de perceptione fructuū eodem tempore nullibi probatur, quæ etiam probata non inducunt inhabilitatem secundum opinionē, quam tenet Rota, licet contrarium seruet Cancellaria, vt habetur dec. 3. de except. in antiq.

4 Rursus quia Carolus Antonius expressit, quod Ioannes Baptista retinebat hæc duo beneficia absq; dispensatione, ista narratiua videtur iustificanda tāquam pars gratiæ, ex quo facilius fuit motus Papa ad illā concedendam. Felin. in c. ad aures. de rescript. Aegid. decis. 76. Put. decis. 245. n. 1. lib. 1. Caputaq. decis. 128. par. 1. etiam quod contineat negatiuam, vt fuit dictum in illa Salamantina Pensionis 25. Iunij 1582. coram bo. me. Bubalo. de imperante ob nō publicationem resignationis, qui hanc negatiuā hēt probare tanto magis, quia non sumus in negatiua improbabili, cum probare possit per diligentiam Registri, vbi oēs gratiæ appositæ registrātur. Corn. cōs. 191. nu. 2. lib. 1. Mohed. dec. 9. de caus. poss. & propr. Caputaq. decis. 45. in fi. & 193. nu. 3. par. 3. & in terminis, quod narrando aliquem possidere duo incompatibilia sine dispensatione debeat huiusmodi negatiuam probare, tradit Paris. cons. 138. n. 1. & 2. lib. 2.

5 In hoc tamen Domini non fuerunt concordes, & fuit allegatus Rebuff. in forma disputationis ratione ætatis. nu. 14. qui tenet contra Paris. fuit etiam allegata decisio Auximana Molēdini 13. Iulij 1572. de agente ex Statuto prohiben. alienationem in forensem sine licentia, quod teneatur probare licentiā non interuenisse, sed sufficiat probari alienatio in forensem, & propterea si erit necessarium de hoc particulariter videbitur. Quæ autem obijciebantur de nō iustificatione in eo, quod narratur Decanatum esse beneficium incompatibile cū Parochiali, Domini resoluerunt attendere propter decretū Sacræ Congregationis Concilij Tridentini, quæ declarauit decanatum, de quo agitur esse dignitatem, & requirere residentiam.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. CARD. BONONIEN.

Romana Spolij Domorum. Luna 29. Ianuar. 1601.

ARGVMENTVM.

Spoliatus nō restituitur, vbi facto proprio à possessione cecidit. Item renunciatio requirit insinuationem, vbi renuncians remisit aliquid de iure suo, & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Secundum extremum in Spolio probatur ex sustentatione litis, saltem concurrentibus adminiculis. nu. 1.

Spoliatus, qui facto proprio à possessione cecidit, non debet restitui. nu. 2.

Renuncians testamento filij non censentur renunciare testamento patris. nu. 2.

Renunciatio nunquam traditur ad non expressa. n. 2.

Interpretatio omnis potius est sumēda, quam ea, per quā inducitur renunciatio. nu. 3.

Renunciatio seu remissio iuris sui, dicitur donatio. n. 2.

Insinuatio requiritur in renunciatione, quæ sapit donationem. nu. 3.

Iuramentum non extendit obligationē, sed ei intra suos limites manenti addit tantum religionis vinculū. n. 4.

DECISIO XXXVIII.

1 FVit conclusum Capitaneum Iulium esse restituendum ad possessionem domorum, de quib. agitur respectu vsusfructus, quia de primo extremo deponunt concludenter quinque testes, secūdū autē probatur per sustentationē litis. Caput. dec. 369. part. 2. & fuit dictum in causa Iuden. decimarū 17. Nouembris 1580. coram Illustris. Platto, saltem quando vt hic concurrunt adminicula, vt fuit resolutum in vna Regien. bonorum 14. Aprilis 1578. corā Illustrissimo Blanchetto.

2 Non obstat, q Capitaneus Iulius renunciando Iuri, q sibi competeret ex testamento, & contra testm̄ filij, illudque ratificando videatur cecidisse a possessione facto proprio, & propterea non veniat restituē. Alex. cons. 92. nu. 5. lib. 1. Socin. in l. rem quæ nobis. nu. 8. ff. de acq. poss. Cassad. decis. 4. n. 6. de rest. spol. Put. decis. 277. n. 4. lib. 3. quia fuit dictum, q renunciando testamento filij, non propterea renūciauit testamento patris, & iuri sibi ex eius dispositione debito. l. nec is qui non valere. §. fi. ff. de acq. hæred. l. suū. C. de Iure deliber. Ruin. cons. 141. post nu. 3. lib. 4. renunciatio enim nunquam trahitur ad non expressa. Cald. consil. 5. de præb. Dec. consil. 379. nu. 3. Aym. consil. 253. num. 5.

3 Nec illa verba (in reliquis testamentum suū sortitur effectum) visa fuerunt Dominis sufficientia pro renunciatione dicti Iuris, sed placuit intellectus traditus per Informantes, & omnis alius potius est sumendus, quam ille, per quem inducitur renunciatio. Imol. cons. 49. Aym. cons. 290. vol. 2. vers. 5. licet vlterius fuit dictum, quod quando Capitaneus Iulius voluisset illud remittere, ista in effectu fuisse donatio. l. si quis. Vbi Bartol. ff. de nouat. l. sicut. §. an pacisci. ff. quibus mod. pign. vel hypothec. solu. l. si mulier. & ibi Bal. ff. de leg. 3. Alex. cons. 21. nu. 7. lib. 1. Ruin. cōs. 60. n. 14. lib. 3. Socin. qui loquit in terminis similis renunciationis cū approbatione testamenti. cons. 20. sub num. 8. lib. 3. & fuisset nulla, tum propter defectum

fectum solennitatum, quas requirit Statutum Vrbis in contractu donationis, tum propter nõ adhibitam insinuationem, quæ pariter in huiusmodi renunciatione requiritur. l. in ædibus. §. 1. ff. de donat. Bal. in l. 4. in princip. nu. 2. & §. 1. ff quib. mod. pign. vel hypoth. solu. cum cumulatis a Tiraq. in l. si vnquam. in verb. donationi largitus. nu. 176. C. de reuoc. donat.

4 Exceptio periurij opposita non intrat, quia cum renunciatio comprehendat tam ius testamenti filij, iuramentum illud non extendit, sed ei intra suos limites manenti, addit tantum religionis vinculum. Oldrad. consil. 238. nu. 2. Dec. cons. 408. nu. 9. Paris. consil. 110. num. 36. lib. 1. vltra quod statuta de donationibus loquentia annullant iuramentũ vti fraudulenter appositum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bergomen. liberationis a subiectione. Lunæ 19. Februarij 1601.

ARGVMENTVM.

Subiectio ecclesiæ Parochialis alteri ecclesiæ Parochiali non inducitur minori spacio 40. annorum, nec ex subiectione quo ad certos actus infertur ad subiectionem quo ad alios.

SVMMARIVM.

Subiectio vnius Parochialis alteri debet plenè probari. num. 1.

Testes deponentes de his, quæ iuris sunt, debent reddere causam, num. 1.

Subiectio, vt præscribatur, requiritur spacium 40. annorum. nu. 2.

Subiectio quo ad certos actus non infert ad subiectionem quo ad alios. nu. 3.

DECISIO XXXIX.

1 Visum fuit Dominis non probari Rectorem Parochialis Ecclesiæ loci Sueri teneri accedere ad Ecclesiam Clusoni, & assistere benedictioni fontis, & celebrationi officij in die Sabbathi Sancti, nec non ab eadem oleum sanctum recipere, immo contrarium multum vrgere, quod Ecclesia Sueri habet proprium fontem baptismalem, & quod eius Rector solitus est illum benedicere, & alias functiones in prædicto die per annos quadraginta, & vltra celebrare, vt probant testes pro eius parte examinati, & testes ex aduerso adducti negant, se aliquando vidisse huiusmodi Rectorem assistere benedictioni, & officio in Ecclesia Clusoni, cũ tamen alios viderint, nec adducta pro prætensa subiectione sine aliqua redditione rationis, quæ tamen concludenter esset probanda. Abb. in c. dilectus. n. 1. & seq. de cappel. Monach. releuant, ea enim non probantur ex testibus, quia aliqui dicunt simpliciter de subiectione sine aliqua redditione rationis, alij qđ Rector Sueri interueniebat, & incedebat cum Rectore Clusoni, tanquam illi subiectus, nec reddunt rationem vnde cognouerint, quod tanquam subiectus incederet, vel interueniret, vnde cum oẽs deponant de subiectione, quæ Iuris est, non reddendo causam, non probãt. Bal. cons. 286. nu. 3. lib. 2. Aegid. decis. 64. Put. decis. 282. lib. 1. Caputaq. dec. 34. lib. 1. in manuscript.

2 Non obstat constitutio edita in Synodo prouinciali, quia loquitur de Ecclesijs subiectis, qualis non probatur Ecclesia Sueri. Non obstant vocationes ad Synodum, quia non apparet, quod isti Rectores fuerint vocati, vti subiecti, vltra quod sunt moderni, nec constãt, quod habuerint effectum, quia illis paruerint, prout nec etiam fieri debet ius in literis missiuis, quę scriptę sunt ad alium finem, & effectum, quam ad denotãdum huiusmodi subiectionem, & per Informationes præterea dato quod ista probarent aliquam quasi possessionem subiectionis, non tamen probarent cursum quadraginta annorum ad eum præscribendum constitutum, & requisitum, vt fuit resolutũ in terminis istis in vna Caetana præcedentiæ die prima mensis Martij 1563. coram bo. me. Robusterio, & sumus in petitorio, non in possessorio.

3 Accedat quod etiam vbi probaretur subiectio ex dictis actibus, deberet tantum ad illos actus reduci, vt inquit Archid. in c. plures. in princ. 16. q. 1. huiusmodi subiectio non habet formam certam a iure. Sed etiam sumit a cõsuetudine. Vnde cum circa interessentiam, & assistentiam in die Sabbathi Sancti, non appareat de aliquo solito, sed potius de contrario ex alijs actibus, ad hoc non est inferendum. Quo ad oleum Sanctum, etiam dicitur non probari solitum quo ad Rectorem, sed potius quo ad Communitatẽ Sueri, tum ex testibus, tum ex partitis extractis a libris eiusdem Communitatis vltra quod non probatur, vt supra tantum tempus quod ad præscribendum sufficiat.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Mantuana Euictionis Bonorum. Veneris 4. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

Euictio ex quibus dicatur sequuta, & quando singularis successor agat de euictione.

SVMMARIVM.

Euictio sequuta dicitur per sententiam. nu. 1.
Euictio sequuta dicitur, si super reuendita sit facta exequutio realis. nu. 1.
Venditor tenetur de euictione etiam si nulla euictionis praecedat promissio. nu. 2.
Successor singularis non agit de euictione. nu. 2.
Fallit primo stante praegnantissima iurium cessione. n. 2.
Fallit secundo, stante clausula ponens in locum suum.

DECISIO XL.

1 FVit resolutum vna tantum parte informante, sententiam ad fauorem Capituli in partibus, latam, esse confirmandam, quia de eius Iustitia constat, apparet enim de manifesta euictione nõ solum per sententiam. l. qui rem. l. si non iniuria. l. si status. & l. empt. actio. C. de euict. l. vtique. ff. de rei vendic. glos. in l. & qui natura. §. cum me absente. in vers. committat. ff. de neg. gestis. sed etiam per realem rei euictionem, & exequutionem factam propter solutionem pecuniarum. glos. in l. si seruum. in princip. in verb. absit, & ibi DD. ff. de actio. empti. l. habere licere, vbi Ang. in 1. notab. ff. de euict. Imo. in l. si fund. per fideicommissum. in princip. ff. de leg. 1. Alexand. consil. 4. num. 1. lib. 3. Ias. in l. quoties, num. 48. C. de rei vendicat. apparet etiam de intimatione litis. l. 1. C. de peric. & com. rei vendit. l. si controuersia. C. de euict. l. 1. C. vbi in rem actio. Cornel. consil. 231. nu. 10. lib. 2.

2 Quod autem aduersarij tenerentur de euictione bonorum venditorum, patet ex Cõmissione, de qua in instrumento venditionis, qua etiam circumscripta tenerentur ex natura venditionis. l. non dubitatur, & ibi not. Bald. C. de euict. l. pacta conuenta. ff. de contrah. empt. Bart. in l. ex empto. in princip. nu. 3. de act. empt. Late Tiraq. de retract. Lig. §. 29. glos. vlt. num. 4. Nec dicatur Capitulum donatarium, & singularem successorem non potuisse agere de euictione. Barto. in l. si pro te. §. si pro euctione, num. 2. & ibi Angel. num. 7. de euict. quia hoc non procedit stante iurium cessione Capitulo facta praegnantissimis verbis. l. si res quam, ibi nisi cess. ff. de euict. iunctis ibi not. per Doc. Bar. in l. Iulianus. §. q. fundũ. n. 6. Paul. de Cast. in fi. Alex. sub n. 9. Ias. nu. 14. & seq. ff. de verb. obl. Dec. consil. 74. sub nu. 1. isti tñ circuitus. Capic. dec. 193. nu. 9. & quia adest clausula ponens &c. Ang. in d. l. si res. nu. 2. & fuit dictum in vna Mediolanen. bonorum 24. Ianuarij 1595. coram Cardinali Arigonio.

ILLVST. ET REVERENDISS. CARD. BONONIEN.

Romana fideicommissi de Celsis. Lunae 7. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

Plura deducuntur ex quibus probatur fideicommissum esse vniuersale. Item a fideicommisso vniuersali non censetur recessum per particulare.

SVMMARIVM.

Fideicommissum est vniuersale, vbi substitutio fuit facta inter institutos vniuersaliter. nu. 1.
Fideicommissum nõ continens iura, & actiones, dicitur particulare. num. 2.
A fideicommisso vniuersali non censetur recessum per fideicommissum particulare, cum non sit inconueniens, quod vna & eadem res fideicommisso particulari, & vniuersali sit supposita. nu. 2.
Fideicommissum censetur vniuersale etiam ad fauorem positi in secunda substitutione, quando apparet, quod est vniuersale ad fauorem positi in tertia substitutione. num. 3.
Media congruere praecedentibus & sequentibus. n. 3.

DECISIO XLI.

1 FVit vnanimiter per Dominos resolutum, fideicommissum esse vniuersale non solum respectu filiorum testatoris, qui sicut fuerunt vniuersaliter instituti, ita etiam vniuersaliter censentur inuicem substituti. l. cohaeredes. §. qui discretis. ff. de vulg. & pupillo. l. Lucius. §. pater. & §. Maeuia. ff. ad Trebel. l. 1. C. de impub. & al. subst. §. & si ex disparibus. instit. de vulg. subst. Paris. cons. 43. nu. 53. & 45. lib. 3. sed etiam ratione nepotum ipsius testatoris, cũ fuerint in conditione positi, & propterea vocati secundum dispositionem statuti.

2 Non obstat, quod fideicommissum stabilium, de quo in c. 28. testamenti, videatur particulare, cũ non contineat iura, & actiones. Socin. Iun. cõs. 49. n. 16. & seq. lib. 3. quia ex hoc non infertur, quod fuerit recessum a fideicommisso vniuersali praecedenti, & q sub eo non comprehendantur bona stabilia. Curt. Iun. cõs. 13. sub nu. 8. non enim est conueniens, quod ponantur sub duplici fideicommisso. Gabr. cõs. 133. nu. 19. in fin. & nu. seq. lib. 1.

3 Quod clarius ostenditur in c. 26. vbi in defectum lineae masculinae testator vocat ad successionem vniuersalem primogenitum Iustinianae suae filiae. Vnde in necessarium antecedens vocauit etiam substitutos, primo vocatis ad successionem vniuersalẽ, quae aliter in dictum primogenitũ transire non potuisset, vt in simili arguit Dec. cons. 481. num. 4. Socin. Iun. consil. 1. numer. 15. lib. 3. Vt ergo media congruant praecedentibus, & sequentibus, ad glo. in l. ille a quo §. 1. in vers. verba. ff. ad Trebell. dicendum est intentionem testatoris fuisse, vt fideicommissum semper esset vniuersale, & magis voluerit vinculum vinculo addere, aut augere potius, quàm diminuere suam dispositionem, & sic conclusum.

ILLV-

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Gerunden. Canonicatus. Lunæ. 14. Maij. 1601.

ARGVMENTVM.

Subrogatio debet dari collitiganti in beneficio nisi lis fuerit calumniosa, & ad hunc effectum lis probatur ex sola citatione ad dicendum contra commissionem, & plura deducuntur ad excludendam calumniam.

SVMMARIVM.

Subrogatio debet dari colligantí super beneficio ex regula, ne detur nouus colligans. nu. 1.
Lis probatur ex citatione ad dicendum contra commissionem executa contra collitigantem. nu. 1
Comparitio citati supplet & sanat omnem defectum citationis. nu. 2.
Scientia citationis, per quam fuit introducta lis, deprehenditur ex constitutione procuratoris, ad rectam causam facta per citatum. nu. 2.
Subrogatio in iure collitigantis non datur vbi lis est calumniosa. nu. 3.
Calumnia in lite non potest considerari antequam sint factæ probationes. nu. 3.
Calumniosus litigator quis dici non potest, quamdiu potest ius suum iustificare. nu. 3.
Calumnia vt cesset in lite, sufficit causa litigandi colorata, & probabilis. nu. 4.

DECISIO XLII.

1 DOmini resoluerunt, dandam esse Iosepho subrogationem ex regula, ne detur nouus collitigans. c. 2. vt lit. pend. in 6. vt fuit dictũ in Collen. Parochialis 15. Decembris, 1595. coram Domino Decano. De lite enim inter Dominum Michaelem, & Iosephum constat ex citatione ad dicendum contra commissionem executam in personam Michaelis. clem. 2. vt lit. pend. Aegid. dec. 545. Felin. in c. super literis. nu. 13. de rescript. Cassad. dec. 1. num. 4. vt lit. pend.

2 Non obstat, quod nõ fuerit reproducta citatio ipso viuente, quia cum in termino dictæ citationis comparuisset dicendo generalia cõtra dictam commissionem, comparitio suppleuit, & sanauit omnem defectum. Bald. in l. 1. n. 3. not. 1. ff. de ferijs. Alex. consil. 123. nu. 3. in fin. lib. 2. Felin. in c. illud. num. 8. de præscript. Dec. cons. 183. sub num. 3. vers. & quia ille citatus. Aegid. dec. 364. Caputaq. dec. 112. par. 1. nu. 8. de rescript. Cæsar. de Graff. vltra quod scientia etiam dictæ citationis deprehenditur ex constitutione Procuratoris, quam fecit Michael ad istam causã. Rot. dec. 11. de dol. & contum. in nouis Felin. in c. cũ contingat. post num. 8. de rescript. Cæs. de Graff. dec. 84. num. 6.

3 Non obstat, quod obijcitur de calumniosa lite, quæ non suffragatur ad istum effectum. Bisign. dec. 2. de rerum permut. Cassad. decis. 7. de dol. & cõtum. quia non potuit constare de calumnia in princ. litis, nullis factis probationibus. Achill. dec. 7. sub nu. 6. vt lit. pend. nec potest dici improbus litigans, quam diu potest iustificari. Aegid. decis. 103. Cassad. dec. 3. de restit. spoliat. & fuit dictum in illa Collen. Parochialis.

4 Quod autem in isto casu non esset lis notorie iniusta, & calumniosa, immo iustam causam litis dixerũt Domini apparere ex probabili dubio, ad quem turnus pertineret. Ad istum autem effectum sufficit causam litigandi esse coloratam. Rebuff. sub reg. de subrog. litig. glos. 7. nu. 3. & quælibet probabilis causa litigandi sufficit ad euitandam calumniam, vt fuit dictum in vna Conchen. Archipresbyteratus. die 19. Ianuarij. 1598. coram Domino Litta.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Gerunden. Vini. Veneris 18. *Maij* 1601.

ARGVMENTVM.

Rei suæ Dominus potest de ea ad sui libitum disponere, & beneficij collatio non mutat verum statum Beneficij, cum præsumatur facta sine Tertij præiudicio.

SVMMARIVM.

Dominus alicuius rei potest ad sui libitum de ipsa re disponere. num. 1.
Beneficij collatio non tollit eiusdem beneficij statum, & censetur semper facta sine præiudicio alterius. nu. 2.

DECISIO XLIII.

1 DOmini, vna tantum parte informante, resoluerunt sine difficultate, potuisse Capitulũ facere augmentum, ex plenis Præposituris. Cum enim fuerit sæpius resolutum, & in hac causa coram R. P. D. meo Pegna. 5. Maij 1599. & 24. Nouembris 1600. & in Vicen. augmenti, coram Illustrissimo Blanchetto. 16. Octobris, & 14. Decemb. 1583. & pariter in Elerden. augmenti coram Illustrissimo Blanchetto, 16. Octobris 1585. Dominium bonorũ spectare ad Capitulum, & propterea vti Dominum, posse de ipsis disponere, ad l. in re mandata. C. mandati.

dati.glos. in c.2.§.1.verb.statutum. de verb.sign. in 6. Felin. in c.cum omnes.nu.9.& 10.de constit.

. Præpositos auté esse meros administratores, quod vendicat sibi locum, non minus plenis, quam vacantibus Præposituris, quia collatio non tollit antiquũ dominium, Corn.cons.225.num.2.versic. non enim aufertur.lib.1. cum intelligatur sine præiudicio iuris alterius, glos. in c.cum olim. in verbo præiudicium. de consuetud. Dec.cons.407.num.20.& sola administratio facta fuit collatiua, vt decisum fuit in allegata decisione, & propterea fuit dictum, resolutiones in hac causa factas, habere locum etiam in plenis Præposituris.

R. P. D. COVDVBA.

Curzolen. Canonicatus. Veneris. 25. Maij 1601.

ARGVMENTVM.

De irregularitate, an & quando incurratur per Clericum, qui in rixa vulnerauit illum, qui ex alijs vulneribus moriturus erat. Et quid si non appareat, ex cuius vulnere quis mortuus fuerit, & quid etiam de astante in homicidio armato, & non vulnerante.

SVMMARIVM.

Sententia nulla confirmari potest parte non opponente, num. 1.

Clericus irregularitatem incurrit vulnerans illum, qui ex alio illato vulnere moriturus erat. num. 2. vbi hoc ampliatur, etiam quod homicidium fuerit iustum, & meritorium contra publicos latrones.

Clericus vulnerans illum, qui postea mortuus est pluribus in rixa interuenientibus, & vulnerantibus, irregularitatem incurrit, etiam quod non appareat, ex quo vulnere occisus obierit. nu. 3. Vbi propterea quod omnes sunt irregulares.

Clericus astans armatus in homicidio irregularitatem incurrit, etiam quod non vulnerauit. nu. 3

Laicus in homicidio interueniens efficitur irregularis, & inhabilis, ad beneficia. nu. 4.

Irregularis beneficium impetrare non potest, num. 5. vbi ampliatur etiam, quod in gratia adsit clausula, & cum absolutione ad effectum præsentium duntaxat.

Absolutus a Censuris non censetur dispensatus ab irregularitate, quia irregularitas non est censura. nu. 5.

DECISIO XLIV.

1 Contra sententias Ordinarij Faren, & A.C. opponebatur de nullitate, & iniustitia, nullitas Vicarij deducebatur, quia fuit allegatus suspectus, & tamen processit in causa, respectu vero A. C. quia confirmauit sententiam nullam per illum latam, sed hæc nullitas nõ placuit Dominis, quia cum de ea non fuerit oppositum coram A. C. non potest post confirmationem amplius opponi, Rota decis. 7. de re iudicat. in antiq. Felin. in c.ea quæ. nu. 1. vers. prodest autem. eodem tit.

2 Quo vero ad iniustitiam illa pendebat a iustificatione gratiæ, in qua multa narrabantur, quæ non apparebant verificata, quibus omissis quo ad principalem narratiuã, quod scilicet Raphael homicidijs interuenerit, & ideo sua prouisio fuerit nulla, satis fuit Dominis visum iustificatum ex testibus, maxime. 5. 6.& 10. deponentibus, quod ipse interfuerit in occisione Euscocorum & quod vnum ex eis vulnerauerit, inferẽs aũt vulnus ei qui propemodũ erat moriturus nihilominus fit irregularis. c. significasti. il 2. de homicidio. Tabiena in Summa, verbo. irregularitas. 3. num. 6. Maiol. lib. 5. irregularitat. c. 48. §. 4. num. 6. & Vgolin. tract. de irregularitate. c. cum fassol. dub. 34. quod procedit, etsi homicidium fuerit iustum, & meritorium contra latrones publicos. Corn. consil. 57. nu. 10. lib. 4. Nauar. consil. 11. num. 2. & consilio 25. num. 1. & 2. de homic. part. 2.

3 Quinimo quamuis non appareat, an ex illa percussione fuerit mortuus, an vero ex percussione aliorum sociorum, nihilominus omnes sunt irregulares. c. fin. 23 q. 8. dicit communem Couar. in clem. si furiosus. parte 2. §. 2. num. 5. & eadem irregularitas intraret etiamsi non vulnerasset, sed eo solum quod armatus sponte exiuit ad occidendum, Euscocos cum alijs militibus, & fuerunt occisi, etiamsi ipse nihil commisisset. c. sicut dignum. §. fin. de homicid. Specul. li. 1. tit. de dispensatione. §. 4. nu. 5. 6. Candelabrum aureum de irregularitate. num. 273.

4 Nec obstabat quod illo tempore Raphael erat laicus, quia nihilominus fuit irregularis, & effectus inhabilis ad beneficia. c. sicut. §. fin. iunct. glos. verb. consilium. de homicidio. Cardinalis in Clem. 1. eod. tit. Rota diuers. in manuscript. decis. 188.

5 Ex quibus dixerunt Domini, gratiam fuisse iustificatam quo ad vacationem, quia irregularis nõ potest impetrare beneficium, quamuis. n. in impetrationib. gratiarũ sit solita apponi clausula, & cũ absolutione ad effectum præsentium duntaxat &c. de qua per Rebuff. super concordatis in forma mandati Apostolici. in verbo, harum serie absoluentes. irregularis tamen non potest gaudere hac clausula, quia irregularitas non est censura c. quærenti. de verb. signif. & propterea quando absoluitur a censuris non censetur dispẽsatũ cũ irregulari Nauar. in manuali. c. 14. §. 1. n. 26.

REV. P. D. DAMASCENO.

Gerunden. augumenti. Lunæ 18. Iunij. 1601.

ARGVMENTVM.

Remissoria non conceditur, quãdo articuli sunt irre-

irreleuantes, & de calumnia suspecti, & quando articuli sic irreleuantes,& suspecti dicantur.

SVMMARIVM.

Remissoria denegatur propter irreleuantiam articulorum,& propter suspicionem calumniæ orientem ex eo, quod remissoria fuit petita in vltimis audientijs. numero 1.
Remissoria non datur ad probandum id, quod per scripturas probari potest. nu. 2.
Antiqua melius probantur per scripturas, quam per Testes. num. 2.
Expensas faciens in re, in qua quis non habet dominium perpetuum, repetere potest. num. 3.
Augumentum superueniens in re, cuius dominium spectat ad Capitulum ex quauis industria distribui proportionabiliter debet inter omnes Canonicos. nu. 3.

DECISIO XLV.

1 DEnegata fuit Remissoria propter irreleuantiam articulorum, ex not. in l. ad probationem. in fin. C. de probat. Cassad. decis. 2. de dilat. Verall. 66. parte 3. propter magnam calumniæ suspicionem, Felin. in c. de cetero, num. 12. de sen. & re iud. Cassad. decis. 3. num. 1. de dilat. Et calumnia deducebatur tum ex dicta irreleuantia, Mohed. 5. n. 4. de probat. tum ex eo, quod fuit dilata petitio ad vltimas accidentias, ad differendam causæ expeditionem. l. non ignorat. vbi Bald. in principio not. C. de fruct. & litium expens. Aegid. decis. 427.

2 Irreleuantia autem sic probata fuit, primus, & secundus articulus continet, quòd immemorabili tempore fuerunt erectæ istæ Præposituræ in titulum cum assignatione dotium, verum in contrarium sunt Authenticæ scripturæ, de quibus in decisionibus in hac causa factis, ex quibus apparet, Dominium Præpositurarum fuisse penes Capitulum. Præpositos autem simplices, & temporales custodes. Vnde ex hac materia contrarij, remanet exclusa immemorabilis. Put. decis. 436. lib. 2. & cum hac materia antiquissima melius probetur per scripturas, glos. in verb. in script. c. 1. §. postquam, de const. lib. 6. frustra petitur remissoria ad examinandos testes. Rota decis. 10. de offic. de leg. in nou. & 49. de testibus, in antiq.

3 Tertius articulus in eo, quod continet bona Præpositurarum, fuisse ex industria, ac etiam ex proprijs pecunijs Præpositorum augmentata, non dedit intentionem Capituli fundatam super dominio, sed qui prætendit, probatis probandis, agat ad refectionem, iuxta. l. domus. de legat. primo. cum alijs ad hanc rem cumulatis per Decium cons. 512. num. 2. & 3. & eodem fundamento tollitur releuantia aliorum articulorum continentium, & vilitatem pretij obsoniorũ in Ciuitate Gerunden. Item quod Canonici vltra victualia solita præstari a Præpositis, habent alios annuos redditus. Item quòd ex dictis redditibus commode, & decenter viuere possunt cum similibus, quia Canonici non prætendunt augmentum ex causa necessitatis, sed ratione dominij, cuius vigore prætendunt de dictis redditibus ad libitum disponere, iuxta l. in re mandata. C. mandati, & illorum augmentũ ex quauis industria prouenerit, inter omnes Canonicos proportionabiliter distribuere, iuxta not. in c. cũ M. Ferrar. vbi Felin. num. 22. de constit.

4 Neque illa qualitas, quod istæ Præpositure sint effectæ collatiuæ, tollit iura Capituli, vt in hac causa fuit decisum coram. R. P. D. meo. Ludouisio, ex Doctr. Corn. consil. 255. nu. 2. lib. 1. cum alijs ibi allegatis. Ex eisdem etiam corruunt, quæ vltimo loco articulata fuerunt circa excessiuam diminutionẽ portionis, quæ remansura est Præposito, quia sibi imputandũ est, si officium contingentiæ huiusmodi onerum subiectum acceptauit, vt in simili tradit glos. in verb. statutum. c. 1. 21. q. 1. bene facit. l. Imperator. §. 1. in fin. ff. de leg. 2.

R. P. D. CORDVBA.

Paduana Iuris patronatus. Veneris 1. Iulij. 1601.

ARGVMENTVM.

Episcopus an possit conferre beneficium cuius ius patronatus fuit reseruatum postquam fuerint aucti fructus in tertia parte si vacet, antequam per patronos fuerit factum augmentum, & aliqua requisita ad probandam effectuationem huiusmodi iuris patronatus.

SVMMARIVM.

Ius patronatus concessum post augumentum fructuum in tertia parte vt dicatur effectuatum debet probari quantitas fructuum de tempore concessionis. num. 1.
Narratiua Papæ per verba, vt accepimus, non probat, sed debet iustificari per partem. nu. 2.
Dictio postquam inducit conditionem. nu. 2.
Collatio dicitur fructus quasi possessionis conferendi. numero 2.
Ius patronatus si sit concessum postquam fuerint aucti fructus in tertia parte, donec fiat augmentum non dicitur spectare ad patronum, sed illius collatio spectat ad Episcopum. nu. 2.
Patronus si sit negligens in effectuatione iuris patronatus, sibi reseruati, postquam fructus in tertia parte auxerit, non potest amplius illum effectuare. nu. 3.
Ius patronatus proueniens ex augumento dotis censetur reuocatum per Concil. Trid. nu 3.
Gratia non potest dici sortita effectum, quando illius implementum fuit factum tempore inhabili. nu. 3.

DECISIO XLVI.

1 FVit resolutum, vnâ parte informante, non constare de effectuatione iuris patronatus Dominorum de Borromæis. Nam cum illud fuerit cõcessum a Pio IV. post augumentum fructuum in tertia parte valoris Beneficij, necessarium erat probare illos de tempore reseruationis, alias enim non potest haberi certitudo, an augumentum fuerit factum in d. tertia parte, vt in simili fuit consideratũ in causa Paduana iuris patronatus, vltima Maij 1591. coram R. P. D. meo Decano.

2 Neque his obstat, quod in concessione sit expressa certa annua summa redituum, nempe Ducatorum 130. quia Papa illam expressit cum clausula, vt accipimus, & adest in expressione, & forsan vltra. Quod sine difficultate procedebat in prouiso ab ordinario, tum quia post eius prouisionem prætendebat, ad impletam fuisse gratiam concessionis iuris patronatus, quod non existebat ante illius implementum, cũ in ea sit dictio, postquam, quę inducit conditionem. Bart. in l. quibus. §. Terminus. num. 5. ff. de condit. & demonstr. l. si ita. ff. an. & ibi gl. ff. de leg. 2. l. ab hostibus. in fin. ff. ex quib. caus. maior. tum quia Episcopus interim non debebat carere fructibus collationis cũ sit in quasi possessione conferendi. c. querelã de elect. Put. dec. 206. lib. 1.

3 Placuit etiam Dominis fundamentum deductum ex negligentia patronorum, cum effectuatio iuris patronatus nimis negligenter fuerit dilata. arg. c. si clericus. de præben. in 6. & c. tibi. §. in prædictis. de rescript. eod. lib. 6. Maxime cum superuenerit Concilium Tridentinum sess. [illegible] c. [illegible] quod reuocauit similes gratias, & ita non potest dici hunc, de quo agitur, sortitum effectum, cum adimplementum sit factum tempore inhabili.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana societatis Officiorum. Lunæ 12. Nouembris. 1601.

ARGVMENTVM.

Pupillus valide obligatur per tutorem, vbi obligatio versa fuit in vtilitatem pupilli, etiam absque solennitatibus statutarijs. Item An tutor ante confectionem inuentarij dicatur tutor, & an gesta per tutorem, pendente accusatione suspecti, valeant.

SVMMARIVM.

Tutor valide obligat pupillum, vbi constat de versione in vtilitatem pupilli. nu. 1.

Versio in vtilitatem probatur ex euentu subsequuto. numero 1.

Tutor, qui omisit facere inuentarium, et alia solennia, dicitur nihilominus tutor, licet possit vt suspectus remoueri. num. 2. vbi maxime in eo qui palam, & publice se pro tutore gerit, & in his, quæ concernunt commodum pupilli.

Decretum conditionale non præstita conditione euanescit. num. 3.

Decretum factum cum intimatione ea non sequuta non efficit. num. 3.

Pupillus valide obligatur absque solennitatibus statutarijs, stante versione in vtilitatem ipsius. num. 3.

Locupletari cum alterius iactura nemo debet. nu. 3.

Tutori censetur interdicta administratio pendente accusatione suspecti. nu. 4. vbi tamen quod debet interuenire scientia in ijs, qui cum eo contrahunt ad effectum vt non valeant gesta per ipsum.

DECISIO XLVII.

1 DOmini resoluerunt potuisse Gomesium obligare pupillum in societatibus officiorum, de quibus agitur, cum pecuniæ acceptæ fuerint in vtilitatem pupilli erogatæ. l. tutor. in princ. ff. de pignor. act. l. si in rem. C. quando ex facto tutor. gl. in l. si is qui. in princ in verbo obligari, & ibi Bar. ff. de pignor. act. accepit enim Gomesius huiusmodi pecunias pro secatione instãtis messis, & secundum calculum periti de consensu partium per iudicem deputati iuncta fide nobilium primariorum, non extabant in manibus tutoris tot pecuniæ, quæ sufficerent pro recollectione subsequuta, satis probatur pecunias versas in vtilitatem pupilli. Bald. consil. 353. nu. 2. lib. 3. Feder. de Sen. consil. 119. nu. 4. Rom. in l. ciuitas sub num. 8. vbi etiam Alex. sub nu. 11. & 12. ff. de priuil. credit. præsertim propter breuitatem temporis, quæ intercessit d. l. si ventri. §. fin. vbi Bart. in princ. Rip. num. 10. Ang. in l. in summa. vers. hoc autem limita. C. de pignor.

2 Non obstat quod obijcitur, Gomesium non fecisse inuentarium, & alia solennia, quia nihilominus tutor erat, & gesta per ipsum tenebant, licet potuisset, vt suspectus remoueri. Bart. in l. tutor qui repertoriũ, sub num. 7. vers. contrarium puto. ff. de administr. tutor. Salic. in l. tutores. sub num. 7. vers. aut interim administrat. C. eod. tit. Abb. in c. ex parte. numer. 6. vbi etiam Dec. num. 22. de appell. Com. conf. 13. aut 15. circa med. vers. & hoc voluit. Bart. Alex. conf. 88. nu. 8. lib. 2. Ruin. consil. 89. nu. 6. lib. 5. Abb. consil. 21. num. 2. Put. dec. 287. lib. 1. quod eo magis procedit, cũ Gomesius palam, & publice administraret, & pro tutore se gereret. Soc. conf. 153. num. 3. lib. 2. Chassan. dec. 192. Caput. decis. 323. part. tertia. Accorãb. decis. 18. lib. 2. & fuit dictum in vna Romana lucri dotis coram Cantuccio die 13. Decembris, & in vna Foroliuien. Iuris patronatus 25. Octobris 1599. coram Reuerendo Patre Domino meo Lancellotto præsertim

tim in negotio, quod non solum cōcernebat commodum pupilli, sed etiam celeritatem desiderabat, ne messis iam matura periret. Bar. in l. legitimos. in fine. ff. de legit. tut. Bald. in l. fin. in princ. C. de tut. & curat qui satis non ded. Salyc. in l. tutores. in fine. C. de administr. tut. Dec. in d. cap. ex parte. nu. 21. Ruin. cōsil. 108. num. 13. lib. 1. Thom. de Ian. decis. 28.

3 Non obstat, quod Gomesio fuerit datus adiutus, quia fuit datus sub conditione, quod præstaret cautionem, quia non præstita decretum euanuit l. hæc venditio. in princ. ff. de contr. empt. l. necessario. §. quod si pendente. ff. de peric. & comm. rei vend. & cum decretum fuisset factum cum intimatione, quæ non reperitur facta, non afficiebat ipsum Gomesiū. Put. dec. 174. lib. 1. Io. Paul. dec. 121. cum nec etiam appareat ad eius notitiam deuenisse. Caputaq. decis. 322. num. 4. parte 2. Non obstat quod non interuenerit decretum iudicis, & aliæ solennitates statutariæ, quia placebant Dominis responsiones per Informantes datæ, præsertim stante versione in vtilitatem pupilli. l. vtere. & l. si prædium §. emptor. C. de præd. minor. l. si pupillorum. §. si obligauerit. ff. de reb. eorne alias pupillus cum aliorum iactura, & damno locupletaretur. l. nam hoc. ff. de cond. indeb. c. locupletari. de reg. iur. in 6.

4 Ex quibus etiam tollebatur, quod pendente accusatione suspecti, fuisset ipso iure interdicta administratio Gomesio, vltra quod istud esset verum, si interuenisset scientia illorum, qui dederunt pecuniam. l. quod si forte. §. 1. vers. idem dico, & si sciens. ff. de solut. cetera bene tolluntur per Informantes.

ILLVSTRISSIMO D. CARD. MELLINO.

Romana Census Scutorum 18000. *Lunæ* 26. *Nouembris* 1601.

ARGVMENTVM.

Debitor alicuius, qui debitas pecunias soluere obligatus est creditoribus, an soluendo posterioribus possit amplius molestari ab anterioribus creditoribus.

SVMMARIVM.

Debitor alicuius, qui debitas pecunias soluere obligatus est creditoribus debitoris numquid soluendo posterioribus creditoribus possit amplius molestari ab anterioribus. num. 2. & per totam decisionem.

Debitor, qui debitas pecunias soluere promisit quibusdā certis creditoribus in lista sibi assignatis, non prohibetur soluere alijs creditoribus anterioribus non designatis in lista nu. 3. & 4.

Potest verbum ratione subiectæ materia importat necessitatem, & obligationem. num. 6.

Debitor debitas pecunias non potest soluere posterioribus creditoribus sui creditoris, quando habet scietiam adesse alios anteriores. nu. 7. & 8.

DECISIO XLVIII.

1 IN prima propositione causæ fuerat firmatum, quod obligatio Excellentissimi Domini Marchionis, cuius vigore agitur, erat restricta ad pretium Scutorum 76. milliū, & non extendebatur vltra istud pretium, & ex hoc inferebatur per Informātes, quod cum istud pretium fuerit solutum creditoribus anterioribus, non competebat amplius actio Illustrissimo D. Lothario, & quod erat locus regulæ. §. dolo facit. l. in cōdemnatione. ff. de reg. iur. & l. vendicantem. ff. de euict. verum quia pro eius parte replicabatur, quod ex aduerso D. Marchio debebat soluere illis creditoribus descriptis in lista, ad quorum fauorē ipse erat obligatus, & quod si soluisset istis creditoribus, si superuenissent creditores anteriores non potuisset ab eis molestari, propter motum proprium. Serenissimi. D. N. & petebat super hoc particulariter audiri, Placuit Dominis ei satisfacere. Et ideo dubitaui, An si Excellentissimus D. Marchio soluisset illis creditoribus descriptis in lista, contenta in instrumēto venditionis castri Nomenti, ad quorum fauorem Illustrissimus D. Lotharius est obligatus stante dict. motu proprio potuisset molestari a creditoribus anterioribus dictorum de Vrsinis, quibus dicitur fuisse solutum & fuit per Dominos resolutum pro affirmatiua, nempe quod Excellentissimus D. Marchio potuisset molestari a creditoribus anterioribus, si soluisset posterioribus.

2 Fundamentum resolutionis fuit, quia ante motū propriu m non potest dubitari de hypotheca creditorum DD. de Vrsinis vsque ad summam Scutorum. 116. milliū. Cum bona vsque ad hāc summam essent separata per sententiam D. Seraphini ab alijs bonis fideicommisso subiectis ex causa æris alieni Camilli legitimæ Ioan. & Pauli, & melioramentorum Latini, & sic ista hypotheca fuit sublata solum respectu Castri, ad effectum vt emptor esset securus, & translata in pretium Scutorum 76. milliū, & ideo si istud pretium fuisset solutum posterioribus creditoribus, D. Marchio potuisset molestari a creditoribus, qui super eo habebant hypothecam anteriorem, & hoc maxime dicendum est, quia ante istam obligationem ad fauorem D. Lotharij fuerat commissa ad Instantiam D. Marchionis causa graduationis Creditorum, & data cedula in actis pro satisfactione creditorum anteriorum, & ideo stante scientia D. Marchionis causa graduationis creditorum, & data cedula in actis pro satisfactione Creditorum anteriorum, & ideo stāte scientia D. Marchionis, quod adessent alij creditores anteriores, non liberabatur si soluisset posterioribus. Paul. de Castro in l. vlt §. & si præfatam. num. 4.

C. de

C. de Iur. deliberan. & tãto magis cum isti creditores instarent pro cõsequutione sui crediti. Quod autem hypothecã non sit sublata respectu istius pretij dicebant DD. constare tam ex verbis, quam ex mente contrahentium, & confirmatione S. D. N.

3 Quantum ad instrumentum vẽditionis Castri ex eo apparet, quod istud pretium Scutorum 76. milliũ, fuit destinatum in satisfactionem creditorum, & quã uis D. Marchio promiserit soluere istud pretium creditoribus descriptis in lista, tamen ista destinatio nõ fuit facta taxatiue, & restrictiue in præiudicium creditorum anteriorum, quibus contrahentes non poterant præiudicare, & ideo eorum voluntatem debemus metiri ex potestate, sed ista destinatio solutionis pretij creditoribus descriptis in lista fuit facta demõstratiue, tãnquam si isti soli essent creditores & non adessent alij, quia existimabatur non adesse alios creditores præter descriptos in lista, & quod Domini de Vrsinis sub fide magna tum, & cum iuramento asserebant quod non aderant alij creditores, vt in terminis bene deducit Ruyn. in cons. 97. nu. 4. lib. 2. & cõsequenter cum verba stent demonstratiue, non fuit intellectum velle tollere hypothecã creditoribus anterioribus, si adesset.

4 Neque applicatur replicatio, quod Vrsini non asseruerunt simpliciter, & absolute, quod non aderant alij creditores, sed dixerunt quod non aderant alia debita, quæ huic instrumento obstare possent, quia ista expressio virtualiter importat, quod non aderant alij creditores anteriores, data enim anterioritate aliorũ remanebant debita, quæ poterant obstare Instrumẽto, & ideo hoc potius comprobat contrarium quod D. Marchio nolebat esse tutus, & soluere Creditoribus anterioribus, & quod propter istam assertionem Domini de Vrsinis, quod non remanebant creditores anteriores, a quibus posset pati molestiam, promisit soluere descriptis in lista. Et quod ista fuerit vera intentio contrahentium, vt non excluderentur creditores anteriores, si superuenissent, comprobatur secũdum Dominos, quia nõ potest assignari aliqua ratio ob quã fuerit intellectum velle potius soluere istud pretium posterioribus descriptis, a quibus D. Marchio propter anteriorem hypothecam poterat molestari, & ideo multum verisimile est, quod enunciatiue, & demonstratiue fuit facta prouisio creditoribus descriptis in lista, & quia de illis solũ habebatur notitia, & quod multo magis fuissent descripti creditores anteriores, si de eo tempore fuissent detecti.

5 Mouit etiam maxima Dominos difficultas tributa D. Marchioni in instrumento, quod si apparuerint creditores anteriores possit eis satisfacere omissis creditoribus descriptis in lista obtinendo ab eis cessionẽ iurium, cum quibus posset excludere posteriores creditores, ex eo enim apparet sensisse contrahentes, quod solũmodo satisfiat descriptis in lista, si nõ apparerent alij creditores anteriores, & si apparerẽt, quod solum fieret anterioribus, vt emptor esset securus, & ad istum effectum fuit expresse conuentum quod creditores cederent iura D. Marchioni, quæ cessio erat inutilis, si fuisset sublata hypotheca anterioribus, quia in hoc casu emptor non potuisset molestari.

6 Nec placuit Dominis, quod esset in potestate Marchionis soluere, vel non soluere creditoribus anterioribus, cum iuxta naturam verbi possit, solutio esset facultatiua vere, quia in hoc casu ratione subiectæ materię, quæ habet præexistentem necessitatem propter anteriorem hypothecam creditorum, quibus contrahentes non poterant præiudicare, non importat liberam voluntatem, sed necessitatem, & obligationem soluendi anterioribus. Aretin. in l. Gallus. sub nu. 3. ff. de lib. & posthum. & post Corset. in sing. in verbo possit, & tanto magis concurrente verisimili mente contrahentium, quæ ex omnibus partibus instrumenti tollitur, vt supra dictum fuit. l. fideicommissa. §. hęc verba. & ibi Glos. in verbo continere. ff. de leg. 3.

7 Præterea etiamsi solũ fuisset facultatiua respectu D. Marchionis ista facultas ante eius obligationem ad fauorem D. Lotharij erat redacta ad necessitatem. quia erat commissa causa graduationis, & data cedula pro satisfactione creditorum anteriorum iuxta graduationem faciendam ab A. C. & ideo etiam quod ista commissio graduationis expirasset per lapsum trium mensium sola scientia Marchionis, quod adessent alij creditores anteriores, qui instabant, operabantur istum effectum, vt non posset soluere posterioribus creditoribus in pręiudicium anteriorum, vt per Paul. de Castro, in d. §. etsi præfatam. num. 4. & quãdo (si soluisset posterioribus creditoribus) potuisset molestari ab anterioribus.

8 Nec in hoc casu ei potuisset suffragari dispositio l. nomen. C. quæ res pign. oblig. poss. quia non est quęstio de deb. soluen. creditori, cuius nomen erat alteri obligatum, sed agitur de debitore sciente adesse creditores anteriores, quod etiam instabãt & soluen. posterioribus. Nec obstat, quod in cedula reseruatur facultas D. Marchioni auollandi census, quia reseruatio fuit facta solum ad effectum vt si dictus Marchio vellet sibi auollare tot census, nõ cogeretur soluere totam Summam, & non ad effectum auollandi census posteriores in præiudicium anteriorum, & ideo debet intelligi de censibus anterioribus, prout etiam fuit declaratum in protestatione a Procuratore D. Marchionis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS D. CARD. BONONIEN.

Taruisina Parochialis Sancti Theonisti. Veneris 11. *Ianuarij* 1602.

ARGVMENTVM.

Obitus in mense reseruato ad effectum reseruationis debet plene probari, & plura adducun-

tur

tur ex quibus probari solet. Item quando impugnãs se posit fundare in eo quod impugnat.

SVMMARIVM.

Obitus in mense reseruato vbi ex eo inducitur reseruatio debet plene, & concludenter probari. nu. 1.
Obitus bene probatur per testem reddentem rationẽ quia interfuit funeri. nu. 2.
Verba anunciatiua ordinarij in concernentibus ipsius præiudicium sunt maximi momenti. nu. 3.
Vacatio per obitũ probatur ex probatione possessionis triennalis defuncti. absque aliqua verificatione iuris ipsius defuncti. num. 3.
Impugnans ius alicuius non potest se in iure ipsius fundare. num. 4.
Fallit durante lite super impugnatione, dummodo non impugnet in vno, eodemque negotio. nu. 4.
Possessio triennalis inducit præsumptionem alterius tituli validi, vbi apparet de titulo inualido. nu. 5.
Clausula vel alio quouis modo intrat data vacatione de facto. nu. 5.

DECISIO XLIX.

1 FVit resolutum, gratiam Io. Baptistæ esse iustificatam quo ad vacationem per obitum Syluestri Carrarij in Mense Nouembris, licet enim ad inducendum reseruationem requiratur plena, & concludens probatio obitus in Mense Apostolico. Put. decis. 266. lib. 3. & fuit dictum in vna Pampilonen. beneficij coram Cantuccio 8. Martij 1587. & in vna Placentina Canonicatus prima Martij 1590. coram bo. me. Orano, tamen hic adest plena probatio.

2 Quartus enim testis deponit articulum verum, & subiungit rationem, quia habet vicina ædificia, & quia sæpissime conuersatur. Bona est enim ratio in teste ad probandum obitum, quia vicinus. Purpur. in l. 1. nu. 9. ff. si cert. pet. Corn. consil. 10. sub nu. 2. versic. item Domina Lucia lib. 1. Quintus deponit articulũ verum, & dicit quod vidit mortuum, quod licet sufficiat, vt dicit Bart. in l. si quidem. sub num. 2. vers. item recte possum. C. solut. matr. tamen adhuc subiungit, quod interfuit funeri, quæ est optima ratio in teste ad probandum obitum l. conditionum l. 2. ff. de condit. & demonstr. Corn. d. cons. 10. sub num. 2. vers. & probatur mors alicuius. Maraut. in repet. l. is non potest. nu. 157. de acquir. hæred.

3 Quorum dicta adminiculatur depositio secundi testis de publica voce, & fama, & enunciatio ordinarij edictis promulgatis pro cõcursu, quod Syluester erat mortuus in Mense Nouembris, quæ enunciatio est maximi momenti, cũ concernat ipsius ordinarij præiudicium. Paleot. decis. 23. & cum Secũdus, & Quartus testis iuxta Quartum, & Sextus iuxta Tertiũ deponant contrarium possedisse Parochialem per quatuor annos, & vltra pacifice, habitamque fuisse dictã Parochialem communi reputatione pro vacan. per mortem ipsius, satis probatur vacatio per obitum absque aliqua iustificatione iuris ipsius Carrarij iuxta alleg. Lap. 89. Cassad. decis. 2. de caus. poss. & propr. Mohed. decis. 29. de renunc.

4 Non obstat, quod ijdem testes deponant Carrariũ habuisse titulum a Monialibus, quarum ius Ioannes Baptista impugnat, & propterea non videatur posse iuuare se hac possessione prædecessoris ad reg. ex eo. de reg. iur. in 6. quia vnus ex dominis respondebat durante lite super huiusmodi impugnatione non obstante prædicta regula potest se in ea fundare, vt in terminis fuisse in Rota resolutum testatur Sarn. in reg. de ann. quæst 16. in fin. ex trad. per Abb. in c. Capitulum. in fin. quem sequitur ibi Felin. in num. 9. de rescript. verum hoc procedit, quando non in vno eodemque negotio impugnabatur, vt declarat Sarnen. in dicta q. 16. Rom. cons. 347. num. 7. qui dixit hunc esse casum illius c. Capitulum.

5 Præterea stante triennali licet appareret de titulo inualido præsumebatur alius titulus validus. Cassad. decis. 3. de caus. poss. & propr. Accoramb. decis. 24. part. 2. Mil. in ver. beneficium impetrãs, Vltra quod cum probetur vacatio ista, de facto saltem intrat clausula vel alio quouis modo, vt fuit dictũ in causa Placen. Cappellaniæ 27. Iunij 1597. coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna, quia tamen difficultas hæc non fuit per Informantes facta, si opus erit particulariter dubitabitur.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Dertusen. Parochialis de Sorito. Veneris 11. *Ianuarij.* 1602.

ARGVMENTVM.

Notarius potest extrahere acta ab ipso scripta, vel coram ipso producta, & Instrumenta de quibus est rogatus absque citatione vel alia solennitate, quamuis non sint ab ipso scripta sed tantum subscripta.

SVMMARIVM.

Notarius Actuarius potest extrahere suum processum absque citatione vel alia solennitate num. 1. & nu. 4. vbi de instrumentis ab ipso rogatis.
Amplia primo etiam in iur. bus coram ipso productis ab alio Notario rogatis. n. 2.
Subscriptio operatur, vt scriptura dicatur a subscribente scripta. nu. 3.
Scriptura vt dicatur in forma probanti quæ requirantur, remissiue. num. 4.
Notarius probatur ex legalitate ordinarij. num. 5.

Re-

Recognitio manus Notarij probatur per duos Testes dicentes habere notam manum. nu. 5.

DECISIO L.

1 FVit resolutum, processum, & iura per Gabrielẽ exhibita esse in forma probanti, processus. n. potuit per Philippum Notarium actuarium sine citatione, & alia solennitate extrahi, & ibi not. C. de Testam. Tradunt communiter Scribentes in auth. si quis in aliquo. C. de eden. Rot. dec. prima de fid. instrum. in nou. & dec. 4. eo. tit. in antiq. Caput. dec. 170. par. 1. & fuit dictum in vna Calaguritanã Beneficij de Narbosa. 13. Ianuarij 1595. coram Domino Corduba, & in Burgen. beneficij coram Reuerendo Patre Domino meo Sacrato. 7. Februar. 1600

2 Non obstat, quod reperiantur in hoc processu iura non rogata ab ipso Philippo, sed a quodam Iacobo Crispes, quia cum fuerint producta coram Philippo fuerunt de ipsius actis effecta. Marant. qui alios allegat de or d. iud. par. 6. §. decimus actus. sub num. 3. vers. quandoque producens instrumenta, & propterea vti propria potuerunt ab ipso sine aliqua solennitate extrahi.

3 Minus releuat, aliqua iura esse non manu ipsius Notarij, sed aliena scripta, quia sufficit, quod fuerint ab ipso subscripta. Innoc. in c. quoniam contra. col. 1. vers. quod scribant pro eo. de probat. Anchar. cons. 14. nu. 18. lib. 6. Dec. cons. 447. num. 10. & fuit dictũ in Ariminen. Castrorum coram Reuerendo Patre Domino meo Lancellotto 13. Martij 1600.

4 Iura, & Instrumenta producta dixerunt Domini esse in forma probanti, habent enim omnia requisita, de quibus per glos. in l. generali. in vers. seruitute. de Tabul. lib. 10. & sunt extracta a Notarijs de ipsis rogatis, qui pariter potuerunt ex suis notis exemplũ sumere absque alia solennitate, Bald. in l. publicare. num. 2. Vbi etiam Ias. num. 4. C. de testam. Abb. in c. Albericus. nu. 5. de test. & fuit dictum in vna Dertusen. iuris conferendi coram Reuerendo Patre Domino meo Pamphilio 24. Ianuarij. 1596.

5 Nec placuit Dominis, quod opponebatur contra Instrumentum rogatum per Guardiolum, quod non constet ipsum esse Notarium, quia satis apparet, ex legalitate ordinarij Valentiæ, Boer. decis. 154. num. 4. Pract. Papien. in forma opposit. contra instrumentũ. in vers. non fuit, nec est. sub nu. 2. vers. super qua probatione. Aufrer. ad decis. Tholos. 330. & adest recognitio duorum testium, qui recognoscunt non solum personam Notarij, sed etiam eius manum, cum dicãt illam habere notam, qui modus recognoscendi sufficit in scripturis publicis. Put. decis. 1. de fid. instrum. Achill. decis. 2. eod. tit. Non obstat, quod Notarius nõ dicit cuius Regni, & Ciuitatis sit, Notarius, quia dicit se creatum ad vniuersam Terram, & dominationem Regis, & in legalitate ponitur, quod est Notarius Regni Valentiæ. Cetera bene tolluntur per Informantes.

REV.^MO P. D. COCCINO DECANO.

Romana Sancti Thomæ. Die 14. Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM.

Colligitur ex Summario Argumentum.

SVMMARIVM.

Termini substantiales seruati cum procuratore non habente legitimum mandatum sanantur per reiterationem factam citato legitimo procuratore vigore Innocentiana. num. 1.

Mandatum potest post sententiam produci, vbi in actis non fuit oppositum, neminem audiri, nisi docto de mandato. nu. 2.

Protestatio debet repeti in quolibet actu, alias censetur ab ea recessum. num. 2.

DECISIO LI.

1 QVamuis termini substantiales fuerint seruati cum procuratore non habente legitimum mandatum, nihilominus cum postea fuerint reiterati citato procuratore legitimo, hoc sufficit ad validandum omnia acta vigore Innocentianæ. Cassad. decis. 8. in fin. de rescript. Veral. decis. 149. num. 7. part. 3. Vestr. in prax. cap. 13. num. 1. de reiterat. termin. lib. 5.

2 Quantum ad aliam nullitatem prætensam, ex quo fuit per fratres protestatum neminem audiri, nisi docto de legitimo mandato, Rot. decis. 1. de procurat. in antiq. Guidobon. decis. 208. Achil. decis. 6. de procurat. Aym. cons. 108. Hoc non verificabatur in facto, ideo etiam post sententiam, & quodcunque mandatum produci potest. Rota decis. 19. de procurat. in antiq. Put. decis. 383. num. 8. lib. 2. Aym. dicto cons. 108. & si aliquando fuit protestatum, tamen illa protestatio non fuit repetita in alijs actibus, & proinde ab illa censetur recessum. Mohed. decis. 2. de iudic. & fuit pluries resolutum, vnde nihil obstat, quin posset quandocunque mandatũ produci. Rota, & Put. allegati. Ex quib. conclusũ sententiã Rotalẽ esse validã.

ILLVSTR.^MO D. LANCELLOTTO.

Tirasonen. Eleemosynariæ Lunæ 28. Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM.

Executor non potest sententiare absque verificatione in gratia contentorum, & plura deducuntur

cuntur ex quibus exequutor dicitur mixtus & tenetur assumere partes iudicis.

SVMMARIVM.

Sententia exequutoris lata absque verificatione in gratia contentorum nulla est. num. 1. vbi maxime parte opponente.
Exequutor procedens vigore gratiæ in forma dignum nō dicitur merus, sed mixtus. num. 2.
Clausula amoto facit exequutorem mixtum. numero. 2.
Exequutor cui est commissa causæ cognitio dicitur mixtus. num. 2.
Clausula dummodo non sit alteri ius quæsitum, præseruat etiam ius quæsitum ex præsentatione. numero. 3.

DECISIO LII.

1 Domini dixerunt, sententiam Ordinarij esse reuocandam tanquam latam absque verificatione omnium in gratia narratorum, vt fuit dictum in vna Calaguritana Prioratus 26. Maij 1578. coram Illustrissimo Dom. Cardinali Blanchetto, & in vna Oueten. beneficij de Ables. 8. Aprilis 1598. coram me. Maxime cum Petrus comparuerit, dederit de subreptione, & obreptione literarum Apostolicarum, & petierit admitti articulos ad id iustificandum, vt fuit resolutum in causa Salamantina pensionis, die 8. Aprilis 1578. coram bon. mem. Cardinali Lancellotto.

2 Neque obstare, quod Ordinarius esset merus exequutor, quia cum processisset vigore gratiæ in forma dignum, non erat merus, sed mixtus exequutor, stante præsertim clausula amoto illicito detentore, & quod ei demandabatur cognitio super iure patronatus, super deuolutione, & super iure alteri quæsito, & ideo tenebatur assumere partes iudicis, & procedere cum causæ cognitione citato Petro. c. licet Episcopus. Vbi gloss. in versic. vocato. de præben. libro sexto. Felin. in c. fin. numero 25. de præsumpt. Ferret. consilio quarto. numero quarto, & consilio decimo, numero decimo, volumine primo, & fuit pluries dictum, & resolutum.

3 Neque etiam obstare, quod possessio esset vacua, nec ostenderetur titulus, Apostolicus, quia cum in gratia adesset clausula, dummodo alteri non sit ius quæsitum, sufficit, quod Petrus ostenderet se præsentatum, vt diceretur legitimus contradictor, cum Papa non præsumatur voluisse præiudicare, & derogare præsentationi, ad decis. Rotæ 17. de præbendis in nouis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Carpen. seu Nullius Bonorum. Lunæ 11. *Februarij.* 1602.

ARGVMENTVM.

Minor an valide in iudicium trahatur extra proprium forum, si non allegat declinatoriam, & an filiusfamilias possit stare in iudicio absque patris consensu, & ex quibus talis consensus inferatur. Et an, & quando minor dicatur indefensus, ita vt sententia contra ipsum lata sit nulla, & an in relaxatione exequutorialium requirantur termini substantiales.

SVMMARIVM.

Spolium non intrat, vbi possessio fuit capta authoritate iudicis, nisi iudex nulliter procedat. numero 1.
Minor non potest extra patriam ad iudicium trahi, valet tamen iudicium, si minor non allegauit declinatoriam, nec institit remitti causam. numero. 2.
Filiusfamilias non potest stare in iudicio absque consensu patris. num. 2.
Patris consensus requisitus ad hoc, vt filiusfamilias in iudicio stare possit, sufficit, quod interueniat ante iudicium. num. 2.
Pater si consentiat filio impetranti, non est necesse, quod eidem consentiat super impetratione litigandi. numero. 2.
Pater censetur consentire filio stanti in indicio, dum consentit filio constituenti procuratorem ad illam causam. numero. 3.
Patris consensus ad authorizandam personam filij in iudicio habetur pro præstito, quando filius, qui sustinet partes rei, sæpius institit pro illo habendo. numero. 3.
Sententia lata contra minorem indefensum est nulla. numero 4.
Dic procedere, vbi apparet minorem indefensum habuisse legitimas defensiones. nu. 4.
Dic secundo id procedere, quando minor non fuit defensus nec in principio, nec in medio, nec in fine, & ideo sufficit quod curator aliquando compareat, licet nihil allegct. num. 4.
Exequutoriales possunt valide relaxari absque eo, quod seruentur termini substantiales. nu. 5.
Attentata dicitur possessio capta post intimationem exequutorialium non seruatis quatuor terminis seruari solitis. num. 5.

Exequutorialium loco in prophanis relaxatur mandatum exequutiuum. num. 5.

DECISIO LIII.

1 FVit tentum non intrare spolium, quia Capitulum ingressum fuit possessionem auctoritate Iudicis in exequutionem rei iudicatæ iuste possidet. ff. de acquir. hæred. glos. in c. præsentiam. in glos. fin. in fin. 7. quæst. 1. Bald. in l. fin. in primo. C. vnde vi. Felin. in c. dilectus. il primo de rescript. Ruin. consil. 49. nu. 11. versic. & hac ratione lib. 4. Et licet hoc non procedat, quando iudex nulliter procedit, Bald. consil. 354. lib. 2. Abb. in c. conquerente. num. 8. de rest. spol. Felin. in d. c. dilectus. sub numero primo, vers. fallit secundo. Aym. consil. 18. numero octauo. Caputaque. dec. 186. parte tertia. Cæs. de Graff. dec. prima, numero 4. de constit. tamen nullitates, quæ allegabantur, Dominis non placuerunt.

2 Quatenus enim dicebatur causam commissam in Rota in prima instantia, & quod Hercules vti minor ad Curiam trahi non poterat, per l. vnicã C. quando Imperator, inter pupill. & vid. dixerunt Domini de hoc agendum fuisse in signatura, & cum non allegauerit declinatoriam, nec insteterit pro remissione, sententia, & alia acta tenent. Afflict. super constit. Neapol. lib. 1. rubr. 37. numero 38. Dum etiam obijcebatur Herculem vti filiumfamilias non habuisse legitimam personam standi in iudicio absque consensu patris, & propterea nulliter contra ipsum processum. l. fin. §. necessitate. C. de bon. quæ lib. fuit dictum, satis apparere de consensu patris, qui cum posset interuenire etiam ante iudicium. Bald. in d. §. necessitate. numero 28. Paul. de Castr. sub numero 11. versic. videntur tamen Doctores tenere, idem Castr. in l. si cum dotem. §. eo autem tempore. sub numero 7 ff solut. matr. satis ex eo colligitur, quod pater authorauit, & legitimum comparitorem fecit ad obtinendam inuestituram, videtur enim & cum authorasse ad defendendum a nullitate inuestituræ per Capitulũ obiecta. Nam si pater consentit filio impetranti, non est necesse, quod eidem consentiat super impetratione litigandi, vt sunt verba Bal. in l. iubemus. ante fin. versic. argumento, quod si pater. C. de emancip. lib. facit quod tradit Bald. in d. §. necessitate. sub numero 26. ibi nisi prędiudicium veniat in consequentiam commissorum, & quod dicit Salic. idem. numero 14.

3 Elicitur etiam consensus patris, dum statim in initio litis consentit filio constituenti procuratores ad istam causam, pro quo est dictum Bald. in l. fin. §. sin autem. in fin. C. de bon. quæ lib. quod si filio familias minori pater consentiat dationi curatoris censetur consensisse, vt in iudicio stet, & quando non interfuisset consensus patris, sufficere debuit instantia sæpius facta pro illo habendo, cum Hercules in hoc iudicio nullitatis inuestituræ sustineret partes rei, Bartol. in d. §. necessitate. sub numero 4. versic. sed si filius conuenitur. Salic. sub numero 9. versic. 2. casu quando conuenitur.

4 Non obstat sententiam, & acta contra minorem indefensam fuisse nulla. l. cum & minores. C. si aduersus rem. iud. l. contra pupillum. ff. de re iud. quia vltra quod hoc ita demum procedit, quando apparet minorem indefensum habuisse legitimas defensiones. Fab. dec. 4. par. 2. de cuius contrario constat in casu isto, habet etiam locum quando minor non fuit defensus, nec in principio, nec in medio, nec in fine Put. decis. 306. numer. 5. lib. 2. Fab. d. decis. 4. imo sufficit, quod aliquando curator compareat, licet nihil alleget. Ant. August. in tit. de process. cum procuratore, & alijs. versic. licet curator. vt in casu isto, tam in principio, quam in medio, & in fine comparuit. modo vnus, modo alter curator, tam in partibus, vbi ceptum est iudicium, quam in curia allegando, & apponendo, acriterque defendendo.

5 Tandem ad oppositionem defectus terminorum substantialium circa exequutionem fuit consideratum, nõ fuisse processum per viam exequutorialium, quæ tamen valide fuerunt relaxatæ absque illorum obseruatione, vt fuit resolutum coram Achille in vna nullius iurisdictionis Villarũ 12. Nouembris 1550. vt refert Mandos. in 29. commissione exequutoriali. in 1. quæst. bene verum est, quod possessio postea capta non seruatis istis quatuor terminis post intimationem exequutorialium seruari solitis, esset attentata. Cresc. decis. 2. vt lit. pen. Mandos. d. cõmiss. quæst. 24. & fuit resolutum in causa Burgen. iurisdictionis 12. Ianuarij 1592. coram Rubeo. sed sumus extra istam difficultatem, quia non fuit in casu isto capta possessio vigore exequutorialium, cum loco earum sit relaxatum mandatum exequutiuum, vt plerumque fit, maxime in prophanis. Cassad. decis. 6. de causa poss. & propr. in fin. Ant. Aug. in tit. de exequutio. §. vltimo.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Foroliuien. Census. Lunæ 11. *Februarij.* 1602.

ARGVMENTVM.

Solutio an debeat fieri in pecunia antiqua, & iuxta æstimationem antiquę, vel potius in pecunia noua, quando pecunia antiqua fuit mutata.

SVMMARIVM.

Solutio quotiescunque pecunia mutatur in pondere, & bonitate intrinseca, debet fieri de moneta antiqua, si fieri potest, sin minus de noua ad valorem antiquæ. numero. 1.

Testis

Testis non probat, vbi ex sua depositione potest commodũ reportare. num. 2.

Testis super negatiua deponens debet affirmare, se vidisse illum actum, ex quo negatiua resultat, coarctando negatiuam, quod actus non potuisset fieri, nisi ipse vidisset. num. 3.

Solutio debet fieri secundum pecuniam currentem de tẽpore solutionis, vel eius æstimationem, quando pecunia in sua intrinseca bonitate non est alterata, licet sit alteratus eius valor. numero 4.

DECISIO LIV.

1 CAtherina Zaffia de anno 1585. emit annuum censum scutorum 13. auri in auro ab Hectore Mengo, de quo tempore in Ciuitate Foroliuij valor auri erat boloninorum. 84. qui postea tractu temporis fuit multum alteratus, & notabiliter auctus, orta fuit controuersia inter Mengum debitorem census, & Alphonsum Zaffiam hæredem Catherinæ, quia Mengus volebat soluere dictos boloninos 84. pro quolibet Scuto. Alphonsus autem petebat Scutum aureum iuxta formam Instrumenti, vel illius valorem pro tempore currentem, propterea dubitaui quomodo esset soluendus census, debitor dicebat, quod non solum solutio pretij census huiusmodi fuerat facta in Scutis aureis diminutis, & tonsis, sed etiam quod generaliter de dicto tempore in ciuitate Foroliuij, & in tota Prouincia Romandiolæ in promissionibus, & in quibuscumque contractibus, quando habebatur mentio de Scutis auri in auro, intelligebatur de similibus Scutis leuibus, & diminutis, & de huiusmodi fiebant omnes solutiones, & quod non currebant, nec expendebantur aliqui aurei, qui essent ad pondus Cameræ, sed omnes diminuti, & tonsi, & non leuiter minores iusto pretio, qui postea fuerunt tempore fel. rec. Gregorij Decimi quarti per edicta publica prohibiti, & reprobati, & ab inde citra currunt, expenduntur tantum nummi aurei iusti ponderis, & ob id maioris valoris, propterea succedit communis conclusio, quod quando pecunia in pondere, & bonitate intrinseca mutatur, solutio debet fieri de moneta antiqua, si fieri potest, vel si non potest de noua, ad valorem tamen antiquæ. Oldrad. consil. 250. numero 2. Bart. in l. Paulus. numero 6. ff. de solut. & in l. cum quid. numero 17. vbi etiam Paul. de Castr. numero 8. Alex. numero 16. ff. si cert. petat. Imol. in Clem. fin. sub numero 12. versic. dic vt per Bart. de decim. Socin. consil. 298. ante med. lib. 2. Corn. consil. 321. sub numero 12. versic. tamen hoc non obstante. libr. 3. Aym. consil. 47. sub numero 6. Afflict. decis. 90. numero 3. Natta consil. 302. numero 1. Et in terminis quando pecunia fuit diminuta propter tonsionem, tradit Abbas in c. quanto. sub numero 12. versic. item ex defectu pecuniæ. de iureiur. Imol. in d. l. Paulus. in fin.

2 Domini tamen dixerunt Mengum non probare solutionem pretij census fuisse factam in Scutis non iusti ponderis, quia quintus testis, qui id deponit, vltra quod est vnicus, cum deponat Scuta 200. soluta Thomæ Augustino fuisse scuta leuia, & ipse recognouerit bonam fidem in dicto censu, & propterea possit ex dispositione commodum reportare, dicitur testis in causa propria. Bald. consil. 227. numero 2. libr. 5. Aym. consil. 99. numero 2. patitur etiam alios defectus, & in persona, & in examine, de quibus per Informantes visum fuit etiam Dominis non probari negatiuam, quod temporibus articulatis non expenderentur, nec currerent aliqui aurei iusti ponderis, testes enim, qui super quarto astruunt hanc negatiuam, nullam reddunt rationem, & tamen testes, qui deponunt super negatiua, debent etiam non interrogati reddere sufficiẽtem rationem. Bald. in l. cum hi. §. si integra. ff. de transact. Alex. consilio 136. numero sexto, libro primo. Dec. consil. 101. sub numero secundo, versiculo tertio, principaliter. Rip. in c. cum Ecclesia Sutrina. numero octuagesimo octauo, de caus. poss. & propriet. Aym. cons. 2. sub num. 3.

3 Et cum testis, qui deponit negatiuam, debeat affirmare se vidisse illum actum, ex quo negatiua resultat. §. si vero absunt. auth. de hæred. & Falcid. Bartol. consil. 102. Carissime Domine. numero quarto. oporteret, quod isti testes affirmarent se vidisse omnes contractus, & solutiones in Scutis aureis factas in Ciuitate Foroliuij ab anno 1580. vsque ad annum 1591. immo quod non potuissent fieri solutiones in Scutis iusti ponderis, quia ipsi sciuissent, & vidissent fieri solutiones in Scutis iusti ponderis. Bartol. in l. 1. §. hoc interdicto. ff. de itin. actuque priu. cum alijs, quos refert, & sequitur Dec. consil. 649. post numerum decimum, immo secundus testis admittit, quod aliquando solutio fieret in Scutis iusti ponderis, iuxta decimum sextum interrogatorium dicit, correuano per il piu Scudi d'oro scarsi, & quartus super primo quando deponit, non correua quasi d'altra sorte.

4 Accedit fides plurium nobilium virorum attestantium, quod expendebantur Scuta iusti ponderis, & Scuta leuia, & propterea cum non appareat, quod aureus in sua intrinseca bonitate fuerit alteratus, licet sit variatus valor, soluendus est, vel aureus ipse, vel eius æstimatio de tempore resolutionis. c. olim, & cap. cum Canonicis, & ibi not. de cens. glos. in c. qui ignorat. in versic. tempore nostro. 32. quæstione 4. Bartol. in d. l. Paulus. & in d. l. cum quid. Bald. consil. 215. numero primo, libro tertio. Aret. qui dicit communem, consilio 11. numero tertio. Corn. consi. 279. ante med. versic. tamen conclusi contrarium. libro primo. Curt. iun. consilio decimo quarto, sub numero quinto, versic. non igitur est dubium. cum pluribus citatis in illa Romana aureorum octo Zeuarum. 20. Iunij 1597. coram Reuerendo Patre Domino meo Lancellotto, & fuit dictum in vna Cremonen. pensionis 11. Iunij 1599. coram Reuerendo Patre Domino meo Mellino, & in plurib. alijs, & sic Domi-

ni resoluerunt solutionem census esse faciendam in Scutis aureis, vel in æstimatione secundum tempus solutionis, tanto magis, quia apparet ex solutione vltimo loco facta, quod fuit soluta æstimatio aurei currentis, vt in terminis considerat Gabr.conf. 164. num.7.lib.1.ex trad.per Bald.in l.si certis annis.nu. 11.C.de pact.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bononien. Pecuniaria. Veneris 2. Martij. 1602.

ARGVMENTVM.

Mandatum probatur Coniecturis, & præsumptionibus, etiam vbi a statuto esset requisitum mandatum verum, & plures adducuntur præsumptiones pro probatione mandati.

SVMMARIVM.

Mandatum Coniecturis, & præsumptionibus probatur. num.1.

Mandatum præsumitur ex scientia, & patientia, quod quis nomine suo compareat, & litem prosequatur. nu. 2. vbi maxime concurrentibus adminiculis, & quando patientia concurrit in pluribus comparitionibus.

Mandatum ex iurium productione præsumitur. numero. 2.

Mandatum præsumitur ex impensa. num. 3.

Mandatum præsumitur ex comparitione procuratoris in termino citationis exequutæ contra principalem. numero. 3.

Statutum vbi requirit mandatum non admittit mandatum fictum, admittit tamen mandatum præsumptum. num. 4.

Protestatio neminem audiri nisi docto de mandato tollitur per Comparitiones absque dicta protestatione subsequuta. num. 5.

Protestatio debet in iudicialibus repeti in quolibet actu. num. 5.

DECISIO LV.

1 QVoniam sentẽtia Rotæ Bononien. inter alia declarauit nullam sententiam prolatam ab Auditore generali legati, & pro parte Domini Aldrouandi instabatur, vt in primis videretur super nullitate dictæ sentẽtiæ ideo particulariter dubitaui an sententia Rotæ in hac parte esset confirmanda, vel infirmanda, & Domini vnanimiter responderunt esse infirmandam. Pro nullitate enim dictæ sententiæ duo allegabantur. Primũ quod esset lata ad instantiam asserti procuratoris, nullum saltem legitimum habentis mandatum. Alterum quod Auditor generalis mandauerat accedi in rem præsentem instante Domino Aldrouando, & tamen sine accessu, & reuocatione dictæ interlocutoriæ tulerat sententiam. Sed quo ad primum fuit dictum satis constare de mandato saltem præsumpto. quod sufficere debet, cum mandatum probetur præsumptionibus, & coniecturis. Dec. consil. 24. post numerum octauum. Gozad. consil. 11. numero. 13. Cassad. decis. 3. numero 4. ante fin. de procur. Cæs. de Grass. decis. 2. numero 5. & 6. de reb. eccles. non alien.

2 Hic autem multæ, & vrgentes coniecturæ mandati concurrunt. Primo scientia, & patientia Iacobi, quod Alexander nomine suo compareret, & litem prosequeretur, Innoc. & alij in c. ex parte Decani. de rescript. Bald. in l. Iulianus. in 5. quæst. sub numero 11. vers. sed ego. ff. qui satisd. cog. Abb. consil. 7. sub numero 3. versic. sed ego contrarium. & numero seq. par. 2. Cassad. d. dec. 3. numero 5. quod saltem procedit concurrentibus alijs coniecturis Accoramb. decis. 23. lib. 1. & quando cum scientia, & patientia concurrit patientia partis, prout in casu nostro in pluribus comparitionibus. Bald. in l. 1. numero 2. in fin. ff. de negot. gest. Alex. in d. l. sæpe. sub numero 93. ff. de re iud. Afflict. dec. 308. Item quando cum dicta scientia concurrit iurium productio, prout dec. 358. lib. 1. & 214. lib. 2. efficax enim coniectura mandati ex tali productione oriri solet. Bartol. in l. vulgo. in fin. ff. de administr. tut. Roman. consil. 486. sub numero 11. Aym. consil. 80. numero 5. Cassad. d. dec. 3. post numerum quintum. Caputaq. decis. 183. num. 3. part. 2. Accoramb. d. dec. 23. & fuit pluries decisum.

3 Accedit impensa facta, tam in sportulis, quam in pluribus alijs actis, quæ cum sit alicuius considerationis inducit non leuem præsumptionem mandati. Bartol. & Alex. in l. cum seruus. ff. de verbor. oblig. Cassad. d. decis. numero 4. Sarnen. de ann. quæst. 32. numero 6. Caputaque. decis. 190. numer 4. par. 1. & fuit dictum in vna Romana Domus coram Viccecomite 16. Martij 1580. & in pluribus alijs, multum etiam coadiuuant hanc præsumptionem plures comparitiones Alexandri in terminis citationum exequutarum contra Iacobum, & multæ comparitiones ipsius Iacobi cum clausula citra reuocationem &c. cũ tamen de nullo alio procuratore ipsius Iacobi appareret, ex quibus omnibus, & alijs etiam per Informantes pro Iacobo congestis, visum fuit constare de mandato Alexandri.

4 Non obstat statutum Bononiæ, sub rubr. de mod. citation. facien. §. adijcientes, quod excludit ratificationem, vt dicit ibi Montar. in glos. ex Bald. in l. si vxorem. C. de condit. insertis. quia non agitur hic de ratificatione, sed de mandato, & licet Bald. ibi sub nu. 3. videatur velle, quod vbi statutum requirit mandatum, non admittatur, habens mandatũ fictum, tñ non propterea excludi debet habens mandatũ præsum-

sumptum, licet enim statutum non comprehendat casum fictum, comprehendit tamen præsumptum, vt per Curt. iun. consil. 4. numero 17. & statutum non respicit productionem mandati, sed contentatur aliquid aliud fieri, quod in actis scriptum reperiatur, ex quo veniat admittendus, vnde cum iste multa iura produxerit, multas protestationes in actis fecerit, videtur satisfactum intentioni statuti, quod etiam dixerunt Domini procedere parte opponente.

5 Nec refert quod fuerit oppositum neminem ex aduerso audiri, nisi docto de legitimo mandato, quia tollitur per comparitiones subsequutas, quibus non fuit repetita dicta protestatio, vt fuit dictum in vna Romana nullitatis subhastationis 15. Nouembris 1577. coram Brauo, & in vna Toletan. Primitiarum 27. Februarij 1581. coram Reuerendo Patre Domino meo Seraphino, & in Syracusana quartæ 20. Iunij 1585. coram Domino Pamphilio, in iudicialibus enim requiritur protestatio in quolibet actu, alias non protestans sibi nocet. Mohed. decis. 2. de Iud. Quo ad secundum caput nullitatis fuit dictum, decretum accessus fuisse conditionale saluis scilicet exceptis pro parte Sabbatini, qui expresse opposuit non esse locum visioni propter lapsum dilationum, vltra quod factum fuit pro die, & hora declarandis, ad quam declarationem nunquam fuit deuentum. decis. Ptolomæi 171.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Dertusen. Parochialis de Sorita. Lunæ 11. Martij. 1602.

ARGVMENTVM.

Manutentio debet dari ei, qui possidet, etiamsi possideat ciuiliter tantum.

SVMMARIVM.

Manutentio datur possidenti. num. 1.
Possessio probatur ex instrumento alio non existente in possessione. num. 1.
Possessio ciuilis in concursu naturalis est manutenibilis. num. 2.
Immissio in possessionem possidenti non datur, numero 2.
Iudex nulliter procedens non priuat possessione. numero 2.
Ordinarie & non executiue est procedendum inter prouisos Apostolicos habentes parem titulum. numero. 3.
Possessor semper debet citari. nu. 3.
Exequutor secundus non potest procedere vbi processus fuit inchoatus cum primo. numero 3.
Manutentio competit possessori, qui nunquam habuit se pro spoliato, num. 3.

DECISIO LVI.

1 Domini censuerunt concedendam esse manutentionem Gabrieli, cum reperiatur in possessione Parochialis, de qua agitur. l. 1. §. interdictum autem. ff. vti possid. §. retinendæ. instit. de interdict. De possessione enim ipsius constat ex publico instrumento, quod probat veram possessionem alio non existente in possessione. l. prædia. ibi Bar. & ff. de acquir. possess. Caputaq. decis. 339. numero 5. par. 2. & fuit dictum in Ipporigien. Cappellaniæ coram Illustrissimo Blanchetto vltima Aprilis 1574. & in vna Cusentina Parochialis 22. Aprilis 1594. coram Reuerendo Patre Domino Pamphilio, & in vna Aquilana Beneficij 28. Ianuarij proxime præteriti coram me.

Imo constat de reali, & effectuali possessione tempore motæ litis, ex ipsa serie facti, quia cum Petrus vigore gratiæ nouæ, tentasset accipere possessionem, in præsentia iudicis, Gabr. qui erat in domo Abbatiæ, noluit obedire iudici dicendo, quod eum non cognoscebat, & cum ipse acriter contradiceret, & repugnaret, iudexque aperuisset portas Ecclesiæ cum violentia, his non obstantibus Gabr. semper continuauit possessionem, & propterea fuit opus adire secundum subexequutorem, qui mandauit Gabrieli, vt dimitteret vacuam, & expeditam possessionem, alias declarabat eum excommunicatum, a qua sententia fuit appellatum, & causa commissa in Rota.

2 Nec potest Petrus allegare suam anteriorem possessionem, & quod retinuerit animo ciuilem, quæ in concursu naturalis est manutenibilis, quia illi obstat, quod petijt immissionem, quæ possidenti non competit. §. adipiscendæ. instit. de interd. qui enim petit immitti in possessionem, fatetur se non possidere, imo si possideret ciuiliter, eam amittet, vt fuit dictum in causa Bononien. de Pepulis coram Illustrissimo Mantica 16. Iunij 1588. & gesta per supradictos subexequutores non priuarunt sua possessione Gabrielem, ex quo nulliter processerunt. Socin. in c. quoniam. in §. quod si super. nume. 152. ante med. versic. secus autem in indice. vt lit. non contest. Sarnen. in reg. de ann. quæst. 45. numero 3. Fuit dictum in vna Spoletana 19. Nouembris 1580. coram Illustrissimo Seraphino in vna Mediolanen. Bonorum coram Illustrissimo Plato 1. Februarij 1591. & in illa Cusentina Parochialis coram Illustriss. Domino Pamphilio.

3 Nulliter enim processit primus subexequutor via exequutiua contra Gabrielem pariter prouisum Apostolicum, cum propter paritatem tituli procedendum esset via ordinaria. Put. decis. 313. lib. 1. Mohed. decis. decima tertia. vt lit. pend. Caput. decis. 329. num. 2.

num. 2. parte 1. & quia Gabriel possessor debuit citari. l. fin. C. si per vim, vel alio modo. c. licet Episcopus. de præb. lib. 6. gesta etiam per secundum exequutorem sunt nulla, non solum propter defectum citationis, & modum procedendi executiue, vt dictũ est de primo, sed etiam quia inchoato processu cũ primo exequutore non potuit secundus procedere, c. cum plures. de offic. delegat. in 6. & ex alijs capitibus, de quibus per Informantes, & propterea stantibus huiusmodi nullitatibus, & quia Gabriel nunquam se habuit pro spoliato, sed semper suam ciuilem retinuit, venit manutenendus, vt fuit dictum in illa Agrippentin. beneficij 2. Nouembris 1600. coram Domino Corduba.

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Lucerina Pensionis Veneris 22. Martij 1602.

ARGVMENTVM.

Literæ reseruatoriæ pensionis vt executioni demandentur requiritur alterum de duobus, videlicet vel literarum iustificatio, vel quasi possessio exigendi.

SVMMARIVM.

Literæ reseruatoriæ pensionis vt executioni demandentur requiritur illarum iustificatio, vel quod constet de possessione exigendi pensionem. num. 1. & num. 5. ac per tot. vbi declaratur decisio contraria.

Literarum Apostolicarum executio ob reuerentiam non solet retardari, nu. 2.

Consensus reseruationi pensionis præstitus per resignantem suffragatur contra resignatarium. nu. 3.

Resignatario non licet quod resignanti non licet. numero 3.

Pensionarius ad instantiam successoris tenetur probare vel possessionem, vel bonum ius illius, qui pensioni consensit. num. 4.

DECISIO LVII.

1 AVctoritate Apostolicã ad fauorem Hieronymi de Torres reseruata fuerat annua pensio Ducatorum 100. super fructibus Archidiaconatus Ecclesiæ Nuccrinæ, & Hieronymus literas Apostolicas expediuit, & Auditor Cameræ tanquam illarum Exequutor tulit sententiam contra successorem in Archidiaconatu pro exequutione literarum, & Hieronymus etiam quod debito tempore non appellasset nihilominus obtinuit causam in Rota cum clausula sine retardatione solutionis pensionis, & sine præiudicio legitimæ exequutionis arbitrio Rotæ, die 6. Ianuarij proposito dubio, an esset locus arbitrio illius resolutio fuit delata, quia vnus ex Dominis allegauerat quãdam decisionem in causa Cremonen. pensionis corã Groperio die 16. Iunij 1556. quæ vltra literas reseruationis pensionis videbatur requirere quasi possessionem percipiendi pensionem, si non appareat quod ille, qui consensit pensioni, haberet ius in beneficio. In casu autem proposito Hieronimus non docebat se esse in quasi possessione exigendi pensionem, neque ab anteriore, neque a successore in Beneficio. Vnde causa iterum proposita Hieronymo tantum informante Rota censuit non fuisse locum arbitrio ad effectum retardandi exequutionem, ratio fuit quia ad effectum, quod literæ Apostolicæ suam exequutionem sortiantur, sufficit alterum de duobus verificare, vel quod literæ reseruationis sint expeditæ, & nullam conditionem contineãt, & sint iustificatæ, vel quod constet de possessione exigendi pensionem, vt sæpe fuit resolutum, & signãter in causa Burgen. pensionis die 24. Nouẽbris 1595. coram Blanchetto, & in Brixien. pensionis die 15. Martij 1599. & in causa Luculen. pensionis die 29. Martij eiusdem anni coram me.

2 In casu proposito cum literæ essent expeditæ, & nullam conditionem continerent, & narrata essent iustificata exequutionem merebantur, & maxime inspecta natura literarum Apostolicarum, quarum exequutio ob reuerentiam non solet retardari Sarn. in compendio Signaturæ. nu. 86.

3 Non obstat memorata decisio Groperij, quia fuit multis modis responsum, primum cum ageretur contra resignatarium illius, qui consensit reseruationi pẽsionis, perinde erat, ac si contra resignantem ipsum ageretur, cum resignatarius beneficium recipiendo consensisse videatur. Ideoque non poterat exequutionem impedire, cum non liceat resignatario, quod resignanti non liceret. Verall. decis. 89. num. 4. par. 3.

4 Secundo dicebatur, quod cum resignatarius non posset improbare ius, quod erat in possidente. sufficiebat probare, vel possessionem, vel bonum ius possidendi. Achil. decis. 421. alias de pension. incipiente pensionarium ad instantiam, & sic veniebat intelligenda decisio Groperij, in qua allegabatur prædictus Achil.

5 Tertio vnus ex Dominis dicebat in alijs causis fuisse allegatam memoratam Groperij decisionem, nec tamen fuisse illius habitam rationem. Denique supradicta conclusio quod sufficit alterum de duobus tãquam certa, & indubitata asserebatur in dicta causa Burgen. pensionis coram Blanchetto tunc Rotæ Auditore, vbi dicebatur quod Rota in similibus casibus, & rescriptis semper solum requirit literarum expeditionem absque possessione, vel quasi possessione cum supplicatione, etiam si nullitas videretur pateus Io. Paul. decis. 6.

ILLV-

Eugubina coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna, & in vna Caputaquen. Vnionis 27. Nouembr. 1591. coram eodem.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Aquinaten. Beneficij. Lunæ. 29. Aprilis. 1602.

ARGVMENTVM.

Vnio vt præscribatur quæ requirantur, & aliqua de probatione immemorabilis.

SVMMARIVM.

Vnio vt præscribatur requiritur quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis. nu. 1.

Immemorabilis vt probetur per Testes, testes debent deponere cum requisitis a gl. in cap. 1. de præscrip. in 6. numero 2.

Benefitium quodlibet præsumitur liberum, nec alteri vnitur. num. 2.

Testes habentes pro se assistentiam iuris communis alijs præferuntur num. 2.

Immemorabilis excluditur per actus contrarios. num. 2. & num. 3.

Immemorabilis non probatur per scripturas. nu. 3.

DECISIO LVIII.

1 PRoposui dubium alias á bo. mem. Orano in hac causa datum, An Ecclesia Sancti Petri præscripserit Ecclesiam Sancti Eleuterij, ad quod Domini negatiue responderunt, quia cum in præscribenda vnione requiratur, vel quadragenaria cum titulo, vel immemorabilis. Rota dec. 9. & 10. de reb. Eccles. non alien. in antiq. Felin. cõs. 2. n. 2. Mil. in verb. ex eo potest probari per testes. Cæs. de Grass. dec. 13. nu. 12. de præb. fuit dictũ in vna Tirasonen. Iuris præsentandi ad portiones 17. Martij 1589. coram Bubalo in vna Alexandrina S. Stephani coram D. Litta 2. Maij 1597. & in vna Eugubina 22. Iunij 1598. coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna.

2 Hic nec de quadragenaria agi potest, cum de aliquo titulo non doceatur, nec probetur immemorabilis, quia testes ad eam probandam inducti, etiam circumscriptis exceptionibus non concludunt in requisitis a gl. in c. 1. de præscript. lib. 6. & habent in cõtrarium testes deponentes pro libertate Ecclesiæ, quod nunquam fuit habita pro Grãzia, & membro Ecclesiæ, S. Petri, qui cum habeant pro se assistẽtiam iuris communis c. quia sæpe. de præb. lib. 6. in concursu videntur illis præferendi. Dec. consil. 448. numero 11. & 35. Ruin. consil. 147. numer. 5. lib. 5. & per plures etiam contrarios actus excluditur prætensa immemorabilis. Put. dec. 476. lib. 2. & fuit dictum in illa Eugubina coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna, & in vna Caputaquen. Vnionis 27. Nouembr. 1591. coram eodem.

Actus autem contrarij, & exclusiui præscriptionis immemorabilis, qui medio tempore interuenerunt, plures sunt, ex testibus enim, & scripturis apparet, Ecclesiam Sancti Eleuterij, & eius redditus fuisse administratos a Communitate Castri Arcis, seu ab eius officialibus, & factoribus in publico consilio quolibet anno deputatis, inter quos fuit etiam aliquãdo deputatus quidam Don Mutius tunc temporis Archipresbyter Sãcti Petri, Communitas ipsa construxit, seu in nobiliorem formam reduxit Ecclesiam, recollegit, & per eius Depositarium custodiuit eleemosynas, quæ offerebantur, ex quibus partem inuestiuit in diuersis bonis, vt ex pluribus Instrumentis apparet, quorum redditus similiter colligebantur, & conseruabantur, prout eleemosynæ, partem in rebus necessarijs erogauit soluendo non solum alijs Presbyteris, sed etiam ipsimet Archipresbytero Sancti Petri eleemosynam, quando in dicta Ecclesia diuina celebrabant, quæ procul dubio demonstrant dictam Ecclesiam non fuisse Granziam, seu membrum Sancti Petri, & repugnant Vnioni, quia alias hæc omnia ad Archipresbyterum Sancti Petri spectassent, qui non permisisset bona suæ Ecclesiæ, & eleemosynas a laicis administrari, & minus de eorum manibus recepisset mercedem, concurrunt etiam alia pro libertate Ecclesiæ, de quibus per Informantes.

3 Non obstant enunciatiuæ, in quibus enunciatur hæc Ecclesia vti Cappella Sancti Petri, Visitationes, ex quibus colligitur, curam dictæ Ecclesiæ fuisse penes Archipresbyterum, Inuentarium, in quo bona Ecclesiæ Sancti Eleuterij reperiuntur descripta inter bona Ecclesiæ Sancti Petri, fides Communitatis, & petitio ab ipsa porrecta Episcopo, in qua enunciando Granziam Sancti Petri, & similia, quia vltra quod fuit alias dictum coram bon. mem. Orano 12. Iunij 1592. ad probandum vnionem non releuare saltem non concludunt immemorabilem, tum quia per actus contrarios excluditur, vt dictum est, tum quia ea non probatur per scripturas Ioannis Andreæ in c. 1. in fin. & ibi Gemin. num. 16. Franc. sub nu. 15. de præscript. in 6. Alex. consil. 16. num. 17. lib. 5. Bald. de præscript. 2. parte, par. 3. quæst. 6. nu. 23. Aym. de antiq. temp. par. 4. ver. materia. n. 39. Natt. consil. 636. num. 103. & seq. Rebuff. de decim. quæst. 13. num. 97. fuit dictum in vna Burgen. Decimarum de Scalantes 5. Iunij 1591. coram bo. me. Orano, & in vna Tullen. Iurisdictionis 22. Martij 1596. corã Domino Pamphilio, & in multis alijs, ex quibus Domini concluserunt non probari, quod Ecclesia Sancti Petri præscripserit Ecclesiam Sancti Eleuterij.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.
D. CARD. BONONIEN.

Ciuitatis Castelli fideicommissi. Veneris 24. Maij. 1602.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum conditionale transmittitur ex coniecturis,& plures considerantur coniecturę pro transmissione.

SVMMARIVM.

Fideicommissum conditionale non transmittitur nec etiam ad liberos.nu.1.fallit stantibus indicijs & coniecturis pro transmissione.nu.1.
Fideicommissum conditionale transmittitur ex coniectura aequalitatis inter vocatos.nu.2.
Frater,& filij fratrum succedunt defuncto sine filijs in stirpes,non autem in Capita.nu.3.
Fideicommissum conditionale transmittitur quando ita testator se conformauit cum dispositione iuris communis.num.3.
Fideicommissum conditionale transmittitur,quando Testator vocauit substitutos in stirpes non autem in capita.num.4.
Voluntas non magis verbis quam facto declaratur.numero 4.
Fidecommissum cōditionale non transmittitur quando Testator substitutum proprio nomine vocauit, num.5. vbi declara.
Fallit stante contraria voluntate Testatoris. num.5.
Fideicommissi transmissio in filium leuioribus coniecturis admittitur.nu.6.

DECISIO LIX.

1 DOmini resoluerunt esse factum locum fideicommisso ad fauorem Felicis, qui licet non fuerit expresse in testamento vocatus, ad ipsum tamen fuit a Laurentio prædefuncto spes fideicommissi translata, quamuis enim fideicommissum conditionale non transmittatur etiam ad liberos. l. si in personam. C. de fideicommissis. glos.& Doct. in l. vnica. C. de his qui ante aper.tab. Bartol. in l. 1. sub num.8, vers.& licet superuiueret. lib. 2. Alex. consil. 165.nu.4 lib.5.& firmauit Rota coram Illustrissimo Cardinali Mantica in vna Ciuitaten. bonorum 13. Iunij 1590.& 14 Ianuarij 1591. Hoc tamē non procedit cōcurrentib.pro transmissione indicijs,& coniecturis Bal.in d.l.vnic.sub n.10.vers. nisi concurrenti bus. & ibi ēt Corn.circa fi.vers.in eadē Ias. cōs.233. col.1.versic. vnde quando ex pluribus. lib. 2. Socin. in l.in conditionibus.§.1.sub num.4. vers. quinimo non solum.ff.de cond.& demonstr. Dec. consil. 397. num.5.Ruin.consil.287. sub nu.5. vers.& ibi etiam lib.2.Paris.qui de communi,consil.77.num. 10.lib. 2.Caputaq. dec.21.in princ.par.2.

2 Placuerunt autem Dominis coniecturæ adductæ per Informantes pro Domino Ioanne Baptista Berio lo,& præcipue illa,quod testatrix substituit Laurentium fratrem suum superuiuentem, & omnes nepotes masculos ex fratribus præmortuis,ex quo elicitur perspicua mens testatricis, quod admittendo hæredes fratrum premortuorum voluerit ob æqualitatem seruandam admitti etiam filios Laurentij, casu quo ille ante purificatam conditionem decessisset. Ruin. consil.145.num.6.lib.2.Socin.iun.consi.63.sub nu. 4.vers.quibus addi potest.lib.4.Curt.iun.cons.259. nu.16.Illustrissimus Mantica de coniect.vlt.volunt. lib.11.tit.20.nu.25. cum alijs, de quibus per Informantes.

3 Accedit etiam alia coniectura, quod cum testatrici ab intestato defunctæ æqualiter fuissent successuri Felix vna cum fratre ipsius testatricis,& aliorum fratrum filijs. §.cum filius. instit. de hæred. quæ ab intest. defer.& quidem in stirpes.§.si autem defunctus. vers. huiusmodi vero .iuncta glos.in vers.parētum.in auth.cod.tit.& not.in auth.cessante. C.de legit. hæred.testatrix præsumitur voluisse se conformare cum dispositione iuris communis.l.Gallus. §. quidam recte.cum ibi not.ff.de lib.& posth.Alex.consil.55.nu. 2.lib.4.Ias.in l.1.nu.45.vers.cōfirmatur. ff. de vulg. & pupill.Socin.in l.cum auus.nu.95. vers. & per hoc etiam patet.ff.de cond.& demonst.& ita in terminis nostris arguit Socin. iun.dicto consil.63.nu.68.

4 Additur quod testatrix substituendo Laurentium fratrem pro vna tertia parte,& Cæsarem filium hæredemque Nicolai pro alia tertia, pro alia etiam hæredes Baptistæ,& fratris,qui plures erant,constat fuisse vocatos,& substitutos in stirpes, quæ vocatio innuit esse locum transmissioni.Socin.iun.consil.89.numero 14.li.3.& alij,quos refert,& sequitur Menoch. consil.333.num.33. qui licet loquantur quando testator in vocatione vsus est illis verbis in stirpes,cum voluntas non magis verbis, quam facto declaretur.l. Paulus.ff.rem rat.hab.vt concludit Menoch.161.ex quibus,& alijs per Informātes adductis saltem simul iunctis,Domini censuerunt esse locum transmissioni.

5 Non obstat, quod dicitur non posse agi de transmissione,cum Laurentius fuerit nomine proprio nominatus,quia vltra quod Alex.in l.fin. sub num. 13. vers.quam limitationem. ff.de acquir. hæred. & alij relati a Menoch.consil.209.num.27.tenent hoc operari quidem, vt alius ex vocatione admitti nō possit, non autem esse impedimento transmissioni, quando etiam verum sit propter specificam nominationem cessare transmissionem hoc certe non procedit,vbi cōstat de contraria voluntate testatoris,quæ facit transmitti,quādo de sui natura est trāsmissibile l. vnic. C. vt actio ab hæred.Bal.in l. cum pater.in 4.quæst.sub nu.26.C.de instit.& subst.Ias. in l. nemo potest. sub

num.33.

num.33. vers.item adde.ff.de leg.1.& sufficit tacita, aut coniecturata voluntas. Bald.in d.l.vni. cum alijs supra citatis.

6 Non obstat decisio Bonon.de Borgogninis, quia vltra quod ibi agebatur de transmittenda hæreditate in fratrem substituti, in casu autem nostro de trāsmissione in filium transmittentis, quæ ex leuioribus coniecturis admittitur, vt per Aym. & alios citatos p Informantes. In casu etiam dictæ decisionis multa concurrebāt ad excludendā transmissionem, & apparebat de enixa mente testatoris, nolentis recedere ab expressa vocatione, in casu nostro clamāt omnia pro transmissione, quæ dantur in materia l. cum auus.ff. de cond. & demonstr. sunt satis extranea a terminis nostris, vt bene deducunt Informantes pro Domino Ioanne Baptista, per quos etiam bene tolluntur omnia ex aduerso deducta.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Dotis. Veneris 21. Iunij 1601.

ARGVMENTVM.

Monialis, quæ fuit dotata ea dote, quæ consueuit ceteris monialibus dari, non potest agere ad supplementum congruæ dotis, habito respectu ad dotem, quæ fuit sorori in sæculo nuptę constituta.

SVMMARIVM.

Dos, cum qua monialis fuit in monasterio recepta dicitur congrua; nec debet iterum dari. nu. 1.

Dos minor de consuetudine datur ingredienti monasterium, quam nubenti in sæculo, num. 1. vbi assignatur ratio.

Dos datur matrimonij causa non solum in matrimonio carnali, sed etiam in spirituali. nu. 1.

Dotis in constitutione attenditur consuetudo loci, & dicitur competenter dotata, quæ habuit dotem iuxta consuetudinem loci, & satisfit statuto excludēti dotatam. num. 1.

Dos Scutorum 500. est dos consueta in vrbe dari ingredientibus monasterium. nu. 2.

Aequitatem Rota semper sequi solet. nu. 2.

Familiæ vt conseruentur Reipublicæ interest. nu. 2.

Interpretatio ea est capienda, quæ tollit occasionem suscitandi lites. num. 2

Monialis stante statuto feminarum exclusiuo dotari debet, sed sufficit dos dari solita ingredientibus monasterium, nec attenditur nobilitas familiæ, nec quantitas patrimonij. num. 3.

Moniales omnes sunt æquales, nec in eis consideratur distinctio nobilitatis. num. 3.

A dote carnalis, ad dotem spiritualis matrimonij respectu quantitatis non bene arguitur. num. 4.

Dos vt dicatur congrua non debet attēdi, quod pater alteri filiæ assignauerit, sed quid sibi assignandum fuisset. num. 4.

Filiæ æque dotantur modo æque benè in matrimonio collocentur, licet plus vni, quam alteri tradatur. n. 4.

Legatum Scutorum mille in casu nuptiarū debetur etiā ingredienti monasterium, etiam quod ingredienti monasterium fuerint relicta tantum Scuta centum. nu. 5. vbi tamen referuntur plures contrarium tenentes.

DECISIO LX.

1 Sorori Alexandræ de Maximis in ingressu monasterij Sanctæ Catherinæ de Senis, in quo professionem emisit, fuerunt a Domina Virginia eius auia pro dote, seu eleemosyna assignata Scuta 500. quæ dos cum d. sorori Alexandræ, seu monasterio videretur nimis exigua, & modica, non solū attenta quantitate patrimonij paterni, ac dignitate familiæ, verum etiam habita ratione ad dotem Scuterum 14. millium, quam Dominus Lælius Pater assignauerat Dominæ Victoriæ alteri eius filiæ, quæ nupsit in sęculo obtinuerūt pro Scutis mille cōmitti causam supplemēti congruæ dotis Illustrissimo Dño meo Cardinali Sancti Marcelli, cui placuit Rotam consulere, An dictæ sorori Alexandræ pariter deberetur dos Scutorum 14. millium, aut quanta, & Domini cum præsupposito, quod dicta Scuta 500. fuerunt monasterio soluta (quod pro parte monasterij non videtur admitti) censuerant nullam aliam dotē deberi, cum sufficere debeat habuisse illam, quæ monialibus tradi solet. Salic. in auth. sed quamuis. nu. 4. vers. & ad rationem. C. de rei vxor. act. Iacob. de Sancto Georg. in inuest. feud. in vers. qui quidem. in fin. & quod cum tali dote fuerit in monasterio recepta, vt in matrimonio carnali concludit Dec. consil 26. sub num. 4. vers. Si vero mulier. communis enim obseruātia, & naturalis æquitas suadet, vt minus detur ingredienti Monasterium, quam nubenti in sæculo. Bal. in auth. nisi rogati. sub numer. 11. C. ad Trebell. & in l. Deo nobis. num. 1. in fin. C. de Episc. & cler. Paul. de Castr. in l. Titio centum. §. 1. in fin. ff. de cond. & demonstr. Fulgos. cons. 53. circa med. Dec. in c. in præsentia. num. 234. de probat. Ias. cons. 43. col. 5. lib. 3. Aequitas autem in hoc consistit, vt dicit idem Ias. in auth. si qua mulier. sub nu. 10. C. de sacrosanct. eccl. quia quādo filia vult nubere requiritur magna impensa, vt inueniat maritum sibi conuenientem, cum tñ p valde minori reperiat monasterium. facit, quia cū dos detur matrimonij onerū causa, l. p oneribus, & l. dotis fructus. C. de iure dot. l. de diuisione. vbi gloss. & Doct. ff. solut. matr. quod habet locum non solum in matrimonio carnali, sed etiam in spirituali, q per ingressum religionis contrahitur. Salic. & Iac. de S. Georg. vbi supra. Socin. cons. 222. in fi. lib. 2. longe maiora onera incumbūt nuptis, quā monialibus,

vt

vt dicit Couar.lib.1.var.resol. c.19. nu.10. in fin. & docet experientia, quia monialis non eget familia, liberis caret, non quærit pompam, aut honores, & dos a monasterio recipitur pro alimentis tantum, & suffragio vitæ. Bald.in auth.res quæ.sub nu.13.C.com. de legat. Socin.dicto cons.222.in fi.facit etiam quod in dotis constitutione plurimum attenditur loci consuetudo. Corn.cons.316.sub num.6.vers.& hoc mihi semper placeret.lib.1.Ruin.cons.12.nu.13.in fi.lib.2.Cæs. de Graff. dec.2. nu.15.de constit.ita vt dicatur competenter dotata, quæ habuit dotem secundū consuetudinem loci. Dec. dicto cons.26. sub num.4. vers.nam conuenit, & per talem dotem satisfiat statuto excludente dotatam. Corn.in prælleg. consil. sub nu.6. vers. si ita quod de communi æstimatione.

2 Quod autem dos Scutorum 500.esset dos consueta in Vrbe dari ingredientibus monasteria Domini habuerunt pro notorio, & ita in puncto sæpius iudicauit Consilium Neapolitanum, vt testantur Addētes ad Afflict.decis.348. & habetur in decis. Neapolitan. Nouissimis, decis.40.quam opinionem eo libentius amplexi sunt Dñi, non solum quia nititur æquitate secundum Bald. & alios supra citatos, quam semper Rota sequi solet, vt fuit dictum in vna Syracusana illegitimatis 10. Septembris 1575. & fauet conseruationi familiarum, in quo versatur interesse publicum.l.1.§.sed si seruus.ff.de ventr.inspic.Alexan. consil.89.sub numer.3.lib.6. sed etiam quia daretur occasio suscitandi infinitas lites. Non obstat dicta decis. Afflict. 348. quia fuit ab ea recessum, & post ipsam semper contrarium seruatum, & testantur præallegata.

3 Non obstat quod monialis debeat dotari stante statuto feminarum exclusiuo, ex Anchar.& alijs allegatis, quia hoc non negatur, sed sufficit dos dari solita ingredientibus monasteria, quod videtur sentire ipsemet Anchar. in alleg. consil.107. sub nu.2. dum dicit, quod dotanda est ratione spiritualis matrimonij. Nec facit dignitas familiæ, quia in monialibus non consideratur distinctio nobilitatis, sed omnes sunt æquales.gl.in c.1. in glos.fin.vbi Abb. nu.5. de purg.can.idem Abb.in c.dudum. sub num.2. vers.in religiosis vero. de elect. Dec. in c.cum omnes in prima lectura.sub num.49. & num.seq.prout nec etiam quantitas patrimonij paterni cum elegerit in paupertate pauperi Christo famulari.c.nimis il primo. in fi. de excess.Prælat.

4 Nec est attendenda dos alteri sorori constituta, qa a dote carnalis, ad dotem spiritualis matrimonij ratione quantitatis non bene arguitur per supradicta, nec curandum quod alteri sorori constituerit pater, sed quantum sibi assignandum fuisset.Bal.cons.386. viso puncto.ad fin.lib.4. quia non cōsideratur excessus in dote, habito respectu ad aliam dotem, sed ad ipsam, quæ constituitur. Ruin.cons.56.nu.16. lib.3. Aeque enim dotantur filiæ, modo æque bene collocentur in matrimonio, licet plus vni, quam alteri tradat. Alciat.in tract. præsumpt. reg.1. pſumpt.7.n.3.

5 Non obstat simile de mille legatis in casu nuptiarum, & centum in casu ingressus in monasteriū, quod mille etiam debeantur ingredienti monasteriū, quia vltra quod sumus ibi in dispositione hominis, & habet particularem rationem, quia conditio nuptiarū ratione volentis ingredi religionem tanquam turpis reijcitur, vt post Richard. Malumb. quem allegat, dicit Alberic.in l. Deo nobis. col.pen. C.de Episcop. & cleric. Alexand.in addit.ad Bartol. in l.2. ff.de his quæ pœnæ nom. Felin.in c. in præsentia. sub nu.73. vers. sed propter hoc non est procedendum.de prob. & alij pro monasterio in dicto casu sentiētes per tex. in l. Titiæ si non nupserit.§.de cond.& demonstr.illa etiam quæstio satis est controuersa, quia non desunt, qui contrariam opinionem magis receptam dicant, vt Paul. de Cast.in dicta l. Titiæ si non nupserit. sub nu.2.Corn.in l.si ita quis. §.is qui. ff.de leg. 2. Dec. cons.419.post num.4.Ias.cons.43.col.5.lib.3.quam sententiam vidisse Rotam sequi testatur Bartholom. Romul.in l. filiusfam.§.Diui. sub num.89.ff.de leg. 1.nec in contrarium vrget decis. Mohed. 2. de consuetud. quia ibi solum quæritur, an probaretur dicta cōsuetudo, licet obiter dicatur illam esse cōtra Ius, cum communis sit opinio, quod filia debeat habere mille monachando, sicut nubendo.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Rauennaten. Saluiani interdicti. Veneris 28. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Dotis creditum non probatur per simplicem cōfessionem de recepto factam a marito constante matrimonio etiamsi lapsum sit biennium. Item quando hęres cum beneficio legis, & inuentarij creditor testatoris pręsumatur de suo credito sibi satisfecisse.

SVMMARIVM.

Saluiani necessarium antecedens est creditum.nu.1.

Confessio dotis receptæ facta a marito constante matrimonio, vbi de promissione non apparet, præsumitur facta in fraudem donationis.nu.1.& nu.2.

Donatio inter virum & vxorem est prohibita.n.2.

Confessio receptionis dotis facta a marito constante matrimonio potest impugnari etiam post lapsum biennij. num.2.

Consentiens alienationi rei sibi hypothecatæ sibi præiudicat, quo ad talem hypothecam.n.3.

Creditor, qui possidet, potest a creditore, qui petit immitti, obtinere cessionem.nu.3.

Exce-

Exceptio cedendarum impedit immissionem ex Saluiano. numer. 3.
Hæres creditor defuncti censetur de suo credito in bonis hæreditarijs satisfecisse. nu. 4.
Inuentarium non suffragatur hæredi, quatenus adsunt bona hæreditaria. nu. 4.
Hæres cum beneficio legis, & inuentarij tenetur habere ratum factum defuncti, quatenus reperitur in inuentario. nu. 4.

DECISIO LXI.

1 NOn est locus Saluiano interdicto ad fauorem Domini Hortensij, cum non constet de eius credito, quod est necessarium antecedens huius remedij. Ang. Aret. in §. item Seruiana. instit. de act. Sarmien. de reddit. Eccles. par. 3. c. 2. nu. 23. in fin. cum duobus seqq. & fuit dictum in vna Romana, seu Amerina domus 8. Iunij 1576. corã Cãtuccio, & in Romana fructuum 40. millium. 4. Martij 1577. coram Rubeo. Nam quo ad confessionem dotis maternæ factam constante matrimonio, cum de promissione nullibi appareat, dixerũt Domini illam non probare aliquod creditum, cum potius præsumatur facta in fraudem donationis. Ioann. Andr. in addit. ad Specul. in Rub. de donat. inter vir. & vxor. Cald. cõs. 3. eod. tit. Paul. de Cast. cons. 86. nu. 1. lib. 2. Alexan. conf. 142. num. 3. lib. 5. Ias. conf. 32. post princ. lib. 3. Socin. cons. 66. num. 7. lib. 1. Ruin. cons. 190. num. 5. lib. 1. Purpur. consil. 478. num. 8. Gozad. cons. 28. nu. 22. Natt. consil. 148. num. 4. Paleott. decis. 131. Mohed. decis. 2. num. 1. de confess. Caputaq. dec. 12. in manuscript. lib. 1.

2 Idem fuit dictum de credito Scutorum 1300. quia cum de eo constet per solam cõfessionem mariti durante matrimonio, & sit prohibita donatio inter virum, & vxorem. l. 1. & tot. tit. ff. de donat. inter vir. & vxor. præsumitur contra confessionem, quod in fraudem donationis emanauerit. Alexan. dict. conf. 142. num. 4. Crescen. decis. 2. de confess. tanto magis, quia maritus confessus fuit habuisse dicta Scuta 1300. in tot bonis in eodem instrumẽto inferius describen. & non reperitur huiusmodi descriptio. Non obstat lapsus biennij, quia illud bene tollit, vt nõ possit dari de non numerata dote, non autem quod non possit opponi de donatione, & in dubio, quando cõfessio emanauit constante matrimonio, videtur facta non spe futuræ numerationis, sed animo donandi. Aret. cõs. 86. nu. 1. vers. 2. attenditur.

3 Fuit etiam dictũ obstare Domino Hortensio alienationem, seu consensum præstitum alienationi quorundam bonorum, quæ sibi fuissent hypothecata pro dicta dote, quãdo de eã cõstaret. Cum enim ita alienando, & consentiendo sibi præiudicaret quo ad talem hypothecam ad l. si debitor. §. 1. ff. quibus mod. pign. vel hypoth. solu. & propterea eam cedere non posse D. Isottæ, cui competit ius offerendi, & obtinẽdi cessionem. l. Paulus. ff. quib. mod. pig. vel hypoth. soluat. l. 1. C. si antiq. cred. obstat exceptio cedendarum, & impedit immissionem ex Saluiano. l. Stichũ. §. penult. ff. de solut. Bartol. in l. stipulatus. §. 1. ff. de fideiuss.

4 Accedit quod dũ Hortensius patri successerit censetur sibi de bonis paternis, & hæreditarijs soluisse. l. si ei cui. §. 1. ff. de euict. Bartol. in l. peculium. la 2. vbi etiam Paul. de Cast. sub nu. 2. ff. de pecul. Socin Iun. consil. 170. sub. nu. 9. lib. 2. Alciat. consil. 572. ad fin. Nec obstat inuentarium, quia cum ex eius lectura appareat adesse bona vltra creditum, non impedit huiusmodi solutionem, vt per Gabr. consi. 125. num. 12. lib. 1. inuentarium enim in re hæreditaria nõ opitulatur, Afflict. decis. 26. post numer. 3. & ob id hæres cum beneficio legis, & inuentarij tenetur habere ratum factum defuncti, quatenus reperitur in inuentario. Bart. in l. cũ vir. sub nu. 14. vers. sed si fecit inuẽtarium. ff. de vsucap. Dec. in l. ex qua persona. sub nu. 2. versicul. & quod dictum est. ff. de regul. iur. Aym. consil. 225. num. 12.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Cappellaniarum. Veneris 28. *Iunij* 1602.

ARGVMENTVM.

Collatio, electio, & præsentatio sæpe confundũtur, & vnum pro alio vsurpatur, & quæ requirantur pro validitate vniuscuiusque. Item capitulum potest statuere in pertinentibus ad beneficia, quorum collatio ad ipsum spectat. Et an ex concessione authoritatis censeatur concessa coerctio.

SVMMARIVM.

Verba præsentatio, electio, & collatio confunduntur licet ex sui significatione inter se differunt. n. 1.
Electio seu præsentatio, quæ ad aliquem spectat sine interuentu alterius personæ dicitur collatio. n. 2.
Electio requirit factum institutionis confirmantis. n. 2.
Præsentatio requirit factum instituentis. nu. 2.
Verba testatoris quoties in sensu proprio operari non possunt, debent impropriari, vt eius voluntas sortiatur effectum. nu. 2.
Verba debent intelligi prout congruit personis ad quas diriguntur. num. 3.
Capitulum in his, quæ spectant ad regimen beneficiorum ad se spectantium, statuere potest. nu. 4.
Expressum dicitur, quod ab expresso resultat. nu. 4.
Auctoritatis concessio denotat concessionem coerctionis, cum auctoritas absque coerctione sit nulla. nu. 5.

DE-

DECISIO LXII.

CVm bon. me. Cardinalis Toledus in suo testamento, in quo hæredem sibi fecit Gloriosissimam Virginem, & Dei genitricem, ac eius sanctissimam imaginem existentem in Basilica Sanctæ Mariæ Maioris, mandasset ex omnibus eius bonis vendendis, & in tot locis Montium non vacabilium conuertendis, erigi plures Cappellanias ad electionem, & præsentationem Capituli sine interuentu alterius personæ, nec etiam Archipresbyteri dictæ Basilicæ, & quod Cappellani sic electi seruire deberent Ecclesiæ arbitrio eiusdem Capituli, & Canonicorum, quorum omnium approbatio, & confirmatio obtenta fuit a Sanctissimo Domino Nostro p suam Bullam sub dat. 3. Calendas Martij 1597. ortis pluribus controuersijs inter Illustrissimũ Archipresbyterum, & Canonicos occasione dictarum Cappellaniarum, causaque primo ex partium compromisso, postea ex rescripto Sanctissimi mihi demandata dubitaui in primis de ordine Sanctissimi, An Bulla contineret aliqua vltra disposita in testamento Cardinalis, & quæ; & Domini informante tantum Capitulo cēsuerunt nullam adesse discrepantiam, cum omnia, quæ in Bulla leguntur implicitè saltem, & virtualiter contineantur in testamento, ad latè deducta in Corduben. Concordiæ 28. Octobris proximè præteriti coram Reuerendo Patre Domino meo Litta.

1 Et quia difficultas ad tria capita videbatur reduci ad collationem Cappellaniarum, ad facultatem condendi statuta super eorum administratione, & directione, ad correctionem Cappellanorum circa munia, quæ explicite, & verbis perspicuis in Bulla Canonicis conceduntur, & nulla in testamento mentio haberi videtur, fuit dictum quo ad collationẽ eā satis expressam sub illis verbis, ad præsentationem, & electionem, quia ista verba præsentatio, electio, & collatio aliquando confunduntur, vt dicit Mol. in verb. collatio differt. & sicuti verbum collatio pro præsentatione quandoque sumitur. Rot. dec. 27. num. 2. de præben. in nou. Barb. conf. 32. num. 4. lib. 2. Lamber. de Iur. patr. 3. artic. quæst. 9. princip. part. 1. lib. 1. sub num. 5. & art. 7. quæst. 1. princ. 1. part. secundi lib. nu. 3. & 4. ita præsentatio pro collatione nonnunquam vsurpatur. Rot. d. decis. 27. num. 1. Imol. in c. fin. post nume. 2. de concess. præb. Roch. de Iur. patr. in princ. num. 6. circa med. versic. quinimo large præsentatio. Nec refert, quod istud sit improprie, cum ex propria eorum significatione differant. c. cum in illis. §. cum autem, & ibi not. de præben. in 6. c. fin. vbi Abb. de iur. patron.

2 Quia cum velit testator electionem, & præsentationem ad Capitulum spectare sine interuentu alicuius personæ, necessario intellexit de collatione, vt cōcludit Rot. in dicta decis. 27. Electio enim requirit factum alterius, hoc est superioris confirmantis. c. nihil. de elect. sicuti præsentatio factum instituentis. c. decernimus 16. quæst. 7. & quoties verba testatoris in sensu proprio operari non possunt, debent impropriari, vt eius voluntas sortiatur effectum. l. fundus q. locatus. ff. de fund. instr. l. quib. diebus. §. Dominus. vbi Socin. in 4. not. ff. de cond. & demonstr. Roman. consi. 14. in fin. Dec. consil. 248. num. 5. & in proprijs terminis arguit Barb. in præalleg. conf. 32. nu. 5.

3 Accedit quod cum collatio huiusmodi ad Capitulum spectasset ex Bulla Pij IV. cuius copia datur, verba illa debent intelligi de collatione, prout congruit personis Canonicorum, ad quas diriguntur. l. si vno. ff. locat. cum alijs ad hoc citatis per Barb. d. conf. 32. nume. 14. & licet collatio detur Capitulo vna cū Archipresbytero, hoc tamen est sublatum per dispositionem testatoris volentis soli Capitulo competere, & propterea excluso Archipresbytero tota collatio, & dispositio ad Capitulum deuoluitur. arg. tex. in c. 1. ne Sede vacan. lib. 6.

4 Quo ad secundum, cum fuerit Capitulo concessa administratio, & directio istarum Cappellaniarum expresse a testatore, necessario sequitur, quod Canonici in ijs, quæ ad earum regimen spectent possent statuere, ad glos. in c. 2. in versic. Statutum. de verbo. signific. in sexto. Felin. in c. cum omnes. sub nume. 9. versic. vbi autem Canonici. de constit. & expressum dicitur, quod ab expresso resultat. l. si ita. §. qui filio. ff. de bon. poss. secundum tab. Bald. in l. fi. num. 23. in fin. C. de hæred. instit. Soc. in l. in ambiguo. nu. 7. ff. de reb. dub. Dec. conf. 68. nu. 3.

5 Et idem conclusum fuit ratione tertij, & quo ad coerctionem circa munia, quia cum fuerit concessa facultas, & auctoritas a testatore Canonicis, & Capitulo, vt pro eorum arbitrio facerēt celebrare, & deseruire Cappellanos, ista auctoritas sine aliqua coerctione esset nulla. l. fin. ff. de offic. eius. aut saltem redderentur elusoria. c. præterea. ff. de offic. deleg. vnde concessa huiusmodi auctoritate venit & coerctio, sine qua impediri nō potest. l. 2. ff. de Iurisd. omn. Iud. l. 3. §. fin. ff. de penu. leg. l. veteres. vbi gl. & Bart. ff. de itin. actuque priu. c. suspiciones. de off. deleg.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Casalis. Lunæ 1. Iulij 1602.

ARGVMENTVM.

Explicatur in hac decisione, quando emptor creditor immissus vigore Saluiani, ac singularis successor teneatur stare colono.

SVMMARIVM.

Emptor non tenetur stare locationi. num. 1.

Fallit quando conductor habet hypothecam pro obseruatione contractus. nu. 2. vbi maxime stante iuramento.

&

& num. 3. vbi quod sufficit generalis hypotheca, præsertim stante iuramento, & vbi non agitur ad effectum irritandi venditionem, sed tantum ad effectum, vt conductor insistere possit.

Conductor non soluens pensionem in tempore conuento, cadit a commodo locationis. nu. 1.

Iuramentum obligat præcise ad obseruantiam contractus. num 2.

Iuramentum habet vim specifici consensus. nu. 3.

Emptor soluens de pretio rei emptæ creditoribus venditoris, censetur soluere de pecunijs venditoris, non autē de pecunijs proprijs. nu. 4.

Censio nulla interuenire potest, vbi debitum soluitur de pecunijs debitoris. nu. 4.

Creditor immissus in possessionem vigore Saluiani tenetur stare locationi. num. 5.

Creditor immissus vigore Saluiani non acquirit plenum ius in re, in quam immittitur. nu. 5.

Successor singularis tenetur stare colono, quādo non succedit in plenum ius Authoris sui. nu. 5.

Successor in re debitoris per sententiam iudicis tenetur stare locationi. nu. 6.

L. si quis maior. C. de transact. rarissimè practicatur. & quælibet etiam iniusta causa excusat a dolo, qui in ea requiritur. num. 6.

DECISIO LXIII.

1 LOcauerat Dominus Maximilianus Caffarellus de anno 1599. duo Casalia ad nouenniū Domino Mario Fano, quorū alterū anno sequenti vēdidit D. Fabricio de Maximis habita prius licentia a Sanctissimo cum derogatione fideicommissi, & cum hoc, quod pretium creditoribus Domini Maximiliani solueretur, a quibus iura in dictum Fabricium emptorem transferri deberent, facta solutione creditoribus descriptis, & ab eis habita Iurium cessione institit Dominus Fabricius pro habenda vacua, & libera possessione Casalis, vt fuerat sibi in Instrumento venditionis promissum, quod Dominus Marius conductor impediuit præuio monitorio Auditoris Cameræ, a quo cum fuisset auocata causa, & in Rota coram me introducta, dubitaui, An Dominus Fabricius esset immittendus in possessionem ad effectum expellendi Dominum Marium. Expulsionem prætendebat Dominus Fabricius ex triplici capite. Primo ex regula, quod emptor non tenetur stare locationi. l. emptorem. C. locat. Secundo quia vigore iurium, & hypothecarum sibi a creditoribus cessarum, non videbatur denegari posse immissio ex remedio vtilis Saluiani. Tertio quia cum Dominus Marius non soluerit pensionem in terminis statutis, & promissis cum iuramēto, videtur cecidisse ab omni commodo dictæ locationis, iuxta l. si quis maior. C. de transact. quod videtur posse opponere Dominus Fabricius, cui fuerunt a Domino Maximiliano cessa omnia Iura super dicto Casali, quomodolibet competentia, vltra quod etiam ipse Dominus Maximilianus, qui est in causa, dat de huiusmodi caducitate.

2 His tamen non obstantibus, fuit resolutum, Dominum Marium non posse expelli, & ad primum de regula l. emptorem. fuit dictum illam limitari, quando conductor habet hypothecam pro obseruatione contractus. l. si creditor. §. vltimo ff. de distract. pign. Bart. in dicta l. emptorem. num. 2. Salic. sub num. 6. vers. aut conductor ius vtilis dominij. Paul. de Castr. in l. si filiusfamilias. §. si vir in quinquennium. sub num. 4. vers. & ideo cum hodie. Vbi etiam Rom. sub num. 3. vers. fallit quinto. ff. solut. matr. Ang. cons. 2. num. 12. Alexand. cons. 18. num. 20. lib. 5. Abb. in c. querelam. sub num. 8. vers. & per hoc datur bona cautela. Ne Prælat. vices suas. Ias. in l. quoties. nu. 28. C. de rei vēd. Marsil. sing. 321. Guid. Pap. quęst. 480. sub num. 5. vers. 2. Fallit præsertim stāte iuramento, quod præcise obligat ad obseruantiam, vt post Ant. de Butr. in c. fin. Ne Prælat. vices suas. Tradit Socin. cons. 90. num. 10. lib. 4. Grat. cons. 95. num. 19. lib. 1. fuit dictum in vna Romana retractus 8. Iunij 1588. coram Illustrissimo Mantica, & in vna Romana Domus 7. Nouembris 1597. coram Domino Pāphilio.

3 Non obstat, quod primum instrumentum locationis non continet specialem hypothecam Casalis, & secundum quod illam continet ex multis controuertitur, quia ea, quæ obijciuntur contra secundum instrumentum requirūt altiorem indaginem, & habet pro se præsumptionem validitatis, & veritatis. Bald. in c. 1. §. si instrumentum de nat. feud. Ias. in l. si post diuisionem. num. 2. C. de iur. & fact. ignor. Præterea quæstio illa, an requiratur specialis, vel sufficiat generalis hypotheca est multum controuersa, & quod sufficiat generalis communem dicunt Ioan. de Amic. cons. 113. num. 7. Negus. de pign. in secunda parte. princip. in primo membro. sub nu. 6. Grat. d. cons. 95. num. 12. Ferd. Loaz. in repet. l. filiusfam. §. Diui. nu. 441. ff. de leg. primo. & sine scrupulo procedere videtur in casu isto ex duobus. primo propter iuramentū appositum habens vim specifici consensus. Ioann. de Amic. dict. cons. 113. num. 12. Crot. in d. §. Diui. sub num. 97. versic. & ista conclusio tanto magis Gozad. consil. 100. num. 24. in fin. Socin. iun. cons. 129. nu. 11. lib. 2. quia non agitur ad effectum, vt venditio facta a Domino Maximiliano sit irrita, quo casu videtur requiri specialis, sed ad effectum, vt Dominus Marius pro suo interesse insistere possit, ad quod sufficit generalis hypotheca, vt per Gozad. d. cons. 100. sub num. 24. Roder. in l. post rem iudicatam. in prima limit. nu. 18. ff. de re iud.

4 Quò ad secundū de iuribus cessis, & prætenso Saluiano primo respondetur, quod cum solutio facta fuerit a Domino Fabricio de pretio Casalis non censetur facta de proprijs pecunijs ipsius Domini Fabricij, sed de pecunijs ipsius Domini Maximiliani debitoris, vt fuit dictum in Romana Saluiani interdicti 11. Ianuarij proxime præteriti, coram Domino Decano, & propterea per talem solutionē actiones creditorum extinctæ fuerunt, & nulla poterit interuenire

nire cessio. Bar. in l.Modestinus.n.4.vbi etiam Paul. de Cast.sub nu.4.vers. in nihilum autem, & sub.nu. 5.vers.nam principali.ff.de solut.& fuit dictum in illa Romana Saluiani interdicti, & 19. Aprilis præteriti coram Domino meo Iusto in illa Bononien.fideiussionis.

5 Secundo vbi etiam esset immittendus Dominus Fabricius in possessionem ex Saluiano, nõ propterea veniret expellendus Dominus Marius, quia cum ex remedio dicti interdicti non acquireret plenum ius casalis, teneretur stare locationi.l.in venditione.§.1. ff.de bon.auth.iud.possid. Bart. in dicta l. si filius familias.§.si vir in quinquennium.sub num.1.vers.aut ei non est constitutum. Salic. in dict. l.emptorẽ. sub num.6.vers. aut conductor nullum ius.Abb. in dicto c. querelam. sub num.8.vers. aut est successor singularis. Ias. qui dicit communem.in l. diuortio.nu.34. ff. solut. matr.Guid Pap. decis.480. sub nu.5.Tertio fallit, & ad id quod ex aduerso replicatur pro parte Domini Fabricij, quod dicta l.in vẽd.loquitur in eo, qui mittitur in possessionem in primo decreto. respõdet Aret. cons.159. sub nu.16. vers. si tamen rem locatam, quod licet verum sit, text. illum loqui in dicto casu, tamen Doctores ex eo formant regulam, quod successor singularis tenetur stare colono, quando nõ succedit in plenum ius authoris sui.

6 Accedit ꝙ D. Fabricius hoc pacto succederet, in dicto casali per sententiam Iudicis, quo casu non habet locũ l.emptorem.Bal.in c.qm̃ frequẽter.§.fi.in fi. vt lit.non contest.Ias.in l.diuortio.sub nu.34. ff. sol. matr.Abba.cons.108.nu.6.quia in translatione, quę fit per Iudicem, semper intelligitur reseruatum ius tertij.Bal.in d.l.emptorem.nu.5.in d.§.si vir in quinquenniũ.sub nu.7.vers.ad hoc tendunt. Quo ad tertium placuerunt Dñis responsiones datæ per Informantes pro parte Domini Marij, præsertim quia l. si quis maior. rarissime in practica locum habet, cum quælibet etiam iniusta causa excuset a dolo, qui in ea requiritur, vt per Ias.in d.l.si quis maior.n.3. Cur. Iun.sub nu.17. & fuit dictum in illa Cornetana Bonorum coram Sanctissimo 26.Iuuij 1597.Vbi etiam fuit dictum in dubio iudicandum non esse locum dispositioni dictæ legis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Eluen. Beneficij Sancti Saluatoris. Mercurij 30. Octobris 1602.

ARGVMENTVM.

Exequutio vbi est facta non reuocatur ex clausula arbitrio etiam si sit attentata. Item alternatiua non suffragatur Episcopo non residenti,& residentia debet esse saltem per mensem integrum mente, & corpore, nec residere dicitur, quando permanet in diœcesi animo abeundi.

SVMMARIVM.

Arbitrium non intrat ad retardandam exequutionem iã factam.nu.1.

Exequutio facta appellatione pendente non ex clausula arbitrio, sed alia via, est reuocanda.nu.1.

Alternatiua vt suffragetur Episcopo debet probari residentia.nu.2.

Exequutor qui assumpsit partes iudicis in admittendo exceptionem debet etiam illas assumere in cognoscendo, an exceptio concludat.nu.2.

Residere non dicitur qui permanet in loco animo abeundi.num.3.

Recessisse non dicitur qui abijt animo redeundi,nu.4.

Residere in duobus locis eodem tempore quis non potest. num.4.

Alternatiua, vt suffragetur Episcopo debet constare de eius residentia per mensem integrum, dummodo residentia sit mente, & corpore.nu.5.

Animus licet sit imperscrutabilis, ex praecedentibus tamen, & subsequentibus dignoscitur.nu.5.

Termini substantiales male seruati sanantur ex reiteratione, quæ fit in citatione ad sententiam.nu.6.

DECISIO LXIV.

1 DOmini iudicarũt nõ esse locum arbitrio, q̃a illud concedetur ad suspendendam nõ retardandã exequutionem iam factam, vt sæpius dictum, & signanter in Aurien. Parochialis, coram Reuerendo Patre Domino meo Lancellotto 23 Aprilis 1600.& in Tuden.Parochialis.3.Decembris præteriti coram Reuerendo Patre Domino meo Sacrato. Nec verum, quod obijcitur exequutionẽ esse factam pendente appellatione, & quando esset facta non ex clausula arbitrio, sed alia, esset reuocanda.

2 Et eo minus dixerunt intrare arbitrium, cum Breue sit satis iustificatum, quia vacatio in mense Aprilis, quæ fuit posita in conditione est in confesso apud partem, ex quo resultat noua reseruatio, quæ nõ tollitur per alternatiuam Episcopo concessam, & ab eo acceptatam, quia nõ probatur residentia, quæ requiritur, vt Episcopus eius priuilegio gaudeat, imo apparet de eius non residentia. Et sicut Auditor Cameræ assumpsit partes iudicis in admittendo exceptionem, alternatiue, ita etiam debuit assumere in cognoscendo, an vere, & personaliter resederit iuxta eius formam, vt in simili fuit dictum in vna Eluen. Prioratus.12. Octobris coram Sanctissimo.

3 Quod autem Episcopus non resideret licet de tẽpore vacationis fuerit præsens, patet quia propter officium summi Inquisitoris, quo fungebatur in Ciuitate Vlixbonen. vbi continue permanebat, licet aliquando, & certis temporibus visitaret Ecclesiam Eluen. vbi per aliquot dies morabatur exercendo munia

nia Episcopalia, prout contigit de tempore vacationis, vnde ex hac mora, quam fecit in Ciuitate Eluen. animo reuertendi, prout reuersus fuit ad Ciuitatem Vlixbonen. non potuit pro residente haberi. l. 1. §. habitare. ff. de his qui deie. vel effud. l. postliminij. §. captiuus. ff. de capt. & postlimin. reuers. & fuit in hac causa dictum 22. Martij 1599. coram Reuerendo Patre Domino meo Mellino, ex trad. per Archid. in c. licet canoni. num. 5. de elect. in 6. & per Corn. consil. 244. nu. 18. & 19. lib. 2.

4 Facit quia cum non diceretur recessisse a Ciuitate Vlixbonen. a qua recesserat animo reuertendi. l. quis sit fugitiuus. ff. de ædil. edict. §. in his autem animalibus. instit. de rerum diuis. & ita adhuc in dicta ciuitate diceretur residere Ioan. And. vbi supra. Card. in clem. 1. q. 12. de for. comp. non potuit eodem tempore haberi pro residente etiam in Ciuitate Eluen. glo. & Doct. in c. non potest. de præben. in 6. cum alijs alleg. per Rip. respon. 14. n. 32. in tit. de legib. & cõsuet.

5 Non obstat decisio in causa Fauentina Canonicatus coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto, quia illi respondetur in decisione Domini mei Mellini, verum esse sufficere præsentiam Episcopi per mensem integrum ad effectum, vt gaudeat alternatiua, sed debere intelligi de tali præsentia, quæ fit cum animo ibi permanendi, quia non dicitur quis esse, vbi est corpore, si mente, & animo abest. l. postliminij. §. captiuus. ff. de capt. & postlim. reuers. cum alijs allegatis. Ad id quod dicitur animum Episcopi non posse cognosci, cum sit imperscrutabilis, respondetur, qꝫ immo satis in casu nostro declaratur ex præcedentibus, & subsequentibus. l. sed & Iulianus. §. proinde. ff. ad Maced. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. 1. & a solito Aym. consil. 20. num. 7.

6 Nec placuit Dominis nullitas deducta ex defectu terminorum substantialium, quia exequutio Breuiũ & literarũ habet suos terminos ad dicendum paruisse. Primo pro prima, secundo pro secunda vsque ad quartum terminum, & vbi essent aliqui male seruati, omnis defectus fuisset sedatus ex reiteratione, quæ fit ex citatione ad sententiam. Cassad. decis. 8. in fin. de rescript. Caput. decis. 149. parte 2. fuit dictum in Sabinen. coram Illustrissimo Cardinali Mantica, 17. Decembris 1593.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

BONONIEN. Apothecarum. Veneris 1. *Februarij* 1602.

ARGVMENTVM.

Legitimatio infantis, & absentis est valida, si infans, vel absens postea ratificet.

SVMMARIVM.

Absens, & infans, vt legitimari possit, requiritur specialis mentio in facultate legitimandi. nu. 1.

Amplia, vt nec ratificatio legitimati hoc casu aliquid operetur. num. 1.

Contra ampliationem latè. num. 2. *vbi id firmatur, & num.* 3.

Infans in materia legitimationis æquiparatur absenti. num. 1.

Actus nullus ratificari potest, quando nullitas prouenit ex defectu consensus. nu. 3.

DECISIO LXV.

1 Contra legitimationẽ Philippi inter alia obijciebatur, quod ipse non fuerat præsens legitimationi, & quod Gozadini legitimãtes non haberent facultatem legitimãdi absentes, quod requirit specialem mentionem, Signoroll. cons. 127. num. 3. & in vltimis verbis. Curt. sen. cons. 19. nu. 15. Cephal. cons. 186. num. 21. cum alijs adductis. Simile videmus in infante, qui in ista materia æquiparatur absenti. Bal. cons. 204. sub num. 1. lib. 2. Ias. cons. 125. col. fin. vers. 3. lib. 4. ad hoc enim vt infans legitimari possit, debet in facultatibus specialiter exprimi. Dec. qui de communi, cons. 367. sub nu. 2. Ruin. cons. 72. num. 8. lib. 3. Crott. cons. 296. nu. 22. & seq. lib. 3. Curt. sen. qui communem dicit consil. 63. sub num. 12. Soc. cons. 295. nu. 11. lib. 2. quod adeo verũ dicebatur, vt nec etiam per ratificationem cõualidari possit, cum legitimatio hoc casu sit nulla, aliter quam per consensum Legitimati ex defectu iurisdictionis legitimantis, vt per Ruin. cons. 70. sub nu. 5. vers. nec obstat, quod auus. lib. 3. & latius per Bero. cons 171. num. 20. & seq. & cons. 275. nu. 7. & 8. lib. 2.

2 Quibus non obstantibus Domini dixerunt legitimationem potuisse a Philippo ratam haberi, eamque a ratificatione firmitatem, & robur accipere. §. generaliter. auth. quibus mod. natur. effic. sui. Barb. cons. 34. col. 11. sub nu. 14. lib. 2. Ruin. cons. 119. num. 5. lib. 1. & cons. 71. nu. 5. & 90. num. 2. in fin. lib. 3. Cephal. cons. 186. sub nu. 23. decis. pedem. 109. nu. 22. in fin. Panzirol. cons. 66. nu. 10. D. Syluest. Aldobr. qui alios allegat. consil. 41. num 9. sicuti etiam videmus in infante, qui in maiori ætate ratificat legitimationem tempore infantiæ factam Salic. in l. iubemus versic. & adde quod sufficit. C. de emanc. liber. Rom. consil. 194. sub num. 9. versic. ita & pariter in legitimatione. Alexand. consil. 11. num. 15. lib. 7. Dec. consil. 367. num. 2. in fin. & num. seq. Cornel. 172. in princ. lib. 1. Socin. in l. Gallus. §. forsitan. num. 6. ff. de liber. & posthum. Socin. iun. consil. 97. num. 24. & seq. lib. 2. Paris. consil. 5. sub numer. 8. lib. 2. Achil. decis. 4. qui filij sint legitimi. Put. decis. 2. eo. tit. Ant. Aug. eod. tit. §. 7. facit, quia in legitimatione non requiritur præsentia filij, sed sufficit consensus postea super-

superueniens. Bald.consil.146.sub nu.2.lib.1.Ang. consf.87.num.2.ad fin.verf.ficut non requiritur præsentia. Alex.consf.139.sub nu.2.verf. tamen hoc non obstante,& verf.& cõfirmo in proposito.lib.2.Socin. d.§.forsitan.nu.5.Dec.consil.55.nu.7.& conf.367. sub num.3. verf. & in legitimatione non requiritur. Boer.decif.160.num.5. nec refert, quod Bald.conf. 306.lib.5. videatur velle requiri præsentiam legitimati,nec sufficere ratificationem, qui Bal. ibi obstare fatetur §.generaliter. auth.quibus mod. nat.effic. sui.& propterea confugit ad subreptionem, & discedit a motiuo, quod fecerat super præsentia requisita.

3 Non obstat,quod dicitur actum nullum ratificari non posse,quia non procedit quando nullitas,vt in casu nostro prouenit ex defectu consensus. Tunc quod ab initio non valet, superueniente consensu validatur. Dec. d.conf.367. sub nu.4. verf.1.quod dato.non enim propter absentiam est,absolutè nulla legitimatio ,sed pendet ex ratificatione,& habet statum implicitum validitatis.Ruin. conf.90. numer.3. verfic. & similiter non obstat lib.3.& propterea non obstantibus rationibus, supra in contrarium adductis. Rota tenuit ratificationem conualidare legitimationem, vt per Achill. decif.4. qui fil.fint legit.& Dec.supra allegati loquuntur, quasi omnes in casu, in quo non erat concessa facultas legitimandi infantes, seu absentes, & facultas consideratur ad effectũ legitimandi inuitum,vt inuitus,vel ignorans trãseat in potestatem patris,quæ est ratio, propter quam legitimari non posset, sed non quantum ad hoc, quod cum ratificatione non posset approbare talem legitimationem Socin.d.§.forsitan.post num.6.Gabr.cõf. 29.num.13.lib.1. quicquid dixerit Bero. in conf. in contrarium allatis. Ruin. enim in allegato conf.70. sub.num.5.lib.3. non aduerfatur, quia vt ipse dicit, legitimatio non erat in casu suo nulla ex defectu cõsensus, sed ex defectu solennitatis, cuius suppletio non pendet a potestate partis. An aut constet de aliqua ratificatione Philippi, quæ illi suffragetur ad effectum,de quo agitur, erit particulariter videndum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Mediolanen. liquidationis fructuum. Veneris 2. Nouembris 1602.

ARGVMENTVM.

Prouisus ab ordinario de beneficio reseruato nõ tenetur ad restitutionem fructuum perceptorum ante motam litem, quando reseruatio non erat notoria, nec inserta in corpore iuris.

SVMMARIVM.

Fructus vt non debeant restitui, sufficit quod absit mala fides.num.1.

Reseruatio, quando non est notoria, vel clausa in corpore iuris non causat malam fidem in prouiso ab ordinario ante litem motam.nu.1.

Reseruatio, & decretum in ea appositum, quando est super vacantibus, non autem super vacaturis, non inficit possessionem prouisi ab ordinario.nu.1.

Intrusus tenetur ad fructus perceptos ante litem motã. num.2.

Fructus vt non sint restituendi sufficit ab initio bona fides, & color detinendi.nu.2.

Antidata suspicio in prouisione ordinarij non causat in prouiso malam fidem.nu.3.

Sententiæ verba debent intelligi prout ius disponit.n.3.

Condemnatus simpliciter ad restitutionem fructuũ censetur condemnatus ad fructus, ad quos condemnari debuit.num.3.

DECISIO LXVI.

1 FVit conclusum fructus liquidandos,etiam a die motæ litis, quia ad istum effectum sufficit, qđ absit mala fides. Rot.decif.4.sub nu.1.de rest. spol.in nou. Aegid.in c.grauis.num.4.circa med.eo. tit.& fuit dictum coram bon.mem.Gipsio in vna Romana fructuum 2. Nouembris 1555.& in vna Salaman. fructuum 9. Martij 1587. coram Reuerendo Patre Domino meo Decano in Salaman. dimidiæ portionis prima Aprilis 1591. Mala fides autem Domini Marci Antonij ante litem non probatur, cum non appareat quod habuerit scientiam reseruationis,& reseruatio non sit clausa in corpore iuris,vel super certo corpore beneficij, aut alias indubitata, & notoria ita vt eius ignorantia allegari nõ possit. Fuit dictum in illa Salaman. fructuum, & in alia Salamã. dimidiæ portionis. Talis enim requirebatur ad hoc, vt inficeret possessionem dicti prouisi ab Ordinario Put.dec.130.lib.3.& fuit dictum in Romana Canonicatus 7.Decembris 1584. coram Sanctissimo,& in pluribus alijs,& eo minus, quia reseruatio, & decretum in ea appositum fuit non super vacaturis, sed super vacantibus.Cassad.dec.2.nu.4. in fin.verf.& intellige de rest.spol.Put.decif.27.lib.2. & fuit dictum in dicta Romana Canonicatus.

2 Quæ dicuntur de intruso, quod teneatur ad fructus perceptos ante motam litem non habent locum in dicto Marco Antonio, quia suam habet prouisionem ab Ordinario,quam non discolorat prædicta reseruatio.Put.dict.decif.180.& propterea iusto titulo accepit possessionem, & licet semper fuerit detentus iniustus,sufficit,quod ab initio habuerit bonam fidẽ, & colorem detinendi. Rot. dicta decif.4. in princip. de restitut. spol. in nou. Sarn. in regu.de ann.quæst. 57. sub num.4.

Non

3 Non obstat, quod prouisio ordinarij cum careat testibus, & subscriptione Notarij sit suspecta de antedata, quia ista suspicio non potest causare malam fidem in prouiso ab ordinario, qui sciuit non adesse antedatam, nec fuit conscius se inuasisse alienum Beneficium. Non obstant verba sententiæ, quæ intelligi debent prout ius disponit. l. Herennius. ff. de euict. cap. dilectus. de offic. ordin. Bartol. in l. si fundus. §. in vendicatione. sub numero quarto. ff. de pigno. & dictus Marcus Antonius censendus est condemnatus in eo, in quo condemnari debuit. Aym. consil. 74. num. nono. & dixit alias Rota in quadam sententia in ea parte, in qua condemnabat ad fructus perceptos in vna Romana Vineæ de Marri 20. Iunij 1593. coram Orano.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Hortana Fideicommissi. Veneris 8. *Nouemb.* 1602.

ARGVMENTVM.

Habes Argumentum in Summario.

SVMMARIVM.

Fideicommissum non remittitur ex diuisione. nu. 1. *vbi maxime non probatur scientia Testamenti, nec sufficiunt clausulæ generales, sed debent esse pregnantes.*

Coniuncti re, & verbis in vna hæreditatis parte præferuntur alijs substitutis disiunctis. num. 2.

DECISIO LXVII.

1 Finea instituit hæredem vniuersalem Aegidiũ, cui quandocunque decedenti substituit Petrum, & Ioannem suos ex filia nepotes, pro vna parte tantum, & Claudiam, Clementiam, & Lauram eiusdem testatricis filias pro alijs tribus partibus, & voluit, quod si aliquis earum moreretur sine filijs legitimis, & naturalibus, vnus alteri succederet mortua Finea testatrice, & successiue Aegidio hærede, decessit sine filijs Petrus condito testamento, in quo Pamphilio hærede in proprietate tantum instituto domum quandam prælegauit, & vsufructuarios omnium bonorum suorum reliquit Ioannam Sororem, & Latinum dictæ Ioannæ filium. Orta controuersia inter Lauram, & Pamphilium super domo prælegata, & per appellationem coram Auditore Cameræ deuoluta, cum fuisset suffragium Rotæ expostulatum proposui dubium, An Lauræ competeret Ius aliquod super dicta domo occasione fideicommissi per Fineam facti, & quia Pamphilius allegabat pro se instrumentum diuisionis factæ inter ipsos substitutos, Domini dixerunt in eo non posse fieri aliquod fundamentum super remissione fideicommissi, quam realiter diuisio non inducit. l. cum pater. §. hæreditatem. ff. de legat. secundo. Bartol. & alij. in l. qui Romæ. §. duo fratres. ff. de verborum obligationib. Bald. consil. 408. numero duodecimo. libro primo. Roman. consil. 403. sub numero primo. Alexandr. consil. 208. numero quarto. libro primo. Crescen. decis. quarta. de donat. in principio. præsertim non probata scientia testamenti, vt late per Socin. iunior. consilio 118. numero decimo quinto. versiculo tertio loco, & seqq. libro primo. Paris. consil. 95. numero decimo, & decimo septimo. & libro tertio. & clausulæ generales ad hoc non sufficiunt, vt per Crescent. dicta decisione quarta. nec sunt prægnantes, vt requiritur, sicuti fuit resolutum in causa Cesenaten. Bonorum coram Illustrissimo Mantica.

2 Et in hoc Pamphilius non multum insistebat, sed allegabat ad exclusionem Lauræ superuiuentiam Ioannæ, nam cum Petrus, & Ioanna essent re, & verbis in vna hæreditatis parte coniuncti in portione Petri decedentis ipsa Ioanna præfertur alijs substitutis disiunctis. l. cohæredi. §. si quis discretus. ff. de vulgar. & pupillar. vbi est casus noster. l. vni. §. si vero quidam. C. de cad. toll. Bartol. in l. Lucius. sub numero 21. ff. de hæredib. instit. Bald. in l. in testamento. numero decimo. in fin. C. de testamen. milit. Ias. in lege prima. sub numero secundo. versiculo secundo notabiliter limit. C. de impub. & alijs subst. Dec. consil. 186. sub num. 4. versic. 3. non eundo per mendicata. Ruin. consil. 152. nume. 10. & 11. lib. 3. Curt. iun. consi. 161. sub numero quarto. versicul. confirmatur intentio, & ex isto capite Domini sine difficultate responderunt Lauræ non competere Ius aliquod super Domo, modo non excedat portionem Petri, & Ioannis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Pecuniaria. Mercurij 13. *Nouemb.* 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario argumentum.

SVMMARIVM.

Procurator non potest præiudicare Domino absque speciali mandato. num. 1.

Implementi exceptio opponi non potest per eum, qui contractui acquieuit. nu. 2.

DECISIO LXVIII.

FVit dictum constare de adimplemento Episcopi, quia apparet de errore calculi Guidotti, qui dum in eius computo enumerat solutiones menstruas, incipit a mense Nouembris, cum debuisset incipere a praecedenti mense Octobris, & iste error est patens, & in confesso apud partes, ex quo sequitur, quod cum omissa vnius mensis solutione fecerit debitorem Episcopum in Scutis 2. & Ducat. 92. addita pagha omissa remaneret creditor in Scutis 247. Ducat. 6. nec facit, quod dicit etiam errasse omittendo societatem solutam per Dominum Spinolam Falconerio, quia cum illa non includatur in partita, nec sit de assignatis ab Episcopo, nō propterea potest dici Episcopum non adimpleuisse, licet Dominus Spinola pro eius extinctione extra rationem partiti remaneret creditor Episcopi.

1 Quod autem huiusmodi societas soluta non sit de assignatis, & contentis in partito, immo nec esse possit, patet, quia conuentio, & partitum sunt celebrata de anno 1600. & soluta per Dominum Spinolam non in vim dictae conuentionis, sed quia in ipsa societate fideiussor intercesserat, quod etiam innuit cessio obtenta a Falconerio cōtra Episcopum, quam non impetrasset, si soluisset in vim partiti nomine Episcopi, & de eius pecunijs, & Domini non habuerunt in consideratione, quod Procurator Episcopi facta intimatione comparuerit, & dixerit, quod Aduersarius habebat pecunias sibi a dicto Laelio solutas, & quod de dictis pecunijs extingueret, quia non potuit Domino sine speciali mandato praeiudicare. Paris. consi. 86. numero decimo septimo. & 108. numer. 48. libro quarto. Nec etiam sufficiebat mandatum Episcopi, quia Dominus Laelius declarauerat, quod ex suis pecunijs Dominus Spinola soluisset & extingueret societates per eum designatas, & eas ad quarum extinctionem tenebatur Spinola in vim conuentionis initae cum Episcopo, vnde non potest dictus procurator in alium vsum conuertere dictas pecunias non solum praeter intentionem Episcopi, sed etiam contra voluntatem dicti Laelij, qui erat illarum Dominus, & destinauerat, prout supra.

2 Non obstat, quod de non adimplemento constet ex confessione ipsiusmet Episcopi in instrumento de anno 1599. de quo tempore remanebat debitor Scutorum 77. quia ex calculo Guidotti apparet, quod in fine anni fuit facta integra solutio, quam recipiendo Dominus Spinola censetur acquieuisse, ita vt de non adimplemento amplius dari non possit, ad trad. per Aym. consil. 106. numero secundo, & tertio.

Non obstat defectus, & non adimplementum ex eo, quod Episcopus post factam venditionem officij Praesidentatus Plumbi nullum fecit, prout promiserat assignamentum, quod succederet loco dicti officij, quia tunc Episcopus ex facultate sibi in conuentione reseruata abbreuiauit tempus, & fuerunt assignatae pecuniae sufficientes pro totali extinctione, ita vt non fuit locus iteratae assignationi. Non obstat, quod Dominus Spinola habeat in manibus paghas decem mensium tantum, & sic non integri anni, & quod non teneatur ad extinctionem, nisi in fine anni, quia sufficit, quod habeat in manibus tātas pecunias, quae sint satis pro tali extinctione, tunc enim cessat, & non durat amplius partitum, nec est expectandus finis anni, sed & in principio, & in medio, & in fine anni, & cum primum habet omnes pecunias, debet sequi totalis extinctio, quia sic conuentum, stante autem adimplemento pro parte Episcopi, sequitur Dominum Spinolam debere docere se extinxisse societates assignatas.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Affictus. Veneris 16. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Per secundum instrumentum continens diuersa pacta quando censeatur recessum a primo, & an pro fideiussione licitū sit fideiussori aliquid recipere, & quantum.

SVMMARIVM.

Contractus secundus, vbi adsunt diuersa pacta derogat primo, etiamsi in secundo non adsint verba cassantia, & irritantia primum. nu. 1.

Contractus secundus, vt reuocet primum, requiritur q̄ secundus sit validus. nu. 2.

Fallit quando secundus continet expressam derogationem primi, quia tunc voluntas recedendi a primo contractu colligitur etiam ex actu nullo. num. 2.

Contractus dissoluitur ex voluntate vtriusque contrahentis. nu. 2.

Voluntas declaratur etiam ex actu nullo. nu. 2.

Fideiussor pro fideiussione aliquid moderatum recipere potest, dummodo non excedat summam, pro qua fideiubet. num. 3.

Locatio non probat iustitiam affictus. nu. 4.

Valor debet probari de tempore contractus. nu. 4.

DECISIO LXIX.

1 FVit conclusum Dn̄m Marium teneri soluere affictū ad rationē dicti Instrumenti, quia a prima locatione fuit recessum, cum deuentum sit ad secundam continentē diuersitatē affictus, & pactorū. l. pacta nouissima. C. de pactis. l. cū plures. §. locāt.

l. 1.§.final.ff.de stipulat. quod cum procedat etiam, quando in secundo contractu non sunt verba irritantia, & cassantia primum contractum, fortius erit verum in casu isto, vbi verbis expressis annullatur prima locatio.

2 Non obstat nullitas, quæ obijcitur huic secundæ locationi, quæ vt infra dicetur, non probatur, & ea etiam præsupposita adhuc censetur prima reuocata, quia licet quando sumus in tacita reuocatione, quæ fit per secundum contractum de eadem re inter easdē partes initum, requiratur, quod secundus sit validus. l.si quis in principio.ff.de leg. 1. Auth.hoc inter liberos.C.de testam.gl.in dicta l.pacta nouissima.in verbo nouissima, vbi etiam Bart.in prima lect.circa fi.secus tamen est, quando secundus contractus continet expressam reuocationem primi, quia tunc per secundum inualidum reuocatur primus validus.l.planè.la 1.in princip.ff.de leg. 1. Alexand.in l.si quis antę.sub nume.8. ff.de acquir.possess.cum enim de voluntate vtriusque contrahentis a contractu recedatur.l.si diuersa.ff.de transact.Panl.de Cast. in l.si mihi,& tibi. §.in legatis. sub num.2.ff.de leg. 1.ista voluntas etiā ex actu nullo declaratur.l.fi.ff.de reb. eorum qui sub tut.l.2. C.de confirm.tut. l. in testamentis.ff. de fid. liber.Alexand.consi.45.post nu.2.lib.1. Ias. in l. Dominus.sub nu.2.ff.de cond.indeb.

3 Non obstat, quod dicitur secundam locationem nullam, quia per fideiussorem per Dominum Mariū pro ipso Domino Maximiliano præstitam cum maxima tamen Domini Marij cautela, & securitate fuit notabiliter, & cum magna Domini Maximiliani læsione reductus affictus, & quamuis liceat pro fideiussione aliquid recipere.l.hoc iure.§.primo.vbi Barto. ff.de donat. Dec. consilio septimo. in princip. Ioannes de Anan.in cap.final. numer.42. de vsur. tamen procedit, si moderate percipiatur. Bal. in l.antiquæ post nu.2.vbi & Salic.C.de Velleian.hic autem dicitur lucrum transcendere summam, pro qua fideiussit, quo casu actus iste videtur omnino illicitus, & dānandus ex trad. in Summ.Armill.in verb.fideiussor. num.15.in Summ. Syluestr. sub eodem verb.nu.14. cum alijs allegatis.

4 Quia ad hoc fuit dictum secundum instrumētum continere plura pacta dicto Maximiliano fauorabilia, quæ in primo non erant posita, ita vt nō possit discerni, si, & quanta portio prætensæ remissionis tribuenda sit fideiussioni, nec etiam apparet quanta sit reductio, quia non probatur ad quam quantitatem ascendat iustus casalis affictus. Ille enim non bene deducitur a prima locatione, cum Domini multum suspicarentur de eius simulatione, vt in venditione, quæ sequi debebat reperiretur maius pretium, quæ simulatio vltra depositiones testium, multum verisimilis ex eo, quod vtrumque instrumentum fuit eodem die coram eisdem Notario, & testibus celebratum, ita vt sub vno, eodemque tractatu, vtrumq; conclusum videatur.

5 Nec releuant alia instrumenta locationum, quia per ea non probatur concludenter iustitia affictus. Bald.in l.secunda.num. 58.& sequent.C.de rescind. vend.Imol. in cap.cum causa. sub numer. 28. versic. an autem posset.de empt.& vendit.Alexan.in l.Falcid.§.corpora. numero tertio.ff. ad leg.Falcid. & eo minus probant, quia non percutiunt tempus locationis, de qua agitur, sed tunc de alijs temporibus. l. si voluntati. in fine.C.de rescinden.vendit.l.3.§.Diui fratres.ff.de Iur.fisci.Barto. in dicta l.2.vbi alij.C.de rescind.vendit.Imol.in dicto cap.cum causa, numero secundo. Socin.consil.48.numero secundo.in fin & numero sequent.libro quarto.Caput. decis. 264.numero nono. par. 3. & propterea alio non dicto, standum est secundo instrumento.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Romana Fideiussionis. Mercurij 20. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Fideiussor promittens soluere in euentum succumbentiæ, principalis conditione purificata tenetur.

SVMMARIVM.

Fideiubens sub conditione ea purificata tenetur nu. 1.
Fideiubens non tenetur, quoties mutatur iudex, res, vel actio.num. 2.
Fideiubens pro decreto faciendo a primo iudice, non tenetur pro decreto faciendo a iudice appellationis.nu. 2.
Actus præsumitur factus eo modo, quo fieri debebat.n. 3.
Causa originalis attendi debet.nu. 3.
Decretum non dicitur alteratum, quando est secundum formam decreti iudicis a quo.nu. 4.
Solutionis verbum pertinet ad quamcunque liberationem.num. 5.
Confessio de re quæ non est in potestate confitentis nō præiudicat.num. 6.
Impensa facit præsumere gratiam fuisse impetratam ad instantiam impendentis.nu. 6.
Gratia cum quis semel est vsus, non potest amplius cōtra eam venire.nu. 6.
Fideiussores non liberantur quando res non mutatur. num. 7.
Mutata dicitur res, quando de vna re acturus stipulatus est de alia.nu. 7.
Fideiussor nō tenetur quādo res est mutata, quia eius obligatio alteratur.nu. 7.
Fideiussor adhuc est obligatus etiam si soluatur species pro pecunia, & è conuerso, quando hoc fieri non est prohibitum.num. 7.
Contrahentes quod non dixerunt, nec nos dicere debemus. num. 8.

Fideiussor quando promittit pro decreto faciendo a iudice primæ instantiæ, non tenetur pro decreto faciendo a iudice appellationis, procedit in fideiubente coram certo iudice. nu. 9.

Sententia lata contra principalem in fideiussoribus iudicij, nocet ipsis fideiussoribus etiam non citatis. nu. 10.

Fideiussor iudicis fingitur condemnatus vna cum principali. nu. 10.

Citatus ad recipiendam rem cum protestatione, quod res stabit suo periculo, dicitur in se accepisse omne periculum. num. 11.

DECISIO LXX.

1 FVerat relaxatum mandatum per R. P. D. Littã contra Bartholomæum de Grassis pro summa Scutorum millium ad fauorẽ Georgij de Ferrarijs data cautione per Georgium de restituendo d. summam in euentum succumbentiæ ad omne mandatum Domini, cauerantque pro eo Garimboldus, & Guilelmus. sed quia Reuerẽdissimus Alexandrinus, coram quo causa appellationis a d. relaxatione mandati fuerat introducta, quod Bartholomæus solueret in tot libris iuxt. commissionem fel. rec. Sixti V. ante dictam relaxationem per Bartholomæum obtẽtam. Ideo post succumbentiam Georgij dubitaui an fideiussores tenerentur, & Domini vtraque parte audita affirmatiue resoluerunt, quia cum Georgius succubuerit obligatio fideiussorum est purificata. l. cedere diem. ff. de verb. sig. l. Thais ancilla. ff. de fideic. liber. l. legatum. C. de cond. insert.

2 Non obstat ꝙ mandatum fuit relaxatum in pecunia, & Reuerendiss. Alexand. illud reformauit, ꝙ solueretur in libris, & ꝙ fideiuss. non teneãtur quotiescunque mutatur Iudex, res, vel actio. l. non a Iudice. §. 1. vbi gl. & Doct. de Iudic. Rom. cons. 210. Rol. cõs. 58. n. 20. vol. 1. & in specie, ꝙ quotiescunque fideiussio datur pro decreto faciẽdo a primo Iudice fideiussores non tenentur pro decreto faciẽdo a Iudice appellat. l. cum apud. vbi Bart. n. 11. ff. Iudic. solu. Gabr. conclus. vltim. de fideiuss. in primo. cũ alijs per Thesaur. decis. 202. num. 1.

3 Nam ad primum rñdetur, ꝙ in hoc casu nec Iudex, res, nec minus actio fuit mutata. Nam quantum ad actionem hoc controuerti nõ potest, quantum ad Iudicem infra rñdebitur, quantum ad rem non adest difficultas, quia quicquid dicendum sit de mandato, nec decretum, nec fideiussio restringitur ad pecuniã, imo cum adesset cõmissio prædicta, ꝙ solueretur in libris ita deberet intelligi decretum, quia actus præsumitur factus eo modo, quo fieri debebat. l. miles. §. decem. ff. de re iud. Aym. cons. 91. nu. 8. Surd. cõs. 198. n. 15. & seq. & a primordio tituli posterior formatur euentus. l. 1. circa fi. C. de impon. lucrat. describt. lib. 10. l. filiasfamil. la 2. in prin. C. ad Maced. l. tutor datus. ff. de fideiuss. Aym. cõs. 144. n. 2. vbi, ꝙ originalis causa attendi debet, & d. cons. 91. nu. 9. præcedentia declarant ea, quæ sequuntur. l. si seruus plurium. §. fi. l. qui filiabus. in princip. de leg. 1. Paris. cons. 3. n. 37. & cons. 43. nu. 51. & seq. lib. 3.

4 Nec facit, ꝙ Reuerendiss. Alexan. declarauit solutionem esse faciendã. in tot libris, quod cũ esset iuxt. formam decreti R. P. D. Littæ, nihil fuit alteratum. l. 3. de leg. 1. l. iam dubitari. l. Cornelius. ff. de hæred. instituend.

5 Nec releuat ꝙ primo loco Bartholomæus susceperit terminum ad soluẽdũ in tot libris, & denuo susceperit terminum de soluendo simpliciter, absque alia mentione librorum, quia per hanc secundam susceptionem non declarauit se velle soluere in pecunia, verbũ. n. solutionis pertinet ad oẽm liberationẽ. l. solutionis verbum. vbi Bart. num. 1. vers. quandoq. ff. de solutionibus.

6 Minus etiam releuat, ꝙ Bart. fassus fuerit in commissionibus mãdatum fuisse relaxatũ in pecunia. qa commissiones nihil dicunt de decreto, sed solũ de relaxatione mandati, quæ dedit causam declarationi factæ pro Reuerendiss. Alexãd. & non decretum. Vltra, q ex hac confessione non põt probari concludẽter. d. relax. mand. in pecunia, quia hæc confessio nõ fuit Bartholomæi principalis, sed Procuratoris, quæ non potuit præiudicare Dño, quia non est de re quæ sit in potestate confitentis. Achil. decis. 4. de confess. & quamuis impensa faciat præsumere gratiam impetratam ad instrumẽtum principalis, qui cum fuerit ea vsus non potest contra ipsam venire, tñ dict. cõfessio, & acceptatio non facit, ꝙ omnes clausulę appositæ in gratia sint tales, quales pcurator expressit, præsertim quando qualitas expressa habet dubium iuris prout euenit in præsenti casu ex supradictis, & ita fuit resolutum in causa Conchen. Archipresbyteratus 28. Iunij 1594. coram Pegna.

7 Sed & si dict. decretum expresse loqueretur de pecunia adhuc fideiuss. nõ possent iuuari ex eo, ꝙ solutio fuisset facta in libris, quia nec res in hoc casu esset mutata iuxt. tex. in d. l. non a Iudice. ff. de iudic. nam vt bene declarat. glos. in ver. si quis alio iud. tunc res mutatur, quando de vna re acturus stipulatus est iudicatum solui, & postea egit de alia, & tunc fideiussor non tenetur, quia eius obligatio alteratur. At in casu isto non alteratur obligatio fideiussorum, quæ est de restituendo in euentum succumbentiæ, nam quãuis Bartholomæus soluerit. in tot libris hoc nihil ad fideiussores, sed solum ad Georgium, cuius respectu id fuit, quod Barthol. soluerit in specie, vel in pecunia, quando species dari potuit pro pecunia, vel pecunia pro specie. d. l. miles. §. decem. de verb. obligat. & hoc alias videtur sensisse Rota, vt per Cæs. de Grass. decis. 3. 8. & 10. de fideiussor.

8 Nec facit, quod fideiussores aliter non se obligassent nisi solutio esset facienda in pecunia, quia cum dicat fideiussio nec nos dicere debemus vt in his terminis dicit Rota apud Cæs. de Grass. loco pręcitato, ante num. 7.

9 Ad secũdũ, ꝙ dicebat, ꝙ fideiussores, qui dant pro decreto faciẽdo a Iudice primæ instantiæ nõ tenentur

tur

tur pro decreto faciẽdo a Iudice appellationis.l cum apud.ff. iud.sol.omisso, quod conclusio ista nõ ita destincte procedit, vt Caput. decis.64.alias 67. Incip. Angelus Episcopus.lib.2.manuscript Cæs.de Grass. decis.2.nu.7. de locat. Thessaur. decis.202. Respondetur, quod text. in d. l. cum apud.vt bene aduertit Thessaur.d.loco.nu.5.loquitur, quãdo fideiussio datur coram certo iudice, coram quo causa est terminãda hic autem causa erat iam finita per decretũ, & appellatum,& in executionem decreti data fideiussio ꝑ parte Georgij actoris, ita vt succumbẽtia expectetur coram alio Iudice,& vltra rationem, quæ hoc accidẽter suadet,cum non fuerit expressum nomen propriũ iudicis,hoc videtur concludere Aegid.decis.353.

10 Non obstat, quod isti fideiussores non fuerint citati, quia cum simus in fideiussorib. iudicij sententia lata contra principalẽ nocet fideiussori, ẽt nõ citato. Fingitur enim vna cum principali cõdemnatus Bal. in l.duob.§.igitur si quis. ff.de iureiur. Alex. in l. sæpe.sub num.7.ff.de re iudic.Surd.consil.271.num.3. & seqq.

11 Tandem non obstat,quod libri fuerint depositati in monte Pietatis, & ibi ab inũdatione aquarum deuastati,quia hoc prouenit ex mora Georgij, qui fuit citatus ad recipiendũ cũ protestatione, quod starent suo periculo,ideo dicitur in se omne periculũ suscepisse. Batt.in l.si is qui.ff.de acquir. rerum dominio.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Taruisina Parochialis. Mercurij 27. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Enumerantur plura, ex quibus beneficium non dicitur de mensa. Item quid importet donatio beneficij.

SVMMARIVM.

Possessio triennalis facit præsumi titulum.num. 1.
Beneficium vnitum non dicitur vacare.nu. 2.
Beneficium quod solet conferri non dicitur de mensa. num. 2.
Beneficium habens Rectorem perpetuum nõ potest dici de mensa.nu. 2.
Beneficia omnia,& præsertim curata,præsumuntur collatiua,& perpetua.nu. 3.
Beneficium non dicitur de mensa ex simplici subiectione.num. 4.
Donatio beneficij importat donationem iuris prouidendi de beneficio.nu. 4.
Ennunciatiua vnica non probat.nu. 5.
Ennunciatiua quæ proueniunt a personis interesse habentibus non suffragantur.nu. 5.
Status vltimus beneficij attendi debet ad effectum videndi,an beneficium cedat sub reseruatione. nu. 5.

DECISIO LXXI.

1 PRoposui dubiũ in decisione 11. Ianuarij præteriti reseruatũ, An constet de tali Iure Syluestri Carrarij, quod per eius obitum potuerit vacare Parochialis, de qua agitur, & Domini affirmatiue responderunt propter eius triennalem possessionem,de qua non ambigitur. Cassad. decis.2.in fi. & decis.3.num. 6. de causa possess. & propr. Mohed. decis.19.nu.1.de renunc.

2 Et ad id, quod obijciebatur, istam vti vnitam, & de mensa monasterij Sancti Marci Molianis non potuisse vacare per obitum Vicarij, cap. cum accessissent. de constit. Feder. consil. 187. & 210. Gemin. consil.86. numero quinto. Vitall. in clement. vnica. de offic. Vicar. dixerunt, quod vt fuit firmatum 8. Martij præteriti, beneficium hodie reperitur in statu collatiuo, & constat de pluribus collationibus Apostolicis, & Monialium, quæ excludunt intentionem ipsorum, quod sit vnitum, & de mensa, & Vicaria perpetua, ad earum institutionem, vt per Aretin. consil. 63. & fuit late deductum in Parmen. Prioratus 14. Aprilis 1606. coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna, non enim potest dici de mensæ Ecclesiæ habens Rectorem perpetuum. gloss. in clementina vnica.§. quidam etiam. in versicul.ad mensuram.de excessibus Prælat.& cuius fructus Rector percepit. dicta glos.Innocent. in cap.de Monachis. de præb.

3 Et multum mouebant Dominos tres sententiæ Rotales de anno 1523. ad fauorem prouisi Apostolici contra Moniales, nec non præsumptio, quam habent omnia beneficia, & præsertim curata, vt sint collatiua, & perpetua, vt fuit dictum in dicta Parmen. Prioratus.

4 Non obstant recognitiones, quæ dantur Monialibus, quia istæ inferunt ad subiectionem, subiectio autem non concludit beneficium esse de mensa, immo potius istæ solutiones de manu Rectoris receptæ persuadent beneficium non esse de mensa, quia si esset Rector ipse de manu Monialium reciperet fructus ad donationem habitam ab Episcopo, respondebant Informantes, illam loqui de alia Ecclesia Sancti Theonisti, quæ est in Ciuitate Taruisij, non de hac, quæ licet sit eiusdem Sancti Theonisti, est tamen in Diœcesi. Præterea vbi etiam loqueretur donare beneficium, est donare Ius prouidendi de beneficio. cap.dilectus. il tertio, de præben. priuilegia sunt in forma communi, & cum clausulis præseruatiuis, nec inferunt necessario ad vnionem minusque excludunt, quod beneficium sit collatiuum, sed solum indicium faciunt pertinentiæ collationis.

5 Non obstat enunciatiua de anno 1564. quia est vnica, & ob id non probat. Alexand. consil. 90. sub numer. 12. libro sexto. Fuit dictum in vna Sabinen. consi-

confinium 14. Octobris 1577. coram Illustrissimo Blanchetto, & saepius alijs, aliae autem cum sint modernae, & proficiscuntur a personis interesse habentibus, non suffragantur, vt fuit etiam consideratũ in dicta Parmen. Prioratus, praesertim attento vltimo statu, qui inspici debet ad effectum, vt videatur, an cadat sub reseruatione. Cassad. cons. 23. de pbēd. Simon. de reser. q. 70. fuit dictũ coram Reuer. Patre Domino meo Decano in Vacen. Beneficij 19. Nouembris 1599. in Taraconen. Sacristiae 9. Iunij. 1600. coram Reuerendo Patre, Domino meo Iusto, & in dicta Parmen.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana fructuum. Mercurij 11. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Fructus non debentur ex parapherno promisso Vxori in pecunia, nec in hoc aequiparantur bona paraphernalia, & dos.

SVMMARIVM.

Vsura dicitur, quicquid accedit quantitati promissae. num. 1.

Vsura dicitur, quicquid datur, vel promittitur ob dilatam solutionem. nu. 1.

Bona paraphernalia sunt distincta a dote, nec gaudent priuilegijs dotis. num. 2. vbi quod non possunt pro parapherno promisso mulieri in quãtitate percipi aliqui fructus, & num. 4.

Fructus dotis debentur propter onera matrimonij, & spectant ad maritum, qui illa supportat. num. 3.

Fructus bonorum paraphernalium non debentur marito in recompensationem onerum matrimonij, quando mulier fuit competenter dotata. nu. 3.

Fructus nõ debentur ex pecunia, quae inseruire debet pro parapherno quando promissio parapherni fuit facta ipsi mulieri. num. 3.

Augmenti idem iuris est, ac rei aucta, vbi non viget diuersa ratio. nu. 4.

Acconcium, ac alia quae dantur ob causam matrimonij, gaudent priuilegijs dotis. nu. 4.

Fructus bonorum paraphernalium de sui natura fructiferi non possunt per maritum in quoslibet vsus conuerti. num. 5.

Pecunia sterilis est, & nullos parit fructus. nu. 5.

Fructus indebitè percepti sunt in sortem imputandi. num. 5.

DECISIO LXXII.

1 Dominus Octauius Clementinus nuptui tradidit Dominam Flaminiam suam sororẽ Domino Ioanni Baptistae Mutino cum dote Scutorum decem millium, & vlterius promisit eidem Domino Flaminio pro suo parapherno Scuta 600. de quibus ipsa posset disponere, illisque vti, ac frui ad suum contentamentum occasione, & contemplatione dicti parapherni. Dominus Octauius soluit sub nomine fructuum magnam pecuniarũ quantitatem, excedentem etiam summam dictorum Scutorum 600. quos fructus indebitos praetendit in sortem imputandos, ideo dubitaui, An Domino Flaminio deberentur huiusmodi fructus? Et fuit resolutum non deberi, quia cum promissio sit in quantitate, quicquid illi accedit, vsura est. c. vsura. c. consuluit, c. quia plerique. 14. quaestione tertia. Purpur. consil. 117. numero 14. & quicquid ob dilatam eius solutionem fuit datum, aut promissum. glo. in l. fraudem. §. qui pro alio. in verb. ad comparandam. ff. de Iure fisci. Bald. in l. si pro mutua. ff. si cert. petat. Abb. in c. consuluit. nu. 7. de vsur.

2 Nec potest applicari, quod dicitur de fructibus dotis ex cap. salubriter. de vsur. tum quia bona paraphernalia sunt separata, & distincta a dote, nec gaudent dotis priuilegijs. Alexandr. consilio vigesimo septimo. numero vndecimo. libro quinto. Dec. consilio 221. Soc. iun. consil. 83. sub nu. 7. lib. 3.

3 Tum quia fructus dotis debentur propter onera matrimonij. dicto cap. salubriter. vbi Abb. in primo not. & alij. l. si marito. ff famil. ercifcund. & propterea sunt mariti, ad quem spectat supportatio onerum matrimonij. l. dotis fructus. ff. de iur. dot. secus est in fructib. paraphernalium, qui prout ipsa bona spectant ad vxorem, tam de iure, quã ex conuentione in casu nostro, in quo ita cõstituitur D. Flaminiae paraphernum, vt de illo possit suo arbitratu disponere, nec eius fructus debẽtur marito in recompensationẽ onerũ matrimonialium, praesertim qñ, vt in casu isto, mulier est cõpetenter dotata ad ipsa supportanda, vt per Bald. cons. 276. ante fi. lib. 3. eo minus debentur huiusmodi fructus, quia promissio dictorum Scutorũ 600. facta fuit ipsi Dominae Flaminiae, ad ea, quae in fortioribus terminis tradit Ruin. cons. 221. lib. 1.

4 Non obstat, ꝙ ex cõtrario dicitur, bona paraphernalia censeri partem dotis, seu appendicem, vel eius augmentum, & idem iuris esse de augmento dotis, ꝙ de dote ipsa, q̃a viget diuersa ratio, vt per Corn. cõs. 240. nu. 4. lib. 3. Bona paraphernalia sunt penitus separata, ac distincta a dote, nec appellatione dotis, aut dotalitij veniunt. Dec. consi. 521. numero tertio. praesertim in casu isto, in quo partes specificarunt quantitatem, & summam dotis, ex quo apparet promissionem Scutorum 600. separatim factam sub nomine dotis non venire, nec in illa contineri. Cephal. consil. 365. num. 35. & seq. Anan. Alexand. & alij in contrarium adducti loquuntur in acconcio, & cophanis, vestibus, & apparatibus, quae dantur

ob

ob causam matrimonij, & est diuersa ratio in huiusmodi bonis, ac in alijs paraphernalibus. Illa enim magis accedent doti, quam ista, vt per decisionem Thesaur. 195. ex aduerso allegatam, quæ hac distinctione vtitur.

5 Non ob. trad. per Bartol. in l. fin. C. de pact. conuentis. quod possit maritus fructus bonorum paraphernalium in vsus omnes conuertere, quia non inde sequitur, quod fructus isti debeantur marito, seu vxori tanquam ad onera destinati matrimonij supportanda, vt contingit in fructibus promissæ dotis, & loquitur Bartol. in fructibus perceptis ex bonis paraphernalibus de sui natura fructiferis, hic sumus in parapherno consistente in quantitate, & pecunia, quæ sterilis est, & nullos parit fructus. cap. ejciens, & ibi Archid. 88. distinct. Idem Archid. in capit. secundo. 14. quæstione tertia. & hic fuit conclusum, fructus istos non deberi Dominæ Flaminiæ, & propterea in sortem reputandos. l. in debitas. C. de vsur. Dec. consil. 116. post numer. 5. Riminal. sen. consil. 451. in fine.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Locationis Vineæ. Veneris 20. *Decembris* 1602.

ARGVMENTVM.

Locatio seu venditio, ex quibus dicatur facta ad corpus, vel ad mensuram, & qualem diminutionem importet dictio in circa.

SVMMARIVM.

Venditio an sit facta ad corpus, vel ad mensuram dignoscitur a verisimili mente contrahentium num. 1.

Venditio dicitur facta ad corpus quando est facta pro vnico pretio non distributo in singula partes. nu. 2.

Locatio dicitur facta ad corpus, quando fuit facta vnica solutio pro toto tempore affictus. num. 2. *vbi maxime concurrentibus alijs.*

Dictio in circa, excludit certam, ac determinatam quantitatem. nu. 3.

Dictio in circa capit defectũ decimæ, & aliquando quartæ partis, & hoc totum positum est in arbitrio iudicis. num. 3.

Interpretatio est facienda contra eum, qui se funndat in verbis instrumenti. num. 4.

DECISIO LXXIII.

1 CAesar, & frater de Turrianis locauerunt de anno 1699. Terentio Tarrubeo quandam eorum vineam petiarum 24. in circa cum cannetis, per annos quinque pro al... in totum Scutorum 1500. in quorum satisfactionem Tertius accollauit sibi tot debita dictorum de Turrianis, quæ ascendebant ad summam Scutorum 1245. in instrumento descripta, reliqua veró Scuta 255. promisit soluere, prout soluit infra certum tempus. Cum autem Dominus Terentius molestaretur a quibusdam creditoribus descriptis in instrumento, cœpit non solum se defendere sub prætextu, quod vinea non esset petiarum 24. prout enunciatur, sed etiam repetere partem soluti, dicendo esse locum remissioni ob defectum mensuræ, pro qua fuerunt electi periti, & causa coram Auditore Cameræ pendente, Rota consulta, fuit dubitatum, An locatio sit ad mensuram, vel ad corpus, & si ad corpus, an & quomodo sit facienda remissio? Et ad primam partem, quamuis non esset eius necessaria discussio, ex infra dicendis, tamen Domini resoluerunt esse ad corpus. Licet enim controuersia sit inter Doctores quando fuit cœptum a corpore, & immediatè non describuntur fines, sed prius fit mentio mensuræ, quàm finium, an locatio, seu venditio dicatur ad corpus, vel potius ad mensuram, tamen cum tota hæc materia pendeat a coniectura, & verisimili mente contrahentium. Alexand. consilio octauo. numero octauo. libro quarto. Iason. consil. 89. columna prima. versic. sed respondeo, & dicto libro primo. Meuil. consil. 38. numero tertio. Fuit dictum in una Romana affictus Casalis 27. Ianuarij 1588. coram Illustrissimo Blanchetto, & 17. Aprilis anni sequentis, coram Illustrissimo Platto.

2 Hic concurrunt multæ coniecturæ relatæ per Informantes, quæ ostendunt locationem esse ad corpus, inter quas est constitutio vnici pretij non distributi in singulas petias. Bartol. in l. Iulianus. §. si Titius. sub numero primo. ff. de actio. empt. Salic. in l. 2. sub numero tertio. versic. aut est facta venditio. C. de contrahen. empt. Ruin. consil. 83. in principio. libro primo. Paris. consil. 64. numer. 59. & 63. libro primo. Cagnol. in l. 2. sub numer. 186. versicul. & ratione. C. de rescindenda vendition. Concurrit etiam anticipata solutio Scutorum 1500. pro toto tempore affictus, partim in accollatione, partim in pecunia numerata, quæ respicit totum corpus, & diuisionem non recipit, quam coniecturam magni fecit Rota in dicta Romana affictus Casalis. Accedit etiam vna cum dicta constitutione, & solutione traditio rei, & possessio per tantum tempus, quibus cõcurrentibus esset inconueniens dicere, quod locatio esset ad mensuram, vt per Socin. iun. consil. 42. sub numero decimo septimo. libro secundo. Ruin. dicto consil. 83. num. 5.

3 Quo ad secundam partem Domini dixerunt, non esse locum remissioni, nec esse necessarium ingredi illam difficultatem, an & quando locatio est facta ad corpus, & enunciata mensura deficiens, sit diminuenda pensio. Primo quia locatores non sunt loquuti de certa, & determinata mensura, quando dixerunt

xerunt vineam petiarum 24. propter illam dictionē (in circa) adiectam. Ruin. conſ. 10. numero tertio. lib. 5. Cornel. conſil. 59. numero quinto. in fin. libro quarto. nec refert, quod dicitur, dictionem (in circa) modicum capere hoc eſt poſitum in arbitrio iudicantis. Alexand. conſil. 82. in fin. lib. 7. & modicus defectus eſt in decima parte, ita vt ſub dicta dictione (in circa) procul dubio veniat, vt per Corn. dicto conſil. 59. numer. 5. & 6. vbi etiam voluit, quod modica portio poſſit in quarta parte verificari. per l. ſi quis. C. de inoffic. teſtam. & quod dictio in circa capiat decimam partem, voluit etiam Bero. conſil. 85. nu. 4. lib. 1. vbi voluit conceſſionem bebulcarum decem in circa capere vndecim bebulcas, in caſu autem iſto, defectus non eſt vltra decimam, imo nec ad decimam aſcendit, cum iuſta menſuratione factam cum Vinea, computato illo exiguo ſolo, quod eſt intra ſepem, ſit petiarum 21. & ordinum 131. & propterea imputet ſibi Dominus Terentius, qui noluit aliquid certi quo ad menſuram ſtipulari. Corn. dicto conſil. 59. num. 5. in fin.

4 Quinimo dixerunt Domini eſſe in dicta menſura computandum ſolum extra ſepem, quod eſt de pertinentijs vineæ, imo coniunctum cum vinea vnum corpus cum ea conficit. quo ſolo computato, nil vel minimum, id eſt pauci ordines deficiunt. Non etiam videbatur inconueniens, quod ſub menſura enunciata veniant canneti, cum dictum ſit vineam petiarum 24. cum cannetis, verba dubia eſſent contra Dominum Terentium, qui ſe in illis fundat, interpretanda. l. veteribus. l. Labeo. ff. de contrahen. empt. Corn. in ſæpius alleg. conſil. 59. numer. 5. in fin. Non obſtat, quod appellatione vineæ non veniat cannetum a vinea ſeparatum, quia hoc procederet, quando non fuiſſet facta mentio cannetorum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bononien. Apothecarum. Lunæ 13. Ianuarij 1603.

ARGVMENTVM.

Ratificatio legitimationis inducitur ex ſola ſcientia abſq; contradictione, & ex multis alijs actibus. Item legitimatio non poteſt dici nulla ab alio quàm ab eo in cuius fauorem eſt nulla.

SVMMARIVM.

Legitimatio eſt actus concernens fauorem legitimati. num. 1.

Ratificatio in fauorabilibus ex ſola ſcientia abſque contradictione inducitur. nu. 1.

Scientia facti paterni in filio præſumitur tam ratione coniunctionis, quàm ratione cohabitationis. nu. 2. vbi maximè ſi factum ſit notabile reſpiciens perſonam ipſius filij.

Scientia præſumitur ex lapſu multi temporis. nu. 2.

Legitimationis ratificatio in filio probatur ex actibus, qui ad legitimos pertinent. nu. 2.

Legitimationis ratificatio ſufficit, quod fiat poſt mortem patris, num. 3.

Legitimationis ratificatio tacita ſufficit. nu. 3.

Legitimationis tacita ratificatio colligitur ex acceptatione legati facti a patre filio legitimato proportione legitimæ. nu. 4.

Legitimationem ratificare dicitur, qui hæreditatem tanquam legitimus adiuit, & qui donationem ſibi vti legitimato factam acceptauit. nu. 4.

Legitimationis ratificatio non trahitur retro, quando eſt nulla ex alio defectu, quam conſenſus legitimati. num. 5.

Fallit quando legitimatio non fuit ab initio omnino nulla, vtpotè, quæ habebat ſtatum implicitum validitatis. num. 5.

Præiudicium tertij non poteſt ab alio, quam ab ipſo tertio allegari. num. 6.

Legitimatio quæ tertio præiudicari poſſet, non eſt nulla, ſed illi non præiudicat. nu. 6.

Legitimatio vbi eſt nulla fauore legitimarum intelligitur ipſis declarantibus. nu. 6.

Legitimatio obtenta poſt mortem patris retrotrahitur vbi acceſſit conſenſus patris in vita. nu. 7.

DECISIO LXXIV.

1 QVoniam fuit in alia poſitione firmatum, legitimationem Philippi abſentis potuiſſe per eius ratificationem conualidari. Dubitaui, an conſtaret de ſufficienti ratificatione, & Domini affirmatiuè reſponderunt, quia cum legitimatio ſit actus concernens fauorem legitimati, Bald. conſil. 146. ſub numero octauo. libro primo. Iaſ. conſil. 125. columna ſexta. verſiculo tertio facit. libro quarto. cum multis, quos refert, & ſequitur Menoch. conſil. 19. ſub nu. 16. ſola ſcientia ipſius ſine contradictione ſufficit pro ratificatione. Bald. vbi ſupra. Rom. ſing. 594. Iaſ. in l. quæ dotis. ſub numero 7. ff. ſolut. matrim. Dec. conſil. 15. poſt numer. 7. & conſil. 367. ſub numero tertio. verſiculo ſuperius, & quando. Beron. conſil. 176. num. 6. & 26. libro ſecundo. Socin. iun. conſil. 97. num. 26. lib. 2. Boer. deciſ. 168. in fin. Couar. in epit. in ſecunda parte. cap. 8. §. 2. ſub num. 13. & tenuit Rota coram bon. mem. Orano in illa Peruſina bonorum de Vbaldis 27. Iunij 1586.

2 De ſcientia autem Philippi, Domini non dubitarunt, quia fuit impetrata a patre, & facti paterni notitia in filio præſumitur, tam ratione coniunctionis, quam ratione cohabitationis. Bald. conſil. 225. poſt numer. 2. libro tertio. Anchar. conſil. 170. numer. 7. Socin. conſil. 264. numer. 10. lib. 2. Ruin. conſ. 50.

consilio 50. post num. 17. lib. 1. præsertim facti notabilis respicientis personam, & statum ipsius Philippi, accedente longo temporis spacio, quod intercessit inter legitimationem, & mortem patris. Salic. in l. auctoritatem. in fine. C. vnde vi. Dec. consil. 186. nu. 12. circa med. & quia statim post mortem patris petijt supplementum legitimæ, & alia fecit, quæ naturalibus non conueniũt, sed pertinent ad legitimum.

3 Vlterius constat aperte de ratificatione post mortem patris, quæ secundum veriorem opinionem sufficit, vt concludit Ang. in sua disputatione, quæ incipit Nobilis quidam genere, quem refert, & sequitur Alex. consil. 139. sub num. 2. vers. & non impeditur lib. 1. Præpos. in c. tanta. 16. q. qui filij sint legit. Ias. consil. 156. col. 4. vers. item infans potest legitimari. lib 4. Ang. Aret. in §. fin. sub num. 8. vers. & aduertas. instit. de nupt. Dec. consil. 367. post numerum tertiũ. Ruin. consil. 119. nu. 5. lib. 1. & 72. num. 10. lib. 2. Socin. iun. dicto consil. 97. num. 27. & seqq. lib. 2. & tenuit Rota in dicta Perusina bonorum. Vbi pariter dicit, sufficere ratificationem tacitam, quod etiam voluit Bald. dicto consil. 146. sub num. 8. Dec. con. 367. sub num. 3. vers. superius. ex quo Socin. iun. vbi supra. num 29. Paris. consil. 5. num. 8. ad fin. lib. 1. Bero. consil. 171. nu. 5. libro 2. ex vulgata. l. Paulus. ff. rem ratam haberi.

4 Ratificatio autem tacita colligitur ex acceptatione legati apothecarum facti sibi tamquam legitimato pro portione suæ legitimæ Ias. consil. 184. colu. 5. in princ. vers. sed Cæsar ratificauit. lib. 2. Soc. iun. dicto consil. 97. num. 28. pro ut etiam ratificare dicitur legitimationem ille, qui tanquam legitimus hæreditatem adiuit. Dec. consil. 316. sub num. 1. vel 6. vers. cum ergo, vt narratur. Paris. dicto consil. 50. num. 8. in fin. lib. 2. & in acceptante donationem sibi vti legitimato factam tradit Bero. cons. 175. sub nu. 7. vers. sed in casu currenti. lib. 2. item ex transactione facta cum hæredibus patris, in qua asserit se legitimatum, & propterea sibi competere ius ad supplementum legitimæ, cum Apothecæ ad eius valorem non ascendant, & ob id fuit illi suppleta.

5 Non obstat, quod dicitur ratificationem istam nõ trahi retro, sed conualidare legitimationem ex tempore ratificationis, quia hoc procederet, quando legitimatio non tenuisset alio defectu, quam consensus legitimati. Ruin. consil. 70. sub num. 5. lib. 3. & non habet locum, quando actus non est omnino nullus à principio, sed habet implicitum statum validitatis, prout fuit resolutum in alia decisione, habere huiusmodi legitimationem Alex. consil. 78. nũ. 24. lib. 5. Dec. in l. quod initio. in fin. ff. de reg. iur.

6 Non obstat, quod non possit fieri retrotractio propter præiudicium, quod fieret tam filijs legitimis, & naturalibus hæredibus Iacobi, quibus erat ius quæsitum respectu residui prætensi supplementi quam filijs Philippi quibus ius erat quæsitum saltem in spe vigore substitutionis factæ ipsi Philippo in legato apothecarum, quia quo ad hæredes, quod hoc esset verum, procederet ratione eorum præ...dicij, & ipsis oppugnantibus Paul. de Castr. consil. 34. post numerum tertium. lib. 2. Ruin. consil. 85. sub num. 5. vers. 2. etiam dico. & num. seq. & consil. 93. num. 8. lib. 3. Paris. cons. 1. num. 152. lib. 2. nec possent substituti dare de iure ipsorum hæredum, quia legitimatio, seu retrotractio non est in substantia nulla, sed valet, licet quod ad extensionem præiudicij non afficiat hæredes. Ruin. consil. 81. sub num. 8. & dicto consil. 93. num. 7. & seq. lib. 3. Bero. consil. 177. num. 81. ad fin. lib. 2. Ant. Gabr. de legitimat. concl. 7. nu. 25. & debuisset præcedere eorum declaratio. Ruin. dicto consil. 93. sub num. 8. Ant. Gabr. vbi supra. nu. 26.

7 Præterea tam ratione substitutorum, quam hæredum, respondetur, cum legitimatio fuerit impetrata a patre, retrotractio non potuit impediri, nec ab hæredibus, nec a substitutis propter voluntatem patris, quæ legitimationi accessit. Bar. in l. Gallus. §. & quid si tantum. sub num. 14. ff. de liber. & posthum. Bald. cons. 58. sub num. 6. vers. tertij distinguunt. lib. 4. Socin. in dicta l. Gallus. §. si eius. num. 5. ante fin Gabr. consil. 103. num. 18. lib. 2. stante enim consensu patris, de cuius bonis agitur, non potest considerari aliquod alterius præiudicium. Socin. ibi, & fuit dictum in vna Romana de Ruscio 10. Ianuarij. 1602. coram Robusterio.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Ferrarien. Bonorum. Veneris 24. Ianuarij. 1603.

ARGVMENTVM.

Filia quæ renunciauit ad fauorem patris reseruato sibi iure succedendi non potest impugnare testamentum patris, & reseruatio operatur tantùm circa ius succedendi ab intestato competens, & plene de natura reseruationis, & quando tribuat, vel non tribuat ius reseruanti, & quãdo hęres in parte dato sibi cohærede conditionali eueniente conditione desinat esse hæres.

SVMMARIVM.

Renunciatio, quæ fit a filia ad fauorem patris respicit vtilitatem patris, ita vt pater possit de bonis suis ad libitum disponere, nec filia possit suum iudicium impugnare. num. 1. vbi maxime si pater renunciationem sit stipulatus pro se, & hæredibus.

Argumentum a communiter accidentibus validum est. pro coniecturanda voluntate disponentis. nu. 2.

Renunciationes a filiabus per patres procurantur, vt ipsi possint libere disponere de bonis proprijs tam in vltima voluntate, quam inter viuos. num. 2.

Verba,

Verba, quæ ex parte vnius sunt facultatiua, possunt ex parte alterius importare necessitatem nu. 3.

Verba, quæ necessitatem important debent ex natura actus intelligi. num. 3.

Dictio tamen est aduersatiua, & aduersatur in eodem genere, retentis eisdem terminis. num. 4.

Reseruatio nullum ius de nouo tribuit, sed quod prius cõpetebat, reseruat. num. 4.

Filia vbi renunciat hæreditati paternæ ad fauorem masculorum non loquitur pater masculis relinquere, sed potest testando illis præiudicare. nu. 5.

Amplia quod pater possit etiam filiæ præiudicare non obstante, quod in renunciatione illa sibi reseruauerit facultatem succedendi. nu. 5.

Renunciatio facta per filiam eam tantum excludit a successione patris, ita vt ex testamento capere non prohibeatur. num. 5.

Reseruatio intelligitur facta de eo, quod est renunciatũ. num. 5.

Reseruatio habet vim exceptionis, & propterea non debet egredi terminos renunciationis, quam moderat, & limitat. num. 5.

Renunciatio facta per filiam ad fauorem patris debet interpretari ne restringat, aut impediat liberam facultatem testandi. num. 6.

Reseruatio iuris succedendi apposita in renunciatione facta per filiam reseruat tantum ius succedendi competẽs ab intestato, nec tribuit aliquod ius nerum, & remanet tantum obstaculum renunciationis conseruando, nõ tribuendo ius succedendi, perinde ac si renunciatio nõ emanasset. nu. 6.

Determinatio plura respiciens æqualiter omnia determinat. num. 7.

Renunciationis vna pars aliam declarat. num. 7.

Hæres qui semel fuit non potest desinere esse hæres. nu. 7.

Superfluitas, vt euitetur, non est recedendum a natura rei. num. 8.

Reseruatio nihil operatur, vbi ius reseruanti non competit. num. 8.

Reseruationis natura ita conuenit, si ius reseruatum nõ subsistit nihil operari, quemadmodum aliquid operari, vbi ius reseruatum subsistit. nu. 8.

Hæredis institutio si sit dilata in tempus, vel conditionalis pendente tempore, seu conditione successio dicitur suspensa. num. 9.

Hæres conditionaliter institutus adueniente conditione vsque ab initio fingitur hæres. nu. 9.

Res, quæ fuerunt detentæ per defunctum, dicuntur remanere, & reperiri in illius hæreditate. nu. 10.

Alienandi facultas operatur, vt possit fieri alienatio etiã in præiudicium vocati. nu. 10.

Hæres pro parte si illi sit datus cohæres sub conditione pẽdente conditione dicitur hæres in totum, & adueniente conditione deficit esse in totum. nu. 11.

Hæres desinere esse quis potest ex causa superueniente. num. 11.

Hæres, cui datus est cohæres post mortem, licet in vita sit hæres in totũ, post mortẽ desinit esse hæres in totũ. n. 11.

DECISIO LXXV.

1 PRæsuppositis capitulis matrimonialibus initis die 27. Augusti 1598. & instrumento dotis subsequente 28. Mensis sequentis, fuit die 14. Ianuarij proxime præteriti coram Reuerendissimo Domino Pacen. disputatum, an Illustrissima, & Excellentissima Domina Anna reseruauit sibi solum ius succedendi ab intestato, vel potius sit vocata in defectum lineæ masculinæ, & Domini resoluerunt eum reseruasse sibi solum ius succedendi ab intestato, cui resolutioni, cum Domina Anna non acquiesceret, & placuisset Rotæ iterum illam audire, causa per me super eisdem proposita Domini informante tantum Serenissimo Duce Mutinæ, vnanimi voto perstiterunt in resolutis. Vera enim fuit hæc interpretatio, non minus menti partium, & naturæ actus, quam verbis congruere, quia cum huiusmodi renunciationes respiciant vtilitatem patris. Corn. consil. 291. post numerum quartum. lib. 4. Couar. in c. quamuis. in 3. parte in init. in vers. tertius est casus. de pact. in 6. & pater in eis tractat de sua successione ampliãda. Bal. consil. 439. num. 1. circa merd. vers. nam iste tractat. lib. 1. præsertim quando stipulatur renunciationem pro se, & hæredibus. Paris. consil. 26. num. 31. libr. 3. verisimilis mens ipsius esse intelligitur, vt possit de bonis suis pro libito suæ voluntatis disponere. Aym. consil 41. num. 1. vers. ratione, quia & filia nõ habeat recursum ad eius bona contra voluntatem infringendo, vel impugnando eius iudicium. Rot. dec. 4. iuxt. princ. vers. præsertim quia in dubio. de pact. in antiq.

2 Quod coadiuuatur arguendo a communiter accidentibus, prout fieri solet in coniecturanda, & præsumenda mente disponentis, ad not. in l. neque natales. C. de probat. Bald. consil. 70. num. 2. lib. 1. A communiter enim accidentibus, & secundum communem cursum, parentes, qui faciunt renunciare filias, id agunt, vt ipsi sint in libertate disponendi de bonis pro prijs tam in vltima voluntate, quam inter viuos, vt dixit Aym. consil. 289. sub num. 3. versic. 3. nos videmus, & experientia docet. Vnde non est credendum, quod voluerit Hercules secum pugnante renunciatione consequi libertatem certandi, & conuentione eandem sibi auferri. l. 3. de testam. milit. Hoc etiã demonstrant verba in Capitulis posita (possit, & valeat) quæ vt in decis. fuit consideratum, cum sint facultatiua, & nullum habeant adiunctum verbũ promiscuum, non possunt inducere ius nouum ad vocationem aliquam ad fauorem Dominę Annæ, per quã parentes obligarentur ad relinquenda illi bona sua.

3 Non obstat, quod verba ista licet ex parte Annæ sint facultatiua, ex parte tamen patris videantur importare necessitatem, iuxta trad. per Fortun. Garz. in l. Gallus. in princ. num. 78. ff. de lib. & posthum. quia esto, quod astringerent patrem, tamen in casu, & prout loquitur, nempe si intestatus decessisset, & extincta esset linea masculorum, ita vt esset obligatus, si inte-

intestatus mortuus esset,& extincta linea stare reseruationi,quam fecit Domina Anna, vt posset succedere ab intestato eueniente dicto casu.Imo etiam vbi essent verba necessitatis, vt quia dictum fuisset, debeat succedere, adhuc essent ex natura actus,qui gerebatur intelligenda de successione ab intestato. Ruin.consil.13.nume.4.lib.2. Menoch. consil.562. num.6.cum Bar. & multis alijs citatis ab Informantibus,præsertim quia verba ista sint posita consecutiue ad ipsam renunciationem ex his,quæ tradit Bero. cons.140.nu.40.lib.2.Non enim dubitare est, quin reseruatio ista referri debeat ad renunciationem, in qua de successione agitur potius,quam ad dotis constitutionem, quæ nullam habet cum successione affinitatem.

4 Fuit etiam ponderata illa dictio (tamen) quæ cũ sit aduersatiua,Bart.in l.1.num.4.ff.si quis ius dicenti non obtēp. Alex.consil.9.num.4.lib.7. Ias. in l.3. §.ex contrario.nu.4.ff.de acquir.possess. & aduersatur in eodem genere,& retentis eisdē terminis. Bart. in l.mariti.§.fin.ff.ad leg.Iuliam.de adulter.Alex.vbi supra.Socin.iun.consil.202.num.14.lib. 1. Vnde sicut renunciatio habet tacitam conditionem, si pater intestatus decedat,ita reseruatio, & quando verba capitulorum habuissent aliquam dubietatem,Domina Anna eam fuit interpretata in instrumēto subsequuto, in quo adhibito Iudicis decreto, & proximiorum consensu declarauit istam fuisse meram reseruationem, per illa verba(Reseruato tamen prout reseruauit, & reseruatum esse voluit).Reseruationis autem natura est nullum ius de nouo tribuere, sed quod prius competebat reseruare.Angel.in l.omnes. num.2.C.de præscript.30.vel 40.ann.Socin. consil. 287.num.2.lib.2.Aym.cons.289.nu.3.

5 Confirmatur hæc sententia, quia si quando filia renunciat hæreditati paternæ ad fauorem masculorum,non propterea cogitur pater masculis relinquere,sed potest testādo illis præiudicare.Ias.in l.fi. post nu.23.C.de pact.Dec.in l. pactum quod dotali. sub num.6.vers.nec obstat si dicatur pater. C. de collat. Aym. dicto cons. 289. sub num. 1. vers. ex præmissis. infertur.Fuit dictum in Romana de lante 13.Ianuarij 1578.corā Sāctissimo multo magis dicendū,quod hoc possit facere in præiudicium filiæ renunciantis, licet illi fuerit reseruata facultas succedendi,& in fortioribus terminis arguit Menoch. dicto consil. 562. sub num.9.ne alias in hoc sit melioris conditionis femina,quam masculus, & post renunciationem, quā ante,& sicut renūciatio,quam fecit Domina Anna, eam tantum excludebat ab intestato a successione parentum.Bald.in l.fin.sub num. 15. versic.tu dic, hoc verum, & ibi Dec. numero 25. C. de pact. Cuman. consil.48.ante fin.Ruin.consil.48. post nu. 8. lib. 1. ita vt ex testamento ipsorum capere non prohiberetur. Bart. in l.stipulatio hoc modo concepta. num. 4. Imol.sub nu.5.ff.de verb.oblig.Bald. consil.38. sub num.1.lib.2.cum multis cumulatis per Gabr.de iur. dot.concl.1.num.27.Ita dicendum, quod reseruando successionē intellexerit de ipsa successione ab intestato cū reseruatio intelligatur facta de eo, de quo est renunciatio.Cassad.consil.36.sub nu. 99. & sicut reseruatio declarat,quid in dispositione contineatur. Bald.consil.107.col.1.in fi.versic.præterea extensio. lib.2.Aym.consil.214. num. 14. ita e contra ab ipsa dispositione possumus arguere, quod in reseruatione comprehendatur, facit quia reseruatio huiusmodi habet vim exceptionis.Chassan.consil.55.num. 17. & propterea non debet egredi terminos renūciationis,quam moderat, & limitat Bart. in l. si eū. §. qui iniuriarum.ff.si quis caut. Dyn.in rubr.de reg.iur.in 6.circa fin.

6 Et ista interpretatio semper capienda est in huiusmodi reseruationibus, quia non solum est conformis dispositioni iuris communis, & consuetudini, sed etiam æquitati, ne impediat,aut restringat liberam testandi facultatem,vt late deducit Menoch.dicto consil.562.num.4.& 5. & quod pacta huiusmodi, & reseruationes contineant tantum ius succedendi,quod filiæ renuncianti competebat ab intestato, non autem ius nouum tribuat,tradunt Ang.in l. omnes circa prin.vers.in text.ibi, suo robore. C. de præscript. 30.vel 40.annorum Dec.consil.516.num.18.in fin. & seq.Ruin.consil.40.num.7.& 99.num. 10. libr.1. Socin.iun.consil.65.nu.79.lib.1.Cagn.in l. fin. sub num.171.vers.sic itaque pactum. C. de pact. cum alijs citatis per Informantes, remouent enim tantum obstaculum renunciationis conseruando,non tribuēdo ius succedendi, perinde ac si renunciatio nō emanasset.Chassan.super consuetud. Burgun. rubr. 7. in glos.ibi fil. ne luc. versic. aduerte quod si fiat Socin. iun.vbi supra facit, quod tradit Cuman. consil. 48. in fine.

7 Plurimum etiam mouit Dominos, quod ratione bonorum maternorum fuit cautum, vt ab eorum successione Domina Anna non censeretur exclusa nisi extantibus tantum masculis ex eodem matrimonio, quæ verba non exclusionis sunt præseruatiua, & important,quod illo casu sit sibi saluum ius succedendi ab intestato. Vnde dicere, quod etiam in bonis paternis actum sit de excludendo per renunciationem & de non excludendo per reseruationem,quia sub eadem dispositione bona paterna, & materna,ad l. iam hoc iure.ff.de vulg.& pupil.vel saltem,vt vna pars aliam declaret.l.vtrum.ff.de petit.hæred.l.1.ff. de reb. dub.maxime quia in bonis maternis præcessit dotatio,cuius occasione emanauit renunciatio. Verba etiam (pro eiusdem Dominæ Annæ parte, & portione) maxime suadent,quod de successione ab intestato sit conuentum, quia nulla potest considerari eius portio,nisi ab intestato,nec potest fieri,quod Dominæ Annæ constituat ius nouum succedendi ex contractu,& in sua portione, quia dicere eius portionē, est dicere portionem illi prius debitam nec potest cōsiderari certa portio in substitutione,cum successio ex arbitrio disponentis omnino non a lege proueniat.

8 Non obstat,quod ex aduerso dicitur superfluam, & inu-

& inutilem futuram fuisse reseruationem succedendi patri ab intestato, & nunquam habituram effectū, cum conferatur in tempus, quo iam bona erant effecta fratris, & in eius patrimonium translata, ac reperta in ipsius fratris hæreditate, & sic in casu, quo frater iam fuisset hæres patris, cuius nō poterat desinere esse hæres l. ei qui soluendo. ff. de hæred. instit. Primo enim dici potest, quod non est tanta causa fugiendæ superfluitatis, vt recedamus a natura reseruationis, quæ est, vt nihil noui inducat, vt sunt verba Alciati consil. 6. nu. 37. lib. 9. Nec est inconueniens, quod reseruatio nihil operaretur, vbi ius reseruandi non cōpetit. Aym. consil. 127. num. 7. in fine. & naturæ ipsius ita conuenit nihil operari, si ius reseruatum non subsistit, quemadmodum operari, si subsistit. Aym. consil. 15. sub nu. 2. versic. natura enim reseruationis. Et propterea Dec. Ruin. & alij supra citati in illa causa Nassiana maluerunt, reseruationem esse vanam, & inutilem, quam tribuere ius succedendi, quod ante renunciationem non competijsset, & dicit Iason in l. stipulatio hoc modo concepta. num. 18. ff. de verbor. obligat. quod si pater dotat filiam salua successione parentum, reseruatio nihil operatur, si nullum ius habeat.

9 Secundo respondetur, bona non fuisse effecta paterna, nec fratrem fuisse hæredē, quatenus capitur portio Dominæ Annæ ab intestato debita, & ab ea non erat Domina Anna omnino exclusa, sed successio erat suspensa, & dilata, vt per Aym. consil. 127. nu. 7. facit quod in feudo dicit Fulgos. consil. 8. col. 3. in princ. vers. & sane hæc sentētia foret humanior, quamdiu enim pendebat conditio, non poterant dici fratres hæredes pro dicta portione, sicut nec ipsa exclusa, quia quemadmodum defectus conditionis ex futuro euentu faciebat hæredes fratres in totum, ita purificatio eiusdem conditionis ex fictione retrotractiua faciebat illam hæredem vsque ab initio, in sua portione de ea, quæ de hærede puro, & conditionali, tradit Bart. in l. plane. §. si coniunctim. sub numero 2. versic. primo casu. ff. de leg. 1. Imol. in l. filius a patre. sub nu. 6. versic. tu potes dicere. de liber. & posthum. Alex. qui communem dicit, consil. 162. num. 5. lib. 2. Ruin. consil 97. num. 7. lib. 2. & isto casu bona possunt dici paterna iura, quia non transeunt in dominium fratrum, & fraterna ratione administrationis, quam interim habent fratres, vt dicit Bart. & alij qui supra, & potest dici desinere esse hæres frater adueniente conditione, qui retro non fuit, sed ipsa filia fingitur vsque a principio hæres. l. quod dicitur. ff. de testam. mil. Bart. in l. hæres ex dic. num. 3. ff. de hæred. institut.

10 Non obstant verba illa, (quæ remansissent in hæreditate vltimi morientis) quia in hæreditate reperiri, & remanere dicuntur etiam res, quę non fuerunt in dominio defuncti, sed fuerunt tantum detentæ Ang. in l. si de eo. §. si forte. in fine. Paul. de Castr. nu. 3. Imol. num. 4. Rom. num. 3. ff. de acquir. possess. & pro eis datur portio hæreditatis. l. item videndum. §. fin. cum aliquot legib. sequentibus. ff. de petit. hæred. Corn. cons. 207. post numerum primum. lib. 1. Non obstat, quod dum succedit filia in eo, quod remanet, clarum est, quod frater potest alienare, & per consequens res sunt in eius dominio, quia respondetur, quod reseruatio fuit limitata ad illud, quod superest, & propterea in eo tātum operari potest. Ias. in l. si fundum per fideicom. num. 20 ff. de leg. 1. Aym. consilio. 15. num. 5. Late Franc. Bec. consil. 34. num. 26. & habet implicitum consensum filiæ frater, vt de alijs bonis disponat inter viuos, & ex promissione huiusmodi potuit ille alienare, & disponere in præiudicium ipsius filiæ. l. sicut. §. venditionis. ff. quibus mod. pign. vel hypothec. sol.

11 Tertio, si velimus fratrem fuisse hæredem a principio in totum, & adiuisse totam hæreditatem, non erit inconueniens, quod renuncians post aditam hæreditatem vigore reseruationis succedere possit ab intestato, vt per Franc. Bec. in alijs alleg. consil. 34. vel 74 & ante eum Claud. Cant. consil. 19. nume. 19. & seq. isto enim casu fuit hæres, cum sua causa, ita vt eo decedente sine masculis, portio Dominæ Annæ ad ipsum deueniat, & purificata conditione frater non tā dicitur desinere esse hæres, quam fingi non fuisse, vt per Alber. in l. 2. num. 2. vbi etiam Bald. in 2. lect. ff. de pet. hæred. Gomez. var. resol. tom. 1. c. 2. sub num. 15. versic. sed ista opinio. Quia sicut lex dispensatiue permittit, quod in totum efficiatur hæres pendente conditione, & dubio euentu, ita etiam dispēsat, quod postmodum possit desinere esse hæres. Ruin. consil. 160. num. 18. in fin. lib. 2. & ex eo, quod superuenit ex causa de præterito, potest quis desinere esse hæres Ias. in dicto §. si coniunctim. sub nu. 19. vers. 1. quod est verum, quod præsertim in casu isto dici potest, in quo Dominæ Annæ contigit habere cohæredē post mortem, postquam reseruauit sibi hæreditatem pro sua portione post mortem vltimi descendētis masculi, iuxta text. singularem in l. filius a patre. in 2. respōso. ff. de lib. & posth. iunctis ibi not. per Ang. Imol. & alios citatos per Informantes, qui per illum text. volunt hæredem, cui datus est cohæres post mortem, licet in vita sit hæres in solidum post mortem desinere esse pro parte, & non habere locum regulā semel hæres. Ex quibus fuit conclusum, ff. Herculem noluisse sibi constringere facultatem testandi substituendo Dominam Annam, sed tantum eidem Annæ esse saluum ius succedendi ab intestato.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Interamnen. Bonorum. Lunæ 27. Ianuarij. 1603.

ARGVMENTVM.

Milites Hierosolymitani testari non possunt. Item priuilegium Pij IV. circa facultatem testandi

ſtandi conceſſam Cõclauiſtis non operatur circa inhabilitatem perſonæ Conclauiſtæ, ſed tantum circa bona eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

Milites Hieroſolymitani non poſſunt diſponere ne dum de bonis, quæ ad eos peruenerũt intuitu ſuæ religionis, ſed nec etiam de patrimonialibus cum ſint vere, & proprie religioſi. nu. 1.
Religioſi teſtari non poſſunt nu. 1.
Impedimenta, ſeu inhabilitates, vbi plures ſunt vna ſublata remanent aliæ. nu. 2.
Habilitatio in vno præſupponit habilitatem in alijs. numero 2.
Diſpenſatio non comprehendit caſum mixtum, & dupliciter prohibitum. nu. 2.
Facultas teſtandi de bonis eccleſiaſticis conceſſa Conclauiſtis per Pium IV. fuit reuocata per Pium V. nu. 2.
Conſtitutionis vna pars aliam declarat. nu. 3.
Verba generalia, ac vniuerſalia ita ſingula comprehendunt, ac ſi eſſent ſpecialiter omnia enumerata. nu. 3.
Bona acquiſita per religioſum cenſentur acquiſita ex bonis eccleſiæ per ipſum adminiſtratis. nu. 4.
Religioſus quicquid acquirit, monaſterio acquirere dicitur. num. 4.

DECISIO LXXVI.

1 CONtrà ſententiam Auditoris Cameræ opponebatur nullitas, & iniuſtitia. Quo ad nullitatem nihil fuit firmatum, ſed tantum dictum, eam eſſe iuſtam, quia milites Hieroſolymitani non poſſunt diſponere non ſolum de bonis, quæ ad ipſos peruenerunt intuitu ſuæ Religionis, ſed nec de patrimonialibus, aut aliũde quæſitis. Paleot. dec. 82. Caputaq. dec. 68. lib. 1. in manuſcr. & hoc non ſolũ ex diſpoſitione ſtatutorum dictæ religionis, ſed etiã iuxta iuris communis diſpoſitionem, quia ſunt vere, & proprie Religioſi. Abb. in c. 2. num. 3. in fin. de ſtat. Monach. & dicitur in dictis deciſionibus, & propterea teſtari non poſſunt c. cum ad monaſterium. in fi. de ſtat. monach. c. in præſentia. de prob. not. in auth. ingreſſi. C. de ſacroſanct. Eccleſ. Non enim habẽt nolle, & velle, quia in totum dependent a voluntate magni Magiſtri Mohed. dec. 10. in fin. de cauſ. poſſ. & propr. quæ eſt potiſſima ratio, quare Religioſi teſtari non poſſunt, vt Bald. in dicta auth. ingreſſi. in 2. not.

2 Non obſtat priuilegium Conclauiſtarum, quia habilitat tantum ad teſtandum ratione bonorum acquiſitorum intuitu Eccleſiæ, & ex reditibus Eccleſiaſticis. Nihil autem diſponit circa inhabilitatem perſonæ, & propterea non ſuffragatur militi, in quo concurrit duplex prohibitio, & ratione bonorum, & ratione perſonæ, vbi enim plura obſtant, ſi vnum remoueatur, alia remanẽt c. ex tuarum. de auth. & vſu pal. c. paſtoralis. de priuil. Gemin. conſil. 33. num. 8. Put. 199. in fin. libr. 1. & habilitatio in vno præſupponit habilitatem in alijs. c. non poteſt. §. illud, vbi Franc. & alij de præb. in 6. & quod in priuilegio dicitur de fructibus monaſterij præſupponen. terminos habiles, poteſt intelligi de ſæculari Clerico, habente Eccleſiam Regularem in commendam, non autem de regulari incapaci, cum nullibi legatur habilitatio perſonæ Regularis ad teſtandum, & diſpenſatio non comprehendat caſum mixtum, & dupliciter prohibitum. Put. dec. 39. lib. 3. & vbi ex facultate Conclauiſtis a Pio IV. indulta, potuiſſet miles Hieroſolymitanus teſtari, illa prout omnes aliæ facultates teſtãdi fuit ſublata per conſtitutionem Pij V. non enim dubitarunt Domini propter generalitatem verborum in illa comprehendi Conclauiſtas, qui non ſunt tales perſonæ, quæ indignat ſpeciali expreſſione, præſertim quia in alia parte ſuperius mentionem fecit de Conclauiſtis.

3 Nec obſtat, quod ex aduerſo dicitur hoc eſſe in illa parte, in qua reuocat priuilegia transferendi penſiones, & propterea quando Papa voluit reuocare priuilegia Conclauiſtarum, id expreſſit, quod vtique etiam feciſſet, ſi voluiſſet etiam reuocare ratione facultatis teſtandi, ad l. vnicam. §. ſin autem. C. de cad. tol. quia imo vna pars conſtitutionis aliam declarat. l. vtrũ. ff. de pet. hæred. l. 1. ff. de reb. dub. præſertim quia habetur relatio ad ſupra dicta per illa verba, vt ſupra conceſſas. Et contrarium poſſet procedere ſi Papa nõ fuiſſet vſus verbis generalibus, & vniuerſalibus, quæ ita ſingula comprehendunt, ac ſi eſſent ſpecialiter omnia enumerata. Oldrad. conſ. 322. nu. 2.

4 Non obſtat, quod conſtitutio loquatur de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis, & non de proprio labore, prout prætenditur eſſe iſta, quia vltra quod non probatur, quod ſint taliter quæſita, & in perſona præſertim religioſa, & profitenti cenſentur potius acquiſitã ex bonis Eccleſiæ, per ipſum adminiſtratis. ad trad. per Io. Andr. in c. 3. vbi Card. nu. 2. Abb. nu. 3. de priuil. cler. In perſonis Religioſis non eſt habenda talis diſtinctio, cum bona vndecunque illis veniant Eccleſiæ quæſita dicantur. c. 1. 18. q. 1. Gloſ. in c. 1. in gloſ. penult. de teſtam. & in Equite Hieroſolymitano tradit Paleot. d. deciſ. 82. Vnde ſi non erit locus conſtitutioni Pij V. intrabit diſpoſitio iuris communis, ſecundum quam nec teſtari, nec aliter diſponere poſſunt huiuſmodi milites, vt ſupra dictum eſt.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Romana Euictionis. Lunæ 17. Februarij. 1603.

ARGVMENTVM.

Pretium cenſus poteſt repeti ab emptore, non vti pretium, ſed vt intereſſe, vbi conſtat de non imple-

implemento contractus. Item emptor agit de euictione pro damnis,& interesse, etiamsi erectio non fuerit sequuta, vel sequuta solum in possessorio.

SVMMARIVM.

Exequutio dicitur cępta per carcerationem debitoris.numero 1.
Legitimatio personarum non est necessaria parte non opponente.num. 1.
Contractus nominati non resoluuntur propter non implementum,nec est locus pænitentiæ.num. 2. vbi quod debet agi ad implementum,& in defectum implementi ad damna,& interesse.
Census potest repeti ab emptore ob non implementum non vti pretium,sed vti interesse.num.2.
Mora censetur remissa per receptionem fructuum.nu.3.
Euictio dicitur satis sequuta, quando possessori res fuit ablata tam in possessione,quam in proprietate.nu.4.
Emptor potest agere pro euictione sequuta in possessorio tã tum ad damna,& interesse.nu.4.
Emptor ante sequutam euictionem de euictione agere nõ potest,licet possit agere,vt res libera tradatur,ita vt dominium ab ipso auocari non possit.nu. 5.

DECISIO LXXVII.

1 DOmini resoluerunt esse procedendum ad vlteriorem exequutionem,quia in commissione mandatur, vt constito de tribus conformibus,& quod sit cępta exequutio ad vlteriorem,& finalem exequutionem procedatur. Apparet enim de tribus sententijs conformibus ad fauorem Domini Sanctini, & de exequutione cępta per carcerationem Domini Octauiani,nec apparet de iniustitia dictarum sententiarum,quæ habeat impedire exequutionem,licet plura ex aduerso deducantur. Nam ad id,quod obijcitur Galeatium Fulgineum egisse tanquam hæredem Gallesi,& id non probasse,fuit respõsum non debuisse parte non opponente, & non negãte.glos.in l.1.in ver.filium.C. quorum bon. Bald. in l.non ignorat.nu.2.C.de his, qui accusare non poss. Lanfranc.decis.513.& exceptio, quod nemo audiatur,nisi docto de legitimo mandato respicit legitimationem personæ comparentis,non agentis.

2 Non obstat,quod Fulgineus non potuerit repetere sortem principalem, tum ex natura census, tum quia in contractibus nominatis propter non implementum non sit locus pænitentiæ.l.inciuile,& Bald. in princ.C.de rei vendic.l.non idcirco.C.de contrahenda empt. Doct.communiter in l.Iulianus. §. offerri.ff.de act.empt.quia non egit Fulgineus ad rescissionem contractus, nec via pęnitentiæ voluit ab eo recedere,sed egit ad implemendum, & in'd effectum implementi ad damna, & interesse, & loco interesse potuit petere sortem principalem census, non vti pretium,sed vti interesse.Bal.in l.traditio.in 4.quęst.nu. 7.C.de act.empt. Ruin.consil.141.num.9.prope fin. versic.& tamen etiam sub tali interesse.lib.1.Riminsen.consil.297.num.10.& seq. & fuit dictum in vna Romana dotis.11.Februarij.1583.coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino.

3 Et nihil facit differentia, quam conantur constituere Informantes pro Domino Octauiano. An sit promissa fideiussio pro sorte cẽsus, vel pro fructibus, quia in vtraque,si non præstetur,viget ratio pacti nõ seruati, propter quam intrat obligatio ad interesse. Non obstat,quod Galeatius exegerit fructus census non præstita cautione, & propterea videatur remissa mora ad decis. Reuerendissimi Alexandrini,in Beneuentana Exequutionis,quia hoc procederet,si voluisset Galeatius sortem, ex eo quod pro tempore, quo soluit, non præstitit fideiussionem, sed quia hoc pactum semper loquitur,nec est restrictum ad certum tẽpus pro vt in illa Beneuentana post solutiones receptas egit, vt præstaretur fideiussio pro futuris terminis,alias ad damna & interesse.

4 Non obstat,quod male fuerit condemnatus Dominus Octauianus,cum ad hoc non esset sequuta euictio per solum mandatum de associando, quia Domino Sanctino fuerat domus ablata. Vnde dicitur satis euicta,cum dicatur res euicta, quando possessori fuit ablata l.si seruus vẽditus.§.1.& l.habere.ff.de euict. & datur actio emptori,tam quando euicta est possessio, quam quando proprietas, vel dominium ablatũ fuit.l.emptorem.§.idẽ Neratius.ff. de act. empt. vbi Castr.hoc expresse not.l.datio.in princ.eo. tit. Bero. consi.158.nu.34.lib.1.aut saltem negari non potest, quin etiã pro possessione euicta potuerit agi ad damna,& interesse. Cephal, qui alios allegat consil. 168. num.22.

5 Præterea quamuis ante euictionem sequutam regulariter de euictione non agatur.l.euicta. vbi gl. ff. de euict.l.qui rem.C.eodem,tamen cum domus esset emphyteotica, & sciret Octauianus potuit agere, vt sibi libera traderetur. Alex.cõs.67.circa princ. lib.3. Dec.cons.483.nu.18.dec. Pedem 24.nu.4. & debet ita dari,vt dominium ab ipso auocari non possit, vt fuit dictum coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino,in vna Romana census,15.Martij.1579.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Casalis.Veneris 21.Februarij 1603.

ARGVMENTVM.

Venditor, qui tenetur rem venditam vacuam tradere,an teneatur eam vacuam tradere a conductore.

SVM-

SVMMARIVM.

Venditor tenetur tradere emptori rei emptæ possessionem vacuam, & possessio dicitur non vacua, non solum quãdo alius possidet: sed quando est in possessione, et detinet. num. 1. & nu. 2. vbi id intelligitur, quando ius detentoris est potentius iure emptoris.

Fallit vt respectu iuris conductoris non teneatur venditor tradere rem vacuam, nisi promisisset tradere vacuã, liberam, & expeditam. nu. 2.

Fallit secundo quando emptor habuit notitiam locationis alteri factæ nu. 3. & num. 4. vbi quod sufficit scientia locationis in genere absque scientia hypothecæ.

Verba generalia idem sunt, ac specialia, quando non possunt verificari in alio, quam in casu, de quo agitur. numero. 1.

Instrumentum quod non dicit, nec nos dicere debemus. numero 2.

Emens scienter rem aliquo onere affectam ius tantũ venditionis emisse dicitur. num. 3.

Emens scienter rem alienam non agit de euictione, licet euictio sit de natura venditionis. num. 3.

Fallit quando emptor sibi expresse cauit de dicta euictione. num. 5.

Scientia instrumenti infert ad scientiam eorum, quæ de consuetudine in instrumentis apponi solent. nu. 4.

Verbum, prædicta, est relatiuum ad supra expressa. nu. 5.

Omissum consulto videtur, quod non fuit in Instrumento appositum. num. 6.

DECISIO LXXVIII.

1 PRætendebat Dominus Fabricius Dominum Maximilianum teneri tradere sibi possessionẽ vacuam, & liberam etiam a conductione Domini Marij Fani tam ex legis dispositione, quam ex forma conuentionis. Lex. n. statuit possessionem emptori tradi vacuam. l. 2. §. vacua. & l. 3. §. 1. ff. de act. empt. & dicitur non vacua, non solum quando alius possidet, sed quãdo est in possessione, & detinet, vt dicitur in dicto. §. vacua. & declarat ibi glos. & Bart. in l. non idcirco. in verbo in vacuã. C. de fid. Instr. & Dominus Fabricius non contentus dispositione legis expresse inter alia stipulatus fuit liberã ab omni prætensione Domini Marij, & cũ ista verba generalia nõ possint verificari in alia prætensione, quam cõdictionis, perinde est ac si in specie promisisset liberari ab ipsa conductione. l. 2. ff. de liber. & posthum. l. si domino. vbi Bart. & alij. ff. de leg. 1. glos. in c. ex parte. il primo. in glos. fin. & ibi Abb. de off. deleg.

2 Sed his non attentis Domini contrarium consueuerunt, quia nullibi in instrumento legitur, quod Dominus Maximilianus teneatur tradere Casale liberũ, & expeditum a locatione Domini Marij, & quod non dicit instrumentum, nec nos dicere debemus. l. si vero. §. de viro. ff. solut. matr. l. fideiussores magistratui. ff. de fideiuss. Curt. sen. consil. 78. col. 6. versic. nec etiam nos. Non obstat, quod dicitur id esse de iure, quia imo licet de iure cogatur venditor tradere rem vacuam, hoc tamen non intelligitur respectu iuris cõductoris. Ias. in l. in conuẽtionalibus. §. si quis vacuã. in princ. ff. de verb. oblig. nisi dixisset vacuam, liberã, & expeditam Imol. ibi in versic. si autem quis promitteret. Ias. sub nume. 2. vbi dicit, quod ista verba non sunt superflua, sed vnumquodque operatur. Hæc autem verba in instrumento non legũtur, & ad id quod dicitur deberi vacuam etiam a detentore, vt in dicto. §. vacua, respondetur illud procedere, quando ius detentionis esset potentius iure emptoris, prout in casu dicti §. vacua. in creditore misso in possessionem ex primo decreto. Angel. Imol. Alexand. & Ias. in d. l. in conuentionalibus. §. si quis vacuam.

3 Præterea non procedit propter scientiam, quam habuit Dominus Fabricius de huiusmodi locatione. l. 1. in fin. ff. de act. empt. bene per Gozad. consil. 24. num. 7. Bero. conf. 2. nu. 12. & 15. lib. 1. cum alijs per Surd. dec. 265. sub num. 28. Facit l. si in venditione. in princ. ff. commun. præd. & quod dicitur de emente scienter rem alienam, qui non agit de euictione l. si fundum sciens. C. de euict. l. si a matre. C. de iur. dot. l. si fratres, & ibi not. C. commun. vtr. Iud. licet euictio sit de natura emptionis l. non dubitatur. vbi Bal. C. de euict. Bart. in l. qui concubinam. §. si hæres. ff. de leg. 3. Aret. in §. actionum. num. 22. instit. de act. Emens enim rem aliquo onere affectam scienter ius tantum venditoris emisse dicitur. l. qui tabernas. ff. de contrah. empt. glos. Cyn. & Bald. in l. 1. C. si pignus pignori datum sit Alex. in l. si domus §. fin. nu. 4. vbi & Ias. num. 24. ff. de leg. 1. Gozad. vbi supra, & fuit resolutum in Tiburtina Castri Sancti Poli coram Illustrissimo Plato.

4 Non obstat, quod dicitur non sufficere scientiam locationis, cum requireretur etiam scientia hypothecæ, cum ex sola scientia locationis obligetur emptor ad eius obseruantiam, & hypotheca, aliæque clausulæ ad eundem finem non obligẽt creditorem in plus, nec augent obligationem, quæ oritur ex sola sciẽtia, vt in terminis per Surd. in decis. 265. num. 37. & seq. & quod sufficiat scientia in genere, rem esse alteri locatam, trad. Bero. dicto consil. 2. num. 17. Imo ex quo sciuit fuisse factam locationem, & instrumentum ex intimatione, & inhibitione sibi facta ad instantiam Domini Marij cogitare etiam potuit de hypotheca, quæ apponi consueuit, vt in his terminis per Natt. cõsil. 426. num. 16. in fin. & saltem ex indicatione instrumenti de facili potuit scire, & propterea eum non excusat ignorantia. Bald. in l. si duo. nu. 1. ff. de acqu. hæreditate.

5 Non obstat, quod etiam data scientia perfecta adhuc teneatur Dominus Maximilianus, qui sibi expresse cauit super cõductione Domini Marij, l. apud Celsum. §. Labeo. ff. de dol. except. Aym. conf. 64. sub num. 4. Purpur. conf. 87. num. 2 quia promissio de liberando emptorem a prætensionibus Domini Marij non restringitur per illa verba subsequentia prædictã possessionem

possessionem impedientium l. & si adijciatur. ff. pro socio. Ruin. consil. 197. num. 7. lib. 1. præsertim cum dicatur prædictam possessionem, & sic relatiue ad dicta superius. Bero. consil. 132. num. 7. lib. 3. Nam Dominus Marius non vult impedire possessionem Domini Fabricij, nec illam interuertere, sed potius paratus est eam adiuuare ipsum recognoscendo possessorem, & Dominum, & superius vt dictum est, fuit factũ de simili possessione, non de vacua, libera, & expedita, quæ verba cum in alijs Instrumentis apponi solebant, non videntur hic gratis omissa.

6 Ad ea, quæ dicuntur circa capitula sufficit dicere, quod non sunt producta, & quando esset aliquid dictum in ipsis, cum non fuerit in Instrumento appositum, prout alia videtur consulto omissum c. ad audiẽtiam. de decim. vltra quod esset videndum, an in dictis capitulis adsit promissio dandi liberam, & vacuã possessionem, quia verba videntur ibi apposita conditionaliter, non dispositiue. Cetera visa sunt Dominis parum vrgere, & bene tolli per Informantes pro Domino Maximiliano.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Cremonen. Iurispatronatus. Mercurij 26. Februarij. 1603.

ARGVMENTVM.

Attentata possessio debet sequestrari, si non ad instantiam partis, saltem ex officio iudicis, & quando censeatur renunciatum priuilegio attentatorum ex eo, quod attentans fuit admissus ad probandum bonum ius suum, & illud probauit, & an possit dari de attentatis stante clausula appellatione remota, & clausula sine retardatione exequutionis literarũ Apostolicarum.

SVMMARIVM.

Possessio attentata debet sequestrari. nu. 1.
Clausula constito facit exequutorem mixtum. nu. 1.
Appellari potest a sententia mixti exequutoris. nu. 1.
Exequutio facta pendente termino ad appellandum est attentata. nu. 1.
Attentatorum priuilegio renunciatum censetur quando attentans fuit admissus ad probandum bonum ius & illud probauit. nu. 2.
Declara primo procedere in eo, qui patitur sententiam transire in iudicatum. num. 2.
Declara secundo, non procedere, quãdo ille qui passus est attentata, causam super eis commisit. nu. 2.
Attentata, vbi non possunt reuocari ad instantiam partis, debent reuocari ex officio iudicis. nu. 2.
Clausula appellatione remota habet locum vbi iudex procedit seruata forma commissionis, & partem non grauat. num. 3.
Clausula sine retardatione exequutionis literarum Apostolicarum operatur, vt iudex ad quem non det impedimentum iudici a quo, sed non efficit, quod non possit dari de attentatis. num. 3.

DECISIO LXXIX.

1 Domini dixerunt constare de attentatis, & propterea auocandam, & sequestrandam esse possessionem iuxta obseruantiam Rotæ. Cassad. dec. 3. nu. 7. de rest. spoliat. Caput. decis. 157. par. 3. Fuit dictum in vna Mediolanen. Parochialis 27. Iunij 1587. coram Illustrissimo Platto, & sæpius in alijs. Nam de attentatis non videtur dubitãdum, quia Ordinarius Cremonen. non erat merus, sed mixtus exequutor, propter clausulam constito de iure patronatus ex fundatione, & dotatione, & dummodo non sit alteri ius quæsitum, & cum narratiua, quod erat præsentatus a medietate patronorum, & ab eius sententia dabatur appellatio, vt fuit dictum in illa Alleuien. attẽtatorum 20. Decembris 1593. coram Domino Decano, & propterea exequutio facta, pendente termino ad appellandum est attentata. Ant. Ang. dec. 3. Chissanen. dec. 1. fuit dictum in vna Toletana Cappellaniæ coram Oradino 9. Iulij 1567. & in causa Toletana beneficij 26. Iunij 1595. coram Illustrissimo Blanchetto, & decisio, quæ allegatur in contrarium in causa Hipporigien. coram Bubalo fuit sæpe allegata, & reiecta in his terminis.

2 Non obstat, quod quando attentans fuit admissus ad probandum de suo bono iure, & illud probauit, videatur tacite renunciatum priuilegio attentatorum, quia vltra quod videtur procedere in eo, qui patitur sententiam transire in iudicatũ, vt per Cæs. de Grass. dec. 2. de appell. & in his terminis loquitur decisio Crescentij ex aduerso allegata, non habet etiam locum, quando ille, qui passus est attentata, dederit de attentatis, & causam super eis commisit, quia tunc licet patiatur discuti de bono iure, nihilominus est super illis attentatis audiendus. Lãcellot. de attent. lit. pend. limit. 15. num. 14. & in omnem euentum, si nõ ad instantiam partis, saltem ex officio iudicis veniret exequutio reuocanda, & sequestranda possessio. Lancell. vbi supra num. 22. Cassad. decis. 3. num. 3. de restit. spol. nec attentans gaudeat cõmodo vitiosæ possessionis. Archid. in c. qui res. nu. 9. vers. ex quibus iuribus 11. qu. 1.

4 Non obstat clausula appellatione remotã, quia intelligitur quando Iudex processit seruata forma commissionis, & partem non grauat. c. pastoralis. & ibi Doct. de appell. non etiam obstat clausula sine retardatione exequutionis literarum Apostolicarum, posita in commissione appellationis quia hoc operatur, vt iudex ad quem non det impedimẽtum iudici a quo, sed non efficit, quod non possit dare de attentatis, si commit-

committatur, quod aperte probatur ex ipsa commissione, in qua conceditur expresse facultas reuocandi attentata.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Rauennaten. Fructuum Dotis. Veneris 28. Februarij. 1603.

ARGVMENTVM.

Fructus dotis, quando debeantur post dotem exactam, & quando per taciturnitatem multi temporis censeantur remissi.

SVMMARIVM.

Statuti a dispositione non est recedendum. nu. 1.

Fructus dotis non debentur post dotem exactam tanquã accessorij ad dotem ipsam, & officio iudicis debiti. numero. 2.

Contrarium vero firmatur. nu. 2. maxime in fructibus debitis condictione ex statuto. ibid.

Fructus vbi sunt iure actionis debiti non praeiudicat quo ad eos receptio sortis principalis. nu. 2.

Fructus possunt peti non obstante receptione sortis principalis, quando sors principalis fuit recepta cum protestatione. num. 3.

Fructus dotis per taciturnitatem longi temporis censentur remissi, quod longum tempus debet saltem esse decennium a die morae. num. 4.

Fallit in fructibus debitis conditione ex statuto. numero 4.

Fallit secundo, in eo, qui saepius fructus petijt, & protestatus fuit. num. 4.

DECISIO LXXX.

1 Domini vnanimiter cẽsuerunt deberi Equiti Antonello fructus dotis ad rationem septem pro centenario iuxta formam statuti Rauennatensis, cum enim habeamus dispositionem statuti a Sede Apostolica confirmati clarã, ab ea non est recedendum l. ille aut ille §. cum in verbis. ff. de legat. 1. Capr. consil. 52. nu. 3.

2 Non obstat, quod post dotem exactam non debeãtur fructus tanquam accessorij ad dotem ipsam, & officio iudicis debiti, iux. late trad. per Gabr. consilio 145. lib. 2. quia contrarium tenet Bal. Nouel. de dot. par. 2. nu. 11. Io. Lopez in c. per nostras. in 6. notab. §. 8. nu. 6. & alij, quos sequuta est Rota in causa Romana consignationis depositi 24. Maij 1595. coram Reuerendo Patre Domino meo Pegna, in qua fuit plene haec materia discussa, & sine difficultate in casu nostro procedit, quia cum fructus debeantur condictione ex statuto. Paul. de Montepico. consil. 19. numer. 13. quando iure actionis sunt debiti, non praeiudicat receptio sortis principalis. Doct. in l. centum Capuę. vbi Ias. numero sexto. versic. vltimo aduerte. ff. de eo, quod certo loco cum alijs per Rim. iun. consil. 67. sub num. 28.

3 Accedit, quod Eques Antonellus recepit dotem cum protestatione fructuum, cui aduersarius non cõtradixit, ita vt per receptionem sortis non fecerit sibi praeiudicium quo ad fructus. Ias. de communi in l. fi. sub n. 4. versic. quid tenendum. ff. de eo quod cer. loc.

4 Non obstat, quod per taciturnitatem longi temporis videatur remisisse, ex doctrina Bald. in consil. 474. lib. 3. quia vltra quod eius opinio est multum cõtrouersa, quicquid sit de eius veritate, non potest habere locum in casu isto, quia fructus sunt debiti condictione ex statuto. Paul. de Montepico, dicto cons. 19. num. 13. qui etiam loquitur, quando statutum nõ solum marito, & Vxori, sed etiam alijs concedit actionem prout statutum Rauennaten. Vlterius non potest applicari dictum Bal. quia negatur in facto, quod effluxerit decennium a die morae. Dec. cons. 570. sub numero sexto, versic. 2. respondetur. Natt. consilio 495. numero tertio. Grãmat. decis. 70. num. 2. in fin. Praeterea opinio Bald. fundatur in tacita remissione, & praesumpta donatione, vt ipsemet dicit, & trad. Dec. vbi supra sub num. 5. vers. 3. potest responderi. Alciat. praesumpt. 32. reg. 1. Gram. dicta dec. 70. nu. 3. & probat text. adductus per Bal. in l. cum quidam. §. Diuus. de vsur. ibi (vt gratior apud eum esset) & habet locum in eo, qui tacet, nec aliquid protestatur. Dec. vbi supra, versicu. quarto considerandum. Grat. consil. 57. num. 6. lib. 1. & propterea praesumptio cessat in Equite de fructibus cõsequendis saepius protestante.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bracharen. Beneficij. Lunae 3. Martij. 1603.

ARGVMENTVM.

Lis vt inducta dicatur, requiritur commissio vna cum citatione reproducta, & vt dicatur inducta contra non nominatum in commissione vigore clausulę omnesque alios, non requiritur expressio in prima citatione. Item ex quibus probetur negatiua iuris, siue non ius alicuius. Et per quẽ habeat probari negatiua residentię Episcopi ad effectum excludendi alternatiuam, & alia plura deducuntur circa gratiam si neutri.

SVMMARIVM.

Lis ad effectum gratiæ si neutri requiritur de tempore impetratæ gratiæ. nu. 1.
Lis non inducitur ex sola impetratione commissionis, cum vlterius requiratur citatio reproducta. numero. 1.
Clausula omnesque alios operatur, vt possit citari etiam non comprehensus in commissione. nu. 2.
Lis ut dicatur inducta contra nõ nominatum in commissione vigore clausulæ omnesque alios, requiritur quod sit nominatus in prima citatione. nu. 3.
Contrarium vero quod non sit necessaria expressio vt possit fieri citatio in partibus. nu. 3.
Commissio suffragatur etiam tertio venienti ad causam in statu, & terminis. num. 3.
Citationis exequutio iustificatur ex comparitione citati, & productione mandati num. 4.
Regula Cancellariæ 31. de commissionibus causarum literis non expeditis non habet locum, vbi fuerunt expeditæ literæ gratiæ principalis. nu. 5.
Gratia si neutri literæ sufficit quod expediantur, quando petitur illius Canonizatio. nu. 5.
Negatiua iuris siue non ius alienius probatur ex inspectione actorum. numero 6. vbi etiam si causa sit in prima instantia.
Alternatiua non suffragatur Episcopo non residente. numero. 7.
Negatiua residentiæ ad effectum excludendi alternatiuam Episcopi debet probari per allegantem. numero. 7.
Deuolutio collationis iuris patronatus non habet locum stante lite inter patronos, & inter præsentatos. numero. 8.

DECISIO LXXXI.

1 DVbitaui, an gratia si neutri Domini Matthiæ sit iustificata, & omissis alijs narratis, & præsertim iustificatione valoris, quę particulari dubio erit discutienda, fuit tantum actũm de lite, & non iure Gasparis, & conclusum quo ad vtrumque caput gratiam esse iustificatam, nam quo ad litem, quæ requiritur de tempore impetratæ gratiæ, Rebuff. in prax. in tit. de rescript. si neutri. num. 15. Sarn. de ann. quæst. 28. versic. præterea, quando ea non posset deduci ex commissione Matthiæ super nullitate processionis Gasparis directa Reuerendo Patre Domino meo Sacrato, quia ex sola impetratione commissionis non inducitur lis aduersus eũ, cõtra quę fuit impetrata, cum requiratur vlterius citatio reproducta clem. fin. & ibi not. vt lit. pend. Rota decis. quarta in fin. eod. titulo in antiq. Dec. consilio 460 num. 28. Cassad. decis. prima nu. 4. vt lit. pend. Fuit dictum in Cõchen. Euictionis 22. Martij 1599. coram Orano.

2 Et licet Dominus Matthias replicet satis probari citationem ex productione mandati in causa, tamen in hoc non est laborandum, quia ratione commissionis coram me productæ, satis apparet de lite, vigore enim clausulæ, omnesque alios &c. potuit Cæsar citari Abb. in c. veniens il secundo, numero 8. de testamentis. Put. decis. 25. de Iudic. Mohed. decis. 5. eod. tit. & fuit resolutum in causa Caputaquen. beneficij 27. Nouembris 1599. coram Bubalo, & in vna Regien. Canonicatus coram Illustrissimo Mellino 26. Ianuarij 1596. propterea cum adsit citatio vigore huiusmodi commissionis contra Gasparem personaliter exequuta die octaua Iunij, & ante gratiam si neutri, & postea 19. Octobris fuerit exhibitus processus cum exequutione citationis, non videtur de lite dubitandum præsertim concurrentibus etiam actibus positiuis procuratoris Gasparis ante gratiam si neutri.

3 Ad decis. Cresc. 3. de dilat. in contrarium allegatam, quod ad effectum litis requirebatur Gasparem nominatum fuisse in prima citatione, fuit dictum illam non seruari, quia Rota seruat non esse necessariã expressionem in prima citatione, & posse fieri in partibus. Cassad. dec. 2. de dol. & contum. & commissio suffragatur etiam tertio venienti ad causam in statu, & terminis Put. dec. 385. libro primo. Achill. decis. secunda, vt lit. pend. & quod illa decisio non seruetur fuit dictum in causa Bononiensi de Ponticulo 22. Martij 1574. coram Robusterio, vltra quod illa non est decisio Rotæ, sed opinio ipsius Crescentis.

4 Et licet huiusmodi citatio negaretur ex parte Gasparis, tamen Dominis oculata fide apparuit esse verum, quod vltra citationem vigore compulsorialium, coram iudice compulsore adest etiam relatio citationis vigore commissionis ad comparendum in Curia, nec fuit habita consideratio eius, quod ex aduerso dicebatur, rationem Notarij non habere testes, quia vltra quod non est verum in facto ex productione mandati in causa, & ex comparitionibus Procuratoris satis iustificatur exequutio citationis, vt fuit dictum in Mediolanensi Matrimonij. 30. Februarij. 1584. coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino.

5 Non obstat regula 31. de commissionibus causarum literis non expeditis, quia fuerunt expeditæ literæ gratiæ principalis, & quantum ad gratiam si neutri, cum non requirat aliam litem nouam, & diuersam a prima, sufficit quod literæ expediantur, quando petitur illius canonizatio. Put. decis. vigesimo quarto, de Iud.

6 Quantum autem ad non Ius Gasparis, fuit dictum, gratiam satis iustificari, ex eo, quod de nullo eius Iure in actis appareret, vt fuit resolutum in Telusana Præpositura 27. Ianuarij 1563. coram Robusterio, & sæpius in alijs. Non obstat, quod commissa est causa in Curia in prima instantia, & propterea non mirum si non constet de iustificatione, cum non adsint

adsint aliqua acta, quia siue in prima instantia, siue in alijs instantijs versemur, semper verum erit dicere, gratiam esse iustificatam ex actis, & propterea ex eis apparere de non iure.

7 Nec placuit, quod dicitur Gratiam Gasparis iustificari ex vacatione in mense Octobris, quia datur acceptatio alternatiue, & quamuis alternatiua non suffragetur Episcopo non residenti, tamen onus probandi non residentiam incumbit Gaspari, quia Matthias habet fundatam intentionem suam in acceptatione alternatiue, & si Gaspar dicit, quod alternatiua non suffragetur propter non residentiam habet id probare vti fundamentum suæ intētionis, vltra quod Gaspar in sua gratia perinde valere narrat Ordinarium gaudere alternatiua.

8 Non obstat quod constat de iure Gasparis, quia eius gratia comprehendit etiam caput deuolutionis, & beneficium erat deuolutum propter negligentiam patronorum, & Episcopi, quia cum esset lis non solum inter patronos, sed etiam inter præsentatos, non est locus deuolutioni, nec intrat dispositio c. quoniā. de iure patronatus. Ioan. Andr. c. cum nos. numero secundo, versic. vnde iura. Ant. de Butr. numero septimo. versic. iura ergo. Imol. numero septimo, vers. nec obstat. de off. ord. Lap. alleg. 78. numero 15. cum alijs allegatis in causa Dertunsensi Iuris patronatus 1[illegible]. Februarij 1601. coram Reuerendo Patre Dominico Pegna.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Romana Prætensæ hæreditatis, de Cecchis. Lunæ 10. *Martij.* 1603.

ARGVMENTVM.

Hæreditatis aditio inducitur ex pluribus in decisione contentis, de quibus particulariter in summario.

SVMMARIVM.

Hæreditatis aditio inducitur ex cōtractu, inito super re hæreditaria, quamuis minimo. nu. 1. vbi ex locatione.

Hæreditatis aditio probatur per actus, qui citra ius, & nomen hæredis fieri non possunt. num. 2.

Hæreditatis aditio inducitur per solutionem debitorum defuncti. num. 2.

Comprobare videtur actum qui illius occasione vti alterius procurator in iudicio comparet. num. 2.

Promissio de donando non transfert dominium, sed tantum tribuit actionem personalem. num. 3.

Hæreditatis aditio probatur ex pluribus. num. 4.

DECISIO LXXXII.

1 Visum fuit Dominis satis probari Marcellam fuisse de facto hæredem Marij, & successiue per eam Isabellam, & Dominicam ipsius Marcellæ filias. Nam quod Marcella se palam pro hærede gesserit, ex eo detegitur quod domū, quæ ipsius Marij fuerit post eius obitum vti propriam tenuit, & possedit. Bar. in l. pro hærede. in princ. ff. de acqu. hæred. & consil. 207. numero tertio, eam locauit mediante persona Augustini Capotij eius viri, per quā locationem probatur aditam fuisse ab ipsa hæreditatem. Corn. consilio 103. numero quarto & sequ. libro primo Maraut. in l. is potest. numero septuagesimo septimo. ff. de acquir. hær. seruitutem cuidam fenestrę in ea constituit, & alteri concessit, ex contractu enim super re hæreditaria inito, etiam in minimo inducitur aditio hæreditatis. Natt. consilio 448. sub numero 18. Cæsar. de Graff. decis. 11. numero 12. de testam.

2 Post Marcellam, Isabella, & Dominica continuarunt possidere dictam domum vti propriam, & iudicialiter petierunt illam liberari a censu super ea imposito a Mario restituto, seu deposito eius pretio, quod conuincit ipsas etiam mediate saltem fuisse hæredes Marij, cum sit actus, qui citra ius, & nomen hęredis expediri non possit. l. pro hærede. §. Papinianus, & l. gerit. vbi Bartol. numero decimo nono. ff. de acquirenda hæredit. §. fin. instit. de hæredū qualit. & differ. probatur insuper, Isabellam, & Dominicam fuisse hæredes Marij, quia citatæ tanquam hęredes eiusdem a Præceptore Sancti Spiritus sustinuerunt litem coram Vicario Vrbis super collatione censuum decursorum tempore, quo viuebat Marius, solutio autem debitorum defuncti spectat ad hæredem, & hæredem designat. Bartol. in l. potuit. numero vigesimo. C. de iure delib. Dec. consilio. 449. numero nono, cum seq. quod factum fuit non solum sciente, & patiente Dominico auctore Aduersariarum, sed etiam approbante per comparitiones factas in iudicio ab ipso vti procuratore Isabellæ, & Dominicæ l. fin. in princ. ff. de inoffic. testam. late Tiraqu. de retract. lignag. §. primo. glos. 9. numero 267. & seqq.

3 Nec placuit Dominis, quod ex aduerso dicitur, Dominicum comparuisse vti procuratorem per donationem ab ipso factam, quia vltra quod est promissio de donando, per quam non erat translatum dominium, sed solum competebat actio personalis. ff. de action. empt. l. qui fundum. ff. de contrah. empt. Angel. consilio 134. vel 184. ante fin. quando etiam esset donatum, non esset donatio iurium hæreditariorum, aut hæreditatis, sed donatio particularis iurium certæ domus, & ad fauorem Isabellæ tantum, cum tamen iudicium agitatum fuerit tam contra Dominicum, quam contra Isabellam, & vtriusque nomine comparitum per Dominicum

quæ ficut fuerunt conuentæ vti hæredes Marij, ita a Dominico defenfæ, nec aliter cõtingere potuit, quia Hofpitale ignorabat talem donationem, nec de ea conftabat in actis. Vlterius commiffio præfentata apparet fub 30. Ianuarij 1554. & fic præcedente die ante prætenfam donationem, quæ fuit facta 10. Februarij eiufdem anni.

4 Accedit etiam & præfatam aditionem adminiculatur Alex. Lancellarius frater Fabij procuratoris, qui in relatione calculi per eum facta Marcellam, & Ifabellam femel atque iterum hæredes Marij appellat, iuuant etiam articuli dati pro parte Marcellæ, & teftes fuper eis examinati vfque de anno 1564. in quibus articulatur, & probatur, Marium nullis relictis filijs deceffiffe, & poft eius mortem Aemiliam, & Marcellam forores germanos diuififfe bona fraterna, ex quibus, & ex alijs, de quibus per informantes fimul iunctis, fuit conclufum conftare Marcellam, & fucceffiue Ifabellam, & Dominicum fuiffe hæredes Marij de facto, quicquid de iure dictum fit, ad quod fpectat difcuffio fuper legitimitate, vel illegitimitate Dominici, quo cognito apparebit ad quem de iure fpectet hæreditas, & cui dicatur delata.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Viterbien. Decurfus Aquarum. Lunæ 17. Martij. 1603.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

Interdicto aquæ quotidianæ, et æftiuæ agens vt obtineat, fufficit probatio, quod fuperiore anno aquam duxerit, nec eft neceffaria fcientia aduerfarij. nu. 1. & 2.
Teftes numero plures alijs præferuntur. nu. 2.
Poffeffio fola fufficit, cum agitur de manutentione. numero 3.

DECISIO LXXXIII.

1 IN conflictu probationum, & teftium hinc inde examinatorum vifum fuit Dominis poffeffionẽ Archidiaconi melius, & concludentius probari, dantur enim depofitiones plurium teftium, quod in ortu folis die Iouis conduxit aquam, de qua eft controuerfia ad fuum prædium, & de fucceffiuo, ac continuato tempore, quamuis ad effectum obtinendi in interdicto aquæ quotidianæ, & æftiuæ, fufficeret probaffe, quod fuperiori anno aquã duxerit. l. 1. in princ. ff. de aq. quot. & æft. Ruin. conf. 191. nu. 3. in fin. & feq. lib. 1. & femel tantum, idem Ruin. conf. 196. fub nu. 9. verf. & ideo. lib. 5. Menoch. de retinen. remed. 6. num. 15. & licet non effet neceffaria fcientia aduerfarij Ruin. d. confil. 191. num. 4. ea tamen probatur per teftes, qui dicunt eum continuaffe fuam poffeffionem non obftantibus contradictionibus aduerfarij, & etiam poft moleftias illatas vigore monitorij Auditoris Cameræ.

2 Probatur etiã poffeffio Archidiaconi per duos teftes pro parte Ioannis Laurentij examinatos, & propterea dixerunt Domini teftes, qui deponũt de eius poffeffione effe præferendos teftibus aduerfario fauẽtibus, non folum, quia funt plures. c. licet caufam. verfic. ex præmiffis. de prob. glof. in c. fi teftes. in glof. magna, 4. quæft. tertia, late Gabr. de teft. concl. 4. numero 50. Cæfar. de Graff. dec. 13. nu. 7. de re iud. fed etiam quia non funt intereffati prout teftes Ioannis Laurentij deponunt per meliores rationes & cum affiftentia Styli, & confuetudinis generalis in hac materia, & cum Ioannes Laurentius non probet, quod eo anno quo cœpit agere, vfus fit dicta aqua, quam fcollaturam appellant, non competit illi hoc interdictum l. in princ. & §. deinde. ff. de aq. quot. & æftiu. Veronen. de feruit. ruft. præd. c. 7. num. 11. verfic. 5. quod. Ruin. confilio 106. fub num. 9. verf. & ideo libro quinto.

3 Non obftat ceffio Antonij Spreti, quia vltrã quod non habet obftare poffeffioni Archidiaconi, quæ fola fufficit, cum agatur de manutentione eft etiam de aqua principali, & plena, nõ fcollatura, de qua eft lis hodie, & in qua Archidiaconus non habet ius ab Antonio eodem modo refpondetur fententiæ, feu laudo Domini Landriani, quia non loquitur de iure percipiẽdi fcollaturam, cum Spretus femper fuerit folitus ea vti, cetera bene tolluntur per Informantes, & fic fuit refolutum Archidiacono dandum effe mandatum de manutenendo.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Spoletana Hæreditatis. Veneris 11. Aprilis. 1603.

ARGVMENTVM.

Heres inftitutus durante fua vita tantum, nullo alio dato cohęrede poft mortem, quando ex coniecturata mente teftatoris teneatur poft mortem reftituere hęreditatem venientibus ab inteftato.

SVM-

SVMMARIVM.

Hæreditas ad tempus dari non potest, imo sublato vitio temporis manet institutio. nu. 1.

Hæres institutus durante eius vita vbi post mortem non est datus hæres censetur hæres perpetuo, maxime quando non est adiecta aliqua taxatiua. nu. 1.

Fallit vbi constat de contraria verisimili mente testatoris, quia tunc debet restitui hæreditas venienti ab intestato. num. 2. & dicta mens colligitur, si veniens ab intestato est filius testatoris, & ex alijs, de quibus. num. 3.

Fallit secundo stante clausula codicillari. nu. 3.

Voluntas paterna de facili suppletur ad fauorem filij. numero 3.

Prohibitio alienationis facta per patrem non verificatur in legitima filij. num. 3.

Verba Testatoris non debeat esse otiosa, ac sine effectu. num. 3.

Hæres nõ desinit esse hæres ex eo, quod post mortem teneatur restituere per fideicommissum hæreditatem. nu. 4.

Mens testatoris debet saluari eo modo, quo melius saluari potest, non offendendo iuris regulas. nu. 4.

Consensus præstitus ex forma Statuti non præiudicat. num. 5.

Bona fideicommisso subiecta non veniunt in generali institutione. nu. 5.

DECISIO LXXXIV.

1 CVm Laurettus Sillanus Aemiliam vxorem hæredem instituisset pleno iure toto tempore vitæ suæ Trebatio filio in legitima tantum instituto, dubitaui, an Aemilia esset simpliciter, & libere instituta, vel potius grauata restituere tempore mortis hæreditatem Trebatio, & Domini responderunt fuisse grauatam, licet enim hæreditas ad tempus dari non possit, imò sublato vitio temporis maneat institutio. l. hæreditas ex die. ff. de hæred. instit. §. hæres pure. instit. eodem, & propterea hæres institutus durante eius vita, seu quo ad vixerit, & similibus verbis quando nõ est datus hæres post mortem, censetur hæres perpetuo, perinde ac si verba illa non fuissent expressa, & tempus institutioni non esset adiectum, præsertim quando non est adiecta aliqua taxatiua, vt latissime alios congerens explicat, & probat D. Syluester Aldobrand. cons. 17. a nu. 20. vsque in fin.

2 Domini tamen contrarium in casu isto dicendum censuerunt attenta verisimili mente testatoris, quam in his terminis attendendam dixerunt Paris. consil. 69. num. 1. & 2. & num. 8. cum seq. lib. 2. Ang. Aret. consil. 11. sub num. 7. & seq. Natt. consil. 570. nu. 13. in fin. & propterea Trebatio post mortem Aemiliæ esse restituendam hæreditatem, si non vti cohæredi, saltem vti ab intestato succedenti. Paul. de Castr. consil. 241. circa fin. & 225. sub num. 2. lib. 2. Corn. in l. extraneum. numero 12. versic. primo si testator. C. de hæred. instit. Dec. consil. 279. sub numero 1. versic. secundus intellectus. Paris. d. consil. 69. per tot. Natt. d. consil. 570. num. 13.

3 Mentem autem colligebant ex qualitate Trebatij, qui erat filius testatoris, quod etiam considerauit Dec. d. consil. 278. num. 8. Paris. d. consil. 69. nu. 10. & 11. ad fauorem enim filij de facili suppletur voluntas paterna, iuxta trad. in l. cum auus. ff. de cond. & demonstrat. in l. cum acutissimi. C. de fideicomm. Item quia testator illi prohibuerat alienationem bonorum, quæ ad ipsum peruenirent tam vigore institutionis per eum factæ, quam alias quomodolibet, ex quo patet testatorem considerasse bona sua peruentura ad filium aliunde, quam ex institutione, & cum prohibitio non possit intelligi respectu institutionis, cum sit ad legitimam restricta l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. testam. & non possit censeri grauamen illi iniunctum, nisi in casu, in quem contingat, eum ex dispositione testatoris habere hæreditatem. l. sed hic. §. fin. ff. de leg. 3. Alex. consilio 24. numero sexto, libro tertio. dicendum est eum ad fideicommissum post mortem Aemiliæ fuisse vocatũ, quod etiam suadet clausula codicillaris, alias ad istũ effectum considerata per Rotã apud Caputaquen. decis. 263. parte tertia, eo magis quia hoc modo verba illa toto tempore vitæ suæ non erunt otiosa, & sine effectu. l. si quando. ff. de leg. 1. c. si Papa. de priuileg. in 6.

4 Non obstat l. hæreditas, quia hoc non tollit, quod Aemilia, dum viueret, non esset hæres directa, & vtiliter, licet post eius mortem Trebatius per fideicommissum fieret hæres. Socin. consil. 14. post numerum septimum. libro primo. Ang. Aret. d. consil. 11. sub numero octauo, vt saluetur mens testatoris eo modo, quo melius saluari potest, non offendendo iuris regulas. Paul. de Castr. d. cons. 241. sub num. 5. versic. sed hoc est falsum. lib. 2. Natt. d. consil. 570. nu. 14. in fi.

5 Minus etiam facit, quod Trebatius consenserit testamento Aemiliæ, quia vltra quod consensus fuit præstitus ex forma statuti, quod præiudicare non potest. Bald. consil. 102. num. 2. lib. 2. Paul. de Castr. consil. 423. sub num. 2. versi. non obstat lib. 1. in generali institutione non veniunt bona, quæ per fideicommissum Aemilia erat grauata restituere. Aym. consil. 19. nu. 13. Fuit dictum in vna Foroliuien. fideicommissi, 4. Maij 1583. coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino, faciunt tradita per Bal. in l. codicillis. §. institutio. nu. 5. & ibi Imol. in l. fin. ff. de leg. 2.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bonon. Pecuniaria. Lunæ 14. Aprilis. 1603.

ARGVMENTVM.

Spolio agi potest probatis extremis, etiã vbi possessio fuit capta iudicis auctoritate, qui tamen nulli-

nulliter, & iniuste processit, & quando dominus directus finita emphyteusi possit absque vitio spolij capere possessionem emphyteuseos propria auctoritate.

SVMMARIVM.

Secūdum extremum in spolio leuiores probationes admittit, & sufficit sustentatio litis cum adminiculis. numero.1.

Spolium cessat in eo, qui iudicis auctoritate possessionem cepit, nisi tamen iudex nulliter processerit. nu.2.

Praeceptum iudicis absque causae cognitione nō valet. numero.3.

Mandatum de immittendo absque causae cognitione non valet. num.3.

Clausula iustificatiua si quis, quae solet apponi in praecepto iudicis resoluitur in simplicem citationem. numero.3. vbi quod dicta clausula debet esse in forma alternatiua.

Ab exequutione non est incipiendum etiam vbi quis potest propria auctoritate capere possessionem, & adit iudicem. nu.3.

Possessio spoliatiue capta non potest confirmari parte citata, etiam quod de nouo esset concedenda. nu.4.

Dominus non potest emphyteosis deuolutae ob lineam finitam capere possessionem propria auctoritate, quicquid sit in deuolutione ob non solutum Canonem. nu.4. vbi etiam stante pacto capiendi possessionem propria auctoritate.

Facultas capiendi possessionem propria auctoritate cessat per aditum ad iudicem, & debet tunc pars citari. numero.5.

Dominus directus potest finita emphyteusi per viam manutentionis ratione ciuilis possessionis recuperare naturalem. num.6.

Possessor naturalis, vt expellatur a possessione ciuili debet citari. nu.6.

Dominus directus potest propria auctoritate expellere emphyteutam, quando negat directum dominium. numero.6.

Spolium debet in primis, & ante omnia purgari. numero.7.

Mandatum de manutenendo non debet concedi domino directo in possessione rei emphyteoticae, nisi prius docto, quod fuerit finita emphyteusis. nu.7. vbi etiam stante pacto ingrediendi possessionem propria auctoritate.

Inuestitura posterior non praeiudicat anteriori. numero 7.

Possessor siue habeat colorem possidendi, siue nōn, non est a sua possessione amouendus absque causae cognitione. numero 8.

Possessionis iustificatio non requiritur in spolio. numero. 8.

Possessionis iustificatio non requiritur, nisi quando res possideri non potest absque titulo, & quando agitur contra superiorem. num.8.

Iudex nulliter procedens, non priuat possessione, & potest pars tunc se nolle habere pro spoliata. nu.9.

Testes super negatiua deponentes debent etiam non interrogati reddere rationem sui dicti. num.10.

Confessio vnius tertio non nocet. num.11. vbi ampliatur etiam in tertio admisso ad causam in statu, & terminis.

Petitorio suspenso non est agendum de defectu tituli. num.12.

DECISIO LXXXV.

1 DIe 29. Nouembris proxime praeteriti fuit resolutum, Barbaram esse restituendam ad possessionem bonorum, de quibus est controuersia, causa iterum proposita Domini fuerunt eiusdem sententiae quo ad omnia bona praeter domū, de qua voluerunt particulariter videre, quo ad illa enim constat de vtroque extremo spolij, nam anterior possessio Barbarae probatur ex actu exequutionis mandati, & apprehensionis possessionis eius vigore nomine Abbatis ex Instrumento recognitionis factae ab Isabella Massaria, etiam cum clausula constituti ad fauorem ipsius Barbarae, & ex alio Instrumento recognitionis, in quo eadem Massaria recognoscendo procuratorem Abbatis testatur de recognitione prius facta ad fauorem Barbarae, & ex alijs cumulatis per Informantes pro ipsa, & hoc primum extremum non controuertitur, & minus secundum, in quo leuiores probationes sufficiunt. Rot. decis. octaua, de restit. spoliat. in nou. & sufficit sustentatio litis cum adminiculis, vt passim tenet Rota, & fuit dictum in Regien. Bonorum 17. Decembris 1576. coram Illustrissimo Dom. Blanchetto, & adest recognitio praedicta ad fauorem Abbatis.

2 Non obstat quod Abbas ingressus est possessionem auctoritate, & mandato iudicis, quo casu cessat spolium. l. iuste possidet, ff. de acquirenda possessione. glos. in c. praesentium. in glos. fin. septima quaestione prima. Bald. in l. fin. in primo notab. C. vnde.vi. quia hoc non vendicat sibi locum, quando iudex nulliter procedit. glos. in summ. tertia, parte prima. Hostien. in tit. de restitut. spoliat. §. quando facienda in princ. Bald. consilio 357. libro secundo. Abb. in c. conquerente. numero decimo secundo, de restit. spoliat. Felin. in c. dilectus. sub numero primo. versic. fallit secundo. de rescript. Aym. consil. 18. numero octauo. Caput. decis. 186. parte tertia. Caes. de Grass. dec. prima, numero 4 de constit. & fuit saepius resolutum.

3 De nullitate non videtur dubitandum, quia possessio capta fuit in vim praecepti iudicis nulla praeuia citatione, cum tamen huiusmodi praecepta non valeant, non praecedente causae cognitione. Ias. in l. necquicquam. §. vbi decretum. numero quinto. ff. de offic. procons. & bene in terminis nostris per Siluan. consil. 27. num.9. & 10. & mandatum de immittendo in possessionē non praeuia causae cognitione nō valet.

valet. Bartol. in l. iudex. per illum text. C. comminat. vel epistol. Iudex enim, vt inquit idem Bald. debet audire, & examinare, non fulminare, licet autem dimittantur cum clausula iustificatiua si quis &c. quia resoluitur in simplicem citationem, vt per Iaf. vbi supra sub num. r. 6. tamen clausula huius præcepti non est insolita forma continente alternatiuam, vt faciāt, aut compareant illi, quibus præsentatur præceptum. Bald. in terminis nostris consil. 177. in princ. libro tertio, sed in ea dicitur, quod compareant post factam apprehensionem, adeo quod non intendit audire, nisi post factam exequutionem, & sic voluit incipere ab exequutione, quod est omni iure prohibitū. l. si cum nulla. ff. de re iud. l. 1. C. de exequution. rei iudicat. etiam in casu, in quo quis potest propria auctoritate capere possessionem, & adire iudicem. Bald. in dicta l. prima. numero primo ad fin. faciunt trad. per eundem Bald. in l. prima, in princ. C. comminat. vel epist.

4 Nec potuit ista immissio vti spoliatiua iustificari, & confirmari parte citata, etiam quod esset de nouo concedenda. Chissanen. decis. 172. fuit dictum in vna Romana Casalis, seu Pedichæ Sancti Matthæi 12. Iunij 1573. coram Robusterio, & in Romana de Pinellis. 20. Februarij 1598. coram Orano, & sæpius in alijs. Non obstat, quod Abbas citra vitiū spolij potuerit propria authoritate capere possessionem in casu deuolutionis, quia quicquid sit in deuolutione ex capite non soluti canonis, in quibus terminis loquitur Cassad. decis. prima. de loc. & cond. id non procedit, quod ex alio capite, vt propter lineam finitam prætenditur deuolutio. Paul. de Castr. consilio 68. sub numero primo, versic non tamen posset. libro secundo. Afflict. decis. 97. Gabr. consilio 88. in fin. libro primo. late Menoch. consilio 503. numero 13. & per totum, & istam opinionem in hoc casu tenet Rota, vt apud Peregrin. dec. 30. libro primo, & 58. libro secundo, & fuit dictum in vna Romana Domus. 5. Nouembris. 1599. coram Reuerendo Patre Domino meo Lancellotto, etiam stante pacto ingrediendi possessionem propria authoritate, vt fuit latè deductum in vna Cesenaten. spolij 22. Iunij 1592. coram Cardinali Mantica. Poterit enim habere Barbara melioramenta, propter quæ sibi competeret retentio, vel alium titulum, ex quo posset prætendere successionem, vt fuit consideratum in vna Astensi feudi de Solario, decimoquarto. Decembris 1584. coram Bubalo.

5 Vltra quod vbi etiam Abbas habuisset facultatem capiendi, propterea authoritate illa cessabat, ex qua audiuit Iudicem. Bald. in l. 1. ad fin. C. de exequution. rei iud. cum multis cumulatis per Gabr. de citat. conclu. prima. numero 206. & seqq. & fuit dictum in vna Romana Domus, coram Reuerendo Patre Domino Lancellotto, præsertim cum non solum per aditum ad Iudicem tacite elegerit viam iuris, sed expresse in petitione Monasterij dixerit, vt per eā vult via iuris apprehendere. Alex. in contrarium allegatus consil. 131. lib. 4 non oppugnat, sed potius cōprobat istam opinionem, dum sub num. 4. dicit, magis communem, quod pars sit citanda quando ex vrbanitate iudex aditur, licet secus si petatur tantum familia, & mandatum de associando, vt in casu suo.

6 Non obstat, quod finita emphyteusi possit Dominus directus ratione ciuilis possessionis per viam manutentionis recuperare naturalem, vt in illa Ciuitatis Castelli coram Domino Decano, quia in ea nō dicitur, quod id liceat propria authoritate. Imo præsupponitur, quod via iuris agatur, dum dicitur competere interdictum retinendæ, & habens naturalem, vt expellatur ab habente ciuilē, debet citari, & audiri, vt post Alex. quem alleg. dicit Gram. consi. ciuil. 88. num. 16. præsertim quia nō sumus in casu, in quo emphyteota negat proprietatem Domino directo, quo casu, licet forsan expellere propria authoritate, quia alioquin ciuilem amitteret, sed illum proprietarium, & Dominum directum recognoscit, & propterea nō potest propria authoritate eijci iuxta distinct. Corn. cons. 193. num. 3. lib. 3.

7 Nec etiam est hodie concedendum mandatum de manutenendo, vt prætenditur, tum quia constat de spolio quod purgandum est, tum quia prius apparere debet, & legitime docere, quod sit finita emphyteusis, vt fuit dictum in vna Romana Domus 3. Aprilis 1579. coram Cardinali Blanchetto, & coram Illustr. Patriarcha in Romana Domus de Caualerijs 15. Ianuarij 1588. quod procedit etiam stante pacto ingrediendi propria authoritate in casu lineæ factæ, & deuolutionis, quia prius debet parte citata liquidari, quod euenerit casus, vt fuit dictum in vna Montis Falisci 17. Maij 1589. coram Domino Decano, & repetitum superius allegata Cesenaten. Spolij, quod non fuit factum in casu isto, imo in actis adest inuestitura perpetua transitoria ad omnes extraneos, & ad feminas, & illa, quæ in monitorio allegatur, non reperitur in actis, & est posterior, ita vt discutiendum foret, quę sit attendenda, cum regulariter posterior non præiudicet anteriori, sed anterior pręualeat. Paul. de Cast. consil. 142. in fin. lib. 2. Dec. cons. 163. nu. 3. & 390. num. 2. in fin. & seq.

8 Quod dicitur de iustificatione tituli non placuit Dominis, quia nunquam possessor, siue habeat colorem possidendi, siue non, nō est a sua possessione amouendus sine causæ cognitione, Oldrad. cons. 227. col. 222. nu. 3. ante fin. vers. nunquam autem & iustificatio regulariter non habet locum in spolio, & quando non potest res sine titulo habere, nisi quando agitur contra superiorem, vt bene declarauit Ant. de Butr. in c. constitutus. nu. 8. vers. sed tu dic. de fil. presbyt. Put. decis. 457. lib. 2. Achill. dec. 5. de rest. spol.

9 Non obstāt late deducta ad ostendendū, quod mulieres non fuerunt eiectę, nec possessio capta in vim dicti præcepti, cum noluerint tunc illam dimittere, & propter earum resistentiam fuerit necessarius recursus ad Iudicem pro earum eiectione, quia resistentia fuit respectu domus, de qua hodie agitur, quo

ad alia bona adest recognitio ad fauorem Abbatis, vt ipse Abbas, seu eius procurator in iudicio 2. Aprilis 1582. dixit bona ipsa iuridice fuisse apprehensa, nec constat de mandato posteriori, minus de noua apprehensione, nec est uis facienda, quod Barbara, & aliæ dicta die 2. in iudicio dixerint, quod fuerunt, & sunt in possessione bonorum, de quibus agitur, quia cum Iudice nulliter procedente non amisissent suam possessionem. Ang. in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. nu. 2. in fi. ff. de acq. poss. fuit dictum in vna Lucana Cappellæ coram Reuerendo Patre D. Litta 17. Iunij 1594. & 20. eiusdem mensis in Mediolanen. Cappellæ coram Reuerendo Patre Dom. meo Iusto, & in terminis Corn. conf. 193. nu. 4. lib. 3. potuerunt tūc nolle se habere pro spoliatis iuxta decis. Put. 419. lib. 2. & dicitur in illa Romana Domus coram Reuerendo Patre Domino meo Lancellotto, quamuis postea se pro spoliatis habuerit, & egerint, prout agunt spolio.

10 Quo ad illegitimitatem, & incapacitatem Barbaræ, fuit responsum, eam nō probari. Nam testes a Brigida examinati, vltra quod non nocent Barbaræ, ab ea causam non habenti, non etiam probant, quia simpliciter negant Carolum reliquisse filios legitimos, & naturales, & nullam rationem sui dicti assignant, quam tamen etiam non interrogati assignare debebant, cū deponant super negatiua. Alex. conf. 65. sub nu. 4. vers. vnde dicimus. lib. 1. Dec. conf. 101. col. 2. in fin. vers. & ad informationem. Aym. conf. 2. nu. 3. in fin. cum priuatio, & negatio non cadat sub sensu. Bal. in l. actor. num. 7. & 11. C. de probat. Ang. in l. 1. vers. D. Paulus. ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iur.

11 Articuli, & positiones datæ a filijs Brigidæ non ēt probant contra Barbaram, quia clarum est, confessionē confitenti tantum, non tertio nocere. l. duobus §. 1. vbi Ias. ff. de iureiur. Alciat. conf. 174. n. 2. Afflict. decis. 275. num. 11. & licet Barbara venerit ad causam, & propterea censeatur admissa in statu, & terminis causæ, non tamen fecit illam confessionem propriam, aut sibi præiudicialem.

12 Nulla est etiam habenda ratio testium, de quibus in Summario Illustrissimi Cardinalis. num. 26. quia vltra quod examinati ad perpetuam rei memoriam, fuit etiam protestatum de suspensione petitorij, & quod non cumularetur petitorium cum possessorio, & propterea cum non solum Barbara non passa fuerit, sed omnino repugnauerit, quod discuteretur super incapacitate defectus, qui obijcitur, nō habet impedire possessionis restitutionem. Io. Paul. dec. 111. cum alijs per Pont. de spol. lib. 3. num. 18. qua restitutione facta Barbaræ, forsan docebit de dispensatione, vel de aliquo, quod reddat ea capacem successionis, alia bene tolluntur per Informantes pro Barbara, & propterea Domini resoluerunt eam esse restituendam ad possessionem bonorum circumscripta pro nunc Domo.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Aquinaten. Beneficij. Veneris 2. Maij. 1603.

ARGVMENTVM.

Beneficium præsumitur simplex, nec dicitur curatum ex sola administratione Sacramētorum. Item residentia non requiritur in beneficio simplici, nec infertur ex onere celebrandi Missas. Item subreptio non inducitur ex taciturnitate qualitatum, quæ non habentur a iure in consideratione ea ex taciturnitate insertornm.

SVMMARIVM.

Subreptio debet probari per allegantem. nu. 1.
Beneficium præsumitur simplex, & sine cura. nu. 2.
Beneficium non dicitur curatum ex eo, quod in Ecclesia administrentur Sacramenta, nisi probetur, quod illud obtinens ad ea administranda astringatur, & suscipiētes illuc accedere cogantur. nu. 2.
Residentia ex generali consuetudine non requiritur in beneficio simplici. nu. 3.
Residentia necessaria non infertur ex onere celebrandi Missas, quia tale onus potest per alium sine continua residentia explicari. num. 3.
Taciturnitas qualitatem quæ a iure non considerantur non reddit gratiam subreptitiam. nu. 3.
Mentio facienda non est de eleemosynis incertis, nec de ijs quæ ab eleemosynis pendent. nu. 4.
Clausula salutaris quod clausulæ infestiua habeantur pro expressis sanet vitium subreptionis orientis ex taciturnitate defectuum nullitatis. nu. 4.
Supplicatio tanquam matrix debet attendi. nu. 4.

DECISIO LXXXVI.

1 IN vltima positione huius causæ, in qua fuit resolutum gratiam si neutri Rainerij esse iustificatā, reseruatum fuit, vt particulariter videretur, an esset subreptitia, quo dubio dato, & vtraque parte informante fuit omnibus idem sentientibus conclusum pro negatiua, quia Archipresbyter, & litis consortes, subreptionem non probant, prout tenetur Io. Andr. in c. 1. vbi etiam Gemin. sub num. 8. versic. in literis vero beneficialibus. Et Franc. num. 17. de lit. cont. in 6. Abb. in c. constitutus. n. 4. de rescript. Rot. dec. 8. & 9. de except. in nou. Aegid. decis. 470.

2 Nam quod obijcitur, non fuisse factam mentionem de cura Ecclesiæ annexa cessat, quia nullibi probatur, Ecclesiam esse curatam, & beneficium præsumitur simplex. Aegid. dec. 676. Staph. de lit. grat. tit. de

tit.de qualit.& stat.benef.numer. 1. Rebuff.in prax. sub tit.sæcul.benef.quotuplex.num.11.Fuit dictum in vna Calaguritana Congruarum 16. Nouembris 1571. coram Oradino, nec bene infertur onus curę, ex eo,quod soleant in dicta Ecclesia ministrari Sacramenta,quia ex hoc non concluditur, quod beneficiũ sit curatum,nisi probetur, quod illud obtinens ad eã administranda astringatur,& recipientes illuc accedere cogantur. glos.in clemen.dudum.in verb.impẽdant.Imol.post num.32.versi.ad hoc facit ratio.Anchar.num.20.de sepul. Abb.in c.de multa.sub num. 24.versic.adde vnam gl.de præb. Dec.in c.ad aures. nu.19. secundum vltim. impress.de rescript. Sarnen. in reg.de Idiom.quæst.11.sub nu.6.vers.ratio secundum glos.Fuit dictum in vna Racanatensi Parochialis 20.Martij 1577.coram Cantuccio.

3 Minus etiam facit,quod non fuerit expressum beneficium requirere residentiam, quia nec etiam probatur onus residentiæ, Imo cum sit simplex ex generali consuetudine non est necessaria residentia. Imol. in cap.fin.num.9.versic.sed attento.de cler.non residend.Cæsar de Grass.decis.4. num.3.de præben.nec bene infertur residentia ex onere Missas celebrandi, quia vltra quod tale onus non probatur, illam non concludit, cum per alium sine continua residentia possit explicari Lap.alleg.35.fuit decisum in vna Romana Cappellaniæ 23.Ianuarij 1589.coram Domino Decano, & in vna Brixiensi Cappellaniæ de Claris.2. Martij 1598. coram Litta,& sæpius in alijs,cessante onere celebrandi Missas, & sacramenta ministranda, non fuit necessarium exprimere, quod ibi Missæ celebrantur,& etiam ministrentur Sacramenta,quia hoc non est de qualitatibus a iure consideratis, & exprimendis,& propterea eius taciturnitas nõ reddit gratiam subreptitiam. Cald. consil.10. de rescript.Aegid.dec.679.num.4.versic.tertia principaliter.Caput.decis.46. parte secunda. & 224.parte 3. fuit dictum in causa Calaguritana iurisdictionis 8. Aprilis 1585. coram Rubeo.

4 Vltra quod hæc fiunt non solum voluntarie, sed etiam euentualiter ex eleemosynis,quę a futuro pendent euẽtu. Vnde sicut de ipsis eleemosynis incertis non est facienda mentio. Oldrad.consil.118. cum alijs per Couar.versicul.res.lib.3.c.13.num.1.ita nec de Missis, & alijs, quæ ab ipsis eleemosynis pendent, idem etiam dicitur de concursu, & magna populi deuotione, de vnione mentio non erat facienda, quia fuit iam resolutum,eam non probari. Quod dicitur gratiam subreptitiam ex eo, quod in ipsa nõ sunt expressi defectus nullitatis,ex decis.Peregr.171. lib.1. & 165.lib.3. tollitur ex clausula salutari in dicta decisione Peregr.122. Achill.decis.1.de expect. Guid. Pap.decisio.27.& ad istum effectum attenditur supplicatio tanquam matrix,quę dicuntur de illiteratura Domini Rainerij nullibi probantur.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Interamnen. Bonorum. Lunæ 5. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Milites Hierosolymitani tanquam vere religiosi testari non possunt, nec in hoc suffragatur illis priuilegium, quando est restrictum ad redditus ecclesiasticos.

SVMMARIVM.

Milites Hierosolymitani sunt verè religiosi.nu.1.
Religiosi non habent testandi facultatem. num.1.
Fallit in religioso nõ claustrali,sed professo Commendæ. num.2.
Limita fallentiam in militibus Hierosolymitanis.nu.2.
Commendæ, seu preceptoriæ militum Hierosolymitanorum non sunt beneficia perpetua, sed manualia, & ab ipsis possunt milites ad nutum magni Magistri amoueri.num.2.
Religiosus nõ fit testabilis ex sola habitatione extra claustrum.num.2.
Religiosus factus Episcopus testari non potest.n.2.
Habilitationes tot requiruntur, quot sunt obstacula. num.3.
Dispensatio concessa videtur ex scientia Papæ.nu.3.
Declara primò,vt regula procedat non in cognitione personæ,sed in scientia in actu,qui geritur,quæ sit expressa in literis,vel ex eis colligi possit.num.3.
Declara secundo,vt regula non procedat,quando agitur de praeiudicio tertij.nu.3.
Clausula derogatoria derogariatum tolluntur per clausulas,etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis,induidua,ac de verbo ad verbum &c.nu.4.
Clausulæ derogatoriæ derogatoriarum tolluntur ex clausula pro expressis.nu.4.

DECISIO LXXXVII.

1 Domini perstiterunt in resolutis, quia indubitatum est, milites Hierosolymitanos esse intestabiles, non solum quia stabilimenta id exprese disponunt, sed etiam quia, vt sæpius Rota resoluit,sunt veri Religiosi,qui non habent testandi facultatem. c. cum ad monasterium.in fin. de statu Monach. late Franc. in Rubr. de testamen. in sexto,num.65.

2 Non obstat,quod frater Ludouicus nõ esset claustralis,sed professus Commendæ,& propterea habere nolle,vel velle. gl.in c.2.in verb.Religiosus.de testam. in 6. quia hoc non procedit in his militibus, vt per Mohed.decis.10. de caus. possess.& propr.& istæ

præ-

præceptoriæ nõ sunt beneficia perpetua, sed manualia, & ab illis possunt milites ad nutum Magni Magistri amoueri, vt dicit ibi Mohed. & sæpius Rota resoluit, vltra quod habitatio extra claustrum non facit Monachum testabilem, vt videmus in Monacho facto Episcopo, qui testari non potest. glos. in cap. 1. ibi Couar. de com. de testam. Franc. in dicta Rubr. numer. 76.

3 Stante autem inhabilitate personæ fratris Ludouici ad testandum non iuuat priuilegium, quod tantum habilitat ad disponendum de redditibus Ecclesiasticis, & nihil disponit super incapacitate personę, & tamen tot requiruntur habilitationes, quot obstacula. Gem. consil. 33. fuit dictum coram Sanctissimo in Pharen. pen. & in Romana Palatij 5. Iunij præteriti coram Reuerendo Patre Domino meo Sacrato. Non obstat clausula omnibus, & singulis, quæ ascendit priuilegium esse concessum etiam singulariter, quia nihilominus non est magis latum, nec vlterius extenditur in persona vnius, quam in persona alterius, nec facit, quod Papa sciuerit habitum, & professionem Fratris Ludouici, ita vt propterea videatur dispensatus, quia regula procedit non in cognitione personæ, sed in sciẽtia in actu, qui geritur, quæ sit expressa in literis priuilegij, vel ex eis collegi possit. glo. in c. statutum. in verbo literarum. de rescript. in 6. Natt. conf. 420. num. 22. Sarn. in regul. de iur. quæsit. non tollen. quæst. 18. nu. 4. nec habet locum, quãdo agitur de præiudicio tertij, vt hic Religionis, cuius sunt bona. Fel. in c. cum inter. num. 4. in fin. de except. Franc. in c. vni. sub num. 6. versic. hoc tamen fallit. de excess. Prælat. in 6. Sarnen. vbi sup. sub. n. 4.

4 Domini etiam perstiterunt in ea sententia, quod facultas testãdi quatenus fuisset in dicto priuilegio concessa, esset sublata per constitutionem Pij V. Nec releuant clausulæ derogatoriæ derogatariarũ in priuilegio appositæ, quia satis sunt sublatæ per clausulas constitutionis, videlicet ibi (etiamsi de illis, eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & indiuidua, ac de verbo ad verbum) Feder. de Sen. cons. 47. sub nu. 1. vers. & hoc intelligo verum. Alex. cons. 7. nu. 7. lib. 4. Ias. cons. 184. col. 3. vers. item præfata fortius. lib. 2. Paul. de Castr. cons. 206. sub nu. 1. vers. præterea ita mentio. lib. 1. Io. de Anna. cons. 56. nu. 3. præsertim accedente etiam clausula pro expressis. Ant. de But. cons. 2. Mohed. dec. 1. de rescript.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Anconitana Assecurationis Nauis. Lunæ 5. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Assecuratio Nauis facta de tempore, quo alter ex contrahentibus iam sciebat, vel scire poterat naufragium nauis de stylo mercatorum nulla est, nec ex ea oritur aliqua obligatio.

SVMMARIVM.

Stylus semper attendi debet, maximè si sit iuri communi conformis. num. 1.

Assecurationis nauis contractus non est validus, quando altera pars sciebat de tempore conuentionis nauem iam perijsse. num. 1. vbi quod incertitudo facit licitos hos contractus, & quod sufficit scientia præsumptiua.

Dolus vbi interuenit ab vna parte, facit deficere consensum ex alia. num. 1.

Mercatorum verba debent intelligi, prout intelligunt mercatores. nu. 2.

Conditio de præsenti, seu de præterito admittitur in stipulationibus propter ignorantiam contrahentium. numero 2.

Pretij quantitas arguit qualitatem contractus, & mentem contrahentium. num. 3.

Interpretatio est semper facienda, ne altera pars remaneat decepta. nu. 3.

DECISIO LXXXVIII.

1 Zacharias Cæsaranus Mercator Anconitanus die 9. Februarij 1599. assecurauit Moysem Luzzarum Hebræum Orientalem Mercatorem pariter Anconitanum pro Scutis 300. super corpore spacio Naulis, & Corredis Nauis, nuncupatæ Sancta Maria, & Sancta Trinita, pro totidem pecunijs per dictum Moysem datis ad cambium Ductoribus dictæ Nauis pro itinere faciendo a Ciuitate Gallipolitana ad Ciuitatem Anconæ, & vltra susceptionem omnium periculorum, promisit Zacharias soluere summam assecuratam, si a die assecurationis in posterum per interuallum temporis duodecim mẽsium, vera notitia dictæ nauis non haberetur lapsis dictis duodecim mensibus, & nullo habito certo nũcio prætendebat Moyses purificatam conditionem promissionis, & Zachariam teneri ad solutionem dictorum Scutorum 300. & propterea Reuerendus Pater Dominus Corduba ponens dubitauit, An assecurator teneretur soluere Moysi pecunias assecuratas, & causa per eum pluries proposita tandem 4. Martij 1602. Domini resoluerunt non teneri, quia autem propter promotionem dicti Patris ad Episcopatum Pacen. non potuit resolutionem extendere Domini in vltima Rota memorialium præsentis anni 1603. mandarunt mihi in eius locum subrogato, vt eam extenderem.

1 Licet inter Dominos esset aliqua controuersia, An legitime probaretur discessus nauis a portu Gallipoli, tamen in hoc conueniebant, quod cum discessus a dicto portu, vt fatetur Moyses fuerit 17. Nouembris 1598. & sit fere per duos menses ante promissionem, ita vt verisimiliter Moyses potuerit esse certus de nau-

naufragio nauis, & Zacharias penitus ignarus non teneatur, & multum mouit Dominos iudicium Mercatorum Florentinorum super eo adhibitum, attestantium etiam de communi vsu, & stylo, qui stylus semper attendi debet.c.ex literis. de constit. Bald. in l.1.in fin.C.quæ sit longa consuet. Præcipuè autem inter mercatores.Bald.cons.400.nu.10.lib.5. Corn. cons.319.num.12.lib.3. Socin. iun. consil.27.num. 22.lib.2.& iste stylus,licet Florentinus,tamen etiam seruatur in Ciuitate Anconæ teste Beneuen. Strach. qui fuit ciuis Anconitanus in tract.de assecurat. glo. 27.sub num.5.versic.3.facti species attendi debet in contractu Anconæ celebrato.l. si fundus. ff. de euict. Præsertim quia stylus iste iuri, & rationi congruit. Nam si Zacharias sciuisset, Moysem non ignarum naufragij, proculdubio non fecisset huiusmodi conuentionem,vt in simili dicit Dec.cons.115.in princ. versic.tertio, quia ex trad.per Barto.in l.quæro.ff.de act.empt.& in l.contra legem.in fin.ff.de legibus, & latius in terminis nostris prosequitur Strach. dicta gloss.27.quem sequuntur plures Moderni relati per Informantes, isto enim casu, vt dicit Dec. vbi supra defecit consensus promittentis, & Moyses, qui conscius facti dolo malo induxit Zachariam ad assecurãdum saltem, doli exceptione est reijciendus.l.si quis cum aliter.ff.de verb.oblig.l.dolo.C.de inutil. stipu. ne alias ex sua malitia commodum reportaret. l. prima.ff.de dol. incertitudo enim, & dubietas est illa, quæ facit licitos huiusmodi contractus,in quibus incertus, & dubius euẽtus elicitur, & periculi pretium in re certa præstatur Dec.vbi supra,num.4.qui loquitur, quando vt in casu isto facta fuit conuentio super duplici conuentione alternatiue,altera de præsenti, altera de futuro,sufficit autem scientia præsumptiua ex spacio temporis,& loci distantia,secundum quam verisimiliter potuerit peruenire ad notitiam, vt per Strach.vbi supra.

2 Ex dispositione autem Capitulorum Barchinonẽ. constat, Portum Gallipolitanum distare a Ciuitate Anconæ spacio milliarium 1200.quæ etiam cuilibet horæ tria milliaria assignant, quam scientiam ex hoc bene deducunt Mercatores Florentini, & multis indicijs, ac verisimilitudinibus coadiuuant Informantes. Non obstant illa verba(interuenisse,o fusse interuenuto) quia debent intelligi, dummodo nauis nõ soluisset a portu tanto tempore ante,quod potuerit verisimilitudiniter haberi dicta notitia. Strach. vbi supra, & dicunt Florentini in eorum relatione, quorum interpretationi standum est, tum quia verba Mercatorum sunt intelligenda prout mercatores intelligunt. Put.dec.19. lib.1. tum quia conditio de præsenti, & præterito admittitur in stipulationibus propter ignorantiam contrahentium. l. cum ad præsens.ff.si cert.pet.

3 Nec refert, quod soleat etiam quandoque assecurari nauis, quæ soluisset tanto tempore, quod potuisset haberi notitia, quia vltra quod,vt dicunt periti solent adijci illa verba, (o perita, o non perita) vt iidẽ etiam referunt non soluuntur, prout in casu isto 12. pro cento.Sed 60070. & ex quãtitate pretij arguitur qualitas contractus, & mens contrahentium. gloss. in l.1.§. qui superficiem. in verb agendo. ff. de superfi.Dec.cons.500.sub num.5. Paris.cons.64.libro primo. Nec refert, quod Strach.loquatur de tempore,quod intercessit a die naufragij,non autem a die, quo nauis soluit,quia vt referunt Florẽtini isto casu interpretatio est facienda cõtra Moysem,nisi ipse iustificet tẽpus, quo nauis perijt, intra quod non potuerit verisimiliter haberi notitia,quorum sententia placuit Dominis, tum quia fundata in stylo, qui attendendus est per supradicta,tum quia semper interpretatio capienda est, ne altera pars remaneat decepta. l.si quis in conscribendo.circa med.C. de pact.l.3.ff. de arbitr. Paul.de Cast.consilio 205. in fin.libro primo.Aym.consil.33.num.25.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Valentina pensionis. Veneris 9. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Mandatum cõiecturis,& præsumptionibus probatur, & plures adducuntur coniecturæ pro illius probatione.

SVMMARIVM.

Mandatum præsumptionibus,& coniecturis probari.numero 1.& nu.2.vbi plures adducuntur coniecturæ.

Mandatum præsumitur, quando enunciatur procurator cum specifica relatione ad Notarios rogatos, & certam diem rogitus. nu.2.

Mandatum alicuius præsumitur ex solutione plurium pecuniarum illi facta.nu.2.

Soluere quilibet potest pro alio etiam inuito.nu.3.

Mandatum præsumitur ex solutione quantitatis pecuniarum factæ procuratorio nomine.nu. 3. vbi maxime si præcedit obligatio Domini.

DECISIO LXXXIX.

1 Conclusum fuit solutiones probari, nãm quo ad quietantias factas per ipsum Episcopum non cadit dubitatio, quo ad solutiones factas Bartholomæo, Iacobo Paulo, & Michaeli procuratoribus Episcopi. Non obstat oppositio defectus mandati, quia de eo visum fuit Dominis satis apparere saltem ad effectum,de quo agitur,vt procedatur in causa,non obstante clausula sine retardatione,cum enim mãdatum probetur præsumptionibus, & coniecturis,Dec.cons.35.post num.8.Cassad.dec. 3.numer.4.ante fin.de procur.Cæs.de Graff.decis.2. num.5.

num. 5. & 6. de rebus eccles. non alien. hic adsunt plures coniecturæ, quæ eo magis vrgent, quia cum eis concurrit enunciatio mandati, vt fuit dictum in Veliterna Casalis 7. Iunij 1574. coram bon. mem. Illustrissimo Lancellotto.

2 Prima coniectura ex eo desumitur, quod non solum procuratores enunciantur, sed cum specifica relatione ad Notarios rogatos, & certam diem rogitus, quæ relatio multũ operatur in hac materia. Cassad. dicta decis. 3. num. 4. versic. item vult. cum alijs adductis in dicta Veliterna Casalis. Secunda quia longè à verisimili abest (vt etiam in dicta Veliterna ponderabatur) ꝙ tanta quantitas pecuniarũ in trib. vicib. fuisset illis tanquam procuratoribus soluta, nisi soluenti constitisset de mandato exigentiũ. Tertia quia minus etiam credibile est, quod Episcopus distulisset ab anno 1599. petere tot terminos huiusmodi ꝓcuratoribus solutos, ex quibus, & alijs adductis per Informantes visum fuit satis constare de mandato iuncto præsertim quod tempore productionis nihil fuit appositum Ferret. consil. 226. in princ. & Episcopus passus est in negotio particulari vsque ad sententiam, & vltra procedi.

3 De mandato autem soluentis non esset quærendum, cũ quilibet tertius soluere possit, & liberet debitorem ignorantem, & inuitum. l. solutionem. l. de solut. l. soluendo. ff. de negot. gest. instit. quibus mod. tollitur oblig. in princip. tamen satis est verisimile, quod mandatum habuerit, cum soluerit tantam pecuniarũ quantitatem procuratorio nomine Hieronymo, asserendo quod soluebat de pecunijs ipsius Hieronymi. Cassad. dicta decis. 3. nu. 4. in fin. Socin. iun. cons. 56. num. 9. in fin. libro primo. præsertim stante obligatione ipsius Hieronymi soluendi dictam pensionẽ, vt fuit dictum in vna Pucana Lensionis 4. Iunij 1584. coram Illustrissimo Lancellotto.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Societatis Magazini. Veneris 23. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Ex communicatione mercium non infertur ad communicationem iuris inquilinatus loci, vbi merces existunt.

SVMMARIVM.

Societas per mortem socij extinguitur. num. 1.

Subrogatio non potest considerari in ea re, quæ nõ habuit ortum ab alia. num. 1.

Subrogationis natura est, vt res subrogata sit eius naturæ cum ea, in cuius locum subrogatur. num. 1.

Illatio non fit ex diuersis. nu. 2.

Mercium appellatione non venit locus, vbi merces continentur. num. 8.

Verbum suum denotat dominium. nu. 2.

Decretum Camerale de inquilinatu non suffragatur subinquilino in præiudicium Domini, secus vbi agitur de præiudicio tantum habentis ius inquilinatus. n. 3.

DECISIO XC.

1 NVllo modo potest Bernardus prętendere cõmunicationem inquilinatus Magazini, nõ tanquam subrogatus in locum Hieronymi primi socij, quia societas illa per mortem Hieronymi fuit penitus extincta l. actione. §. morte. ff. pro soc. cũ simil. & in illa, quæ fuit creata cum Bernardino, est noua penitus cum nouis capitulis, & pactis, nec potest considerari subrogatio, cum ista non solum non habuerit ortum a prima Bart. in l. fideiussor impetrauit. §. Lucius. ff. de pign. sed transiuit in aliam naturam. Gabr. post Socin. quem allegat de reg. iur. concl. 2. numer. 80. conuenit enim subrogationi, vt sit eius naturæ res subrogata cum ea, in cuius locum subrogatur. l. si cum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. l. si donatæ. §. 1. ff. de donat. inter vir. & vxor.

2 Non etiam potest, communicationem inquilinatus prætendere ex Capitulis societatis secum initæ, quia hoc in illis non legitur, sed tantum in eis cauetur, quod Gantius debeat ponere in societate omnia lignamina, quæ reperiũtur in suo Magazino, ex quo non potest inferri ad communicationem inquilinatus, quod est quid longe diuersum ab ipsis lignaminibus. l. Papinianus exuli. ff. de minor. & appellatione mercium non venit locus, in quo merces continẽtur. l. librorum. §. chartis. ff. de leg. 3. Bart. in l. cum pater. §. mensæ. num. 10. eod. tit. præsertim, quia dicit in suo Magazino, per quod verbum (suum) apparet, qđ vult retinere dominium. l. 2. §. 1. ff. de relig. & sumpt. fun. Alex. consil. 171. num. 3. lib. 1. & verba illa Rubricæ (capituli da farsi sopra il Magazino di legname) & alia verba (cõtraxerunt societatem vnius Magazini lignaminum) sunt intelligẽda pro ipsis lignaminibus, & sic pro merce, quæ in loco exercetur. Bart. in l. cum pater. §. mensæ. num. 7. vers. præterea in visu videmus. ff. de leg. secundo. Alexand. consi. 47. numero secundo. libro primo.

3 Non obstant plures ponderationes, quæ fiunt per Informantes pro Bernardino super verbis Capitulorum, quia omnes respiciunt possessionem, vsum, & exercitium Magazini, quæ communicantur, & pro ista possessione, & vsu soluit pensionem, sed non inferunt ad Ius inquilinatus, quod est separatum, & non dependet necessario ab vsu, & possessione. Aliud fundamentum, quod faciunt Informantes pro hæredibus Gantij super decreto Camerali, quod non suffrāgatur subinquilino, nec placuit Dominis, tum quia est extraneum in terminis nostris, tum quia illud ꝓcedit in præiudicium Domini, & Domino volente, non

non autem quando ageretur de præiudicio tantum habenti Ius inquilinatus,vt hic,& propterea non est prohibita communicatio,quando partes id egissent, quod cum non fuerit actum, remanet Ius inquilinatus in solidum penes hæredes Gantij, pro ut erat ante initam societatem cum Bernardino.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Donationis. Lunæ 26. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Conditio adiecta exequutioni actus an,& quādo reddat actum conditionalem, vel saltem ipsam exequutionem suspendat.

SVMMARIVM.

Conditio apposita donationi, quod donatarius nubat de consensu Donantis,valida est.nu.1.
Donatio conditionalis ex defectu conditionis vitiatur. num.1.
Participium præteriti temporis denotat actum perfectū, & consummatum.nu.2.
Conditio adiecta exequutioni non reddit dispositionem conditionalem, neque illam suspendit.nu.2.
Conditio adiecta solutioni pensionis non facit reseruationem pensionis conditionalem.num.2.
Conditio sæpe vsurpatur pro pacto in contractu pure apposito.nu.3.
Principium non impeditur a posteriori.num.3.
Conditio exequutioni adiecta, ipsam saltem exequutionem suspendit nec tenetur promittens ad exequutionē, nisi impleta conditione.nu.4.
Consensus alicuius requisitus in actu debet haberi pro præstito, vbi non adest iusta causa denegandi.nu.5.
Dic non procedere in tertio, de cuius consensu actus est expediendus.nu.5.
Consensus sub conditione præstitus conditione non impleta non potest dici consensus,nu.5.
Conditio quæ tendit ad dirimendum actum iam perfectū non attenditur.nu.6.

DECISIO XCI.

1 SEntentiam Reuerendi Patris Domini Victorij reuocandam dixerunt concorditer Domini, quia declarat nullam,seu annullandam donationem factam ad fauorem Dorotheæ,quæ tamen valida est, cum emanauerit inter personas non prohibitas, & habeat omnia requisita, tam de iure ciuili, quam ex forma statutorum. Nec refragatur quod dicitur,eam esse conditionalem,quatenus ipsa nubat de consensu,& scientia Domini Germanici donatoris,quæ cōditio valida est, & debuit per donatarium ad effectum consequendi pecuniam in donatione promissam impleri ex late deductis per Informantes pro Domino Germanico, & est decisio coram Sanctissimo ī illa Romana de Mallis,sub die 27.Martij 1577. quæ post longam disputationem fuit confirmata in Romana donationis de Parentijs, coram Reuerēdo Patre Domino meo Pegna,& quod cum ipsa nupserit, non habito huiusmodi consensu, donatio ex defectu conditionis fuit vitiata. l. necessario.§.1. ff. de per.& com.rei vend.l.pecuniam quam.ff.si cert. pet. l.tale.§.si quis.vbi Bald. ff. de hæred. instit. Aym. consil.93.num.3.

2 Quia fuit dictum consensum, & voluntatem Domini Germanici non respicere donationem ipsam,ac eius substantiam,sed solutionem,& exequutionem, quod patet ex illis verbis, (quæ quidem Scuta 400. monetæ,vt supra donata. Idem Dominus Germanicus donator soluere promisit, cum primum de consensu, & scientia ipsius donatoris nuptui tradita fuerit) præsertim ponderando illa verba (vt supra donata) participium enim illud præteriti temporis denotat donationem perfectam, & consummatā.l.1.§. fin.ff.quod quisque Iuris.not.in l.arboribus.§.idem tractat.ff.de vsufr.Ruin.cons.226.num.6.lib.1. Cōditio autem adiecta exequutioni non reddit dispositionem conditionalem, neque illam suspendit. l. ex his.C.quando dies.leg.ced.l.mutuo. §.1.ff.de tutel. quam ita declarat.Bart.in l.1.sub num.3.vers. instantur ergo.ff.de cond.& demonstr.Idem Barto. in l.ita demum.§.sed si quidem. vers. & ideo dicas. ff.de arbitr.Bald.in l.3.num.1.in fin.C.eod.tit.Ias.in l.item quia. num.21. in fin.ff.de pact.Dec.in l.in omnibus obligationibus.nu. 7. vbi etiam Cagnol. nu. 23. de reg.iur. Idem Dec.in c.2.nu.34.in fin. & seq. de rescript. Zas. in l. centesimis.§.fin.num.6.ff.de verbor. obligat.Natt.cons.452.in fin.fuit dictum in vna Ciuitatis Castelli Castri Montonis.1. Decemb. 1578. coram Sanctissimo, & propterea fuit resolutum in vna Salamantina pēsionis coram Bubalo 17.Ianuarij 1582. & in vna Cæsaraugustana pensionis 18. Iunij 1590.coram Gipsio conditionem solutioni pēsionis non facere reseruationem conditionalem.

3 Nec refert,quod in principio Instrumenti legitur, quod Dominus Germanicus intēdat deuenire ad donationem,cum infrascriptis conditionibus,quia verbum illud conditionibus intelligi debet in pactis, in donatione appositis,videlicet quod in euentum soluti matrimonij sine liberis pecuniæ donatæ ad donantem,seu eius hæredem reuertantur,& quod non possit astringi ad soluendum capitale,dum vult illud tenere ad censum,aut societatem officij. Verbum enim (conditio) sæpissime sumitur pro pacto apposito in contractu puro.l.2. C. de pact. inter.empt.& vend.l. 1.vbi glos. & Bald.ff.pro socio. cum multis cumulatis per Tiraq.de retract. conuent.§.2.gl.1. num.76. & propterea a defectu conditionis appositæ exequutioni, & solutioni non recte infertur ad nullitatem dona-

donationis, quia à posteriori non impeditur suum principium, vt post Bald.in l.ex cautione.in 8.q.nu. 25.C.de non num.pecu. In his terminis arguit Dec. in dicto cap.2.sub nume.35.de rescript.

4 Et si dicatur, quod conditio exequutioni adiecta, ipsam saltem exequutionem suspendat. Bartol. in dicta l.1. Dec. in dicta l.in omnibus.sub numer.7.Gig. de pens.quæst.40. sub num.4.& propterea licet sit orta obligatio, nõ tamen tenetur promittẽs ad exequutionem obligationis obstante exceptione. Bald.in d. l.3.num.1.in fin.Fort.Garz.in l.item quia.sub num. 33.ff. de pact. & ob id non potest Dominus Germanicus condemnari ad solutionem pecuniæ promissæ, ex quo Dorothea non impleuit conditionem solutioni adiectam. Respondetur primo istud non tollere iniustitiam sententiæ, quia licet iste defectus cõditionis impediret exercitium actionis, nõ tamen ipsam perimeret, & minus annullaret donationem.

5 Secundo respondetur, quod cum donatio, & promissio sit pura, licet exequutio præstationis sit collata in euentum consensus Domini Germanici, talis consensus debet haberi pro præstito, quia non adest iusta causa denegandi, vt per Ias.dicto §.fin.num.6. in fin.& num.seq. Nec facit in contrarium doctrina Bart.in l.1.§.si plures.num.9.ff.de exercit.quia Bar. loquitur in 3. de cuius consensu actus est expediendus, qui consentire non cogitur. Secus in consensu per ipsum promittentem præstando, qui illum præstare debet cessante legitima causa recusationis, alias pro præstito habetur, vt per Ias.

6 Omnino videtur, quod habeamus consensum ipsius Germanici in particulari Instrumento, cui non refragat, q dr, cũ esse sub cõditione præstitũ, qua non impleta, non potest dici consensus, vt per Mandos. super reg.32.quęst.31.sub nu.16.& alios alleg.quia conditionem illam factis sibi quietantijs Domini noluerunt attendere, cum non solum sit omnino extranea a consensu præstando, & tendat ad priuandam Dorotheam donatione iam perfecta, ad trad.per Couar.in cap.Rainaldus.§.1.sub num.7.de testam. sed etiam sit exorbitans, & iniusta, cum Dominus Germanicus velit quietãtiam eorum, quæ sibi soluta negat Donataria, & quod peius velit quietari etiam de fructibus in futurum decurrendis, qui incerti sunt ratione temporis, & nõ possunt verisimiliter dici soluti, alia verba præcedentibus omnibus solennitatibus requisitis ex for.sacr.Concil.Triden.& iuxta stylum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ visa fuerunt Dominis respicere potius solitum ordinem procedendi in matrimonijs contrahendis, quam facere aliquam conditionem, aut suspensionem consensus, & si quam faciunt sufficere pro implemento, quod fuerint postea adimpletæ omnes solennitates, & quod matrimoniũ sit validum, ad quod tantum respexisse videtur Dominus Germanicus, siue igitur consensus præstitus sit, siue pro pręstito haberi debeat, Dominus Germanicus tenetur soluere pecuniam in donatione promissam, & ita fuit decisum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Pampilonen. Abbatiæ de Acagra. Veneris 20. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Regula 28. de subrogari vt habeat locum sufficit, quod constet de lite, & obitu collitigantis, nisi tamen lis fuerit calumniosa, & ex quibus excludatur calumnia. Item regula prædicta nõ arctat ad petendam subrogationem intra mensem, & plura alia deducũtur, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Subrogatio datur collitiganti vigore reg. 28. constito de lite, & obitu collitiganti. nu. 1.

Fallit vbi constat de lite calumniosa. num. 1. vbi tamen quod calumnia euitetur per quamlibet probabilem, & toleratam causam litigandi.

Calumnia litis non dicitur apparere quousque non sunt factæ probationes, cum non dicatur quis improbus litigator quamdiu potest ius suum iustificare. nu. 1.

Subrogatio vt concedatur vigore regul. de subrogandis non est necesse docere de bono iure superstitis. nu. 2.

Sententia quamuis ab ea fuerit appellatum inducit præsumptionem boni iuris ad fauorẽ eius, qui eam obtinuit. num. 2.

Medici iudicio in arte sua standum est. nu. 3.

Confessio erronea confitenti non nocet. nu. 3.

Dispensatio obtenta pro cautela conscientiæ confitenti non nocet. nu. 3.

Morbo caduco laborans est inhabilis ad beneficia. nu. 4.

Negatiua probatur per testem reddentem rationem, quia alias non potuisset id esse ipso ignorante. nu. 4.

Præsumptio tollitur ex probatione contraria. num. 4.

Regula 28. de subrogan. non arctat ad petendam subrogationem intra mensem. nu. 5.

DECISIO XCII.

1 Domini vtraque parte informante concorditer resoluerunt, dandam esse subrogationẽ Ioan. Lopez, quia constat de lite, & obitu collitigantis iuxta reg. 28. ne detur nouus collitigãs. c.2.vt lit. pend. in 6. vt fuit dictum coram Reuerendissimo Alexandrino in Collen. Parochialis 11. Decembris 1595.& coram me in Gerunden. Canonicatus 14. Maij 1601. Nec obstat, quod ex decisione contra ipsum facta videatur detegi calumniosus litigator, qui non subrogatur. Bisign.decis.2.de rer.permut.

mut. Cassad. deci. 2. vel 7. de dol. & cõtum. quia vltra quod decisio facta fuit ipso non informante, facta etiam fuit, non super meritis, sed super retardatione Breuis, ex clausula arbitrio &cet. & in principio causæ, nullisque factis probationibus, quo casu non potest de calumnia conuinci. Achill. decis. 7. sub nu. 6. vt lit. pẽd. nec dici improbus. litigator, quam diu potest ius suum iustificare, vt fuit dictum in illa Gerunden. & ad effectum regulæ pro euitanda suspicione calumniæ, sufficit quælibet probabilis, & colorata causa litigandi. Rebuff. super dicta reg. glos. 7. nu. 3. fuit dictum in Conchen. Archipresbyteratus 19. Ianuarij 1598. coram Reuerendo Patre Domino meo Litta, & in allegata Gerunden.

2 Licet autem pro impetranda subrogatione nõ sit necessarium docere de bono Iure superstitis eam petentis, tamen ex sententia, quam obtinuit Iosephus ad sui fauorem, oritur aliqualis præsumptio, quod foueat bonum Ius, & quod ab ea fuerit appellatum, vt per Alciat. de præsumpt. regul. 3. præsumpt. nona. numero vndecimo.

3 Non obstat prætensa inhabilitas ex morbo caduco, quia non probatur concludenter, immo contrarium apparet ex fide Domini Galliani Medici, qui ipsum curauit, & testatur ipsum incidisse in morbum epilepticum, licet ad illum magnã propensionem haberet propter vertiginem, cui erat obnoxius, & Medici iudicio in arte sua standum est. l. septimo mense. vbi Bal. in vltima addit. ff. de stat. homin. Socin. iun. cons. 183. num. 11. lib. 2. Boer. decis. 223. nu. 21. fuit dictum in Romana Hæreditatis. de Ricchis 15. Iunij 1580. coram Vicecomite ob id confessio Lopez in sua dispensatione tanquam erronea illi non præiudicat. l. non fatetur. ff. de confess. Dec. consil. 408. num. 5. Nec potest facere morbum caducum illum, qui vere non est talis. ad trad. per Aym. consil. 262. num. 4. & 5. & eo minus habet obstare, quia fuit pro cautela suæ conscientiæ petita. Rot. dec. 11. de sent. excomm. in antiq.

4 Vbi etiam aliquando laborasset tali morbo, qui cũ inhabilem reddidisset, constat de liberatione ex eademmet fide Domini Galliani, quæ coadiuuatur ex depositione plurium testium pro Ioann. Lopez examinatorum, qui dicunt a pluribus annis illum non fuisse aliquid tale passum, & bene concludunt, cum subiungunt se continuo cum ipso habitasse, & quod non potuisset id accidere ipsis ignorantibus. Ang. in §. hinc nobis. circa fin. auth. de hæred. & Falcid. Alexand. cons. 167. num. 10. lib. 2. Dec. consi. 181. nu. 2. ante med. versi. nec etiam in isto teste. Paris. cons. 13. sub num. 17. versic. tamen aduertendum. lib. 3. Hinc cessat quod dicitur de præsumpta morbi cõtinuatione, quia huiusmodi præsumptio tollitur ex probatione contraria. l. cum de indebito. ff. de prob. Paris. cõs. 29. num. 76. lib. 2.

5 Non obstat, quod dicitur litem non fuisse introductam super titulo beneficij, quia contrarium apparet in commissione Reuerendissimo Domino Pacen. directa, quæ continet totum negotium principale, cum clausula quam, & quas. Minus etiam releuat, quod obijcitur petitam fuisse post mensem subrogationẽ, quia vltra quod dicitur fuisse intra mensis spacium porrectam supplicationem, Regula non arctat ad petendam subrogationem infra dictum tempus, & mẽtio mensis fit ad inualidandum, non subrogationem post illam petitam, sed gratiam intra illam obtentam in præiudicium subrogandi, & propterea quando post mensem non fuit alteri concessa gratia, non prohibetur collitigans subrogationem quantumcũque petere, vt fuit dictum in illa Collen.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bracharen. Beneficij. Mercurij 29. Octob. 1603.

ARGVMENTVM.

In citatione ad dicendum contra commissionem quando debeat inseri tenor commissionis, vt citatus notam habeat iurisdictionem.

SVMMARIVM.

Citatio ad dicendum contra commissionem debet habere insertum tenorem commissionis, vt citatus notam habeat iurisdictionem citantis. nu. 1.
Fallit vbi in citato adest verisimilitudo, & coniectura scientia commissionis, vel iurisdictionis. num. 2.
Fallit secundo, quando citatus est præsens, vbi est videre, vel in loco parum distanti. nu. 4.
Ignorantia eorum, quæ sunt apud acta, non præsumitur. num. 2.
Procurator præsumitur certiorasse principalem. n. 2.
Scire, vel de facili scire posse, patria sunt. num. 4.
Iudicium potest inchoari cum procuratore. nu. 5.

DECISIO XCIII.

1 Domini perstiterunt in resolutis, gratiam si neutri Domini Matthiæ esse quo ad vtrũque caput iustificatam. Nam quo ad litẽ stante commissione cum solita clausula, omnesque alios, &cet. potuit Gaspar vocari ad causam in partibus, vt fuit probatum in decisione, quę in hoc capite non impugnatur, sed datur de nullitate citationis ob non insertam commissionem, quæ inseri solet, & debet, vt citatus notam habeat iurisdictionem citantis, Specul. in tit. de citat. §. 4. num. 7. Bart. in l. 2. nu. 6. ff. si quis in ius voc. non ierit. Abb. in c. cum ex officij. nu. 33. de præscript. Put. decis. 241. lib. 3. Achill. dec. 10. de dolo, & contum.

2 Sed fuit responsum hoc non procedere, vbi in citato adest verisimilitudo, & coniectura scientiæ commissio-

missionis,vel iurisdictionis. Achill.dec.2.num.10.& 11.ff. de leg. Cum autem in casu isto esset commissio inserta,tam in literis citatorijs,quam in literis cõpulsorialibus, & nõ detur probabilis ignorantia eorum,quæ sunt acta. Paul.de Castr.in lib.1. sub num. 2.C.de satisdat. Peregr.decis.255.non est præsumẽdum, quod de ea notitiam non habuerit, tanto minus,quia comparendo coram compulsore prout fecit bis recusando Notarium plus quam verisimile est, quod viderit commissionem insertam in literis compulsorialibus,quod manifestius deprehẽditur, quia citatus,cum alias exceptiones opposuisset,de ista nullum verbum, quam tamen verisimiliter in primis, si de commissione non fuisset certus. Immo cum respõdens dictæ citationi negauetit se fuisse præsentatum a Vicecomite, de qua præsentatione non fit mentio in citatione arguitur maxima coniectura scientiæ.

3 Accedit quod cum adesset in Curia D.Brandinus procurator,qui in hac causa produxit mandatum die 20.Decembris 1600. & fecit illud recognoscere die 26.Februarij 1601.& Gaspar fuerit in partibus citatus 21.Iunij eiusdem anni 1601. non est verisimile, quod non fuerit certioratus a dicto suo procuratore. de dicta commissione. Rom. consil.481.num.7. Put. decis.100.in fin.libro secundo.fuit dictum in Romana Pecuniaria. de Zamberijs 20. Maij 1580.coram Cantuccio.

4 Et quando non adessent, tot & tam vrgentes cõiecturæ scientiæ,ex quo tamen commissio erat in partibus apud compulsorem de facili potuit eius habere notitiam,quod sufficit ad effectum, vt sustineatur citatio sine insertione. Hæc enim est ratio, quare nõ requiritur,quando citatus est præsens,vbi est Iudex, vel in loco parum distanti. Abb.in cap.præterea.nu. 5.ad fin.vers. aut agitur de leui præiudicio. de dilat. Ias. in l.2.num.4.& 5. ff. si quis in Ius voc.non ierit. & cons.155.num.6.& 7.lib.45.And.Gail.pract. obser.lib.1.obser.48.num.22.Sarn.dec.53.lib.1.Paria enim sũt scire, vel de facili præscire posse.l.Iulianus. ff.ad Maced.l.si duo.vbi Bal.& Ang.ff.de acq.hęred. Ias.in l.quod te.num.10.vbi etiam Dec. sub num.4. in 1.lect.ff.si cert.pet.

5 Iustificatur etiam lis per actus,& comparitiones factas a Domino Brandino procuratore, & præcipue ex productione gratiæ perinde valere Gasparis sub die 7. Martij 1602. quæ præcessit gratiam si neutri Domini Matthiæ, quæ fuit impetrata 22. mensis sequentis, & dubium nõ est potuisse iudicium inchoari in Curia cum procuratore Gabriele. Achill.decis. 16.de dol. & contum. Caputaq. decisione septima. libro secundo. in manuscript. Quo ad non ius, res est clara, cum gratia perinde valere, in qua Gaspar se fundat, non sit iustificata, vt fuit dictum in decisione.

XCIV.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana de Aquilanis. Veneris 14.*Nouemb.* 1603.

ARGVMENTVM.

Substitutio facta per verba communia debet censeri directa, & ex quibus debeat interpretari obliqua.

SVMMARIVM.

*Substitutio compendiosa, & concepta per verba communia de sui natura comprehẽdit vulgarem substitutionem.num.*1.
*Verba communia vbi non subest aliqua ratio, vel necessitas obliquandi debent interpretari directa.nu.*1.
*Dic procedere,vbi in sensu directo accipi possunt, alias secus.num.*1.
*Substitutio præsumitur directa, quando tam substitutio quam institutio fuit vniuersalis.num.*1.
*Verba semper dicuntur obliqua, vbi requiritur factum alterius quam testatoris.num.*2.
*Exequutor datus ad nominandam personam ad commendam non censetur datus ad erectionem commendæ. num.*2.
*Fallit primo si sit exequutor testamenti simpliciter deputatus.num.*2.
*Fallit secundo, quando ex verbis testamenti apparet testatorem aliter sensisse.nu.*3.*vbi quando dicatur testatorem aliud sensisse.*
*Augumenti idem iuris est, ac rei auctæ.num.*3.
*Lex confidit de persona Archiepiscopi, vbi agitur de pia causa.nu.*3.

DECISIO XCIV.

1 CVm substitutio facta Francisco hæredi decedenti sine filijs sit compendiosa, & concepta per verba communia, & propterea de sui natura cõprehendat vulgarem substitutionem,vt fuit late firmatum in prima decisione,& in alijs repetitum,& cum euenerit casus vulgaris per mortem instituti ante aditam hæreditatem,merito fuit per Dominos sæpius resolutum, nos versari in vulgari substitutione. Verba enim communia, vbi non subest aliqua necessitas, aut ratio obliquandi,debent interpretari directa. Bald.in l.si quis ita.vers.in dubio etiã videtur.ff.de vsufr. Galiaul. in l.Centurio. nu. 339. ff.de vulg.& pupill.cum alijs adductis 19. Februarij 1601. vbi etiam fuit dictum,nõ solum subesse rationem obliquandi, cum non possit considerari ratio, cur magis voluerit testator substituere post aditam hæreditatem,quam ante, immo ex institutione vniuersali,& substitutione ita integraliter facta,magnã oriri

oriri coniecturam, quod testator voluerit directe substituere, ad trad. per Bartol. in dicta leg. centurio. numero vigesimo primo. versicul. sed istud verbum, quod etiam dixerunt tunc Domini satis probari ex enixa, & constanti testatoris voluntate, quod fieret commenda, & perpetuo eligeretur vnus de familia, vt latius in decisione deducitur.

2 Quæ conclusiones non videntur per Aquilanos improbari, qui fatentur verba potius intelligi debere directa, quam obliqua. Dicunt tamen hoc procedere, si in sensu directo accipi possint, quia alias semper sunt in sensu obliquo intelligenda, in casu isto dicunt nullo modo posse intelligi directo, cum nullus sit, qui directo capere possit de manu testatoris, non commenda, quia ante erectionem non est, exequutor, quia ad erectionem datus non reperitur, & cum in huiusmodi erectione requiratur factum alterius, quam testatoris verba semper dicuntur obliqua. Bartol. in dicta lege centurio. num. 44. & 45. vbi Rip. numero 185. nec potest dici directe vocatus Archiepiscopus ex eo quod sit ipsi commissa electio personæ ad Commendam, Barto. in dicta l. centurio. numer. 25. Ias. num. 42. Galiaul. nu. 311. Rip. num. 313. vel 113. & quia non fuit ad omnia, aut simpliciter exequutor testamenti deputatus. Alexand. consil. 12. numer. 27. versic. vltra prædicta. & num. seq. lib. 3. Rip. in dicta l. centurio, num. 113. Galiaul. num. 355. versf. limita.

3 Domini tamen ad prædicta responderunt, Archiepiscopum fuisse datum ad erectionem Commendæ, & propterea cessare omnia ex aduerso deducta, ad doctr. Bartol. & sequacium, quæ habet exequutionem datum ad nominandum personam, non censeri datum ad erectionem Commendæ, fuit dictum hoc verum, nisi ex alijs verbis testamenti appareat, testatorem aliud sensisse, vt dicit idem Bartol. ibi numero 35. in fin. Rip. sub num. 113. versic. ista decisio. Galiaul. nu. 355. in fin. & dicitur colligi mens, quando alias actus fuit eidem commissus, ne inducatur confusio ex interuentu personarum, & euitetur circuitus, vt declarat Bolognet. ibi num. 201. ad fi. hic autem in alia parte testamenti, quando de augumento ipsius Commendæ agitur, hoc relinquit Curiæ Archiepiscopi, & cum idem iuris sit de augumento ipsius Commendæ, quod ipsa Commenda. l. etiam. Bartol. Bald. & alij. C. de Iur. dot. l. quod in rerum. §. si quid potest. ff. de legat. primo. Bald. in auth. res quæ. C. commun. de leg. si testator demandauit curæ Archiepiscopi augumentum commendæ, ex hoc solo oritur vrgens coniectura, quod eidem etiam demandauit ipsam Commendam, & erectionem, tanto magis concurrente etiam electione, & attenta persona Archiepiscopi, de qua non solum lex confidit, vbi de pia causa agitur, sed etiam ipse testator, qui propterea voluit eius nominationi standum non aliter, quam si facta esset ab ipsomet testatore, omni appellatione reiecta.

Non obstant, quæ dicta sunt de exequutione vniuersali, quia Doctores allegati loquuntur per modũ exempli ad ostendendum mentem in alia parte testamenti, etiam quod eius facultas non esset ad electionem restricta, & hic est vnus modus, qui non excludit, quin ex alijs a dispositis in testamento non possit mens testatoris fieri perspicua, ex quibus, & alijs ex præcedentibus decisionibus latius deductis Domini perstiterunt in eadem sententia.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Interamnen. Bonorum. Veneris 14. *Nouemb.* 1603.

ARGVMENTVM.

Sententia quando possit ferri de nocte, & an suspensio petitorij censeatur reuocata ex seruatione terminorum in petitorio.

SVMMARIVM.

Citationis exequutio probatur per comparitionem citati num. 1.
Sententia de nocte ferri non potest. nu. 2.
Fallit de stylo curiæ Romanæ, & in iudice multitudine negotiorum implicito. nu. 2.
Sententia declarans bona non pertinere ad aliquem dicitur lata etiam in possessorio. nu. 3.
Petitorij suspensio censetur reuocata per seruationẽ terminorum in petitorio. nu. 4.

DECISIO XCV.

1 NVllitates, quæ hodie opponuntur, fuerunt allegatæ in principio discussionis causæ, & quia visæ fuerunt Dominis turbidæ, ordinarunt, vt videretur de bono Iure, super quo fuit cognitum, & formatum bonum ius Religionis Hierosolymitanæ. Vnde tanto magis hodie veniunt reijciendæ. Nullitas. n. ex defectu citationis magnam patitur difficultatem, quia ex relatione Cursoris in originali in actis producto constat, citationem fuisse factã 22. Decembris ab hodie per totam sine vlla alternatiua, siue ad primam diem, quam Domini dixerunt attendendam non relationẽ factam in manibus partis, præsertim, quia veritas exequutionis factę, prout in actis legitur, cõprobatur ex cõparitione ꝓcuratoris Dñi Honorij. sub die 24. qui expresse dicit, se die 22. fuisse citatum hora 24. ab hodie per totam.

2 Nec obstat, sñiam de nocte ferri non posse. c. cõsuluit. de offi. deleg. quia ex antiquo stylo, de quo testatur Hostien. in summa de Iudicijs. §. qualiter, & quãdo, n. 11. Curia Romana non seruat, sed passim ferũtur sententiæ, etiam de nocte, & vbi viget talis stylus, sententia de nocte lata tenet. Felin. in dicto cap. con-

consuluit. sub num. 18. & in iudice multitudine negotiorum implicito, prout A. C. sustinetur. Felin. vbi supra vers. secundo fallit Ias. in l. non minorem. sub num. 3. C. de transact.

3 Alia etiam nullitas, quod fuerit pronunciatum in petitorio suspenso non expedito prius possessorio non placuit, quia Auditor Cameræ pronunciauit in possessorio ad fauorem Domini Honorij concedendo illi immissionem pro Scutis mille, vigore facultatis testandi, quam habebat commendator, & reliqua declarauit pertinere ad religionem, & ob id non potest dubitari, quod Auditor Cameræ non intellexerit Honorium in reliquis bonis non esse immittendum in possessionem, & quod non habuerit possessoriam pro terminato.

4 Tertia etiã nullitas deducta ex defectu terminorũ visa fuit turbida, quia ante suspensionem ab initio, quando fuit actum, tam petitorio, quam possessorio erant seruati termini, præterea non obstante suspensione, fuerunt admissi articuli pro parte religionis exhibiti concernentes petitorium sine appellatione, & contradictione Honorij, & semper fuit processum in causa sine aliqua oppositione suspensionis petitorij, & fuerunt denuo seruati termini in hoc iudicio, in quo non obstante suspensione in petitorio, sine oppositione procedebatur, ita vt quod per huiusmodi processum non solum censeretur reuocata suspensio, sed per seruationem dictorum terminorum censeretur ab ea recessum. Achill. decisione secunda, vel septima. de Iud. ex quibus, & alijs deductis per Informantes resoluerunt, sententiam esse validam, præsertim stante eius iustitia, quæ omnino præualere debet nullitati turbidæ.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Lucana Terrarum. Veneris 16. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Administrator rei ecclesiæ non potest transferre dominium rei ecclesię habita fide de pretio, nec permutare rem ecclesię habita fide de re permutanda, nec in hoc aliquid operatur beneplacitum Apostolicum.

SVMMARIVM.

Alienatione rei ecclesiæ habita fide de pretio non trãsfertur dominium. num. 1. & numero tertio, vbi adducitur ratio.

Amplia etiam in permutatione, si habeatur fides de re in permutatione accipienda. nu. 1.

Amplia etiamsi interueniat beneplacitum Apostolicum, quia illud facit contractum validum, non autem trãsfert dominium. nu. 3.

Permutatio est similis emptioni. nu. 1.

Bona deputata pro fabrica ecclesiæ dicuntur ecclesiastica. num. 1.

Fallit quo ad dispositionem. §. *venditæ. Institut. de rerum diuisio. numer. 2. vbi tamen id aperte non firmatur.*

Beneplacitum Apostolicum in alienatione rei ecclesiæ nõ supplet defectum causæ. nu. 3.

DECISIO XCVI.

1 QVemadmodum non possunt administratores Ecclesiæ vendendo eius bona habere fidem de pretio, ita vt dominium transferant. Bartol. in l. a Diuo Pio. §. sed si emptor. numero tertio. vbi etiam Alexand. numero septimo, & octauo. Ias. numero sexto, & septimo. ff. de re iud. Bald. in l. inciuile. numer. 2. & 3. C. de rei vendic. ita nec etiam censuerunt Domini permutando habere fidem de re in permutatione accipienda, cum permutatio sit similis emptioni. l. fin. ff. ex quib. caus. in poss. eat. & vicem emptionis obtineat. l. 2. C. de rer. permut. & secundum naturam emptionis reguletur. Bart. in l. fi. per illum tex. ff. eodem tit. quod autem bona permutata sint ecclesiastica non ambigitur, cum sint deputata pro fabrica Ecclesiæ. cap. quatuor. c. de redditibus, & c. mos est. 12. quæst. 2.

2 Non obstat, qood dispositio §. venditæ. instit. de rer. diuis. non procedat in permutatione, secundum gloss. in lege secunda. C. de rer. permut. quia vltra quod de hoc est controuersia, & contrarium tenet gloss. in l. cum proponas. in verbo remansit. ff. de dol. & Barto. in dicta l. 2. & in l. cum seruus communis. §. locaui. post glos. ibi. ff. de furt. respondetur non bene inferri ad casum nostrum, quia quod administrator Ecclesiæ non possit habendo fidem de pretio dominium transferre, est specialiter in administratore rerum Ecclesiæ, & similibus personis, ac particulari ratione cautum, & per Bartol. in dicto §. sed si emptor. sub numero tertio. Aret. in dicto §. venditæ. post numerum tertium. Felin. in cap. cum olim. sub numero quinto. vers. item nisi sit procurator Ecclesiæ. de offic. deleg.

3 Nec ad rem facit allegatum beneplacitum Apostolicum, quia vltra quod de eo non constat, illud respicit validitatem contractus, non translationem dominij, & Doct. qui dicunt non posse administratorem habere fidem, loquuntur quo ad effectũ transferendi dominium, & dicunt contractum validum. Bald. in d. l. inciuile. in fi. Alexan. in dicto §. sed si emptor. sub. num. 8. vers. quod intelligatis sane. Ias. sub nu. 6. vers. intellige verum. Idem Ias. in l. 1. nu. 18. in fine. ff. de offic. procurat. Cęs. Præterea vt dicunt Bartol. & alij, qui supra. Ideo non potest administrator Ecclesiæ habere fidem de pretio, quia in alienatione rerum Ecclesiæ requiritur causa. cap. de

rebus

rebus eccles. non alien. in sexto. Beneplacitũ autem non supplet defectum causæ, vt fuit dictum in vna Placen. Bonorum 7. Aprilis 1581. coram Reuerendissimo Alexãdrino. minus facit, quod fuerit interim constitutus annuus stareorum 18. grani, quia hoc non tollit, quod non dicatur habita fides de pretio. Couar. resol. lib. 3. cap. 11. nu. 5.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Viterbien. Cursus Aquarum. Lunæ 17. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Colligitur ex Summario argumentum.

SVMMARIVM.

Emptor succedit quo ad rem emptam in ius venditoris. num. 1.
Partis idem iudicium est, quod de toto, quia totum de necessitate infert quamlibet sui partem. num. 1.
Accessorij idem est iudicium, quod principalis. nu. 2.
Dominium rei suæ, nemo sine facto amittere potest, numero 2.

DECISIO XCVII.

1 DVbitaui ex ordine Rotæ circumscripta pro nunc consuetudine, & obseruantia. An aqua, de qua est controuersia, & scolatura nuncupata, spectet ad Paulonium, & Domini affirmatiue resoluerunt, cum enim non dubitetur ius, & dominium aquę ducen. in Colta magna scipugli esse penes Communitatem, fateri etiam cogimur Paulonium, qui a Communitate titulo emptionis habuit ius ducendi, & ipsam aquam cum omnibus iuribus circa ipsam, & eius vsum spectãtibus, qualibet nocte Mercurij fuisse effectum Dominum aquę, quæ de dicto tempore educta reperitur, ad trad. in l. cum res. C. de prob. in l. Titio. ff. de solut. Vnde si consideremus istam scolaturam vti partem veram, & realem, prout est dictæ aquæ, procul dubio idem dicendum de ea, quæ de ipsa aqua tota. l. quæ de tota. ff. de rei vend. l. iuris gentium. §. adeo. cum ibi not. ff de pact. l. si cui. in princip. & ibi not. Bald. ff. de legat. primo, totum enim de necessitate infert quamlibet sui partem. l. si quis cum totum. in prin. ff. de except. rei iud. l. si quis. in princ. vbi glos. ff. de vsur.

2 Vbi etiam vellemus istum scolaturam esse sequelam, & accessoriam ad aliam aquam, tamen de ea idẽ erit iudicium, quod de ipsa aqua principali. Afflict. decis. 285. numer. 20. & sub eadem concessione erit comprehensa, ad cumulata per Cagnol. in l. cum principalis. numer. 8. & 9. ff. de regul. iur. Ista enim aqua statim qđ exit de illo receptaculo appellato la Colta grande, in quo clausa reperitur, desinit esse in dominio Communitatis concedentis, & transit in dominium Paulonij recipientis. Propterea sine suo facto, aut voluntate non potest desinere esse sua. l. quodcũque. §. si quis ita. ff. de verb. obliga. l. cum maritus. ff. de iur. doti. l. id quod nostrum. ff. de reg. iur.

Non obstat, quod dicitur concessionem esse limitatam ad tempus noctis, & propterea adueniente die cessare, quia limitatio est respectu eductionis aquæ, & ob id in ortu solis clauditur exitus, sed aqua, quæ de tempore noctis egressa, & post clausuram adhuc fluit, remanet ipsius Paulonij, cui sufficit, quod de nocte egressa, licet de die perueniat ad locum destinatum. Ad quid enim licentia hauriendi aquam tota nocte, si qua de nocte egressa ei non deberet seruire. Clarum est enim, quod illa vltima aqua, quæ in vltima parte noctis educitur, non potest peruenire ad locum irrigationis, nisi de die.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Bononien. Apothecarum. Lunæ 24. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Notabilis est hæc decisio, & in ea plene explicatur quæstio, an legitimato cum clausula sine præiudicio venientium ab intestato debeatur legitima, & de alijs effectibus dictę clausulæ.

SVMMARIVM.

Clausula sine præiudicio venientium ab intestato si sit apposita in facultate legitimandi censetur repetita etiã in legitimatione. num. 1.
Legitimatio non potest plus operari, quam sit in facultate legitimantis. num. 1.
Legitimato cum clausula sine præiudicio venientium ab intestato non debetur legitima nu. 2.
Clausula sine præiudicio venientium ab intestato operatur, vt legitimato suffragetur solum quo ad ea, in quibus filijs legitimis præiudicium non fit. nu. 2.
Legitimatus cum clausula sine præiudicio venientium ab intestato excluditur a successione intestati. nu. 3.
Legitima est portio portionis debitæ ab intestato, & non debetur ei, qui ab intestato non succedit. num. 3.
Legitimatus cum clausula sine præiudicio venientium ab intestato non potest dicere testamentum nullum ex causa præteritionis. nu. 4.
Legitima non debetur ei, cui præsenti querela, vel aliud ius impugnandi testamentum non datur. nu. 4.
Causa intestati regulatur secundum causam rumpendi testamenti. num. 4.

Legitimatus cum clausula sine præiudicio venientium ab intestato succedit in eo tantũ, quod sibi a patre relinquitur, ita vt pater nihil illi relinquere teneatur. num. 5.

Legitima non debetur filio, quando est in potestate patris illi aliquid non r[illegible]ere. nu. 5.

Clausula sine præiudicio venientium ab intestato operatur non minus condito testamento, quam ab intestato. num. 6.

Intellige ad effectum, vt legitimatus non possit impugnare testamentum paternum, non autem, vt pater non possit illi in testamento relinquere. nu. 6.

Testamentum impugnare non potest, qui excluditur ab intestato. nu. 7.

Legitima ita metiri solet in causa testati sicut in causa intestati, a qua sumit initium. nu. 7.

Legitimatus non debet esse melioris conditionis veniendo contra expressam voluntatem patris, quam si veniret præter voluntatem. nu. 7.

Pater quo ad filium legitimatum cum clausula sine præiudicio venientium ab intestato, habet bona libera, & libere potest testari. nu. 7.

Legitimato debetur legitima. nu. 8.

Fallit in legitimato cum clausula sine præiudicio venientium ab intestato. n. 8.

Filia a statuto exclusa, cui pater aliquid in testamento reliquit, potest petere supplementum legitimæ. nu. 9.

Contrarium verius. nu. 9.

DECISIO XCVIII.

1 PRoposui die 21. Maij præteriti dubium pluries in Rota disputatum coram bon. me. Cæsare de Grassis, an Philippo legitimato deberetur legitima, & Domini inhærendo resolutioni alias factæ die 15. Iunij 1579. in qua tandem Rota cẽsuit ita demum deberi legitimã, si nullum fieret præiudicium venientibus ab intestato, de quo particulariter videretur, ordinarunt, vt super huiusmodi præiudicio in primis dubitarem, pro ut feci die 19. præsentis mensis, in qua Rota resoluit constare de præiudicio venientium ab intestato, qua resolutione stãte, & causa iterum super dubio principali proposita. Domini vnanimi voto censuerunt, Philippo legitimam non deberi, fundamentum Dominorum fuit in clausula sine præiudicio eorum, qui succedere deberent ab intestato, quæ licet in legitimatione non legatur, tamen vt fuit dictum 24. Ianuarij 1575. satis in ea virtualiter inest, quia reperitur in priuilegio Comitis legitimantis, qui facultatem legitimandi non habuit, nisi cum dicta limitatione. Non enim est dubium, clausulam istam operari eundem effectũ, quando est in facultate, quem operaretur, si esset in legitimatione posita, vt in fortioribus terminis tenuit Paul. de Cast. cons. 180. num. 2. in fi. lib. 1. Tradit Paris. consil. 14. num. 43. in fin. lib. 2. quibuscunque enim verbis vsus sit Comes legitimando non potuit plus operari, quam sibi esset concessum, vt in terminis concludit Socin. iun. consil. 120. sub num. 20. lib. 2.

2 Ab effectu autem istius clausulæ resultat legitimã non deberi, vt late probat Dec. consil. 567. sub nu. 6. Tiber. Decia. consil. 19. nume. 74. lib. 1. cum alijs per Gabr. qui in hac causa consuluit, & bene consil. 24. num. 11. & per tot. lib. 2. Peregr. de fideicom. art. 13. sub num. 80. & probatur, quia cum sit firmatum præiudicium, quod fieret filijs legitimis, si Philippus ad legitimã admitteretur, clausula sine præiudicio operatur, vt legitimatio legitimato suffragetur solũ quo ad ea, in quibus filijs legitimis præiudicium non fit. Socin. consil. 41. post nu. 8. lib. 3. cum alijs per Gabr. vbi supra num. 8.

3 Accedat, quod ex receptissima Doctorum sententia effectus præcipuus dictæ clausulæ est excludere legitimatum a successione intestati. Paul. de Castro. in l. Gallus. §. & quid si tantum. numer. 16. in fi. ff. de lib. & posth. Capr. consil. 157. num. 43. in fin. & num. seq. Socin. consil. 95. sub num. 43. lib. 4. Crot. consil. 110. num. 29. Dec. cons. 338. num. 4. Ruin. cons. 72. sub num. 15. versi. 2. non valuit. lib. 3. Paris. cons. 14. sub nu. 44. lib. 2. Bero. cons. 177. nu. 74. lib. 2. Mandel. consil. 7. num. 1. Capic. decis. 12. nu. 5. Put. decis. 303. lib. 3. clarum est autem, legitimam ei non deberi, qui ab intestato non succedit, cum sit portio portionis debitæ ab intestato. Aret. ĩ l. Gallus. §. & quid si tantum. num. 21. ff. de lib. & posth. Dec. dicto cõs. 576. sub num. 6. Aym. consil. 11. num. 13. & fuit late deductum in causa Asculana legitimæ 2. Decembris 1588. coram Bubalo. & in Romana supplementi legitimæ. 8. Febr. 1593. coram Cardinali Arigonio.

4 Accedit etiam, quod legitimatus cum dicta clausula non potest dicere testamentum nullum ex causa prætensionis. Ang. consil. 264. post num. 3. Socin. consil. 41. sub num. 8. versic. operatur etiam libro tertio. Ruin. consil. 103. sub num. 4. versic. conditio igitur testamenti. lib. 3. Capic. dicta decis. 22. numero quarto. & legitima non debetur ei, cui præterito querela, vel aliud ius impugnandi testamentum non datur. l. cum quæritur, & l. omnimodo. in fine. C. de inoffic. testament. late Gabr. dicto numero quarto. Legitima enim est portio successionis debitæ ab intestato, vt dictum est, & causa intestati regulatur secundum causam rumpendi testamenti. l. 1. §. rectè. ff. si tab. test. null. extab. Crot. in dicto §. & quid si tãtum. num 151. in fine.

5 Comprobatur etiam, quia sic legitimatus succedit in eo tantum, quod sibi a patre relinquitur, ita vt nõ teneatur pater illi aliud relinquere. Curt. iun. consil. 73. num. octauo. circa med. Rim. sen. qui dicit neminem inuenisse contradictorem, consil. 41. numero 9. Gab. qui alios cõgerit, cons. 30. n. 29. lib. 1. Tib. Dec. consil. 40. numer. 33. circa med. versic. hanc quoque. libro tertio. ita vt dixerit. Rota 28. Martij 1578. solam voluntatem testatoris esse attendendam, vt in decision. Cæs. de Grass. 179. numero decimo quinto. in fine. Et propterea cum sit in potestate patris

relin-

relinquere, vel non relinquere, & illam quantitatem, quæ sibi videtur, filius non potest aliquam legitimam, vel supplementum prætendere. Dec.conf. 264. column.fin.verf.& non potest, & verf. nec contra testamentum. Iaf.in Rubr.ff.de lib.& posth.verf. 16.Dilect.de arte testandi,tit.3.caut.6.nu.2.

6 Et prædictam clausulam dixerunt Domini operari non minus condito testamento, quam ab intestato. Hoc enim tradit Bald.quem refert, & sequitur Socin.consil.41.numero sexto.libro tertio. Idem Socin.consil.112.colum.fin. versicul. præterea dicta clausula.libro secundo. Alexand.consil. 187. numero primo.libro quinto. Ruin.conf.12.num.17.& 88. num.15.& 16.lib.3. Capic.dicta decis.22.post num. 7. Cephal.consil.442.numer.40.in fin.cum alijs per Gabr. dicto consil.24. nu.16.& seq.& latius per Peregr.dicto artic.13.num.80.& quod dicit Gozadin. consil.6.num.33.clausulam nihil operari condito testamento, procedit ad effectum, vt relictum in testamento teneat etiam nolentibus filijs legitimis, sed non quod propterea legitimatus fiat capax impugnationis voluntatis paternæ, solum enim habilitatur, vt possit pater illi testamento relinquere. Paul. de Castr.in dicto §.& quid si tantum.num.16.in fine. Aretin. sub num.26.versic. Non obst.quod aliter interpretando. Dec.consil.26.sub num.6.Parif.conf. 14.sub nu.44.libro secundo. Felin.in cap. cum olim. post num.17.num.74.libro secundo. Ruin. sen.dicto consi.41.num.9.& efficitur successibilis ex testamento, non contra testamentum. Angel.consil.264.post numer.tertium.

7 Et cum ita legitimatus sit, vt supra dictum est exclusus ab intestato, consequens etiam est, vt non possit impugnare dispositâ in testamento.l.non est ambiguum.verf.vbicunque lex.ff.de bon.pos. l.posthumos.§.si quis ex his.ff.de inoffic.testam.Alex.consil. 57.sub num.2.libr.4.nec aliquod supplementum legitimæ prætendere, quia legitima ita metimur in causa testati, sicut in causa intestati, a qua sumit initium. l.Papinianus.§.si q.s mortis.& §. quoniam aut quarta.ff.de inoffic.testamen.Cephal. consilio 5.numero 49.& esset absurdum, quod esset melioris conditionis legitimatus veniens contra voluntatem expressam testatoris, quam si veniret præter voluntatem.l.maximum vitium. circa med.C.de lib. præter. Paul.de Cast.conf.503.sub num.primo. libro secundo. & quod filius imputaret patri hoc solum, quod esset testatus.vt dicit Bald.in dicta l.maximum vitiū. circa fin.versic.8. quia absurdum facit, quia vt supra conclusum fuit,pater habeat quoad sic legitimatum bona libera,libere etiam potuit testari, vt arguit ibi Bald.per l.fin.C.de bon.liber.

8 Non obstat, quod legimato debeatur legitima. Bald.in cap.de causis.numer.34. de offic.deleg.alias accuset patris testamentum de inofficioso. Rom.cōs. 34.nec posset in legitima grauari.Parif.conf.55. numero quarto.libro tertio.quia prędicta procedunt in legitimato simpliciter,& absolutè,& sine prędicta li-

mitatione.Dec.consil.257.num.2.Dilect.dicta caut sexta. numero secundo.

9 Non obst.consil.Ruin.40.libro tertio. in quo cōcludit filiam statuto exclusam,cui pater aliquid in testamento reliquit posse petere supplementum legitimæ, quia contrarium tenuit Paul.de Castro. consil. 503.libro secundo,& alij,quos refert,& sequitur idē Ruin.in l.Gallus.§.& quid si tantum. in prima lectura.sub num.179.versic. sed contrarium de lib. & posthum.& in consil.27.numero 20. libro tertio.quam etiam opinionem amplexa est Rota.in illa Romana supplementi legitimæ coram Illustrissimo Arigonio, vltra quod termini illi multum distant a terminis.in quibus versamur. In filia enim a successione intestati per statutum exclusa potest legitima commensurari successioni ab intestato iuris communis, quod non est penitus a statuto sublatum, sed eius tantum impeditur effectus, ad quod ius commune in testamento censetur voluisse redire pater secundū Ruin. consil. 40. at ius commune illegitimo in successione ab intestato non assistit, nec legitimatio suffragatur, quia fuit limitata sine præiudicio venientium ab intestato,& consequenter non adest illa portio,cui cōmensuratur,neque illa iuris communis dispositio,ad quam dici possit, patrem redire voluisse, & hanc respōsionem alias dedit Rota apud Cæsarem de Grassis dicta 179.ex quibus fuit conclusum, Philippo nō fuisse debitam legitimam.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bracharen. Beneficij. Veneris 28. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Insertio commissionis in citatione ad dicendum contra, non est necessaria quādo citatus potest habere notitiam commissionis, & plura deducuntur requisita pro validitate gratiæ si neutri.

SVMMARIVM.

Citatio ad dicendum contra commissionem non requirit insertionem commissionis, vbi fuit facta in loco parum distanti, & de facili potuit haberi notitia Cōmissionis. nu.1. vbi quod distantia 15. milliarium ad hunc effectū est modica, & quod hoc est positū in arbitrio iudicis.

Citationis scientia arguitur ex comparitione citati. n.2

Lis ad effectum gratiæ si neutri sufficit, quod de facto iustificetur. nu.3.

Narratiua quæ non est de substantia gratiæ sufficit, quod de facto iustificetur. num.3.

Gratia si neutri debet intimari quando agitur de priuatione. num.4.

Gratia si neutri vt dicatur intimata sufficit eum contra

tra quem agitur fuisse citatum ad dicendum cõtra gratiam num. 4.

Clericus probatur per testes de communi reputatione. numer. 4.

DECISIO XCIX.

1 Conclusum fuit, gratiam si neutri Domini Matthiæ esse iustificatam in omnibus, præter quam quo ad valorem, de quo Domini voluerunt particulariter videre. Nam respectu litis cũ Balthassare Gomez narratæ apparet de citatione contra ipsum exequuta in processu compulsoriali, neque obstat, quod sit sine insertione commissionis, quia cum esset in locum parum distantem, potuit de facili habere notitiam dictæ commissionis, quo casu insertio non requiritur, vt fuit dictum in vltima decisione, distantia enim 15. milliarium ad istum effectum visa fuit Dominis modica, pro ut in simili termino censuit Rota in vna Calaguritana Beneficij de Anj 17. Iunij 1594. coram Illustrissimo Mantica, hoc enim positum est in arbitrio iudicantis. glo. in cap. cum nullus. in verbo remoti de tempor. ordin. in 6. & clemen. causam in verb. remotis. de elec. Archidiac. in cap. quicunque. 16. quæstione tertia. Bald. in l. si vicinis. in fin. C. de nupt. Alexand. consi. 57. sub num. 6. lib. 3.

2 Non desunt etiam coniecturæ scientiæ ex comparitione ipsius Balthassaris, & eius procuratoris cum cõpulsore, & quia excipiendo cõtra citationem non allegauit defectum insertionis, sed excepit de excommunicatione contra Didacum, & propterea bene intrant dicta in alia decisione ad sustinendum citationem factam in personam Gasparis, vltra quod ista exceptio spectat ad Balthassarem, qui potuit se habere pro legitime citato, adsunt etiam citationes, & comparitiones multæ ipsius Balthassaris in alio processu compulsoriali, nec refert, quod factæ fuerint vigore citationis decretæ a bon. mem. Orano, a quo dicitur auocata causa, & ad partes remissa, quia fuit postea ad Rotam vbi hodie pendet vigore vltimæ commissionis reuersa.

3 Et in omnem euentum mutatio Iudicis non tollit litem, & hæc tanto facilius sunt admittenda, quoniam iustificata vera lite cum Gaspare Freira cũ quo agitur super canonizatione gratiæ si neutri respectu tertiæ personæ, prout est Balthassar sufficit iustificatio litis de facto A. A. in tit. de gratia si neutri. §. vltimo, prout in qualibet alia narratiua, quæ non est de substantia gratiæ. Aegid. decis. 116. in fin.

Est etiam iustificata narratiua, quæ habet, Balthassarem fuisse præsentatum ab asserto patrono, quia in illo processu compulsoriali apparet eius procuratorem, & ipsum comparuisse vti præsentatum a Vicecomite, & dictus processus continet plura acta facta coram Archiepiscopo Bracharen. inter Didacum de Sousa, & Matthiam ab eo præsentatum ex vna, & Vicecomitem, ac Balthassarem ab ipso præsentatum ex alia, & adest in eodem processu comparitio ipsius Balthassaris expresse asserentis se a Vicecomite præsentatum.

4 Ad illud quod dicitur gratiam si neutri debuisse intimari, fuit dictum, quod vltra quod non est simpliciter, & indistincte verum, quod sit intimanda huiusmodi gratia, sed vt dixit Anton. Angel. in dicto titul. in princip. est aliquando intimanda, quando agitur de priuatione, hoc concernit expeditionem causæ, non iustificationem gratiæ, & pro intimatione sufficit, Gasparem contra quem agitur, seu eius procuratorem fuisse citatum ad dicendum contra huiusmodi gratiam. Mandos. qui ita de stylo seruari testatur tit. de gratia si neutri, ad fin.

5 Clericatus probatur per testes deponentes de cõmuni reputatione. Rot. decisione decima quarta. de præb. in antiq. Aegid. decis. 144. Vacatio beneficij per obitum Francisci Arços extra Curiam de mense Octobris anni 1595. probatur ex confessione aduersarij in noua prouisione.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Toletana Decimarum de Lucillis. Veneris 5. Decembris 1603.

ARGVMENTVM.

Citatio pro singulis diebus, & horis non sufficit pro citatione ad sententiam. Item conclusio in causa habet vim citationis ad sententiam, nisi conclusio reuocetur per admissionem nouorum iurium, & dicitur reuocata etiam si iura non sint in actis dummodo iudex mandauerit ea in actis produci.

SVMMARIVM.

Citatio pro singulis diebus, & horis vti nimis vaga, non sustinetur. num. 1.

Fallit post conclusum in causa. nu 1.

Sententia post conclusum in causa de stylo Hispaniarum potest fieri absque citatione. nu. 1.

Ferias allegãti incumbit onus probandi cum omnis dies sit iuridica, nisi appareat feriata. num. 2.

Feriatus dies an sit, vel ne, attenditur consuetudo loci. num. 2.

Conclusio in causa circumducitur, & reuocatur per productionem nouorum iurium. nu. 3.

Nullitas non potest allegari ab eo qui nullitati causam præbuit. num. 4.

DE-

DECISIO C.

1 Contra sententiam de partibus tres opponũtur nullitates, quarum prima est defectus citationis ad sententiam, quia fuit nimis vaga pro singulis diebus. Put. decis. 152. lib. 2. Crescen. decisio. 10. de dol. & contum. ista nullitas non placuit Dominis propter conclusionem in causa, qua stante ex stylo notorio illarum partium potuit ferri sententia absque citatione, vt sępius Rota consuluit, & signanter in Toletana admissionis fenestræ 27. Iunij 1572. coram Bubalo, & in Burgen. Iuris ædificandi 21. Aprilis 1586. coram Orano, nec refert, quod iudex mandauerit citari, quia citatio fuit facta prout mandauit, mandauit enim citari pro singulis diebus, & prout solet citari post conclusum in causa, vt patet in allegatis decisionibus.

2 Secunda obijcitur nullitas, quod sententia lata sit in die feriato, videlicet in die Sancti Francisci, sed nec ista nullitas placuit, quia non probatur, quod in illo loco dies Sancti Francisci sit feriatus, vt fuit dictum in causa Aurien. de Pao coram Reuerendo Patre Domino Mellino in festiuitate Sancti Antonij, omnis enim dies est iuridica, nisi appareat feriata, & qui ferias allegat, debet probare. l. omnes dies, & ibi Bal. C. de fer. & in hac causa plurimum defertur cõsuetudini. capitulo secundo. eodem titulo, quæ & potest inducere ferias in honorem Dei. Alexand. in l. præsides.

3 Tertia & vltima nullitas, quam Domini amplexi fuerunt, fuit, quia nulla hodie reperitur in actis conclusio facta. Licet enim, vt supra dictum est, fuisset per iudicem conclusum, tamen quo ad iura de nouo producta, fuit conclusio circumducta, & reuocata, Rota decis. prima. de test. in nou. Alexand. cons. 72. numer. 7. lib. 3. Imol. in cap. auditis. in fin. de procur. Felin. in cap. cum dilectus. sub num. 17. de fide instr. Afflict. deci. 115. numer. 2. & in nostris terminis fuit dictum in Toletana Nouen. Decimarum prima Iunij 1590. coram Bubalo.

4 Nec refert quod Rector non fuerit citatus, & propterea non sint de actis, quia quicquid sit ad effectum probationis, de quo non agitur ad effectum reuocationis conclusionis, sufficit, quod illa mandauerat produci Iudex, in cuius potestate est, conclusionem non minus tacite, quam expresse reuocare Afflict. vbi supra tanto magis, quia pars aduersa, ad cuius instantiam fuit conclusum in causa, fuit illa, quæ petijt admissionem articulorum, & propterea etiam non citato Rectore in conclusione, fuit conclusio reuocata. Alexand. cons. 84. numero nono. libro quarto. Nec est audienda contra reuocationem, quam ipsa procurauit. Rot. decisione octaua. numero nono. de test. in antiq. & cum pars aduersa, quæ ad iura per ipsam producta citare debuit, non debet audiri excipiendo de nullitate, cui causam præbuit l. 1. §. si omnes. in fine. ff. de ventr. inspic. Ioann. Bapt. Ferret. qui alios cumulat. cons. 155. num. 7. Aym. de indemn. mul. num. 33. Rol. consil. 32. num. 15. & seq. libro quarto.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Taruisina Parochialis. Mercurij 10. *Decemb.* 1603.

ARGVMENTVM.

Beneficium habens specialem Rectorem, & cuius fructus non conuertuntur in vtilitatem mẽsę, etiam si reseruetur aliquid monasterio non dicitur de mensa.

SVMMARIVM.

Beneficia quæ habent Rectorem vel Vicarium perpetuum alium, quam illum de cuius mensa prætenduntur non dicuntur de mensa, nec manualia. num. 1.

Beneficia quæ habent specialem administratorem non dicuntur de mensa. num. 1.

Beneficia quorum fructus non conuertuntur in vtilitatem mensæ non dicuntur de mensa, etiam si reseruetur aliquod monasterio. nu. 2.

Beneficia quæ sunt de mensa non vacant per obitum ministrantium in eis tum nullum titulum in eis habeant nec quo ad possessionem, nec quo ad proprietatem. numero 2.

Beneficium manuale obtinens non potest dici Rector, sed minister. num. 3.

DECISIO CI.

Fvit pluribus decisionibus firmatum beneficiũ Sancti Theonisti esse collatiuum ex collationibus factis in perpetuum, tanquam de collatiuo ex sententijs Rotalibus ex depositionibus testiũ, & alijs deductis. Nec obstant in contrarium allegata, nam quo ad enunciatiuas, vt in alia decisione fuit dictum, vnica adest antiqua, aliæ duæ modernæ, emanant a personis suspectis, & etiam in facto controuertuntur ad donationem Episcopi, fuit responsum ex ea tantum inferri ius collationis, & prouidẽdi de beneficio ad fauorem monialium, quod Ioann. Baptista. non controuertit, nec eius intentioni obstat, quia sufficit illi, quod beneficium vacet, & intret regula reseruatoria octo mensium.

1 Ad illud, quod beneficium sit de mensa, & manuale fuit dictum, quod nec manualia, nec de mensa dicuntur beneficia, quæ habent Rectorem, vel Vicarium perpetuũ alium, quam illum, de cuius mensa prætenduntur, & cui dñr annexa. gl. in clem. vnic. in verbo ad mensam. & ibi Abb. nu. 17. Imol. nu. 16. & alij de excess. Prelator. Repugnant enim locum esse de mensa, & habere specialem administratorem,

Imol.in clemen.1.sub num.9.de rescript. prout contingit Ecclesiæ Sancti Theonisti.

2 Prout nec etiam potest dici de mensa, ex quo fructus spectant, & percipiuntur a Rectore, nec conuertuntur in vtilitatem mensæ. gloss. vbi supra, & Abb.numero decimo septimo. in fin. Imol.numero decimo sexto. circa med.quod procedit etiam si referuetur aliquid debitum Monialibus. Vitalin. in dicta clement. numer. 101.nec facit in contrarium decisio Toletana præeminentiarum allegata,quod possint emolumenta pro congrua assignari, quia hoc nõ fuit factum in casu isto, & quod istud beneficium, non sit beneficium de mensa, patet quia & a Papa,& a Monialibus factæ fuerunt prouisiones vti vacãtes, & tamen huiusmodi beneficia non possunt vacare per obitum ministrantium in eis, cum nullum titulum in eis habeant, nec quo ad possessionem, nec quo ad proprietatem. Cardin.in dicta clemen.verb. præsentatos.quæst.7.

2 Prouisio Carrarij, ex qua deducitur vltimus status, facit, vt semper dictum est pro Ioann. Baptista potius quam pro Monialibus,quia in ea narratur vacatio per mortem Francisci Vicarij perpetui, & Rectoris, & tamen si beneficium esset manuale,sicut nõ potuisset dici vacare,ita nec Franciscus appellari Rector, sed Minister Innocent.in c.Monachos.de stat. Monach.Anton.de Butr.in cap.fin.numero decimo octauo. de caus.poss. Et propterea fuerunt etiam per Dominos considerata illa verba per obitum Francisci illius dum viueret vltimi Doctoris extra Roman. Cur.de mense Decembris proxime elapsi vita functi,quæ narratiua solet fieri, quãdo vere beneficium vacat ad effectum excludendi reseruationem per obitum in Curia, & prouisionem Papæ. Vnio, vt fuit dictum, non probatur per testes prius examinatos, & minus per eos, qui in Curia deposuerunt, & remissoria,quæ petitur,fuit per binas decisiones denegata, ex quibus,& alijs in decisione allegatis Domini perstiterunt in resolutis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Farfen. pecuniaria. Veneris 16. Decemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Depositi, quod non est factum seruatis seruandis, periculum spectat ad deponentem, etiam si casu fortuito pereat,& multa requisita ad validitatem depositi adducuntur.

SVMMARIVM.

Deponere non est soluere, maximè vbi creditor instat pro consequutione crediti.num.1.

Depositum pecuniæ factum sacculo clauso absque illius numeratione nullum est.nu.2.

Depositum nullum est,vbi non adest certus depositarius. num.3.

Clauium onus denotat custodiam.num.3.

Depositarius dicitur, qui rem custodiendam habet. numero 3.

Depositum factum parte non citata non releuat. numero 4.

Depositum, vt releuet debet deponens consentire, quod pecuniæ creditori petenti soluantur, & depositarius debet se obligare ad depositum restituendum.nu.5.

Depositum iudiciale non dicitur, quod non fuit factum parte citata,nec de mandato Iudicis.nu.5.

Factum Iudicis,qui ritè,& rectè procedit,reputatur factum partis.nu.5.

Casus fortuitus non excusat stante mora in restituendo. num.6.

Culpa in custode præsumitur.nu.6.

Custos per traditionem clauium a custodia liberatur. num.6.

Casus fortuitus non excusat stante culpa.num.6.

Custos, qui male in custodia versatur tenetur etiam de damno ab alijs dato.nu.6.

Depositi custodiã suscepisse non videtur,qui illud sciens, & tacens in sua domo fieri passus est.nu.6.

Debitor speciei specie perempta dicitur liberatus.n.7.

Depositum pecuniæ numeratæ,nec clausæ,nec obsignatæ retinet naturam mutui.nu.6.

Mutui periculum est debitoris, & tantumdem in genere restituere tenetur.nu.7.

DECISIO CII.

1 FVit vnanimi Dominorum suffragio conclusum Iosephum ex sua prætensa pecuniarum depositione non fuisse liberatum, quia vt fuit alias resolutum tenebatur restituere pecunias Communitati, deponere autem non est restituere,nec soluere. Bartol.in l.item liberatur. §. primo. ff. quibus mod. pign.vel hyp. sol. late Tiraquel.de retract. lignag.§. primo. glos. 3. numero tertio. præsertim quia Communitas nedum non recusabat, sed summopere contendebat,& instabat pro solutione,& propterea tanto minus erat locus depositioni pecuniarum. Iason. consilio nono. columna penult. versic. minus etiam valebit.lib.1.Corn.consil.262.num.13.ad fin.lib.4. Rol.cons.63.sub nu.29.lib.1.

2 Et vbi fuisset locus deposito, istud tamen, quod prætendit Iosephus illum ex pluribus non liberasset. Primo quia factum fuit per depositionẽ sacculi clausi absque eo,quod ne dum numeraretur, sed nec etiã videretur pecunia. Bartol.in l.cum seruus.num.3.ff. de cond.& demonstrat. Bald.in l.acceptam. num.1. Paul.de Castr.consil.228.numero primo. circa med. libro secundo. Roman.consil.352.num.3.in fin.Ias. dicto cons.9.colum.penul. versic. minus etiam valet Curt.Iun.consi.28. sub.nu.1.

Secun-

Secundo quia non reperitur aliquis depositarius, sed Iosephus ipse remãsit, vt prius depositarius, & custos cum habuerit clauem capsæ, in qua prætenduntur po sitę pecuniæ, clauis enim onus custodiæ denotat, l. cũ pater §. pater pluribus. vbi glo. & Doct. ff. de leg. 2. Anchar. in Clem. 1. §. sane. in 4. not. de hæret. & depositarius dicitur, qui rem custodiendam habet. l. 1. ff. depositi. Azo. in summa. C. eod. tit. in princ.

4 Tertio non releuat depositum, quia factum fuit Communitate non citata Iaf. vbi supra col. pen. vers. secundo quia Curt. iun. dicto cons. 28. num. 1. versic. item debet fieri cum alijs Rol. dicto cons. 63. nu. 13. fuit dictũ in vna Auximana depositi 27. Iunij 1594. coram Domino Litta.

5 Quarto ad effectũ liberationis debebat Iosephus expresse consentire, quod Communitati petenti pecuniæ restituerentur. Salyc. in l. acceptam. nu. 1. circa med. C. de vsur. & depositarius debebat se obligare ad depositum restituendum. Iaf. dicto consil. 9. colum. pen. vers. quarto quod talis. Rol. d. consil. nu. 33. quorum neutrum factum fuit, & ex his tolluntur adducta in contrarium, & in primis cessant omnia, quæ dicuntur de Iudiciali deposito, quia iudiciale depositum, non potest dici, quod non solum non fuit parte citata, sed nec etiam de mandato Iudicis factum. Roland. vbi supra num. 32. & quod dicitur factum Iudicis, factum partis procedit, quando iuris ordine, & rite procedit. Bart. in l. meminerint. num. 4. C. vnde vi Bald. in l. si ob causam. nu. 4. C. de euict. Iaf. in l. a Diuo Pio. §. sed si emptor. nu. 3. ff. de re iud. Vltra quod iudex laborauit, vt pecuniæ restituerentur, & talis depositio fuit præter eius intentionem.

6 Non obstat, quod casus fortuitus excuset, quia nõ procedit stante mora Iosephi in restituendo. l. cũ proponas. C. de nau. fœnore. l. quod te. ff. si cer. pet. Abb. in c. fin. num. 4. de depos. Socin. in l. Titius num. 4. in fin. ff. de cond. & demonstr. Vltra quod non caruit Iosephus culpa, quæ vltra quod in eo præsumitur ex trad. per Dec. cons. 473. num. 6. ex eo etiam conuincitur, quia noluit deponere pecunias in capsa aliena, & recipere clauem, per cuius traditionem dictus Gallus fuit liberatus a custodia. glos. in l. Dominus horreorum. in verbo receperit. circa med. & ibi Cast. sub num. 2. versic. idem si renunciauit ff. locat. stante autem culpa, non potest dici liberatus imo factum eius damno cedit. l. si vt certo. §. sed vt interdum. & l. in rebus. §. 1. ff. commod. l. si merces. §. culpa. ff. locat. c. 2. de depos. Dec. dicto cons. 473. Corn. cons. 108. col. 1. vers. & quando culpa. lib. 1. qui enim male in custodia versatur, tenetur etiam de damno ab alijs dato. Nat. cons. 79. num. 4. Non obstat quod depositũ sit factum præsente, & tacẽte dicto Gallo in eius capsa, quia non propterea videtur suscepisse depositum, & per consequens custodiam. Natt. qui de communi testatur, cons. 131. num. 3. & vbi etiam suscepisset periculum, non tamen fuisset liberatus Iosephus a Communitate per actum inter ipsos gestum sine interuentu ipsius Communitatis.

7 Non est verum, quod Iosephus esset debitor pecuniæ apud eum depositæ, vti de specie, ita vt ea pe[illegible] pta sit liberatus, quia non fuit pecunia apud eum depositata clausa, & obsignata, sed numerata, quo casu retinet naturam mutui, & secundum naturam mutui debet regulari. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. & in mutuo periculum est debitoris. l. incendiũ. ff. si cert. pet. ita declarant Doctores in l. cum quid. Paul. de Castr. nu. 13. Alex. sub num. 13. versic. ex his ergo. Socin. nu. 11. vers. prima sit conclusio. ff. si cert. peta. per l. in ratione. la 2. §. incertæ ff ad leg. Falcid. Dec. dicto cons. 473. nu. 1. non fuit liberatus ab obligatione restituendi tantundem in genere, & similem pecuniæ summam. Paul. de Castr. in dicta l. cũ quid. in fin. Bero. consil. 194. nu. 39. & seq. lib. 1. Curt. iun. cons. 239. num. 34. & 35. vltra quod vbi etiam Iosephus fuisset depositarius certæ speciei, illam deponẽdo, vt fecit, non esset per supra dicta liberatus.

R. P. D. PAMPHILIO.

Reatina fructuum. Lunæ 12. Ianuarij. 1604.

ARGVMENTVM.

Cardinalis qui percepit fructus prębẽdæ vltra suã facultatem, tãquã intrusus debet illos restituere.

SVMMARIVM.

Conditio inuenta a lege, seu statuto si non impletur, ille qui non implet nec debet gaudere beneficium introductum ab eodem statuto. nu. 1.

Disposita quæ nõ sunt in vno capite statuti, satis est quod sint disposita in alio. nu. 2.

Connexa inuicem inducuntur. nu. 3.

Obseruatio de præterito admonet quid sit faciendum in præsenti. num. 3.

Beneficium de iure communi sibi ipsi nemo cõferre potest. num. 4.

Clausula quorum tenores, in prouisione facta Cardinali intelligitur ad effectum validitatis collationis. numero. 5.

Derogatio quantumuis generalis non ampliat dispositionem, sed intelligitur pro illius validitate quo ad ea quæ impediunt illius effectum. nu. 5.

Decretum Papæ in literis appositum quod quis non teneatur ad solutionẽ prædictorũ restringitur ad narrata in literis. nu. 6.

Intrusus debet restituere fructus beneficij male perceptos numero 6.

DECISIO CIII.

1 FVit resolutum bon. memor. Cardinalem Alexandrinum non potuisse acceptare, & retinere Commendam de qua agitur pro sua quinta Camera,

Cameră, quia ista facultas datur Prioribus per stabilimenta Religionis, & non ostēditur Cardinalem de tempore acceptationis habuisse qualitates ab eisdē stabilimentis requisitas, quod scilicet Priores quolibet quinquennio visitauerint bona, & commendas sui Prioratus, & de tempore quo petierint Commendam in cōuentu pro sua quinta Camera. l. 1. §. quod autē ait Prætor. vbi Bart. ff. ne quid in flum. publico.

2 Neque obstant quod in stabilimentis loquentib. de quinta Camera, non fiat mentio Visitationis & petitionis in Conuentu, quia sufficit quod in alijs stabilimentis hoc caueatur ad effectum, vt Priores gaudeant suis præeminentijs Prioralibus, & satis videtur repetitum in facultate eiusdem data retinen. quintā Cameram. Bart. in l. prætor. §. eritque hæc differētia. num. 2. ff. de vi bonor. raptor.

3 Neque obstat, quod stabilimenta loquantur tantum de iurisdictione & præeminentia Priorali. Non autem de fructibus, & emolumentis Prioratus, quia ista facultas accipiendi Commendam pro quinta Camera datur Prioribus ratione Præeminentiæ Prioralis, vt fatetur Cardinalis in sua Commissione, & Colligitur etiam ex stabilimentis in tit. de commend. nu. 29. & 33. & hoc etiam declarauit obseruātia quia ob nō factas Visitationes fuit denegata Prioribus facultas accipiendi quintam Cameram, vt patet ex sententia lata de anno 1540. in Conuentu contra Priorem Castillæ, quæ postmodum fuit in Concilio completo confirmatā, ad l. si interpretatione. ff. de legibus.

4 Non obstat quod ista retentio pro quinta Camera non dicatur noua acquisitio, de qua stabilimenta loquuntur, quia in eis dicitur quod possint acceptare, & retinere Commendam pro quinta Camera, & sic habent locum etiam in ista retentione, quæ fit post nouam acquisitionem, vt patet ex lectura stabilimentorū. quæ etiam ita obseruata fuerunt a Prioribus qui petierunt quintam Cameram in Conuentu, & alias Priori Tholosæ de anno 1575. fuit iudicatus inhabilis ad retinen. Commendā pro quinta Camera, quia illam non petierat in Conuentu, quod etiam videtur conforme dispositioni iuris communis vt nemo sibi ipsi Beneficium conferre, vel prouidere valeat. c. cum ad nostram. Vbi Abb. num 4. de Instit. c. peruenit. de Iur. patronatus.

5 Non obstat, quod stabilimentis religionis fuit derogatum ad fauorem Cardinalis cum verbis amplissimis, etiam cum clausula, Quorum tenores, &c. quia quantum ad derogationem Pij V. in prouisione facta Cardinali, illa intelligitur ad effectum validitatis collationis Prioratus, cuius per stabilimenta erat incapax Cardinalis Alexandrinus, qui erat alterius religionis, & non eximit Cardinalem ab obseruantia aliorum stabilimentorum, quæ prouisioni non repugnabant, ita vt in posterum non teneretur seruare, ea ad quæ tenentur alij Priores. Derogatio enim, quantumuis generalis, non ampliat dispositionem, sed intelligitur pro illius validitate quo ad ea quæ impediunt illius effectum. Bald. in l. vnica. §. fin. in fin. C. latin. libert. tollen. Felyn. in c. nonnulli nu. 22. 16. cōclus. de rescript. Roman. cons. 57. num. 1. Alex. consil. 7. num. 7. lib. 7. cum alleg. coram bon. mem. Orano. sub die 9. Iunij 1587. in causā Oriolen. Decimarum.

6 Alia derogatio Sixti Quinti, quæ emanauit longe postquam Cardinalis de anno 1572. Intruserat se in hac commenda continet confirmationem literarum Pij Quinti, & fuit concessa solum ad effectum eximendi, & liberandi Cardinalem a solutione onerum, & impositionum debitarum religioni, vt colligitur ex eius lectura, Neque suffragatur quo minus teneatur adimplere ea ad quæ alij Priores tenentur, & sic ad visitationem Prioratus, & petitionem commendæ pro quinta Camera in Conuentu iuxta formam stabilimentorum ex allegatis, & ita non obstat decretum in literis Sixti V. appositū quod Cardinalis non teneatur ad solutionem seu restitutionem supradictorum, quia intelligitur de censibus, impositionibus annalibus, & alijs oneribus pecuniarijs, de quib. supra loquutus fuerat, & non comprehendit fructus huius commendę de qua non fuit facta mentio, qui tanquā male percepti a Cardinale intruso in hac Commēda ab eius heredibus sunt Religioni restituendi. glos. in c. dudum il 2. in verbo furtum. Vbi Abbas nu. 19. de elect. Cassad. decis. 6. sub numer. 1. de pręben. Et Ita conclusum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Camerinen. Transactionis. Veneris 16. Ianuarij. 1604.

ARGVMENTVM.

Colligitur ex Summario Argumentum.

SVMMARIVM.

Transactio, vt rescindatur, debet attendi causa finalis transactionis. num. 1.

Transactio est valida ex solo timore litis. nu. 2.

Transactio de his, quæ in testamento continentur, non valet, nisi lecto tenore testamenti. num. 3.

Fallit quando dubium est super existentia testamenti. numero. 3.

Transactio potest fieri super omni eo, quod in controuersiam deduci potest. num. 3.

DECISIO CIV.

1 Domini stantibus testibus vltimo loco examinatis tam in partibus, quam in curia recesserunt a decisionibus in hac causa factis super nullitate transactionis, quicquid enim alias visum

sum fuerit, hodie dixerunt transigentes non respexisse veram, & realem existentiam testamenti, ita & taliter, quod pro constanti præsupponerent adesse testamentum, sed ex eo inducti fuerunt ad sic transigendum, quia non solum pro parte filiorum Barnabei iactabatur Ludouicum condidisse aliud testamentum, sed etiam de hoc aderat rumor, & vociferatio in loco. Vnde non potest dici constare de falsitate causæ, nisi probetur, quod de tempore transactionis non adesset talis vociferatio, quæ vt causa finalis attendi debet ad annullandum transactionem ad not. in l. domus. ff. de cond. & demonstr. fuit dictum in causa Prænestina transactionis 21. Nouembris 1575. coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino.

2 Istud autem non solum non probatur, sed de contrario apparet ex depositionibus testium, primus. n. & secundus testes in Curia examinati, & secundus de partibus bene probant famam existentiæ testamẽti, cum quibus concurrit depositio vnius testis, qui testamento interfuit, & nominat alios contestes, & Notarium, concurrit etiam dictum alterius testis de auditu, ex quibus iunctis ijs, quæ de occultatione dicũt alij testes, potuit iusta de causa suspicari Vannes de veritate testamenti conditi, quodque aliquando possit reperiri, & propterea lis sibi fieret super successione in bonis Ludouici, qui timor sufficit pro validitate transactionis l. 2. & ibi not. C. de trãsact. Paris. consil. 32. num. 18. lib. 1. Natt. cons. 465. num. 2. Caputaque. dec. 123. lib. 2. in manuscript. Mohed. decis. 1. de transact. & propterea non solum cessat defectus causæ, sed etiam quod dicebatur. Vannem ex mala persuasione, & calliditate partis, ac errore inductum fuisse ad transigendum, quia error in Vanne, & dolus in alia parte excluditur ex publica voce.

3 Non etiam placuit Dominis aliud fundamentum super dispositione l. de his. ff. de transact. quod enim in ea statuitur habet locum quando agitur de dependentibus ex testamento, de his enim non potest transigi nisi veritate reperta per inspectionem ipsius testamenti, non autem procedit quando dubium super existentia testamenti, cuius inspectio (cum non reperiatur) est impossibilis, alias super huiusmodi dubio transigi non posset, quod non est dicendum, cum omne, quod in controuersiam deduci potest, sit transigibile, ad not. in l. 1. ff. de transact.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bracharen. Beneficij. Veneris 19. Ianuarij. 1604.

ARGVMENTVM.

Subreptio quando inducatur ex taciturnitate eius, quod Papã difficiliorem reddidisset ad gratiam concedendam, & ex taciturnitate, quod aduersarius sit annalis possessor & ex taciturnitate prouisionis ipsius.

SVMMARIVM.

Subreptio inducitur ex taciturnitate eius, quod expressum reddidisset Papam difficiliorem ad gratiam concedendam, vt puta. si Papa alias deuiaret a solito stylo datariæ. num. 1. & num. 3. vbi quod ad hunc effectum attenduntur coniecturæ, & an gratia præiudicium inferat.

Gratia si neutri vt sit valida debet fieri mentio prouisionis aduersarij. num. 1.

Subreptitia dicitur gratia, si fuit tacitum aduersarium esse annalem possessorem. nu. 1.

Subreptio non inducitur ex taciturnitate eius quod exprimi debere in iure cautum non reperitur. nu. 2.

Gratia si neutri præsupponit collitiganti nullum ius competere. num. 3.

Mentio fieri non debet de gratia aduersarij inualida. numero. 3.

Subreptitia non dicitur gratia continens clausulas quarum vigore possunt omnia exprimi. num. 4.

Regula de Annali non nocet ei, qui impetrauit beneficium antequam ab aduersario caperetur possessio. num. 4.

Regulæ de Annali mentio sufficiens facta dicitur per derogationem ipsius regulæ. nu. 4.

Vnionis mentio facta dicitur per suspensionem illius. numero 4.

DECISIO CV.

1 Contra gratiam si neutri opponebant Informantes pro Gaspare de subreptione ex duplici capite. Primo quia non narratur. Gasparem esse prouisum Apostolicum, quod dicebant necessarium, & de ijs, quæ difficiliorem reddidissent Papam ad concedendum, cum deuiet a solito stylo Datariæ. Fel. in c. in nostra. num. 49. in 20. corollar. de rescript. Cassad. decis. 12. num. 14. de præb. & dixit Rota in causa Calaguritana Iurisdictionis 8. Aprilis coram Rubeo. & in specie, quod in gratia si neutri sit facienda mentio prouisionis aduersarij allegabatur Rebuff. in praxi in tit. de rescript. gratiæ si neutri. num. 36. Secundo dicebatur subreptitia, quia nõ fuit expressum, Gasparem esse annalem possessorem Fel. in c. in nostra. num. 33. de rescript.

2 Quibus non obstantibus Domini contrarium resoluerunt, & quoad primum caput fuit dictum, non reperiri expressum in iure, quod in gratia si neutri narrari debeat collitigantem esse prouisum Apostolicũ, & ob id taciturnitatem non reddere eam subreptitiã, Cald. consil. 10. de rescript. Aegid. decis. 698. ante fi. Caputaq. decis. 224. parte tertia. Nec probari allegatum stylum Datariæ, quia quicquid sit, quo ad prouisum ab ordinario Apostolico passim datur gratia si neutri, etiam quod collitigans sit prouisus a Sede Aposto-

Apostolica & fuerunt ostensæ plures supplicationes expeditæ pro prouiso Apostolico contra alium similiter prouisum super beneficijs diœcesis Bracharen.

3 Et quoniam tota hæc materia ad probabiles coniecturas reducitur. Fel. in c. super literis. nu. 8. de rescript. Cassad. dicta decis. 12. sub num. 14. & potissimum inspicitur si gratia præiudicium inferat, quia tunc præsumitur, Papam vel non concessurum, vel difficilius. Card. consil. 96. in fin. fuit dictum in vna Caputaquen. Iuris patronatus 10. Maij. 1600. corã Reuerendo Patre Domino meo Iusto, cum in gratia si neutri præsupponatur collitiganti nullum ius competere non sit præiudicium prouiso Apostolico, quia aut prouisio sua est valida & non intrat gratia si neutri, aut est inualida, & de ea non est facienda mentio. glos. in c. ex tenore, in verbo negotio, vbi Dec. nu. 5. de rescript. & in c. suggestum, in verbo posterius de Iure patronatus.

4 De Iure Gasparis censetur etiam facta mentio in clausulis in vim, quorum potuit exprimi, prout fuit expressum, nomen, cognomen, & Ius collatum, & nõ potest dici gratia subreptitia continẽs clausulas, quarum vigore id exprimitur, quod omissum vitiaret. Ad aliud caput subreptionis, quod non fuerit facta mentio possessionis annalis Gasparis, fuit responsum Matthiam longe ante possessionem a Gaspare captam beneficium impetrasse, & ob id non subiacere regulæ, vltra quod satis videtur facta mentio per derogationẽ ipsius regulæ, vt in simili dicitur in vnione, de qua censetur facta sufficiens mentio per illius suspensionem. Cassad. decis. 5. de reseruat.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Census. Lunæ 23. Ianuarij. 1604.

ARGVMENTVM.

Census si fuerit emptus pro persona nominanda, nominatione sequuta illius dominium transit in personam nominatam, & census est validus non obstante, quod pecunia fuerit numerata a nominante. Item An census sit diuiduus, & quando contractus dicatur diuiduus, & plura alia traduntur, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Census absque vera totius pecuniæ numeratione nullus est. num. 1. & nu. 2.

Emere quis potest ex aliena pecunia, & sibi acquirere. numero 1.

Emere quis pro alio ex propria pecunia potest. nu. 1.

Numeratio pecuniæ probatur ex attestatione Notarij de numeratione facta coram ipso, & testibus. nu. 2.

Emptione facta pro persona nominanda nominatione sequuta dominium rei emptæ transfertur in nominatum. num. 2.

Instrumentum probat solum inter eos, qui instrumento interfuerunt. nu. 2.

Confessio cedentis post cessionem non præiudicat cessionario. num. 2.

Confessio venditionis post venditionem non nocet emptori. num. 2.

Emptione facta pro persona nominanda si persona non nominatur dominium remanet penes ementem. nu. 3.

Coniecturis non est locus in claris. nu. 4.

Instrumentum facit rem claram, & manifestam. nu. 4.

Probatio præsumptiua non admittitur contra instrumentum. num. 4.

Contractus census est diuiduus, ita vt possit pluribus pro rata acquiri. nu. 5.

Contractus dicitur diuiduus respectu voluntatis contrahentium, quando tantam vtilitatem recipit ex parte respectu partis, quantam in toto respectu totius. nu. 5.

Fideiussoris obligatio est diuisibilis, & tenet semper in ea parte in qua tenet obligatio principalis. num. 6.

Fideiussoris interest esse minus obligatum, quam fieri possit. num. 6.

Simulationis præsumptio excluditur, vbi constat de veritate actus. num. 7.

Simulatio non præsumitur vbi adest publicum instrumẽtum. num. 7.

Nouatio non potest fieri inuito creditore. nu. 8.

DECISIO CVI.

Fabius, & Virginius Vrsini die vltima Iunij 1591. locarũt Philippo Rauennæ tenutas, quas habebant in agro Nomentano pro pretio affictus, & pactis, prout in instrumento desuper celebrato, & inter alia quod deberent capi ad censum scutorum 32. milliũ, ex quorum 18. millibus redimeretur tenuta turris Lupari, ex alijs 14. millibus extinguerẽtur tot debita locatorum. die 13. Februarij eiusdem anni prædicti locatores imposuerunt super nonnullis bonis in territorio Nomenti annuum censum scutorum 2240. quem vendiderunt pro pretio scutorum 32. millium Rauennæ conductori ementi pro persona, seu personis per ipsum in pede instrumenti nominandis, & de eorum pecunijs. huic impositioni census accessit Illustrissimus Dominus Lotherius de Comitibus, & alij plures. Die 18. Aprilis eiusdem anni Rauennę in calce Instrumenti cẽsus pro scutis 700. annuis ex pretio scutorum 10. millium nominauit D. Hieronymum ab Ecclesia cũ declaratione, quod pro dicta rata emerat dictum censum ex proprijs Domini Hieronymi pecunijs de mense Septembris, & de eodem anno pro scutis 560. annuis ex pretio scutorum 8. millium nominauit D. Iacobum Marcerium, a quo confessus fuit, se reimbursatum de dictis scutis 8. millium.

Ege-

Egerunt Dominus Hieronymus ab Ecclesia,& D. Isabella Priorata relicta Iacobi Marerij respectiue pro censibus decursis,& non solutis coram Auditore Cameræ contra Dominum Lotharium,& confideiussores, & obtinuerunt relaxari mandatum exequutiuum in vim obligationis Cameralis,a quo cum fuisset appellatum, & causa in Rota mihi commissa cum clausula si quid exequendum, dubitaui an mandatū sit exequendum,& licet ad euadendam exequutionē dicti mandati plura opponerentur tam ratione validitatis,quam ratione Iustitiæ dicti mandati, illius tamen non obstantibus Domini resoluerunt,mandatū esse exequendum: Nullitates enim obiectæ ex facto tolluntur,nam defectus mandati cessat ex fide, quæ datur Iuramentum calumniæ pro parte Domini Hieronymi fuit præstitum instante alio fideiussore,cuius præstatio sufficere debet,ratione etiam Domini Lotharij præsertim cum ab ipso,vel persona ab eo mandatum habente non fuerit oppositum,& petitum iurari.

1 Non obstant latius deducta ad emendam iniustitiam mandati, & Primo dum dicitur,quod vere non fuerunt numeratæ pecuniæ personarum nominandarum, vt pote, quod postea ad manus Rauennæ peruenerunt,& quando vera pecuniæ enumeratio non interuenit census est nullus ex dispositione Bullæ Pij V.hæc obiectio visa est satis leuis, quia vere pecunia fuit numerata venditoribus census, quod satisfacit Bullæ,quæ non curat cuius sit pecunia numerata, & sicut de iure potest quis emere,& sibi acquirere ex pecunia aliena.l.1.& l.multum.& l.fin.C.si quis alteri, vel sibi.Bart.in l.& si Instrumentum.C. de fid. Instr. & Iur.hast.fis. lib. 10.Bald.consil.67.num.1.libr.5. ita etiam potest quis ex pecunia propria pro alio emere.l.mancipia. vbi Bald. & alij C.si quis alt. vel sibi.

2 Ad illud, quod dicitur non fuisse integrum pretiū solutum,sed tantum 18.millia scuta, & propterea nō solum ratione 14. millium scutorum non solutorum non subsistere, sed etiam quo ad residuum scutorum 18.millium euanuisse propter indiuiduitatem contractus,& formæ, quæ in integralitate solutionis pretij consistit,vt in Bulla Pij V. fuit dupliciter responsum, Primo non probari non numerationem integri pretij, imo constare de contrario ex Instrumento, in quo Notarius attestatur de numeratione facta corā ipso,& testibus. Bart.in l.singularia.nu.22. ff. si cert. pet.cum alijs deductis in Bononien.census 24. Aprilis 1600.coram Reuerendo Patre Domino meo Decano.Nec facit declaratio facta inter Vrsinos, & Rauennam.24. Decembris, quia cum iam per nominationem fuisset translatum dominium census in nominatos, Anchar.cons.122.vel 127.col. 1.& 2.Alex. cons.232.num.3.in fin.& nu.seq. lib.6. Surd. decis. 226.num. 1.confessio illa,& illud Instrumentum solum afficit Vrsinos, & Rauennam, qui Instrumento interfuerunt, non autem ipsos nominatos. Bald. in rubr.C.de fid.Instr.num.6.Ias. in l.cum aliquis. nu. 4.C.de Iur.deliber. Ruin.consil.115.num.1. libro 5. & confessio cedentis non præiudicat post cessionem cessionario, Bart.Castr.& alij in l.facta.§.si hæres. ff. ad Trebel.Alex.consil.46.nu.4.lib.5.Paul.de Castr. consil. 134.num.2.lib. 1. sicut etiam confessio venditoris post venditionem non nocet emptori.Cum.cōsil.155.nu.4.versic.ad id autem.

3 Partite librorum Rauennæ videntur facere in cōtrarium,quia vbi reperitur descripta partita 32. millium scutorum pro Philippo, in cuius conspectu adnotantur census 10.millium scutorum pro Domino Hieronymo,& aliorum 8.millium pro Domino Marerio,etsi nihil aliud adnotatum reperitur,potest esse ex eo,quia nulla alia persona fuit nominata, & propterea census sustinebatur pro parte non nominata in persona ipsius Rauennæ, seu hæredū ad trad. per Bald.in l.1.in fin.ff.de pact.Alex.dicto cons.232.nu. 3.& 4.Dec.cons.543.num.4.

4 Non obstant plures coniecturæ adductæ pro non integrali numeratione,quia vltra quod sigillatim respondetur per Informantes, in claris non est locus coniecturis.l.continuus.ff.de verb.oblig.& sumus in claris propter instrumentum,quod facit rem certam, & manifestam.Bart.in l. 1. in princ.num.8.ff.de nou. oper.nunc.Dec.consil.36.sub num.2.Ruin. consilio 128.num.1.lib.4.Paris.cons.104.num. 64. & seqq. lib. 1. & probatio præsumptiua contra instrumentū non admittitur,Dec. qui alios allegat consil.36. sub num.4.vers. nec obstat quod idem præsumatur, sed requiruntur plenæ apertissimæ,& concludentes probationes,Bero.consil.147.sub nu.34.lib.2.

5 Secundo quando etiam non fuissent numerata dicta scuta 14.millia non propterea pro residuo corrueret census,quia contractus fuit celebratus, & census emptus nomine plurium nominandorum ex proprijs ipsorum nominandorum pecunijs,& propterea facta nominatione,vnusquisque suam portionem est consequutus pro rata pretij soluti, & videtur a principio census diuisus,& actum, vt tantum quisque acquireret,quantum portio suæ pecuniæ caperet,& sic tot videntur census, quot personæ, quod etiam probatur ex traditis per Bertrand.consil.41.libr. 3. in antiqu. quem sequuntur.Tiraq. de retract.conuent.§ 1.glos. 6.nu. 45. Folet.de cens. in vers. Instrumento gratiæ. num.43.arguendo a retrouenditione census, ad venditionem,& iste contractus est diuiduus, non solum ratione rei, sed etiam ratione voluntatis.Nam si quærimus de voluntate Vrsinorum,& Rauennæ, ea satis fuit declarata in allegato instrumento sub Die 24. Decēbris 1591.si etiam quærimus de voluntate Hieronymi, & Iacobi non potest pariter dubitari, cum ipsi tantum habeant,si census sit constitutus pro scutis 18. millibus,quantum si esset constitutus pro scutis 32.millibus,& dicitur contractus diuiduus respectu voluntatis contrahentis, quando tantam vtilitatem recipit ex parte respectu partis, quantam in toto ratione totius,Bart.in l.qui vsumfructum.num. 4 ad fin.vers.præterea.ff.de vsufr.leg. Bald. cons. 52. ante nu.2.lib.2.Aret.cons.129.in princ. vers. & est ratio.

Alex.

Alex.consil.143.sub num.2.vers.hoc etiam esse indiuiduum lib.7.multo magis quando omissa pro portione integraliter,& æqualiter, tantam affert vtilitatem pars, quantum totum vt hic.

6 De persona fideiussorum non est agendum, quia fideiussoria obligatio est diuisibilis, & tenet semper in ea parte,in qua valida est obligatio principalis.Io. Fab.in §.fideiussores.n.1.instit.de fideiuss.& fideiussoris magis interest obligationem pro parte tantum valere,quam in totum. Interesse enim, quod prætendit Dominus Lotharius,est extra Instrumentum census,& nihil debet agere cum emptoribus census,& ipsius etiam,quatenus fideiussor est,interest esse minus obligatũ,quo ad fieri potest,& propterea cessant quę dicuntur de cessatione causę,pro qua accessit,quia accessio est pura,& simplex,& non correspectiua ad aliquam causam,& emptores census non illum aliter in fideiussorem recepissent.

7 Non obstant quæ de simulatione dicuntur, quia vbi constat de veritate actus,excluditur præsumptio simulationis.Bald. in l. & quæ,ad fin. C. de distract. pign.& in publico instrumento non præsumitur.Bal. in c.illud circa fin.de præsumpt.Ias. in l. si post diuisionem.num.2.in fin.C.de Iur. & fact. ignor. & non probatur prout debet causa simulationis Bartol.in l. post contractum.ff.de donat.& cons.65.col.2. versi. secundo est videndum.Anchar. cons.222.in 2.dub. Paul.de Cast.cons.13.post numerum secundum lib. 2.Dec.consil.26.sub num.6.vers.2. respondetur.

8 Cessat etiã quod dicitur de nouatione,quia quicquid fit circa pacta conuenta in contractu locationis cum Rauenna ratione census non potest considerari aliqua nouatio,nec potuisset fieri sine facto ipsorum nominatorum,& ipsis inuitis.Specul. de procur.§.1. sub num.27.Ronchegal.in l.3.in princ.nu.13. ff. de duobus reis. Alia bene tollũtur per Informantes. Ex quibus fuit conclusum pro exequutione mandati,pręsertim quia fuit actum exequutiue vigore obligationis Cameralis,quæ nõ admittit, nisi exceptiones claras,& concludenter probatas.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Gerunden. Distributionum. Lunæ 16. Februarij. 1604.

ARGVMENTVM.

Distributiones non debentur clericis beneficiatis non residentibus, sed accrescunt residentibus, neque in hoc potest Capitulum aliquid statuere in beneficiatorum residentium præiudicium.

SVMMARIVM.

Clerico non residenti distributiones non debentur, nisi in casu infirmitatis, seu absẽtiæ iustæ necessitatis, aut euidentis vtilitatis Ecclesiæ.nu.1.

Clerici absentis,& non residentis distributiones accrescunt alijs de Capitulo interessentibus,& beneficiatis. numero 1.

Clericus non residens,& absens an,& quando habeatur pro præsente.num.2.

Administratores alienarum pecuniarum debent eas erogare ad vsum destinatum.nu.3.

DECISIO CVII.

1 Domini resoluerunt, contractum initum inter Capitulum & Hieronymum non debere sortiri effectum, respectu distributionũ, & anniuersariorum,quæ Beneficiatis debentur ex dispositione statuti Bertrandi.Quicquid enim sit de distributionibus,quę ad solum Capitulum spectant ex particulari ipsius Capituli bursa, quidquid etiam sit de portione,quæ ex bursa cum Beneficiatis communi ipsi Capitulo debetur, de quibus non est quæstio quo ad illam,quam ex dicta bursa, secundum statutum Bertrandi, lucrantur Beneficiati interessendo anniuersarijs,non potuit Capitulum ex sua conuentione habilitare Hieronymum, vt eas in absentia lucretur. Cum enim portio absentis accrescat non solũ illis de Capitulo,sed etiam singulis Beneficatis interessentibus.Franch.in c. vnico.§.qui vero.num.4. de Cleric.non resid. in 6. non accedente beneficiatorũ consensu,non potuit ipsis per Capitulum inferri aliquod præiudicium,l.cohæredibus. C.fam. erciscundæ. l. si vnus.§. ante omnia. ff. de pactis. præsertim quia tales distributiones nunquam debentur nõ interessenti,nisi in casu infirmitatis,seu iustæ, & rationabilis absentiæ necessitatis, aut euidentis vtilitatis Ecclesiæ,dicto c. vnico,& dixit Rota coram Cantuccio in Valentina emolumentorũ,16.Octobris.1585. si non adest consuetudo Ecclesiæ aliter statuentis, vt habetur in dicto cap.vnico.

2 Nec obstat, quod Hieronymus habeat haberi pro præsente, ne alias officium suum sit illi damnosum, c.cum non deceat. de elect.in 6.quia,vt dicit textus, hoc est verum,quo ad fructus,non quo ad distributiones.Licet enim haberi debeat pro præsente, non tamen pro interessente,vt dicit ibi glos.in ver.exceptis. & hoc multo magis verum,attenta dispositione statuti Bertrandi,quæ in pluribus obstat conuentioni Capituli,vt deducunt Informantes pro Beneficiatis.

3 Nec est necessarium ingredi materiam administrationis,quia vbi etiam administratio huius bursæ spectaret ad Capitulum, tamen id esset intelligendum, quo ad vsum destinatum,& non aliter,l.1.& 2.§.quo ad frumentaria.ff.de admin.rer.ad Ciuit.pertin.Clement.2.vbi glo.in ver.non ad alium,& DD.de relig. domi-

domibus, fuit in his terminis dictũ in Valentin. emolumentorum, 15. Maij. 1598. coram Orano, & fuit sæpius resolutum, non posse Capitulum aliquid statuere, quod deuiet a dispositione statuti Bertrandi.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bononien. Pecuniaria. Veneris. 20. Februarij. 1604.

ARGVMENTVM.

Ripa fluminis adiacens prędio vendito, quando censeatur vendita, & an in prędio vendito ad mensuram mensurari debeat.

SVMMARIVM.

Ripa fluminis debet mensurari, in venditione prædij, quando flumen datur pro confine. nu. 1.

Dictio iuxta designat confine. nu. 1.

Ripa Fluminis licet venditioni prædij accedat non tamẽ est mensuranda. nu. 2.

Dic verum, vbi tacite venditioni accedit, secus quando apparet ripam in venditione inclusam. ibid.

Ripa fluminis quando est fructifera, & ampla venit in venditione prædij, & debet mensurari. nu. 3.

Mensurari debet terrenum malum, quemadmodum bonum. num. 3.

Ripa fluminis quando est ampla, & fructifera, non dicitur ripa sed potius ager ab ipsa ripa diuisus. nu. 4.

Ripa fluminis dicuntur illi limites, quibus naturalis cursus fluminis continetur. nu. 4.

Ripa fluminis non appellatur ille ager, quem flumen aliquando inundat. nu. 4.

Alueus dicitur venter fluminis secundum naturalem, & consuetum cursum. nu. 5.

Inundatio dicitur quando flumẽ cursum naturalem mutat. num. 5.

Inundatio speciem fundi non mutat. nu. 5.

Alueus fluminis non dicitur locus, in quo sunt plantationes, quia in illo plantationes fieri non possunt. nu. 5.

DECISIO CVIII.

1 CVm dubitassem, an Berleda debuisset mensurari, & esset computanda in numero tornaturarum, in instrumento venditionis expressatum, fuit vnanimi Dominorum suffragio conclusum affirmatiue, quia venditio designat flumen pro confine, vt denotat illa dictio (iuxta) Oldr. cons. 49. num. 14. Alex. qui in puncto loquitur, & decidit casum istum consil. 120. nu. 6. lib. 2. Vnde Berleda, quæ est citra flumen, in venditione includitur. l. æde sacra. §. fin. ff. de contrah. empt. l. si finis. C. de euict. & si in venditione venit, vtique & in mensura. Bald. in l. ripatum. num. 2. ff. de rer. diuis. Ang. Aret. in §. riparum. num. 2. instit. eod. tit.

2 Nec vim argumenti tollit, quod Ripæ venditioni accedant, & tamen non sunt mensurandæ. Bartol. in tract. Tiberiadis. §. agro. nu. 4. cum alijs ex aduerso allegatis, quia hoc est quando tacite accedunt. Rimin. sen. cons. 444. sub num. 22. secus quando apparet, ripam in instrumento venditionis inclusam, Alex. dicto consil. num. 5. in fin. & num. seq. post Bal. in rubr. C. de contrah. empt. Fab. de Monte, de empt. & vendit. quæst. 6. sub num. 15. & satis dicitur inclusa dato flumine pro termino, vt concludit Alex. ibi. Hoc consonat non solum qualitati rei, sed etiam menti contrahentium, quia computata ista Berleda numerus tornaturarum expressius correspondet, aut in modico discrepat, si autem non computatur, deficit notabiliter.

3 Accedit quod est notabilis amplitudinis non sine fructu herbarum, & arborum ita vt verisimile nõ sit, quod venditor voluerit illam gratis dimittere, nec æquum, quod emptor nullo exposito pretio prætendat eam lucrari. Iaf. in l. quo minus. sub num. 70. Rip. nu. 75. ff. de flum. Fab. de Monte in loco allegato, & licet non sit ita fructifera, vt aliud prædij venditi terrenũ, tamen ita debet mensurari terrenum malum, sicut bonum. Bald. in l. sicut periculum. nu. 4. C. de act. empt. Alex. dicto consil. num. 11. nec possumus dicere, eam fuisse a venditore reseruatam, tum quia si hæc fuisset intentio, expresse eam reseruasset, tum quia est verisimile ex parte vtriusque contrahentis, vẽditoris enim non intererat hanc solam partem separatam reseruare, nec emptor passus fuisset, venditorem illam retinere in medio sui prædij, & probauit exitus, quia post venditionem Sabbatinus ad eam non accessit, nec illa in aliquo est vsus, nec potuit Malchiauellus, qui vt dicunt testes in hoc prædio erat multum versatus, circa hanc Berledam aliquam ignorantiam prętendere.

4 Stante etiam amplitudine, & vtilitate Berledæ, vt dictum est, non potest dici ripa, sed potius ager quidam ab ipsa diuisus. Bald. in rubr. ff. de rer. diuis. nu. 25. Alex dicto cons. num. 3. versic. hoc est magis. Iaf. in d. l. quo minus. num. 70. ad fin. Cepol. de rip. c. 36. col. 2. vers sed dubitari potest. Nec etiam potest nominari ripa, quia vt in planta cernitur, & ex dispositione testium colligitur aliquantum a flumine distat, & ripæ dicuntur illi limites, quibus naturalis cursus fluminis continetur. l. p. §. ripa. ff. de flum. & quamuis aliquando ob ingentes pluuias flumen excrescens illam inundet pro parte, & forsan in totum aquis repleat, non ob id ripa appellari potest. glos. & Ang. in d. §. ripa. Socin. cons. 79. ante fin. vers. & iura in contrarium. lib. 3. Ripa in dicta l. quo minus. sub num. 2.

5 Minus etiam applicantur, quæ de alueo dicuntur, quia alueus dicitur venter fluminis secundum naturalem, & consuetum cursum. Bart. in tract de Alueo. circa princ. in vers. naturali, & in vers. alueo. Rip. in dicta l. quo minus. sub num. 2. Et quando dictum cursum

sum naturalem egreditur, dicitur inundatio. Bart. & Rip. in dictis locis, quæ inundatio speciem fundi nō mutat. Bart. in dicto tract. in princ. versic. aliud est. & nullus dixerit alucum locum, in quo sunt plantationes, quia huiusmodi plantationes in aluco fieri nequeunt, nec aliquid in eo immitti potest. Bald. consi. 473. post numerum quintum, lib. 4. Ad illud, quod dicitur fuisse venditam possessionem terræ aratiuæ, arboratæ, vitatę, & pratiuæ, respondet, in specie Alex. dicto cons. 120. num. 8. versic. non obstat. & nu. seq. alia bene tolluntur per Informantes pro Sabbatino.

R. P. D. L I T T A.

Romana Fideicommissi de Veccijs. Die 20. Februarij. 1604.

A R G V M E N T V M.

Monialis translata ad aliud monasterium pænitentię causa, non desinit esse filia dicti Monasterij, ita vt quicquid acquirat primo monasterio acquirat, secus si translatio fuerit facta ad effectum, vt fiat filia secundi monasterij, & ex quibus dicatur translationem fuisse factam ad vnum, vel ad alium effectum.

S V M M A R I V M.

Monasterium post emissam Monachi professionem habet fundatam intentionem in omnibus, quæ ad Monachum deferuntur. num. 1.

Actor tenetur probare concludenter fundamentum suæ intentionis. num. 1.

Monachus tunc dicitur eiectus, vt desinat acquirere Monasterio, quādo exutus habitu monachali a corpore ordinis dimittitur. num. 2.

Monachus, seu monialis non dicitur eiecta, a monasterio, si fuerit traducta ad aliud Monasterium cum habitu religionis, eique a priori Monasterio præstita fuerint alimenta. num. 2.

Monialis translatio ad aliud Monasterium duobus modis fieri potest, vel vt Monialis, quæ traducitur fiat filia secundi Monasterij, & liberetur a consortio, & filiatione primi, vel vt remaneat monialis primi, in secundo tamen moretur causa pænitentiæ, vel simili. Et primo casu acquisita per eam post translationem Monasterio acquiruntur, secundo autem casu acquiruntur primo. numero 3.

Monialis translata, vt dicatur effecta monialis secundi monasterij requiritur, quod emiserit in eo professionem. numero 4.

Monialis professa in vno monasterio, vt possit profiteri in alio monasterio, requiritur licentia superioris primi monasterij. numero 4.

Testis contra inducentem fortius probat. nu. 5.

Monialis translata ad aliud monasterium pænitentiæ causa, debet aliper monasterium, a quo transfertur. num. 6.

D E C I S I O C I X.

1 VNanimi Dominorum voto conclusum fuit, nō constare de eiectione sororis Catherinæ de Veccijs de Monasterio S. Ceciliæ, videlicet eius translatione ad Monasterium S. Ambrosij, in casu, & ad effectum de quo agitur, quia cum in cōfesso sit apud partes eam emisisse professionem in monasterio Sanctæ Ceciliæ, & sic ex tunc illius monialem fuisse effectam, ideo quò ad hæreditatem delatā, vt prętenditur, vigore fideicommissi quōdam P. Pauli de Veccijs negari non potest, quin intentio dicti monasterij S. Ceciliæ sit fundata ad text. in l. Deo nobis. §. hoc autem. C. de Episc. & Clericor. & auth. Ingressi. C. de Sacros. Eccl. & in c. in præsentia. de probation. cum vulg. vnde qui prætendit tā desijsse expresse monialē dicti monasterij S. Ceciliæ, quia fuit eiecta, videlicet ad aliud Monasterium translata, & sic secundi monasterij monialis effecta, & quidem antequam deferretur hæreditas, hæc omnia concernentia fundamentum suæ intentionis probare tenetur, & quidem concludenter, vulg. l. ei qui. ff. de probat. tantum autem abest, vt de tali eiectione, aut translatione ad effectum præfatum constet, quod imo de cōtrario non obscure apparere videatur, ex infra dicendis.

2 Nam quo ad eiectionem tunc dicitur monialis eiecta, ad effectum, vt sit locus disputationi, an desinat acquirere monasterio, cuius erat monialis, quando exuitur habitu monachali, & a corpore ordinis dimittitur. l. quod ait Prætor. §. ignominiæ causa. vers. sed si ita. ff. de his qui not. infam. Federic. de Sen. consil. 38. quidam professus. in princ. Abb. consil. 96. nu. 1. & 2. late Modern. in suis instit. moral. lib. 12. c. 16. maxime. colu. 3. litera C. ibi, nam religione, habitu, & alimentis debitis spoliantur, sed votis non soluūtur. Hic autem testes concludunt. sororem Catherinam fuisse traductam ad Monasterium S. Ambrosij cum habitu S. Ceciliæ, & non eo priuatam, & illi præstita fuerunt alimenta, quod pręclare ostenditur non fuisse habitam pro derelicta a dicto Monasterio S. Ceciliæ, ad text. in l. fin. §. sed scimus C. de Lat. libert. tollend. & in c. vnico. cum sua materia, de infant. & languid. exposit.

3 Quo vero ad translationem, & duobus modis fieri potest, vel vt monialis quæ traducitur, fiat filia secundi monasterij, & liberetur a consortio, & filiatione primi, vel vt remaneat Monialis primi, in secundo tamen moretur, & maneat causa pęnitentiæ, aut alia simili, & primo casu acquisita per eam secundo monasterio acquiruntur, secundo autem casu acquiruntur primo, vt post Anchar. consil. 424. & alios tradit Nauar. de reg. Comonor. 4. num. 4. vers. 5. quod tran-

situs

situs,not.Abb.in c.veniens num.4.de simon. & probat.text.iuncta glos.fi.in c.de lapsis.16.q.6. vbi Aegid.nu.2.Archid.nu.1.& alij passim hos notant.

4 Hic autem non docetur pro parte monasterij S. Ambrosij de solenni susceptione habitus ipsius monasterij,nec de professione aliqua in ipso monasterio emissa, quæ omnino necessaria sunt ad effectum, vt dicta soror Catherina esset effecta monialis secundi monasterij,& in illo acquireret,& non primo,secundum Ioan.Andr.in d.c. vnico de Infant. & languid. expositis.Ant.de Butrio ibidem n.5.ad fin. & Card. quęst.pen.Abb.in c.quod a te.nu.7.de Cler.coniug. Anchar.cons.352.in princ.& ibi Ant.de Butr.in subscription. Nauar.cons.60.61.in tit.de reg.Et minus constat de licentia Abbatissę S.Ceciliæ,quę omnino necessaria erat,vt in alio monasterio profiteri posset. c.statutum.19.q.3.c.monachum.20.q. 4. c.licet. de regul.& ibi Ioan.Andr. super 5.quia sicut Hostiens. super verbo postulanda.Card.in 6.not.& qu.6.Ant. de Butr.in 3.not.Abb.cōs.95.& 96.vol. 1. Menoch. qui citatur,de arbitrar.Iud.lib.2.cas.421.num.14.

5 Quinimo quod fuerit traducta occasione cuiusdam rixæ, & sic potius pęnitentiæ gratia probatur, tum depositione 3.Testis super 22.ibi,& per quanto hò inteso dire fu transferita per hauer date delle pianellate all'Abbadessa,& 4. Testis ibi,& hò inteso dire,che l'haueua hauuta con l'Abbadessa di detto Monasterio di S.Cecilia,& 5. Testis ibi. Per quanto me diceua essa suor Catherina,& d. D. Angela, che era stata cauata dal monasterio di S.Cecilia per dispare re,che essa suor Catherina haueua hauuto con l'Abbadessa, & altre Monache di S. Cecilia.Tū etiā quia in d.Monasterio S Ambrosij deferebat habitū S. Ceciliæ,de quo bene deponunt Testes in summario.nu. 3.& in specie vsque ad Annum 1575. deponitur de Constantia de Comitibus,quę vsque ad illud tempus permansit in d.monasterio causa æducationis, & vti inducta pro parte dicti monasterij S.Ambrosij,tanto fortius probat contra illud iuxta not. per Socin.iun. cons.69.nu.11.lib.1.& per Gabriel.concl.1.nu.14. de testib. Tum denique quia non ostenditur quod ista soror Catherina spacio tanti temporis interuenerit in aliquo actu Capitulari vti monialis S. Ambrosij,sed potius ex testibus monasterij S.Cecilię,de quibus in Summario nu.2. probatur, quod ipsa separatim viuebat a dictis monialibus, nec erat astricta Choro,sed in d.monasterio stabat,& viuebat, vt monialis Sanctæ Ceciliæ.Accedit etiam quod monasterium S. Ceciliæ vsque ad obitum præstitit eidem alimenta,& Abbatissæ S.Ambrosij soluta pro dictis alimentis recipiendis in omnibus fere quietantijs falsa est eam monialem S. Ceciliæ esse ad Text. in l. cum te C.de probation.

6 Nec prætendi potest quod dicta alimenta fuerint præstita occasione dotis quæ penes monasterium S. Ceciliæ remansit, quia cum dos cōsisteret in Annuo censu Scutorum decē auri,non est verisimile tot præstita fuisse nomine alimentorum singulo in anno,occasione dictæ dotis,videlicet Scutorū 36.ārg.l.cū de indebito.ff.de probation. sed potius ratione filiationis,qua pater alere tenetur,& ne illius transportatio correctionis, & pęnitentiæ causa facta esset onerosa monasterio S.Ambrosij secundū Card.cons.27.n.5. & in c.Quod a te.col.4.vers.si necessariæ.& ibi Abb. sub nu.6.vers.si vero professio.tenuit Io.de Imol. sub nu.10.vers.si recedit necessariè,de Cler.coniug.Host. in sum.eod.tit.sub nu.2.vers.si cum licentia, vel inuitus ex causa Lap.alleg.61.sub num.6.Couar. in c.1. de testam. num. 2. Quibus consonat quod moniales S. Ceciliæ lauabant vestes sororis Catherinæ,& trāsmiserunt Chirurgum monasterij,qui curaret illam in sua infirmitate, de qua decessit, & cera pro illa sepelienda, quæ denotant obsequium patris erga filiam, nec talia fecissent, si habuissent illam pro eiecta, & derelicta vel pro moniali alterius monasterij.Ex quibus,& alijs quam plurimis hic deductis per Informātes,pro monasterio.S.Cecilię cōclusum fuit,vt supra.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Tholentinaten.Legati. Lunæ 8. Martij. 1604.

ARGVMENTVM.

Transactio restringitur ad expressa, & ad id super quo lis vertebatur,etiamsi verba transactionis sint generalia.

SVMMARIVM.

Transactio super vna re non comprehendit aliam.nu.1.
Præmiū denotat mentē,& intentionē contrahentiū.n.1.
Transactio censetur facta super eo,quod est in lite.nu.2.
Transactio quantumcunque generalis, restringitur ad causam in transactione expressam, & ad id illud super quo erat lis.num.2.
Exceptio non ampliat nec operatur,vt in dispositione cēseantur comprehensa ea,quæ de sui natura non comprehenderentur.num.3.

DECISIO CX.

1 FVit resolutum transactionem non obstare Lauræ quia facta fuit super hæreditate felicis,& propterea nō complectitur ius,quod habebat Laura in bonis Alexandri eius viri pro restitutione legati sibi a Lucretia matre relicti,& per Alexandrum exacti.l.si de certa.C.de transact.l.si cum dies §. plenū, ff.de arbit.quod autem transactio sit facta super hæreditate colligitur ex præfatione ipsius,ex qua mens, & intentio contrahentium detegitur,l.1.in princ. vbi Bart.ff.ad Maced.l.fi.vbi idē Bart.ff.de hæred.instit. Corn.qui de transact.loquitur cons.267.nu.5.lib.4.

2 Accedit quod super hæreditate erat lis, & transactio censetur facta super eo, quod est in lite. l. 1. ff. de transact. l. 2. C. eod. tit. Imol. in l. de pupillo. §. si pluribus. ante fin. ff. de nou. oper. nunc. Corn. consil. 144. sub nu. 11. versic. & licet Bart. lib. 3. & in transactione expresse legitur, quod cedit iura sibi tanquam hæredi competentia. Non obstant verba generalia ponderata per Informantes pro Parisanis, quia restringũtur ad causam in transactione expressam. Gabr. qui alios cumulat de reg. iur. conclus. 4. num. 21. & ad illud, super quo erat lis, l. emptor. §. huius. vbi Bart. & alij. ff. de pact. Ias. in d. l. si de certa. num. 4. & sub nu. 5. Bertrand. consil. 17. nu. 1. lib. 1. Corn. d. cons. 267. sub nu. 5. Natt. cons. 546. num. 13.

3 Non obstat, quod in cessione facta in transactione Laura excipiat ius suæ dotis, quia id fuit factum pro maiori cautione ipsius Lauræ, & non ampliat cessionem, vt comprehendat credita alia ipsius Lauræ, quæ de sui natura non comprehenderet l. generali. §. vxori. ff. de vsufr. leg. Socin. consil. 47. num. 3. lib. 1. Dec. in l. 1. num. 21. ff. de reg. iur. Ruin. cons. 18. nu. 18. lib. 2. Mil. in verb. exceptio. fuit late deductũ in vna Ferrarien. Societatis 28. Iunij 1599. coram Illustrissimo Mellino.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Monasterien. Cappellæ Mercurij 10. *Martij*. 1604.

ARGVMENTVM.

Vnio beneficij comprehendens quamcumque vacationem per cessum, vel decessum, non cõprehendit vacationem per cessionem seu resignationem ad fauorem certę personę non obstãtibus clausulis derogatorijs quę ab ipsa principali dispositione debent regulari.

SVMMARIVM.

Possessio non probatur per instrumentum alio existente in possessione, num. 1.

Scriptura priuata non probat ad fauorem scribentis. n. 1

Confirmatio non extendit confirmatum. nu. 2.

Vnio comprehendens vacationem per cessum vel decessũ non intelligitur de cessione ad fauorem certæ personæ. num. 3.

Resignatio ad fauorem certæ personæ est conditionalis, & si beneficium non acquiritur illi in cuius fauorem fit resignatio beneficium non vacat. nu. 3.

Clausulæ derogatoriæ regulãtur ab ipsa dispositione principali & non egrediuntur limites illius. nu 4.

DECISIO CXI.

1 Possessio Ioannis ex resignatione Vualterij fuit satis firmata in decisione, in qua fuit etiam dictum, prætensam anteriorem Collegij nõ probari per instrumentum, cum tempore instrumẽti possessio esset plena, & penes Vualteriũ resignantẽ. Non obstãt actus possessorij, qui hodie dantur, partitæ. n. diarij Collegij productæ eos nõ probant l. exemplo. & l. rationi. C. de probat. l. inter chartulas. C. de conuen. fisc. deb. lib. 10. & nemo in hoc priuilegiatus existit, vt propriæ scripturæ ad sui fauorem stetur. Purpur. in l. admonendi. nu. 191. ff. de iureiur. vltra quod ex ipsismet scripturis apparet, Ioannem huiusmodi actibus non acquieuisse, & semper contendisse pro cõtinuatione suæ possessionis.

2 Non obstat vnio, quia fuit in gratia Ioannis suspẽsa, & sicut ipsa vnio non afficit Ioannem, nec ẽt Breue Sãctissimi, quod post gratiam Io. superuenit, quia cũ sit mera confirmatio vnionis, vnionem non extẽdit, nec facit, vt comprehendat casum, quẽ non comprehenderet, si Breue non emanasset l. Aurelius §. testamento. ff. de lib. leg. Bal. in l. aduersus. in fi. C. si aduersus rẽ iud. Alex. cõs. 123. n. 20. li. 4. Dec. in rub. de cõfirm. vtili, vel inut. nu. 3. Ruin. cõs. 158. nu. 16. lib. 1.

3 Præterea Breue, & vnio ipsa, quamuis comprehendant omnẽ vacationem per cessum, vel decessum, tamen intelligitur de simplici cessione, non de ea, quæ fit ad fauorem certæ personæ. Put. decis. 357. li. 1. fuit late deductum in Eugubina S. Stephani 17. Martij 1599. coram D. Decano, & quod huiusmodi verba non capiunt resignationẽ in fauorem, est dec. Cassad. 3. de renũc. Put. dec. 523. li. 2. Mohed. decis. 36. de renunc. Paleot. dec. 48. quia resignatio est conditionalis, & si non acquiritur illi, in cuius fauorem est facta, beneficium non vacat. Put. d. decis. 523. & alij.

4 Et non faciunt clausulæ derogatoriæ ad dispositiones ab Informantibus ponderatæ, quia regulãtur ab ista dispositione principali, & non egrediuntur limites vnionis, & confirmationis. clem. 1. de præb. Ant. de Butr. cons. 29. post princ. Dec. cõs. 195. col. 3. vers. 2. diligenter Ruin. cons. 137. n. 10. li. 2. Achil. dec. 3. nu. 4. qui sil. sint legit. Et propterea operantur dictæ clausulæ in casu cessionis simplicis, non in ea, quæ ad fauorem est facta, sicut ipsa vnio, vt etiam fuit dictũ in dict. Eugubina, ex quibus visum fuit Dominis, nõ esse a decisis recedendum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Viterbien. Decursus aquarũ. Lunæ 15. *Martij*. 1604

ARGVMENTVM.

Plura notabilia traduntur ad materiam consuetudinis, de quibus sigillatim in Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

Consuetudo debet probari per allegantem. nu. 1.
Consuetudo quãdo versatur circa id, quod est de iure clarum non dicitur interpretatiua, sed potius correctoria, & noui iuris inductiua. num. 2
Consuetudo interpretatiua debet probari in casu speciali, de quo quæritur. num. 2.
Consuetudinis ratio attendi debet. num. 3.
Consuetudo est stricti iuris, & nihil in ea debet suppleri vltra solitam obseruantiam. nu. 4.
Consuetudo non inducitur ex vsu difformi, & vnicus actus contrarius excludit consuetudinem. nu. 5.
Consuetudo non inducitur ex actu, qui a mera facultate procedit. num. 6.
Consuetudo non inducitur ex tolerantia. nu. 6.
Consuetudo non inducitur ex actu vnius personæ. nu. 6.
Consuetudo est difficilis probationis. num. 6.

DECISIO CXII.

1 FVit die 17. Nouẽbris præteriti resolutum, Paulonium habere de iure fundatam intentionem super vsu, & dominio totius aquæ, q̃ ab occasu solis in die Mercurij vsq; ad ortum in die Iouis, egressa reperitur a Colta magna sepugli etiam illius residui Scolatura nũcupati, & propterea Archidiaconus, qui contrarium prætendens consuetudine nititur, debet illam probare, glos. in l. 1. in verb. probatis. C. quę sit longa consuet. Corn. cons. 174. n. 5. li. 2. Paris. consil. 25, nu. 18. lib. 2. Rim. sen. consil. 307. nu. 16. vt in specie casus, qui venit in controuersiam. Oldr. consil. 227. Anch. cons. 239. nu. 8. Aym. cons. 96. nu. 4. Cæsar de Grass. dec. 6. num. 5. de præb.

2 Nec repugnat quod ex aduerso dicitur agi de consuetudine interpretatiua, & de obseruantia, quia cũ prætensa consuetudo versetur circa id, quod est de iure clarum, non potest dici interpretatiua, sed correctoria potius, & noui iuris inductiua. Paul. de Castr. in l. hæredes palam. §. si quid post. ff. de testam. Dec. consil. 114. post numerum quintum, cũ alijs apud Aym. cons. 282. sub num. 6. versic. tertio, respondeo, quod hic non agitur, & vbi etiam ageretur de consuetudine interpretatiua, & obseruantia adhuc illa probari deberet in casu speciali, de quo quæritur. Surd. qui alios congerit, cons. 254 num. 26.

3 . Visum autem fuit Dominis Archidiaconum non probare aliquam consuetudinem, quę illi suffragetur in casu, de quo agitur. Testes enim Paulonij explicite dicunt, quod quando quis habet aquam tota vna nocte, vel toto vno die, vel aliqua parte diei, seu noctis, & non habet immediatum successorem, tunc ille fruitur tota aqua, & sic etiam Scolatura, quousque integra fluxerit, & ad destinatum locum peruenerit. Consonant etiam testes Archidiaconi, qui vno ore, & per eadem verba dicunt, ogni vno custodisce il suo tempo, & la sua hora, che tocca, ne da alcuno si puo prætendere scolatura, o ricompensa alcuna oltre il suo tempo, ancorche habbia l'horto, o possessione lontana dal principio, & confine dell'acqua, ma subito finito il suo tempo, & la sua hora, subito può esser leuata, & tolta da colui, che succede, ò vero che ha ragione, o attione di pigliarla. Ex quo clare colligitur, scolaturam non posse a Domino auferri, nisi a successore, vel habenti actionem. Ratio etiam consuetudinis, quam afferant testes, & quæ custodienda est, vt admonet Imperator in l. 1. C. quæ sit long. consuet. & etiam quia alioquin perturbaretur totus ordo diuisionis, & vnus alium impediret, quæ procul dubio non habet locum, nisi quando alter alteri immediate succedit.

4 Vnde cum Archidiaconus, & Antonius Spreta eius author nunquam fuerint immediate successores Paulonij, non possunt vti dicta consuetudine, quia cum sit stricti iuris, Bartol. in l. 1. §. hoc interdicto. ff. de itin. actuque priuato. Natt. consilio 555. post numerum quintum, in ea nihil suppleri debet vltra solitam obseruantiam, & vbi non disponit consuetudo, nec nos disponere debemus. Bald. consilio 225. circa fin. libro secundo. Aym. consilio 30. numero quinto, quod autem Archidiaconus non sit, nec esse possit successor immediatus Paulonij transit sine controuersia, quia finito eius tempore in ortu Solis die Iouis clauditur exitus, vnde aqua ducitur per canale, quod deseruit pro irrigandis prædijs vtriusque, & aperitur alius exitus, & aqua per aliud canale deriuatur, ad alios hortos ab istis penitus distinctos, & separatos, in quo canale fluit per totum diem Iouis, & in occasu solis eiusdem diei aqua redit ad primum canale, & ad Archidiaconũ spectat aqua noctis diei Iouis ab ortu solis vsque ad occasum.

5 Accedit cõfessio Archidiaconi ad positiones Paulonij, in qua ipse fatetur, quod licet habeat limitatũ tempus vsque ad ortum solis diei veneris, tamẽ quod aqua ad suos hortos fluit vsque ad 14. & 15. horas diei veneris, & sic petitur scolatura, quod confirmat superius dicta, si non habet successorem immediatum, vt alias excludit consuetudinem, quæ non inducitur ex vsu difformi. Bar. in l. 2. n. 22. solut. matr. Dec. cons. 215. num. 2. versiculo secundo, hoc idem Afflict. dec. 280. nu. 1. Aym. cons. 96. nu. 1. fuit dictũ in vna Ciuitatis bonorum 27. Iunij 1578. coram Cãtuccio, & in vno Meliten. Præcedentiæ 5. Decembris eiusdem anni, coram Reuerẽdissimo Patriarcha Alexandrino, & vnicus actus contra ius probat non extare consuetudinem. Bart. in l. semper in stipulationibus. in fin. & ibi Cagn. nu. 12 de reg. iur. Berò. consil. 5. numero quinto libro primo. Griptæ allegatæ non inferunt necessario consuetudinem suscipiendi & scolaturã possunt deseruire pro alio vsu, puta pro recollectione aquæ pluuiæ, quæ exit a Colta magna, non bene clausa, vel pro qua, quæ alteri superest, aut quæ ex alterius concessione, vel promissione recipitur.

6 Nõ obstãt testes, qui dicunt Archidiaconũ, & antecũ Spretã fuisse vsũ ista scolatura, quia ẽt sunt testes

in contrarium, qui dicunt, Paulonium fuisse potitum aqua per totam horam 14. & 15. vsque quo tota, & integra ad eius hortos fluxerit. Vnde forsan hoc fuit ex promissione Paulonij, quando ipse non indigebat tota aqua, ob id in actu, qui a mera facultate procedit, non potest fieri fundamentum ad inducendā consuetudinem. Cald. cons. 1. & 3. de consuet. Dec. cons. 175. sub nu. 6 vers. præterea, licet late Rol. consil. 53. num. 38. lib. 2. & vbi etiam fuisset aliqua tolerantia Paulonij, quod Archidiaconus absque licentia, & concessione vteretur pro suo vsu scolatura, non tamen per eam esset ita de facili inducta consuetudo. Ias. cons. 192. in fin. libr. 2. Multa autem per patientiam tolerantur, quæ si fuerunt in iudicium deducta exigente iustitia tolerari non debent. c. cum iamdudum de præb. Aym. cons. 96. nume. 7. Vltra quod ex actu vnius personæ non bene infertur ad consuetudinem, ex trad. per Rocch. de consuet. num. 370. & sub nu. 380. ex quibus, & alijs per Informantes adductis fuit conclusum non probare consuetudinem, cuius probatio est multum difficilis, vt dicit Fulgos. cōs. 6. in fi. Dec. cons. 215. n. 2. in fine. Aym. cōs. 325. nu. 1.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Eluen. Beneficij Sancti Saluatoris. Lunæ 22. Martij. 1604.

ARGVMENTVM.

Residere dicitur Episcopus in sua diœcesi licet alibi migrauerit quando habet animum redeundi nec alibi contraxit domicilium, & ex quibus probetur dictus animus.

SVMMARIVM.

Fumus sufficiens pro obtinenda remissoria oritur ex testibus nulliter examinatis. nu. 1.

Domicilium contractum dicitur ex transportatione familiæ, ac supellectilium. num. 1

Animus qualis fuerit ex euentu dignoscitur. nu. 2.

Assertioni asserentis standum est circa id, quod in eius animo consistit. nu. 2. & num. 5.

Episcopus præsumitur voluisse rendere in sua Ecclesia. num. 3.

Animus talis præsumitur qualis de iure esse debet. numero. 3.

Episcopus non dicitur desinere residere ex parua mora quam alibi animo redeundi ad Ecclesiam facit. numero 4.

Ea quæ in animo consistunt ex verbis magis, quam ex factis declarantur. num. 5.

DECISIO CXIII.

1 Domini recedentes a resolutio ne facta 12. Decembris preteriti dixerunt, c[on]cedendam esse remissoriam Emanueli, potissi[m]um fundamentum fuit super testibus ad perpetuam rei memoriā in partibus examinatis, qui ad effectum ob[tinē]dæ remissoriæ præstant sufficientem fumum, lic[e]t sint sine citatione examinati. Cassad. dec 3. nu. 2. de dilat. Peregr. dec. 213. lib. 1. fuit dictū in vna Salam[anti]n. Parochialis. 30. Decembris 1589. coram D. Peg[n]a, quinque enim testes contestes dicunt Episcopu[m], postquam fuit creatus Inquisitor Generalis, (q[u]od fuit de anno 1597.) de anno sequenti in principi[o] Mēsis Martij se contulisse ad Ciuitatem Eluen. cum [t]ota familia, & supellectilibus, non relicta domo ape[r]ta in Ciuitate Vlixbonen. cum parte familiæ, & sup[e]llectilibus, prout antea solebat, ex quo apparet de animo non residendi in ciuitate Vlixbonen. sed Elu[]en. Bart. in l. assumptio. §. penult. ff. ad municipal. c[u]m concord. per Menoch. de arbitr. cas. 86. nu. 18.

2 Subdunt etiam testes, quod a dicto tempore citrā semel tantum discessit, & ad Ciuitatem Vlixbonen. peruenit, sed id contigit de particulari ordine Regię Maiestatis pro negotio Dei, & Regiæ Maiestatis seruitium continente animo statim post completum negotium ad suam Ecclesiam redeundi, prout redijt de Mense Decembris eiusdem anni, & ab inde postea non discessit. Vnde ex euentu colligitur, qualis fuerit animus Episcopi circa residentiam. Bart. in l. si concubina. §. res amotas. nu. 1. ff. rer. amot. Insuper deponunt Episcopum declarasse palam, & coram testibus sæpius affirmasse intentionem suam, & voluntatem residendi apud suam Ecclesiam, cui assertioni, & attestationi in eo, quod in animo consistit, videtur omnino standum. l. qui in aliena. §. fi. ff. de acqu. hæred. Bart. in l. siue possidetis. in 2. lectura, n. 7. C. de prob. Bal. in l. cū proponas. n. 2. C. de bon. auth. iud. possid. Marsil. in rubr. C. de prob. n. 122. Socin. cons. 97. li. 4.

3 Addunt etiam testes officium Inquisitionis, quod adeptus fuit de anno 1597. non illum arctasse ad residendum in Ciuitate Vlixbonen. magis quam in Eluen. aut alibi, & propterea oritur magna præsumptio, quod habuerit animum residendi in propria Ecclesia, in qua residere tenebatur ad trad. per Felin. in c. dilectus. il 2. num. 4. de rescript. & talem præsumitur habuisse animum, qualem de iure debuit Aym. cons. 33. num. 23. conferunt late deducta in Oriolen. beneficiorum coram Illustrissimo Mantica. Die 6. Martij 1595.

4 Non obstant testes contrarij, qui dicunt de non residentia, & de recessu, & reditu, quia reducuntur ad concordiam, cum istis distinguendo tempora ante annum 1597. & 1598. de quo tempore non controuertitur non residentia in Ciuitate Eluen. sed non loquuntur de anno 1598. & de tempore, quo Episcopus fuit factus Inquisitor Generalis, & licet

licet aliqui forsan dicant de recessu, & decessu anni 1598. decessus non fuit causa officij, & minus animo residendi in Ciuitate Vlixbonen. sed de mandato, & pro negotio Regis, & propterea non ob id desijt residere in Ecclesia Eluen. Archid. in c. licet. nu. 5. de elect. in 6. Card. in clem. 1. q. 12. de foro comp. cum ab ea non dicatur recessisse, §. in his autē animalibus. instit. de rer. diuis. Corn. cons. 244. sub nu. 18. lib. 2.

5 Et vbi testes partis aduersæ essent contrarij depositioni horum quinque testium, horū tamen depositio esset præferenda cum deponant de expressa declaratione Episcopi, cui magis statur, quam factis cōtrarium indicantibus, cū simus in ijs, quæ in animo consistunt. Bart. in l. non solum. §. morte. n. 17. Ias. n. 14. ff. de nou. oper. nunc. Menoch. dicto cas. 86. n. 9. & in omnem euentum, non esset tamen deneganda remissoria, cum probatio probationem non excludat. Aegid. decis. 366. & 625.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Nullitatis contractus. Veneris. 26. Martij. 1604.

ARGVMENTVM.

Tutoris, seu Curatoris auctoritas est necessaria in contractu pupilli, vel minoris. Item solēnitates requisitæ a statuto vrbis in contractibus minorum sunt necessariȩ in omnib. contractibus, in quib. minor etiā indirecte lȩdi potest, etiam in contractibus gestis inter ipsos minores, vbi vnus agit de damno vitando contra agentē de lucro captando.

SVMMARIVM.

Pupillus etiamsi sit pubertati proximus non potest contrahere, nec ex contractu obligari, nisi intercedente auctoritate tutoris. nu. 1.

Minor non potest contrahere absque authoritate curatoris. num. 1.

Statutum Vrbis cap. 151. lib. 1. requirens in contractibus minorum certas solennitates vltra cōtractus in eo expressos habet locum in quolibet contractu, in quo minor etiam indirecte lædi potest. nu. 2. vbi quod habet locum in emptione.

Pupillus, qui agit de damno vitando potest dare de nullitate contractus, cum alio pupillo gesti ob non seruatas solennitates statutarias. nu. 3.

Confirmatio non operatur circa non expressa, & circa ea, quæ sunt aliena a mente confirmantis. nu. 4.

Defectus intentionis non tollitur per clausulas quantumcunque prægnantes. nu. 4.

Cōfirmatio de sui natura excludit præiudiciū tertij. n. 5.

DECISIO CXIV.

1 Licet in alijs positionibus fuerit pro indubitato præsuppositum contractum emptionis cū D. Paulo Aemilio initum fuisse nullum, placuit tamen Dominis pro firmiori, & pleniori causæ discussione, quod de eo particulariter dubitarem, & Informante tantum D. Paulo Aemilio, Rota idem omnib. sentientibus dixit, contractum, & obligationem esse nullam. Iuris enim notissimi est, pupillum nec cōtrahere, posse, nec ex contractu obligari, nisi intercedente auctoritate tutoris. l. obligari. ff. de auct. tut. l. in causæ. la 2. ff. de minor. §. pupillus instit. de inut. stip. not. in §. item admonendi. instit. quib. alien. lic. vel non, quod obtinet etiam locum in pupillo pubertati proximo. dicto. §. pupillus Alex. cons. 122. nu. 2. in fi. & nu. seq. li. 6. Corn. cons. 241. in princ. lib. 1. Et quādo D. Paulus Aemilius factus esset pubes, ex quo tamē habebat Amitam curatricem per Breue Sanctissimi approbatam, & confirmatam non potuit sine eius interuentu valide contrahere. l. si curatorē. C. de rest. in integr.

2 Augetur nullitas istius contractus, quia non accessit consensus proximiorum d. Pauli Aemilij, & aliæ solennitates requisitæ in contractibus minorū ex forma statuti Vrbis. lib. 1. c. 151. quod vltra contractus in eo expressos habet locum in quolibet alio, in quo minor etiam indirecte lædi possit. Put. dec. 162. nu. 2. lib. 1. Cresc. dec. 30. de constit. fuit dictum in Tiburtina Castri Sambucci. 22. Februarij 1579. coram Sanctissimo, & in Romana pacti de redimendo 9. Decēbris 1588. coram Comitulo, & in alijs pluribus relatis in illa Romana releuationis indemnitatis coram Reuerendo Patre Domino meo Ortēbergo 22 Martij 1602. In emptione autem potest interuenire lȩsio respectu pretij, & eius excessus l. 2. C. de rescind. vēd.

3 Non obstat, quod inter creditores adsint etiam pupilli, quia vltra quod hoc non apparet, D. Paulus Aemilius, qui propter læsionem agit de damno euitādo, potest dare de nullitate ex statuto contra alios pupillos, qui ex obligatione ipsius lucrum fateretur. l. fi. ff. ex quibus caus. maior. c. auditis de rest. in integr. Anchar. cons. 37. sub nu. 2. vers nam cum dictus Laurentius Rom. cons. 179. nu. 16. circa fin. vers. quia clarū. Alex. cons. 55. sub nu. 18. vers. faciet secus. lib. 5. Ias. in authen. quas actiones. sub nu. 11. vers. sola conclusio. C. de Sacrosanct. Eccles. Aret. in §. rursus. num. 3. instit. de act. Fuit dictum in vna Anconitana dotis 27. Nouembris 1598. coram Reuerendo Patre Domino Lancellotto.

4 Nec potest fieri fundamentum in chirographo Sāctissimi, quia emanauit ad sanandas nullitates processus, & actuum iudicialium, non autem ad tollendas solennitates requisitas in contractibus, tam ex dispositione iuris communis, quam ex forma statutorum, & minus ad supplendum defectum ætatis, & naturæ, præsertim quia Papæ non fuit narratus huiusmodi

iuf n di defectus, neque intellexerit præiudicium, quod interebatur D. Paulo Aemilio, si eius obligatio deberet sortiri effectum, propterea non est dicendum, confirmationem operari, quod non loquitur, & quod fuit omnino alienũ a mente, & intentione con firmantis ex late deductis in Romana Secretariatus 10. Aprilis 1592. coram Reuerendissimo Patriarcha Alexandrino, in qua etiam fuit dictũ, clausulas quan tumuis prægnantes, & cuiuscunque generis non tollere defectum intentionis, nec contra eam operari quod fuit etiam resolutum in Mediolanen. Fructuũ, 24. eiusdem Mensis coram Illustrissimo Cardinali Blanchetto.

5 Accedit quod de natura confirmationis est, vt nõ intelligatur cum præiudicio tertij Bald. in c. 1. num. 10. de cõfirm. cum multis allegatis, & fuit dictum in Tirasonensi Prioratus 26. Iunij 1595. coram Illustrissimo Blanchetto. Ex quibus, & alijs latius per Informantes deductis fuit conclusum pro nullitate contractus.

R. P. D. L I T T A.

Romana Fideicommissi de Veccijs. Lunæ 29. Martij. 1604.

A R G V M E N T V M.

Monialis, quando dicatur eiecta, a Monasterio ad effectum, vt desinat esse filia Monasterij, & quã do translatio monialis dicatur facta ad effectũ, vt remaneat filia primi, vel efficiatur filia secundi Monasterij.

S V M M A R I V M.

Monialis non dicitur eiecta a monasterio, quando semper fuit alita per monasterium. num. 1.

Alendi onus ad patrem non autem ad extraneum spectat. num. 1.

Dos debet esse penes eum, qui sustinet onera matrimonij. nu. 2. vbi de matrimonio spirituali.

Dos data moniali vnius monasterij, quæ postea effecta fuit monialis alterius debet per primum monasterium restitui secundo. nu. 2.

Argumentum a matrimonio carnali ad matrimoniũ spirituale validissimum est in iure. nu. 2.

Narratiua gratiæ debet ponderari integre non autem minutatim. num. 3.

Monialis translatio ad aliud monasterium duobus modis fit, vel vt monialis, quæ transfertur, liberetur, a consortio, & filiatione primi, & efficiatur monialis secundi, et tunc acquisita per eã secundo monasterio debentur, vel vt non liberetur a consortio, & potestate primi, sed trãsferatur aliqua de causa, & tunc acquisita per eã, acquiruntur primo monasterio, cuius monialis est. nu. 3.

Monialis translata ad aliud monasterium, quod non desinat esse filia primi monasterij ex pluribus probatur. nu. 4. num. 5. & num. 6.

Gratia Papæ debet interpretari, vt non sit frustratoria. num. 6.

Gratia Papæ interpretari debet, vt minus noceat tertio, quam sit possibile. num. 6.

Monialis vnius monasterij vbi ad aliud transfertur, si non emittit professionem in secundo monasterio non fit monialis illius. num 7.

Sufficit tamen professio emissa in primo monasterio, quando fit translatio de vno monasterio ad aliud eiusdem regulæ, vel vbi translatio fit auctoritate Papæ. nu. 8.

D E C I S I O CXV.

1 Domini steterũt in decisis sub die 20. Februarij proxime præteriti, rationib. in ea deductis, quibus minime obstare dixerunt literas in forma Breuis de nouo producta pro parte monialium S. Ambrosij, siquidem ex lectura earum melius iustificantur tunc deducta, scilicet quod D. soror Catherina emisit professionem in monasterio S. Ceciliæ, fuit de dicto monasterio ad monasterium S. Ambrosij occasione cuiusdam rixæ ortæ inter eam, & Abbatissam ac alias moniales, traducta, & ibi semper alimentata sumptibus & expensis S. Ceciliæ, quæ omnia ostendunt eam minime fuisse eiectam, nec desijsse esse monialem dicti monasterij, cum patris officiũ sit alere filiam, & non extranei l. parentum, vbi Scribentes communiter hoc notant. C. de alen. lib.

2 Nec dici potest quod dicta alimenta fuerint ei prestita ratione dotis alias datæ ipsi monasterio Sanctæ Ceciliæ, quia vt alias dictum fuit non correspondent doti, vltra quod si vere desijsset esse monialis Sanctę Ceciliæ & effecta fuisset Monialis Sancti Ambrosij, vtique eidem tradita fuisset dos, & non per tantum tempus præstita fuissent alimenta tam excessiua, ad text. in l. cum de indebito. ff. de probat. cum vulgar. Nec Papa, qui fons Iustitiæ est, & omnia iura in scrinio pectoris habet, id passus fuisset, sed potius mãdasset dotem ipsam tradi monasterio Sancti Ambrosij, quod sustinere habebat onera, & incommoda ipsius matrimonij spiritualis. ad tex. in l. si is. §. ibi. ff. de iur. dot. Et in l. si filia. §. hoc amplius. vbi Bartol. & Alex. hoc not. ff. famil. ercisc. Et in terminis dotis monialis vnius Monasterij, quæ postea effecta fuit monialis alterius, tenent Capic. cons. 96. nu. 9. Abb. in c. quod a te. per illum tex. in vlt. not. Et sub num. 4. de cleric. cõniug. vbi Anchar. nu. 9. ibi aut exiuit post annum. Ant. de Butr. nu. 9. vers. si post annum cum alijs allegatis per Informantes, & facit, quia validissimum argumentum est, quod ducitur a matrimonio spirituali ad temporale, & e conuerso, vt per Euerard. in sua cẽturia, in loco 76. & 77.

3 Et dũ primo ꝑ monialib. S. Ambros. põderabãtur illa verba literarũ, cũ sicut accepimus alias ꝗ Petr. Paul. Veccius Rom. genitor dilectę i Christo filię Catherinæ

næ Vecciæ monialis alias in monasterio S. Ceciliæ, nunc S. Ambrosij &c. inde inferendo probari ex dicta Papæ narratiua ipsam sororem Catherinam alias fuisse monialem S.Ceciliæ,at tunc temporis esse S. Ambrosij fuit responsum,id minime probari ex dicta narratiua,si modo illa integre ponderetur,vt fieri debet,& non diminutiue,incipit enim alias in monasterio Sanctæ Ceciliæ, nunc Sancti Ambrosij de maxima ordinis Sancti Benedicti degentis, & sic narratur degentia ipsius monialis alias in monasterio Sanctæ Ceciliæ, & tunc in monasterio Sancti Ambrosij, & non dicit,quod soror Catherina Veccia adfuerit monialis S Ceciliæ,& nunc sit Sancti Ambrosij.

4 Et dum secundo loco ponderabãtur depositiones testium dicentium fu transferita, nec non illa verba literarum ibi, sed quia ipsa Catherina professionem emisit in dicto monasterio Sãctæ Ceciliæ de Vrbe,& demum ob discordias inter ipsam Catherinã,& tunc existentem Abbatissam,& cõuentum monasterij prædicti Sanctæ Ceciliç ortas,ad monasterium Sãcti Ambrosij prædictum de superiorum,ac Abbatissæ,& Cõuentus huiusmodi cõsensu translata fuit &c.inde inferendo tam depositiones testium,quam dicta verba Breuis intelligi debere de translatione,per quam monialis primi efficitur monialis secundi,ad quod transfertur,fuit responsum,quod cum translatio fiat duobus modis,velut monialis,quę transfertur, liberetur a consortio,& filiatione primi, & efficiatur monialis secundi, quo casu acquisita per eam secundo monasterio debentur iuxta glos.fin.in c.vnico. 18. q. 1. in quibus terminis loquitur Cephal.conf.212.lib.2. & alij allegati per Informantes pro monasterio S.Ambrosij,& pro possessoribus bonorum,vel vt nõ liberetur a consortio,& potestate primi, sed facto ipso trãsferatur ad aliud monasterium gratia pęnitentiæ, vel ad euitandas rixas,& scandala, seu propter aliam similem causam quæ cõtingere potest,quo casu acquisita per eam acquirũtur primo monasterio, cuius monialis est,glo.in c.de lapsis 16.q.6.cum alijs deductis in alia decisione,in qua pariter ex pluribus ostensum fuit,nos vere versari in hoc secundo casu,& ideo standum esse ibi tunc firmatis.

4 Quibus addi potest, quod inuita videlicet per Satellites fuit transportata ad dictum monasterium cũ habitu Sanctę Ceciliæ,quem per multum tempus ibi gestauit,& donec vestes ipsæ consumptæ fuerũt seorsum a monialibus dicti monasterij,& non cum eis in refectorio uiuebat, nec in choro officium cum eis decãtabat,nec in aliquo actu Capitulari,in quibus omnes moniales dicti monasterij enunciari solent,reperitur descripta,quæ omnia ostendunt nunquam fuisse intentionem monialium Sanctæ Ceciliæ, nec monialium Sancti Ambrosij, nec ipsiusmet sororis Catherinæ,vt ipsa per dictam translationem,ac inde sequuta desineret esse monialis Sanctæ Ceciliæ,& efficeretur monialis Sancti Ambrosij.

5 Et quod nec Papa vtendo dicto verbo translata ad Monasterium Sancti Ambrosij senserit de tali trãslatione,per quam soror Catherina professa in monasterio Sanctæ Ceciliæ fuerit liberata ab obedientia illius & effecta monialis S.Ambrosij indicãt non obscure verba illa subsequentia,ibi,in quo tempore per decennium,& vltra permansit,de præsenti permanet sumptibus, & expensis Sanctæ Ceciliæ viuendo &c. Tum quia hic translata ad effectum prædictum non egebant, quod in eo permansisset per decennium,& vltra, Tũ etiam quia post dictam translationem non debuisset ali sumptibus & expensis prioris monasterij, Tum denique quia si de tali translatione sensisset Papa, frustra narrasset, quod dicta soror Catherina non intendebat amplius redire ad monasterium Sanctæ Ceciliæ,sed in monasterio Sancti Ambrosij dies suos finire &c. Cum effecta monialis Sancti Ambrosij non penderet a voluntate illius redire ad monasterium Sanctæ Ceciliæ.

6 Accedit, quod si vere monialis Sancti Ambrosij effecta fuisset,antequam fideicõmissum, de quo agitur,purificaretur,vt prætendunt Informantes pro monasterio Sancti Ambrosij,non erat locus dubitationi in prædictis literis narratæ, scilicet, quod ipsa soror Catherina, seu pro ea monasterium sancti Ambrosij impediretur a monasterio Sanctę Ceciliç quo minus vsufructu ipsorum bonorum, & hæreditatis gaudere posset,saltem vita ipsius sororis Catherinæ durante, cum omnia de iure nedũ respectu ipsius vsusfructus, sed etiam proprietatis ad monasterium Sancti Ambrosij spectassent,nec Papa,qui iura minime ignorat dispositiuam suam ad dictum vsumfructum duntaxat restrinxisset declarãdo omnia, & singula bona ad hæreditatem D.Petri Pauli genitoris eiusdẽ Catherinæ ad ipsam iure testamenti,& fideicommissi prædictorum spectare, & pertinere ipsi Catherinæ, & monasterio,& Abbatissæ,aut conuentui Sancti Ambrosij huiusmodi acquisita esse,& eis illa acquiri debere iuxta eiusdem Catherinę,&c. & reseruando post obitum illius iura quæcunque prædicto monasterio Sanctæ Ceciliæ competentia,cum stãnte prætensa translatione plus quam certus fuisset Papa nullũ ius competere in dictis bonis,& hęreditate prædicto monasterio Sanctæ Ceciliæ,quod egeret reseruatione, sed omnia absolute pertinere ad monasterium Sãctæ Ceciliæ vti acquisita per monialem suam auth. ingressi. C.de Sacros. Eccles. Vnde ne frustratoria reddatur gratia,de qua in dictis literis,& simul reseruatio ipsa, necesse est fateri Papam non sensisse de translatione huiusmodi,sed de meno corporale, vt dictũ est facta occasione rixæ ad euitanda maiora scandala,ad text. in l.si quando.ff.de leg.1.cum vulg.quod maxime dicendum videtur,quia gratia Papæ ita interpretari debet,vt minus noceat tertio,quam sit possibile.

7 Non obstat, quod soror Catherina obierit in dicto monasterio Sancti Ambrosij, & quod propterea videatur saltem tacite effecta monialis illius,quia cũ non dubitetur de professione illius in monasterio S. Ceciliæ,& de alia expsse emissa in monasterio S. Ambrosij non doceatur,quæ ad effectũ prædictũ videtur omni-

omnino necessaria, Anchar.cons.352. Nauar. consil. 60.de regul.Abb.consil.96.col.penult.vers. sed quãdo quis transit, parte prima. Dec.in c.præterea.nu.6. de probat. cum alijs allegatis per Infocmantes pro monasterio Sanctæ Ceciliæ, ideo &c.

8 Nec obstare videntur Federicus de Sen.cons.5.& alij in contrarium citati nolentes sufficere professionem in primo monasterio emissam, quia vel intelligi debent, vbi fit transitus de vno monasterio ad aliud eiusdem tamen ordinis,& regulę,vt declarat Rebuf. de translat.monach.in princ. vel vbi fit authoritate Papæ,& hoc propter clausulam, quæ in tali translatione apponi solet,vt per Rebuf.vbi supra,quæ applicari minime possunt huic casui, tum ex supradictis, tum denique, quia nullibi constat de voluntate Papæ,quod scilicet voluerit mediante dicta translatione dictam sororem Catherinam effici monialem Sancti Ambrosij,& illud regulare est ad perfectionem actus duo copulatiue requiri, voluntatem scilicet, & potestatem,nec alterum eorum sufficere,ex quibus resolutum fuit,vt supra.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Hispalen. Beneficij de Gibraleon. Veneris 7. Maij. 1604.

ARGVMENTVM.

Regula tertia Cancellariç capit etiam beneficia obtenta ante familiaritatem, & an familiaritas in casu decis. probetur, & de verificatione necessariorum pro iustificatione subrogationis gratiosæ.

SVMMARIVM.

Familiaritas probatur ex rotulo familiarium iunctis adminiculis.nu.1.

Familiaritas plene probatur per testes deponentes de sciẽtia,& communi reputatione.nu.1.

Regula tertia Cancellariæ capit etiam beneficia quæsita ante familiaritatem.nu.2.

Subrogatio gratiosa dicitur iustificata ex probatione obitus prædecessoris in possessione & Clericatus subrogati. num.2.

Clericatus probatur per testes de publica voce & fama. num.3.

Obitus in possessione beneficij probatur per testes de publica voce,& fama.nu.3.

Testes duo de publica voce & fama si iungantur cum alio deponente de certa scientia plene probant.nu.3.

Possessio in vita præsumitur continuata vsque ad obitum.nu.3.

DECISIO CXVI.

1 Domini sine aliqua controuersia resoluerũt, Reuerendissimum Dominum Centurionẽ immittẽdum in possessionem prestimonij, seu simplicis beneficij in Ecclesia loci de Gibraleon. quod vacauit per obitũ Hieronymi Hurtado ex gratiosa subrogatione ad possessionem eiusdem Hieronymi,quem fuisse familiarem bon. mem. Cardinalis Dezzæ apparet ex rotulo per ipsum Cardinalem subscripto, qui iunctis adminiculis familiaritatem plene,& concludenter probat, vt fuit resolutum in vna Comen.Beneficij 18. Martij 1596. coram Domino Decano, pro adminiculo autem dantur tres testes deponentes tam de eorum scientia, quam de communi reputatione,qui per se sufficerẽt iuxta dec.Put.134. lib.3.qui testes etiam concludenter deponũt, quod Hieronymus de tempore,quo erat familiaris Cardinalis,tenebat,& possidebat beneficiũ,de quo agitur.

2 Ex familiaritate autem resultabat reseruatio vigore regulæ tertiæ, quæ capit etiam beneficia quæsita ante familiaritatem,vt tenuit Rota apud Accoramb. dec.11.lib.2.vbi respõdetur rationibus Sarnen. qui contrarium tenuit in quæstione 18.de reg. & procedit hodie sine difficultate in terminis regulæ modernæ propter verba clara (quæ obtinent, & in posterũ obtinebunt) quæ non aderant in regulis antiquis. Stante autem reseruatione, per quam ligatæ sunt manus omnium,& ob id agitur de præiudicio ordinarij, vel alterius collatoris pro iustificatione gratiosæ subrogationis,sufficit probatio clericatus Reuerendissimi Domini subrogati,& obitus Hieronymi in possessione beneficij.Mohed.dec.327.Put.dec.295.lib.2. fuit dictum coram Gypsio in causa Burgen. de Pancoruo 24.Octobris & 28.Nouembris 1588. & in Miranden. Parochialis 17.Maij.1600. coram Reuerendo Patre Domino Pegna,& sæpius in alijs.

3 Clericatus autem vltra quod est notorius, probatur per testes deponentes de publica voce, & fama. Rot.dec.14.de probat. in antiqu.Aegid. decis. 114. Guidob.dec.132.Caputaq. decis.277.num...par.1. obitus Hieronymi probatur etiam per testes,quoniã duo deponunt de publica voce, & fama, qui licet ad effectum istum sufficerent, Put.decis.266.in fi.lib.3. Mohed dec.1.de probat. iuncti tamen cum altero teste, qui deponit de certa scientia,faciunt plenam,& perfectam probationẽ l.3.§.eiusdem.ff. de test.Bart. in l.admonendi.nu.48.ff.de iure iur. Alex. consilio 180.sub num.6.lib.2. Fel.in c. veniens, el 1.nu.10. de test. Cęs.de Graff.dec.1.num.20.de sponsal. deponunt etiam ijdem testes, Hieronymum tempore sui obitus fuisse in possessione beneficij, licet sufficeret, quod dixerunt, illum semper possedisse,cum presumetur continuasse in possessione vsque ad tempus mortis.Rot.dec.4.de probat.in nou.Butr.in c.cum ad sedem.nu.25.prope fin.vbi etiam Abb.num.16.Imol. nu.5.vers.& ideo de restit.spol.Alex.consil.33.in fi. lib.3.

lib. 3. fuit dictum in Illerden. beneficij 17. Octobris 1594. coram Reuerendo Patre Domino Pegna.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Societatum Officij. Lunæ 10. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Societas Officij consistit solum iuter dantem pecunias, & officialem, & alij accedentes non dicuntur socij. Item societates officij non sustinentur super vno eodemque officio vltra valorem data scientia vtriusque contrahentis.

SVMMARIVM.

Societates officij non sustinentur vltra valorē officij data scientia vtriusque contrahentis, nu. 1.

Societas officij consistit solum inter officialem, & dantem pecunias, & alij accedentes etiam quod vti principales, & in socium se obligent, non possunt dici socij, nec nec recognitio bonæ fidei habet aliquid commune cum societate cum fiat inter officialem, & alios accedentes. num. 2.

Amplia etiamsi adsit obligatio releuandi indemnem officialem. nu. 3.

Principalis inter plures obligatos ille censetur, ad quem pecunia peruenit. nu. 4.

Dic id procedere inter ipsos obligatos non autem respectu creditoris, & pecuniam soluentis. nu. 4.

DECISIO CXVII.

1 ANtonius Mainardus sub periculo suæ vitæ dedit plures pecunias constituentes insimul summam Scutorum 2700. ad societatem super officio Cursoratus Iacobi Mambrillæ valoris Scutorum 1850. in quibus societatibus diuersæ personæ recognouerunt bonam fidem erga officialem, dubitaui præsupposita pro nunc partita Scutorum 1100. de cuius veritate erit videndum, An dictæ societates fuerint in totum validæ, vel vsque ad valorem officij tantum, & Domini, nemine discrepante, resoluerunt, societates esse validas, & sustineri vsque ad concurren. valorem officij, cū enim adsit scientia, tam dantis pecunias, quam officialis recipientis succedit decisio Domini Mellini Romana societatum sub die 29. Ianuarij 1602. in qua post longam discussionem fuit resolutum, data scientia vtriusque contrahentis societates vltra valorem non sustineri, tum ex forma constitutionum Summorum Pontificum, quam ex dispositione Iuris communis, in qua luculenter respondetur decisionibus, quæ ho die etiam allegantur in contrarium, & fere omnibus, quæ deducuntur per Informantes pro tali validitate.

2 Nec facit, quod in casu dictæ decisionis non interuenerint recognitiones bonæ fidei, qui interuenerunt in casu, de quo agitur, & quorum scientia nō probatur, quia fuit responsum sufficere scientiam Mābrillæ officialis, cum quo Mainardus prudens, & sciens contraxit, quia contractus societatum consistit solum inter officialem, & dātem pecuniam, quod patet ex lectura Instrumentorum societatum, & ex naturā contractus societatis, quæ non potest iniri cū eo, qui rem non habeat, & sic cum non habente officium, vt bene per Gabr. consil. 63. num. 5. & per tot. lib. 2. & alij accedentes etiam, quod vti principales, & in solidum obligent, nō possent aliquo modo dici Socij. Gabr. num. 6. & recognitio bonæ fidei nihil habet commune cum societate, & non celebratur cum dante pecunias, sed fit inter Officialem, & alios accedentes.

3 Quæ eo magis procedunt in societatibus, de quibus agitur, cum fuerint contractę inter Mainardum, & Mambrillam officialem sine aliqua expressione, ꝙ alius esset recogniturus bonam fidem, & recognitio fuit postea ad partes facta, & propterea non fuit habitus respectus ad personam recognoscentem, & promissio indemnitatis non immutat qualitatem principalis obligationis, nec facit, quod aliquis, quam Officialis sit socius. Gabr. vbi supra. numero 7. vers. nec refert.

4 Non obstant, quod si duo obligantur, & pecunia ad vnum peruenit, ille, qui pecuniam recipit, censetur principalis, ad Gloss. in l. sed & Iulianus. §. si inter duos. ff. ad Maced. & in l. vir vxori. §. fin. in Gloss. vlt. ff. ad Velleia. quia id procedit inter ipsos obligatos, non autem ratione creditoris, & pecuniam soluētis. Agn. cons. 77. sub num. 3. fuit dictum in vna Romana Doanæ salis 10. & 21. Iulij 1581. coram Cantuccio, & recognitores nō habuerunt pecuniam a Mainardo, sed ab Officiali post societatis contractū perfectum, & fideiussores præstitos in separato instrumento, vt per Gabr. dicto cons. 8.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Inuentarij de Massaimis. Veneris 14. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Inuentarium non dicitur dolosum ex omissione descriptionis aliquorum bonorum stante protestatione addendi, & potius in hoc prēsumitur culpa, quam dolus.

SVM

SVMMARIVM.

Dolus non præsumitur, sed debet perspicuis coniecturis probari. num. 1.
Dolus non præsumitur in eo, qui omisit aliquid describere in inuentario, sed ignorantia. num. 1. & num. 2. vbi maxime stãte clausula, & protestatione addendi si quid apparebit omissum, & si ante oppositionem de defectu bonorum bona omissa fuerint in inuentario descripta.
Animus declaratur ex subsequentibus. nu. 2. vbi ad includendam, seu excludendam fraudem. nũ. 2.
Bona stabilia latere non possunt, sed se ipsa exhibent. num. 3.
Res mea litigiosa ante finem litis non potest dici certum quod sit mea. num. 4.
Culpa in omittendo aliquid describere in inuentario non idem operatur, quod dolus. nu. 4.
Culpa potius, quam dolus præsumi debet. nu. 4.

DECISIO CXVIII.

1 DVbitaui, An constet Massainos dolose omisisse opponere in Inuentario bona Tolomonis, & Orbetelli, & vtraque parte Informãte Rota amplexa est partem negatiuam. Pro Massainis enim stat Regula, quod dolus non præsumatur. l. dolum. C. de dol. l. si creditor. C. de pign. act. l. quoties. §. qui dolo. ff. de probat. Alciat. regul. 3. præsumpt. 4. num. 1. sed habeat perspicuis, seu perspicacibus coniecturis probari. Bald. conf. 250. nu. 1. circa med. lib. 1. Corn. consil. 128. vel 178. num. 21. lib. 2. Aym. conf. 8. num. 1. & in terminis, quod omittens describere aliquid in Inuentario nõ præsumatur dolose, sed potius ignoranter omisisse, tradit Alex. in l. fin. sub num. 2. vers. quæ vltima responsio. C. de Iur. deliber. Bello. consil. 30. nu. 6. cum alijs per Surd. dec. 222. n. 14. quibus additur Hercul. de probat. negat. sub num. 96. vers. quarta conclusio.

2 Quod maxime procedit stante clausula, & protestatione addendi, si quid apparebit omissum, & cum ad notitiam peruenerit, quæ doli præsumptionem excludit. Bal. in auth. sed cum Testator. nu. 18. C. ad l. Falcid. Ias. in l. fin. in princ. sub nu. 3. vers. ideo cautela est. C. de Iur. deliber. & in d. l. §. licentia. sub nu. 10. Dec. consil. 633. vel 37. sub nume. 11. Rol. de Inuent. part. 3. vers. cautus esse debet. Surd. d. dec. num. 22. & tanto magis remouetur suspicio alicuius dolosæ machinationis, quia Massaini antequam de defectu horum bonorum fuerit oppositum, ea describi fecerunt in ipso Inuentario. Bald. in d. l. fin. cum igitur sub vers. est enim. C. de Iur. deliber. Vital. de clausul. in verb. nihil nouari inuent. confect. penden. sub nu. 31. per hoc enim inquit. Bald. ostendit hæres se malũ animum non habuisse in omittendo, facit, quod ex subsequentibus oritur maximum indicium precedẽtis animi. l. sed & Iulianus. §. proinde. ff. ad Maced. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. 1. Barto. in l. cetera. §. fin. eodem tit. & ita ad exclusionem fraudis arguit. Aym. conf. 319. nu. 11. sicuti è contra ex subsequentibus colligitur animus dolosæ machinationis. Idem Aym. conf. 143. sub nu. 9.

3 Plurimum etiam mouerunt Dominos diligentiæ, & perquisitiones factæ in perscrutandis bonis hæreditarijs, cum propterea obtinuerint, & præsentari fecerint monitoriales ad reuelandum quæ procul dubio repugnant animo occultandi, & celandi bona. Accedit, quod hæc sunt bona stabilia, quæ vt dicit text. in l. 2. C. quando & quibus. 4. par. lib. 10. facile latere non possunt, sed se ipsa exhibent. gl. in l. quamuis in vers. si mobilis. ff. de pign. act.

4 Non obstant literæ, & depositiones super scientia, quia illa non est clara, sed vti de re turbida, & litigiosa, ita vt forsan crediderint, aut dubitarent, An tenerentur describere, vel potius expectare exitum litis, cum ante finem non possit dici, quod essent cessi. l. qđ debet. ff. de pecul. Tandem omissio, ita potuit contingere per culpam, sicut dolum. Bald. in d. auth. sed cũ testator, num. 17. Corn. in d §. licentia. num. 10. qui dicunt, quod non idem operatur culpa, quod dolus circa omissionem. In dubio autem in mitiorem partem præsumendo (si quid esset Massainis, ad describendum, quod non videtur per prædicta) præsumenda esset potius culpa, quam dolus. glos. in l. 2. §. ignominia. in vers. cum miles. in fin. ff. de his, qui not. infam. Bar. in l. hæc enim. sub nu. 3. ff. de suspect. tutor. Alexand. consil. 2. sub nu. 7. lib. 3. & ita vndequaque semper cessabit suspicio fraudulentiæ omissionis, alia bene tolluntur per Informantes.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Deuolutionis Vinearum. Lunæ 24. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Plura recensentur pro probatione identitatis.

SVMMARIVM.

Confessio vnius nocet quibuscunque successionibus. numero 1.
Identitas probatur ex verificatione duorum confinium. num. 2.
Verba enunciatiua probant vbi adest iuramentum, & vbi concurrunt adminicula. nu. 3.
Testis vnicus iunctis adminiculis probat. num. 4.
Identitas probatur coniecturis, & leuioribus probationibus. num. 4.

DE-

DECISIO CXIX.

1 DOmini censuerunt constare de identitate Vinearum, & quod Galli possideant tam vineam possessam per quondam Ioannem Baptistam Moratum, quam illam, quæ fuit olim Iacobi Montelli, nam quod Vinea Moratæ peruenerit ad Zampellum probatur ex instrumento venditionis Vineæ factæ per Iacobum Mõtellum eidem Thomæ Zampello, in quo inter alia dicitur vineam ipsius Mõtelli habere confines ab vno latere bona quondam Ioannis Baptistæ Morati, nunc Thomæ Zampelli eius ex sorore nepotis post mortem Zampelli omnia eius bona subhastata, & deliberata Annibali Marino, & inter alia vinea prædicta cũ alijs, quas habebat contiguas in Monte Mario, quarum omnium vinearum medietatem Annibal Marinus vendidit bo. me. Gallo, & in instrumento venditionis narratur inter vineas venditas adesse illam, quam Thomas Zampellus emit a Baptista Morato, vnde cum habeamus non solum istam successiuam, & continuatam translationem vineæ, sed etiam expressam assertionem Annibalis authoris Domini Galli, quæ probat cõtra omnes habentes ab eo causam. Arect. consi. 212. nu. 1. Ruin. consi. 50. num. 53. lib. 1. Socin. consi. 13. num. 1. vers. & probatio. lib. 3. fuit dictum in vna Fauentina bonorum de Nicolutijs. 15. Ianuarij 1582. coram Illustrissimo Cardinali Seraphino, & sæpius.

2 Quo ad vineam Iacobi Montelli res etiam videtur perspicua, quia constat, quod Montellus illam vẽdidit Zampello, & Annibal Marinus, qui per subhastationem emit, vt dictum est, omnes vineas, quas viuens Zampellus possidebat in venditione medietatis earundem, quam fecit D. Gallo, enunciat quod in venditione comprehenditur vinea vendita Thomæ Zampello a Zuponario, & testes dicunt, Montellum fuisse Zuponarium, professione facta Zampello, videlicet ab vno latere bona Dominorum Belloniorum, qui adhuc sunt Domini, ab alio latere Nazonij, in cuius locum successit Claudius Roma, vt constat ex testibus, ab alio etiam vinea Ballati, quæ fuit a Domino Gallo empta, cum tamen sufficerent duo confines, Bar. in l. demonstratio falsa. in prin. nu. 14. & 15. ff. de cond. & demonstr. Alex. consil. 133. nu. 5. vers. nec ad hoc obstat. lib. 1.

3 Accedit, quod vinea Iacobi Montelli erat in summitate Montis Marij, vt affirmãt testes, & vinea, quæ est in dicta summitate, hodie a Gallis possidetur. Nõ obstat, quod dicitur, verba enunciatiua non probare, quia ista non sunt verba enunciatiua, sed assertiua, & dispositiua ad demonstrandum vineas, quæ in venditione comprehendebantur, & vbi etiam essent enunciatiua probarent, tum propter iuramentum, tũ propter adminicula ad late deducta in Mediolanen. Simulationis cõtractus coram Reuerendo Patre D. Ortembergo 10. Decembris 1603.

4 Non obstat, quod dicitur secundum testẽ esse vnicum, quia iunctis adminiculis probat. Aym. de antiquit. tempor. 4. part. §. sed enim. num. 26. & consi. 73. num. 18. Caputaq. decis. 271. part. 3. Cæs de Grass. decis. 3. nu. 6. de prob. maxime ad probandum identitatem, in qua admittuntur leuiores probationes, etiam coniecturæ, vt latè per Rim. consi. 254. nu. 11. & seq. & fuit sæpius dictum, ex quibus, & alijs latius per Informantes deductis, fuit conclusum probari identitatem vtriusque vineæ, de quibus in puncto.

ILLVSTRISS. D. CARDINALI MELLINO.

Tirasonen. Iurisdictionis. Veneris 21. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Obseruantia an inducatur ex actibus æquiuocis, & an in casu huius decisionis actus dicantur æquiuoci.

SVMMARIVM.

Scientia probatur ex actuum multiplicitate cum lapsu temporis. nu. 1.
Obseruantia non probatur ex actibus æquiuocis. nu. 2.
Possessionis causa potest cumulari per superuenientiam noui Tituli absque aliqua declaratione. nu. 2.
Possidere quis præsumitur ex causa magis proficua. numero 3.

DECISIO CXX.

1 IN alia propositione huius dubij, sub die 7. Aprilis, Domini sine difficultate erant concordes, quod ex actibus, qui dantur, probatur obseruantia sententiæ, & quod in hoc casu non erat necessaria scientia, & patientia Episcopi propter titulum sententiæ præcedentem, & quod si erat necessaria illa, satis probatur ex ipsa possessione Decani ante sententiam, & ex multiplicitate actuum cum lapsu temporis. Innoc. in c. bonæ. eius initij. 2 de postulat. prælat. Abb. in c. cum Ecclesia Sutrina. num. 25. de caus. possess. & propr. & fuit resolutum in causa Hostien. littoris maris, coram bon. mem. Rubeo, præsertim cũ concurrant dico actus de anno 1346 & 1365. qui secundum aliquos ex Dominis multum faciunt pro probatione scientiæ, & patientiæ Episcopi.

2 Maior difficultas fuit inter Dominos an isti actus suffragentur Decano, quia cum concurrat eius quasi possessio ante sentẽtiam, tenebant aliqui, quod isti actus posteriores redduntur æquiuoci, cum possit esse, quod fuerint facti non in vim sententiæ, sed in vim quasi possessionis præcedentis illam continuando, & propterea ex illis non probatur obseruantia sententiæ Abb. in c. 2. in fin. de cens. Ruin. consil. 104. sub num. 15.

num.15.lib.5.& fuit resolutum alias in hac causa, & causa super hac difficultate hac die proposita Domini censuerunt ex istis actibus probari obseruãtiam sententiæ. Fundamẽtum resolutionis fuit, quia licet Decanus esset in possessione ante sententiam, tamen cessat Aequiuocatio, quia iuxta illam opinionem, quã Rota sequitur per superuenientiã huius noui tituli sine alia declaratione censetur accumulata ista noua causa possessioni præcedenti, ita vt isti actus posteriores dicantur facti etiam in vim sententiæ. Put.decis.466.lib.1.Achill.decis.4.de caus.possess.& propr. Crescen.decis.5.de restit.spoliat. Peregr. decis.256. lib.2.Caputa.decis.74.lib.2.

3 Et hoc eo magis dicendum est, quia cum ista secũdã causa veniat in corroborationem, & augumẽtum primæ, & esset magis proficuum Decano possidere ex vtraque causa, cum per sententiam canonizetur immemorabilis, vt per Crescen.decis.54.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Fauentina Bonorum. Lunæ 24. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Mater potest filijs secundi matrimonij relinquere plus, quam filijs primi, dummodo filios primi non fraudet legitima, & dummodo id non agat in fraudem, & quando id dicatur fieri recta via, & non in fraudem. Item dotis quantitas ad euitandam dispositionem. l. hac edictali. C.de secund. nupt. debet probari verè, & nõ præsumptiuè.

SVMMARIVM.

Conditiones, seu dilationes adiectæ solutioni minuunt quantitatem.nu.1.

Mater non prohibetur plus relinquere filijs secundi matrimonij, quam primi, modo non fraudentur portione sibi de iure naturæ debita.nu.2. Vbi an idem iuris sit in stipulatione, quod in legato.

Dic id procedere, quando mater legat recta via, & non in fraudem, videlicet contemplando personam secundi mariti.num.2. Vbi quod non dicitur contemplata persona secundi mariti, quando illa erat matri exosa etiã quod illi quæratur vsusfructus.

Statutum potest derogare dispositioni. l. hac edictali. C. de secund.nupt num.3.

Dotis quantitas ad euitandam dispositionem l. hac edictali. C.de secund.nupt.non probatur ex sola confessione mulieris.num.3.

Dos data primo viro præsumitur data etiam secundo. num.3.

Declara non habere locum dictam præsumptionem vbi agitur de materia l. hac edictali. C.de secund.nupt. & quando ex primo matrimonio extant liberi.nu.3.

DECISIO CXXI.

1 Laura Caballaria in suo vltimo testamento instituit sibi hæredem vniuersalem Vrsolinam ex secundo matrimonio filiam, & medietatẽ suæ dotis, quam dixit lib.4. mille legauit Quintilio eius secundo Viro, Beatrici autem, quam ex primo matrimonio susceperat reliquit ex causa legitimæ lib.2.mille, ita vt singulis annis lib.100. solui deberent, & solutis prius quibusdam legatis, quæ testatrix ad pias causas fecit cõtra huiusmodi dispositiositionem maternam, Beatrix inter alia opponit de dispositione l. hac edictali. C. de secund. nupt. non tantum propter vniuersalem institutionem filiæ ex secundo matrimonio, viuente adhuc secundo viro, sed etiam propter inæqualitatem, quæ intercedit inter legatum factum Marito, & illud, quod fuit ipsi Beatrici relictum, licet enim concordent in Summa lib.2.mille, inæqualitas tamen. Surgit ex conditionibus, & dilationibus appositis legato Beatricis, per quas põt dicere sibi minus relictũ.§.plus.& §.præterea. instit.de action. Azo. in Summa de plus petit. num.1.& 2.Dec.cons.46.sub num.1. vers. ex qualitate enim res, propterea dubitaui, an esset locus dispositioni dictæ l.hac edictali.& Domini re bene per duas vices discussa, negatiue responderunt.

2 Nam quod pertinet ad institutionem vniuersalẽ Vrsolinæ, fuit dictum, non esse prohibitum plus relinquere filijs secundi matrimonij, quam primi, modo non fraudentur portione sibi de iure naturæ debita.Bald.cons.22.nu.2.in fin.lib.5. Paul. de Castr. in auth.vnde si parens.num.2. C.de in offic. testam. Dec.cons.246.column.2.vbi Add.concordantes cumulant.Ruin.consil.56.num.9.lib.3.Bertr.cons.63. num.1.vol.1.part.1.& cons.18.num.2.vol.3.par.1. Beron.cons.40.sub numer.14.lib.2.qui dicit, omnes ita præsupponere. in l.hac edictali. Boer. decis. 200. num.5.Dilect.de art.test.caut.65.num.2.tit.de leg. Franc.Marc.decis.27.par.2.Rol.cons.62.nu.29.lib. 1. Decian. consil.35. sub num.24. lib.1.Hier.Gabr. consil.23.sub num.30. lib.2.Surd.cons.94. num.69. Anton.Gabr.de secund.nup.concl.4.num.57. Non obstant Salic. & alij allegati in contrarium, quia vt dicit Ant. Gabr. loco allegato non leguntur in legato, sed in stipulatione patris pro filio, licet aliqui cõfundant vtrumque casum, rationem differentiæ inter vtrumque casum ponit Aym.consil.40.circa fin. vbi dicit, quod magis lex suspicatur de fraude quando pater stipulatur pro filio propter interpositam personam, & ista sententia conuenit non solum verbis dictæ legis, quæ semper loquitur de Nouerca, & Vitrico in parte prohibitiua, sed etiam menti, quia vt dicit Castr.& Boer. vbi supra, filij ex secundo matrimonio, non sunt exosi, cum sint eorum fratres, &

ideo

ideo non tantum habent indignari, & istam opinionem alias sequuta est Rota in vna Bononiensi hæreditatis coram Illustrissimo Blanchetto 28. Maij 1576. & hoc procedit quando recta via, non in fraudem. Boer. d. decis. 200. num. 6. quod factum videtur in casu isto, quia non potest dici contemplata persona secundi viri, a quo tẽpore condici testamenti Laura testatrix diuerterat, & per consequens constat, ꝙ habebat maritum exosum. Bertran. in l. hac edictali. num. 27. Nec facit, quod dicitur patri quæri vsumfructum bonorum, in quibus est instituta filia, quia cum simus in filijs natis, non est credendum, quod voluerit quæri vsumfructum in fraudem l. hac edictali, vt concludit Paul. de Castr. cons. 150. sub nu. 2. vers. nos loquimur quando superest. lib. 2. & sentit Ruin. consil. 112. sub nu. 8. vers. item non obstat. quod actũ est lib. 1. tanto magis, quia vt dictum est, sumus in persona exosa.

3 Quo ad legatum factum marito, cum sit factum ꝑ lucro delato ex dispositione statuti, res videtur clara, cum statutum expresse deroget dispositioni dictæ legis, quam non est dubium posse per statutum tolli. Bald. cons. 495. num. 9. lib. 5. Socin. cons. 52. sub nu. 3. vers. sed quia istæ opiniones. lib. 3. Ias. in auth. prętereà. sub num. 15. vers. pro veritate istius articuli. C. Vnde vir. & vxor. Dec. cons. 19. sub num. 2. vers. secundus casus. Paris. cons. 92. nu. 20. & 40. lib. 3. fuit dictum in illa Bononiensi hereditatis. Dubitabat tamen vnus ex Dominis, quod non constaret de dote, siue eius quantitate, cum ad probationem afferatur sola assertio testatricis in testamento, cui confessioni ad euitandum dispositionem. l. hac edictali. non videtur standum, cum præsumatur facta in fraudem dictæ legis, vt dicit Bald. consil. 11. lib. 5. & licet Domini responderent sic satis probari ex eo, quod dos eiusdem summæ fuerat primo marito constituta, & tradita, & per consequens censeatur eadem data secundo viro. Cyn. in auth. sed quamuis. in tertia quæstione, & ibi Salicet. sub numer. 7. C. de rei vxor. act. Curt. iun. in auth. præterea post num. 13. versic. 2. limita. C. vnde vir, & vxor. cum cumulatis pro Rolan. de lucr. dot. quæst. 75. num. 6. & tenuit Rota coram Cantuccio in vna Romana fideicommissi, seu supplementi legitimæ. 16. Octobris 1582. hæc tamen præsumptio non admittitur, vbi agitur de materia l. hac edictali, & quando ex primo matrimonio extant liberi. Alex. cons. 144. post n. 3. vers. tamen si ex primo matrimonio. lib. 5. decis. Pedem. 21. n. 22. circa med. qui alios refert Menoc. de præsumpt. lib. 3. præsump. 6. nu. 32. & in terminis statuti derogatorij. l. hac edictali, quod non habeat locum in dote sic præsumpta, sed requiritur vera, & actualis datio, consuluerunt. Ias. cons. 50. lib. 1. Cur. Sen. cons. 79. tradit Cur. iun. in auth. præterea. nu. 16. Menoch. vbi supra. nu. 33. & propterea vellem, si aliunde non probatur, super hoc particulariter partem audire.

REVER. P. D. PAMPHILIO.

Romana Hæreditatis. Lunæ 24. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Testamentum in quo quis fuit hæres institutus in vsufructu, & nullus alius fuit factus heres sustinetur, quia perinde habetur, ac si pure esset factus heres.

SVMMARIVM.

Institutus solum in vsufructu nullo dato cohærede intelligitur institutus in totum. nu. 1.
Verba testatoris debent attendi ad inuestigandam eius mentem. num. 2.
Testamenti vna pars aliam declarat. nu. 2.
Institutus sub conditione erit hæres conditione purificata. nu. 3.
Conditio nihil ponit in esse. num. 3.
Cautio Mutiana quando debeat præstari. nu. 3.
Cohæredem non fuisse datum ab initio, & datum non posse succedere æquiparantur. num. 3.

DECISIO CXXII.

1 PRo Iulia informante, quia Petrus eius maritus illam instituit hæredem vsufructuariam omnium bonorum, nullo sibi dato cohærede in proprietate, quo casu succedit communis conclusio, quod detracta mentione vsusfructus intelligitur hęres ex vniuerso. l. j. §. si ex fundo, & l. si ita quis hæres. ff. de hæred. instit. Bald. in l. id quod pauperibus. q. 14. num. 27. C. de Episcop. & cler. Salicet. in l. extraneum. in fin. & ibi Alexand. num. 8. & Ias. sub. nu. 6. in 3. limitat. C. de hæred. instit. Alex. cons. 111. num. 1. & cons. 162. num. 2. lib. 2. Ruin. cons. 54. num. 1. & 7. lib. 2. Bero. cons. 41. nume. 36. lib. 1. Cephal. cons. 59. nu. 15. cum sequen. lib. 1. Rolan. cons. 29. nũ. 26. lib. 4. Pet. Pecch. de testam. cõiug. lib. 5. cap. 4. & seq. Mantica de coniect. vlt. volunt. tit. 5. art. 1. Menoch. consil. 273. num. 5. & de præsumpt. lib. 5. præsumpt. 147. num. 3. & 26.

2 Et maxime procedit in hoc casu, vbi ex verbis testamenti apparet testatorem ita sensisse priuando ipsam, ne dum vsufructu, sed etiam proprietate in euentũ, quod non seruet conditiones sibi impositas, ad l. decem. ff. de verb. oblig. Cephal. cons. 52. num. 25. & in simili casu ponderauit Rota coram Domino meo Sacrato in causa Bononien. de Pannolinis. sub die 8. Martij 1602. præsertim, quod ipsemet testator dicit, quod ne testamentum in casu contrauentionis remaneat sine hærede, tunc reliquit hæredem vniuersalem Augustinum, quod ostendit habuisse Iuliam

pro

pro hærede vniuersali in casu quo conditiones obseruet, & notissimum est ex vna parte testamenti alium declarari. l.qui filiabus, & l.si seruus plurium.§.fin. de legat.1.

3 Non obstat ista vniuersalis institutio Augustini, quia est in diuerso gradu, & non impedit quo minus Iulia instituta in vsufructu dicatur hæres etiam in proprietate in suo gradu. l.cohęredi.§.fin.ff.de vulg. Angel.in l.quoties.num.2.Alex.sub num.5.versic.si autem esset, & Ias.num.1.in 2. notabil.C.de hæred. instit.vltra quod institutio Augustini est restricta ad casum cõtrauentionis, qui non euenit, cum Iulia ad secunda vota non transiuerit, nec quartam petierit, immo præstando cautionem Mutianam, adimpleuerit voluntatem testatoris.l.Mutianæ.ff.de condit. & demonstrat.ita non potest esse locus institutioni, seu substitutioni Augustini.l.cũ in testamento. ff. de hæred.insti.l.3.& l.quãdiu institutus.ff.de acquir. hær. & paria sunt ab initio non fuisse datum cohæredem, vel datum nõ posse succedere. Imol.in l.1.§.si ex fundo.sub nume.9. & in l.ex facto.sub num.8.in 2.casu. ff.de hæred. instit. Alex. qui testatur de magis communi.in d.l.quoties. sub num.5. versic. aut cohæres. C.eodem titu.cum alijs per Grass.de success.§.hæreditas.quæst.3.num.3.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Tudertina Damni Dati. Lunæ 31. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Defenditur in hac decisione sententia a duabus nullitatibus, videlicet quod non sit conformis libello, & quod sit lata nimis præcipitanter.

SVMMARIVM.

Sententia continens quid diuersum a petitione nulla est.num.1.

Fallit vbi causa fuit summarie commissa, quia tunc non attenditur, quid petierit actor, sed quid appareat illi deberi.nu.1.

Sententiæ verba debent intelligi prout ius disponit, & iudex censetur pronunciasse prout de iure tenetur. num.1.

Sententia an sit lata præcipitanter, vel ne, attenditur solum an iudex considerata qualitate causæ, & breuitate temporis verisimiliter potuerit, esse instructus. num.2.

Sententia lata intra breuissimum tempus valet quando causa erat instructa coram alio iudice, & commissa fuit in eisdem statu, & terminis.nu.2.

Sententiæ in Rota feruntur de Consilio omnium Auditorum.num.2.

Mandatum præsumitur ex iurium productione.nu.3.

Ratificatio gestorum per Procuratorem inducitur ex illorum prosequutione.nu.3.

Ordo non solet seruari in Rota in vltima audientia quo ad seruationem terminorum.num.4.

Nullitas sententiæ non potest opponi post illius confirmationem.nu.4.

DECISIO CXXIII.

1 Sententiã Rotalem esse confirmandam dixerũt Domini, quia iustitia clara est ex decisionib. & nullitates adductæ non placuerunt. Nam quod aliud contineatur in sentẽtia, aliud in petitione, & sententia non sit conformis libello contra l. vt fundus. ff.comm. diuid. cessat, post quam causa fuit summarie commissa, quo casu non attenditur, quod petierit actor, sed quicq̃d appareat illi deberi. Alex. conf.114.num.6.lib.6. Ias.in l.si stipulatus.§.Chrysogonus.nu.33.ff.de verb.oblig.Cur.in l.1.§.si quis ita.numer.50.lib.1.fuit dictum in Romana donationis.50.millium.23.& 30. Iulij 1577. coram Sanctissimo, & in vna Perusina fractæ Veteris, 1. Martij 1577. coram Cantuccio, cum sententia simpliciter loquatur de iure deputandi custodes, & applicatione pœnarum, nec dicat priuatiue ad alios, prout nec etiam cumulatiue potest, & debet intelligi iuxa Iuris communis dispositionem, prout semper intelligũtur verba sentẽtiæ.l.Herennius.ff.de euict.l.miles.§.decem.ff.de re iud. Bart.in l.fundus.§.in vendicatione. ff.de pign. Veron.cons.57.col.5.in princ.Aym.cons. 74.num.9.quia Iudex censetur pronunciasse, vt de iure tenebatur. Idem Aym.cons.188.nu.8.

2 Cessat etiam allegata præcipitantia ex breuitate temporis, quia ad istum effectum attenditur solum an Iudex considerata qualitate causæ, & breuitate tẽporis, verisimiliter potuerit esse instructus, Chisanč. decis.165. & sententia lata etiam intra breuissimum tempus valet, quãdo causa erat instructa coram alio iudice, & commissa fuit in eisdem statu, & terminis. Put.dec.4.de Iud.vnde cum sententia lata sit in secũda instantia, in qua ex eisdem fuit processum, & præcesserint decisiones, Domini iudicarunt, tempus nõ ita breue fuisse, quod iudex non potuerit ad saturitatem instrui de causa, attento maxime, quod in Rota omnes habent instructionem causarum coram alijs pendentium, & sententia fertur de consilio omnium Auditorum Accor.dec.4.

3 Defectus mandati non intrat, tum quia de eo cõstat, & vbi non constaret esset præsumendum ex iurium productione, & alijs iuxta tradita coram me in Bononien.Pecuniaria Martij 1602.tum quia in omnem euentũ adest ratificatio ex prosequutione actorum per eum gestorum, ad not.per Bart.in l.bonorũ. ff.rem rat.hab.per Alexan.& Ias.in l.Iulianus.ff.qui satisd.cog.Aym.consil.159.num.5. circa med. Non obstat, quod sub eadem die septima fuerunt reiterati termini substantiales, & citatio ad sententiam, quia fue-

fuerunt prius quarta, & quinta die seruati.

4 Nec refert, quod 5. die fuerint tantum seruati cõtra Comitem Martium, quia fuerunt seruati primo die 4. Iulij citato Comite Martio vti principali, & ꝓcuratore sui fratris, 2. 5. eiusdem citatis Boschis, & alijs interesse habentibus per cõtradictas, 3. 7. Iulij, præsertim quia id contigit in vltima audientia, quãdo vt dici solet, ordo est, ordinem non seruare. Nullitates, quæ allegantur contra sententiam primam ex defectu mandati, & alijs, non subsistunt ex supradictis, & alijs traditis per Informantes, & non sunt DD. Boschij post confirmationem dictæ sententiæ audiendi. Cresc. decis. 1. Peregr. dec. 105. lib. 1.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Dotis, seu pecuniaria. Luna 10. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Confessio dotis receptę facta per maritum constante matrimonio probat, & præiudicat tertio, vbi concurrunt coniecturæ, quarum plures in decisione enumerantur.

SVMMARIVM.

Confessio receptionis dotis facta a marito constante matrimonio tertio non præiudicat, nisi pro confessione concurrant coniectura, & adminicula. nu. 1.

Confessio inter personas prohibitas probat concurrentibus coniecturis. num. 1.

Matrimonia regulariter sine dote non contrahuntur. num. 2.

Confessio receptionis dotis facta a marito præiudicat tertio, si præcedat dotis promissio. nu. 3.

Confessio receptionis dotis facta a marito præsumitur vera, & tertio præiudicat, vbi probatur solutio aliquarum partitarum in confessione enunciatarum. nu. 4.

Scriptura in parte vera, præsumitur in totum vera. num. 4.

Solutio præsumitur facta in causam debiti præcedentis, vbi de alia non apparet. nu. 5.

DECISIO CXXIV.

1 Conclusum fuit receptiones receptarum pecuniarum in causa dotis factas ab Alexandro Pagnotto probare veram numerationẽ ad fauorem Prudentiæ Vxoris, non solum contra ipsum Alexandrum, sed etiam contra tertios, quia licet alias confessio mariti constante matrimonio tertio non præiudicet, glos. in l. assiduis. C. qui pot. in pign. hab. hoc tamen non procedit, quando pro ea cõcurrunt coniecturæ, & adminicula Bald. in l. 1. sub nu. 4. vers. vnde quæritur. C. de priuil. dot. Socin. consil. 122. post num. 10. Purpur. consil. 461. num. 11. Curt. sen. consil. 70. num. 4. Aym. consil. 40. nu. 4. Bero. consil. 60. num. 43. lib. 2. Mohed. decis. 2. num. 2. de confess. & est generale, quod confessio inter personas prohibitas probet, concurrentibus coniecturis, vt late per Alex. consil. 18. nu. 2. 3. & 4. lib. 3.

2 Hic aũt plures concurrũt coniecturę, & verisimilitudines, vltra enim illam generalem præsumptionem, quæ ex eo oritur, quod realiter matrimonia sine dote non contrahuntur. Purpur. dicto cõs. 461. sub nu. 10. Socin. iun. consil. 8. num. 12. lib. 2. Aym. dict. consil. 40. num. 1. in fin. & num. seq. quam non neglexit Rota in vna Vrbeuetana legati coram Cantuccio 13. Octobris 1581. & vltra etiam exhibitionem alimentorum, quæ pro coniectura huiusmodi confessionis adduci solet. Bald. in d. l. 1. sub num. 4. Aret. in §. fuerat. sub nu. 5. Inst. de act. Socin. consil. 82. nu. 3. lib. 3. Purpur. dicto consil. 461. num. 11. Dec. in alleg. consil. 563. post nu. 10. & fuit habita consideratione a Rõta in dicta Vrbeuetana.

3 Concurrit etiam potissimum adminiculum in hac materia videlicet promissio dotis præcedens. l. in cõtractibus. §. sed quoniam. vbi Cyn. in 2. quęst. & alij. C. de non numer. pecun. Ioan. And. in addit. ad Specul. in rubr. de donat. inter vir. & vxor. circa fin. vers. hoc verum. Paul. de Cast. in l. 1. sub num. 8. vers. quartus est. ff. solut. matr. Aret. in dicto §. fuerat. sub nu. 36. versic. nec etiam obstat opinio communis Rom. consil. 445. sub nu. 15. vers. vnde si confitetur. Ruin. consil. 183. num. 4. lib. 1. Guid. Papæ. consil. 204. nu. 1. Rub. consil. 78. sub num. 10. versic. tertio respondeo. Afflict. decis. 402. sub nu. 9. vers. sed in contrarium. Aym. dicto consil. 40. post num. 1. Alciat. consil. 332. num. 1.

4 Accedit etiam alia vrgens coniectura, quia probatur solutio aliquarum partitarum in confessionibus enunciatarum. Dec. dicto consil. 163. num. 10. Socin. dicto consil 82. num. 2. in fin. Aym. consil. 158. num. 6. in fin. Natt. consil. 547. num. 26. quando enim scriptura in parte probatur vera, in totum vera præsumitur. Paul. de Castr. consil. 301. sub nu. 4. part. 1. Paris. consil. 90. num. 4. & 5. lib. 1.

5 Nec releuat, quod aliquæ solutiones exprimant, causam dotis, quia sufficit, quod aliã non exprimant, ad hoc vt censeantur factæ in causam dotis debitæ. l. si cum dotem. §. si pater. ff. solut. matrim. Brun. de stat. femin. exclus. art. 6. num. 243. præsertim cum de alia causa non apparet. Aym. consil. 188. nu. 13. Non obstat, quod dos fuerit promissa solui in tot societatibus, quia vltra quod non apparet, quod aliquæ societates eo tẽpore factæ reperitentur, hoc non tollit, quod de consensu partium non potuerit solutio fieri, prout facta fuit in pecunia. Coniecturæ, quæ ꝓ suspicione fraudis ex aduerso adducuntur, possent haberi in consideratione, quando essemus in nudã

dotis

dotis confessione, non autem in confessione, ita admi niculata, & verificata, præsumptiones enim, quæ sūt pro veritate ipsius confessionis absorbet, & elidunt eas, quæ pro suspicione possent considerari.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Romana Nullitatis Obligationis, de Vrsinis. Lunæ 21. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Restitutio in integrum competit minori aduersus aditionem hęreditatis litibus implicitę, quāuis fuerit adita cum beneficio legis, & inuentarij, & sit locuples, & etiamsi habeat regressum contra curatorem, & agat contra alium minorem, dummodo minor, qui petit restitui, tractet de damno vitando.

SVMMARIVM.

Minor restituitur aduersus hæreditatem inconsulto aditam, maximè vbi hæreditas est litibus implicita. nu. 1.
Amplia etiamsi hæreditas sit locuples, & confectum inuētarium, dummodo sit litibus implicita, quia timor vexationis est iusta causa restitutionis in integrum. num. 2.
Minor non restituitur quando habet regressum contra curatorem. num. 3.
Declara primo id non procedere, vbi agendo contra curatorem non esset illi succursum. nu. 3.
Declara secundo, vt sit in electione minoris, vel agere contra curatorem, vel restitui. nu. 3.
Minor restituitur etiam aduersus alium minorem, vel Ecclesiam, vbi tractat de damno vitando. nu. 4.
Ratificatio impediens restitutionem non inducitur de facili ex gestis in maiori ætate. nu. 4.

DECISIO CXXV.

1 FVit vtraque parte Informante, conclusum, Dominum Paulum Aemilium esse restituendum aduersus aditionem hæreditatis bon. me. Domini Valerij Vrsini. Iura enim sunt clara concedentia restitutionem in integrum minori, si inconsulto hæreditatem adiuerit. l. 1. & auth. si omnes. C. si min. ab hæred. se abstin. cum alijs cumulatis per Odd. de rest. in integr. quæst. 62. art. 2. sub num. 15. versic. sed cōtra est veritas, & præsertim, quando, vt in casu isto hęreditas est pluribus litibus implicita. l. minoribus. ff. de minor. Azo. in Summā. C. si minor ab hæred. se abstin. Bald. in l. 1. nu. 5. in fin. eod. tit. Rom. in l. cum hæreditate. sub nu. 5. versic. sequenda tamen est opinio Bart. vbi etiam Aret. post num. 3. vers. ad l. minoribus, dicunt quod ibi. ff. de acquir. hæred. Dec. in c. vt debitus. num. 7. de appell. Ias. Salicet. in d. auth. si omnes. in fin. Curt. iun. consil. 118. sub nu. 11. Maurit. de restit. in integr. cap. 233. Odd. in eod. tract. q. 4. art. 10. nu. 79. Surd. dec. 30. nu. 35. Grego. Lopez. in l. 7. tit. 19. par. 6. in glos. 1.

2 Non obstat, quod non detur restitutio, nisi probetur læsio ex aditione, quæ non solum in casu isto non probatur. Immo aperte excluditur, tū quia hæreditas est locuples, tum quia fuit confectum Inuentarium, quo mediante Dominus Paulus Aemilius præseruatur ab omni damno, quia respondetur, quod interest ipsius litibus non vexari. d. l. minoribus, quod interesse consideratur etiam in maiori. c. finem litibus. de dol. & cōtum. l. 1. ff. de inoff. testam. Alber. in d. l. minoribus. in princ. Bald. in l. fin. §. vbi prædictam. num. 6. C. de iur. deliber. & propterea timor versationis est causa restitutionis, sicut timor dāni. Bald. in l. minoribus. in primo not. Alber. in prin. nec videtur verum, quod hæreditas sit locuples, cum sit multum litibus implicita, sed vbi etiam esset talis, tamen adhuc propter vexationem deberet restitui. glos. in d. l. minoribus. Bero. cons. 68. sub nu. 83. vers. arg. l. minoribus. lib. 1. & propterea dicit Azo. in loco supracitato non tantum considerari debere, An hæreditas sit lucrosa, sed etiam an intersit minoris litibus, & sumptibus non vexari. Nec inuētarium tollit vexationes, neque impedit restitutionem, Bald. in l. 1. in fin. C. si minor se ab hæred. abstin. Salyc. in d. auth. si omnes. in fin. Bero. d. consil. 68. sub num. 85. vers. propterea minor. Phanuc. de inuent. part. 2. nu. 26. Surd. consil. 87. num. 9. in fin. & seq. Odd. de rest. quæst. 62. art 2. num. 21. facit dictum Bald. in hæreditate. in fin. ff. de acquir. hæred. quod sit habenda ratio dictæ vexationis, etiam attenta æquitate canonica, secundum quam hæres non tenetur creditoribus hæreditarijs vltra vires hæreditatis.

3 Non obstat, quod adiuerit auctoritate curatricis, & propterea cum habeat contra illam regressum, videatur cessare restitutio, quia vltra quod agendo cōtra ipsam, non esset illi succursum, nec posset ab ea releuari ab huiusmodi vexationibus, sicuti dictum est de inuentario, est etiam in electione minoris, si velit agere contra ipsam, vel restitui, l. etiam, & l. fin. C. si tut. vel curat. Cum. in l. si minoris. nu. 2. ff. de admin. tut. Rim. cons. 163. num. 5. Paris. cons. 200. num. 65. lib. 1. late Odd. quæst. 22. artic. 3. sub num. 16. versic. sed breuiter.

4 Nō obstat, quod inter creditores adsint minores, & ecclesiæ quia non habent impedire restitutionem, per quam Dominus Paulus Aemilius certat de damno vitando, Auchar. in cap. auditis. in fin. de rest. in integr. Rom. consil. 166. num. 14. Paul. de Cast. cons. 37. num. 5. lib. 2. cum alijs per Ceph. cons. 7. num. 12. & fuit dictum in hac causa 27. Martij proxime præteriti. Non obstat prætensa ratificatio post minorem ætatem, quia de ea non apparet, nec apparere potest, cum

cum de tempore, quo congregatio super solutione æris alieni Baronum accepit possessionem bonorum hæreditariorum indubitanter dictus Paulus Aemilius esset minor, & in eis postea nunquam se ingessit, vltra quod ex eo, quod aliquid gesserit in maiori ætate, non ita de facili inducitur ratificatio impediens restitutionem. lege tertia. §. si quis cum minore. versicul. scio etiam. ff. de minor. Rebuff. in tractat. de restitut. in integrum. articulo secundo. glossa vltima. numero quinto. Ablatio scripturarum allegata tollitur per Informantes, qui bene etiam respondent omnibus alijs in contrarium adductis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Gerunden. Anniuersariorum. Veneris 25. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Remissoria non datur aduersus rem iudicatam, vbi articuli continent id, quod probatum non releuat.

SVMMARIVM.

Remissoria non conceditur, quando articuli continent aliquid, contra quod adest res indicata. numero 1.

Res iudicata imponit finem litibus, ita vt probationes vlterius recipi non debent. nu. 1.

Remissoria non conceditur ad probandum id, quod probatum non releuat. num. 2.

Obseruantia interpretatiua nihil operatur, vbi verba statuti sunt clara. nu. 3.

DECISIO CXXVI.

1 FVit resolutum pro denegatione remissoriæ, quia articuli visi sunt Dominis non alio tendere, quam ad vsurpationem administrationis anniuersariorum, quæ debentur Beneficiatis ex dispositione statuti Bertrandi, & ad euersionem ipsius statuti, contra tot decisiones, sententias, & rem iudicatam. Et propterea fuit alias similis remissoria denegata, nona Martij 1592. coram Reuerendo Patre Domino Mellino, & Domini dixerunt, quod si Canonici prætendunt probare aliquid contra statutum Bertrandi, & anniuersaria eius vigore Beneficiatis debita, non sunt audiendi, quia obstant sententiæ Rotales, & res iudicata imponit finem litibus, vt probationes vlterius non recipiantur. Caputaq. decisio. 51. parte tertia.

2 Aut intendunt probare aliquid circa alia anniuersaria particularia non comprehensa in statuto, & cum de his non sit controuersia, non est danda remissoria ad probandum, quod probatum non releuat. l. ad probationem. Cod. de probat. Caputaq. decisio. 68. parte tertia. Ex frustra conceditur dilatio, cuius expectatio, & finis potius dispendium, quam commodum vtrique parti est allatura. Cassad. decis. 2. de dilatio. Caputaq. decisio. 66. parte tertia. Et hoc fundamento vsa est Rota in illa decisione coram Domino Mellino.

3 Nec facit, quod dicitur de obseruantia interpretatiua, quia verba statuti sunt clara, & sensus manifestus. Et propterea nulla est opus interpretatione, lege tertia. in fine. C. de lib. præteritis. & sub prætextu obseruantiæ non potest aliquid prætendi contra formam, & dispositionem statuti Bertrandi. Aretin. consil. 115. numero secundo. & dixit. Rota in dicta decisione, in qua etiam fuit resolutum non esse dandam remissoriam ad probandum aliquam præscriptionem contra dictum statutum, quia debuisset ante rem iudicatam deduci, & probari præscriptio, præsertim cum exceptio præscriptionis prætendatur orta ante rem iudicatam.

REVER. PATRE DOMINO MANZANEDO.

Vratislauien. Bonorum. Lunæ 27. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Acta qui dicit non fuisse integre transportata, debet probare, cum hoc non presumatur.

SVMMARIVM.

Acta præsumuntur integre transportata, quamdiu non probetur contrarium. nu. 1.

Negatiua debet probari ab eo, qui illam proponit tã agendo, quam excipiendo. nu. 1.

Negatiua potest probari ex inspectione processus, & actorum. num. 1.

Declaratio, quod quis sit iudex competens, potest fieri tacite per processum ad vlteriora. nu. 3.

DECISIO CXXVII.

1 FVit resolutum constare de integra transportatione actorũ, quia acta psumunt integre transportata, quãdiu nõ constat cõtrariũ, & pducẽti sufficit negare esse alia acta, quã ab eo trãsportata. vt

vt notat Aym.Crauet.de antiq. temp.part.2.nu.55. adducens pro hac sententia.gl.in l.cum de lege.ff.de probat. quam dicit communiter approbatam. Curt. in conf.150.faciunt adducta a Paul.de Castr.consil. 212.nu.2.lib.1.per tex.in l.fi.§.licentia danda.C.de iure deliberandi,quæ fortius procedunt,cum negatiua sit probanda ab eo qui illam proponit tam agendo quam excipiendo,ex notatis ab eodem Crauett. conf.112.nu.6 & ab Alex.conf.91.num.9.lib.7.& a Put.decif.390.n.2.lib.2. potissime cum ex inspectione processus,& actorum talis negatiua possit probari ex notatis a Natt.conf.45.num.2.& 3.lib.1.Cassad. decif.8.nu.2.super reg.& Achil.decif.9. super regul. de triennal.nu.fin.Verall.decif.192.nu.3.par.3.

2 Non obstat,quod ex actis appareat fuisse pro parte monasterij factam protestationem contra D.Catharinam,& litis consortes de incursu pęnarum latarum a legibus Regni Poloniæ, & de illa protestatione in actis transportatis non constet,quia respondetur ex eisdem actis constare dictam protestationem oretenus fuisse factam,vnde non potuit in scriptis transportari.

3 Minus obstat non constare in actis de decreto Auditoris Nuncij quo se iudicē competētem declarauit cum huiusmodi declaratio potuerit fieri tacite per processum ad vlteriora. ad tex.in ca.significasti. cum ibi notatis de appellat. vnde in actis expresse de illa nimirum,si non constat.&c.

R. P. D. LITTA.

Romana Fideicommissi de Veccijs. die 28.Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Gratia quantumuis generalis, & clausulis amplissimis concepta nō præiudicat loco pio, maximo absque derogatione reg.de iur.quęsit. nō tollend. quę habet locum etiam in iure successionis conditionali post mortem testatoris, nec quo ad hoc suffragantur clausulæ derogatorię generales, nisi de dicto pręiudicio fuerit facta mentio.

SVMMARIVM.

Papa nunquam censetur per generalem dispositionē clausulis amplissimis conceptam voluisse praeiudicare loco pio.num.1.

Ius fideicommissi,seu alterius successionis conditionalis mortuo testatore reputatur ius considerabile,& radicatum ad effectum vt ei in dubio non censeatur derogatū. num.2.

Successio, quae acquiritur monasterio ex persona Monachi acquiritur immediate non autem mediate, nec requiritur aliquod factum monachi.num.3.

Clausulae derogatoriae amplissimae nihil operantur contra personas priuilegiatas, vbi in Papa non datur scientia praiudicij.nu.4.

Clausula quorum tenores non operatur circa non expressa,& nec circa ea de quibus Papa non habuit notitiam. num.5.

Gratiae substantia non potest alterari in illius expeditione.num.5.

Clausula ex certa scientia non operatur nisi circa ea,quae Princeps praesumitur scire prout ea,quae iuris sunt,secus circa ea,quae in facto consistunt.nu.6.

Disputatio qualibet semper fit pręsuppositis terminis habilibus.nu.7.

DECISIO CXXVIII.

1 DVbitatum fuit,an cōstaret de subreptione, obreptione, vel defectu intentionis derogationis fideicommissi in casu, & ad effectum de quo agitur qui erat,an sub tali derogatione comprehenderetur Monasterium S. Ceciliæ, & per Dominos fuit conclusum sub tali derogatione fideicommissi, nō comprehendi Monasterium S.Ceciliæ. Potissimum Dominorū fundamentum fuit, quia per generalem dispositionem clausulis etiam amplissimis conceptam non intelligitur Papam voluisse præiudicare loco pio,Iux.conf.Dec.165.nu.5. Ruin.conf. 226.nu.7.lib.1.Cyn.in l.vnic.nu.3. C. quand.Imp. inter pupill.& vid.Rom.consil.436.post nu.11.vers. quinta principalis,& cōf.498.nu.17. vers.vnde succedit,cum alijs late per Informantes adductis.

2 Non obstat,ꝙ fideicommissum de tēpore derogationis nondū esset purificatū ad fauorē monasterij, & ideo ius illius nō fuisse considerabile, cū non esset principale,sed secundariū,viuētibus adhuc filijs masculis testatoris de tēpore derogationis. Quia fuit responsum,contrariū esse verius, cū ius fideicōmissi seu alterius successionis cōditionalis mortuo testatore reputeť ius cōsiderabile, & radicatū, ad effectum,vt in dubio ei nō censeať derogatū, & de illo sit facienda mentio,iux.doct.Bar.in l.fi.n.8. C.de pac.& l.is pōt. n.12.ff.de acq.hær.q̄ sequunť Alex.cōf.67.n.5.vers. Nec obstabat,& cōf.94.n.6.vers.ꝓ qua apparet.vol. j.Sarnē. suꝑ reg.de iur.q̄sit. nō tollen.q.4.n.14.vers. secundus casus,& alij cumulati per D.Benassaium.

3 Minus placuit Dominis, quod ius fideicommissi nō esset immediate quæsitū Monasterio,sed mediate ex persona Monialis. Quia immediate acquiri colligitur ex trad. per Innocent.in cap. in præsentia.ante numerum septimum. de probat. & ibi Ioann. Andr. numero vigesimo primo. versic. illud autem certum est.Butr. numer.28. Abb.num.76. Bero.nume.555. & pluribus seqq. ex cuius dictis constat, omnia bona ingressi, tam de tempore ingressus quam quæ postea obueniunt, iure quodam vniuersali, & non hæreditario, quam Monasterio, atque ita, & taliter, vt non amplius præscribatur iuri adeundi spacio 30. anno-

annorum, ficut fuiffet præfcriptum contra ingreffum, fi remanfiffet in fæculo, fed fpacio 40. annorum æque ac fi monafterium fuiffet inftructum. Et hanc effe communem Canoniftarum opinionem teftatur Ripa in l 1. num. 150. ff. de vulgar. & pupill. dum fecundum hanc opinionem tenet hæreditatem immediate deferri monafterio, nec requiri factū Monialis.

4 Non obftat prægnantia claufularum late ponderata per Informantes pro poffefforibus iuncta claufula non obftan. Nam fuit dictum ex illarum appofitione non inferri ad fcientiam Papæ, quod per talem derogationem præiudicaretur loco pio, vnde nō data fcientia claufulæ nihil operantur contra perfonas priuilegiatas, nec illas comprehendunt, fed illas tantum de quibus eft facta mentio fufficiens, nec ampliant difpofitionem, vt funt iura, & auctoritates notiffimæ, & figillatim refpondent Informantes pro Monialibus, quæ in fumma fundātur in præfumpta voluntate Principis, quod per illas non intendat tollere, quod pio loco datum, & conceffum fuit, vt bene in his terminis loquendo de claufula non obftan. quorum tenores pro expreffis &c. tradit Gabr. de offic. & poteft. leg. delat. lib. 8. tit. de poteft leg. & ftat. condit. num. 43. & 52. Ad conf. Parif. 46. lib. 3. allegatum pro poffefforibus, fuit refponfum non applicari, & præfupponere fcientiam Papæ, & de illius poteftate tractare, de qua hic non dubitatur, fed de voluntate, quam non adfuiffe dicitur ob non habitam fcientiam, quod præiudicabatur loco pio cuius contrarium erat in cafu Parif. vbi Papa fciebat, quod primū teftamentū continebat legatū ad pias caufas.

5 Dum vero dicebatur Papam habuiffe fcientiam præiudicij, quod inferebatur monafterio per illam derogationem, ex quo poterat in derogatione fideicommiffi extendi renunciatio facta a filiabus fideicommittentis in ingreffu Religionis, & hoc virtute Claufulæ Quorum Tenores, &c. Domini non habebant tale fundamentum pro tuto, tum quia nondum erat firmatum, an Monafterio obftaret renunciatio, immo ordinarunt de eo effe particulariter vidēdum, tum quia cum claufula Quorum Tenores, &cet. non operetur circa non expreffa, nec circa ea de quibus Papa non habuit notitiam. Verall. decif. 121. part. 1. & fuit late firmatum in Toletana Annotator. 23. Ianuarij 1589. coram bon. mem. Orano, & in Valentina Decimarum 28. Nouembris 1602. coram D. meo Lancellotto. Ideo non videbatur poffe fieri talem infertionem renunciationis in ipfa derogatione fideicommiffi, & hoc fi permitteretur, fieret alteratio gratiæ exprimendo illud de quo Papa nunquam cogitauit, & gratia comprehenderet locum pium contra mentem Papæ, cui non facta de eo mentione nunquā cenfetur voluiffe præiudicare ex fupradictis. Notiffimum autem eft, in expeditione non poffe alterari, aut immutari, fubftantiam gratię. Aegid. decif. 46. in fin. & fuit dictum in caufa Meleuitana Penfionis 27. Iunij 1597. coram me. & in Rom. Clericatus S. Petri 31. Maij 1603. coram Illuftrifs. D. Card. Pamphilio.

6 Non obftat, ꝙ cum claufula quorum tenores, &cet. iuncta fit claufulæ ex certa fcientia, quia claufula ex certa fcientia, nō operatur nifi circa ea, quæ Princeps præfumitur fcire, prout funt illa quæ in iure confiftunt, fecus circa ea quæ in facto, quæ ignorare præfumitur. Bald. in l. fi. num. 6. de verfic. dicas etiam. C. fenten. refcind. non poffe. Dec. conf. 142. nu. 7. Parif. conf. 1. num. 81. & feqq. vol. 1. cum alijs pluribus cumulatis per Gabr. de clauf. concl. 1. nu. 46. & feqq. in facto autem confiftebat, ꝙ filia femina teftatoris effecta erat Monialis in Monafterio S. Ceciliæ, & ibi profeffionem emiferat, propter quam erat ius quæfitum Monafterio, hinc in fortioribus terminis in vna Mediolanen fructuum 24. Aprilis 1592. corā Illuftrifs. D. Cardinali Blanchetto. Rota voluit talem claufulam quorum tenores &c. iuncta cum claufula ex certa fcientia, & de plenitudine poteftatis non fupplere defectum intentionis, & nihil operari in his, quæ cōfiftunt in facto, & de quibus verifimiliter Princeps notitiam non habuit.

7 Quæ dicebantur de vocatione, vel non vocatione iftarum feminarum, præterquam, quod Domini non dubitabant de vocatione, non videbantur facere dubium, cum quælibet difputatio femper fiat, præfuppofitis terminis habilibus. l. qui teftamento. ff. de teftam. cum vulgar. & ita conclufum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Seguntina Præfidentiæ. Veneris 1. Iulij 1605.

ARGVMENTVM.

Agitur de pluribus reddentibus fententiam nullam, & an debeat citari, qui appellando videtur proteftatus fe nolle amplius citari, & an in poffefforio plenario debeant feruari ea, quę in alijs iudicijs ordinarijs feruantur.

SVMMARIVM.

Sententia lata abfque citatione nulla eft. nu. 1.

Conclufio in caufa habet vim citationis ad fententiam. nu. 1. vbi de ftylo Hifpaniarum.

Citari amplius non debet qui appellando videtur proteftari fe nolle comparere. nu. 2.

Declara id habere locum in appellatione friuola, fecus in iufta, & legitima appellatione. nu. 2. & nu. 4.

Declara fecundo non procedere, quoties Apoftoli fuerunt petiti, fed denegati, vel iudex malitiofe, aut negligenter illos omifit concedere. nu. 5. vbi quod fi iudex vlterius tunc procedat, proceffus eft inualidus.

Sententia debet effe conformis libello. nu. 6.

Sententia poteft ferri fuper eo quod accefforie venit ad expreffa in libello. nu. 7.

Interdictum retinendæ eft de directo contrarium interdicto redintegrandæ. num. 7.

Sententia, confirmans sententiam nullam si de nullitate fuerit oppositum nulla est. num. 8. vbi quod sufficit generaliter de nullitate dictum.

DECISIO CXXIX.

1 Domini dixerunt, duas sententias in hac causa in partibus latas esse nullas, prima namque Reuerendissimi Episcopi patitur defectum citationis ad sententiam, ex quo ipsius notoria nullitas resultat, ad text. in l. de vnoquoque. ff. de re iudicata. tex. in capitulo primo. de caus. poss. & propr. clementina pastoralis. de re iudicata. Abbas in cap. venerabilem. numero quinto. de elect. Bartol. in extrauaganti, ad reprimendum. verb. & figura. numer. 120. & verb. super dicto crimine. numero secundo. Cassad. decisione octaua. de rescript. Vant. in tract. de nullit. tit. de nullit. sentent. ex defect. citat. numero decimo. Grammat. consil. 124. num. 5. inter ciuilia. per tex. in l. 3. §. Stichum. vbi Bartol. ff. de stat. liber. Nec dictam sententiam conclusio praecessit, quae vim citationis habet iuxta stylum Hispaniae a Rota receptum, & notat idem Vant. vbi supra, titulo quibus. mod. sent. nullit. repar. poss. num. 109. Afflict. decis. 203. num. 6. Marant. de ord. iudic. parte sexta. §. de conclusione in causa. numer. 1. Grammat. vbi supra. num. 7.

2 Quae nullitas non eliditur ex eo, quod prius Episcopus tulisset interloquutoriam a qua Decanus, & Capitulum appellarunt, & ex eo visi fuerunt protestari se nolle coram Domino Episcopo de cetero litigare. Vnde amplius non debuerunt citari, ad text. in capitulo secundo. de dol. & contumac. libro sexto. clementina vnica eodem titul. quia ille textus intelligitur de appellatione friuola, secus vero de iusta, & legitima appellatione, vt ibi notat. gloss. in verb. appellans. Vanquell. in dicta clementina 1. & 2. & 3. conclusione, & Vant. tit. quibus mod. senten. null. repar. poss. num. 112.

3 Sed sic est, quod dicta appellatio non fuit friuola, quin potius ex iusta causa, & expressa in dicta appellatione. Nam cum ageretur de possessorio redintegrandae, & sic plenario, & maximi praeiudicij, in quo restitutus obtinebit possessionem donec altera pars egerit, & obtinuerit in petitorio, ad l. exitus. ff. de acquir. possess. & in quo plenario possessorio ordo iuris est seruandus, & libellus exigitur, nec non litis contestatio, plenaque probatio, & admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem, quin & reprobationes testium ex traditis a Bartol. in extrauaganti, ad reprimendum. in verb. summarie. numero primo, & a numero vndecimo, & numero decimo octauo, & a Menoch. de recuperat. possess. in praelud. a numer. 24. & numer. 34. & a Mandos. de inhibit. quaestione 118. & late Cagnol. in l. in pari causa. a numero primo. vsque ad numerũ septimũ. ff. de regul. iur. & dato legitimo contradictore prout in isto casu adetat, res agitur in figura Iudicij, ex text. in l. final. versic. sin autem aliquis contradictor. Cod. de edict. Diui Adriani tollen. & tunc causa plene debet discuti, & iura partium perfecte inquiri, & defensiones in termino competenti fieri, ad Bartol. vbi supra. versic. & figura. numero decimo secundo, & vbicunque sententia tribuit ius finale tunc requiritur regulariter plenaria causae cognitio. ad text. in l. iudices. C. de iudic. notat. Bartol. vbi supra. dict. versic summario num. 18. Cagnol. dicto numero septimo. sed sic est, quod in hoc possessorio recuperandae sententia pro restituto tribuit illi, quo ad possessionem ius finale, & irreparabile nisi egerit, & obtinuerit in petitorio. Ergo debuit in ea plena causae cognitio adhiberi, ex supradictis.

Sed sic est, quod cum Episcopus interloquutorie dixisset informationem de nouo recipi, quia iã recepta claudicabat ex defectu citationis, & ad nouã recipiendam terminum octo dierum assignasset, in quo si Decanus, & Capitulum voluissent, potuissent probare contrarium, quae informatio fuit summaria, & ille terminus procedendi summarius breuis, & longe distans a qualitate causae in qua plenarie, & ordine iuris seruato, ex supradictis procedendum erat, vnde dicta causa in appellatione Capituli expressa fuit iusta ad appellandum. Tum etiam, quia in eadem interloquutoria Episcopus mandauit, quod dignitates, & Canonici intra tres dies in simul darent mandatum pro illorum particulari interesse alicui procuratori cum quo causa prosequeretur, alias assignauit strata suae audientiae, vbi illis intimarentur acta istius causae.

4 Vnde cum Capitulum constitueretur a praedictis Decano, Dignitatibus, & Canonicis tanquam a maiori parte, & Capitulum citari mandatum fuisset ex decreto Episcopi in principio, & in dicta interloquutoria ad videndum recipi dictam informationem, sequitur Episcopum iniuste mandasse, quod dignitates, & Canonici pro suo particulari interesse in simul darent dictum mandatum. Quod clarius patet ex post facto actitatis, cum causa fuerit agitata cum Decano, & Capitulo prout ex actis, & ex sententijs Dñi Episcopi, & Nuncij Apostolici constat, quibus asseritur litem verti inter Decanum, & Capitulum ex vna &cet. ex quo etiam sequitur iustificatam dictam causam appellationis capituli ab eo in sua appellatione expressam, & ex vtroque capite ex supradictis dictam appellationem non fuisse friuolam, quin iustam, & legitimam, & per consequens dispositionem text. in dicto cap. 2. de dol. & contum. non procedere in isto casu, & illius dispositioni non obstante Decanum, & Capitulum citandos fuisse ad audiendam sententiam, & illam ex defectu dictae citationis nullam extitisse.

5 Vlterius dispositio textus in dicto cap. 2. de dol. & contum. non procedit, quoties Apostoli fuerunt petiti, sed denegati, vel iudex malitiose aut negligenter illos praetermisit concedere, notat Franc. in dicto c. 2. nu. 3. vers. & idem si iudex. & Benedictus Capra.

in

in clementina prima. numero 1. de dol. & contum. & hoc casu dolus, & negligentia æquiparantur, ex gl. finali in cap. ab eo. de appellat. in 6. quin & tali casu si iudex vlterius procedat in causa processus erit inualidus ex tex. in cap. super eo. & cap. ab eo. secũdo responso, de appellat. in 6. & glos. in verb. exhiberi in clementina, quamuis. eodem tit. primo responso, sed sic est, quod capitulum appellauit a dicta interloquutoria, & simul petijt Apostolos, & licet Episcopus illos non denegauit, nihilominus procedendo ad vlteriora tacite, & negligenter illos denegare visus fuit quin potius postea nunquam illos concessit, vnde ex dicta negatione cessat in hoc casu dispositio tex. in dict. c. 2.

6 Secunda nullitas contra dictam sententiam dicti Episcopi deprehenditur ex eo, quod cum Portionarij in suo libello intentassent spolium, & interdictum redintegrãdæ, Episcopus in dicta sententia pronunciauit super interdicto redintegrãdæ, & super interdicto retinẽdæ, illos redintegrando, & manutenendo, quæ inter se adeo sunt contraria. Vnde sententia non fuit conformis libello, nec controuersiæ, & in ea Iudex extra interrogata respondit, & sic dicta sententia fuit nulla ad text. in l. final. C. de fideicommissar. libert. cap. licet Heli. de Simonia. clementina sæpe. versic. verum quia. de verb. signific. faciunt adducta a Bald. in dict. l. fin. numero primo. vbi concludit talem sententiam esse nullam. Et idem affirmat Vant. in tit. de nullit. senten. ex defect. process. num. 97. incip. Idcirco. & facit bonus text. in l. vt fundus, & ibi Bartol. ff. commun. diuidun. ex quo Vant. vbi supra, infert, quod iudex super non deductis coram eo potestatem nõ recipit vnde intrat in hoc casu defectus iurisdictionis.

7 Cui nullitati non obest, quod portionarij petierint restitui in eorum possessione, imponendo graues pœnas, & censuras aduersus eos, qui in ea illos perturbarent vbi vidẽtur petere redintegrari, & post redintegrationem manuteneri, & quod idem voluerit Episcopus in sua sententia, quia respondetur, quod licet libellus Portionariorum ita valeat intelligi. Nihilominus sententia Episcopi nullatenus dictam interpretationem admittit, cum simul iubeat redintegratri, restitui, defendi, & manuteneri portionarios, & non solum dicat in possessione in qua extiterunt, quin & etiam in qua existunt supponendo esse in dicta possessione, in qua manutentio in dicta sententia fundatur contra libellum Portionariorum, quo sæpius fatentur in illa possessione extitisse, sed ab aduersarijs violenter illa spoliatos fuisse. Vnde licet alias possit ferri sententia super eo, quod accessorie, aut virtualiter ex natura actionis libello, & petitioni subest, licet in libello expressum non fuerit, prout notat Bald. in dicta l. fin. C. de fideicommissar. libertat. numero octauo, & Ias. in §. curare, numero 32. institut. de action. Vant. vbi supra. numer. 97. versic. erit tamen aduertendum. Nihilominus interdictum retinendæ, & possessio, quam ex sui natura exposcit, nec accessorie, nec virtualiter includitur in actione interdicti redintegrandæ, & in qua actor fatetur se spoliatum possessione, & penes aduersarium existere. Vnde cum Portionarij illam non haberent quin potius Capitulũ nullatenus potuit Episcopus in sua sententia asserere Portionarios esse in dicta possessione, & in ea illos manutenere, & per consequens dicta sententia fuit nulla ex supra dictis.

8 Secunda vero sententia Nuncij Apostolici primæ confirmatoria patitur nullitatem ex eo, quod opposito coram dicto Nuncio defectu nullitatis, primæ sententiæ, & petito quod ante omnia super dicta nullitate pronunciasset, non potuit procedere ad sententiam confirmatoriam prout processit antequam super nullitatibus primæ pronunciasset, alias ipsius sententia fuit nulla. Bartol. in l. si vt proponis. la prima. in fin. C. quomodo, & quand. iud. Franc. in cap. dilecto. num. 25. versic. vlterius aduerte. de appellat. Aymon. consil. 270. numero septimo. in fin. Cas. de Grass. decis. 11. de senten. & re iudic. numero tertio. Veral. in manuscript. decis. 266. libro primo. cui nullitati non obstat, quod capitulum non opposuerit specifice de nullitatibus ex defectu citationis ad sententiam, sed de alijs nullitatibus quas expressit tum quia sufficit generaliter de nullitate dicere, & petere super articulo nullitatis ante omnia debite pronunciari prout in sui libelli conclusione Capitulum conclusit ad hoc, vt iudex debeat pronunciare super nullitatibus, quæ ex actis, & processu constant pro ut defectus dictæ citationis constabat. Tum etiam, quia in eodem libello fuit specificata supradicta nullitas procedens ex eo, quod sententia non fuisset cõformis libello quin extra in illo petita, & tandem nullatenus super dictis nullitatibus Nuncius Apostolicus pronunciare curauit, & si ab eo petitum fuit quin ad dictam sententiam confirmatoriam processit, qua propter illa fuit nulla ex supra deductis.

Ex quibus patet responsio ad obiectionem de tribus nullitatibus contentis in commissione, quia ex supranotatis constat duas ex dictis tribus nullitatibus adesse, nempe defectum citationis ad sentẽtiam, & iurisdictionis.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Romana Affictus Casalis. Sabbati 5. Nouembris 1605.

ARGVMENTVM.

Subrogatus quando succedat in locum eius, cui subrogatur, stante diuersitate rationis.

SVMMARIVM.

Subrogatus non intrat in locum eius cui subrogatur, ubi adest diuersitas rationis. nu. 1. & nu. 2.
Fallit in subrogatione ab homine qui sciens voluit ad omnia, ad quæ tenebatur is cui fit subrogatio, obligari. num. 7.
Impossibile nemo tenetur adimplere. num. 2.
Locator allegans factum illud probare tenetur. nu. 2.
Clausula omnia, & singula habet vim indiuiduæ expressionis. nu. 3.
Subrogatus licet non succedat in locum eius cui subrogatur in accidentali non per hoc dicitur non succedere quo ad substantiale. nu. 4.
Pecunia redacta ex fundo dotali quo ad restitutionem succedit in locum fundi dotalis licet non succedat quo ad tempus restitutionis. nu. 4.
Negatiua debet probari per eum, cuius fundamentum in negatiua consistit. nu 5.
Obligatio alternatiua non vitiatur vbi vna pars est impossibilis. num. 6.
Pacta in contractibus præualent legibus. nu. 7.
Subrogatio operatur etiam in materia exorbitanti. n. 7.

DECISIO CXXX.

1 FRanciscus de Caluis, qui pro quinque annis deficientibus adimplendo nouem annos, pro quibus fuerat facta locatio Trincio subintrauerat locũ dicti Trincij, recusabat in fine locationis extirpare quoddam pantanum, & relinquere quingentos arbores nouem annorum in Casali conducto, & hoc non obstante, quod idem Caluus asserendo se habere notitiam Instrumenti locationis factæ Trincio cum omnibus in illo cõtentis subintrasset locum Trincij, & omnia, & singula in illo Instrumento expressa, & narrata obseruare, ac omnino adimplere promisisset, fundamenta eius erant, quod Trincius ꝓmiserat facere extirpationem intra duos primos annos, Caluus autem conducebat pro vltimis quinque annis, & sic cum esset diuersum tempus, in quo cadebat obligatio extirpandi a tempore ipso quo fiebat conductio, non fuit locus subrogationi, Gabr. de reg. iur. concl. 2. nu. 66.

2 Quo vero ad aliud pactum de relinquendis 500. arboribus, quæ essent saltem nouem annorum dicebat Caluus, ad hoc non extendi suam obligationem, quia hoc esset obligare illum ad impossibile, nempe quod in quinque annis relinqueret arbores grandes nouem annorum, vnde succedebat regula l. impossibilium. ff. de reg. iur. & quatenus fuisset replicatum adfuisse arbores iam natas, quæ potuissent relinqui, duplicabatur hoc factum esse per locatorem probandum. Bartol. in l. non solum. §. morte. nu. 48. ff. de oper. nou. nunciat. allegabatur etiam quod Trincius, qui conduxerat pro nouem annis debuit in plus obligari, quã Caluus, qui conduxit pro quinque annis tantum, & ex hoc diuersa ratione nõ esset locus subrogationi. Socin. regul. 383. in 2. fallen.

3 His non obstantibus Domini fuerunt in contraria sententia, quia verba obligationis Calui, de quibus supra visa fuerunt admodum clara, ponderando maxime illam clausulam, quæ omnia, & singula, quæ habet vim indiuiduæ expressionis omniũ obligationum Trincij. Paris. consil. 1. nu. 105. vol. 3.

4 Ad primum argumentum fuit responsum negando diuersitatem, quia licet Trincius teneretur extirpare pantanum intra duos annos, non propterea excludit quo minus si intra illos duos annos id faciebat non teneretur etiam ex post, & ideo licet Caluus nõ successerit in illo accidentali de facien. in illis primis annis, bene successit in illo substantiali de pantano & post duos annos extirpando. Soc. reg. 383. in 1. fallẽ. & facit. l. cum in fundo. §. si fundus. ff. de iur. dot. vbi pecunia quo ad restitutionem ipsam succedit in locũ fundi dotalis licet non succedat quo ad tempus restitutionis, & in terminis similis pacti fuit tentum in vna Romana corã Bubalo relata inter diuers. impress. decis. 322. par. 2.

Ad secundum de impossibilitate relinquendi arbores 9. annorum intra spacium quinque annorum fuit responsum dupliciter, primo negando impossibilitatem, quia obligatio Trincij non consistebat in plãtando arbores, sed in abstinendo ab illarum incisione, ita vt in fine locationis remanerent 500. arbores, quæ per nouem annos non fuissent truncatæ, quod bene patet ponderando verba locationis, ibi saltem nouem annorum, per quę apparet, quod aderant arbores etiam antiquiores nouem annis, quæ poterant relinqui, & sic quod obligatio consistebat in relinquendis iam natis, non autem in plantandis nouis arboribus.

5 Nec est verum, ꝙ locatori incumbat onus probãdi, ꝙ adfuissent arbores relinquibiles ex Bart. in d. §. morte. nu. 28. supra in contrariũ allegato, quia locator non se fundat in aliquo facto extrinseco, ex quo resultet obligatio cõductoris, in quibus terminis loquitur Bart. sed se fundat in obligatione cõductoris, & ideo si conductor excipit de impossibilitate ex eo, quod nõ adessent arbores relinquibiles, debet istam negatiuam tanquam fundamentum suæ intentionis probare, Innoc. in c. super his. de accus. cum alijs per Gabr. de probat. concl. 6.

6 Secundo principaliter huic obiecto fuit respõsum, quod obligatio de relinquendis arboribus non fuit præcisa, sed alternatiua, vel de soluendis Iulijs 12 ꝓ singulis arboribus non relictis. Vnde etiam si quo ad relinquendas arbores obligatio propter impossibilitatem euanuisset, non vitiabatur obligatio, quo ad obligationem soluen. Iulios 12. Ioan. Andr. in reg. in alternatiuis. num. 8. de reg. iur. in 6.

7 Ad tertium de diuersa ratione fuit responsum, qđ quicquid dicendũ foret de subrogatione facta a lege per d. l. cum in fundo, quã ad hoc allegat Soc. d. reg. 384. cõclusio non procedit in subrogatione facta ab homine, qui sciens, & prudens voluit obligari ad oĩa,

&

& singula, ad quæ tenebatur Trincius, istæ enim pactiones præualent legibus in contractibus. l. legem vbi Bal. & alij. C. de pact. & subrogatio operatur etiã in materia exorbitanti. Arctin. in l. 1. n. 3. ff. de vulg. & pup. Ad alia, quæ fuerunt adducta ad docendum implementum, non fuit per DD. aliquid dictum, q̃a videbantur extra dubium, in quo tantum quærebatur, An Caluus teneretur, quod affirmatiue fuit resolutum ex prædictis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Montisfalcisci fideicommissi. Mercurij 24. Nouembris 1604.

ARGVMENTVM.

Remedium l. fin. C. de edic. Diu. Adr. toll. datur hęredi pro bonis possessis per testatorem tempore obitus, & pro bonis detentis per testatorem etiam si detẽtio esset iure pignoris. Item ex lapsu decennij obliuio pręsumitur etiã in teste. Item quando, & ex quibus pręsumatur datio, in solutum seu pignus, & an res data in solutum pro dote promissa in quantitate dicatur fundus dotalis.

SVMMARIVM.

Remedium l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. datur probata possessione defuncti de tẽpore obitus absque aliqua probatione dominij. num. 1.

Dictum testis recepit declarationem ab articulis nu. 2.

Testis non potest aliqua suspicione notari ex eo, quod in vno examine dixerit aliquid scire, quod postea in alio examine longe post facto negauit, quia tunc quando factum erat magis recens potuit scire, & postea tractu temporis obliuisci cum memoria hominum sit habilis. num. 3.

Obliuio magis quam dolus in teste præsumitur. nu. 3.

Obliuio præsumitur ex lapsu decennij. nu. 3.

Subornatio testis non probatur per dictum testis subornati. num. 4.

Falsitas testis, quæ non est circa substantialia non infingit dictum ipsius. nu. 4.

Pignus conuentionale possidetur per creditorem. n. 5.

Remedium l. fi. C. de edic. Diui Adr. toll. competit hæredi etiam pro re quam testator retinebat iure pignoris. num. 5.

Remedium l. fi. C. de edic. Diu. Adr. toll. competit etiam pro bonis detentis per defunctum. nu. 5.

Datio in solutum, & non pignus in dubio præsumitur. num. 6. vbi maxime fauore dotis.

Datio in solutum, & non pignus censetur vbi datur res pro quantitate, & verba sunt apta denotare translationem dominij, nu. 6.

Verbum cedit de sui natura denotat translationem dominij. num. 6.

Datio in solutum, & non pignus censetur vbi fuit habita ratio melioramentorum. num. 6.

Verbum reluere naturæ pignoris conuenit. nu. 7.

Referens debet intelligi iuxta relatum. num. 7.

Reluitio quandoque pro venditione vsurpatur. nu. 7.

Venditio cum pacto de retrouendendo ratione recuperationis videtur quasi pignus. nu. 7.

Fundus dotalis non dicitur res, quæ fuit data in solutũ pro quantitate dotis promissa. nu. 8.

Aestimatio non facit venditionem quando non est facta condigno pretio. nu. 8.

Pretium præsumitur iustum, & allegant i contrarium incumbit, onus probandi. nu. 8.

Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in remedio. l. fin. C. de edic. Diu. Adr. toll. nu. 9.

Possessio per actum facti transfertur etiam ex actu nullo. num. 9.

DECISIO CXXXI.

1 DOmini vnanimi consensu perstiterunt in resolutis probari Tenutam Florẽtini fuisse in bonis Nicolai. Cum. n. agatur ad effectum immissionis ex remedio. l. fin. C. de edict. Diui Adr. toll. contra habentem causam, licet mediate ab hærede grauato sufficit Bisentijs probare Nicolaũ possedisse tempore mortis dictam Tenutam absque probatione Dominij, vel quasi, vt bene deducitur in decisione, & fuit prius dictum in causa Bononiensi de Sancto Petro coram Cardinali Platto quarta Maij 1588. & in causa Viterbiensi fideicommissi octaua Martij 1602. coram Reuerendo Patre Domino meo Litta.

2 Possessionem autem Nicolai satis probant testes vltimo loco examinati videlicet tertius, & quartus concurrentibus præsertim alijs testibus examinatis de anno 1593. & pluribus Instrumentis acquisitionum, & contractuum ipsius Nicolai. Non obstant, quod non deponant de vniuersa Tenuta, sed de Tenuta simpliciter, & indefinite, quia tertius testis iuxta Decimum septimum deponit de possessione totius Territorij Florentini, & quartus super Decimo quarto dicit Nicolaum possedisse articulatam Tenutam, & sic debet intelligi de tota Tenuta, prout tota articulatur. Alexand. consil. 88. num. 26. libro quinto. Dec consil. 100. sub numero decimo. versic. sed ad hoc, & fuit dictum in decisione ratione aliorum testium, dictum enim testis recipit declarationem ab articulis Cæs. de Grass. decisione tertia. nu. 1. de reb. eccles. non alien. fuit dictum in vna Hostiensi littoris Maris corã Rubeo de anno 1575. possunt etiã dicta istorũ testium suppleri, & recipere declarationem ab instrumentis acquisitionum per ipsum Nicolaum, quæ

quæ totam capiunt Tenutam cum medietate, cum alia sexta parte receperit in causam Dotis aliam tertiam ex causa emptionis a Pennono, qui prius emerat a filijs Francisci Cordetti.

3 Non obstat, quod tertius testis contrariet ijs, quæ dixerat in examine anni 1593. tunc enim dixit, Nicolaum habuisse Tenutam in dotẽ Rosatæ, hodie autem interrogatus a quo habuerit, dicit se ignorare, quia ad effectum, de quo agitur, & ad probandum, an Nicolaus possederit Tenutam, nihil refert, quod testis sciuerit, vel non sciuerit a quo illam habuerit, sufficit, quod sciat possedisse, nec propterea redargui debet de periurio, aut aliqua suspicione notari, tanquam prius vnum affirmauerit, quod postea scire negauerit, quia tunc quando factum erat magis recens, potuit bene scire, & postea tractu temporis obliuisci, cum memoria hominum sit labilis. l. peregre. ff. de acquiren. possess. quam obliuionem magis præsumere debemus, quam dolum in teste. Corne. consil. 324. numero nono. in fine. libro tertio præsertim cum intercesserit decennium, quod facit præsumptionem obliuionis. l. factum. §. fin. & l. seq. ff. de vsucapio. Bald. consil. 37. num. 6. lib. 1. Aym. consil. 54. sub num. 15.

4 Minus etiam facit, quod primus Testis in processu criminali dicat, se fuisse subornatum ad dicendũ falsum ab isto secundo teste, quia depositio dicti testis non est in actis, & in omnem euentum assertio illius testis non probat subornationem contra istum. Dec. consil. 189. numero sexto. cum alijs per Rolan. consil. 16. numero septimo. libro primo. obiectiones mendacis, quæ dantur quarto testi, non placuerunt Dominis, quia potuit ipse ita credere, & cum non sint circa substantiam possessionis, non infringunt dictum ipsius testis, vt per Alexand. consilio quinto. numero decimo, & vndecimo. libro primo, & fuit ad aliud propositum dictum in decisione, particulariter etiam respondetur per Informantes singulis obiectionibus.

5 Non obstant, quæ dicuntur circa medietatem Tenutæ, quæ data fuerit in pignus dotale, quãdo enim essent vera, non tamen includerent aliquod Ius Rosatæ in ipso pignore, esset enim in dominio dotantis, nec excluderent immissionem, quam prætendunt Bisentij ex l. fin. quia si volumus, quod pignus conuētionale possideatur per creditorem, vt per Ias. in l. prima. §. per seruum corporaliter. numero quinto. ff. de acquirend. possess. qui propterea dixit illi competere interdicta possessoria, & sumus in claris, si autem velimus illum detinere tantum, & adhuc pro bonis detentis per defunctum competit remed. l. fin. vt dicunt ibi gloss. & Doct. Alciat. cons. 162. nu. 2. Rol. qui de communi testatur. consi. 2. num. 3. lib. 3. Menoch. de adipiscen. remed. 4. nu. 168. & seqq.

6 Sed verius est, quod fuit datio in solutum non pignus, tum quia in dubio ita præsumitur, vt fuit dictum in vna Romana Palatij de Ioachinis 20. Octobris 1574. coram Cardinali Seraphino præsertim fauore dotis. Ias. consil. 92. columna secunda. versic. 3. principaliter. libro primo. Menoch. consil. 201. nu. 18. & sequent. Tum quia vbi datur res pro quantitate, & verba sunt apta denotare translationem dominij censetur datio in solutum, non pignus. Aret. cõs. 159. post num. 16. vel 26. versic. ex his infertur. Ias. dicto consil. 92. circa princip. Socin. consil. 9. nu. 30. lib. 1. hic autem adest verbum (cedit) quod non solum est aptum denotare, sed de sui proprietate denotat translationem dominij, vt per Aret. dicto consil. num. 14. in fin. per Soc. vbi supra. nu. 32. in fin. & sub num. 34. versic. vndecimo probatur. Adest etiam pactũ de restituendo, & dando, & sic de retrouendẽdo solutis Ducatis 230. pro quibus fuit data Tenuta suadent etiam illa verba libera, & expedita ponderata per Informantes. Accedit pactum de reficiendis melioramentis in casu, quo Tenuta recuperetur, quæ ratio melioramentorum suadet dationem in solutum non pignus, cum non sit præsumptio, quod in alieno quis velit ædificare, vt in proposito considerauit Rota in illa Romana Palatij.

7 Ex quibus, & alijs per Informantes adductis liquide constat, nos non versari in pignore, sed in datione in solutum, & propterea non obstat, quod in testamento Francisci Cordella vtatur verbo reluitionis, quod videtur naturæ pignoris congruere vt in rubr. C. de luit. pign. quia vltra quod se refert ad instrumentum dotis, & propterea debet tantum illud intelligi, & sit de datione in solutum. auth. si quis in aliquo. C. de eden. ipsa etiam reluitio quandoque pro retrouenditione vsurpatur, vt videre est apud Thesaur. decis. 75. in princip. nec mirum, quia venditio cum pacto de retrouendendo ratione recuperationis videtur quasi pignus. Socin. consil. 15. num. 34. lib. 1.

8 Nec etiam potest dici fundus dotalis, cum transierit in dominium viri, ex quo pro quantitate dotis promissæ fuit data in solutum, iuxta l. quoties. C. de Iur. dot. & bene deducitur in decisione. Non obstat, quod dicitur, æstimationem non facere venditionem, quando non est facta condigno pretio. Bald. in l. ex conuentione. numero primo. versic. quod est verum. C. de pact. cum alijs allegatis, quia pretium præsumitur iustum, & qui dicit contrarium, habet probare. Bald. in l. per diuersas. in quarta quæstione. C. mandat. Rolan. consil. 92. num. 17. libro secundo, & propterea cum dicta dimidia Tenutæ esset in Dominio Nicolai, quando fuit dictum, Tenutam possideri ab ipso vna cum Rosata vxore respectu Rosatæ debet intelligi Iure familiaritatis, & ratione Nicolai iure proprio, vt iam fuit decisum, & locatio, in qua interuenit Rosata potuerit fieri pro maiori cautela ipsorum recipientium, quia cum medietas illa prouenerit ex causa dotis, voluerunt contrahentes se ponere in tuto, ne molestarentur a Rosata, & ab vtroque habere locationem.

9 Circa impositionem census habetur responsio in decisione. Quod autem dicitur circa facultatem redimendi,

mendi, vti respiciens petitorium, erit suo loco videndum, aut saltem tanquam requirens altiorem indaginem, reijcitur ab hoc remedio l. fin. vt fuit tentum in vna Ciuitatis Castelli bonorum quondã Iulij 1598. coram Reuerendo Patre Domino meo Mellino. Quę etiam dicuntur circa nullitatem acquisitionis tertiæ partis sunt aliena ab isto iudicio, in quo de sola possessione agitur, & possessio per actum facti transfertur etiam ex contractu nullo l. 1. §. si vir vxori, & ibi not. ff. de acq. poss. Tiraq. de constit. p. 3. limit. 7. nu. 2. 11. & 17. Put. decis. 277. libr. 3. fuit in vna Bononiensi de Pepulis 28. Februarij 1578. coram Rubeo, & in Causa Esina Prædij 20. Nouembris 1585. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Ex quibus fuit conclusum constare tenutam fuisse possessam a Nicolao de tempore mortis iuxta resolutionem factam corã Illustrissimo Pamphilio, an autem sit locus immissioni erit particulari dubio videndum.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Viterbien. Fideicommissi Mercurij. 19. Ianuarij. 1605.

ARGVMENTVM.

Minori quando concedatur restitutio in integrũ aduersus aditam hæreditatem, & quando sic cõcessa prosit etiam minori.

SVMMARIVM.

Minoribus conceditur restitutio in integrum aduersus aditionem hæreditatis. num. 1. Vbi tamen declaratur hoc procedere probata minoritate, & læsione.

Minor ætas non censetur probata per Dationem curatoris in præiudicium tertij nu. 2.

Liber Baptismi, & fides inde sumpta probat descendentiam, ætatem, & similia concurrentibus adminiculis. num. 2.

Notarius successor in officio potest extrahere, & publicare etiam lite pendente sui antecessoris instrumenta. numero 3.

Restitutio in integrum minori cõcessa an, & quando prosit maiori. num. 4.

Aditionis hæreditatis materia dicitur diuidua. nu. 4. & 5. declarant num. 6.

Testatus quis pro parte, & pro parte intestatus decedere non potest. nu. 5.

Inuentarij confectionis materia est indiuidua. nu. 6.

Restitutio in integrum non conceditur minori effecta maiori post quadriennium.

DECISIO CXXXII.

1 DVbitaui, an minoribus fratribus de Diribia esset concedenda restitutio in integrum aduersus aditionem hæreditatis, quæ prodesset & maioribus. Et quantum attinet ad primã partẽ dubij non controuertebatur, minoribus competere restitutionem in integrum. §. pupillis, & ibi glos. in Auth. de hæred. & Falc. Bart. in l. ait Prætor. in princ. ff. de minor. Bald. cons. 71. num. 2. l b. 4. late Roland. de inuent. parte 2. quæst. 5. Phanuc. de Inuent. part. 2. num. 24. quæst. 4. cum alijs late congestis per Moder. Perus. de restitut. in integr. quæst. 89. art. 7. num. 51. sed ad hunc effectum duo copulatiue debent probari, scil. ipsum assumptum, nempe minor ætas. Bar. in l. de ætate. in tertia quæstione nu. 12. ff. de minor. Abb. in c. in præsentia. num. 32. de prob. & læsio, sine qua nulla datur restitutio l. nã & postea. §. si minor. ff. de iure iur. Bart. in l. denique. §. 1. ff. de minor. cum alijs.

2 Quantum attinet ad primum requisitum, minor ætas non videbatur probata in persona Marci, quia datur solum deputatio curatoris, quæ non probat minorem ætatem in præiudicium tertij Alex. consil. 21. col. 1. lib. 1. & aliud instrumentum quod fuit productum a Dominico per compulsum, & ideo non præiudicat producenti, sed solũ probata videbatur in persona Octauij, pro quo datur fides baptismi, quæ concurrentibus adminiculis probat descendentiam, ætatem, & similia, vt fuit resolutũ in causa Regien. Prioratus 29. Aprilis 1592 corãm Reu. P. D. Mellino, & in causa Aretina Cappellaniæ. 10. Maij 1591. coram Reuerend. Domino Episcopo Perusino, hic aũt adest deputatio curatoris, quæ licet non probet, negari tamen non potest, quin faciat adminiculum.

3 Nec facit, quod ista fides baptismi sit extracta lite pendente, quia satis est, quod fuerint data a successore in officio, vt de Notario subrogato dicit Dec. in Auth. si quis in aliquo. num. 26. C. de eden. Verall. dec. 351. part. 2. & in terminis similis fidei fuit dictũ coram me in causa montis Regalis iurisdictionis 9. Decembris 1602. Quantum attinet ad secundum requisitum, nempe læsionem, Domini non fuerunt concordes, sed dixerunt quod in hoc coadiuuaretur probatio.

4 Circa secundã partem dubij, An restitutio in integrum concessa minoribus prosit & maioribus, placuit distinctio facta per D. Cobellutium, An scilicet materia sit diuidua, vel indiuidua, quia si materia est indiuidua, restitutio prodest & maioribus, secus si diuidua. glos. in l. vn. in verb. patrocinari vbi Doctor. C. si in vna eademque causa, Bald. in d. l. denique. §. sed vtrum. numero 5. ff. de min. Afflict. dec. 203. late Moder. Perus. in d. tractatu quæst. 46. art. 4. nu. 10. Sed in casu de quo agitur ex quo restitutio petitur a minore post aditam hæreditatem, materia est diuidua, vt est text apertus in l. si minor. ff. de acqu. hæred.

red.vbi portio minoris restituti aduersus aditionem hæreditatis non accrescit maioribus inuitis Rom. in l.cum hæreditate.sub num.5.vers.& hanc legem, vbi Imol. sub num.3.vers.5.vero.ff.eod. titul.de acquir. hæredit.

5 Non obstat, quod hoc modo quis decederet pro parte testatus, & pro parte intestatus contra dispositionem iuris.l.qui ex duabus §.qui semel.ff.eod.tit. quia cum agatur de restitutione obtenta post aditã hæreditatem iste est casus specialis, & bene respondet Bald. in d.l.cum hæreditate.

6 Nec obstat quod Paris.cons.65.num.59. lib.3.teneat, quod in his terminis materia sit indiuidua, quẽ sequitur Moder. Perus.de rest.in integr.p.1. quæst. 46.art.5.num.21.quia Paris. loquitur in casu minus dubitabili, nempe confectionis inuentarij, cuius materia est indiuiduá, vt per Phanuc. qui Paris. reprehendit de inuent. parte 2. num. 31. præsupponit. n. id de quo quæritur, nempe materiã esse indiuiduam, & ideo dicit, quod maior consequitur ex persona minoris, quod ex propria persona consequi non potest, quæ regula non procedit quãdo materia est diuidua vt per Rom.cons.195.num.5.

7 Non obstat quod de anno 1594.fuerit petita á maioribus tunc minoribus restitutio in integrum, quia quicquid dicendum esset, an illa petitio suffragetur, & an de illo tempore maiores essent minores, tamen sufficit ad hoc, vt non competat, quod non fuerit prosecuta, postquam fuerunt effecti maiores intra quadriennium l.fin.C.de tempor.in integr. restit. c. primo de restit. in integr.in 6.

ILLVSTRISS. D. CARDINALI MELLINO.

Colimbrien. Pensionis. Veneris 28. Ianuarij. 1605.

ARGVMENTVM.

Pensio imposita super Canonicatu debet solui per Capitulum quando Canonicus fuit suspensus & illius portio percipitur per Capitulum per ius accrescendi secus vero si per ius non decrescendi. Item pensio imposita super distributionibus quotidianis debet solui etiam de distributionibus quas Canonicus residendo acquisiuisset & plura alia ad hanc materiam.

SVMMARIVM.

Pensio imposita super Canonicatu dum Canonicus fuit suspensus debet solui per Capitulum vbicũque portio Canonici suspensi spectat ad Capitulum per ius accrescendi secus vero si portio spectet ad Capitulum per ius non decrescendi.num.1.

Distributiones quotidianæ non acquiruntur a titulari ante præstitum seruitium. nu.2.

Pensio imposita super distributionibus quotidianis debet solui nõ solum de distributionibus quotidianis quæ percipiuntur a Canonico post præstitum seruitium sed etiã de ijs quas Canonicus residendo & inseruiendo acquisiisset.num.2.

Pensionarius quando pensio est imposita super distributionibus quotidianis & Canonicus fuit suspensus duplicem habet viam vel dirigendo actiones contra Canonicum suspensum, vel contra Capitulum quod distributiones percipia.num.3.

DECISIO CXXXIII.

1 PRopofui dubium in Rotá de ordine Sanctissimi D. N. an pensio reseruata super fructibus Canonicatus, & Scholastriæ ad fauorem Frãcisci Pinsi sit soluẽda per capitulum Colimbrien.pro tempore quo Ioannes fuit suspensus pro cuius dubij resolutione informantes pro vtraque parte non erãt discordes in cõclusionibus iuris in materia iuris accrescendi vel non decrescendi, quod quando portio spectat ad capitulum per eius accrescendi trãsit cum suo onere si vero spectat ad capitulum per ius non decrescendi remanet libera sine aliquo onere penes capitulum quia illa portio nunquam fuit titularis, & ideo non decrescit a capitulo sed remoto obstaculo illam percipit iure proprio tanquam propriam ipsius capituli sed erant discordes in facto circa replicationem. An versemur in iure accrescendi & in hoc non potuit statui aliquid certi quia non adsũt acta in Curiá Ideo non potest videri quomodo sint instituta istę distributiones.

2 Et præterea omisso hoc fundamento domini firmarunt quod quamuis pensio imponatur super distributionib. Scholastriæ vel alterius dignitatis quæ non acquiruntur a titulari ante præstitũ seruitium tamen intentio Papæ est grauare ab initio, in fauorem pensionarij non solum illas distributiones quæ acquiruntur titulari post seruitium. sed etiam eas quæ sunt destinatæ Canonicatui & Scholastrię quas titularis residendo, & inseruiendo acquisiuisset & mouebantur primo quia in literis reseruationũ exprimitur valor distributionum quæ sunt debitæ titulari si inseruiat & non illarum quæ actu acquiruntur & propterea necessario dicendum est quo Papa voluit afficere distributiones onere pensionis ante præstitum seruitium, & acquisitionem titularis. Secundo mouebãtur quia pensio imponitur in fauorem pensionarij qui sine aliquo seruitio est debita imponitur in fauorem pensionarij Papa intelligit grauare distributiones ab initio non habito respectu ad seruitium & acquisitionem titularis tertio mouebantur quia si non admitteretur iste intellectus perceptio pensionis redderetur euentualis & penderet ex seruitio titularis eo enim suspẽso vel aliter absente pensionario nõ competeret actio pro consecutione suæ pensionis saltem contra capitu

lum

lum,& similiter ei non deberetur pensio tempore vacationis dignitatis super qua est imposita,& hoc est multum absurdum & contra verisimilem mētem Papæ & Stylū hactenus seruatum secundum quem pensio omni tempore debet solui pensionarijs absque aliqua subductione ratæ tempore vacationis. Quarto, & vltimo mouebantur quia succedendum simili causa inter capitulum Ecclesiæ Vlixbonen. & Alphonsum Colorna petebatur pensio imposita super distributionibus Canonicatus a Capitulo pro rata temporis vacationis,& absentiæ titularis, & Capitulū se defendebat quod nō tenebatur quia distributiones perceperat iure proprio ex iure non decrescendi, & Sanctissimus D.N. per sua breuia declarauit quod tenebantur ad solutionem quia pensio erat imposita super distributionibus & ipsę distributiones hoc onere reali erant grauatæ & pro solutione pensionis obligatę & hypothecatæ & ideo hoc opus pertinebat ad Capitulum a quo distributiones erāt peregre,& ista breuia multum mouerunt Dominos,quia ex his dicitur clara mens Papæ quod intelligit ab initio grauare in abstracto illas distributiones quas titularis lucratus fuisset in seruitio, cum in huiusmodi continea tur declaratio clara quod distributiones sunt grauatę & pēsio debetur a Capitulo pro tempore quo titularis nō inseruiuit vt ex hac conclusione domini inferebant, quod cum Papa imponendo pensionem affecerit ab initio distributiones secundum earum naturam siue sit assignata siue non sit assignata massa particularis Canonicis & dignitatibus, Capitulum nō potest amplius illas percipere in præiudiciū pēsionarij iuri proprio per ius non decrescendi, quia cum Papa separauerit & abstraxerit ab initio illam ratam quæ debetur pensionario illam portionem separatam Capitulū non potest percipere iure proprio propter istud obstaculum separationis. Bald. cons. 542. versic. & vbi, lib. 1. Paul. de Castr. cons. 262. vers. dicit autem Bar. lib. 2. & propterea necessario est quod veniat ex iure accrescendi,quod transit ad Capitulum cum onere pensionis vt per doct. in D. re coniunct. ff. de leg. 3. & ista opinio eo magis placuit Dominis,quia habemus declarationem in alio casu Sanctissimi D.N. a cuius mēte pendet tota ista materia & Rota alias eandem opinionem complexa fuit quæ est etiam multum æqua & ex ea euitantur multa absurda.

3 Non obstat quod Ioannes ex sua culpa propter suspensionem non perceperit distributiones, quia pensionarius habet duplicem viam, potest enim dirigere actiones suas contra excommunicatum vel suspensum quia ex sua culpa non potuit inseruire, & lucrari distributiones vt per Giga. de pension. quęst. Sexagesima quarta, & similiter non habeat obligatas & hypothecatas distributiones quotidianas, potest agere contra Capitulum a quo sunt perceptæ pro solutione pensionis.

R. P. D. MANZANEDO.

Forolivien. Beneficij. Veneris 22. Aprilis. 1603.

ARGVMENTVM.

Plures adducuntur casus, quibus remissoria debet concedi.

SVMMARIVM.

Remissoria conceditur in prima instantia facta obligatione de stando vnica. nu. 1.
Verisimilitudo præsumpta a iure sufficit pro fumo ad obtinendam remissoriam. nu. 1.
Nemo præsumitur iactare suum. nu. 1.
Remissoria datur vbi articuli sunt releuantes. nu. 2.
Remissoria datur cessante calumnia. nu. 2.
Remissoriæ concessio in ciuilibus plurimum pendet ab arbitrio iudicis. nu. 2.

DECISIO CXXXIV.

1 Domini censuere Remissoriam concedendā esse Domino Stephano, licet simus in prima instantia, Cum ipse se obligauerit de stando vnicæ sententiæ, ex Verall. decis. 57. par. 3. Tū quia quamuis de fumo non constet ex Depositione Testium saltem nulliter examinatorum, satis de illo constare dicitur ex verisimilitudine præsumpta a iure, vt fuit dictum in vna Calaguritana de Nagera 7. Maij. 1590. coram Orano, quæ verisimilitudo in hoc casu resultat ex permutatione a D. Stephano facta de alio Beneficio Sancti Petri Aquilanæ Diœcesis pro isto Beneficio Sancti Francisci consequendo, quod non est credendum fuisse, nisi istud Beneficium esset valoris in permutatione expressi, cum nemo præsumatur iactare suum, ad l. cum de indebito. ff. de Probation. Bald. in l. fin. C. de dot. promiss. cum similib.

2 Tum quia articuli circa d. valorem sunt releuantes, ex quo intrat Remissoria ex Verall. decis. 66. & 68. par. 3. Cæs. de Graff. decis. 1. num. 5. & decis. 2. de dilation. eod. tit. decis. 647. num. 3. par. 3. diuers. Mohed. decis. 5. de probat. n. fin. facit l. ad probationem seruitutis cum ibi notatis. C. de probat. tum quia ex supradictis cessat calumniæ præsumptio. Vnde remissoria venit concedenda, Cassad. decis. 3. de dilat. potissime cum in remissoria concedenda in ciuilibus plurimum arbitrio iudicis committi assueuerit ad Clement. vnic. de offic. deleg. l. 2. §. fin. C. vt int. cerr. temp. crim. quæst. term. ibi iudicium debet esse diligentia.

R. P. D. MANZANEDO.

Taurinen. Decimarum. Veneris 22. Aprilis. 1605.

ARGVMENTVM.

Parochus habet assistentiam iuris communis pro percipiendis decimis ex prædijs existentibus intra suam parochiam, & contrarium asserenti incumbit onus probandi.

SVMMARIVM

Habes in Argumento.

DECISIO CXXXV.

IN hoc dubio tantum respicienti ius Parochi ad Decimas de prædijs in sua parochia existẽtibus, Domini dixerunt parocho ius commune assistere ad dictas decimas percipiendas, ex c. cum contingat. c. cum in tua. de decim. c. fin. de paroch. c. ad decimas de restit. spoliat. in 6. & vtrobique Doctores, tenet Ioan. Andr. in d. c. cum in tua. nu. 3. & ibi Butr. nu. 3. qui etiam idem affirmat in d. c. cum contingat. nu. 2. & 8. Abb. in c. conquerente. nu. 2. vers. duodecimo, & nu. 6. vers. in glossa in verbo quartam. de offic. ordinar. Rebuff. in tract. de decim. quæst. 7. num. 4. ex quo sequitur parochum non teneri aliter probare decimas sibi competere quin onus huius probationis incumbere contrarium asserenti & ius commune cõtra se habenti ex d. c. ad decimas, & c. 1. de præscript. in 6. idem Rebuf. in suo tractat. de congr. port. nu. 107. cum sequentib. quod si pars aduersa nẽpe eleemosynarius prætendit prædictas decimas aliquo iure sibi competere, illo exhibito Domini videbunt.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Zamoren. Beneficij. Mercurij 27. Aprilis. 1605.

ARGVMENTVM.

Sequestrum in causa beneficiali semel appositum durat vsque ad finem litis nec potest per iudicem reuocari etiam ad instantiam eius, qui sequestrum apponi obtinuit, quando tertius post sequestrum venit ad causam & alij adducuntur casus in quibus est locus sequestro.

SVMMARIVM.

Præsentatio facta lite pendente est attentata. nu. 1.
Sequestrum in causa beneficiali postquam est appositum durat vsque ad finem litis, etiamsi possessor obtineat vnam sententiam. num. 1.
Sequestrum debet renouari vbi lite pendente fuit violatum. num. 2.
Sequestrum non potest per iudicem reuocari etiam ad instantiam illius, qui sequestrum apponi obtinuit quando post sequestrum tertius venit ad causam. nu. 3.
Sequestro est locus vbi recuperatio fructuum esset difficilior. nu. 3.
Sequestrum in beneficio vacante facilius apponitur, ex quo nemini fit præiudicium. nu. 4.

DECISIO CXXXVI.

INtroducta lite coram ordinario super beneficio de iure patronatus vacante in parochiali Ecclesia de Morales Zamoren. Diœc. Inter Antonium de Ocampo, Isidorum de las Cueuas, & Hieronymũ de los Rios a diuersis prętensis patronis præsentatos, Obijt Antonius, & in eius locum præsentatus a Ludouico vnus ex prætensis patronis Martinus de Viuar fuit immissus in possessionem dicti Beneficij ab ordinario. Quamobrem pro parte dictorum Isidori, & Hieronymi fuit appellatum, & causa commissa in Rota, a qua resolutum fuit, præsentationem fuisse attentatam, & possessionem sequestrandam coram bo. me. R. P. D. Orano. Qui propterea sequestrum apposuit, Martinus appellauit, & Causa commissa Illustrissimo D. Cardinali Seraphino nulla facta mentione de Hieronymo, fuit lata sententia in fauorem Isidori cui Martinus post appellationem interpositam cessit omne ius suum, & concordia inter eos inita, & Isidorus cępit possessionem beneficij. Rebus sic stantibus Hieronymus cessit iuri sibi competenti in fauorem Petri Lasanti qui venit ad causam, & pẽdente lite coram Illustrissimo D. Cardinali Pamphilio obijt Isidorus, & in eius locum a D. Ludouico præsentatus Philippus de Ocampo fuit immissus ab Ordinario in dicti beneficij possessionem non obstante appellatione dicti Petri, & causa commissa eidem Illustrissimo Pãphilio, in cuius locum suffectus sum. Obijt Philippus, Vnde instante Petro pro appositione sequestri, fuit dubitatum, An sit reuocandum sequestrum, seu de nouo opponẽdum in casu & ad effectum de quo agitur.

1 Et Domini vno consensu resoluerunt affirmatiue. Primo, quia sequestrum a principio fuit recte appositum, cum præsentatio facta de persona Martini lite pendente esset attentata. Sarnen. in reg. de subrog. q. 13. Et est decis. in hac causa coram bo. mem. R. P. D. Orano, Veneris. 30. Maij 1586. Et in causa beneficiali, postquam sequestrum fuit appositum durat vsque ad finem litis. Clem. 1. de seque. poss. & fruct. Ita vt quamuis possessor obtineat pro se vnam sententiã, nihilominus firmum est remanendum sequestrum.

Put.

Put.decis.133.nu.1.& decis.305.nu.2.lib.1.

2 Secundo quia licet duo ex litigantibus concordauerint, tamen cum adesset Hieronymus tertius collitigans,& sic lite pendente violatio illa sequestri fuit attentata,& ideo intrat renouatio illius. Caputaqu. decis.151.& 157.par.3.Mohed.decis.1.num.3.de sequestr.post Castad.decis.3.num.7.vt lit.pend. & magis in specie in his terminis allegabatur decis. Guidob.120. vt lit. pend. incipit voluerunt in vna Baronen.

3 Tertio quia, si hoc casu iudex non potuisset relaxare sequestrum appositum etiam de consensu illius ad cuius instantiam fuerat appositum,Caputaq. decis.101.& 160. part. 3. multo minus partes authoritate propria id potuerunt, l. qui iurisdictioni ff.de iurisd. omn. iud. l. 1. C. ne quis in sua causa. Accedat, quia si secus fieret recuperatio fructuum esset difficilis, quo casu intrat appositio sequestri.Put. decis.150.nu.3.lib.1.& decis.246.nu.3.par.3.Rot.decis.13.nu.3.part.2.diuers.

4 Postremo etiam de nouo videbatur DD. sequestrum apponendum ex quo possessio beneficij est vacans,& Petrus iuste timet de aliqua præsentatione lite pendente, & intrusione vt factum fuit a Martino, & Philippo,nam vacante beneficio, facilius apponitur sequestrum,quia nemini fit præiudicium. c. cum vos,de offic.ordin.& cum sequestratio departium voluntate semper sit licita Bart.in l. interesse.nu.2.ff.de acquir.possess.Bald.in l.vnic. post num.3.C. de prohib. seq.pec.Card.in Clem.1.num.17.q.de seq.pos. & non adsit alia pars,nec alius de præsenti qui prætēdebat interesse.Res omni dubio visa est carere.

REVERENDISSIMO P. D. LVGDVNEN.

Mediolanen. de Brioschis.Veneris 22.Aprilis.1605.

ARGVMENTVM.

Emptor sequuta venditione agit ad rem venditam,& vbi venditor non vult recipere pretium potest illud deponere. Et plura de interpretatione sententiæ.

SVMMARIVM.

Contractus de conuentione legem accipiunt.nu.1.

Emptor sequuta venditione ad rem venditam agere potest.num.1.

Deposito est locus vbi creditor solutionem recipere recusat.num.1.

Sententia recipit interpretationem prout iuris est, & ne partibus præiudicet.nu.2.

Sententia debet intelligi secundum naturam contractus cuius occasione fuit probata.nu.2.

Melioramenta vbi non sunt liquida sufficit cautio de illis reficiendis vsque ad quamcumque summam.nu.3.

DECISIO CXXXVII.

1 PRæpositus, & fratres Sanctæ Mariæ de Biarda Ciuitatis Mediolanen. Ordinis Humiliatorū de anno 1515. inuestiuerunt Iacobum Brioschum,& Christoforum Scazosium de bonis de quibus agitur titulo locationis, & fictus liuellarij ad annos nouem,& deinceps ad patrium libitum,cum pactis quod conductores tenerentur intra quatuor mēses emere nouem ex decem partibus directi dominij illorum bonorum,eoque nomine Præposito,& fratribus soluere libras 4667. quas nouem partes dictis Prępositio & fratribus redimere eodē librarum 4667. pretio liceret intra nouennium,vel deinceps, & elapso nouennio bonis non retro emptis ijsdem conditionibus reconductæ censerentur quousque locatores ea redemissent. Additum fuit quod si locatoribus bona redimere volentibus,conductores prædictam summam recipere recusarent, eo casu facto illius deposito retrouenditio haberetur pro facta absque aliquo iudicis decreto ac si fieret per publicum Instrumentum. Itē vt locatores redimere volentes dictis libris 4667.alias libras 423.addere,tenerentur pro melioramentis quæ iam eo tempore,quo contractus hic celebrabatur,conductores fecerant in hæc bona,& præterea præstarent omnia alia melioramenta,quæ deinceps fieri contingeret, sic tamen vt aliarum 200. librarum summam non excederent, & in fine Instrumenti appositæ fuerunt clausulæ de intrando in bona,& capienda eorum possessione propria authoritate,& aliæ similes.Ijs pactis conuentis emptio sequuta est,& solutio librarum 4667. fuit facta a conductoribus,cessitque in commodum locatorum, qui nec elapso nouennio, neque deinceps bona redimerent, quin mutatis sæpius Præpositis,tandem suppresso penitus ordine Humiliatorum hæc Sanctæ Mariæ Præpositura bon.mem.Cardinalis Sancti Sixti fuit commendata,qui anno 1579. coram Vicario Mediolani in vim dicti pacti de retrouendendo introduxit iudicium recuperationis dictorum bonorum, & citatis Brioschis eisque recusantibus recipere, deposuit prędictas libras 4667.vt Brioschis consignarentur facta per eos relaxatione possessionis dictorum bonorum, & quia Brioschi pactum de redimendo præscriptum esse dicebant, post longam causæ discussionem, tandem circa finem anni 1583. Vicarius Mediolanen. sua sententia aduersus eam præscriptionem Cardinalem restituit, factoque decreto,vt depositæ pecuniæ Brioschis consignarentur, relaxauit mandatum de illis expellendis a possessione dictorum bonorum, ita tamen vt amoueri non possent nisi prius per Cardinalem solutis omnibus melioramentis in exequutione liquidandis,a quo Decreto cum Brioschi non appellassent, & sæpius fuissent citati ad docendum de melioramentis, & ad alia quædam in exequutione decreti.

decreti. Interim per obitum dictæ bo. me. Cardinalis Sancti Sixti, Illustrissimus Cardinalis Montaltus de dicta præpositura prouisus fuit, eiusque nomine inhętrendo deposito antea facto, denuo fuit petitum, vt ad exequutionem dicti decreti deueniretur quod vt facilius procederet pro parte dicti Illustriss. Cardinalis oblatæ fuerunt libræ 423. in Instrumento enunciatæ, & propterea aliæ 200. quam ad summam & non vltra conductoribus melioramēta facere erat concessum, & nihilominus ad maiorem, & supra abūdantem cautelam pro melioramentis maior summa oblata est, si debita probaretur inde causa, Notario oblatas summas recipere recusante illarum depositū Cardinalis nomine factum est penes argentarium quendam Mediolani commorantem, qui etiam fideiussionem præstitit de maiore summa soluenda, quatenus opus esset, tandemq; multis terminis Brioschis præfixis, cumque illi sæpius auditi, sæpius causę expeditionem differri obtinuissent, neque tamen interim aliquid probassent, iudex parte citata, de voto congregationis stante fideiussione præstita pro parte Illustrissimi Commendatarij, & alijs de quibus supra, relaxauit mandatum de immittendo Cardinalem & expellendo Brioschos, a quo Decreto, cum Brioschi appellassent, & iudex appellationē reiecisset quoad effectum suspēsiuum, pro parte Cardinalis capta fuit possessio, interim Brioschi causam appellationis in Rota committi procurarunt, quam tamen subito desertam, cum prosequi negligerent, ipse Cardinalis eā denuo committi obtinuit cum clausula sine præiudicio legitimæ exequutionis, & Brioschis per cōtradictas citatis, & non comparentibus illo tantū Commendatario Informante, Rota possessionem bonorū nomine dicti Illustrissimi D. Cardinalis Commendatarij captam attentatam fuisse censuit, quare cum illa abdicata Idem Illustrissimus D. Commendatarius peteret in legitimam & iustam possessionem immitti, dubio dato, an sit confirmandum mandatum de associando Illustrissimo D. Commendatario, vel saltē de nouo concordandum in casu de quo agitur. Domini dilata inspectione super eo, an hoc casu via exequutiua competat, vel tantum via actionis ordinaria, interim hodie statuerunt Cardinalem Commendatarium adimpleuisse pro parte sua, & posse redimere. Nam cum ex conuentione legem contractus accipiant l. 1. §. si conuenerit. ff. depositi. & hoc casu cōuenta sit retrouenditio emptores ad eam tenentur, & venditor ad rem venditam siue reuenditum agere potest l. Iulianus. §. offerri. de act. empt. Anchar. consil. 331. & alij per Tiraq. de retract. lignag. glos. 17. nu. 3. & ex deducta facti serie Cardinalem impleuisse cōstat cum aduersarijs recusantibus summas oblatas recipere eas deposuerit ex pacto conuento, Neque etiā iure communi ad amplius teneretur l. acceptam C. de vsur. Ideoque associatio denegari non potuit. Bal. in l. vnic. num. 5. & ibi Salicet. C. ne in vna eadē causa lic. ter. prouoc.

2 Neque obstat quod iudex mandauerit per Cardinalem refici omnia melioramenta, antequam Brioschi expellerentur, quia id videtur intelligendum de melioramentis ad quorum refectionem Ecclesia tenebatur. Sententia enim interpretationem debet recipere prout iuris est, & ita ne partib. præiudicet. Aym. consl. 188. num. 8. & secundum naturam contractus cuius occasione fuit prolata Bald. & alij relati per Aym. d. consl. sub num. 2. ex pacto autem non tenebatur Ecclesia vltra libras 200. quæ apud argentarium fuerunt depositatæ.

3 Et quamuis etiam intelligenda sententia esset de melioramentis vltra prædictam summam, tamen ex quo non sunt liquida, sufficit cautio per Cardinalem præstita de illis reficiendis vsque ad quamcumque debitam summā not. in l. 4. §. ait Prætor. ff. de re iud. & est decisio Put. expressa 471. num. 5. lib. 2. Maxime cum Brioschis ad probanda huiusmodi melioramenta plures termini frustra præfixi fuerint. An autem obstet Cardinali præscriptio, Domini reseruarunt separatim videndum.

R. P. D. MANZANEDO.

Burgen. Praeeminentiarum. Veneris 3. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Negligentia procuratoris in non appellando an sit iusta causa restitutionis in integrum, & an pēdente causa restitutionis in integrum debeat fieri exequutio, & quando exequutio dicatur cępta.

SVMMARIVM.

Negligentia procuratoris in non appellando nō facit quominus sententia transeat in iudicatum, nu. 1. vbi quod talis negligentia nec etiam iustam causam restitutionis præbet.

Sententia non debet exequi pendente causa restitutionis in integrum. num. 2.

Fallit quando restitutio in integrum fuit commissa prout de iure, & ante commissionem iam erat cępta exequutio, nu. 2.

Exequutio dicitur cępta, quando fuerunt decreta literæ exequutoriales. num. 2.

Restitutio in integrum non retardat exequutionem iam cęptam. num. 2.

Sententiæ approbatio resultat ex acceptatione, & paritione exequutorialium. nu. 3.

Exequutio sententiæ latæ super incorporalibus fit per solam præstationem patientiæ. num. 3.

DE-

DECISIO CXXXVIII.

1 LEgitimo procuratore citato, & non appellante a sententia lata illa transit in rem iudicatã absque eo quod procuratoris negligentia, dolo tamen excluso aliquomodo obstare possit, nec restitutionis causam iustã talis negligentia præbet. Imputet namque sibi, qui negligentem procuratorem constituit ex Rota 27. de appellat. in nou. Cassad. decis. 5. de appellat. decis. 459. parte 5. lib. 3. diuers. num. 2. Vnde ex hoc capite Domini portionarij iuuari non valent.

2 Minus illis suffragatur causam restitutionis in integrum esse commissam qua pendente nõ debeat ad exequutionem dictæ sententiæ procedi, siquidem dicta commissa fuit cum clausula prout de iure. Vnde cum antequam dicta commissio restitutionis concederetur literæ exequutoriales prædictæ sententiæ & rei iudicatæ fuerint decretæ ex quo illarum exequutio censetur cępta vt tenet Rota, & fuit dictum in vna Carthaginen. Decanatus 16. Decembris 1587. coram bo. me. Bubalo. quin & prædictæ literæ exequutoriales fuerunt in partibus intimatæ dictis portionarijs, personaliter, antequam causa restitutionis committeretur, ex quo cum prædicta commissio inuenerit dictam exequutionem iam cęptam non potest illam retardare ex notatis a Rip. in l. 4. §. condemnatum. num. 50. vers. aliquando petitur restitutio. ff. de re iudicat. tenet Alex. cons. 225. num. 6. lib. 6. Paul. de Castr. licet loquatur de nullitate, in authentica quæ supplicatio. num. 3. vers. vel dic melius. C. de precibus. imperat. offeren. Put. decis. 285. lib. 2. & de restit. in integr. decis. 10. Cęs. de Grass. decis. 1. numer. 14. de restit. in integr. Faciunt notata a Bart. Socin. consil. 78. num. 4. in fin. vol. 3. & a Lancellot. de attentat. 2. parte cap. 18. de attentat. restit. in integr. pend. num. 131.

3 Quæ fortius procedunt in casu nostro, quo non solum literæ exequutoriales fuerunt intimatæ dimidijs portionarijs personaliter, & insimul cõgregatis, quin ipsi dictis literis se paratos obedire obtulerunt, posteaque retento termino ad respondendum dixerũt, quod parebant & acceptabant sententiam dictasque literas exequutoriales, erantque parati omnia in eis contenta adimplere, ex quibus resultat prædicta sententia expressa approbatio adnotat per Corn. consil. 256. num. 6. vol. 1. & Gozadin. cons. 98. nu. 19. quin vt per Informantes notatur, non solum cępta, quin & finita fuerat dicta exequutio ex eo, quod sumus in iuribus incorporalibus, & portionarij se obtulerunt paratos ad implere omnia contenta in sententia ex quo patientiam probauerũt Capitulo quo ad præeminentias controuersas, & in sententia contentas, ad notata per Abbat. num. 7. & Butr. num. 12. in c. final. de iudic. & per Innocent. in c. cum nostris. num. 5. de concess. præben. & per Bart. in l. si prius. ff. de oper. nou. nunciat. & in l. a quo. ff. de damn. infect. & per Cassad. decis. 7. num. 2. vers. quarto facit. de caus. possess. & propriet. quæ magis indubitanter procedunt ex resolutione Rotæ hac eadem die facta coram D. Coccino in causa prædictæ restitutionis, in qua Domini dixerunt obstare transactionem ad effectum restitutionis.

R. P. D. MANZANEDO.

Tudertina Dotium. Lunæ 6. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Liber Rationum alicuius priuati non probat ad fauorem scribentis, etiam si fuerit scriptus a suo officiali.

SVMMARIVM

Scriptura priuata, & domestica non probat. nu. 1.
Scripturam priuatam admittere in fauorem scribentis esses calumniosum. nu. 2.
Relatum ad id quod non apparet nullius est momenti. numero 3.
Referentis nulla est virtus nisi appareat quanta, & qualis sit virtus termini ad quem fit relatio. nu. 3.
Instrumentum faciens mentionem de alio non probat, nisi relato exhibito. nu. 3.
Actum faciens per alium, videtur facere per se ipsum. num. 4.
Notario scribenti vt priuatæ personæ non creditur. nu. 5
Scriptura priuata probat ad fauorem scribentis si aliquibus adminiculis iuuetur. num. 6.

DECISIO CXXXIX.

1 STante nota siue memoria scripta in quodam libro D. Alexandri notata a quodam ipsius facto re qua asseritur soluta fuisse Scuta 550. monetę. D. Attilio de ordine & mandato d. D. Alexandri in banco Vbertinorum, in qua adictis Vbertinis dicta Scuta ĩ pecunia numerata dictus Attilius habuit ad computum debiti quo tenetur D. Panthasileæ vxori dicti Attilij virtute laudi facti ab Illustriss. Cardinalibus Sfortia, & Cesis, prout apparet in dicto banco lib. 2. signato I. facie 175. fuit dubitatum an ex prædicta nota aut memoria constet de solutione dictæ partitæ Scutorum 550. & Domini dixerũt non constare cum prædicta nota sit quædam domestica, & priuata scriptura ipsius Alexandri, quæ iuxta iuris regulas nihil probat, ex l. instrumenta l. rationes l. exemplo. C. de probat. l. inter Chartulas. C. de cõuen. fisci debit. li. 10. l. nuda. ff. de donat. & vtrobique Scribentes & Bald. in rubr. C. de fid. instrum. num. 69. Aym. de antiq. par. 1. §. viso de verbis. nu. 6.

2 Et licet intelligamus iura in dicta l. instrumenta & d. l. exemplo prout illa intelligunt Paul. Bald. & Sa licet.

licet. in d.l. instrumenta.num.1. nempe quod d. lex instrumenta loquatur in scriptura priuata debitoris contra quem agitur, text. vero in d. l. exemplo procedat in scriptura priuata creditoris, vt non faciat fidem pro se, vtcumque sit omnia hæc iura, velut scripturam priuatam non probare ad fauorem scribentis, vt colligitur ex dict. l. exemplo. & dict. l. inter chartulas. vbi dicitur perniciosum esse iniquum & vanum, quin & calumniæ aditus pateret si tali priuatæ scripturę in fauorem scribentis fides adhiberetur.

3 Quæ confirmantur ex eo quod in dicta notá sit relatio ad dictum bancum, ibi come appare in ditto bãco, sed sic est quod perquisitis dictis partitis in bancho a Notario & prout ipse affirmat summa cum diligentia non fuerunt repertæ, vnde cum non constet in bancho relato de dictis partitis sequitur nullatenus esse standum dictæ notæ referenti, cum relatum ad id quod non apparet nullius sit momenti. ad gloss. in ver bis græcis c. vt veterum. distinctione 9. glossa penultima, in c. si Romanorum 19. distinctione. nulla namque virtus est referentis, nisi appareat quanta & qualis sit virtus termini ad quem fit relatio. l. in testamento. ff. de condit. & demõstr. notat Roland. a Val. consil. 8. nu. 20. & 21 vol. 3. faciunt notata a Dec. in authent. si quis, in aliquo. C. de eden. circa instrumẽtum faciens mentionem de alio quod non probet relato non exhibito tum quia in dicta nota asseritur dictam partitam esse solutam in dicto banco de ordine & mandato D. Alexandri, & cum de d. ordine seu mãdato non constet non creditur de illo asserenti ex notatis a Put. decis. 289. lib. 1. & a Veral. decis. 157. nu. 5. par. 3. & a Dec. vbi supra, dicto. nu. 51. & cons. 457. num. 2.

4 Quibus non obstat huiusmodi scripturam nõ fuisse confectam a Domino Alexandro, sed ab ipsius factore, cum idem sit prout notat glos. 1. in d. l. instrumẽta. exponens instrumẽta domestica id est priuata nõ a tabellione facta sed a confitẽte siue ab alio, & cum sit scripta a factore pro eo habetur ac si scripta esset & ab ipso Domino. Crauet. in consil. 815. nu. 14.

5 Non obstat dictum factorem esse Notarium cum hanc memoriam siue notam non tanquam Notarius scripserit, quo casu scriptura est priuata licet a Notario fuerit scripta. notat Bald. in l. scripturas. nu. 7. C. qui potior. in pig. habeantur, & in c. 2. n. 5. vers. sed pone quod vnus de fide instrument. & in c. cum a nobis nu. final. de testib. Felin. d. c. 2. nu. 4. versic. quarta declaratio. faciunt notata a Purpurat. consil. 462. numero 2.

6 Et licet alias iuxta aliquorum opinionem per tex. in d. l. instrumenta scriptura faciat fidem ad fauorem scribentis si alijs adminiculis adiuuetur, cum talia adminicula non adsint in nostro casu ideo non est in hoc vlterius insistendum. Minus agendum videtur in præsenti de vltimo motiuo Domini Panthasileæ nempe solutionem contentam in d. nota non fuisse factam ipsi creditrici, nec alicui de eius ordine seu mandato cum restet resolutum ex supradictis de prædicta solutione ex dicta nota non constare.

R. P. D. MANZANEDO.

Ianuen. Census. Veneris 17. *Iunij.* 1605.

ARGVMENTVM.

Constitutus in quasi possessione exigẽdi fructus census debet manuteneri, non obstante exceptione simulationis contractus, quæ non impedit lite pendente.

SVMMARIVM.

Possessionem exigendi habens ante motam litem debet in ea manuteneri. nu. 1.

Probatio fidem per confessionem partis superat omne genus probationis. num. 1.

Exceptio simulationis contractus non impedit manutentionem durante lite. nu. 2.

Solutione vna denegata si prima fuerit facta debet concedi manutentio, quia in incorporalibus non obstante vnica denegatione solutionis, retinetur ciuilis possessio num. 3.

Sententia, a qua appellatur, effectus est suspensus. nu. 4.

DECISIO CXL.

1 Domini censuere Dominum Antonium esse manutenendum in quasi possessione exigendi pensiones census de quo agitur, cũ de dicta illius quasi possessione ante motam litem cõstet, ad textum in §. sed hodie instit. de interdict. l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possidet. Bart. in l. ait Prætor. §. quod ait. num. 2. & nu. 14. ff. eodem Couar. pract. c. 17. num. 3. Veral. decis. 200. part. 2. sed sic est quod de dicta quasi possessione Domini Antonij cõstat ex confessione Hieronymi partis aduersæ, qui in iudicio petijt ex eo quod hic census fuerat declaratus fictus, & simulatus Dominum Antonium cogi ad sibi restituenda Scuta sexaginta auri, quæ ab ipso indebite habuit vigore huius census vt ex scriptura publica, quam exhibuit, constare dixit, & probatio per confessionem partis omne genus probationis superat ad text. in l. final. C. de non numer. pecun. l. cum te. C. de transaction. l. debitores. ff. de iudic. Veral. decis. 107. nu. 2. par. 3. Crauet. cons. 217. nu 9.

2 Non obstat exceptio simulationis contractus quæ respicit defectum tituli & non impedit manutentionem durante lite ex Ferret. cons. 7. nu. 3. & 4. & fuit dictum in vna Romana census coram Robusterio 8. Februarij 1577. vbi plures, pro hac sententia adducit, quæ est qq. parte 1. diuers.

3 Minus obstat quod Antonio solutio pensionũ fuerit denegata, quia cum semel fuerit in possessione etiã si dicta

si dicta solutio illi denegetur, potest possessor in istis incorporalibus retinere ciuilem possessionem, & petere manutentionem durante lite, ex Fabr. in §. retinendæ. nu. 22. instit. de interdict. & Salic. in l. 1. nu. 7. C. vti possidet. & Marant. de ordine iudic. par. 4. distinct. 7. nu. 20. & pluribus citatis fuit dictum in supradicta decisione coram Robusterio.

4 Vltimo non obstat sententia, qua hic contractus declaratur simulatus cum ab ipsa fuerit appellatum, ex quo istius effectus fuit suspensus, & per rescriptũ Sanctissimi qui commisit causam in Rota sine præiudicio solutionis census. & facit decisio Ispalen. pensionis 6. Aprilis 1576. coram bo. me. Grassis & illa Venetiarum Census 22. Martij 1596. coram Illustrissimo Arrigonio.

REVERENDISSIMO P. D. LVGDVNEN.

Viglenanen. Iuris patronatus. Veneris 17. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Recusationi iudicij renunciatum censetur per reditum ad eundem iudicem. Item sententia lata in petitorio post suspensionem illius est nulla.

SVMMARIVM.

Sententia lata post inhibitionem alterius iudicis est nulla & attentata. nu. 1.
Recusans iudicem potest coram eo redire, si nondum causa fuit coram alio iudice introducta. num. 1.
Recusationi iudicis renunciasse censetur qui rediit ad forum recusatum. nu. 2.
Sententia lata in petitorio illo suspenso est nulla ex defectu iurisdictionis. num. 2. vbi etiam si sit lata in possessorio, & in petitorio.
Citatio ad sententiam debet esse specialis. nu. 3.
Sententia confirmans sententiam nullam, nulla est. numero 4.

DECISIO CXLI.

1 Rouescala tulit sententiam suam post inhibitionem emanatam a Vicario Papiens. & ab Auditore Cameræ, ideoque attentata fuit & nulla. c. non solum. de appell. in 6. Rot. decis. 20. de appell. in nou. cum vulgar. Neque obstat quod Vicarius Papien. fuerat recusatus, & per eius recusationẽ causa commissa Rouescala, Nam illius Vicarij recusati persona fuerat mutata, & sic cessante causa suspicionis Balista, qui Rouescala causam obtinuerat cõmitti adiuit nouum Vicarium, & coram eo introduxit causam antequam Rouescala præsentasset rescriptum, quod facere potuit, Hostien. in c. ex cõquestione. col. 2. in princ. vers. Tu vero dicas, & ibi Abb. nu. 10. de restit. spol. Felyn. in rubr. de rescript. num. 3.

2 Itaque per nõ vsum rescripti, & per reditum ad forum recusatum post recusationem Balista censetur renunciasse recusationi, & rescripto occasione eius obtẽto, & per consequens Rouescala vigore dicti rescripti procedere nõ potuit, maxime post emanatam ab illo nouo Vicario Inhibitionem, & etiam ab A. C. corã quo causa fuerat per appellationem introducta, fuit etiam nulla prædicta sententia, quia lata in petitorio pro parte suspenso, & sic sine iurisdictione. Rot. decis. vlt. de testibus in nouis Put. decis. 171. nu. 1. lib. 1. & licet lata sit super possessorio & petitorio, tamen in totum nulla est Caputaqu. decis. 143. par. 3.

3 Proponebatur etiam per Informantes tertia nullitas ex defectu citationis ad sententiam, quia licet citatio præcesserat, tamen non fuerat dictum ad sentẽtiam, ex glos. in c. cũ contumacia in verbo respondeat de hære t. in 6.

4 Sententia autem Vicarij Casalensis fuit etiam nulla, vtpote lata super petitorio durante adhuc petitorij suspensione, præter quod cum esset confirmatoria illius Rouescalæ quæ nulla erat & attentata, deficiebat illius fundamẽtum l. egi tecum 26. de except. Rota decis. 10. de præben. in antq. Itaque fuit conclusum vna tantum parte Informante sententias esse Informandas ex Capite nullitatis, ex quo si non sufficit Informantibus sententiæ reuocatio, Domini dixerunt videndum fore particulariter de iniustitia.

R. P. D. MANZANEDO.

Hipporreglen. Canonicatus, & Præbendæ, Lunæ 17. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Ex Summarijs sume argumentum.

SVMMARIVM.

Clausula, Parito literis in forma Breuis, apposita in commissione operatur, vt iudici non censeatur data iurisdictio nisi prius de dicta paritione constiterit. nu. 1.
Adimplere quis dicitur adimplenda, quando per ipsum non stetit quin adimpleretur nu. 2.
Optandi pinguiores præbendas consuetudo non habet locum in reseruatis. num. 3. & 4.
Decretum irritans in reseruationibus appositum inficit titulum, & possessionem. nu. 4.
Papa reuocando ea quæ sunt iuris positiui, dicitur illa reuocare, vt ex tunc. nu. 4. in fine.

DECISIO CXLII.

1 Cum hæc causa fuerit commissa cum clausula, Parito literis in forma Breuis, antequam ad causæ merita deueniatur, necesse est de paritione literarum constare, alias non adesset iurisdi-

ctio, quæ videtur concessa sub conditione, si prius de dicta paritione constiterit, & non alias ex notatis a Paris. consilio 45. numero quinto, & sexto, libro quarto, & a Puteo decisione 429. libro primo, & fuit dictum in vna Compostellana Parochialis 16. Decembris 1596. coram bon. mem. Orano. Vnde de adductis a Capitulo, respicientibus merita causæ principalis, non est, vt quid modo agatur. quin tantum de dicta paritione, de qua non sufficienter constare Domini censuere, cum Dominus Iulius Cæsar fuerit prouisus a Sanctissimo de Canonicatu, & præbenda omnium Sanctorum. Et licet de Canonicatu ei fuerit tradita Possessio, nihilominus de dicta Præbenda Capitulum semper recusauit illi possessionem dare. Vnde cum talis Possessio a Capitulo sit præstanda, ex Cassador. decisione octaua, de caus. possessionis, & proprietatis, & notatis ab Innocentio, Ioanne Andrea, & Butrio in cap. in literis. de restitution. Spoliator. Sequitur euidenter Capitulum dictis literis, quo ad traditionem possessionis dictę Prębendæ nullatenus paruisse, etiamsi Ioannes Gromis, qui illam antea optauerat in Capitulo illam dimiserit, & declarauerit intendere existere in possessione suæ antiquæ præbendæ d. Rotundę, ex quo magis deprehenditur inobedientia, & contumacia Capituli in non parendo dictis literis.

2 Secundo constat Capitulum recusare admittere d. Iulium Cæsarem ad librum datæ, & participationem Distributionum, & sic de dicti Capituli euidenti non paritione. Quibus non obstat dictum Iulium Cesarem ex forma statutorum dictę Ecclesiæ non fecisse septimanam probationis, cum ex actis constet Iulium Cæsarem, non semel Capitulum interpellasse pro dicta hebdomada sibi assignanda, seque paratum obtulisse implemento dictorum statutorum quod per Capitulum recusatum fuit. Vnde cum per ipsum Iulium Cæsarem non steterit, illi imputari non debet, quin habendus est in præiudicium Capituli ac si dicta statuta impleuisset, ad regulam vulgarem in c. cum non stat per eum. de reg. iur. in sexto c. iure ciuili. de condit. & demonstrat.

3 Et licet ex prædictis non esset in præsenti curandum de adductis a Capitulo circa cõsuetudinem optandi pinguiores præbẽdas in dicta Ecclesia, & quod tempore gratiæ Apostolicæ etiam dicta præbenda omnium Sãctorum erat optata, cum hæc omnia, non ad articulum præsentem, solam paritionem literarum Apostolicarum respicientem, sed ad merita causæ principalis concernant: Nihilominus ad maiorem abundantiam dicimus, quod stante vacatione huius Canonicatus & præbendę de Mense Ianuarij Sanctissimo per regulam octauam reseruati cessat talis optio, quæ in reseruatis non habet locum, ex text. in c. final. §. in pręb endis. de consuet. in sexto. vbi Franch. num. 6. & Ancharan. numero primo. Gemin. consilio 30. a numero quinto, vsque ad 9. Cassad. decisione quarta, de concess. præb. nu. 1. Simonet. tract. de reseruat. quæstion. 45.

4 Potissime cum eadem regula octaui expresse excludat dictam consuetudinem optandi pinguiores præbendas in vers. ac consuetudines etiam immemorabiles optandi &c. cum decreto irritanti, quod in reseruationibus appositum inficit titulum, & possessionem, ex Cassad. decis. prima, de caus. possess. & propriet. Rota in nou. decis. tertia, de restit. spoliat. numero 1. Simonet. vbi supra quæstione quadragesima, in princip. per text. in c. vt nostram. de appellat. c. si eo tempore. de appellat. in sexto, quia & tale decretum irritans habet oculos retro ita, vt operetur nullitatem ab ipso initio. Cassad. super reg. decis. 12. numero quarto & quinto. Sarnens in regula de Annal. quæstione quinta, numero final. & fuit dictum in vna Aquilana Prioratus. Secunda Iunij 1581. coram bon. mem. Cantuccio, quæ est 149. numero secundo, parte secunda diuers. Vbi redditur ratio, quia Papa reuocando ea quæ iuris positiui sunt, reuocat illa, vt ex tunc, gloss communiter approbata in Clementina prima in verb. pro infectis. de immunitat. Ecclesiarum. Vnde excluditur fundamentum Capituli quod tempore dicta gratiæ iam optio processerat.

REVERENDISS. P. DOMINO MANZANEDO.

Carthaginen. Translationis Pensionis. Die 19. Iunij. 1606.

ARGVMENTVM.

Pensio vt possit transferri requiritur specialis facultas, & debet dicta facultas executori præsentari, & ad probandam pręsentationem non statur dicto executoris, nisi actus pręsentationis sit extensus, nec attestationi Notarij, nisi in Instrumento translationis inseratur ipsa facultas.

SVMMARIVM

Pensio vacat per promotionem ad Episcopatum. numero. primo.

Pensio non potest transferri absque speciali facultate transferendi etiamsi in reseruatione fuerit concessa retentio etiam in casu promotionis ad Episcopatum. numero 1.

Facultas transferendi pensiones vti odiosa est digna speciali nota. nu. 1.

Omissum habetur pro omisso in odiosis. nu. 1.

Iurisdictionis exercitium non acquiritur ante præsentationem rescripti. numer. 2. vbi etiamsi index sciat se delegatum.

Rescripti seu literarum præsentatio non probatur per assertionem executoris seu iudicis, nisi actus præsentationis

tionis sit extense scriptus, & nisi rescriptum seu literæ sint originaliter in actis registrata. numero 2. Vbi quod non sufficit quod Notarius attestetur facultatem transferendi pẽsionem sibi fuisse exhibitam ac illam vidisse & legisse, nisi quod eum in instrumento translationis registratur.

Instrumentum non recognitum est sicut scriptura priuata. num. 3.

Recognitionis defectus potest opponi in curia, etiamsi in partibus non sit oppositus. num. 3.

DECISIO CXLIII.

1 Domini dixerunt translationem pensionis esse inualidam, tum quia Cardinalis Pacecho postquam sibi huiusmodi pensio fuit reseruata, fuit promotus ad Ecclesiam Burgen. ex quo pensio vacauit c. cum in cunctis, §. cum vero, & ibi Abb. de elect. Gig. in tract. de pension. quæstione quinquagesimo sexto, circa fin. Rota diuers. decis. 233. numero primo, parte prima, quod procedit, & si in dicta reseruatione fuerit ei concessa retentio pensionis, & in casu promotionis ad Episcopatum, quia opus fuit retentionem fuisse concessam cum ista qualitate, nempe cum facultate transferendi, alioquin & si ex dicta facultate retinendi posset Cardinalis post promotionem ad Episcopatum gaudere dicta pensione, non tamen potuit illam transferre, vt in terminis tradit Verall. decisione 315. & 322. parte secunda in impress. & in decisione 320. incipienti dispensatio libro primo, in manuscript. Facultas namque transferendi cum sit odiosa, digna est speciali nota, & in odiosis quicquid est omissum habetur pro omisso l. commodissime. ff. de liber. & posthum. c. odia. de reg. iur. in 6.

2 Tum quia Canonicus Calderon. dictæ translationis executor, carebat Iurisdictione, cum illi literæ facultatis transferendi non fuerint præsentatę, prout requiritur ad exercitium Iurisdictionis assequendum per textum in c. super eo il secundo, versiculo fin. de appellat. glos. in verb. receptis. in Clementina prima de procurator. Crescent. decis. decima tertia, de concessione præbend. qui aliquos pro ista sententia allegat, & vltra ab eo ibi adductos eandem sententiam tenet Archidiaconus in c. si is cui, de offic. delegat. in sexto, & Feder. de Senis. consilio vigesimo tertio, & Baldus in l. falsus, numero decimo nono. C. de furtis per text. quem allegat in c. ex conquestione. de rest. spoliat. vbi dicit Bald. quod nisi ante omnia fiat pręsentatio rescripti processus est nullus, etiam si iudex sciat se delegatum, ita quod istud non est ratione ignorantiæ, sed quia eius Iurisdictio pendet ex productione rescripti quod Bald. ibi dicit notandum. idem tradit Rota in nou. decisione vigesimo primo, numero quinto, cum sequent. de concess. præben. & Aegid. decis. 110. numero decimo tertio. Ferret. consil 85. numero quarto. decis. 69. parte prima diuersor. nec statur super præsentatione literarum assertioni executoris, nisi actus præsentationis sit extense scriptus, vt dicit Rota in vna Tuden. beneficij del Rosal. decimo secundo Decembris 1594. coram R. P. D. meo Decano, & nisi literæ sint originaliter registratæ in actis, vt in eadem causa fuit dictum coram Reuerendissimo Pacen. nono Ianuarij, 1595. & vt Ferretus vbi supra, numero tertio, dicit nec standum erit attestationi Notarij asserentis in instrumento translationis vidisse, & legisse facultatem transferendi sibi exhibitam, quamuis attestetur de Anno, Mense, & die concessionis illius facultatis nisi sit per eum in instrumento registrata, argumento authenticæ si quis in aliquo. C. de eden. & hanc ibidem dicit communem idem Ferret.

3 Vlterius quia instrumentum translationis non habet recognitionem, qua deficiente remanet sicut scriptura priuata, quæ non facit fidem capitulo secundo, de fide instrument. l. instrumenta. C. de probat. tradit Oldrad. consilio primo, numero tertio, & fuit dictum in vna Iacen. Portionis de Anzi. decimo secundo. Ianuarij 1604. coram Reuerendissimo Rhodien. vbi dicitur hoc procedere, & si in partibus non fuerit oppositum, cum etiam isto casu defectus recognitionis iurium potest opponi in Curia, vt fuit dictum coram Palcotto in causa Cremonen. Prioratus trigesimo. Octobris 1601. Nec Ioanni translatario suffragatur instrumentum Clericatus exhibitum, cum non sit recognitum, & testes super eo sint examinati sine citatione partis. Reliqua euacuantur in decisione coram Illustrissimo Pamphilio tunc Rotæ Auditore in huiusmodi causa facta.

REVERENDISS. P. D. MANZANEDO.

Salamantina Beneficij de Almennara. Lunæ 20. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Alternatiua si sit concessa in medio Mensis Apostolici an illius vsus incipiat currere a die datę, vel potius incipiat ab initio alterius Mensis habilis.

SVMMARIVM.

Mensis qui ab initio vigore regulæ octaua est Apostolicus, si in medio Mensis acceptetur alternatiua non efficitur quo ad residuum ordinarij, quia alternatiua loquitur de Mense integrali, non de singulis illius diebus. nu. 1. & nu. 4. nu. 5. & num. 6.

Regula octaua reseruans octo Menses dispositioni Apostolicæ illos nomine proprio designat. numero secundo.

Mensis quando est proprio nomine vocatus computatur a media nocte vltima Mensis praecedentis vsque ad mediam noctem vltimam Mensis, de quo agitur. numero. 1.

Secus in Mense appellatiuo nomine Mensis vocato, quia tunc fit computatio a die termini ita vt si terminus vnius Mensis incipiat die 20. Aprilis finietur 20. May. num. 2.

Domus dicitur totum integrale constans ex fundamentis, parietibus, & tectis. num. 3

Mensis proprio nomine designatus dicitur quoddam totum integrale ex suis partibus, nempe diebus constans. num. 3.

Totum illud dicitur, quod vnum & continuum est, & prout est vnum integrale, & ex partibus integralibus consistens. num. 3.

Dispositio facta de vno toto integrali intelligitur facta de toto, non autem de partibus illius. num. 3. Vbi etiam de possessione, & nu. 5.

Mensis qui in sui initio fuit Papae reseruatus, semper remanet reseruatus. nu. 6.

Beneficium semel affectum semper remanet affectum. numero 6.

Affectio difficilius remouetur quam reseruatio. numero 6.

Dictio tunc denotat temporis extremitatem. numero. septimo.

Aliquando tamen diuersimode in iure accipitur. numero 8.

Dictio tunc aliquando refertur ad casum. nu. 9. vbi maxime si addita est dictio demum.

Extremitas temporis vt cognoscatur recurrendum est ad praecedentia. nu. 9.

Mensis Apostolicus desinit esse Apostolicus, & efficitur ordinarius, si Papa moriatur in medio Mensis. numer. 10. Vbi adducitur ratio.

Alternatiua concessa & recognita in medio Mensis Apostolici ille Mẽsis in reliquo ipsius desinit esse Apostolicus, & efficitur ordinarius, nu. 10. Vbi id non firmatur, & num. 11. & 12. affertur responsio.

Reseruationes inductae per regulas Cancellariae cessant per mortem Pontificis, & collatio beneficiorum spectat ad ordinarium. nu. 10.

Alternatiua remouet obstaculum inductum per reseruationem octo Mensium. nu. 10.

Alternatiua non tollit reseruationes ac affectiones quibus beneficia antea reseruata, vel affecta erant. numero. 11.

Alternatiuae vsus incipit ab initio Mensis habilis. numero. 12.

DECISIO CXLIV.

ACceptata alternatiua Salamanticae a Domino Episcopo sexto Iulij 1605. quo ad diecesim, non vero quo ad Ecclesiam, & recepta, recognitaque in Dataria dicta acceptatione 18. Augusti eiusdem anni, euenit obitus quondam Didaci die 19. eiusdem Mensis Augusti, per quam vacauit beneficium de quo agitur, & de illo Dominus Rodericus a Papa septimo Octobris, & Dominus Franciscus ab Episcopo 29. Septembris illiusmet anni fuerunt prouisi, vnde ortum fuit dubium, An collatio huius beneficij spectauerit ad Papam, vel ad Episcopum.

1 Et Domini censuere ad Papam praedictam collationem spectasse moti illo potissimo fundamento, quod dictus Mensis Augusti in sui principio, per regulam octauam, fuerit Apostolicus, & reseruatus, & ita debuerit reputari vsque ad illius finem, & gratiam alternatiuae loquutam de mense integrali, non vero de singulis illius diebus, vt tenuit Rota in vna Fauētina Canonicatus 16. Decembris 1585. coram Illustrissimo Blanchetto, argumento text. in l. cum qui aedes. ff. de vsucapionibus.

2 Tum etiam quia dicta regula octaua reseruans octo Menses dispositioni Apostolicae, illos nomine proprio designat, quo casu quilibet eorum debet computari a media nocte vltima Mensis proxime praecedentis, vsque ad mediam noctem vltimam mensis de quo agitur. ad text. in l. more Romano. ff. de ferijs notat Bald. in l. eos. §. fin autem. numero septimo versic. dixi superius. ff. de appellat. & melius Rebuff. de collation. §. praefatique ordinarij. verb. subsequentibus Mensibus, & in tract. de nomination. quaestion. ibi. numero secundo, quod secus esset in Mensibus hoc nomine appellatiuo (Mensis) nominatis, quo casu a die termini fieret computatio, ita vt si terminus vnius Mensis inciperet die vigesimo Aprilis finiretur 20. Maij, ad glos. notab. in c. quam sit. de electio. in sexto, & notat Bald. vbi supra, vt late Cardinal. in c. licet. de supplen. negligen. Praelat. de Rebuff. vbi supra de collation. d. verb. sequentibus Mensibus, & in tit. de form. mandati Apostol. verb. post mensem. versic. quomodo computetur hic Mensis. vbi plures Doctores allegat. Tradit Guilelm. Mandagot in tractat. de electio. cap. quinto, per totum, & ibi in addition. latissime Boer. recitans quam plures huius sententiae Doctores, & de hac materia differentes. Vnde cum dicta regula Octaua disponat de Mensibus proprio nomine designatis, necessario computandi erunt ab initio vniuscuiusque Mensis vsque ad illius finem.

3 Vlterius quia prout domus dicitur totum integrale constans ex fundamentis, parietibus, & tectis, ad notata per Bart. in l qui vsumfructum. numero tertio. ff. de verborum obligation. ita hic Mensis proprio nomine designatus dicitur quoddam totum integrale ex suis partibus, nempe diebus constans, Potissime cum ex Conano commentarior. iur. ciuil. lib. octauo. capit. quarto, numero primo, versic. totum autem. illud dicitur totum quod vnum, & continuum est, & vt notat Chassanaeus in consuetud. Burgund. §. 1. vers. aduerte totum dicitur, prout est vnum integrale, & ex partibus integralibus consistens, & Rebuff. in l. nominis, 6. de verborum significatione,

ne,versic.totum autem illud dicitur totum integrum quod vnam respicit rem. Ita hic Mensis Augusti dicit vnum tantum mensem, & continuum, & sic vnum totum integrum ex suis integralibus partibus, nempe diebus consistens, sed sic est, quod qui loquitur de domo, aut de insula, & sic de vno toto integrali, loquutus intelligitur de toto, non vero de partibus illius, vt notat Alciatus, in l. appellatione rei.versiculo, quare si quis de domo loquatur. ff. de verborum significatione, & facit textus in dicta l. cum qui ædes. ff. de vsucapion. & in l. qui vniuersas. 50.ff.de acquirenda possessione,quibus disponitur, quod qui corpus integrale possidet, veluti domum, non dicitur possidere partes singulas illius corporis, & ibidem redditur ratio, quia si separatim quis illas partes possideret, iam totum non esset quod intelligitur de possessione particulari singularum partium domus vel cuiusuis totius, cuius singulas partes non dicitur singulariter possidere, sed in cōcreto, qui totum integrale possidet, ad notata per Angel.& Scribentes in d.l.qui vniuersas.

4 Ex quibus sequitur, quod dicta regula octaua quæ loquuta est de Mense Augusti, & sic de toto integrali quidquid disposuit circa reseruationem beneficiorum vacantium in illo Mense concernit,& respicit totum illum Mensem integralem cum suis partibus in concreto, non autem concernit illius partes nempe singulos dies, & separatim ab illo toto, alias hoc totum nempe dictus Mensis cessaret quo ad dispositionem de dicto Mense loquutam, & intraret dispositio de singulis diebus, quod nec iura ex supradictis admittunt, nec dicta regula octaua quicquam tale dictat, quin totum contrarium.

5 Facit pro hac resolutione singulare responsum Vlpiani in l.4.ff.de verborum significatione,vbi si in itinere faciendo si viginti millia passuum in singulos dies sint peragenda, ita debent accipi ac si passus nō attingant dictum numerum viginti millium nihilominus diem integrum occupent, quod si dicti passus dictum numerum viginti millium vtcunque excedant licet in vno tantum milliari, nihilominus integrum biduum tali itineri attribuetur. Vnde licet Vlpianus videret tam milliaria passuum, quā horas diei posse diuidi, & respectu horarum, & milliarium passuum posset respectiue computatio fieri quod magis æquum videbatur, nihilominus prout ibidem notat Rebuffus, quia in dicta computatione interdum daretur plus interdum minus, & multę controuersiæ nascerentur, ad illas vitandas Vlpianus non admisit diuisionem diei per horas, quin voluit, quod etiamsi vnum tantum milliare passuum superesset, illud occuparet integrum diem. Et licet hæc ratio decidendi adducta a Rebuffo satis conueniat responso Vlpiani, quin & nostræ resolutioni Nihilominus Vlpianus in dicta l. quarta altius cogitauit, considerauit namque initium diei quod si dies cœpit occupari in itinere etiam vnico passuum milliari, ex solo illo initio diei sic occupato, voluit totum diem integrum in eodem itinere occupatum censeri, & sic non considerauit Vlpianus partes diei, nempe horas proportionales ad partes itineris per milliaria passuum diuisibiles, quin considerauit initium diei, ex quo integrum, diem vocauit, & attribuit tali itineri faciendo, ita in nostra regula octaua ad instar Vlpiani Papa non considerauit partes Mensis nempe dies, sed initium Mensis, ita vt, si in sui initio esset Apostolicus, & reseruatus, ita integer vsque ad finem permaneret, vt etiam hac via discordiæ, & differentiæ quæ alias in computatione dierum possent oriri cessarent.

6 Item cū in initio dicti Mensis Augusti ius Papæ esset acquisitum, semper ille Mensis remanet reseruatus, prout fuit dictum in dicta decisione Fauentina, sicuti beneficium semel affectum, semper remanet affectum ex Rota in nou. de præben. decisione decima, & in extrauaganti Pauli secundi incipienti ad Romani. de præbend. tradit Simonett. de reseruat. quæstione sexagesima quarta, numero septimo, & octauo, & Mandos. regula prima, quæstione quinta, numero nono. Quin, & si reseruatio cesset, remanet tamen affectio, quæ difficilius remouetur ex authoritatibus supradictis. Ex quibus infertur quod cum dictus Mensis in sui initio fuerit dispositioni Apostolicæ reseruatus, erunt, & reseruata, & affecta beneficia in eodem Mense vacatura, ita vt licet gratia alternatiuæ fuerit acceptata ab Episcopo, quin & recognita in Dataria Decimo octauo Augusti Nihilominus beneficia post dictam recognitionem in eodem Mense vacantia, sunt & remanent Papæ reseruata, & affecta, & non comprehenduntur sub dicta gratia alternatiuæ ex supradictis, & ex verbis eiusdem gratiæ, ibi dummodo alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta non fuerunt, vbi expresse Pontifex declarauit suam mentem nullatenus esse, concedere Episcopis sub dicta gratia alternatiuæ beneficia semel Apostolicæ dispositioni reseruata, aut affecta.

7 Non obstant verba eiusdem regulæ octauæ, ibi quibus receptis, & recognitis, tunc demum, & non antea vti incipiant gratia supradicta quasi illis detur intelligi a die recognitionis factę in Dataria, incipere Episcopum gaudere dicta gratia ex vi dictionis tunc denotantis temporis extremitatem ad textum in l. quarta. §. final. ff. de condition. & demonstration.

8 Quia respondetur dictionem tunc, non semper extremitatem temporis significare, quin diuersimode in iure accipi, vt notat Cassadorus decisione prima, numero tertio, de testament. & late Rebuff. in l. mulieris appellatione, §. desinere. a versiculo tunc id est eo casu, cum sequentibus, ff. de verborum significatione, & Mandel. consilio quinquagesimo primo, a numero decimonono, cum seq. & cum ex tot iuribus, & rationib. supra relatis & ex grauissima Rotę authoritate, quin & ex mente Pontificis cognita ex verbis eiusdem regulæ Octauæ, constet in ea de

mensibus integralibus, non vero de singulis illorum diebus dispositum fuisse, non est rationi consonum, vt ex vnica hac dictione tunc, quæ ita varie assumi potest, prædictum verum huius regulæ intellectum destruere velimus, potissime cum dictio tunc, significet temporis extremitatem, solummodo quando ad tempus refertur, prout in l.4 §.finali. ff. de condict. & demonstrat. vbi cum ad extremum quinquennij referatur, significat extremitatem dicti quinquennij, vt tenet Rebuf. vbi supra versic. aliquando refertur, vers. sequenti.

9 Tum etiam quia dictio tunc, in regula 8. non ad tempus, sed ad casum refertur, nempe ad casum, quo recognitio in Dataria fuerit facta, quod etiam est de illius dictionis natura, vt docet Rebuffus ibidem versic. tunc id est eo casu. quæ comprobantur ex eo quod regula non simpliciter vtitur hac dictione tunc, quin dicit, tunc demum, quæ dictiones simul iunctæ referuntur ad casum quasi dictum sit, tunc demum id est, hoc facto, per text. in l. licet. ff. depositi. ibi, nam tunc demum sequester possidet, notat Rebuff. vbi supra versic. tunc demum, & sic sensus huius dictionis in hac regula talis est tunc demum, & non antea, id est facta dicta recognitione in Dataria, incipiat Episcopus vti alternatiua, non vero antea, ita vt respiciat omnimodam exclusionem vsus alternatiuæ ante dictam recognitionem, illa vero facta non negamus aliquam extremitatem temporis esse dandam, a qua incipiat vsus alternatiuæ, quæ incipiet ab initio primi mensis, ad Episcopum ex dicta gratia competentis qualis in hoc casu esset mensis Octobris, in cuius initio & non antea potest reperiri tempus habile in Episcopo ad vsum alternatiuæ, cum regula non de diebus, sed de mensibus integralibus loquuta fuerit ex supra adductis, & quia ad cognoscendam extremitatem temporis per dictam dictionem tunc denotatam recurrendum est ad præcedentia, & ad subiectam materiam, ex Cassador. d. decis. 1. numero septimo, de testament. & Mandel. vbi supra, numero vigesimo.

10 Minus obstat dicere, quod si Papa obierit in medio Mensis Apostolici ille mensis in reliqua sui parte desinet esse Apostolicus, & efficitur ordinarius. vnde eodem modo per alternatiuam concessam, & recognitam in medio Mensis Apostolici, ille Mensis in reliquo ipsius desinet esse Apostolicus, & spectabit ad Episcopum. Cui obiectioni si respondeatur morte Pontificis ex eo Mensem incœptum desinere esse Apostolicum, quia cessant reseruationes regularum Cancellariæ, & intrat dispositio iuris communis, qua collatio beneficiorum ad ordinarium spectat, tunc etiam instat fundamentum contrarium, quia sicut mors Pontificis aufert ordinario obstaculum reseruationum regularum Cancellariæ, quæ Iuris communis cursum, & Ordinarij prouisionem impediebant ita etiam cum gratia alternatiuæ sit remotio obstaculi causati per reseruationem octo Mensium, ex Put. decis. 488. numer. quinto, & decis. 492. numero secundo. libro secundo. & decis. 93. numero secundo, libro tertio. Cassador. decis. quarta, numero secundo, de priuileg. Crescent eodem tit. decis. vndecimo. Mandos. regula vndecima, quæstion. vndecima, numero tertio, videtur quod talis remotio obstaculi sicque gratia alternatiuæ incipiat a die ipsius acceptionis, & recognitionis in Dataria.

11 Sed respondetur morte Pontificis reseruationes regularum Cancellariæ cessare, sed concessione alternatiuæ non cessare reseruationes, vel affectiones quibus beneficia antea reseruata, vel affecta erant, ex verbis dictæ regulæ octauæ supra relatis ibi, dummodo alias dispositioni Apostolicæ reseruata, vel affecta non fuerint. Vnde cum ex supradictis Mensis Augusti qui semel cępit esse Apostolicus, & reseruatus semper vsque in sui finem remaneat reseruatus, & per consequens omnia beneficia vsque in finem illius mensis vacatura sint reseruata, sequitur quod ad illa non extenditur dicta gratia alternatiuę.

12 Secundo eidem obiectioni respondetur, quod cum vt supra probauimus vsus gratiæ alternatiuæ incipiat ab initio Mensis habilis, prout in nostro casu esset Octobris, amotio obstaculi causata per alternatiuam etiam incipiet ab initio dicti Mēsis Octobris, & ex tunc verum erit dicere dictam gratiam remouere obstaculum reseruationis octo Mensium, antea vero nullatenus.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Perusina Bonorum. Mercurij. 22. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Recognitio manus Notarij semper est necessaria. Item Archiuista potest extrahere scripturas Archiuij absque solennitate, dummodo probetur esse Archiuistam. Item an defectus transportationis actorum inducat defectum iurisdictionis.

SVMMARIVM.

Recognitio manus Notarij necessaria est pro fide scripturæ. num. 1.

Legalitas Notarij obtenta lite pendente, & parte non citata nulla est. num. 1.

Archiuista vti successor in officio potest extrahere scripturas Notariorum absque solennitate. numero secundo.

Archiuista seu Notarius quis probatur ex illius assertione. num. 3.

Acta

Acta non dicuntur non integre transportata ex verbis omissis alijs &c. quia illa apponuntur de Stylo Notariorum ad subintelligendas clausulas ordinarias. numero 4.

Iurisdictonis defectus non inducitur ex non integra actorum transportatione. nu. 4.

Iudicium contra minorem valet si citetur solus curator absque eo quod citetur minor. num. 5.

DECISIO CXLV.

1 QVo ad Instrumenta leuata per proprios Notarios de illis rogatos non erat dubiū, quod id etiam parte non citata, & quandocumq; fieri posset, vt tenuit Rota in causa Dertusen. coram Illustrissimo Pamphilio, & sæpe alias. Sed cum recognitio manus siue scripturæ Notarij necessaria sit, Put. decis. 336. lib. 2. & in instrumētis in hac causa productis per ecclesiam pro ea recognitione apposita sit legalitas, lite iam in Rota pendente, & parte non citata Domini censuerunt huiusmodi recognitionem non esse bonā, & legalitatem non esse sufficiētem, vt olim fuit dictum in causa Beneuētana Ischiæ de anno 1563. coram Oradino, & nuper de anno proxime præterito in causa Literen. Beneficij, coram Domino meo Sacrato.

2 Idem etiam tenuerunt Domini, quo ad instrumēta extracta per Archiuistā, licet enim iste videretur posse extrahere in publicam formam absque solennitate vti successor in officio, & habens facultatē extrahendi vigore constitutionis Sixti V. super iure bannimentorum super eius obseruantia editorum. Caput. decis. 351. par. 2. Tamen cum non constet huiusmodi extractionem ab ipso factā fuisse ex quo eius manus non est legitime recognita, non potest in ea fieri aliquod fundamentum, ideoque non obstant allegatā bannimenta, & constitutio, in quibus archiuista habet eandem facultatem quam Notarius rogatus cui æquiparatur, quia quidquid sit de eo, an id vsu receptum sit, & an procedat eo casu quo lis sit in curia introducta, certe cum etiam ex prædicta constitutione Archiuistæ nihil amplius liceat quam actuario recognitio, & legalitas apposita instrumentis in hac causa per Archiuistam extractis, perinde est insufficiens ac illa Notariorum actuariorū de qua supradictū est.

3 Neque obstat quod non videatur necessaria ista legalitas, cum extrahenti qui dicit se Archiuistam in hoc credatur. Verall. decis. 245. par. 2. Respondetur enim nō propterea credi, quod ea scriptura sit de eius manu, & ad id probandam necessariam esse sufficientem recognitionem, atque ex his Domini dixerunt iura non esse in forma probanti.

4 Sed quoad alteram Dubij partem tenuerunt, testes fuisse valide examinatos si modo tēpore examinis Hector erat curator. Nam quod apponitur remissoriam sine iurisdictione fuisse relaxatam, quia acta non erant integre transportata, id non subsistit in facto, cum illa verba omissis alijs, & prout latius apponi solitā sint ex stylo Notariorum ad subintelligēdas clausulas ordinarias, nec ex illis actorum non integra transportatio argui potest. Deinde non inducitur defectus iurisdictionis ex non integra transportatione actorum, vt nuper dicebatur in Vlisbonen. Præeminentiarum coram R. P. D. meo Iusto, & sæpe fuit alias dictum in Rota reiecta contraria Decisione, quæ allegatur coram Illustrissimo Blanch .tto.

5 Alia nullitas quæ examini impingitur, quod ad videndum iurare testes non minor, sed solus Curator fuerit citatus, quasi iudicium non subsistat cum solo curatore absque interuentu minoris, vltra quod nec ea in facto verificatur, est etiam expresse contra text. in l. 1. §. in causis autem. de admin. tut. vbi dicitur licitum esse Agentibus, vel ipsum adultum vocare, vt consensu Curatoris conueniatur, vel contra curatorem agere vt ipse litem suscipiat, vt l. neque tutores. C. de procurat. ex aduerso adducta potius firmāt hāc sententiam, quia si ibi curator potest effici Dominus litis, ergo potest solus in iudicio stare, & facit æquiparatio curatoris, & Procuratoris, quā ibi ex illo text. not. Bart. & Bald. Non obstat etiam l. 2. qui leg. pers. hab. Dum enim dicit, posse adultum curatore consentiente agere, & excipere non negat curatorem solum posse nomine adulti conuenire, & conueniri.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Zamoren. de Morales. Lunæ 27. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Iuris patronatus pertinentia & existentia quam probationem requirat, & ex quibus probetur. Item an ius patronatus possit in alium transferri absque consensu ordinarij titulo singulari, & an in cessione iuris patronatus Ecclesię competentis sit necessaria confirmatio Apostolica.

SVMMARIVM

Iuris patronatus pertinentia leuiores probationes admittit. num. 1. vbi maxime in antiquis. nu. 1.

Iuris patronatus existentia probatur ex antiquis enunciatiuis, & visitationibus ordinariorum, ac antiquissimis præsentationibus effectuatis. nu. 1.

Iuris patronatus pertinentia probatur ex probatione descendentiæ ab eo qui præsentauit. nu. 2.

Ius patronatus diuiditur in plures voces, vbi deuenit ad plures filios patroni. num. 3.

Præsentatus a maiori parte patronorum dicitur qui plures habet voces. nu. 4.

Ius patronatus sine consensu ordinarij titulo singulari non transfertur. num. 5.

Legatum non agnitum, nec acceptatum, non suffragatur. num.5.

Ius patronatus inter compatronos præscribitur spacio 40. annorum. nu.5.

Ius patronatus Ecclesiæ competens non potest in alium transferri absque beneplacito Papæ. nu.6.

DECISIO CXLVI.

1 PRo informante nempe beneficium Sanctæ Mariæ de Morales esse adiudicandū Petro de Lasarte, vti cessionario Hieronymi de los Rios, cum enim agatur de pertinentia Iuris patronatus nō autem de libertate beneficij, sufficerent leuiores probationes, maxime ex quo sumus in antiq. Put. decis. 140. lib. 1, Achil. decis. 7. nu. 4. de Iure patr. & hoc casu vltra confessionem partium concurrunt antiquissimæ enunciatiuæ cum sententijs, & visitationibus ordinariorum, & antiquissimis præsentationibus effectuatis, ex quibus satis superque probatur patronatus existentia. Put. d. decis. 140. lib. 1. Cassad. decis. 2. num. 4. de probat. Gabr. cons. 190. lib. 2.

2 Est autem in confessio, istud ius patronatus stetisse in capite Petri Guiral senioris, cumque non solum præsentasse, sed etiam eius præsentationes effectum fuisse sortitas. Vnde sufficit a dicto Petro sumere descendentiam, vt fuit dictum in causa Regien. Prioratus 29. Aprilis 1592. coram Reuer. Rodien. Et in Firmana Iuris patronatus 20. Maij 1591. coram bon. mem. Orano.

3 Est æque in confesso, quod dictus Petrus iunior obijt relictis sex filijs scilicet Ferdinando, Petro, Alphonso, Beatrice, Isabella, & Agnete, atque ex illis Petrum secundo loco nominatum intestatum, & sine filijs decessisse, ita vt patronatus voces in alios quinque diuisæ remanserint, ad glos. in c. 1. de iur. patr. communiter approbatam, vt per Abb. ibi. nu. 7. Decessit postea Ferdinandus scripto testamento, in quo ius quod sibi in dicto Patronatu competebat legauit Alphonso patri suo, hæredes autem suas vniuersales scripsit Leonoram & Isabellam filiam Agnetis, & neptes tam suas, quam Alphonsi ex sorore. Obijt deinde Agnes, cui hæredes extiterunt prædictæ filiæ Leonora, & Isabella, quarum prior decessit. Isabella scripta hærede Leonora, quæ demum decedens hæredem instituit Antonium de Copeda, & supradictis omnibus casibus hæreditas adita est.

4 Beaticis vox transijt in Aluarū Temiro filiū Fräcisci, & Nepotē Beatricis. Descendentiæ, seu successiones probantur ex præsentationibus, & ex depositionibus testiū. Ab istis Francisco Copeda, & Aluero Temiro, fuit p̄sentatus Hieronymus de los Rios. Itaq. ex prædictis quinque vocibus, tres habuit illas nempe Ferdinādi, Beatricis, & Agnetis, & per consequēs fuit præsentatus a maiore patronorum parte. Abb. in c. quoniam. nu. 13. de iure patr. Lambert. de iure patr. lib. 1. par. 2. q. 1. art. 27. Roch. Curt. eod. tract. vers. ipse, vel is. numero sexto. Ideoque Isidoro præferendus. Iux. Text. in dict. c. quoniam.

5 Non obstat, quod Ferdinādus legauit istud ius patronatus Alphonso, vnde non videatur transisse ad hęredes vniuersales. Nam respōdetur, quod in isto legato non adfuit consensus ordinarij, & regula est, quod ius patronatus sine consensu ordinarij titulo singulari non transfertur. Roc. Curt. de iure patr. in d. ver. ipse, vel is. q. 7. n. 15. & Lambert. eo. tract. 2. p lib. 1. art. 2. q. 6. vbi vterque attestatur de communi, & quatenus in hoc esset difficultas, quia sumus in compatronis, ad deci. 10. Achil. de iure patr. Fuit dictum quod satis esset, quod hic non cōstet de acceptatione, & agnitione legati, ad l. si legata. C. de leg. & similes. immo ex obseruantia subsequuta apparet, quod legatū non habuerit effectum, cum vsque ab anno 1523. filiæ Agnetis tanquam hæredes Ferdinādi deuenerint ad diuersas præsentationes, quæ effectum habuerūt, ad cons. Calder. 12. de iur. patr. cum vulg. Vnde possent dici etiam præscripsisse dictam vocem, cum inter compatronos sufficiat quadragenaria, vt tenuit Rota in quadam Florētina iuris patronatus. 27. Februarij 1575. coram Fel. rec. Clem. 8. tunc Rotæ Auditore, Neque requirebatur scientia Alphonsi, & eius hæredum, ex quo ipsi nunquam fuerant in possessione dictæ vocis vt dicitur in præallegata decisione.

6 Addebant Scribentes pro Informante vocē Isabellæ filiæ Petri senioris, qua vtebatur Isidorus tāquam præsentatus a Ferdinando Romero non esse considerandum, quia Ferdinandus eam habebat vti cessionarius Monasterij Sanctę Claræ, in quo supradicta Isabella fuerat professa. Dicebant enim Monasterium hanc Cessionem facere non potuisse, non solum sine consensu ordinarij qui non interuenerat, sed etiam sine beneplacito Sedis Apostolicæ rōne alienationis, quæ fiebat illius iuris monasterio competentis, argumento c. nulli. de reb. Eccles. non alien. & c. fine exceptione. 12. q. 2. Lambert. de iur. patron. lib. 1. part. 2. q. 1. art. 16. in fin. Itaque Isidoro siue ex iure suo, siue ex cessione Martini vnam tantum vocem suffragari illam nempe Alphonsi, quæ transiuerat, siue in Ludouicum de Ocampo filium Leonoræ filiæ Alphonsi, siue in supradictum Ferdinandum Romero, vti cessionarium etiam prædicti Alphonsi. Nam de hoc ab initio fuerat lis inter Martinum, & Isidorum, cui in fauorē Isidori postea Martinus cesserat. Sed huiusmodi Inspectiones videbātur superfluæ, cū ex supradictis tribus vocibus satis assertum sit ius Hieronymi, cuius Petrus de Lasarte est cessionarius. Neque Petro obstat fel. rec. Gregorij XIII. Constitutio super publicādis resignationibus, & iurium cessionibus, quasi non intra tempus in ea præfixum suam cessionem cum literis desuper confectis publicauerit. Fuit. n. in actis producta publicādę resignationis prorogatio, ex qua patet publicationem in tempore constitutionis factā fuisse. Et in reliquis Petrum suam gratiam iustificasse constat ex decisione coram Reuerēdissimo Pacen. 20. Iunij 1594. Atque ex his DD. Concluserunt, Petrum fore adiudicandum beneficium, eoque magis quod

quod præsentati ab alijs cõpatronis obierunt,& nullus alius ab ipsis modo reperiatur præsentatus,nec col litigans,quin huic beneficio apponi sequestrum fuit per Rotam resolutum coram me.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Aquilana Beneficiorum. Lunæ 26. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Plura deducuntur circa manutentionem, & an sententia lata in contumaciam præsumatur lata ob contumaciam, vel ob delictum.

SVMMARIVM.

Probatio semiplena sufficit in interdicto retinendæ. num.1.
Mandatum de manutenendo datur existenti in possessione,vel quasi de tempore motæ litis.nu.1.
Possessio instrumentalis alio existenti in possessione non est manutenibilis.nu.2.
Possessio posterior in concursu anterioris præsumitur clãdestina.nu.2.
Exequutor qui tenetur partes iudicis assumere debet possessorem citare.nu.3.
Clausula amoto &cet. intelligitur iuris ordine seruato. num.4.
Iudex non rite, nec recte procedens, non priuat possessione.num.4.
Sententia lata ob contumaciam præsumitur potius lata ob contumaciam,quam ob delictum.num.5.
Mandatum de manutenendo debet dari etiam possessori habenti contra se sententiam cuius appellatio pendet. num.5.

DECISIO CXLVII.

1 Alphonso dandum esse mandatum de manutenendo Domini dixerunt,cum constet de ipsius possessione ex depositionib. duorum testium,& tamen sufficeret vnicus, cum semiplena sufficiat ad probationem possessionis in isto interdicto. Menoch.de retin.remed. fin. num. 34. & cum de tempore motæ Litis reperiatur Alphonsus in eadem possessione saltem ciuili, & habenti illam competat hoc interdictũ,ad notat. per Iaf.in l. clam possidere.§.qui ad nundinas. nu.62.ff.de acquir.possess. & per Menoch.qui plures adducit,de retin.remed.3. num.22.Rot.decis.19.nu.12.par.2.diuers.

2 Et non obstat possessio Fabricij,cum sit instrumẽtalis,& capta possidente Alphonso, & sic non manutenibilis. Rot.decis.324.num.2.& 363.nu.1.& 390. num.2.& 802.num 5. par.1.diuers. Vnde intrat doctrina Bart.in l.si duo.num.4.ff.vti possidet.& Bald. in l.arboribus.§.nam & si.ff.de vsufruct.tenentium standum esse anteriori possessioni,posterior namque præsumitur clandestina.ad text.in c.licet causam. de probat. & ibi Doctores.Menoch. de retin. remed.3. numer.725. Benintend. decis.42.nu.4. & decis.93. num.9.faciunt tradita decis.19.num.1. & 2. part.2. & in ceteris decisionibus supra allegatis per tex. in l. 1.in fin. ff.vt possidet.vbi gl. & Doctores decis.612. num.4.eadem par.1.

3 Nec obstat Fabricium a iudice nempe ab executore missum fuisse in possessionem, cum talis executor teneretur partes Iudicis assumere, & citare Alphonsum possidentem per text.in c.licet Episcopus, & ibi glos.verb.te non vocato.de præben.in 6.Cald. de dilation.cõs.4.Achil.super reg.de triennal. decis. 6.num.4. Felin.in cap.fin.num.4. de præsumpt.Rot. in nou.decis.30.de rescript. & in decis.202.in princ. parte prima. diuers.

4 Quod magis procedit,ex quo Bulla Fabricij habet clausulam amoto quolibet, &c. quæ etiam intelligitur iuris ordine seruato.Felin.in c.de cetero.num.9. de sent.& re iudic.notat Rebuff. in prax.tit.de form. nou.prouis. verb. amoto exinde, & Staphil. de liter. grat.in c.de clausula amoto. num.3. Achil. dicta decis.3.num.2.Mohed.decis.7.num.5.de restit. spolia. vnde cum executor,ex supradictis non processerit rite,& recte non potuit præiudicare Domino Alphonso in eius possessione. Rota decis. 802. num. 7. parte prima diuers.

5 Quibus non obstat,per sententiam ratione delicti latam priuatum fuisse istis beneficijs Dominum Alphonsum cum talis sententia lata fuerit in ipsius cõtumaciam,quo casu non ob delictum, sed potius ob contumaciam censetur lata,per tex.in l. si ideo. ff. de euictio. & in l. Papinianus.§.meminisse. vbi Barto. num.3.ff.de inoffi.testam.facit tex.in c.ex literis. de constit.vbi hoc notat Abb.nu.11. circa fin. & Felin. num.20.idem Felin.in c.cum Bertoldus.num 20.de sentent.& re iud. Tiraq.in tract.cessan.caus.num.64. Alciat.de præsumpt.regula 3. præsumpt.22. num.1. Gabriel.de sentent. conclus.3. num.1. vnde non obstante dicta sententia est manutenendus,cum etiam si non fuisset lata in contumaciam,stante appellatione ab ipsa interposita,illa pendente deberet manuteneri ex notatis a Paris.cons.39. nu.3.& 6.lib.1.Cæs. de Grass.in decis.4.de caus.possess.& propr.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Prænestina Molendini. Lunæ 27. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Priuilegium non probatur ex confessionibus extraiudicialibus, sed vel per scripturam originalem ipsius priuilegij, vel per testes deponentes de vsu priuilegij.

SVM-

SVMMARIVM.

Priuilegium quod petitur exhiberi, necesse est probare existere, alias non sufficit solum interesse. nu. 1.
Priuilegium vt probetur per testes, debent deponere de visu illius, & non est satis deponere de confessionibus extraiudicialibus. nu. 2.
Confessio extraiudicialis inducit semiplenam probationem. num. 2.
Fallit quando testes deponentes de tali confessione extraiudiciali sunt subditi illius pro quo deponunt. nu. 2.
Confessio extraiudicialis vnius non potest nocere alijs nō habentibus causam ab eo. nu. 3.
Abstinendi beneficium facit, vt non ualeat consequentia, est filius, ergo hares. nu. 3.
Testes deponentes de priuilegio debent deponere de confessione scriptura ipsius priuilegij, alias non probant, cum possint scire aliunde. nu. 4.
Scriptura copiata ex Catasto enunciat tantum. nu. 4.

DECISIO CXLVIII.

1 LIcet constet de interesse in hac causa Domini Marchionis, non sufficit cum opus sit, quod simul etiam de existentia priuilegij, quod petitur exhiberi, constet. tex. in l. in hac actione. in prin. & in §. est autem personalis hæc actio. & in §. sciendum, versic. Iudex igitur. & §. fin. & l. Celsus scribit. in princip. & §. 1. l. thesaurus. ff. ad exhibend. tradit Ias. in §. præterea. num. 44. & 47. instit. de action. & Ioannes Crispus de Montib. in tract. termin. action. nu. 144. post dictum volumen Ias. de action.

2 Et testes examinati pro parte Domini Marchionis nullus ipsorum deponit de visu priuilegij, sed tantū de confessionibus extraiudicialibus Clementis, & Scipionis. Et licet aliqui possent dici contestari, quo ad dictam confessionem extraiudicialem, & ex eo induci probationē semiplenam, nihilominus quia omnes testes sunt subditi Domini Marchionis merentur, vt minor fides illis adhibeatur. Alberic. in l. idonei. in princ. ff. de testibus. Ruin. cons. 53. nu. 6, vers. & dato. lib. 4. cum alijs per Gabr. de testibus conclu. 10. numer. 27. ex quo dicta extraiudicialis confessio nō resultat legitime probata etiam per semiplenam.

3 Tum etiam quia etsi Clemens prædictam confessionem fecisset, ex ea non potuit nocere filijs, qui non probantur sui hæredes cum non valeat consequentia, est filius ergo hæres propter beneficium abstinēdi. tex. in §. sui. cum vers. sed his prætor. instit. de hæred. qual. & differ. glos. verb. teneantur. in l. necessarijs. ff. de acquir. hæred. Surd. decis. 140. nume. 15. & seq. nec confessio Scipionis potuit nocere alijs fratribus. l. Seia mancipia. in princip. ff. ad Velleian. l. duobus. §. 1. ff. de iureiur. Ruin. cons. 147. num. 13. lib. 1. Roland. cons. 58. num. 16. vol. 2. Crauett. cons. 966. num. 18. Surd. decis. 218. numer. 4. Rot. diuers. decis. 802. num. 10. part. 1.

4 Et quamuis prædicti testes deponant de confessione priuilegij, non tamen deponunt de confessione scripturę priuilegij, & poterant scire se habere priuilegium aliūde, maxime ex copia Catasti, quod illud enunciat. Vnde ista probatio nō concludit, ad l. non hoc. C. vnde legit. & c. in præsentia. de probation.

R. P. D. MANZANEDO.

Bononien. de Paleottis. Veneris 1. Iulij 1605.

ARGVMENTVM.

Solutio destinata tēpore contractus in certa specie monetæ, quę tempore solutionis non reperitur, debet fieri in moneta currenti, habito tamen respectu ad valorem pecuniæ tempore contractus.

SVMMARIVM.

Factum, super qua decisio fundata est, enarratur.
Moneta species in contractu contenta, siue promissa, non solum est in solutione, sed etiam in obligatione. nu. 4.
Solutio debet fieri in eadem specie si reperiatur. nu. 4.
Soluens in eadē specie liberatur siue ualor rei sit auctus, siue diminutus nu. 4.
Monetę qualitas promissa si non reperitur debet dari pecunia communis, habita tamen ratione ad valorem pecunia conuenta. nu. 5.
Moneta valor est qualitas extrinseca, in cuius variatione inquiritur tempus solutionis. nu. 6.
Solutio facta secundum monetam in contractu nominatā liberat soluentem etiam si fiat cum damno creditoris. num. 7.
Commodum eius est, cuius est & incommodum. nu. 7.
Solutio debet fieri in eadem bonitate, & qualitate rei data. num. 8.
Moneta grossa aurea astimatur per minutam. nu. 8.
Moneta debet restitui per monetam, ita vt aquiualeat antiqua. num 9.
Solutio qua debet fieri restricta ad certam qualitatem moneta, fit secūdum valorem moneta tempore contractus. num. 10.
Moneta bonitas intrinseca si est mutata tempore solutionis, debet considerari valor illius tempore contractus, si vero est mutata qualitas extrinseca, nempe valor, cōsideratur valor tempore solutionis. nu. 11.

DECISIO CXLIX.

1 CVm anno 1527. Isabella fuisset nuptui tradita Ascanio de Leonibus cum dote Ducatorum bis mille auri largorum, qui tunc temporis fuerunt depositi apud banchum de Bonfilijs ad rationem trium librarum, & 15. solidorum monetæ Bono-

Bononienſis pro quolibet eorum, qui tunc temporis erat valor communis vniuſcuiuſque dictorum Ducatorum.

2 Et vt ex depoſitionibus teſtium pro Paleottis deprehenditur, ducati auri largi appellabantur ad differentiam Ducatorum cuſorum Romę vulgo dictorum della Nauicella, qui erant minoris ponderis, & valoris, ideoque ſtricti dicebantur, & ita non ſolum ducati Bononiæ cuſi, quin & omnes alij ibi concurrentes eiuſdem ponderis, bonitatis, & valoris, largi dicebantur ad differentiam ducatorum ſtrictorum della Nauicella, licet alias dicti ducati largi, alij cuſi eſſent Bononiæ, alij Florentiæ, alij in Hiſpania, & alibi, & ſpeciali nomine quilibet eorum deſignaretur iuxta prouinciam qua cuſi fuerant. Nihilominus omnes illi largi dicebantur ad prædictã ſtrictorum differentiam.

3 Et cum nunc temporis adueniente caſu reſtitutionis dictæ dotis reperiantur dicti ducati largi, quamuis nõ in ſufficienti quantitate ad hanc ſolutionem, & cum nunc valor extrinſecus dicti ducati largi attigerit ſex libras, & duos Bononenos eiuſdem monetę Bononienſis, dubitari contingit in qua moneta, ſeu quo valore dicta dos reſtituenda eſſet.

4 Et cum de iure ſpecies monetæ in contractu contenta ſiue promiſſa non ſolum ſit in ſolutione, quin & in obligatione, ex Bart. in l. ſi quis ſtipulatus decẽ in melle. numer. 3. facit l. qui Romæ. ff. de ſolution. Bald. in conſ. 213. num. 2. volum. 5. hinc eſt, quod in eadem ſpecie, ſi reperiatur, ſolutio ſit faciẽda, ex Bar. in l. Paulus. la prima. ff. de ſolutionibus, & in l. 1. §. fin. num. 2. ff. de aur. & argent. legat. per tex. in l. 2. §. 1. ff. ſi cert. peta. Bald. in l. ſi quis argentum. C. de donat. num. 5. notat. Couar. de Collat. vet. numiſm. c. 7. §. vnic. num. 1. & tunc non eſt opus conſiderare augmentum, vel diminutionem bonitatis extrinſecæ nẽpe valoris, cum qui promiſit Florenos ſoluendo Florenos eiuſdẽ bonitatis intrinſecæ liberabitur, vt notat Bald. in l. cum quid. num. 7. verſ. ſed certè. ff. ſi cer. petat. & Boer. deciſ. 327. num. 4. verſic. quia ſi dos in aureis. Gabr. 164. nu. 4. verſ. ſed ſi non ſit bonitas intrinſeca mutata. vol. 1.

5 Sed ſi dicta ſpecies reperiatur tempore ſolutionis, licet non in quantitate ſufficienti ad dictam ſolutionem, tunc debet fieri ſolutio ad æſtimationem prædictæ monetæ iuxta valorem de tempore ſolutionis faciendæ ex communi Doctorum ſententia, de qua teſtatur Franc. Aret. conſil. 11. num. 3. & Maria. Socin. conſil. 101. num. 1. volum. 3. & num. 12. & Boer. dicta deciſ. 327. num. 4. verſic. iſta eſt communis, & Gabr. dicto conſil. 164. num. 1. & 2. & melius declarat. nu. 4. Couar. de collat. veter. numiſm. c. 7. §. vnic. concluſ. 8. ſub num. 5. quam opinionem tenet Bar. d. l. Paulus. in fin. & illam ſequuntur quam plurimi a præfatis Doctoribus relatis, & ſæpius a Rota fuit approbata.

6 Et iuxta illam Domini in præſenti dubio cenſuere dotem eſſe reſtituendam in æſtimatione ducatorum largorum valoris de tempore præſenti. Ratio autem eſt, quia in hoc caſu bonitas intrinſeca non mutatur, ſed tantum bonitas extrinſeca, nempe valor in cuius variatione inſpicitur tempus ſolutionis ex regula tradita a Franc. de Aret. dicto conſ. 11. num. 3. quam refert, & ſequitur Boer. vbi ſupra. num. 4. verſ. & ſecundum eum. ad idem eſt conſil. Bald. 268. circa fin. vol. 2. & Gemin. conſ. 137. nu. 1.

7 Tum quia ſi valor monetæ antiquæ poſitæ in obligatione fuiſſet diminutus, ſatis eſſet ſoluere ipſam monetam antiquam, & ſi reſultaret in præiudicium creditoris, vt omnes fatentur in dicta l. cum quid. & ibi Socin. concluſ. 3. & Gabr. dicto conſ. 164. num. 4. ita etiam ſicut diminutio cedet ad incommodum creditoris, & augmentum cedere debet ad ipſius cõmodum ex regula iuris, qui ſentit onus, &cet. & tradit Boer. vbi ſupra. num. 3. verſi. quia ſicut diminutio. Et Franc. de Aret. conſil. 84. in princip. potiſſime ſtante regula, quam ſequitur, & pluribus relatis dicit communem. Couar. vbi ſupra, concluſ. 4. ſub num. 3. nempe, quod quoties pecunia eodem pondere, & materia manentibus, vel augetur, vel minuitur extrinſecus, quo ad pretium talis mutatio nocet, & prodeſt creditori.

8 Tum etiam pro hac communi noſtra reſolutione adduco tex. in d. l. cum quid. in fine. ibi, idem autem agi intelligitur, vt eiuſdem generis, & eadem bonitate fiat, qua dictum fuit, oportet aucto valore monetæ antiquæ, illius tamen bonitate intrinſeca permanẽte, quod aut eadem moneta antiqua ſoluatur, aut tãtum ex moneta noua, quod æquiualeat æſtimationi monetæ antiquæ, & creditor tantum habeat, quãtũ tempore ſolutionis valet antiqua, vt notat Socin. vbi ſupra. num. 3. & 8. & bene Gabr. dicto conſ. 164. num. 4. præcipue cum moneta groſſa aurea æſtimetur per minutam ex Bart. d. l. Paulus. nu. 8. & ſic ſi moneta aurea tempore contractus æſtimabatur ad 60. ſolidos, & hic erat verus illius valor, ſed ex poſt facto hi ſolidi bonitate intrinſeca fuerunt diminuti, licet eorum numerus fuerit auctus ad 70. ſolidos neceſſe eſt ſolui 70. ſolidi ad hoc, vt ſolutio fiat in eadem bonitate qua datum fuit, ſi quidem modo 70. ſolidi in bonitate intrinſeca habent eandem æſtimationem, quam habebant 60. ſolidi, tempore cõtractus, & modo creditor non inueniet dictam monetam auream antiquam, niſi pro 70. ſolidis, quod in terminis adducit, Bart. Socin. in conſ. 298. volum. 2. verſ. vnde ſi hodie deteriorata eſſet, &cet. & pro hac parte adducit caſum. in l. res in dotem, & ibi Bartol. ff. de iur. dot. quem refert, & ſequitur Maria. Socin. conſilio 201. num. 12.

9 Et prædictam communem in eadem materia, qua ſumus de dote reſtituenda, tenet Bald. in dict. conſil. 213. vol. 5. quem refert, & ſequitur Franc. de Aret. d. conſil. 11. num. 3. verſic. & hanc opinionem. Vbi loquendo de dotis reſtitutione dicit hanc eſſe veram, & communem. Idem conſilium Bald. refert etiam, & ſequitur Petr. de Ancharan. in clementina final. de decim.

decim. Idem tradit Boer. d. decis. 327. in casu dotis restituendæ, & potissime. num. 4.

10 Prædictis non obstat, quod mutato valore monetæ, & sic illius extrinseca bonitate solutio debeat fieri secundum valorem monetę de tempore cõtractus, prout fuit plurium Doctorum opinio, quos refert, & sequitur Ioannes Regnaudi in tract. de moneta, nu. 1. & in terminis de dote restituenda tradit eandem contrariam Afflict. decis. 194. vbi nu. 1. dicit ita fuisse decisum per Collegium Neapolitanum, cum subscriptione Doctorum, quos ibi refert, qui omnes pro se adducunt text. in c. olim causam, & ibi glos. finalẽ. & textum, & c. cum canonicis. de censibus, & nituntur ea potissima ratione, quia sic creditur partes voluisse etiam si non expresserint.

11 Quia respondetur, quod si agimus de moneta, cuius bonitas intrinseca mutata debeatur ad solutionẽ considerari æstimatio, vt valor de tempore contractus, si vero nõ bonitas intrinseca, sed extrinseca fuerit mutata nempe valor, tunc considerari debet idem valor de tempore solutionis, & sic in eodem bonitate soluatur qua datũ fuit, iuxta tex. in d. l. cum quid. & tenet Gabr. vbi supra, num. 4. & Socin. dicto cons. 101. nu. 8. & sic dd. iura in contrarium adducta intelliguntur, & sententia Doctorũ contrarium tenentium, vt expresse videtur innuere idem Ioannes Regnaudi vbi supra. num. 9. vbi cum superius assensisset contrariæ opinioni, & attulisset iura prædicta, q̃n & Doctores illam tenentes, dicit, concludo igitur, ꝙ solui debet dos in Florenis, qui currebant in Delphinatu tempore contractus, & prouisionis dotis, si reperiantur, vel si non currant, vel non reperiantur debet solui de pecunia minuta argentea, tunc currenti ad valorem dictorum Florenorum, alias si non reperiatur moneta alba, quæ illo tempore currebat soluetur hodie de currenti ad valorem tamen intrinsecæ bonitatis monetæ antiquæ, & ita illius æstimatio antiqua attendatur, ad hoc, vt possit inuestigari quãtitas, quæ de moneta, & valore hodierno sit soluenda, si quidem hęc debet regulari iuxta æstimationem antiquam dictæ monetæ, quæ ad supradicta debet attendi, & hoc voluerunt Iura in d. c. olim causam, & c. cum Canonicis de Censibus. Vnde Boer. vbi supra. nu. 8. refert tenentes prædictam contrariam opinionem, sed nu. 9. dicit nostram resolutionem esse veriorem, & communiorem. &c.

R. P. D. MANZANEDO.

Romana Saluiani interdicti. Die Sabathi 26. Nouembris 1605.

ARGVMENTVM.

Aegidianæ constitutioni locus est, quoties lata sententia in vim Saluiani non impugnatur dicendo de nullitate.

SVMMARIVM.

Appellatio ex sententia lata in vim Saluiani interdicti non admittitur. nu. 2.

Saluianum est mere possessorium adipiscendæ. nu. 2.

Appellatio de iure ciuili in mero possessorio non datur. num. 2.

L. vnica. C. si de mom. poss. procedit in quolibet interdicto etiam plenario adipiscendæ, siue recuperandæ. nu. 3.

Aegidiana intrat in quolibet possessorio, & in Saluiano. num. 3.

Inuentarium legitimè probat. nu. 4.

Aegidiana locum habet, quando contra sententiam in possessorio de nullitate non apponitur. nu. 4.

DECISIO CL.

1 Bartholomæus Papius de anno 1580. super quibusdam bonis stabilibus imposuit censũ Scutorum 3. millium. ad fauorem Laurentij Pancaldi cum obligatione omnium suorum bonorum in forma Camerali, qui Pãcaldus ex post facto emit vineam a D. Catherina ꝑ Scutis 3. millibus, pro quibus prædictum censum illi cessit, mediante pacto, quod eueniente euictione sortis principalis, Catherina haberet regressum ad vineam, illa vero euicta Pancaldus haberet recursum ad censum Bartholomæo Papio defuncto cum testamento, & instituto Gottardo eius filio, & legatis Scutis 25. millib. Venerabili collegio Asconæ, Aemilia eius vxor pro dote contra hæreditatem Papij sui mariti obtinuit immitti in possessionem bonorum prædicto censui suppositorum, collegiũ vero pro suo legato, fuit immissum in possessionem cuiusdam vineæ, testatoris, quam postea vendidit Domino Cosmo Sascetto, sed cum Aemilia pro dote habuisset bona prædicta censui supposita, dicta Catherina, quæ dictum censum pro dicta vinea a Pancaldo habuerat, habuit recursum ad vineam, illamque recuperauit iuxta pactum cum Pancaldo initum. Vnde hæres prædicti Pancaldi euicta vinea a Catherina intentauit Saluianum in vinea, quæ fuerat Papij, & a collegio virtute sui legati possidebatur, quamque iam dicto Cosmo Sasseto vendiderat, in quo iudicio hæres Pancaldi obtinuit. Ex quo dictus Sanctus egit contra collegium pro restitutione pretij dictæ vineæ euictæ cum damnis, expensis, & interesse, sicque collegium fuit coactum soluere hæredi Pancaldi, Scuta 2714. vt dictam vineam recuperaret, & ab ipso habuit iurium cessionem, cuius vigore Collegium, contra Cathalanos possessores Casalis Perusciæ olim hæreditatis dicti Papij egerunt coram A.C. & Domino Orphino, ab ipso deputato, & obtinuit in vim Saluiani interdicti. A qua sententia appellarunt Papij, non vero Cathalani, & causa appellationis mihi commissa, vt constito esse locum Aegidianæ exequar, sin minus causam appellationis cognoscam.

Dubi-

2 Dubitaui an esset locus Aegidianæ,& Domini affirmatiuè resoluendum dixere, quia cum sententia sit lata in Saluiano interdicto, non datur appellatio, vt notat Bar.in l.1.num.4.ff.de Saluiano interdicto. & Negusant.de pignor.primo memb.8.part.num.2. & Contard.in l.vnica.limitat.14.num.9.& 10. C.si de momentan.poss. quia Saluianum est mere possessorium adipiscendæ,ex Bar.in d.l.1.& ceteris Doctoribus,supra adductis,& de communi testatur.Rolan. cons.14.num.10.lib.1.& tradit Verall.in decis.141. part.3.sed sic est,quod de iure ciuili in mero possessorio appellatio non admittitur, per tex.in d.l.vnic.C. si de moment. poss. iuxta illius communem intellectum,de quo testatur Paris.cons.108.num.13.lib.1. & Couar. practic. cap.27.num.8. & Cagnol.in l. in pari causa.num.7.de reg.iur.& Ioseph.Ludouic.decis.Perusin.20.num.9 & 17.

3 Et sicuti dispositio dictæ legis vnicæ procedit in quolibet interdicto etiam plenario adipiscendæ siue recuperandæ, vt notat Paris. in l.2.num.3.& 4.ff.de appellat.recipien.& est communis ex Duẽna, pluribus relatis in regula 44.in princip.Ita & eodem modo Aegidiana intrat in quolibet mero possessorio, sicque in Saluiano,vt notat Paris.d.consil.108.num. 15.& Negus.vbi supra.nu.3.& Benintend.deci.17. in fine,& Ioseph.Ludouic. vbi supra in principio.& num.20.& 21.& tenuit Rota. decis.102.num.4.par.3.lib.1.diuers.& decis.662.num.3.ead.parte 3.lib.3. Verall.dicta decis.141.parte tertia.Mohedan.decis. 3.de constitution.

4 Quod maxime ꝓcedit in nostro casu quo de nullitate contra dictam sententiam nihil fuit oppositũ, & de illius iustitia apparet, cum per instrumentum dicti census impositi a Bartholomæo Papio super suis bonis constet de credito cum hypotheca. Item & per inuentarium, quod legitime probat,ad tradita per Bartol. & Bald.& alios in l.cum tale.§.Titius. per illum textum. ff. de condit. & demonstration. & per Bald. in l.fin.§.1. C.de iur. deliberand. & Paris. consil.45. num.20. lib.2. & Decian.consil.76.nu.8. lib.3. Item & per confessionem Cathalanorum factam in responsionibus ad positiones constet huiusmodi casale fuisse possessum a dicto Bartholomæo Papio post dicti census constitutionem, quibus probatis intrat Saluianum, ex Bartol.in l.rem alienam. numero quinto. ff. de pignorat. actio. & Negusant. vbi supra. numero sexto, & octauo. & Roland.dicto consilio decimo quarto. numero decimo tertio.& Alexandro, & alijs, quos refert, & sequitur Contar. vbi supra.numero vndecimo.Put.decisione 207.numero secundo. libro primo. constatque de cessione hæredis Pancaldi ad fauorem Collegij. Vnde de nullitate nihil opposito, & docto de iustitia sententiæ intrat ex supradictis resolutio Dominorum Aegidianæ locum esse.

R. P. D. MANZANEDO.

Terracinen. Domus. Lunæ 28. Nouemb. 1605.

ARGVMENTVM.

De exceptione melioramentorum, quando impediat rei restitutionem data præsertim cautione de reficienda illa.

SVMMARIVM.

Simulatio de iure non præsumitur. Ideo probanda per allegantem clarè,& concludenter.nu.1.
Melioramentorum exceptio operatur rei retentionem, numero 2.& 3. vbi præsertim, quando sic conuentum fuit.
Conditio importatur per Ablatiuos absolutos.nu.3.
Melioramẽtorum exceptio an retardet rei restitutionem, quando offertur cautio de soluendo illa.nu.4.& 5.
Melioramẽtis non liquidatis præfigendus est terminus ad illa liquidandum.nu.5.

DECISIO CLI.

1 CVm mandatum A. C. fuerit relaxatum vigore obligationis Cameralis, & pacti expressi de retrouendendo transactis duobus annis in instrumento venditionis appositi, Domini dixerunt, dictum mandatum validum, & iustum fuisse, nec obstare simulationem contra dictam venditionẽ oppositam, cum non probetur, & de iure non præsumatur,per text.in l. quamuis. vbi Bald. C. si quis alteri, vel sibi. Cuman.cons.41.Dec.cons.491.num.4. Paris.cons.54. nume.7. lib.1. Præcipuè cum ad hunc effectum debeat probari clare, & concludenter, vt fuit dictum in vna Romana Census de Columna coram bon.mem.Lancellotto.

2 Sed quia in eodem instrumento, conditioni prædictæ de redimendo, fuit alia adiecta de soluendis prius D.Martio omnibus expẽsis, & melioramentis, de quibus ex depositione testium constare videtur in genere. Hinc est, quod dicta melioramenta prius veniant reficienda, cum pro illis competat retentio rei per text.in l.area.ff.de condiction.indebit.l.Paulus. ff. de doli exceptio. l. qua ratione. §. habet. ff.de acquiren.rerum dominio.Notant Doctor.in l.si non sortem.§.si centum.ff.de condic.indebit.& ibi Glos. Put.decis.471.num.4.lib.2.Gozadin. cons.100.nu. 20.Capic. decis. Neapolitana 17.nu.7. Benintend. decis.77.num.10.

3 Quod magis procedit in hoc casu,cũ in instrumento venditionis sint illa verba, solutis tamen prius D. Martio omnibus expensis,& melioramentis, quæ ex natura ablatiui absoluti important conditionem, iuxta l. ab emptione. ff. de pact. & debet impleri in speci-

specifica forma.l.qui hæredi.in princip.& l.Mæuius.ff.de condit.& demonstrat. Vnde ad prædicta huius instrumenti verba, bene faciunt adducta a Paul. de Castro,conf.270.num.3.lib.2.& a Neguzant.de piguor.4. membr.5.partis. num.10.& a Capic.vbi supra, qui loquuntur de execqutione sententiæ, continentis eadem verba, quod prius melioramẽta soluerentur.

4 Et licet ibidẽ apud ipsos, & apud Puteum, & Gozadin.& Benintend. vbi supra,& Menoch.de recuperand.remed.15.a num.568.cum sequentibus. & Tiraquel.de retract.conuentional.§.7. glos.1.num.13. discutiatur, An tali casu sit prius facienda realis satisfactio, An vero sufficiat fideiussio, & disputent do intellectu textus in l. statuliber rationem.ff.de statuliberis.& l.cum seruus.ff.de conditio.& demonstrat. & text.in l.4.§.ait prætor.ff.de re iud. & distinguant inter conditionem sonantem in facto, & sonantem in dando, prout est conditio, de qua in præsenti, nempe quod solutio prius de melioramẽtis facienda esset.

5 Nihilominus pro nunc hæc omittuntur. Cum modo de his non dubitetur, & quia melioramenta non sunt liquida, & Rota ex dicta decisione Putei. nu.7. & alias sæpe seruauerit præfigere terminum ad illa liquidanda. Ideo Domini huiusmodi terminum assignandum censuerunt, quo transacto ad reliqua videnda deuenient.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Imolen. Bonorum. Veneris 2. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

De vi clausulæ ad habendum, &c. & clausulæ,& quicquid placuerit,&c. appositis in iuestitura, Quod emphyteusis transitoria ad extraneos cõprehendatur in fideicõmisso,quãdo in emphyteusi locum habeat ius accrescendi, & quando a successore in emphyteusi sit petenda noua inuestitura, & soluendum laudemium.

SVMMARIVM.

Clausula ad habendum, & clausula quicquid placuerit,&c. æquiparatur clausulæ, & quibus dederit.n.1.
Emphyteusis, in cuius inuestitura adest clausula ad habendum est transitoria ad hæredes extraneos.nu.1.
Emphyteotica bona transitoria ad extraneos hæredes cõprehenduntur in fideicommisso.nu.2.
Ius accrescendi non habet locum in emphyteusi concessa pluribus Personis, secus quando est concessa vni tãtum pro se,& filijs.nu.3.
Emphyteusis vbi transit iure hæreditario in comprehensos in inuestitura, tunc petenda non est noua inuestitura, nec laudemium soluendum. nu.4.

DECISIO CLII.

1 Tenent Domini,portiones Ludouici,& Cornelij per eorum mortem non fuisse deuolutas ad Ecclesiam,& consequenter sentẽtiam Auditoris Cameræ ad fauorem Domini Episcopi latam esse infirmandam. Fundamentum Dominorum est,quod bona,de quibus agitur, fuerunt cõcessa in emphyteusim quondam Ioanni Maluetio cũ clausula ad habendum,&cet. & quicquid placuerit, &cet.quæ clausulæ æquiparãtur clausulæ, & quibus dederit, & faciunt emphyteusim transire ad quoscunque hæredes, etiam extraneos, Curt. iun. consil. 40.numer.1.Clar.§.emphyteusis.quæst.28.in fin.& fuit in hac eadem causa decisum 8. Maij 1596. corã Illustrissimo Domino meo Cardinale Pamphilio, in qua fuit etiam allegata alia decisio in causa Romana Sancti Eustachij, de anno 1581. coram Illustrissimo Cardinale Lancellotto.

2 Et hoc stante, quod bona sint transitoria ad hæredes extraneos, sequitur,quod fuerint comprehensa in fideicommisso Domini Ioannis. Alexand.conf. 91. numero decimo. libro primo. cum alijs per Modern.de fideicommissis. articulo sexto. numer. 29. & sic mortuis DD. Ludouico, & Cornelio debuerint deuenire ad substitutos,non autem deuoluere ad ecclesiam, vt fuit sententiatum. Nec obstat, quod illa diuisio fuerit facta ad effectum tantum dandi immissionem Lambertinis, quia Domini non considerant effectum illius diuisionis, sed rationes, quæ militant in casu, de quo agitur.

3 Placet etiam Dominis aliud fundamentum,quod cum ista emphyteusis fuerit ab initio concessa Ioanni Maluetio solo, & isti de Lambertinis veniant tãquam illius hæredes,non possit pars emphyteusis per mortem vnius deuolui ad Ecclesiam, sed per ius accrescendi, siue non decrescendi debeat peruenire ad alios,ex cumulatis per Clar.in §. emphyteusis, quæstione 39. versic. scias tamen, & fuit allegata decisio in causa Ciuitatis Castelli bonorum 23.Iunij 1586. coram Illustris.Cardinale Platto.

4 Non obstat, quod isti Lambertini non petierint inuestituram, nec soluerint laudemium, quia cum veniant Iure hæreditario, tanquam comprehensi in inuestitura Ioannis, quæ, vt dictum est,comprehendit hæredes, non tenentur petere nouam inuestituram. Salicet.in l. final.numero vndecimo. versic.aut vltra. C. de iur. emphyteu. Socin. iunior consil. 70. numero vigesimo septimo. versic. neque iuris hæreditarij. lib.3.

R. P.

R. P. D. LITTA.

Vlixbonen. Iuris conferendi. 2. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Concursus quando sit faciendus in parochialibus vnitis, vel de mensa monasterij, & quando Vicarius dicatur perpetuus, & ex quib. probetur ecclesiam esse de mensa monasterij.

SVMMARIVM.

Concursus non fit in parochialibus de mensa monasterij, sed monasterium nominat, Episcopus vero sine concursu approbat. nu. 1.
Vnio, siue quod Ecclesia sit de mensa, potest probari per signa, & alias quam per instrumentum vnionis, & annexionis. nu. 1.
Ecclesia ædificata in territorio monasterij dicitur de mensa monasterij. nu. 2.
Ecclesia parochialis, cuius decimæ per monasterium percipiuntur, dicitur esse de mensa monasterij. nu. 2.
Cura Ecclesiæ parochialis iunctæ monasterio residet habitu penes monasterium, exercitium vero curæ penes Vicarium. nu. 2.
Ecclesia dicitur de mensa monasterij ex eo, quod monasterium soluit onera pro Ecclesia. nu. 3.
Cura Ecclesiæ parochialis vnitæ non residet penes Vicarium, quando ipse est ad nutum amouibilis. nu. 4.
Cura Ecclesiæ parochialis solum exercitium residet penes Vicarium. num. 4.
Rector & Vicarius sunt synonyma, ita vt vnum pro alio sæpe vsurpetur. nu. 4.
Subiectio Ecclesiæ denotatur ex sustentatione onerum, perceptione decimarũ, ac congrua assignatione Vicario ipsius. nu. 5.
Episcopo debetur quarta decimarum. nu. 6.
Ecclesia dicitur nata subiecta monasterio, quando fuit fundata in territorio monasterij, & alia concurrunt de quibus ibi. nu. 7.
Concursus debet fieri in Vicarijs perpetuis. nu. 8.
Declara, quod ad hunc effectum non inspicitur, an Vicarius sit perpetuus, vel ad nutum amouibilis, sed attenditur an Vicaria spectet ad monasterium, & ei sit subiecta, vel annexa, ita vt cura penes ipsum resideat, quia tunc non est locus bonus, sed sufficit approbatio ordinarij. nu. 8.
Vicarius non dicitur perpetuus, quando illi assignatur certa portio fructuum, & reliquum reseruatur commendatario, penes quem remanent onera nu. 9.
Vicarij amouibiles debent per Episcopum iuxta Concil. Trid. fieri perpetui. nu. 10.
Ecclesia non desinit esse de mensa ex deputatione Vicarij perpetui. num. 10.

DECISIO CLIII.

1 PLures sunt Ecclesiæ Parochiales in Territorio de Alcobatia, ad quarum curam exercẽdam Commendatarius prætendit Vicarios per eũ nominandos ab Archiepiscopo absque consensu institui, cuius contrarium prætendit Archiepiscopus. Ideo hodie strictè dubitatum fuit, an constet Ecclesiam Beatæ Mariæ de Alcobatia spectare ad monasterium de Alcobatia, vt non sit locus concursui. Et Domini partem affirmatiuã amplexi sunt, quia quando Ecclesia Parochialis est subiecta monasterio, aut annexa, vel ad eius mensam, tunc non est locus decreto Concilij Tridentini. sess. 24. c. 18. de reformat. sed monasteriũ nominat, Episcopus vero sine concursu approbat, iuxta trad. in c. 1. de cappel. Monach. in c. de Monach. de prębẽ. & fuit resolutũ in causa Tirasonen. Iuris præsentandi 23. Maij 1588. corã bo. me. Bubalo, & 13. Octobris 1595. coram me. Ecclesiam autem esse subiectam monasterio, aut annexam, vel de mensa, non est necesse probare per instrumentum vnionis, vel annexionis, sed potest etiam ꝓbari per alia signa, & argumenta, vt fuit decisum in causa Pãpilonen. de Stella. 14. Decembris 1598. coram Illustrissimo Cardinale Seraphino.

2 In casu proposito Domini inter alia primo cõsiderant, ꝙ monasterium ante ædificationem huius Ecclesiæ erat Dominus totius territorij de Alcobatia tit. donationis, factæ per Alphonsum Regem Portugalliæ Diuo Bernardo Abbati Clareuallen. & per Innocentium III. confirmatæ, vt in Summario. nu. 1. cuius dominij ratione Ecclesiæ ibi ædificatæ dicuntur ad monasterium spectare. glos. & Doct. in dicto c. de Monach. in verb. prouentibus. vers. si vero ex donatione. de prębẽn. ex qua donatione iuncta perceptione Decimarum, & fructuum totius dicti territorij, & in specie decimarum spectantium ad Ecclesias existentes in dicto districtu, vt probatur in concordia inita inter Archiepiscopum, & Commẽdatarium de anno 1335. de qua in Summario. num 7 in c. 1. 4. & 5. & ex testibus in Summario. num. 8. Item ex sententia facta per Pium IV. in Summario. num. 4. & ex erectione huius Ecclesiæ in Vicariam perpetuam in Summario. num. 9. denotatur manifeste dominium esse penes eum, qui decimas percipit, ita ut Ecclesia dicatur de mensa illius, & curam residere penes Abbatem, & monasterium habitu, exercitium vero curæ penes Vicarium Cardinalis. in clem. 1. nu. 10. quæst. 9. de offi. Vicar. gl. in clem. frequens. in verb. ad mensam, & ibi Vitalin. nu. 88. & ceteri Doctores de exces. Prælat. Crescen. decis. 2. de decim. Mohed. decis. vlt. eodem tit. Veral. decis. 339. part. 3. Cappell. Tholos. decis. 109. & ibi Abb. & fuit dictum in præcit. Pampilonen. de Stella.

3 Tertio vltra donationem Territorij, & perceptionem fructuum, & decimarum fuit consideratũ, quod monasterium sustinet omnia onera Ecclesiarum in dicto

dicto Territorio existentium, tam quę ratione visitationum, quã quæ pro reparatione, & fabrica earundem debentur, vt ex concordia anni 1294. in Summario. nu. 2. & ex alia anni 1335. in Summario. nu. 3. cap. 7. ex dictis testium in Summario. n. 8. & ex visitationibus Archiepiscoporum iniunctis effectualibus solutionibus, de quibus in Summario. nu. 10. & in specie respectu huius Ecclesiæ, in Summario. nu. 9. Ex solutione enim onerum per monasterium facta pro Ecclesijs, de quibus agitur, satis colligitur Ecclesias ad ipsum spectare. clem. 1. de iur. patr. & ibi Vitalin. num. 8. versic. vbi ergo notum est. cap. 1. de Eccles. ædif. cap. fin. de testibus Cæs. de Gras. decis. 6. de præbend.

4 Accedit, quod ante erectionem huius Ecclesiæ in Vicariam perpetuam in hac Ecclesia deputabatur Vicarius amouibilis, & probatur ex confessione ipsius ordinarij in instrumento erectionis, quod est signum, curam penes Vicarium non residere, sed solũ exercitiũ, ex alleg. in dicta Pampilonen. & quia ille, qui præsentatur, non est Rector, sed Vicarius, quod etiam denotat non curam, sed exercitium duntaxat esse penes ipsum, vt trad. Vitalin. in dicta clem. 1. nu. 7. de offic. Vicar. Quamuis etiam si præsentationes loquerentur de Rectoribus stantibus præmissis, non eo minus diceretur ecclesiam spectare ad monasterium, cum ista sint synonyma, & sæpe vnum pro alio ponatur. glos. in clem. 1. §. nonnulli quoque. in verbo Rectoribus, & ibi Vitalin. num. 35. de exces. Prælator. cum alijs in his terminis allegatis in causa Vigellien. Parochialis 13. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Domiuo Cardinale Pamphilio.

5 Nam præsentationes possunt censeri factæ vigore Iuris patronatus ex fundatione competentis propter perceptionem decimarum, sustentationem onerum, & assignationem congruæ Vicario præsentato, quæ subiectionem denotant. dicto c. de Monach. c. auaritiæ. de præben. Lambert. de Iure patron. art. 1. quęst. 10. principali. in 3. parte. secundi libri. num. 4. versic. 4. puncti modum, & num. 7. & 8. cum alijs citatis per Informantęs.

6 Nec facit, quod Archiepiscopus habeat ius decimandi, quia in concordia solum dicitur, quod prętendebat ius percipiendi decimas. Vltra quod tale ius posset verificari respectu quartæ debitæ Episcopo, & ratione Ecclesiarum ad monasteria spectantium iuxta dispositionem, cap. conquerente. de off. ordin.

7 Non obstat, quod Ecclesia, de qua hodie agitur, fuit constructa post monasterium, ex quo non apparet descripta inter Ecclesias, quæ de anno 1384. fuerunt expresse repertæ intra limites comitatus de Alcobatia, vt in Summario. num. 4. quia fuit respõsum descriptionem esse restrictam ad Ecclesias existentes in districtu, non autem in Oppido de Alcobatia, vbi Ecclesia Beatæ Mariæ, de qua agitur, sita est, vltra quod etiam si illud esset verum, non per hoc tolleretur, quod esset annexa, vel de mensa monasterij, cui incumbebat vigore concordiæ anni 1335. Ecclesias ædificare. Vnde existentia huius Ecclesiæ in Oppido de Alcobatia, quod cum eius territorio est de dominio monasterij iuncta perceptione decimarum, sustẽtatione onerum, assignatione congruæ, pro Vicario facit, quod Ecclesia ista in sui ortu vere nata sit subiecta, & nunquam fuerit in aliquo statu libertatis, sed originaliter annexa, & de mensa, iuxta trad. per But. in cap. cum tu. num. 11. Abb. eodem. num. versi. nota hanc glos. de ætat. & æqualitate. Felin. in c. ex parte. il 2. num. 1. & seq. de rescript. vbi etiam dicit, quod si Cappella ædificaretur, vt esset beneficium de per se stans, de necessitate præsentari deberet Rector proprius, quod hic non fiebat, sed deputabatur Vicarius amouibilis, vt supra dictum est ex cõfessione ordinarij, & alias frustratoria fuisset erectio in Vicariam perpetuam.

8 Non obstat, quod in Vicarijs perpetuis sit necessarius concursus, quia ad effectum, vt sit locus concursui, non inspicitur, an Vicarius sit ꝑpetuus, vel ad nutũ amouibilis, sed attenditur an Vicaria sit spectet ad monasterium, & ei sit subiecta, vel annexa, ita vt cura penes monasterium resideat, quo casu non est locus concursui, sed sufficit approbatio ordinarij, iuxta resolutionem Illustrissimorum Interpretum Cõcilij, super qua fundatur Breue obtentum per Commendatarium a fel. rec. Clemen. IV. Declaratio vero eorundem Illustrissimorum data pro parte Archiepiscopi loquitur, quando cura transfertur in Vicarium, & non solum exercitium, vt in casu nostro.

9 Non obstat, quod per erectionem in Vicariã perpetuam factam in Archiepiscopum potest dici translatá cura in Vicarium perpetuũ, quia lectura instrumenti erectionis contrarium aperte denotatur, dum ibi assignatur certa portio Vicario, & reliquum reseruatur Commendatario, penes quem remanent onera, iuxta not. per Hostien. & Ioann. Andr. in c. exposuisti. de præben. & ibi Abb. in fin. hoc bene declarat Felin. in cap. postulasti. num. 1. versic. aut perceptio fructuum. de rescript. Rebuff. de Congrua. Portius. numer. 108.

10 Et in ista erectione vltra reseruationem fructuum, & onerum, Vicarius non nominatur Rector, & reseruatur Commendatario ius præsentandi, quod stantibus præmissis, debet intelligi, sicuti prius competebat, scilicet cum approbatione Ordinarij, & non præuio concursu. Apparet enim in hac erectione Archiepiscopum noluisse alterare statum huius Ecclesiæ in alio, quam facere de amouibili perpetuum, prout ei ex debito sui Officij incumbit ex decreto Concilij, & c. 1. de Cappel. Monach. in 6. maxime quod in dubio huiusmodi erectio ita facta, intelligi debet, vt minus præiudicet Commendatario, quam sit possibile, & propterea ex eo, quod dicat, erigere Ecclesiam in Vicariam perpetuam, & beneficium curatum, inferri non debet ad curæ translationem in Vicarium, cum ista verba optime verificari possint ratione exercitij, & oneris administrationis Sacramentorum Vicario perpetuo incumbenti, nec ex deputatione Vicarij per-

perpetui Ecclesia desit esse de mensa Vitalin. in dicta Clemen.frequens. numero 35. & 84. de exces. Prælat. & fuit dictum in præcitata Vigellien. Parochialis,coram Illustrissimo Pamphilio.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Aurien. Parochialis de Pao. Die Lunæ 5. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus censetur probatus probata fama antiqua simul, cum longissima possessione, ex præsentationibus vltra centum annos effectuatis iunctis testibus de auditu, & visitationibus factis de Ecclesia tanquam de iure patronatus, nec isto casu præsumitur vsurpatio iuxta decretum S.Concilij Tridentini.

SVMMARIVM.

Immemorabilis præscriptio, vt censeatur probata, quæ requirantur. nu. 1.
Ius patronatus probatur probata immemorabili cum requisitis circumstantijs. num. 2.
Ius patronatus censetur probatum ex fama antiqua simul cum longissima possessione, ex præsentationibus de tempore vltra centum annos effectuatis. nu. 3. *&* 4.
Vbi etiam quando dictæ præsentationes effectuatæ præsumantur. & nu. 5.
Iuris patronatus quasi possessio per consensum a Patronis præstitum, in institutionibus per resignationem probat ius patronatus, nu. 4. *&* 5.
Iuris patronatus probatio coadiunatur per testes deponentes de auditu, a suis maioribus, non per visitationes factas in Ecclesia, tanquam de iure patronatus. num. 6.
Ius patronatus probatur ex Immemorabili cum suis circumstantijs probata, nec isto casu intrat præsumptio vsurpationis, iuxta decretum S. Concilij Tridentini. num. 7.

DECISIO CLIV.

1 Domini concluserunt, constare de iure patronatus illorum, qui nominarunt Franciscum, & Ludouicum ad Parochialem de Pao, & hoc ex titulo fundationis, & dotationis. Primo ex Immemorabili, quam Domini in hoc casu censuerunt probatam cum circumstantijs. Glo. communiter recepta in verbo Memoria. capit. primo. de præscription. in 6. & adductis a Specul. in tit. de probation. §. 1. versic. vltimo quæritur. & versic. valeat etiam hic probatio. & a quam plurimis relatis a Gabriel. libro quinto. titulo de præsumption. conclus. 1. num. 81. & a Couar. in regula possessor. par. 2. prælectionis. §. 3. num. 7. & Rebuff. de decim. quæst. 13. num. 99. & illam Glossam seruat Rota, vt per Verall. decis. 71. par. 2. & decis. 290. part. 3.

2 Et quod Immemorabili sic probata probetur etiã & ius patronatus cum qualitate, ex fundatione, & dotatione, tradit Ioann. Andr. in regula, quod alicui. numero octauo. de regul. iur. in 6. & Abb. in capitulo primo. numero quarto. de religios. domibus. & in capit. querelam. numero nono. circa finem. de election. & in consil. 76. in principio. lib. 2. Felin. in cap. causam. de præscription. nu. 8. & Bald. in l. cum super. C. de rei vendication. num. 3. & Federic. cons. 234. de rescriptis. & Roch. in tract. de iure patronat. in verbo, iste, vel is, a quo. quæst. 36. Cassador. dec. 2. de probation. Put. decis. 205. num. 2. lib. 1. Mohed. decis. 3. de iure patronatus. Achill. decis. 4. eod. tit. & est decis. 717. part. 3. lib. 3. diuers. & sæpius fuit decisum in Rota.

3 Secundo resultat probatum hoc ius patronatus ex testibus deponentibus de fama antiqua, simul cũ longissima possessione, & præsentationibus, de tempore vltra centum annos effectum sortitis. Deponũt namque testes, Aluarum Alphonsum, de Anno 1471. fuisse institutum de hoc Beneficio ad præsentationem istorum Patronorum, & titulum viderunt testes. Postea vero ad eorundem præsentationẽ successit in hoc beneficio Blasius Alphonsus, qui illud resignauit in fauorem Sebastiani de Caldelas cum cõsensus dictorum Patronorum, & illud possedit, dum uixit, & similiter illud renunciauit in fauorem Aries de Ortega, cum eorundem Patronorum consensu, qui Aries, dũ vixit illud obtinuit, & vltimo per illius obitũ fuerunt ad illud præsentati, Franciscus, & Ludouicus, qui sunt in causa, quæ præsentationes, tam ex institutione, illarũ vigore facta quam ex adeptione possessionis, censentur effectuatæ, vt per Calderin. consil. 12. de iure patron. Oldrad. consil. 229. nu. 2. & Verall. decis. 133. par. 2. & Crescent. decis. 5. de iure patronat.

4 Quin, & ex eo, quod ex persona vnius præsentati, & instituti, fuerit postea præsentatio, & institutio alteri facta, resultat effectuata prima præsentata. ex Oldrad. vbi supra, & Lambert. de iure patronatus. lib. 2. part. 2. quæst. 10. artic. 7. num. 11. & dixit. Rot. decis. 147. num. 1. & decis. 167. num. 1. & 545. nu. 2. par. 1. diuersor. Et probatis externis, præsumitur etiã media ex eadem decis. 545. & Tiraq. ibi adducto. & ex Alcia. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 36. & in dict. institutionib. per resignationem factis, sufficit interuenisse consensum Patronorum ad probãdam quasi possessionem iuris patronat. ex Abbat. cons. 54. nu. 1. & 2. lib. 1. Federic. d. cons. 234. Rod. vbi supra, verbo competens. quæst. 15. nu. 39. decis. 792. nu. 8. part. 1. diuers. vbi allegat aliam decisionem Mohedani.

5 Et ex dicta resignatione in fauorem Aries de Ortega facta de consensu Patronorum resultat, & probatur vltimus status præsentandi in fauorem horum Patronorum, ad consilium Decij 126. Quibus præsentationibus a tempore adeo antiquo ab istis Patronis factis, & effectum sortitis, & fama antiqua per testes probata, inducitur probatio iuris patronatus ex Cassiadoro dicta decis. 2. numero quarto. sequendo opinionem Baldi. in l. cum super. numero tertio. Cod. de rei vendicat. & in authentic. quas actiones. circa finem. C. de Sacrosanct. Eccles. & Innocent. in capit. veniens. de verborum signification. eandem tenet Put. decis. 60. in fine, & in decis. 140. in fine, versic. quia illud, quod ius patronatus. libro primo, & Achil. decisio. sexta, & septima. numero tertio. de iure patronat. Aym. consilio 322. numero secundo. Roch. vbi supra numero 82. decis. 792. numero 1. 2. & 3. parte prima. diuersor. vbi aliæ allegantur.

6 Prædictis accedunt in adminiculum testes deponentes de auditu a suis maioribus, quendam Blancum de Puga fundasse istam Ecclesiam, & illam dotasse de bonis per testes expressis, & hodie ab Ecclesia possessis. Præcipue cum ex testibus saltem de auditu deprehendatur Patronos de familia de Noboa, & de familia de Sotellos descendere ab isto Blanco de Puga fundatore. Accedunt etiam in adminiculum plures visitationes a pluribus visitatoribus factæ, in quibus fuit compertum, istam Ecclesiam esse de iure patronatus dictorum quatuor Patronorum, de quibus visitationibus, licet non per instrumenta, sed per testes constet. Nihilominus multum adminiculantur, & ex illis colligitur tolerantia Episcoporum, quibus multum defertur in materia iuris patronatus, & ad illius probationem, ex Purpurat. consil. 533. numero sexto. Lamberten. vbi supra, quæstione decima. articulo quarto. Rot. in nou. decis. 11. de iure patronat.

7 Non obstat, quod huiusmodi ius patronatus spectet ad Parochianos huius Ecclesiæ, quo casu præsumitur vsurpatio ex Concilio Tridentino. sessio. 25. de reformatione. capitulo nono. tradit Mohedan. decisio. secunda. de iure patronat. & Crescent. decisione prima. eodem titulo, & Put. decis. 205. libro primo, & in terminis de Parochianis est idem Put. decis. 57. eodem libro, quia respondetur, quod cum habeamus dictam immemorabilem, cum suis circumstantijs probatam, quin & præsentationes continuatas, & effectuatas non per quinquaginta annorum spacium, prout Concilium voluit, quin & per longiora tempora, posset satis dici esse satisfactum dispositioni dicti Concilij. Sed vlterius Domini dixerunt cessare vsurpationis præsumptionem, cum Parochiani habeant tantum quartam partem iuris patronatus, aliæ vero tres partes sint penes tres patronos distinctos, qui pro ipsorum interesse non passi fuissent talem vsurpationem, præcipue, quia, & si Parochiani non præsentassent, nihilominus Ecclesia non remaneret libera. Vlterius quia cum in alijs tribus Patronis cesset dicta vsurpationis suspicio, & ex supradictis competat illis tribus patronis huiusmodi ius patronatus ex fundatione, sequitur quod illi tres sint præferendi. argumento textus. in l. sancimus. §. sin autem amplioris. vbi gloss. Cod. de donationibus. Albericus. in l. ad officium. Codic. commun. diuidund. Capic. decisione 36. numero primo, & secundo.

8 Nec in istis duabus familijs, quibus spectat huiusmodi ius patronatus vnicuique pro quarta parte, cadit vsurpationis suspicio, cum non sint Barones, nec Domini Temporales loci, vbi est ista huiusmodi Ecclesia, prout Rota tenuit in illa Burgen. Beneficij de Viceda 15. Februarij 1593. coram Domino Decano.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Fulginaten. Fideicommissi. Lunæ 5. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Trebellianica numquid censeatur prohibita per prohibitionem alienationis, est magistralis decisio.

SVMMARIVM.

Trebellianica censetur prohibita per prohibitionem alienationis, etiam in minima parte bonorum. num. 1. vbi idem in Falcidia.

Trebellianica, & Falcidia prohibita non censetur nisi expresse prohibita reperiatur, quod an verum sit, explicatur. num. 2.

Trebellianica potest prohiberi etiam filijs primi gradus. num. 3.

Trebellianica numquid censeatur prohibita per prohibitionem alienationis extra familiam. nu. 4.

Fideicommissum an censeatur inductum per prohibitionem alienationis extra familiam. nu. 4.

DECISIO CLV.

1 Ex prohibitione alienationis, etiã in parte minima fuit resolutum, censeri quoque prohibitam detractionem Trebellianicæ, per text. in Authen. sed & in ea. Cod. ad leg. Falcid. & in Authen. vt sponsa largitas. §. si quando. columna nona. vnde sumitur, qui licet loquatur in Falcidia, habet etiam locum in Trebellianica ex identitate rationis, vt per Bald. ibi, Aretin. consilio trigesimo septimo. numero decimo. versiculo ad secundum. Card. consilio 113.

filio 113. in principio. Roman. consilio 206. numero primo, & ibi Addent. Illustrissimus Mantic. de coniect. vltimar. voluntat. libro septimo. titul. 12. numero decimo nono. Late Gabriel. alios referens de Trebellian. conclus. nona, & dictum est, rem esse extra difficultatem, cum prohibitio sit facta filijs, & descendentibus, vt sunt verba clara testamenti. Socin. iunior. consilio 49. numero vigesimo primo. volumine tertio. Decian. respon. 120. numero vigesimo quarto. in fine. libro tertio. cum alijs, per Illustrissimum Mantic. vbi supra. numero vigesimo. in fine, & numero vigesimo primo.

2 Neque facit, quod ad effectum, quod censeatur prohibita Falcidia, & sic ex identitate rationis, etiã Trebellian. requiritur expressa prohibitio, & non ex prohibitione alienationis, per textum. in §. si vero expressim. Authent. de hæred. & Falcidia. quia licet hæc fuerit opinio Angeli. 161. nume. 40. versic. contrarium mihi videtur, & aliorum, quos allegat Neuizan. consilio secundo. numero primo. tamen contraria sententia, s. quod sufficiat prohibitio alienationis, est communis, & verior, vt dicit ibidem. Neuiz. numero 33. & 34. & per tot. qui bene etiam respondet argumentis contrariæ partis, & fundat hanc sententiam, & in ea residet. num. 49. vers. quid tenendum.

3 Nec etiam facit, quod sumus in prohibitione alienationis facta filijs primi gradus, quia nihilominus ex ipsa resultat prohibitio Trebellianicæ, cum clarum sit, secundum opinionem quam Rota seruat, quod etiam filijs primi gradus Trebellianica potest prohiberi. Cassand. decisio. quarta. de testam. Sarn. decisio. 94. incipien. Trebellianica, Simon decis. 89. incipien. In vna Romana. Cresc. decisione secunda. de testamen. & fuit resolutum in causa Anconitana. fideicommissi. 18. Martij, & 27. Aprilis 1583. coram bonæ memor. Cardinale Lancellotto, & in causa Nucerina fideicommissi, 30. Octobris 1595. coram Illustrissimo Mant. quæ decisio loquitur in terminis prohibitionis alienationis factæ filijs, & hanc etiam opinionem dicit magis communem Bertrand. consil. 130. numero quinto. libero tertio. parte secunda, & sequitur Molin. de primogen. Hispania. libro primo, capitulo decimo septimo. numero decimo secundo. versic. contrarium tamen.

4 Neque etiam obstat, quod facta sit prohibitio alienationis extra familiam, vnde censeri debet permissa alienatio in familia, quia hæc verba prohibitionis debent operari circa fideicommissum, ex allegat. per Illustrissimum Mantic. in dicto tractatu. libro sexto. titulo decimo quarto. numero vigesimo quarto. vsque ad fin. Peregrin. de fideicommiss. articulo decimo quarto. numero septimo. versicul. at secus est, & cum ex illis verbis arguatur, quod factum fuerit fideicommissum fauore agnationis, ideo magis censeri debet prohibitam esse Trebellianicam etiam ipsis filijs, vt per Decian. consil. 495. circa finẽ. Natt. consil. 321. numero octauo. in fine. & numero nono. Sim. de Præt. de interpr. vltim. voluntatũ. libro tertio. dubitat. 5. solut. 6. num. 33. fol. 367. & in puncto, quod ex prohibitione alienationis extra familiam censeatur nihilominus etiam prohibita Trebellianica, consuluit. Alben. consil. 147. numero octauo, cuius dictum corroborari potest ex prædictis, & ex conclusione, quod prohibita alienatione censetur prohibitum omne id, per quod peruenitur ad illam. l. codicillis. §. matre. vbi Bartol. de leg. 2. Late Tiraquell. de retract. lignag. §. 1. gloss. 14. numero decimo quarto.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Abulen. Cappellaniæ. Veneris 9. Decemb. 1605.

ARGVMENTVM.

Ex quibus sententia dicatur transire in iudicatum, & lis seu iudicium quando incipiat, & in quibus casibus satis sit, quod gratia iustificetur de facto, & an censeatur renunciatum rei iudicatæ, quando fuit actum pro illius confirmatione, & an commissio nullitatis non data nullitate impediat, quod sententia non transeat in iudicatum.

SVMMARIVM.

Sententia dicitur transisse in iudicatum, quando post terminum præfixum ad dicendum de appellationis prosequutione exequutioni mandata fuit. nu. 1.

Lis seu iudicium non incipit a commissione causæ, seu decreto citandi, sed a citatione. num. 1.

Lis non inducitur per citationem ad videndum compulsari. num. 1.

Tempus prosequendæ appellationis non currit impedito. num. 2. vbi quod non sufficit impedimentum in vna parte anni, quando in alia parte eiusdem anni non fuit facta diligentia.

Impedimentum debet probari ab allegante. nu. 2.

Appellatio vt non dicatur deserta ex non prosequutione causæ sufficit qualibet diligentia. nu. 3.

Sententia transit in iudicatum, quando fuerunt lapsa fatalia appellationis. nu. 4.

Fatalia currunt etiam pendente iudicio attentatorum, quando in illo appellans succubuit. nu. 4.

Appellatio admittitur a collatione Ordinarij. numero 5.

Appellatio admittitur a denegata institutione. numero 5.

Gratia sufficit, quod de facto iustificetur. nu. 6.

Dic verum, ad effectum euitandi obreptionem, quæ oritur ex narratis, secus quando subreptio consistit in eo, quod

quod fuerat aliquod tacitum. num. 6.
Narratiua litis non sufficit pro expressione rei iudicatæ. num. 6.
Rei iudicatæ renunciatum non censetur, quando fuit actum pro illius confirmatione. num. 7. maximè si illa fuit per easdem, non autem per nouas probationes confirmata.
Rei iudicatæ renunciatum non censetur ex eo, quod quis dicit male appellatum.
Commissio nullitatis non impedit, quin sententia transeat in iudicatum, nec impedit quo minus appellatio per lapsum fatalium deseratur, quando re vera non adest nullitas. nu. 8.
Nullitatis actio durat vsque ad 30. annos. nu. 8.

DECISIO CLVI.

1 FVit dictum constare de re iudicata sententiæ latæ a Nuncio, quandoquidem ea mandata fuit exequutioni, postquam in termino præfixo, & prorogato, Franciscus non docuit de diligentijs factis in prosequenda appellatione. Rot. decisione decima tertia. & vigesima quinta. de appellat. in nou. Federic. de Sen. consil. 28. numero secundo. Et quamuis appellationis causa commissa forsitan fuisset: Tamen non fuit infra annum exequuta citatio aduersus Petrum, ad dicendum contra commissionem causæ. Cum enim iudicium incipiat non a commissione causæ, vel a decreto citandi, sed a citatione. gloss. in §. final. institut. de pœn. tem. lit. Et in rubr. ff. de in ius vocand. ad constituendum iudiciũ appellationis non sufficiebat commissio. Achil. decisio. 11. de appellat. Verum etiam citatio ad causam erat necessaria. Bald. in l. final. §. illud. C. qui satisd. cogan. Castren. in rubr. de in ius vocand. Neque Franciscus iuuari potest citatione ad videndum compulsari, vt tenuit Rota in quadam Arboren. Canonicatus coram Accorambono, quæ est 106. part. 3. diuers.

2 Non obstat, quod stantibus impedimentis tempus non curreret Francisco ad decis. 25. in fine. vers. quod intelligo. de appellat. in nou. & decis. Put. 151. numero sexto, & sequent. libro secundo. Quia cum impedimenta deducuntur, ex quo citatio, & inhibitio, cum in Hispaniam mitterentur, ablatæ fuerunt a Piratis, esset necesse probare, quod Tabellarius qui de mense Februarij dicitur deperditus, prędictas citationem, & inhibitionem habuisset, vt in simili casu dictum in Collen. Pẽsionis 9. Iunij 1604. coram Reuerendiss. Patre Domino meo Coccino. Præterea probata etiam illa deperditione potuerat Franciscus, ex tunc alias expedire, & exequi facere, vsque ad mensem Iunij, quo tempore Nuncij sententia fuit demandata exequutioni. Vnde non sufficit probatio impedimenti in vna parte anni, quando in alia eiusdem anni parte non fuit facta diligentia. Put. decis. 154. num. 5. lib. 2.

3 Non refragatur decisio Illustrissimi Seraphini 17. Nouembris 1599. In qua fuit dictum Franciscum excusari a desertione causę propter impedimenta allegata. Nam illa procedit, quatenus desertio fundaretur tantum in non prosecutione causæ intra tempus præfixum, quia ex casu quæuis diligentia sufficeret. Cassad. decis. 4 de appellat. numer. 1. Vestr. in prax. lib. 7. c. fin. Verum in hac causa desumitur res iudicata, præcipue ex quo intra annũ nulla fuit exequuta citatio.

4 Accedit, quod fatalia lapsa fuerunt, nec vnquam prorogata, auth. ei qui. & l. fin. C. de temp. appellat. eorumque tempora cucurrerunt etiam pendente Iudice attentatorũ, quia in illis Franciscus succubuit. Rot. decis. 115. in fin. de appellat. in Nouis. cumulat Modern. de priuileg. attent. num. 49. & 93. Vbi Frãciscus forsan excusaretur propter probabilem causam procedendi super attentatis. Tamen subducto etiam tempore, quo de illis fuit actum, adest lapsus fatalium, nempe a die sententiæ, & appellationis, quæ fuit de mense Octobris 1595. vsque ad productionem Processus. in Rota de mense Februarij 1598.

5 Non obstat, quod Nuncius de causa beneficiali cognoscere non possit. Patet enim contrarium ex facultatibus illi concessis, sicut quod dicitur illum non potuisse ad se causas auocare ab ordinarijs, obstante Concil. Trident. Tollitur ex facto, quia constat causam deuenisse ad Nuncium per viam appellationis interpositæ a collatione spreto patrono, facta ab Episcopo Abulen. Potest enim appellari a collatione ordinarij. Vestr. in prax. lib. 3. cap. 7. in princ. & a denegata Institutione. Lamberten. de iure patron. 2. par. lib. 2. quæst. 11. art. 5.

6 Subreptio gratiæ Francisci non potest euitari eo prætextu, quod lis de facto pendebat, & sufficit iustificatio gratiæ de facto. Aegid. decis. 116. in fin. Nam id verum est, ad effectum euitandi obreptionem, quę oritur ex narratis, subreptio autem gratiæ Francisci consistit in eo, quod is non narrauit rem iudicatam, cum pro ea narratiua litis non sufficiat, vt fuit resolutum in causa Auximana Molendini 14. Nouembris 1578. coram Robusterio.

7 Non obstat, quod videatur renunciatum rei iudicatæ per prosequutionem causæ in Rota. Nam cum fuerit actum pro confirmatione sententiæ Nuncij, id absque renunciatione rei iudicatæ fieri potuit. Augustin. inter decis. impress. 1434. par. 3. diuers. Et ex eo, quod quis dicit male appellatum non renunciat rei iudicatæ. Clem. si appellationem. de appellat. Accedit quod per easdem, non autem per nouas probationes sententia fuit confirmata, vt fuit consideratum in vna Valentina Mercedis, coram Reuerend. Padre Domino meo Ortimberg. 20. Decembris 1604.

8 Non obstat Commissio Nullitatis, quia quando re vera non adest nullitas, illa Cõmissio nõ impedit, quin sententia transeat in rem iudicatam, nec impedit etiam quo minus appellatio per lapsum fatalium.

dese-

deseratur, quamuis ipsa nullitatis actio duret vsque ad 30. annos.

Non obstant, quæ dicuntur de iniustitia sententiæ Nuncij. Nam illa sententia fuit confirmata duabus sententijs Rotalibus, & coram Reuerendissimo Rodien. 20. Iunij 1603. fuit dictum, constare de tribus sententijs conformibus iustis, & validis, saltem quo ad non ius Francisci, & antea coram Illustrissimo Seraphino 17. Maij 1600. fuerat dictum, nec esse agendum de iure Petri, cum illi reo, & possessori, sufficeret obtinere ex non iure Francisci. Atque ex his fuit conclusum constare de re iudicata ad effectum de quo agitur, Idque eo magis, quia in hac causa coram Reuer. P. Domino meo Lancelloto causa ex alio capite fuit detecta nulla, & subreptitia gratia noua, qua nunc Franciscus experitur.

REV. P. D. COCCINO DECANO.

Oueten. Mercedis. Lunæ 12. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Ante emissam professionem, iuxta formam Concilij Tridentini fructus, & distributiones non debentur Canonico. Salarium autem non conuentum debetur in Ciuitate, in qua quis est solitus locare operas suas.

SVMMARIVM.

Fructus, & distributiones non debentur antequam habens curam animarum, vel etiam Canonicus professionem faciat, iuxta formam decreti Concilij Tridentini, sess. 24. de reformatione. cap. 12. Rub. Prouisi etiam. num. 1.

Salarium non conuentum debetur in ciuitate, in qua quis est solitus locare operas suas. nu. 2.

Salarij taxatio Procuratori debiti residet in iudicis arbitrio. nu. 2. in fine.

Interesse debetur propter moram tam in non faciendo, quam in contrafaciendo. nu. 3.

DECISIO CLVII.

1 Petebat D. Guignones pro tempore quo fuit absens fructus, & distributiones quotidianas suæ præbendæ Canonicalis à Capitulo, nec non salarium, & expensas, & interusuria pro pecunijs captis ad cambium pro dictis fructibus, distributionibus, salario, & expensis. Et quantum attinet ad Fructus, & distributiones Domini dixerunt, illi non esse debitas, cum ista absentia fuerit, antequam faceret primam residentiam, & emitteret professionem fidei, quapropter non potuit haberi pro præsente, Concil. Tridentin. sess. 24. de Reform. capitulo decimo secundo. versic. prouisi, aut de Canonicatibus, quod ita interpretata est sacra Congregatio, vt in declaratione, quæ datur. numero secundo, & tenet Nauar. consilio quarto. de sum. Trinitate, & Fide Catholica. vbi supra, numero tertio, quod fidei professio proficit tantum in futurum, & sic quod fructus præteriti non debeantur. Vnde non est quærendum, an haberet talem causam absentiæ, propter quam & absenti debitæ fuissent distributiones, cum non adimpleuerit præscriptum Concilij Trident. & ex prædictis sequitur, quod nullum interesse possit prætendere, neque ratione damni emergentis, neque lucri cessantis, respectu horum fructuum, & distributionum.

2 Quantum attinet ad salarium, & expensas Capitulum non renuebat soluere vtrumque, sed dicebat expensas debere iustificari, quod etiam Dominis placuit; Salarium vero quia fuit promissum tantummodo in futurum, dicebat deberi duntaxat à die constitutionis illius, vsque ad diem reuocationis ipsius procuratoris. Domini tamen circa hoc, dimisso, vt particulariter videatur, an salarium debeatur etiam post reuocationem, quod pendet ab eo, an fuerit valide, vel nulliter reuocatus, vt in causa Placen. nullitatum reuocationis procuratoris 23. Ianuarij 1598. coram Reuerend. Patre Domino meo Litta. Dixerunt salarium deberi à die, quo fuit substitutus, & incœpit seruire, quia licet regulariter salarium non conuentum non debeatur, tamen regula non procedit in Ciuitate, in qua quis est solitus locare operas suas. Cornel. consil. 116. numero secundo. in fine, & numero tertio. libro quarto. Put. decis. 44. numero secundo. libro secundo. Et fuit dictum in causa reductionis Laudens. de Buschettis 12. Februarij 1582. coram Illustrissimo Domino meo Card. Blãchetto, prout est notorium, quod facit pro Domino Quignones, qui multa sua cum laude, fidelitate, & diligentia, sub eius tutela plura habet negotia. Et cum Capitulum promiserit in futurum Ducat. 100. annuos, & non appareat quod post dictam constitutionem aucta fuerint negotia. Visum & fuit Dominis, hoc salarium conueniens esse etiam pro tempore præterito, cum hoc relinquatur arbitrio Iudicis. Bartol. in l. Scio. in fine princip. ff. de annuis legat. Corn. dic. consil. 116. num. 4. Capic. decis. 27. num. 20.

3 Circa interesse pro pecunijs captis ad cambium respectu salarij fuit dictum, non deberi, nisi probatis requisitis, pro Castren. in l. 3. ff. de eo, quod certo loco. Respectu vero expensarum visum est interesse deberi ratione damni emergentis, quia procurator gessit negotium vtile Capituli, quod satis fuit in mora, propter quam debetur huiusmodi interesse. gloss. in capit. conquestus. de vsur. cum tempore debito non subministrauerit pecunias procuratori, pro expensis, quia mora tam committitur in non faciendo id, quod quis facere tene-

tenetur, quam in contrafaciendo. l. qui non facit. ff. de reg. iur. Aret. consil. 156. in fine.

R. P. D. MANZANEDO.

Tudertina Dotium de Aptis. Veneris 27. Ianuarij 1606.

ARGVMENTVM.

Obscuram responsionem factam positionibus potest quis declarare. Quod si responsio habet relationem ad aliud, non prodest, nisi illud, ad quod fit relatio, exhibeatur.

SVMMARIVM.

Confessus ante partis acceptationem potest suam confessionem declarare. nu. 2.
Errorem corrigens non dicitur quicquam de nouo facere, sed iam factam declarare. num. 2.
Soluens non præsumitur non curasse ea, quæ alias curauit. nu. 3.
Articulus seu positio non dicitur confessata quando respondens refert se ad instrumentum, & in instrumento non reperitur. num. 4.
Relatum magis inspicitur quam referens. num. 4.
Error illico dicitur probatus, quando apparet rem aliter se habere. nu. 4.
Confessionis fundamento sublato, tollitur, & confessio. num. 4.
Confessio facta cum aliqua qualitate est indiuidua, & nō potest pro parte acceptari. nu. 5.
Periurus quis non censetur, nisi probetur. nu. 6.
Scriptura priuata fidem non facit, maxime quando non est recognita. nu. 7.

DECISIO CLVIII.

1 RElaxato mandato ab A. C. instāte Domina Pantasilea cōtra Dominum Alexandrum pro Scutis 1700. & causa per appellationem introducta in Rota coram Reuerendissimo Domino Pacen. & coram illo 3. Iulij 1600. disputato dubio, scilicet, an aliquid esset exequendum, & resoluto ad fauorem Dominæ Pantasileæ, & postea coram me 6. Iunij præteriti, disputato particulariter dubio, an constaret de solutione Scutorum 550. & resoluto non constare, & soluta dicta summa Scutorum 550. Dominæ Pantasileæ, & in executione dicti mandati, ipsa de nouo cœpit instare pro executione summæ residuæ Scutorum 1150. contra quam Dominus Alexander opposuit de solutione ex aliquibus partitis, inter quas vna sonat, sub die sexta Iulij 1575. de Scutis 302. Dominæ Pantasileæ solutis, alia vero, sub die 7. Iunij 1575. de Scutis 700. solutis eidem Dominæ Pantasileæ, alia vero de Scutis mille receptis in vna partita a Domina Pantasilea, prout constat ex confessione ipsius iurata in responsionibus ad positiones coram A. C. datis. Vnde principalis difficultas in his tribus partitis, cum illas distinctas dicat esse Dominus Alexander, & in illis contineri summam, & solutionem 2002. Scutorum, & ex aduerso Domina Pantasilea contendat, quod dicta Scuta mille in positionibus confessa, sint eadem, quæ continentur in dictis duabus quietantijs, altera Scutorum 302. & altera Scutorum 700.

2 In quo Domini cum Domina Pantasilea censuerunt, sicque standum esse in decisis coram Reuerendissimo Pacen. Tum quia ante acceptionem Domini Alexandri dictæ confessionis Domina Pantasilea, ita dictam suam confessionem declarauit, prout de iure potuit ex adductis in dicta decisione, quin & prætextu erroris illam potuit reuocare, ex tex. in cap. final. de confess. & in l. error. C. de iur. & fact. ignoran. Vbi Bartol. quem refert, & sequitur Ruin. consilio decimo. numer. 19. libro tertio. Præcipue cum qui corrigit errorem, non dicatur quicquam de nouo facere, sed iam factum declarare, vt notat Felin. in cap. qualiter, & quando el primo. num. 17. versic. facit, quod notat Dominus Marianus. de accusation. per text. in l. hæredes palam. ff. de testament. Idem Felinus. in capitulo secundo. numero decimo sexto. versic. & pulchre inquit. de libell. oblatione, quibus in locis refert Marianum in dicto capit. qualiter, & quando. tenentem, quod solennitas textus in dicto capit. final. de confess. in docendo de errore non est necessaria in declaratione confessionis obscuræ. Faciunt tradita a Gabriel. de reg. iur. conclus. 3. numero 46. & 47.

3 Vnde ex primis duabus quietantijs, quarum nulla continet summam confessatam dictorum Scutorum mille, apparet satis de errore dictæ confessionis, præcipue cum non constet de vlla quietantia, quæ sola de per se capiat dictam summam Scutorum mille, nec præsumatur adesse, quin contrarium cum si facta fuisset, illam haberet Dominus Alexander, & pro duxisset ad sui liberationem.

4 Vlterius quia quatenus in dicta confessione Domina Pantasilea dixit, fecisse de dictis mille Scutis quietantiam, visa fuit referri ad instrumentum dictæ quietantiæ relatæ, quo casu si in tali instrumento illud non contineatur, positio non habetur pro confessata, ex traditis a Butrigar. in l. 2. C. de error. Aduocator. & melius ibidem a Bald. numero quarto. & a Paul. de Castr. numero quinto. & a Ludoui. Rom. consil. 294. num. 1. & 2. & a Paris. consil. 7. numero quarto. lib. 3. Præcipue quia talis confessio, & responsio debet limitari, & regulari per instrumentum ad quod fit relatio, sicque magis inspicitur dispositio relata, quam referens, cum ista referens videatur esse facta errore, vt post Alexandr. tradit idem Paris. vbi supra. numero quinto. Vnde cum non adsit alia quietantia mille Scutorum, nisi illæ duæ primæ capientes dictam

dictam quantitatem, sequitur, quod ad illas est referenda dicta confessio, & iuxta illas debet regulari, cum non referens, sed relatum habeat considerari, maxime stante prædicta declaratione Dominæ Pantasileæ ante acceptionem Domini Alexandri facta, quin & stante dicto errore, qui dicitur probari illico, quando apparet rem aliter se habere, vt tradit Bartol. in l. sed si me putem. in princip. ff. de condict. indebiti, & Alexand. consil. 102. libro secundo. & Dec. consil. 6. numer. 7. Sichard. in dicta l. 2. in fine. C. de error. aduocat. quod si velimus huiusmodi confessionem non referri ad ipsas duas quietantias, sed ad vnicam mille Scutorum, cum de illa non constet, ne præsumatur, quin contrarium ex supradictis dicendum erit, necessario prædictam confessionem nō subsistere quo ad confessionem, quia ad confessionis fundamentum fuerit instrumentum quietaniæ, ad quod confessio refertur sublato huiusmodi fundamento sublata censetur, & confessio, vt in eisdem terminis tradit Roman. dicto consil. 294 numero quinto. per text. in cap. principatus, & in cap. cum Paulus. 1. quæst. 1.

5 Tum quia, cum huiusmodi confessio non simpliciter fuerit facta, sed cū illa qualitate relatiua ad quietantiam, & vno eodemque capitulo contineatur, sequitur non posse Dominum Alexandrum dictam cōfessionem pro parte tantum acceptare, quin teneri illam in totum cum sua qualitate acceptare, ex dictis in decis. Reuerendissimi Pacen. & ex traditis a Panormitano. in cap. bonæ memoriæ. el 2. num. 29. de postulat. Prælat. vt notant Scribentes. in ca. 1. de cōfess. in 6. & Bart. & ceteri. in l. Aurelius. §. idem quæsiuit. ff. de liberat. legat. Idem Bart. in l. si quidem. C. de exception. tradit Marant. de ordine iudic. par. 6. tit. de confession. num. 27. versicul. aut contra illam qualitatem.

6 Et literam missiuam mariti Dominæ Pantasileæ pro Domino Alexandro exhibitam Domini censuerunt non probare, nec calculum ab ipso datum, qui non iustificatur. Nec visum fuit obstare, quod opponitur contra Dominam Pantasileam de periurio in respondendo positionibus, cum non iustificetur contrarium illius, quod ipsa deposuit, nec probetur illud dolose deposuisse, & cessante dolo, non censetur periura. Alexand. consil. 92. num. 13. lib. 1. Bero. consi. 189. nu. 1. lib. 3. Gabr. consi. 66. n. 30. lib. 2. Surd. consi. 25. post. nu. 24. lib. 1.

7 Et quo ad duas partitas, alteram Scutorum 460. alteram vera Scutorum 500. quæ dicuntur Dominæ Isabellæ solutas fuisse, Domini dixere illis fidem non adhibendam esse, cum de illis constet per apochas priuatas, quæ non faciunt fidem, per textum. in c. 2. & ibi glos. & Doctores verbo authentica. de fide instrumento. Alexand. consil. 188. in fine. lib. 6. facit text. in l. scripturas. vbi Bart. & Doctores. C. qui potior. in pign. habean. præcipue cum non appareant recognitæ.

8 Cetera quæ dicuntur pro Domino Alexandro, de quibusdam fidibus quietantiarum ab ipso productis, tanquam in facto non subsistentia fuerunt reiecta. Quod attinet ad duos scutos de differentia fuit in dict. decisio. coram Reuerendissimo Pacen. ex modicitate reiectum, & idem modo Domini sensere.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Rauennaten. Iuris patronatus. Veneris 27. Ianuarij 1606.

ARGVMENTVM.

Plures referuntur causæ, ex quibus possessio dicatur attentata.

SVMMARIVM.

Possessio capta lite pendente dicitur attentata. numero 1.
Possessio capta per vnum ex præsentatis lite inter ipsos præsentatos pendente est attentata. nu. 1.
Possessio capta lite pendente de manu vnius ex collitigantibus dicitur attentata. nu. 2.
Executor mixtus debet assumere partes iudicis alias nulliter procedit. num. 3.
Clausula amoto, &c. facit executorem mixtum. nu. 3.
Executor dicitur mixtus, vbi gratia fuit expedita in forma dignum. nu. 3.
Possessio capta post inhibitionem dicitur attentata. n. 4.
Inhibitio Rotalis siue iusta, siue iniusta, est timenda. num. 4.
Possessio transit in successorem cum suo vitio. nu. 5.
Possessio capta intra tempus datum ad appellandum est attentata. nu. 5.
Possessio attentata iuxta stylum Rotæ debet sequestrari. num. 6.

DECISIO CLIX.

VAcāte ista Cappellania morte Nicolai Bisinij fuit ad illam præsentatus coram Vicario Rauennaten. Dominus Ascanius per hospitale Sanctissimi Crucifixi ciuitatis Cesenæ, & Dominus Bartholomæus per Dominos de Guazzimanis, & a Dominis de Zibertis, præsentatus Dominus Benedictus, & inter ipsos introducta lite coram D. Vicario super præmissis præsentationibus dictus Bartholomæus Sexto Calendas Augusti de anno 1604. obtinuit gratiam huius Cappellaniæ in forma dignum a Sanctissimo non facta mentione de dicta lite, narrato tamen esse de Iure patronatus laicorum, & quod non excedebat valorem 24. Ducatorum, cum clausulis, verificato prius de Iure patronatus, & dummodo non sit alicui specialiter ius quæsitum, & cum clausula amoto, &cet. quas literas Bar-

Bartholomæus dicto Vicario præsentauit 3. Septembris. eiusdem anni, & nemine citato, nec gratia iustificata, & dicta lite pendente fuit sibi facta institutio a dicto Vicario, & die 4. proxime sequenti eiusdem mensis fuit immissus in illius possessionem. Die vero 11. eiusdem mensis Septembris, & sic infra decem dies hospitale, & Dominus Ascanius appellationem interposuerunt a prædicto Vicarij decreto, & causa fuit commissa in Rota, & pendet coram me. Vbi Bartholomæus sub die 22. Decembris eiusdem anni, & Benedictus, sub 29. Martij, anni sequentis 1605. fuerunt citati, & inhibiti, & post dictam inhibitionem Rotalem, Bartholomæus hanc cappellam resignauit in manibus Sanctissimi, ad fauorem Benedicti Collitigantis; illeque fuit de ea prouisus, cum reseruatione annua pensionis 20. Ducatorum ad fauorem Bartholomæi non facta mentione de dicta lite, literisque expeditis in forma dignum, sub datũ 4. calendas Iunij 1605. cum clausula dummodo accedat consensus patronorum, & dummodo non fuerit in eo alicui specialiter ius quæsitum, & clausula amoto, &c. illarum vigore gratia non iustificata, nemine citato, lite pendente, & post inhibitionem Rotalem, Benedictus fuit immissus in possessionem dictæ Cappellaniæ, sub die 9. Iunij 1605. ex post facto vero, de mense Nouembris eiusdem anni ab humanis decessit dictus Bartholomæus.

1 Vnde dubitaui, An dicti Benedicti possessio fuerit attentata, ita vt veniat sequestranda. Et Domini ex pluribus iuris regulis illam attentatam dixerunt. Primo quia fuit capta lite pendente, ad rubricam, vt lit. pendent. nihil innouetur, tam in iure Pontificio, quam Cæsareo, præcipue cum fuerit negatiue concepta, ex quo iuxt. gl. in rubr. vt lit. pendent. in decreta. lib. verf. & aduerte, regulariter nihil debet innouari lite pendẽte. Rota deci. 10. eo. tit. in nou. faciunt tradita a Cassad. decis. 6. num. 2. supra regulis Cancellariæ, & in terminis de institutione facta, & possessione tradita vni ex præsentatis lite pendente inter ipsum, & alium in simul præsentatum, & quod esset attentata, dixit Rota coram Guidobo. decis. 104. per text. in cap. 1. vt lite pendent. in 6. qui textus procedit etiam in præsentatione secundum communem, de qua testatur Sarnen. in regula. de subrogand. quæstione 13. & Guidob. vbi supra. Lancellot. de attent. 2. par. præfat. cap. quarto. de attent. lit. pendent. num. 295. cum sequentibus.

2 Præterea, quia Benedictus vigore resignationis Bartholomæi collitigantis, cepit huiusmodi possessionem de manu illius, quo casu dicitur etiam attentata ex Rota Decisione 3. vt lite pendent. in nou. Facit text. in cap. cum M. in fin. de constit. Præposit. in cap. bonæ. num. 13. versic. vel aliter potest solui, de appellat. Facit text. in l. Chirographis. §. primo. & ibi Bartol. ff. de administration. tutor. Lancellot. vbi supra, par 1. cap. 3. de attentat. a tertio. num. 17. cum sequentibus.

3 Itidem eadem possessio fuit attentata, ex quo executor virtute clausulæ amoto, erat mixtus, & assumere debuit partes Iudicis alias ordine non seruato, processit nulliter, & sic attentate, ex Innocent. Bald. Roma. & alijs quos refert, & sequitur Felin. in capit. final. numer. 23. & 24. de præsumpt. Rebuff. in praxi. titul. de format. nouæ prouision. verb. amoto exinde. Achill. decisione sexta. a numer. 3. super regula de triennal. Mohedan. decis. 7. numero quinto. de restitut. spoliat. Facit text. iuncta gl. in cap. exhibita, & ibi Felin. num. 4. de Iudic. Rota. in nou. decisione 30. de rescript. Et idem operatur dictam gratiam fuisse expeditam in forma dignum. ex Felin. dicto cap. final. numer. 17. & ibi Butr. & pluries tenuit Rota prout testatur. decisio 202. numer. 1. part. 1. diuersorum.

4 Tum etiam fuit attentata, tanquam post inhibitionem Rotalem capta, quæ siue iusta, siue iniusta, est timenda, ne aperiatur via inferioribus iudicandi de inhibitionibus Rotalibus, quia facile negligerentur, Put. decis. 395. lib. 2. Verall. decis. 93. parte 2. Achill. decisio. 29. qui testatur de stylo Rotæ de appellation.

5 Vlterius q̃a possessio prius per Bartholomæum authorẽ Benedicti capta itidem, & fuit attentata, & sic transiuit in Benedictum cum suo vitio. ca. qui a V. de Iudic. cap. sæpe. de restitutio. spoliator. gloss. in verbo in eum statum. versic. vel quia. in cap. bonæ de appellat. præcipue cum tanquam collitigans successerit in dicta possessione vitiosa scienter, ex prædictis Iuribus. Quod autem dicta possessio Bartholomæi fuerit attentata, probatur, tum ex eo, quod lite pendente fuit apprehensa, quin & ab executore mixto ex eisdẽ clausulis, de quibus supra, & Iuris ordine non seruato, iuxta superius adducta. Tum etiam quia in tempore dato ad appellandum Bartholomæus possessionem cepit. Vnde est attentata, ex cap. non solum. de appellat. in 6. clem. 2. vt lit. penden.

6 Ex quibus infertur, dictam possessionem esse sequestrandam iuxta stylum Rotæ relatum a Verall. decis. 156. parte 3. & fuit dictum in vna Aleuen. attentatorum. 20. Decembris 1593. coram Illustrissimo Cardinale Seraphino, tunc Rotæ Auditore.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Calaguritana Beneficij de Ocon. Lunæ 30. Ianuarij 1606.

ARGVMENTVM.

Gratia cõditionalis nihil ponit in esse ante conditionem. Item narrata debent verificari, maxime ad excludendam Ordinarij prouisionem. Item renunciasse censetur quis primo beneficio

cio per assequutionem alterius, etiam si primũ esset litigiosum, & non possideretur.

S V M M A R I V M.

Gratia habens clausulam & committatur Ordinario in forma dignum, antequam exequutioni demandetur, nihil ponit in esse. nu. 1.
Narrata debent verificari. nu. 2.
Reseruatio ad excludendam ordinarij prouisionem debet plene, & concludenter probari. nu. 2.
Valor beneficij narratus debet verificari cum sit pars gratiæ. num. 3.
Gratia nõ expressis fructibus beneficij ante perceptis subreptitia est. num. 3.
Beneficio dimidio renunciasse censetur quis per assecutionem integri. num. 4.
Amplia etiamsi dimidiũ esset in lite, quia facilius amittitur actio, quam res. num. 4.

D E C I S I O C L X.

1 GRatia Petri Alõzo habet clausulam, & committatur ordinario in forma dignum, quæ cum exequutioni non sit demandata, nihil ponit in esse. Clem. vnica, & ibi Card. num. 7. & 8. Vital. num. 15. de concess. præben. Cassad. decis. 1. nu. 6. vt lit. pend. Mandos. in reg. de ann. q. 55. nume. 3. Ideoque Petro non potest suffragari, maxime ad effectum vt illius occasione debeat reuocari sentẽtia Rotalis, per quam fuit dictum beneficium de quo agitur pertinere ad Martinum.

2 Idque eo magis quod narrata in prædicta gratia circa vacationem in Mense Sedi Apostolicæ reseruato non fuerunt verificata. c. 1. Vbi Ioan. Andr. & Gemin. num. 8. Franc. nu. 17. de lit. contest. lib. 6. Put. decis. 30. num. 5. libr. 1. Rebuff. in pract. tit. requisita ad validit. collat. num. 48. & tamen huiusmodi vacatio ad hunc reseruationis effectum, & ad excludendam Ordinarij prouisionem plene, & concludenter debet probari. Put decis. 266. lib. 3. Fuit dictum in causa Pãpilonen. de Allo. Veneris 8. Martij 1577. coram Cãtuccio. Vnde nõ obstat, quod in decisione in hac causa facta corã R. P. D. meo Ortemberg. Lunæ 17. Martij 1603. Fuit dictum, Vacationem huius beneficij contigisse de Mense Nouembris 1594. Tunc enim id fuit dictum obiter tantum, & ex abundanti, neque in huiusmodi assertione consistit ius, aut fundamẽtum decisionis.

3 Non fuerunt etiam verificata narrata circa valorem beneficij per non expressum 24. Ducatorum, qui valor est pars gratiæ, Cassad. decis. 20. num. 4. super reg. Et non excessus, debet probari eo modo, quo narratus est, vt fuit dictum in causa Firmana Beneficij 1598. coram R. P. D. meo Decano, & alias sæpe. Accedit quod Petrus in sua gratia tacuit fructus ante perceptos, Ideoque gratia fuit subreptitia. Sarnen. super reg. de trien. quæst. 24. num. 9. Put. decis. 199. lib. 3. Peregr. decis. 41. lib. 1.

4 Denique placebat Dominis, si verum est in facto, quod dicebant Informantes pro Martino, Petrũ post istam gratiam fuisse assecutum in eadem Ecclesia integrum beneficium, quod cum sit incompatibile cum dimidio. c. dudũ. il 2. Vbi glos. in verbo intitulatum. de electionibus. censetur Petrus per integri assecutionem dimidio renũciasse. Clem. gratia. de rescript. præsertim cum hæc dimidia portio esset & sit sub lite, & facilius amittatur actio, quam ipsa res, vt per Innoc. in c. in nostra. nu. 2. de rescript. fuit decisum in causa Salamantina, Dimidiæ portionis. 11. Decembris. 1585. Coram Orano. Itaque fuit conclusum, gratiam Petro non suffragari.

R E V E R E N D I S S. P. D.

L V G D V N E N.

Mediolanen. de Brunellis. Lunæ 13. Februarij. 1606

A R G V M E N T V M.

Melioramenta vt refici debeant quæ probatio requiratur, & quando pro illis detur retentio. Itẽ an sententia inter alios lata probet, vbi agitur de probando facto per sententiam terminato. Et an vtens scriptura debeat illam totam acceptare, vel in partibus. Et quando Rota soleat cõdemnare etiam in fructibus, qui percipi potuerunt.

S V M M A R I V M

Melioramenta, vt debeant refici, requiritur illorum probatio vel in specie, vel in genere. nu. 1.
Pro melioramentis datur retentio in exequutione, quoties de eis constat. nu. 1.
Confessio authoris nocet illius hæredibus. nu. 2.
Sententia inter alios lata probat vbi agitur de probando facto per sententiam terminato. nu. 3.
Identitas rei probatur ex identitate confinium. nu. 3.
Vtens aliqua scriptura debet illam acceptare cum omnibus suis qualitatibus. num. 4.
Fallit quando scriptura habet articulos separatos. numero 4.
Subrogatio aliorum bonorum in locum bonorum fideicommisso subiectorum ex quibus probetur. nu. 5.
Condemnatio ad fructus qui percipi potuerunt de stylo Rotæ non admittitur, nisi contra violentos possessores. num. 6.

DE-

DECISIO CLXI.

CVm a sententia D. Vicarij Mediolanen. tam D. Bernardinus Brunellus Actor & reus conuentus, quam RR. PP. Præpositus, & Clerici Sancti Antonini Mediolanen. Rei, & reconuenientes, appellassent, quia vna positione iura vtriusque partis non poterant discuti, visum fuit cognoscere primum de iuribus Bernardini actoris. Ideo dubitaui, An sententia Vicarij in partibus Bernardino fauorabilibus esset confirmanda. Et quo ad primam partem, quæ continebat per mortem Alexandri, qui prædictos RR. PP. hæredes scripserat, fuisse purificatum fideicommissum ex testamento Laurentij Brunelli, ad fauorem Bernardini, res carebat difficultate, & ipsi PP. dabant manus.

1 Agnoscebant etiam sententiæ partem, in qua ipsi condemnati fuerunt, restituere bona prædicto fideicommisso subiecta, sed dicebant addendam sententiæ conditionem refectis melioramentis. Verum fuit responsum, non constare in actis de aliquibus melioramentis nec in genere, nec in specie, prout ad hunc effectum requiritur. Bero. cons. 33. num. 6. lib. 2. Rolan. cons. 28. nu. 31. lib. 1. Cæsar de Graff. decis. 136. num. 4. de reb. eccles. non alien. Deinde PP. satis esse consultum ex dispositione iuris mediante retentione in exequutione sententiæ faciende, quoties de melioramentis constabit. Put. decis. 471. lib. 2.

2 Circa identitatem, siue declarationem bonorum duo sedimina excipiebantur, vnum videlicet, cui ab vna parte cohæret hospitium &c. Alterum cum Viridario, &c. quæ PP. negabant fuisse in bonis Laurentij fideicommittentis, quia non reperiuntur descripta in instrumento diuisionis antiquæ, nec adnotata in codicillis Alexandri, in quibus tamen scripturis enumerantur bona subiecta fideicommisso. Verum fuit respõsum in codicillis adesse quædam bona, quæ de istis duobus sediminibus cõmode accipi possunt. De quo quicquid fuit dictum ex illis scripturis, bene probare affirmatiuam, videlicet quod bona quæ ibi ponuntur vt fideicommissaria talia sint, non autem negatiuam, quod aliqua bona non sint omissa, quia hoc ibi non dicitur nec tollitur quod aliunde possint probari, prout probatur ex iudiciali confessione ipsius Alexandri, qui comparens coram Senatore Mediolani pro electione peritorum ad diuisionem faciendam cum fratribus, asseruit vltra duo sedimina primo loco descripta alia bona fuisse in bonis, & hæreditate Laurentij, & in specie in tertia, & quarta partita descripsit ista duo sedimina, de quibus agitur, quæ confessio non est dubium, quin probet contra Clericos Alexandri hæredes. Ruin. cons. 46. nu. 4. lib. 3. Natt. consil. 235. num. 13. Surd. consil. 315. nu. 60.

3 Idem probatur ex sententia Magistratus Mediolani lata occasione condemnationis Alexandri & illorum bonorum confiscationis, in qua eadem Sedimina dicuntur subiecta fideicommisso Laurentij, & relaxanda fideicommissarijs. Nec facit quod huiusmodi sententia vti res inter alios acta hoc casu non probet. Nam cum agatur solum de probanda identitate, & sic de facto, non autem vt sententia alios afficiat, tale factum satis per sententiam probatum videtur. Dec. in l. 2. num. 51. C. de eden. Aym. cons. 65. nu. 5. Surd. cons. 429. nu. 42. & in omnem euentum controuerti non potest, quin illa sententia prædictæ Alexandri confessioni magnum adminiculum præstet. Itaque cum in confessione, & in sententia Magistratus hæc sedimina ijsdem confinibus quibus in sententia Vicarij designentur, id sufficit ad illorum identitatem probandam. l. forma. ff. de censibus. Bart. in l. demonstratio. in 7. q. de condit. & demonstr. & alij, quos cumulat Peregr. de fideic. art. 44. nu. 48.

4 Dicebant etiam PP. se condemnati non potuisse ad restituenda bona subrogata fideicommisso loco crediti, Scutorũ 5840. quod erat in hæreditate Laurẽtij, nisi solutis prius ipsis Clericis Scutis 2920. quæ mediam dicti crediti partem constituũt, & hoc ideo, quia cum Alexander in suis codicillis iubeat vt Clerici ipsius hæredes restituant illa bona subrogata, soluta tamen per fideicommissarios dicta medietate, Bernardinus vtendo codicillis debet illos acceptare cum omnibus suis qualitatibus. Bald. consil. 15. nu. 2. Tiraq. de retract. conuent. in fin. nu. 4. cum seq. sed fuit responsum Bernardinum non egisse vigore codicillorum Alexandri, sed vigore Testamẽti Laurentij. Codicillis autem fuisse vsum ad probandum subrogationem, ex quo non sequitur, quod acceptauerit dispositionem Alexandri de soluendo dicta Scuta 2920. quia cum sint articuli separati, possunt pro parte acceptari. Boer. decis. 339. nu. 3. Quinimmo, nec dictis codicillis indiget ad probandam subrogationem, cum ea satis probetur ex instrumento dationis in solutũ, & subrogationis factæ cum magistratu in quo expresse cauetur, quod bona de quibus agitur fideicommisso subiaceant, & cum isto onere Alexander bona acceptauit, & vigore dictæ subrogationis istorum possessionem adeptus fuit. Barbar. consi. 14. nu. 15. & 16. lib. 3. Quod autem Senatus huiusmodi subrogationem facere potuerit in substitutorum fauorem, patet ex quo istud creditum Scutorum 5840. fuit in hæreditate Laurentij, vt constat non solum ex prædicta sententia, & ex codicillis ipsius Alexandri, verum etiam ex illius confessione in illa iudiciali petitione, de qua iam dictum est.

6 Vltimo dicebant PP. sententiam reformandam in ea parte, in qua ipsi fuerunt condemnati ad restituẽdos fructus, qui percipi potuerunt a die motę litis. Et quia ex stylo Rotæ talis cõdemnatio non admittitur nisi contra violentos possessores, Domini censuerunt PP. intentionem in hac parte admittendam. Itaque fuit conclusum vtraque parte informante, sententiã quo ad fructus, qui percipi potuerunt, esse reformandam ad fructus perceptos. In reliquis autem partibus D. Bernardino fauorabilibus esse confirmandã.

REVE-

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Romana hæreditatis de Vanninis. Veneris 17. Februarij. 1606.

ARGVMENTVM.

Vxor relicta vsufructuaria censetur instituta hæres tantum in vsufructu, etiamsi fuerit relicta Domina, donna, & madonna, & an institutus in re certa non dato cohęrede dicatur hęres vniuersalis.

SVMMARIVM.

Vxor siue testator illi relinquat vsumfructum, siue illam in eo instituat, vtroque casu intelligitur instituta tantum in vsufructu, non autem in proprietate, & tanquã instituta in re certa habetur loco legatariæ, vel tertiam speciem facit. num. 1.

Verbum relinquo quando non adijcitur vniuersitati bonorum, vel quota, non importat institutionem, maxime quando res certa non relinquitur personæ necessario instituendæ. nu. 2.

Dictiones donec, & quousque, operantur, vt dispositio vltra tempus expressum non extendatur. nu. 3.

Vsusfructus appellatione quandoque continetur proprietas, vbi testator vsus est verbis, quæ proprietati magis, quam vsufructui conueniunt. nu. 3.

Vxore relicta vsufructuaria si sit additum, quod finito vsufructu bona restituantur hæredi, non tantum admittitur ipse hæres si sit superstes, sed etiam hæres hæredis morientis ante vsufructuarium. nu. 4.

Institutus in re certa non dato cohærede dicitur hæres vniuersalis. nu. 5.

Institutus in re certa vt dicatur habere cohæredem vniuersalem, sufficit adesse spem, quod quis ex testamento hæreditatem vniuersam quandoque adire poterit. numero 5.

Vxor relicta donna, domina, & madonna, censetur scripta hæres vniuersalis. nu. 6.

Declara id procedere, vbi subiecta materia est hæreditas vniuersa, secus si sit vsusfructus. nu. 6.

Vxori relictæ Dominæ, donnæ, & madonna, censetur solũ relicta quædam præeminentia, quam habebat in domo testatoris. num. 6.

DECISIO CLXII.

ALexander de Vanninis in suo testamento reliquerat Dominam Paulam Mainardã eius vxorem in integro, & vniuerso vsufructu totius hæreditatis hæredem suam vsufructuariam, &, vt dicitur, donnam, dominam, & madonnam, & liberam administratricem absque aliqua superioritate. In omnibus autem suis bonis finito vsufructu prædicto instituerat suos vniuersales hæredes Horatium, & Andream de Vanninis eius germanos fratres. Superstite Paula obierunt Horatius, & Andreas relictis filijs, qui cum iactarent hæreditatem Alexandri ad ipsos mortua Paula peruenturam, ipsa causam aduersus eos in Rota commisit, & quoniam partes circa scripturam, & verba testamenti conueniunt, totaque difficultas in eo consistit, an prædicti fratres ad suos filios, & hæredes transmiserint istam Alexandri hæreditatem, id vero pendet ex eo, an dicta Paula quam diu in viduitate permanserit, sit hæres vniuersalis Alexandri, tam in vsufructu quam in proprietate, quo dubio vtraque parte informante proposito fuit conclusum, Paulam non fuisse hæredem vniuersalem.

1 In hoc enim articulo non parum inter Dominos controuerso placuit Dominis opinio Bal. Imol. Ang. & aliorum, quos refert, & sequitur Paris. consil. 97. libro 2. nume. 3. quod siue maritus vxori relinquat vsumfructum, siue illam in eo instituat, vtroque casu intelligitur instituta tantum in vsufructu, non autem in proprietate, ideoque tanquam instituta in re certa habetur loco legatariæ, vel tertiam speciem facit, ad not. in l. quoties. vbi Bart. de hæred. instit. quam opinionem veriorem, & communiorem magisque menti testatoris inhærentem dicit Bero. consil. 58. num. 6. li. 2. Sequuntur Couar. var. resol. libro 2. c. 2. & Gail. pract. obser. lib. 2. cap. 143. Vnde sequitur fratres ab initio fuisse pure institutos, & testatorem tantum apposuisse dilationem quo ad rerum hæreditariarum vsumfructum, ne in illo vidua vsufructuaria molestias pateretur, vt bene declarat Paris. supra alleg.

2 Hæc autem mens testatoris volentis relinquere vxori tantum vsumfructum, fratres autem in proprietate instituere, elicitur ex verbis, quibus vsus est prædictus testator, quippe de vsufructu disponens apposuit verbum reliquit, quod quando non adijcitur vniuersitati bonorum, vel quotæ, non importat institutionem, maxime, quando res certa non relinquitur personæ necessario instituendæ. l. cogi. §. & generaliter. ff ad Trebel. Bened. & Raynutius vers. in eodem testamento. l. 1. num. 57. ibique Imol. nu. 8. Couar, ibidem §. 1. num. 5. E conuerso autem deueniens ad dispositionem fratribus fauorabilem vsus est directo verbo instituit, & est valde verisimile testatorem voluisse illos instituere in proprietate, etiam viuente vxore ne alias potius ipsius hæreditas deueniret ad extraneos hæredes, videlicet vxoris, quam ad filios fratrum ipsius testatoris.

3 Id ipsum elicitur ex quo semper facta est mentio tantum de vsufructu, & cum additione, donec, & quousque, quæ efficit, vt vltra tempus a testatore præfixũ dispositio non possit extendi. Paris. consil. 20. libro 3. num. 7. Accedit impositum viduæ onus Inuentarij conficiendi, ipsaque tamen liberata a reddenda ratione administrationis. Denique verbum reuertãtur in euentum mortis, vel transitus ad secunda vota denotat

tat quandam præexistentiam iuris apud alios, ex quibus omnibus excluditur interpretatio, quod Paula hæres vniuersalis relicta sit. Quamuis enim appellatione vsusfructus quandoque cõtineatur proprietas, tamen vt est text. in l. Proculus. ff. de vsufructu. id cõtigit quando testator vsus est verbis, quæ proprietati magis, quam vsufructui conueniant, hic autem appa ret enixa voluntas testatoris, distinguere semper volentis vsumfructum à proprietate.

4 Facit etiam pro hæredibus doctrina Bart. in l. Titia cum nuberet. nu. 2. de leg. 2. quod quando est relictus vsusfructus vxori, & additum, vt vsufructu finito bona restituantur hæredi, non tantum admittitur ipse hæres si sit superstes, sed etiam hæres ipsius hæredis morientis ante vsufructuariam, ea ratione quia testator videtur velle, quod non habeatur respectus ad personam, sed magis ad ius hæreditarium. ad text. in l. si ita. de statuliberis. Atque Bart. sequuntur ibi Castr. num. 3. in l. si a me. C. ad leg. Falc. & in l. fin. C. de lega. Alex. consi. 92. lib. 3. & cons. 173. lib. 5. Ruin. cons. 86. nu. 5. lib. 2.

5 Non obstat quod Paulæ cohęres datus non fuerit, dum vsusfructus, durabat, ideoque tanquam instituta in re certa sine cohærede dici debeat hæres vniuersalis. ad l. 1. §. si in fundo. & l. si ita quis hæres. ff. de hęred. instit. l. cohæredi. §. fi. ff. de vulg. Nam ad effectũ vt quis dicatur habere cohæredem vniuersalem sufficit spem adesse, quod quis ex testamento hæreditatẽ vniuersam adire quandoque poterit, vt post Alex. & alios not. Bero. d. consil. 58. nu. 6.

6 Minus obstat, quod Paula censeatur scripta hæres vniuersalis ex quo fuit relicta donna, domina, & madõna, ad text. in l. his verbis. de hęred. instit. & §. pen. instit. de hæred. qualit. & differ. nam in dictis iuribus non poterat admitti alia interpretatio. quandoquidem subiecta materia ita postulabat, dum dicebatur quod Titius dominus fuit hæreditatis. Sed hic cum subiecta materia sit non hæreditas vniuersalis, sed solummodo vsusfructus, debet vidua intelligi relicta tã tum domina vsusfructus, & prædicta verba nihil important, nisi quandam præeminentiam in domo, idq. ex communi vsu loquendi, ad quem ipse testator se retulit quando dixit, & vt dicitur, donnam, dominam, & madonnam. Declarauit enim velle vti dictis verbis non proprie, sed vt vulgo solet. Ita Bart. in l. Titia cum testamento. §. fi. nu. 4. de leg. 2. & consil. 19. per tot. lib. 1. Bald. in l. legem Iuliam. num. 5. C. de indicta viduitate tollen. Anchar. consil. 237. num. 3. Io. Orosius, qui alios cumulat, in l. cũ hi. §. si in singulis. nu. 4. de transact. Non obstat decis. in causa Romana hæreditatis de Castagnola, quia ibi nullus fuerat datus cohæres vniuersalis, nisi in casum contrauentionis, & constabat de mente testatoris in vsufructu volentis relinquere vxorem non solum hæredem in vsufructu, sed etiam in proprietate, cum ipsemet testator diceret scriptum fuisse hæredem in casu contrauẽtionis ne eo casu ipse remaneret sine hærede. Non obstat etiam decisio Perusin. coram bon. mem. Bracco, quia in illa testator non solũ reliquerat vxori vsumfructum omnium bonorum in vita, sed deinde eandẽ in omnibus suis bonis hæredem instituerat, illius vita durante, & post mortem vxoris fratres suos, qui casus quã sit diuersus ab illo, de quo agitur, facile est intelligere, quinimo illa decisio potius facit contra Paulam in versic. nec obstat. Itaque fuit conclusum, Paulam non esse hæredem vniuersalem & per consequens, non posse libere disponere de bonis hæreditarijs.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Maceraten. Legati. Lunæ 27. Februarij. 1606.

ARGVMENTVM.

Legatum purum transmittitur ad hęredem, & quando dicatur purum, vel conditionale.

SVMMARIVM

Legatum purum transmittitur ad hæredem mortuo legatario ante ipsum hæredem. nu. 1.

Legatum factum per verba legauit post mortem ipsius Testatoris, dicitur purum. nu. 1.

Dispositio quæ de sui natura conditionalis non est, non efficitur conditionalis per verba cum conditione, & pacto, &c. num. 2.

Conditionalis numquid reddatur dispositio ex eo, quod in ea expresse appositum fuerit verbum conditio. nu. 2.

Legatum, cui apposita est dies incerta, numquid dicatur conditionale. nu. 3.

Legatum purum transfundi non potest in conditionale. num. 4.

DECISIO CLXIII.

1 FVit resolutum legatum deberi Collegio Maceraten. quia cum fuisset factum Manenti per verba legauit post mortem ipsius testatoris, &cet. Fuit purum, & potuit propterea transmitti per manẽtem in collegium, cum obierit ante hæredem. l. vnica. §. cum igitur. & §. in nouissimo C. de caduc. tollen. l. si post diem. ff. quando dies legat. ced. Late Couar. in c. Raynaldus. §. 1. num. 3. de testamentis.

2 Neque obstant verba sequentia cum conditione, pacto, & prohibitione expressa, quod non possit molestare hæredem, neque in proprietate, neque in vsufructu, durante vita sua, quia hæc verba non inducunt conditionem, sed modum, cum dispositio de sui natura non sit conditionalis. l. 2. in fin. ff. de donat. l. Mæuia. ff. de manum. test. Bart. in l. quibus diebus. §. Termilius. num. 5. ff. de cond. & dem. & cons. 9. num. 1. & 2. lib. 1. Alex. cons. 102. num. 2. lib. 1. Anan. cons. 75. num. 1.

num. 1. circa princ. Castren. consi. 5. nu. 2. lib. 1. Cuma cons. 99. ante nu. 3. vers. nec obstat. qui etiam modus non impedit transmissionem, Gabr. cons. 4. nu. 10. & 11. vol. 2. & cons. 5. num. 13. & 22. vol. 1. Anan. d. consil. 75. num. 1.

1 Nec dicta verba ex eo videntur inducere conditionem, cum dies incerta apposita vel legato, vel præstationi faciat conditionem, & non diem, vt in l. huiusmodi. in fine. ff. quando dies leg. ced. & in l. hæres meus. in 2. dicto. ff. de condit. & demonstrat. & in l. quibus dieb. §. quidam Titio. ff. eod. titul. Et secus sit quando dies commensuratur tempori, scilicet quando præfinitur dies post certum tempus, quæ tunc cũ sit certa, non facit conditionem, sed diem, vt in l. ex his. C. quan. dies leg. ced. l. Firmio Heliodoro. ff. eod. & bene distinguit Iac. de Aren. in tit. C. quan. dies leg. ced. Io. Fab. in d. l. ex his. vbi etiam Cyn. & Bart. in d. §. quidam Titio.

4 Nam responderunt Domini, quod hic dies incerta non fuit apposita substantiæ legati, prout loquitur text. in d. l. huiusmodi. & in l. hæres meus, vbi legatũ relictum per hæc verba, hæres meus cum ipse morietur, centum Titio dato, dicitur relictum sub conditione. Et quamuis dies incerta in hoc casu videatur apposita præstationi, vt in d. §. quidam Titio. vbi legatum ab initio purum, redditur conditionale per verba sequentia, si mater mea morietur dato, tamen necesse est ad hunc effectum, quod dies incerta apponatur præstationi per viam conditionis, quod secus est in casu isto, cum præstatio mora non conditione suspendatur, ex quo non adsunt verba conditionem denotantia, & ideo legatum purum non potest transfundi in conditionale. vt bene declarat Bald. in l. ambiguitate. num. 4. C. de vsufr. qui ita intelligit tex. in d. §. quidam Titio. & eius dictum literis aureis scribendum dicit Crem. sing. 112. Rym. cons. 65. n. 14. vol. 2.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Mediolanen. de Brioschis. Veneris 3. Martij. 1606.

ARGVMENTVM.

Conductor seu Emphyteuta non præscribit, an præscribatur ius redimendi.

SVMMARIVM.

Emphyteuta seu conductor non præscribit. nu. 1.
Ius redimendi præscribitur spacio 30. annorum. nu. 2.
Fallit quando redimendi facultas data est ad certum aliquod tempus, quod extendi potest vltra terminos præscriptionis. nu. 2.
Præscriptio de iure canonico non procedit cum mala fide. num. 3.
Mala fides authoris nocet hæredibus. nu. 3.
Præscribendi iusta causa non oritur ex contractu simulato & illicito. num. 4.
Restitutio in integrum datur, vbi adest ignorantia. numero 4.

DECISIO CLXIV.

1 PRoposito dubio, quod in alia decisione in hac causa facta fuerat reseruatum, An illustrissimo Cardinali Commẽdatario obstet præscriptio, Domini negatiue responderunt, ea potissimum ratione, quod concessio facta Brioschis fuit liuellaria, seu emphyteotica. Nam fuit expresse conuentum, quod, transacto nouennio, & redemptione non facta, Brioschi remaneant, sint, & intelligantur reinuestiti liuellario nomine siue in emphyteusim ad tantum tempus quantum stabunt, seu remanebunt locatores ad redimendum, & liberandum dictum directum dominium ciuilem possessionem, & fictum liuellarium. Vnde cum Brioschi sint Ecclesiæ Emphyteutæ nullã pręcedere possunt præscriptionem. l. male agitur, & l. cũ notissimi. §. fin. C. de præscript. 30. vel 40. annor. Facit l. cõmunia. §. neque colonis. C. com. de iud. Specul. de locat. §. nunc aliqua. q. 44. Late Ias. cons. 37. lib. 1.

2 Neque obstat, quod ius quandocunque redimendi præscribatur spacio 30. Annorum. Bald. cons. 303. lib. 1. num. 2. Ang. cons. 55. Anchar. consil. 331. & alij per Couar. variar. resol. lib. 1. c. 9. nu. 1. & per Menoch. consil. 201. num. 85. Illa enim conclusio procedit quando quis in vim pacti tenetur retrouendere, interim tamẽ possident pro suo. Vnde concurrẽte possessione nomine proprio cum lapsu temporis legitimi præscribere possunt, vt tangit præalleg. Couar. nu. 6. Sed in hoc casu non redimente Monasterio intra nouem annos, Non propterea Brioschi incipiebant possidere pro suo, sed tantum liuellario nomine vt dictũ est. Quin etiam fallit prædicta conclusio, quando redimẽdi facultas data est ad certum aliquod tempus, quod extendi posset vltra terminos pręscriptionis Tiraq. de retract. Conuent. §. 1. glos. 2. nu. 41. sicuti hic ius redimendi fuit concessum donec durauerit locatio, quæ cum adhuc duret, excludit etiam præscriptionem.

3 Atque hæc coadiuuantur ex quo stante huiusmodi titulo liuellario obstat Brioschis mala fides, cum qua de iure canonico non procedit præscriptio c. vigilanti. & c. final. de præscript. & mala fides auctorum nocet etiam hæredibus. C. cum plures. ff. locat. Abb. in c. si diligenti. num. 30. & Felyn. nu. 6. de præscript.

4 Deducebant etiam Informantes pro Illustrissimo D. Cardinali multa, ex quibus eliciebatur contractũ de quo agitur fuisse simulatum, & illicitum. Vnde cõcludebant ex illo tribui non potuisse iustam causam præscribendi. l. fin. §. fin autem. C. com. de leg. Tiraq. de retract. conuent. §. 1. glos. 2. num. 35. Couar. var. resol. lib. 3. c. 8. nu. 5. sed DD. istam inspectionem nõ assumpserunt, quia ex prædictis satis videbatur exclusa præscriptio. Maxime cum etiamsi Brioschi præscripsissent,

psissent, Tamen non obstaret Illustrissimo Commendatario cum eius prædecessor bo. mem. Cardinalis Sãcti Sixti obtinuerit restitutionem, quæ transitum fecit in iudicatum, quæ restitutio illi debebatur ex iusta causa ignorantiæ, tam concessionis quam pacti in illa appositi. glos. in l. si partem. §. 1. vers. non vtendo. quemadm. seru. amittatur, & in l. 1. vers. æstimabit. C. de patr. pot. Mohed. decis. 1. de restit. in integr. Atque ex his fuit conclusum, non obstare præscriptionẽ. Ideoque Brioschos esse compellendos ad dominij vtilis restitutionem, quandoquidem quo ad exceptionẽ, quæ illis possit competere de non restituendo, nisi redimatur dominium directum iam ipsis cautum est, per depositum factum per Illustrissimum Commendatarium, vt fuit dictum in prima decisione.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Perusina Ratificationis. Luna 6. Martij. 1606.

ARGVMENTVM.

Obligatus ad factum liberatur pręstando interesse, etiam si factum sit proprium, & vt agatur ad interesse, debet præcedere liquidatio.

SVMMARIVM.

Obligatus ad factum non potest ad id præcise cogi, sicut nec etiam potest præcise obligari, sed succedit loco facti obligatio ad interesse. num. 1.
Amplia etiam in obligatione ad factum proprium. num. 2. Vbi maxime stante conuentione, quod interesse succedat loco facti.
Obligatus ad factum alienum liberatur soluendo interesse, vbi adhibuit omnem diligentiam. nu. 3.
Liquidatio debet præcedere exequutionem. nu. 3.

DECISIO CLXV.

1 Mandatum Auditoris Cameræ reuocandũ esse Domini dixerunt, quia relaxatum contra Comitem Iulium Cæsarem ad ipsum carcerandum, & in carceribus retinendum, donec fecerit, quod Domina Gentiles ratificet transactionem eius nomine factam, vt promiserat dictus Comes Iulius Cæsar, & tamen ad id præcise cogi non poterat, sicut nec ipse poterat præcise ad id obligari, l. stipulatio ista. in princ. ff. de verb. oblig. Purpur. conf. 561. nu. 1. & 2. Ruyn. consil. 67. nu. 9. circa fin. lib. 4. sed ea non ratificante, censebatur commissa obligatio ad interesse ex promissione de rato. Ruyn. cons. 132. nu. 7. lib. 1.

2 Regula enim est, quod præcise ad factũ, etiam proprium, quis non teneatur, sed soluendo interesse liberetur. l. si quis ab alio. in fin. ff. de re iud. l. stipulationes non diuiduntur. ff. de verb. oblig. Dec. cons. 502. num. 6. & seq. præsertim quia Comes Iulius promisit, Dominum Gentilem ratam habituram, alias voluit de proprio teneri, quo casu præstatio interesse succedit loco facti, non solum ex dispositione iuris, sed etiã ex forma contractus, vt per Dec consil. 2. nu. 7. in fin. cum num. seq. Purpur. dicto cons. 561. post nu. 2. vers. ex quo propterea. Cẽsetur enim hoc casu promissum interesse in euentum non sequutæ ratihabitionis. Ripa, qui alios allegat, in l. quod si. num. 46. in fin. ff. si cert. petat.

3 Et hæc tanto magis procedũt, quia dictus Comes Iulius Cæsar omnem adhibuit diligentiam, vt Dominus Gentiles ratificaret transactionem, & propterea ad nihil aliud teneri potest, quam ad præstandum id, quod vere interest, propter non sequutam ratificationem, vt fuit dictum in vna Asculana Dotis 23. Februarij, 1573. coram Robusterio in Romana Palatij 7. Maij 1590. Coram Bubalo, & diebus præteritis in Anconitana Dotis, coram Reuerendo Patre Domino Pamphilio. Quod interesse debebit prius liquidari, antequam deueniretur ad aliquam exequutionem l. hæc autem. §. 1. ff. ex quib. caus. in poss. eat. Bald. consil. 165. lib. 4. Aym. cons. 164. num. 2. Natt. consil. 27. num. 4.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Albiganen. Confidentiæ. Luna 6. Martij. 1606.

ARGVMENTVM.

Simonia, & confidentia non committitur absque pacto, & conuentione, & plura reijciuntur in pręsenti casu decis. adducta ad confidentiam, seu Simoniam probandam.

SVMMARIVM

Simonia latius patet, quam confidentia. nu. 1.
Simonia saltem punibilis non committitur absque pacto, & conditione. nu. 2.
Confidentia est crimen Simoniæ conuentionalis, ideoque non committitur absque pacto, & conditione. nu. 2.
Simonia punibilis non cadit in ignorantem. nu. 2.
Constitutio Pij V. super confidentijs habet locum contra eos, qui negotium confidentiæ tractarunt, non autem cõtra tertium, qui illud crimen non commisit. nu. 2.
Procuratori numquam censetur data facultas faciendi actum, per quem Dominus incidat in crimen, & pœnã. num. 3.
Confidentia non committitur ex eo, quod quis sibi, vel fratri, vel suo consanguineo, digno tamen, confidit beneficium, seu pensionem conferri debere. num. 4. Vbi etiam stantibus constructionibus Pij IV. & Pij V.

Pen-

Pensio potest per Episcopum ex iusta causa reseruari. nu. 5. Vbi iusta causa est, si reseruatur consanguineo, & vt commodius literis incumbere possit. nu. 5.

Constitutio Pij V. super confidentijs non habet locum, vbi pensio fuit reseruata ex iusta causa, & pro certa persona. num. 6.

Causa vbi expressa est, non est alia causa quarenda. numero 7.

Pensionum solutiones sæpius anticipatæ fiunt. nu. 8.

Interpretatio semper facienda est pro excludendo delicto. numero 8.

Simonia etiam vbi ciuiliter agitur, concludentes requirit probationes. num. 8.

Simonia non probatur ex post gestis absque præcedente pactione. num. 9.

DECISIO CLXVI.

1 Domini dixerunt, sententiam D. Auditoris causarum confidentialium, qua declarauit D. Ludouicum incidisse in pœnas Simoniacis, & confidētialibus attributas, fuisse nullam, & iniustam. Nullitas fuit deducta ex defectu iurisdictionis, quia cum in casu, de quo agitur, nulla contracta fuerit confidentia, cessabat iurisdictio dicti Auditoris, etiam dato quod simonia interuenisset, quia hæc latius patet, quam illa, vt fuit dictum in causa Calaguritana confidentiæ, Veneris. 5. Iunij 1592. coram R. P. D. meo Decano.

2 Iniustitia autem visa est manifesta, ex quo certi iuris est, quod Simonia saltem punibilis non committatur absque pacto, & conditione. Nauar. in Manual. c. 23. num. 107. & 109. Gabr. consi. 177. num. 4. Nec etiam confidentia, quæ est crimen Simoniæ conuentionalis. Caputaq. decis. 201. & 202. par. 1. & circa vtramque attestatur de communi Paris. de confid. q. 26. At vero inter presbyterum Augustinum, cui Parochialis fuit collata, & inter ipsum Albinganen. qui contulit, & Ludouicum ad eius fauorem, fuit reseruata pensio, tantum abest, quod pactio vlla tacita, vel expressa probetur intercessisse, quin immo quando vacauit, & collatum fuit beneficium, & reseruata pensio, Ludouicus erat minor annis 14. ignorans, & absens. Vnde sequitur alia conclusio, quod in ignorantem non cadit Simonia punibilis. c. nobis. de Simon. Sarnen. ad reg. de Immunit. q. 12. vers. & ista quæ dicta fuerunt. Nauar. consi. 60. n. 2. de Simon. & de communi attestatur idem Paris. q. 24. nu. 44. Nec vis facienda est in Bulla Sanct. mem. Pij V. super confidentijs, quia illa locum habet contra eos, qui negotium confidentiæ tractarunt, non autem contra tertium, qui illud crimen non commisit, vt dixit Rota in causa Ciuitaten. Confidentiæ, Sabathi 23. Ianuarij 1593. Coram Illustrissimo Mantica.

3 Non obstat quod in actu collationis beneficij cōparuerit quidam assertus Procurator Ludouici, qui petijt, & acceptauit nomine Ludouici reseruationē pensionis Scutorum 50. de qua agitur, Nam eodem modo fuit responsum non constare, quod ille Procurator vllam conuentionem fecerit, cum ipso collatore, aut cum Augustino prouiso & vbi doceretur illū Procuratorem aliquid prohibitum admisisse, nō prœiudicaret Ludouico, cum de eius mandato non constet, & nuuquam censetur data procuratori facultas faciendi actum, per quem Dominus incideret in crimen, & pœnam, glos. in c. dilecto, ibique not. Imol. nu. 21. de præbend. Bart. Ias. & alij cōmuniter in l. si procurator de condict. indeb. & in l. 3. §. si filius. ff. quod quisque iur. Curt. iun. consi. 49. in fin.

4 Non obstat, quod præcessissent Tractatus inter Episcopum Collatorem, & Ludouicum. Nam illi Tractatus nihil aliud continebant, nisi quod aliquando tam ipse Ludouicus, quam ipsius Pater petierant ab Episcopo, vt quando sese daret occasio, vellet Ludouico de aliqua pēsione prouidere sub beneplacito Sedis Apostolicæ. Hoc enim semper continent responsiones Ludouici, quæ sunt in processu, quo is commodius literis operam dare, & Sacr. Theologiæ studia, ad quæ aspirabat, percurrere posset. Quando autem quis sibi, vel fratri, aut alicui consanguineo, dignis tamen, confidit beneficium, aut pensionem conferri debere legitima authoritate non committitur confidentia, nec aliud crimen. c. qui Episcopatum. 18. q. 1. Ibique glos. Præpos. & alij Docto. atque ita esse dicendū etiam post Bullas Fel. record. Piorum IV. & V. Super confidentijs. Tradit Nauar. in Manual. c. 23. numer. 109. & Paris. de confid. q. 1. nu. 20.

5 Non obstat quod pensio fuerit reseruata per Ordinarium. Nam ex hoc sequeretur nullitas pensionis, non labes Simoniæ vltra quod potest Episcopus ex iusta causa reseruare pensionem ad fauorem alterius. Abb. in c. conquerente. num. 5. de cleric. non residen. Felin. in c. ad audientiam. num. 4. & 5. de rescript. Rebuff. de pacif. possess. num. 23. & alij, qui habentur in decisione Meliten. Canonicatus. 6. Martij. 1595. coram Reuerendissimo Domino Rodien. vbi Rota hāc conclusionē firmauit, & controuerti non potest, quia iustæ fuerint causæ illę, quas Episcopus Albinganen. in reseruatione huius pensionis expressit, videlicet amoris, quo Ludouicum vtpote suum ex fratre nepotē, prosequebatur, ad tex. in c. dilecto. vbi Not. Abb. Imol. & alij, de præbend. & quo commodius Sacr. Theologiæ operam dare posset. vt per Rebuff. in loco præallegato.

6 Neque confidentia induci potest ex prędicta Bulla Sanctæ me. Pij V. quandoquidem illa loquitur de collatione facta cum conditione, quod contra iuris communis ordinationes prouisus soluat pensionem alicui personæ, quam postea Episcopus nominauerit. Ideo non potest haberi locum hoc casu, cum pensio fuerit reseruata, nedum ex iusta causa, sed etiam pro certa persona videlicet pro Ludouico, vt fuit resolutum in allegata causa Meliten. & antea in causa Brixien. confidentiæ. 5. Iunij 1591. coram R. P. D. meo Decano.

7 Accedit quod Episcopus supradictam pensionem reser-

reseruauit sub beneplacito Sedis Apostolicæ, & non alias aliter, nec alio modo, & Augustinus prouisus ab Episcopo de nouo beneficium impetrauit a Felic. record. Sixto V. cum eiusdem pensionis reseruatione ad eiusdem Ludouici fauorem. Vnde Ludouico crimini attribui non potest, quod illam pensionem exegerit, quia exactio fuit facta longe post obtentam a Sede Apostolica reseruationem, & in specie fuit petita solutio vigore literarum Apostolicarum. Vnde cũ petitio expressam causam habuerit, nõ debet ad aliã trahi. Itaque non obstat, quod in solutione primi termini natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ Ludouicus se vocauerit solutum, & satisfactum de altera medietate dictæ pensionis decursæ in die Natiuitatis Domini proximæ præteritæ, quæ medietas non poterat esse debita vigore reseruationis Apostolicæ, quæ solummodo Kal. Ianuarij facta fuerit. Nam vltra quod etiam authoritate ordinaria pensio hoc casu potuit reseruari, vt dictum est, nõ constat de solutione illius termini actualiter. Immo ex verbis confessionis de recepto videtur potius fuisse simplex quietatio quæ ad maiorem Augustini satisfactionem, & ad euitandam omnem litis occasionem facta fuerit.

8 Deinde cum sæpius pensionum solutiones anticipate fiant, vt per Rebuff. de pacific. poss. num. 128. potest illa quietatio sustineri attenta modicitate dierũ qui effluxerat a die Natiuitatis Domini ad diẽ Kal. Ianuarij. argum. tex. in l. Seia. de restit. in integr. aut saltem intelligi pro rata temporis, a die dictarum Kalen. Ianuarij, & ita potius in dubio interpretatio facienda est, ad excludendum delictum, l. merito. ff. pro Soc. Put. decis. 440. lib. 1. Neque ex tam debili argumento inducendum tale crimen, & ad effectum pœnæ imponendæ, cum etsi ciuiliter de eo ageretur, tamen requireretur plena probatio. Abb. in c. veniens. l. 1. nu. 4. de testib. post glos. ibi, quam communiter esse approbatam testatur Alciat. cons. 2. nu. 41. to. 1.

9 Denique ex prædictis posset forsan dici indebite facta petitio, vel solutio, sed non sequitur, quod contracta fuerit confidentiæ aut Simoniæ labes, cum illa ex his quæ postea sequuntur absque præcedente pactione non probetur. c. Astaldus. ibi, antequam eligeretur 8. q. 1. glos. in c. quam piæ. in ver. postmodum. 1. q. 2. glos. & Doct. in c. tua nos. de Simon. fuit dictum in causa Calaguritana confidentiæ, Veneris. 25. Iunij. 1593. coram Illustrissimo Pamphilio. Itaque vna tantum parte informante fuit conclusum, sentẽtiam esse reuocandam.

R. P. D. MANZANEDO.

Treueren. Loci Capitularis. Veneris. 10. Martij. 1606.

ARGVMENTVM.

Statutum Capituli Treuerensis quod Canonicus post primam residentiam debeat facere studium biennale, an dicatur requirere dictum studium post primam residentiam pro forma, ita vt non sufficiat antea fieri, & ex quibus inducatur inducta forma, & quando debeat præcise, vel possit per æquipollens adimpleri.

SVMMARIVM.

Statutum posterius attenditur in concursu anterioris. num. 1.

Procemium arguit causam finalem. nu. 2.

Honestas, morum compositio, & personarum grauitas in studentibus necessaria est, nu. 2. & nu. 3. Vbi quod prius requiritur morum compositio, quam literatura.

Honestas, & personarum grauitas, in Canonicis necessaria est. nu. 2. Vbi prius, quam litteratura, & scientia.

Morum compositio acquiritur ex diuturna acquisitione scientiæ, num. 4.

Dictio nullus, præposita verbo recipiatur, importat necessitatem, & aufert potestatem aliter recipiendi. nu. 5.

Forma censetur inducta ex dictione prohibitiua, & negatiua. num. 5.

Forma censetur inducta ex conditione. nu. 6. Vbi de statuto conditionali.

Dictio post importat ordinem per prius, & posterius. nu. 6.

Dictio per prius, & posterius inducit conditionem. nu. 6.

Ordo per prius, & posterius censetur de forma. nu. 6.

Dictio nisi iuncta actui in futurum perficiendo importat conditionem. nu. 7.

Tempus vbi certum requiritur, si non obseruetur, nec forma seruari dicitur. num. 8.

Formam inducere dicuntur ea, quæ fuerunt posita per modum ordinis. num. 9.

Licentia vbi debet præcedere dicitur de forma. nume. 9. Vbi quod requiritur, quod præcedat de necessitate, ita vt non sufficiat actus ratificatio.

Qualitates expressæ in statuto censentur expressæ pro forma. nu. 10.

Forma specifice debet adimpleri, nec sufficit per æquipollens. num. 10.

Doctorari nemo debet, non seruatis statutis, & ordinationibus, etiam si sit diligenter exercitatus, & de eius peritia, & diligentia constet. nu. 11.

Forma inducta ad aliquem effectum sufficit, quod per æquipollens adimpleatur. nu. 12.

Clausula nihil tamen noui compilantes apposita in procemio statuti, intelligitur de alijs, præterquam in statuto expresse dispositis, & additis. nu. 13.

DECISIO CLXVII.

FActa per Dominum Comitem Gerardum prima semestri residentia iuxta statuta Ecclesiæ Treueren. petijt admitti ad locum Capitularẽ, quod sibi a Præposito, Decano, & Capitulo fuit denegatum, sub prætextu, quod non fecisset post dictã primam residentiam, studium biennale iuxta statutum

anni

anni 1499. cui obiectioni Comes Gerardus replicabat, in Vniuersitate Mosipontana studuisse per integrum biennium, sicque satisfecisse dispositioni dicti statuti, vnde a Nuncio Coloniensi anno 1601. sententiam fauorabilem reportauit, & appellatione ab illa interposita, & causa in Rota mihi commissa præsuppositis statutis eiusdem Ecclesiæ de anno 1428. & 1450. & 1499. & confirmatione Leonis X. de anno 1514. dubitaui, an studium biennale, de quo in dictis statutis, sit de illorum forma faciēdum post primam residentiam Canonicalem, ita vt nō sufficiat ante fieri, & Domini esse de forma dixerunt.

1 Primo ex eo, quod in isto casu habenda sit ratio tātummodo de vltimo statuto de anno 1409. quo nō solum dicta duo antiquiora statuta innouantur, & cōfirmantur, quin & eiusdem Ecclesiæ obseruationes, vt inferius demōstrabitur, ex tenore huius vltimi statuti constant, cui tanquam posteriori est standum. c. 1. de const. in 6. l. pacta nouissima. C. de pact. & vtrobiq. Doctores. Vlterius quia hoc statutum disponit, quod nullus Canonicus non capitularis recipiatur ad Capitulum, nisi post possessionem Canonicatus adeptam, & primam dimidij anni residentiam completam. Item statuit, quod & de post teneatur residere per integrum, & continuum biennium de licentia Capituli, aut Scholastici in studio Generali, ita vt biennio durante nullam penitus noctem possit pernoctare extra ciuitatem, aut locum studij, & studio vacet literarum quam diligentissime, adeo vt competēti stylo, latinum sermonem loqui valeat, de quo, & in qua facultate studuerit, vult statutum, quod postea queat informare Capitulum per patentes literas Vniuersitatis, vel Rectoris, item vult statutū, quod si ad examen Capituli minus competenter studuisse compertus fuerit ad arbitrium Capituli possit remitti ad melius studio vacandum, antequam ad Capitulum se recipi petatur. Item statuit, quod non possit hoc biēnium perficere in nulla Ciuitate, aut loco, vbi beneficium obtineat, nec biennio durante possit residētiam aliorum beneficiorum complere, de quo itidem Capitulum fide data certificare teneatur.

2 Cuius statuti causa finalis, in procemio illius satis aperta redditur ibi, vt fratrum vnio, morum compositio, conditionum honestas, & personarum ad Capitulum concipiendarum grauitas intercedant, & quia prædictarum qualitatum perpensio, & consideratio ad solum Capitulum ab olim spectat, ad illas diligentias studiosorum indagandas, sic statuendum duxerunt, nec indigni, & moribus minus compti, dignis, & morigeratis præferātur &c. Hactenus verba procemij, & ex procemio causa finalis colligitur. tex. in l. final. ff. de hæred. instit. l. 1. & vtrobique Bartol. ff. ad Senatusc. Macedon. Et sic ex præmissis, satis clare elicitur statuentes respexisse morum compositionem, conditionum honestatem, & personarum grauitatem, quæ in studijs Generalibus comparantur, & in studentibus adeo sunt necessaria, ex traditis late per Rebuff. in tract. de his, quæ sunt necessaria studentibus, præcipue requisito primo nume. 11. & 12. quin & recipiendis in canonicos, ad tradita in toto titulo de vita, & honestate Cleric. & Concil. Tridentino. c. 12. versic. vestitu insuper sess. 24. de Reform.

3 Et quamuis in dispositione respexerint statuētes, literarum scientiam, ibi studioque literarum, quam diligentissime vacent, adeo vt competenti stylo latinum sermonem loqui valeat. Nihilominus primo loco morum compositionem desiderarunt, prout etiam desiderant sacri Canones, & Cæsarum constitutiones, vt videre licet in c. qui Episcopus. 23. distinctione. vbi dicitur, quod qui Episcopus, ordinandus est, antea examinetur si sit prudens, docibilis, morib. tēperatus, vita castus, sobrius, humilis, affabilis, misericors, literatus, vbi canō prius exposcit, quæ mores cōcernūt, & deinde q̄ literaturā. Item sequutus fuit Imperator Iustinianus in l. Magistros. C. de Professor. & Med. li. 10. ibi Magistros studiorū, Doctoresq. excellere oportet morib. primū, deinde facūdia, & in l. vnica. C. de Professor. qui in vrbe Constantinop. docen. ex l. meruerūt comitiuā. li. 12. & vtrobiq. Luc. de Pen. præcipue in d. l. Magistros. verb. moribus. & ante oēs hoc docuit Regius Propheta Psalm. 118. vers. bonitatem, & disciplinam, & scientiam doce me. Vbi prius petit bonitatem sibi doceri, vltimoque loco sciētiam. Quod ex consulto considerari debuit in recipiēdis ad Capitulū Treuerense, cū de Canonicis illius veniat eligēdus Archiepiscopus eiusdē ecclesię, qui simul est vnus ex tribus Ecclesiasticis Electoribus Imperij, & illius magnus Archicācellarius, quē propterea magni refert eligi p̄dictū virtutibus, & qualitatibus, de quibus in d. c. qui Episcopus. 23. distinctione, & in procemio huius statuti desideratis, p̄sertim his calamitosis tēporibus, q. b. in illis partib. hęreses adeo grassantur.

4 Vnde cum causa finalis præcipua huius statuti nō fuerit, vt Canonicus sciat latino sermone vti, quod satis consequi poterat in quolibet studio priuato, & cōstare per examen, & sic adimpleri per æquipollēs, sed præcipua causa fuerit, & finalis, quę respicit mores, & deducitur ex dicto procemio. Ideo voluit statutū, residentiā biennalē integrā, & cōtinuā in studio Generali, & qđ nec p̄ noctē recedat Canonicus a loco studij, quæ respiciunt educationē, & morū cōpositionis acquisitionē, quæ prouenire solent ex diuturna acquisitione sciētiæ, vt notat Rebuff. vbi supra requisito 11. vers. quę prouenire. per tex. in c. nunquam. de cons. distinct. 6. voluitq. statutum, vt Canonicus ad dictum studium Generale se conferret, de licentia Capituli, aut Scholastici, quod respicit humilitatem, & obedientiam, & istud biennium sic constitutum cum omnibus prædictis circumstantijs, sapit quoddam tēpus approbationis iuxta quam Capitulum ad necessariam recipiendorum, illorumque morum cognitionē, peruenire valeat, vt in eodem procemio dicitur, pręcipue cum huiusmodi cura, inuestigatio, & interpretatio, ad Capitulum tātum spectet, vt in principio eiusdem statuti designatur.

5 Vlterius dictum biennium continuum consumen

dum esse in studio generali a recipiendo in locum Capitularem ante ipsius receptionem, vt post illius primam residentiam est inductum ab hoc statuto pro forma, cum statuti dispositio sit concepta sub verbis prohibitiuis, & negatiuis, videlicet quod nullus Canonicus recipiatur &cet. quæ dictio (nullus) præposita verbo, recipiatur, importat necessitatem, & aufert potestatem aliter recipiendi, iuxta glos. communiter receptam, in cap. primo de reg. iur. in 6. & 161. Franc. numero septimo, & Bartol. in l. de his. ff. de transact. numero quarto, & in simili notat Paris. consilio 58. numero 34. & sequenti libro quarto, sed sic est, quod si actus aliter non potest expediri, quam certo modo, ille modus dicitur datus pro forma. Bart. in l. fin. in fin. C. de vendend. reb. Ciuitatis. numero quarto libro 11. & in d. l. de his. per illum text. num. 3. versic. Præterea ista lex. Roman. consilio. 402. Felin. in c. cum dilecta. nu. 6. vers. septimum signum. de rescript. & ex natura eiusdem dictionis prohibitiuæ, & negatiuæ forma censetur inducta a statuto, vt notant Doctores in l. 1. & ibi Alex. nu. 8. & Ias. num. 10. & 13. in fin. ff. de liber. & posth. Bart. d. l. de his. ante. nu. 4. & in l. non dubium. n. 2. C. de leg. tradit Brun. in tract. de form. artic. quando aliquid censeatur traditum pro form. conclus. 2.

6 Tum etiam, quia statutum conditionaliter disponens inducere formam videtur, conditio namque formæ inductionem importat, ex Bald. in authen. matri, & auiæ. nu. 3. versic. quidam tamen dicunt. C. quan. mulie. tutor. off. fung. poss. & in auth. præterea. C. vnde vir & vxor per text. in l. prætor. in princ. ff. de collat. bonor. Alex. in l. 1. in fin. ff. de liber. & posth. Felin. vbi supra numero. 6. versic. secundum signum. & Brun. qui alios adducit vbi supra conclus. 11. sed sic est, quod in hoc statuto dispositio est conditionalis. Primo quia est inducta per prius, & posterius, cum priusquam Canonicus non Capitularis ad Capitulū recipiatur debeat assecutum fuisse possessionem Canonicatus, & primam residentiam semestrem impleuisse, post vero de licentia Capituli ad studium Generale se conferre, & illa dictio (post) importat ordinem per prius & posterius, ex Paris. cons. 19. num. 6. lib. 2. quin & importat etiam conditionem ad text. in l. inter illam. ff. de verb. oblig. & talis ordo per prius & posterius inducit conditionem ex Bart. in l. quib. diebus. §. Termilius. n. 6. & 7. ff. de condit. & demonstrat. Vnde talis ordo per prius & posterius censetur datus de forma. per tex. in c. quia propter. de elect. & in c. fin. de rest. spol. & c. cum dilect. de rescript. trad. Bald. in l. 1. nu. 12. C. ne liceat tert. prouoc. Fel. in d. c. cum dilecta. nu. 6. versic. sextum signum. Brun. vbi supra conclus. 15.

7 Secundo huiusmodi dispositionem esse conditionalem, & per consequens inducere formam, desumitur ex dictione illa (nec) post adeptam possessionem, &c. quæ dictio, iuncta actui in futurum perficiendo importat conditionem. Bar. in l. quibus diebus. §. quidam Titio. in fin. vbi Bald. nu. 1. ff. de condit. & dem. Idem Bart. in l. 1. nu. 10. ff. eod.

8 Item quia in dicti statuti dispositione requiritur certum tempus denotatū per dictam dictionē (post) ad conferendum se Canonicum in studium Generale, nempe post tempus adeptæ possessionis, & completæ primæ residentiæ semestris, quo casu non obseruans tempus, dicitur nec formam seruare, ex Bald. in auth. quæ supplicatio. num. 3. C. de precibus imper. offer. per text. in l. scire oportet. §. consequens. ff. de excusat. tutor. Felin. vbi supra. d. numero 6. vers. octauum signum Brun. itidem. vbi supra conclusione 16. dicens temporis appositionem formas inducere.

9 Quæ roborantur ex eo, quod Canonicus recipiendus debet se conferre ad studium generale de licentia Capituli, vel Scholastici, quæ licentia debet præcedere, & est apposita a statuto per modum ordinis, & per consequens dicitur de forma, ita vt suo tempore necessario sit obseruanda. Bart. in l. si quis mihi bona. ff. de acquir. hæred. Bald. in Rubr. C. de exercitor. act. nu. 6. Cardin. in clem. 1. §. volumus. num. 2. de form. compet. & ibi Anchar. num. 14. & Imol. nu. 40. Vbi notant petitionem huius licentiæ esse de forma Brun. in d. conclus. 15. ampliat. 3. vers. sic & licentia. vbi tenet talem licentiam debere procedere de necessitate, per text. in c. licet. de regular. in tantū, quod non sufficit quod postea actus ratificetur ex Bald. in l. fin. C. de Maced. & Card. d. §. volumus. d. num. 2. & ratio est, vt superioritas ostendatur ex Card. d. nu. 2. vel propter reuerentiam licentiam concessuro debitam, ex Imol. d. nu. 40. & Bonifac. ibidem. nu. 8.

10 Præterea quia cum huiusmodi prohibitio in hoc statuto fuerit facta cum supradictis qualitatibus, & circumstantijs, in statuto expressis, illæ censentur expressæ pro forma, ex Anchar. consil. 24. in fin. Dec. cōsilio 632. num. 1. Alex. consil. 5. nume. 3. libr. 3. Et ex omnibus prædictis ita in statuto expressis constare videtur de enixa statuentium voluntate, circa modum faciendi dictum studium biennale. Vnde pro forma inducta censentur, & in specifica forma adimplenda, taliter quod non possint per æquipollens adimpleri, sicque Comitem Gerardum non satisfecisse dicti statuti formæ, circa dictum biennale studium traditæ, per æquipollens, nempe per biennium prius in vniuersitate Monspessulana in studio consumptum, ex notatis a Bald. & cet. Doctoribus in l. 1. de liber. & posthum. & a Felin. vbi supra nu. 10. ampliatione 11. & a Dec. in consil. 77. tradit Cagnol. in l. si quis maior. num. 217. versic. videtur. C. de transact. Tiraq. de retract. lign. §. 36. gl. 2. numero vigesimo sexto, & sequentibus.

11 Facit pro hac parte resolutio Lucæ de Pēna in d. l. Magistros. vers. quid autē si aliquis. vbi quærit, quid si aliquis diligenter exercitatus in pluribus, de cuius peritia & sufficientia liquet aperte, An doctorabitur non seruatis ordinationibus statutis, & quamuis in principio argumentetur pro affirmatiua, tamen in vers. sequenti adducit, & sequitur negatiuam ex eo, quia

quia nihil est ex solennibus omittendum, per tex. in l. Diuus. ff. de in integr. rest. & quia forma data est seruanda ex supradictis & ex notatis ab eodem Luca de Pena in l. certa, in vers. forma. C. de iure Fisci. lib. 10. Et quia etiam in persona exercitata, & probata non est prætermittendum, quod statutis generalibus continetur, vt probatur in tex. in c. miramur. vers. non. n. 61. distinct. notat Archid. in c. hoc ad nos. vbi glos. fi. 59. distinct.

12 Ex quibus præcipuum fundamentum Comitis Gerardi elidítur, nempe huiusmodi formam studij biennalis esse inductam ad effectum, nempe vt Canonicus recipiendus, competenter Latine sciat loqui, quo casu talis forma debet impleri per æquipollens. Ita vt si talis Canonicus prius studuerit, & Latino sermone competenter vti sciat, sic consequutus effectus statuti, & forma illius ad dictum effectum inducta per æquipollens obseruata, quod sufficiat ex notatis a Galliaul. per illum tex. in l. 1. §. si quis simpliciter. n. 13. in fin. ff. de verbor. obligat. & a Bald. in l. si duo. §. si quis iurauerit. ante num. 2. ff. de iureiur. Alex. & Ias. in l. 1. ff. de lib. & posth. Bart. & alij in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. eodem Cagnol. in l. si quis maior. nu. 218. C. de transact. Rot. coram bo. mem. Cantuccio decis. 33. num. 4. & 5. parte 2. diuers. quia respondetur, ex supradictis effectum literaturæ nō esse præcipue causam finalem prædictæ dispositionis huius statuti, sed morum compositionem, conditionum honestatem, & personarum grauitatem, & modum, quo capitulum ad cognitionem dictarum qualitatum peruenire valeat. Vnde cum ex sola scientia lingua Latina non consequatur effectus principaliter a statuto desideratus, & præcipua causa finalis, illius dispositionis corruit fundamentum.

13 Minus obstat quod in proœmio statuti dicat Capitulum nolle aliquid noui compilare. Vnde cum in primis statutis de anno 1428. & de 1450. non consideretur nisi literatura, videbatur dicendum, quod nec statutum anni 1499. aliud præter literaturam considerauit, vel deposuerit de nouo, quia respondetur ex verbis eiusdem statuti quod illud non tantum prædicta duo priora statuta innouauit, & conformauit, quin & obseruationes antiquas, & consuetudines prædictæ Ecclesiæ sicuti ab olim obseruatas, ita de cetero obseruari voluit, pro quarum obseruatione illas in scriptis redigere in dicto statuto, sicque omnia supra dicta in hoc vltimo statuto expressa, sint eadem, cum statutis antiquioribus, & obseruationibus, & consuetudinibus dictæ Ecclesiæ vlterius respondetur, quod illa clausula proœmij nihil tamen noui compilantes, &c. intelligitur de alijs, quam in statuto expresse dispositis, & additis, ex Curt. iun. consilio quadragesimo octauo, numero nono. Dec. consilio quinquagesimo tertio, numero secundo, versic. & quāuis Paulus Castren. consilio septuagesimo tertio, numero tertio, versic. neque obstat. libro primo. Crescent. decis. septima, in fin. de iure patronatus.

R. P. D. MANZANEDO.

Maceraten. Interusurorum. Veneris 10. Martij. 1606.

ARGVMENTVM.

Pignus datum marito ab vxore, quod habebat pro credito suę dotis, facit vt fructus ipsius acquirantur marito, & in totum non debeat conuerti.

SVMMARIVM.

Mulier consignans secundo viro res quas habebat loco pignoris ab hæredibus primi mariti, transfert ipso iure in eum actiones personales contra hæredes primi mariti. num. 1.

Pignus consignatum marito in dotem ab eo retinetur donec ei dos restituatur. nu. 2.

Actione personali in aliquem translata intelligitur ad illum translatum pignus generale, vel speciale. num. 2.

Vxor debet ali a marito in cuius seruitio, & operá est. numero 2.

Fructus pignoris consignati secundo viro, ei acquiruntur, & in totum non imputantur. nu. 2.

Maritus qui sustinet onera matrimonij lucratur fructus dotis. num. 2.

DECISIO CLXVIII.

1 LVnæ 28. Nouembris anni præteriti 1605. dubitaui, an interusuria deberentur Dominæ Siluagiæ, & a quo tempore, & Domini tenuerunt de tempore separationis Thori alimenta debita fuisse a primo viro. De tempore autem viduitatis, quæ nō durauit per annum non deberi, de tempore vero secundi matrimonij, tunc non fuit capta resolutio, sed hodie super hoc vltimo tpe causa proposita, Domini considerauerunt quod Siluagia ex vtili Sillaniano fuit missa in possessionem harum terrarum sui primi viri, illasque iure pignoris pro restitutione suæ dotis habebat. Vnde Polymnia Siluagię mater, easdem terras Francisco secūdo Siluagiæ viro in dotem assignauit tanquam ab illa ex prædicta ratione possessas, & ex huiusmodi pignoris consignatione secundo viro facta ipso iure fuit in illum translata actio personalis contra hæredes primi mariti. l. 2. C. de action. & oblig. & notatur in l. 1. eodem tit.

2 Et per consequens ad maritum transiuit pignus istud sibi in dotem consignatum, donec dos restituatur. Ruin. consil. 53. numero vigesimo octauo. libro secundo, quia vt idem ibidem tradit, translata actione personali ad aliquē, intelligitur etiam in illum trāslatū pignus generale, vel speciale, vt est casus in l. si in

solutum. C. de action. & obligat. & isto casu quamuis vxori transeunti ad secundas nuptias non debeatur isti fructus, quia habet vnde alatur, nempe a secundo viro, in cuius seruitio, & opera est, ad text. in l. de rebus. §. possunt. ff. cōmodati. l. si cum dotem. §. si autem in sæuissimo. ff. solut. matrim. debentur tamen secundo eius viro, apud quem huiusmodi pignus reperitur, & ex eo non tenetur perceptos in sortem computare, vt tradit idem Ruin. vbi supra. numero vigesimo nono. Tum etiam quia textus in c. salubriter. de vsur. voluit, quod maritus recipiens pignus pro dote non teneatur fructus computare, quia sustinet onera matrimonij, vt in eodem text. dicitur. & notat Abb. ibidem. numero primo, & Doctores. Eadem ratio militat in secundo viro, qui itidem & onera matrimonij sustinet. Vnde ex ratione dicti damni emergentis cōsequitur dictos fructus, & ex eo etiam, quia Domino Francisco secundo viro pro dote hoc pignus consignatum fuit, non tenetur ad computandos ex supradictis, & post Doctores in d. c. salubriter. tradit.

R. P. D. MANZANEDO.

Pampilonen. Praeminentiarum. Veneris 14. *Aprilis.* 1606.

ARGVMENTVM.

Vniuersitas, quæ non constituit corpus, seu collegium, quando possit congregari, & procuratorem constituere, & an mandatum probetur ex sola assertione procuratoris, concurrentibus adminiculis, & an citans aliquem vti talem possit amplius illius personam reprobare.

SVMMARIVM.

Vniuersitas quæ non constituit collegium, & corpus, non potest congregari, nec procuratorem constituere. num. 1.

Fallit stante consuetudine, se congregandi constituendique procuratores tanquam vnum corpus, & vnum collegium. num. 1.

Procuratoris assertioni circa suam constitutionem creditur, concurrentibus adminiculis. nu. 2.

Vicario Episcopi attestanti de sua deputatione creditur. num. 2.

Citatio alicuius vti procuratoris operatur, vt non possit amplius illius mandatum impugnari. nu. 3.

Mandatum ex coniecturis, & verisimilitudinibus probatur. num. 4.

Mandatum ex impensa facta in causa præsumitur. numero 4.

DECISIO CLXIX.

1 DVbitaui an sententia Rotalis esset nulla ex defectu mandati, & Domini negatiue responderunt, tum quia constat in actis de expresso mandato ad hanc causam concesso Domino Ioanni Martinez Imiruli per decem Rectores, vti deputatos a toto Clero Prouinciæ de Guiposcoa, qui Clerus licet non videatur constituere vnum Collegium, & vnum corpus, & ex eo non possit congregari, & constituere procuratores, ad tex. in l. 1. §. 1. ff. quod cuiusq. vniuersitatis, & c. dilecta vbi gl. 1. de excessib. Prælat. & ibi Doctores. Nihilominus quia consueuit iste clerus prout ex testibus constat congregari vnoquoque anno ad vocationem Secretarij ipsius Cleri, & ad cōstituendos decem procuratores decem districtuū totius Archipresbyteratus pro causis dicto Clero tangentibus. Ex tali longa quasi possessione videtur acquisitum a Clero ius se congregandi, dictosque procuratores constituendi, tanquam vnum collegium, vnumque corpus, vt notat Inuocent. in c. postulasti. num. 1. versic. si autem non apparet. de Iure patron. Abb. in d. c. dilecta. num. 1. Et vltra testes idem desumitur ex instrumento possessionis Archipresbyteratus captæ per Archipresbyterum congregato Clero, & ex intimatione Monitorij pro parte Archipresbyteri facta dictis procuratoribus congregatis, & repræsentantibus totum Clerum, prout in dicta intimatione legitur, quin & ex alijs actib. in dicta causa ab Archipresbytero nominatim contra Clerum factis, Item ex sententia in partibus lata pro Archipresbytero contra Clerum. Vlterius ex eisdem testibus probatur huiusmodi decem procuratores a Clero cōstitutos habere de more, se congregare ad tractanda negotia dicto Clero concernentia.

2 Et quamuis de expressa cōstitutione & deputatione dictorū decē Rectorū, & procuratorum a Clero facta non constet, Domini illā admiserunt factam ex ipsorum assertione, cui debet fides adhiberi concurrentibus adminiculis, de quib. infra, prout creditur Vicario Episcopi asserēti de sua deputatione. Rota decis. 1. de off. Vicar. in nou. & decis. 4. de offic. ord. in antiq. Fel. in c. sicut. n. 31. vers. hoc autem. de sent. & re iud. Faciunt adducta a Vant. de nullitat. c. fin. num. 47.

3 Quę adminiculantur, ex eo quod Archipresbyter, tam in partibus quam in Curia in pluribus actis approbauit dictum mandatū, citando procuratores in eo contentos. Vnde non potest amplius quempiā dictorum procuratorum impugnare, nec reprobare ex traditis a Salyc. in l. licet. n. 5. C. de procur. & a Ias. ibi. n. 8. & a Surd. decis. 104. n. 10. & 11. vbi plurib. citatis tenet, qđ litigās cū aliquo tāquam tali censetur fateri, quod sit talis, & subdit, quod eodem modo qui litigat cum aliquo tanquam procuratore, non potest exinde eius personam impugnare, quin ex Salyceto vbi supra, & alijs ibi a Surd. n. 12. relatis, si talis opponeret contra dictum procuratorem, teneretur probare, iuxta communem opinionem, de qua ibidē

per

per Surd.tradit.Natt.conſ.126.n.final.vbi etiam de communi.Achil.deciſ.vnic.nu. 3.de regular.

4 Quæ magis procedunt cum mandatum ex coniecturis,& veriſimilitudinibus præſumatur.Bald.in l.1. nu.2.in fin.C.de reb.alien.non alien.Dec. conſi.36. num.9.Gozadin.conſ.11.nu.13.Rota deciſ. 32.nu. 2.par. 2.diuerſorum. Veriſimilitudo autem, & præſumptio prædictæ deputationis, & mandati ſatis deſumitur ex prædictis. Quæ omnino iuuari videntur ex maximis expenſis in hac cauſa per tot annos factis ab iſtis decem Rectoribus, & a procuratoribus ab illis conſtitutis, quas non feciſſent nomine Cleri de Guipuzcoa,ſi ab illo deputati non fuiſſent, cum nemo præſumatur velle iactare ſuũ, quod ſufficit ad dictam deputationem inducendam,cum expenſę in dubio præſumantur factæ ab eo, cuius intereſt. Bart. in l.cum ſeruus.de verb.oblig.Felin.cum alijs adductis ab eo,vbi ſupra nume.35.facit gloſ. in verb. mandatum,in c.ex parte Decani,de reſcript.Cæſ. de Graſſ. deciſ.3.de procur.vbi dicit Rotam habuiſſe pro ridiculo, quenquam expendiſſe tot aureos, proceſſuſque ad tot actus,& inſtantias fruſtra,& ſine effectu, cum non eſſet procurator, quod & alias Rotam tenuiſſe refert. Facit quod notat. Achil. deciſ. 3. nu. 2.de in integr. reſtit. & deciſ.18.de dol. & contum. Verall.deciſ.100.numero 4.part.1. Caſſad. deciſ. 1. num. 1.verſ.quod videtur declarari,& deciſ. 3. num. 4.de procurat.Rota deciſ.8.num.8.par. 2. diuerſ. ex quibus reſultat ſufficiens mandatum & deputatio,ſaltem præſumptiue,quod ſufficit ex ſupradictis, & notatis a Put.deciſ.358.lib.1.& 214.li.2.Cæſ.de Graſ. deciſ.6.num.6.de probat.Rota deciſ.2. de cauſ. poſſeſſ.& propr. in antiq. quam declarat Cæſ. de Graſſ. dicta deciſ.6.nu. 6. ſtantibus aliquibus adminiculis alias dicit,Rotam illam non ſequi, ſed hic adſunt ſupradicta adminicula magnæ conſiderationis. Vant. vbi ſupra.num.100.Menoch.qui plures adducit, de præſumption.lib.2.præſumpt.33.nu.7.Gabriel communi.opin.lib.2.de procurator.concluſ.1.nu.12.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Ortonen. Locationis. Veneris 14. *Aprilis* 1606.

ARGVMENTVM.

Contractus præſumitur potius cenſualis, quam emphyteuticus,& plura deducuntur ad probãdum,quod contractus,de quo in deciſ. ſit cenſuarius.

SVMMARIVM.

Solutio in dubio præſumitur facta potius ex cauſa cenſus,quam canonis.nu. 1.

Emphyteuſis Eccleſiaſtica non extenditur vltra tertiam generationem & ideo non ſolet de facili alteri Eccleſiæ concedi.num. 1.

Eccleſia nunquam moritur.nu. 1.

*Solutio præſumitur facta in cauſam locationis præcedentis.num.*2.

*Supplicatio ſecundum cuius tenorem ſunt plura facienda.ſi de eis non doceatur non ſuffragatur.nu.*2.

*Enunciatiua vnica in non antiquis non probat.nu.*3.

*Obſeruantia ſubſequuta eſt potens ad declarandum.n.*4.

*Obſeruantia vt releuet debet eſſe proxima.nu.*4.

*Tempus antiquum non probatur per teſtes deponentes per dictionem citra abſque copula.nu.*5.

*Verba cenſus,Canon,& reſponſio,ſunt ſynonyma,ita vt vnum pro alio ſæpe vſurpetur.nu.*5.

*Confeſſio quæ non eſt clara confitenti non nocet. nu.*6.

Confeſſio procuratoris poteſt reuocari non dato de errore. num 6.

*Confeſſio debet vel in totum reijci,vel in totum acceptari.num.*6.

*Solutio quæ eſt modica,habito reſpectu ad rem pro qua fit, indicat potius illam fieri pro canone, quam pro cenſu. num.*7. *Et declara,vt num.*9.

*Valor rei debet probari de tempore contractus.nu.*7.

*Conceſſio rei feudalis non præſumitur Emphyteutica,ſed cenſualis.nu.*8.*vbi declaratur.*

Interpretatio eſt ſemper facienda contra reum.num. 10.

Deuolutionis cauſa concludentes requirit probationes. num. 10.

Remedium l.ſi quis conductionis.C.locati.vt habeat locum,locatio debet plene & concludenter probari. numero. 10.

DECISIO CLXX.

1 FVit concluſum, ſolutiones de quibus in dubio non cenſeri factas in Cauſam prætenſæ locationis ad annos 80. quia de locatione non conſtat per inſtrumenta,vel ſcripturas emphyteuticas, & ſolutio in dubio potius intelligitur facta ex Cauſa Cenſus,quam pro Canone.Natt.Conſil.3.nu. 3.libro 1. Bero.conſ.113.nu.8.lib.1. Menoch. qui de magis recepta teſtatur,præſumpt.166.nu.3.lib.3.eamque opinionem amplexa eſt Rot.apud Creſcen.deciſ. 3. de præſumpt.& deciſ.1.de cenſib. Chirog.deciſ.165.Et fuit dictum in cauſa Romana deuolutionis domus 14.Iunij 1575.Coram Illuſtriſſimo Blanchetto,& in Romana Vineę coram bo.me.Brauo.22.Iunij 1592. Quę regula eo magis hoc caſu videtur habere locum, quia de re Eccleſiaſtica agitur, quæ non ita facile alteri Eccleſiæ in emphyteuſim conceditur, cum Emphyteuſis Eccleſiaſtica de ſui natura finiatur in tertia generatione, vt notatur in §. emphyteuſim auth. de non alienan. & tamen Eccleſia recipiens nunquam moriatur, vt per Felin.in c. conſtitutos. num. 9.de reſcript.

2 Non obſtat,quod ſolutio præſumitur facta in cauſam locationis præcedentis.l.qui in aliena.§. ſi is qui

putabat.de acquir.hæred.Glos.fin.in l.quædam mulier.de rei vendic.Surd.decis.221.n.13.& decis.308. nu.19.Et quod in hac causa locatio præcedens probetur per supplicationem,desumptam ex Registro supplicationum fel. record.Iulij Papæ II. Fuit enim responsum, quod secundum tenorem illius supplicationis erat expediendum Breue,& alia facienda,de quibus cum non doceatur,non suffragatur supplicatio. Sarnen.in reg.de non iudic.iux.form.supplic.q.1.numero 2.& 3.

3 Deinde in illa supplicatione cõtineri narratiuam satis inuerisimilem,videlicet quod Capitulum Ortonen.voluerit recipere in emphyteusim ad annos 80. pro canone annuo,sex Ducatis auri de Camera Casale Caldariæ, quod prius in concessionem perpetuam habebat pro responsione Ducatorũ quatuor similiũ. Denique illam enunciatiuam nihil probare, cum sit vnica,& intra centum annos, & versemur in materia deuolutionis odiosa.Bal.in l.2.C.de præscript.Ias.in l.ex his.nu.15.C.de test.cons.81.nu. 10. lib. 1. Put. decis.209.in fi.lib.2.Caputaq. decis.240.li.1.& decis.91.lib.2.Socin.cons.89.n.7.lib.1.Pedemont.decis.176.nu.8.

4 Nec releuat subsequuta obseruãtia deducta ex solutionibus, quæ vt sine veri præiudicio præsupponitur,in hac disputatione conueniunt quantitati in dicta supplicatione enunciatæ,vt per Aym.de antiq.tẽpor.par.1.limit.4.n.14.& seq.Corn.cons.101.nu.4. Nam prædictæ solutiones sunt de recenti, & admodũ remotæ a tẽpore dictæ supplicationis. At vero vt obseruantia releuet requiritur, vt sit proxima rei obseruandæ.Bal.in proœmio digestorũ,n.2.Socin. cons.6. n.2.& 3.lib.1.Tenuit Rota in causa Tirasonen. iuris præsentãdi.14.Octobris.1588. coram Bubalo, quin & probari deberet,quod in vim illius indiuiduæ supplicationis illæ solutiones factæ fuissent. Vnde nec obstant conuentiones,quod Affictuarij Capituli soluerent Abbati Carolenos 66.quia illæ sunt a paucis ad modum ab hinc annis, nec in illis exprimitur causa propter quam deberet fieri illa solutio.

5 In testium depositionibus vis fieri nõ potest, quia qui ex illis melius deponunt,non probant solutiones fuisse factas de tempore antiquo, cum deponãt per dictionẽ citra absq. copula.Bar.in l.Celsus.n.25. de vsucap.Fuit dictum in causa Hispalen.Decimarum 6. Iunij 1580.coram Illust.D.meo Cardin.Seraphino. & promiscue deponunt de Canone,Censu,seu respõsione,quę verba sunt Synonyma,ita vt vnum pro alio sæpe vsurpetur. Abb.in c.constitutus.n.20.de relig. dom.Clar.in §.emphyt.q.1.in fi.& decis quæ relata est 700.inter diuers.par.1.loquitur in casu, in qua iã constabat de locatione.

6 Eadem ratione non potest fieri uis in confessione Canonici Tini,quia cum dixit pro annuo Canone,siue redditu,non se restrinxit ad canonem.Bar.in l.cũ quis decedens.§.fin.de leg. 3. Præterea illa confessio fuit reuocata,& non est dubium,quin reuocari potuerit etiam non docto de errore,cum fuerit tantum Procuratoris confessio.Rot.decis.19.de procu.& 2.de cõfess. in nou. Atque in omnem euentum oblatio illius Canonici fuit pro Canone, ex causa perpetua, & vel reijci debet,vel in totum acceptari. Alex.cõs. 80.nu. 40.in fin.lib.7. Caputaq. decis.191.nu.2.par.1.

7 Non vrget consideratio,quod ista sit modica solutio habito respectu ad totũ Casale Caldarię,vnde potius canon,quam census præsumi debeat.Bar. in l.1. num.4.& Ias.n.35.C.de Iur.emphyteot. Nã istud procedere posset,si haberemus initium huius locationis, & valorem Casalis,eo tempore,cum ad valorẽ rei cognoscendæ inspiciendũ sit tẽpus contractus.l. si voluntate.in fi.C.de rescind.vend.l.2.C.de præd. & omnibus reb.nau.lib.11.late Dec.qui alios allegat,cons.3. nu.19.Vltra quod esse potest, quod solutio ordinata fuerit pro aliqua tantum Casalis parte.

8 Minus vrget, quod in re feudali psumatur potius emphyteusis,quam Census.Afflict.decis.129 n.6.& 8.Nã præter quod in controuerso est,an Caldaria fuerit a Regibus Neapolitanis data in feudũ Abbati S. Ioannis in Venere,& in actis fuerint productę plures inuestituræ factæ,quibusdã Dominis Ricardis de Ortona a quib. Capitulũ prætendit habere causam, illa decisio Afflicti nõ est sine difficultate,& contrariũ tenuit idẽ Conc.Neap.vt per Capic.decis.103.cũ alijs allegatis per Vrsel.ad d.decis.n.4.& sufficit,quod Rota semper tenuerit quod in dubio contractus censeatur censualis non emphyteuticus, vt iam dictum est.

9 Demum istæ considerationes licet aliquas inducerent præsumptiones, tamen non sufficerent ad casum de quo agitur,ex quo antiquis scripturis emphyteuticis non coadiuuantur.Syluan.cons.57.n.43.Bursat. cons.26.nu.31.lib.1.Et fuit dictum in supradicta Romana Vineæ.22.Iunij 1592.coram Orano.

10 Atque ex his Domini vtraque parte Informante dixerunt solutiones non censeri factas in causam prætensę locationis,eoque magis,quod R.Oratorij Congregatio est actrix,ita vt dubia contra ipsam interpretanda sint.c.cum sunt partium.de reg.iur.in 6.l.fauorabiliores.ff.eod.c.in præsentia.de probat.agit in causa deuolutionis,quæ concludentes requirit probationes.Nec facit quod nunc experiatur remed. l. si quis conductionis.C.locat. Nam & ad illum effectum debet de locatione plene,& concludẽter probari, vt per Menoch.de recuperan.remed.1.nu.38.

R. P. D. MANZANEDO.

Lucana Optionis Domus.Lunæ 24.Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo conceditur ei qui tempore motę litis possidebat.

SVMMARIVM.

*Possessio capta per instrumentum,quando vacat Ecclesia, est manutenibilis.nu.*1.

Pos-

Possessio probatur per locationem domus, & pensionis receptionem.num.1.
Manutenetur ille, qui tempore motæ litis reperitur in possessione.nu.1.
Ecclesia nunquam desinit possidere.nu.2.
Possessione præbendæ adepta intelligitur adepta possessio connexorum Ecclesiæ.nu.2
Possessa a tertio non veniunt sub generali possessione præbendæ accepta.nu.3.

DECISIO CLXXI.

1 PEr mortem Cæsaris Barsotti Dominus Alexāder optauit de licentia Capituli domum, de qua agitur, illiusq. possessionem accepit 7. Decembris 1604.& antequam Dominus Fridianus possessionem præbendæ Theologalis, cui prætendit istā domum esse annexam, habuisset, vnde licet dicta possessio dicti Alexandri sit instrumenta lis, quia fuit capta dum esset vacans, est manutenibilis, ex notatis a Socin.consil.205.numero 5.lib.2. & Roland.consil. 46.num.18.iuncto.num.40.lib.2.Verall.decis.336. & 337.numero 1.parte 2.& Rota decis.202.num.3. parte primā.& decis.62.nu.1.par.2.diuers. Accedit Dominum Alexandrium domum locasse, illiusque pensionem recepisse, ex quibus possessio identidē probatur.gl.in l.qui vniuersas.verb.colonum,& ibi Bar. in §.quod per colonum,& in l.quamuis.§.1.ff.de acquir. hæredit.Alexand.consil. 118.numero 19. libr. 2.Soc.n.vbi supra d.num. 5. ex quibus Domini dixerunt Dominum Alexandrum esse manutenendum, cum tempore motæ litis, reperiretur in dicta possessione l.1.§.interdum autem.ff. vti posidet.§.retinendæ. Instit. de interdict.

2 Quibus non obstat, quod antecessores Fridiani, in præbenda, quin & vltimus illius possessor, possederint dictam domum,& quando Dominus Alexander cepit illius possessionem, illam inuenit penes suum titulum, nempe penes ipsam præbendam Theologalem, & sic possessio retinebatur per Ecclesiam quæ nunquam desinit possidere, vt notat Abb.post Innocen. in c. cum super.numē. 18. de caus.poss.& propr. & Bart.in l.cum hæredes.de acquir. possess. & Paris. consil. 24.numero 6.& 7.libro 1. Rot. in nou. decis. prima,de rest.spol.num.1.decis.19. numero 8.par. 2. diuers. Vnde Domino Fridiano non fuit opus apprehendere realem possessionem dictæ domus, cum sufficeret illi tituli & præbendæ possessionem habuisse, vt ex eo censeretur etiam apprehensa omnium annexorum dictæ præbendæ, ad text. in l.3. ff. de acquir. possess.Innoc.in c.in literis.numero sexto,& septimo de restit.spoliat. Ancharan.in regula sine possessione. numero 12.versic.& quia hæc possessio.de reg. iur. in 6.Rebuff.in prax.tit.de missione in possessionem.nu, 33.Rota in nouis dicta decis. 1.de restit.spoliat. Bisignet.eod.tit.decis. 8.Fuit late dictum in dicta decis. 19.part.2.diuersor.præcipue numero 11.Vnde cum Dominus Fridianus acceperit possessionem præbendæ intelligitur ipso iure sine alia apprehensione transferri in ipsum, possessionem omnium bonorum pertinentium ad præbendam, cum licet morte Cæsaris vacaret præbenda, non tamen possessio bonorum illius, quæ ex supradictis ab Ecclesia possidebantur. Ex quibus infertur Dominum Alexandrum non inuenisse vacuam possessionem dictæ domus cum illā apprehendit, & per consequens illius possessionem instrumentalem non esse manutenibilem.

3 Quia respondetur, quod quamuis prædicta de iure sint vera, & nouus prouisus de præbenda, capiens illius possessionem, censeatur & de iuribus & bonis illi annexis illam cepisse, hoc tamen intelligitur de bonis, tunc temporis ab alijs non possessis, nam possessa a tertio, non veniunt sub illa præbendæ possessione accepta, vt tradit Aret. in l. tertia. numero 8. versic. hæc tamen dicta.de acquir.possess. Faciunt tradita ab Abb.in cap. 1.numero tertio. versic. secus autem de relig.dom.& consil.71.num.3.versic.nec alius erat in possessione.& per totum.libro secundo,& quæ notat Chassan. in cōsuetud.Burgund. rubrica prima in princip.numero 33. idem colligitur ex dicta decisione prima, de restit.spol.in nou. numero primo. ibi cuius dictum intellige in casu, in quo alius non possideat, & clarius in dicta decis.vigesimo primo, eodem tit. in antiquit.versic. secus autem si alter possideret, & melius probatur in dicta decisione. Bisignett. eodem tit.in fin. versic. sed quando alius, & est decis. Achil.4.de præscript. vbi prædictam doctrinam Ancharani, & aliorum, Domini intellexerunt, alio non ingrediente, aut occupante possessionem, alioquin, vt ibi dicitur, si semper penes Ecclesiam remaneret ciuilis, nunquam contra illam curreret præscriptio, quibus nō citatis ita fuit decisum in vna Bergomen. Bonorum. 24. Ianuarij 1594. coram Illustrissimo Blāchetto. Et in alia Albanen. plebis de Diolano 17. Maij 1595. coram Illustrissimo Seraphino nunc Rotæ Auditoribus,& in eadem Bergomen. refertur idē fuisse seruatum in vna Senen. Pontis Arigi, quæ confirmantur ex adductis ab Alex.consil.68.numer. 18. versic.aut illā quasi possessio non erat.lib.2. Bald. de præscriptio.2.par.prin. quæst.2.num. 21.& a Gabr. commun.opin lib.5.de præscription.concl.2.numero vigesimo quarto, & vigesimo quinto. & a Molin. de primogen.lib.2.cap.6.num.18.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Oueten. Mercedis. Veneris 5. Maij. 1606.

ARGVMENTVM.

Procurator post litem contestatam reuocari non potest sine iusta causa. Quę dicatur causa iusta

reuocandi Procuratorem, An in reuocatione requiratur causæ cognitio, & an etiam procurator possit retinere scripturas, & instruméta causę, donec sibi satisfiat de expensis, & salario.

SVMMARIVM.

Procurator sine iusta causa reuocari non potest post litem contestatam. nu. 1. Vbi etiam quod iusta reuocandi Procuratorem causa est, quando Procurator incæpit litigare cum suo principali.

Salarium non debetur Procuratori reuocato culpa sua. num. 1. in fine.

Procurator ut reuocari possit post litem contestatam, numquid causæ cognitio requiratur. nu. 2.

Procurator potest retinere scripturas, & instruméta causæ, donec fuerit satisfactum de expensis factis in lite, secus pro salario. numero 3. Declara, nisi Dominus principalis offerat se paratum soluere expensas numero 4.

DECISIO CLXXII.

1 DVbitaui an Iacobo post reuocationem deberetur salarium. Et Domini diuiserunt præsens dubiũ in duas difficultates. Prima fuit, an adesset iusta causa reuocandi, quia post litem contestatam procurator reuocari non potest, nisi adsit iusta causa. l. post litem. ff. de procur. capitulo 2. cod. titulo in sexto. Et affirmatiue resoluerunt, quia Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petendo maiorem summam quam promissam, super distributionibus quotidianis, nec non interesse pro pecunijs captis ad cambium pro dictis salario, & distributionibus, quæ Rota resoluit ei non esse debita. Et hæc visa fuit Dominis iusta, & rationabilis causa, quæ cum non possit sub certa regula tradi, relinquitur arbitrio iudicis. Afflict. in capitulo primo, numero 24. ex quibus caus. feud. amitt. Bald. in l. 1. numero 8. C. de aduoc. diuers. iudic. Ias. in l. properandum. §. sin autem alterutra. numero 8. C. de iudicijs. Vnde sequitur, quod cum Iacobus fuerit iuste reuocatus, & culpa sua, ei non debeatur salarium. glos. in l. si vno. in §. item cum quidam. in verb. personis. ff. locati.

2 Nec obstat, quod super reuocatione requirebatur cognitio Iudicis saltem summaria. l. in causæ cognitione. vbi glos. in verb. Prætoris. dict. l. post litem, ibi, tamen prius causa cognita. ff. de procurat. & notat Rom. singulari 371. quia hæc iura interpretantur per textus in l. quæ omnia. §. sed & si aduersarius. & ibi glos. in verb. mentiri. ff. eodem titulo, scilicet, quod requiratur tunc cognitio iudicis, quando procurator dicit, Dominum mentiri, & interim procurator suspenditur ab officio, exceptis tamen quibusdam casibus ibi per glos. enarratis, & bene declarat Odofred. in d. l. post litem. vbi etiam quomodo procurator debeat se opponere. sub nu. 1. versi. sed quid si dominus. & circa finem. Vnde cum Iacobus non se opposuerit, merito non erat necessaria talis cognitio Iudicis.

3 Secunda difficultas fuit, quia Iacobus fuit protestatus non admitti reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactum de expensis, & salario, quo casu lis ab eo non erat transferenda, etiam pendente iudicio super expensis, & salario, vt de oppositione expensarum. est textus in d. l. quæ omnia. in §. plane. in versic. item si retentione. & not. ibidem glos. in verb. item. & Baldus in dicto versic. item. quem legit. in l. mutari, & Fulgos. in d. §. sed si aduersarius quem ponit in lectura l. ante litem contestatam. numero decimo quarto, vbi extendit, quod etiam pro salario procurator potest retinere litem. Huic difficultati Domini responderunt, non esse verum, quod procurator possit retinere litem pro salario, & sic instrumenta, & processus, licet secus sit pro expensis, vt in iuribus allegatis. Ita dicit Fulgos. sibi contrarius in l. si non sortem. §. si centum, numero sexto, ante finem. versic. quanquam. ff. de condict. indeb. & ibi etiam Ias. numero decimo. Boer. decis. decima quinta, numero tertio. Capic. dec. 11. numero primo. Grauatius ad Vestr. libro tertio, capitulo quarto numero octauo, in fine. & in omnem euentum Iacobus facta protestatione non prosecutus fuit illud iudicium non reuocationis, ex quo sibi non fuerat satisfactum de salario, nec retinuit litem sed prosecutus fuit iudicium iam intentatum vigore monitorij super salario, distributionibus, & cambijs, & postmodum introducta causa coram me, cœpit prætendere salarium, etiam post reuocationem, vnde cum Capitulum habuerit iustam causam reuocandi, nec Iacobus retinuerit litem, donec sibi fuerit satisfactum de salario, & expensis, merito ei dictum salarium post reuocationem non est debitum.

4 Neque obstat, quod Capitulum habebát iuris remedium offerendo se paratum soluere. l. nisi Dominus. ff. eod. titulo, quia dicta lex procedit, si Iacobus voluisset retinere causam, quia tunc Capitulum ad se eximendum, & liberandum potuisset offerre, sed cum Iacobus non fuerit prosecutus iudicium retentionis causæ, sed aliud iudicium intentatum via monitorij, merito non erat necessaria prædicta oblatio. Deducta vero ex decisione in causa Placentina nullitatis reuocationis vigesimo tertio Ianuarij 1598. coram R. P. Domino Litta, non fuerunt habita in consideratione, cum termini sint longe diuersi. Nam reuocatio ibi fuerat mere ad vindictam, absque legitima causa, & procurator, vt dicebant Domini, qui tunc temporis erant in Rota, fuerat, etiam transmissus de partibus ad curiam, quæ omnia cessant in præsenti casu.

REVER.

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Firmana Altaris. Mercurij 10. *Maij* 1606.

ARGVMENTVM.

Tempus datum ad pręsentandũ currit a die scientię, & scientia debet plene probari, nec sufficiunt testes de auditu.

SVMMARIVM.

Tempus datum patronis ad præsentandum non currit, nisi a die scientiæ. nu. 1. Vbi quod probatio scientiæ debet esse vera, & concludens, ita vt præsumptiua non sufficiat.

Testes qui confessi fuerunt, se falsum deposuisse, & tanquam tales fuerunt condemnati, nihil probant. nu. 1.

Testis de auditu non probat. nu. 2.

Probatio, quæ necessario non concludit, non releuat. num. 3.

DECISIO CLXXIII.

1 VAcauerat hoc beneficium per obitum Lepidi Cari in Ciuitate noua defuncti die 20. Octobris 1591. & quia Hieronyma Martia, & Felix de Monte Granario, vigore iuris patronatus 24. Februarij 1592. videlicet tribus diebus post lapsum quadrimestre a die obitus Lepidi præsentauerunt Iosephum Sauinum, ideo Doctor Riccardus Ricciottus illud a Sede Apostolica tanquam deuolutum impetrauerat, sed quoniam deuolutionẽ probare non poterat, tres sententias conformes Iosephus contra eum reportauit. Ceterum quoniam Ricciottus nondum iudicato acquiescebat, sed quosdam testes ad probandam scientiam prædictarũ mulierum examinari curauerat, dubitaui, An ex nouiter deductis, & ex alijs, de quibus in actis, probaretur notitia obitus Lepidi, & coadiuuaretur probatio imperfecta, quam prius Doctor Ricciottus parauerat. Et Rota vtraque parte informante non probari scientiam censuit, quia cum ad præsentandum non decurrat tempus patroni, nisi a die scientiæ vacationis. c. quia diuersitatem. de concess. præbend. & fuit late dictum in hac causa, die 1. Iulij 1598. coram Reuerendo Patre Domino Litta, & ad prædictum effectum requiratur probatio scientiæ vera, & concludens, & præsumptiua, & verisimilis non sufficiat, Mohed. decis. 4. num. 1. & seq. de probat. & consequẽter inferebatur deducta per Ricciottũ ei suffragari, quia non probabant veram scientiam, quia super testibus alias examinatis non poterat fieri fundamentum, cum fuerint confessi, se falso deposuisse, & tanquam tales fuerint condemnati.

2 Testes vero de nouo examinati non suffragabantur Ricciotto, tum quia cum deponerent de auditu, nihil probabant. Verall. decis. 278. nu. 2. par. 3. Tum quia plures patiebantur exceptiones, quæ Dominis placuerunt.

Neque obstabat depositio tertij testis super 18. affirmantis, se audiuisse, quod dictæ mulieres statim secuta morte Lepidi habuerunt scientiam ex nuncio transmisso ad quendam Antonium Aurispam. Quia fuit responsum primo esse testimonium de auditu, quod nihil probat in materia recenti. c. licet ex quadam. de testibus. Secundo fuit dictum, testem fundare se in falsa causa, videlicet in nuncio ad Antonium transmisso, quem Antonius se habuisse negauit.

3 Argumentum deductum per Dominum Ricciottum de vicinitate locorum per quinque milliaria inter Ciuitatem nouã, vbi mortuus fuerat Lepidus, & M. Granarium, vbi morabantur prædictæ mulieres, non probauit Rot. cum inde necessario non induceretur sciẽtia præsertim in rusticanis mulieribus, quæ non solent ista perquirere. Vnde tanquam coniectura non concludens non suffragabatur Doctori Ricciotto. c. in præsentia. de probationibus.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Ceneten. Iuris patronatus. Mercurij 10. *Maij* 1606.

ARGVMENTVM.

Quasi possessio præsentandi quo ad compatronum pluribus modis probatur, de quibus in Summario.

SVMMARIVM

Quasi possessio præsentandi ex vnica præsentatione acquiritur. nu. 1.

Confessio vnius patroni in fauorem alterius confitenti nocet, num. 1.

Ius patronatus in præiudicium compatroni probatur ex eo, quod compatronus admisit alium patronum ad præsentandum. nu. 1.

Consentire plures inuicem videntur, qui faciunt actum simul. nu. 1.

Quasi possessio præsentandi diuersimode consideratur inter compatronos, & diuersimode, vbi agitur de præiudicio ordinarij. nu. 2.

Quasi possessio, vt acquiratur, requiritur scientia, & patientia aduersarij. nu. 2.

Præsentatio vt suffragetur, debet probari illius effectuatio. nu. 3.

Fallit vbi agitur inter compatronos, & vbi agitur de eorum præiudicio. nu. 3. & 4.

Scientia, & patientia in incorporalib. æquipollent. n. 4.

Actus

Actus consequutiuus non habetur in consideratione. num.4.
Actus etiam inualidus ab agente non potest impugnari. num.5.
Consensus etiam ex actu nullo elicitur. num.5.
Sententia non suffragatur ei, qui ab illa appellauit. num.5.
Sententia quæ fuit in gradu appellationis reuocata, non habetur in consideratione. nu.5.
Sententia recipit declarationem a libello, & ab actis. num.6.
Sententia dicitur nulla ex defectu iurisdictionis, quando fuit lata inter eos, inter quos non pendebat lis. n.6.
Actus vnius alteri non præiudicat, non data illius scientia. nu.7.
Quasi possessio præseruatur per aliorum consensum, & nominationem. nu.7.

DECISIO CLXXIV.

RVsticellus Archidiaconus, & Canonicus Ceneten. scripsit testamẽtum anno 1445. In eoque reliquit quædam bona pro dote Altaris, seu Cappellæ Sancti Antonij in Ecclesia Cathedrali Ceneten. Et in patronos nominauit Grã denicum de Carrectis, & Nicolaum de Iudice. Verũ quia legatum illud adimpletum non fuerat Catherina Rusticelli mater anno 1445. condito etiam testamento ratam habuit filij voluntatem, & prædictæ doti superaddens quendam terrę mansum etiam patronis a filio nominatis. Tertium addidit Sigismundũ de Leone Canonicum Ceneten. Itaque effectuatis dotationibus, in confesso est Petrum de Iudice fuisse præsentatum de anno 1502. ad prædictam Cappellam iuxta formam testamenti Catherinæ, & illi fuisse motam litem ab Alexandro de Speciarijs qui a Sede Apostolica impetrauerat Mansum a Catherina relictũ tãquam beneficium separatum atq; iunctũ fuisse Alexandrum tribus sententijs, è quibus vna fuit Rotalis. Est etiam in confesso vacante Cappella anno 1575. Iudices, & Leones præsentasse alterum Petrum de Iudice, Carrectos autem præsentasse Iulium Carrectum, & orta lite super illa discordi præsentatione Iudices, & Leones constituisse Procuratorem ad illam litem exercendam coram ordinario Cenetẽ. qui pronũciauit ius patronatus spectare ad solos Iudices, & Carrectos, Leonibus vero in illo nullum ius competere, atque Iulium esse instituendum. Ab illa sententia fuisse appellatum ad Nuncium Apostolicũ Venetiarum, cuius Auditor male Iudicatum ab Ordinario Ceneten. & bene appellatum a Iudicibus dixit. Tandem causam in Rota fuisse commissam, eaque ibi indecisa pendente Iulium in manibus Papæ cessisse suo Iuri ad fauorem Petri, qui fuit in Cappellæ possessionem missus, in eaque perseuerauit, donec facta huius iuris patronatus expressa mentione, Cappellaniam permutauit cum quidam Simone ab Aquis. Per obitum Simonis vacante Cappella anno 1602. vice uersa sibi Iudices præsentarunt D. Nicolaum de Iudice. Leones autem, & Carrecti præsentarunt D. Sigismũdum de Leone, quem vt a maiori patronorum parte præsentatum, Ordinarius instituendum esse declarauit super hoc lata sententia. A qua cum Iudices appellassent, causa in Rota introducta fuit dubitatum, An constaret de quasi possessione præsentandi DD. de Leonibus, & dubio tertium proposito, vtraque parte acerrime informante, fuit conclusum affirmatiue.

1 Patet enim ex prædictis, Leones semel præsentasse cum iudicibus, & certi iuris est, etiam vnico actu acquiri quasi possessionem. c. consultationibus. de iur. patron. c. cum Ecclesia Sutrina. Ibique communiter not. Doct. de caus. poss. & propr. Feder. de Sen. consil. 634. Dec. consi. 129. num. 2. Achil. decis. 5. de iur. patron. Patet etiam illam præsentationem a Leonibus habuisse fomentum ex testamento Catherinę, & ex tribus sententijs, & (quod magis ad rem facit) ex confessionibus iudicum nõ tantum expressis, quæ sine dubio inter compatronos præiudicant, vt tenuit Rot. in causa Taurinen. Cappellaniæ. 8. Martij 1584 coram bon. mem. Orano. Verum etiam tacitis, & cõsequentibus, ex quo ipsi Iudices admiserunt Leones ad præsentandum vna cum ipsis. Ruin. cons. 50. num. 19. in fin. lib. 5. Sentit Dec. consil. 121. num. 2. Et facit quod, quando plures faciunt actum, censentur inuicem consentire. l. Titius. ff. quib. mod. pign. vel hypothec. l. cum pater. §. libertis. de legat. 2. late Surd. cons. 15. num. 20.

2 Et vertitur hæc causa nõ inter Ordinarium, & Patronos super Ecclesiæ statu, sed inter compatronos super pertinẽtia patronatus, qui casus, vt sunt diuersi, ita & diuersimode consideratur in illis quasi possessio. Roc. Curt. de iur. patron. in vers. ipse, vel is. q. 36. num. 82. Roland. consil. 43. num. 33. lib. 1. Nec omnes compatroni de iure Leonum controuertunt, sed soli iudices. Vnde cum de iudicum tantum agatur præiudicio, sufficit, quod ipsis duntaxat scientib. & patientibus acquisita fuerit quasi possessio. Innoc. in cap. bonæ. el 2. num. 1. vers. & plus dicimus. de postulat. prælat. ibique Cardin. q. 5. Anchar. q. 3. & alij communiter. Itaque non obstat, quod Carrecti cõtradixerint prædictæ presentationi, factæ de anno 1575. Nam illorum contradictio non impediebat quo minus possessio acquireretur contra Iudices sciẽtes, & patientes, & Carrecti a contradictione, & impugnatione recesserunt, bonamque agnoscendo fidem admiserunt Leones, ad præsentandum secum, & hodie causam simul agunt contra Iudices.

3 Non obstat, quod dicitur non probari illam præsentationẽ habuisse effectum, ad Calder. cons. 12. de iure patron. Caputaq. decis. 418. par. 2. & Sim. Nam quando agitur inter compatronos, non requiritur probatio effectuationis, vt dicit in terminis Ripa. in dicto capitulo cum Ecclesia. numer. 93. de caus. possessor. & propr. cuius doctrinam amplexa est Rota in causa Florentina Iuris patronatus. de Ricasolis

11. Fe-

11. Februarij 1604. coram Reuerend. Patre Domino meo Lanceliotto.

4 Cum enim scientia, & patientia in incorporalibus æquipolleant.l.1.in fin.iuncta glos.penultim.de seruit.rust.præd.Bald.in l.2.num.18.vers.Nam cum præsentia.C.de seruit.& aqua.& quo ad illos quibus præiudicatur sufficit actus præsentantis, & patientia illorum,quib. præiudicatur, nec requiritur effectuatio, vel institutio. Innoc.in c.2.nu.4.Imol. num.20. Ioann.Andr.num.12.& 13.de restit. spoliat. Feder. de Sen. cons.61. nu.3. qui licet loquantur in electionibus.Tamen quas reddunt rationes, etiam in præsentatione locum sibi vendicant, neque impeditur per obiectionem, quæ fit de præiudicio, quod paratur Ecclesiæ per multiplicationem patronorum. Nã in hac causa illa multiplicatio,tanquam actus consequutiuus, nõ debet haberi in consideratione. ad l.1. de auth. tuto. glos. final.in c.quamuis.de pact.lib.6. Abb.in c.fin. de for.compet. & iam dictum est de iure Leonum constare, non solum ex confessionibus,& admissione Iudicum, & Carrectorum, sed etiam ex testamento Catherinæ, & tribus sententijs conformibus, atque in omnem euentum integra Ecclesiæ remanent sua iura, cum hodie aduersus eam non agatur.

5 Stantibus prædictis non vrgent alia, quæ per Informantes pro iudicibus fuerunt deducta, quibus tamen ex abundanti fuit responsum,& Primo non obstat, quod præsentatio fuerit cassata per sententiam Ordinarij. Nam non propterea fuit cassatus consensus iudicum admittentium Leones, cum actus etiam inualidus ab agente nõ impugnetur. l. post mortem. de adopt. & consensus etiam ex actu nullo eliciatur, vt dixit Rota in causa Gadicẽ.Pensionis,quæ est decis.713.inter impress. part.1.num.8. Nec illa sententia Ordinarij prodesse potest iudicibus, quandoquidem ipsi ab illa appellarunt. Innoc.in c.2.de rescript. Achil.decis.34.de appellat. Quin etiam fuit reuocata per Auditorem Nuncij Venetiarum, quod male pronunciatum ab Ordinario Ceneten. & bene a Iudicibus appellatum dixit Salyc. in l.eos.C.de appellat.nu.4.& 5.& de communi testatur Præpos. in rub. de appell.num.83.

6 Non obstat etiam, quod in illa sententia reuocatoria Auditor Nuncij declarauerit ius præsentandi competere illis de iudice, eorumque præsentationem confirmauerit. Nam illa verba non excludunt, nec improbant ius competens Leonibus, nec præsentationem ab ipsis factam, immo sunt intelligẽda de Iudicibus, nominibus quib. procedebant cum semper sentẽtia declaretur a libello,& ab actis, Crescen.dec.6.de sent.& re iud. & iudices tunc agebant etiam procuratorio nomine Leonũ compatronorum, & si admitteretur intellectus, quem volunt Informãtes pro Iudicibus, sententia foret lata pro Iudicibus contra Leones, & in illa parte esset nulla ex defectu iurisdictionis, quia tunc inter Leones, & Iudices non pendebat lis, ad decisio. Rot.12.de rescript. in nou. & Caputaqu. 294. par.3. Non obstat reuocatio Procuratoris,quæ per Leones facta prætenditur. Nam illa nõ probatur,& patitur multas difficultates,quin etiam vbi probaretur, tamen asseritur tantum facta a certis tutoribus nomine quorundam pupillorum de Leonibus. Vnde quicquid esset dicendum quo ad illos pupillos, certe alijs ex eadem familia qui tunc erant maiores, & quorum etiam nomine procurator fuerat constitutus illa prætensa reuocatio non potuit præiudicare.

7 Postremo non obstat, quod de anno 1585. quando Petrus permutauit cum Simone de Aquis, soli Iudices permutationi consensum præstiterunt. Nam ille actus Leonibus præiudicare non potest, cum de illorum scientia non constet. Abb.in d. c.cum Ecclesia.nu.25.Ibique Ripa.num.64. Put.decis.28.nu.4. lib.2. Deinde cum permutatio fuisset per Papam cõcessa, cum derogatione iuris patronatus pro medietate potuerunt Leones non consentire absque eo,qđ illis inde vllum præiudicium nasceretur, & denique postquam Leones fuerunt semel in possessione constituti, illorum quasi possessio fuit præseruata,etiam per aliorum consensum, & nominationem. Abba. consil.54.num.3.lib.1. Calder.consil.13.de iur. patronat. Caputaquen. decis.292. part.2. Itaque fuit conclusum, DD. de Leonibus esse in quasi possessione præsentandi.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Rauennaten. Censuum. Mercurij 10. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Predio, super quo census est impositus, pereunte in totum aliquo casu fortuito, perit etiam census,etiam quo ad capitale.

SVMMARIVM.

Proprietas,& vsusfructus fundi extinguitur per inundationem, ex qua fundus corrumpitur.nu.1.
Pij V. Bulla de forma creandi census. Declaratur.n.2.
Commodum qui sentit debet sentire, & incommodum. num.3.
Census perit, si pereat fundus, in quo impositus est etiam quo ad capitale.nu.1.& seqq.
Fundus non dicitur fructum afferre, quãdo expensa superant fructus.nu.5.
Impensum in fructus redigendos minuit fructus. num.5.

DECISIO CLXXV.

1 Domini dixerunt,sententiam A.C. esse confirmandam, cum ex testium depositionib. satis constet, bona iuris Alphonsinæ huic censui

censui suppositá per emptiones aquarum de anno 1593. de mense Aprilis, & per mutationem cursus, & aluei fluminis Seni, & cõcurrentiam aliam aquarum, fuisse inundata, & cõuersa in valles, & paludes, & reddita infructuosa, quin & omnino perempta. Vnde tam vsusfructus, quam proprietas fundi per similem inundationem amittitur. ex tex. expresso in l. si ager cuius. ff. quibus modis vsusfr. amittatur.

2 Et sic intrat dispositio Cõstitutionis fel. rec. Pij V. incipientis cum onus. ver. postremo census. qua disponitur, quod bonis censui obnoxijs in totum, vel in parte peremptis, aut infructuosis redditis, etiam & census ad ratam pereat, & extinguatur, cuius dispositionis ea est potissima ratio, quia alias emptor census, nullum subiret rei emptæ periculum, & semper esset in tuto, contra regulam text. in §. cum autem. instit. de empt. & vend. & text. in l. 1. C. de peric. & com. rei vend. & sic non est contractus emptionis, & venditionis.

3 Vlterius, quia ad validitatem, & iustitiam huius contractus censualis necessario illius redditus sunt constituendi super certis fundis, & rebus fructiferis, alioquin illicita, vsuramque sapiens censeretur constitutio census aliter facta, iuxta extrauagantes Martini V. & Calixti Tertij. incipientes regimini. tit. de empt. & vend. istis autem fundis peremptis, aut redditis infructuosis, restat contractus absque fundamento, quo nitebatur, necessario ad ipsius iustitiam, & validitatem. Ergo deficiente isto fundamento corruit contractus.

4 Ex quibus intrat prædicta conclusio, quod bonis censui suppositis peremptis, aut infructuosis redditis perit, & extinguitur census, quam firmant, & sequũtur Ioannes de Lignagio. in c. in ciuitate. de vsur. & alij relati a Couar. in c. 7. num. 5. lib. 3. variarum resol. & vltra illos eandem firmat Roman. consil. 417. num. 6. Greg. Lug. in l. 28. glos. 9. circa fin. tit. 8. part. 5. & Sanninet. selectar. lib. 7. c. 1. num. 29. & Nauar. tractat. de vsur. num. 74. & 95. Saruia. in instructione mercatorum. c. 15. Felician. de Solis, de censibus. lib. 1. c. 4. num. 3. vers. tum propterea. & c. 9. num. 8. vers. nona conditio. Rodoan. de rebus eccles. non alien. in rubrica de consuetudine aunui census. §. incipiente, conditiones quibus annui census. num. 5. Gutier. qui testatur de communi pract. quæst. lib. 2. quæst. 177. num. 7. Rota decis. 757. num. 2. par. 1. diuers. Ex qua conclusione sic firmata, sequitur etiam quod non solum capitale census pereat, sed quod illo perempto, cesset etiam illius pensio, cum velle pensionem percipere sine iure percipiendi, esset non iure, sed iniuria aliena percipere.

5 Non obstat, quod aliquã pars huius terreni modo colatur, & ex ea fructus colligantur, prout idem testes deponunt, quia vt ex eorundem depositionibus deprehenditur expensæ superant fructus, quo casu non potest dici ista pars fructifera respectu dictorum fructuum, cum non dicãtur fructus, nisi deductis expensis, ex tex. in l. diuortio. §. impendia. ff. solut. mat. l. si a domino, vel a patre. §. vltimo. ff. de petitione hæredit. quem tex. ad hoc dicit singularem, & vnicũ, Roman. singula. 334. ad idem est textus. in l. fundus, qui dotis. ff. famil. erciscund. quem ad hoc comendat Ang. in l. ait prætor. §. per hãc. ff. de his, quæ in fraud. creditor. l. quod si fructus. ff. de vsur. his verbis, quod in fructus redigendos impensum est, non ambigitur ipsos fructus diminuere debere. glos. Bart. & Ang. in l. in fundo. ff. de re iudicat. tradit Tiraquell. pluribus relatis, de retract. Lign. §. 14. glos. 1. num. 1. & 2. An autem cessante innũdatione, & terris redditis fructiferis reuiuiscat iste census, alterius inspectionis erit.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Comen. Pensionis. Lunæ 22. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Pensionarius habet electionem, an velit agere contra titularem, vel contra eum, qui fructus beneficij percipit.

SVMMARIVM.

Beneficatus, acceptando beneficium pensione grauatum, censetur quasi contraxisse cum pensionario, & se obligasse ad pensionis solutionem. nu. 1.
Pensio debet solui etiam per eum qui non percipit distributiones quotidianas, quando est reseruata, non solum super distributionibus quotidianis, sed etiam super fructibus. num. 1.
Beneficiato, qui allegat fructus beneficij non sufficere pro soluenda pensione, incumbit onus probandi. nu. 2.
Confessio vnius tertio non præiudicat. nu. 2.
Valor fructuum debet probari de tempore gratiæ. nu. 2.
Pensio est onus reale, & pensionarius potest agere contra quemlibet, qui fructus percipit. nu. 3.
Pensionario pro pensione contra titularem competit actio personalis. n. 3.
Pensionarius habet electionem quem conuenire velit, an pensionarium, an vero qui fructus percipit. nu. 3.

DECISIO CLXXVI.

1 FVit conclusum, Mannium ad integre pensionis solutionẽ teneri, quia Parauicinus habet fundatam intentionem in literis Apostolicis, in quibus sibi quo ad vixerit reseruatur annua pensio Duc. 30. Vnde Mannius acceptando Canonicatum illa pensione grauatum, censetur quasi contraxisse cũ Parauicino, & se obligasse ad dictam pensionis solutionem. Guid. Papæ. q. 576. Gig. quæst. 51. Caputaq. decis. 13. par. 1. & decis. 302. par. 2. Nõ obstat, quod Mannius non percipit distributiones quotidianas, quia

quia cum pensio, non solum super distributionibus reseruata sit, verum etiam super fructibus, & redditibus præbendæ, quos fructus, & redditus Mannius integre percipit, consequens est, vt etiam integre is ad pensionem teneatur.

2 Nec releuat, quod fructus dicantur non esse sufficientes. Nam omissis alijs, fuit responsum Titulari dicenti fructus non sufficere, incumbere onus probandi, vt fuit resolutum in Salmantina Pensionis 26. Martij 1593. coram Gipsio, & hoc casu non probari, quod fructus non sufficiant, quia narratiua prædecessoris Mannij, quod Canonicatus nō excedat duc. 24. non præiudicat Pensionario, ex regula, quod confessio non præiudicat tertio l. duob. §. vbi Iaf. de iureiuran. Afflict. decis. 245. num. 11. Alciat. consil. 174. numer. 2. Natt. consil. 438. num. 9. & dicta confessio emanauit per duos annos ante impetrationem Ioan. Baptistæ. Ideoque non concludit. Caputaq. decis. 330. par. 3. cum interim fructus, eorumque valor augeri poterit. Felin. in c. ad aures. nu. 17. de rescript.

3 Vnde non obstat, quod pensio sit onus reale. cap. querelam. Vbi Abb. in 3. notab. de elect. Rom. consil. 388. Gig. quæst. 47. num. 2. & per consequens, pensionarius possit agere contra Capitulum, quod percipit distributiones, cum etiam super illis fuerit reseruata pensio, vt fuit dictum in causa Colimbrien. pēsionis. 28. Ianuarij 1605. coram Reuerendissimo Domino Rodien. quia vt præmissum est, etiam in pensionario competit actio personalis cōtra Titularem, quæ oritur ex quasi contractu. §. omnium. Instit. de action. Et ex quo competit actio contra Capitulum, & Titularem, est in electione Pensionarij, conuenire quem maluerit. Card. in Clem. 1. quæs. 11. de censib. Federic. de Sen. consil. 81. Late Gig. de Pensionibus. quæst. 39. num. 1. & quæst. 43. num. 1. Atque ita Domini sine controuersia censuerunt inter Titularem, & Pensionarium, quicquid inter Pensionarium, & Capitulum dicendum sit, de quo non fuit suscepta inspectio, quia erat extra dubium pro cuius resolutione exquisita fuerant suffragia DD. cum causa pendeat extra Rotam.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Papien. Bonorum. Lunæ 5. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Papa generaliter dispensans cum Conclauistis, quod possint testari de fructibus sui beneficij, non intelligitur habilitare ad testandum alias inhabiles. Fallit quando de eis expresse dixit.

SVMMARIVM.

Equites Hierosolymitani veniunt appellatione religiosorum. nu. 1.

Equites Hierosolymitani veri religiosi dicuntur. n. 1.

Clausulæ derogatoriæ non ampliant dispositionem, sed illam declarant. nu. 1.

Papa dispensans cum Conclauistis ad testandum de redditibus suorum beneficiorum nō habilitat alias inhabiles ad testandum, nisi aperte in contrarium appareat. num. 2.

Clausula sublata impedit exceptionem regulæ de iure quæsito. nu. 3.

Derogatio regulæ de iure quæsito, &c. non est necessaria, quando tractatur de gratia a principe facta, quæ de sui natura est præiudicialis. nu. 3.

DECISIO CLXXVII.

1 Dvbitaui an Indultum de quo agitur, suffragetur Domino Petro Berti, & affirmatiue Domini respondere, cum in eo Pontifex habiles reddiderit ad testandum suos cubicularios, & expresse proprio nomine designauerit Dominum Fabricium Bertium Cubiculi sui Præfectum fratremque Hospitalis Sancti Ioann. Hierosolymitani, quē talem Papa esse optime nouit, & talem nominauit, & vt tali priuilegium testandi concessit, de omnibus bonis beneficiorum etiam quorumuis ordinum regularium, quæ ex dispositionibus Apostolicis in titulū, Cōmendam, administrationem, & alias quomodolibet obtinuerint, & obtinebunt, appellatione autem Ordinum Regularium venit ista religio, quæ est regularis, & in qua religiosi, tria vota substantialia profitentur, & veri religiosi dicuntur, ex Mohed. decis. 10. de caus. possess. & propr. & Rota decis. 436. nu. 2. part. 3. lib. 3. diuers. Tum etiā quia amplissimis clausulis derogat idem Indultū priuilegijs, & stabilimentis dictæ religionis Hierosolymitanæ, & quāuis clausulæ derogatoriæ non amplient dispositionem, tamē illam declarant. Felin. in c. nonnulli. num. 27. versic. quintadecima conclusio. Bald. in l. eam quam. nu. 36. de fideicommis. Rota decis. 532. nu. 7. par. 1. diuers.

2 Non obstant decisiones Interamnenses corā Domino meo Ludouisio, quæ pro parte religionis dantur. In casu enim illarum Papa in priuilegio Conclauistis concesso non cogitauit de aliqua persona religiosa, & inhabili ad testandum, prout in præsenti cogitauit, & expresse disposuit de persona Fratris Fabricij fratris hospitalis Sancti Ioannis Hierosolymitani, & non tantum sustulit illi inhabilitationem testandi, respicientem personam tanquam religiosam, quin & impedimenta circa bona proueniētia de fructibus beneficiorum regulariū concessorum in Cōmendam, seu in administrationem, quod est propriū Equitum Hierosolymitanorum, quin & sustulit illi ex supradictis impedimenta procedentia a statutis,

seu

seu stabilimentis prædictæ religionis.

3 Minus obstat non fuisse derogatum regulæ de nō tollend. iure quæsito, quia stante, prout in hoc indulto clausula sublata non potest dari, de dicta regula, & tenuit Rota coram Reuerendissimo Rhodien. in vna Brixien. Parochialis, 8. Iunij 1592. & alias sæpius. tum etiam, quia non est necessaria prædicta regulæ derogatio, cum simus in gratia, quæ de sui natura est præiudicialis, ex notat. a Bald. in l. nec auus. num. 2. C. de emancipatione liberor. tradit Cornel. consi. 83. num. 16. vers. Tertio respondetur. lib. 4. per text in cap. si Papa. de priuileg. in 6. Cassador. decis. 2. de priuileg. & fuit dictum coram R. P. D. meo Lancellotto in vna Papien. Fructuum. 25. Maij 1601.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Firmana Altaris. Lunæ 5. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Falsitas causę quando annullet sententiam, & an sententia iniusta dicatur nulla.

SVMMARIVM.

Sententiæ validitas ex actorum reuolutione probatur. num. 1.
Sententia lata ex falsa causa nulla est. num. 1. vbi quod sufficit falsitatem causæ ex actis apparere.
Dic procedere, quando falsa causa fuit expressa in sententia, nec sufficit errorem deprehendi ex actis, nisi quādo sententia referret se ad acta expresse, & per modum causæ dispositiuæ. nu. 1.
Sententia notorie iniusta ex eisdem actis non est nulla. nu. 2. Vbi etiam, quod nullitati æquiparetur.
Simile non est idem. nu. 2.

DECISIO CLXXVIII.

1 FVit conclusum, non constare de nullitate sententiæ, Est enim regula, quod ex actorum reuolutione probatur sentētiæ validitas, vt fuit dictum in causa separationis Thori, Veneris 9. Iunij 1600. coram R. P. D. meo Lancellotto. In actis autē constat de Iurisdictione, mandato, citatione, & alijs, ad sententiæ validitatem requisitis. Neque obstat, quod prætenditur Iudicem fuisse motum ex falsa causa, & falsam causam reddere sententiam nullam. Clement. pastoralis. vbi not. de re iudic. Aym. cons. 134. num. 50. atque sufficere si causæ falsitas ex actis appareret. Rot. decis. 16. in fi. de re iud. in nou. Nam fuit respōsum id procedere, quando falsa causa fuit expressa in sententia. Abb. in c. 1. num. 4. & 8. de re iud. Ias. qui alios allegat, in l. si is ad quem. nu. 23. de acquir. hæred. Et si aliquando sufficiat errorem deprehendi ex actis, id intelligendum est, quando sententia se referret ad acta expresse, & per modum causæ dispositiuæ. Surd. cons. 223. num. 18. & seqq. Vant. qui alios congerit, de nullitat. ex defect. processſ. nu. 29. Et eo casu accipienda est decis. 16. de re iud. in nouis, si tamen illa loquitur in casu nullitatis.

2 Non obstat allegata notoria iniustitia. Nam & si probaretur, Tamen sententia etiam notorie iniusta ex eisdem actis non est nulla, iuxta magis communē opinionem, de qua per Bald. in l. palā. §. quæ in adulterio. ff. de rit. nunptiar. Alex. in l. præses. nu. 2. de re iudic. Affict. decis. 28. num. 8. Gabr. consil. 28. nu. 3. lib. 2. Et licet notoria iniustitia nullitati æquiparetur; tamen non est nullitas, quia nullum simile est idem. glos. in l. quod Nerua. ff. depos. Euerard. in loco a simili. nu. 5. Itaque cum dubium restrictū sit ad vltimæ sententiæ nullitatem necesse est, vt Doctor Ricciottus adeat signaturam, & alijs sibi rationibus consulat.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Bononien. Prioratus. Veneris 9. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Incompatibilia beneficia quando dicantur, & de narratiua, quod beneficium vacet propter incompatibilitatem.

SVMMARIVM.

Incompatibilia dicuntur beneficia, quorum vtrumque requirit residentiam. nu. 1.
Incompatibile non dicitur beneficium, cui imminet cura habitu tantum, exercitium vero penes alium residet. num. 3.
Probatio concludens requiritur in materia obiectiua. num. 3.
Narratiua quod beneficium vacet propter incompatibilitatem est plene probanda. nu. 3.
Narratiua, quæ absolute est causa concessionis, requirit plenam probationem. nu. 3.
Confessio erronea non nocet. nu. 4.
Incompatibilitas non inducitur ex residentia, quæ non est continua, sed temporalis, & certis diebus duntaxat. num. 5.
Concilium Tridentinum non requirit expressam derogationem cum in eo fuerit excepta authoritas Sedis Apostolicæ. num. 6.
Narratiua debet probari per eum, cuius fundamentum in negatiua consistit. nu. 7.
Valor beneficij debet probari de eodem anno, & de tempore prouisionis. nu. 8.

DE-

DECISIO CLXXIX.

1 GRatiam Domini Stephani non esse iustificatam Domini dixerunt, & præcipua difficultas reducebatur ad incompatibilitatem narratam de Prioratu, & Canonicatu, quæ aut prouenit ex eo, quod prioratio sit annexa curæ animarum, aut ex residentia in vtroque beneficio necessaria.

2 Quo ad primum, cum ex actis constet huiusmodi prioratui habitu tantum curam imminere, actu vero, & exercitio illam residere penes duos Cappellanos perpetuos, cessat producta incompatibilitas, per tex. in c. pastoralis. 7. quæst. 1. glos. in verb. parochialis. in c. statutū. de electio. in 6. Hostie. in c. quia nonnulli. num. 5. de cleric. non residen. Abb. in c. de multa. num. 24. de præbend. & ibi Anton. de But. num. 9. qui testatur de communi. Duennas in regul. 71. nu. 4. Staphil. de liter. grat. in c. de qualit. beneficiorum, quæ sunt curata. num. 2. & 3. Eandem sequuntur, & dicunt communem Barbat. consi. 17. num. 6. lib. 1. & Bened. Capra. in reg. 90. num. 76. & Oied. in tract. de benefic. incompatibil. part. 1. c. 13. num. 10. & num. 53. & part. 2. c. 6. nu. 1. & 2.

3 Quibus non obstat, Pompeium in impetratione dicti Prioratus fassum fuisse illi curam parochianorum dictæ Ecclesiæ imminere, quia ex dicta confessione non concluditur per necesse, penes priorem residere curam habitu, actu, & exercitio, cum confessio ista possit intelligi de cura habituali tantum. Vnde probatio resultans ex dicta confessione non est concludens, prout requiritur in ista materia tanquam obiectiua. Rota decis. 1094. lib. 3. part. 3. diuers. præcipue cum gratia quo ad vacationem propter incompatibilitatem sit concludenter probanda, vt dixit Rota in vna Conchen. Archipresbyteratus. 28. Ianuarij 1594. coram Domino meo Decano, narrattiua enim quæ absolute est concessionis requirit plenam probationem. Put. decis. 266. lib. 3. Rota decis. 268. nu. 4. par. prima. diuers. & fuit dictum in vna Salamantina Cappellaniæ. 5. Decembris 1605. coram Domino meo Ortembergo.

4 Tum etiam quia dicta confessio tanquam erronea non est attendenda, & error satis deprehenditur ex eo, quod in actis constat curam actu, & exercitio residere penes duos Cappellanos perpetuos, prout ipsimet de hoc fidem faciunt, & ex prouisionibus illorum, & aliorum antecessorum clare desumitur.

5 Quo ad secundum caput incompatibilitatis, prouenientis ex residentia in vtroque beneficio requisita ex decreto sacræ Congregationis Regularium, resultat Priorem, & Canonicos huius Ecclesiæ non teneri seruire in choro, nisi diebus Dominicis, & Festis Beatæ Mariæ, & omnibus alijs duplicibus primæ, & secundæ classis, & in proprijs solennibus festis Ciuitatis, ex quo satis patet, residentiam huius Ecclesiæ nō requiri continuum, sed temporalem, & certis diebus duntaxat, quæ nullatenus inducit incompatibilitatem. ex Imol. in cap. fin. num. 4. vers. in secunda qualitate. de cleric. non residen. & ratio est, quia tali casu Prior potest onus tam prioratus quam Canonicatus adimplere. argumento text. in l. assumpti 5. §. Iurisprudentibus. ff. ad municipal. & post Ioan. Andream, & Innocent. in c. clericos. de cleric. non resid. eandem sententiam sequuntur Benedict. Capra dict. regula 60. num. 102. & Oied. vbi supra part. 1. c. 17. num. 35. Rot. decis. 483. num. 3. part. 1. diuers. quod eo magis procedit, stante statuto Archiepiscopi Bononien. quo disponitur, quod in ista ecclesia officia celebranda absolui debeant, antequam in Metropolitana inchoentur, ex quo facilius prior potest vtrique ecclesiæ inseruire.

6 Vlterius quia cum ex narratis a Pompeio in sua gratia Canonicatus posset colligi ista incompatibilitas, censendum est, Pontificem super ea dispensare, præcipue cum non esset necessaria expressa Concilij Tridentini derogatio, si quidem in c. 21. sess. 25. fuit excepta authoritas Sedis Apostolicæ, vt dixit Rota in vna Sancti Angeli Pensionis. 16. Decemb. 1594. coram Illustrissimo Pamphilio.

7 Præterea Dominus Stephanus narrauit Dominū Pompeium detinuisse Prioratum, & Canonicatum, nulla saltem sufficienti permissione Apostolica, cuius negatiua probatio ipsi Stephano incumbit, cum sit fundamentum intentionis ipsius. DD. in l. in illa. la 1, vbi Bar. num. 5. Alexand. num. 9. Ias. num. 14. Rip. num. 13. ff. de verb. oblig. Dec. cons. 629. nu. 3. Aym. consil. 112. num. 6. per text. in d. l. in illa. & tex. in l. ergo. ff. ex quibus caus. maior. tradit Paris. cons. 138. num. 1. & 2. lib. 4. & fuit dictum in vna Burgen. Canonicatus 6. Martij præsentis anni coram Domino meo Ludouisio.

6 Nec quo ad valorem gratia videtur iustificata. Dantur enim pro illius iustificatione duæ confessiones Pompeij altera facta de anno 1600. in impetratione Prioratus. Altera vero de anno 1602. in impetratione Canonicatus. Vnde cum impetratio Stephani sit de anno 1605. quæ distat a prima per quinquennium, a secunda vero per triennium, ex illis dictus valor non verificatur. Debet enim probari de eodem anno, & de tempore prouisionis, vt notat Verall. decis. 330. par. 3. & Cæs. de Graff. decis. 4. nu. 3. de sentent. & re iudic. Nec suffragatur Stephano alia confessio Pompeij in commissione causæ, quæ fuit facta narrando prouisionem de isto prioratu sibi factā, de anno 1600. quæ confessio debet intelligi, prout facta de tempore primæ impetrationis non vero de tēpore Commissionis. Cetera a Stephano narrata videlicet ecclesiam istam esse sæcularem, & collegiatā, & dignitatem Prioratus esse vnicam, & principalem, & Pompeio fuisse collatam, ipsumque postea in cathedrali Canonicatum, & Præbendam obtinuisse ipse Dominus Pompeius fatetur.

RE-

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Bracheranen. de Cabannas. Veneris 9. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Clausula sublata, & clausula ex certa sciẽtia quid operentur, & ex quibus probetur identitas, & pertinentia monasterij.

SVMMARIVM.

Clausula sublata claudit os parti, ac tollit iudici facultatem aliter iudicandi. nu. 1.
Clausula ex certa scientia operatur præsumptionem informationis in principe. nu. 2.
Probationes leuiores sufficiunt in iudicio manutentionis. num. 2.
Identitas probatur ex duabus demonstrationibus. nu. 2.
Pluralitas non præsumitur. nu. 2.
Status vltimus beneficij attenditur in beneficialibus. num. 3.
Beneficium an sit regulare, vel sæculare probatur ex titulo ipsius beneficij. nu. 3.
Confessio probat contra habentem causam a confitente. num. 4.
Verba enunciatiua antiquissima probant. nu. 4.
Confessio facta in precibus probat contra confitentem. num. 4.
Testes non probant vbi discordant a confessione partis. num. 5.
Testes nulliter examinati non probant. num. 5.

DECISIO CLXXX.

PRopositio dubio, an Congregatio Monachorũ Reformatorum Ordinis Sancti Benedicti Regni Portugalliæ esset manutenẽda in possessione Monasterij de Cabannas. Voluerunt Domini, vt in primis videretur de vnione cuius vigore supradicti Monasterij possessio capta fuerat per Congregationem. Ideo cum partes monuissem, vt super hoc stricte informarent, in contumaciam D. Ferdinandi, & Congregatione tantum informante, fuit sine difficultate conclusum, pro subsistentia, & validitate Vnionis.

1 Quippe cum S. mem. Pius V. prædictorum Reformatorum Congregationem in Regno Portugalliæ erexisset. Illique omnia Monasteria dicti Ordinis Sancti Benedicti in prædicto Regno existentia vniuisset quandocunque illa per cessum, vel decessum vacauissent, posteaque fel. recor. Gregorius XIII. illam vnionem reuocauisset, & confirmasset ius, quod Rex habebat ad dicta Monasteria præsentandi. Demum ad instantiam, & preces clar. me. Philippi Secũdi Hispaniarum Regis, cum is pro sua pietate huiusmodi præsentandi iuri renunciasset fel. mem. etiam Sixtus V. erectionem dictæ Congregationis innouauit, illique prædictorum Ordinis, & Regni Monasteria vniuit, cum clausulis amplissimis, quod non posset dari de literarum subreptione, & obreptione, vel alio vitio, nec de intentionis defectu, cum decreto irritanti, & clausula sublata, per quam est clausum os parti, ne opponat, ac sublata iudici facultas aliter iudicandi. Card. in c. quia diligenti. in 2. quæstio. de elect. Bar. in l. fin. C. de Canon. frum. Vrb. Rom. lib. 11. Paris. cons. 1. num. 38. lib. 4. Put. decis. 50. lib. 1. Et decis. 377. lib. 3. Caputaq. decis. 134. par. 4.

2 Itaque cum Vnio nedum sit valida, sed nec Ferdinandus facultatem habeat aliquid aduersus eam opponendi, & in literis adsit clausula ex certa scientia, quæ operatur præsumptionẽ informationis in Principe, vt late per Alex. cons. 15. num. 2. lib. 5. Atque in illis inter Vnienda Congregationi Monasteria exprimatur specifice Monasterium de Cabannas. Non obstat, quod alias pro parte Ferdinandi dicebatur, illa specifica expressione non designari Ecclesiam Sãcti Ioannis de Cabannas, de qua agitur. Nam attento maxime, quod dubiũ disputatur ad effectum manutentionis, & quod in huiusmodi summarijssimo iudicio sufficiunt leuiores probationes. Paleot. decis. 22. Alexand. consil. 103. lib. 7. Menoch. de redin. remed. vlt. num. 34. Identitas monasterij visa est satis probari ex tribus demonstrationibus, quod ista Ecclesia sita sit in loco de Cabannas. Idque non cõtrouertitur, & quod sit Monasterium, & Ordinis Sãcti Benedicti ad trad. per Bart. in l. demonstratio falsa. de cond. & demonstr. Maxime cum in dubio pluralitas non præsumatur. Socin. consil. 28. num. 6. Paris. cons. 77. nu. 13. lib. 4.

3 Quod si Monasterium Ordinis Sancti Benedicti, probatur ex vltimo statu, qui debet attẽdi. c. cum de beneficio. & ibi Docto. de præben. in 6. Rot. decis. 2. eo. tit. in Nou. Quando enim congregatio possessionem istius Ecclesiæ in vim Vnionis accepit, Blasius Brandanus Clericus sæcularis illam tenebat in commendam, tanquam regulare Monasterium, vt patet ex Blasij titulo extracto de Regestro Titulorum Bracharen. Diœc. per ipsum D. Ferdinandum, ad no. per Abb. in c. Venerabilis. nu. 39. & ibi Felin. de except. in quo legitur, quod ille Titulus cantabat in Commendam perpetuam Monasterij Sancti Ioannis de Cabannas, & quod antea vacauerat per obitum Petri Brandani qui similiter dictum Monasterium habuerat in Commendam. Atque inde est, quod vbi Brandano literæ Vnionis per Congregationis Procuratorem fuerunt exhibitæ, ille non opposuit de nõ identitate Monasterij, quinimmo possessioni Cõgregationis pręstitit consensum salua sibi duntaxat fructum perceptione, iuxta Papæ mentem.

4 Accedit quod cum Gregorius XIII. Vnionem, vt dictum est, reuocasset, & cõfirmasset ius præsentandi Regi

Regi competens, constat ex Regia prouisione fuisse mandatum Dominico Vaz, vt ratione iuris patronatus Regi competen. acciperet Monasteriorum Ordinis Sancti Benedicti possessionem, in eaque prouisione exprimitur Monasterium de Cabannas, & in specie dicitur, quod Blasius Brandanus erat illius Monasterij Commendatarius, & quando prędictus Rex obtinuit fieri a Sixto Quinto Vnionem, curauit, vt inter alia Monasteria, etiam istud de Cabannas describeretur, atque demum in alia Prouisione Regia reuocatoria cuiusdam sequestri facti super istius Ecclesiæ fructibus, enunciatur Monasterium Ordinis Sancti Benedicti, quæ Regiæ attestationes probant contra Ferdinandum, qui nititur iure Regio, & patronatui Regi reseruato, quique causam vti a Rege præsentatus introduxit, Iux. tradit. per Barto. in l. facta. §. si hæres. ff. ad Treb. & alios quos allegat Aym. conf. 29. in princ. Concurrunt antiquissimę enunciatiuæ, quod Ecclesia de Cabannas habebat Monasterium, Abbatem, & Conuentum. Put. decis. 209. lib. 2. Arct. cons. 42. in princip. Ias. in l. cum aliquis. nu. 4. C. de iur. delib. & ipse Ferdinandus coram Ordinario Bracharen. dixit se præsentatum ad Monasteriũ de Cabannas, quæ confessio probat aduersus ipsum. l. cum precum. C. de lib. caus. Felin. in c. cum olim. in 4. & 5. limit. de rescript.

5 Non obstant Testes pro Ferdinando examinati, quia non potest de illis haberi ratio, stantibus prædictis clausulis, & attento quod inter illorum dicta, & confessionem Ferdinandi, & literas supra expositas considerationes non datur concordia. Bar. in l. 2. numero octauo. ff. si cert. petat. Roman. cons. 391. num. 8. & omnem difficultatem tollit, quod sunt nulliter examinati. Caputaqu. decis. 281. par. 3. Itaque fuit conclusum, Vnionem esse validam, illãque comprehendi Monasterium de Cabannas, de quo agitur.

R. P. D. MANZANEDO.

Viterbien. Cappellæ. Lunæ 12. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Præsentatus ab existenti in quasi possessione pręsentandi, an debeat institui, & quot tempus requiratur ad pręscribendum ius patronatus inter patronos laicos, & quando possessio vnius patroni præseruetur per præsentationes compatroni.

SVMMARIVM.

Præsentatus ab eo, qui existit in quasi possessione præsentandi, debet institui. nu. 1.

Ius patronatus inter compatronos laicos præscribitur spacio 40. annorum. numer. 2. Vbi etiam si absit bona fides.

Bona fides in quærendis non requiritur. nu. 2.

Bona fides ex titulo probatur. nu. 2.

Possessio vnius patroni non præseruatur per præsentationes compatroni quando patronus nullam unquam habuit possessionem, quæ posset præseruari. nu. 3.

Institutio non debet fieri sine causæ cognitione, ac absque iuris ordine, quãdo adest lis inter duos præsentatos, quis sit instituendus. nu. 4.

Immissus in possessionẽ beneficij vigore tituli nulli si fructus percipiat incurrit in pœnas c. auaritiæ. de elect. in 6. num. 4.

DECISIO CLXXXI.

1 Onophrius de Faianis Viterbiensis de anno 1506. suo testamento mandauit fabricari Cappellam in Ecclesia Viterbien. illamque dotauit, & illius ius patronatus, Consulibus mercatorum Viterbien. & antiquiori de ipsius testatoris domo, & familia reliquit. Consules vero per fere centum annos ad dictam Cappellam, vacationibus occurrentibus, nullatenus præsentarunt, quin tantum antiquior de familia dicti testatoris, superueniente vero de anno 1604. vltima dictæ Cappellæ vacatione, ad illam fuit præsentatus ab antiquiori, de dicta familia Dominus Cæsar, a Consulibus vero Dominus Hieronymus, quem Ordinarius absque vlla causæ cognitione instituit, & in illius possessionem immisit, fructusque ex ea Hieronymus percepit, a qua institutione per Cæsarem appellatione interposita, & causa ad Vicelegatum Viterbien. deuoluta, ab ipso fuit dicta institutio reuocata, & Dominus Cæsar institutus. Vnde causa per appellationem Hieronymi coram A. C. introducta, & successiue ad Rotam auocata, mihique commissa, Dubitaui an dicta sententia Vicelegati esset confirmanda, & Domini affirmatiue tenuerunt, quia constando ex fundatione, & dotatione de patronatu tam Consulum, quam antiquioris de familia testatoris, & de sola possessione istius antiquioris dictæ familiæ, præsentatus ab illo debet institui, ad text. in capitul. consultationibus. de iure patronat. & ibi Doctores. Et ista est communis, teste Ripa. in capit. cum Ecclesia. numero 130. de caus. possess. & propr. quo casu nihil in contrarium Concilium Tridentinum disponit.

2 Tum etiam, quia videtur, ex tam antiqua possessione antiquioris huius familiæ præscripsisse contra dictos consules istud ius patronatus. Certi nãq; iuris est, inter cõpatronos laicos sufficere ad pręscriptionẽ iuris patron. quadragenariã pscriptionẽ. c. de quarta. de pscript. Balb. & Läberten. post alios, quos refert, & sequit dec. 229. n. 1. & dec. 407. nu. 1. p. 1. Diuer. Couar. in reg. possess. p. 2. §. 10. n. 8. vers. verum in specie, q procedit etiam absq; bona fide, cũ simus in quęrendis, ex Anchar. in c. sine possessione. n. 7. in fi. de reg. iur.

iur. in 6. Balb. de præscription. 2. part. 3. partis principalis. quæstione 13. numero nono. Put. decis. 128. libro secundo. decis. 180. numero septimo. parte secunda. diuers. Præcipue in isto casu, quo ex testamento adest titulus, & ex eo ipso bona fides probetur. Bar. in l. Cellus. nu. 17. de vsucap. dict. decis. 229. nu. 3. part. 1. Diuers.

3 Nec isto casu potest dici Consulum possessio præseruata per præsentationes antiquiores huius familiæ tanquam compatroni, cum ipsi Consules nunquam præsentauerint, & exinde non habuerint possessionem, quæ posset illis præseruari a compatrono, ex Dec. cons. 129. nu. 5. vers. non obstat, quod electio facta. Put. decis. 298. lib. 1.

4 Vlterius dicta sententia Vicelegati venit confirmanda quatenus reuocauit institutionem Hieronymi nullam etiam ex illo capite, quod fuisset facta sine causæ cognitione, nec seruato ordine. text. in capit. final. de elect. in 6. ex quo, & ex possessione virtute illius institutionis ab Hieronymo capta, & fructuum perceptione dicitur incurrisse pœnas cap. auaritiæ. eodem tit. in 6. ad late tradita per Lamberten. de iure patronatus. libro secundo. parte 2. quæst. 6. artic. 12. numero sexto.

REVEREND. P. DOMINO. MANZANEDO.

Tudertina Fideicommissi. Veneris 16. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum, seu substitutionem ex quibus dicatur fuisse factam in vniuersa hæreditate.

SVMMARIVM.

Fideicommisso ordinato in casum mortis instituti fit locus statim sequuta illius morte. nu. 1.

Substitutio regulatur ab institutione, ita vt si institutio sit vniuersalis, substitutio etiam sit vniuersalis. num. 2.

Verbũ hæres, seu hæreditas denotat successionem in vniuersum ius defuncti. nu. 2.

Verba pleno iure significant sine diminutione. numero 2.

Trebellianica non detrahitur ex fideicommisso particulari. num. 2.

Fideicõmissum vniuersale arguitur ex prohibitione detractionis Trebellianicæ nu. 2.

Specificatio post vniuersalem expressionem nõ restringit, sed declarat. nu. 3.

Hæreditatis nomine vniuersum defuncti patrimonium continetur. nu. 3.

Fideicommissum præsumitur vniuersale, vbi testator voluit hæreditatem suam conseruari in eius domo in æternum. num. 4.

DECISIO CLXXXII.

1 Dominus Romulus in casu mortis Illustrissimi Cardinalis Petri Donati fuit substitutus istis verbis, & post ipsius Reuerendissimi Domini Petri Donati obitum instituit, substituit, & hæredem esse voluit pleno iure, absque detractione Trebellianicæ, Illustrissimum Dominum Romulum, nepotem eiusdem testatoris ex dicto eius fratre germano. Ex quibus verbis Domini resoluerunt, per mortem Illustrissimi Cardinalis Petri Donati, factum fuisse locum fideicommisso, ad fauorem Domini Romuli, per text. in l. post mortem. C. de fideicommiss. & ibi Doctores.

2 Tum etiam dixerunt huiusmodi substitutionem vniuersalem, in tota hæreditate, & omnibus bonis testatoris, quia substitutio regulatur ab institutione l. 1. C. de impub. & alijs. Institutio autem Illustrissimi Cardinalis fuit vniuersalis, de omnibus bonis præsentibus, & futuris, vbique existentibus &c. Vnde eodem iure ad fauorem Domini Romuli dicta substitutio debet censeri, ad notata pluribus citatis per Illustrissimum Manticam de coniect. vltim. volunt. libro 5. tit. primo, a numero 20. quod etiam desumitur ex illis verbis (& hæredem esse voluit.) Verbum namque hæres, & hæreditas, successionem in vniuersum ius defuncti denotant, ad l. hæreditas. ff. de reg. iur. & pro ista parte ponderabant Domini, etiam verba illa pleno iure significantia sine aliqua diminutione Dec. consil. 498. numero nono, & seq. Put. decis. 448. in fin. libro secundo. Item etiam ponderarunt verba illa absque detractione Trebellianicæ, qua cum non detrahatur ex fideicommisso particulari, sed ex vniuersali, l. mulier. §. fi. ff. ad Trebel. Mantic. vbi supra. libro septimo. tit. 2. numer. sexto Peregr. de fideicommiss. artic. 3. numer. quarto. Bene ex ipsius detractionis prohibitione arguitur ad fideicommissum vniuersale, ex Peregr. vbi supra. d. num. 4.

3 Quibus non obstat, post dictam vniuersalem institutionem factam ad fauorem Illustrissimi Cardinalis, nominatim fuisse specificata aliqua bona. Ista namque specificatio non inducit restitutionem institutionis, sed declarationem. l. legato supellectilium. de supellectil. legata. Faciunt late deducta per Rotam. decis. 261. per totam. parte secunda. diuers. quod comprobatur ex verbis eiusdem testamenti, quatenus post dictam institutionem, & substitutionem prosequitur in hæc verba, ita quod dicta bona, & hæreditas, semper remaneant, & conseruentur in dicta eius domo, & succedat filius primogenitus nasciturus semper, & in perpetuũ. Vbi testator facit mentionẽ de dictis bonis, & hæreditate, quib. nõ tantũ designauit velle cõprehẽdere bona superius specificata, quin & totã hęreditatẽ, cuius appellatione, vniuersũ defuncti patrimoniũ cõprehenditur ex notatis a Me-

à Menochio de præsumption.lib.4.præsumptio. 62. num.11.& 13.

4 Vlterius, quia ex eisdem verbis desumitur voluntatem testatoris fuisse, quod dicta bona, & hæreditas remanerent, & conseruarentur in domo eius in æternum, & quod in illis succederent primogenitus nasciturus. Ex quibus desumitur voluisse omnia bona ipsius, omnemque hæreditatem substituto restitui, vt expresse notat Menoch. vbi supra.num.12. Quod vero attinet ad præscriptionem, aliquis ex Dominis fuit in sententia, quod non adesset tempus sufficiens de iure, & statutum non intraret, nisi in contractibus, alius dixit, motiuum de præscriptione non intrare cum Dominus Romulus non prætendat fideicommissum ratione prohibitionis alienationis, sed prætendat illud inductum in casu mortis, alijs vero visum fuit, huiusmodi motiuum præscriptionis extra dubium, & ideo de illo particulariter videndum, prout videri poterit.

R. P. D. MANZANEDO.

Bergomen. Præeminentiarum Veneris 16. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Attentata quando excusentur ex consensu partis, & quando detur appellatio a mandato de manutenendo, & quando appellatio per vnum ex collitigantibus interposita prosit alijs, & operetur, quod executio facta contra alios sit attentata.

SVMMARIVM.

Attentata dicuntur omnia actitata appellatione pendente.num.1.

Attentata excusantur ex consensu partis non solum expresso, sed etiam tacito.num.1.

Attentata non committuntur absque dolo.nu.1.

Dolus non committitur contra consentientem. numero 1.

Appellare non potest non habens mandatum.nu.2.

Legitimatio personarum est necessaria in quolibet iudicio.num.2.

Sententia, a qua non est appellatum, trãsit in iudicatum, & exequutioni demandatur.num.3.

Appellatio non datur a sententia lata super mandato de manutenendo.nu.3.

Declara procedere, quando proceditur in possessorio manutentionis per decretum, secus vero quando per viam sententiæ definitiuæ.num.4. vbi adducitur ratio.

Attentata cessant vbi est prohibita appellatio. numero 3.

Appellatio interposita ab vno ex collitigantibus prodest alijs.num.5.

Appellatione interposita per vnum ex pluribus condemnatis, & illa pendente, non potest fieri executio contra alios, qui non appellauerunt. numer.5. Vbi quod talis executio etiam respectu consortium dicitur attentata, & venit reuocanda.

Fallit primo, quo ad eos consortes, qui sententiæ acquieuerunt.num.6.

Fallit secundo quando sunt diuersæ personæ litigantes respectu diuersi iuris, nec est vna, ac eadem causa defensionis omnium, nu.6.

DECISIO CLXXXIII.

1 Domini dixerunt, executoriales esse attentatas quo ad Parochum Sueri tãtum, quia iste appellauit, legitime a sententia Vicarij Cremen. Vnde appellatione pendente executoriales, & reliqua actitata inducunt attentata. capit. non solum. de appellat. in 6. quantum vero attinet ad Parochos vtriusque Cereti alti, & inferioris, non censuerunt adesse attentata, quia Parochus Cereti alti expresse acceptauit prædictam sententiam illique acquieuit, ex quo resultat illius expressus consensus, quin & tacitus sufficiebat ad excusanda attentata ex Crescent. decis. 2. vt lit. pend. Lancellot. de attent. secunda parte. capitul. quarto. limit. 6. nume. secundo. cum sequentib. & capit. 12. limitat. 42. numero 12. post Panormitan. & Cardin in cap. constitutus. de appellat. & ratio est, quia cum in attentatis requiratur dolus, ex decisio. 5. alias 25. de restitut. spoliat. in nou. ille non committitur contra consentientem, vt in regula scienti. de reg. iur. in 6.

2 Quantum vero attinet ad Parochum Cereti inferioris, pro quo Bigoninus appellauit, cum ille non haberet mandatum a dicto Parocho, non potuit dici legitima persona ad appellandum. Verall. decis. 35. numero sexto. parte prima. Et fuit dictum in vna Ariminen. Bonorum 29. Nouembris 1602. coram D. meo Litta, præcipue cum in quolibet iudicio, quamtumuis Summario requiratur legitimatio personarũ ex Menoch. qui plures citat, de recup. remed. 15. quæst. 24. nu. 272. cum sequent.

3 Ex quibus constat, Rectores vtriusque Cereti a prædicta sententia non appellasse, vnde illa transiuit in rem iudicatam, & executioni potuit mandari. capit. quod ad consultationem. de re iudicat. & cap. cum Ecclesia. de appellat. capitul. Romana. §. si vero. eodem titul. libro sexto. auth. hodie. Cod. de appellat. Bartol. in l. si cui ad ciuilia. & in l. litigatoribus. per illum textum. C. eodem. & per consequens executoriales quo ad præfectos duos Parochos non fuerunt attentatæ; secus vero, quo ad Parochum Sueri, circa quem põt esse difficultas cũ sententia fuerit lata super mandato de manutenendo, a qua tamquam in iudicio possessorio regulariter est ꝓhibita appellatio. ad tex. in c. fi. §. de possess. 2. q. 6. l. j. C. si de momẽtan. possess.

possess. dicit communem Dec. consilio 28. num. 5. Vnde appellatione prohibita non dantur attentata. ad text. & ibi notant omnes. in dicto cap. non solum. de appellat. in 6. ibi exceptis casibus, in quibus iura post sententiam prohibent appellare. Roland. alijs citatis. consil. 77. numer. 20. lib. 2. Lancellot. vbi supra. part. 2. capit. 12. limit. 25. num. 1. cum sequentibus, & dicit magis communem Benintend. decis. 17. numer. 5.

4 Prædicta tamen procedunt, quando proceditur in possessorio manutentionis per decretum, secus vero quando per viam sententiæ diffinitiuæ, vt in nostro casu. Tunc namque intrat appellatio, vt notat Benintend. decis. 79. per totam. & Contard. de moment. poss. limit. 3. num. 48. quam distinctionem amplexa fuit Rota in vna Valentina Decimarum. 27. Octobris 1598. coram Illustrissimo Cardinale Seraphino, tunc Rotæ Auditore, ea ratione, quia quando per decretum datur manutentio decretū illud quantum ad iudicem, nunquam transit iu rem iudicatam, ita vt retractari non possit ab eodem iudice, quoties altera pars docuerit de sua possessione, quod secus est, quando proceditur per viam sententiæ diffinitiuæ, qua lata iudex functus est officio suo, & illam non potest reuocare, vnde non mirum si ab illa detur appellatio, & per consequens ab ista sententia potuerunt isti Parochi appellare, & cum constet tantum de appellatione Parochi Sueri, quo ad illam executoriales fuerunt attentatæ, ex supradictis.

5 Quibus non obstat, quod appellatione interposita ab vno ex collitigantibus prodest alijs, ex text. in cap. vna sententia. de appellat. l. si qui separatim. §. fi. ff. de appellat. & l. 1. & l. fin. Cod. si vnus ex pluribus, & vtrobique Doctores. Tradit Lancellot. vbi supra. 2. part. cap. 12. de attent. appellat. pend. ampliat. 11. dicens, quod si appellatio fuerit interposita per vnū ex pluribus condemnatis illa pendente, non potest fieri executio contra alios, qui non appellauerunt, secundum Imol. in dicta l. si qui separatim. §. fin. Bar. & alios ibi relatos, quin vt ibidem numero quarto. traditur, talis executio etiam respectu consortium dicitur attentata, & venit reuocanda, vt tenuit Rota in vna Anconitana attentatorum 26. Iunij 1566. coram bo. mem. Oradino. Vnde videbatur appellationem interpositam per Parochum Sueri profuisse alijs parochis collitigantibus, ita vt illa pendente nō solum respectu parochi Sueri executio fuerit attentata, quin & respectu ceterorum Parochorum collitigantium.

6 Respondetur namque quod prædicta quo ad Parochum Cereti alti non procedunt, cum ipse prædictæ sententiæ acquieuerit, vt tradit Guido Papæ de appellatio. quæstio. 120. versic. sed fallit primo. & Lancellott. dicta ampliatione 11. num. 10. quin tam quo ad Parochum Cereti alti, qui sententiæ acquieuit, quam quo ad Parochum Cereti inferioris, qui non appellauit, prædicta non procedunt, vt bene deducit Dominus Fabius Carandinus ex eo, quod sint diuersæ personæ litigantes respectu diuersarum Parochiarum, & non sic vna, & eadem causa defensionis omnium, cum Rector Sueri prætendat se Præpositum illius Ecclesiæ, & sibi subditos esse Rectores vtriusque Cereti, & sic fuisse per sententiam tentum in Rota coram Domino meo Ludouisio in causa vertente inter dictum Præpositum illius Ecclesiæ, & dictum Archipresbyterum ex alia, qua declaratum fuit, dictum Præpositum non teneri in Sabbatho Sancto accedere ad Ecclesiam Clusoni, & ibi benedictioni fontis baptismalis assistere, & a dicto Archipresbytero oleum Sanctum recipere. Immo dictas functiones baptismales dicto Præposito in sua Ecclesia, cum assistentia dictorum Rectorum vtriusque Cereti explere licuisse, & licere. Vnde cum huiusmodi Rector Sueri prætendat se Præpositum suæ Ecclesiæ, & in ea prædictas Præementias habere, quæ defensio est diuersa ab illis, quibus vtuntur Parochi vtriusque Cereti, qui nullatenus prædictam superioritatem prætendunt, sequitur, quod data inter ipsos collitigantes diuersitate defensionum appellatio vnius nempe Præpositi Parochi Sueri non profuit alijs Parochis collitigantibus, & dispositio textus. in dicto capitul. vna sententia. & dicta l. si qui separatim. §. final. & in dicta l. final. Cod. si vnus ex pluribus. procedit, quando eadem causa defensionis omnium existit, vt expresse in dicto capit. vna sententia. in fin. notatur. & ibi gloss. & Abba. numero quarto. versiculo quinto requiritur. & Doctores & Felin. in cap. cum super. numero quinto. versiculo tertio. vbi de sentent. & re iudicata. per text. in l. si qui separatim. §. final. versicul. ceterum. ff. de appellat. Bald. in l. 1. Cod. si vnus ex pluribus. notatque Guido Papæ, vbi supra, dicta quæstione 120. num. 96. versic. Tertio fallit. & Lancellot. dicta ampliatione. 11. numer. 12. An vero hic transitus sententiæ in rem iudicatam quo ad dictos Parochos vtriusque Cereti obsuerit Præposito Parocho Sueri, quo ad subiectionem, quam prætendit a dictis Parochis vtriusque Cereti, sibi, & non Archipresbytero deberi, & an isto respectu Parochus Cereti inferioris appellationem non interponendo potuerint præiudicare Præposito Parocho Sueri, ita vt etiam hoc eodem respectu executoriales sint attentatæ, particulariter esset videndum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Romana Tutelæ. Veneris 16. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Tutor qui suæ administrationis rationem legitimè reddidit, & secuta est res iudicata, aut trans actio,

actio, non cogitur iterum reddere, sub prętextu erroris calculi, seu doli, nisi constaret de dolo vero ex claris, & perspicuis probationibus.

SVMMARIVM.

Tutelæ administratæ reddita semel ratione, non est amplius reddenda. nu. 1.
Tutor quomodo debet reddere rationem suæ administrationis. nu. 1.
Sententia præsumitur lata iuris ordine seruato. numero 2.
Iudicis præsentia excludit metum, & læsionem. numero 2.
Error calculi, siue dolus si doceatur, debent rationes iterum reddi. num. 3.
Calculi error non obijcitur vbi adest transactio, vel res iudicata. nu. 3.
Dolus præsumptus non sufficit ad infringendam rem iudicatam, sed requiritur, quod probetur interuenisse dolum verum claris, & perspicuis probationibus. numero 4.

DECISIO CLXXXIV.

1 NOn teneri Dianam de nouo rationem reddere Magdalenæ Domini censuerunt, quia cũ semel fuerit reddita amplius non est reddẽda. l. semel. C. de apoch. public. lib. 10. notant Archid. Ioannes Andreas, & alij in c. vnico. de cleric. ægrot. in 6. Socin. sen. consil. 92. num. 1. lib. 4. Roland. cons. 49. num. 39. lib. 1. Menoch. de arbitr. lib. 2. centur. 3. cons. 209. num. 37. Rota decis. 157. par. 1. diuers. potissime cum huiusmodi rationes fuerint redditæ iuxta dispositionem text. in l. cum seruus. ff. de condit. & demonstrat. & l. si quis ex. §. rationem. & l. argentarius. §. eodem autem. ff. de edend. & iuxta tradita per Ancharan. consil. 330. num. 2. fuit namque confectum inuentarium, confectusque liber rationum, qui cum dicto inuentario coram Iudice fuit editus, item & Curator Magdalenæ fuit datus, nec non & electi Calculatores, qui declararunt, & per iudicem fuit lata sententia, a qua non fuit appellatum, quia pro illius executione fuit confectum instrumentum inter partes, quo se iuramento ad contenta in dicta sententia astrinxerunt, & Magdalena liberauit Dianam, prout in sententia liberata fuerat, cui instrumento adfuit iudex, & in eo consanguinei proximiores Magdalenæ, & Dianæ interuenerunt.

2 Et facit, quod pro sententia præsumitur, ordinem iuris fuisse seruatum. Abb. in capit. cum inter. numer. 22. de sentent. & re iudicat. quin & præsentia iudicis excludit metum, & læsionem. ex Bartol. in l. 1. per illum textum. Cod. de præd. Decurion. libro octauo. Socin. consil. 59. in princip. libro tertio. Bald. consil. 447. libro primo. Aym. qui alios refert, consil. 114. num. 2.

3 Vndè quamuis constito de errore calculi, vel de dolo, iterum rationes sint reddendæ. l. vnica. Cod. de error. calculi. l. emptor. §. Lucius. ff. de pact. & vtrobique Doctores. Socin. vbi supra. numero quarto. Roland. numero 44. Menoch. numer. 39. Rota decis. 157. tamen hoc cessat, quoties adest res iudicata, aut transactio, vt notat text. in d. l. vnica. ibi si res iudicatæ non sunt, vel transactio non interuenit. Bartol. in l. 2. Cod. de iur. fisc. Roland. vbi supra. numer. 46. Socin. dicto numero quarto. Menoch. dicto num. 37. sed in præsenti non solum adest res iudicata, quin & prædictum instrumentum obligationis adimplendi contenta in dicta sententia, & per consequens ex calculi errore non sunt iterandæ huiusmodi rationes.

4 Ex capite vero doli, quamuis iterum essent reddẽdæ ex traditis a Socin. vbi supra. num. 19. & ab Ancharan. dicto consil. 330. num. 10. & a Ias. cons. 219. numer. 2. lib. 2. & a Menoch. vbi supra num. 39. opus esset tamen de isto dolo constare claris, & perspicuis probationibus, & non sufficeret probare dolum præsumptum, sed verum, ex Menoch. qui plures refert. vbi supra. nu. 40. & Rot. dicta decis. 157. de quo dolo in præsenti non constat.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Ceneten. Parochialis. Lunæ 19. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Citatio generalis nõ sufficit contra possessorem, nec etiam specialis facta ad maiorem cautelam. Item possessio vacua, & possessio attentata sequestrari debent.

SVMMARIVM.

Processus per contradictas contra interesse putantes validus est, vbi non adest contradictor. nu. 1.
Possessio vacua debet sequestrari. nu. 1.
Possessor debet specialiter citari, nec sufficit generalis citatio contra interesse putãtes, vel specialis facta ad maiorem cautelam. nu. 2.
Mandatum præsumitur ex productione iurium. numero 3.
Possessio vitiosa, & attentata sequestrari debet. numero 4.

DECISIO CLXXXV.

1 PEndente lite in Rota inter Dominum Ioannem Baptistam Gambaram, & quondã Odericum Sacellum super Parochiali Ecclesia

Beatæ Mariæ de Căpolongo Ceneten. Dioec. Obijt de mense Aprilis proxime præteriti Odericus, cui de anno 1603. fuerat concessum mandatum de manutenendo. Vnde cum instante Ioanne Baptista procederetur per contradictas contra interesse putantes iuxt. decis. 8. vt lit. pendent. in nouis, & decis. Cassad. 6. eodem tit. petebat idem Ioann. Baptista, vt in primis apponeretur sequestrum in dicta Parochiali tanquam illius possessione existente vacua per obitum Oderici, ad cap. cum vos. de offic. ordin. Cardin. in Clemen. 1. in quæst. 17. de seq. possess. Bartol. in l. interesse. num. 2. de acquir. possess. Bald. in l. vnica. post nu. 3. C. de prohib. seq. possess.

2 Verum quia D. Saluius q. Odorici Procurator produxerat in actis post Odorici obitum quoddam instrumentum possessionis, de illa Parochiali captæ per Dominum Iacobum de Leuatis in vim assertæ resignationis Domino Iacobo per Odericum factæ, Dubitaui an locus esset sequestro, & ratio dubitandi fuit, quia cum videretur de certo possessore constare, videbatur etiam requiri contra illum specialis citatio, nec sufficere videtur illa generalis, contra interesse putantes, vel specialis, quæ ad maiorem cautelam facta fuerat contra dictum Saluium. Cassad. dicta decis. 6. num. 6. vt lit. pend. But. consil. 91. num. 5. Roman. consil. 410. num. 1. Alexandr. consil. 113. numer. 9. lib. 2. Late Vantius de nullitate ex defectu citation. nu. 142.

3 His tamen non obstantibus fuit affirmatiue conclusum, esse locum appositioni sequestri, & ad istum effectum sufficere prædictas citationes quippe cum ex prædicti instrumenti productione oriatur in Saluij persona præsumptum mandatum. Bartol. in l. vulgo in fin. de administ. tutor. Roman. consil. 486. numero vndecimo. Aym. cosil. 80. numero quinto. Caputaquen. decis. 183. numero tertio. parte secunda. Accoramb. decis. 23. libro primo, non est hodie audiendus idem D. Saluius dum se procuratorem negat ad effectum ne possit citari, quandoquidem si est Procurator ad producendum iura pro Iacobo, etiam Iacobi Procurator censeri debet, ad hoc vt pro Iacobo citetur, ad l. seruum quoque. §. final. de Procurat. & not. in cap. accedens. eodem titulo, & late per Capr. regul. 62. Itaque vel dictus Saluius non est Procurator Iacobi, & eo casu instrumentum possessionis non erit de actis, nec poterit obijci, quod in actis constet de certo contradictore, vel Saluius est Procurator, atque ex supradictis sufficit quod fuerit citatus.

5 Idque eo magis procedit stante suspicione, quod Iacob. sciens instare æstiuas fore inducias rem protrahere quærit, vt interim se confoueat in fructuum perceptione. Namque alias, vt suæ possessionis transmisit instrumentum, ita & mandatum transmittere potuisset. Vnde stante incertitudine, An Iacobus sit in possessione, & quatenus ita sit detecta iam dicta possessio vitiosa, & attentata, & è conuerso gustato aliqua ex parte bono iure D. Ioannis Baptistæ, Domini censuerunt esse apponendum sequestrum, vt beneficij fructus illi ad quem de iure spectabunt, conseruentur, ad decis. Put. 150. nu. 3. lib. 2. & 249. nu. 3. lib. 3.

REVERENDISSIMO P. D. LVGDVNEN.

Vercellen. Cappellæ. Mercurij 28. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Deuolutio collationis a quibus ad Papam fiat, & quod tempus requiratur, vt collatio deuoluatur, & in quibus beneficijs habeat locum deuolutio.

SVMMARIVM.

Deuolutio collationis beneficij debet plene, & concludenter probari. numero 1. Vbi maxime contra possessorem.

Deuolutio collationis beneficij fit a Capitulo ad Ordinarium, ab Ordinario ad Metropolitanum, ab eo ad Nuncium, a Nuncio ad Papam, in quo terminatur. numero 1.

Deuolutio ad Papam, vt probetur, debet probari semestris negligentia. nu. 1.

Papa quando prouidet, vti de deuoluto, non præsumitur velle vti præuentione. nu. 1.

Tempus sex mensium ad prouidendum de beneficio non currit, nisi a die scientiæ vacationis. nu. 1.

Deuolutio vt habeat locum scientia debet esse certa, nec præsumpta sufficit. nu. 2.

Deuolutio cessat in beneficijs reseruatis. nu. 2.

Ordinarius beneficia reseruata conferre non potest. num. 2.

Beneficium vnitum non dicitur vacare. num. 2.

Deuolutio habet locum in vacantibus, & ijs tantum, quæ conferri possunt. num. 2.

Verba potius censentur stare demonstratiue, quam restrictiue. num. 3.

Valor beneficij non probatur per locationem. nu. 4.

DECISIO CLXXXVI.

1 FVit conclusum, gratiam Belletij non esse iustificatam. Illa enim fundatur super deuolutione ad Sedem Apostolicam vigore Concilij Lateranen. iuxta capit. 22. de concess. præbend. Ideoque ea deuolutio bene, & concludenter esset probanda, maxime contra possessorem. Putr. decis. 266. libro tertio. Aegid. decis. 265. Huiusmodi autem probatio hoc casu non adest, siquidem cum deuolutio fiat a Capitulo ad Ordinarium, ab Ordinario

nario

nario ad Metropolitanum, ab eo ad Nuncium, a quo deniq; ad Papam terminatur prædictorum omniũ; probanda esset successiua semestris negligentia. cap. 2.& c.licet.el 1.de supp.negl.Prel.Glos.in Clem.vni ca.in verb.locorum.eo.tit. Quia Papa non præsumitur hoc casu vti velle præuentione, vt fuit dictum in vna Calciaten.dimidiæ Portionis. 17.Decẽb.1582. coram Orano. Tempus vero sex mentium non currit nisi a die scientiæ vacationis. Rebuff. in prax. titu.de deuolut. num.11. Et scientia est probanda ibidem num.12.

2 Vnde quicquid sit de Ordinario ex præsumptione propter Visitationem, & de Capitulo propter possessionem, quam a d. Capitulo petijt Leporatus ob vacationem per mortem Martini Falletti, saltem in alijs adest præsumptio ignorantiæ, cũ tamen ad effectum deuolutionis scientia debeat esse certa, nec psumpta sufficiat. Put.decis.143.lib.1.Mohed.dec.4. eod.lib. sed nec hoc casu considerari deuolutio põt. Primo q.a vacauit Capp.in mense Febr. reseruato. Deuolutio autem cessat in reseruatis, quippe cum beneficia reseruata Ordinarius conferre non possit, nec etiam illius negligentia dari possit in illorũ collatione. Cassad.decis.8.n.3.& 8.de publ. Secundo hoc quia casu vacatio fuerat consumpta per vnionẽ factam de hac Cappella per bo.mem. Cardinalem Guidonem Episcopum Vercellen. cuius Vnionis vigore Leporatus prædictæ Cappellæ possessionem apprehendit. Ideoque non aderat locus Collationis, Feder.consil.200. num.2. Sarnen. de Triennali.q.8. Rebuff.de Vnion. nu.13. Paris.cons.31.nu.10.lib 4. Et per consequens nec poterat deuolui ad Sedem Apostolicã, cum deuolutio in vacantibus, & ijs quæ conferri possunt, locum tantummodo habeat.c.2. de concess.præbendæ. Stante autem quod vacatio per dictam vnionem iam consumpta fuerit, non suffragatur, quod fuit allegatum de clausula, siue alio quouis modo videlicet illius vigore capi posse vacationem in mense reseruato, nec fuisse necessariam pbationem deuolutionis: Non obstat, quod dicitur vnionem debuisse habere locum, quamdiu Rector consequutus fuisset annos 25. Ideoque Leporatus non potuisset vti facultate vnionis, cum beneficium obtineat vsq. ad prædictũ annuum valorem. Fuit enim respõsum, quo ad Cappellam Sancti Petri ex testib. pro parte Leporati examinatis, qui sunt plures, & absque exceptionẽ, atque melius concludunt de communi valore percutientes tempus non solum anni 1590. de quo tempore Leporatus cepit possessionem Cappellæ, de qua controuertitur, sed etiam annorũ præcedentium, & sequentium apparere, quod valor prædictæ Cappellæ non ascendit ad aureos 20. etiam non deductis oneribus, quibus computatis forsan ad aureos 12.nõ ascendit. Vltra quod constat de lite super dicta Cappella inter Capitulum, & Leporatum, qua stante Leporatus nõ potest dici pacificus possessor.

3 Quo vero ad Cappellam SS. Simonis, & Iudæ, cuius fructus dicuntur ascendere ad aureos septem in circa, vltra quod nec coniuncti fructibus Cappellæ Sancti Petri constituerent summam aureorum 25. deductis oneribus. Adhuc fuit respõsum illam Cappellam SS. Simonis, & Iudæ non fuisse vnitam expresse, nec probari, quod titulus illius esset penes Leporatum, sed potius, quod de Ordine Capituli colligebat fructus in computum cuiusdam summæ, quæ sibi per dictum Capitulum præstabatur, & ita intelligenda est quietatio, quæ datur de anno 1589. facta per Leporatum, quia licet in subscriptione se nominet Vicarium, non tamen apparet, quod fecerit quietantiam vti Vicarius, nec quod verbum illud, stet restrictiue, sed potius demõstratiue, ad trad. per Natt.cons.34.nu.5.& seqq.

4 Accedit quod Belletij gratia, nec quo ad valorem Cappellæ de qua agitur, videtur iustificata. Data est enim 12.Kal.Aprilis 1602.& tamen testes pro illius iustificatione omnes deponunt de mense Martij anni sequentis. Præterea alij Loquuntur de locatione, per quam non probari valorem, fuit sæpius decisum, alij de auditu, alij faciunt quasdam deductiones, quę indigerent discussione. Postremo nullatenus iustificatum est, quod narrauit Belletius, Leporatum nullo titulo, sed propria temeritate detinuisse, & detinere dictam Cappellam, constat enim de Titulo Vnionis.

REVERENDISS. P. D. DAMASCENO.

Toletana Cappellaniæ. Veneris 1. Decemb. 1606.

ARGVMENTVM.

Præuentio facta per Papam, quãdo suffragetur, & an ex appositione manus Papę facta ex falsa causa tangente pertinentiam collationis beneficium remaneat affectum.

SVMMARIVM.

Subrogatus gratiose non debet immitti in possessionem nisi probata reseruatione clara, & manifesta. numero 1.

Præuenire potest Papa quemcumque collatorem etiam si sit Cardinalis, & habeat indultum.nu.2.

Beneficium affectum propter appositionem manus Papæ non potest alius præter Papam conferre.nu.3.

Præuentio quando Papa prouidit, vti de reseruato, si beneficium non est reseruatum, non suffragatur. numero 3.

Subrogatio gratiosa requirit, quod beneficium sit litigiosum, vel reseruatum, alias non est subrogatio, sed noua prouisio.nu.4.

Beneficium non dicitur reseruatum, seu affectum ex quabibet appositione manus Papæ. Sed ita demum nisi Pa-

pa moueatur ex falsa causa, tangente pertinentiam collationis. num. 4. & nu. 5. Vbi contrarium tenentes declarantur.

Secus vero, quando est error circa qualitatem prouisi. num. 5.

DECISIO CLXXXVII.

1 FVit tentum Ioann. Clementi non competere immissionem ex gratiosa subrogatione absq; iustificatione omnium narratorum in sua gratia, quia ipse nō docet Cappellaniam, de qua agitur esse litigiosam, vel alias affectam, siue reseruatam Sedi Apostolicæ, prout iure tenetur docere, alias non est locus immissioni, vt fuit decisum in Burgen. de Pancoruo. 24. Octobris, & 19. Nouembris 1588. coram bo. mem. Gipsio in Bononien. Canonicatus. 29. Martij 1590. coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio, & in Gienen. Præstimoniorum. 15. Febru. 1593. coram Illustrissimo Cardinale Blanchetto, in Corduben. Præstimoniorum 21. Octobris 1596. coram bon. mem. Litta, & magis explicite in Miranden. Parochialis 17. Martij 1600. coram R. P. D. Decano, vbi plures casus fuerunt distincti. Nec sufficit taliter docere de prædictis, sed necesse est patens, & manifesta probatio, vt fuit decisum in Neapolitana Rectoriæ 13. Februarij 1598. coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio, in causa Oretan. Parochialis. 18. Iunij 1598. coram R. P. D. Ludouisio in Meliten. Parochialis 27. Iunij 1603. coram R. P. D. Coccino in Montis Falisci Cappellæ 20. Ianuarij 1603. coram Illustrissimo Cardinale Lancellotto.

2 Reseruatio autem seu affectio saltem clare, & manifeste non probatur ex eo, quod Cappella, de qua agitur, vacauerit die 4. Octobris in Ciuitate Neapoli, & Papa contulit die 20. eiusdem mensis, ex quo infertur Papam præuenisse Ordinarium Toletanum, cum tam breui tempore non potuerit afferre Tolet. nuncius vacationes, & clarum est Papam posse præuenire quemcumque Collatorem, etiam si esset Cardinalis, & haberet indultum, vt in Causa Hispalen. Pensionis 24. Ianuarij 1597. coram bo. me. Orano.

3 Quia pro responsione fuit dictum, aut vim fieri in reseruatione mensium, aut in præuentione, aut in affectione resultante ex appositione manus Papæ qua stante non potest alius conferre, vt in extrauagāt. ad Rom.... quoq; inter communem. Abb. in c. inter dilectos. numer. 1. de excess. prælat. Dec. in c. vt nostrum. num. 3. de appell. cum alijs allegatis. In reseruatione non potest fieri fundamentum, quia regula mēsium exceptuat Cardinales, & Cardinalis est ordinarius Toletan. In præuentione minus, quia datur tantum gratiosa subrogatio, non autem gratia principalis, in qua possit cognosci, An Papa voluerit præuenire, & potest esse, quod Papa fecerit collationem, tanquam de reseruato, quo casu non iuuaret præuentio. Rom. consi. 335. num. 11. Achil. decis. 5. de præbend. vers. fuit vltimo decisum in Causa Romana Clericatus Sancti Petri 27. Nouembris 1612. coram Illustrissimo Cardinale Seraphino.

4 Quatenus autem daretur gratia principalis, vt appareret Papam voluisse præuenire adhuc non esset locus gratiosæ subrogationi absq; verificatione omnium narratorum, quia gratiosa subrogatio desiderat, quod existat litigium, aut reseruatio, alias nō est propria subrogatio, sed noua prouisio. Vitalin. in Clemen. 1. nu. 141. cum duobus sequentibus, vt lit. pend. Sarnen. procem. reg. de subrog. in fin. Moheda. decis. 3. num. 2. vt lit. pend. & fuit decisum in dicta Romana Clericatus Sancti Petri, coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio.

5 Minus potest dici affectum beneficium ex appositione manus per Extrauag. ad Roman. cum alijs supra allegatis, quia nō quælibet appositio manus Papæ causat affectionem, sed ita demum, nisi Papa fuerit motus ex falsa causa, saltem tangente pertinentiā collationis beneficij, quia contulit beneficium tanquam reseruatum, quod vere non erat, tunc vero nō causatur affectio. Roman. d. cons. 334. num. 14. Rot. decis. 12. de concess. præbend. in antiq. Prob. ad Menoch. in cap. tibi. num. 20. de rescript. & fuit dictum. in d. Romana Clericatus Sancti Petri, & facit Achil. 5. de præben. supra allegat. Non obstat extrauag. ad Rom. Abb. & Dec. & alij in cōtrarium allegati, quoniam extrauagans illa non loquitur, quando Papa errauit circa pertinentiam collationis, quia imò supponit, quod Papa sciens, & prudens voluerit reseruare, vt patet in allegato §. 20. Nam quodque, ibi in quibus decretum, & reseruatio huiusmodi apponuntur, & paulo infra videlicet, De beneficijs taliter reseruatis. Abb. vero & Dec. & Anchar. per Dec. alleg. non loquuntur quando Papa errauit circa pertinentiam collationis, nec defuit ratio diuersitatis inter vtrumque casum. Nam quando falsitas etiam tangit pertinentiam collationis, possumus dicere, quod Papa si sciuisset collationem beneficij ad se non pertinere, non apposuisset manus, ne læderet Ordinarios collatores, & reseruatio narrata est taxatiue, vt considerarunt allegati pro hac parte, quando autem error est circa qualitates prouisi, vel quod simile, tunc non possumus dicere Papam fuisse motum ex falsa causa ad appositionem manuum. Nam & si possumus dicere, quod non prouidisset, non propterea possumus dicere, quod non prouidisset, super quo tamen plures solent considerari casus, de quibus per Anchar. consi. 58. qui non fuerunt per Dominos excussi. Ex prædictis inferebatur, quod cum appositio manus non causet per necesse affectionem, quia potest dari casus, quod beneficium minime remaneat affectum, non constare de affectione ex eo solo, quod doceatur manifeste de approbatione, & sic non esse locum gratiosæ subrogationi. Et ita fuit resolutum.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Granaten. Cappellaniæ.prima Decembris. 1606.

ARGVMENTVM.

Incolatus & domicilium ex quibus probetur, ad effectum obtinendi beneficium, quod nisi incolis conferri potest.

SVMMARIVM.

Incola loci dicitur, qui ibi suum contulit domicilium. num. 1.

Domicilium probatur ex animo habitandi, & permanendi. num. 1. *Vbi numer.* 2. *ex quibus colligatur rite animus.*

Assertioni alicuius statur in his, quæ pendent ex eius animo. num. 2.

Incolatus simplex non facit quem gaudere beneficio statuti. num. 2.

Incola dicitur qui participat de honoribus & oneribus loci. num. 2.

Incola is solum dicitur, qui per decennium in loco permansit. nu. 3. *Vbi quod ex decennij habitatione inducitur animus permanēdi, & ideo decennium non est necessarium, vbi aliunde constat de dicto animo.*

Domicilium habitationis in duobus locis quis habere potest. num. 4.

Incolatus probatur ex descriptione facta in lista, in qua omnes incolæ describuntur. nu. 5.

DECISIO CLXXXVIII.

1 PRo Informante videlicet probari Ludouicum esse filium Incolæ loci de Montile. Incola enim loci dicitur, qui ibi suum contulit domicilium. l. Ciues. C. de Incol. lib. 10. l. pupillus. §. incola. de verbor. signific. Cuiau. in tract. de mancip. domicilium vero probatur ex animo habitandi, & permanēdi. l. domicilium eius. §. Celsus. ff. de municip. Ab. in c. fin. de Paroch. Rota diuers. decis. 150. nu. 5. par. 2. Surd. cons. 346. numc. 4. Menoch. de Arbit. cons. 86. num. 2. & seq.

2 Huiusmodi animus in Fabiano Ludouici Patre fuit manifestus quando de anno 1599. sicque per quinquennium ante vacationē Cappellaniæ, de quā agitur petijt, & obtinuit in Incolam loci de Montile admitti, fideiussionem præstitit de ibi habitando, cū tota familia in oppidum bona mobilia trāsportauit, & habuit domum apertam, in qua cum tota familia, sicut promiserat, habitauit. l. 1. ibi Bart. num. 11. l. assumptio. §. Iuris prudentibus. ibique idem Bar. nu. 2. ff. ad municip. Bald. in Rubr. C. si a non competen. Iud. Rebuff. in d. §. incola, versicul. quæro quomodo, quæ omnia bene probantur per testes, qui etiam addunt, quod se vocabāt Incolas d. loci. Vnde succedit, quod in his, quæ in animo sunt, statur eius dicto, glo. in §. aliæ. Inst. de act. Maiol. in rubr. C. de probat. nu. 122. & ne quid desit, quia forsan simplex incolatus non faceret quem gaudere beneficio statuti. Castr. in l. omnes populi. in fin. de Iust. & Iur. nisi etiam onera subisset. Marsil. in l. fin. nu. 114. ff. de iurisd. omn. iud. Paris. consil. 34. num. 14. lib. 3. Molin. consil. 79. nu. 74. lib. 3. Dec. cons. 238. num. 11. testes etiam deponunt Fabriium de conoribus, & honeribus participasse cum alijs d. loci de Montile.

3 Non obstat, quod ex l. 2. C. de Incol. lib. 10. incola demum is dicitur, qui per decennium in aliquo loco permansit, nam illa lex inducit ex decennij habitatione animum permanendi, & per consequens incolatum ceterum vbi de animo cōstat expresse, vt in hoc casu, non est certandum coniecturis, vt post Ab. & alios declarat in his terminis Marian. Socin. in c. fin. vers. 6. principaliter quæro de foro competenti, sequitur Surd. dicto consil. 346. nu. 4. & in his terminis incolatus inter Hispanos dixit, Otalora in tract. de nobilitate Hispaniæ, p. 2. c. 1. nu. 6.

4 Non obstat, quod Fabianus se vocauerit etiam incolam loci de Almurillos, ibique interdum commoratus sit, quia in Almurillos habitabat ratione officij, & ex accidente, domum autem apertam, filiosque, & familiam in hoc loco de Mōtil. retinebat præterea nō est inconueniens, quod quis duobus in locis habeat domiciliū habitationis l. habeo l. assumptio, d. l. eius. §. Celsus. ff. de municip. c. 2. de sepult. in 6. Soci. in d. c. fin. nu. 21.

5 Minus obstat quod non fuerit descriptus in lista quadam de ann. 1595. facta de mandato Regio, in qua fuerunt descripti omnes incolæ d. loci de Mōtil. nam & id potuit esse ex negligentia illorum, ad quos spectabat dictam listam facere, vel ex eo, quod Fabianus tunc temporis aberat, & exercebat in prædicto oppido de Almurill. officium Confalonerij, maxime cum in alijs listis factis tam ab ipso Parocho, quā ab vniuersitate de Mōtil. appareat ipsum fuisse descriptum, sicut alios incolas Cephal. cons. 764. Menoch. consil. 71. nu. 73. lib. 1.

6 Denique prædicta magis procedunt ad effectum, de quo agitur, qui est, vt Ludouicus tanquam filius incolæ beneficium possit obtinere, quo casu benigna interpretatio facienda est. Bald. cons. 183. numer. 2. Alex. cons. 30. nu. 14. & consil. 42. lib. 2. Cephal. consil. 237. num. 25. lib. 1. & ita fuit dictum in vna Cantuan. 4. Martij 1522. coram Reuerendissimo Seraphino, & in alia Toletana Portionis prima Maij 1594. coram Illustrissimo Mantica.

REVER.

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Elboren. Decimarum. Veneris. 1. Decembris. 1606.

ARGVMENTVM.

Spoliatus quasi possessione exigendi decimas quando quis dicitur, & quę probare debeat ad effectum vt restituatur.

SVMMARIVM.

Spolium probatur ex probatione utriusque extremi. numero 1.
Testes numero plures alijs praeferuntur. num. 2.
Possessio non mutatur ex mutatione persona cōtra quam possidetur. nu. 3.
Possessor antiquior debet manuteneri. nu. 3.
Agens remedio restitutorio super decimis tenetur probare titulum coloratum sua possessionis. nu. 4.
Dic procedere quādo actio spolij intentatur contra eum, qui se fundat in iure communi. nu. 4.
Spoliare dicitur, qui requisitus soluere recusat. nu. 4.

DECISIO CLXXXIX.

1 INtentauerat Dom. Didacus de Sora Commendae Verae Crucis ordinis Sancti Ioannis Hierosolymitani Iudicium spolij contra Monasteriū Scalae Caeli ordinis Cartusiensium Ciuitatis Elboren. quod anno 1589. emerat praedium de Corte cō sistens intra limites praedictae Commendae, vnde Commendatarius, percipiebat Decimas, & Monasterium post emptionem, eas soluere recusabat. Vnde dato dubio an praedictus Commendatarius haberet fundatam intentionem super dictis Decimis, effectum, vt in iudicio spolij obtineret contra Monasterium, Rota vtraque parte Informāte respectu Domini praedicti, de spolio constare censuit, quia in hoc iudicio probauit vtrumque extremū, videlicet se antequam Monasterium emeret fuisse in possessione exigendi Decimas, & postquam Monasterium emit eas non percepisse. Innoc. in c. saepe. num. 5. versic. immo plus. de restitut. spoliat. Abb. in c. cum ad sedem. nu. 17. & 18. eod. titulo. Alex. consil. 94. nu. 12. lib. 5. Afflict. decis. 327. in fine.

2 Primum extremum probauerat Commēdatarius per testes concludenter deponentes, Commendatarios exegisse Decimas de praedio de Corte antequam ad Cartusianos peruenisset, quibus testibus tanquā bene informatis adhibita fuit plena fides, tum quia aliqui erant de habitatoribus in dicto praedio, tum quia aliqui erant de illis, qui decimas colligebant, & erant plures numero. l. vbi numerus. ff. de test. Bald. in l. per hanc. nume. 1. vers. nam aliud est plenum. C. de temp. appell.

3 Nec ad rem pertinebat, quod dicebant Informantes pro Cartusianis, quod Monasterium nūquam soluerat Decimas, & quod propterea primum extremū non esset probatum, de tēpore quo ipsi ceperunt praedium possidere. Quia fuit responsum, quod cum possessionem metiamur ex parte possidentis, non autem ex parte spoliantis, & ex mutatione personae contra quam possidetur, nō mutetur possessio, ideo possessor antiquior est in sua possessione manutenendus. Guido Papae decis. 629. Put. decis. 151. lib. 3. incipiente dubitaui in vna Alboren. pensionis. Quibus non refragantur priuilegia Cartusianorū super exemptione a solutione Decimarum, quia cum hoc respiciat altiorem indaginem interim spoliatus erat manutenendus.

4 Demum non obstat, quod agens remedio restitutorio super decimis teneatur probare titulum coloratum suae possessionis c. ad decimas. de restit. spoliat. lib. 6. quia id procedit quando actio spolij intentatur contra eum, qui se fundat in iure communi. glo. in d. cap. ad decimas. in verbo, eundem Clericū, vbi Anchar. nu. 4. vers. si vero ius commune. Gemin. nu. 13. vers. autem. Clerici volunt praescribere. Franc. n. 9. versic. casu principali. De secūdo extremo cōstabat ex eo, quod Cartusiani requisiti soluere id facere recusabant. Tunc enim spoliare dicitur. Put. decis. 151. lib. 3. Guid. Papae decis. 629. & ex alijs adminiculis.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Cenetem. Parochialis. Luna 4. Decembris. 1606.

ARGVMENTVM.

Accessus non habet locum non data habilitate habentis accessum de tempore quo vult accedere, vt puta si sit furiosus, nec ex illius concessione data de inhabilitate beneficium sit affectum, & plura alia deducuntur de accessu, & reseruatione beneficij, inducta per appositionem manus Papae.

SVMMARIVM.

Literae collationis ordinarij probant absque aliqua iustificatione. num. 1.
Ordinarius habet fundatam intentionem super collatione beneficiorum sua diecesis. nu. 1.
Accessus est noua acquisitio, qua de futuro ius accipit non de praeterito, et ideo requirit habilitatem habentis accessum de tempore, quo accedere vult, siue de tempore purificata conditionis. num. 2.

Fu-

Furiosus seu mente captus est inhabilis ad obtinendum beneficium. num. 3. & nu. 5. etiamsi habeat dilucida interualla. ibid.

Furiositas, seu demẽtia probatur ex deputatione lucratoris semel atque iterum facta. nu 4. Vbi maxime si fuit facta causa cognita.

Confessio resignantis ante resignationem nocet resignatario. num. 5.

Resignare beneficium non potest qui nihil iuris super eo habet. num. 5.

Appositio manus Papæ facit beneficium affectum, seu reseruatum. num. 6.

Regressus & accessus si nulla præcedit Ecclesiæ reseruatio sunt gratiæ respicientes fauorem certæ personæ, quæ nullam inducunt affectionem, quando non purificantur in persona cuius sunt reseruatæ. nu. 6.

Collatio facta ab ordinario de beneficio affecto est valida vbi Papa non apposuit decretum, nec alias suam voluntatem ordinario intimauit. nu. 7.

Appositio manus Papæ facta ad vnum finem non impedit collationem ordinarij, si dictus cessat. nu. 7.

Accessus dat ius in re, non ad rem. nu. 8.

Accessus ante illius purificationem nihil ponit in esse. numero 8.

Affectio beneficij non resultat ex gratia, quæ ob non adimplementum conditionis non potuit sortiri effectum. numero 8.

Affectio inducta per appositionem manus Papæ cessat ex effectuatione gratiæ. nu. 9.

DECISIO CXC.

1 PRo Informante videlicet Ecclesiam Parochialem de Campo Longo Ceneten. diœcesis esse adiudicandam Domino Ioanni Baptistæ. Vacauit enim de Mense Decembris qui semper est ordinarius per obitum Ioannis Sacelli, qui decessit in illius pacifica possessione continuata per annos circiter 40. & Reuerendiss. Dom. Episcopus Ceneten. seruata forma Sacri Conc. Tridentini illam contulit D. Ioanni Baptistæ, vt constat nedum ex literis collationis, quibus creditur, Rot. in nou. decis. pen. de iure patron. Caputaq. decis. 87. nu. 2. & seq. part. 3. neque indigent iustificatione Sylu. benefic. par. 3. q. 25. & fuit dictum in causa Zutrinen. Commendæ 10. Aprilis 1505. coram Illustrissimo Blanchetto, sed etiã ex concursu, examine atque approbatione, quæ dantur in authentica forma. Neque dubium est quin cessante reseruatione ordinarius conferre potuerit cum habeat de iure fundatam intentionem in collatione beneficiorum suæ Diœcesis. Feder. consil. 234. nu. 4. Card. cons. 65. num. 1. DD. in c. cum venerabilis. vbi post alias Felin. nu. 32. de except. Non obstat, quod olim fuit deductum quod authoritate fel. record. Pij IV. fuerit reseruatus q. Oderico Sacello regressus ad istam parochialem, quandocunque dictus Ioannes cederet vel decederet, siquidem cum illa reseruatio fuerit facta ex cessione literis non expeditis intrat decretum fel. record. Gregorij XIII. qui voluit eo casu intelligi reseruare accessum & ingressum, non autẽ regressum, quod decretũ vim legis habere atque ius quo ad omnes facere iussit. S. D. N. mandauitque Illustriss. Sacri Concil. Tridentini congregationis interpretibus Sanctit. suæ nomine Rotæ significarent vt etiam in præsentis causæ expeditione se dicto decreto cõformet, vnde quicquid maiores nostri senserint non est amplius dubitationi aut controuersiæ locus super illo articulo.

2 Præsupposito autem quod versemur in accessu succedit, quod est communiter receptum, accessum esse nouam acquisitionem quæ de futuro ius accipit non de præterito. Cassad. decis. vnic. num. 3. de pact. versi. sed ante. & versic. subintret accessus Rebuff. in prax. tit. de regres. versic. cum accessu vero est. Rota diuers. decis. 457. num. 10. par. 2. Rodian. de Simon. par. 2. cap 12. nu. 6. Paris. de resign. benef. lib. 6. q. 5. vbi testatur de communi, ideoque requirit habilitatem habentis accessum de tempore quo accedere vult siue de tempore purificatæ conditionis. Cassad. decis 3. de præben. Nauar. in c. si quando. prælud. 3. nume. 7. de rescript. Abb. cons. 106. nu. 12. Late Peregr. cons. 33. num. 21. lib. 1.

3 Hinc sequitur nullum ius in ista parochiali competijsse Oderic. quia de tempore obitus Ioannis, Odericus erat mente captus, & per consequens inhabilis, & incapax nouæ prouisionis, c. maritum. 33. dicto. c. 2. & ibi gloss. in verb. intellectu & Franc. nu. 2. de verbor. signif. in 6. Ioannes Andr. in c. dilectus. uu. 2. & ibi Anchar. nu. 4. de sponsal. Franc. in c. 21. §. si vero num. 1. de cleric. ægrot. Nauar. in d. c. si quando. except. 10. num. 6. & 10.

4 Nec de Oderici dementia potest dubitari stãte testium assertione, e quibus vnus est Medicus qui illum curauit atque deputatione Curatoris simul atque iterum dati ex hac causa. Cap. alleg. 25. nu. 2. Alex. consil. 147. nu. 9. lib. 7. Paris. cons. 88. nu. 70. lib. 3. Dec. in l. furiosi. num. 3. ff. de reg. iur Menoch. præsumpt. 45. nu. 44. lib. 6. Surd. cons. 89. num. 19. maxime cum iudex processerit cum causæ cognitione. Corn. consil. 69. num. 13. lib. 1.

5 Nec facit quod pateretur dilucida interualla, quia vltra quod videbatur dominis hominem eo modo affectum non fuisse habilem nouæ acquisitionis particularis, constat etiam quod de tempore vacationis habebat curatorem pro eo comparentem, & cuius comparitiones postea dum esset sanæ mentis ratificauit & approbauit, atque hinc resultat propria Oderici recognitio quæ nocet etiam Iacobo de Leuatis qui se Oderici resignatarium profiteri dicitur, licet de hoc in actis nihil constet neque is vmquam in hac causa procuratorem cõstituerit. Confessio quippe cedentis ante resignationem nocet resignatario. Caputaq. decis. 95. num. 4. part. 1. Put. decis. 79. lib. 2. Castr. in l. fact 1. §. si hæres. nu. 3. ad Trebel. nec vero Odericus si vt dicitur nihil iuris in ista parochiali habebat, potuit aliquid resignare Iacobo, vt late per Paris. de resignat.

signat. benef. lib.3.q.1.nu.149.præsertim lite in Rota pendente super dicta parochiali inter Ioannem Baptistam & Odericum.

6 Non obstat, quod per reseruationem accessus ad fauorem Oderici Papa manum apposuerit super istā Parochiali, ita vt remaneat affecta & ordinarius illā conferre nō potuerit, ad text. in extrauag. ad Roman. de præben. inter communes not. DD. in c. inter dilectos post Innoc. ibi. nu.4. de excess. prælat. fuit enim responsum quod regressus & accessus si nulla præcedit Ecclesiæ reseruatio sunt gratiæ respicientes fauorem certæ personæ quæ nullam inducunt affectionē quando non purificantur in persona, cui sunt reseruatæ. Butr. in d.c. inter dilectos. num. 19. & Abb. num. 10. Felin. in c. fin. num. 40. de præsumpt. Bellamera, cons. 54. col. 4. versic. ad secundum dubium Simon. de reseruat. quæst. 58. num. 4.

7 Secundo fuit responsum hoc casu Papam non reseruasse suæ dispositioni hanc parochialem, nec decretum apposuisse nec alias suam voluntatem insinuasse ordinario Ceneten. ne alij conferret Atque ideo valere collationem ab ordinario Ceneten. factam vt tradit Bisign. decis.6. nu.5. de concess. præben. atque ex mente Rotæ tradit Simon. de reseruat. q.60. num. 4. per text. in cap. 1. §. ex parte. de concess. præbend. in 6. & facit quod manus appositio facta per Papam ad vnum finem videlicet vt Odericus possit ingredi & accedere ad beneficium non debet operari impedimentum collationis ordinarij, si Odericus est incapax. c. cum cessante de appellat. Gemin. cons. 136. numero 3. in fin. 3.

8 Fuit etiam responsum quod cum accessus det ius ad rem & non in re. Sarnen. ad reg. de non tollendo iure quæsit. qu.1. ante fin. vers. decimus casus. sitque gratia cōditionalis Nauar. in relect. c. si quando, prælud.3. num. 6. de rescript. quæ ante purificationem nihil ponit in esse, ita vt decretum etsi interpositū foret, tamen non afficeret ante purificationem. c. 1. de concess. præben. in 6. per concessionem huiusmodi accessus, qui ob dementiam Oderici nō potuit sortiri effectum parochialis non censetur affecta Rota decis. vlt. de caus. possess. & propr. in nou. Simon. dicta quę. 60. num. 5.

9 Postremo d. extrauag. ad Roman. magis videtur intelligenda quādo cum manus appositione concurrit etiam reseruatio, vt colligitur ex illis verbis, in quibus decretum & reseruatio huiusmodi apponuntur, & ibi de beneficijs taliter reseruatis, vel intelligitur quamdiu per manus Papæ appositionem non fuit effectuata collatio, hic autem fuit effectuata collatio in personam Ioannis ex resignatione Oderici, cū Ioānes pacifice per quam plurimos annos possederit & per consequens expirauit affectio quā per manus Papæ appositionem habuerat. Cassad. decis.4. nu. 4. de caus. poss. & propr. & decis.9. nu. 13. de præben. Simō de reseruat. q.55. & 56. Sarn. in reg. de triennal. q.30. num. 2. & 3.

CXCI.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Aurien. Parochialis de Pao. Luna 11. Decembris. 1606.

ARGVMENTVM.

Appellatio vnius ex presentatis alteri prodest, vbi lis, est super iure patronatus, etiam si appellans appellationi renunciauerit. Item exceptio non admittenda nocet si fuit admissa, & alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Appellatio vnius ex consortibus alteri prodest. nu. 1.
Amplia etiamsi appellationi postea renunciet. num. 5.
Promissio de stando vnicæ non excludit ipso iure, sed ope exceptionis. nu. 2.
Exceptio non admittenda si fuit admissa nocet. nu. 2.
Nullitatis causa vbi est commissa auditor cognoscens de nullitate potest cognoscere de negotio principali, & reuocare priorem sententiam iniustam. nu. 3.
Liti super beneficio renunciasse censetur collitigans, qui assequutus fuit incompatibile. nu. 4.
Recursus vbi potuerunt haberi a pluribus non probant cōtra certum aliquem, nisi in illis sit nominatus. nu. 5.
Processus per contradictas factus post mortem procuratoris non intimata prius morte procuratoris principali nullus est. nu. 6.
Contrarium vero scilicet id non seruari in praxi. nu. 6.
Citatio partis non est necessaria in subrogatione Auditoris. nu. 7.

DECISIO CXCI.

1 FVit conclusum, sententiam Rotalem esse validam, neque obstare allegatas nullitates. Nam quo ad defectum iurisdictionis qui deducebatur, ex quo respectu Ludouici causa nec fuerat commissa, nec committi potuerat, cum ipse ad remissoriā obtinendam se obligasset de stando vnicæ, fuit respōsum sufficere, quod causa fuerit commissa per Franciscum, quia cum in vna, eademque causa fuisset lata sententia contra Franciscum, & Ludouicum, atque contra ambos declarata libertas beneficij, ad quod vterque eorum licet a diuersis patronis fuerat præsentatus, appellatio vnius alteri profuit. c. sententia ibique Franc. & alij de appell. l. si quis separatim. §. vlt. ff. eod. tit. l. 1. & 2. C. si vnus ex plurib. appel. Bart. in l. quoties. C. si plur. vn. sent. Put. decis. 459. lib. 2.

2 Neque obstat prædictum pactum de stando vnicæ, quia cum huiusmodi pacta, & promissiones, non excludant aliquem ipso iure, sed tātum ope exceptionis.

nis. l. si vnus. §. pactus. ibique Bartol. nu. 18. & seq. & Ias. num. 2. de pact. quando Ludouicus in iudicio appellationis per Franciscum interpositæ, comparuit cum Processu remissoriali, Alphonsus debuerat excipere Ludouicum non esse audiendum. Idque cũ non fecerit, sequitur quod detecta primæ sententiæ iniustitia ob probationẽ iuris patronatus ea ẽt, quę prius admittenda non fuissent, si tamẽ fuerint admissa, suũ operantur effectum. Abb. in c. 1. num. 8. circa fin. de confirm. vtil. vel inutil. sicuti passim dicitur exceptionem non admittendam, nocere tamen si fuerit admissa. Late Alex. consil. 77. nu. 13. volu. 2. Et Ias. in l. patre furioso. num. 28. de his qui sunt sui, vel alieni iuris. Idque in casu de quo agitur eo magis videtur admittendum, quia promissio de stando vnicæ fuit facta ad habendum remissoriam. Ideoque intelligenda videtur, quatenus promittens potuisset vti remissoria, Ludouicus autem in prima instantia vti nõ potuit remissoria, quia causa fuit expedita. Equidẽ post plures dilationes ad illam producendam concessas, sed tamen ante illius productionem.

3 Non obstat, quod instantia esset deserta per non prorogationem fatalium. Nam fuit responsum, sentẽtiam non esse latam super appellatione, quæ forsan erat deserta, sed super negotio principali, & super iniustitia prioris sententiæ, quod fieri potuit vigore commissionis, quæ vltra clausulam quam & quas, & cum toto negotio principali, continet etiam expresse clausulam nullitatis, quo casu Auditor cognoscẽs de nullitate, potest cognoscere de negotio principali, & reuocare priorem sententiam cõstito de eius iniustitia, vt tradit Imol. in l. si expressim. de appell. Et tenuit Rota coram Oradino in causa Taruisina Pensionis. Mercurij 10. Maij, 1570. In qua etiam vt hoc casu appellatio erat deserta.

4 Non obstat, quod Franciscus qui causam commisit censeatur renunciasse liti per assequutionem beneficij incompatibilis, cũ Parochiali, de qua agitur. Glos. in Clementina gratiæ. in verbo renunciare. de rescript. Nam quicquid sit de ista pacifica assecutione, de qua in actis non constat, huiusmodi renunciatio non potuit obstare Ludouico, cui, vt dictum est, fuerat ius quæsitum per causæ commissionem, Felyn. in c. cum super. num. 8. de re iudic. Rota decis. 52. de appellat. in nou. Gabr. consil. 38. num. 5. lib. 1. qui alios allegat.

5 Non obstant recursus habiti ad iudices laicos, ad Rot. decis. 7. de re iud. in nou. quia hoc casu non probantur. Et vbi probarentur potuerunt fieri per patronos laicos. Dum autem recursus haberi potuerunt a pluribus, non probant contra certum aliquem, nisi in illis esset nominatus, vt fuit dictum in causa Pampilonen. Prioratus de Arguidas, coram R. P. D. meo Ludouisio 5. Martij 1603.

6 Non obstat, quod post obitum Procuratoris Alphonsi fuit processum per contradictas non intimata principali prius morte procuratoris, ad decis. Bellam. 494. Nam fuit dictum illam decisionem in praxi non seruari. Vltra quod ille Procurator Alphonsi fuit constitutus dum esset absens, nec vnquam comparuit, nec constat, quod mandatum acceptauerit, ideoque intrare posset alia decis. Bellam. 680.

7 Postremo non obstat, quod in subrogatione Auditoris non fuerit citatus Alphonsus, vel eius, Procurator, quia nec Alphonsus, nec aliquis pro illo aderat, qui citari potuisset. Et notum est, in istis subrogationibus, quæ pẽdent a nutu R. P. D. mei Decani, nõ esse necessariam citationem.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Bracaren. de Cabannas. Lunæ 18. Decembris. 1606.

ARGVMENTVM.

Vnio Monasterij dubia redditur indubitata, ex instrumento possessionis publico in actis producto parte citata, descriptione rei vnitę in libris vnionum, cum pluralitas non pręsumatur. Ex effectu subsecuto, qui declarat intentionem pręcedentem, ex consensu Commendatarij, reseruantis sibi fructus vita durante.

SVMMARIVM.

Instrumentum publicum in actis productum parte citata facit plenam probationem. nu. 1.
Pluralitas non præsumitur. num. 2.
Effectus subsequens declarat intentionem præcedentem. num. 2.
Mandatum de manutenendo conceditur etiam vbi adest aliqua verisimilitudo adminiculata titulo cedentis iura sua. num. 3.
Cedens non est verisimile, quod cessisset nisi illi constaret de identitate rei vnitæ, quam cedit. nu. 4.

DECISIO CXCII.

1 SVper petita manutentione diuersæ fuerunt sententiæ DD. ita vt super illo articulo resolutio capi non potuerit. In hoc tamen itum est omnibus suffragijs, quod Congregat. bonum ius fouet in negotio principali. Validitas siquidem vnionis nõ potest in dubium reuocari stantibus clausulis, quæ in illa continentur, quæ in alia decisione iam considerata fuerunt, in qua etiam fuit resolutum, satis constare Monasterium Sancti Ioannis de Cabannas, quod petitur, esse vnum de vnitis congregationi. Et licet tunc fuerit dictum sufficere leuiores probationes, quia agebatur ad effectum manutentionis, hodie tamen etiam in iudicio proprietatis videtur adesse sufficiens probatio, postquam instrumẽtum possessionis, quod tunc

tunc impugnabatur, fuit postea in actis originaliter productum parte citata. Ideoque facit plenam probationem. Cassad. decis. 1. de except. in fin. & decis. 7. de appellat. in fin. Caputaq. decis. 62. lib. 2. Ias. in l. 1. num. 10. de nou. oper. nunciat. Aym. consil. 382. num. 8. Roman. consil. 519. Ibique addit Tiraqu. de retract. lignag. §. 2. glo. 1. nu. 2. & seq.

2 Itaque habemus Monasterium de Cabannas expresse descriptum in libris Vnionis, contra quam expressionem non ostenditur, quod adsit in Regno Portugalliæ aliud Monasterium de Cabannas, quã istud quod detinet D. Ferdinandus. Et in dubio non præsumitur pluralitas. Bald. consil. 70. vol. 4. Socin. consil. 28. num. 6. lib. 3. Paris. consil. 27. nu. 13. li. 4. Marsil. singul. 439. Deinde habemus effectũ, & obseruantiam subsequutam, cum in exequutionem dictarum literarum Vnionis fuerit capta possessio in indiuiduo dicti Monasterij, de quo agitur. Ex quo effectu declaratur, qualis fuerit expressio præcedens. Socin. consil. 145. num. 1. circa fin. lib. 1. Bald. in l. 2. num. 2. C. de commer. alien. Decius consil. 476. nu. 3.

3 Accedit quod in Instrumento possessionis vt dictũ est producto legitur possessionem fuisse captam de cõsensu Blasij Brandani Commendatarij, reseruantis sibi tamen fructuum perceptionem eius vita durante, iuxta tenorem literarum Vnionis. Vnde licet inter Dominos non conueniret quod ista possessio foret manutenibilis propter iuris controuersias, quæ in illa inspectione excitatæ fuerunt. Tamen contenta in Instrumento videbantur omnino verisimilia, & recipiunt adminiculum ex titulo dicti Blasij, qui cãtat in commendam perpetuam Monasterij Sancti Ioannis de Cabannas, & cuius tituli fides non potest in dubium reuocari a D. Ferdinando, qui illum produxit, vt iam fuit in hac causa in prædicta decisione conclusum.

4 Nec vero Blasius præstitisset consensum huic possessioni, si vere Ecclesia Sancti Ioannis de Cabannas quam ille habebat in commendam non fuisset illa, quæ erat vnita congregationi vigore dictarum literarum fel. record. Sixti V. quæ tunc Blasio exhibebantur. Atque ex his congregatione tantum informante fuit conclusum, omissa via manutentionis causam esse expediendam.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Taurinen. Decimarum. Veneris 12. Ianuarij. 1607.

ARGVMENTVM.

Dominium probatur ex inuestituris, concurrentibus adminiculis, & plura recensentur adminicula. Item laici sunt incapaces decimarum, & ad hunc effectum confraternitas laicorum dicitur laica persona, nec possunt reddi de hoc capaces nisi a solo Papa. Et post Concil. Lateranense requiritur priuilegium validum, vel immemorabilis cum fama priuilegij. Item an valeat infeudatio decimarum postquam feudo finito semel ad Ecclesiam fuerunt recessæ, & an possit feudum Ecclesiasticum infeudari, feudo nondum agnito.

SVMMARIVM.

Inuestituræ non probant dominium ad fauorem infeudantis. num. 1.

Fallit concurrentibus adminiculis maxime contra inuestitum, vel ab eo causam habentes. nu. 1. & num. 2. Vbi plura enumerantur adminicula.

Dominium probatur ex confessione tam contra confitentem, quam contra singularem successorem. nu. 2.

Productio instrumenti inducit tacitam confessionem contentorum in instrumento. nu. 3.

Decimæ, vt dicantur spectare ad mensam Episcopalẽ, sufficit sola decimarum recognitio a mensa Episcopali. numero 4.

Confessio probat contra confitẽtem, licet per illam non sit exclusum ius tertij. nu. 5.

Parochus habet fundatam intentionem de iure communi super decimis suæ Parochiæ, ita vt contrarium asserentis incumbat onus probandi. nu. 5.

Decimæ post Concilium Lateranense non possunt possideri a laicis, nisi habeant priuilegium validum, vel immemorabilem cum fama priuilegij. nu. 6. & 7.

Confraternitas laicorum reputatur vti laica persona. num. 7.

Decimarum translatio in laicos absque vlla spe deuolutionis ad ecclesiam ferri non debet. nu. 7.

Laicus a solo Papa potest reddi capax iuris spiritualis. num. 8.

Decimæ in laicum a solo Papa transferri possunt. numero. 8.

Inuestitura facta feudo nondum aperto valet, postquam feudum est apertum. num. 9.

Fallit in feudo ecclesiastico, quia incertum est, an ad Episcopum spectatura sit feudi concessio, & an sit cessura in euidentem Ecclesiæ vtilitatem. nu. 9.

Decimæ Laicis concessæ in dubio censentur concessæ post Concilium Lateranense. nu. 9.

Decimæ semel ad Ecclesiam ob feudum finitum reuersæ non possunt iterum in feudum concedi. nu. 9.

Episcopus non potest præstare authoritatem, vt decimæ de Laico in Laicum transferantur. nu. 10.

Decimarum translatio in Laicos non sanatur ex lapsu temporis. num. 10.

DECISIO CXCIII.

DE anno 1470. Antonius Romagnanus, fuit ab Episcopo Taurin. inuestitus pro se, & suis filijs, & descendentibus de decimis, & iure deci-

decimandi loci Marenarum, cum narratiua, quod illas decimas nunc tenebat, & possidebat Iacobus Pillonus in feudum a mensa Episcopali, & successiue de anno 1483. filij eiusdem Antonij de ijsdem decimis a bo.mem. Cardinali de Ruere perpetuo Episcopatus administratore inuestiti fuerunt. De anno 1544. Ioannes Flora ab alio Episcopo Taurinen. obtinuit inuestituram de tertia parte dictarũ decimarum cũ narratiua quod Ludouicus eius pater acquisierat illam partem titulo emptionis a quibusdam Fratribus de Romagnano. Demũ idem Ioãnes de anno 1560. eam tertiam partem vendidit confraternitati laicæ Sancti Spiritus eiusdem loci de Marena, reseruato Archiepiscopi consensu super ista decimarum tertia parte. Reuerẽdissimus D. Archiepiscopus Taurinen. nouit litem confraternitati coram Nuncio Apostolico, a quo & fauorabilem sententiam reportauit. Causa appellationis in Rota introducta fuit dubitatum, an intentio D. Archiepiscopi sit fundata in contumaciam confraternitatis cum procederetur per contradictas, informantibus solis agentibus pro D. Archiepiscopo. Fuit conclusum affirmatiue.

1 Nã ex supradictis inuestituris visum fuit satis constare de dominio mẽsæ Archiepiscopalis, quandoquidem licet regulariter inuestituræ non probent dominium ad fauorem infeudantis. Specul. tit. de locat. §. nunc aliqua. vers. fin. Ruyn. cons. 50. n. 1. lib... Curt. iun. cons. 41. nu. 8. & cons. 158. nu. 5. Aym. cons. 124. num. 11. Fallit tamen illa regula concurrentibus adminiculis, quia tunc receptum est, inuestientis dominium probari inuestituris. Maxime contra recipientẽ vel ab eo causam habentes. Bart. in l. officium. nu. 2. de rei vendic. Dec. consil. 146. num. 14. Rip. in l. si aliquam rem. nu. 42. de acquir. possess. Aym. cons. 380. num. 5. & cons. 508. num. 9. Menoch. consil. 409. nu. 6. Peregr. cons. 24. num. 29. lib. 1. Gabr. de loc. concl. 4. num. 16. & tenuit Rota in causa Ciuitatis Castelli bonorum corã Illustrissimo Pãphilio 8. Nouembris. 1589. Et in eadem Coram Comitulo 12. Februarij. 1590. Et in causa Sublacen. Bonorũ 21. Maij 1604. coram bon. mem. Litta.

2 Hic autem plura adminicula concurrunt videlicet antiquitas temporis Socin. cons. 187. nu. 5. & 6. lib. 2. Ruyn. cons. 14. nu. 9. lib. 4. Menoch. de retinen. possess. remed. 3. nu. 573. concessionum pluralitas, Socin. d. cons. 187. nu. 2. Gozzad. cons. 94. nu. 57. Surd. decis. 10. Et fuit consideratum in dicta decis. Castellana. Atque iuxta formam concessionum solutio census. c. cum olim. de censibus. Alex. cons. 8. nu. 1. lib. 7. Et quod magis vrget in prædicta anni 1470. & in inuestitura adest expressa Antonij Romagnani confessio decimas esse de dominio Ecclesiæ Taurinen. qua confessione probari dominium tam contra confitentem, quam contra singularem successorem, tradunt Bart. in l. cum falsa. nu. 4. & 7. C. de iur. & fact. ignor. Guido Papæ. q. 272. num. 3. Ruin. cons. 128. num. 16. & 18. lib. 2. Surd. d. decis. 10. cons. 217. nu. 7. Alex. cõsil. 15. numero 4. libr. 5. Afflict. de feud. tit. ex quibus caus. feud. amit. numero 75.

3 Accedit confessio ipsius confraternitatis, nedum tacita resultans ex productione instrumenti emptionis decimarum, in quo fuit reseruatum beneplacitũ Archiepiscopi, & ius censum exigendi. Bald. in l. scriptura. C. de fid. instrum. Barb. cons. 18. nu. 40 libr. 2. sed etiam expressa in articulis, dummodo in illis deduxit se petijsse inuestituram ab Archiepiscopo, & esse paratam illam recipere, quod etiam per testes probauit quorum vtrumque fuit consideratum in dicta Sublacen. Bonorum.

4 Demum versamur in re, quæ a Laicis iure proprio possideri non potest, ideoque sola decimarum recognitio a mensa Episcopali sufficeret ad effectum, vt decimæ spectare dicantur ad mensam, non autem ad recognoscentes, vt ex hac ratione pro existentia feudi decimarum fuit resolutum in causa Vicentina feudi Decimarũ 11. Maij 1601. coram Illustrissimo Cardinali Seraphino.

5 Non obstat, quod de iure decimæ spectant ad Parochum, non ad Episcopum. Nam vt fuit dictum in prædicta decisione Vicentina, Parochus non est in causa, & nihil repugnat, quin ex prędictis recognitionibus, & confessionibus possit agi contra confitentẽ, licet per illas nõ sit exclusum ius tertij. l. interrogatã. C. de liber. caus. l. cum falsa. C. de iur. & fact. ignor. Vbi Bart. Bald. Salyc. & alij. Vltra quod Agentes pro Archiepiscopo dicebant, illum esse etiam Parochum loci Marenarum, quo casu haberet de iure communi fundatam intentionem in istis decimis. c. cum contingat. c. cũ in tua. de decim. c. ad decimas. de restit. spoliat. Neque aliquid probare teneretur, sed asserenti contrarium incumbit onus probandi, vt fuit in alia Taurinen. Decimarum resolutum. 22. Aprilis. 1605. coram R. P. D. meo Manzanedo.

6 Supposito autem mensæ Archiepiscopalis dominio fundatur dicti Archiepiscopi intentio aduersus confraternitatem, ex quo post Concilium Lateranense sub Alex. Tertio celebratum anno 1179. Laici decimas habere non possunt, nisi ostendant validum Priuilegium, aut immemorabilem cum fama Priuilegij. Ioan. Andr. in c. cum Apostolica, ibique Abb. nu. 12. Immo. num. 21. Et alij, de his quæ fiunt a Præl. Guidob. decis. 63. & fuit dictum in causa Mediolan. Decimarum, 21. Maij 1597. coram Illustrissimo Pamphilio. Et prius in vna Toletana Decimarum, coram Bubalo, quæ est decis. 215 par. 2. diuers.

7 Ideoque debent decimæ, de quibus agitur, auocari a confraternitate, secundum glos. in d. c. cum Apostolica. in ver. monendus. cum illa neque priuilegium validum habeat, neque immemorabili nitatur, & nedum causam habeat a laicis post prædictum Concilium, sed etiam ipsa tanquam laica haberi debeat, vt late per Gabr. de pia caus. conclus. 1. Quinimo stante quod Confraternitas nunquam moritur, sitque adempta communis spes deuolutionis ad mensam Archiepiscopalem. Minus ferenda est ista Decimarum in illam translatio. Card. consil. 34. nume. 3. Rodoan. de

reb.

reb. Eccles. non alienand. quæst. 2. cap. 28. num. 3.

8 Nec vero prædictæ Episcoporum Inuestituræ suffragari possunt, quia citra Papam nemo potest laicū reddere capacem iuris spiritualis. c. 2. cum ibi not. de iudic. Et per consequens neque ius decimandi in laicum conferre, vt late Abb. in c. ad hæc. de Decim. Et latius illum referens Bero. consil. 21. lib. 1. Rebuf. de decim. q. 13. nu. 73. & q. 7. firmans hanc conclusionē acerbe notans Episcopos, qui laicis audent decimas concedere.

9 Non obstaret etiam si diceretur istas decimas fuisse infeudatas, ante Concilium Lateranense, & inuestituram de anno 1469. valuisse tanquam factam feudo nondum aperto, postquam tamen foret apertum. Clar. §. feudum. q. 14. esset enim in promptu responsio. Primum in dubio decimas intelligi, & præsumi concessas post Concilium, vt post Ioan. Andr. Hostien. Archid. & Gemin. refert Bero. d. cons. 21. num. 14. lib. 1. Deinde dictum Clari non procedere forsan in feudo Ecclesiastico, quia incertū est, an ad Episcopum spectatura sit feudi concessio, & an sit cessura in euidentem Ecclesiæ vtilitatem. Ias. super vsib. feudorum, tit. qui feud. dar. poss. num. 12. Et presertim hoc casu decimæ non poterant infeudari Romagnanis, quia cum per obitum Piloni verisimiliter fuissent ad mensam Archiepiscopalem reuersuræ, iterum in feudum concedi non poterant. Calder. cons. 1. tit. de decim. Felin. in c. causam quæ. num. 4. vers. Facit etiam ad hæc. de præscript. Bero. d. cons. 21. nu. 12. libro 1. Couar. variar. resol. lib. 1. c. 17. nu. 5. Menoch. lib. 6. præsumpt. 86. nu. 3.

10 Postremo nullo modo poterat Episcopus Taurinen. de anno 1544. præstare suam authoritatem ad effectum, vt decimæ de laico in laicum transferrentur. c. prohibemus. de decim. ibique Doct. Couar. d. c. 17. num. 5. Rebuff. d. quæst. 13. num. 79. Et minus etiam valida esse potuit venditio facta confraternitati per Io. Florām laicum, cui nec Episcopus consensit, nec consentire potuit ex prædictis. Vnde nec ad hunc effectum lapsus temporis suffragari, aut aliquid operari potest. Abb. in c. licet Hely. de Simon. cum alijs per Menoch. lib. 3. præsumpt. 132. nu. 25. Atque ex his fuit conclusum pro Domino Archiepiscopo.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Granaten. Cappellaniæ. Veneris 12. Ianuarij. 1607.

ARGVMENTVM.

In beneficio simplici iuris patronatus nō habet locum dispositio Conc. Trid. c. 6. sess. 23. de reform. volēs quod obtinens sit maior 14. annis, quādo in fundatione d. iuris patronatus fuit dispositum, quod ēt minores possint illud habere.

SVMMARIVM.

Aetatis defectus nō potest opponi illi qui præsentatur ad beneficium simplex iuris patronatus, quando fundator dixit, etiam minores 14. annis posse admitti. nu. 1.

Pueri esse dicuntur qui sunt impuberes, minores 14. annis. num. 2.

Pueritia habet duas partes, altera quæ finem accipit anno septimo, altera quæ anno 14. nu. 2.

Antiquitus beneficia simplicia concedebantur etiam minoribus septem annis. nu. 2.

Infantes Hispanice dicuntur Ninni. nu. 3.

Obseruantia subsecuta facit ius, & soluit omne dubium. num. 4.

DECISIO CXCIV.

1 Postquam fuit resolutum, quod Ludouicus fuerit filius Incolæ loci de Motril, quia in partibus fuerat etiam oppositus defectus ætatis, Volui consulere Dominos, An ille defectus obstaret Ludouico, & proposito super hoc dubio fuit negatiue conclusum. Agitur enim de beneficio simplici, q̄ est de iure patronatus, & in quo per cōsequens Sacr. Concil. Trident. cap. 6. sess. 23. de reform. requirens ætatem 14. annorum non habet locum, prout resoluit eiusdem sacr. Concil. Congregatio. Potest quippe fundator quas voluerit leges apponere in fundatione. c. præterea de iure patronat. c. quanto. de Censib. Rota dec. 2. de testam. in antiq. Roc. Cur. de Iur. patron. vers. pro eo, quod. nume. 25. cum seqq. & expresse disponitur in prædicto Conc. Triden. sess. 25. de reform. cap. 5. Quod autem in fundatione huius Cappellæ voluerit fundator, quod ad eam minor annis 14. possit presentari, videtur bene colligi ex ipsius fundationis verbis dum voluit, quod Cappella debeat conferri filijs Incolarum loci de Motril, & si fuerint præsentati pueri, supplicans Papæ, vt id approbare dignetur, quia hæc erat eius voluntas.

2 Pueri autem dicuntur qui sunt impuberes sicque minores annis 14. l. Mela & ibi Bar. in 1. notabil. de alim. & cib. lega. l. pueri 204. de verbor. signific. Et melius l. in tabulis 36. de stat. lib. Vbi... filius puer significat filium impuberem, vt aduertit Brisso. lib. 14. de verbor. signif. in verbo puer. Quin etiam cum pueritia duas habeat partes, quarum prima finem accipit anno 7. altera autem anno 14. vt per Cuiac. ad l. 2. ff. de excusat. Illa supplicatio Papæ directa fuit vt verbum puer potius accipiendum sit de prima pueritiæ parte ante septennium, quia cum fundatio facta fuerit de anno 1438. quo tempore ad obtinendum simplex beneficium sufficiebat ætas annorum septē. Abb. in c. præterea nu. 6. & 7. de ætat. & qualitat. Gemin. in c. de his... Felyn. in c. cum vigesimum. nu. 10. de offic. & potest Iud. deleg. illa supplicatio fuisset alias superflua, quod nō est dicendum. ad l. vnic. C. de Thesaur. lib. 10.

Præ-

3 Prædicta confirmantur, ex quo ab ipso fundatore ad hanc, & ad aliam Cappellam, quam idem etiam fundauit primo loco nominati fuerunt infantes quos ipse Hispano Idiomate Ninnos vocat, ad not. per Bartol. in l. final. sub num. 2. ad Trebell. Paris. consil. 18. numero primo, libro 1. Et expresse disponit quod si tempore sui obitus isti nominati non essent ætatis legitimæ, expectaretur annus 12. eorum ætatis, & tunc fieret institutio seu collatio, atque interim dictis Cappellis alij deseruirēt absque eo quod istis deseruientibus fieret collatio.

4 Accedit obseruantia subsequuta, de qua in processu constat, quod vacāte ista Cappella per obitum primi nominati, fuit præsentatus Petrus Molina per cuius obitum nunc vacat qui tempore præsentationis erat minor annis quatuordecim, atque idem etiam probatur in alia supradicta Cappella cōtigisse, per quam obseruantiam tolleretur dubium si quod adesset. l. cum de lege. ff. de legibus. Caputaquens. decis. 177. numero septimo parte prima. Roman. consilio sexagesimo primo, numero primo, in fine Illustrissimus Mantica, de coniectura vltim. volunt. lib. 11. tit. 18. num. 34.

5 Itaque cum Ludouicus tempore præsentationis esset natus annos duodecim & menses tres, Hodie autem habeat annos viginti non obstat illi defectus ætatis, quin institutio quæ vsque ad hanc diem nulli fuit facta in eius personam perficiatur. Et ita fuit conclusum.

REVERENDISSIMO P. D. LVGDVNEN.

Bononien. Congruæ Dotis. Veneris 16. Februarij. 1607.

ARGVMENTVM.

Dote filiæ constituta a patre dotalibus instrumentis confectis, patre adhuc viuente non datur augumentum congruę dotis, nisi ex æquitate.

SVMMARIVM.

Mulier maritata de iure præsumitur dotata, nu. 2.

Dotis constitutio sicut probatur coniecturis, sic etiam dotis quantitas. nu. 2.

Dos quamuis modica videatur habito respectu ad facultates dotantis, tamen potest esse non modica quando dotata erat vnica, quod maritus eam duxerit propter spē succedendi socero. nu. 2.

Dos congrua licet dicatur illa quæ non est minor legitima, stante statuto exclusiuo feminarum, propter masculos, hoc tamen est verum post obitum patris. num. 3.

Legitimæ petitio, sua æstimatio debet fieri mortuo patre, non eo viuente. num. 3.

Dotis congruitas fieri debet tempore dotationis. nu. 4.

Filia dotata de auctis facultatibus post dotationem nihil debetur. nu. 4.

Statutum si disponit quod filia dotata sit contenta, non poterit postea filia agere ad supplementum, vsque ad legitimam. nu. 5.

Filia legitimata patre petente licet legitimam petere possit, quia per legitimationem est sublata omnis macula, tamen non est verum, quando in legitimatione fuit dictum, quod pater ei possit relinquere quod sibi placet. numero. 6.

Legitimatio amplissima per quam quis habilitatur generaliter non excludit restrictionem in successione. nu. 7.

DECISIO CXCV.

1 CVm Alphonsus de anno 1595. Camillā eius filiam vnicam, sed legitimatam nuptui tradidisset Aldobrando nullis confectis dotalibus instrumentis, sed solutis Aldobrando Scut. 500. Orta de anno 1603. controuersia super constitutione congruæ dotis inter Generum & Socerum, fuit in Rota dubitatum, an dos esset augenda, & ad quam summam. Et proponen. bo. me. D. Litta, Domini ex æquitate arbitrati fuerunt dotem esse augendam ad alia Scut. 500. Ita vt sūma Scut. 1000. perficeretur, cui resolutioni cum D. Aldobrandus non acquiesceret, ego huius causæ cognitionem suffectus consului Dominos, qui vtraque parte Informante, censuerunt non esse quidem a prædicto arbitrio recedendum ex causis tunc consideratis, ceterum inanes esse querelas Aldobrandi de ista dote tanquam incongrua.

2 De iure enim mulier maritata, præsumitur dotata, Socin. Iun. cons. 8. nu. 17. lib. 2. Corn. cons. 282. nu. 5. vol. 1. Dec. cons. 135. nu. 2. Surd. cons. 94. num. 19. Et sicut constitutio dotis probatur coniecturis Paris. cons. 34. n. 24. lib. 3. Ita & dotis quantitas Bald. in l. cum citra. C. de iur. dot. Decian. cons. 49. nu. 10. vol. 2. Campeg. de stat. exclusiuo feminarum par. vlt. q. 57. Surd. d. cons. 94. nu. 26. Vnde cum de alia quantitate, siue de certa dotis constitutione non appareat, magis est, quod dos Camillæ fuerit constituta in illis Scut. 500. quæ initio Aldobrandus habuit ab Alphōso, & licet ista dos exigua seu tenuis videri posset attentis Alphonsi facultatibus, & quod Camilla erat illius vnica filia, tamen hoc ipsum potuit præbere causam Aldobrando ducendi istam mulierem etiam sine dote propter spem paternæ successionis. Corn. consil. 282. nu. 6. ante finem lib. 1.

3 Itaque non obstat, quod dicitur dotem congruam non esse minus legitimā. Alex. cōsil. 69. nu. 2. lib. 1. Afflict. decis. 160. nu. 3. Gram. decis. 101. num. 14. & isto casu Scuti mille non constituere legitimā quę ad Camillam peruenire posset attēta æstimatione facultatum Alphonsi. Nam fuit respōsum allegatos Doctores loqui in dote quam post obitum patris petit mulier exclusa per statutum ad fauorem masculorum, licet etiam eo casu multi teneant dotē quidē deberi nō aūt legitimam, quos recenset Menoch. cōs. 168. n. 25.

Nos autem versamur in dote constituta à patre qui adhuc viuit, ideoque non est locus petitioni, seu æstimationi legitimę, quæ demum post obitum patris est facienda: authent. nouissima, ibi ex substantia deficien. C. de Inofficioso testamento. l. 1. §. si puberi. ff. de Collation. bonor.

4 Deinde congruitas dotis attendi debet tempore dotationis Gram. decis. 57. nu. 30. Peregr. consil. 14. nu. 14. & 15. lib. 2. Et propterea estimatio bonorum Alphonsi facta de anno 1604. non arguit, quod incōgrue fuit dos constituta per nouem annos ante, quia medio tēpore potuit Alphonsus fieri locupletior, nec de auctis facultatibus Camillæ iam dotatæ aliquid deberetur Bal. in l. pactum quod dotale in 6. opposit. C. de collat. Ias. in d. auth. nouissima. nu. 5. Menoch. de arbitrar. cas. 149. nu. 18. vltra quod nec in illa æstimatione bonorum Alphonsi fuerunt deducta onera, prout tamen deduci debuerant, ex trad. per Felyn. in c. ad aures nu. 13. 2. q. de rescript.

5 Accedit quod ex statuto Bononien. filia a patre dotata debet esse contenta, & per consequens nec potest conqueri, quod dos ad legitimam non ascendat. Bal. in auth. res quæ. nu. 16. & seq. C. com. de leg. Soc. cons. 288. nu. 8. lib. 2. Ruyn. cons. 56. nu. 3. & 8. lib. 3. Dec. cons. 505. nu. 5. Bursat. cons. 223. nu. 23. libr. 2. Rolan. consil. 95. nu. 18. lib. 3. Menoch. d. cons. 168. nu. 17. Et in terminis prædicti statuti tenuit Rota in causa Bononien. fideicommissi de Roneo Lunæ 16. Ianuarij 1586. coram Comitulo.

6 Denique ad maiorem dictorum corroboratione͂, considerabant Domini Camillam fuisse spuriam, quæ licet patre petente fuerit legitimata ita vt deleta omni macula etiam legitimam petere posset, Ias. in auth. si qua mulier num. 18. de sacros. Ecclesf. Tamen in legitimatione fuit habilitata ad succedendū in eo quod pater illi relinquere voluerit & non alias nec alio modo. Ideoque ex veriore sententia nō potest petere legitimam contra patris voluntatem, Gabr. cons. 24. nu. 15. lib. 2. Honded. cons. 89. n. 60. libr. 1. Cæs. de Graff. decis. 4. num. 15. qui fil. sint legit. Vbi Paris. consil. 7. libr. 2. eumque sequutus Cephal. consilio. 117. libro. 1. qui in contraria sententia fuerunt, quæ probatur.

7 Nec obstat, quod legitimatio Camillæ sit in amplissima forma, quia stant simul quod persona habilitata generaliter, & nihilominus successio restricta sit Gabr. de legit. conclus. vlt. nu. 3. Peregrin. consil. 68. num. 21. lib. 2. sunt enim hæc diuersa, & de vno ad aliud non infertur Bartol. in l. 15. potest. ff. de acquir. hæred. Paris. d. consil. 7. num. 11. Achil. decis. 6. qui fil. sint legit. & fuit dictum in causa Ciuitatis Castelli supplementi legitimę Mercurij. 10. Maij 1606. coram R. P. D. meo Lancellotto. Atque ex his Domini steterunt in decisis.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Vercellen. Cappellaniæ. Veneris 16. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Vnio facta per Episcopum pro dote alterius beneficij valida est, item valor debet probari deductis oneribus, & si testes diuersimode deponāt debet eligi media summa.

SVMMARIVM.

Gratia si neutri non habet locum donec in ea narrata verificentur. nu. 1.

Vnio effectuata impedit beneficij vacationem. nu. 2.

Episcopus potest non solum de iure communi sed etiam vigore Concil. Trid. vnire pro dote alterius beneficij. n. 3.

Valor frumenti non probatur per testes deponentes de tēpore penuriæ. num. 4.

Valor si de eo testes diuersimode deponant, probatur eligendo mediam summam. num. 4.

Valor vt probetur testes debent deponere deductis oneribus. num. 5.

Congrua assignata vicario debet esse libera ab omni onere. num. 5.

DECISIO CXCVI.

1 FVit conclusum gratiam si neutri non esse iustificatā. Nō probatur. n. quod Cappellania de qua agitur adhuc vacet, & quod in ea nullū ius cōpetat Leporato, & quādiu id nō probatur, nō intrat gratia si neutri. Gemin. cons. 79. in 2. dub. Put. decis. 48. num. 4. lib. 1. Rot. decis. 1. de sequestr. possess. in nou.

2 Licet enim Cappel. vacauerit per obitū Martini Falletti, tamen vacatio fuit cōsumpta per vnione͂ factam Vicarię per bo. me. Cardinalem Episcopū Vercellen. cuius vnionis vigore Leporatus possessione͂ accepit. Ideoque stāte vnione effectuata dici nō pōt, quod Cappella hodie vacet, Federic. cons. 200. nu. 2. Sarnen. de Triennal. quæst. 8. Rebuff. de vnion. num. 3.

3 Nec subsistit, quod illa vnio fuerit inualida ex quo Cardinalis illam fecit vigore Conc. Trid. c. 7. sess. 7. Vbi tamen ordinario non cōceditur huiusmodi facultas. Placuit. n. Dominis responsio quod Cardinalis vigore dicti Concilij visitauit curam, vnionem autē fecit vigore facultatis, tam à Iure quam à Concilio, erexit. n. Vicariā, & eā dotare voluit, quod facere potuit per vnionem tam de iure. c. sicut vnire. de excess. Præl. Card. cons. 47. in princ. Rebuf. in prax. tit. de vnion. n. 38. & 39. quam vigore Conc. sess. 21. c. 5. & sess. 24. cap. 13. & adfuit etiam Capituli consensus. Non subsistit ēt quod vnio esset iam cōsumpta, quia Leporatus esset assequutus alia beneficia ascēdentia ad summam Scutorum auri 25. Nā nullo modo habēda est ratio Cappellæ SS. Simonis & Iudę circa cuius possessionem per Leporatum testes Belletiæ nihil concludunt, & magis deponunt de possessione Capituli, Dantur. n. in eius Summario. n. 4. solummodo tres te-

stes

stes Primus secundus & quintus. Atque ex illis, licet primus dicat Leporatum possedisse istam Cappellaniam tamen subdit, Et questo lo sò, perche d. anno il Capitolo di detta chiesa possedette li beni delle Cappelle di S. Pietro, e di Santi Simone & Giuda, & pagò il fitto di esse al Leporato, Et rursus Camillo mio fratello sono circa cinque anni che tiene in affitto dal Capitolo di S. Maria Maggiore li beni di detta Cappella de' Santi Simone e Giuda, per quali paga quattro Scudi. Et iste testis est Canonicus, ibi del quale io sono vno. Secundus aũt testis dicit, sò che la teneua perche tiraua il fitto de' beni d'essa Cappella dalli Signori Canonici, Demũ quint⁹ deponit. Ma se esso Leporato fosse ĩ possesso di essa Cappella io nõ sò. Ideq. iuxta quintum Interrogatorium ait Il S. Frãcesco de' Conti de Cameriano m'hà detto che'l Capitolo la possiede. Itaque colligitur Leporatum quidẽ percepisse fructus istius Cappellæ non tñ iure proprio vti fructus Cappellaniæ vnitæ, Vicariæ, sed tanquã fructus sibi assignatos per Capitulũ ex aliqua causa, vt puta pro illis Scutis quindecim quæ Capitulum soluere tenebatur Vicario vigore prædictæ Vnionis per Cardinalem factæ, & hoc modo intelligenda est quietatio quã facit Leporatus de anno 1589. In qua dũ se nominat Cappellanum SS. Simonis & Iudæ, intelligi debet de Cappellano amouibili, & cui Capitulũ istã Cappellam deseruiendam assignauerat, applicatis illi ẽt fructibus ex causa supradicta. Et quod res ita se habuerit patet ex alijs ipsius Belletiæ testibus, quorũ dicta in eius Summario non dantur. Quartus .n. qui est conductor bonorum Cappellaniæ deponit se soluere fictũ Canonicis & Capitulo, tertius aũt qui ante Leporatum fuit Vicarius dicit se de anno 1575. & quatuor annis sequẽtibus accepisse fictus istius Cappellæ a Canonicis in cõputũ mercedis sibi ab illis assignatę, Vnde si de eo tẽpore Capitulum hanc Cappellam possidebat, nõ potuit postea vacare, quia Capitulum nunquam moritur, & per Consequens nec Leporatus eam vnire potuit suæ Vicariæ.

4 Res itaq. reducitur ad Capitulũ S. Petri, cuius fructus cõsistunt in octo saccis grani perficiẽtib. quatuor rubra Romana in circa. Quis autem illius grani valor sit testes varie deponunt, & licet aliqui ex illis qui pro Belletia sunt examinati conẽtur cõcludere, quod ille valor ascendit vsq. ad Scutã auri 25. tñ ad effectũ de quo agitur nõ satisfaciũt cũ omissis exceptionib. quas patiũtur deponunt de tpe penuriæ Nat. cõs. 21. n. 1. Rot. diuers. decis. 165. n. 2. par. 2. Et ĩ numero inferiores sint testib. Leporati qui valorẽ grani ad illã summã nõ trahũt. Nã ex varijs pretijs de quib. deponunt eligendo mediã summã, vt per Alex. cõs. 64. n. 9 li. 2. cũ alijs per Surd. cõs. 452. n. 68. & 74. Caputaq. decis. 296. par. 3. ẽt secũdũ supputationẽ Adalasij periti per Belletiã electi, iste valor erit tantum Scutorũ 21. Et per consequens non perficiet summam Scut. 25. Non obstãt partitę ex Calmerio siue ex libro mercati loci Moncallerij quia de valore in illo loco non bene arguitur ad valorẽ in dicta Ciuitate Vercellen.

5 Accedit quod testes non deponunt onerib. deductis. Ideoque valorẽ nõ probãt, Sarn. super reg. de valor. exprim. q. 12. & onera, aut regulariter in omni valore æstimãdo, & an specialiter hoc casu deducenda sunt, cum quantitas Scut. auri 25. assignata Vicario libera esse debeat ab omni onere, iuxta decis. Cæs. de Gras. 117. Et licet in vnione dicatur quod Vicarius onera beneficiorũ vnitorũ sustinere debeat, tñ id non põt intelligi de celebratione Missæ die Dominica ad Altare Cappellæ, cum iam sit obligatus illa die Missã celebrare ad Altare Vicariæ. Nec subsistit quod deficientibus quatuor, vel quinque Scutis Leporatus nõ potuisset in vim vnionis acceptare Cappellã S. Lucię cuius fructus iuncti Cappellæ S Petri longe superãt summã Scut. 25. Nã vnio nõ est limitata ad benefic. quæ adæquant valorẽ Scut. 25. sed concedit Vicario facultatẽ accipiendi beneficia quousque Scut. 25. cõpleuerit, & esset nimiũ difficile expectare beneficium quod illam quantitatẽ perficeret, & non excederet. Denique nec valor Cappellę S. Luciæ, nec valor obtẽtorũ per Belletiam satis videtur iustificatus. Itaque fuit conclusum gratiam non esse iustificatam.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Oueten. Canonicatus. Veneris 30. Martij. 1607.

ARGVMENTVM.

Subrogatus gratiose non debet immitti in possessionem, etiam probatis requisitis, vbi contradicit possessor cum pari titulo, & plura adducuntur ad effectum cõsiderandi parem titulum, de quibus particulariter in Summario.

SVMMARIVM.

Subrogatus gratiose debet immitti in possessionẽ probata reseruatione, clericatu, & obitu prædecessoris in possessione. num. 1.

Fallit quando contradicit possessor cum pari titulo. Tũc .n. impeditur immissio, & cessat via exequutiua. nu. 1.

Literæ Apostolicæ habent exequutionem paratam. nu. 2.

Contradictor legitimus ad impediendam immissionẽ vigore litterarum Apostolicarum, dicitur, qui fuit immissus in possessionẽ vigore aliarũ literarũ Apostolicar. n. 2

Titulus par non dicitur ad impediendam exequutionem literarum Apostolicarum, titulus conditionalis uidelicet literæ in forma dignum. nu. 3.

Fallit quãdo titulus cõditionalis iã fuit purificatus. n. 3.

Puri & purificati idem est iudicium. nu. 3.

Titulus par ad impediendam immissionem vigore literarum Apostolicarum dicitur, qui prouenit ex eodem fonte licet non ex eadem vacatione. nu. 4.

Titulus par & eiusdem speciei ad effectum, vt ordinarie & non exequutiue procedatur dicitur adesse, vbi ambo sunt gratiose subrogati. nu. 4.

Reseruatio ad effectum gratiosæ subrogationis debet esse notoria. num. 5.

DECISIO CXCVII.

CVm in Ecclesia Oueten. Christophorus de Vergantia obtineret Canonicatū,& præbendam,ac Archidiaconatum,& quandā portionem,Petrus Fernādez obtinuit sibi prouideri per fel. record. Leonem XI. de Canonicatu & præbenda prędictis vti vacantib. per incompatibilem,vel alias certo alio modo,& expeditis postea literis in forma dignum,illisque præsentatis,ac iustificatis corā officiali Oueten. illarū exequutore,Idem exequutor Christophoro interim vita functo processit ad dictā Canonicatus, & præbendæ collationem in personā Petri,cui ēt Capitulū Oueten. tradidit possessionē, in qua vsq. nunc permansit. Atque demum expediuit ēt literas subrogationis ad partes vigore Clausulæ ēt cum gratiosa subrogatione,quę in eius gratia fuerat apposita existēte Petro in possessione,& nulla tamen facta mētione de illius titulo,vel possessione,Frācīscus de Villalua obtinuit sibi prouideri per S.D.N. de iisdē Canonicatu,& prębenda,vti vacantibus per obitū Christophori,atque expediuit etiam ad partes literas gratiosæ subrogationis,quarum vigore cum immissionē peteret,& dubitaretur,an esset illi concedenda,Rota vtraque parte informante censuit denegandam.

1 Licet enim Franciscus probet se Clericum,reseruationem Canonicatus, & obitum Christophori in illius possessione, & propterea sibi debeatur immissio ex reg. firmata in causa Burgen. de Pācouio 24. Octobris 1588. coram Gipsio,& in causa Miranden. Parochialis. 13. Martij 1600. coram R.P.D. meo Decano & alias sæpe. Tamen illa regula fallit,quando,vt hoc casu contradicit possessori cum pari titulo, Tunc. n. impeditur immissio,& cessat via exequutiua. Bar. in l. fin. nu. 21. C. de edict. Diui Adr. tollen. Ibique Dec. nu. 40. & 41. Zuccard. nu. 43. & 374. Mohed. decis. 13. vt lit. pend. Put. decis. 302. & 316. lib. 1. Menoch. adipiscen. remed. 4. num. 565.

2 Quemadmodum enim Petro competeret vigore literarum Apostolicarum via exequutiua ad petendā immissionem,si illam nondum esset consequutus. Cassad. decis. 4. nu. 3. in fi. vt lit. pend. Abb. in c. constitutis. nu. 14. de appellat. Ita postquam immissus est,debet censeri legitimus contradictor ad impediendum Frācisci immissionem. Late Zuccard. in d. l. fi. n. 134. Rolan. consil. 78. nu. 23. libr. 3. Facit decis. Caputaq. 346. num. 4. par. 2.

3 Non obstat, quod Petrus habeat literas in forma dignum,sicque titulū conditionatum,& imparē iuxta d. decis. Caputaq. 346. par. 2. Quia cum de tempore impetrationis Francisci Petrus fuisset,vt dictū est, etiam immissus in possessionem ab exequutore literarum Apostolicarum præuio examine,& approbatione,gratia non potest amplius considerari, vt conditionalis,quia puri,& purificati idem est iudicium. l. sed etsi de sua. circa finem. ff. de acquiren. hæred. Ias. in l. quoties. n. 3. ff. de verb. oblig. Surd. decis. 113. n. 6. & in his terminis Moder. de attent. par. 2. cap. 4. in præfat. nu. 358. allegat decis. coram Binarino.

4 Non obstat, quod vterque titulus non sit eiusdem speciei,nec veniat ex eadē vacatione, quia satis est, quod vterque proueniat ab eodem fonte. Put. decis. 302. li. 1. Et fuit resolutum in causa Lucana Maiusculatus. 7. Iunij 1585. & prima Iulij eiusdem anni,corā bo. me. Brauo,vbi fuit dictum,satis esse,quod cōcurrant ambo prouisi a Papa,licet ex diuerso vacationis modo,& quando vterque,prout hoc casu est gratiose subrogatus,dicitur adesse par titulus,& eiusdem speciei ad effectum,vt non exequutiue,sed ordinarie procedendum sit,vt fuit resolutū in causa Vrgellen. Archidiaconatus. 15. Iunij 1592. corā R.P.D. meo Decano, & coram eodem in causa Eluen. Beneficij 15. Nouēbris 1602. Et in causa Mōtis Falisci Cappellaniæ. 30. Ianuarij 1606. corā R.P.D. meo Lācellotto.

5 His accedit,quod cum reseruatio ad effectum obtinendæ immissionis debeat esse patens,vt fuit dictum in causa Neapolitana Rectoriæ 13. Februarij 1590. coram Illustrissimo Pamphilio,& in causa Sanctę Agathæ Gothorum,coram R.P.D. Ludouisio,ista qua nititur Franciscus non potest dici absolute talis cum adsit Petrus possidens & allegans contrarium titulū legitimū,& iustificatum, quippe, si per incompatibilem, vel alias Christophorus cecidit a iure quod habuerat in Canonicatu,& præbenda, illudque Petro q̄situ fuit in vita Christophori,non poterit subsistere reseruatio per obitū Christophori in Curia,& ex his.

REV.MO P. D. COCCINO DECANO.

Oueten. Mercedis. Lunæ 2. Aprilis 1607.

ARGVMENTVM.

Procurator quando post litem contestatā possit reuocari,& reuocatus q̄n possit litē retinere,donec fuerit satisfactus de salario,aut expēsis,& generaliter constitutus ad oēs causas reuocatus quo ad vnā,an cēseatur reuocatus quo ad alias.

SVMMARIVM.

Procurator etiam post litem contestatam potest reuocari ex causa, & iusta reuocandi Procuratorem erit causa superuenientiæ litis cū Procuratore. n. 1. & 2. Vbi amplius q̄d sufficit notitia prætēsionū ipsius Procuratoris: Procurator non potest retinere litem pro salario,pro expēsis autem per ipsum factis sic. nu. 3. Vbi tamen quod offerēdo salarij solutionē,nō potest Procurator litē retinere. Procurator generalis ad omnes causas constitutus reuocatus quo ad vnam, nō cēsetur reuocatus quo ad alias. Declara, vt num. 4.

DECISIO CXCVIII.

1 DOmini perstiterunt in resolutis,quod D. Iacobo post reuocationē non sit debitum salariū,quia ēt quod litem fuisset cōtestatus, tū ex

ex causa potuit reuocari.c.2.de procur.in 6. In præsẽti autem casu satis interuenit iusta causa, ex quo Iacobus mouit litem Capitulo super salario, petẽdo maiorem summã, quam promissam, & alia petendo, quæ ꝑbuerunt iustã causã reuocãdi, vt dr̃ in alia decisione.

2 Neque facit, quod mandatum de reuocando fuit datum 8. Nouembris, quo tempore Capitulum non potuit habere notitiam de lite mota per Iacobum, cũ obtinuerit monitoriũ die 12. Octobris, quia sufficit, quod tunc Capitulum potuit habere aliquam notitiam prætensionum Iacobi, prout ex multis apparet habuisse, vnde saltem secuto effectu, hæc potest dici iusta causa reuocationis, ex trad. per Innoc. in c. cum nobis. num. 2. de elect.

3 Neq; etiam facit, quod Iacobus protestatus fuit, non admitti reuocationem, nisi sibi fuerit satisfactũ de expensis, & salario, quo casu lis ab eo non erat trãsferenda pendente lite super expensis, ex alleg. in alia dec. quia hæc obiectio tollitur ex responsione data in eadem decisione, scilicet, quod pro salario non datur retentio litis, & sic processuũ, & instrumentorũ, licet secus sit pro expensis, & in omnem euentum Iacob. non fuit prosecutus iudicium, super retẽtione causæ, sed alius constitutus procurator comparuit, & causã agitauit, sed prosecutus fuit iudicium iam intentatũ super salario sibi promisso, & distributionib. & postmodum coram me cœpit prætendere salariũ post reuocationem. Vnde cũ Capitulum habuerit iustã causam reuocandi, sibi imputet Iacobus si non fuit prosecutus iudicium super retentione causæ, donec de expẽsis, & salario sibi satisfieret, & hæc eo magis procedunt, quia si fuisset prosecutus iudicium erat cautum Capitulo, quod poterat se liberare, offerendo se paratum soluere. l. nisi dominus. ff. de procurator.

4 Minus facit, quod Iacobus erat substitutus ad omnes causas, & cum fuerit reuocatus quo ad causam cum Vergantia, in alijs non censetur reuocatus. Rota dec. 18. & 22. de procur. in nou. quia tunc non aderat alia causa Capituli, & cum causa reuocationis esset generalis, & non specialis, quo ad causam Vergãtiæ, præsumitur reuocatus, quo ad alias causas futuras ex causa, quæ superuenit, quæ si ab initio adfuisset, Capitulum illum procuratorem nõ constituisset. Alciat. de præsumpt. lib. 2. præsumpt. 36. ante fin. & hæc absque difficultate procedunt, cum non cõstet, Iacobum se amplius ingessisse in causis Capituli, nec aliquid fecisse, licet appareat, eum fuisse citatum.

R. P. D. MANZANEDO.

Seguntina dimidiæ Annatæ. Lunæ 7. Maij. 1607.

ARGVMENTVM.

Indultum Ecclesiæ Seguntinę circa medias annatas beneficiorum Diœcesis & Ciuitatis Segũtinæ non comprehendit beneficia annexa dignitatibus Cathedralis, quicquid sit in Cappellanis existentibus in eadem Cathedrali, habentibus suam dotem peculiarem extra Ecclesiam. Item ex quibus dignoscatur beneficium in aliqua Ecclesia consistere.

SVMMARIVM.

Indultum Leonis X. concedens Ecclesiæ Seguntinæ dimidiam annatam fructuum Ciuitatis, et Diœcesis Seguntinæ non comprehendit beneficia annexa dignitatibus Ecclesiæ Cathedralis. num. 1. & num. 7. Vbi secus in Cappellanijs existentibus intra Ecclesiam Cathedralem habentibus suam dotem peculiarem extra Ecclesiam.

Interpretatio ea semper est admittenda, per quam fit reditus ad ius commune. nu. 2.

Interpretatio per quam receditur a iure communi dicitur odiosa. nu. 2.

Beneficia annexa dignitatibus Cathedralium dicuntur in Ecclesia Cathedrali consistere. nu. 3.

Beneficia vt cognoscantur in qua Ecclesia consistant, debet attẽdi Ecclesia vbi præbendatus inseruit, & in qua nomen recipit, & vbi habet habitationem. numer. 3. & num. 4.

Denominatio quando quis deseruire tenetur in duobus locis, assumitur ab illo loco, in quo trahit moram, & in quo magis moratur. nu. 3.

Beneficij consistentia non desumitur a dote, quæ tanquam accessoria sequitur naturam, & consistentiam beneficij. num. 4.

Beneficium vnitum conuertitur in naturam eius, cui fit vnio, & amittit nomen antiquum & efficitur prædium illius, & de eius mensa. nu. 5.

Possessionis Ecclesiæ principalis adeptio suffragatur ad adeptionem possessionis annexorum. nu. 6.

DECISIO CXCIX.

Latis duabus sententijs in partibus per Ordinariũ Seguntinen. & Nunciũ Apostolicũ ad fauorem Capituli Seguntinen. & cõtra Dominum Abbatem Sanctæ Columbæ, quibus illum condemnarunt ad solutionem dimidiæ annatæ de fructibus beneficiorum prædictæ Abbatiæ annexorum, & appellatione interposita ad Sanctissimum, & per illum mihi causa commissa, Dubitaui An prædictæ sententiæ de partibus essent confirmandæ, vel infirmandæ, cuius dubij resolutio duplicem habet inspectionem, altera est an indultum Leonis X. concedẽs Capitulo, & fabricæ dimidiam annatam fructuum beneficiorum ciuitatis, & Diœcesis Seguntinen. nõ tamen in maiori Ecclesia prædicta consistentium comprehẽdat beneficia prędictæ Abbatiæ annexa, & Domini censuere illa non comprehendere, & per consequens ex dicto priuilegio Abbatem non teneri ad solutionem prædictæ dimidiæ annatæ.

1 Primo quia huiusmodi indultum non minus fuit cõcessum ad fauorem dignitatũ, quam Canonicorũ, quod satis desumitur ex causa in indulto expressa, ad mouendum Pontificem ad prædictam concessionẽ, nempe vt personæ quæ Canonicatus & præbẽdas ac dignitates & alia beneficia Ecclesiastica obtinerent, frequentius solito residerent. Et ex eo ibi diximus cultus cum eiusdem maioris Ecclesiæ decore votiuũ susciperet incrementum. Vnde eodem modo, quo in cõcessione comprehenduntur dignitates comprehendi etiam debent in exceptione ibi, non tamen in maiori Ecclesia prędicta consistentium, cum non sit admittẽdũ, quod Papa voluerit beneficium ad fauorẽ dignitatum cõcessum in illarum præiudicium retorquere, nec quod dignitates sibimetipsis de suis annexis dimidiam annatam soluerent.

2 Quæ interpretatio eo magis est admittenda, quatenus per illam reditur ad ius commune, ex quo est fauorabilis. Dec.cons.3.nu.5.Aym.consil.135.nu.38. Sarnen.in reg.de Iur.quæsit. non tollen.q.16. nu.2. Per contrariam autem interpretationem recederetur a iure communi, & sic esset odiosa.l.ius singulare. & l.quod vero contra.ff.de legib. c.1. & 2. de fil. presbyt. in 6.

3 Vlterius quia illa verba non tamen in maiori Ecclesia prædicta consistentium amplectũtur beneficia prædictis dignitatibus Abbatiæ annexa, cum illa dicantur in maiori Ecclesia cõsistere. Ad cognoscendũ enim in qua Ecclesia beneficia consistant debet attẽdi Ecclesia, vbi præbendatus inseruit, & in qua nomẽ recipit, & vbi habet habitationem, vt notauit decis. 8.nu. 2. de præb.in antiq. & quando quis deseruire tenetur in duobus locis ab illo assumit denominationem, in quo trahit moram, & in quo magis moratur l.seruus.de leg.3.

4 Tum etiam ad eundem effectum est attendendũ, an præbendatus habeat celebrare in Cathedrali, & horis diuinis interesse, iuxta decis.q.vers. Et videtur attendendum de præben.in antiq.Per.tex.in l.cũ quidam.de fund.instruc.quæ decisio ad cognoscendum vbi beneficium consistere dicatur ponderat destinationem beneficij, & Ecclesiam vbi quotidie præbẽdatus deseruire, & distributiones recipere tenetur, & qualitatem destinationis moræ, & seruitij, & vbi dignius, & frequentius officium exercetur, per tex.in c. ad Apostolicæ.de decim.& tex.in l.eius qui.ff.ad municipal.& quod non debet attendi locus beneficij situs extra Ecclesiam, quę omnia in d.decis.9.ponderata concurrunt in nostro casu, in quo Abbas habitare tenetur, & residere in Ciuitate, & Ecclesia Segũtina, ibique moræ & seruitij destinationem habet, diuinisque horis interesse tenetur, digniusque officiũ Abbatiæ exercere, quin & frequentius. Vnde non mirũ si prædicta beneficia isti dignitati annexa in Cathedrali consistere dicantur, quamuis locus beneficiorũ sit situs extra dictã Cathedralẽ, ex supradictis. Nec ad hoc est attendendum, dotẽ beneficij sitam esse extra Cathedralem, cum ratio consistentiæ beneficij nõ desumatur a dote, quæ tanquam accessoria sequitur naturam, & consistentiam beneficij. Oldrad.cons. 257. num. 15.& 18. Nauar.infra allegandus.

5 Vlterius, quia huiusmodi beneficia sunt vnita, & annexa isti Abbatiæ, vt Capitulũ fatetur in suo libello, & in prædictis sententijs de partibus expresse dicitur, sed sic est, quod beneficiũ vnitum conuertitur in naturã eius, cui fit vnio, & amittit nomen antiquũ. Rot.decis. 11.n.1.de reb.eccles.in antiq.Oldrad. vbi sup.n.15.& 19.Anch.in c.accessoriũ.n.2.de reg.iur. in 6.Cassad.decis.13.n.1.super reg.Gomez.in reg.de infirm.q.15.n.1.Et sic ista beneficia Abbatiæ vnita fuerunt conuersa in naturã ipsius Abbatiæ, & prout illa consistit in Cathedrali, et beneficia illi vnita cõsistere dicũtur, & ex eo fit, quod dicta beneficia sic vnita dignitati, & Abbatiæ, dicantur prædia illius, & fiant de eadem mẽsa, Rot.in nou.decis.2.de exces.prælat. Veral.decis.349.n.1.par.3.Gambar.de lega. lib. 5.de potest.legat.in Vnien.nu.139.

6 Et hinc est quod ista beneficia vnita dignitatibus in tantum dicantur in Cathedrali consistere, vt ad illorũ possessionẽ assequendã sufficiat apprehensio possessionis, dignitatis, & Abbatię in Cathedrali absque eo quod apprehẽdatur de singulis annexis. Anch.in reg.beneficiũ.ante n.12.& in reg.sine possessione.nu. 10.in fin.de reg.iur.in 6.Natt.cõs.562.n.3.li.3.Ferret.cõs.14.n.4.& 5.li.1.& cõs.236.n.10.li.2.Couar. var.li.3.c.16.n.13.Rot.diuers.19.n.7.& 8. cum seq. par.2.Vnde pro ista parte consuluit Nauar.cõs. 6.de verbo.signif.iuxta Roman.impres. qui videtur istum casum in terminis decidere.

7 Nec obstat decisio illa Seguntina dimidiæ annatę 26.Nouembr.1593. corã bo. me. Orano vbi fuit dictũ, quod Cappellanię existẽtes intra Ecclesiã Cathedralẽ, habentes tñ dotẽ peculiarẽ extra ecclesiã continebantur in indulto, & quod illius exceptio intelligitur de beneficijs habentib. suã dotẽ super mensa eiusdẽ Ecclesię, quia ex supradictis facilis est respõsio, cũ beneficia huic Abbatiæ vnita, & annexa cõsistere dicantur in cathedrali, vbi dignior titulus Abbatiæ cõsistit, cui sunt vnita, & sint prædia illius, & de eadem mensa, quæ oĩa cessant in Cappellanijs, de quib. in illa decisione quæ etiam illo potissimo fundamento nititur, in obseruantia nẽpe 40.annorum & vltra. Et in illo casu per testes cõcludenter probata, quæ tñ obseruantia in nostro casu respicit secundã huius dubij inspectionẽ, de qua particulariter Dñi videndũ dixere.

R. P. D. CAVALERIO.

Aquen.Irregularitatis.Lunæ 14.*Maij*.1607.

ARGVMENTVM.

Promotus ad Sacros ordines ante legitimam ætatem ministrando, & celebrando irregularis est, dummodo sic se promouere fecerit dolose, & in contemptum, & quomodo iste dolus, & contẽptus excludatur.

SVM-

SVMMARIVM.

Promotus ad Sacros ordines ante legitimam ætatem ministrando, & celebrando irregularis est. num. 1.
Promotus ad Sacros ordines ante legitimam ætatem, vt irregularis efficiatur, requiritur ipsum dolose, & in cōtemptum suscepisse Sacros ordines, & ministrasse. nu. 2
Præsumpserint verbum contemptum importat. nu. 2.
Mater præsumitur habere veram notitiam ætatis filiorū. num. 3.
Dolus, & contemptus cessat in eo, qui habuit iustam credendi causam. nu. 3.
Irregularitas non incurritur propter promotionem ad sacros Ordines ante legitimam ætatem, si promotus iuste credebat, se esse legitimæ ætatis. num. 3. & 4.
Legitimatio sufficit ad effectum capacitatis ordinum. num. 4.
Officiali Apostolico graui, & magno, asserenti se habere facultatem aliquid faciendi, credendum est. nu. 5.
Dispensatio præsumitur ex lapsu viginti annorum. numero. 5.

DECISIO CC.

1 EXistente Francisco Rognono in pacifica possessione parochialis Ecclesiæ S. Siri ad quam præcedente patronorum præsentatione fuerat institutus a D.M. Lancellotto post litem cum Episcopo, terminatā in Rota. Petrus Calcia obtinuit sibi dedicta parochiali a Sede Apostolica prouideri, tanquam vacante per irregularitatem incursam a d. Francisco, quia fuerat promotus ad Sacros ordines Subdiaconatus, Diaconatus, & Presbyteratus ante legitimā ætatē, cū affectatione matris suæ, quæ falso asseruerat in fide ipsum compleuisse annum 22. cū tñ ex instrumēto matrimonij constaret, ipsum nondū peruenisse ad dictam ætatē. Et quia susceperat Sacros ordines Diaconatus, & Presbyteratus ab alieno Episcopo sine dimissorijs, licet in literis exprimeretur ipsum fuisse ordinatum, tanquam legitime dimissum, & deinde ministrauerat & celebrauerat, vnde eo ipso incurrerat irregularitatem ex constitutione Pij II. fel. mem. In cōtumacia partis aduersæ citatę per contradictas propositi dubium, an constet de irregularitate Francisci in casu, & ad effectum de quo agitur.

2 Et Domini dixerunt non constare de irregularitate, quia ad hunc effectum, vt Franciscus eam incurreret requirebatur ipsum dolose, & in contemptū suscepisse Sacros ordines, & ministrasse in ijs. Abb. in c. pastoralis. §. verum nu. 15. de appellat. Gemin. in c. is qui. §. 1. nu. 1. de sent. excommun. in 6. c. apostolicæ. de Cleric. excom. ministr. Couar. in Clem. si furiosus. part. 1. §. 1. nu. 4. in fin. de homicid. Et hic dolus, & contemptus requiritur non solum de iure communi. Sed etiā in ipsa constitutione Pij II. quæ loquitur cōtra eos, qui ministrare præsumpserint, quod verbum præsumpserint inducit contemptum. Card. in Clem. 1. de priuil. nu. 22. & in terminis d. constitutionis Nauar. in Manuali, cap. 27. num. 155. & 156.

3 In Francisco autem hæc cessant, stante attestatione matris, cui credere poterit, cum præsumatur habere veram notitiam ætatis filiorum. l. de tutela. vbi gl. in verb. ignarum. C. de in integr. rest. min. Paris. cons. 25. nu. 8. lib. 3. Mandos. in reg. 18. q. 8. per totum. Vnde cum habuerit iustam causam credendi matri, & ordinatori, cessat in eo omnis dolus, & contemptus.

4 Nec obstat instrumentum matrimonij parentum Francisci, per quod apparet, ipsum non potuisse tempore ordinationis esse legitimæ ætatis, quia non constat Franciscum habuisse notitiam talis instrumenti, quod sufficit ad euitandam irregularitatem. Vltra dictum instrumentum non probat per necesse, cum Franciscus potuerit tempore dicti instrumenti esse natus, & deinde legitimatus per subsequēs matrimonium, quæ legitimatio sufficit ad effectū capacitatis ordinum. c. tanta. vbi gl. & DD. qui fil. sint legitimi.

5 Dixerunt etiam non obstare, quod scienter fuerit ordinatus a non suo Episcopo sine dimissorijs, vnde eo ipso irregularitatem incurrit per dictam constitutionem Pij II. Quia fuit dispensatus ab Archiepiscopo Amallesitano, Visitatore Apostolico, Prælato, & ministro graui, Magno Pontificis officiali, cui asserenti se habere talem facultatem credendum est. c. nobilissimus. 97. distin. Lap. alleg. 32. vbi additio Mandosij, in verb. viuæ vocis oraculo. Et præterea cum Franciscus fuerit ordinatus de anno 1583. ex lapsu viginti annorum præsumitur dispensatus. Sarnen. in reg. de trien. q. 10. n. 18. Anch. cons. 117. & alias fuit decisum in vna Iacen. Vicariæ. 26. Iunij 1591. coram R.P.D. meo Decano.

6 Non obstat, quod dicitur de subreptione dispensationis, quia in ea non fuit expressum Franciscum fuisse ordinatum cum dimissorijs falsis ex eo, quod in literis suæ ordinationis, adest clausula legitime dimissum. Nam de tali falsitate non constat, & illa clausula potest verificari in aliqua falsa relatione, facta ordinanti per suos ministros, vel alios. Et ex his fuit conclusum, non constare de irregularitate Francisci.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Meliten. Beneficij. Mercurij. 6. Iunij. 1607.

ARGVMENTVM.

Arbitrium non intrat ad reuocandam executionem iam factam, sed solum ad illam suspendendam. Item an clausula non tamen a nobismetipsis, excludat prouisiones Pontificum antecessorum.

SVMMARIVM.

Exequutio suspenditur, non autem reuocatur ex clausula arbitrio. num. 1.
Procurator specialis magis quam generalis citari debet. num. 2.
Procurator generalis ordinis non est legitimus procurator pro singulis monasterijs. nu. 2. Vbi quod fallit in procuratore Societatis Iesu.
Exequutor ante expletum sibi munus iniunctum non potest dici functus officio suo. nu. 3.
Attentata non resultant ex facto procuratoris, non habētis mandatum. nu. 4.
Mandatum non intelligitur datum ad delictum. nu. 4.
Vnio de beneficio reseruato nulla est. nu. 5.
Clausula non tamen a nobismetipsis prouisis excludit prouisiones Pontificum antecessorum. nu. 6. & num. 7. Vbi quod secus vbi adsunt solum verba, non tamen a nobis prouisis.
Verba nobismetipsis sunt personalissima. nu. 7.

DECISIO CCI.

1 CVm Breuis exequutio iam perfecta sit, visum fuit non esse locum arbitrio, quod datum intelligitur ad exequutionem suspendendam, quatenus facta non sit, non autem ad illam retractandam, postquam est cōsummata, vt fuit dictum in causa Eluen. Beneficij 30. Octobris 1602. corā R. P. D. Ludouisio. Et alias sæpe.

2 Idque tanto magis hoc casu dicendum est, quia exequutio rite, & recte facta fuisse videtur. Neque obstare, quæ in contrarium allegantur, & primū quod fuerit processum per contradictas, nec citatus Reuerendus Pater Generalis Venerabilis Societatis Iesu. Fuit enim responsum quod fuit citatus Rector Collegij Meliten. de cuius interesse agebatur, qui quidem propterea vti Procurator specialis magis erat citandus, quam generalis, vt fuit dictum in causa Calaguritana Beneficij 16. Maij 1601. coram R. P. D. Lancellotte. Qui Rector postquā comparere neglexit, bene fuit dictum, quod Procurator Generalis ordinis non est legitimus Procurator pro singulis collegijs, seu domibus, iuxta dub. Fastol. 23. Felyn. in c. cum te. n. 14. vers. per istam differentiā. de rescript. Et licet id fallere dicatur in procuratore dictæ societatis, propter amplissimas illius facultates: tamen illæ non erant notæ Ioanni, & aliud est, quod procurator Generalis potuerit comparere si voluisset, & petere ne quid fieret nisi ipso citato. Aliud autem quod Ioannes vltro, & citra talem comparitionem teneretur scire facultates ipsius, illumque citare.

3 Non obstat, quod ad declaratoriam non poterit procedi per Auditorem Cameræ, cum vigore Monitorij eiusdem Procurator Ioannis iam accepisset possessionem, quia circa hoc si aliquid esset reuocandum, agendum foret, non ex clausula arbitrio Rotæ, vt fuit dictum in supradicta Eluen. Deinde cum Monitoriū resolutum fuisset in citationem, ex quo possessio beneficij erat plena, & occupata per Rectorem, non potest dici, quod A.C. esset functus suo officio, cum iniunctum sibi munus immittendi Ioannem in possessionē non explicuisset, Petro. cons. 14. nu. 1. Et seq. lib. 1. Et licet Procurator Ioannis accepisset possessionem, tamen cum ea nulla esset, & nullius momenti, recte ipse Ioannes Procuratoris sui factum improbans illam de nouo petijt. Et rite A.C. ad declaratoriam processit, vt Ioannes sui Breuis effectum, & beneficij possessionem legitime consequeretur.

4 Nec agi debet de attentatis, quia cum ille procurator non haberet mādatum ad possessionem, eo modo capiendam, ex pacto illius non resultant attentata, quo ad Ioannem. Caputaq. decis. 184. par. 2. Et mandatum nunquam datum intelligitur ad delictum. gl. in c. dilecto. Ibique notat Imol. num. 21. de præben. Bart. Ias. & alij communiter in l. si procurator. C. de cond. indeb. Curt. iun. cons. 49. in fine.

5 Non obstat, quod gratia Ioannis fuerit inualida, non facta mentione de vnione. Nam retorquetur, quod potius vnio non fuerit nulla, tanquam facta de beneficio reseruato, quia Episcopus Sidonien. per cuius obitum vacauit, fuerat Apostolica legatione functus, vt in terminis resoluit Sacra Congregatio Illustrissimorum. Conc. Interpretum cuius interpretatione innititur decis. Auersana, Beneficij. 31. Iunij 1606. coram R. P. D. Sacrato.

6 Et licet dicatur vnionem fuisse authoritate Apostolica confirmatam, & beneficium de nouo vnitum, quatenus opus esset. Tamen omissis alijs, sufficit quo ad præsentem inspectionem clausulæ Breuis limitatiua, ibi. Non tamen a nobismetipsis prouisis, quæ excludit prouisiones antecessorum. S.D.N. vt dicit Rota coram Reuerendiss. Pacen. in causa Salamantina Pensionis de Duennas. 31. Ianuarij 1596.

7 Nec obstat decisio in causa Aquilana, Canonicatus coram Illustrissimo Blanchetto, cuius copia data fuit, quia ibi aderat tantum clausula non tamen a nobis prouisis. Illa enim verba, a nobismetipsis, sunt personalissima. l. 1. §. adipiscimur. Vbi Aret. in princ. ff. de acquir. possess. Bal. cons. 304. lib. 5. Natt. consil. 163. nu. 8. Atque ex his fuit conclusum, non esse locum arbitrio.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Nullius Beneficij de Guglielmo. Mercurij. 13. Iunij. 1607.

ARGVMENTVM.

Inhabilis dici non potest, qui fuit præsentatus a maiori parte patronorum, ex quo alius præsentatus a minori parte sit habilior.

SVM-

SVMMARIVM.

Præsentatus a maiori parte patronorum præferri debet præsentato a minori parte, maxime si est proximior in gradu, de genere, & linea fundatoris, & loci originarius. nu. 1.

Inhabilis ille non est ad ius patronatus, qui est clericus, incumbit studijs, & est adolescens optimæ spei. num. 2. & sequent.

DECISIO CCII.

1 PRo Donato Antonio informante, videlicet illum esse præferendum Balthasari in beneficio simplici, de quo agitur. Fuit enim a maiori patronorum parte præsentatus. Glos. in c. quoniam. de iure patronatus. in vers. qui maioribus. Lãber. de iure patronat. in 3. par. lib. 2. quæst. 4. artic. 1. num. 1. & sequentibus. Et est proximior in gradu, ac de genere, & linea fundatoris, & loci originarius.

2 Non obstat, quod in sententia Archipresbyteri dicatur inhabilis. Nam cum sit clericus, & testes deponant, quod est adolescens bonæ spei, & quod incumbit studijs, non potest absolute dici inhabilis, nec quo ad effectum de quo agitur refert, quod Balthasar sit illo habilior, vt per gloss. & Lamberteng. vbi supra.

3 Et in omnem euentum poterit de eius habilitate videri per nouum examen, si erit opus. Et hoc dixerunt Domini quatenus sicuti iam constat, Catam, Angelum, Antonium, Dominicum, & Ioann. Andream, esse vere patronos. Ita idem in processu probetur circa alios, qui Donatum Antonium vna cum supradictis præsentarunt.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Carpentoraten. Fideicommissi. Mercurij 13. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Feminę an censeantur vocatę ad fideicommissum, factum fauore agnationis, & an saltẽ censeantur vocatæ in defectum masculorum.

SVMMARIVM.

Fideicommissum ad certos gradus restrictũ, illis deficientibus expirat, & possunt bona illius ab vltimo vocato alienari. nu. 1.

Feminæ censentur a fideicommisso exclusæ, quando testator discretiue inter filios, & filias disposuit, filios vniuersaliter instituendo, feminas vero in certa quantitate instituendo. nu. 2.

Fideicommissum absolutum censetur inductum ad fauorem agnationis, etiam in casum mortis, ex prohibitione alienationis, facta cũ expressione causæ finalis, quia vult bona conseruari in agnatione. num. 3. Vbi maxime si prohibitio alienationis est vestita absque dicta causa.

Prohibitio alienationis cẽsetur vestita ex vocatione successorum non alienantium ad partem contrauenientis, & alienantis. nu. 3.

Feminæ non censentur in fideicommissis vocatæ, quando testator voluit bona sua in agnatione conseruari. num. 4.

Agnatio per feminas non conseruatur, sed in ipsis finitur, etiam si sint agnatæ. nu. 4.

Lineæ masculinæ appellatione feminæ non veniunt. num. 5.

Lineæ masculinæ vocatione, vt quis veniat, duo requiruntur, quod vocatus descendat ex masculis, & quod sit masculus. numer. 5. Vbi maxime, si concurrat ratio conseruandæ agnationis.

Agens vigore fideicommissi repellitur exceptione, quod fideicommissum de ipso non loquatur. nu. 6.

Feminæ in fideicommisso facto fauore agnationis succedunt deficientibus masculis. num. 7.

Declara id procedere, quoties masculi, & feminæ discretiue non vocantur, aut quoties testator non mouetur ratione conseruandæ agnationis, & quod contrarium sit verum, & communiter obseruari solitum. nu. 8.

Feminæ etiamsi nupserint in alienas familias dicuntur de agnatione. nu. 7.

Feminæ stante fideicommisso causa conseruandi bona in agnatione dum viuunt, conseruant bona in agnatione, & post illarum vitam exclusis ipsarum filijs tanquam cognatis admittuntur agnati proximiores si adsunt. num. 8.

Contrarium. num. 8.

DECISIO CCIII.

1 LAta sententia per Auditorem Vicelegati Auenion. ad fauorem DD. Margaritæ, & Annæ illas declaran. immittendas in possessionem fideicommissi relicti per Guilielmum ex eo, quod fuisset apertum ad fauorem dictarum feminarum, & ab ista sententia pro parte Dominorum Ludouici, & Thomæ de Renoardis, appellatione interposita ad Sanctissimum, & ab illo causa mihi commissa, dubitaui, an prædicta sententia veniret confirmanda, vel infirmanda, Dominique pro illius infirmatione responderunt illo potissimo fundamento, quod ad huiusmodi fideicommissum nullatenus feminæ, sed tãtum masculi fuerint vocati, & quod illorũ linea omnino defecerit in Francisco filio Stephani, & nepote testatoris. Vnde intrat regula, quod fideicommissum ad certas personas, lineas, seu gradus coarctatum, illis deficientibus expirat, & poterunt libere bona illius

lius ab vltimo vocato alienari, cum nõ superſit alius, qui ex fideicommiſſo ad illud vocatus ſit, & qui bona ſic alienata iure reuocare poſſit, iuxta tex. in l. cum pater. §. libertis. & l. qui ſolidum. §. penult. vbi gl. Bart. & Doct. ff. de leg. 2. & per text. in auth. de reſt. fideicom. verſ. nos igitur. vbi Bar. not. Dec. conſil. 182. in princip. Natt. conſ. 191. 470. nu. 3. & 551. num. 17. & ſeq. Gabr. conſil. 132. num. 61. & ſeq. Peregr. de fideicom. art. 72. nu. 2.

2 Quod autem ad iſtud fideicommiſſum non feminæ, ſed tantum maſculi fuerint vocati, & ad illos illorumque lineam tantum fuerit coarctatum, ex verbis eiuſdem ſatis deſumi valet. Nam teſtator primo loco mandauit bona iſta per Vxorem ſuam ſibi vniuerſalem hæredem inſtitutam reſtitui Dominis Stephano, & Franciſco filijs ſuis legitimis, & naturalibus, & illi, qui tunc ſupereſſet, & liberis prædefuncti, ſi maſculos reliquiſſet, ſi vero filias relinquere contigiſſet iure inſtitutionis cuilibet earum legauit 1000. Floren. & inferius in prohibitione alienationis facta ratione conſeruandi bona in agnatione, in ſubſtitutionibus deſcendentium, ibi factis, illos grauat de dando eorum filiabus 1000. florenos, ex quibus verbis conſtat teſtatorem diſcretiue inter filios, & filias diſpoſuiſſe illos ad vniuerſalem ſuam hæreditatem vocando, illas vero in quantitate certa inſtituendo, quo caſu indiſtincte a tali fideicommiſſo feminæ cenſentur excluſæ, vt tradit Bal. in l. in multis. ff. de ſtatu homin. & Iaſ. in l. ſi quis id, quod. num. 13. ff de iuriſd. omn. iud. & in l. cohęredi. §. qui diſceretas. num. 8. ff. de vulgar. Socin. ſen. conſ. 63. num. 15. lib. 3. Gab. de verb. ſignif. concluſ. 6. nu. 57. Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 94. nu. 9. & conſi. 215. nu. 70. lib. 3. Molin. de primog. Hiſpan. lib. 3. c. 5. nu. 55. Pereg. art. 25. nu. 45. dicens, quod vbique Interpretes ita tradunt communiter.

3 Supradicta confirmantur ex prohibitione alienationis a teſtatore facta cum expreſſione cauſæ finalis, nempe quia volebat in agnatione ſua omnia conſeruare, ex quibus verbis huiuſmodi fideicõmiſſum abſolutum, & purum ad fauorem agnationis etiam in caſum mortis deſumitur, præcipue cum prædicta cauſa, quia vult in agnatione ſua omnia conſeruare, non fuerit appoſita ad veſtiendam prohibitionem alienationis, cum illa veſtita cenſeatur ex vocatione ſucceſſorum, non alienantium ad partem contrauenientis, & alienantis, ad tradita per DD. communiter in l. filiusfamilias. §. Diui. de leg. 1. & a Pereg. vbi ſupra. art. 14. nu. 3. per tex. in l. pater. §. quindecim. de leg. 3. quo caſu prædicta clauſula, quia vult, &c. cenſetur appoſita ad inducendum fideicommiſſum ſimplex, & abſolutum etiam in caſum mortis, & ad oſtenſionem cauſæ finalis mouentis animum teſtatoris, ad tale fideicommiſſum perpetuum conſtituendum, & ad ꝓhibitionem alienationis faciendam, tanquam neceſſariam ad fideicommiſſi perpetuitatem. iuxta doctrinam Aret. in l. qui Romæ. §. cohæredes, & ibi Socin. num. 18. ff. de verbo. oblig. Iaſ. in dicto §. Diui. in prima lectura. num. 113. Curt. Iun. conſil. 22. nu. 20. lib. 1. & conſil. 161. num. 9. lib. 2. Cephal. conſil. 153. nu. 54. Illuſtriſſimus Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 6. tit. 14. nu. 24. verſ. aut vero procedit. qui hanc dicit communem, & alios refert de communi, & magis cõmuni teſtantes, quam ſententiam fere omnium calculo approbatam dicit Surd. conſ. 67. num. 38. libro primo. qui eandem ſequitur conſ. 443. nu. 18. circa finem. & nu. ſeq. lib. 3.

4 Et ſtante prædicta ratione, & cauſa finali, nempe quia vult in agnatione ſua omnia conſeruare, etiam ſi verba ſubſtitutionum, & vocationum alias eſſent apta comprehendere maſculos, & feminas, nihilominus feminæ nõ venirent comprehenſæ, ſtante expreſſa voluntate teſtatoris, volentis bona in agnatione ſua conſeruare. Socin. ſen. d. conſil. 63. num. 14. circa fin. Gabr. de verb. ſignific. concl. 6. a num. 54. Menoch. vbi ſupra, præſumpt. 84. nu. 8. Pereg. d. art. 25. num. 4. verſ. idem cum dixiſſet. Molin. plures referẽs vbi ſupra, d. capit. 5. num. 38. Ratio eſt quia per ipſas feminas agnatio non conſeruatur, quin in ipſis finitur. l. pronunciatio. §. fin. ff. de verb. ſigni. §. ceterum. §. media. inſtit. de legi. agnat. ſucceſ. quæ procedunt, quamuis tales feminæ fuerint agnatæ, vt trad. Ioan. de Anan. conſ. 4. dub. 2. & Dec. in rub. C. vnde legit. in fin. & in l. 2. num. 95. ff. de reg. iur. Crauetta. conſ. 306. num. 5. Cephal. conſil. 511. num. 27. lib. 4. Illuſtriſſimus Mant. vbi ſupra. lib. 9. tit. 12. num. 8. verſ. & quod diſpoſitio Honded. conſil. 75. num. 17. lib. 1. & nimirum cum feminæ ſucceſſio repugnet conſeruationi agnationis, vt trad. Mol. d. c. 5. num. 1. & 2. per text. in l. iuriſconſultus. in princip. ff. de grad. l. aduerſus. C. de crim. expilat. hæred. l. quicumque. C. de re milit. lib. 10.

5 Vlterius, quia vltra prædictam agnationis conſeruationem a teſtatore expreſſe deſideratam addit, qđ ſemper iſta bona ad proximiorem de genere ſine vlla detractione deueniant, taliter, quod vbi defecerit linea maſculina alterius dictorum Stephani, & Franciſci, vel ſuorum deſcendentium bona deueniant ad lineam maſculinam alterius ſuorum deſcendentium, & paulo inferius, quatenus aliquis ex prædictis Stephano, & Franciſco aliquid alienaſſet, voluit teſtator, quod in continenti dominium, & poſſeſſio tranſirent in non alienantem, & quod non poſſent mutuæ alienationi conſentire, quod ſi feciſſent, diſpoſuit teſtator, quod bona trãſirent ad proximiores ſuos deſcendentes per lineam maſculinam, ſed hic eſt, quod ſub vocatione lineæ maſculinæ, feminæ non includũtur, cum ad hoc, quod quis includatur duo ſimul requiruntur, quod vocatus deſcendat ex maſculis, & ꝙ ſit maſculus, vt tenet Gozzad. conſ. 87. numer. 15. & Alciat. in l. Gallus. §. nunc de lege. nu. 10. ff. de liber. & poſth. Mantic. vbi ſupra. lib. 8. tit. 11. nu. 9. verſic. primum eſt. Menoch. conſi. 205. per tot. & præcipue. num. 2. & 27. lib. 3. Cel. Vgo, conſi. 120. nu. 4. Pereg. qui plures refert, vbi ſupra art. 26. nu. 29. verſic. circa vero, & num. ſeq. quæ maxime procedunt, vbi concurrit

currit ratio conseruandæ agnationis; prout in nostro casu, vt tradunt Doct. supra citati, & Molin. d. cap. 5. num. 69.

6 Prædicta confirmantur ex verbis eiusdem testatoris disponentis, quod si filiæ decederent sine liberis, vel earum descendentes in futurum, dicti mille floreni illi titulo institutionis a masculis præstandi reuerterentur semper sine aliqua detractione ad agnatos suos, ad quos tunc pertineret hæreditas, & deuenissent bona testatoris vbi nomine agnatorum suorum non veniunt feminæ, sed tantum masculi ex supradictis. & infra dicendis, ex quibus satis clare constat, huiusmodi fideicommissum non loqui de Margarita, & Anna, quæ exceptio repellit ipsas agentes vigore fideicommissi, cũ fundantes se in illa, teneantur concludenter illud probare. Corn. consil. 161. nu. 8. lib. 2. Gabr. consil. 111. num. 16. lib. 1. qui alios adducit.

7 Quibus non obstat, quod ad fideicommissum veniant feminæ deficientibus masculis, ex Socin. sen. cons. 227. num. 6. lib. 2. & Socin. iun. cons. 94. nu. 10. lib. 1. & Ruin. cons. 140. num. 4. & cons. 154. num. 3. lib. 2. Paris. cons. 93. num. 16. lib. 3. Gabr. consil. 132. num. 54. lib. 1. Pereg. d. art. 25. num. 47. vers. vel saltem. Pedroc. consi. 12. num. 34. & seq. & cons. 40. nu. 345. cum seq. & Molin. vbi supra. cap. 4. num. 10. & seq. Nam feminæ agnatæ, etsi nupserunt in aliena familia dicuntur de agnatione. l. voluntas. vbi Bal nu. 2. C. de fideicommiss. Socin. sen. d. cons. 227. num. 5. Card. Zabar. cons. 91. nu. 2. & seq. Dec. cons. 287. nu. 12. Quæ dum viuunt, conseruant bona in agnatione. Paris. cons. 47. num. 61. 68. & 104. lib. 3. Ias. cons. 142. nu. 24. & 25. lib. 2. & post illarum vitam exclusis ipsarum filijs siue masculis, siue feminis tanquam cognatis, possent agnati proximiores, si reperirẽtur, admitti, prout dixit Albert. Brun. de stat. exclud. femin. prop. mascul. art. 6. memb. 2. q. 3.

8 Quia respondetur prædicta procedere, & feminas deficientibus masculis admitti ad fideicommissum, quoties masculi, & feminę prout supra dicitur, discretiue non vocantur, aut quoties testator non mouetur ratione conseruandæ agnationis, vt not. Menoch. Pereg. Molin. & alij supra relati. In prædictis namq. casibus nullatenus feminæ admissæ cẽsentur, etiamsi vocationes, & substitutiones fuerint factæ per verba quamtumcunque collectiua, & apta comprehendere masculos, & feminas. Nec Molin. in d. c. 4. num. 10. tenet contrariũ, cum potius in vers. quod etiã teneat,

9 quando fuit considerata agnationis cõseruatio, feminæ non veniunt vocatæ etiam deficientibus masculis, & hoc verum, atque communiter obseruari solitum affirmat, & pro ista sententia in dicto c. 5. num. 38. adducit quãplures Doct. vltra supra relatos, nec facit quod in contrarium ponderabatur, quod durãte vita feminæ agnatæ durabat conseruatio bonorũ in agnatione, & illa defuncta possent proximiores agnati, qui reperirentur succedere, quia respondetur cum eodem Molin. in d. c. 5. num. 69. quod verisimilius videtur, testatorem noluisse admitti ad ipsum fideicommissum pro conseruatione agnationis institutum personam, per quam agnatio in posterum supprimenda esset, & quæ finis agnationis futura esset, & cuius descendentes a talis fideicommissi successione excluderentur, quo casu deficientibus masculis dicendum est, tam ex testatoris voluntate feminas non admittente, quam ex iuris dispositione bona apud vltimum masculum fideicommissi possessorem libera remansisse, ipsumque de illis tanquam de liberis disponere potuisse, ex supra adductis.

ILLVSTRISSIMO CARDINAL. LANCELLOTTO.

Vlixbonen. Iuris conferendi. Mercurij 13. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Plura adducuntur ad probandum Ecclesiam esse de mensa monasterij, de quibus sigillatim in Summario.

SVMMARIVM.

Ecclesia dicitur de mensa monasterij quando est ædificata in monasterij Dominio. num. 1.

Ecclesia dicitur de mensa monasterij quando monasterium percipit decimas ad non Ecclesiam spectantes. num. 1.

Ecclesia dicitur de mensa monasterij, si monasterium præsentat Vicarios. nu. 1.

Cura Ecclesiæ parochialis, quæ est de mensa monasterij residere dicitur penes Abbatem, qui Vicarios præsentat. num. 1.

Ecclesia parochialis vbi habet magnum populum, potest in illius succursum alia Ecclesia ædificari. nu. 2.

Ecclesia ex pluribus signis dignoscitur, quod sit de mensa monasterij. nu. 2. & 3. Vbi distinguitur, quæ sint signa æquiuoca.

Mentio Ecclesiæ dicitur fieri per mentionem Abbatis, qui caput est Ecclesiæ. nu. 4.

Ecclesia ædificata in dominio monasterij, vbi concurrunt plura signa, non solum dicitur de iure patronatus monasterij, sed etiam subiecta rei, vt præsentationes fiant etiam ratione subiectionis. nu. 5.

Vicarius & Rector sunt synonyma, & vnũ pro alio vsurpatur. nu. 6.

Institutio quæ fit per Episcopum in Ecclesijs, quæ sunt de mensa monasterij, non est propria institutio, sed authorizabilis institutio. nu. 6.

Monachi de iure communi subiecti sunt Episcopo. n. 7.

Status Ecclesiæ sine licentia Episcopi mutari non potest. num. 7.

Cura animarum est interdicta monachis. nu. 8.

Dic procedere in monachis particularibus, & quando mona-

monasterium non habet populum, secus alias, quia de iure, aut saltem consuetudine a iure approbata nō est prohibitum. nu. 8.

DECISIO CCIV.

1 Ecclesias de Pederneria de Otta, de Cooz de Alborninha, & Aliubarrota spectare ad monasterium de Alcobatia, ac inde non esse locū concursui, Domini resoluerunt ex eisdem fundamentis, quibus respectu Ecclesiæ Beatæ Mariæ idem decisum fuerat coram bon. mem. Litta die 2. Decemb. 1605. & die 21. Aprilis 1606. & postea coram me die 7. Februarij huius anni, quarum decisionum rationes, fere omnes applicantur Ecclesijs, de quibus agitur, cum constat, quod ante illarum constructionem monasterium erat Dominus totius territorij, & Cauti de Alcobatia, in quo Ecclesia monasterij fuerat ædificata post territorium miraculose precibus S. Bernardi è manibus Maurorum recuperatum, vt patet ex Chronica Diui Bernardi, & ex donatione Alphonsi Primi Regis Portugalliæ eidem S. Bernardo facta anno 1161. postmodum ab Innocent. III. confirmata, quā Ecclesiam monasterialem fuisse Parochialem totius Territorij, fuit resolutum in decisione D. Littæ, sub die 21. Aprilis 1606. Hinc monasterium percepit semper omnes decimas, fructus, & redditus totius Cauti, & Territorij, vt patet ex cōcordia anni 1335. ex testibus, & ex sententia Regis, & alijs in prima decisione bon. mem. Littæ ponderatis. Constat etiam alias Ecclesias in prædicto Territorio fuisse a monasterio ædificatas, vt ex eadem concordia anni 1335. & respectu Ecclesiarū, de quibus agitur adest licentia Episcopi concessa Abbati, & Conuentui de anno 1236. Rursus respectu Ecclesiæ de Pederneria, concurrit, quod in concessione ad opus infirmarię de illa facta ab Episcopo anno 1247. fuit ordinatum, quod in illa præsentari deberet ab Abbate Vicarius cum assignatione congruę ex prouentibus eiusdem Ecclesiæ ad illius Prælatum spectantibus, & sic apparet, quod in dicta Ecclesia aderat Prælatus, scilicet Abbas, qui decimas percipiebat, & ad quem curam animarum consequenter spectabat, & cum anno 1335. Abbas congruam Vicario istius Ecclesiæ assignasset, vocauit illum Vicariū Ecclesiæ nostræ, & in ꝓuisione vnius portionis istius Ecclesiæ de anno 1518. ne dum dicit Ecclesiam suā, sed etiam vocat se eiusdem Ecclesiæ Priorem, ex quibus apparet, quod dominium, & cura penes ipsum Abbatem existebat. Præterea quo ad quatuor Ecclesias, ex supradicta licentia illas ædificandi cum facultate præsentandi Episcopo Vicarios, qui curā gererent animarum cum assignatione congruæ, & cum hoc quod deducta tertia Pontificali, residuum in vtilitatem monasterij conuertatur, resultat necessario, quod cū de eo tempore adessent Populi, & cum alia Ecclesia non adesset a qua Sacramenta subministrari possent, omnino ad ipsum Monasterium accedere debebant, ex qua licentia iūcta cōcordia anni 1335. vlterius colligitur, ꝙ cura principaliter penes Abbatem residebat cum Vicarijs ad illius tantum exercitium deputari deberent, quod etiam comprobatur, quia reseruatur Abbati præsentatio Vicariorum, nec non residuum decimarum, & fructuum deducta tertia Pontificali. His ita stantibus, cum post Ecclesiarum ædificationem earūdem, Vicarij fuerint ad præsentationem Abbatis, & Monasterij instituti, cū Monasterium perpetuo perceperit decimas totius Territorij, cum congruam Vicarijs ab eo præsentatis soluerit, cum onera tam ratione visitationis, quam pro reparatione Ecclesiarum, quam denique alia omnia sustinuerit, sequitur, quod huiusmodi Ecclesiæ ad ipsum Monasterium spectare, & de illius mensa esse dicantur, Tum ratione dominij, vt pergl. & Doct. in c. de monachis. de præb. & facit decisio 15. de iur. pat. in antiq. Tum ratione perceptionis decimarum, quæ de iure debentur Ecclesiæ Parochiali. c. cum contingat. de decim. vt ex Card. in clem. 1. num. 10. q. 9. de offic. Vica. & alias bene deductum fuit in prima dec. bon. mem. Littæ, Tum ratione præsentationis Vicariorum, ex quo cura principalis penes Abbatem residere dignoscitur. Vital. in clem. 1. num. 7. de offi. Vic. & quod Ecclesia non est de per se stans, sed de mensa monasterij, vt in c. 1. de cappell. monac. lib. 6. Felin. in cap. ex parte. el 2. n. 1. & seq. de rescrip.

2 Tum quia cum in toto Territorio nō adessent Ecclesiæ Parochiales, cura omnino penes aliam Ecclesiam monasterialem residere debebat, ita vt Ecclesiæ postmodū ædificatæ in illius Monasterij succursum constructæ dicantur. cap. ad audientiam el 1. cum ibi notat. de Ecclesijs ædificandis. Tum denique quia ex omnibus simul iunctis, nempe dominio Territorij, perceptione decimarum, pręsentatione Vicariorum, solutione congruę, sustentatione onerum, & alijs negari non potest, quin resultent sufficientia signa, & argumenta, quod Ecclesiæ sint de mensa monasterij, & ad illud spectent, glos. in clem. vnica, in verbo ad mensam, quam ibi omnes sequuntur. Imol. num. 16. Vitali. num. 82. de excess. prælat. late Rebuff. de cōg. nu. 114. & seq. ad hunc namque effectum similia signa sufficere trad. Felin. cons. 2. num. 22. & 25. & fuit resolutum in causa Pampilonen. de Stella 14. Decēbris 1598. coram Illustrissimo Cardinali Seraphino, & in hac causa 2. Decembris 1605. coram bo. mem. Litta. & 7. Februarij 1607. coram me.

3 Non obstant ea, quæ in contrarium adducuntur, nam quod dicitur solam perceptionem decimarum esse signū æquiuocum, & quod solutio congruæ, & aliorum onerum procedant ratione perceptionis decimarum, de quibus est soluenda congrua Vicarijs, vt in causa Aquilana Vicariatus coram Illustrissimo Cardinali Seraphino, cessat, quia vltra perceptionē decimarum concurrunt multa alia ponderata, nempe quod Abbas præsentauit Vicarios, quod Ecclesiæ ædificatæ sunt in Territorio, cuius est dominus Monasteriū, quod Ecclesia monasterialis est Parochia-

lis,

lis,& ante omnes alias ædificata. Ex quibus iuncta perceptione decimarum satis probatur Ecclesias esse de mensa Monasterij,vt per gl.in d.clem.vnic.Card. & alios alleg.

4 Nec obstat, quod non probetur Monasterium de Alcobatia fuisse ante istas Ecclesias ædificatum, quia cum Episcopus concesserit Abbati, & conuentui licentiam ædificandi istas Ecclesias, & illæ fuerint a monasterio constructæ necessario dicendum est, quod ante illarum constructionem aderat ipsa Ecclesia Monasterialis, & licet in scripturis antiquis non reperiatur in specie, quod fiat mentio de Ecclesia de Alcobatia, tamẽ cum fiat mentio de Abbate, satis fit mentio de ipsa Ecclesia Parochiali, de Alcobatia,& matrice,cuius caput est Abbas. Prout non obstat, quod ante Ecclesiam de Alcobatia adessent aliæ Parochiales in eodem territorio, cum tempore recuperationis territorij a Mauris,adessent oppida, & Monasterium fuerit in loco inhabitato ædificatum,tum quia existentia Populorum non concludit ad existentiam Parochialium,& Ecclesiarũ, quas Mauri non colebant,vt fuit dictum die 7.Febr.huius anni coram me. Tũ quia ex licentia ædificandi istas Ecclesias concessa ab Abbate per 60. annos post donationem, apparet, quod ante aderat Monasterium Abbas, & Ecclesia de Alcobatia, tum quia denominatio Territorij de Alcobatia ostendit, quod quatenus aliquod oppidum adfuisset illud erat de Alcobatia, maxime quia in donatione facta a Rege statim post recuperationem a Mauris fit mentio de quibusdam contradis, nihil autem dicitur de oppidis, quæ verisimiliter fuissent expressa,si adfuissent.

5 Nec releuat, quod etiam si Monasterium fuisset dominus territorij, nihilominus per ædificationem Ecclesiarũ nihil aliud acquisiuerit, quam ius patronatus, quia concurrentibus tot signis subiectionem Ecclesiarum denotantibus, Monasterium non dicitur habere solum ius patronatus, sed Ecclesiæ ad illud vti dominum spectant, nec præsentationes fiunt ratione simplicis iuris patronatus, sed ratione subiectionis, & annexionis, Card.in clem.1.§.1.in princ. de iur. patr. & fuit resolutum in causa Vrgellen. Parochialis 13. Nouembris 1603. coram Illustrissimo Pamphilio,& in hac causa coram bon.mem.Litta.

6 Quæ autem deducũtur ex institutione anni 1262. ad Ecclesiam de Cooz, in qua Dominicus ab Abbate præsentatus, fuit ab Episcopo in Rectorem institutus,cum præcepto, quod Parochiali illi vti Rectori obedientiam præstent, & iura Ecclesiæ persoluant; nihil etiam obstant cum Vicarius, & Rector sint synonyma, & Vicarius aliquando Rector nominetur, & è contra,glos.in clem.1.§.nonnulli in verb.Rectoribus,& ibi Vitali.num.35. de excess.prælat. glos. in c.1.in verb.subiectæ,de verb. signif. lib. 6. & in similibus terminis fuit decisum in allegata causa Vrgellen.coram Illustrissimo Pamphilio, & fuit dictum in hac causa coram bon. mem. Litta, & licet Episcopus instituerit, tamen hæc non est proprie institutio, sed est authorizabilis institutio, quæ in Ecclesijs de mẽsa Monasterij spectat ad Episcopum c.1. & ibi glos. in verbo præsentetur, & ibi omnes de Cappell. Monac.li.6. & late decisum fuit in dicta causa Vrgellen. quod comprobatur,ex quo idem Dominicus ante dictam institutionẽ Episcopi, fuit de eodem tempore ab Abbate constitutus in Vicarium suæ Ecclesiæ de Cooz, cum assignatione Congruæ,& sic apparet, qđ deputabatur solum in Vicarium cum Congrua, & ꝙ Abbas erat Rector Ecclesiæ, quæ per institutionem ab Episcopo factam non alterantur, & cum his concurrit status primæuus, & obseruantia circa deputationem in Vicarium.

7 Quatenus etiam allegatur concesso facta Monasterio ab Episcopo de Ecclesia de Pederneria ad vsũ infirmariæ,cum hoc quod a Monasterio præsentetur Vicarius, qui curam animarum gereret,quæ cõcessio superflua fuisset, si Ecclesia pleno iure ad Monasterium spectasset; similiter tollitur, quia, cum cessantibus exemptionibus Monachi de iure communi subiecti sint Episcopo, non poterant propria auctoritate Ecclesiam iam erectam ad vsum infirmariæ vnire, & quod cum ageretur de mutatione status Ecclesiæ, id sine Episcopi licentia fieri non poterat, iuxta notat. in c. cum de beneficio.& ibi Franc.num.6.de præb.li.6.immo ex ipsa cõcessione apparet,quod Ecclesia erat de mensa Monasterij, cũ in ea ordinetur, quod præsentetur Vicarius per Abbatem cum Congrua,& residuo pro Monasterio, ex supra deductis. Confirmatio auttem Innocentij, quæ ad illam se refert nihil alterat,& ius patronatus intelligitur eo modo,quo dictum est,scilicet, quod Ecclesia sit de mensa,& subiecta monasterio ex decis.in causa Vrgellen. & Cardin.& alijs alleg. Quod vero infertur ex conuentione facta anno 1409. inter Abbatem, & Episcopum,quod construeretur noua Cappella, in qua per Vicarium de Aliubarrota Cappellanus ad nutũ amouibilis poneretur,& quod idem in alijs Cappellis de nouo ædificandis seruaretur; nihil facit. Tum quia nedum non constat de effectuatione istius conuentionis, quinimo apparet de cõtrario, ex quo post ædificationem dictæ Cappellæ, Vicarius fuit positus ad præsentationem Abbatis, tum quia cum in dicta Ecclesia adesset Vicarius perpetuus in Cappella de nouo construenda, non spectabat ad ipsum ponere Cappellanum amouibilem, & ideo quia Episcopus solus hanc licentiam dare non potuit, fuit deuentum ad conuentionem cum Abbate, tum quia cum in dicta conuentione consenserit Abbas, qui potuit circa huiusmodi actum sibi præiudicare,non propterea sequitur,quod Episcopus fecerit dictum ordinem propria auctoritate,nec quod Abbas nõ esset dominus, aut penes ipsum non esset cura dictæ Ecclesiæ, immo contrarium probatur ex consensu ipsius, qui pro faciliori Sacramentorum exercitio permisit, quod in dicta Cappella Vicarius de Aliubarrota deputaret Cappellanum, non autem sibi circa dominium Ecclesiæ,& curam animarum præiudicauit.

Quod

Quod etiam infertur ex allegata licentia ædificādi quatuor Ecclesias, de quibus agitur cum reseruatione iuris præsentandi ipsi Monasterio, quasi quod cum ante illarum ædificationem nulla adesset parochia, nō potest dici, quod Ecclesiæ ædificarentur intra limites Monasterij, pariter cessat, quia vt sæpe dictum fuit, si in locis, in quibus Ecclesiæ erant ædificandæ, aderant populi, necessario debebant esse sub aliqua Parochia, nempe sub Parochiali de Alcobatia, cuius erat Rector Abbas intra cuius territorij limites existebant populi, & reseruatio procurationis verificatur, etiam in Ecclesijs de mensa, & in succursum ædificatis, sicut reseruatio limitandi Parochias ostendit, quod prius vna tantum erat Parochia, scilicet Monasterij, id quod etiam declarat limitatio subsequuta, quando de ordine Episcopi, de consensu tamen Abbatis Territorium in certas parochias diuiditur, quę diuisio, & limitatio ab Episcopo facta de consensu Abbatis non tollit, quin Ecclesiæ essent de mensa Monasterij, cum etiam Cappellæ de mensa habeant suum Territorium diuisum, & separatum ab alijs.

Quod deducitur ex quadam donatione Regis Portugalliæ anno 1317. de quadam Ecclesia de Turribus veteribus ad ostendendum in prima Regis donatione Territorij fuisse comprehensum ius decimādi cum facultate de Ecclesijs disponendi, non concludit. Nam omisso, quod dicitur Ecclesiam prædictam esse extra Territorium de Alcobatia in ea nulla fit mentio iuris decimandi, & illa fuit facta longe post donationem Territorij, quam non comprehendere decimas, sed esse restrictam ad iura regalia, & sic temporalia apparet ex eius lectura, immo de contrario constat ex concordia cum Episcopo inita, vt late decisum fuit die 21. Aprilis 1606. coram bon. mem. Litta, & consideratum fuit coram me die 7. Februarij huius anni.

8 Quæ denique dicuntur de resistentia iuris contra Monasterium, cum Ecclesiæ præsumantur liberæ, nō autem subiectæ, & quod Monachis sit interdicta cura animarum, procedunt in dubio, secus vero quando de contrario constat, prout etiam Rota respondit in allegata Vrgellen. coram Illustrissimo Pamphilio, & quicquid sit in Monachis particularibus, & quando Monasterium non habet populos, in quibus terminis procedit text. in c. placuit. 16. quæst. 1. vt notat ibi glos. in verb. placuit, de iure non est prohibitum Monasterio habere curam animarum, aut saltē de consuetudine a iure approbata, vt in c. 1. de Cappell. Monachor. clem. ne in agro. §. ceterum. de stat. Monachorum. Abb. in dicto capitulo primo. numero primo, & sexto. de Cappell. Monachor. & ita conclusum, &c.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Tirasonen. Decimarum. Lunæ 25. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Habes in Summario.

SVMMARIVM.

Quasi possessio generalis exigendi decimas sufficit non data quasi possessione speciali. nu. 1.
Possessio metitur ex parte possidentis, non autem ex parte eius contra quem possidetur. nu. 2.
Possessor pendente lite manuteneri debet. nu. 3.

DECISIO CCV.

1 VNa tantum parte informante, fuit conclusum, dudum esse mandatum de manutenendo Decano & Capitulo Tirasonen. super exactione Decimarū, ex prædijs emptis per Collegium Reuerendorum Patrum Societatis Iesu. Constat enim ex testium depositionibus de dictis Decani, & Capituli quasi possessione exigendi Decimas, non solum vniuersali in toto Territorio Tirasonen. intra quod hæc bona existunt, quod sufficeret alio non docente de particulari quasi possessione Abba. cons. 54. num. 3. lib. 1. & cons. 71. num. 3. lib. 2. Rot. decis. 2. num. 3. de præscr. in nouis. Rebuff. de decim, quæstio. 9. num. 3. & 4. Menoch. retinen. remed. 3. num. 135. Et fuit dictum in causa Valentina Decimarum Lunæ 20. Februarij 1598. coram bo. mem. Peregrino, & contra eosdem Patres Societatis Iesu in alia Valentina Decimarum Veneris 23. Octobris eiusdem anni coram Illustriss. Domino Seraphino.

2 Verum etiam ex iisdem testibus constat in specie de quasi possessione exigendi ex prædijs ipsismet, de quibus agitur, dum possidebātur ab authoribus collegij, quod satis est ad obtinendam manutentionem cōtra Collegium, quia metimur possessionem ex parte possidentis, non autem ex parte eius, contra quē possidetur. Guido Papæ. decis. 629. Put. decis. 151. libro tertio.

3 Non obstant priuilegia, quæ dicuntur Societati concessa super exemptione a solutione Decimarum. Nam donec de illorum releuantia videatur, Decanus, & Capitulum sunt in sua possessione manutenendi. Couar. variar. resol. lib. 1. cap. 16. num. 10. Fuit dictum in dicta Valentina coram Peregrino. Et in Carthaginen. Decimarum 27. Iunij 1590. coram bon. mem. Gipsio. Et in Elboren. Decimarum prima Decembris 1606. coram R. P. D. meo Decano.

RE-

REVERENDISSIMO P. D. LVGDVNEN.

Ceneten. Parochialis. Lunæ 25. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Accessus,& regressus sunt incompatibilia,& habent locum, siue beneficium ad quod datur accessus, seu regressus,vacet in mense ordinario, siue in mense Apostolico. Item allegatio Lapi non procedit in possessione spoliatiua. Item ordinarius non potest prouidere,vbi appellando fecit se partem contra prouisum Apostolicum nisi tamen ab appellatione recesserit, & plura alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Regressus non potest competere resignanti beneficium,cuius possessionem nunquam habuit, nec super resignatione ad sui fauorem facta literas expediuit. nu. 1.versic. & tanto magis.
Regressus,& accessus simul stare non possunt.nu. 1.
Consensus resignantis de stylo Cancellariæ solet adnotari a tergo literarum resignationis.
Litera Apostolica præsumuntur expedita de mandato illius cuius interest.nu.3.
Successor ex possessione longi temporis excusatur a iustificatione tituli prædecessoris.nu.3.
Allegatio Lapi non habet locum in possessione spoliatiua. num.3.
Ordinarius non potest prouidere de beneficio, postquam ipse appellationem interposuit,& fecit se partem aduersus prouisum Apostolicum.nu.4. Vbi declara.
Fallit si re integra ab appellatione recessit.nu.5.
Paria sunt non appellare, vel appellationem non prosequi.num.5.
Literis Ordinarij in præiudicium prouisi Apostolici non creditur. nu.6.
Beneficium vigore regressus seu accessus alicui debitum debetur siue beneficium vacauerit in mense Apostolico, siue ordinarij.nu.7.
Possessio instrumentalis alio existente in possessione non suffragatur.nu.8.
Possessio tertij potest allegari ad excludendam possessionem alterius nu.8.
Consanguineus non præsumitur ignorare defuncti valetudinem.nu.9.
Fraudis ac doli suspicio cessat in his, quæ palam, & publice fiunt.nu. 10.
Fraus non præsumitur in eo, cui nullum commodum ex actu resultat.nu. 11.
Sepultus certo die præsumitur potius obijsse die præcedenti,quam per duos dies ante.num. 12.

DECISIO CCVI.

1 DOmini steterunt in decisis die 4. Decembr. proxime præteriti, ex rationibus in Decisione deductis, & dixerunt non obstare, quæ pro Iacobo de Leuatis hodie fuerunt deducta. Dum enim primo loco dicitur,etiam si iuxta Decretum S.D.N. nõ fuisset Oderico reseruatus regressus, sed duntaxat accessus, adhuc Parochialem de qua agitur non vacasse per obitum Ioannis, quia Ioanni nullum fuerat ius quæsitum ex resignatione Odorici facta non libere, sed conditionaliter, vt sibi liceret habere liberum regressum, & non alias aliter,nec alio modo, sicuti legitur in quodam mandato, cuius copia data fuit in Summario Iacobi, num.2. Fuit responsum dictum mandatum non continere simpliciter regressum, accessum, & ingressum. Ideoque cũ regressus,& accessus simul stare non possint,ista verba resolui in alternatiuam, & disiunctiuam,ita vt sufficiat alterum ex illis fuisse impletum. Et tanto magis, quia secundum dictum decretum S. D. N. non poterat Odorico competere regressus, quia is beneficij, quod sibi ab alio resignatum ipse alijs resignabat,nec possessionem habuerat vnquam,nec super resignatione ad sui fauorem facta literas expediuerat, ad decis. Caputaq.213.par.2.sed quicquid sit de dicto mandato,cui in actis non exhibito nulla fides debetur. Vnum quod supplicatio alternatiue fuit cõcepta super regressu,seu accessu, & cõsensus per Ioãnem præstitus habet clausulam & alias iuxta formã supplicationis.

2 Et denique literæ fuerunt expeditæ super accessu, & ingressu, illisque literis vsus fuit Odoricus faciendo illas intimare Ordinario Ceneten. vsque de anno 1579. atque in vim illarum Curator eiusdem Odorici possessionem istius Parochialis accepit sequuta morte Ioannis. Et vltra quod a tergo dictarum literarum accessus expeditarum 1. Aprilis 1560. constat de consensu Odorici, iuxta stylum Cancellariæ, de quo Paris. de resign.lib.10.quæst.3.num.10. Notum est etiam,quod cum expeditio literarũ fiat multis expensis,semper præsumitur facta de mandato illius, cuius interest. Sarnen. in reg. de trienn. q.38. nu.2. Cassad. decis.4. de Procur. Paris. de resign.lib. 10.quæst.8.num.54.

3 His accedit,quod cum Ioannes per annos amplius 40.sicque per longissimum tempus possederit hanc Parochialem, locus est receptissimæ Lapi allegationi, qua successor excusatur a iustificatione tituli sui antecessoris. Hæc facit,quod dicta allegatio non habeat locum in possessione spoliatiua, quia stãte quod Odoricus nunquam habuerat possessionem, vt dictũ est, sequitur quod nec etiam illa spoliari potuit.

4 Ad id vero, quod secundo loco dicebatur, Ordinarium Ceneten.non potuisse deuenire ad prouisionem

nem istius Parochialis, postquã ipse appellationem interposuerat, & fecerat se partem aduersus Odoricum, iuxta tradita per Felin. in c. licet Hely. nu. 9. de Simon. & Franc. in c. ordinarij. num. 5. vers. quod limita primo. de offic. ordin. in 6. Fuit responsum quod Ordinarius non fecit se partem, quia coram superiore non comparuit pro excludendo iure Odorici, vt requirit idem Felin. in d. nu. 9. vers. dicitur autem constituere se aduersarium.

5 Et licet a principio appellauisset a regressu prætenso per Odoricum, tamen cum pro parte Odorici literæ prouisionis illius regressus, seu accessus productæ non fuissent Episcopus re integra recessit a sua appellatione, quod sibi licuit. Rota decis. 22. num. 1. de re iudic. in nouis. Præsertim cum dicta appellatio, nec fuisset interposita coram aliquo superiore, nec Apostoli petiti fuissent, nec causa fuisset cõmissa, nec appellator in illa prosequenda aliquo modo grauatus, ita vt paria fuerint non appellare, vel appellationem non prosequi. Rot. decis. 1. nu. 2. de appellat. in nou. Modern. de attent. appell. penden. par. 2. c. 12. ampl. 1. num. 10. circa med. Nec occasione talis appellationis debuit Episcopus Parochialē relinquere diutius Pastore destitutam.

6 Denique quod postremo loco apponebatur literas Ordinarij indigere iustificatione quo ad narratiuã vacationis in mense Decembris, quandoquidem Ordinarij literis in præiudicium Prouisi Apostolici non creditur. Rota decis. 1. de probat. in nou. Crescen. decis. 13. eodem titul. Felin. in cap. sicut. num. 26. de re iudic. Fuit responsum non constare de tali præiudicio.

7 Nam quo ad Odoricum, cum is veniret vigore regressus, seu accessus nihil eius interfuit, ordinario mense, an Apostolico ista Parochialis vacuerit. Quo vero ad Iacobum minus præiudicum considerari potest, quia illi non fuit prouisum de ista Parochiali vti vacante per obitum in mense reseruato, sed per resignationem, idque post tres annos a die prouisionis per Ordinarium factæ ad fauorem Ioann. Baptistæ. Nec obstat, quod Iacobus dicatur esse reus, & possessor. Nam hodie agitur de adiudicatione beneficij, in quo, & ad quod nihil iuris competit Iacobo, quandoquidem in illum Odoricus resignando non potuit plus iuris trãsferre, quam ipse haberet, ipse autem nullum ius habebat, vt decreuit S.D.N. quia etiam nec constat de prouisione facta Iacobo in vim dictæ resignationis.

8 Nec vero instrumentum captæ possessionis illi suffragari potest, q. a talis possessio instrumentalis Odorico existente in possessione, non est habenda in consideratione, & non est dubium, quin ad probandum non possessionem Iacobi Ioann. Baptista dare possit, de Odorici possessione, vt fuit dictum in causa Romana Saluiani Interdicti, seu partis domus, de anno 1605. corã R.P.D. meo Sacrato. Vltra q. dicta possessio Iacobi fuit nulla, & attenta, ita vt iam Rota censuerit apponendum in ista Parochiali sequestrum.

9 Atque prædicta eo magis placebant Dominis, q. a hoc casu multa adminicula concurrunt, quæ magnã annectunt fidem narratiuæ Ordinarij, illudque in primis, quod Odorici curator protestatus non esse locum concursui stante regressu, nihil tamen opposuit de vacatione in mense reseruato. Nec in dicto Curatore hoc casu potest præsumi ignorantia, quia cum esset consanguineus Ioannis verisimile non videtur, quod sanguine coniunctus defuncti valetudinem ignoraret, vt ait text. in l. octaui. ff. vnde cogna. Facit. l. de tutela. C. de in integr. restitut. minor. not. Bart. in l. qui duos. nu. 12. ff. de reb. dub.

10 Secundo concurrit, quod fuit factus concursus, & in illis, quæ palam fiunt, cessat suspicio fraudis, vel doli. l. non intelligitur. ff. de iure Fisci. l. 2. & ibi Bart. C. de cursu. publ. lib. 12. Oldrad. cons. 39. in princip. Late Marsil. cons. 128. nu. 24. Et hoc casu tanto magis, quia si Beneficium vacasset in mense Nouembris Episcopus conferendo amisisset beneficium alternatiue.

11 Tertio quia in Parochialibus Episcopus habet electionem personæ siue vacent in mensibus, siue in reseruatis. Vnde cum nullum ex tali narratiua consequetur commodum, immo damnum, præsumendũ est potius pro non fraude. Aym. qui alios allegat cõsilio 75. num. 17. Socin. cons. 297. vers. ad instantiam autem fratrum lib. 2.

12 Quarto ista prouisio non fuit per Episcopum facta ad fauorem alicuius consanguinei, vel familiaris, neque ad exclusionem alicuius prouisi Apostolici, vt dictum est. Ideoque cessat consideratio facta in dicta decis. 1. de probat. in nou. Demum Parochus fecit fidem, quod Ioannes fuit sepultus 2. mensis Decembris, quod est magnum indicium illũ obijsse die dictĩ mensis, non autem die vltima Nouembris, & sic per duos dies, & duas noctes ante. & ex his, &cet.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Taruisina Iuris patronatus. 27. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus quando fundatum est cum conditione, vt eligatur sacerdos pro celebranda Missa, requirit prӕsentationem sacerdotis actu, nec sufficit, quod possit esse sacerdos.

SVMMARIVM.

Qualitas iuncto verbo intelligenda est secundum tempus verbi. num. 3.

Ius patronatus in quo fundator mandauit eligi sacerdotem pro Missa celebranda, requirit vt Præsentatus sit sacerdos. nu. 3.

Præ-

Præsentandi quasi possessio in iure patronatus, an & quã do acquisitus censetur a duobus patronis insimul præsentantibus. nu. 5. & seqq.

Ius patronatus sine consensu Episcopi acquiri non potest. num. 7.

DECISIO CCVII.

1 VAcante Cappellania, seu mãsionaria in Ecclesia B. Mariæ, seu SS. Viti, & Modesti de Spineta per obitum Petri Riccij, R. P. Abbas Monasterij S. Helenæ Venetiarum Congregationis Montis Oliueti vti Patronus præsentauit ad illam Bartholomæum ab Horte Clericũ, sed in sacerdotio minime constitutũ. Massarij vero, seu Administratores fabricæ eiusdem Ecclesiæ, vti etiam Patroni, præsentarunt ad eandem Cappellaniam Michaelem Mundum sacerdotem. Orta inter præsentatos cõtrouersia Ordinarius Taruisinus pronunciauit ad fauorem Michaelis, sed hanc sententiam Vicarius Patauinus reuocauit, cum vice versa Michael appellasset, causa in Rota commissa, & dubio proposito, vtraque parte informante, fuit resolutum, Vicarij Patauini sententiam esse infirmandam, Taruisini vero confirmandam.

2 Cum enim per instrumentum authenticum testamenti fundatricis Cappellæ, de qua agitur, constet de titulo iuris patronatus Massariorum, bene pronunciauit Vicarius Taruisinus præsentatum ab illis esse instituendum; maxime cum ili vti sacerdoti, faueret mens, & voluntas fundatricis. Verba enim testamenti conditi de Anno 1570. sunt. Item volo, poni debere vnum Sacerdotem bonæ conditionis, & famæ, qui habere debeat intuitus, & redditus dictæ possessionis, qui omni die celebrari debeat Missam in Ecclesia Sanctorum Viti, & Modesti de Spineta pro anima mea, qui Sacerdos de tempore in tempus, prout fuerit necesse pro dicta Missa celebranda eligatur, & eligi debeat per Dominum Plebanum, siue Rectorem dictæ Ecclesiæ Sancti Viti de Spineta, & per Massarios eiusdem Ecclesiæ Sancti Viti de Spineta, qui pro tempore erunt, etsi casu esset, quod Dominus Plebanus, siue Rector prædictus nollet, vel non posset, aut non curaret eligere dictum Sacerdotem, qui celebret d. Missam, vt supra, tunc per Massarios dictæ Ecclesiæ de Spineta, qui pro tempore erunt, eligatur dictus Sacerdos.

3 Siquidem cum illa verba, eligatur Sacerdos pro Missa celebranda, respiciant ipsam præsentationem, non sufficit, quod præsentatus sit Sacerdos habitu: sed debet esse actu, iuxta regu. quod qualitas iuncta verbo intelligitur secundum tempus verbi. Abbas in cap. cum in cunctis. §. inferiora sub num. 10. & Dec. num. 12. de elect. Paris. consil. 50. num. 17. & sequen. lib. 4. bene Barbat. consil. 33. numer. 2. dubio 8. lib. 2. Lambert. de iure patronat. lib. 2. par. prima. quæst. 7. art. 27. per tot. & præcipue. num. 8. Dec. cons. 127. sub numer. 5. & ita declarauit Rota in vna Romana Cappellaniæ Mercurij 9. Martij 1586. coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio, in qua aliæ decissiones allegantur.

4 Vnde cum Abbati Sancti Helenæ, cuius monasterio asseritur vnita dicta Ecclesia S. Mariæ, seu SS. Viti, & Modesti, licet hoc negent Informantes pro præsentato a Massarijs non posset aliud ius cõpetere, quã illud, quod habebat ille Plebanus eo ipso, quod Abbas non Sacerdotem, Massarij vero Sacerdotem præsentarũt, sententia Vicarij Taruisini ex lege fundatricis atque hinc constat de iniustitia sententiæ Vicarij Patauini, ex quo illam Taruisini iustam sententiam infirmandam esse pronunciauit.

5 Nec obstat prætensa per Abbatem quasi possessio præsentãdi, & allegatus vltimus status quasi Petrus Riccius per eius obitum Cappellania vacauit, vt dictum est, fuerit a solo Abbate præsentatus, etenim cũ ex iudicialibus Abbatis confessionibus, & ex multis iuribus productis per præsentatũ a Massarijs constet etiam de Massariorũ quasi possessione præsentãdi, & deputationibus simul ab ipsis, simul cum Abbate factis, vltra quod illa per solum Abbatem vltimo loco facta præsentatio non posset præiudicare Massarijs, de quorum scientia, & patientia non constat. Abb. in cap. cum Ecclesia. sub numer. 25. ibique Rip. numero 64. Federic. de Senis. numero 61. libro 3. Put. decis. 28. num. 4. lib. 2. & quorum quasi possessio foret præseruata per illam Abbatis Cõpatroni præsentationem. Abb. consil. 54. nu. 3. lib. 1. Calder. cons. 13. de iur. pat. Verall. decis. 292. par. 2.

6 Adhuc ex facto tollitur omnis difficultas, cum per instrumentum, & per positiones partis aduersæ constet, quod de Anno 1585. cum Cappellania vacaret per obitum Gasparis Seueroli prædictus Petrus Riccius fuit præsentatus per Abbatem, & Massarios, quod si forte post hanc simultaneam præsentationẽ Abbas solum iterum præsentauit eundem Petrum, certissimum est, quod si propterea nullam possessionẽ priuatiue, quo ad Massarios quæsiuit.

7 Non obstat quod Massarij huic iuris patronat. renũciauerint ad fauorem, quorundam de Nigris, qui postea cesserunt illud Abbati; nam de tali renunciatione non constat, nec actus, qui datur in Summario Abb. n. 5. illã probat. Vltra ꝙ factus est corã iudicib. sæcularibus, nec potuissent Massarij de illo tempore existentes euertere sine etiam fundatoris dispositione, & multo minus potuerunt illi de Nigris, qui non erant Compatroni acquirere ius patronatus sine cõsensu Episcopi c. quod autem. §. de cetero. c. illud. c. cum laici, & c. suggestum. de iure patr.

8 Nec facit, quod fundatrix per quoddam instrumentum separatum dicatur istud ius patronatus concessisse dictis de Nigris. Nam illa concessio fuit conditionalis, si Antonius, quædam ibi contenta adimpleuisset, & continet exprese, quod alias expressio deuolueretur ad Plebanum, & Massarios, satis autem apparet non fuisse adimpletum, cum semper tam ante prætensam renunciationem, quæ fuit

de Anno 1598. quam postea simul præsentauerint Rector, seu Abbas, & Massarij ex quo sequitur etiam non obstare concordiam inter Abbatem, & illos de Nigris, in qua illi cesserunt Abbati dict. ius patronatus.

9 Non obstat etiam, quod Massarij deseruerint defensionem iuris patronatus, a qua declaratione licet appellauerint, tamen deserta remanserit appellatio, nam hæc omnia non probantur, nec datur talis declaratio, nec de illius iustitia constat, & potuerunt Massarij habere aliquam, vel causam, vel excusationem legitimam non contribuendi in dictis expensis.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Romana Sancti Thomæ. Veneris. 27. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Agitur de probatione primi extremi ad effectum spolij, & an habens facultatem capiendi possessionem propria auctoritate cum clausula, prout de iure possit illam capere nõ citato possessore, & an sufficiat citatio conductoris.

SVMMARIVM.

Spolio agens duo extrema probare debet. num. 1.
Primum extremum in spolio probatur ex instrumentis locationum inctis adminiculis. nu. 1.
Titulus coloratus probatur ex diuturna possessione. num. 1.
Conductor non sibi, sed locatori possidet. nu. 2.
Clausula restrictiua non refertur ad specialiter expressa. num. 3.
Fallit vbi constat de contraria mente disponentis. numero 3.
Clausulæ, quæ habent apponi in clausula, & cum absolutione, vocantur a practicis dispositiua, per quas Papa declarat id, quod simpliciter per fiat, concessit. n. 3.
Substantia scripturæ non apponitur in Registris in margine, sed solum rubricatura. nu. 4.

DECISIO CCVIII.

1 Causa per quatuor vices proposita, & nunquam resoluta, tandem omnibus mature discussis Domini perstiterunt in resolutis coram Illustrissimo Seraphino, scilicet Capitulum S. Petri esse restituendum, quia constat de antiquiori ejus possessione, & iuniori fratrum Sanctissimæ Trinitatis, quæ non controuertitur, quæ duo extrema primum, & secundum appellata, requiruntur, & probari debent ab agente spolio, ex allegatis per Natt. consil. 562. numero primo. libro tertio. Roland. consil. 50. numero quarto. & sequentibus. libro secundo. Primum autem extremum satis probatur, quia vltra plures locationes adminiculatas, quæ ponderantur vna cum testibus in decisione Illustrissimi Seraphini concurrunt hodie partitæ extractæ ex censualibus Sancti Petri ab anno 1597. vsque ad moderna tempora, quæ cum contineant diuersos actus possessorios, satis superque probant primum extremum, ad fauorem Capituli, & operantur, quod quatenus in casu isto requireretur titulus ex ipsa diuturna possessione, quæ omnem calumniam tollit, probatus censeatur, vt per Aegid. decis. 455. Bene Felin. consil. 2. num. 27. post Innocent. & Hostien. quos allegat, & fuit dictum in causa Seguntina decimarum. 21. Maij coram Illustrissimo Seraphino.

2 Minus etiam fratres possunt se tueri ex motu proprio Pij V. in quo datur facultas capiendi possessionem propria auctoritate citra vitium spolij, continẽs etiam alias clausulas, quib. in alia clausula, & cum absolutione, &cet. in qua ponitur secunda signatura, adest restrictiua, & omnia committantur Vicario Vrbis, vel Vicesgerenti, prout de iure, & propterea nulliter fuit processum citato solum conductore, non capitulo Sancti Petri, vt dicitur in decisione Illustrissimi Seraphini, quia conductor non sibi, sed capitulo possidebat. l. si q. s ante, & l. quod meo, in principio. ff. de acquiren. possess. Corn. consil. 40. num. 6. volumine quarto.

3 Nec placuit dominis, quod hæc clausula, & omnia committantur, non debeat referri ad specialiter expressa, vt l. doli clausula. ff. de verborum obligat. quia hæc regula non procedit, quando constat de contraria mente disponentis, prout in casu isto, stãte, quod hæc restrictiua est posita in clausula, & cum absolutione, per quam Papa declarat id, quod concedere vult, & exprimit quomodo intelligat id, quod simpliciter per fiat, concessit, & ideo hanc partem vocãt practici dispositiuam, seu clausulas, vbi Papa conscribit illas clausulas, quas concedere vult, vt dicit Rebuff. in prax. tit. de signatur. grat. num. 23. versic. tertio ponitur.

4 Minus etiam releuat, quod hæc clausula, & cũ absolutione, &cet. non habet signaturam fiat, quæ vere non legitur in registro, & de originali nõ constat, q. a si hoc est verum, motus proprius nõ suffragatur fratribus, quia eis obstat regula Cancellariæ de non iudicando iuxta formam supplicationum, quia clausula, qđ sola signatura sufficiat, est posita in dicta clausula, & cum absolutione, quam asseritur non fuisse signatam, sed veritas est, quod cum hæc clausula, & cũ absolutione, &c. signetur in margine, Notarius cum commode in registro in margine non potest apponere Signaturam, omisit illam per errorem. In Registris enim in margine non apponitur substantia scripturarum, sed solummodo rubricatura. Alia bene tolluntur ex decisione Illustris. Seraphini.

RE-

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Hispalen. Archidiaconatus. Mercurij 4. Iulij 1607.

ARGVMENTVM.

Habes in Summario.

SVMMARIVM.

Citatio vt valeat nuncius, seu Notarius debet habere notam personam citati. nu. 1.
Notario absque testibus non creditur de citationis executione. nu. 1.
Remissoria debet de nouo concedi vbi testes fuerunt nulliter examinati. nu. 2.
Fallit quando nullitas prouenit ex culpa partis. nu. 2.

DECISIO CCIX.

1 EXamen testium remissorialium visum est pati aliquos defectus, & præsertim legitimæ citationis. Licet enim dentur duæ intimationes, quæ dicuntur factæ Don Ioanni de Brancamonte sub diebus 22. & 23. Nouembris, tamen & vterque Notarius fuit incertus, an is cui fiebat intimatio, esset dictus Don Ioannes de Brancamonte. Bald. in rubr. C. de fid. instrum. num. 21. vers. venio ad secundum. Ruin. cons. 187. nu. 17. libro secundo. Rota inter impress. d. decis. 434. nu. primo, parte prima, & illis intimationibus adhibitus fuit vnus tantum testis cum tamen Notario non credatur de citationis executione sine testibus. Put. decisine quinta, libro tertio. Crescent. decisione quarta. de fide instrumen. Cardin. cons. 72. post num. 55. Et dictum vnius dictum nullius l. vbi numerus. ff. de testibus. c. in nomine Domini. eodem titulo.

Non obstat præsumpta scientia exequutionis citationis ex mandato postea dato per dictum Dominum Ioannem de Brancamonte, quia in responsione facti bene aduertitur istud mandatum fuisse datum post completum examen, quasi per duos menses. Ideoque non posse colligi scientiam de tempore examinis.

2 Veruntamen cum articuli fuerint ab initio habiti pro releuantibus, nō dubitarunt Domini, quin remissoria de nouo sit concedenda dict. Don Francisco de Acugna, sicuti passim fieri solet, quando testes fuerunt nulliter examinati. Rota decisio. 2. de probat. Guido Papæ. decis. 72. num. 1. Alexand. consil. 213. nu. 10. & 17. lib. 2. Late Gabr. de testibus. concl. 21. num. 18. Non obstat Ang. in l. vltima. num. 2. ff. de eden. qui prædictam conclusionem limitat, quando nullitas prouenit ex culpa partis. Hoc enim casu cōsiderata rei gestæ serie, magis visum est culpam imputari non posse dicto Don Francisco.

REV.MO P. D. COCCINO DECANO.

Oueten. Mercedis. Mercurij 4. Iulij 1607.

ARGVMENTVM.

Ex Summario sume argumentum.

SVMMARIVM.

Procurator generaliter cōstitutus ad oēs lites, & reuocatus quo ad vnā causam, censetur reuocatus generaliter quo ad oēs causas, si constituens tēpore cōstitutionis non habebat nisi illam causam, pro qua fuit reuocatus. n. 1.
Procurator constitutus ad lites, & negotia, si fuerit reuocatus quo ad lites, non censetur reuocatus quo ad negotia, & è contra. nu. 2.

DECISIO CCX.

1 DOminis placuit vltima pars decisionis, ad quam vt morem gererem parti, volui restringere difficultatem, scilicet quod licet Iacobus fuisset constitutus tantum quo ad causam vertentem cum Vergantia, tamen censetur, reuocatus quo ad omnes causas, quia de eo tempore nullā aliam causam habebat Capitulum, & causa, propter quam fuit facta reuocatio, erāt generalis, & non specialis. Vnde merito Iacobus censetur reuocatus quo ad omnes curas, ex Alciato de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 16. num. 5.

2 Non obstat decisio Rotæ 18. & 22. de proc. in nouis. quia, non procedunt, quando causa reuocationis est generalis, & agitur de reuocando procuratore ad lites tantum, sed quando quis habet procuratorem ad lites, & ad negotia, & reuocat quo ad lites, quia tunc procurator non censetur reuocatus quo ad negotia, & bene, quia stant simul quod reuocetur quo ad lites, secus quo ad negotia, secus in casu isto cum causa reuocationis sit generalis, nec verisimile est, stante ista generalitate, quod voluerit reuocare quo ad vnam causam, secus quo ad alias, & reuocatio specialis videtur facta, quia tūc nulla alia aderat causa.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Bononien. de Mangiolis. Veneris 14. Nouemb. 1607.

ARGVMENTVM.

Exequutio an priuet possessorem etiam lite pendente intrusum non citatum, vbi ex actis non constat ipsum esse talem. Item an plures tutores, seu curatores censeantur dati in solidum, & an curatoris deputatio sustineatur, quando

minor habet patrem latitantem, & agitur de recuperandis bonis per patrem alienatis. Item an mandatum præsumatur per traditionem iurium, & an si iura tradantur per procuratorem habentem facultatem substituendi censeatur facta substitutio.

SVMMARIVM.

Possessio probatur ex instrumento adeptionis illius. n. 1.
Mandatũ de manutenẽdo debet dari ei qui possidet. n. 1.
Exequutio contra intrusum, lite pendente non citatum, non potest fieri, nisi constet ex actis, ipsum esse talem, & habere causam a litigante, & nullam ei prorsus defensionem competere. nu. 1.
Exequutio facta contra non citatum nulla est, nec possessori præiudicium infert. nu. 1.
Possessio potest capi de mandato iudicis, etiam lite pendente ab eo, qui non est in causa. nu. 1.
Relationi nuncij standum est. nu. 2.
Ratificatio sufficit vbi requiritur mandatum. nu. 2.
Tutores seu curatores censentur dati in solidum, ubi administrationes non fuerunt diuisæ. num. 2.
Curatoris datio sustinetur etiam in habente patrem, vbi pater latitat, & agitur de recuperandis bonis a patre alienatis. nu. 2.
Possessorium nihil commune habet cum petitorio. nu. 2.
Ratificatio quo ad actus certæ causæ inducitur per constitutionem procuratoris ad illam causam. num. 3. Vbi quod requiritur tamen scientia gestorum.
Scientia vbi requiritur debet esse certa, & specifica. n. 3.
Procurator censetur quis constitutus per traditionem iurium, & debet admitti saltem cum cautione de rato. num. 4. Vbi declara.
Procurator habens facultatem substituendi, licet possit substituere expresse, non tamen potest tacite. nu. 4.
Mandatum vt præsumatur, quæ debeant concurrere. nu. 5. Vbi remissiue.
Productio mandati insufficientis facit cessare productionem alterius mandati. nu. 5.

DECISIO CCXI.

1 Cum constet de possessione Com. Bartholomæi ex instrumento adeptionis, quod illam probat. l. prædia. vbi Doct. ff. de acquirend. possess. Fuit resolutum ei dandum esse mandatum de manutenendo. §. hodie. Institut. de interdict. Non obstat, quod contra ipsum fuerit exequutum mandatum Rotale, quia exequutio fuit nulla, cum etiam contra intrusum lite pendente non possit fieri exequutio, nisi constet ex actis, ipsum esse talem, & habere causam a litigante, & nullam ei prorsus defensionem competere, alias citari debet, & nisi citetur, exequutio est nulla, nec possessori aliquod præiudicium fit. Franch. in cap. ex ratione. num. 92. de appellat. Gabr. consil. 31. num. 20. lib. 1. sed ex actis de prædictis non apparebat. Immo hodie ostenditur, ꝙ obtinuit possessionem de mandato iudicis competentis, quem potuit adire, cum prætenderet bona ad se spectare, nec esset in causa Rotali. l. is, a quo. ff. de rei vendic. l. cognitio. ff. de liberali causa. Et propterea, cum exequutio fuerit nulla, non potuit ei nocere, nec possessio acquiri. Com. Antonio, & fratribus. l. fi. C. si per vim, vel al. modo. Gabr. dict. consil. 31. num. 21. lib. 2.

2 Neque facit, quod non constet de adeptione possessionis, nisi per relationem Nuncij, quia eius relationi statur. Tiraq. de retract. Lignag. §. 8. glos. 9. nu. 22. Et licet etiam non constet de mandato illius, qui cepit possessionem: tamẽ sufficit ratificatio. l. Paulus. ff. rem ratam. hab. Alex. consil. 110. num. 5. lib. 1. de qua satis constat, cum de mandato iudicis coloni recognouerint D. Iuditham tutricẽ, & curatricẽ, quæ etiam locauit bona eisdem colonis, & potuit hoc facere etiam, quod cum alio esset data tutrix, & curatrix absque clausula in solidum, quia est speciale in tutore, & curatore quando administrationes nõ sunt diuisæ, quod censeatur datus in solidum. l. 1. Cod. si ex pluribus tut. vel curat. Vbi Bal. & alij. Et datio curatoris sustinebatur, etiam quod Com. Bartholomæus haberet patrem, qui tunc latitaret, propter æs alienum, & ageretur de bonis per illum alienatis recuperandis, vigore facultatis datæ descendentibus per fideicommittentem. gl. in l. si longius. §. 1. in verbo dignitatem. & ibi Bar. n. 3. ff. de Iudic. Idem Bar. in l. in quæst. num. 2. C. de sent. pass. Neque in isto iudicio possessorio est agendum, an de iure potuerit recuperare bona per patrem alienata ipso viuente, vt aduertit, & distinguit Bart. in dict. l. in quæstione. d. nu. 2. quia satis est, quod haberet possessionem, cum possessorium nihil commune habeat cum petitorio. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acquir. poss.

3 Neque est verum, quod Com. Bartholomæus esset in causa Rotali, quia Iacobus Bonaccursius die 2. Martij fuit admissus ad causam, docto de interesse ꝑ Com. Bartholomæum tanquam vnus de populo, & tunc non erat actor ad lites, quia fuit constitutus solũ die 5. Martij. Nec potest suffragari promissio de rato, quia de ratificatione non constat, quæ licet inducatur per constitutionem procuratoris ad certã causam, quo ad actus illius causæ, vt per Rot. decis. 38. de procur. in nou. tamen hoc procedit data scientia gestorum in causa, vt post Ioann. And. ad Speculat. declarat Alexand. cons. 112. num. quinto. versi. & licet Ioan. And. lib. 5. hic autem actor ad lites non fuit cõstitutus ad istam causam, nec de scientia constat, quę tamen debuisset esse certa, & specifica. gl. in c. concertationi. in verb. sciuerit de appell. in. 6.

4 Neq; suffragatur, ꝙ D. Richardus comparuerit in causa tanquam, procurator Com. Bartholomęi, quia nec de eius mandato constat. Nec iuuat, quod produxerit mandatum in personam Ascanij, ad ipsum substituendum, quia de substitutione non cõstat, nec potest præsumi ex productione mãdati in personam Asca-

Ascanij, quia illud potuit habere aliunde, & quatenus habuisset ab Ascanio, non inde resultaret substitutio, quia licet per traditionem iurium quis censeatur constitutus procurator, & debeat admitti, saltem cum cautione de rato, vt per Imol. in l. Mæuia. 50. numer. 2. ff. sol. mat. secus tamen est in procuratore, qui habet facultatem substituendi, antequam efficiatur Dominus Litis, quia licet possit vigore mandati substituere expresse, non tamen põt tacite, quia hic non habet in mandatis, vt in simili dicit Rot. d. decis. 38. in fin. de procur. in nou. & quamuis in hac responsione tollatur etiam text. in l. 1. C. de donat. tamen nec eius dispositio applicatur, quia ibi per donationem, & traditionem instrumentorum emptionis censentur donata, & tradita empta per d. instrumenta, & sic in casu illo aderat principale, nempe donatio, & solum dubitabatur, an in donatione comprehenderentur empta in dictis instrumentis, at in casu isto deficit principale nempe substitutio.

5 Neque etiam in hoc casu potest intrare aliquod mandatum præsumptum D. Riccardi, tum quia solũ produxit articulos, & citauit ad dicendum contra, & sic non videntur concurrere requisita, per Cassador. decis. vlt. nu. 4. in fin. & num. 5. de procur. & per Put. decis. 214. lib. 2. tum quia, cum restrinxerit se ad mãdatum minus sufficiens, & illud produxerit, facit cessare tacitum. ad l. fin. C. de pact. conuent. Paris. consil. 43. num. 75. lib. 2. Et fuit resolutum in causa Lucana Parochialis 21. Februarij 1603. coram me, & alias sæpius, &cet.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Valentina Decimarum. Lunæ 11. Februarij 1608.

ARGVMENTVM.

Habes in Summario.

SVMMARIVM.

Mandatum de manutenendo requirit leuiorem, & semiplenam probationem. nu. 1.

Quasi possessio vniuersalis exigendi decimas suffragatur non dicto de speciali. nu. 2.

Potestas Papæ circa decimas nõ potest controuerti, & ideo donatio illarum facta a Papa valida est. nu. 3.

Capit. nuper. de decim. non solet per Papã derogari. n. 4.

DECISIO CCXII.

FVerant Illustriss. D. Cardinali Pamphilio tunc Rotæ Auditore Commissæ duę causæ ad instantiam DD. Archiepiscopi, & Capituli Valentini, cõtra diuersa Monasteria Ciuitatis, & Diœcesis Valentiæ super iure percipiendi ex terris per illa Monasteria possessis decimarum duas partes ex tribus. Et in prima quidem, quæ dirigebatur contra quædam Monasteria in Ciuitate consistentia, iam prædictus Illustrissimus Cardinalis, quam post eum Illustrissimus etiam Cardinalis Seraphinus, & tertio loco Reuerend. P. Dominus meus Lancellottus, quo ad Decimas ex bonis emptis, pronunciauerunt ad fauorem dictorum Archiepiscopi, & Capituli, quibus etiam quo ad eadem bona fuit concessum mandatum de manutenendo, cum in secunda instantia fuisset actio de quasi possessione exigendi decimas. Altera autem causa directa contra plura Monasteria tam Ciuitatis, quam Diœcesis, cum vsq; nunc indiscussa remãsisset, & pro dictis Monasterijs legitime citatis in partibus nemo cõparuisset in curia, Agentes pro dictis Archiepiscopo, & Capitulo post formatum processum, per contradictas, petierũt a me, vti prædicti D. Cardinalis Pamphilij suffecto mandatũ de manutenendo, in quasi possessione percipiendi dictas decimas, & sententiam aduersus dicta Monasteria, cum eadem restrictione, quo ad bona empta tantum. Qua de re proposito dubio Rota censuit esse prædictæ petitioni satisfaciendum.

1 Nam quo ad mandatum de manutenendo illud, debetur DD. Archiepiscopo, & Capitulo, cum de illorum possessione cõstet ex testibus in hac causa examinatis, qui de publica voce, & fama deponunt Archiepiscopum, & Capitulum fuisse, & esse in quasi possessione Vniuersali percipiendi duas partes decimarum, ex tribus in tota Diœcesi Valentina. Atque isti testes iunctis præcipue alijs in priori causa examinatis, qui idem deponunt, probant sufficienter ad effectum manutentionis, ad quem iura leuiore, & semiplena probatione contentantur. Alexand. consilio 103. numero tertio. libro primo. Put. decis. 61. in fin. lib. 3.

2 Nec est dubium, quin Vniuersalis quasi possessio iuris decimandi sufficiat quam diu non doceatur de alia particulari possessione. Abb. consil. 54. numero tertio. libro primo. & consilio 71. numero tertio. libro secundo. Rot. decisio. secunda. numero tertio. de præscript. in nou. Rebuff. de decim. quæstio. vndecima. numero tertio, & quarto. Menoch. retinend. remed. tertio. numer. 131. Fuit dictum in simili casu coram Illustrissimo Seraphino. Et in hac coram bon. memor. Peregrino de anno 1598. Et in causa Tirasonen. Decimarum 25. Maij 1607. coram me, & sæpe alias.

De bono iure autem constat ex decisionib. in prædicta priore causa factis, quæ continent D. Iacobum Regem Aragonum dictis Archiepiscopo; & Capitulo Valentiæ donauisse duas partes, ex tribus omnium decimarum totius Diœcesis Valentinæ. Quæ decimæ post recuperationem Regni Valentiæ e manibus Saracenorum ad ipsum Regem spectabant ex concessione Vrbani Secundi Summi Pontificis, qui Regi Aragonum N. eius successoribus con-

concesserat omnes decimas Ecclesiarum quas in Saracenorum terris iure belli acquisiuerint, vel in proprijs hæreditatibus fundauerint.

3 De potestate enim Papæ concedentis, non potest dubitari. Clem. 1. in fi. vt lit. pend. Rebuff. de decim. q. 13. nu. 110. & illa stante non potest valide controuerti Regis donatio. Rebuff. d. tracta. de decim. q. 7. & 13. post Innoc. in c. dudum. in fi. eod. tit. Vbi etiam Host. Abbas Ioan. Andr. & alij allegati in decis. Illustriss. Pamphilij. Itaque cũ in actis huius causæ constet de concessione, & donatione prædictis, & ꝑ parte prædictorum Monasteriorum in secunda commissione contentorum, quæ legitime, vt dictum est, citata fuerunt, nihil oppositum sit, quo sic fundata Archiepiscopi, & Capituli Intentio elidatur, sententia ferri debet contra d. Monasteria Ciuitatis Valentiæ. Quin etiam versatur hæc secũda causa in faciliorib. terminis, quandoquidem in altera exceperãt monasteria in Ciuitate consistentia de suis priuilegijs, quę tamen nõ obstare Rota resoluit, factis super ea re aliquot decisionibus. Hic aũt iura clamant aduersus cõtumaciã aliorũ Monasteriorũ Ciuitatis, & Diœcesis, quæ nihil deducunt, immo nec comparent.

4 Et vero cum vt plurimum illa Monasteria secũdo loco citata sint eorundem Ordinum cum primo loco citatis, & agatur de iure percipiendi decimas duntaxat ex prædijs emptis, ideoque locus sit constitutioni Concilij generalis, relatæ in cap. nuper. de decim. cui non solet derogari, vt sæpius Rota in hac materia considerauit satis verisimilite conyci potest, dicta Monasteria non habere exceptiones, quibus valide elidi possit intentio Dominorum Archiepiscopi, & Capituli Valentini. Itaque fuit conclusum dandum esse mandatum de manutenendo, & ferendam sententiam.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Romana prætensæ demolitionis domus. Veneris 29. Februarij 1608.

ARGVMENTVM.

Vendere domum suam quisque cogi potest fauore Ecclesię, & religionis, & non solum pro ędificanda Ecclesia, seu Monasterio, sed etiam pro amplianda, etiam quod domus non sit contigua Ecclesię, sed adsit via intermedia.

SVMMARIVM.

Vendere rem propriam quisque cogi non potest. Fallit fauore religionis, & Ecclesiæ. nu. 1.

Vendere rem suam fauore religionis, & Ecclesiæ quisque cogi potest, non solum pro ædificanda Ecclesia, sed etiam pro illa amplianda, vel pro ampliatione monasterij. nu. 2. & num. 6.

Vendere rem suam quisque cogi potest ratione publicæ vtilitatis. num. 3.

Vendere rem suã pro ornatu ciuitatis vigore Bullæ Gregorij XIII. cogi quis potest. nu. 4.

Vendere domum suam fauore Ecclesiæ, & religionis quisque cogi potest etiam, quod domus non sit vicina Ecclesiæ, & adsit via publica intermedio. nu. 5.

Proœmium denotat causam finalem, a qua dispositio ampliationem recipit. nu. 7.

DECISIO CCXIII.

1 DVbitaui, An Venerabile Collegium Anglorũ possit compelli ad venditionem domus, de qua agitur ad effectum illam demoliendi, & Domini affirmatiuam partem sunt amplexi, non obstante regula, quod quis non debet astringi rem propriam vendere, iuxt. tex. in l. nec emere. C. de iur. delib. l. inuitum. C. de contrahend. empt. quia prædicta regula cessat fauore religionis, & Ecclesiæ. iuxt. text. in l. si quis sepulchrum, & ibi Doct. communiter. ff. de Relig. & sumpt. funer. Ias. in dic l. nec emere. num. 3. vers. 2. Fallit Fabian. de Mont. de empt. & vend. quæst. 3. princ. num. 39. in fin. vers. fauore Religionis.

2 Quod procedit nõ solum in Ecclesia ædificanda, sed in Ecclesia, vel Monasterio, aut aliqua parte illius amplianda, pro tali namque ampliatione poterit vicinus compelli officio iudicis domum vendere, iuxt. Flor. in l. 3. §. locus. ff. de Relig. & sumptibus funer. & in d. l. si quis sepulchrum. Bald. in l. 1. num. 19. ff. solut. matr. vbi Angel. nume. 12. Cepol. de seruit. vrban. prædior. c. 82. num. 5. Ias. in l. 2. num. 4. ff. solut. matr. Couar. lib. 3. cap. 14. nu. 7. & 8. in fi. Gram. decis. 75. num. 1. Late Gomez. in l. 46. Taur. num. 9. Franc. Marc. decis. 534. nu. 3. cum seq.

3 Item & cessat prædicta regula ratione publicæ vtilitatis. l. item si verberatum. ff. de rei vend. l. 2. ff. qui sunt sui, vel ali. iur. l. 2. §. sunt qui putant. ff. ne quid in loco publico l. si locus. ff. quemad. seru. amitt. Flor. in d. l. si quis sepulchrum. Angel. Cepol. & alij supra relati. & Fab. de Mont. vbi supra. num. 38. vers. secundo ratione publicæ vtilitatis. Rub. Alexan. cons. 92. num. 2. sed sic est, quod in nostro casu concurrit fauor Religionis, & Ecclesiæ, vt ex subiecta materia patet, quin & concurrit publica vtilitas, quæ ex Religionis fauore constat, vt tradit Couar. vbi supra d. num. 7. per text. in l. 1. §. huius studij. ff de iust. & iur. & etiam desumitur ex eo, quod demolita ista domo redditur amplior, & commodior via publica, in quo pariter publica vtilitas versatur. Aym. cons. 94. nu. 1. circa fin.

4 Vnde fel. recor. Greg. XIII. in Bulla suꝑ iure cõgrui edita, voluit ꝑ vijs dirigendis, & ampliandis posse cogi dños ad vendendum. Quæ magis procedunt in casu nostro, vbi agitur de via publica amplianda, & diri-

dirigenda ad portam lateralem Ecclesiæ S. Andreæ, & de commodiori ingressu ad illam, cuius fabrica, & ædificiũ est de insignioribus, & nobilioribus Vrbis. Vnde pro ipsius ædificij cõplemento, & maiori ornatu, & commodiori ingressu eget prædicta via latiori, & ampliori, quod quantum in ornatum publicum etiam ciuitatis cedat, facile est videre.

5 Quibus non obstat, quod supradicta iura, & doctrinæ videantur loqui quo ad domos cõtiguas ipsis Ecclesijs, seu Monasterijs, quia id vt dicendum etiã si inter domos, & Ecclesiam existat media via iuxta tradita a Padil. in l. altius. nu. 19. & vers. neque iuris. C. de seru. & aqu. & a Vinc. de Franc. decis. 223. nu. 4. & potissime procedit ista opinio quando non agitur de Ecclesia ædificanda, seu augenda, sed de via publica ad portam Ecclesiæ directa ampliandam pro eiusdem Ecclesiæ quin & Ciuitatis ornatu, pro ut in nostro casu.

Nec minus obstat, quod Couar. vbi supra num. 8. vers. ceterum si controuersiam nõ acquiescat suprad. communi opinioni, illamque plurimis fundamentis euertere conatur, tum quia ipse dicto num. 7. versic. quibus sane fatetur, illam communem, tum quia, in dict. num. 8. versic. fin. fatetur Iudicem æquissime facturum vtendo prædicta frequentissima Dominorũ sententia, illamque in praxi iustissime admitti posse.

7 Vltimo pro Regularibus Sancti Andreę facit Breue siue indultum illis concessum a fel. record. Grego. XIV. cuius uigore plures vicini Ecclesiæ fuerunt compulsi ad vendendum non pro Ecclesia fabricanda, sed pro Platea amplianda, quin & prædicta iuuãtur ex verbis proœmij eiusdem Breuis, ex quib. desumitur illius ratio finalis. l. fin. ff. de hæred. institut. Rom. cons. 180. num. 7. & ex tali ratione priuilegium recipit ampliationem, Rol. cons. 67. nu. 71. lib. 3. ibi pro perfectione fabricæ, tunc enim fabrica consequetur suam perfectionem, quando habuerit viam latiorem directam portæ laterali Ecclesiæ, & aditum ad illam faciliorem.

8 Sed quia vltra viam intermediam inter domum diruendam, & ecclesiam, adest alia domus hospitalis Sanctæ Elisabethæ Domini censuere, per dictam resolutionem compellen. Venerabile Collegium Anglorum ad predictam venditionem intelligi habitam prius per regulares Sancti Andreæ illa domo anteriori prædicti Hospitalis.

REVERENDISS. P. D. LVGDVNEN.

Dertusen. Decimarum. Lunæ 3. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Iudex debet esse certus de sua iurisdictione, alias sentẽtia dicitur nulla ex defectu iurisdictionis. Item communicatio priuilegiorum non extenditur ad ea, quæ difficiliter solent concedi, & sunt alteri pręiudicialia.

SVMMARIVM.

Sententia delegati dicitur nulla ex defectu iurisdictionis, si de delegatione non constet. nu. 1.

Delegatus debet esse certus de sua iurisdictione, alias nulliter agit. nu. 2.

Rescriptum vti stricti iuris non porrigitur ad personas in eo non expressas. nu. 3.

Appellatio admittitur ab interloqutoria continente grauamen irreparabile. num. 4.

Sententia lata pendente termino ad appellandum, est attentata. num. 4.

Derogatio cap. nuper. de decim. raro conceditur. n. 5.

Communicationes priuilegiorum non extenduntur ad ea quæ non solent concedi, vel saltem cũ magna difficultate, & in quibus agitur de præiudicio tertij. nu. 5.

DECISIO CCXIV.

1 Domini dixerunt, sententiam Guardiani S. Francisci esse infirmandam vti nullam, attentatam, & iniustam. Nullitas resultat ex defectu iurisdictionis, quia dictus Guardianus processit vti conseruator, cum tamen in toto processu nõ constet de aliqua conseruatoria illi directa. c. cum in iure. & ibi DD. de off. deleg. l. vnic. C. de mãd. Princ. late Vant. de nullit. ex defect. iurisd. nu. 16. & seq.

2 Nec obstat, quod prima citatio per eum decreta habeat relationem ad mare magnum, & alia Priuilegia Apostolica, & signanter ad quoddam Priuilegiũ Sixti IV. Incipiens. Regimini Vniuersalis Ecclesiæ, in quo dicitur adesse Clausulam, Et nihilominus cuilibet in dignitate Ecclesiastica constituto, &c. Quia cum huiusmodi priuilegia nunquam fuerint in actis exhibita, dictus Guardianus nũquam fuit certus de sua iurisdictione, & quicquid egit, nulliter egit. cap. 2. & ibi filij. nu. 1. & Dec. in primo notab. de offic. deleg. in nou. Fuit dictum in causa Abulen. Pensionis. 11. Maij 1687. coram R.P.D. meo Sacrato. Vbi aliæ decisiones allegantur.

3 Idque tanto magis procedit, quia post dictam citationem procurator monasterij B. Mariæ redẽptionis captiuorum, ad cuius fauorem lata est sententia ad probandam iurisdictionem dicti Conseruatoris, & exemptionem monasterij a solutione decimarum, ꝑduxit tria tantum priuilegia Nicolai V. Sixti IV. & Greg. XIII. in quibus nulla mentio de Conseruatore, præterquam in Bulla Nicolai V. quæ dat conseruatores ad fauorem Ordinis Sanctissimæ Trinit. Redemptionis captiuorum Abbates Sancti Facundi de Viles, ac Sancti Marci. Vnde cum rescripta vti stricti iuris non porrigantur ad personas in illis non nominatas, & non comprehensas, c. P.G. de offic. deleg. illud priuilegium non concessit dicto Guardiano iurisdictionem.

4 Hinc etiam influunt attentata, quia cum his stantibus procurator Capituli Dertusen. opposuisset de incompetentia iurisdictionis, & Guardianus pronunciasset se competētem, appellauit dictus Procurator, & bene, cum illa interlocutoria cōtineret grauamen irreparabile. glos. & Doct. in authentica habita. Vbi Bolognet. nume. 289. dicit communem C. ne fil. pro patr. Bald. consf. 277. nu. 3. lib. 1. Iasf. in l. 2. nu. 38. ff. si quis in ius vocat. non ier. Dec. consf. 360. in princ. & nu. 3. Guido Papæ decisf. 11. in princ. late Rol. consil. 33. per tot. lib. 8. & ꝓpterea cum nihilominus dictus Guardianus datis refutatorijs processerit in causa, & super negotio principali pronunciauerit sententia fuit attentata. c. non solum. de appellat. in 6. l. appellati. C. eodem tit. Lancell. de attent. appellat. pend. in præfat. num. 75. & seqq. Denique sententiæ iniustitia non potest euitari. Nam cum peterentur a monasterio decimæ ex prædio, quod tunc de recenti fuerat acquisitum, Guardianus male pronunciauit monasterium esse exemptum vigore cōcessionum Apostolicarum, quia ex priuilegijs supradictis, quæ sola leguntur in processu primum Nicolai V. non loquitur de decimis. Secundum Sixti IV. habet expressam clausulam salua superdictis decimis moderatione Concilij Generalis, & sic non comprehendit prædia acquisita. cap. nuper. de decim. Vltimum autem Priuilegium, quod fuit concessum a fel. record. Gregorio XIII. nullam etiam de decimis facit mentionē.

5 Itaque licet in illo Priuilegio cōtineatur communicatio priuilegiorum in qua maxime sententia fundata est, vt patet ex illius lectura. Tamen dicta Cōmunicatio non pertinet ad exemptionem a solutione Decimarum, seu ad derogationem d. c. nuper. quia huiusmodi exemptio, & derogatio, raro, & vix conceditur, atque huiusmodi communicationes, seu adæquationes non extenduntur ad ea, quæ non solent concedi, vel saltem cum magna difficultate concedūtur. Et in quibus agitur de præiudicio tertij, ad not. per Doct. in l. 1. ff. de leg. 1. Vbi Iasf. n. 21. & 22. Socin. Iun. consf. 43. & 49. Alciat. num. 4. Et ita in alijs similibus decimarum causis fuit sæpius in Rota decisum, vt in Valentina 28. Nouembris 1603. coram R. P. D. meo Lancellotto. In qua hic articulus fuit late discussus. Deinde in Toletana 16. Nouembris 1605. coram Reuer. Padre Domino meo Iusto, & in Mediolanen. 10. Aprilis 1606. coram R. P. D. meo Coccino. Atque ex his, &cet.

R. P. D. CAVALERIO.

Romana Domus. de Vsazzis. Mercurij 5. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Alienata per hæredem grauatum, antequam aliquos fructus ex fideicommisso percipiat imputantur ei in quartam, nec emptor adueniente die fideicommissi poterit molestari, quamuis interim grauatus plures perceperit fructus ex fideicommisso, qui in quartam deberent imputari.

SVMMARIVM.

Alienatio rei subiectæ fideicommisso, per grauatū facta, antequam aliquos fructus percipiat, est valida, & imputatur in quartam, ita vt emptor non possit inquietari. nu. 1. & nu. 4. & nu. 9.

Alienatio rei subiectæ fideicommisso tenet quo ad quartā Trebellianicam. nu. 1.

Fructus fideicommissi imputantur hæredi extraneo in Trebellianicam. secus autem in filijs primi gradus. num. 1.

Alienatio rei subiectæ fideicommisso pendente conditione valida est, licet adueniente conditione resoluatur. n. 2.

Intellige quatenus alienatio sit vltra quartam. nu. 2.

Trebellianica non potest detrahi in vna re, sed in singulis rebus hæreditarijs. nu. 3.

Dic procedere, quoties res inuenitur penes grauatum, secus quando detractio quartæ est facta. num. 3.

Trebellianica non debetur, nec potest detrahi antequam euenerit casus fideicommissi. nu. 5.

Declara, & distingue. vt nu. 6.

Alienata ab hærede grauato imputantur ei in Trebellianicam. num. 7. & num. 8. Vbi etiam fideicommissario inuito, nisi tamen adsit malitia, & fraus hæredis.

Fraus, & malitia non præsumitur. nu. 8.

DECISIO CCXV.

IAcobus Vsazzus in suo vltimo testamento instituit sibi hæredem vniuersalem Iacobum iuniorem ipsius ex sorore pronepotem, cui quandocunque decedenti sine filijs legitimis substituit quo ad domos Confraternitatem Sancti Iacobi, in reliquis vero Petrum ipsius hæredis patrem, & in eodē testamento reliquit vsufructuariam omnium suorum bonorum Elisabetham vxorem. Finito deinde per obitum Elisabethæ vsufructu, hæres antequam aliquos fructus ex hæreditate prædicta percepisset, vendidit domum hæreditariam q. Iacobo Scagno, & in ipsa venditione declarauit, quod in euentū, in quem dicta domus esset alicui fideicommisso subiecta, illam ad bonum computum suæ Trebellianicæ alienabat, quam ex tūc detrahere ad effectum validitatis ipsius alienationis intendebat, & cum postea per plures annos fructus dictæ hæreditatis percipiendo vixisset, tandem decessit. Eo defuncto eius filij in conditione positi, & consequenter vocati ex dispositione statuti Vrbis, libro primo. capitulo 142. egerunt contra tertios possessores pro recuperatione domus tanquam fideicōmissi obnoxiæ, & causa in Rota mihi commissa, cum pro parte creditorum emptoris, qui possi-

possidebant, exciperetur de retẽtione pro quarta Trebellianica spectante ad Iacobum hæredem grauatũ, qui eã alienauerat. Dubitaui, an exceptio detractionis Trebellianicæ suffragaretur in casu & ad effectũ, de quo agebatur. Et Domini concorditer responderunt suffragari, & in primis duo præsupposuerunt, vnum, quod sumus in hærede, qui alienauit antequam aliquos fructus ex hæreditate perceperit. Secundum præsuppositum fuit, quod hodie disputabatur de validitate huius alienationis respectu emptoris, ita vt esset videndum, an ille esset tutus ex alienatione domus electæ ab hærede pro sua quarta Trebellianicæ, non autẽ agebatur de actione competente fideicommissario contra hæredem, qui domum alienauit, & in ea elegit deductionem Trebellianicæ.

1 Quibus præsuppositis Domini censuerunt veram esse opinionem, & distinctionem Croti in repetitione l. filiusfamilias. §. Diui. ff. de legat. 2. quod scilicet venditio rei subiectæ fideicommisso facta per grauatum antequam aliquos fructus perceperit, sit valida, ita vt emptor non possit inquietari. Et quamuis alienatio rei subiectæ fideicommisso regulariter prohibeatur per text. in l. vlt. C. communia de legat. hoc tamen non procedit quo ad quartam Trebellianicã, cum quo ad illam alienatio teneat, vt expresse docet Vlpianus in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebel. his verbis. Res quæ ab hærede alienatæ sunt in quartam imputantur hæredi, quę imputatio ex eo fit, quia alienatio tenuit, & iste text. indistincte loquitur de hærede absque differentia inter hæredem extraneum, & filios primi gradus, prout Doctores ibi eundem text. intelligunt, & satis clare Bart. num. 2. cum loquatur de fructibus computandis, qui à solo hærede extraneo computantur. iuxta text. in l. in fideicommissariam. l. mulier. §. si hæres. l. ita tamen. §. hæres ex asse. ff. ad Trebel. l. quod de bonis. §. fructus. ff. ad leg. Falcid. non autem computantur in filijs primi gradus. l. iubemus. C. eod.

2 Vnde licet bona obnoxia restitutioni sub conditione illa pendente possint alienari, sed adueniente conditione alienatio reuocetur, vt dicit text. in d. l. vltima. §. sin autem. C. communia de leg. hoc tamẽ intelligitur, quatenus alienatio sit vltra quartam, nam intra illam remanebit firma. Imol. in d. §. res, quæ. numero 10. versic. in eadem glos. ibi prima placet, vbi etiam dicit hoc procedere in fideicommisso vniuersali puro, & dicit Bolognet. in l. in quartã. ff. ad leg. Falcid. num. 237. quod per text. in §. res, quæ. poterit res subiecta restitutioni alienari vsque ad quartam, etiã non expectata purificatione fideicommissi, cum interim hæres sit Dominus omnium bonorum, & ipsius quartæ, & licet postea purificetur conditio fideicommissi nõ poterit alienatio reuocari, nisi excedat quartam, imo semper firma manebit, & per suspensionem conditionis non debet hæres impediri alienare portionem ad se spectantem, & ibi Bologn. testatur de communi.

3 Et hoc in tantum est verum, quod etiam si quarta non possit detrahi in vna re, sed in singulis rebus hæreditarijs, iuxta text. in l. linea Margaritarũ, & l. Plautius. ff. ad leg. Falcid. & l. 2. C. eodem, tamen id procedit, quoties res inuenitur penes grauatum, non autẽ quando deductio quartæ est facta per alienationem Bald. in d. l. in quartam. nu. 9. ff. ad leg. Falcid. Imol. in d. §. res, quę. nu. 10. versi. in eadem glos. ibi in vna re, & Bolognet. vbi supra. num. 235. quæ procedunt etiam fideicõmissario inuito, vt dicunt Bart. & Imol. in locis præallegatis, & Bolognet. nu. 236.

4 Ex quibus Domini concluserunt, quod cum hæc alienatio fuisset facta antequã grauatus aliquos fructus percepisset, propterea erat valida, & firma, ita vt adueniente conditione fideicommissi, & tempore detractionis emptor non valeret inquietari, vt dicit Crot. non obstante quod hæres postea vixerit, & plures fructus ex hæreditate perceperit, quia cum talis alienatio fuerit legitime facta, non potest ex aliquo euentu impugnari, per text. in l. sancimus. C. de administr. tut. l. nec enim. ff. de itin. actuque priuat. quamuis hæres teneretur fideicommissario pro quantitatẽ ex fideicommisso diminuta ratione alienationis, de qua modo non quæritur. Hanc eandem opinionem tenuerunt etiam Ripa, qui dicit esse de mente Barto. in d. l. in quartam. num. 103. ff. ad leg. Falcid. Ceph. consil. 392. in fin. lib. 3. facit Surd. cum ibi per eum adductis. cons. 576. num. 41.

5 Nec obstare dixerunt plurima, quæ per Informantes ex aduerso allegabantur, & præcipue, quod Trebellianica non debeatur, nec possit detrahi antequã aduenerit casus restitutionis fideicommissi, cum Trebellianica sit quarta eius, quod per fideicommissum vniuersale restituitur. §. sed quia. instit. de fideicom. hæredit. Bar. in l. quanquã C. ad leg. Falcid. & Bald. in l. scimus. num. 4. C. de inoffic. testam. ex quo inferunt, quod hæres extraneus in nostro casu grauatus de restituendo vniuersali, & conditionali fideicommisso, non poterit ante casum restitutionis detrahere Trebellianicã, nec ex illius causa domum alienare, cum eius spes esset conditionalis, & dubia, prout euẽtus per fructuum imputationem declarauit, & sic cõditione pendente suspensum erat ius detractionis.

6 Quia respondebatur distinguendo, aliud esse detrahere quartam Trebellianicæ, & aliquid in eam imputare, aliud eligere rem in Trebellianicam imputandam, & illam alienare. Primum enim verũ est, quod debet fieri tempore restitutionis fideicommissi, & in hoc procedit ratio Informantium, licet non procedat consequentia. Secundum vero potest fieri ante casũ restitutionis fideicommissi, nempe quando hæres voluerit. Cum text. in d. §. res, quæ. absque vlla temporis præfixione concedat hæredi facultatem prædictã alienandi. Vnde licet tempore restitutionis fideicommissi sit faciẽda deductio Trebellianicæ, & bona alienata in Trebellianicã sint imputanda vsque ad quartam, non tamen impeditur hæres per prædictæ rei alienationem illius electionem facere, ad hoc, vt postea tempore debito illam imputet in Trebellianicã,

&

&cum hac distinctione, si considerentur Doctores al legati, facile conciliantur, & cessat omne dubium, & ex his apparebat Informantes pro fideicommissarijs æquiuocare.

7 Item non obstabat, quod textus in §. res, quæ. quamuis dicat, quod res ab hærede alienatæ imputétur ei in Trebellianicam, non propterea negat, fructus ab hærede perceptos esse computandos in eandem, iuxta text. in allegat. l. in fideicommissariam. Quia patet responsio, nam eo ipso, quod d. §. res, quæ. admittit in dicta alienatione detractionem Trebellianicæ, satis negare videtur, quod iterum fructus percipiendi ab hærede sint imputandi in dictam Trebellianicam, quæ semel iam fuit in alienatione detracta, an autem hæres teneatur fructus, quos alias in Trebellianicam fuisset imputaturus, fideicommissario restituere, hoc non est præsentis inspectionis.

8 Neque obstabat, quod si liceret hæredi grauato per fideicommissum conditionale statim alienare quartam, & deinde fructus percipere ex dodrante, sæpe cótingeret fideicommissum fraudari hærede existente non soluendo, & inhabili ad redintegrandum fideicommissum, quod esset contra legis propositum, quæ non aperit viam fraudibus. Nã respondebatur, quod facta semel alienatione bonorum per hæredem vsque ad quartam, quatenus postea teneretur de fructibus percipiendis restituere fideicommissario, quantum quarta Trebellianica capit, de quo modo non disputatur, si fuerit effectus non soluendo, hoc non præiudicat emptori, qui recte, & lege concedente, nempe d. §. res, quæ. domum emit, & cum ipsius emptio fuerit valida, ex supradictis, non est ex superueniẽte culpa hæredis rescindẽda ex notatis a Croto, & a Surd. in d. consil. 579. num. 41.

8 Cetera, quæ subtiliter deducuntur, cum in ijs nihil noui dicatur, sed potius in corroborationem eorũ, quæ antea dicta sunt, tendant, facile tollũtur, tum ex supradictis responsionibus, tum etiam distinguendo cum Bart. in d. §. res, quæ. nu. 2. vt scilicet procedant in casu, quo alienatio malitiose facta fuit, cessante autem malitia, & fraude, Bart. expresse tenet, quod etiam fideicommissario inuito alienatio computatur in quartam, nos autem non sumus in alienatione malitiose, & fraudulenter facta, sed ex causa pro soluendis debitis testatoris, & pro alimentis, vt in instrumẽto venditionis exprimitur, & ideo cum talis fraus, & malitia non præsumatur l. merito. ff. pro socio. cum similibus, nec aliquo modo probetur, non est habenda in cõsideratione, nec põt dici hæc alienatio facta in fraudem, quia nemini fraudem facit, qui iure suo vtitur, & hæres alienando vtitur iure sibi competente ex d. §. res quæ.

9 Tandem non obstant responsiones datæ ad Doctores allegatos pro opinione Rotæ, quod scilicet loquantur in filijs primi gradus, nam plures ex prædictis Doctoribus loquuntur in hærede extraneo, aliqui vero in filijs primi gradus, prout casus illis euenit, & in specie Ripa in d. l. in quartam. ff. ad leg. Falcid. expresse loquitur in hærede. Bald. consf. 185. lib. 4. Paul. de Montepic. in repetit. d. l. in quartam. num. 117. Cephal. consil. 392. lib. 3. Bologn. in eadem. l. in quartam, nume. 237. & sequentibus, qui testatur de communi. Bertran. consil. 91. lib. 1. num. 9. & alij. Ex quibus conclusum fuit, exceptionẽ detractionis Trebellianicæ suffragari in casu, & ad effectum, de quo agitur.

ILLVSTRISSIMO CARDINAL. LANCELLOTTO.

Recanaten. Beneficij. Veneris 14. *Martij*. 1608.

ARGVMENTVM.

Præsentatus debet esse actu sacerdos, quando in fundatione beneficij qualitas presbyteratus iũcta est verbo eligendi, nec sufficit ætas habilis ad sacerdotium, quicquid dicendum sit in beneficio iuris patronatus Ecclesiastici, & quando ex statuto, vel consuetudine debet fieri collatio beneficij, habentis Sacrum ordinem annexum, & an patronus possit lite pendente alium presentare, & an possit presentare collitigantẽ.

SVMMARIVM.

Præsentatus an debeat esse actu sacerdos, vel nõ, debet attendi tenor fundationis. nu. 1.

Præsentatus debet esse actu sacerdos, quando in fundatione qualitas presbyteri est iuncta verbo eligendi. nu. 1. & nu. 2. Vbi maxime, si dicta qualitas fuit repetita.

Qualitas iuncta verbo debet intelligi de tempore verbi. num. 1.

Præsentatus debet esse actu sacerdos, quando ad effectũ, vt beneficiatus cõgrue sustentari posset, fuit facta vnio alterius beneficij, cum alias pro sustentatione simplicis Clerici non fuisset necessaria tanta solicitudo. nu. 2.

Altarista nomen potius sonat in presbyterum, quam in simplicem Clericum. nu. 2.

Obseruantia subsequuta plurimum facit ad dignoscendum an præsentatus debeat esse actu Sacerdos. nu. 2.

Presbyteri nomen est æquiuocum, & potest verificari etiã in simplici clerico, licet proprie & in fortiori significatione ad sacerdotes referatur, maxime si profertur latino sermone. num. 3.

Obseruantia interpretatiua non potest desumi ex actib. remotis. nu. 4.

Obseruantia interpretatiua non habet locum vbi verba sunt clara. nu. 4.

Episcopus non potest etiam cum consensu patroni derogare qualitatibus fundationis. nu. 4.

Præsentatus vbi ex fundatione debet esse actu sacerdos, sufficit quod tempore præsentationis sit in ætate habili

li

li ad Sacerdotium. numero 5.

Dic procedere in iure patronatus Ecclesiastico, & quando vigore Statuti, consuetudinis, et priuilegij debet fieri collatio, vel præsentatio beneficij habentis sacrum ordinem annexum secus in iure patronatus laicali, quia tunc si in fundatione caueatur quod præsentetur presbyter, non sufficit ætas habilis. nu. 5.

Patronus præsentans scienter indignum priuiatur potestate iterum præsentandi pro illa vice. num. 6.

Vacatio beneficij iuris patronatus consumitur, ita vt nõ possit amplius per patronos fieri præsentatio per prouisionem Apostolicam, cum expressione iuris patronatus, ac aliorum in decisione relatorum. nu. 6.

Patronus non potest lite pendente super titulo beneficij præsentare. nu. 7.

Amplia quod non possit etiam cumulando collitigantem præsentare, quando per illam præsentationem datur occasio litigandi, & aperitur via ne lis finiatur. nu. 7.

DECISIO CCXVI.

IN fundatione & dotatione beneficij, de quo agitur, anno 1537. fuit reseruatũ ius patronatus, & eligendi presbyterum, & Altaristam Syndicis, & Prioribus confraternitatis existentis in Ecclesia Beatæ Mariæ Castri noui Ciuitatis Recanaten. & quia res datæ in dotem non erant sufficientes pro sustentatione presbyteri, & altaristæ, Episcopus vniuit quoddam altare sub vocabulo Sanctæ Agathæ. Cum vero anno præterito de Mense Octobris huiusmodi beneficium vacasset, per obitum q. d. Ioan. Beptini presbyteri fuit in Prioribus, & confratribus d. confraternitatis præsentatus Pulitus de Pulitis, qui de tẽpore præsentationis nõ erat presbyter, sed solum simplex clericus, D. autem Tonrus fuit de eo prouisus a Sanctissimo D.N. cum mentione istius iuris patronatus inter quos prouisum scilicet Apostolicum & præsentatum a Patronis, fuit lis introducta, qua pendente prouisus Apostolicus obtinuit gratiam si neutri, & gratiam perinde valere, cum noua prouisione. E contra vero præsentatus dubitans de validitate suæ præsentationis, ex quo non erat Presbyter non obstante litis pendentia, & post datam dictarum gratiarum si neutrim, & perinde valere, fecit, vt dicitur se in partibus promoueri ad omnes ordines Sacros, etiã Presbyteratus, & vt asseritur eundẽ fuisse iterum ab eisdem Patronis præsentatum.

1 Pro cuius litis coram me extra Rotam pendentis faciliori decisione dubitaui, An requiratur quod præsentatus ad hoc beneficium esset actu Sacerdos in casu, & ad effectum de quo agitur. Effectus autẽ dubij erat, vt videretur quisnam foueret ius in hoc beneficio, & attenta supradicta fundatione, cuius tenor ad hunc effectum inspici debet ex allegatis per Barbat. consil. 33. versic. capit secundum. lib. 2. resolutũ fuit, necesse esse ad validitatem præsentationis, & institutionis, quod præsentatus de tempore præsentationis esset actu sacerdos, alias p̃sentatio est nulla, & in consequentiam institutio. Nam qualitas Presbyteri iuncta verbo eligendi de qua in fundatione intelligitur requisita de tẽpore verbi. l. in delictis. §. in extraneo. ff. de noxal. action. c. nemo. vbi glos. in verbo sacerdotio. de electionibus lib. 6. Abb. post glos. in Clem. vt hi. & ibi Imol. num. 22 & 28. Vital. in §. in illa. num. 16. de ætat. & qualit. Idem Abbas. in c. cum in cũctis §. inferiora. nu. 10. & ibi Dec. nu. 12. de elect. Roch. de iur. patr. in verbo honorific. q. 4. nu. 26 Lambert. in eod. tract. lib. 2. par. 1. q. 7. art. 27. nu. 8. & art. 29. Vbi alios refert Barbat. d. consil. 33. nu. 2. dub. 1. libr. 2. Dec. consil. 127. num. 5. late Paris. consil. 50. num. 12. & seq. li. 4. & in istis terminis sæpissime decisum fuit in Rota, vt in causa Parmen. Prioratus 8. Iunij 1578. coram Illustrissimo Blanchetto in causa Firmana beneficiorum 26. Nouembris 1582. coram bon. mem. Orano, & 29. Aprilis 1583. coram Illustrissimo Blanchetto, & 27. Maij. 1596. coram Litta bo. mem. in Valentina iuris patronatus 20. Martij 1589. corã Orano, & coram eodem in causa Alexandrina decanatus 12. Iunij & 14. Decembris. 1589. & in Romana Cappellaniæ. 19. Martij 1596. coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio, & in Gerunden. beneficij 22. Martij 1596. coram R.P.D. Iusto, & vltim. loco, in causa Taruisin. Iur. patr. 27. Iunij 1607. corã R.P.D. meo Marcomontio.

2 Quod eo magis dicendum est in casu nostro, tum quia qualitas Presbyteri, nedum fuit bis repetita ex fundatione, vt ponderat Paris. d. cons. 50. num. 14. & 15. lib. 4. sed etiam, quia cum res donatæ non sufficerent pro sustentatione Presbyteri, & Altaristæ, fuit facta vnio &c. quod ostendit in fundatione non fuisse intellectum de simplici clerico, pro cuius sustentatione non fuisset necessaria tanta solicitudo, tũ quia verbum Altarista aliquid operari debet, vt intelligatur de Presbytero, qui altari deseruiat in eo celebrando, & non de simplici clerico, qui potius deseruit Presbytero, quam Altari. Tum etiam quia concurrit obseruantia subsecuta. Nam statim post erectionem iuris Patronatus fuit præsentatus Antonius, qui erat actu Sacerdos Præterea ẽt fuit obseruatũ in præsentationibus annorum 1450. 1490. & in alijs, quæ obseruantia potissimum attenditur in hac materia. Paris. d. cons. 50. nume. 19. & fuit dictum in causa Salaman. Cappellaniæ 12. Iunij 1598. coram eodem bo. me. Orano, & in allegata Alexãdrina Decanatus 12. Iunij 1590. coram eodem bo. me. Orano.

3 Vnde non ob. quod nomen Presbyteri sit æquiuocum, & possit verificari in simplici clerico, quia proprie ad Sacerdotes tm̃ spectat. c. Cleros. 21. distinc. & ita loquũtur Barbat. Roch. Lamber. & Paris. s. alleg. & in dubio debet accipi in potiori significatu, vt in allegatis causis Salamantina, & Alexandrina coram bo. me. Orano. maxime quia fundatio non fuit concepta vulgari sermone, secundum quem Presbyter potest sumi ad differentiam Laici, sed est in lingua latina, quo casu Presbyter semper accipitur pro sacerdote. d. c. cleros. Nec ob. quod in casu aliquorum Do-

ctorum

ctorum & decisionum esset eligendus Presbyter Missam cantans, vel qui celebrare deberet, quia ius, & ratio istius decisionis & aliarum supra allegatarum consistit in eo, quod verbum Presbyter, quod intelligitur de Sacerdote, vt dictum est, adhæret verbo eligendi, & sic cum ista qualitas Presbyteri sit iuncta verbo eligendi, debet inseruire de tempore verbi, nẽpe de tempore electionis siue præsentations, ex late supra deductis.

4 Sicuti neque obstat quod dicatur, aliquando fuisse pręsentatos simplices Clericos, quia vltra quod de hoc non constat, nihilominus, & ista obiectio fuit sublata in dicta causa Alexandrina Decanatorum. 12. Iunij 1598. coram bo. me. Orano, tum quia præsentationes factæ longe post ipsam fundationem nõ possent deseruire pro obseruantia interpretatiua. Tũ quia cum fundatio sit clara non est locus interpretationi. Tum quia non erat in facultate ordinarij, & cũ cõsensu Patroni derogare qualitatibus fundationis. Tum denique quia potuit esse, quod fuisset cum præsentatis dispensatum, vt late in eadem decisione consideratum fuit.

5 Nec etiam obstat, quod licet Politus de tempore præsentationis non esset Presbyter erat tamen in ętate, quod poterat ad ordinem Presbyteratus promoueri, quod ei sufficere videbatur ex not. in c. si eo tempore, & ibi glos. in verb. prouideri. de præb. eo. lib. 6. cũ alijs, quos refert, & sequitur. Rom. consil. 325. in princ. quia hæc bene procedunt, quando vigore, statuti, consuetudinis, & priuilegij debet fieri collat. vel præsentatio beneficij habentis Sacrum ordinem annexum, quia tunc sufficit, quod ille cui fit collatio, habeat ætatem legitimam ad illum ordinem suscipiendum, etiam procederent in iure patronatus ecclesiastico, secus autẽ est in iure patronatus laicali, & quando versamur in dispositione laici opponentis legem. in re sua tempore fundationis, quam potest apponere, hoc enim casu quando laicus disponit quod præsentetur Presbyter, non sufficit quod præsentatus habeat ætatem idoneam ad presbyteratum, sed requiritur, quod sit actu Presbyter, vt per Barb. d. consil. 33. in fin. lib. 2. Vbi etiam declarat Rom. & iura ab ipso alleg. Lambertin. de iur. patron. act. 29. qu. 7. princ. par. 1. lib. 2. qui late deducit, & refert, & sequitur consil. Barbat. & alias auctoritates, & rationes allegatas. Hinc resultat effectus dubij, quia cum pręsentatio, & institutio Politi fuerit nulla, ex quo de tempore præsentationis non erat sacerdos, intrat gratia Apostolica. D. Tonti siue vtatur gratia præsentiali siue quando illa non intret, vti velit gratia si neutri ab eodem post hanc litem motam obtenta, siue alia gratia perinde valere cum noua prouisione. Nec dicatur quod neque idem D. Tontus sit sacerdos, prout requiritur ex fundatione, quia id tollitur ex d. gratia perinde valere cum noua prouisione eisdem a Sanctissimo D. N. concessa, in qua ei vt beneficium recipere, & retinere valeat, absque eo quod ad ordinem Presbyteratus se faciat promoueri indultum, & vt me. dispensatũ fuit.

6 Neque suffragari potest Polito, quod post primã præsentationem & institutionem de ipso nulliter factam fuerit lite pendente promotus ad ordinem presbyteratus, & de nouo, a Patronis præsentatus quia dici posset quod cum patroni scienter indignum præsentauerint priuati erant pro illa uire potestate iterũ, præsentandi, iuxta decis. Cresc. 11. de iure patron. & qui sciuerint quod præsentandus deberet esse Presbyter constet ex quo incontinenti, post præsentationem produxerunt eorum ordinario instrumentum dotationis, & reseruationis iuris patronatus in quo qualitas Presbyteratus requiritur, sed nihilominus antea huiusmodi nouam præsentationem D. Tontus obtinuerit gratiam si neutri, & gratiam perinde valere, cum noua prouisione cum mentione litis, ac iuris patronatus cõstitutis ex dotatione, & fundatione, & cum expressione quod patroni præsentauerunt Politum non habentem qualitatem requisitum Presbyteratus intrant huiusmodi gratiæ D. Tonti, per quas consumpta fuit vacuatio, & quæ excludunt posteriorem pręsentationem de eodem Polito factam, Cresc. decis. 8. de iure patron.

7 Vltra quod cum lis penderet super titulo beneficij inter prouisum Apostolicum, & præsentatum non poterant patroni aliam pręsentationem facere c. 1. & 2. vt lit. pend. lib. 6. quæ iura habent locum etiam in pręsentatione. Calderin. consil. 1. vt lit. pend. Lap. alleg. 22. nu. 13. fuit dictum coram Brauo in vna Salamantina Parochialis 1. Decembris 1578. & in causa Salamantina Cappellaniæ del Voto 5. Iulij 1593. corã Illustrissimo D. Cardinale Pamphilio, & sic neque cumulando poterant iterum præsentare hunc collitigãtem, quia quid dicunt sit, quãdo per variationem de collitigante lis finitur cum per hanc nouam præsentationem potius detur occasio litigandi, & aperiatur via ne lis terminetur, iuxta decis. Cresc. 8. & 10. de iure patron. & in fortioribus terminis fuit resolutum in causa Ispalen. Beneficij 11. Februarij 1604. coram bo. me. Litta. Et ita vnanimiter conclusum.

ILLVSTRISSIMO CARDINAL. LANCELLOTTO.

Carpentoraten. Fideicommissi. Lunæ 17. Martij. 1608.

ARGVMENTVM.

Feminę non censentur vocatę, vbi fuit habita ratio conseruationis, agnationis, & quando censeantur vocatę post masculos, vbi testator voluit bona conseruari in agnatione, & prouenire ad proximiorem de genere.

SVM-

SVMMARIVM.

Feminæ censentur exclusæ, vbi testator habuit rationem conseruandæ agnationis, etiam si alias ex proprietate verborum venirent. nu. 1.
Conditio si sine filijs verificatur etiam in feminis, ad excludendum substitutum. nu. 1.
Fallit quando testator habuit rationem conseruandæ agnationis. num. 1.
Feminæ non censentur comprehensæ in substitutione quādo illa est restricta ad masculos, & testator discretiue loquutus fuit de feminis. nu. 2.
Feminæ censentur vocatæ post masculos, quando testator vult bona in agnatione conseruari, & ad proximiorem de genere deuenire. nu. 3.
Declara vt non habeat locum, quando ex sequentibus apparet dispositionem agnationis & generis intelligi de linea masculina exclusis feminis. nu. 2.
Declara secundo procedere, quando feminæ ab initio fuerunt vocatæ, alias secus. nu. 4.
Extensio non fit in fideicommissis de vno casu ad alium. num. 4. vbi quod ex substitutione in casum alienationis non infertur ad vocationē in casum deficientis lineæ.

DECISIO CCXVII.

1 EX late deductis in decisione Reuerendi Pātris Domini mei Manzanedi, Domini vtraque parte informante perstiterunt in decisis. Nam licet verba fideicommissi essent apta comprehendere etiam feminas, nihilominus cum testator habuerit rationem conseruandæ agnationis, quam in suo testamento expressit, feminæ, quæ alias ex proprietate verborum essent comprehensæ, non censentur vocatæ, quinimò dicuntur exclusæ, vt bene declarat Molin. de primog. Hispan. lib 3. c. 5. nu. 38. Socin. Gabr. Menoch. & alij in dicta decisione allegata, in qua etiam deducitur ratio istius conclusionis, sicut etiam videmus, quod licet conditio, si decesserit sine filijs, verificetur etiam in feminis ad excludēdum substitutum. l. si ita scriptum. ff. de leg. 2. & decisum fuit in causa Camerinen. fideicommissi coram Reuerēdissimo Patre Domino meo Decano, nihilominus quando testator habuit rationem conseruandæ agnationis, tunc feminæ non comprehenduntur. Illustrissimus Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit. 14. nu. 13. & seq. & fuit resolutum coram eodem Illustrissimo Mant. in in causa Nucerina fideicommissi 16. Iannarij, & 24. Nouembris 1595. & corā me in causa Fulginaten. fideicommissi 22. Martij 1599. & fuerat prius decisum coram Tholomæo in vna Parmen. de Garimberitis relata inter impressas decis. 801. p. 3. lib. 3.

2 Preterea ex lectura ipsius fideicommissi apparet, substitutiones esse restrictas ad masculos, ibi si masculos reliquerit &c. & inferius ibi, sic quod vbi defecerit linea masculina, & deinde, ibi bona reuertuntur ad lineam masculinam alterius. Immo quod plus est, de feminis fuit semper discretiue dispositum instituēdo illas in Scutis 1000. in quibus etiā substituti sunt masculi, ad quos hæreditas deuenisset, vnde apparet testatorem non intellexisse, quod in substitutione cōprehenderentur feminæ, quæ sunt omnino exclusæ. Molin. d. lib. 3. c. 5. nu. 55. cum alijs bene ponderatis in decisione.

3 Qua ratione non obstat, quod verba testamenti, quia vult bona in agnatione conseruari, & ad proximiorem de genere deuenire, sint apta comprehēdere feminas, & quod isto casu feminæ debeant post masculos admitti, ex late allegatis. Tū quia testator nō se firmauit in istis verbis, quia voluit bona conseruari in agnatione, & semper ad proximiorem de genere trāsire, sed statim subdit sic, quod vbi defecerit linea masculina, alterius Stephani, & Francisci, &c. bona reuertantur ad lineam masculinam alterius, quæ verba declarant præcedētem dispositionem agnationis, & generis, vt in ea tātum intellexerit de linea masculina hæredum exclusis feminis, vt de simili dictione, ita quod fuit resolutum in causa Bonon. bonorum 18. Iunij 1582. coram Illustrissimo Cardinali Seraphino.

4 Tum quia id habet locum quando ab initio minæ sunt vocatæ, in quibus terminis loquuntur omnes Doct. in contrarium allegati, secus vero quando non fuerunt initio vocatæ, quia tunc non est locus successiue substitutioni, vt bene post alios, quos allegat, declarat Gabr. consil. 132. q. 5. nu. 56. & 57. lib. 1. Hic autem feminas non fuisse ab initio vocatas, neque comprehensas in substitutione, licet verba essent apta illas comprehendere, satis constat ex supradictis, & ita conclusum non obstante, quod in casum alienationis sint vocati proximiores, per lineam masculinam, quia stantibus prædictis, non intelligitur de feminis in hac substitutione in casum alienationis, nō infertur ad vocationem in casum deficientiæ lineæ, cum non admittatur in fideicommisso extensio de vno casu ad alium, vt in vulg. iur.

REVERENDISSIMO P. D. LVGDVNEN.

Bononien. Census. Lunæ 17. Martij. 1608.

ARGVMENTVM.

Minor contrahens sine solennitate statutaria, & etiam iurans sibi non præiudicat, quando statutum huiusmodi fuit approbatum authoritate Apostolica, vbique habes in Summarijs.

SVMMARIVM.

Minor contrahens sine solennitate statutaria non obligatur. numero 2.

Sta-

DECISIO CCXVIII.

1 CVm Theodorus ciuis Bononien. ob dilapidatam Regiminis Bononien. pecuniam detineretur carceribus Vrbis, fuit de anno 1600. inter ipsum, & d. Regimen inita cōcordia in qua Theodorus cum promissione solutionis residui debiti, si vnquam ad pinguiorem fortunam rediret, cessit prædicto Regimini quendam annuum censum librarum 320. qui erat pars dotis Isabellæ prædefunctæ ipsius vxoris, illique Cessioni Annibal filius Theodori & Isabellæ tunc impubes pubertati proximus præstitit consensum cum iuramento, & cum authoritate curatoris ad id specialiter sibi deputati, & cum Decreto Iudicis, renunciauitque priuilegio minoris ætatis, atque promisit contentis in illo contractu nunquam cōtrauenire. Elapsis postea aliquot annis, cum idem Annibal, vti filius, & hæres Isabellæ petijsset fructus census ab Alexandro antiquo illius debitore, qui iam illum extinxerat mediante solutione librarū quatuor mille facta Regimini cessionario, fuit inter dictum Alexandrum & Cameram Bononiæ ex vna parte, & Annibalem ex altera introducta lis in partibus. Vnde cum auocata & mihi cōmissa fuisset, dubitaui an prædicta cessio & extinctio census obstet Annibali, & dubio vtraque parte informante proposito, Rota respondit negatiue.

2 Et mota est potissimum ex omissione formæ seu solennitatis statutariæ quæ in ista alienatione rei ad minorem spectan. requirebatur, siue cōsideremus locum census alienati & originis, ac domicilij Annibalis siue locum celebrati contractus. Statutum enim Bononiæ sub tit. de contract. cum minoribus & filijs fam. faciendis expresse prohibet suis subditis, etiam extra Ciuitatem, & districtum Bononien. cōtrahere, nisi sub quadam forma quæ hic seruata nō fuit, ideoque clarum est, quod iuxta terminos illius statuti cessio Annibalis non est habenda in consideratione, & licet dubitari soleat, an statutaria dispositio liget suos subditos extra suum forum, tamen illa dubitatio tollitur, ex quo statutum Bononiæ procedit vlterius tollendo fidem scripturis & instrumentis aliter confectis, etiam extra teritorium, ad late tradita per Tiraq. de leg. connub. glos. 8. num. 219. Et Rota in causa Bononien. Terrarum. 29. Maij 1579. coram Cātuccio quæ est decis. 104. par. 2. diuers. dixit dictum statutum esse indubitanter obseruandum.

3 Quo stante non est facienda vis in iuramento Annibalis, quia illud annullatur a dicto statuto authoritate Apostolica confirmato. Et si fides dempta est cōtractui, ita vt contractus non probetur, nec etiam probatur iuramentum, contentum in contractu. Bart. in l. omnes populi. num. 25. de iustit. & iur. Fuit consideratum in dicta decisione coram Cantuccio, & in similibus terminis in statuto Vrbis de præsciption. sexdecim annorum apud Mohed. decis. 16. de præscript. & Put. decis. 116. lib. 1.

4 Quod si dictum Bononiæ statutum non vendicat sibi locum in ista causa, quoniam disponere videtur, quando adest suspicio quæ in isto casu omnino cessauit, videlicet quod minor se contulerit extra districtū vt fraudem faceret statuto, sicuti colligitur ex proęmio, quod declarat mentem statuentium. Bart. in l. fi. de hæred. instit. Oldrad. consil. 103. nu. 1. ibique add. Roman. consil. 436. nu. 10. & ex quo alias minor Bononien.

nonien.vix contrahere possit alibi,quam in districtu Bononien. quicquid sit de ista consideratione,quam Domini non firmarunt,non tamen propterea obstabit Hannibali cessio,quia succedit ad eius fauorẽ statutum Vrbis.lib.1.c.113.quod in alienationibus faciendis rerum ad minores spectantium dat certã formam,quæ cum in cessione census non fuerit seruatũ præsertim in deputatione duorum curatorum, ideo fit locus verbis,& dispositioni dicti statuti, quod talis alienatio nulla & inualida censeatur.

5 Et quidem non est dubium quin dictum statutum comprehendat minorem forensem contrahentem in Vrbe cum respiciat solẽnitatem seu formam,sub qua minor debet contrahere,non autem illius personam inhabilitet,iuxta doctrin. Bart.in l.1.nu.13.& 14.C. de summ. Trinit.& Fide cathol. quam omnes sequũtur,vt dixit ibi Ias.& de communi testatur Purpurat. ibidem nume. 98.& quam plurimos refert Lamberteng.de contractibus mulier.glos.2.num.26.& seqq. Et est regula generalis, quod in respicien. formã contractus,& solennitatem,forenses ligantur statutis loci in quo contrahunt. Gabr. de consuet. conclus. 2. num.4.Surd.consi.257.num.1.& 3.Caputaq.decis. 206.& 215.par.3.Cæsar.de Grass. decis.2.nume.16. de donat.

6 Non obstat,quod iste minor contraxerit cum communitate Bononiæ, quæ fungitur vice, & Priuilegio pupilli.l. nihil. ff. ad municipal. l. res publica. C. ex quib. caus.maior.l.rempublicam. C. de iure reipubl. lib.10.Bart.in l.nulli.num.4. ff. quod cuiusque vniuers.nom.Corn.consil.189.nu.4. lib. 3. Quia etiam si dictus minor ad alterius minoris fauorem obligasset se,& ius remisisset suum, haberet nihilominus locum statuti dispositio,quandoquidem inter duos priuilegiatos contrahentes potior est causa eius, qui in contractu insimul inito læsus est,aut damnum sensit. arg.c. auditis. de restit. in integr. l.fin. ff. ex quibus caus.maior.l.1.C.si aduer.fiscum.Et adhuc plures cumulat Lamberteng.in dicto tract. de cõtract. mulier. in fine.num.125.& seqq.

7 Non obstat,quod propter præsentiam patris, non fuerit necessaria deputatio alterius curatoris,quia omisso quod dicitur,Theodorum passum fuisse maximam capitis diminutionem, per quam finita fuerat patria potestas.§.cum autem is.instit.quib.mod. ius patr. potest solu. Adhuc non potuit ad sui proprium commodum auctorizare filij personam, vt in his terminis esse veram opinionem respondit Bald. consil. 213.in princ.Tradit Ias.consi.69.in 2.dub.lib.1.Vbi ait,hanc opinionem esse tenendam & sequendam in iudicando.Paris.consi.97.nu.21.& seq.li.3.Late Tiraq. de legib.connub.glos.8.num.115.Et Asc.Clem. de patr.potest.cap.6.effect.10.num.6.

8 Nec obstat, quod stante statuto vt minor sine certa solennitate contrahere nõ possit, filius tamen sine dicta solennitate possit contrahere cum patre,illique donare, vt ex magis communi opinione dixit Gabr. conclus.2.de statu.num.1.& 5. Nam quicquid sit de veritate illius opinionis, sufficit, quo ad præsentem inspectionem, quod illa fundata est in præsumptione,quod pater capiat pro filio bonum consiliũ, ideoque non procedit,quando damnum filij est euidens, vt hic idem Gabr.d.concl.12.nu.7. post Bart. Ias. & & Dec.quos allegat.

9 Deinde Annibal non donauit centum Theodoro suo patri,sed potius alienauit dictum censum ad fauorem regiminis, quia & consensus non præsumitur ad donandum,sed ad validandum contractum, Bal. in l.matertua. num. 10. de rei vendic. Et idem est quod duo simul alienent,vel quod vni alienanti, alter consentiat.Surd. post Bald. & alios quos alleg it. consil.15.num.20.lib.1.Dec consil.121.num.2.Alciat.consil.238.num. 4. Tiraq.de legib. connub. gl. 7.num.24.

10 Non obstat quod causa istius cessionis seu consensus fuerit Annibali necessaria propter Tex.in auth. si captiui.C.de Episc. & Cleric. sicut in simili filius fideiubens pro patre excarcerando,non restituitur.Salyc.in l.1.num.4.C.de fil.fam.min.Ibique Alex.Castren.& alij, & dixit Rota in causa Bononien. Pecuniaria 9.Iunij 1603.coram R.P.D. meo Ludouisio. Nam fuit responsum,Primum quod text. in auth nõ compellit præcise filium ad liberandum patrem sed solummodo sub comminatione exhæredationis, & sic loquitur decis.63.par.2.diuers. Ex prædictis autẽ patet non fuisse cur Annibal extimesceret de paterna exheredatione.

11 Secundo quod ille textus loquitur in maiori annis 18. sicut colligitur ex illius lectura,& notauit ibi Bart. in tertio not. nec est recurrendum ad ius commune dum versamur in terminis statuti, quod quidẽ vltra euidentem vtilitatem minoris alia duo requirit solennitatem videlicet & causam expressam ac plene cognitam, ita vt vno deficiente alterum corruat, quia vnum altero non suppletur. l. ad testamentum. §.1.l.cum hi.§.si prætor.in princ.Et ibi glos.ff.de trãsact.l.item veniunt.§.prætor de petit.hæred.l. non enim.de adoption. Vnde admisso,quod pietas erga patrem deseruiat, pro legitima causa alienandæ rei ad minorem spectantis,deficeret tamen alterum statuti requisitum, videlicet solennitas,& iste defectus vitiati contractus. l. testamentum. C. de testam. ibique Bald.l qui Romæ.§.Flauius Hermes.ff.de verb.obl. Et in his terminis liberationis patris, quod solennitas statuti sit indistincte seruanda,dixit Bald.in pręalleg.consi.213.sicuti etiam de iure communi præter causam alienandi requiritur solennitas in alienatione bonorum Ecclesiæ. c. 1. de reb. ecclesi. non alien. Idemq. est in rebus minoris.Afflict.decis.249.Butr. decis.205.lib.3.& not.in tit. C.de præd. & alijs reb. minor.non alien.Hinc patet respõsio ad decis.in causa Bononien.Pecuniaria, quia ibi fuerant seruatæ solennitates statuti,& nihilominus. Rota postea censuit illum minorem fore adiudicandum super enormissima læsione.

12 Non obstat quod dictum statutum in c. 113. non dispo-

disponit in casu iurato. Nam vltra quod dici potest, iuramētum esse sublatum per aliud statutum.c.151. eod.lib. Et dari istorum statutorum concursum, vt in hoc vnum ab altero suppleatur, quod Rota non abnuit in causa Romana fideic.d.l.Cruce. Lunæ 3. Decembris proxime præteriti coram R.P.D.meo Sacrato, & potest habere magnam rationem, cum sæpius fuerit resolutum illud statutum habere locum in omnibus contractibus, in quibus minor lædi potest, vt copiose deducitur in decisione Romana releuationis indemnitatis 22.Martij 1602.corā R.P.D.meo Ortēbergo. Et in Romana Argentorum.27.Iunij 1607. coram R.P.D.Ludouisio.

13 Fuit præterea responsum, quod statutum, vt prædictum est præter solennitatem & causam alienandi, requirit etiam euidentem vtilitatem minoris, quæ nedum hic non probatur quin potius constat de læsione illius enormissima, illa autem conclusio quod propter iuramentum de non veniendo contra contenta in contractu excludatur quis a remedio sibi competēte contra talem contractum si non fuisset iuratus, quā dicunt communem Couar.in c. quamuis pactum. 3. par.§.4.num.4.in princ.& Pinel.in repet.l.2.C.de rescind.vend.§.3.cap.1.nume.1.& seq. non procedit, quando interuenit enormissima læsio. Cassad. decis. vnic.de empt.& vendit. Couar.alios allegans,d.§.4. num.5.& lib.2.var.cap.4.num.5.& communem dicit Molin.de primog. Hispan.lib.2.cap.3. num. 18. Optime Corn.consi.288.nu.16.lib.3. Sic autem fuit enormissime læsus Annibal, quia nulla aderat spes reualendi se ab ista cessione, quæ ratio fuit considerata in d.Romana Argentorum, coram R. P. D.Ludouisio, Atque ista non spes, vltra quod ab euentu fuit cōfirmata, apparebat etiam in limine contractus quia in illo pinguior fortuna, si quæ vnquam contigisset, Theodora erat præoccupata, & obligata Regimini Bononię, vnde nec obstat vtilitas considerata ex quo pro libris viginti quinque millium solutæ fuerint solummodo libræ quatuor mille, quia nec id procedit absolute, & respicit solum patris vtilitatem, non autem minoris. Atque ex his Domini censuerunt cessionem non obstare Annibali, dixerunt tamen quod Agentes pro Camera Bononiæ iterum audiantur, si voluerint quia materia est larga, & exemplaris.

R. P. D. MANZANEDO.

Ianuen. Census. Lunæ 28 *Aprilis.* 1608.

ARGVMENTVM.

Census validitas in dubio præsumitur, pecuniaque in eo numerata censetur eo ipso, quod de numeratione Notarius fidem facit, accedentibus prȩsertim depositionibus testium instrumentariorum.

SVMMARIVM.

Census impositio in dubio præsumitur valida, quamdiu illius non probatur aliquis defectus. nu. 1.

Numeratam fuisse pecuniam probatur per attestationē Notarij sic in sui præsentia fuisse numeratam, & traditam. num. 2.

Testes instrumentarij censentur a partibus approbat, & fidem faciunt, etiam quod sint inhabiles. nu. 3.

Census impositus cum aliquo pacto contrario Bullæ Pij V. non reputatur inualidus in totum, quando adest expressum pactum, quod, quæ contra d. Bullam appositæ fuerint in instrumento, habeantur pro non appositis. num. 4.

DECISIO CCXIX.

1 DVbitaui, ān census, de quo agitur, esset validus, & Domini affirmatiue responderunt, apparet enim super re certa fuisse impositū; & de sui natura fructifera, & in pecunia numerata, & de illo fuisse confectum publicum instrumentum. Vnde validus præsumitur, prout tradit Cepol. de simulat.contractus.præsumpt.26.num. 85. & fuit dictum in vna Foroliuien.census 13.Nouembris. 1589. coram bo.me. Orano. quin & in dubio pro validitate cēsus præsumitur, quamdiu non probatur aliquis defectus.l.si prætor. in princ.de iud.l.3.ff. de testam. milit.c. Abbate.de verb.signif.late Aym.consil. 52. nu. 2.& per totum.

2 Non obstat quod de numeratione pecuniæ opponitur, cum ex eodem instrumento totum contrarium appareat, Vbi Hieronymus fatetur habuisse, & recepisse a D.Antonio vere, & realiter Scutā duo millia auri in auro, & Notarius attestatur in sui præsentia, & testium, Hieronymum illa habuisse, & recepisse in pecunia numerata, & ei tradita per Antonium fuisse, quæ verba non a partibus, sed a Notario prolata importānt actum numerationis, & realis receptionis.ad trad.per Bar.l.si ita stipulatus.§.Chrysogonus.n. 3. ff.de verb.oblig.quem sequitur Alex.num.14.Bald.l. si ex cautione.nu.14. vers. & ideo probant veram numerationem. C.non num. pecun. cum alijs deductis in d.decis.Imolen.quin & ex prædictis verbis probari numerationem iuxta formam Bullæ Pij V. tenuit Rota in vna Bononien. census. 15. Februarij 1599. coram D.meo Decano.

3 Quæ magis procedunt, cum adsint depositiones duorum testium instrumentalium, & Notarij rogati de dicto instrumento, & testes instrumentarij censentur a partibus approbati, & faciunt fidem, etiam si alias essent inhabiles iuxta Glos.verbo supplicijs.§.licet.in auth.de testibus.quam dicit singularem Imol. l.ad testium §.conditionem.ff.de testam. & Ias.pluribus illam sequentibus relatis.l.1.num. 13. vers. contrarium.ff.de ferijs. Aym. cons.56. nu. 10. præcipue cum fuerint inducti, & examinati per aduersarium, ad

ad tradita per Gabriel. de testibus.conclus. 1.nu. 13. versic. contrarium.

4 Nec alij testes quicquam obstant, cum non interfuerint contractui,& deponant de auditu ab ipsa parte aduersa. Et in omnem euentum iste contractus habet clausulam cum expressa protestatione, quod contrahentes istum contractum censualem celebrare volebant,iuxta formam Bullæ Pij Quinti, taliter quod si adesset aliquod pactum contra tenorem dictæ Bullæ haberetur pro non apposito,quæ protestatio de vtriusque partis consensu facta valet,& limitat obligationem ad formam dictæ Bullæ,ad trad. per Gabriel. consil.47.num. 10.lib.2.& fuit dictum in supradicta decisione Foroliuien.corā Orano,& in vna Anagnina vsurarum 14.Martij 1607.corā me,& alias sæpius.

5 Minus obstat sententia in partibus contra validitatem census lata, cum ex prædictis clare appareat de illius iniustitia. Nec etiam obstat,quod census fuerit impositus super bonis subiectis fideicommisso, cū de hoc non constet, nec quicquam probetur.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Viterbien. Fideicommissi. Lunæ 5. Maij. 1608.

ARGVMENTVM.

In fideicommissis, quando bona fideicommisso subiecta restituenda sunt, an attēdatur tempus mortis grauantis,vel grauati.

SVMMARIVM.

Fideicommissi restitutio fideicommissario quando facienda est in bonis Drogheriæ, attendi debet tempus obitus grauantis,& non grauati. num. 1.

Negotiās in suo commodo debet etiam subire periculum. num. 2.

Hæres grauatus restituere Drogheriam fideicommissario non tenetur in gratiam fideicommissarij aliquid lucrari. nn. 2.& 3.

Fideicommissorum restitutio vbi faciēda est, veniunt ea, quæ erant in hæreditate tempore obitus grauantis. n. 3.

Fideicommisso vniuersali existente, quando vna res, vel quantitas succedat loco alterius. nu. 4.

Fideicommisso relicto in mobilibus,& verisimilibus restitutio facienda est secundum tempus purificati fideicommissi, dummodo absit dolus,& fraus grauati. nu. 5.

DECISIO CCXX.

1 DVbitaui an in restitutione Drogheriæ esset attendendus valor de tempore obitus grauati, an vero grauantis. Et Rota censuit esse attendendum tempus obitus grauantis, & non grauati, quia genus, aut quantitas in genere est in fideicommisso, non species, vel merces, quæ reperiebātur in drogheria tempore obitus grauati, aut quæ quolibet tempore reperirentur, ita quod fideicommissum cresceret, & decresceret sicut peculium. l. si ita.ff.de aur.& arg.leg.l. Aurelius. §. testamento. ff. de liber.leg.l. si ita scripsisset.ff.de leg. 2.& est bonus tex.in l.hac edictali.§.mobilium.C.de secund. nupt. Bald.cons. 135.nu. 1.lib. 1.

2 Cum .n. agatur de drogheria, cuius bona non fuerunt subtracta, sed in vtilitatem grauati conuersa, æquum est, vt cum is suo commodo negotiaretur, ita & suo periculo.l.si socius.§. 1 .ff. pro socio. l. manifestissimi.§.sed cum in secundam. C. de furt. & ratio suadet, quod sicut commodum non spectabat ad fideicommissarium, ita nec damnum, vt in puncto considerat Bald. alleg.consil. 135.numero primo,versic. præterea iste Titius. & in fine versic. Præterea est ratio eadem. Hæres.n. non tenetur negotiari, & aliquid lucrari in gratiam fideicommissarij. DD. in l.deducta.§.ante diem. vbi Alexand. numero secundo, ff. ad Trebellianum. nec esse eius procurator. l. postulante. §. sed in huiusmodi in fine. ff. eodem titulo.

3 Et hæc est regula generalis, quia in fideicommissis restituendis veniunt ea, quæ erant in hæreditate de tempore obitus grauantis.l.3. ff. ad leg. Falcid. l.debitor.§.fin.l.in fideicommissariam.§.quoties. & l. ita tamen.§. 1 .ff. ad Trebell. vbi fructus pendente fideicommissi conditione percepti ab hærede grauato non restituuntur fideicommissario, quia non hæreditate, sed bonis accepto feruntur.

4 Neque obstat, quod versemur in fideicommisso vniuersali,& in vniuersalibus vna res, vel quantitas succedit loco alterius rei, vel quantitatis, l. Imperator.§.fin. cum lege sequenti. ff. de leg. 2. l. cum tabernam.ff.de pignor. Bald. dicto consilio 135. numero primo,versiculo in contrarium. Quia hæc non faciunt ad punctum, essent enim consideranda, si merces, quæ extabant in Drogheria fuissent suppositæ fideicommisso,& non genus, aut quantitas in genere, tunc enim esset videndum, an desijssent extare facto,dolo, aut culpa ipsius hæredis grauati, vel naturaliter,quos casus considerant Doctores,& ampliant,& limitant.

5 Non obstat, quod aliquando attenditur tempus obitus grauati, quia conclusio procedit quo ad vtensilia,& mobilia domus, quæ restituenda sunt, prout sunt de tempore purificati fideicommissi, modo non adsit dolus, & fraus grauati, quia illarum rerum vsus censetur permissus a testatore, & in his terminis loquitur decisio Foroliuien. fideicommissi 13. Nouembris 1595. coram bon. memoriæ Litta. An autem constet Drogheriam fuisse versam in aromatariam, erit particulariter agendum.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Oueten. Mercedis. Veneris. 30. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Ex Summario argumentum sume.

SVMMARIVM.

Mercedis, seu Salarij Procuratori debiti taxatio facienda est secundum qualitatem, industriam, & peritiam Procuratoris. num. 1.

DECISIO CCXXI.

1 CVm Capitulum non neget, salarium esse debitũ D. Quignones, prout etiã pluries fuit firmatum, sed solum discordia sit circa quantitatem, Rota censuit, nõ posse fieri vim super decreto reuocationis D. Quignones, cum assignatione Salarij Scut. 50. quia ista assignatio fuit facta post reuocationem, nec constat de aliqua acceptatione, sed D. Quignones deberi salarium ad rationem Ducator. 100. annuorũ iuxta resolutiones alias factas, quia dato ẽt quod non constaret de aliqua promissione quantitatis, nihilominus cum hoc casu sit attendenda qualitas personarum, industria, & peritia, vt dicit Bald. cõsil. 155. in fin. lib. 5. habita ratione ad dictas qualitatates D. Quignones, hæc quantitas non videbatur excessiua, sed multum conueniens.

REVEREND. P. DOMINO LVGDVNEN.

Firmana Altaris. Lunæ 9. Iunij. 1608.

ARGVMENTVM.

Beneficium liberum potest per Episcopum ex causa vniri beneficio iuris patronatus, cum facultas vniendi Episcopo competens non sit restricta, sed referatur ad omnia beneficia.

SVMMARIVM.

Ius patronatus super beneficio libero non potest per ordinarium laico concedi. nu. 1.

Fallit ex causa. nu. 1. vbi pro causa consideratur, quod beneficium iuris patronatus sit modici redditus.

Beneficium vnitum non dicitur amplius beneficium, sed prædium beneficij, cui vnitum fuit. nu. 2.

Episcopus potest vnire beneficium liberum beneficio iuris patronatus. nu. 3.

Vniendi facultas competens ordinario refertur ad omnia beneficia exceptis Ecclesijs Cathedralibus, et diuersarum religionum. nu. 3.

Dictio etiam est implicatiua, & extinctiua. nu. 3.

Vnio etiam nulla præscribitur spacio 40. annorum. n. 4.

Benefici a tria in eadem Ecclesia nemo obtinere potest. nu. 5. Et ibi declara.

DECISIO CCXXII.

1 CEnsuerunt Domini persistendum esse in decisis ex rationibus deductis in decisione, quib. nõ obstat quod beneficio S. Antonini, quod erat de iure patronatus, vnitum fuerit beneficiũ liberum S. Stephani, quod non potuit fieri ab ordinario, qui non potest concedere laico ius patronatus super beneficio libero. Abb. cons. 106. n. 4. Et cons. 28. lib. 2. Roch. de iure patron. vers. pro eo, quod de Diœcesani. q. 16. Lamberteng. eod. tract. lib. 1. par. 1. art. 4. q. 10. nu. 4. Fuit enim responsum, id non procedere, quãdo Episcopus ex causa facit de beneficio libero patronatum, vt se declarat Abb. d. cons. 106. & post Roch. Lamberteng. vbi supra. n. 5. & 6. & sic vnio facta fuit ex causa legitima, videlicet ob tenuitatem redditouũ beneficij Sancti Antonini Rebuff. in prax. tit. de vnion. num. 39.

2 Deinde aliud esse, quod Episcopus possit concedere ius patronatus super beneficio libero, aliud quod possit vnire beneficium liberum beneficio iuris patronatus, & differentiæ ea ratio est, quia in primo casu beneficium liberum reducitur ad seruitutem. In secundo autem casu post vnionem beneficium vnitũ, non habetur amplius vti beneficium, sed vti prædiũ beneficij, cui vnitum fuit Rot. decis. 11. num. 1. de rebus ecclesi. non alien. in antiq. Cassad. decis. 13. nu. 1. super reg. Oldrad. cons. 257. nu. 15. & 18. Ideoque in beneficio vnito non consideratur amplius qualitas libertatis, seu seruitutis ex iure patronatus.

3 Et quidem quod Episcopus beneficium liberũ vnire non possit beneficio patronato, nõ reperitur in iure cautum. Quin potius facultas vniendi competens ordinario refertur ad omnia beneficia Rebuff. in praxi tit. de Vnion. nu. 4. & 5. Hoied. de benef. compat. par. 2. cap. 3. nu. 6. Et Petr. de Perus. de vnio. Eccles. cap. 4. num. 28. dicit notandum, quod potestas Episcoporum circa ius vniendi non reperitur de iure restricta nisi tantum quo ad Ecclesias Cathedrales, & diuersarum Religionum. Idemque cap. 6. nu. 2. dicit, obseruandum esse, quod iura loquentia de vnione Ecclesiarum non distinguunt de qualitate ipsarum, sed simpliciter, & absolute dicunt, vnam Ecclesiam posse vniri alteri, quodque ista vnio beneficij liberi ad beneficiũ patronatũ fieri possit, videtur præsupponere Sacr. Conc. Trid. sess. 25. c. 9. vers. insuper. dũ reuocat ex huiusmodi vnionib. illas, q̃ non sunt effectũ sortitæ, quacumq. authoritate, ẽt Apostolica concessæ fuerint, ponderando illam dictionem ẽt quæ cum implicatiua, & extinctiua sit. Calder. in Clem. 1. in fi. de sent. & re iud. aperte comprehendit vniones factas ab ordinarijs. Et maxime mouebat Dominos resolutio Illustrissimorum Dominorum dicti Sacri Cõcilij Interpretum, qui in hac ipsa causa id fore in Rota

ta dispiciendum dixerunt, an ista vnio fuerit effectũ sortita 40.annis ante Concilium. Cum enim in prima decisione iã firmata fuerit illa effectuatio, Rota, quæ dictorum Illustrissimorũ DD. resolutiones semper suscepit reuerenter, non habet, quod in hac facti specie amplius inspiciat.

4 Neque obstat, quod dicitur, etiamsi ista vnio non sit irrita ex Decreto Concilij, attamen esse inualidam ex iuris cõmunis dispositione, nam vltra quod iã dictum est, id in iure non probari, Ad huc stante cursu longi temporis vltra 40.annos, possit præsumi cõfirmata authoritate Apostolica, & data etiam illius nullitate, intraret præscriptio. Vital. in Clem. 1 n. 98. de excess. prælat. Late Rebuf. d. tit. de vnion. nu. 35. Facit decis. Cæs. de Graff. 3. nu. 12. de præbend.

5 Non obstat, quod præsentatio in hoc casu fuerit nulla, ex quo nemo tria beneficia in eadem Ecclesia obtinere potest. c. 1. de conuent. in 6. Ibique Gemin. nu. 12. Franc. nu. 7. Anchar. nu. 3. & alij, quia in omnibus alijs agitur de beneficijs in duabus Ecclesijs, videlicet Sancti Martialis, & Sanctæ Anatoliæ quo casu quis potest etiam sine dispensatione Apostolica esse triplex. Anchar. d. nu. 3. Atque ex his fuit conclusum, persistendum esse in decisis.

REVERENDISS. P. D.

LVGDVNEN.

Spoletana Bonorum. Veneris 13. *Iunij*. 1608.

ARGVMENTVM.

Possessio percipiendi fructus, & decimas quomodo probetur, & isto casu testibus hinc inde contrarijs, quibus magis est credendum.

SVMMARIVM.

Narratiua Papæ in antiquissimis probat, etiam in facto alieno. nu. 1.

Verba enunciatiua, seu narratiua prolata per modũ causæ plene probant. nu. 2.

Enunciatiua verba plene probant iunctis adminiculis. n. 3. *&* 4. *Vbi ponitur exẽplum huiusmodi adminiculi.*

Enunciatiua duæ in antiquissimis, quorum memoria hominum in contrarium non extat, plene probant. nu. 4.

Possessio percipiendi fructus in antiquis probatur per publicam vocem, & famam. nu. 6. *&* 7.

Possessio de præterito præsumitur continuata in futurũ, nisi probetur interrupta. nu. 7.

Hactenus dictio excludit tempus præteritum vsque ad illam diem. nu. 8.

Narratiua posita in supplicatione, & gratia probat contra supplicantem. nu 9.

Testes specifice, & certe deponentes præferendi sunt testibus deponentibus generice, & æquinoce. nu. 11.

Testium dicta interpretanda semper sunt, vt excitetur contrarietas. nu. 12.

Possidere vnum prædium duo possunt, vnus scilicet respectu certorum fructuum, & alius respectu aliorum fructuum. nu. 12.

Probatio per instrumenta fortior est, quam probatio per testes. num. 13.

Locatio a communitate præsumitur facta secundum formam decreti facti de locando. nu. 14.

Locationis contractus quid contineat colligitur ex quãtitate pensionis. nu. 16.

DECISIO CCXXIII.

1 IN hac disputatione restricta ad fructus prouenientes ex terris laboratiuis, Domini consideratis iuribus, & testibus tam Ecclesiæ S. Petri de Ferentillo, quam Ciuitatis Spoleti, censuerunt præualere probationes Ecclesiæ, & constare dictam Ecclesiam fuisse in possessione percipiendi ex terris laboratiuis fructus ex cultura prouenientes vsque ad annũ 1530 vel in circa. Antiquissima. n. Ecclesiæ possessio probatur ex Bulla Gregorij IX. de anno 1231. in qua postquam Pontifex sub sua, & Sanctæ Sedis Apostolicæ protectione recipit Monasterium S. Petri de Ferentillo, subdit deinde. Præterea quascunque possessiones, quæcunque bona idẽ Monasterium in præsenti habet, & canonice possidet, firma vobis, vestrisq. successoribus, & illibata permaneant, hic proprijs diximus exprimẽda vocabulis. Domumque exprimit Rigouitum, & Petamen, de quibus agitur, siquidem, & narratiua Papæ in antiquissimis probat etiam in facto alieno. Alex. cons. 15. nu. 2. lib. 5. Ruin. cons. 108. nu. 20. lib. 2. & alij per Gabriel. de probation. concl. 2. nu. 54.

2 Et in hoc casu non potest dici, quod narratiua prædicta habeat simpliciter verba enunciatiua, quo ad dicta bona. Quia cum in illa Papa disponat recipiendo Abbatiam, & bona ad illam spectatia sub sua protectione, dicendum est Papam fuisse bene certificatũ, quod Monasterium habebat, & legitime possidebat dicta bona, & ista esse verba assertiua determinate ꝓlata per modum causæ finalis, quia videlicet Papa voluit dicta bona sub sua protectione recipere, quo casu huiusmodi verba probant. c. si Papa. §. 1. vbi Doct. de priuil. in 6. clem. literis de probat. vbi Vital. n. 32. & 42. Oldr. cons. 258. Roman. cõs. 369. nu. 38. in l. ex his verbis. vers. septimo limita. C. de testam. milit.

3 Et accedit, quod ex alijs bonis, quæ in dicta Bulla recẽsentur. Abbas hodie etiam ꝑcipit Decimas, vt deponũt testes in Sũmario. n. 7. qui dicta bona enũciãt. Vnde maior est adhibenda dicta narratiuæ fides, cũ vsque hodie fere in omnibus iustificata appareat. Idque facilius procedit, ex quo ista, etiãsi esset simplex enunciatiua, bene tamen probaret, cum nedum fulcita sit adminiculis, sed alijs etiam corroborata existit probationibus. Vital. de Gamb. tract. clauf. tit. quando verb. enunc. in priuileg. n. 5. Afflict. decis. 83. n. 1.

4 Validissimum enim adminiculū facit alia enūciatiua, quæ habetur in instrumento antiquissimo de Anno 1306. in quo dum communitas Spoleti facit se ab hominibus Rigouiti recognoscere in Dominā, additur, saluo semper, & reseruato honore, & iure quod habere dicitur Monasterium Sancti Petri de Ferentillo, etenim vel istæ duæ enunciatiuæ antiquæ, & supra hominum memoriam plene probant, gl. in c. cum olim. in verbo instrumentis. de censibus, Fel. in c. cū causam. nu. 5. de probationib. Alex. cons. 74. nu. 33. lib. 4. Dec. cons. 146. nu. 14. Socin. iun. cons. 65. n. 7. vol. 1. vel si dicatur istam secundam non esse simplicē reseruationem iuris, sed duntaxat quasi conditionalem iuris, quod habere dicitur, tamen n potest negari quin abunde sufficiat pro adminiculo. Accedente præsertim alia enunciatiua Alexandri VI. Summi Pōtificis in literis in forma significauit, quas Abbas Sancti Petri tunc existens obtinuit contra nōnullos, qui decimam ad Mensam Abbatialem spectantes in tenimentis Rigouiti, & Petani detinebant.

5 Eadem possessio Ecclesiæ circa collectionem istorū fructuum colligitur ēt, ex quo Canonici Ecclesiæ Lateranen. cui per Bonifacium VIII. fuerat de Anno 1300. attributa hæc Abbatia postea de Anno 1420. asserentes ad se spectare integram, & vniuersalem decimam in Castello Rigouiti & Petani, locarunt prędictæ decimæ partem per plures annos, & licet illa assertio, illæque locationes, atque etiam supradicta Alexandri Sexti enunciatiua sint de decimis, tamē ex depositione testium in Sūmario Ecclesiæ nu. 6. & 7. cōstat istas Decimas fuisse t pales, & solui solitas rōne dominij, & proprietatis. Nec facit quod dicitur Ecclesiā S. Petri non potuisse eo tēpore possidere istas Decimas, siue istos fructus, postquā possidebantur a Canonicis Ecclesiæ Lateranensis. Nam omissis alijs, cum locationes Ecclesiæ Lateran. fuerint tm̄ de parte quadā Decimę, nihil īpedit, quin Ecclesia S. Petri suā possessionē tueri, & cōtinuare potuerit in parte residua.

6 Aliud probationis genus cōsistit in testib. datis in Sūmario Ecclesiæ, n. 5. qui ex publica voce, & fama deponunt fuisse dotis nomine attributa Abbatiæ bona, de quib. agitur, & n. 6. deponunt de antiquissima possessione Ecclesiæ percipiēdi fructus ex cultura prouenientes in terris, de quib. agitur, oēsque testantur de auditu a Maioribus, quorū nomina aliqui recensent, & plerique deponūt ēt de publica voce, & fama. Anchar. cons. 42. Felin. in c. veniens il primo nu. 16. de testibus. Put. decis. 76. lib. 1. Ioan. Paul. decis. 105. Molhed. decis. 5. de testibus. Cassad. decis. 2. de probationib. & tāto minus dubiū est in hoc casu, cōcurrēte probatione ex enūciatiuis & instrumētis prædictis.

7 Ista aūt possessio præsumitur cōtinuata vsquequo non probatur interrupta, vel ab alio occupata. Rip. in c. cū Ecclesia. Sutrina. n. 23. vers. 1. conclusio de caus. poss. & propr. ēt ad effectum spolij Rolād. cōs. 6. n. 36. li. 2. Menoch. recuper. remed. 15. n. 386. sed vltra hāc præsumptionem adest ēt cōtinuationis probatio. Datur. n. secundus testis dicens quod per vnū duntaxat annū antequā cōitas ista bona occuparet, vidit respōderi, & solui Ecclesiæ Decimas a pluribus, & subdit illā occupationem fuisse factā duob. annis post direptionem Vrbis, quæ direptio cū contigerit de Anno 1527. sequitur, quod iste testis deponit de visu de anno 1528. Cūque habeantur plures alij testes idem deponentes de publica voce, & fama, omnes insimul faciunt plenā probationem gl. in c. 1. in verbo famā de appel. cū cumul per Gabr. de probation. concl. 1. n. 8.

8 Coadiuuatur hæc probatio per instrumentū recognitionis, factū ab illis de Polino, de Anno 1522. vbi dicitur Communitatē Spoleti nihil hactenus ex fructibus ex terris laboratiuis percepisse. Hinc. n. infertur Ecclesiam continuasse suam possessionem, cum dictio, Hactenus, excludat tempus præteritum vsque ad illam diem Signorol. cons. 22. nu. 4. Rolan. consil. 8. nu. 49. lib. 3. Rim. iun. cons. 491. num. 23. lib. 5.

9 Concurrit Breue Clementis VIII. de ann. 1532. in quo dicitur cōitatem duobus superioribus annis continuatis prætendere recepisse certā quotā, illāque in futurum sibi deberi, etenim si cōitas prius possedisset, nō restrinxisset se ad duos annos tātum, atque hæc narratiua probat in pręiudiciū cōitatis per Aym. qui alios allegat, de antiquit. tempor. p. 1. n. 33. & facit, quod de anno 1530. cōitas Spoleti fecit mensurare, & accastare terras Rigouiti, & Petani. Quodque vsque hodie Ecclesia continuat suam possessionem in alijs bonis descriptis in Bulla Gregorij, vt supra dictū est. Denique faciunt quamplurima instrumenta vsq. ad annum 1519. & acta quędā coram Commissario Ferentilli de anno 1518. & 1528. in quib. legitur terras in vocabulo Petani, conuicini, & Rigouiti esse in tenimento Abbatiæ, ex quo sequitur fuisse etiam de illis solutas Decimas vti de bonis Abbatiæ iuxta depositiones testium, & concurrit notula bonorum assignatorum, de anno 1522. in Sūmario Ecclesiæ. n. 16.

10 Et quod plus est ēt de anno 1532. Abbas existebat adhuc in possessione exigendi Decimas in aliqua parte istorum bonorum, vt apparet ex relatione syndici cōmunitatis facta de dicto anno 1532. in qua refert se exegisse ab oībus Decimas exceptis laboratoribus, & Decimarijs Abbatis Ancharani. Qñ aūt, & qūo ceciderit tandem Abbas etiā ab illa parte, bene declaret vndecimus testis Ecclesiæ super tertio articulo.

11 Atque has Ecclesiæ probationes, quo ad istos fructus ex terris cultis prouenientes censuerūt Dñi prępualere probationibus communitatis, quæ alias deducta fuerūt in decisione in hac causa facta corā me, die Veneris 4. Maij 1607. Omisso enim quod ex serie rei gestæ apparet communitatem Spoleti paulatim se immiscuisse in his bonis, & semper aliquid addendo suas cōditiones effecisse pinguiores, & omisso, quod probationes Communitatis circa exactionem istorū fructuum nullæ dantur ante annum 1522. adhuc ex regulis iuris testes Ecclesiæ adminiculati antiquis instrumentis, & deponentes specifice de certa specie fructuum, de scientia locorum, & confinium, & certo tēpore præferendi sunt testibus communitatis, loquentibus

tibus

tibus æquiuoce, & generice, tam respectu temporis, quam fructuum, ad late tradita per Aym. cōs. 94. n. 3.

12 Accedit quod intelligendo depositiones testium Communitatis de Pascuis & Herbaticis in terris cultis, & incultis, excitatur inter testes vtriusque partis contrarietas, ideoque amplectendus est talis intellectus, ad trad. per Glos. & Doct. in c. cum tu. de testibus. late Surd. cons. 273. nu. 29. lib. 2. maxime cum ista fructuum species magis conueniat iurisdictioni, circa quam probationes communitatis sunt efficaciores, quam circa ius proprietatis. Nec absurdum est, quod idem prædium respectu certorum fructuum ab vno possideatur, & respectu aliorum fructuum ab altero. Doct. in c. cum in tua. de Decimis. vbi Ioa. And. nu. 2. Henric. Boic. nu. 3. Abb. num. 7. Rebuff. de decim. quæst. 14. num. 25. & 26.

13 Nec est facienda vis in teste 13. dum dicit, Io sò, che mi ricordo, che la Communità di Spoleti hà affittato, & locato detti doi Territorij per vna certa resposta, nam non deponunt in specie de perceptione fructuum ex cultura, sed potius de locationibus respectu iuris pascendi, habet enim integra depositio illa verba. Ha locato li doi detti Territorij per Pascoli di nimali, & cū loquatur indefinite sine aliqua expressione temporis, etiamsi illa depositio intelligeretur de fructibus ex cultura, non tamen percuteret tēpus ante annum 1522. propter illa verba per vna certa resposta, quæ ex supradictis non possunt verificari ante dictum annum 1522. citra dum autem deponunt Ciuitatem semper possedisse, non sunt attendendę in hoc concursu probationes Ecclesiæ fundatæ in testibus, & instrumentis, quia cum versemur in facto antiquo, & excedente hominum memoriam, fortior est probatio per instrumenta, quam per testes. Bald. in c. cum causam. n. 3. de probation. Socin. cons. 187. nu. 18. lib. 2. Aym. cons. 54. num. 15. Roland. cons. 2. nu. 59. lib. 1. Paris. cons. 104. num. 46. lib. 1.

14 Non obstant instrumenta locationū, quia vt plurimum loquūtur de pascuis, & montibus, non autem de responsionibus fructuum prouenientium ex cultura, nec mentio, quæ in aliquibus fit de terris cultis, & incultis, impedit, quin restringi debeant ad pascua, quæ possunt haberi etiam in terris cultis, quando vacant a fructibus. Atque hanc interpretationē adiuuat decretum præcedens Communitatis de locandis pascuis, & montibus, nulla facta mentione de fructibus ex cultura prouenientibus, in cuius decreti executionem, verisimile est, quod locationes factæ fuerint. Aym. consil. 91. num. 9. & consil. 158. in fin. Alciat. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 24. argumentum autem desumptum a generali possessione ad speciem possessionis, de qua hodie dubitatur non valet, stantibus probationibus Ecclesiæ, illam specialem possessionem expresse concludentibus.

15 Non obstat locatio anno 1457. in qua locantur omnes terræ cultæ, & incultæ, & omnia iura occasione laborerij, pasculationis, Cottimi &c. omisso enim an illa verba occasione laborerij comprehendāt fructus, de quibus agitur, fuit responsum, quod ista locatio est vnica, & effectum non fuit sortita, vt patet ex supradicto instrumento de Anno 1522. in quo fuit dictum, cōitatem eatenus non percepisse hos fructus & quidem si communitas tunc extitisset in possessione percipiendi illos fructus, non ita simpliciter, & sine aliqua expressione illius iuris, recepisset donationem, quam homines de Polino dictæ Communitati in illo instrumento faciebant. Id etiam comprobatur, ex quo in sequentibus locationibus vsque ad Annū. 1495. nunquam fuit facta mentio de locatione fructuum ex cultura prouenientium, non est enim verisimile, quod in tot locationibus factis per communitatem, nunquam fuisset facta mentio de hac specie possessionis, si communitas fuisset in possessione percipiendi tales fructus.

16 Deinde illa locatio non fuit facta a Communitate, sed a quibusdam illius creditoribus, de quorū credito dicitur non constare. De quo quicquid sit, vnum est, quod isti creditores fecerunt locationem generalem de omnibus, quæ ex terris percipi possunt, quatenus tamen communitas haberet ius, quo ad omnia narrata, vt sonant illa verba, quas dictum commune Spoleti habet, & habere potest. Quare cū nec in præcedentibus, nec in subsequentibus locationibus, seu mandato communitatis, pro faciendo hanc locationem, nec in subhastationibus factis ante dictam locationem, sit expressum ius istud percipiendi fructus ex terris cultis, nec ista locatio probetur effectuata, non potest ex illa desumi validum argumentū ad probandum possessionem ciuitatis. & vltra quod magis habenda est ratio locationū, quas fecit ipsa Communitas, vt pote melius informata de iuribus huius. Adhuc, quod isti creditores nihil locauerint, plus quam communitas esset solita locare, manifestū est, ex quo ista locatio non fuit facta maiori pensione, sed solita, vel potius minori, quippe ex quantitate pēsionis colligitur quid veniat in locatione. glos. in l. 1. §. qui super sortem. ff. de superfic. Bald. in l. emptorem. nu. 15. C. locat. Menoch. præsumpt. 73. num. 5. lib. 3. late Surd. cons. 151. nu. 7. lib. 2.

17 Non obstat, quod alias dictum fuit ex dicta locatione anni 1457. declarari alias præcedentes, & subsequentes. Nam licet id posset dici ex solis probationibus communitatis, tamen in concursu probationū aliud dicendum est ex prædictis. Atque ex his.

R. P. D. PAMPHILIO.

Romana Alimentorum. Veneris. 13. *Iunij*. 1608.

ARGVMENTVM.

De filio naturali, quod a patre, & eius hæredibus alendus est, non obstante renunciatione iurata illis per filium facta, & quando filius, qui aliunde habet, vnde se alat, a patre alendus n[illegible] sit. Breuis est decisio, sed magistralis, & notabilis.

SVMMARIVM.

Pater alere tenetur filios etiã quomodolibet illegitimos, & descendentes ab eis. nu. 1. vbi etiam quod istud onus transit ad hæredes.

Filius renunciãdo alimentis sibi a Patre debitis, dicitur enormissime læsus, & propterea aduersus renunciationem debet in integrum restitui. nu. 2.

Transactio super alimentis intelligitur semper rebus sic stantibus & non mutatis. num. 3.

Transactio super alimentis etiam iurata non valet, quã do sic transigens obseruando transactionem fame periret. num. 4.

Filius ali non debet a patre quando aliunde habet vnde se alat, & quomodo hoc intelligatur. numero quinto. & sequenti.

DECISIO CCXXIV.

1 Conclusum fuit, deberi alimenta Octauiano, quia Pater tenetur alere filios, ẽt quomodolibet illegitimos, & descendentes ab eis, c. cũ haberet. & ibi Doct. oẽs, de eo qui dux. in vxor. quam polluerat per adulter. Bar. in l. fi. n. 7. ff. de his quibus vt indig. & in tract. de aliment. n. 17. Couar. de sponsalib. p. 2. c. 8. §. 6. n. 1. Gabr. de aliment. concl. 1. n. 1. & 22. & fuit resolutum in causa Bononien. Alimẽtorum 28. Martij 1594. corã R. P. D. meo Decano. Et istud onus trãsit ad hæredes Soc. iun. in l. Marcellus. §. res, quæ. n. 2. vers. 3. considera. ff. ad Treb. Abb. consil. 115. col. 1. vers. sed his non obstant. par. 2. cum alijs per Gabr. d. conclus. 1. nu. 10. & fuit dictum in d. Bonon. Alimentorum.

2 Non obstat transactio in qua Octauianus expresse renunciauit alimentis a patre debitis quia omisso, an filius possit renunciare alimentis ẽt cum iuramẽto in casu isto fuit a Sanctissimo aduersus huiusmodi trãsactionẽ, & alimentorum renunciationẽ cõcessa restitutio in integrum. Ideo Octauianus venit omnino restituendus, quia per eam fuit, ne dum enormiter, sed ẽt enormissime læsus, cum pro Scutis 200. remiserit annua Scut. 48. a Iudice pro alimentis sibi taxata per ea quæ tradunt communiter Doct. in l. 2. C. de rescindend. vend. late Odd. de rest. in integr. par. 1. quæst. 4.

3 Maxime quod hodie mutatus est status, qui aderat de tempore transactionis non solũ referre Octauiani, qui post transactionẽ ex Vxore plures liberos suscepit, sed ẽt respectu hæreditatis Manelli patris q̃ hodie est aucta, nedum ob primogenituram Episcopi Scipionis sed ẽt ob illius fructus per hæredes Manelli vti hæreditarios a Camera Apostolica recuperatos quod etiam ex legato per ipsum Marcellũ patrem relicto vnicuique ex alijs filijs in transactione cõprehensis Scut. 400. annuis quod denotat suarũ facultatum augmentũ. Vnde Octauiano sunt præstanda alimenta, non obstante transactione quæ semper intelligitur rebus sic stantibus, & non mutatis. l. quod Seruius. ff. de condict. ob caus. Bal. in l. pactũ ꝙ dotale. n. 3. vers. 4. quarto. C. de collat. Surd. de aliment. tit. 8. priuil. 36. nu. 61. & fuit resolutum in causa Romana. Alimẽtorũ 12. Maij 1593. corã Illustr. Card. Mãtica.

4 Sed vlterius aliquibus ex DD. videbatur Octauianũ post transactionẽ deuenisse ad extremã inopiam seu necessitatẽ, cũ sit plus, quã verisimile, ꝙ Scut. 200 sibi in transactione data pro manutentione suæ familiæ cõsumpserit nec appareat alia bona habere, & quibus Vxorem, & liberos alere possit quo casu ne cum illis fame pereat, põt venire contra d. transact. ẽt non obstante iuramento. Alciat. in c. cum contingat. nu. 107. de iureiur. Couar. in c. quamuis. par. 2. §. 6. nu. 4. de pact. in 6.

5 Nõ obstat ꝙ dicitur, Octauianũ habere vnde victũ quærit, nempe ex Doctoratu & procuræ exercitio. l. si quis a liberis. post pric. & §. sed & si filius. ff. de liber. agnosc. cũ alijs per Gabr. consil. 25. n. 15. lib. 1. qui pro parte hæredum non ostenditur. Octauianum ex suo labore, & industria tot lucrari, quot sufficiat ad se ipsum, & familiam alendam, vltra quod, vt alias fuit dictum in vna Bonon. Alimẽtorũ. 24. Nouemb. 1604. corã. R. P. D. meo Iusto ad huiusmodi effectũ non attenditur industria, nec attenduntur operæ propter fragilitatẽ humanę potẽtiæ, quæ variantur ex tẽpore, sed an habeat vnde ex redditibus viuere possit, vt per Aym. cons. 199. n. 1. vers. tamen diligentius, & nu. 5. & seq. Sylu. Aldobr. consil. 28. num. 20. & seq.

6 Præsertim vbi agitur de industria Doctor. quæ ab alijs pendenda est, nec potest arbitratu proprio exerceri. Roger. consil. 17. n. 23. & seq. li. 2. Et ex his, & alijs adductis per Informantes pro Octauiano, ex quibus remanebant sublatæ difficultates in contrarium excitatæ fuit conclusum, quo ad alimenta taxata vero illorũ quãtitate. DD. dixerũt, ꝙ particulariter videatur.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Perusina Fideicom. de Alphanis. Lunæ 10. *Nou.* 1608.

ARGVMENTVM.

Fideiubens quando cẽseatur consentire contractui, in quo fideiubet.

SVMMARIVM.

Consentire dicitur alienationi alicuius rei qui de euictione fideiubet. nu. 1.

Relatio debet fieri ad ea quæ magis conueniunt & probabilius adoptantur. nu. 1.

Ex quantitate pęnæ arguitur de quo dispositio loquatur. num. 1.

Relatio debet fieri ad omnia præcedentia nisi subsit ratio cur magis debeat referri ad vnũ quã ad aliud. num. 2.

Alienatio permissa post expressam prohibitionem intelligitur in casibus a iure permissis. nu. 3.

Consensus alicuius vbi requiritur in actu semper debet fieri ex certa scientia. nu. 4.

Fideiubens censetur consentire contractui vbi cõsensus simpliciter requiritur, secus quando requiritur consensus expressus vel pro forma. nu. 5.

Decretum irritans inducit formam. nu. 5.

Decretum irritans inducitur ex dispositione testatoris, quod

quod non possit aliquid fieri modo, præterquam expresso. numero 5.

DECISIO CCXXV.

1 PRætendebat Alexander sustinere emptionem bonorum fideicommisso subiectorum ex consensu matris, eo enim accedente dicebat testatorem permisisse bona alienari. Consensum autem Matris probari ex fideicommissione per ipsum præstita de euictione bonorum venditorum. Bart. in l. 2. in princ. nu. 1. ff. de donat. in l. except. C. de euict. cum multis concordantibus allegatis. Sed contrarium fuit resolutum vnanimiter per Dominos, quibus in primis videbatur, illa verba senza expresso consenso della Madre esse referenda non ad alienationem, sed ad fideiussionem, cui magis conueniunt, & probabilius adaptantur. Ruin. consil. 123. nu. 12. lib. 3. Cum enim duo statuerit testator, vnum ne eius filij possent vllo modo, neque ex vlla causa alienare, & permutare bona stabilia ipsius, alterum ne possent fideiubere vltra certam summam sine expresso consensu matris, aut fideicommissariorum, dicendum est consensum huiusmodi fuisse appositum ad limitandam fideiussionem, non admittendam alienationem verbis tam præcisis, & vniuersalibus prohibitam. Hoc enim suadet modicitas pœnæ, quæ magis correspondet, & commensuratur fideiussioni, quam alienationi. arg. l. 1. §. sed & quæ. ff. de abig. c. quæsiuit. de his, quæ fiũt a maior. parte Capituli.

2 Nec obstat regula, quod relatio debeat fieri ad omnia præcedentia, quæ non procedit, quando subest ratio, quod debeat magis referri ad vnum, quam ad aliud. Ruin. consilio sexagesimo quarto, num. 6. libro 3.

3 Quatenus etiam consensus maternus esset ad alienationem referendus, attamen deberet intelligi de alienationibus factis in casibus præmissis, vt fuit dictum in Romana de Cincijs 17. Nouembris 1597. coram Illustrissimo Cardinale Seraphino, in qua aliæ decisiones allegantur.

4 Rursus iste consensus non operaretur validitatem alienationis, nisi data scientia dispositionis testatoris, quia vbi consensus alicuius requiritur in actu, semper debet fieri ex certa scientia. Dec. in l. in totũ. numero primo, ff. de regul. iur. Molin. de primogen. Hisp. libro secundo, capit. 7. numero 10. Hic autem non probatur scientia, ita vt dici posset consensum adhibitum in vim illius facultatis a testatore concessæ, vltra quod fideiussio fuit per matrem præstita per duos annos post factam alienationem.

5 Vlterius quod dicitur, fideiubentem censeri consentire, posset procedere si consensus simpliciter requireretur, secus quando, vt in casu isto, requiritur expressus consensus, quia tunc sunt necessaria verba consensum exprimentia. Aret. in l. is qui hæres. §. 1. post num. 3. ff. de acquir. hæred. post Bald. quem allegat cum concord. adductis per Informantes pro parte illorum de Alphanis, & admittit Rota in illa Romana extinctionis census relata inter diuers. 797. parte prima, ad fin. ex aduerso allegata, prout quando requiritur consensus pro forma. Sarnens. in reg. de impet. benef. vacãt. per obit. famil. Card. quæst. 11. sub numero secundo, & sub numero quinto. Hic autem requiritur pro forma, quia testator nullo alio modo vult posse alienari, ex quibus verbis inducitur Decretum irritans. Glos. in Clem. 2. in verb. nullo modo. de ætat. & qualitat. Fel. in c. ex parte. nu. 7. de constit.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Pampilonen. Sepulturæ. Lunæ 10. *Nouembris*. 1608.

ARGVMENTVM.

Papa nunquam intendit alteri præiudicare. Item lineæ, ac descendentium appellatione veniunt tam masculi, quam feminę, & etiam nati ex feminis.

SVMMARIVM.

Clausula sine præiudicio præseruat ius alteri competens. num. 1.

Clausula sine præiudicio alicuius subintelligitur in gratia Papæ. nu. 1.

Gratia Principis semper intelligitur sine alterius incuria. num. 1

Probatio debet per necesse, non autem per verisimile concludere. num. 2.

Lineæ appellatione veniunt omnes descendentes tam masculi, quam femina, & etiam descendentes feminarum. num. 3.

Descendentium appellatione veniunt etiam nati ex feminis. num. 3. *Vbi maxime in transitorijs ad hæredes extraneos.*

Sepulchrorum iura sunt ad hæredes extraneos transitoria. num. 3.

DECISIO CCXXVI.

1 VIsum fuit Dominis, Breue non esse iustificatum in eo, quod narratur, lineam Gulielmi de Torres esse extinctam, quod vtique est probandum, quia alias Papa non fuisset concessurus ius sepulturæ, cum enim prius fuisset idem ius concessum Gulielmo, & eius descendentibus, si extitissent descendentes ipsis auferetur, quod nullo pacto voluit Papa, qui apposuit clausulam sine præiudicio alicuius, quæ etiam nõ apposita subintelligenda. Sarn. in reg. de iur. quæsi. non toll. q. 1. in princ. Principis enim gratia semper intelligitur sine alterius iniuria

iuria.l.2.§.si quis a Principe, & merito.ff. ne quid in loco publ.c.super eo.de off.deleg.Bald.in l.nec auus. per illum text.C.de eman.liber.Dec.consil.11.nu.4.

2 Non fuit autem saltem sufficienter probatũ, quod linea defecerit, quia testamentum Ioannis, & instrumentum concordiæ quando essent in forma probanti, prout non sunt, non concludunt huiusmodi defectum. Dicere enim, quod Ioannes Torres instituerit quẽdam Ioannem Ximenez, quem verisimiliter non instituisset, nisi cum ipso fuisset extincta linea nihil per necesse concludit, & est verisimilitudo multũ leuis, vltra quod licet Ioãnes Testator esset de familia Torres, non tamẽ apparet, quod esset de linea Gulielmi, parum etiam vrget alia præsumptio, quæ deducitur ex transactione inter quendam Ioannem, & illos de Zaualetta, arguendo, quod si essent aliqui de linea Torres fuisset cum illis inita cõcordia. Vltra quod in instrumento transactionis nulla fit mentio, quod trãsigentes essent, vel non essent de linea Gulielmi.

3 Accedit quia pars aduersa fatetur familiam de Zaualetta descẽdere ex quadam Ioanna filia Gulielmi, quod si verum est, constat de non extinctione lineæ, quia in ista familia cõseruatur, cum lineæ appellatione veniant omnes descendentes. Paris.cons. 40.n.1. lib.2.tam masculi, quam feminæ. Bald.cons.321.lib.1.Bero.cons.77.num.13.in fin.lib.2.& etiam descendentes dictarum feminarum, Bero.ibi facit, quod dicit Bald.consil.334.nu.10.lib.3.quod omnes possumus dici de linea Adami, & quia descendentium appellatione veniunt etiam nati ex feminis. Fulgos.cõsil.86.nu.2.Ruin.cons.120.num.8.lib.1.Socin.Iun. cons.2.num.11.lib.3. & præsertim in iuribus sepulchrorum, quæ sunt ad extraneos hæredes transitoria. l. familiaria cum ll.seqq.ff.de relig.& sumpt.fun.Molin.de primogen.lib.1.c.24.nu.9.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Pampilonen. beneficij de Necarte. Veneris 14. *Nouembris.* 1608.

ARGVMENTVM.

Plura deducũtur pro probatione narratiuę, quod beneficium vacauerit per professionem.

SVMMARIVM.

Producens scripturam videtur fateri omnia in ea contenta.nu.1.

Narratiua gratiæ, qua quis vsus fuit, contra ipsum probat.nu.1.

Ponens dicitur fateri ea, quæ sunt in positionibus narrata.num.2.

Positiones non desinunt esse positiones, licet appellentur articuli quãdo fuerunt habita in iudicio pro positionibus num.2.

Professio inducitur etiam tacite per delationem habitus professorum.num.3.

DECISIO CCXXVII.

1 Licet 5.huius mensis, exhibitis tantum depositionibus testium, visum fuit Dominis, non iustificari gratiam Bartholomęi, quo ad vacationem per professionem Ioãñis in Monasterio ordinis S.Augustini, Testes.n. non probabant concludenter professionem, attamen causa iterum proposita, & alijs exhibitis probationibus, & adminiculis visum fuit constare sufficienter de professione, quia vna cum de positionibus testium concurrit dispensatio officialis Pampilonen. asserentis sibi constitisse de professione expressa, & solenni Ioannis, quæ assertio probat contra aduersarium non solum ex eo, quod dictam dispẽsationem producendo videtur fateri omnia in ea cõtenta esse vera. Bart.in l.post legatum.ff.de his, quib. vt indig.in l.scripturæ, in princ.C.de fid.instrum.Alex.cons.30.nu.1.lib.7.Dec.in c.cum super.n.23. de off.deleg.Mohed.decis.1.in fin.de regular. sed etiam ex eo, quod dicta dispensatione vsus fuit in vim illius retinendo beneficia simplicia, per prius obtenta. Caputaque decis.333.nu.4.par.1.

2 Concurrit etiam eiusdem confessio in positionib. per ipsum datis, cum ponens dicatur fateri ea, quæ sunt in positionibus narrata. Alex.cons.71.nu.4.lib.3. Asin.in praxi.§.19.cap.24.num.4.& seqq. Et licet appellentur Articuli, & positiones, re vera tamẽ sunt positiones, & vt tales in iudicio productæ, quod patet ex eo, quia partim fuit præfixus terminus ad respõdendum, & cum non responderet, fuit accusata illius contumacia.

3 Accedit maxima verisimilitudo, quod per tantũ spacium temporis, quod intercessit ab anno 1598.vsque ad annum 1601.cum inducatur etiam tacite per delationem habitus Professorum. ad not. in c. eos qui. de Regular.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Salamantina Beneficij. Veneris. 18. *Nouemb.* 1608.

ARGVMENTVM.

Parochialitas ex quibus probetur, & de pluribus signis non concludentibus parochialitatem.

SVMMARIVM.

Non entis nulla sunt qualitates.num.1.

Parochia non potest stare sine Ecclesia.nu.2.

Ecclesia parochialis, vbi ad alium locum transfertur, desinit esse parochialis.nu.2.

Beneficia duo iurata, & duo curati in eadem Ecclesia esse non possunt. nu. 2.
Beneficium de iure non præsumitur curatum. nu. 3.
Narratiua quæ est fundamentum gratiæ, est plene probãda. num. 3.
Parochialitas vt dicatur probata, debent probari illius requisita. num. 4.
Ecclesia vt dicatur parochialis, requiritur reciproca, & vicissitudinaria necessitas ministrandi, & recipiendi sacramenta inter curatum, & populum. nu. 5.
Ecclesia vt dicatur parochialis requiritur distinctio limitum. nu. 5.
Cura animarum potest esse absque parochialitate. n. 6.
Parochialitas non probatur ex fonte Baptismali. n. 7.
Parochialitas non probatur ex eo, quod Ecclesia habeat cæmeterium, cum etiam Ecclesia parochialis non curata possit illud habere ex concessione Episcopi, vel ex consuetudine. num. 7.
Fama non probat in non antiquis. nu. 8.
Verba enunciatiua in non antiquis non probant. n. 8.
Parochialitas non probatur ex eo, quod Ecclesia fuerit prouisa per concursum. num. 9.

DECISIO CCXXVIII.

1 Resolutum fuit, gratiam Ioannis non esse iustificatam etiam in eo, quod narrauit, Ecclesiã Sancti Cypriani Parochialem. Quo ad alia enim nullæ adhuc sunt probationes. Fundamentum Dominorum fuit, quia in confesso est, apud partes hodie non extare Ecclesiam Sancti Cypriani, cum sit diruta, & solo æquata, sicut autem non extat ipsa Ecclesia, ita nec eius iura Parochialia, quia nõ entis, nullæ sunt qualitates. l. eius qui in prouincia. ff. si cert. petat, & parochia non potest stare sine Ecclesia, eius subiecto. l. nec vllam. §. si absentes, & ibi no. Angel. ff. de pet. hæred. Bald. in l. omnium. num. 1. in fin. C. de testam.

2 Non obstat prætensa translatio, quia ex depositione testium non apparet, quid sit translatum, an titulus, seu parochialitas, an ius curę, vel eius exercitium, & vbi Ecclesia parochialis ad alium locũ transfertur, desinit esse parochialis, vt per Mãdos. in prax. signat. grat. in tit. de translat. versic. quando parochialis Ecclesia. Quod tanto magis uidetur in casu isto procedere, quia Ecclesia Sancti Pauli, ad quem prætenditur translata, est parochialis, & si hoc Beneficium esset curatum, darentur duo Beneficia curata, & duo Curati in eadem Ecclesia, quod non est dicendum, vt late per Oldrad. cons. 65. & dixit Rota in Racanaten. Parochialis. 20. Maij 1577. coram Lauretano, & Salaman. prætensæ Parochialis vltima Ianuarij 1594. coram Orano.

3 Videbatur etiam aliquibus ex Dominis non probari, quod Ecclesia Sancti Cypriani ante trãslationem esset Parochialis. Parochialitas enim, contra se habet iuris præsumptionem. Aegid. decis. 676. Staphil. de lit. grat. tit. de qualit. & stat. benefi. in princ. & fuit dictum in vna Calaguritana Cõgruarum 16. Nouembris 1571. coram Oradino, in Sabinen. Decimarum 30. Aprilis 1599. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, cum sit fundamentũ gratiæ Ioannis, & causa suæ concessionis requirit plenam, & cõcludentem probationem. Aegid. decis. 675. Put. decis. 267. lib. 3. Fuit dictum in Bonon. Prioratus 9. Iunij 1606. coram Reueren. Patre Domino meo Manzanedo, & sæpissime in alijs.

4 Non videbatur autem bene probata in requisitis Parochialitatis, de quibus per Staphil. vbi supra. nu. 20. Sarnen. in reg. de trien. in quæst. 11. & late in dicta Racanaten Parochialis. Defuit enim secundum prædictos Dominos in primis illa reciproca, & vicissitudinaria necessitas ministrandi, & recipiendi Sacramenta, quæ requiritur inter Curatum, & eius populum, vt dicunt Sarnen. & alij, & fuit dictum in illa Sabinen. coram Illustrissimo Pamphilio, & propterea testes à Ioanne inducti, dum deponãt de sola administratione Sacramentorum, nec dicunt de necessitate, & potestate cogẽdi, non concludunt Parochialitatem. Glos. in clem. dudum in verb. impediãt. vbi Card. quæst. 9. Imol. num. 32. de sepultur. Abb. in c. de multa. num. 24. vers. sed adde. de præbend. cũ alijs relatis in dicta Racanaten. & fuit etiam dictum in Cimiraten. Decimarum 6. Februarij 1598. coram Illustrissimo D. Cardinali Mantica.

5 Videbatur etiam non bene probari per testes distinctionem limitum, quod est vnum ex requisitis ad Parochialitatem, quia non reddũt rationem eorum dicti, & videtur confundi ex eo, quod dicunt Parochianos Sancti Pauli, & Parochianos Sãcti Cypriani recipere Sacramenta per vnum, & eundem ministrum ad vnum fontem, & ad vnum altare.

6 Non obstant multa, quæ dicuntur per testes, quæ concernunt curam Animarum, quia talis cura potest esse sine Parochialitate. Ioann. And. & alij in cap. super eo. de præb. in 6. & fuit dictum in dicta Racanaten. & in Ciuitaten. Decimarum. de anno 1596. coram Gipsio, & in supradicta Sabinen. Decimarum.

7 Non obstat, quod testes dicant, in Ecclesia Sancti Cypriani fuisse fontem Baptismalem, & Cœmeterium, quia nec fons Baptismi probat Parochialitatẽ. Card. in Clem. 1. in 4. quæst. nu. 7. Anchar. in 2. not. Imol. num. 6. de Baptis. Feder. de Sen. cons. 50. nu. 3. Dec. in c. ad aures. num. 10. de rescript. Sarnen. dict. quæst. post num. 8. & dixit Rota in d. Racanaten. Nec Cœmeterium, cũ etiam Ecclesia non Parochialis, nec curata possit illud habere ex cõsuetudine, vel concessione Episcopi. Ioann. And. in c. nonnulli. col. fin. num. 10. de sepulc. Feder. de Senis, consil. 134. num. 2. Sarnen. vbi supra. nume. 8. Rota in dicta Racanaten.

8 Non obstat, quod testes conentur deponere de fama, quia cum non simus in antiquis, non probant. l. 3. §. eiusdem. ff. de test. Bald. in l. milit. sub nu. 1. vers. ratio est. C. de quæst. Dec. in c. 1. num. 36. de appell. & ita etiam respondetur enunciatiuis, quæ non probant

bant in facto recenti. Innoc.& alij in c. cum in iure. de offic.deleg. Gloss.in l.cum aliquis.in verb.ex hoc. vbi Bart.num.2. C.de iur. delib. & fuit sæpissime resolutum.

9 Quod Ecclesia fuerit per concursum prouisa, non probatur, quia fides, quæ dantur, non dicunt, quod prouisiones sint effectum sortitæ, & sunt factæ in hac eademmet vacatione, & dederunt occasionem liti, q̃ hodie agitur, & vocant Ecclesiam Sancti Cypriani vnicam Ecclesiæ Sancti Pauli, & probatio non releuaret, quia ordinarij possunt prouidere de Beneficijs non curatis per concursum, & laudabiliter, sicut videmus fieri in Curia coram Illustriss. Vrbis Vicario.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Elboren. Decimarum. Veneris 28. Decemb. 1608.

ARGVMENTVM.

Agitur, an spoliato quasi possessione exigendi decimas sit deneganda restitutio ob exceptionem priuilegiorum, concedentium exemptionem, quorum qualitates non sunt probatæ, & quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Reus debet plene probare suam exceptionem, quia quo ad eam est actor. nu. 1.

Actor vbi plene probauit suam exceptionem, non suffragatur reo exceptio dubia, & illiquida. nu. 1.

Exceptio requirens altiorem indaginem reijcitur in possessorijs. nu. 1.

Derogatio primæ partis cap. nuper. de decim. non cẽsetur concessa, nisi in specie fuerit expressa, cum non soleat absque magna maturitate, & causæ cognatione concedi. num. 2.

Cap. nuper. de decim. in prima parte non habet locum, quotiescumque emptio fit pro monasterio ædificando, seu dotando. nu. 3.

Priuilegio qui iuuari vult, qualitatem requisitam a priuilegio probare debet. nu. 3.

Probatio probationem non excludit. nu. 4.

Spolij redintegratio nõ debet impediri ex eis, quæ non fuerunt probata, & quæ quatenus essent probata, contraria probatione elidi possent. nu. 4.

Priuilegio per pactum derogatum censetur. nu. 5.

Donans in rei suæ traditione, quamlibet conditionem apponere potest, dummodo conditio non sit a iure improbata, & donatarius tenetur præstare conditionem appositam, etiam quod respiciat fauorem tertij. nu. 5.

Stipulatio Notarij pro omnibus, quorum interest, acquirit ius cuilibet habenti interesse absque aliqua acceptatione. nu. 6. & num. 9.

Ius quæsitum non potest tolli per viam declarationis, maxime vbi verba non sunt dubia, quia tunc dicitur noua dispositio. nu. 7.

Declaratio non debet esse contraria dispositioni. nu. 8.

Conditio, per quam fit reditus ad ius commune, facilius debet adimpleri. nu. 10.

Confirmatio in forma communi nihil de nouo dat, & parum, vel nihil operatur. nu. 11.

Religiosi possunt renunciare priuilegijs concernentibus solummodo ipsorum fauorem, non autem fauorem Papæ. num. 12.

Clausula omnes appositæ in priuilegio censentur habere clausulam quatenus pars vti velit. nu. 12.

DECISIO CCXXIX.

1 IN hac tertia huius causæ positione Domini censuerunt, Priuilegia non suffragari RR.PP. Carthusianis, ad effectum euitandi Spolij. Ratio decisionis fuit, quia cum Illustris D. Commendatarius Veræ Crucis habeat in hoc Spolij Iudicio fundatam suam intentionem in probatione, quam perfecit vtriusque extremi, Carthusiani, qui excipiunt de Priuilegijs, debent etiam illa date clara, & liquida, nedum, quia reus debet probare plene suam exceptionem, in qua quo ad probationem est actor. l. in exceptionibus. ff. de probat. l. 1. ff. de except. Vbi Bar. Socin. & alij. Et vbi actor plene probauit suã intentionem, non suffragatur reo exceptio dubia, & illiquida. Oldrad. consil. 206. nu. 2. & cons. 320. nu. 2. Fulgos. cons. 177. num. 3. Corn. consi. 80. num. 3. lib. 3. Late Ias. in l. Titiæ textores. num. 2. & seqq. ff. de leg. 1. sed etiam, quia regulariter in possessorijs omnis exceptio illiquida, & requirens altiorem indaginem reijcitur. DD. in l. si is a quo. ff. vt in possess. legat. Boer. decis. 156. num. 1. & 2. Gozad. consi. 95. nu. 9. & 10. Natt. cons. 532. n. 4. Menoch. adipisc. remed. 3. nu. 180. Priuilegia autem, quæ dantur, remanent in hoc casu multum turbida, potissimum ex duobus.

2 Primum est, quia dicta Priuilegia, quicquid dicẽdum sit quo ad secundam partem c. nuper. de decim. non habent derogationem, quo ad primam illius c. partem, qua continetur prohibitio emptionis prædiorum, quæ derogatio, nisi in specie expressa fuerit, non censetur concessa, quia non solet sine magna maturitate, & causæ cognitione concedi. Ioann. Andr. in c. dudum. versic. ratio diuersitatis. de priuileg. Fuit dictum in causa Toletana Decimarum, 26. Nouembris 1606. coram R.P.D. meo Ortembergo, & sæpe in alijs causis.

3 Et dum proponitur, eam non fuisse necessariam hoc casu, quia dicta prima pars c. nuper. non habet locum, quotiescumque emptio fit pro monasterio ædificando, seu dotando. Omissis alijs fuit responsum non probari istam qualitatem, quod prædium, de cuius decimis agitur, fuerit emptum pro dotando Monasterio, ideoque ex hoc capite Priuilegia non suffragari. Bart. in l. Fulcinius. §. cum hoc. num. secundo. ff. qui

ff.quibus ex cauf.in possess.eat.Alexand. consil. vlti. num.3.lib.2.

4 Atque ex abundanti addebant aliqui ex Dominis, quod quatenus id esset probatum, possit tamen probari contrarium per Commendatarium, quia probatio probationem non excludit, iuxta vulg. decis. Aegid. 624. Maximè quia iam apparet pretium huius prędij excedere in Scutis mille quantitatem pto Monasterij dote promissam a Reuerendissimo D.Episcopo Elboren. Atque erectionem Monasterij fuisse factam de Mense Nouembris 1587. Emptionem autem prędij de Mense Decembris 1589. Cum ex pluribus causis quæ in Rota pendent, clarum sit quod Monasterium emit alia prædia non potest ita facile constitui, quod nam primo loco & pro dotando emptum dici debeat. Et propterea cum ista qualitas, vestiens exceptionem Carthusianorũ sit quid facti non probatur, & vbi probata erit, posset etiam elidi contraria probatione, non debet interim impediri redintegratio, vt optimè in terminis spolij deducit copiose Aegid.consi. 2.nu.18. & seqq.post Innoc. in c. constitutus à fi. de fil. presbyter, & alios quos allegat.

5 Alterum in quo omnibus Dominis videbatur, Priuilegia hoc casu valde infringi, & discolorari, est pactum in erectione Monasterij appositum ab Archiepiscopo fundatore, vt Carthusiani teneantur soluere decimas debitas Ecclesijs tam de iure, quam de consuetudine, absque eo, quod vllo se priuilegio tueri possint. Hac enim conuentione ipsi Carthusiani suis priuilegijs derogasse videntur, c.ex multiplici.de decim.c.1.de pact.Butr. in c.suggestum.in fi.de decim. Specul.de instrum.edit.§.nũc autem.in fin. Et vltra quod iste cõtractus erectionis dicitur fuisse acceptatus, confirmatus, & approbatus per Capitulum generale PP.Carthusianorum, adhuc certi iuris est, sicuti donans in rei suæ traditione quamlibet cõditionem apponere potest l. in traditionibus. ff. de pact. Bald. consi.143.lib.4.Anchar.consi.207.num. 2. & sufficit, quod conditio non sit à iure improbata. Card.in Clement.quia contingit.in not. 11. de relig. domib. Ita donatarius tenetur præstare conditionem appositã, etiam quod respiciat fauorem tertij l.quoties C. de donat. quæ sub mod. l. cum quis decedens, §. pater emancipato.ff.de leg.3.plene Couar.var.resol. lib.1. cap.14.num. 1.& seq.

6 Idque facilius procedit in hoc casu, stante stipulatione Notarij pro absentibus, & illis quorum interest, quæ efficit, vt illa conuentio donatario remitti à donante non possit.Bal.in l.cum a Socero num.7.C. de iur.dot. Clar.in §.donatio.quæst.13.vers. contrariam tamen sententiam tenet.Surd.de alim.tit. 2.q. 7.Gabr. de donat. conclus.5. nu.4. Faciunt deducta in causa Romana, de Anguillaria. secunda Decembris 1596.coram R.P.D.meo Decano.

7 Non obstat declaratio subsequens Archiepiscopi quod illa monitio seu conditio soluendi decimas intelligeretur tantum de decimis debitis Ecclesiæ Cathedrali, quia non potuit per viam declarationis tolli ius quæsitum alijs Ecclesijs. Anch.consil. 398.in vlt. dub. Sarnen.in reg.de iure quæsit.nõ tollen.quæst. 13.num.6.Ang consi.209. Aym. consi.112. num.12. quod sine difficultate procedit, quando verba non sunt dubia, prout hi non erant, quia tunc dicitur noua dispositio quæ non tollit ius quæsitum. Dec. consi. 114.nu.5.Sarnen. vbi supra.num.7. Cephal. consil. 697.num.32.& seq.Tiraq.in l.si vnquam.in ver.liberis.num.14.C.de reuoc.donat.Becc. qui alios refert, consi.3.nu.44.Surd.decis.29. nu.6.

8 Quod autem verba sint clara, patet, quia vt supra relata sunt, generaliter sunt concepta, & adest etiam ratio generalis, quia plus proderit hæc decimarum solutio, quam earundem, cum aliorum iactura, & fortasse scandalo habita retentio. Ideoque subsequens declaratio seu interpretatio restrictiua est contra verba pacti. Bal.consi.371.nu.1.lib.5.Aym.consi.84.nume.13.& consi.194 nu.4. Idque procederet etiam in indefinitiua, ex trad.per Mandell.consi.109.nu.13.

9 Non obstat, quod non esset ius quæsitum irreuocabiliter ante declarationem, quia Ecclesiæ, quibus decimæ deberi poterant, nondum acceptauerant illũ contractum in quo Notarius fuerat stipulatus pro illis, quorum interesset ex deductis in causa Rauennaten. Bonorum.24.Nouembris 1582. coram Illustrissimo Blanchetto. Quia vltra quod Rota contrarium sentit in prędicta Romana hęreditatis de Aguillaria.

10 Adhuc dici potest, aliud esse in donatione absenti facta, quæ dat ius de nouo, aliud autem in ista conditione per Archiepiscopum apposita, quę vel nihil dedit Ecclesijs, si Priuilegia Carthusianorum nõ intrabant, vel certe fuit in hoc casu reductiua iuris communis, iuxta quod Decimæ ex hoc prædio debebantur Ecclesiæ Parochiali, quæ Commendæ vnita est. Ideoque facilius procedit, quamuis de nouo quærendum.l.vnus, §. pactus.ff. de pact. glos. magna in c.3. de præben.lib.6.

11 Quod dicitur, istam declarationem fuisse confirmatã authoritate Apostolica, non probatur in facto. Vltra quod confirmatio, si est in forma communi, nihil dat de nouo, & parum, vel nihil operatur. Cassad. decis.vnic.num.2.de confirm. & intelligitur saluo iure tertij. Curt.Iun.alios allegans consi.194. nu.38.

12 Demum non obstat, quod Carthusiani non potuerint renunciare suis Priuilegijs. Nam vltra iam dicta respondetur, quod Religiosi possunt renunciare suis Priuilegijs si concernit solummodo ipsorum fauorẽ, non autem fauorem Papæ, vt post Io. And. in c.cum tempore, de arbitr.notant Franc.in c.1.de pact.lib.6. num.1.Ibique Gemin.n.5.& omnes clausulæ appositæ in Priuilegijs censentur habere clausulam quatenus pars vti velit. Oldrad.consi.206. Sarnen.de trien. q.94.nu. 11.& de anna.q.4.nu.4. Itaque ex his, & alijs, quæ suo tempore plenius discuti, & certius decidi poterunt, censuerunt vnanimi consensu Domini exceptionẽ Carthusianorũ esse adeo turbidam, vt illius prætextu spolium pro nunc euitari non possit.

RE-

REVERENDISSIMO P. DOMINO ATTREBATEN.

Signina Pœnarum. Veneris 28. Nouembris 1608.

ARGVMENTVM.

Pœnarum, & mulctarum exactio an, & quando concessa dicatur per concessionem Castri cum mero, & mixto imperio, & omnimoda iurisdictione.

SVMMARIVM.

Vicarius perpetuus, à Principe in aliqua ciuitate deputatus censetur habere omnia quæ Principi competunt. num. 2.

Ecclesia habet intentionem fundatam in iurisdictionalibus super toto suo statu, & territorio in temporalibus, & hoc reuocare in dubium esset erroneum. nu. 3.

Concesso mero, & mixto imperio, censentur etiam concessa pœnæ pecuniariæ, & mulctæ. nu. 4. & 5. Vbi ijdem, quando fuit concessa omnimoda iurisdictio.

Iurisdictione omnimoda concessa, censetur etiam concessa pœnarum exactio. nu. 3.

Castro concesso cum omnimoda iurisdictione, censetur etiam concessum merum, & mixtum imperium, num. 3. ac etiam omnes redditus causarum ciuilium, & criminalium. nu. 3.

Castro concesso cum eius perritorio in dotē marito ab vxore, censentur etiam concessi omnes redditus causarum ciuilium, & criminalium ac etiam condemnationes, & pœnæ. num. 4.

Emolumentorum appellatione veniunt etiam pœnæ, & mulctæ. num. 4.

DECISIO CCXXX.

ORta controuersia inter Illustrissimum, & Excellentissimum Ducem Sfortiam, vti Vicarium perpetuū Ciuitatis Signinæ, & Communitatem eiusdem ratione emolumentorum pœnarum criminalium, quæ communitas ad se spectare prætendit, exceptis quatuor casibus in quodā statuto comprehensis, res primum diu fuit tracta in Congregatione Consultæ, & deinde in Rota commissa. Proposito itaque dubio 11. Maij 1607. & 12. Maij proxime præteriti, ad quem huiusmodi emolumenta spectarent, propter molem scripturarum resolutio capi non potuit, sed placuit Dominis, materiam restringere, & primo loco videre, an D. Dux habeat intentionem fundatam in exactione pœnarum; Quo dubio proposito 4. Iulij proximi, & ad Calendas reiecto; tandem hodie affirmatiue resolutum fuit.

2 Alexander enim V. Martinus V. Pius, & Paulus III. Summi Pontifices, concesserunt maioribus, & auctoribus D. Ducis pro se, & suis hæredibus in amplissima forma Vicariatum perpetuum in Ciuitate Signina cum mero, & mixto imperio, & omnimoda iurisdictione. Vicario autem videntur concessa omnia, quæ Principi competunt. arg. l. 2. C. de offic. eius, qui Vic. alter. iud. obt. Isern. in c. imperialem. nume. 12. & seq. de prohib. feud. alienat. per Feder. & ibi Afflict. §. 16. & seqq. Iacob. de S. Georgio in verbo, Vicariusque perpetuus. nu. 8. & 9. de feud. Castr. cons. 203. num. 2. & cons. 424. nu. 9. vers. item d. Dominus. vol. 1. Maxime ex quo Vicariatus perpetuus. Iacob. de S. Georg. dicto verbo, Vicariusque. num. 5. & hoc expressum est in forma concessionis in verbis cum eodemmet imperio, & facultate quod, & quæ Romana Ecclesia habebat, & habere posset, quorum verborum ea vis est, vt constituant Vicarium loco Principis. Castrens. cons. 34. num. 1. & 2. vol. 2. Alex. cons. 2. nu. 2. lib. 1. Brun. cons. 23. in fine.

3 Nec est necesse docere Summos Pontifices, & Cameram Apostolicam vnquam exegisse istas pœnas. Nam Ecclesia habet intentionem fundatam in iurisdictionalibus super toto suo statu, & territorio in temporalibus, & erroneum esset hoc reuocare in dubium. Panorm. cons. 82. num. 7. & ita etiam quasi in terminis.

4 Accedit expressa concessio meri, & mixti imperij, sub quo proprie sunt pœnæ pecuniariæ, & mulctæ secundum magis receptam opinionem contra Bal. in l. fin. de offic. Præfect. Vigil. Nam expediuntur officio nobili ad publicam vtilitatem; scilicet, vt delicta puniantur, & per pœnas, & mulctas animaduertitur in facinorosos homines, quamuis corpus non lædatur. Bar. in l. Imperium. num. 12. & nume. 14. vers. & hoc est melius dicere Castr. & Ias. nu. 8. Alex. nu. 20. contra Glos. magnam ibidem communiter reprobatam. ff. de iurisd. omn. iud. Iacob. de S. Georg. in vers. cum mero, & mixto imperio. num. 6. d. tract. de feud. Additio ad Isern. in c. 1. §. hæreditatem. verb. pecuniariæ. nu. 12. de pace tenen. Dec. cons. 35. num. 4. vol. 2. Capic. decis. 26. num. 17. Boss. tit. de regal. nu. 15. Guido Papæ quæst. 76. nu. 1. vers. tamen quælibet.

5 Idem infertur ex verbis omnimoda iurisdictio. nam iurisdictio posita cum tali dictione vniuersali sumitur, vt genus comprehendens, & merū & mixtū imperium. glos. in Clement. vnica in verbo omnimodam, de for. competent. Abb. in c. conquestus. nu. 4. eodem tit. Facit, quod si habens merum, & mixtum imperium, ac omnimodā iurisdictionem in loco concedat talem locum cum iurisdictione, sub istis verbis includitur merum imperium, quia per nomen Castrum, vel Ciuitatē significatur territorium, cui inest merum, & mixtum imperium. arg. l. 1. §. cum vrbem. ff. de off. Præfect. Vrb. Bal. in l. placet. nu. 12. C. de pedan. iudic. Iacob. de S. Georg. d. vers. cum mero & mixto imperio. nu. 11. Et omnes redditus causarum ciuilium, & criminalium pertinet ad eum, cui fit huiusmodi

iusmodi concessio. Bal. in l. 3. num. 6. vers. item nota, quod si Princeps. ff. de constit. princip. Castr. consil. 353. incipit, Commodum. lib. 1. Aym. cons. 128. nume. 3. Rol. cons. 48. num. 28. lib. 2.

4 Sicuti etiam condemnationes pertinent ad maritum, cui vxor dedit in dotem Castrum cum territorio, vt not. in l. fin. vbi Bart. & Paul. de Castr. num. 2. Ang. circa med. Rom. num. 6. vers. Quare est consequens. ff. sol. matr. & ad quemlibet vsufructuarium, & si non habet vtile dominium, sicut feudatarius, & Vicarius perpetuus, etiam hoc etiam voluerunt significare Pontifices nomine emolumẽtorum, quorũ appellatione veniunt etiam mulctæ, & pœnæ. Glos. in Clement. statutum in verbo, & iurisdictione, & ibi Card. in prima opposit. de elect. Coman. dict. consil. 162. num. 2.

R. P. D. CAVALERIO.

Leodien. fideicommissi. Lunæ 1. Decemb. 1608.

Fideicommissum ex quibus dicatur reale, & plura considerantur, ex quibus censetur inductum perpetuum fideicommissum.

SVMMARIVM.

Fideicommissum dicitur reale, vbi verba sunt directa in rem, non autem in personas. nu. 1.

Fideicommissum reale operatur grauamen reale, & afficit omnes personas, & quoscumque possessores. nu. 1.

Verbum reuertatur, & deuoluatur sunt cõmunia. nu. 2.

Substitutio facta per verba communia, dicitur fideicommissaria non autem vulgaris. nu. 2.

Fideicommissum perpetuum adesse dicitur, vbi alias dispositio testatoris non posset seruari. nu. 2.

Prohibita alienatione fauore certarum personarum, & sequuta alienatione, res alienata potest peti ac non alienante. nu. 3.

Fideicommissum dicitur reale, vbi fuit prohibita alienatio domus insignis, & ad quam testator habuit affectionem. num. 3.

Dictio semper denotat perpetuitatem. nu. 4.

Cons. Oldrad. 21. non procedit, vbi ex coniecturis apparet testatorem voluisse inducere fideicommissum simplere, & absolutum. nu. 4.

DECISIO CCXXXI.

PAulus & Maria coniuges fecerunt insimul vnicum testamentum, in quo dotatis tribus filiabus, instituerunt æquis portionibus Ioãnem & Paulum iuniorem communes filios, & inter cetera disponentes de domo nũcupata de Vuez prope, & extra ciuitatem Leodij, & cauerunt, vt dicta domus cum suis pertinentijs semper deuoluatur ad verum hæredem, & quod semper post mortem legitimi hæredis, reuertatur ad proximum legitimum natum, qui viuus repertus fuerit, cum expressa prohibitione, quod nullus eorum, cui illa domus in portionem cedet, possit eam lędere, vendere in Emphyteusim dare, donare, nisi vnus frater, alteri suam portionem relinquere vellet. Hodie dicta domus cum tota hæreditate peruenit ad sex filios Pauli iunioris, quatuor videlicet masculos, & duas feminas defunctas, relictis liberis, qui omnes dictam domum vendiderunt Ioanni Thomæ exceptis filijs, & hæredibus Ioannis vnius ex dictis sex filijs prædefuncti, qui sunt sub cura, & gubernio Corneliæ eorum matris, & tutricis, prætendentes se hæredes, domum esse ad ipsos deuolutam vti vocatos ob alienationem factam ab alijs in extraneum, mouerũt iudicium in partibus contra Io. Thomam emptorem, & alios, & causa introducta coram R. P. D. meo Nũcio Apostolico, in ciuitate Leodien. commorante. Fuit lata sententia absolutoria ab impetitis in fauorem reorum, in qua sexta pars tantummodo bonorum controuersorum his hæredibus adiudicata fuit, & causa per viam appellationis commissa in Rota. Dubitaui, an sententia de partibus esset conficienda, vel infirmanda.

1 Et Domini censuerunt esse infirmandam, quia super hac domo di Vuez adest fideicommissum reale, tam in casu mortis, quam alienationis. Considerabãt enim verba fideicommissi concepta, & directa in rem nempe in domum, dum in testamento dicitur, & eadem domus cum pertinentijs semper deuoluatur ad proximum natum, qui tunc temporis viuus repertus fuerit, & inferius, sed ipsi volunt semper quod post mortem legitimi hæredis eadem domus cũ suis pertinentijs reuertatur ad proximum, &c. Quę verba cum non in personas, sed in domum directa fuerint, fideicommissum dicitur reale. Bar. in l. peto. §. fratre. num. 2. vers. dic ergo. ff. de lega. 2. Castren. in l. voluntas. in fin. Vbi etiam Ias. nu. 10. C. de fideicom. Alex. in l. 1. nu. 87. ff. de offic. eius. Et ibi Crot. nume. 43. & Rip. nu. 66. Tale autem fideicommissum reale, operatur grauamen reale, & efficit omnes personas, & quoscũque possessores. Paris cons. 18. nu. 50. & cons. 90. nume. 43. lib. 2. Et plures relati per Surd. cons. 315. nume. 20. per Becc. cons. 24. nu. 28. per Albam. cons. 93. nu. 2. & cons. 97. nu. 2. & per Decian. cons. 54. nu. 26.

2 Præterea bene animaduertebant Domini, quod cum testator in prædictis substitutionibus de re certa, nempe de vnica domo cum suis pertinentijs vsus fuerit verbis deuoluatur, & reuertatur, quæ sunt cõmunia, vt notat Bar. in l. centurio. nu. 53. & 54. & ibi Docto. ff. de vulg. & pupill. censentur tales substitutiones fideicommissariæ, non autem vulgares. Bar. in l. his verbis. nu. 2. vers. in contrarium. ff. de hæred. instit. & in d. l. centurio. nu. 33. vbi Rip. nu. 93. & 113. Bal. cons. 170. in princip. & in vers. solutio. lib. 1. per tex. in l. cogi. §. & generaliter. ff. ad Trebel. latè Castren. cons. 16. nu. 3. vers. quia fuit facta. lib. 2. Et de cõmuni testatur Decian. cons. 41. nu. 78. & So. lib. 1. & certum est, quod domus nõ posset deuolui, & semper

per reuerti ad proximum nisi adesset fideicommissum perpetuum. Alex. cons. 59. nume. 4. lib. 3. Ruin. cons. 123. num. 19. lib. 2.

3 Addebant præmissis cõsiderationem prohibitionis alienationis præterquam inter fratres, & sic extra certum genus personarum, & fauore aliquorum nempe fratrum ad, trad. per Docto. in d. §. Diui. Vnde sequuta alienatione res alienata potest peti a non alienante. l. peto. §. fratre. l. cum pater. §. libertis. ff. de lega. 2. Et bene declarat Bart. in l. quoties ab omnibus. C. de fideicom. Ias. in d. §. Diui. sub nume. 11. & hoc tanto magis in hac causa videbatur procedere, quod fuerat alienata domus, in qua Informãtes contra sententiam dicunt adesse turrim, pontem, tormẽta bellica, & alia, ob quæ potest verisimiliter præsumi in testatore causa affectionis, vt in simili de domo, seu turri exemplificatur. Rip. in d. §. Diui. num. 16. & Socin. Iun. nu. 16. Becc. cons. 100. nu. 5.

4 Tandem fuit per Dominos facta magna vis in dictione semper pluries repetita à testatore, quæ denotat perpetuitatem. Bal. in l. ab eo. num. 8. C. de fideicom. Paris. cons. 90. nu. 42. & cons. 92. num. 43. lib. 2. Non enim posset semper fieri hæc deuolutio, nisi adesset fideicommissum perpetuum, vt dictum est. Et ex his cessat. cons. Oldrad. 21. quod non procedit, quando ex coniecturis apparet, testatorem voluisse inducere fideicommissum simplex, perpetuum, & absolutum, Dec. cons. 477. Gabr. de fideicom. concl. 7. lib. 4. nu. 4. Molin. de primogen. Hispan. lib. 1. cap. 6. nu. 19. qui plures adducunt. Ex quibus stante reali fideicommisso Rota censuit sententiam latam in partibus esse infirmandam. Verum quia opponebatur Corneliam præfatam etiam nomine filiorum, & cum solennitatibus consensisse alienationi dictæ domus, & alias hypothecasse illam contraueniendo voluntati testatoris. Domini censuerunt, præmissa indigere particulari inspectione.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana fideicommissi de Iacobatijs. Veneris 5. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Fideicommisso facto in euentum alienationis quando fiat locus per hypothecam.

SVMMARIVM.

Caducitatis pœna vt incurratur ex sola hypotheca requiritur, quod fuerit deuentum ad traditionem. nu. 1.
Caducitas non incurritur ex hypotheca conditionali, ante euentum conditionis, nu. 2.
Caducitas vt excusetur, qualibet etiam minus iusta causa credendi sufficit. nume. 2.
Census pro sui validitate requirit, quod prædij redditus æquiperent, aut æquent censum. nu. 3.
In censu non emitur res, sed ius exigendi quantitatem fructuum, ex illa. nu. 3.
Census remanet firmus, si pars fundi, super quo fuit impositus, perierit, dummodo fructus illius partis, quæ remansit, sufficiant pro solutione illius. nu. 3.

DECISIO CCXXXII.

FVit conclusum, non intrare contrauentionem. Cum enim fuerit resolutum census potuisse imponi, & censeri impositos super medietate domus, quæ erat propria, & libera Martij, & Tarquinij, dummodo non excederent dictam medietatem, quod fuit reseruatum particulariter videndum, & hodie ageretur, an probetur talis excessus, visum fuit Dominis non probari, & quia excessus potest dupliciter considerari, vel quia fructus censuum excedant fructus, qui ex medietate domus percipiuntur, vel quia pretia censuum valorem medietatis ipsius domus quo ad proprietatem, & dominium, censuerunt Domini excessum in proposito considerari debere hoc secundo modo, qui sine dubio non adest, vel saltem non probatur Domini enim de Iacobatijs non prætendunt, vel non probant sortem principalem cẽsuum excedere medietatem proprietatis domus, ita vt intret contrauentio, per quam sit in cursu caducitatis. Addebant aliqui ex Dominis non probari etiam excessum respectu fructuum, quia census Clauarij impositus ex maxima parte pro extinguendo ære alieno hæreditario debet imputari in medietate domus fideicommissaria, non autem in libera licet enim dicatur etiam ex parte pro reparatione totius domus, Dominis de Iacobatijs incumbit onus probandi quanta sit illa pars, quæ fuit in reparatione erogata.

1 Videbatur etiam aliquibus non esse imputãdum censum Marci Antonij Moretti, qui non fuit impositus super Domo, de qua agitur, quamuis autem fuerit in specie hypothecata fuit nulla, & non apparet, quod fuerit deuentum ad traditionem, quæ requiritur, vt incurratur pœna ex hypotheca. Bal. in c. 1. §. aut liuellario. nu. 4. vers. sequitur in tex. quib. mod. feud. amit. late Neguf. de pignor. in 3. memb. 2. p. nume. 78. & seq. Corbul. de cauf. priuat. ob alien. limit. 23. faciunt tradita per Lambert. de contr. mul. in fin. nu. 159. vers. & posset, & per Petr. a Petr. de fideicom. q. 8. nu. 54. vers. posset autem.

2 Accedit, quod dicta hypotheca fuit conditionaliter adiecta in euentum nõ solutionis fructuum. Vnde dato, quod de sui natura causaret caducitatem, hoc tamen præstari non posset, antequam existat cõditio, ex cumulatis a Tiraq. de retr. lignag. §. 1. Glo. 2. nu. 25. & à Corbul. de priuat. ob alien. limit. 36. n. 3. & 4. cuius conditionis purificationem cum non probent Domini Iacobatij non possunt ex hoc censu præten-

prætendere contrauentionem, ex quibus fuit conclusum non apparere de aliqua contrauentione saltem ad effectum caducitatis, pro qua excusanda, quęlibet etiam minus iusta causa credendi sufficere solet. l. igitur. §. potest. ff. de liber. caus. Arig. in l. plagij. C. ad leg. Flaui. de plag. Corbul. de priuat. ob non solut. can. limitati. 17. nu. 2.

3 Circa illud autem, quod dictum est, esse attendendum excessum respectu valoris rei, non fructuum, si opus est, ego iterum partes libenter audirem, tum quia materia est exemplaris, tū quia vt credo, nō caret dubitatione, quia pro validitate census requiritur, quod prædij redditus superet, aut exæquet censum, vt per Nauar. de Vsur. post. nu. 79. & quia non emitur res, sed ius exigendi quantitatem fructuum ex illa, vt dixit Rota in Romana, census. 30. Octobris 1602. coram Illustrissimo Cardinale Mellino, in qua fuit dictū, non esse curandum, si pars fundi, super qua fuit impositus cēsus, petierit modo fructus illius partis, quæ remansit, sufficiant pro solutione census.

REVERENDISS. D. DAMASCENO.

Romana Dotis. 10. *Decembris* 1608.

ARGVMENTVM.

Auus maternus diues tenetur dotare neptem ex filia pauperem, quomodo isto casu probentur diuitiæ aui, & paupertas neptis, quandoque etiam testis Hebræus probat contra Christianum.

SVMMARIVM.

Auus maternus diues dotare tenetur in subsidium neptē ex filia. num. 1.

Diuitiæ quales debeant esse in auo materno ad hoc vt neptem pauperem dotare teneatur. nu. 2.

Paupertas mulieris ad effectum vt debeat dotari ab auo materno diuite probatur per communem reputationem. num. 2. in fin.

Testis Hebræus inductus à Christiano numquid probet contra Christianum. nu. 3.

Testis consanguineus probat pro consanguineo, quando consanguinei interesse est non principale, sed secundarium, & remotum. nu. 3.

Testes Hebræi coadiuuantur ab alijs integris testibus Christianis, præsertim in materia difficilis probationis. num. 4.

Testamentum Hebræi super suo statu facit aliquam probationem. num. 5.

Testes Hebræi contra Christianum faciunt aliquam probationem quando eorum depositiones sunt adminiculatæ. num. 8.

Paupertas an sit plene probata multum arbitrio iudicis tribuitur. num. 6.

DECISIO CCXXXIII.

1 SVb die 12. Maij proxima dubitaui an D. Vgo teneretur dotare Flauiam eius ex filia neptē, & licet iudicatur absolutū in iure, quod auus maternus diues teneatur in subsidiū dotare neptem pauperem, & diuitiæ D. Vgonis viderentur satis probatæ, attamen circa paupertatem Flauiæ res nō visa fuit satis clara, vnde fuit ordinatū qđ in hoc coadiuuaretur probatio, quare pro parte eiusdem Flauiæ examinatis nouis testibus, & factis alijs diligentijs, proposui idem dubium quod affirmatiue fuit resolutum, nam quod auus maternus in subsidium teneatur dotare trad. Rip. in l. 1. nu. 85. in fin. ff. sol. matr. Bald. nouell. in tra. de dot. priuileg. 68. num. 3. par. 6. Surd. tra. de alim. tit. 1. q. 65. nu. 5. Rota in causa Romana de Verospis 21. Iunij 1568. coram bon. me. Seraphino.

2 Quod D. Vgo sit diues vltra ea, quæ deponunt primis testis iux. 33. & 35. Interrog. & super. 5. articulo 2. testis 3. testis iux. 33. & super 5. Domini habuerunt pro notorio, siquidem ad effectum de quo agitur non requiritur quædam exuberantia siue superfluitas, sed sufficit quod dotans per assignationem dotis non constituatur in egestate. Rom. in consil. 364. num. primo, cum pluribus seq. Thessaur. decis. 211. num. 23. Nulla autem videtur dubitatio, quod hoc posset accidere D. Vgoni per assignationem mediocris dotis, quem Domini existimabant sufficere in hoc casu. Etiam quantum ad paupertatem Flauiæ dictum fuit, illam probari ex tribus testibus alias examinatis, & duobus vltimis ex quibus concluditur communis reputatio, quæ sufficit in hac materia Verall. decis. 295. p. 2. fuit dictum in Romana de Verospis. 3. Maij, & 21. Iunij 1568. coram bo. me. Card. Seraph. & alibi sæpe.

3 Non obstat quod aliqui ex illis sint Hebræi qui non merentur fidem contra Christianum, quia fuit respōsum, obiectum cessare ex pluribus saltem simul iunctis primo quia deponunt pro Christiano nempe pro ipsa Flauia. Nā & si & hoc casu conclusio patiatur difficultatem, negari nō potest, quin termini sint minus fortes cum non possit assignari ratio quare Hebræus voluerit magis fauere vni Christiano quam alteri, & quatenus replicatur immo deponere ad fauorem fratrum Flauiæ qui sunt Hebræi, Fuit dictum interesse principale esse Flauiæ cuius nomine agitatur lis & illud esse interesse secundarium, incertum, & remotum, quod non solet haberi in consideratione. l. 1. ff. de aut. tut. Fel. in c. quæ in ecclesiarū. nu. 45. de constit. Aegid. decis. 749. vers. confirmatur. Late Sarnen. in reg. de iur. quæs. non toll. q. 4. in princ.

4 Secundo principaliter fuit dictum, præfatos testes coadiuuari ex alijs Christianis integris. Cephal. cōsil. 227. nu. 29. li. 2. Crauet. cons. 73. nu. 18. & 27. Vrsill. ad Afflict. decis. 214. nu. 3. cum alijs per eum adductis. 3. materiam esse difficilis probationis, quia agitur

agitur de probatione status Hebræorum, cuius non solent esse informati Christiani, & quoniam concurrit difficultas probationis, habetur ratio testium, qui alias non admittuntur. c. conueniens. il 2. in fin. de testibus. Abb. in c. fin. nu. 2. de test. cog. Alex. cons. 64. nu. 5. li. 1. Dec. cons. 342. nu. 2. & 3.

5 Postremo concurrunt multa adminicula, nempe iuramentum patris Flauiæ paulo ante mortem super suo statu, ex quo apparet quod ipse parum habebat in bonis, adeo vt nec illud sufficeret pro dote, quam postea dedit alteri filiæ, & huic generi probationis per iuramentum præstitum per Hebręum super suo statu inter Hebræos Rota alias detulit. Romana redditionis rationum 18. Decembris 1598. coram bon. me. Litta. Secundum adminiculum est inuentarium bonorum paternorum, confectum per Deboram, filiam D. Vgonis, & matrem Flauiæ præsente ipso D. Vgone, ex quo apparet patrem Flauiæ non reliquisse aliquid certum in bonis. Tertium venditio iuris appellati la Gazaca quod non solet per Hebræos vẽdi nisi reperiantur in magna egestate constituti. Denique multum mouebat Dominos, quod pro parte D. Vgonis verisimiliter informati non ostenditur, quod Flauia habeat aliquid in bonis, quod immo ipsa offert, & Domini intendunt, quod effectuetur ante datationem renunciare D. Vgoni omnia bona, & iura quæ habet in hoc mundo.

6 Quo vero ad prætensiones quas dicta habere possit Flauia, tam contra fratres, & sorores, quam cõtra alios, fuit dictum non per hoc subleuari inopiam ipsius, nam aut cum illis intendit inueniri virum, & est certum viros ad sustentanda onera matrimonij quærere dotes, non lites, aut vero intendit expectare nuptias, donec finiantur huiusmodi lites, & cum prætensiones sint dubiæ, ipsa pauper femina, & in statu virginali, cui propterea non licet adire fores Iudicum, & iam sit nubilis ætatis dicebatur fore, vt senescat prius, quam finiantur lites, & ita arbitrati sunt Domini in hac materia paupertatis, quæ tanquam lege certis finibus minime designata, multum pendet ab arbitrio iudicis. glos. in auth. præterea. in verb. locuples. vbi Bal. Ang. & alij. C. vnd. vir & vxor. Bar. in l. si constante. nu. 14. ff. sol. matr. Ruin. consil. 55. nu. 5. vol. 1. de communi testantur. Ias. in d. l. si constante. nu. 148. Rip. nu. 29. Socin. cons. 30. in princ. li. 4. Menoch. de arbitr. iud. li. 2. Cas. 65. nume. 6. & de magis communi Mascard. concl. 1154. n. 8. vol. 3. Honded. cons. 93. nu. 3. & 30. lib. 1.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana fideicommissi Marci Anton. de Iacobutijs. Mercurij 10. Decem. 1608.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur tam de iure communi, quam ex forma statutorum vrbis pro recognitione manus Notariorum.

SVMMARIVM.

Recognitio manus requirit ad minus duos testes. nu. 1.
Recognitio manus quando testes non viderunt scribere, sed habent notam manum requirit etiam adminicula. num. 1.
Antiquitas vt possit considerari respectu testium requiruntur 60. aut 70. anni. nu. 2.
Scriptura in Archiuo reperta vt probet, requiritur recognitio manus eius, qui de scriptura rogatus fuit. nu. 3.
Recognitio quando fit, per vnum testem tantum, adminicula nihil operantur. nu. 4.

DECISIO CCXXXIV.

1 Domini concorditer tenuerunt, transumpto non esse fidem adhibendam, quia manus Hieronymi, qui dicitur Notarius rogatus de testamento, non est sufficienter recognita ex vnico teste, cuius etiam depositio aliquibus Dominis non omnino satisfaciebat, cum in fine dicat, se deposuisse reseruato omni errore, ita, vt non videatur bene certus de veritate suæ attestationis. Duo enim testes ad minus exiguntur, tam ex forma statuti, quam ex dispositione iuris communis, & quando non viderunt scribere, sed habent notam manum Rota requirit etiam adminicula, vt fuit dictum in vna Tolotana Matrimonij. 23. Februarij 1572. coram Robusterio, & . . . . . in Romana hæreditatis de Marochis. 9. Martij 1600. coram Reuerẽdo Patre Domino meo Iusto.

2 Nec potest dici, quod sumus in antiquis, quia testamentum fuit factum de anno 1550. ita vt etiam non deducto tempore litis intercedat tantum tempus 58. annorum cum ita tamen ad effectum, vt dicamur versari in antiquis in materia testium, requirantur 60. aut 70. anni. Put. decis. 518. lib. 2. Caputaq. qui de recognitione scripturæ loquitur decis. quinta, par. tertia.

3 Nec facit, quod scriptura sit in Archiuo reperta, quia inter alia requisita, vt possit sumere robur ab Archiuo de iure, de quibus per Caputaq. in decis. 41. p. prima, & ex forma statutorum Vrbis, relata in cap. 35. & seq. lib. 1. statutum expresse ordinat, quod fiat recognitio manus, & literæ eius, qui de instrumento rogatus dicitur per testes idoneos, aut per comparationem literarum.

4 Non obstant adminicula, quia vltra quod Dominis visa sunt parua, aut non multum vrgentia, & attendi solent in materia recenti, quando recognitio facta est per duos testes, non quando per vnum tantum, vt supra dictum est, & seruauit Rota in Spoletana dotis coram Reuerendo Patre Domino meo Iusto, pluries disputata, in qua noluit adhibere fidem ex recognitione vnius testis, qui bene recognoscebat in forma concurrente recognitione alterius per similitudi-

similitudinem cum quibusdam adminiculis, nisi quando fuit producta acceptatio scripturæ obligationis, ea etiam, quæ pro adminiculis allegantur, respiciunt obseruantiam scripturæ, quam Domini reseruarunt particulariter videndum.

REVERENDISSIMO P. DOMINO ATTREBATEN.

Neapolitana Rectoriæ. Veneris 19. Decemb. 1608.

ARGVMENTVM.

Manutentio vt detur in iure pręsentandi quando sufficiat vnica pręsentatio, & ex quibus probetur Ius patronatus, & quando sententia probet sine processu, & quę probatio requiratur in Iure patronatus, ad quod plures familię concurrunt.

SVMMARIVM.

Manutentio in iure præsentandi vt detur, sufficit vnicus actus, & vltimus status præsentationis. num. 1.

Dic verum, quando Iuris patronatus existentia non cōtrouertitur, sed solum agitur inter plures patronos de illius pertinentia, alias requiruntur eædem probationes in possessorio, quæ in petitorio nu. 1.

Ius patronatus vt probetur requiritur titulus, vel præsentationes continuatæ spacio centum annorum. numero 2.

Ius patronatus non probatur per famam, nisi in antiquis, & concurrentibus coniecturis, & in primis longissima quasi possessione. nu. 2.

Prouisiones Apostolicæ non mutant statum beneficij. nu. 2

Prouisionum Apostolicarum tempora de medio deducuntur, ad effectum probandi Ius patronatus. num. 2.

Fama probatur per testem, qui deponit, quod audiuit publice dici. nu. 3.

Testis dictum deponentis de tempore per dictionem citra verificatur etiam in vna die ante. nu. 3.

Testis habens interesse in causa non meretur fidem. numero 3.

Sententia quæ non iustificatur ex actis non probat. nu. 4.

Iudici non creditur, nisi de his, quæ fuerunt facta præuia causæ cognitione, & de quibus apparet in processu. num. 4.

Sententia antiqua probat sine processu. nu. 5.

Sententia dicitur antiqua, quando excedit 40. annos. num. 5.

Ius patronatus ad quod concurrunt plures familiæ, quas non est verisimile in vnum conspirasse ad fundandum Ius patronatus, requirit easdem probationes, quæ requiruntur in probatione Iuris patronatus familiæ potentis, vel vniuersitatis nu. 5.

DECISIO CCXXXV.

1 PRoposito dubio, an constet de quasi possessione ad Ecclesiam Sancti Andreæ de Rabattina extra, & prope Ciuitatem Neapolitanam, apud littus Maris, quæ sit manutenenda, Ita vt Reuerendissimus Dominus Decius Caracciolus Archiepiscopus Baren. præsentatus veniat instituendus, negatiue resolutum fuit. Nam & si ad effectum manutentionis sufficiat vnicus actus, & vltimus status præsentationis. cap. consultationis, & ibi Abb. numero secundo, & nono, de Iure patron. cap. querelam. de elect. Dec. consil. 134. numero primo, & Crescen. decis. secunda, in fine de Iure patro. id procedit, quando Iuris patronatus existentia non controuertitur, sed tantum agitur inter plures patronos de illius pertinentia Achill. decis. quinta, numero tertio, de Iure patronat. alioquin ex dispositione Concilij, & declaratione Cardinalium Interpretum requiruntur eædem probationes in possessorio, quæ in petitorio, vt fuit dictum in Volterrana Iurispatronatus vigesima octaua Maij, anno millesimo, quingentesimo, nonagesimo tertio, coram Illustrissimo Mellino, & in Romana Parochialis, 31. Ianuarij 1600. coram Reuerendissimo Pacen.

2 In proposito autem nullus titulus exhibetur, nec instrumenta præsentationum continuatarum per spacium centum annorū, pro ut requiritur, fuit resolutum in Firmana Iuris patronatus, 8. Martij, anno millesimo, quingētesimo, nonagesimo primo, coram bon. mem. Orano, & in Barchinonen. Vnionis 5. Decembris, anno millesimo, quingētesimo, nonagesimo septimo, coram bonæ mem. Gipsio, sed vt decisum fuit coram bonæ mem. Cardinale Lancellotto, in hac eadem causa die vigesima nona Ianuarij millesimo quingentesimo septuagesimo primo, omnes intra spacium triginta annorum cōtinentur, videlicet ab anno millesimo, quingētesimo, vigesimo octauo, die vigesima tertia Ianuarij, quo fuit institutus Fabius Caracciolus præsentatus sexta Nouembris præcedētis vsque ad annum millesimū, quingentesimū, sexagesimū septimū, quo obijt Marius Caracciolus, post cuius obitum inter Octauium Brāchatium prouisum Apostolicum, & Decium Caracciolum seniorem præsentatum à Patronis fuit introducta lis, & causa commissa in Rota. Quamobrem nec subsistit probatio per famam, quæ non admittitur, nisi in antiquis, & concurrentibus coniecturis fuit decisum in Tirasonē. Cappellaniæ, decima quarta Decemb. anno millesimo, sexcentesimo octauo, corā Reuerendo patre Domino Caualerio, & in primis longissima quasi possessione, vt fuit tentū in Imolen. Iuris patronatus vigesima octaua Maij, anno millesimo, quingētesimo, octuagesimo quarto, quę est diuersor. 792. parte prima. Adest quadragenarij. Cassad. decis. secunda, nu. tertio, & quarto, de probat. Put. decis. 60. in fine. lib. primo, & fuit resolutum in supradicta

Barchinonen.coram bo.mem. Gipsio,& ad hoc non possunt deseruire prouisiones Apostolicæ, quæ non mutant statum beneficij. Achill.decis. vltima,de iure patro. & fuit dictum in Bononien.Iuris patronatus. 16.Ianuarij 1608. coram Reuerendo patre Domino Sacrato, sed earum tempora de medio deducuntur, Guidob. decis. 125. Fuit decisum in Bracharen. de Iuncas decimanona Decembris millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, coram Reuerendo Patre Domino Decano.

3 Nec vero probatur publica vox, & fama, quia ex testibus examinatis de hoc anno vnus tantum, videlicet primus iuxta primum deponit, quod audierit publice dici, quæ quidem verba important famam Cassad.decis.3.numero quarto, & septimo, de probat. Caputaq. decis. septima, par. secunda, & decis. 289. par. tertia, verum subiungit, quod audierit à diuersis personis, & sic dictum suum restringit, & alius testis examinatus de anno millesimo quingentesimo quinquagesimo nono, deponit à tringinta annis citra, quod verificatur etiam in vna die ante Bart.in l. Celsus.num.vigesimoquinto, ff. de vsucap. & testis, qui asseritur examinatus in Curia de anno millesimo quingentesimo septuagesimo, non est habendus in consideratione propterea quod non appareat quomodo fuerit examinatus. Alij vero testes examinati de anno millesimo quingentesimo trigesimo primo, sunt de familia Caracciola,& aliorum prętendentium Ius patronatus, & habent interesse in causa, quare non merentur fidem. l. omnibus, & ibi Bald. numero tertio, C. de testib. Roland.cons.3.numero 55.vol.primo, Aym.cons. 249. num.14.

4 Neque potest fieri fundamentum in sententia Ordinarij de anno 1528. in qua enunciat se vidisse instrumenta præsentationum,& præsertim Bullam bo. mem. Alexandri Carafæ institutionis q. Fabij Acolæ in dicta Ecclesia, hæc sententia non probat cum non iustificetur ex actis, neque iudici creditur de assertionibus,nisi factæ sint præuia causæ cognitione, & de illis appareat in processu Socin. consil. quadragesimo septimo,numero decimotertio, volum.quarto. Fuit dictum in dicta Romana Parochialis, & in Lauden.deuotionis vigesimatertia Martij millesimo quingentesimo quadragesimo quarto, coram Reuerendissimo Pacen. & in Sabinen. Aquæ 29. Martij 1604.coram me.

5 Nec potest probari vti antiqua Cassad. decis.tertia, numero tertio, de probat. Quia sententia dicitur antiqua quando excedit quadraginta annos, cum sit lata anno 1528.& lis fuerit mota anno 1567. Vltra quod in hoc casu Domini censebant requiri probationem temporis immemorabilis, cum præsentationibus continuatis per spacium quinquaginta annorum, quæ omnes probentur effectum sortitæ ex authenticis scripturis, posito etiam, quod non versemur in iure patronatus potentium, propterea quod concurrant plures familiæ, quas non est verisimile de facili in vnum conspirasse ad fundandam, vel dotandam Ecclesiam. Cresc. decis. prima, decis. quinta, de Iure patronat. & quod dicitur processisse ab vno stipite Caracciola, sed mediantibus feminis fuisse diuisum in plures feminas, hoc non probatur; quin potius partes, & testes videntur alias asseruisse contrarium.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Salamantina dimidiæ Portionis. Veneris 23. Ianuarij 1609.

ARGVMENTVM.

Morbo caduco laborans dicitur inhabilis ad obtinendum beneficium, & est irregularis, & eadem inhabilitas causatur ex quolibet alio morbo, qui mentem alienat.

SVMMARIVM.

Morbus caducus comitialis à Iureconsultis appellatur. nu.1.& num.6. Vbi quare sic dictus.

Morbus caducus in ætate prouectis est insanabilis. numero 1.

Morbo caduco laborans inhabilis est ad beneficia obtinenda,& collatio ipsi facta est ipso iure nulla. nu. 2. & num.5. Vbi quod sufficit, quod constet de existentia morbi de tempore gratia.

Fallit in beneficio, in quo aliquis ordo non requiritur. num.3.

Morbo caduco laborans est irregularis, nec potest promoueri ad sacros ordines. nu.2.

Irregularitas inhabilitat ad beneficia acquirenda. numero 2.

Ordo Sacer Concil. Trident. debet esse annexus Canonicatibus, nu.3.

Confessio nocet impetranti etiam in his, quæ à voluntate ipsius non dependent. nu.4.

Ordinum sacrorum exequutio interdicta est cuilibet, qui mentis alienationem patitur. nu. 5.

Dimidiæ portiones in Ecclesia Salamantina assequuntur per assensum, & nouum titulum. numero septimo.

Beneficium vbi debet conferri Sacerdotibus, id debet intelligi de Sacerdote, qui tempore prouisionis possit actu missam celebrare. num.8.

Beneficio, quod requirit residentiam, non potest per Vicarium inseruiri. num.8.

DECI-

DECISIO CCXXXVI.

1 DOmini censuerunt, non potuisse prouideri q. Bartholomæo de Escouar de dimidia portione in Ecclesia Salamantina. Ratio decisionis fuit, quia ex testibus datis in Summario Francisci Fryle,& ex ipsa confessione Dominici, qui in ius & possessionē Bartholomęi subrogari obtinuit, constat,quod d. Bartholomæus de tempore sibi factæ prouisionis in pluribus annis antea patiebatur morbum caducum, seu vt Iurisconsulti appellant Comitialē.l.qui Tertiana.de ædil.edict.l.1.§.1.ff. de auth. & consen.tuto.qui morbus semper perniciosus,& curatu difficilis, potissimum tamen in ætate prouectis vix vlla arte est medicabilis.Hippocra.lib.5.aphoris. sect. 2. aph. 7. Ibique etiam Galen. atque ex mente vtriusque Io.Marinell.apud Hip.sect.2. aphor.45.

2 Quo supposito sequitur,quod Bartholomæus erat inhabilis ad obtinēda beneficia, quodque prouisio illi facta fuit ipso iure nulla. Aegid.in c.cū inter Canonicos.n.13.de elect. Host.Io.And.& alij, quos refert Verall.decis.236.in princ.p.2.Vbi ēt dicitur caducū esse irregularē,cū impediatur promoueri ad ordines, & promotus suspendatur.Iux.tex.cū glo. in c.cōiter. 23.d.latè Maiol.de irreg.li.2.c.16. Irregularitas aūt inhabilitat ad beneficia acquirēda.c.15.q.1 de senr. exc.in 6.Abb.in c.cū nostris.n.22. de concess. prębē. Rebuf.de pacif.possess.nu.226.Siluan.de benef.p.3. q.2.nu.11.Fac.lib.1.§.casum.ff.de postul.

3 Nec obstat, quod istud vitiū seu iste morbus non inhabilitet de iure ad obtinendū Canonicatū,aut beneficium,in quo aliquis ordo nō requiritur, ea rōne, ꝙ patiens talē morbum non est suo facto criminosus, sed ex accidēti. Verall.d.decis.236.Chisan. decis.94. Faciunt tradita per Nauar.cons.14.nu.4.de rescript. ex Innoc.in c.fi.de excessib.pręlat. Vnde infertur,qđ in hoc casu Bartholomæus nō erat inhabilis,quia dimidia portio requirit annexionem ordinis sacri. Fuit enim responsū, quicquid sit in alijs Ecclesijs, attamē in Ecclesia Salamantina, in qua existit dimidia portio,de qua agitur,ordinē Sacerdotalē annexū esse dimidijs portionibus, vt dixit Rota in causa Salamātina,integræ portionis.24. Apr.1582.corā fel.re.Cle. Oct.tunc Rotæ Auditore;Et constat ex statuto illius Ecclesiæ dato in Summario Francisci.n.3. Vbi etiam dicitur, id obtinere ex immemorabili consuetudine. Atque ista cōsuetudo, tanquā magis laudabilis, est seruāda,vt sentit Conc.Trid.sess.24.c.12.Vbi iubet, quod annectantur Canonicatus, & portiones Ordinibus Sacris,ita vt dimidia pars saltē sint presbyteri. Vbi vero cōsuetudo laudabilior habet, quod plures, vel omnes sint presbyteri,omnino obseruetur.

4 Non obstat,quod dicitur, morbū q.Bartholomæi nō probari ex cōfessione Dominici quæ minimè pendet à voluntate cōfitentis, maxime cum Dominicus nō restrinxerit, nec coarctauerit, suā impetrationem ad illum modū vacandi. Fuit enim responsum, quod in valore & in alijs quæ nō pendent à confessione impetrantis, sua tamen confessio nocet impetranti. Et quamuis ex clausulis generalibus possit Dominicus capere aliam vacationem nō ideo sequitur, quod possit neque illud, quod præcise in sua gratia narrauit. Deinde cum Dominici cōfessione concurrunt testes, etiā Medici, qui deponunt, vidisse sæpius Bartholomæum corruentem,& ex ore mouentē spumas, ita vt dubitare nō possit, quin premeretur comitialis morbi affectionibus,quas tradit Corn. Celsus.li.3.c.24.

5 Nec facit quod alij Medici dixerunt, morbū Bartholomæi nō fuisse perpetuum & incurabilē. Nam vltra,quod attestati sunt contra sniam prædictam Hippocr.& Galen.adhuc sufficit,ad effectum, de quo agitur,quod cōstet de existentia illius morbi, & dictum Bartholomæum fuisse illo liberatum, id debet probari, vt dicit in Terminis Abb. in d. c. cum inter canonicos.n.7.in fin.post Io.And. Butr. & alios.

6 Non obstat,quod aliqui podagra vehementi, vel alio morbo perpetuo impediti fuerint,nihilominus à Capitulo prouisi de similibus dimidijs portionibus Ecclesiæ Salamantinæ,quando prius erant Sacerdotes, pro vt erat Bartholomæus eo tpe, quo illi facta fuit prouisio,de ista dimidia portione. Nā quicquid sit,an illud assumptum probetur,& an releuet, Respōdetur nō esse parem rōnem Epilepsiæ, & aliarum infirmitatum,quia illa teste Galen. li.3. de laborātibus locis,est interuallata mentis,& sensuum cum læsione conuulsio. Quilibet āt quālibet mentis alienationem patiens interdicitur exequutione ordinis ob periculum,& scandalū circa Sacramenta Isid.li. 3.q.82.ar. fi.Arch.& alij in d.c.cōiter. Et quidē si olim ille morbus fuit dictus comitialis,quia talis videbatur illa cōcidendi seu corruendi deformitas,vt cuicumque e populo superueniret, statim comitia dirimerētur, magna cum rōne sacri Ecclesiæ Antistites censuerūt,ne huic vitio addictis Sacrorum administratio cōmitteretur.

7 Non obstat,quod Bartholomæus esset iam presbyter,cum.n. stāte illa passione esset ab Altari remotus, & ab Ordinario expresse prohibitus,ne amplius celebraret,nō debuit illi prouideri de beneficio,per cuius assecutionē denuo addiceretur,& restitueretur Altari. Quod aūt ad istas dimidias portiones deueniatur per assensum,& nouum titulum,fuit dictum in prędicta Salamantina corā Clem.Oct. Facit decis. Rot.6. n.1.5.& 6.de consuet.in nou.Bellam.decis.63.nu.5. & constat manifeste ex quo per Capitulum fuit facta Bartholomæo noua prouisio.

8 Nec subsistit, quod per alium deseruire Bartholomæus potuisset. Nā vltra quod dici pōt,statutū disponens, quod dimidiæ portiones remaneant Sacerdotibus de missa, requirere Portionariū qui de tpe sibi acquisitæ portionis possit actu missam celebrare, ad not.per Barb.cons.33.n.8.li.2.Abb. in c.cum in cunctis.§.inferiora.n.10.& Dec.n.12.de elect.Paris.consil.50.n.17.li.4.Præterea cū ista dimidia portio reqrat residētiam,& etiam ex prædicto statuto Sacerdotium,magis est,quod Bartholomæus nō inseruiuisset sufficien-

sufficiēter per Vicariū. Cap.alleg.35.n.4.& alleg.ii7.n.2.Dec.in c.cum omnes.nu.5.& 6.de const.Abb.in l.pen.de Cler.de resid.n.4.Syl.Benef.p.4.q.1.col.1.circa med.Facit. Conc.Trid. sess.22.c.3. de refor.& sess.24.c.12.§.præterea.ibi oēs diuina per se,& non per substitutos compellantur obire officia. Denique ipsemet Dominicus dixit in sua impetratione, quod Bartholomæus non poterat adimplere ministerium, & seruitium Altaris, sicque improbauit seruitium, quod per Vicarium fieret. Atque ex his, vtraque par te informante, fuit conclusum pro Francisco.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Hispalen. Decimarum de Aiamonte. Veneris 30. Ianuarij 1609.

ARGVMENTVM.

Iudicium cœptum contra Dominum an possit prosequi contra procuratorem Dominum litis effectum, & quando tertius impediat exequutionem sententiæ, & aliqua de exceptione, Tua non interest.

SVMMARIVM.

Iudicium cœptum contra Dominum, potest eo defuncto prosequi contra procuratorem, Dominum litis effectū, etiam vt contra ipsum feratur sententia. nu.1.

Exceptio tua non interest, quemadmodum repellit ab agēdo, ita ab excipiendo. nu.1.

Tertius cuius principaliter interest, potest impedire exequutionem sententiæ, quando venit ad causam pro suo interesse.nu.2.

Indiuiduitas non potest considerari, vbi iudicia, & personæ sunt diuersæ.nu.3.

DECISIO CCXXXVII.

1 RESolutum fuit, Capitulum potuisse prosequi iudicium cœptum contra Marchionē defunctum, cum eius procuratore domino litis effecto, quia de iure contra talem procuratorem procedi potest, etiam vt cōtra ipsum feratur sententia.l. non solum.§. morte.ff. de nou.oper. nunc.l. nulla dubitatio.vbi Alex.nu.3.cum seq. in fin. C. de procuratoribus. Dictum in causa Toletana nullitatis professionis 27.Octob.1595.coram bo.me. Cardinale Seraphino, & sæpius in alijs. Et talem processum non posse impedire modernum Marchionem filium. Mirum enim videbatur, quod ipse velit impedire, & non esse in causa, immo expresse profiteatur nolle venire, nec prosequi causam pendentem cum patre, nec nolle illud ius aliquo pacto defendere, & propterea nouam causam per nouam Commissionem introduxit ex nouo iure, propriam ipsius personam tangētem separato, vt dicitur, & distincto a iure, quod prætendebat, & tuebatur pater. Videntur enim hæc implicari contrarietatem, quod ius paternum ad ipsum 1 non spectet, & quod super eo velit se intromittere, obstat enim exceptio, tua non interest, quæ sicut repellit ab agendo, ita etiam ab excipiendo.l.1.ff.quorum appellat.non recip.l.ille à quo. §.si de testamento.ff.ad Trebell.Dec.in l.ex conuentione.n.1. in fi. C.de pact.Ceph.cons.133.nu.39.prout etiam implicat nolle esse in iudicio, & velle in iudicio audiri.

2 Non obstat, quod dicitur, modernum Marchionē habere eandem causam defensionis, quam habebat Marchio eius Pater, quia si habet illa vtetur in iudicio per ipsum moto. Nec etiam facit, quod tertius, cuius principaliter interest, possit impedire non solum processum, sed etiam exequutionem sententiæ, quia hoc verum in tertio ad causam veniente pro suo interesse, quod facere noluit, & adhuc non vult Modernus Marchio. Vnde nec etiam vti tertius possit hoc casu impedire processum, quatenus agitur de solutione decimarum decursarum viuo Patre, cuius non est hæres, quia dum venit ex persona propria, & non ex iure Patris, sua non interest, vt in puncto resoluit Rota in Toletana Decimarum.19.Februarij 1593.corā Illustrissimo Cardinale Pamphilio. Et quatenus dicitur, quod hoc pacto Capitulum poterit facere exequutionem pro decimis decursis super bonis Marchionatus, cum sit onus reale, respondetur quod Marchio si erit in possessione dictorum bonorum, audietur, quando Capitulum volet facere talem exequutionem, cum posteriori nunq̄ sit derogāda audiētia.

3 Nec etiam facit, quod ista causa sit præiudicialis Moderno Marchioni, quia non videtur præiudicialis, tāquam res inter alios acta, & agatur de decimis, non suo tempore decursis, & si dubitat de præiudicio, potest venire ad causam pro suo interesse, & tunc audietur. Hinc etiam cessat, quod dicitur de indiuiduitate, quia personæ sunt diuersæ, & iudicia diuersa, quibus stantib. in eis nulla pōt considerari indiuiduitas.

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Mediolanen. Iurisdictionis. Die Ven. 30. Ian. 1609.

ARGVMENTVM.

Episcopus potest in qualibet Ecclesia suæ diœcesis, quamuis regulari, & exempta, celebrare diuina officia.

SVMMARIVM.

Manutentio debet dari ei, qui possidet de tempore litis. num.1.

Testes digniores alijs præferuntur.nu.1.& 5.

Consuetudo attendi debet in materia prærogatiuarum, & præemi-

& praeminentiarum. nu. 1.

Episcopus habet fundatam intentionem de iure communi in sua diœcesi, etiam contra monasteria, & regulares, nisi speciali priuilegio ab eius iurisdictione eximantur. nu. 2. & 4.

Episcopus in quacunque Ecclesia suæ diœcesis, quamuis exempta, diuina officia celebrare potest. nu. 3.

DECISIO CCXXXVIII.

1 INtroducta lite inter Abbatem, & Monachos Monasterij Sancti Ambrosij Mediolanen. ex vna, & Præpositum, & Canonicos eiusdem Ecclesiæ ex altera super dominio, & pertinentia Ecclesiæ, & vsu mitræ, & baculi dicti Abbatis, Confectisq; inter eos processibus, primo corã Episcopo Papiensi, & deinde in Rota, & vltimo loco corã me, de quorũ põdere, & probatione suo loco, & tpe videbitur. Interim Abbate, & Monachis prætẽdentibus post celebratas solẽnes vesperas vigiliarũ Sãctorũ Ambrosij, & Geruasi, & Protasi, & missam festi, amouendũ Baldachinum, & Sedẽ Archiepiscopalem, vbi Archiepiscopus si volebat, celebraturus sedebat, citato Archiepiscopo, & suo legitimo procuratore comparente, & informante dubitaui: An post celebratas missas solennes per Dominum Archiepiscopum in prædicta Ecclesia S. Ambrosij, essent Baldachinum, & sedes amouenda ad effectum, vt Abbas in eodem loco, cũ baculo, & mitra secundas vesperas celebrare posset. Et quoniam pro parte Archiepiscopi fuit habitus recursus ad Sanctissimum Dominum Nostrum Paulũ Papam V. & expositum, quod Archiepiscopus grauabatur in dubio dato ex eo, quod ipse prætendebat, se esse in possessione non amouendi Baldachinum, & sedem, de qua prius erat videndũ, & Sanctissimus rescripserat, vt eum informarẽ, idque die 27. Decemb. anni 1608. fecissem, audita relatione Sãctissimus ordinauit, quod disputaretur dubiũ iam datum, stricte tamen quo ad possessorium. Quo vtraque parte informante Rota censuit, sedem non esse amouendam in secũdis vesperis. Cum enim ex ordine Sanctissimi dubium disputaretur stricte, quo ad possessorium, & nedum tempore motæ litis, sed longe etiam antea tempore bo. me. Caroli Card. Borromei, Archiepiscopus esset in possessione retinendi sedem prædictam toto die festiuitatis, vsque ad occasum Solis in prædicta Ecclesia S. Ambrosij. Nã lis fuit introducta post obitum Caroli anno videlicet 1587. corã Ordinario Papiensi, Archiepiscopus procul dubio veniebat manutenendus. §. retinendæ. institut. de interdictis. l. 1. ff. vti possidetis. Testes enim Archiepiscopi, & plures numero, & qualitate, & ordine digniores, erant enim pro maiori parte clerici, & ideo præferendi testibus Abbatis, qui vno tantum excepto, erant laici. c. in nostra. de testibus. de ea Consuetudine testificabantur, Notum vero est in hac materia prælationum, prærogatiuarum, & præeminentiarũ recurrendum ad Cõsuetudinem, eamque esse attendendam. Rota. decis. 4. incip. fuit dubitatum. num. 1. in fin. vers. ego vero dicebam, & nu. 2. & 3. de electione, in nouis. Felinus in c. pastoralis. n. 9. vers. Et tunc aut Consuetudo est. de offic. delegati. Bal. in c. cũ olim. n. 1. & 2. de Consuetud. Nat. cõs. 577. incip. extãte Cõsuetudine. n. 3. li. 3

2 Præterea cum ista Consuetudine concurrebat assistentia iuris communis. Episcopi enim in sua diœcesi habent fundatam intentionem. c. omnes Basilicæ. 16. q. 7. Verall. decis. 306. incip. Episcopus in quacũque parte, parte 1. & decis. 201. incip. manuteneri debet. parte 2. Oldrad. cons. 274. incip. in causa, quæ vertitur super diœcesano iure. nu. 1. vers. & sic de iure communi. quod de iure communi procedit etiam respectu monasteriorum, & regularium. c. Abbas. II 2. & c. Abbates. II festo 18. q. 2. & sæpe fuit resolutum in Rota, & signanter in causa Augustana exemptionis. coram Robusterio, & in causa Cæsar augustana exemptionis, coram Orano, & nuper copiose in causa Mõtis Regalis iurisdictionis, coram domino Coccino. Quod est indubitabile, nisi aliquo speciali priuilegio ab eius iurisdictione eximantur, c. cum, & plantare. de priuileg. glossa in dicto cap. omnes Basilicæ. in verbo potestate. 16. quæst. 7.

3 Et respectu diuinorum Pontificaliter celebrandorum explorati iuris est, Episcopos in quacunque Ecclesia etiam exempta suæ diœcesis, ea celebrare posse. Clem. 2. de priuileg. vbi Zabarell. nu. 5. in fin. vers. ex hoc infertur, & §. simili. nu. 5. vers. Quinto quæro, & Imola num. 4. & 10. Lapus Abbas in princ. & Bonifacius Vitalinius num. 13. vers. nam in loco exempto. Pauinus tract. de visitatione. par. 2. q. 3. nume. 9. vers. poterunt enim. Paulus Fuscus. lib. de visitatione, & regimine Ecclesiarum. cap. 8. nu. 5. Vnde infertur, posse sedem Pontificalem ad diuina celebranda constituere. Bonifacius dicta clementina 2. num. 30. vers. ratio decidendi est.

4 Demum accedebat ratio viua, & efficax, quia huic Archiepiscopo patebat liber accessus ad celebrandas primas vesperas, & die sequenti ad cantandum missam, eodẽ modo si ei libebat, accedere poterat ad secũdas vesperas. Vnde non erat remouenda sedes, & eo maxime, quia licet Abbas prætenderet Archiepiscopum non posse accedere ad secundas vesperas, id tamen non probabat, neq. edebat priuilegiũ, quo prohiberetur accedere, iuxta glossam præallegatam in dicto c. omnes Basilicæ. 16. q. 7.

5 Neque huic decisioni obstabant testes pro Monachis examinati, affirmãtes, quod tẽpore prædecessorum Domini Archiepiscopi viuẽtis sedes post missam cantatã fuerat amota. Quia fuit responsum, qđ præterquã quod non probabant contra Cardinalem non citatum in eorum examine, non erant præferẽdi testibus Archiepiscopi, qui & plures erãt numero, & digniores & magis conformia iuri communi testificabantur. Nec refragabatur simile de Sede Pontificia amoueri solita, vel ab Ecclesia S. Ioannis Lateranensis, vel ab Ecclesia S. Mariæ Maioris, vel ab alijs Ecclesijs statim postquã Papa missam celebrauit

Quia dicebatur, quod præterquam quod non satis videbatur ad propositum huiusmodi Papæ exemplum commemorare, amotio sedis Papalis fiebat à ministris Papæ, non autem necessitate aliqua suadente, vel alio compellente; Et ex aduerso proponebatur exemplum de Cardinalibus in suis Ecclesijs titularibus celebrantibus, vbi per integrum diem festiuitatis, & baldachinum, & sedes remanebant. Ex prædictis inferebatur istum statum, quem Archiepiscopus prætendebat per litem introductum de anno 1587. non fuisse attentatum, quia lis solum fuerat introducta inter regulares, & canonicos, & clericos sæculares Ecclesiæ Sancti Ambrosij, quæ non videbatur Archiepiscopum comprehendere. Cetera quæ commemorabantur vel circa dominium, vel circa exemptionem Ecclesiæ vix ad hunc articulum pertinebant, cum vel respicerent petitorium, vel prætensionem, inter Monachos, & clericos sæculares eiusdem Ecclesiæ.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Toletana Decimarum de Lucillis. Veneris 6. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Congrua non debetur, vbi semel fuit assignata, etiam si sit nimis tenuis, & debet solui per omnes qui decimas percipiunt.

SVMMARIVM.

Congrua debetur Vicario exercenti curam animarum, & administranti Sacramenta. nu. 1.

Congrua quando fuit semel assignata, non debet amplius assignari, vel augeri. nu. 1.

Amplia, etiam si non sufficiat pro sustentatione necessaria, quia sibi imputet, qui acceptauit beneficium nimis tenue. num. 1.

Testis qui iurauit extra terminum non probat. nu. 2.

Citatio ad videndum iurare testes, deseruit pro toto termino, etiam prorogato, nisi prorogatio fuerit facta postquam terminus expirauit. nu. 2.

Parochus in Regnis Hispaniæ non habet fundatam intentionem de iure super decimis, cum Ecclesiæ Cathedrales, dignitates, ac alia beneficia sint fundata super decimis, & de eis percipiant. nu. 3.

Congrua onus pertinet ad omnes, qui decimas percipiũt. nu. 3.

DECISIO CCXXXIX.

1 Licet Rectori, seu Vicario exercenti curam animarum, & administranti Sacramenta debeatur Congrua. c. extirpandæ. §. qui vero. Vbi glos. & Doct. de præben. & dixit Rota in Pampilonen. Congruarum 29. Ian 1590. coram Reuerendiss. Perusino, & sæpe in alijs: attamen Domini censuerũt eam non deberi Io. Raiz, moti, quod non solum ipse, sed etiam eius antecessores ab immemorabili tẽpore soluti sunt percipere decimas minutiarum, maiores, & minores primitias, & plura alia, de quibus deponũt testes remissoriales, super primo articulo, ex quo maxima intrat præsumptio, quod fuerint Vicario ꝓ sua dote, aut congrua assignata, ita vt petere non possit, ꝙ noua assignata, aut antiqua augeatur. Rebuff. in tracta. de congr. nu. 92. Et fuit resolutum in Calaguritana de Vaderan. 4. Iulij 1574. coram Robusterio, & in Toletana Congruarum. 19. Feb. 1576. corã Fel. record. Clemente Octauo. Nec obstat, quod dicitur eã non sufficere pro Vicarij sustentatione, quia illi sufficere deberet quoad alijs suis prædecessoribus fuit satis, & quando non sufficeret, haberet sibi imputari, quod acceptauerit beneficium nimis tenue, glos. in c. quanto. in verbo indulgemus. de Censibus. Rebuff. ibi, & dicunt allegatæ decisiones.

2 Vltra quod testes remissoriales dicunt eum percipere omnia, quæ percipiebant sui antecessores, & qđ ex sola eorum perceptione illi se honorifice sustentabant, & testes pro Ioanne inducti non probant contrarium, quia non solum deposuerunt, sed etiam iurarunt extra terminum assignatum. Caputaq. decis. 285. nu. 3. par. 3. Fuit dictum in vna Pampilonen. Annorum 23. Iunij 1595. coram Reuerendiss. Pacen. & in alijs. Nec obstat decis. Calaguritana ex aduerso allegata, quia verum est, quod citatio ad videndum iurare testes deseruit pro toto termino, etiam prorogato, sed secus est, quando terminus expirauit, & postea nouus conceditur, & resoluit Rota in dicta Pampilonen. annorum. Accedit, quod neq; etiam dicti testes cõcludũt, vt bene deducũt Informãtes pro Capitulo.

3 Et prædicta tanto magis procedunt, quia notum est, in Regnis Hispaniæ Ecclesias Cathedrales, dignitates, & multa alia beneficia etiam fundata super decimis, aut saltem de eis percipere, vt in proposito cõsiderauit Rota in Papilonen. Congruæ 7. Apr. 1595. coram Illustriss. Cardinale Mellino. Et bene comprobant testes probantes de perceptione Capituli ab immemorabili tempore, ex quo sequitur aduersarium debere probare decimas ad ipsum spectare, nec intrare quod ipse sit fundatus de iure communi, ut per Rebuff. de Congr. nu. 108. & si ipse vteretur iuris cõmunis assistentia, non posset agere contra Capitulum solum, sed contra omnes percipientes decimas, quia de iure communi onus Cõgruæ pertinet ad omnes illas perceptiones. Rebuff. dicto tracta. nu. 49. Et dixit Rota in illa Pampilonen. Congruæ.

R. P. D. CAVALERIO.

Montis Regalis iurisdictionis. Veneris 13. Feb. 1609.

ARGVMENTVM.

Episcopalis Constitutio quando liget successores, reseruataque in Constitutione facultas addendi, & minuendi quomodo intelligatur.

SVM-

SVMMARIVM.

Constitutio Archiepiscopi nõ ligat successores constituentis, imò nec ipsum constituentem, quin possit aliter constituere, quam ab initio fecerat. nu. 1.

Constitutio quæ transiyt in contractum, non potest reuocari a successore. num. 1.

Constitutio Episcopalis cõfirmata à Sede Apostolica dicitur Constitutio Papæ, & propterea ligat etiam successores Episcopi. nu. 2. Vbi præsertim quando Cõstitutio est conformis iuri communi.

Verba, prout visum fuerit expedire, latum habent significatum. nu. 4. & 6.

Addendi, & minuendi reseruata facultas non habet locum in ijs, quæ secundum ius cõe disposita sunt. nu. 4.

Addendi, & minuendi facultas non extenditur ad totalem derogationem, & alterationem. nu. 5. & 6.

DECISIO CCXL.

1 RESolutum fuit sententiam Rotalem vlt. loco latã esse confirmandam, & moti sunt Dñi, quia duæ sunt præcipue rationes propter quas Illustrifs. Card. Archiepiscopus prętẽdit habere facultatẽ tollendi disposita in Const. bo. me. Card. Farnesij tunc Archiepiscopi. quarum prima est, quod dicta Constitutio nõ liget successores constituentis, imò nec ipsum constituen. quin possit aliter constituere, quam ab initio fecerat. Abb. conf. 25. num. 5. li. 2. Bal. in cap. cum accessissent. nu. 2. in fin. de const. quæ ratio non visa fuit sufficiens, quia constituto, de qua agitur, fuit facta, vt submouerentur, & penitus tollerentur lites, quæ motæ erant, & in dies oriri formidabantur, vt in ea exprimuntur, & ideo sapit naturam transactionis. Vnde intrat doctrina, quod const. quæ transiuit in contractum nõ potest reuocari in eorum præiudicium, quibus ius ex eadem est quæsitũ Butr. in c. cum M. Ferrarien. num. 11. de const. Roman. ex mente Innoc. Io. Andr. Bart. & aliorum conf. 352. nume. 15. in fin. & seq.

2 Præterea Const. prædicta fuit confirmata auctoritate Apost. a Paulo III. fel. me. Ideo non est amplius Cõst. Episcopalis, sed Papalis, per reg. omnia nostra facimus &c. & cõsequenter ligat non solũ ipsum statuentẽ, sed etiam successores, vt fuit resolutũ in vna Vicen. iurisd. 28. Maij 1601. coram R. P. D. meo Sacrato. & in hac eadẽ causa 24. Maij 1604. corã R. P. D. meo Coccino. Considerabant etiam aliqui ex Dominis Constitutionem prędictã in multis esse conformem iuri cõi, vt fuit dictũ coram eodem D. Coccino sub die 24. Maij 5. Iulij & 15. Decemb. 1604. & ideo tanto minus posse immutari.

4 Altera principalis ratio adducta pro parte Illustrifs. Card. erat, quia in dicta Cõst. reseruatur facultas supradicta minuendi, & illis adden. prout in Domino sibi, & successoribus visum fuerit expedire, per quæ verba prætendit Illustrifs. Dominus Archiepiscopus posse omnia immutare, qui enim potest minuere, potest & totum tollere, si hoc materia requirat, quia per iteratas minutiones sępe ad nihilum deuenitur, & ad hoc ponderabantur verba prout visũ fuerit expedire, quæ verba latum habent significatũ, in quorum corroborationem allegabatur conf. Old. 128. nu. 10. 11. & 12. Verum neq; hæc ratio placebat Dominis, quia illa facultas adden. & minuendi non habet locum in ijs, quæ secundum ius commune disposita sunt. Felin. in c. quod super his. nu. 4. & 11. de maior, & obed. Rom. conf. 325. nu. 5.

5 Insuper neq; Rota censebat dicta verba addendi, & minuendi significare, vt Archiepiscopi pro tẽpore possent in totũ tollere, & alterare præcedentẽ statum Ecclesiæ, aut substantiã eius, quod in dicta Constitutione fuit ordinatum, quæ sunt verba sententiæ Rotalis. Mutatio enim non intelligitur de totali immutatione, & destructione substantiæ. Ita pluries in hac eadem causa fuit dictum coram R. P. D. meo Coccino. die 20. Ian. & 15. Nouemb. 1604. & est doct. Bar. in l. edita. nu. 8. C. de edend.

6 Ad consilium vero Oldrad. multifariam respõdebatur, & primo quod Oldr. non loquitur in casu quãdo diminutio, vel augumentum sunt terminata à iure, vt ipse se declarat nu. 12. in fi. & n. 13. In casu autẽ nostro Rota pluries dixit Cõstitutione prædictã esse cõformem dispositioni iuris cõis, & dum dicit Old. quod p iteratas minutiones potest deueniri ad annihilationẽ dicebãt Domini hoc habere magnam difficultatem, & esse intelligendum tractu temporis per plures diminutiones paulatim factas, non autem in totum vnica vice tantum, vt prætendit Illustrifs. Card. cui neque data est libera facultas prout sibi videbitur expedire simpliciter, sed cum clausula in Domino, & firma est regula per talem facultatem addẽdi, & minuendi nõ posse annihilari substantiam rei, vt dictum est. Ex quibus conclusum fuit, sententiam Rotalem vltimo loco latam esse confirmandam.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Vrsellen. spoliorum, seu donationis. Ven. 13. Feb. 1609.

ARGVMENTVM.

Pręlatus an possit disponere in vita de fructibus beneficij, seu Episcopatus, & quid in prælato regulari. Item an, & quando empta per Pręlatum regularem de fructibus beneficij acquirantur Ecclesiæ.

SVMMARIVM.

Prælatus habens administrationem in vita æquiparatur vsufructuario, ita vt possit per actum inter viuos de fructibus beneficij disponere. nu. 1.

Prælatus non solum potest, sed etiam tenetur dotare consanguineas pauperes de fructibus beneficij. nu. 1.

Prælatus potest donare ex causa remunerationis. nu. 2.
Prælatus potest conueniri ex propria obligatione. nu. 2.
Prælatus tenetur ex fructibus beneficij soluere sua debita. num. 2.
Prælatus potest de parte fructuum beneficij destinata ad vsum proprium disponere æque ac de bonis proprijs. numero 3.
Episcopus regularis facit fructus episcopatus suos in vita & de eis disponere potest non minus, quam secularis. numero 4.
Amplia quod possit disponere etiam de rebus emptis ex fructibus Episcopatus. num. 5.
Res emptæ à Prælato regulari dicuntur acquisitæ Ecclesiæ etiamsi pro se sit stipulatus. nu. 6.
Fallit vbi apparet Episcopum noluisse Ecclesiæ, sed potius alteri acquirere, puta quando alteri stipulatur. nume. 6. & nu. 8. vbi declarantur contrarij.
Res empta ex fructibus beneficij à Prælato regulari non dicitur acquisita Ecclesiæ vbi Prælatus fuit stipulatus pro se vti persona priuata & Laica, & pro quibus dederit. num. 7.
Acquirere cui quis voluerit ex præcedentibus dignoscitur. num. 7.
Stipulari alteri nemo potest. nu. 8.
Fraudulenter factum non dicitur, quod fuit factum lege permittente. nu. 9.
Simulatio cessat vbi non adest causa simulandi. num. 10.
Simulatio non inducitur ex sola coniectura, quod post donationem donans remanserit in possessione. nu. 10.
Donatio an dicatur immoderata debent attendi facultates donantis & merita donatarij. num. 11.
Breue Clement. VIII. inualidans donationes factas ab Episcopis in vita reseruato ipsis vsufructu inualidat eas, quæ viuentibus donatarijs non sunt effectum sortitæ: secus eas quæ fuerunt effectum sortitæ in vita Episcopi. nu. 12.
Constitutio dat formam futuris non autem præteritis negotijs. num. 12.

DECISIO CCXLI.

1 Petrus Clemens professus ordinis Carmelitani promotus ad Episcopatum Vrsellen. emit die 5. Martij 1594. dum esset Episcopus quasdam domus in ciuitate Calaritana pro se vti persona priuata, & laica pro suis hæredibus, & successoribus, ac pro quibus dedisset 22. eiusdem mensis easdem domus donauit Iosephæ, & Marianæ eius neptibus pro ipsarum dotibus. Mortuo Episcopo orta fuit lis inter Capitulum Ecclesiæ Vrsellen. & donatarias super dictis domibus in partibus, vbi Capitulum sententiam fauorabilem obtinuit, à qua pro parte mulierum fuit appellatum, & causa appellationis commissa Illustrissimo Camerario, qui dictam sententiam reuocando pronunciauit ad fauorem donatariarum, & causa ad signaturam Sanctissimi delata placuit, quod videretur in Rota de Iustitia vltimæ sententiæ, & propterea dedi dubium, an sententia Illustrissimi Camerarij esset confirmanda, vel infirmanda, quod fuit resolutum pro confirmatione, quia cum Prælatus habens administrationem in Vita æquipararetur vsufructuario, vt possit per actum inter viuos de fructibus Beneficij disponere, iux. Glo. communiter receptam in c. personæ. in verb. reuocari. de off. ord. in 6. Rota decis. 41. nu. 2. de prob. in antiq. ex ipsis non solum potest, sed etiam tenetur dotare cõsanguineas pauperes. Abb. in c. peruenit. sub nu. 1. vers. & credo, quod bona conscientia de arbitr. Alex. in l. . . . num. 24. ff. sol. matr. Cappel. Tholos. decis. 290. n. 8. Boer. decis. 129. num. 8. Campeg. de dot. p. 1. q. 23. Summ. Syluestr. in ver. clericus il 4. nu. 11. q. 16. late Marsil. de reddit. Eccles. cap. 32. nume. 8 & 9. Surd. de alim. tit. 8. priuileg. 92. nu. 5. Chisan. decis. 181.

2 Maxime quia dos in casu isto erat debita non solum iure consanguinitatis, sed etiam ex causa remunerationis, propter plurima seruitio recepta, vt canat donatio, & abunde probant testes. Licet autem Prælato donare ex causa remunerationis, vt per Nauar. consil. 6. numero 3. de donat. lib. primo, immo etiam iure actionis debita, quia fuerat illis promissa ab Episcopo, cuius promissionis intuitu fuerant dictæ neptes ex Regionibus Hispaniarum ad Regnum Sardiniæ auocatæ, & cum ex ista promissione potuisset Episcopus conueniri e cap. quicumque. suffragio, & ibi Glos. in verb. promiserint iuncto cap. sequenti. 12. quæst. 2. clarum est Prælatum ex fructibus, & redditibus Ecclesiæ teneri soluere sua debita c. peruenit, & ibi not. de fideiuss. Rota d. decis. 41. num. 2. de prob. in antiq.

3 Quæ tanto magis procedunt, quia ex testibus apparet hoc factum ex parsimonia, quam adhibuit Episcopus in parte fructuum ad suum victum, & vsum destinata, talium enim fructuum est eadem ratio, quæ de bonis proprijs. D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 7. in corpore artic. & ibi Caet. q. 2. Molin. de iust. disput. 146. versi. contrarium, ibi, testis quoniam. Nauar. de reddit. Eccles. q. 1. monit. 33. num. 2. & 4. vers. quæ ratio. Sot. de iust. & iur. lib. 10. q. 4. art. 4. colum. 4. vers. cum ergo.

4 Non obstat, qđ simus in Episcopo Regulari, quia regularis effectus Episcopus facit fructus suos in Vita, & de eis disponere potest, non minus quam secularis. Bal. in c. Clerici il 2. n. 7. de vita & honest. Cler. Card. in c. si quis. col. penul. vers. in Religiosis. de pecul. Cler. & in Clem. 2. §. sed & talis. in princ. eod. tit. Nauar. cons. 15. nu. 4. & per tot. de regul. vbi nu. 8. in fin. dicit prax in totius orbis Christiani ita seruare, & consil. 70. nu. 4. eod. tit. dicit neminem contradicere. Sarmient. qui alios allegat. de reddit. Eccl. p. 1. q. 9. num. 10. & dixit Rota in vna Aquilana Prioratus 1. Feb. 1584. relata inter diuers. decis. 772. p. 1.

5 Non obstat, quod prædicta possent procedere, si Episcopus donasset ipsos fructus, vel pecuniã ex eis redactam, secus asit de rebus ex dicta pecunia emptis quia cum bona fuerint ad effectum dotandi empta, idẽ iudicari debet, qđ de redditibus, vt in specie per Nauar.

Nauar.de reddit.Eccles.q.1.monit.477.col.2.vers. & ita Iacob.de Grat.consil.num.21.& seq.de reg.

6 Nec facit,quod res emptæ a Prælato regulari dicã tur acquisitæ Ecclesiæ etiã si pro se sit stipulatus iuxt. trad.per Ioan.And.& alios in c.cum olim.il 2.de priuileg.quia ad hoc,in quo versatur punctus istius difficultatis, fuit responsum,non procedere,quando apparet,Episcopum noluisse Ecclesiæ,sed potius alteri acquirere, puta quando alteri stipulatur, quia tunc Ecclesiæ non acquirit ex defectu voluntatis. Innoc. in d.c.cum olim.nu.3.circa med.Host.sub nume.12. Ioan.Andr.sub num.5.Henric.Boic.sub nu.4.

7 Quod autem in casu isto noluerit Ecclesiæ,sed neptibus acquirere,suadent non solum verba stipulationis pro se vti persona priuata, & laica, & pro quibus dederit ponderata per Informantes, sed etiam præcedentia,& sequentia videlicet promissio dotandi præcedens, & donatio ex dicta causa post paucos dies subsequuta,& tota series istius facti, ex præcedentibus autem, & sequentibus colligitur,cui quis voluerit acquirere.Bald.in l.multum interest.sub nume.3. C.si quis alt.vel sibi.Bero.qui alios allegat quest.46. num.5.qui dicit verum,etiamsi acquirẽs nomen proprium exprimat.

8 Et licet Innoc.& alij supracitati dicãtur,quod nec etiam tertio acquirit ex defectu potestatis,id tamen dicunt propter naturam stipulationis,secundum quã alteri quis stipulari non potest.l.stipulatio ista.§.alteri.ff.de verbor.oblig.sed quicquid sit sufficit quod non fuerint domus per emptionem acquisitæ Ecclesiæ,& quod quando illas donauit, non donauit rem Ecclesiæ. Dicebant etiam aliqui ex Dominis, quod vbi fuisset acquisitum Dominium Ecclesię fuisset acquisitum reuocabiliter in casu dotationis,& quod sicut Episcopus potuisset non emere,& non acquirere, potuit etiam acquirere cum ista qualitate reuocabilitatis.

9 Quæ dicuntur de fraude sunt bene sublata per Informantes,nec potest dici factum fraudulenter,quod fuit factum lege permittente,l.Grachus.C. de adult. Paris.consil.72.in fin.lib.3.nec quod potuit fieri citra fraudem Surd.qui alios allegat decis.30.nu.38.

10 Cessant etiam quæ de simulatione dicuntur, tum quia non adest causa simulandi.Bart.consil.65.num. 4.Anchar.consil.227.num.7.& fuit sæpius resolutũ. Tum etiam quia coniecturæ adductæ pro simulatione visæ fuerunt Dominis leues. Reseruatio enim vsusfructus in donatione fuit facta donec nuberent, & illa,quæ in instrumento dotali ad vitam facta legitur,vel est intelligenda secundum eam, quæ facta fuit in instrumento donationis propter verba relatiua apposita,vel præiudicare non potuit iuri Neptib. quæsito per donationem. Et licet Episcopus habitauerit domum cum neptibus hoc tamẽ solum non sufficit pro simulatione,vt fuit dictum in Beneuentana Donationis 27.Nouembris 1585.coram Gipsio, & id factum fuit iure familiaritatis, quando autem in eis fabricabat palam,& publice profitebatur,se id facere in Domibus Neptum,vt dicunt testes,quamuis etiam exigeret pensionem vnius apothecæ, hoc potuit esse,quia in multis ipsis Neptibus auxiliabatur, & præsertim in eis alendis,quando in dicta domo morabantur.

11 Non obstat, quod dicitur de immoderata donatione,& dote, quia attentis facultatibus donantis, qui amplissimum spolium reliquit, nec non meritis, & qualitate donatariarum secundum quæ arbitrari debet iudex,vt in his terminis dixit Ias.consil.73.in fin.versic.non obstat lib.3.& ante eum Host.in Summa,de donat.§.& quid num.6.in fine, & facit Glos. in l.sed & si susceperit. quam sequuntur ibi omnes. C.de iud.& habita ratione,quod domus inseruire debebant pro dotibus duarum neptum nequaquam videtur considerari posse excessiuitas, etsi aliqua esset, oriretur ex augumento dotis postea facto.

12 Breue fel.record.Clementis Octaui inualidans donationes factas in vita reseruato vsufructu Episcopo donanti, non obstat,quia inualidat eas,quæ viuentibus donatarijs non sunt effectum sortitæ. Vnde non comprehendet istam, in qua possessio fuit infra quinque dies tradita,& si illam posset comprehendere,nõ afficeret,quia emanauit non solum post obitum Episcopi,sed etiam hac lite pendente, constitutio enim dat formam futuris,non præteritis negocijs. l. leges. C.de legib.& non se extendit ad ea,super quibus pẽdet lis. auth.in med.lit.non fieri lat.for.§. ideoque.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Anconitana Bonorum. Lunæ 16. Februarij. 1609.

ARGVMENTVM.

De probatione possessionis nonnulla, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Priuatio præsupponit habitum.nu.1.
Exequutoris relatio probat possessionem bonorum, in quibus facta est exequutio.nu.2.
Producens scripturam censetur fateri vera esse omnia in ea contenta.nu.3.

DECISIO CCXLII.

1 Conclusum fuit constare de primo extremo, videlicet de possessione filiorum Petri de Leonibus,quia vltra testes examinatos pro parte ipsorum coram bo.mem. D. Sottomaior, & alios examinatos per Tauhellum Rectorem Sancti Apollinaris productos coram R.P.D.Stella, qui bene de ea deponunt. Adest Monitorium pro parte dicti

cti Iacchelli impetratum,& præsentatum filijs Petri, vti eius hæredibus, in quo monentur ad dimittendũ possessionem bonorum de quibus agitur, quam si dimittere debebant, necessario erat penes ipsos, cum priuatio præsupponat habitam.l.manumiss.ff.de Iustit. & iur. l. decem.ff. de verbor.oblig.l. Titio vsusfructus.ff.de condit.& demonstr. & carentia sint habentium. Baldus in l.licet.in prim.oppos. C. de locationibus.

2 Accedit mandatum exequutiuum,relaxatum contra bona hæreditaria Petri, quod fuit exequutum in vna vinea in contrata Piscarella in Viridario dictorũ hæredum,& in alia contrata Strauezze possessa per hæredes cum expressione confinium,qui conueniunt cum instrumento concessionis factæ Petro eorum Patri,ita enim cantant relationes exequutoris,cui creditur non solum quo ad actum immissionis in possessionem,sed etiam quod bona illa essent illius contra quẽ probatur exequutio. Tiraq. de retract.consang. §. 8. glos.9.nu.22.fuit dictum in Romana census 26. Nouembris 1607.coram D.'ineo Ortembergo. Hoc etiã probatur ex instrumento deliberationis factæ Hieronymo masculo,vbi legitur bona possessa per hæredes.

3 Accedit fides Lucæ Bossini locum tenentis Gubernatoris Anconæ,quam Iacchellus producendo tacite confessus fuit, esse veram in omnibus in ipsa contẽtis.c.cum olim.de censibus.l.Publia.§.fina.ff.de pos. Bart.in l.post legatum. in princ. ff. de his quibus, vt indign. Innoc.& alij in c.cum venerabilis.vbi Felyn. num.22.de except.

4 Rursus adest tacita confessio Iacchelli,qui aliquãdo expresse,aliquando relatiue ad scripturas dixit, se possidere bona de q b. agitur ex subhastatione,& deliberatione,quæ cum fuerit obtenta contra hæredes Petri tacite innuit fuisse ante deliberationem ab ipsis possessa,& licet aliqua ex supradictis iuribus non fuerint exhibita ante sententiam Rotalem,id tamen factum fuit,quia processus transportatus in Rota nõ erat integer,sed defectiuus,& fuit necesse illum supplendo corrigere,& emendare. Ex quibus,& alijs deductis pro parte filiorum, & hæredum Petri, visum fuit Dominis satis constare de primo extremo.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Baren. Iurisdictionis. Lunæ 16. Februarij. 1609.

ARGVMENTVM.

Episcopus habet fundatam intentionem iurisdictionis in terris existentibus in sua Diœcesi multa de Archipresbytero prætẽdente se habere iurisdictionem in præiudicium iurisdictionis Episcopalis, de quibus in Summario.

CCXLIII.

SVMMARIVM.

Episcopus habet fundatam intentionem iurisdictionis in terris in sua diœcesi existentibus.nu.1.

Sententiæ verba vbi sunt ambigua interpretantur ex libello,& petitione.nu.2.

Dispositio dicitur odiosa,quæ est contra dispositionem iuris communis.nu.3.

Sententia est stricti iuris,& nihil amplius probat, quam quod ex ea necessario infertur.nu.4.

Dispositio correctoria iuris communis sufficit,vt aliquid operetur,& vt minus corrigat ius commune quam sit possibile.nu.5.

Episcopus de iure communi, habet facultatem instituendi præsentatos in iure patronatus.nu.7.

Dictio prout hactenus consuetum est, stat cõditionaliter, quatenus sit consuetum.num.8.

Prout dictio conditionem importat.num.8.

Iurisdictio Episcopi præscribitur ad fauorem Archipresbyteri per immemorabilem cum titulo,nu.9.

Testes probantes immemorabilem præscriptionem cuius ætatis esse debeant.nu.10.

DECISIO CCXLIII.

1 FVit per Dominos resolutum,laudum ad fauorẽ Archipresbyteri Aqueuiuæ latum non esse iustum, quia cum Terra Aquæuiuæ sit in Diœcesi Baren. D. Archiepiscopus de iure communi habet intentionẽ fundatã,quod dicta Terra suæ iurisdictioni Episcopali sit subiecta,c.cum personæ. de priuil.in 6.c.omnes Basilicæ. 16. quæst.7. Roman.consil.180.num.4.versic.habet enim Episcopus. Foder. de Sen.consil.145.num.6.ante finem,versic. vnde si aliquis,& propterea sequitur,quod allegans,iurisdictionem ad se spectare,tenetur hoc cõcludenter probare, cum sit fundamentum intentionis suæ, iuxta not.per Innoc.in c.super his.nu.10.vers.ad argumentum contra.de accusat.& per Bart.in l.in illa.nu.5. ff. de verborum obligat. quod non probat Archipresbyter.

2 Primo enim nullibi apparet, prout illi conceditur in laudo,quod in Terra Aquæuiuæ, eiusque territorio liceat sibi exercere iurisdictionem in causis ciuilibus,& criminalibus,& mixtis,ad forum Ecclesiasticum spectantem:nam declaratoria, Archiepiscopi Andreæ,lata de anno 1227. hoc sibi non concedit, nec minus sententia Episcopi Vigihen.lata de anno 1452.Quia licet vtraque sententia dicat, quod possit ferre sententias de motis quæstionibus coram ipso,tamen si attendatur prima sententia ex præcedentibus,& subsequentibus verbis, apparet, quod semper loquitur de Clericis Ecclesiæ Sancti Eustachij Terræ Aquæuiuæ, & eodem modo sequitur sententia Vigihen. Nam in commissione, quæ inseruit loco libelli dicitur,quod cognitio earum inter clericos Ecclesiæ Sancti Eustachij spectat,ad Archiepiscopum, ex quo sequitur,quod cum in sententia dicatur,quod Archi-

Archipresbyter de motis quæstionibus coram ipso, sententiam possit ferre, intelligenda sit de motis quęstionibus, inter Clericos Diuæ Ecclesiæ Sãcti Eustachij, vbi enim verba sententiæ ambigua sunt, debent interpretari ex libello, & petitione, cui conformis esse debet l. vt fundus. ff. commun. diuid. & not. in c. licet Heli. de Simon. Bald. l. 1. nu. 6. C. si plur. vn. sent.

3 Vnde sequitur iniustitia laudi, quod dat facultatẽ Archipresbytero, vt possit cognoscere causas Ciuiles, & Criminales, etiam mixtas ad forum Ecclesiasticum spectantes, quia in hoc excedit, tum quia multę sunt causæ, quæ de iure etiam inter laicos spectant ad forum Ecclesiasticum, vt notatur in c. fin. de except. in 6. & in c. licet, de iudiu. cod. lib. & in alijs iuribus, quæ hic esset longum recensere, de quibus nulla habetur mentio in dictis sententijs, tum etiam, quia datur huiusmodi facultas cognoscendi, non solum, quo ad clericos Sancti Eustachij, sed generaliter quo ad omnes in Terra, & Territorio Aquæuiuæ, & tamen pariter in alijs sententijs nulla habetur mentio dicti Territorij, sed solum quo ad Clericos Sancti Eustachij, & cum materia sit odiosa, nempe contra dispositionem iuris communis, vt in specie in c. vltimo. de officio Archipresbyteri, propterea dictum Territoriũ non comprehenditur sub dispositione Ecclesiæ Sancti Eustachij. Terræ Aquæuiuæ, vt bene per Oldr. in consil. 121. num. 8. versic. 3. sicut se habet.

4 Maxime cum dispositio sit in sentẽtia, quæ est stricti iuris, ita vt nihil amplius probet, quam quod ex ea necessario inferatur. Alex. consil. 84. num. 3. lib. 3. Anchar. consil. 437. in fin. Io. de Anan. consil. 18. in princ. Achil. decis. 25. num. 3. de rest. spol. in tantũ, quod omissum habeatur pro omisso, ad effectum, vt remaneat in dispositione iuris communis. Anchar. d. consil. 437. in fin. qui expresse loquitur in sententia tribuente iurisdictionem. Dec. consil. 445. nu. 67.

5 Tum denique, quia dictum laudum, concedit etiã iurisdictionem criminalem Archipresbytero, contra dispositionem Sacrosancti Concilij Tridentini. sess. 24. cap. 20. de reformatione, in §. ad hoc, circa quam iurisdictionem, sententiæ non tribuunt aliquid Archipresbytero quia verba illa sententiarum, quod Archipresbyter possit cognoscere de motis quæstionibus coram ipso, in hac materia odiosa, debent intelligi de causis Ciuilibus, quando enim dispositio est correctoria iuris communis sufficit, quod aliquid operetur, & est interpretanda, vt minus, quam fieri possit, corrigat ius commune, c. cum dilectus de consuetud. l. 2. C. de noxal. Roman. consil. 199. nu. 6. Paris. 120. num. 6. lib. 3. maxime cum in dubio fiat interpretatio contra illum, qui se in sententia fundat. Alex. in consil. 81. num. 3. lib. 3. Dec. consil. 321. nu. 4.

6 Laudum quoque remanet iniustum, dum dat facultatem conferendi beneficia in Terra Acquæuiuę, eiusque Territorio, quia sententiæ sunt ad beneficia Ecclesiæ Sancti Eustachij, & nullum verbum in eis de Territorio, & ex isto capite laudum remanet etiã iniustum quo ad alia omnia in eo contenta, quia in sententijs antiquis nulla habetur mentio Territorij, neque ad aliud potest extendi per supradicta, & in specie remanet etiam iniustum, dum dat facultatem Archipresbytero instituendi præsentatos a patronis, & casus sibi beneuisos resoluendi, & monitiones de cõtrahendis matrimonijs abbreuiandi, ac omnia alia, & quæcunque ad iurisdictionem ordinariam spectantia, & pertinentia exercendi.

7 Nam quo ad facultatem instituendi præsentatos, nihil de hoc habetur in dictis sententijs, & de iure cõmuni institutio spectat ad Episcopum. c. cum ex iniũcto. in fine de hæret. c. nobis de iure patr. Abb. consil. 206. num. 3. lib. 2. prout etiam ad Episcopum spectat in sua diœcesi casus reseruare, vt post constitutiones antiquas, adest constitutio Conc. Trid. sess. 24. cap. 7. de cas. reser. & etiam eorundem pendentiæ, & iudicio committitur, an expediat, monitiones remittere, vt habetur in eodem Concilio sess. 24. cap. 1. de Reform. matrim.

8 Et tandem iniustitia laudi apparet, dum in eo dicitur, quod Archipresbyter omnia alia, & quæcunq. ad iurisdictionem ordinariam spectantia, & pertinentia exercere possit, præterquam monitiones, sub pęna excommunicationis, ad finem reuolutionis de rebus deperditis cõcedere, nam nullibi constat, Archipresbyterum habere hanc iurisdictionem, & licet in sentẽtia Vigilien. dicatur, post prædicta enumerata, & alia iurisdictionalia exercere, prout hactenus in Terra Aquæuiuæ, tamen omisso, quod sententia non loquatur de Territorio, vt sæpe dictum est, dictio illa, prout hactenus, consuetum extitit, stat conditionaliter, scilicet quatenus sit consuetum, & non causatiue scilicet, quia consuetum, ex quo refertur ad alia iurisdictionalia incerta, & sic non aliud certum, vt declarat Bolognet. in l. edita, qui expresse loquitur in sententia. nu. 141. C. de æden. Vbi dicit, ita intelligendam esse communem sententiam Bart. in extrauag. ad reprimendum. in verbo prout. nu. 2. & ex structura verborum apparet, quod dictio, prout refertur ad verbum impersonale exercere, & non ad verbum personale concedimus, vel declaramus, & propterea debet accipi conditionaliter, vt distinguit text. in c. Abbate Sancti Syluani. de verb. significat. quia cum adiungitur verbo impersonali infinitiuo, quod nõ habet certum numerum, & personam infinitiue intelligitur, quod cum sit incertum, non potest significare rem certam, & ideo necesse est intelligere illam dictionem, conditionaliter Io. Andr. in d. c. Abbate. num. 6. Hostien. num. 13. Card. ibidem in §. contra quod. nu. 2.

9 Hoc laudum potest iustificari ex depositionibus Testium, quia Archipresbyter seclusis sententijs deberet probare, aut immemorabilem, aut quadragenariam cum titulo, vt not. in c. cum personę. de priuil. in 6. & regulare est in omni præscriptione contra ius. c. 1. de præscript. in 6. vbi notant Doct. hic autem quicquid dicendum sit circa testium dicta examinatorũ coram Auditore Cameræ, non possunt probare intentum Archipresbyteri, cum alter sit annorum 26. Alter

ter vero annorum 28. testes vero examinati in Rota, vltra quod sunt examinati, sede Archiepiscopali vacante nemine citato,& fuerunt positi ad partes, nec intentum Archipresbyteri possunt probare cum fuerint examinati de anno 1592. & lis fuerint mota de anno 1590. & de tempore examinis vnus erat ætatis 35. annorum,& licet alter esset ætatis. 60. annorum tamen nec immemorabilem probat, neque quadragenariam,cum sit vnius, & eius dictum elidatur ex multis processibus factis per Dominos Archiepiscopos pro tempore.

10 Testes vero examinati coram arbitris. Alter est ætatis 45. annorum. Alter vero 50.& fuerunt examinati de anno 1600. & sic quicquid deponant, certum est,quod ex defectu ætatis neque immemorabilem, neque quadragenariam probare possunt,maxime cũ sit demendum tempus litis. Bart. in l. Celsus. nu. 26. & seqq. ff. de Vsucap.

REVERENDISSIMO P. D.

COCCINO DECANO.

Romana Domus, & census. Luna 16. Februarij. 1609.

ARGVMENTVM.

Sententia lata non citatis interesse habentibus an,& quando valida sit.

SVMMARIVM.

Sententia lata sine citatione partis non est nulla, nisi quo ad partem non citatam. nu. 1.

Sententia lata non citatis interesse habentibus quando sit nulla. num. 1. 2. & per tot.

Sententia vt afficiat omnes interesse habentes, est necessaria citatio per proclama. Declara, vt num. 2.

Sententia lata contra hæredem non potest exequi contra legatarium. Declara, vt nu. 2.

Scientia æquipollet citationi per proclama ad effectum, vt sententia afficiat etiam interesse habentes. nu. 3.

Interesse proueniens lite pendente non facit, vt is qui habet interesse citari debeat in sententia. nu. 3.

DECISIO CCXLIV.

1 DE validitate primæ sententiæ Rotalis non potest dubitari, quia licet in ea fuerit condemnata Vrsolina non citata, tamen non inde resultat nullitas sententiæ, sed tantum non afficit ipsam, licet in sententia fuerit condemnata, vt in specie dicit Salyc. in l. 1. nu. 4. C. si aduersus rẽ iud. Neque dicta prima & secunda sententia Rotales possunt dici nullæ, ex quo dicta Vrsolina, & Philippus non fuerint citati pro suo interesse, quia pro validitate iudicij sufficit citare illum, contra quem principaliter dirigitur petitio, nec est necesse citare omnes interesse habẽtes, nisi per extensionem præiudicij. Bal. in l. ab eod. nu. 17. C. quom. & quando iud.

2 Neque interesse Vrsolinæ potest retardare executionẽ sententiarum Rotalium, quia licet verum sit secundum opinionem quam Rota seruat, citationẽ per proclama esse necessariam ad hoc, vt qui dicet illi, de cuius interesse secundario agitur, iux. dec. Achil. 5. & 6. de dol. & contum. Tamen interesse Vrsolinæ nõ potest hodie retardare executionem, quia licet fuisset relicta per virum vsufructuaria, hoc interesse cessauit per obitum dictæ Vrsolinæ,& quamuis etiam ei fuerit legata portio bonorum filij, qui ingressus fuerat religionem, & sit verum, quod sententia lata contra hæredem non possit exequi contra legatarium non citatum, vt per Achil. dec. 8. de dol. & contum. prout exequeretur saltem in parte, quia per restitutionem domus,& census minueretur portio ei relicta: Tamẽ fuit responsum, quod aut filij successerunt matri, aut non, si successerunt, cum ipsi succubuerint ex eisdem viribus non possunt hodie ex persona matris dare de eisdem iuribus, vt in fortioribus est decis. Veral. 253. num. 1. & seqq. par. 3. aut non successerunt matri, & non est in causa persona legitima, quę opponat de iuribus Vrsolinæ.

3 Neque etiam interesse Philippi potest retardare executionem dictarũ sententiarum, qui licet haberet interesse pro sua legitima, vel etiam ex quo fuit admissus per fratres ad portionem suam hæreditatis nõ obstante, quod fuerat exhæredatus. Tamen fuit responsum, quod interesse legitimæ non obstat, ex quo sciuit causam tractari, quod probatur ex cõstitutione procuratoris, qui postea renunciauit mandato. Nam hæc scientia sufficit,& æquipollet citationi per proclama, vt in istis terminis dicit Achil. allegata decis. 5. de dol. & cont. Interesse vero ex quo fuerat admissus per fratres ad portionem hæreditatis non est considerabile, ex quo prouenit lite pendente ab eisdẽ fratribus hæredibus institutis contra quos fuerunt prolatæ sententiæ ex iuribus quæ hodie Philippus posset deducere, iux. not. per Verall. in allegata dec. 253. n. 1. & seq. p. 3. vltra quod interesse tertij, quod obuenit lite pendente ab vno ex litigantib. non impedit executionem, iux. not. per Franc. in c. ex ratione. n. 92. de appel. Gabr. concl. 31. nu. 20. lib. 2.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Census. Luna 23. Februarij. 1609.

ARGVMENTVM.

Minoris fideiussio facta cum solennitatibus statutarijs vrbis, adhibito iuramento, alijsque confideiuf-

deiussoribus existentibus valida est, etiam quod minor fideiusserit sine curatore, nec aduersus fideiussionem ei dabitur restitutio in integrum, & quando fideiussio ex falsa causa præstita nulla sit.

SVMMARIVM.

Minoris fideiussio adhibitis solennitatibus statutarijs verbis valida est. num. 1. & 2. Vbi amplius, quod Minor sic fideiubens non restituitur in integrum.

Minoris iuramentum facit, vt is in integrum non restituatur. num. 2.

Restitutio in integrum non datur minori aduersus contractum iuratum præsertim lapso quadriennio, & ad impediendum exequutionem obligationis Cameralis. num. 2. & num. 3.

Minor prohibitus a statuto contrahere sine certis solennitatibus non per hoc potest amittere solennitates requisitas a iure communi etiam quod solennitates statutariæ adhibitæ fuerint. nu. 3.

Minoris contractus celebratus cum præsentia propinquorum præsumitur celebratus cum propinquioribus, nisi e contra probetur, illum habuisse alios non adhibitos propinquiores. nu 4.

Contractus non præsumitur celebratus ex falsa causa. num. 5.

Iudicis decretum præsumitur interpositum diligenter scrutata a iudice causa, cum causæ cognitione. nu. 5.

Obligatio Cameralis non impeditur per exceptionem, quod obligatio sit facta ex falsa causa, nisi illa euidenter probetur. nu. 6.

Præsumitur de tempore ante contractum ad tempus post contractum nu. 6.

Falsa causa non potest dici ea, quæ a principio est vera, licet postea deficiat. nu. 7.

Læsio enormissima non præsumitur, nisi probetur, præsertim in contractu, in quo interuenit decretum iudicis. num. 4.

Minor fideiubens habens releuatorem, non dicitur enormissime læsus, nisi probetur releuatorem non esse idoneũ ad ipsum releuandum, nu. 8. & 9. vbi etiam quid si aderant alij confideiussore.

DECISIO CCXLV.

1 FAbius, & Virginius de Vrsinis de anno 1591. locauerunt Philippo Rauennæ castrum Noměti cum suis tenutis ad annos 17. pro annuo affictu Scutorum 4000. pacto adiecto, quod conductor reperiret Scuta quadraginta duo millia ad censum pro locatoribus, & census teneretur ipse conductor infra sexdecim annos extinguere, interimque soluere fructus, pro qua extinctione, & solutione retineret pecunias dicti affictus, & insuper Scuta mille Turris Lupariæ ad locatores pertinentis. Fuit impositus census super Castro, & tenutis locatis, & venditus eidem Rauennæ conductori pro personis nominădis, qui successiue nominauit Hieronymum ab Ecclesia pro Scutis decem millibus, & Marcerium pro octo millibus. In reliquis non habuit effectum. Obligationi de censu soluĕdo, & de euictione, inter alios accessit D. Io. Antonius Vrsinus Dux Sancti Gemini, contra quem cum actum fuisset ad solutionem censuum decursorum coram A.C. & obtentum, ac etiam exequutum mandatum, fuit oppositum ipsum tempore obligationis fuisse minorem, & ob id fideiussionem initam esse nullam, vel saltem ei competere restitutionem in integrum. Dubitaui extra Rotam de ordine signaturæ, an esset procedendum ad vlteriorem exequutionem, vel potius reuocari mandatum A.C. Cũ inde sequutis. Fuit resolutum esse procedendum vlterius in exequutione, quia obligatio Ducis est liquida ex instrumento publico, obligatione Camerali vallato, & fuit adhibitum Decretum iudicis cum alijs solennitatibus requisitis ex forma statutorum Vrbis in contractibus minorum.

2 Et quo ad restitutionĕ in integrũ, fuit dictũ eam nõ posse competere propter iuramentum. authen. Sacrã puber C. si aduersus vendit. Vbi Bald. numer. 13. in specie dicit, non restitui aduersus fideiussionem, & post eum Tiraq. de legib. connub. glos. 5. sub nume. 104. & dixit Rota coram me in Chonon. Pecuniaria. 9. Iunij 1606. Et quia obstat lapsus quadriennij. l. fi. C. de tempor. in integr. restit. Præsertim vt non impediatur cursus vlterioris exequutionis, tum quia sumus in obligatione Camerali, tum quia fuit præuentum in exequutione, ex late deductis in d. decisione Bonon.

3 Nullitates etiam non obstant, Nam quo ad primam, quod Dux tempore obligationis haberet matrem Curatricem, sine cuius interuentu nulliter egerit l. si curatorem. C. de restit. in integrum. Fuit dictũ statutum non requirere præsentiam curatoris, & licet statutum non videatur tollere alia requisita de iure communi Castren. qui de Curatore loquitur consil. 106. in primo dub. lib. 2. Et post eum Dec. consil. 110. sub num. 1. vers. sed tamen hoc non obstante, Tiraqu. de legib. connub. glos. 8. num. 49. attamen in terminis iuris communis clara est responsio ex iuramento quod tollit remedium restitutionis in integrum minori. Aym. consil. 7. num. 16. qui de communi opinione, quæ vbiq. seruatur, cum alijs per Gabr. de minoribus. Conclus. 5. sub num. 40. versi. contrarium. Menoch. cons. 203. num. 11.

4 Nõ obstat alia nullitas ex eo, quod interuenerint minus propinqui, omissis propinquioribus, quia esset probandum pro parte Ducis, quod tunc habuisset propinquiores, qui potuissent obligationi interueniri re. Paul. de Castr. consil. 124. in 2. dub. libr. 1. Corn. consil. 106. num. 8. lib. 1. & 131. sub nu. 2. lib. 4. Curt. iun. in l. 1. num. 22. circa fi. C. vnde vir & vxor. Aym. consil. 80. num. 14. Tiraq. de legib. connub. gl. 8. sub num. 51. Achil. decis. 4. de præsumpt. Guidob. decis. 98. & fuit sæpius decisum. Fides autem quæ ex aduerso datur ad probandum præsentiam Illustrissimi bo. mem.

mem. Cardinalis Caietani, non percutit tempus contractus, quia est de alio mense, & de alijs diebus, & recipit alias responsiones, de quib. per Informantes.

5 Dum etiam impugnabatur obligatio ex defectu imo falsitate causæ, cum fuerit narratum, Ducem posse se obligare secure sine detrimento, periculo, & iactura, eo quod haberet Vrsinos releuatores, qui propter nimium æs alienum, quo premebantur, eum releuare non poterant. Item quia fuit expressum, quod Rauenna infra certum tempus extingueret cēsus & tamen non extinxit, fuit responsum, falsitatem causæ non præsumi l. 1. in fin. princip. & l. magis puto. §. ne passim. ff. de reb. eor. Put. decis. 245. lib. 2. Chusan. decis. 183. Fuit dictum in Romana Census de Prouanis. 8. Aprilis 1598. Coram Orano. Præsumitur enim iudicem, qui decretum interposuit diligenter scrutatum fuisse de veritate causæ expressæ. Paul. de Castr. consil. 432. num. 2. par. 1. Alex. consil. 80. sub nu. 11. lib. 5. Et quod adhibuerit causæ cognitionem, vt fuit dictum in vna Camerinen. fideicommissi. 7. Nouembris 1579. coram Robusterio. Et in Sabinen. seu Romana compromissi 14. Maij 1576. coram Illustrissimo Cardinali Lancellotto.

6 Falsitas autem causarum pro parte Ducis non probatur, & tamen deberet euidenter, & manifeste probari ad retardādam exequutionem obligationis Cameralis, vt voluit Rota in illa Romana census de Prouanis. Nam quod Vrsini non possent illum releuare, non probatur per prætensam excussionem, quia non concludit de tempore contractus, cum non valeat cō sequentia, non reperiuntur hodie bona Vrsinorum, ergo nec de eo tempore cum præsertim constet per prius eos habuisse plura bona, & potius præsumptio sumi debeat a statu, in quo reperiebantur ante contractum, quam ab eo, qui post cōtractum interuenit, ex trad. per Menoch. de præsumpt. libro 1. quæst. 24. Accedit, quod excussio facta fuit in Vrbe tantum, & tamen notorium est, Vrsinos habere multa bona in territorio Mantuæ. Rursus iudex declarauit decretū deputationis cursorum super excussione facienda in bonis Vrsinorum esse factum citra præiudicium obligationis Cameralis processus exequutiui, & exequutionis factæ, Relatio etiam cursorum patitur plures exceptiones relatas ab Informantibus.

7 Alia etiam causa, quod Rauenna fuisset extincturus census, non potest dici falsa, ex eo quod non extinxerit, cum falsa causa non potest dici, quæ a principio est vera, & postea deficiat. Bald. in l. 1. nu. 11. C. de condict. indeb. & facit reg. trad. per Bart. in l. si rē meam. Circa med. quem sequuntur plures relati ab informantibus, in concernentibus validitatem contractus semper inspicitur tempus contractus.

8 Et ex his resultat responsio ad obiectum enormissimæ læsionis. Est enim probanda, cum non præsumatur. Bart. & alij in l. nam & postea. §. si minus. ff. de iureiuran. Abb. in c. 1. in 2. notab. de restit. in integr. Dec. consil. 474. num. 11. maxime propter decretum iudicis, quod facit præsumi eam non adesse. Dec. in l. singularia. sub nu. 30. ff. si cert. petat. Aym. cons. 214. num. 2. Rimin. sen. consil. 74. num. 6. Honded. consi. 38. num. 61. li. 2. Et fuit dictum in illa Bononien. Pecuniaria. Hic autem non probatur talis læsio saltem de tempore contractus, vt requiritur l. si voluntate in fin. C. de rescind. vendit. Glos. & Doct. in l. 2. eo. tit. & in l. pretia rerum. ff. ad leg. Falcid. & læsio non potest considerari si non probetur impossibilitas obtinende releuationis. Nam ea, quæ deducitur ex eo, quod minor fideiusserit, non est enormis, & minus enormissima, vt fuit dictum in dictā Bononien. pecuniaria.

9 Impossibilitas autem non solum probatur, sed etiā videtur excludi. Nam cum fuerint quatuor fideiussores, ex tribus partibus consequi poterat indemnitatē a cōfideiussoribus, ex beneficio diuisionis, quatenus solidum soluisset in quarta parte, remanebat releuatio in bonis Vrsinorum, & Rauennæ. Alia autem quę deducuntur, non subsistunt vt bene deducunt Informantes, vel requirunt altiorem indaginem, & propterea nullo modo impedire debent exequutionem obligationis Cameralis, vt in nostris terminis concludit Rota, in dicta Romana Census de Prouanis, & in Bononien. Pecuniaria.

REVERENDISSIMO P. D. COCINO DECANO.

Romana Lucri Dotis. Veneris 9. & Lunæ 23. Martij. 1609.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis cap. 137. lib. 1. loquens de fructibus dotis soluto matrimonio, habet locum etiā in augumento dotis, seu donatione propter nuptias, & quando legatum compensetur cum debito necessario.

SVMMARIVM.

Fructus dotis in terminis statuti Vrbis cap. 137. lib. 1. debentur viduæ, ob moram non soluta dotis post iudicialem interpellationem. nu. 1.

Interpretationi non est locus in claris. nu. 1.

Statutum loquens de dote, habet locum etiam in augumēto, quod venit in consequentiam. nu. 1.

Statutum loquens de dote non habet locum in donatione propter nuptias. num. 2. Vbi constituitur differentia inter augumentum dotis datum a muliere, & donationē propter nuptias.

Distinguere, quod aut agitur ad effectum prælationis cōtra creditores, & tunc non est idem dicendum de augumento dotis dato a muliere, & lucro dotis, quod prouenit a viro, aut agitur ad effectum, quod debeantur fructus lucri dotis ob moram non soluti dicti lucri, & tunc dispo-

dispositæ in statuto de dote habent locum etiam in lucro dotis, quia dos, & lucrum æquiparantur. nu. 3.
Fructus, quando concurrunt requisita de iure ne dum debentur ex dote, sed etiam ex donatione propter nuptias. num. 3.
Lucrum dotis debitum vigore statuti dicitur debitum necessarium. num. 4.
Legatum compensatur cum debito necessario. num. 4.
Fallit, vbi legatum fuit ex alia causa factum. nu. 5.

DECISIO CCXLVI.

1 DOmini resoluerunt, fructus dotis, & lucri dotalis deberi Portiæ a die 23. Februarij 1607. quo die fuit facta iudicialis interpellatio vsque ad diem, quo fuit dos restituta, & quo lucrum restitueretur. Intrat enim clara dispositio statuti Vrbis, quod fructus dotis debeantur viduæ ob moram non solutæ dotis post iudicialem interpellationem, vt in cap. 137. li. 1. cuius verba cum adeo clara sint, interpretatione non egent. l. ille, aut ille. §. cũ in verbis. de leg. 2. quod statutum licet non loquatur de lucro, tamen & lucrum sub eius dispositione comprehenditur, quia quod statutum est de dote principali, tacite intelligitur statutum in augumento, quod venit in consequentiam. Bald. in l. etiam. per illum text. in princ. vers. nam quod iuris est de antecedenti. & num. 4. vers. 2. nota. C. de iure dot. Bart. in d. l. etiam in fin. idem Bald. in l. 2. nu. 1. vers. vltimo not. C. de bon. quæ liber. Natt. consil. 253. num. 4. lib. 2. Brun. de augumento cõclus. 5. per totam, & conclus. 9. in princ. etiam in hanc sententiam alias Rota inclinauit in causa Romana fructuum dotis. 17. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Mellino, & fuit expresse resolutum in Causa Romana dotis, de Maximis. 3. Martij 1600. coram R. P. D. Pamphilio.

2 Nec obstat, quod disposita per statutum in dote non videantur habere locum in donatione propter nuptias, vt expresse dicit Fulgos. in cons. 92. num. 3. vers. De donatione vero propter nuptias, & Natt. d. cons. 253. num. 7. constituit differentiam inter augumentum dotis, datum a muliere, de quo loquuntur Doctores prædicti, & est text. in §. his consequens. in auth. de æqualit. dotat. & donationis propter nuptias, in qua nos versamur.

3 Quia pro responsione distinguẽdum est, quod aut agitur ad effectum, prælationis contra creditores, & hoc casu non est idem dicendum, de augumento dotis dato a muliere, & lucro dotis, quod prouenit a viro, & ita loquitur text. in l. fin. in fi. C. qui pot. in pig. hab. quẽ allegat Fulgos. loco prædicto. Et ita expresse loquitur Natt. qui allegat. Text. in d. §. his cõsequẽs. qui loquitur in istis terminis. Aut agitur ad effectum quod debeantur fructus lucri dotis ob moram non soluti dicti lucri. Et hoc casu disposita a statuto in dote habent locum etiam in lucro dotis, quia dos, & lucrũ æquiparantur ex prædictis, quę licet loquantur in augumento dotis dato ex muliere, tamen in cap. de quo agitur eadem est ratio in lucro, quod prouenit a viro, quia de iure communi ne dum debentur fructus dotis, quando concurrunt requisita. Abb. in c. salubriter. de vsur. num. 6. Ang. in l. diuortio. nu. 4. vers. si autem mulier. Imol. num. 6. vers. Tu potes dicere. ff. solut. matrim. Verum etiam debentur fructus lucri dotalis, seu donationis propter nuptias, iuxta receptam sententiam, de qua per Gram. decis. 103. nu. 98. Vbi quod consilium Neapolitanum recessit ab opinione contraria, quam alias tenuit, vt in decis. Afflict. 291. Capic. decis. 65. Thessaur. decis. 95. num. 3. qui alios allegat. Vrsill. ad Afflict. dicta decis. 291. Surd. de Alimen. tit. 1. quæst. 42. nu. 75. vers. Limitatur rursus. Et inclinauit, & dixit Rota in decisionibus supra allegatis.

4 Non obstat, quod cum illud lucrum deberetur vigore statuti erat debitum necessariũ ex allegatis per Illustrissimum Manticam de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 2. num. 3. Et propterea cum testator reliquerit Scuta septem cum dimidio menstrua, cẽsetur voluisse compensare cum isto debito necessario. Idem Illustrissimus Mantic. vbi supra.

5 Quia hæc conclusio limitatur, quando ex alia causa legatum fuit factum, vt authen. idem dicit. vbi supra. n. 16. vers. 3. & debet restringi, prout in casu isto, quia legatum menstruum fuit relictum, donec Lucretia vidualem, & honestam vitam seruauerit, & fuit in proprijs terminis resolutum in causa Romana donationis propter nuptias. 12. Decembris 1594. coram. bon. mem. Litta. Quæ dicuntur de consuetudine in Terra Fiani, quod non soluatur lucrum dotis, non egent responsione, quia talis consuetudo non fuit probata, & si probaretur, videndum esset, an esset attendendum domicilium originis, vel habitationis viri. Interim intrant prædicta, quia Terra Fiani est in districtu. Vrbis. Et propterea comprehenditur sub statuto, vt in cap. 42. lib. Primo.

REV.MO P. D. COCCINO DECANO.

Sabinen. Decimarum. Lunæ 16. Martij 2609.

ARGVMENTVM.

Parochus habet de iure fundatam intentionem in Decimis ex prędijs, existentibus intra limites suę Parochiæ, & quomodo probetur Terras decimales esse intra dictos Parochię limites.

SVMMARIVM.

Parochus super decimis habet intentionem fundatam de iure intra limites suæ Parochiæ. nu. 1. Vbi etiam quod debet

debet concludenter, & plene probare, Terras, in quibus pratendit decimas esse intra dictos limites.

Limites iurisdictionales differunt a limitibus decimatorijs. nu. 1. in fine, & num. 2. Vbi etiam quando valeat argumentum a limitibus iurisdictionalibus ad limites decimatorios.

Sacramentorum exercitium an, et quando probet eos, qui sacramenta sumunt in vna Ecclesia dicantur de illius Parochia. nu. 3.

Ecclesia omnis Parochialis dicitur habere curam animarum, sed non e contra. nu. 3.

DECISIO CCXLVII.

1 Domini censuerunt, non constare, tenutam Mõtis Maioris esse intra limites parochiæ Montis Libertorum, ad effectum, quod illius Parochus dicatur habere intentionem fundatã in decimis illius tenutæ, quæ percipiuntur a Rectoribus Ecclesiarum ruralium, iuxta text. in c. fin. de paroch. & c. cum sint. de decim. Nam cum dicti Rectores sint in possessione longissima 40. annorum percipiendi dictas decimas, vt patet ex testibus in Summario Rectoris. nu. 3. Parochus Montis Libertorum debet plene, & concludenter ostendere dictam tenutã esse intra limites suæ Ecclesiæ Parochiæ, l. cum qui. ff. de probat. & in terminis est consil. Bertrand. 350. per tot. & præsertim. nu. 6. vol. 2. p. 1. quod non probauit dictus Parochus, quia licet deducat plures testes ad probandum, quod tenuta Montis Maioris sit de limitib. iurisdictionalibus Castri Montis Libertorum, & quod ipse administrauit sacramenta pastoribus & alijs aduentitijs in dicta tenuta, & quod ex eadem tenuta sepeliuit mortuos, & quod hæc beneficia de consensu Rectoris fuerunt translata ad Ecclesiã Montis Libertorum, tanquam ad matricem: Tamen hæc probatio ad effectum, de quo agitur, non suffragatur. Primo quia non bene infertur a limitibus iurisdictionalibus ad decimatorios, in quib. versamur. Host. in c. super eo. num. 3. & 11. de paroch. & in c. querimoniam. num. 2. & ibi etiam Butr. num. 6. de iure patr. & fuit dictum coram me in Pacen. decimarũ dell'Hebrero 9. Ianuarij 1601. & ratio est, quia parochiæ olim fuerunt diuisæ per Dionysium Papam, vt in c. 1. 13. q. 1. c. pastoralis. de his quæ fiunt à Præl. Io. And. Abb. & alij in rubr. de paroch. Bertrand. in allegato cons. 350. vol. 2. p. 1.

2 Et licet aliquãdo arguatur à limitibus iurisdictionalibus, ad decimatorios. Butr. in c. 1. nu. 15. de relig. dom. Felin. in c. quia indicante. nu. 6. versic. cum istis concordat. de præscript. Franc. Marc. dec. 352. nu. 2. par. 2. Tamen hoc procedit in dubio, & propterea in casu isto non potest argui, tum quia constat limites decimatorios parochialis Montis Libertorũ esse omnino distinctos, & separatos a dicta tenuta, & illius limitibus decimatorijs mediantibus finibus naturalibus vnius fontis nuncupatis de Monte Maggiore, & aliorum, de quibus deponunt testes dati in Summario. num. 1. in fin. & nu. 4. Tum etiam, quia constat olim in tenuta prædicta fuisse quatuor Castra certis finibus inter se distincta, & a territorio Mõtis Libertorum separata, vt colligitur ex instrumento acquisitionis Castri Caminatarum, facta de anno 1428. & deponunt testes, qui dantur in Summario. nu. 1. Vnde non solum redditur æquiuoca probatio, quod tenuta originaliter sit de iurisdictione Castri Montis Libertorum, verum etiam oritur vehemens præsumptio, quod cum adessent dicta Castra, adessent etiam Ecclesię parochiales propter populum fidelem, iux. not. per Archid. in c. licet canon. num. 2. Gemin. nu. 4. de elect. in 6. per quæ eliditur intentio Parochialis Montis Libertorum.

3 Et quo ad administrationem Sacramentorum considerabant Domini, quod licet aliquis aduectitius teneatur sumere sacramenta a Parocho, in cuius Parochia degit, vt per Host. in c. omnis vtriusque sexus, num. 23. & Abb. pariter. num. 23. de pęnit. & remiss. Tamen cum in ista tenuta non adsit populus permanens, sed aliqui pastores & Rustici aduentitij propterea non videbatur oriri certa præsumptio, quod ex administratione Sacramentorum tenuta sit de Parochia, tum quia isti pastores, & rustici in loco non habebant, neque habent domicilium, tũ quia licet omnis Ecclesia Parochialis dicatur habere curam, tamen non e conuerso, omnis Ecclesia, habens curam, dicitur Parochialis, sed requiritur ad effectum Parochialitatis, quod de necessitate administret Sacramẽta, & quod illa populus ab eadem de necessitate recipiat. gl. in clem. dudum. in verb. impendãt. de sepult. vbi Im. nu. 32. cum alijs alleg. in causa Recanaten. Parochialis, 20. Maij 1577. corã bo. me. Lauretano quę hic non probantur, quinimo testes de quibus in Summario. n. vlt. deponũt, pastores, & rusticos prædictos ad suscipienda Sacramẽta accessisse modo ad vnam, modo ad aliã Ecclesiam Castrorum prope tenutam existentium, prout eis magis videbatur, & commodius erat, per quæ necessitas exclusa remanet.

4 Quo vero ad translationem beneficiorum ruraliũ ad Ecclesiam Montis Libertorum non videbatur Dominis probatum, quod huiusmodi beneficia fuissent translata tanquam ad matricem, et si probaretur, nõ releuaret, quia ex probatione, quod Ecclesia Montis Libertorum esset matrix, non sequeretur, quod tenuta Montis Maioris esset in sua Parochia, quia starent simul, quod huiusmodi Ecclesiæ rurales essent in aliena Parochia, & quod nihilominus Ecclesia Montis Libertorum esset matrix. Et ita fuit conclusum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Marsicen. Iurisdictionis. Veneris 26. Aprilis. 1609.

ARGVMENTVM.

Episcopus habet de iure fundatam intentionem in iurisdictione causarum ciuilium, criminaliũ, mixta-

mixtarum, & matrimonialium, nisi in contrariũ adsit immemorabilis pręscriptio, & quomodo hęc præscriptio per testes probetur.

SVMMARIVM.

Episcopi habent ordinariam iurisdictionem cognoscendi causas ciuiles, criminales, mixtas, & matrimoniales, num. 1. Vbi tamen non excluditur inexcogitabilis præscriptio contraria. num. 1.

Præscriptio immemorabilis, vt concludenter probata dicatur, habere debet requisita, de quibus per Glos. fin. in c. 1. de præscription. in 6. num. 2.

Testes deponentes super immemorabili præscriptione deponere debent de visu per 40. annos, & debent esse ætatis annorum 54. nu. 3. & 4.

Testes deponentes super immemorabili præscriptione debent deponere de actibus ante litem motam. nu. 4.

Testes desiderantes victoriam partis, & habentes affectionem seu interesse in causa non probant. nu. 5.

Iurisdictio Episcopi non præscribitur per iurisdictionales actus ab alio factis nomine Episcopi. num. 6.

Iurisdictio Episcopi non præscribitur immemorabili tempore, quando dantur plures actus iurisdictionales gesti ab Episcopo. num. 7.

DECISIO CCXLVIII.

1 CVm Archipresbyter prætenderet, omnem iurisdictionem ciuilem, criminalem, & mixtã sibi competere, etiam quo ad causas matrimoniales, & cum istæ, & criminales ad solos Episcopos, non autem ad alios inferiores spectent, iuxta Cõcil. Trid. c. 20. §. ad hæc. sess. 24. & Sacra congregatio Illustrissimorum Cardinalium dicti Concilij interpretum censuerit, d. decretum Concilij Tridentini non excludere immemorabilem, sed donec de illa cõstiterit, per tres sententias conformes non inferiorẽ, sed Diœcesanum Episcopum debere interim huiusmodi causas cognoscere, & quo ad illas Rota coram me. 18. Maij 1607. Domino Episcopo mandatum de manutenendo dederit. Inde Dominus Archipresbyter habuit remissoriam pro prædicta immemorabili probanda, non solum quo ad prædictas causas matrimoniales, & criminales, sed etiam quo ad omnem iurisdictionem a se prætensam, & examinatis 18. testibus, & productis, dubitaui an prædicta immemorabilis esset probata.

2 Et Domino Episcopo tantum informante Domini pro negatiua respondendum censuerunt, quia ex prædictis testibus dicta immemorabilis probata non resultat, cum requisitis, de quibus in glos. fin. c. 1. de præscript. lib. 6. quam sequuntur ibi. Lap. & Franc. n. 16. & ceteri scribentes, & est communiter recepta, vt tradit Gabriel. pluribus relatis li. 5. tit. de præsumpt. concl. 1. n. 81. Couar. in reg. possessor. par. 2. §. 3. n. 7. Rebuff. de decim. q. 13. n. 99. & illam seruat Rota, vt apud Veral. decis. 71. par. 1. Et decis. 290. part. 3. & sæpissime fuit dictum.

3 Et cum iuxta prædictam glossam testes concludẽtes immemorabilem, deponere debeant de visu per 40. annos, opus est, vt habeant ætatem congruã, qualis est annorum 54. vt dixit Lap. in d. c. 1. & ibidem Dominic. & Franc. d. nu. 16. & Paris. cons. 27. nu. 98. Aym. de antiq. tempor. p. 4. cap. absolutis. n. 3. Balb. de præscript. 2. part. 3. p principalis. q. 6. n. 37. versic. cuius vero ætatis. Beltrand. cons. 167. n. 4. lib. 3. Gabriel de præscript. concl. 1. in fin. & ita seruat Rota, vt per Veral. vbi supra, & pluries fuit dictum. Sed sic est, quod ex prædictis testibus primus est ætatis annorũ 45. quartus vero annorum 44. & sextus annorum 51. vnde ex defectu congruæ ætatis, non valet ex eorum dictis immemorabilis dici probata.

4 Vlterius quia debent deponere de visu per 40. annos ante litem motam, cum certum sit per litem contestatam interrumpi præscriptionem c. illud. vbi glo. verb. interruptio. de præscript. & ibi Abb. nu. 13. & seq. l. motæ litis. C. de rei vendicat. l. cum notissimi. §. imo & illud proculdubio. C. de præscript. 30. annorum. Bart. & communiter DD. in l. naturaliter. n. 19. ff. de vsucap. Balb. de præscript. rer. immobil. §. quib. mod. interrumpat. præscript. n. 51. & 3. par. sextæ partis principalis. q. 1. Couar. vbi sup. 2. part. §. 12. n. 4. vers. secunda conclusio. & vers. tertia conclusio. Vnde cũ ista lis duret 30. ab hinc annis, opus esset, quod testes haberent ætatem annorum 85. ad hoc vt valerent deponere de 40. annis de visu ante litem motã, sed sic est, quod nullus ex testibus Archipresbyteri dictos annos 85. attingit, & vnicus tantum ad 80. ascendit, & quatuor ad 70. & per consequens videtur, ex dictis testibus nullatenus istam immemorabilem probatam resultare.

5 Tum etiam quia 15. ex prædictis testibus sunt de loco Saponariæ, & alius quamuis aliunde oriundus est habitator Saponariæ a 60. annis, & sex ex eisdẽ habent in Capitulo Saponariæ Ecclesiæ filios, aut fratres, aut nepotes respectiue, & alij affectant victoriam Archipresbyteri, prout 16. interrogatus respondit. Dico quod victoriam reportet Archipresbyter, quia fouet bonum ius, & secundus, qui erat syndicus Generalis illius Terræ dicit, qualiter in consilio Saponariæ fuit conclusum, quod præstaretur adiutorium Capitulo, & Archipresbytero, quo ad expẽsas necessarias, vt faueretur iurisdictioni, quia erat honor, & reputatio dictæ Terræ, habere suam Ecclesiam cum aliqua præeminentia, & dictus testis tanquam Syndicus ministrauit Archipresbytero Cotino, non habenti in Vrbe quid expenderet, Ducatos 25. pro duabus vicibus, & reddit rationem, nempe, vt non amitteret iurisdictionem, quæ omnia, aut istos testes non admittendos ad probationem immemorabilis, aut minorem fidem illis adhibendam satis demonstrant, ad text. in l. fin. ff. de testib. & ad notata per Alex. consil. 146. num. 3. lib. 5. & Crauet. cons. 281. nu. 3. Natt. consil. 261. nu. 11.

6 Vltra quod ijdem testes deponunt, Archipresbyteros Saponariæ fuisse deputatos ab Episcopo Vicarios foraneos. Vnde visi fuerunt nõ nomine proprio, sed Episcopi illam iurisdictionem exercere, quod impedit acquisitionẽ præscriptionis. Ruin. cons. 217. n. 13. vers. allegat etiam. lib. 1. Et quamuis dicant hoc fecisse accumulatiue, & præueniendo, hoc sufficit ad impediendam præscriptionem Archipresbyteri, quatenus in illa velit fundare suam iurisdictionem priuatiue ad Episcopum, facit ẽt, quod istimet testes deponunt, Episcopum processisse cõtra Archipresbyteros in iurisdictione se intromittentes. Item & quamuis plures ex istis testibus deponant de visu per 40. annos, tamen tres tantũ exprimunt actus iurisdictionales, quos viderunt ab Archipresbytero exerceri.

7 Et vltimo visum fuit Dominis excludi istã immemorabilem ex pluribus actibus in contrarium datis pro parte Episcopi. Soc. cons. 7. nu. 11. lib. 1. Put. decis. 436. lib. 2. & fuit dictum in vna Caputaq. Vnionis 27. Nouembris 1591. coram Domino meo Decano, & in Aquinaten. Beneficij. 9. Aprilis. 1602. corã Domino meo Ludouisio.

REVERENDISS. P. D. DAMASCENO.

Romana Dotis. Lunæ 6. Aprilis. 1609.

ARGVMENTVM.

De dote subsidiaria qualis, & quãta esse debeat, & an Iudæi facti Christiani nobiles sint, & a quibus nobilitatem sumant.

SVMMARIVM.

Dos quæ debetur ab auo paterno nepti ex filia ob egestatẽ patris, dicitur subsidiaria. nu. 1.
Dos quæ debetur in subsidium non videtur rigorose taxãda, sed ad meram dotandæ necessitatem. nu. 1. & 6.
Alimenta, quæ debentur in subsidium, non sunt rigorose taxanda, sed ad meram necessitatem alimentandi. n. 1.
Dos, & alimenta æquiparantur. num. 1.
Nobilitas a parentibus, & descendentibus prouenit. n. 2.
Iudæi nobilitate non gaudent. nu. 2.
Dos, quæ ab aliquo debetur in subsidium, debet esse talis, vt dotans cum sua familia egestatem non patiatur. n. 2
Iudæus factus Christianus respectu antiquorum agnatorum & cognatorum dicitur noua creatura. nu. 4.
Iudæus factus Christianus a quibus nobilitatem sumat. num. 4. & 5.
Dos qualis, & quanta constituenda sit in Vrbe his, qui proprijs manibus laborant. nu. 5.
Dos, quæ datur mulieri nubenti, debet esse maioris quantitatis ea, quæ datur ingredienti monasterium.

DECISIO CCXLIX.

1 Domini censuerunt, esse constituendam dotẽ Flauię in Scutis mille, & non in maiori summa, vt ipsa prætendebat, quia in effectu ista dos, quæ petitur ab auo materno ob egestatẽ patris dicitur subsidiaria. l. non quemadmodum, vbi Bar. in summario. ff. de lib. agnosc. Bal. in l. neq. mater. C. de iur. dot. dos aũt quæ debetur in subsidium nõ videtur rigorose taxanda, sed ad meram dotandæ necessitatem, per ea quæ in simili de alimentis subsidiarijs tradunt Bal. & alij. in l. si maritus. ff. solut. matr. cũ alijs per Rol. de lucr. dot. q. 94. n. 3. Concurrit ẽt rõnis idẽtitas, & ista duo nempe dos, & alimenta solent æquiparari. Angel. Aret. quæst. 81. n. 13. Cephal. cõs. 485. num. 85. Rota in causa Albanen. coram Cotta relata inter diuers. impres. decis. 538. numero 2. part. 1. Necessitas vero arbitranda videtur attenta qualitate mulieris dotandæ, non autem regionis. l. quæro. ff. de iure dot.

2 Qualitas mulieris nullam præ se fert nobilitatem, cum eius pater, & ascendentes, a quibus prouenit nobilitas, l. fin. cum sua materia. ff. de senat. fuerint Iudæi, qui nulla gaudent nobilitate. l. hac valitura. versic. habeatur vt antea. C. de Iudæis. Alex. consil. 99. num. 2. lib. 1. pro muliere vero non nobili visa fuit sufficere dos Scutorũ mille, ponderando maxime quod Vgo ista de causa non est ita prægrauandus, vt ipse cum sua familia possit pati egestatem, vt late ad propositum Rom. consi. 364. num. 1. cum pluribus seqq. & in specie Thessaur. decis. 211. numero decimo septimo. Videbatur autem grauatus Vgo, si dos constitueretur vltra hanc summam, quia licet non mediocres dicatur habere redditus: Attamen cum per fe. re. Gregor. XIII. fuerit multis honoribus, & priuilegijs insignitus, & cum familijs nobilibus iam affinitatem contraxerit, tenetur nobiliter cum curribus, & numerosa familia viuere, prout de facto viuit.

3 Et quod magis est, habet quatuordecim ex filio viuente nepotes, & possunt indies superuenire alij, & quatuor feminæ ex dictis nepotibus sunt tantum collocatæ, ceteri indigent alimentis, & alijs necessarijs ad bonam educationem, & quinque feminæ remanentes erunt suo tempore dotandæ. Adest & alia neptis habens eandem quam habet Flauia prætensionem, & tres alij ex filio nepotes masculi, qui petunt alimenta, & possunt indies superuenire alij habentes easdem prætensiones, quæ omnia fuerunt per Dominos habita in consideratione, ne Vgo vltra illud quod facere possit, grauetur per conclusiones supra firmatas.

4 Ad constituendam autem non minorem dotem, vt prætendebat Vgo, moti fuerunt Domini, quia licet Flauia non possit dici nobilis, deducendo nobilitatem ex linea paterna, ex prædictis, attamen negari non potest, quin ipsa quæ respectu antiquorum agnatorum, & cognatorum dicitur noua creatura. c.

2.26.

2.16.distin.glo.in c.ferrum.50.distinct.non accipiat fomentum, & qualitatem a cognatis, & consanguineis,quos reperit in Christianismo,cum etiam isti habeantur in consideratione ad istum effectum.Rota apud Cæsar.de Graff.decis.2.n.5.& per totam de spōsal.& matrim.Cassan.in Catalog. par. 1. considerat. 37.In Christianismo autem inter propinquiores est ipsemet Vgo,auus maternus,tractans se, vt nobilis, & filij & descendentes ab illo nobiliter collocati, vt supra dictum est,ac etiam Iulia soror nupta M.Angelo Boncompagne,qui de proprijs redditibus ciuiliter, & absque artificio viuit.

5 Vnde indecorum videtur,quod ista mulier nō nisi vili,& infimæ conditionis viro nubere debeat prout sine dubio euenerit,si dos minor Scutis mille constitueretur cū notum sit in vrbe, & ex his, qui proprijs manibus laborāt,talem dotem prætendere, & indies consequi.Et fuit præcipue ponderatum, quod licet conuersi ad fidem sint omni honore digni,iuxta illud Luc. cap.15. & illis sit quantum fieri potest fauendū glos. additionalis. in c. eam te. de rescript. nihilominus Christiani antiqui non ita facile contrahunt matrimonia cum illis, sicut cū Christianis antiquis, vnde fit quod mulier neophyta indiget maiori dote, Cæsar.de Graff.dicta decis.2.nu.3.de sponsal.

6 Quantum ad illud, quod super ponderatum fuit ad fauorem Vgonis,& sic replicabatur per Informantes pro illo, nempe numerosam ex filio descendentiam,& onus se honorifice tractare,Domini perstiterunt in conclusione supra firmata,quod Vgo ex causa istarum dotium non esset deducendus ad egestatem,sed e conuerso non admittebant quod dos sit soluenda de superfluo,& absque incōmodo,ad quod videbantur tendere Informantes pro Vgone.l.nam quemadmodū, cū sua materia. ff.de liber. agnoscen. nimis raro haberet locum, cum ex mille vix vnus reperiatur, qui habeat bona superflua statui suo, & in contrarium pro parte Flauiæ allegabatur,quod plerique ex nepotibus Vgonis sunt Informantes,qui modicam afferant impensam, & quod ista dos non superat quintam partem redituum Vgonis, & ideo non adest periculum,quod ipse hac de causa deueniat ad egestatem.

7 Circa aliud quod pro parte Vgonis dicebatur ipsum nepotibus ex filio collocatis in matrimoniū dedisse tantū Scuta 400. & ideo esse inconueniēs quod ex ista dote subsidiaria plus prætendatur,fuit responsum, quod non bene inferebatur de monialibus ad nuptam in sæculo,cum ista indigeat multo maiori dote propter vestimenta pretiosa,& alia onera, quæ secum affert matrimonium carnale plus,quam spirituale,vt de se patet,& late prosequitur Fulgos. in consil. 52.quod etiam repertus fuit ipsemet Vgo, qui neptes in sæculo dotauit aliquando in decem aliquando in octo mille Scutis.

REVERENDISSIMO P.D.
COCCINO DECANO.

Oueten.Beneficiorum.Veneris 29.Aprilis 1609.

ARGVMENTVM.

De potestate Nuncij Apostolici super collatione seu dispensatione plurium beneficiorum.

SVMMARIVM.

Nuncius Apostolicus non potest vni plura beneficia conferre.num.1.

Nuncius Apostolicus numquid possit dispensare, & quando super pluralitate beneficiorum incompatibilium.n.2

DECISIO CCL.

1 Domini resoluerunt,prouisionem Tuetij, de quindecim beneficijs vni personæ factam, fuisse nullā, stante clara dispositione Concilij Tridentini sess.24.cap.17.§.statuit, vt in posterum.de reform.vbi disponitur,quod vnum tantū beneficium Ecclesiasticum singulis conferatur, quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, honeste sustentandam non sufficiat, liceat eidem aliud simplex conferre, dummodo vtrūque residentiam personalē non requirat,cuius dispositio vt censuit congregatio Illustrissimorū Interpretū, habet locum etiam si primum beneficium sit simplex.Non poterat.n.Nūcius aduersus decreta Concilij generalis dispensare, cum hoc nō habeat in facultatibus,a quibus eius potestas reputatur. Verall.decis.307.per totam par.3.& in terminis dicit Hoieda,de incompatib. benef.p.1. c. 21. nu.1.vers.ex quo tex. de incōpatibilitate magne multitud. beneficior.

2 Neque obstat quod Nuncius potest dispensare super pluralitate beneficiorum incompatibilium ex allegatis per Gābar.de offic.leg.tit.an legat.possit plura beneficia vni conferre. nu.96. & seqq. ergo multo magis super pluralitate compatibilium, quia Gamb. loquitur, quando dispensatio fit ob necessitatem Ecclesiæ,secus autem quando fit ob vtilitatem personæ propter prærogatiuum meritorum, quia hoc spectat ad solum Papam,& hodie stant ex noua dispositione Concilij Tridentini sess.7.capit.quarto,de reformat. & sess.24.c.17.§.illi vero &c.pariter.de reform.dictū Gamb.nō caret difficultate,& propterea Rota in hoc articulo in causa Leodien.Canonicatus S.Iulij præteriti,coram me,nihil voluit firmare, sed in hac facti specie nō est opus ingredi istam quæstione,quia nulla adest vtilitas Ecclesiæ.

3 Ex alio etiam capite Domini censuerunt prouisionem Nuncij fuisse nullam,quia fuit facta sub data 4.

Decembris anni 1591. anno 1. Pontificatus Innocentij IX. & tamen idem Innocentius assumptus 30. Decembris ad Pontificatum per eius regulam 13. reuocauerat inter alia facultates concessas nuncijs conferendi beneficia,& propterea facultas concessa eidē nuncio per Gregorium XIV. ei non poterat suffragari, stante præterita reuocatione. Verall. d. decis. 307. par. 3. & propterea, nisi doceatur, nuncium habuisse alias facultates, d. collatio corruit.

REVERENDISS. P. DOMINO LVGDVNEN.

Mediolanen. Iuris patronatus. Veneris 22. Maij. 1609.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus inter compatronos præscribitur spacio 40. annorum. Et possessio vnius patroni non præseruatur per præsentationes aliorū, vbi constat de negligentia d. patroni per multum tempus. Itē quomodo succedatur in iure patronatus gentilitio,& familiari,& quomodo in iure patronatus hereditario, & an illegitimus natus ex damnato coitu succedat in iure patronatus gentilitio & familiari, ac in iure patronatus hereditario.

SVMMARIVM.

Sententia lata absque citatione est nulla. nu. 1.

Literæ Apostolicæ non debent exequi absque iustificatione narratorum. nu. 2.

Narrata in conditione posita debent verificari etiam parte non opponente. nu. 2.

Literæ Apostolicæ, non verificatis in ijs narratis, sunt subreptitiæ. nu. 2.

Ius patronatus inter patronos laicos præscribitur spacio 40. annorum. num. 3.

Status vltimus attenditur ad effectum quasi possessionis præsentandi. nu. 3.

Quasi possessio vnius patroni præseruatur per præsentationem aliorum. nu. 4.

Facit vbi constat vnum patronum per spacium multi tēporis non præsentasse, quia tunc intrat præsumptio depositionis animi. nu. 4.

In iure patronatus Gentilitio,& familiari succedunt descendentes, licet non hæredes, in capita, & non in stirpes. num. 5.

In iure patronatus hæreditario succeditur in stirpes, nō autem in capita. num. 5.

Illegitimus natus ex damnato coitu est insuccessibilis in iure patronatus gentilitio,& familiari, cum non dicatur de familia, vel parentela. nu. 6.

Legitimatio nati ex coitu incestuoso, non facta mentione incestus, nulla est. nu. 6.

Legitimatus succedit ī iure patronatus hæreditario. n. 7

In iure patronatus hæreditario succeditur secundum quotam hæreditatis. num. 7.

DECISIO CCLI.

SOlo D. Frācisco Vrso informante fuit dictum, sententiam Ordinarij Papien. esse confirmandā. Est enim valida, cum constet de iurisdictione, mandatis,& citationibus necessarijs, atque in cōtrarium nihil fuerit oppositum. Est etiam iusta, quia reuocat sententiam Vicarij Mediolanen. quæ erat nulla,& iniusta.

1 Nullitas apparet, ex quo cum fuissent plura iura producta hinc inde, fuissetq. deuentum ad plures actus iudiciales, prædictus Vicarius parte nō citata tulit sententiam ad fauorem D. Iulij Antonij,& sic nulliter. Clem. Pastoral. de re iud. clem. sæpe. §. sententia vero. de verb. signif. l. ab eo. C. quomod. & quand. iudex. Rot. decis. 17. num. 2. de re iud. in nou. Bero. in c. quoniam contra. nu. 88. de probation.

2 Iniustitia deprehenditur, ex quo dictus Vicarius mandauit exequi literas Apostolicas nulla præcedēte iustificatione narratorum. l. fi. C. de diuers. rescrip. c. 2. de rescript. Roman. cons. 33. n. 2. Et præsertim iuris patronatus, cuius verificatione erat in conditione posita per clausulam verificato prius coram te dicto iure patronatus, ideoque talis verificatio erat omnino necessaria. Cassad. decis. 7. n. 1. de iur. patron. Put. decis. 120. lib. 2. Alex. cons. 218. n. 1. lib. 2. Ruyn. cōsil. 68. nu. 4. lib. 1. Etiā parte non opponente. Aegid. decis. 303. Rot decis. 20. in princ. de præben. in nou. Paris. cons. 49. n. 31. lib. 4. Et illa deficiente literæ dicūtur subreptitiæ. Veral. decis. 345. n. 3. p. 2. Et quod plus est, nec fuit legitime iustificatū, quod dictus Iulius Antonius fuerit præsentatus a maiore parte patronorum, existentium in quasi possessione præsentādi. Etenim in erectione Cappellæ de anno 1477. ius patronatus fuit reseruatum Francisco Boniforti, & Georgio tāquam descendentibus ex Bertino marito Agnesolæ fundatricis, ex his tribus patronis, nec ipse Georgius, nec Iosephus eius filius vnquam præsentarunt, nec hodie apparet, quod extent aliqui eorū descendentes. Ideoque tenenda est tantummodo ratio duarum vocū videlicet Francisci,& Bonifortis. Bonifortes habuit filios Petrum Georgium,& Franciscū, qui de anno 1508. semel præsentarūt. Verū ab eo tēpore non præsentarunt amplius quemquam vsque ad annum 1602. In quo Franciscus, & Andreas nepotes prædicti Francisci senioris præsentarunt D. Iuliū Antonium, qui hodie est in lite. Franciscus autem habuit filium Bartholomæum, qui & ipse de dicto anno 1508. cū prædictis Petro Georgio,& Frācisco, præsentauit,& reliquit quatuor filios Io. Antoniū, Vrsinū, Bartholomæum, & Hieronymum, qui soli de anno 1540. & 1551. præsentarunt,& de anno 1567. Consenserunt cuidam resignationi, ex istis quatuor filijs,

lijs, Vrsinus reliquit quinque filios, e quibus vnus decessit, & reliqui quatuor præsentarunt D. Franciscum Vrsum Informantem. Ioannes autem Antonius reliquit Franciscum, Augustinum, & Hieronymum filios illegitimos, & vt asseritur incestuosos, sed a quodam Comite Palatino legitimatos, & illi præsentarunt etiam prædictum D. Iuliũ Antonium, qui propterea prætendit fuisse præsentatus a maiore parte patronorum, cum habeat integram vocẽ Bonifortis, & dimidiam vocem Francisci.

3 Sed aliter sentiendum videtur, quia cum descendentes Bonifortis per annos plus quam 90. nunquã præsentauerint videtur dicendum quod istud ius pręsentandi amiserint, illudque contra ipsos præscripserint descendentes Francisci, quippe inter compatronos laicos pręscribitur ius patronatus per 40. annos. c. de quarta. de præscr. Gemin. consil. 123. Balb. de præscript. 1. par. 5. quæst. princ. qu. 9. Couar. in reg. poss. par. 2. §. 10. nu. 8. Lambert. quem refert, & sequitur Rota decis. 229. & 407. par. 1. diuers. Et in omnẽ euentum non potest verificari quod isti descendentes Bonifortis fuerint in quasi possessione præsentandi, cum in hoc attendatur vltimus status. c. consultationibus. de iur. patr. c. cum Ecclesia. de caus. poss. & propr. Vbi Rip. nu. 30. Et vtrobique alij Doctor. omnes late. Aym. cons. 322. nu. 5.

4 Nec facit, quod illorum possessio fuerit præseruata per præsentationem descendentium Francisci, ad consil. Calder. 15. de iure patr. Tum quia non bene constat, quod illi Franciscus & Andreas descendant a Boniforte, & a Bertino marito fundatricis, ad decis. Put. 298. lib. 1. Tum quia agitur de pluribus, & multiplicatis præsentationibus, quæ durauerunt per longissimum tempus. Vnde ex tali negligentia descẽdentium Bonifortis inducitur præsumptio depositionis animi, vt limitans dictum consil. Calder. 15. de iu. patron. trad. Rip. in d. c. cum Ecclesia. nu. 11. in fi. post Bald. in lib. 2. nu. 42. C. de seru. & aqu. & per cõsequens non videtur habenda aliqua ratio de ista voce Bonifortis.

5 Coarctata autem controuersia ad vocem Francisci, non potest iustificari ista narratiua factæ præsentationis a maiore parte patronorum quomodocunque istud ius patronatus consideremus, siue vt Gentilitium, & familiare, ita vt in illo succedant descendentes, licet non hæredes in capita, & non in stirpes, siue illud consideremus vt hæreditarium, ita vt in stirpes, non autem in capita in illo succedãt, iuxta clem. plures de iur. patron. In primis enim cum ista vox Francisci transiuerit in duos, videlicet in Ioannem Antonium, & Vrsinum, apparet ex deductis quod dictus Franciscus Vrsus, habet integrã vocem Vrsini, Ideoque in omnem euentum D. Iulius Antonius nõ erit præsentatus nisi a dimidia parte patronorũ, non autem a maiori. Deinde si consideremus istud ius patronatus vti gentilitium, & familiare. Idem D. Franciscus Vrsus est præsentatus a quatuor patronis. Dominus autem Iulius Antonius a duobus & sic a minori parte. Ideoque narratiua nõ iustificatur. Ferret. cons. 185. nu. 4. & 5. lib. 1.

6 Demum in illo succedere non potuerunt filij Ioannis Antonij, cum nati ex coitu damnato sint insuccessibiles. auth. ex complexu. C. de incest. nupt. Lãbert. de iur. patr. lib. 1. par. 2. q. 2. art. 26. nu. 6. & 10. Gabr. cons. 195. nu. 5. lib. 1. Fuit dictum in Florentina iuris patronatus 10. Martij 1607. coram R. P. D. meo Lancellotto. Nec suffragatur legitimatio, cum in illa non fuerit facta mentio incestus, cumque tales illegitimi, non dicantur de familia, vel parentela, vt ex Butr. & Alex. Zamber. d. q. 2. art. 29. nu. 36. Ferret. d. consil. 185. num. 5. Gabr. post Roch. quem allegat d. consil. 195. num. 5. lib. 1.

7 Quod si consideremus istud ius patronatus vti hęreditarium in quo legitimatus succedere potest, cum tanquam hæredi, & in consequentiam hæreditatis debeatur illi ius patronatus, ad trad. per Lambert. & Gabr. in locis præallegatis, tamen inter istos filios legitimatos, & filios Vrsini eorum patrueles, fuit facta transactio, per quam dictis filijs legitimatis fuerunt concessæ 7. vnciæ ex 12. vncijs hæreditatis paternæ reliquæ autem vnciæ 5. remanserunt filijs Vrsini, qui propterea, sicuti in quota hæreditatis successerũt, ita & in voce iuris patronatus, & per cõsequens vox Ioãnis Antonij tam est penes filios Vrsini, quam penes filios ipsius Ioannis Antonij, & sic vndecumque res inspiciatur, narratiua remanet nõ iustificata. Itaque fuit ex his conclusum pro Informante.

REVERENDISSIMO P. D. ATTREBATEN.

Placentina seu Compostellana Thesaurarię. Lunæ 25. Maij. 1609.

ARGVMENTVM.

Deputatio subcollectoris probatur per testes nec requiritur scriptura. Item subcollector censetur reuocatus per deputationem alterius, etiamsi de reuocatione nulla fiat mentio. Item regula reseruans beneficia subcollectorum habet locum etiamsi non exercuerint, dum modo fuerint parati eueniente occasione. Et adducuntur requisita pro obtinenda immissione vigore gratiosę subrogationis.

SVMMARIVM.

Subcollectoris deputatio ad effectum reseruationis nõ requirit scripturam, sed potest probari per testes, & sufficit dictum vnius testis cum adminiculis. nu. 1.

Testis deponens de facto proprio facit plus, quam semiplenam probationem. nu. 2.

Liber factus ab officiali ex necessitate sui officij probat. num. 3.
Regula reseruans beneficia subcollectorum habet locum, etiamsi subcollector non exercuerit, dummodo fuerit paratus ad exercendum eueniente occasione. nu. 4.
Subcollector vnicus per deputationem alterius subcollectoris remanet reuocatus, etiamsi in deputatione de reuocatione nulla mentio fiat. nu. 5.
Subrogatus gratiose, vt obtineat, satis est, quod probet clericatum & obitum prædecessoris in possessione. nu. 6.
Clericatus probatur per testes deponentes vidisse celebrare. num. 6.
Obitus in possessione beneficij probatur per testes de publica voce, & fama, vbicumque non exhibetur prouisio Ordinarij. nu. 6.

DECISIO CCLII.

1 PRoposito dubio an gratia sit iustificata, ita vt sit danda immissio. Domini responderunt sufficienter esse iustificatam. Nam quo ad reseruationem, illa est clara ex regula quarta, quæ reseruat omnia beneficia ecclesiastica quorumcunque vnicorum subcollectorum, qualis fuit Didacus, vt probatur per testes, cum enim deputatio subcollectoris non requirat scripturam ad effectum reseruationis, potest probari per testes. Mil. in verb. probatio quis sit subcollector. Bellencin. de subsid. charitatiuo q. 3. Simonet. de reseruat. c. 33. Rot. dec. 10. de off. de legat. in nou. & ibi addit. numer. 5. & sufficit dictum vnius testis cum aliquibus adminiculis, vt fuit dictũ in Forliuien. Sancti Lazari 18. Ianuarij. & 27. Nouembris 1591. coram bo. me. Gipsio, & in Vrgellen. Canonicatus. 7. Maij 1595. coram Illustriss. Cardinali Blanchetto.

2 In proposito autem deputatio Didaci probatur per depositionem Illustrissimi Cardinalis Gymnasij, qui deponit, quod cum esset Nuncius Apostolicus, & collector in Regnis Hispaniarum ipsemet illi subcollectoris officium commisit, & literas patentes desuper expediuit, cumque deponat de facto proprio, facit plus quam semiplenam probationem. Paris. consil. 104. num. 80. lib. 1. Caputaq. decis. 267. parte 3. Achil. decis. 3. num. 6. de testib. Cæs. de Grassis decis. 2. num. 11. de emptione, & venditione. Deinde adsunt duo testes, videlicet tertius & quartus qui de ista vnica subcollectoria deponunt ex certa scientia, & reddunt rationem scientiæ, necnon deponunt de publica voce, & fama, ita vt faciant plenam probationem. Accedit depositio Illustrissimi Cardinalis Mellini, qui dicit habere se pro certo, quod suo tempore D. Didacus fuerit subcollector illius ciuitatis, & diœcesis, non autem alius.

3 Præterea datur fides extracta ex libro subcollectoriæ per illius Secretarium Didacum fuisse constitutum vnicum subcollectorem per Illustriss. Cardinalem Gymnasium, & Mellinum, & Reueren. Caraffam hodie Nuncium & collectorem in illius Regnis, qui liber tanquam factus ab officiali ex necessitate officij sui probat. Bart. in l. nuda. nu. 5. vers. si vero. ff. de donat. Ruin. consil. 53. nu. 9. vbi testatur de communi. lib. 4.

4 Non obstat, quod non probetur, Didacum vnquam exercuisse officium vnici subcollectoris. Nam satis est, quod fuerit deputatus, & habuerit se pro tali, & ab alijs talis fuerit habitus, & reputatus, ita quod fuerit paratus ad exercendum eueniente casu, Rota decis. 11. de verb. signif. in antiq. & 11. in nou. de præbend. Cassador. decis. 2. numero secundo, de verborum significatione. Verall. decisione 140. & 141. parte prima. Simonett. de reseruat. quæstion. 33. numero octauo. Chissanen. decis. vigesimo quarto. Et fuit resolutum in d. Vrgellen. Canonicatus. & in vna Astoricen. Archidiaconatus. 6. Nouẽbris 1602. coram R. P. D. Lancellotto, & prius fuerat dictum in vna Feretiana Parochialis, 20. Iunij 1558. coram bo. mem. de Rubeis.

5 Non obstat, quod ante deputationem D. Didaci alius fuisset in eadem ciuitate, & diœcesi subcollector deputatus, cum ille per consequentem deputationem Didaco remanserit reuocatus, etiamsi de illius reuocatione in deputatione Didaci nulla mentio facta fuerit. Rot. in nou. decis. 9. de offic. de legatis & decis. 11. in antiq. de præbend. Verall. decis. 59. Bellencin. in tract. de charitat. subsid. quæst. 109. in princ. Mandos. in reg. 4. quæst. 10. nu. 2.

6 Stante autem reseruatione pro obtinenda gratiosa subrogatione non est necesse aliud probare, nisi clericatum, & obitum in possessione, vt fuit dictum in Burgen. de Pancorno 24. Octobris 1588. coram bo. mem. Gipsio. & in Miranden. Parochialis 17. Martij 1600. coram R. P. D. Decano de Clericatu R. P. D. Manzanedi, deponunt testes qui viderunt ipsum celebrãtem, & est notorium. Obitus vero Didaci in possessione Thesaurariæ, de qua agitur, probatur per testes, & publica voce, & fama quæ iustificatio sufficit cum non exhibeatur prouisio ordinarij, vt fuit resolutum in dicta Burgen. de Pancorno, & in Pamphilonen. de Sanguessa. 28. Maij. 1608. coram me.

REVEREN. P. DOMINO LVGDVNEN.

Salamantina Dimidiæ portionis. Mercurij 27. Maij. 1609.

ARGVMENTVM.

Clausula, dummodo non sit alteri ius quęsitum, pręseruat etiam ius quęsitum alicui de certo genere personarum, quibus debet ex statuto fieri collatio.

SVM-

SVMMARIVM.

Clausula dummodo non sit alteri ius quæsitum præseruat non solum ius in re, sed etiam ius ad rem validum, & considerabile. nu. 1. & num. 2. Vbi maxime, si tale ius fuerit deductum in iudicium ante gratiam per alium obtentam.

Collatio vbi est facienda certo generi personarum, succedente vacatione censetur dictis personis quæsitum ius adeo considerabile, vt a denegatione prouisionis possit appellari. nu. 1.

Amplia etiam si beneficium sit affectum, quia affectio intrat cum sua causa scilicet quatenus collatio fiat personis de genere. num. 5.

Nominatus a patrono, antequam præsentatio fiat coram Ordinario, non habet ius considerabile. num. 3.

Optare quilibet succedente vacatione debet.

Beneficium non dicitur litigiosum, quãdo non petitur vt suum, sed vt sibi conferendum. nu. 5.

Regula de iure quæs. non tollen. requirit expressam derogationem. nu. 6.

DECISIO CCLIII.

CEnsuerunt Domini, fuisse de tempore impetrationis Dominici quæsitum ius considerabile Francisco Freyle, ita vt præseruatũ fuerit per clausulam dummodo alteri ius quæsitum non fuerit appositam in gratiam dicti Dominici. Agitur enim de dimidia portione in Ecclesia Salamantina, quæ vacauit in mense Iunij. 1600. per obitum Ioannis Sanchez quæque propterea vigore statuti a Sede Apostolica confirmati erat conferenda per Capitulũ antiquiori Cappellano, qui ratione criminis, vel defectus, non esset inhabilis, est autem in cõfesso, quod de tempore vacationis Bartholomæus de Eschobar erat antiquior Cappellanus, quodque eum ordine antiquitatis insequebatur Blasius Valdes. Item est in cõfesso, quod occasione dicti statuti excludentis inhabiles, fuit mota lis inter dd. Bartholomęum, & Blasium, eo quod cum Bartholomæus pateretur morbum caducum, prætendebat Blasius dimidiam portionem sibi debitam fuisse. Hac lite pendente contigit vacatio alterius dimidię portionis, quam Blasius fuit assequutus, & per illam assequutionem ceperunt dictam dimidiam portionẽ, quæ per obitũ Io. Sanchez vacauerat prętendere alij Cappellani, & inter illos Io. de Castello, & Franciscus Freyle, qui erant antiquiores, qui & suam oppositionem atque petitionem fecerunt corã Capitulo, & in vim concessæ sibi licentiæ prosequuti fuerunt litem a Blasio cœptam, contra Bartholomęũ, postea tam Blasius, quam Io. de Castello cesserunt iuri sibi competenti ad fauorem Francisci vti Cappellani antiquioris & per consequens de medio sublatis Blasio, & Ioanni remãsit Cappellanis antiquior Frãciscus, qui incumbens prosequutioni litis contra Bartholomæum fecit plures actus a die 14. Iulij 1602. sicque ante impetrationem Dominici factam die 15. Septembris in eodem anno 1602. Quibus si addatur, quod lite prædicta in Rota commissa fuit resolutum vtraque parte informante, Bartholomeum vti oppressum comitialis morbi affectionibus fuisse incapacem istius dimidiæ portionis, sequitur proculdubio illam fuisse debitam Francisco. Et per consequens eidem fuisse tale ius quæsitum, vt obstet Dominico clausula suæ gratiæ dummodo ius alteri non fuerit quæsitum.

1 Talis enim clausula præseruat non solum ius in re, sed etiam ius ad rem validum, & considerabile. Prob. in c. eum qui. de præben. in 6. Sarnen. in reg. de non tollen. iur. quæsit. q. 1. n 5. Mandos. cons. 51. n. 3. Quoties aũt per statutum confirmatũ debetur antiquiori, & sic certo generi personarum beneficium, dicitur q̃situm ius adeo considerabile, vt a denegatione prouisionis possit appellari, & Capitulum possit per superiorem compelli ad faciendum collationem. Cassad. decis. 18. n. 5. de præben. Put. decis. 253. n. 3. & 4. lib. 3. Ant. August. in Epitome. tit. de oppos. nu. 1. Et in terminis huius statuti Ecclesiæ Salamantinæ est decis. Put. 100. num. 3. & 4. lib. 3.

2 Idque potissimum procedit, quando vt in hoc casu tale ius fuit deductum in iudicium ante gratiam per alium obtentã. Tunc. n. tale ius omnino præseruatur per clausulam dummodo non sit ius alteri quæsitum vt dixit Rota in causa Calaguritana, de Turbano. 14. Februarij 1605. corã R. P. D. meo Decano, & in causa Gerunden. Beneficij. 2. Decembris eiusdem anni coram R. P. D. meo Sacrato. Faciunt trad. per Rolãd. cons. 34. nu. 21. & 24. vol. 3. Et propterea non obstãt, quæ dicuntur de iure ad rem non considerabili. Ius enim Francisci non est tale, vt patet ex prædictis. Minus obstat quod Cappellaniæ in Ecclesia Salamantina sint ad nutum amouibiles. Vnde infertur, quod Cappellani qui super Cappellanijs nullum habent ius perfectum, & radicatum, Multo minus illud habere possunt ad dimidias portiones. Fuit enim responsum, hoc argumentum procedere posse, quo ad portiones vacaturas. Ceterum quo ad portiones, quę vacarunt de tempore, quo quis erat antiquior Cappellanus, nihil interest, quo ad acquisitionem iuris, an Cappellani sint perpetui, vel amouibiles. sufficit enim, quod de tempore vacationis non essent amoti; statuentes, siquidem qui sciebant Cappellanos esse amouibiles, voluerunt tamen, quod illis nihilominus portiones dimidiæ deberentur. Rursus non obstat, quod ius istud non debeat censeri præseruatum quia requiritur nouus titulus, & noua collatio, & quod, & quæ alias dicuntur de iure optandi præseruato, habeant locum in illa optione, quæ fit virtute antiqui tituli, absque eo, quod noua prouisio requiratur. Fuit enim responsum admisso, quod hic non agatur de optione, non tamen cessare præseruationem iuris quæsiti antiquiori Canonico, quia tale ius per deductionẽ illius in iudicium fuit effectum considerabile ex prædictis, & alijs late deductis in dicta decisione Gerunden. beneficij.

3 Ideoque nec applicãtur, q̃ dicũtur de nominatione

facta a patrono, antequam presentatio fiat coram Ordinario, ex trad. per Abb. in c. auditis. nu. 3. de elect. Crescen. decis. 6. nu. 5. de iur. patron. Retorquetur. n. obiectio, quia Franciscus non nititur sola antiquitate, sed etiam acceptatione, & propositione sui iuris in iudicio. Ideoque ius ipsius videtur adsimilandũ præsentationi actualiter deductæ coram ordinario. Non obstat, quod Blasius & Io. de Castello non potuerint cedere sua iura ad fauorem Francisci. Hoc enim obiectum tollitur ex facto, quia Franciscus non desumit ius suum ex huiusmodi cessionibus, sed dicit dimidiã portionem adhuc vacantem per obitum Ioan. Sanchez sibi esse conferendum tanquam antiquiori Cappellano, sublatis de medio Bartholomæo incapace, Blasio prouiso de alia portione, & Ioanne de Castello, qui declarauit nolle acceptare.

4 Item non obstat, quod Franciscus intra Viginti dies sequuta vacatione per obitum Ioannis Sãchez debuisset simul cum suis antiquioribus optare, ad hoc vt non procedente illorum optione ipse optare legitime posset, ad text. in c. fina. Vbi glos. 2. de consuetudin. in 6. Fuit enim responsum, quod hic nõ versamur in terminis optionis, quodque Franciscus non potuit petere iam dimidiam portionem, quam diu illa fuerat acceptata per duos antiquiores, qui inuicẽ de illa contendebant.

5 Non obstat, quod dicitur de affectione causatã ex lite. Fuit enim responsum primo, quod in omnem euentum affectio forsan intraret cum sua causa videlicet vt Prouisio Apostolica fieret personis per statutum confirmatum vocatis, sicque antiquiori Cappellano, vt sensit Rota in Vlixbonen. Prioratus prima Februarij 1602. coram bo. me. Cardinali Seraphino. Secundo fuit responsum ex doct. Baldi, sæpius in Rota approbata in authentic. litigiosa. C. de litigiosis. nempe beneficium non dici litigiosum, quando non petitur vt suum, sed vt sibi conferendum.

6 Non obstat derogatio statutorum, quæ est in gratia Dominici, quia cum de tempore gratiæ iam esset ex statuto ius quæsitum Francisco, opus erat expressa derogatione regulæ de Iur. quæsit. non tollen. Cæsar. de Grass. decis. 1. num. 10. de verbor. signific. Atque ex his fuit vtraque parte informante decisum pro Francisco.

REVEREND. P. DOMINO LVGDVNEN.

Perusina Sanctæ Mariæ de Niue. Lunæ 1. Iunij. 1609.

ARGVMENTVM.

Plura recensentur, ex quibus probatur, Cappellam non esse beneficium Ecclesiasticum, sed administrationem.

SVMMARIVM.

Erectio primæua attenditur in iudicanda qualitate beneficij. nu. 1.

Cappella cẽsetur beneficium Ecclesiasticum collatiuum, vbi concurrunt signa de quibus remissiue. nu. 2.

Licentia ordinarij in fundatione beneficij præsumitur cũ sua causa, & iuxta formam fundationis. nu. 2.

Fundatoris beneficij voluntas seruanda est, dummodo nõ sit a iure improbata. nu. 2.

Beneficium quod non est collatiuum, non dicitur proprie beneficium, sed administratio, quæ longe distat a beneficio. num. 3.

Descriptio certorum bonorum inter bona monasterij arguit monasterij dominium. nu. 4. maxime stante eius antiquitate.

Collatio beneficij debet esse pura, & libera, & absque vlla recognitione. nu. 4. Et ibi limita, ac declara limitata.

Nomen non attenditur, vbi substantia rei est certa. nu. 5.

Status beneficij non mutatur absque voluntate superioris. num. 5.

Voluntas superioris, quod statum beneficij mutare voluerit, ex quibus verbis deprehendatur. nu. 6.

Collatio beneficij in titulum quibus verbis facta censeatur. num. 6.

DECISIO CCLIV.

1 DOmini steterunt in decisis die Veneris 30. Aprilis 1609. coram Illustris. D. Cardinale Pamphilio, ex rationibus optime, & copiose in decisione deductis, ita vt parum releuent quęcũque in hac positione ex aduerso vel repetita vel de nouo fuerunt proposita. Cõtrouertitur enim in hac causa, an Ecclesia seu Cappella S. Mariæ de Niue sit administratio, seu legatum pium, vel potius beneficium Ecclesiasticum collatiuum. Atque controuersiæ finis est, vt statuatur, an dicta Cappella spectet ad collationem Reuerẽdissimi D. Episcopi Perusini, vel ad liberam dispositionem R. P. Abbatis Montis Mercini. Et quidem ab anno 1414. quo erecta fuit dicta Cappella, nunquam reperitur collata ab Ordinario, sed & absolute considerata qualitate istius Cappellæ irretragabile est decisionis fundamentum, non posse illam aliquo modo dici beneficium collatiuum, quia repugnat primæua erectio, quæ attenditur in iudicanda qualitate beneficij. c. porro. de priuileg. quæque in in hoc casu nedum non fuit aliquo legitimo modo immutata sed potius declarata, & confirmata per subsequutam obseruantiam.

2 Ideo non obstat, quod repetitur Ecclesiam præsumi erectam de licẽtia Ordinarij, quodque stãte dote, & onere spirituali annexo, alijsque signis enumeratis per Informantes contra decis. Ista Cappella debeat censeri beneficium Ecclesiasticum collatiuum ad deducta per Cæs. de Grass. decis. 13. de præben. Nã quantum ad licentiam Ordinarij, bene fuit in decisio-

ne

ne responsum, illam præsumi cum sua causa, & iuxta formam fundationis. Ex alijs autem signis non negatur, quin inferri possit qualitas beneficij Ecclesiastici collatiui, sed dicitur hanc illationem cessare, quando ex forma fundationis apparet fundatorem noluisse illam qualitatem, quandoquidem illius voluntas dummodo à iure non improbata semper est adimplenda, atque in claris non recurritur ad coniecturas.

3 Mens autẽ fundatoris in hoc casu aperta est, quia voluit vt cura, custodia, & sollicitudo Cappellæ cum libera administratione hæreditatis illi relictę esse deberet in perpetuum penes Abbatem, Et quod plus est, voluit quod existente aliquo Clerico Consanguineo ipsius fundatoris, qui exercere potest diuina officia, ad illum totaliter, vel particulariter, vt videbitur & placebit Dño Abbati, cura, solicitudo, & custodia dictæ Ecclesiæ, & hęreditatis perueniat. Ex quibus colligitur intentio, & voluntas excludendi collationem dictæ Cappellæ in titulum, quandoquidem collatio præsupponit curam Ecclesiæ, & bonorũ administrationem esse debere penes beneficiatum, & quidem integraliter, absque vlla diminutione. Exclusa autẽ collatione non dicitur proprie beneficium, sed administratio quæ longe distat a Beneficio. Abb. cons. 47. numero primo, lib. secundo. Sarnen. in reg. de ann. quæst. 20.

4 Certa est etiam obseruantia subsequens, quia bona hæreditatis fuerunt descripta in libris Monasterij, cum alijs bonis illius, quæ descriptio stante maxime eius antiquitate arguit dominium. Aym. consil. 158. num. 4. Roman. cons. 127. nume. 3. vers. ad hoc tamen respondetur, Dec. consil. 146. nume. 14. Abb. cons. 74. nume. 1. lib. 1. & Abbates deputarunt Cappellanos quãdoque cum pacto, ne Cappellanus possit Cappellaniam cuicumque renunciare, & sæpe cũ onere præstationis certæ quantitatis vasorum. Quod omnino contradicit naturæ beneficij cuius collatio debet esse pura, & libera absque aliquo onere, aut recognitione Syl. de benef. p. 1. q. 1. num. 2. Rebuff. de pacific. possess. nu. 344. Dec. in Rubr. de rescript. numero 3. Ideoque cum istæ deputationes fuerint effectuatæ, vt deducitur in decisione, apparet Cappellaniam nõ fuisse collatam in titulum, sed datam in administrationem. Nec dicatur dictam præstationem Vasorum fuisse quid modicum non considerabile ad glos. vlt. in cap. etsi quæstionib. de Simon. Nam glos. non loquitur de pacto in collatione apposito, & cum agatur de annua præstatione, & redditus Cappellaniæ essent exigui, non potest istud onus considerari tanquam modicum. Vnde vt euitetur toties multiplicata Simonis labes capienda est potius ea interpretatio, quæ est etiam conformis fundationi, videlicet quod istæ fuerint deputationes, non autem collationes in titulum.

5 Non obstat, quod ista Cappella aliquando fuerit nuncupata beneficium. Omisso enim quod vbi rei substantia certa est, non attenditur nomen. l. 2. §. sed si sint. ff. ad Tertull. §. sed hæc solennia. Inst. de verb. oblig. Adhuc per huiusmodi nominationes non mutatur status fundationis, neque imprimitur nouus status, nisi concurrat voluntas superioris. Calder. cons. 1. in fin. de consuetud. Gemin. in c. cum de beneficio. num. 9. Franc. num. 6. Prob. numero 4. & 13. de præben. in 6. Syluan. de benef. par. 3. quæst. 11. numero 40. Rebuff. super Concord. tit. de collat. in verbo regularia.

6 Et cum ad effectum, vt recedatur à primæua erectione maxime attendenda sint verba collationis, vt dixit Rota in causa Hortana Cappellaniæ. 8. Aprilis 1598. coram bonæ mem. Card. Seraphino, intentio prouisi à Reuerendiss. D. Episcopo non potest fundari, nec in supradicta nominatione, nec in eo quod aliquando Abbates vsi sint verbis conferre, & collatio. Sæpius enim adhibuerũt verba electionis, & deputationis ad officiandum. Item electionis & nominationis & inuestiturę in Rectorẽ, Gubernatorem, & Administratorem. Item & locationis, & concessionis Cappellæ, quæ omnia cum omnino aduersentur collationi in titulum, remanet nimis turbida, & incerta asserta obseruantia.

7 Non obstant denique aliquæ Visitationes huius Cappellaniæ factę ab Episcopo, atque solutiones decimarũ, & taxæ Seminarij factæ à Cappellanis, quia vltra quod omnia sunt de recenti, nec apparet de sciẽtia Abbatis, adhuc non sunt huiusmodi, vt immutauerint qualitatem Cappellaniæ, & fecerint illam collatiuam. Itaque fuit conclusum esse standũ in decisis.

REVERENDISS. P. DOMINO

LVGDVNEN.

Legionen. Pensionis. Veneris 5. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Fideiussor datus pro soluenda pensione non tenetur, vbi prouisio cuius occasione fuit reseruata pensio non habuit effectum.

SVMMARIVM.

Cessante causa promissionis cessat ipsa promissio, etiam vbi agitur de obligatione Camerali. num. 1.

Fideiussoris obligatio corruit corruente principali obligatione. num. 2.

Pensio non debet solui per eum, qui nec titulum habuit, nec fructus percepit. nu. 2.

Obligatio de soluendo pensionem regulatur à literis, & pensionis reseruatione. num. 3.

Pensio non debet solui per eum qui non est successor nec iuris, nec possessionis. num. 3. & 4.

DECI-

DECISIO CCLV.

1 DVbio extra Rotam cum quibusdam præsup positis firmato, & per me in Rota proposito, Domini responderunt negatiuè, videlicet D. Cosidam non teneri ad solutionem terminorum pensionis decursorum, de quibus agitur. Ratio fuit, quia promissio & fideiussio Cosidæ de soluendo pensione fuit facta contemplatione futuræ prouisionis faciendæ de Canonicatu, & præben. ad fauorem Alphonsi Gregorij. Prouisio autem non habuit effectum in persona Alphonsi, sed in persona alterius, videlicet Dominici de Paruga, sicque cum cessauerit causa promissionis, cessauit etiam ipsa promissio, & obligatio Cosidæ euanuit. Butr. in c. 2. num. 1. de custod. Euchar. Roman. cons. 417. nume. 1. & 4. Socin. cons. 31. numero 19. lib. 1. Quod procedere etiam in obligatione Camerali, pluribus comprobat Gallesi. par. 4. quæst. 1. num. 12. & in terminis solutionis pensionis Bursat. cons. 361. num. 33. lib. 4.

2 Facit, quia promissio, & obligatio Cosidæ est fideiussoria, quæ corruit corruente principali obligatione. l. cum lex. ff. de fideiuss. Alex. cons. 109. nu. 8. li. 4. Alphonsus autem pro quo Cosida fideiussit non potest dici in hoc casu debitor pensionis, quia ipse nunquam titulum habuit, neque fructus vnquam percepit, ex quibus debetur pensio. Achil. decis. 12. nu. 2. de præb. Gig. de pens. q. 47. nu. 2.

3 Nec faciunt ea, quæ dicuntur de consensu Alphõsi. Nam in istis promissionibus soluen. pensionis receptum, vt non censeatur plus esse in promissione, quam sit in literis, & in reseruatione. Sarnien. select. interpr. lib. 1. cap. 11. num. 2. quem retulit, & sequuta est Rota in vna Asculana, Pensionis. 7. Febr. 1586. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio. Et ista antiqua pensio reseruata olim de consensu Ferdinandi Mirandæ, vt solueretur per eum, eiusque successores. Itaque licet sub spe prouisionis sibi faciendi eiusdem pensionis solutioni consenserit Alphonsus, Tamen cum prouisio non habuerit effectum in eius personã, non potest ille debitor esse pensionis, qui neque iuris, neque possessionis successor est. Ferdinand. ad decis. Achil. 1. de pension.

4 Non obstat, quod dicitur per Alphonsum stetisse quo minus fieret prouisio, pro nunc enim sufficit respondere hoc non probari, denique nec obstant decisiones allegatæ circa clausulam habita, vel non habita possessione: quia decisiones non dicunt quod debeatur pensio, & non sequuta prouisione, immo & alteri facta.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Messanen. Baroniæ. Mercurij 10. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Lite, seu transactione finita super negotio principali, censetur etiam finita super accessorio. Hæresque cum Inuentario non potest contra transactionem defuncti venire, quantum est in hæreditate, transactioque super feudo agnatis non nocet.

SVMMARIVM.

Transactio super lite principali extinguit etiã exceptionem incidentem in ea. nu. 1.

Causa principali finita, censetur etiam finita causa incidens ad eam, siue causa fuerit finita per sententiam, siue per transactionem. nu. 2.

Accessorium extincto principali eatenus extinguitur, quatenus extinctum est principale, & non vltra. nu. 2.

Exceptio opposita ad vnum effectum non debet alium operari. nu. 3.

Hæres transigentis nullo iure venire potest contra transactionem factam à defuncto. nu. 4. & 5.

Hæres cum beneficio inuentarij non potest contrauenire facto defuncti, in quantum est in hæreditate, sed vltra vires hæreditarias non tenetur. num. 5.

Inuentarium non epitulatur hæredi in rebus hæreditarijs. num. 5.

Transactio præiudicat tantum transigentibus, non autem tertio. nu. 6.

Transactio super feudo non nocet agnatis. nu. 6. Declara, vt nu. 7.

Feudum præsumitur potius ex pacto, & prouidentia, quã hæreditarium. nu. 7.

Creditor cum conditione potest etiam agere ante conditionis euentum ad effectum, vt declaretur creditor eueniente conditione. nu. 8.

DECISIO CCLVI.

1 DOmini perstiterunt in decisis, obstare transactionem rationibus, de quibus in decisione. Non obstat, quod dicitur esse duas causas, vnam super Baronia. Alterã super legitimitate, quia immo est vnica causa, & vnicum iudicium, siue enim lis super Baronia pendeat in Rota, vt alias fuit dictũ, siue vt ex aduerso prætenditur in partibus coram iudice laico, & sola discussio illegitimitatis in Rota iuxta. c. lator. qui fil. sint legit. semper erit verum, quod Comites de Branciforte ad repellendum aduersarios à prætensa recuperatione opponunt exceptionem illegitimitatis. Vnde lis transactione finita respectu actionis intentatæ non potest stare quo ad exceptionem oppositam, iux. c. forus. de verb. signifi. & not. in c. non licet. de reg. iur. in 6. Et in terminis d. c. lator. quæstio legitimitatis dicitur incidẽs ad causam principalem. glos. fin. ibi Innoc. in vlt. verb. Host. in fin. Abb. num. 4.

2 Finita autem causa principali est etiam finita incidens. Anchar. cons. 145. num. 2. & 3. Non solũ quando principale negotium fuit terminatum, sed etiam quando

quando transactum. Innoc. in c. vlt. ad fin. de iuram. calumn. & si lis principalis in partibus quo ad Baroniam excitatur, debet remanere inhibitio in Rota, nō solum ex natura accessorij. l. cum principalis. ff. de regul. iur. & c. accessorium. eodem tit. in sexto, Butr. & Abb. in c. tuam. de poen. Vbi inferunt, eatenus extingui accessorium quatenus extinctum est principale, & non vltra, sed etiam ex conuentione expressa transigentium, ibi cum pacto, quod in casu cōtrauentionis staret & remaneret in suo robore lis super illegitimitate quam Domini de Brancifortibus in casu dictarum molestiarum, & non alias prosequi possint, ex quibus verbis, alijsque late ponderatis per Informātes liquide constat, partes voluisse transigere, etiam super articulo illegitimitatis, & sic non solum ex natura causæ, sed etiam quo ad mentem expressam partium transactionem, quatenus comprehēdit causam Baroniæ eatenus etiam comprehendere quęstionem motam super illegitimitate.

3 Non obstat, quod Marchionissa Fabaria, & Dux Terræ Nouæ non debeant, nec possint impediri prosequi causam in Rota pro firmando statu personarū, pro honore, & dignitate, & pro legitimitate prolis, & in hoc non habeat obstare transactio, quia, quatenus ad istum finem agatur, Comites de Branciforte non intendunt se opponere, neque causam prosequi, immo essent reijciendi, quia sua non interesset, sed solū dant de transactione ad effectum se tuendi in iudicio recuperationis Baroniæ, sicuti & ad istum effectum tantum fuit apposita exceptio illegitimitatis, & transactio intelligi debet iuxta terminos litis prætendentis, ad not. in l. si de certa. C. de transact. Hoc etiam licet sub inuolucro exprimitur in noua commissione, dum committitur causa illegitimitatis forsan etiam ad effectum recuperandi in partibus feuda male alienata.

4 Nec obstat, quod Marchionissa, & Dux veniant vti Tertij ex noua Commissione, quia respectu Marchionissæ, quæ est hæres Iohannæ transigentis, ipsa non videtur posse ex quocunque iure venire contra transactionem. l. cum a matre. C. de rei vendic. l. si ab eo. C. de lib. caus. l. ex qua persona. ff. de reg. iur. & in similibus terminis dixit Rota in Romana Bonorum de columna 13. Nouembris 1595. coram bo. me. Cardinale Seraphino.

5 Nec releuat quod dicitur de inuētario, quia omissis exceptionibus quæ contra illud dantur inuentarium operatur quidem, vt non cogatur ratum habere transactionem, vltra vires hæreditarias, sed bene tenetur, quatenus est in hæreditate. Alex. conf. 19. in fine. lib. 5. Aym. conf. 225. num. 12. Gab. de reg. iur. conclus. 11. num. 10. Inuentarium enim non opitulatur hæredi in rebus hæreditarijs. Cephal. qui alios cumulat, conf. 392. nu. 36. & tanto magis, quia Ioanna in transactione promisit illi non contrauenire neque per se, neque per suos hæredes, vt per Alex. conf. 13. sub num. 7. lib. 5. Paris. conf. 16. nu. 42. lib. 1. cum alijs adductis per Informantes, & saltem teneretur restituere bona recepta ex causa trānsactionis, non solum ex natura contractus. l. si diuersas. C. de transactio. sed etiam ex pacto expresso inter transigentes conuento.

6 Difficultas est circa personam Ducis, quam vellē particulariter discuti, quia cum non sit hæres transigentis, nec possideat bona tradita à Comitibus de Branciforte, regula est clara transactionem tertio nō præiudicare. l. Imperatores. ff. de transact. l. 1. C. eod. tit. quod est generale in omni conuentione. l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pact. & trāsactio super feudo nō nocet agnatis. Item Aluarot. & alij in c. 1. §. si vasallus. si de feud. fuer. contr. inter Dom. & Agnat. Rolan. qui alios cumulat, conf. 100. numero 110. lib. 4. Tiber. Decian. conf. 23. nu. 94. lib. 1. Menoch. consil. 442. num. 30.

7 Nec obstat, quod dicitur, regulam nō procedere, quando in transactione feudum non traditur, sed dimittitur penes possessorem, vt per Bal. in c. 1. ad fi. de cōtrou. inter vasal. & al. de benef. cum alijs adductis, quia vltra, quod habet multos cōtradictores cumulatos per Surd. conf. 501. sub nu. 9. illud procedit, quo ad validitatem trāsactionis, & ne per ea trāsigens incidat in pœnam alienātis, nō autem quo ad præiudicium aliorum vocatorum vt per Melchior Palaez de maior. par. 4. q. 2. sub num. 2. Molin. de Primog. Hispa. lib. 4. cap. 9. nu. 18. circ. med. quod feudum sit hæreditarium nō apparet, cum non exhibeatur inuestitura, quod autem ea nō apparent, præsumatur hæreditarium habet maximam difficultatem. Nam quod potius præsumatur ex pacto, & prouidentia verius & receptius videtur exceptis, & trad. per Marin. Frecc. de feud. ter par. n. 53. Et in decis. Pedem. 161. à nu. 5. vsque ad finem.

8 Nō obstat, quod dicitur, Ducem nō posse agere ad feudum, cum eum pręcedat D. Maria eius Auia, quia vltra, quod pēdēte conditione potest agi pro iure cōditionali saltem vt declaretur ius eueniēte conditione competere, vt fuit dictum in Firmana Bonorum. 20. Iunij 1593. coram bo. me. Gipsio, hoc non percutit dubium, de quo agitur, quod quærit tantum de exceptione transactionis, non de alijs.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Valen. Beneficij. Lunę 15. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Donari non potest ius patronatus, seu ius præsentandi personæ laicę absque consensu ordinarij, nec sufficit consensus Vicarij, nisi adsit specialis facultas. Item Patronus non potest concedere facultatem pręsentandi antequam beneficium

ficium vacet, & quid iuris sit stante mandato generali ad negotia.

SVMMARIVM.

Donatio iuris patronatus seu iuris præsentandi facta laico absque consensu ordinarij nulla est. nu. 1.
Vicarius absque speciali facultate non potest consentire donationi iuris patronatus factæ laico. nu. 1.
Patronus non potest concedere facultatem præsentandi antequam beneficium vacet nu. 2. Vbi quod iuramentum nihil operatur, & nu. 3. quod nec etiam per viam donationis iuris præsentandi.
Fallit quando constituitur generaliter procurator ex iusta causa absentiæ. nu. 4. licet id non firmetur totaliter.
Dictio maximè exprimit casum minus dubitabilem, & implicat magis dubitabilem. nu. 4.

DECISIO CCLVII.

1 Conclusum fuit sententiam Vicarij Ordinis Seruorum vti iniustam esse reuocandam, quia donatio facta Dominico Perez, cuius vigore præsentatus fuit Iosephus, est nulla, fuerat enim Dominico donatum à Petro Toffiæ ius præsentandi ad vnum ex quinque Beneficijs secunda vice vacantis, quæ donatio non valuit, cum sit facta personæ laicæ absque consensu, & confirmatione Ordinarij, quæ sicut requiritur, quando laico donatur ius patron. ad not. communiter per Docto. in c. cum sæculum. & in c. illud. de iure patr. Ita etiam quando donatur ius præsentandi. Put. decis. 16. lib. 2. Dec. consil. 541. nu. 2. Iunctis primis verb. consil. Nec suffragatur confirmatio Vicarij, nisi doceatur de speciali facultate illi ad hoc concessa, quia ex generali eius potestate non valuit. Calder. cons. 1. de offic. Vicar. latè comprobat Io. Bap. Ferrett. cons. 343. num. septimo, pluribus seqq.

2 Est etiam nulla, quia patronus non potest concedere facultatem præsentandi antequam beneficium vacet. c. fin. vbi omnes not. de conceff. præb. quia vt dicunt ibi Docto. quando beneficium est plenum, patronus dicitur habere potestatem ligatam. c. pastoralis. §. 1. de rescript. & ne aperiatur via ad vacationes contra decret. ne captandæ. de conceff. præben. lib. 1. Et hoc casu iuramentum interpositum non validat, vt fuit dictum in Pampilonen. Beneficij 13. Februarij 1595. coram R.P.D. meo iusto, prout nec confirmatio superioris. Abb. in c. contractus. nu. 3. de conceff. præbend.

3 Nec facit, quod Docto. in d. c. fin. videantur loqui in mandato, quia vltra quod, vt bene deducunt Informantes, in effectu sumus in casu mandati, ad præsentandum, loquuntur generaliter quod patronus non potest tradere potestatem præsentandi ad beneficiũ vacaturũ. Card. ibi sub nu. 4. Abb. in princ. & in Terminis donationis iuris prçsẽtãdi tradit Dec. cõs. 541.

4 Non obstat quod sit ad vnum de quinque vacaturis in genere, non in specie quo casu videtur valere concessio facultatis, & constitutio Procuratoris, vt ex sententia Guid. tradunt Io. And. & alij in d. c. fi. quia fuit dictũ pro negotijs suis, præsertim ex iusta causa, puta longæ absentiæ, & quod ita declarauit Rota in dicta Pampilonen. Beneficij. Sed hoc non caret scrupulo, quia Ioan. Andr. & alij non restringunt dictum Guid. ad hunc casum, quia dicunt tunc maxime verũ per istam enim implicatiuã (maxime) innuunt quod etiam illis non concurrẽtibus procedat, licet facilius, & planius, si concurrant, vt bene ponderat Imol. ibi nume. 8. circ. med. quod etiam videtur sentire. Abb. sub num. 6. Natura enim istius dictionis, maxime, est exprimere casum minus dubitabilẽ, & implicare magis dubitabilẽ. l. qui se patris, & ibi not. C. vnde lib. Glos. in l. illud. ff. ad legem Aquil. Ias. in l. pro hærede. §. 1. circa princ. ff. de acquir. hæred. & DD. dicunt quod illis concurrentibus valeat constitutio procuratoris, etiam si constituens vnicam tantum præsentationem habeat, in decis. Pampilonen. dicitur limitari regulam quando datur generalis Procurator in omnibus negotijs, præsertim in iusta causa qui est proprie casus, qui tunc agebatur, vt in ea dicitur; Vera est enim illa limitatio illis concurrentibus, sed non sequitur, quod etiam sine illis nõ procedat, & propterea quando difficultas adhoc reducatur, libenter iterum partes audirem. De Iustitia & iuribus sententiæ Vicarij Valẽ. si opus fuerit, particulariter videbitur.

ILLVSTRISSIMO D. CARD. LANCELLOTTO.

Romana Fideicommissi, de Veccijs. Die 17. *Iun.* 1609

ARGVMENTVM.

Colligitur ex Summario argumentum.

SVMMARIVM.

Lis postquam causa fuit commissa inducitur per citationem. nu. 1.
Transumptatio instrumenti lite pendente non potest fieri absque decreto iudicis, coram quo causa pendet. nu. 1.
Citatio generalis per proclama non sufficit, vbi adsunt contradictores certi. nu. 2.

DECISIO CCLVIII.

1 Fvit resolutum transumptum non fuisse validum; nam cum de Anno 1591. causa fuisset in Rota commissa, & lis per citationem introducta Rota decis. 9. vt lit. pend. in nou. non poterat fieri hæc transumptatio absque decreto iudicis, coram quo causa pendebat. Rot. decis. 1. de fide instrumen-

strumentorum, & nume. 36. de probation. in Antiq. Parif. conf. 135. nume. 9. lib. quarto. Decia. resp. 24. num. 58. lib. 1.

2 Quia cum causa esset commissa cõtrà possessores, ità vt contradictores, & interesse habentes essent certi, erant illi nominatim & particulariter citandi; nec sufficiebat generalis citatio per proclama, iuxta notata in capit. fin. de fid. Instrum. & in auth. si quis in aliquo, C. de edendo. Alex. conf. 106. nu 14. lib. 1. & conf. 150. num. 4. vers. Hic pri.no. lib. 6. Vbi quod ita fuit conclusum per famosissimos Doctores, Philippũ de Corsinis, Nicolaum de Cambionibus, & Roselum. Roland. consil. 69. numero 57. lib. tertio, qui de communi. Dec. d. respons. 24. num. vigesimo quarto, & sequen. lib. primo. Vbi etiam dicit communem. Quantum ad primam Matricem, vnde fuit facta extractio, Domini voluerunt, quod de ea particulariter videretur.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Ciuitatis Castelli Fideicommissi. Mercurij 17. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Agitur de pluribus detractionibus competentibus grauato ante restitutionem fideicommissi, & ex quibus censeatur prohibita detractio Trebellianicæ.

SVMMARIVM.

Funeris impensa debet detrahi ex fideicommisso ante restitutionem. nu. 1.

Funeris impensa dicitur debitum defuncti, & hæreditatis, & est magis priuilegiatum, quam omne aliud debitum. nu. 1.

Aes alienum testatoris debet detrahi ex fideicommisso ante restitutionem. nu. 1.

Dos vxoris testatoris debet detrahi ex fideicommisso ante restitutionem. num. 2.

Bona & iura hæredis grauati non veniunt in restitutione fideicommissi. nu. 2.

Grauatus in restitutione fideicommissi potest deducere id, quod sibi à defuncto debetur nec ad istum effectum dicuntur confusæ actiones. nu. 2.

Hæreditas non agnita non transmittitur. num. 3.

Aditio hæreditatis probatur per retentionem deberi, quod alias esset soluendum. nu. 3. Vbi maxime si retentio fuit per plures annos.

Legitima reijcit omne onus, & grauamen. nu. 4.

Filius grauatus vltra legitimam detrahit etiam Trebellianicam. nu. 4.

Trebellianica põt prohiberi ẽt in filijs primi gradus. n. 4.

Trebellianicæ prohibitio non requiritur in indiuiduo, sed sufficit quod ex verbis generalibus colligi possit. numero 5.

Trebellianica censetur prohibita, quando testator voluit bona sua restitui pleno iure, si cum dd. verbis alia concurrant denotantia testatorem voluisse omnia bona sua restitui. nu. 5.

Trebellianica censetur prohibita, vbi testator voluit bona sua restitui sine diminutione. nu. 5.

DECISIO CCLIX.

1 Actum fuit de detractionibus, quas prætendunt Pancletij facere ante restitutionem fideicommissi, & quo ad funeris impẽsam, clari iuris est, eam esse in primis deducendam. l. Papinianus. §. quarta. ff. de inoff. testamento. l. in restituẽda. C. de pet. hæred. Dicitur enim debitum defuncti & hæreditatis. l. 1. & l. si quis sepulcrum. ff. de relig. & sumpt. fun. & magis priuilegiatum, quam omne aliud debitum. l. impensa. eod. tit. l. fin. §. in computatione. vbi glos. in verbo funus. C. de iur. delib. Idem dicendum de quolibet ære alieno testatoris, quod soluisse probauerint. l. Lucius. §. Titia, & §. filiam. ff. ad Trebell. l. 1. & 2. C. eodem.

2 Detrahendã etiam dixerunt Domini dotem vxoris testatoris, & matris filiorum grauatorum. Paul. de Castr. conf. 77. in 1. dub. lib. 2. Natt. consil. 255. sub num. 7. Socin. iun. consil. 160. in 1. dub. lib. 2. Moder. de fideicom. art. 35. num. 1. in fine, qui alios allegat. Et fuit dictũ in Fanen. fideicom. 13. Nouemb. 1595. coram bo. me. Litta. In fideicommisso enim & eius restitutione non veniunt bona, & iura hæredis grauati. l. cohæredi. §. cum filiæ vers. sic nec fideicommisso. ff. de vulgar. & pupill. & grauatus potest deducere id, quod sibi à defuncto debetur, tẽpore mortis. l. ab omnibus. §. fina. ff. de lega. 1. l. in imponẽd. C. ad legẽ Falcid. gl. in l. Stichum aut Pamphilum. §. aditio. in vers. retinet. ff. de solut. Bar. in l. debitor. in fine. ff. ad Trebell. Et ad istum effectum non dicuntur confusæ actiones, vt per Socin. iun. vbi supra, & late Illustrissimum Cardinalem Manticam de coniect. vltimar. voluntatum. lib. 7. tit. 8. num. 15. & plurib. seqq. secundum vltimam impressionem.

3 Non obstat, quod obijcitur, non probari filios adiuisse hæreditatem matris, & eam non agnitam non potuisse ad descendentes transmittere, quia immo satis probatur aditio ex quo patet dotem prædictam non restitui, per retentionem enim dicitur adiuisse hæreditatem maternam pro filijs, vt post Bar. Ioã. de Imol. & Paul. de Castr. quos allegat, tradit Alex. cõsil. 20. num. 1. lib. 7. Latè Natt. conf. 74. nu. 10. & seq. quæ aditio magis præsumenda ex cursu plurium annorum, quibus dotem retinuit, vt per Natt. ibi numero 11. post Bar. quem citat.

4 Quo ad legitimam nulla cadit dubitatio, cum ab ea onus fideicommissi, & quodlibet aliud grauamen ipso iure reijciatur, & habeatur pro non apposito.

l. scimus.

l. scimus. §. cum autem, & l. cum antiquioribus, & l. ex tribus. C. de inoff. testam. l. si pater. vbi gl. & DD. C. de instit. & substit. difficultas fuit circa Trebellianicam, quæ filijs grauatis vltra legitimam debetur. iuxta c. Rainut. & c. Raynald. de testam. & not. in c. si pater. eod. tit. in sexto. Eam tamen non deberi fuit resolutum, vti prohibitam detrahi à testatore, quæ prohibitio tenet etiam in præiudicium filiorum primi gradus, iuxta decisionem, quam semper tenuit Rota. Cassa. decis. 4. de testam. Crescen. decis. 2. eod. tit. Fuit dictum in vna Fanen. de Nicobatijs 18. Maij 1582. coram bo. mem. Card. Seraphino, & in Fulginaten. fideicômissi de Orphinis. 5. Decembris 1605. coram R. P. D. meo Coccino.

5 Quia prohibitio non requiritur in indiuiduo, sed sufficit, quod ex verbis generalibus id conijci possit. Bar. in l. centurio. num. 27. vers. vel quid si testator. de vulgar. & pupillar. Alex. cons. 207. num. 10. lib. 6. quam opinionem magis communem, & veriorē Galliaula in l. centurio. nume. 88. in fine, & alij relati ab Illustrissimo Mantica de coniect. vlt. volunt. li. 7. tit. 12. num. 6. Et dixit Rota coram eo in Nucerina, fideicommissi. 30. Octobris 1595. Hic autem testator voluit bona sua restitui pleno iure, & licet magna sit controuersia inter Doctores, an ista verba importent prohibitionē Trebellianicæ, vt patet ex trad. à Gabr. concl. 4. ad Trebell. & per Illustrissimum Mantic. in d. tract. lib. 7. tit. 22. num. 18. Attamen quando cum dictis verbis concurrunt alia denotantia testatorem voluisse omnia bona restitui, censetur sine difficultate prohibita. Tum propter geminationem, quæ magis enixam voluntatem demonstrat, tum quia hoc casu cessat interpretatio, quæ datur illis verbis pleno iure per eos, qui tenent non importare prohibitionem Trebellianicæ. Claud. Aquirol. in l. centurio. nu. 34. ff. de vulgar. & pupillar. Grat. qui alios allegat, & dicit Corn. cons. 103. num. 14. lib. 2. Mantic. cons. 291. col. 2. Gab. d. concl. nu. 2. Illustrissimus Mantic. d. nume. 18. in fine. Hier. Gab. cons. 86. num. 21. lib. 2. Menoch. præsumpt. 198. nu. 13. lib. quarto. Peregrin. cōsil. 36. sub num. 9. lib. 2. Testator autem vltra verba pleno iure, subiunxit, & sine diminutione, quæ sola sufficiunt pro inducēda prohibitione. Aym. qui alios allegat, & dicit in hoc neminem discrepare, cōs. 174. sub nume. 1. Gab. qui pariter alios cumulat, & dicit indubitatum concl. 7. in principio ad Trebell. plures etiam addit Menoch. d. præsumpt. 198. nu. 16.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Vigleuanen. Iuris patron. Mercurij 26. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Plura adducuntur pro probanda quasi possessione iuris patronatus.

SVMMARIVM.

Consensus resignationi iuris patronatus præstitus sufficit pro acquirenda quasi possessione præsentandi. nu. 1.

Fallit in præiudicium alterius patroni, data ignorantia ipsius. num. 2.

Admissio iudicis facta sub conditione non operatur ante purificationem conditionis. nu. 2.

Quasi possessio iuris præsentādi in præiudicium alterius patroni probatur ex præsentatione insimul facta. nu. 3. vbi secus data ignorantia alterius patroni.

Quasi possessio iuris patronatus non transit ad hæredes absque apprehensione. nu. 4.

Statutum de continuanda possessione defuncti in hæredem non habet locum in quasi possessione iuris patronatus. num. 4.

Quasi possessio vnius patroni præseruatur per præsentationem aliorum. nu. 5.

Dic procedere vbi is, qui non præsentauit fuit per prius in quasi possessione præsentandi. nu. 5.

Possessio acquisita lite pendente & post inhibitionem non est manutenibilis. nu. 5.

DECISIO CCLX.

1 Resolutum fuit Balistæ, & eius nepotibus, dādum esse mandatum de manutenendo in quasi possessione præsentandi, quia Balista præsentauit de anno 1573. & præsentatus fuit institutus, deinde de anno 1596. ipse vna cum eius nepotibus præstitit consensum resignationis ad fauorem Bernæ, quod sufficit pro quasi possessione præsentandi. Abb. cons. 14. num. 1. in fin. par. 1. Crescen. decis. 2. de iure patron. & fuit sæpius resolutum.

2 De quasi possessione autem hæredum, Rolandi nullibi constat quatenus enim deducitur ex consensu præstito ab ipso supradictæ resignationi, respondetur fuisse præstitum absentibus & ignorantibus Balista & nepotibus. Vnde non potuit in eorum præiudicium possessionem acquirere Caputaq. decis. 339. par. 2. Nec releuat admissio iudicis, quia fuit facta conditionaliter, si & quatenus ipse ius haberet. Vnde non suffragetur, donec appareat de iure ipsius, vt per Caputaquen. decis. 129. par. 2.

3 Præsentatio anni 1598. vltra quod dedit occasionem liti, quæ de illo anno cœpta fuit coram Ordinario Vigleuanen. super prætenso iure præsentādi Rolandi, & fuit pariter admissa cū conditione si, & quatenus ipsi Rolādo ius nominādi competeret. nec est verum quod fuerit facta vna cum Balista, & nepotibus. Vnde non intrat, quod sufficit illum fuisse admissum à compatronis, iuxta doctrinam Rip. in c. cum Ecclesia Sutrina. sub num. 93. de caus. possess. & propriet. quam sequuta est Rota 10. Maij & 1. Decemb. 1608. coram D. meo Marcomontio. Quia Rip. loquitur, quando simul præsentant, imputet enim sibi vetus patronus qui alium admittit, & patitur quod secū præsentet.

præsentet. In casu autem isto præsentatio facta est nō solum absentibus Balista,& nepotibus,sed etiam inscijs. Vnde non potest ascribi illis, quod admiserint, & passi fuerint Rolandum præsentare,cum patientia non detur sine scientia,vt per Rip.in d.c. cum Ecclesia. num.64.

4 Et vbi probatur aliqua quasi possessio Rolandi, illa tamen non transisset ad eius hæredes.l. cum hæredes.ff.de acquir.possess.Achil. decis.5. de caus. poss. & propriet. Fab.decis.6.lib.2. Caputaq. decis. 420. par.2.& fuit sæpissime resolutum,& signanter in vna Alben. Parochialis 27. Iunij 1605, coram me. Neque obstat, statutum de continuanda possessione, ex allegata decis. Caputaq. quia Rota illam non sequitur,vt fuit dictum coram bon. mem. Card. Seraphino in Comen.iuris patronatus 8.Iunij 1601.& repetitum in dicta Alben. Parochialis. Idem dicitur de possessione Ioannis Augustini qui fuit frater Rolandi,& tanto magis,quia non apparet quod Rolandus fuerit eius hæres.

5 Non obstat,quod dicitur,per præsentationem factam à Balista,& Nepotibus fuisse præseruatam possessionem Rolandi,iuxta cōs. Federici de Senis 112. in vlt.dub.& Bald.cons.15.de Iure patron.quos sæpius sequuta est Rota, quia procederet si appareret, per prius Rolandum fuisse in possessione præsentandi.Put.decis.298.lib.1.fuit dictum in Viterbien.Cappellæ 12.Iunij 1606.coram R.P.D. meo Manzanedo. Nec possunt adiuuari aduersarij præsentationibus factis de anno 1606. & 1607. quia cum sint factæ lite pendente,& post Inhibitionem Rotalem,nulla ex eis potest resultare possessio manutenibilis Caputaq. decis.234. lib. 1. in manuscript. latè Lancell. de attentat.p.3.c.31. num.185.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Placen.& Toletana Canonicatus,& beneficiorum. Veneris 26.Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Gratiosa subrogatio, vt immissionem Beneficij producat, quæ probanda sint, quid si in lite adessent nullitates, & defectus, seu Calumnia, & an impetranti Beneficium per priuationem suffragetur subrogatio.

SVMMARIVM.

Beneficium impetrans ex gratiosa subrogatione immittendus est in possessionem ipsius Beneficij probata lite, clericatu,& obitu Beneficiati. nu. 1.

Impetrans Beneficium ex gratiosa subrogatione, quando immittendus sit in possessionem lite existente, nulliter prosequuta ex defectu citationis, & aliorū, de quibus.num.2.& 3.

Citationis exequutio probatur per attestationem solius Notarij. Vbi sic adest stylus, quod à solo Notario fiat relatio sicut soli Nuncio referenti etiam sine testibus creditur.num.4.

Gratiosa subrogatio non operatur, quando lis est calumniosa. Declara,vt nu.5.

Subrogatio beneficij non datur impetranti per priuationem. Declara,vt num.6.

DECISIO CCLXI.

1 Domini vtraque parte informante steterunt in decisis, Didaco dandam esse immissionem in possessionem Canonicatus, & beneficiorum vigore gratiosæ subrogationis,quam obtinuit ad ius & possessionem Ludouici de Obregon, quia constat de lite,Clericatu,Didaci,& obitu Ludouici in possessione dictorum beneficiorum.Put.decis. 495.lib.2. Fuit dictum in Burgen. de Pancona, 24. Octobris,& 28. Nouembris 1588. coram Gipsio, in Senen. Canonicatus 13. Maij eiusdem anni coram Bubalo,& in Miranden.Parochialis 17. Maij 1600. coram R.P.D.meo Decano,& sæpissime in alijs.

2 Nō obstat,quod opponitur de defectu litis. Nam quatenus ille deducitur ex iurib. regulæ de annal. fuit iam satisfactū per duas decisiones à quibus nullatenus recedendum esse dixerunt Domini, & dicta per Mandos.q.5.super d.regula,quod vltra impetrationem,seu gratiam obtentam commissio causæ,citatio,Processus causæ,sententia, sequestrum,& omnia alia accessoria annullentur,non applicentur,quia in Commissione adest clausula virtualiter operās quod quæ sequuta sunt circa deductionem vltimarum,sint tanquam ex noua Commissione veteri sublata.

3 Quatenus etiam deducitur litis defectus ex defectu citationis, cum citatio Landæ non sustineatur, quia mandatum ipsius erat restrictum ad primas gratias,& citatio in partibus contra Obregon.non subsistat, quia de eius exequutione adest sola attestatio Notarij cum vnō teste,& tamen requirebantur duo. Put. decis. 5.lib.3.& quia non fuit facta cum literis citationis à Curia emanatis,sed ex transumpto ab illis per Notarium extracto, omissa citatione in personam Procuratoris in curia fuit dictum,citationē principalis in partibus esse validam,& standum esse relationi Notarij absque testibus, quia cum ex notorio stylo in illis partibus Notarij fungantur officio Nuncij,sicuti soli nuncio referendum creditur, Glos. in c. cum curati.in vers.secus nuncius. de appell. Specul. tit.de citat.§.1.vers.sed nunquid credatur.Ita etiam credi debet soli Notario Nuncij officio fungenti, vt dixit Rota in Toletana Decimarum.de Sacerdor.12. Iunij 1590.coram R.P.D. meo Decano,& in Vlisbonen.iuris deputandi collectorē Decimarum.14. Martij 1603.coram D.meo Ortembergio.

4 Exequu-

4 Exequutio citationis fuit facta cum originalibus, vt ex ipsorum inspectione apparet, & transumptum literarum citationis non dicit, quod intimatio fuit facta vigore transumpti, sed quod potius fuit facta vigore originalium, licet post factam intimationē Notarius extrahat vnum transumptum eodem contextu, ac literis Originalibus, & ab intimationibus, & quando verba non essent clara, ita essent interpretanda pro validitate citationis.

5 Non obstat quod dicitur saltem litem esse calumniosam, & ob id non suffragari pro obtinenda subrogatione, quia id procedit, quando calumnia est euidens, & notoria, carens omni colore, & probabili causa litigandi. Rebuff. in reg. de subrog. glos. 1. nume. 3. Fuit dictum in Collen. Parochialis. 15. Decembris 1591. coram bon. me. Card. Seraphino in Conchen. Archipresbyteratus 19. Ianuarij 1598. coram Litta, in Gerunden. Canonicatus. 14. Maij 1602. & in Pāpilonen. Abbatiæ. 20. Iunij 1603. coram me. Lis autem de qua agitur non videbatur Dominis talis.

6 Quod dicitur non probari clericatum Didaci ex testibus de publica voce & fama, nisi probata legitimitate, cessat, quia ostenduntur literæ clericatus cū attestatione legitimitatis psonę, prout nec ēt obstat, quod impetranti per priuationem nō detur subrogatio, & data non suffragatur, vt in vltima parte regulæ, quia cum fel. recor. Clemens VIII. declarauerit beneficia eo ipso vacare, & libere impetrari posse à Sede Apostolica, quatenus Obregon, & alij aduersarij non parerent, prout non paruerunt, & fuerunt declarati incidisse in pœnas in Breui contentas, ob nō paritionem, tam per Illustrissimum Cardinalem Ginnasium, quam per Illustrissimum Mellinum, Nūcios, sequitur regulam in hac parte non obstare Didaco, quia non procedit, quando est lata vna sententia priuationis, vt per Sarnen. in d. reg. q. 7. nume. quarto, in fine vers. limitantur tamen, multo minus quando sunt latæ duæ.

REV.^MO P. D. COCCINO DECANO.

Sabinen. Decimarum. Mercurij 1. Iulij 1609.

ARGVMENTVM.

Ius decimandi an, quomodo, & per quantum tempus contra Episcopum pręscribatur.

SVMMARIVM.

Episcopus habet super decimis intentionem fundatam à iure communi in prædijs, ex quibus percipiuntur, si sint nullius Parochiæ. nu. 1. Vbi etiam an isto casu contra Episcopum præscribatur ex immemoriali possessione cum titulo, vel sine titulo, & quomodo.

Decimandi ius an præscribatur contra Episcopum absque immemoriali possessione, sed solum per annos 40. cum titulo. nu. 2. & 4.

Episcopus post Concilium Lateranense non potest infeudare decimas absque authoritate Papæ. nu. 3.

Prælatus numquid possit Ecclesiæ præiudicare in quærendis ante acceptationem. nu. 5.

DECISIO CCLXII.

1 AGitur inter Ecclesias rurales existentes in possessione à 40 annis, & vltra, exigēdi decimas, licet iuxta resolutiones factas non sint Parochiales, & Illustrissimum D. Card. Episcopū Sabinen. qui dicit se habere intentionē fundatam de iure cōmuni, in dictis decimis, ex quo prædia ex quibus percipiuntur sunt in nullius parochia. c. quoniā. in secundo dicto ibi, alioquin, vbi Host. numero 1. & seqq. Butr. num. 2. Anchar. nume. 4. Abb. numero 2. Boich. nume. 2. de decim. c. dudum, vbi glos. in verb. de iure communi, in vers. verius puto, & ibi Anchar. num. 1. in fin. Butr. num. 2. Card. nu. 1. eod. tit. de decim. Et propterea subiungebatur, quod dictæ Ecclesiæ contra Episcopum debebant docere de immemoriali possessione, aut de quadragenaria cum tit. c. 1. de præscr. in 6. DD. in c. fin. vbi Rocch. num. 293. de cōsuet. Rebuff. de decim. q. 13. nu. 82. & fuit resolutum in causa Ciuitaten. Decimarum. 18. Maij 1596. corā bon. mem. Gipsio, de qua tamen immemoriali, aut quadragenaria cum titulo, non docet Rector dictarum Ecclesiarum ruralium.

2 In hoc articulo, qui visus est satis subtilis, dicebāt Domini pro resolutione, quod quādo quis habet de iure fundatam intentionem super aliquo, si potest nihilominus illud concedere, aut alienare, quod tunc non requiritur immemorialis, aut quadragenaria cum titulo ad hoc, vt contra ipsum præscribatur, sed sufficit quadragenaria. Nam scientia, & patientia illius, qui potest concedere, aut alienare inseruit pro titulo. Secus autem si ille, qui habet de iure intentionem fundatam, non potest concedere, vel alienare. Card. in c. cum Ecclesia. in §. verum quam. de caus. poss. & propriet. in vers. oppono de hoc, de Capitulo ad decimas. Rip. in d. c. cum Ecclesia. num. 25. versic. decima solutio. Abb. num. 46. Felin. in c. si diligēti. de præscript. num. 7. circa fin. vers. secunda resolutio. in fin. dictæ secundæ reseruationis. versic. tamen propter authoritatem prædictorum.

3 In proposito autem si ageretur contra laicum, cui Episcopus post Concilium Lateranense non potest infeudare decimas absque auctoritate Sum. Pontif. vt in c. prohibemus. de decim. Rebuff. de decim. quæstione 13. num. 73. Hostien. in Sum. eod. tit. num. 3. in vers. 3. quæritur. Ias. consil. 19. num. 13. vers. vnde transactio. lib. 3. non sufficeret quadragenaria cum patientia Episcopi, vt per DD. in dicto c. cum Ecclesia, sed requireretur. immemorialis cum fama priuilegij, Ioan. Andr. & alij in c. cum Apostolicæ, de his, quæ

quæ fiunt à Prælat. Felin. in cap. causam. nume. 3. de præscr. & in c. cum contingat. nu. 4. vers. si tamen. de for. compet. Rebuff. de deci. quæst. 13. numero 69. & & seqq.

4 Sed in hoc casu, cum agatur cum alia Ecclesia, dicendum est, quod si Episcopus possedisset iam istas decimas, cum in alienatione rerum Ecclesiæ requiratus certa solennitas, vt late per Couar. var. resol. lib. secundo, cap. 17. numero primo, propterea isto casu non sufficeret quadragenaria cum scientia, & patientia Episcopi, vt dicunt DD. præalleg. in præcitato c. cum Ecclesia, sed requireretur immemorabilis, aut quadragenaria cum titulo, vt in iuribus supra allegatis pro Episcopo; sed cum Episcopus nunquam possederit istas decimas, quæ sunt in nullius parochia, non agitur de iure quæsito amittendo, sed de iure non quæsito, & si Episcopo debito, præscribendo, vt per Abb. in cap. quoniam. num. 4. Burr. num. 5. Card. in vers. quarto oppono de decim. & propterea sufficit sola quadragenaria cum scientia, & patientia Episcopi, vt per allegatos DD. in cap. cum Ecclesia, Episcopus enim post recuperationē istarum decimarum potest illas vel ad opus suum retinere, vel secundum discretionem à Deo sibi datam alteri Ecclesiæ concedere, vt in cap. quoniam, & ibi DD. omnes de decim.

5 Non obstat, quod licet in quærendis ante acceptationem Prælatus possit præiudicare Ecclesiæ, vt per Franc. in c. 1. sub num. 26. limit. 11. & numero 27. de rebus eccl. non alien. Tamen dicēdum est in quærendis, non in debitis de iure communi, vt colligitur ex not. per Franc. ibid. Quia respondetur, quod hodie non agitur an Episcopus potuerit præiudicare Ecclesiæ in non quęrendo decimas de iure communi sibi debitas, sed dicitur quod cum de iure potuisset cōcedere istas decimas alteri Ecclesiæ, ex quo illas nūquam percipit, & sunt in nullius Parochia, cum istæ Ecclesiæ possederint spacio quadraginta ann. cum scientia, & patientia ipsius Episcopi, ista inseruiunt pro titulo, quia Episcopus poterat illas cōcedere istis Ecclesijs, vt supra dictum est, nec agitur an Episcopus potuerit præiudicare in non quærendo illa, quæ de iure communi ad suam Ecclesiā spectant, sed solum, quod spacio 40. ann. possunt illæ præscribi cum scientia Episcopi, cum Episcopus ipse concedere potuisset.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Romana de Lucatellis. Veneris 30. Octob. 1609.

ARGVMENTVM.

Breuis est decisio, sed notabilis, & Magistralis, in qua pręcipue docetur, an, & quando manutentio concedatur vigore possessionis defuncti in hęredem continuatæ ex statuto Vrbis.

SVMMARIVM.

Manutentio datur probata possessione tempore motæ litis. num. 1.

Possessio defuncti non continuatur in hæredem vigore statuti Vrbis quando fuit occupata à Tertio ante aditam hæreditatem, & quid in suo hærede. num. 2.

Possessio defuncti continuata in hæredem vigore statuti Vrbis non habet locum in bonis emphyteuticis. num. 2. 3. & 4.

Possessio defuncti non continuatur in hæredem vigore statuti Vrbis, est possessio ciuilis non personalis. num. 3.

Possessio penes duos esse non potest. num. 3.

Emphyteuta an habeat possessionem ciuilem, vel naturalem à possessione Coloni differentem, num. 4. Vbi etiam an possessio quā habet emphyteuta dicatur artificialis.

Manutentio possessionis vigore statuti Vrbis continuantis possessionem defuncti in hæredem quibus exceptionibus retardetur. nu. 5. in fine.

Interdictum adipiscendæ quando hæredi concedatur. numero 6.

DECISIO CCLXIII.

1 Domini dixerunt Ioanni, & Baptistæ fratribus dandum esse mandatum de manutenendo in possessione domorum de quibus agitur, cum ille, qui habet possessionē de tēpore litis motæ debeat manuteneri, iux. text. in §. retinendæ. instit. de interdictis. de qua satis constat in casu isto ex instrumento ademptionis. l. non idcirco, vbi not. DD. C. de fid. instr. & in l. prædia. ff. de acquir. poss.

2 Filij enim Bernardini non possunt se iuuare ex statuto. c. 147. lib. 1. de continuanda possessione in hæredem, tum quia eius dispositio non habet locum, qū possessio à tertio ante aditam hæreditatem fuit occupata ex alleg. per Gabr. de acquir. poss. conclus. vlt. numero 18. Tiraq. in tract. le mort. saisit. quinta par. declar. 3. nume. primo, & seqq. & sæpe dixit Rota, vt in decisionibus allegatis in causa Romana Vineæ, & hospitij. 13. Martij 1608. coram R. P. D. meo Decano, & quatenus esset verum, quod huiusmodi limitatio non habet locum in suo hærede, de quo loquitur dictum statutum quia aditione opus non habet, vt in terminis dicit Gabr. consil. 36. num. 13. lib. 1. adhuc nihilominus filij Bernardini non possunt se iuuare dicto statuto, quod non habet locum in bonis Emphyteuticis, quia & si omne ius defuncti transeat in hæredem, excipitur tamen ius personale. l. hæres. ff. de acquir. hæred. prout est istud, quia emphyteusis est finita per obitum Bernardini, & propterea dictum statutum non debet intelligi de ea possessione, quæ cohæret iuri personali, cum recipiat interpretationem à iure, vt in terminis dicit Cum. in consil. 173. in fin. quem sequitur Rube. Alexand. in consil. 121. num. 5.

numero quinto.Iaſ.conſil.152.lib.quarto, & Gabr. de acquirend.poſſeſſ. concluſ. vltima, numero decimo tertio, & fuit reſolutum in cauſa Imolen. bonorum.10.Aprilis 1591.coram D.Card. Pamphilio,& in cauſa Mediolanen.bonorum.28.Martij 1598.coram D.Card.Mellino,& in dicta cauſa Romana Vineæ ,coram D.Decano.

3 Maxime cum poſſeſſio, quæ transfatur per ſtatutum ſit poſſeſſio illa ciuilis,vt dicit Alexand.in conſ. vigeſimo quarto,nu.3.lib.3.Tiraq. in tract. le mort. ſaiſit,par.3.declarat.ſecunda,num.tertio,quæ remanet penes Dominum directum. l.3. §. ex contrario. cum ibi not.ff.de acquiren.poſſeſſ.nec poteſt eſſe penes duos.gloſ.in l.ſi ut certo.§.ſi duobus vehiculum. in verbo dominium.ff.commod. & ibi Caſtr.numero ſeptimo, & propterea non habuit Bernard. quid tranſmitteret in hæredem.

4 Neque releuat,quod licet emphyteuta non habet poſſeſſionē ciuilem,habet tamen cum naturali quandam poſſeſſionem ciuilem,vt dicit Anchar.conſil.ſexageſimo tertio,num.quarto, quæ differt à poſſeſſione coloni, & ſolo animo retinetur, vt per eundem Anchar. concl.443.numero 11.quam etſi in iſtis terminis non poſſet ſuffragari contra Dominum directum poſſet tamen ſuffragari contra tertium iuxtà diſtinctionem Hoſt. in cap. olim. 12. numero decimo ſexto,de reſtit.ſpol. ſatis enim eſt quid ſtatutum habeat in quo poſſit operari artificium ſuum,hæc enim poſſeſſio dicitur artificialis. Alex.conſ.vigeſimo quarto,numero tertio, verſ. & appellatur dicta poſſeſſio. lib.tertio.

5 Nam fuit per Dominos reſponſum, quod quatenus prædicta eſſent vera,adhuc non releuant in caſu iſto, quia ſumus in iure perſonali , extincto per obitum Bernardini vt dictum eſt, & propterea nec illa poſſeſſio ciuilis quam habet emphyteuta, quæcūque illa ſit poteſt iuuare contra tertium & licet hæc videantur reſpicere petitorium,tamen poſſunt opponi in caſu iſto in poſſeſſorio, quia omnis exceptio, quæ pertineret ad petitionem bonorum habet perimere fictionem, & beneficium ſtatuti, vt in terminis dicit Bal.qui loquitur in ſimili ſtatuto in conſ.141.nu.3. lib.primo.

6 Neque facit, quod dicitur competere in omnem euentum hæredi interdictum adipiſcendæ, vt per Tiraquell.dicta quinta par.declar.tertia, numero decimo ſexto,& per Gabr.pariter loco allegato, numero vigeſimo ſecundo, & per Rub. Alexandrinum dicto conſil.121.numero quinto, & ſexto, quia Doctores prædicti loquuntur, quando ante aditam hæreditatem fuit occupata poſſeſſio naturalis, quia tunc hæredi non competit interdictum retinendæ, ſed adipiſcendæ, & quicquid dicendum eſſet,ſi filij Bernardini intentaſſent hoc remedium,quia obſtarent prædicta,vt in puncto etiam conſiderauit Rub. Alexandrinus vbi ſupra,numero ſexto, vſque ad fin.hoc videtur extra dubium, quia agitur hodie de interdicto retinendæ, non adipiſcendæ. Ex quibus fuit concluſum Ioanni, & Baptiſtæ fratribus dandum eſſe mandatum de manutenendo.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Spoletana Penſionis. Mercurij 4. Nouemb. 1609.

ARGVMENTVM.

In alternatiuis electio quando ſit creditoris, vel debitoris.

SVMMARIVM.

Alternatiua poſita in fauorem creditoris operatur, vt creditor in ea electionem habeat.nu. 1.

Alternatiua natura eſt alternare æqualia,vel parum diſtantia. Declara,vt num.4.

Alternatiua poſita inter ſummas diſpares ſumma maior habetur pro non adiecta. num, 3. Vbi declaratur hæc concluſio.& nu 4.

Penſione reſeruata ſub conditione, dummodo non excedat medietatem fructuum conditio præſumitur iuſtificata per exactionem 30.annorum.

DECISIO CCLXIV.

1 Reſolutum fuit, Rectores poſſe præciſe cogi ad præſtationem ſalmarum trium cum dimidia Grani,quia Lælio fuit reſeruata pēſio in dictis ſalmis & ſi mallet in tot Ducatis auri de Camera,ita vt Ducati ſuccedant loco Salmarum ipſo volente,& eligente,nō autem inuito. Verba enim ſunt clara,quibus apparet alternatiuam fuiſſe appoſitam in fauorem ipſius Sentimales. Vnde indubitāter eius eſt electio.Aym.conſil.699.nu.7. Vltra quod in gratijs in dubio electio eſt gratiati, quaſi creditoris. Bal.poſt Guglielm.qui allegat in l.qui duos. nu.1.in in fin. Vbi etiam Menoch.nume.4.ff.de legat.& Felin.in c.inter ceteras.num.4.verſ.fallit. 5.de reſcript. Pariſ.conſ 7.nume.42.lib.ſecundo, Cæſar.de Graſſ. deciſ.185.num.4.

2 Accedit obſeruantia ſubſequuta, vt in propoſito conſiderauit Rota in d.deciſ.nu.5. Fuit enim penſio in dictis Salmis exacta per ſpacium vltra quinquaginta annorum, quod tempus deſeruire etiam poteſt pro præſcriptione ſi opus eſſet. Non obſtat,quod natura alternatiuæ ſit alternare æqualia vel parum diſtantia, quia procedit in dubio. Ita enim expreſſe loquitur Socin.ex aduerſo alleg.in l.prima, numero quarto, ff. de reb. dub. Rip. in dicto cap. inter ceteras. numero trigeſimo quarto. Videlicet quando vnum ex alternatis eſſet liquidum.& veniret arbitrandum, quia tunc debet arbitrari iuxta qualitatem alterius.

terius. Nos autem sumus in vtroque alternato certo, & taxato per Papam, & de tempore reseruationis pēsionis, quod aliud debet iuxta trad. per Felin. in c.... nu. 28. de rescript.

3 Non aderat inæqualitas immo maxima concernentia inter Salmam Grani, & ducatum aurei de Camera, & fatentur aduersarij, & probatur ex fide per ipsos exhibita, & si valor fuit actoris, tale argumentum cessit etiam in fauorem Rectorum respectu reliquorum suorum fructuum. Nec etiam facit, quod in alternatiua posita inter dispares summas, summa maior habeatur pro non adiecta. l. si ita stipulatus fuero decem, aut quinque. ff. de verborum oblig. quia primo dicitur nos non versari inter summas, sed potius inter species, quo casu vtrumque est in obligatione. Bart. in l. si duo rei stipulandi. ff. de verb. oblig. Imol. in d. l. si ita stipulatus. vers. & si quæratur. Illustrissimus Mantic. de tacit. & ambig. conuen. lib. 14. tit. 39. num. 14.

4 Secundo respondetur. l. si ita stipulatus. procedere, quando electio est debitoris, tunc si non cadit affectio in vtroque, & si diceretur illud quod est plus esse in obligatione, esset superfluum. Ias. post alios ibi sub n. 1. secus quando electio est creditoris... Vtrumque est in obligatione, vt post Petr. de Bellapert. & Cyn. quos allegat, & sequitur, tradit Bart. in d. l. si duo rei. Incola in d. l. si ita stipulatus, qui rationem differentiæ constituunt quia minus facilius qui remittit, quā det, & quia sic violenter non præsumitur, quod creditor vellet maiorem quantitatem eligere sicut debitor minorem.

5 Tertio respondetur quod attento tempore reseruationis nulla aderat disparitas, nec poterat considerari maius, & minus inter alternata, vt dictū est. Non obstat quod pensio sit reseruata sub cōditione dummodo non excedat medietatem fructuum, quia cum fuerit exacta per quinquaginta annos, & vltra, vt dictum est, præsumitur iustificata, cum adhoc sufficiant triginta, vt fuit dictum in Lucana Diaconatus 21. Maij 1578. coram fel. record. Clemente VIII. & sæpissime in alijs. Nec probatur excessus. Immo cōtrarium colligitur ex depositione ipsorummet testium pro parte Rectorum examinatorum, qui dicunt, ex quolibet beneficio percipi salmas sex frumenti, octo, vel decem Barilia musti, redditus prati, & alios fructus. Ita vt negari non posse videatur salmis tribus cum dimidia remanere medietatem fructuum. Idem concludunt, dum dicunt, quodlibet beneficium ascēdere ad Scuta quinquaginta, cum salmæ tres cum dimidia valent Scuta 21. quæ de deductione dicuntur non obstare, quia non probatur causa, & fuit omnis deductio in literis reseruationis prohibita. Parum refert, quod isti Rectores asserant se non posse cōmodè viuere cum fructibus, qui remanent soluta pensione, quia vt dicunt testes sunt ordinati ad titulum patrimonij, & propterea erit ipsis imputandum, si acceperūt beneficia tenuia Rebuff. in tract. de congr. n. 92. Fuit dictū in Calaguritana de Vederan. 4. Iun. 1574. coram Oriolen. in Giennen. Congruę. 28. Iun. 1600. coram R. P. D. meo Coccino, & in Toletana Decimarum de Lucilios. 6. Febr. præteriti coram me.

REVERENDISSIMO P. D. ATTREBATEN.

Placentina, seu Compostellana Thesaurariæ. Lunæ 16. Nouemb. 1609.

ARGVMENTVM.

Subcollectorum beneficia sunt reseruata, etiamsi ipsi non exercuerint, dummodo eueniente occasione essent parati exercere, cum subcollectoris officium consistat non solum in exercitio, sed etiam in alijs prerogatiuis.

SVMMARIVM.

Ordinarius non pōt prouidere de beneficio reseruato. n. 1.

Deputatio in subcollectorem probatur per literas deputationis etiam absque manu Notarij & subscriptione testium. nu. 10.

Subcollector ratione officij est exemptus à iurisdictione ordinarij. nu. 2.

Regula reseruans beneficia collectorum, & subcollectorū habet locum etiamsi collectores, & subcollectores actualiter non exercuerint, dummodo fuerint, & sint parati ad exercendum adueniente occasione. num. 3. vbi etiam non obstan. verbis regulæ.

Paria sunt quem exercere re ipsa, & esse paratum ad exercendum adueniente occasione. nu. 3.

Procurator ad effectū, vt pro toto tempore salarium consequatur, satis est, quod per ipsum non steterit, & quod adueniente occasione fuerit paratus præstare operas suas. nu. 3.

Familiaritatis priuilegio non gaudent, qui habent literas familiaritatis Cardinalium, si non sunt vere familiares. num. 3.

Subcollectorum officium non solum consistit in collectione spoliorum, verum etiam in alijs obsequijs, quæ nuncijs, & collectoribus Apostolicis præstari solent. nu. 3.

DECISIO CCLXV.

1 FVit responsum Thesaurariam esse ad iudicandam R. P. D. Manzanedo, quia probat incūbentia ad effectum adiudicationis de reseruatione per obitum D. Didaci Caruasal, dum vixit, vnici subcollectoris Apostolici in ciuitate, & diœcesi Placentina, per regulam 4. Cancellariæ, & extrauagationem ad Romani de præbend. constat ex decisione in hac causa facta die vigesima quinta Maij proxime preteriti, qua reseruatione stāte manus Ordinarij erant

erant ligatæ. c. 2. in fin. de præb. in 6. Postea exhibitæ fuerunt in actis literæ originales deputationis D. Didaci in subcollectores per Illustriss. Card. Mellinum, quas ipsemet Cardinalis formiter recognouit, quæ solæ etiam sine manu Notarij, & subscriptione testium plenam fidem faciunt, per ea quæ tradit Innocen. in c. quoniam contra. nu. 6. vers. alij dicunt de probation. Bellencin. in tractatu de charitat. subsid. quæ. 114. num. primo. Rot. decis. 17. de probationi & decis. septima, de offic. delegat. in antiq. & decis. 10. vers. contra primam conclusionem. de prob. in nou.

2 Secundo fuit exhibita inhibitio eiusdem Cardinalis contra Episcopum Placentinum, ne se ingereret in causis D. Didaci, qui ratione officij subcollectoris erat prorsus exemptus a iurisdictione, vt sæpe fuit responsum per Illustrissimos Cardinales Sacri Concilij Interpretes.

3 Tertio adest instrumentum præstationis iuramenti de fideliter exercendo, ita quod non relinquatur amplius ambigendi locus, nec requiritur aliud exercitium actuale, quia non semper se offert occasio in Hispania, vbi solum Episcoporum spolia colliguntur, quare cum non stet per collectorem, paria enim sunt paratum esse ad exercendum, & re ipsa exercere. cap. cum non stat. de reg. iur. in sexto, l. iure ciuili. ff. de condit. & demonstr. Rip. in cap. cum Ecclesia Sutrina. numero octuagesimo septimo, de caus. possess. & propr. sic de Procuratore dicitur, satis esse, quod per ipsum non steterit, & sufficere quod adueniente occasione esset paratus præstare operas suas ad effectum, vt pro toto tempore salarium consequatur. l. sed addes. §. cum quidam. l. qui operas. l. si vno. §. cum quidam. versic. cum autem. ff. locat. Fuit dictum in Valentina mercedis. quinta Iunij 1602. coram Reuerend. Patre Domino Lancellotto, & ita verba regulæ, qui suo tempore officia exercuerint, intelligenda videntur ad differentiam eorum, qui non vere, sed ficte essent subcollectores, sicut habentes literas familiaritatis Cardinalium, si non sunt veri familiares, non gaudent priuilegio, per capitul. fin. de verborum significat. in sexto. per suos numero quinto, de maiorit. & obedient. Ceterum officio subcollectorum non solum consistit in collectione spoliorum, verumetiam in alijs obsequijs, quæ nunc ijs, & Collectoribus Apostolicis præstari solent. Quod autem Thesauraria sit dignitas, non tamen prima post Pontificalem, & quod fructus eius non excedunt vna cum distributionibus quotidianis, valorem Scutorum auri de Camera 1200. quodque R. P. D. Manzanedus obtineat Canonicatum Doctoralem in Ecclesia Calaguritana, sufficienter probant duo testes, qui reddunt bonas rationes suorum dictorum. Reliqua vero nempe obitus Didaci, & presbyteratus. R. P. D. Manzanedi, abunde fuerunt iustificata in præcedenti decisione.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Ispalen. seu nullius decimarum. Veneris 20. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

De oppidis, seu Castris, & eorum Territorijs, quomodo probetur esse in diœcesi vnius Episcopi potius, quam alterius.

SVMMARIVM.

Castrorum, seu oppidorum Territorium quod sit, vel non sit de aliqua diœcesi probatur per instrumenta antiqua. num. 1.

Instrumentum indubitanter facit plenam probationem. nu. 1. in fine.

Sententiæ antiquæ probant oppida, vel Castra esse, vel non esse in aliqua diœcesi. nu. 2.

Sententia inter alios lata facit etiam aliquam præsumptionem. nu. 2. & seq.

Testes mortui faciunt semiplenam probationem. numero quarto.

Et copula designat diuersitatem. nu. 4.

Saltem dictio quid importet. nu. 6.

Testibus minus creditur, quam scripturis, & instrumentis. num. 7.

Præscriptio immemorabilis excluditur per contraria instrumenta, & scripturas. nu. 8.

Præscriptio immemorabilis, vt per testes probata censeatur, quæ requirantur remissiue. num. 8.

Testes si contradicant commissioni partis, nihil probant. num. 9.

Actus possessorij præsumuntur facti in vim tituli præambuli. num. 10.

DECISIO CCLXVI.

1 Visum fuit Dominis, non constare oppida de Aiamonte, Lepe, & la Rondonela esse in diœcesi Ispalen. ad effectum, qui agitur, decimarum. Immo potius apparere de contrario ex multis adductis pro parte Marchionis. Datur enim in primis antiquissimum instrumentum concordiæ anni 1267. inter Episcopum Siluen. & Magnum Magistrum Religionis Sancti Iacobi de Spatha, in quo exprimitur, dicta loca esse de diœcesi Siluen. cui scripturæ propter antiquitatem, est standum in hac materia. Calcan. consil. nonagesimo, numero quinto. Hier. de Monte in tract. de fin. cap. primo, sexagesimo tertio, numero quinto, & dicit Rota in Barchinonen. cõfinium 19. Ian. 1607. coram R. P. D. Sacrato.

Et tanto

Et tanto magis, quia instrumentum principaliter super hoc celebratum fuit, quo casu indubitanter facit plenam probationem. Bal. cons. 286. sub nu. 2. lib. 2. Dec. cons. 42. sub num. 10. vers. cum ergo extet. Natt. cons. 632. nu. 16. circa medium.

2 Nec facit, qđ pro parte Capituli objicitur, instrumentū non esse in forma probanti, quia coram fel. re. Clem. VIII. sub die 8. Maij 1583. Rota resoluit oīa iura pro parte Marchionis exhibita, esse in forma ꝓbanti. Inter quæ præcipue fuit hæc scriptura. Ad excludendum etiam quod dicta loca non sint intra limites Archiepiscopatus Ispalen. adsunt duæ antiquæ sententiæ. Altero de anno 1495. Altera de anno sequēti, in quibus cum ageretur de exactione cuiusdā Tributi faciendi in toto Archiepiscopatu, pronūciatum fuit, dicta loca non esse comprehensa in facultate exigendi, prædictū tributū, quæ sententiæ licet inter alias late facient præsumptionem contra Capitulum, Alex. cons. 190. n. 16 li. 2. Aym. de antiq. temp. p. 1. §. propositum. nu. 29. fuit dictum in vna Corduben. decimarū. 25. Octob. 1595. coram bo. me. Card. Seraphino & in hac materia sufficiunt præscriptiones, vt per Hier. de Monte in dicto tractatu. cap. 50. numero 7.

3 Cōcurrit alia, Regiæ Audictiæ, lata de anno 1518. Inter Comitem de Aiamonte, & quendam hēbentē exercendi artem Saponariam, in toto Archiepiscopatu Ispalen. & volentem prohibere Comitem de Aiamōte, ne in prædictis eius oppidis, illam exerceret, in qua Auditores Regij absoluendo, Comitem virtualiter declararunt, Vicariam de Lepe esse a dicto Archiepiscopatu separatam, pro qua sententia obtinenda fuerunt pro parte Comitis examinati quam plurimi testes, qui deposuerunt, loca hæc nō esse de diœcesi Ispalen. qui testes cum sint mortui faciunt semiplenam probationem. Bar. in l. admonendi. nu. 45. & ibi Ias. num. 98. ff. de iureiur. cum multis cumulatis à Surd. decis. 103. nu. 52. Mohed. decis. 5. de testi. fuit dictum in vna Bonon. Iurisdictionis. 18. Maij 1576. coram Cardinale Lancelotto.

4 Fuit etiam exhibita concordia quædam edita de anno 1509. Inter Reginam Ioānam, & quosdam reconciliatos, vt in ea dicitur Ispalen. Gaduen. Oppidorum istorū, quod clarè indicat, ea non esse in Diœces. Ispalen. quia si fuissent, venissent sub verbo Archiepiscopatus, & essent superflua, & otiosa verba exprimentia in specie dicta oppida contra Regulam, de qua per Bald. in rub. C. de contr. empt. nume. 9. hoc etiam suadet copula, & quę designat diuersitatem copulatorum. glo. in rubr. ff. de iur. & fact. ignor. in l. si duo. C. per quas personas nobis acquiritur. Ias. in l. 1. num. 2. ff. de iust. & iur. Et cum dicta concordia consonat publicatio Cruciatæ de anno 1515. directa personis existentibus in Archiepiscopatu Ispalen. Gadicen. & Vicaria de Lepe.

5 Accedunt plures dispensationes, seu mandata de dispensando directa Vicario Ordinario iurisdictionē exercenti in dictis locis, qui etiam appellatur nullius diœcesis. Et hoc etiam colligitur ex instrumento cōcordiæ factæ, de anno 1508. inter Comitem, & Archiepiscopum, ac Capitulum Ispalen. confirmatum à Iulio II. in qua narratur antiqua lis, ex qua orta de eo tempore fuit cōcordia, in qua ordinabatur, quod dicto Archiepiscopo, & Capitulo soluerentur 2000. marapetini constituen. Scuta sex, occasione decimarum, ex qua modica perceptione arguitur, quam fuisset debilis eorum prætensio, præsertim causa, & ius decimandi dicta loca, quod est maximi redditus.

6 Faciunt etiā maxime literæ Leonis X. 1515. & seq. impetrantæ ad postulationem, tam Archiepiscopi, quam Comitis, in quibus partes narrant, non constare ante cōcordiam loca prædicta esse in diœcesi Ispalen. & licet subiungatur saltem quo ad temporalia, attamen illa dictio non excludit spiritualia. Bal. in §. codillis. nu. 5. Instit. de codicillis. Cæsar. de Graff. decis. 6. in fin. de præbend. & adest etiam quintus testis pro parte Capituli examinatus, qui expresse deposuit, loca ista non consistere in diœcesi Ispalen.

7 Non obstant testes Capituli, quia vltra quod patiuntur multas exceptiones, & sunt interessati, vt bene deducunt Informantes pro Marchione. Primo fuit dictum, quod cū Marchio habeat tot scripturas, & tanti temporis in re antiqua, plus alijs tribuēdum est, quam testibus, glo. in c. 3. loco. de testibus. Socin. cons. 185. n. 18. lib. 2. Felin. in c. cum causam. post numerū 5. de probat. Paris. cons. 104. n. 46. lib. 3. Aym. cons. 54. nu. 15. Instrumentis enim antiquis indubitata lux veritatis assistit, vt dicit Bald. consil. 109. in princ. lib. 4.

8 Secundo videbatur Dominis, eos nihil dicere, qđ releuet. Nam de articulata immemorabili non est agendum, quia vltra quod aperte excluditur ex scripturis, & actibus contrarijs, vt fuit dictum in vna Caputaquen. vnionum. 27. Nouembris 1591. coram R.P.D. meo Decano, & in Aquen. beneficij. 29. Aprilis 1602. coram me, eam non probant, cum non deponant cum requisitis, gl. in cap. primo, de præscript. in sexto, nec probare possunt, quia deducto tempore litis, quæ ortum habuit de anno 1546. testes debuissent habere ætatem annorum 81. à qua tamen plurimum distant.

9 Nec facit, quod dicant de deputatione Curatorum, & quod sacrum oleum ab Ecclesia Ispalen. ministrabatur Ecclesijs istorum locorum, ex quibus videtur probari diœcesis, & iusdiœcesanum. cap. primo, & ibi. not. de relig. domibus. glos. in cap. dilectus in verbo, & lege diœcesana. vbi Card. num. tertio. Abb. numero quarto, de offic. ordin. Abb. consil. quinquagesimo tertio, parte prima. Quia fuit responsum, quod si testes intelligunt de tempore ante concordiam, & tunc in contrarium est confessio Archiepiscopi, & Capituli in concordia, & in eius confirmatione, dum in ea fuit dictum, quod iurisdictio Ecclesiastica, & temporalis exercebatur in istis locis per Religionem Sancti Iacobi, & deinde per Comites de Aiamonte eius successores; Et clarum est, confessionem partis præ-

ualere depositionibus testium, ac omnibus alijs probationibus, vt late per Surd.cons.60.nu.1.& Rursus isti actus, ante concordiam, essent non solum facti lite antiqua pendente; sed etiam turbatiui, cum Capitulum in Cōcordia fateatur, Comitem fuisse in quasi possessione.

10 Aut vero loquuntur, prout reuera intelligi debēt, de tempore post cōcordiam, & cū sint istimet actus, qui in ea conceduntur Archiepiscopo, possunt & debent intelligi facti, in vim tituli præambuli ipsius cōcordiæ, quam ijdem testes dicunt, fuisse semper seruatam: Vnde ex illis non potuit Archiepiscopus acquirere aliquod ius diœcesanum, & diuersum ab eo, quod sibi fuit concessum, cū præsertim in literis Leonis caueatur, quod incolæ istorum oppidorum, non habeantur pro diœcesanis Archiepiscopi Ispalen. magis quam fuerint à centum annis ante concordiam. Nec potest prætendi aliqua præscriptio, cum à die concordiæ, vsque ad diem motæ litis non effluxerint 40. anni, qui requiruntur ad præscriptionem. cap. de quarta, & c. ad aures de præscript. & ad mutationem status c. cum de beneficio de præbendis. in 6. & quia Capitulum non vult stare concordiæ, isti actus censentur facti, lite pendente, vt dixit Rota in Romana transactionis. 16. Iunij 1603. coram bo. me. Litta, & propterea non possunt deseruire pro præscriptione.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Romana fideicommissi de Iacobatijs. Mercurij 2. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Ex substitutione facta in casum alienationis non infertur ad substitutionem in casum mortis. Item per fideicommissum particulare non censetur recessum à generali, & plura deducuntur de relatione & dictionibus relaturis.

SVMMARIVM.

Ad fideicommissum non admittitur, qui non probat se in casu fideicommissi vocatum, & sufficit grauato dicere, substitutio hunc casum non comprehendit. nu. 1.

Negatiua non factæ substitutionis probatur ex verbis testamenti. nu. 1.

Testator præsumitur noluisse id, quod quando in alio casu voluit expressit. nu. 1.

Ex substitutione facta sub vna conditione, & in vno casu, non potest inferri ad substitutionem factam in diuerso casu. nu. 2.

Verba eo casu, & similia, limitant vocationem ad casum expressum, ita vt extra illum non trahantur. nu. 2.

Numerus singularis non potest in plurali verificari. nu. 3

Relatio debet fieri ad proxima, & immediata. num. 3.

Relatio quando fit ad plura, fit cum qualitatibus omniū, & singula singulis, & retentis terminis omnium, ad quæ fit relatio. nu. 3.

Verba relatiua non extendunt dispositionem relatā. n. 4.

Prohibitio alienationis non inducit fideicommissum, in casum mortis, quando in alia parte testamenti fuit facta substitutio in dictum casum. nu. 4.

Substitutio tacita non inducitur, vbi requiritur expressa. nu. 4.

Verba relatiua non dicuntur stare de per se principaliter sed consequutiue. nu. 5.

Verba consequutiua ad supra expressa restringūtur. n. 5

Agnationis ratio non censetur considerata, vbi testator vocauit feminas. nu. 6.

Spurij, seu bastardi non dicuntur agnati. nu. 6.

Agnationis ratio debet attendi tantum in casibus, & personis expressis nu. 6.

Fideicommissum particulare factum super aliqua re, non facit, quod censeatur recessum à fideicommisso vniuersali, facto super omnibus bonis. nu. 7.

DECISIO CCLXVII.

1 FVit vnanimiter conclusum, Dominos de Iacobatijs Filios q. Dominici, non esse substitutos post mortem Tarquinij, & Marij, quia nō probant se in dicto casu vocatos, prout probare debent. l. si quis ita substituerit. ff. de vulg. & pupil. gl. in l. qui duos. in vers. super eos. ff. de reb. dub. Corn. cons. 161. sub nu. 8. lib. 2. cum alijs per Illustris. Mancicam de coniectur. vlt. volunt. li. 5. tit. 1. n. 18. sufficit enim hospitali dicere substitutio de vobis nō loquitur, & istū casum non comprehendit Io. And. in addit. ad Spec. in tit. de testib. §. 1. vers. occurrit. in fin. Soc. cons. 62. sub nu. 4. vers Et in primis. li. 3. Paris. cons. 38. n. 21. lib. 2. Aym. cons. 161. nu. 16. Præsertim quia inspectis verbis, ex quorum lectura probatur negatiua non factæ substitutionis, vt late per Surd. cons. 129. nu. 16. & seq. & per Honded. cons. 51. nu. 67. & 607. li. 2. Apparet testatorem DD. Tarquinio, & Mario decedentibus sine filijs legitimis, & naturalibus substituisse eorundem filios spurios, seu bastardos, & de filijs Dominici nullum verbū, quos tamen, quando voluit ad successionē inuitare, expresse vocauit, vt fecit in casu alienationis, quod fecisset etiam in casu mortis si pariter eius intentio fuisset, quod admitterentur in dictum euētum. arg. l. vnicæ. §. sin autem ad deficiētis. C. de cad. toll. & ꝙ not. in c. ad audientiā. de decimis.

2 Neque potest ab ista substitutione facta pp alienationē inferri illam post mortem hæredum, cū sint factæ in diuersis casibus, & diuersis conditionibus. Bar. in l. iam hoc iure. §. fin. & ibi Paul. de Cast. nu. 7. ff. de vulg. & pupill. Rom. consil. 503. nume. secundo, & seq. Curt. Sen. cons. 64. sub num. 28. numero vigesimo tertio, libro secundo. Præsertim propter illa verba, sæpius repetita, eo casu, & simili. quæ limitant vocationem ad casum expressum, ita vt extra illum

lum

lum non trahantur. Anchar. conf. 356. num. 3. versic. secundo, hoc probat. Roman. consil. 131. nu. 1. Parif. conf. 21. nu. 26. lib. primo. Aym. consil. 98. nu. 6. cum mult. cumulat. per Menoch. conf. 532. nu. 7.

3 Non obstat clausula illa, quod quidem fideicommissum ipse testator voluit, quod sit, & esse debeat perpetuum, & vsque in infinitum, quia cum sint duo fideicommissa, alterum in casu mortis, alterum in casu alienationis, verba illa, quod fideicommissum sit singulari numero prolatum, nō poterunt, vtrumque, sed vnum tantum comprehendere. l. fina. ff. ad Trebell. c. penult. de re iud. Bal. conf. 242. sub nu. 1. vers. & quia singularis numerus. lib. 3. & propterea comprehendunt fideicommissum proximum, & immediatum in casu contrauentionis. ad not. per glos. in l. 1. ff. de leg. præstan. per Bar. Castren. & alios. in l. hæredes palam. §. & si notam. ff. de testam. & qnādo vtrūque comprehenderet propter illam distinctionem relatiuam quod, vtrumque refert cū suis qualitatibus. Dec. conf. 183. nu. 1. Aym. conf. 45. nu. 4. singula singulis referendo. Idem Aym. conf. 98. & propterea per istam clausulam non potest dici facta diuersa dispositio relatiua sed debet intelligi retētis terminis vtriusque substitutionis. Hæc est enim natura dictionum relatiuarum, & illatiuarum, vt dixit Rota in Foroliuien. fideicommissi. 19. Martij 1576. coram fel. rec. Clem. VIII. tunc Rotæ Auditore.

4 Hincēt patet responsio ad illud, quod propter illā verba in perpetuū, & in infinitū sit inductū fideicommissum ēt in casu mortis, quia cū sint posita relatiue, non extēdunt substitutionē relatam. Vltra quod ex verbis quantumuis generalibus appositis in prohibitione alienationis non pōt censeri inductū fideicommissum in casu mortis, qñ in alia parte fuit inita substitutio in dictū casum, vt per Gab. conf. 132. nu. 68. li. 1. quem sequitur, & comprobat Honded. conf. 78. nu. 47. & seq. lib. 1. Facit quod non inducitur tacita substitutio, vbi reperitur expressa. l. cū ex filio. §. 1. ff. de vulg. cum alijs, & per Cephal. conf. 430. num. 22.

5 Cessat ēt, quod dicitur, talē clausulam stare de per se, & principaliter ex eo, quod habeat verbum separatum, quia immo stat cōsequutiue propter dictionem relatiuam ad trad. per Petr. à Per. de fideic. q. 6. n. 22. & 41. & q. 11. ad 549. & vti consequutiua ad prædicta restringitur. Alex. conf. 59. col. fi. li. 3. Ruin. conf. 102. nu. 2. & seq. lib. 2. Cephal. conf. 626. nu. 52. fuit dictum in vna Perusina de Forgliarijs quinta Decembris 1597. coram bo. me. Litta.

6 Non obstat, quod dicitur, testatorē habuisse respectū ad conseruationē agnationis, quia hoc nulliter legitur. immo contrariū videtur dicendū ex quo vocauit feminas videlicet sorores hæredum in casu alienationis. Aym. cōf. 250. n. 2. vers. euidens autē ratio. Molin. qui alios cumulat de primog. lib. 3. c. 5. nu. 50. Menoc. conf. 532. n. 18. Illustriss. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6. c. 15. n. 9. & in casum mortis vocauit spurios & bastardos, qui non sunt agnati. l. si spurio, & l. hac parte. ff. Vnd. Cognat. Oldrad. conf. 153. Bal. cōsil. 76. lib. 4. Bero. conf. 54. n. 16. lib. 2. Aym. cōf. 138. nu. 3. & seq. Et quando fuisset à testatore considerata ratio agnationis, deberet attendi tantum in casibus, & personis expressis, ex cumulatis per Rim. Iun. consil. 117. sub nu. 71. per Simon. de Pret. conf. 90. n. 29. & Illustriss. Mantic. vbi supra nu. 6. Non obstant decisiones Perusina de Bigazzinis, Bononien. de Lambertinis, & Florētina dotis ex aduerso allegata, quia ibi testator non disposuerat discretiue in casum mortis, & alienationis fuerat expressa ratio agnationis, & in summa concurrebant verba & mens dispoñētis quorum vtrumque deficit in casu isto.

7 Non releuat etiam prohibitio alienationis domus magnæ particulariter facta, quia quando per eam induceretur particulare fideicommissum super domo, non esset tamen ob id recessum à fideicommisso vniuersali per ea, quę tradit Rota coram me. in Romana fideicommissi de Celsis 7. Maij 1601. Ita vt eadē personę & eodē modo ad successionem dictorum domus vocatæ dicantur, prout fuerunt vocatæ ad fideicommissum vniuersale, & prohibitio particularis fuit facta quia prout alias considerauit Rota in hac causa. 26. Nouemb. 1605. prohibitio generalis tanquā ad restricta ad bona ipsius testatoris non comprehendisset medietatem domus, spectantem ad hæredes.

R. P. D. CAVALERIO.

Lodien. Fideicommissi. Mercurij 2. Decemb. 1609.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum quando dicatur reale. Item ignorantia prohibitionis alienationis excusat alienantem, quo ad incursum pœnę, non autem facit, quod bona non possint vendicare à tertijs possessoribus. Item scientia testamenti non arguit ad scientiam fideicommissi, ac aliarum qualitatum testamenti.

SVMMARIVM.

Fideicommissum dicitur reale, vbi verba sunt directa in rem, non autem in personas. num. 1.

Ignorantia fideicommissi excusat à caducitate, seu contrauentione. nu. 2.

Scientia testamenti non arguit ad scientiam fideicommissi, ac aliarum qualitatum contentarū in testamēto. n. 3.

Ignorantia iuris controuersi excusat, & æquiparatur ignorantiæ facti. num. 3.

Pœna excusatur ex qualibet causa quamuis fatua iniusta seu bestiali. num. 3.

Alienatio rei expresse alienari prohibita, non sustinetur ex ignorantia contrahentium. nu. 4.

Dic id procedere ad effectum vt bona possint auocari à tertijs possessoribus, secus ad effectum vt alienans incidat in pœnam. num. 5.

DECISIO CCLXVIII.

1 FVit decisum sub die prima Decembris, anni prę teriti, fideicommissum, de quo agitur, esse reale, cum verba sint directa non in personas, sed in rem, nempe in domum. Bar. in l. peto. §. fratre. nume. 2. vers. dic ergo. ff. de legat. 2. cum alijs adductis. Verum quia opponebatur D. Corneliam actricē nomine filiorum ad fideicōmissum præfatum ob cōtrauentionem, & alienationem, et ipsam consensisse alienationi factæ, & eandem domum hypothecasse. Vnde etiam ipsa videbatur contrauenisse voluntati testatorum, fuit reseruatum in decisione, vt hoc particulariter videretur.

2 Proposito igitur per me dubio in Rota sub die 17. Iunij proxime præteriti, an constaret de cōsensu Corneliæ, vel hypotheca, quæ suffragetur. Domini nihil resoluerunt, sed dixerunt esse videndum an cohæredes ceciderunt à fideicōmisso ad fauorē filiorū Corneliæ, & hoc dubium de ordine Rotæ vltimo loco proposui. Pro cuius resolutione Domini dixerunt, cohæredes non cecidisse a fideicommisso ad fauorem prædictorum, sed bona esse auocanda à tertijs possessoribus, & moti sunt ea potissimum ratione, quia si cohæredes hæredum, iustam causam videntur habuisse ignorantiæ fideicommissi, & consequenter videntur satis excusari à caducitate. l. vlt §. vlt. ff. de legat. 2. Ias. in auth. res quæ. n. 2. in 2. limitat. C. commun. de legat. & l. vlt. nu. 127. in 15. quæst. C. de iur. emphyt. Vbi ponit regulam generalem.

3 In hoc autem casu licet multa deducta fuerint ex quibus videtur posse argui, quod alienātes notitiam testamenti habuerint, & in specie, quia promiserunt releuare emptores à molestijs, quas propter huiusmodi testamentum pati potuissent. Nihilominus non sequebatur ex eo, quod habuerint notitiam testamēti, vt etiam habuerint notitiam omnium contentorū in testamēto, & omnium qualitatum, & in specie huius fideicommissi, quod poterat habere aliquam difficultatem, & esse dubium, præsertim cum testamentū fuerit conditum multis ab hinc annis. Ignorantia autem iuris controuersi excusat, & æquiparatur ignorātiæ facti. Felyn. in c. de quarta. num. 27. de præscript. Capyc. decis. 10. nume. 19. & 20. fuit dictum in vna Romana. de Salomonibus. 14. Nouembris 1575. coram bo. mem. Illustrissimo Seraphino, & in alia Romana Census 27. Iunij 1580. coram bon. mem. Lauretano, quæ tanto magis videntur procedere in hoc casu in quo agitur ad effugiendam pœnam, à qua qualibet causa quamuis iniusta, & fatua, seu bestialis excusat. Dec. in l. quod titulo. numero vigesimo tertio, vbi etiam alij. ff. si cert. petat. Put. decis. 484. in fin. lib. secundo, fuit dictum in vna Braccharen. Parochialis decima tertia, Iunij 1605. coram R. P. D. meo Ortembergo.

4 Nec visum fuit obstare, quod dicebatur in fideicommisso in euentum alienationis, non suffragari ignorantiam partium contrahentium. Castren. consil. 247. num. quinto, lib. primo. Barbat. cons. decimo quarto, in fin. lib. 3. Corn. consil. 294. nume. quinto, vers. his tamen non obstantibus. volum. 3. Et fuit dictum in vna Romana Vinearum, de Maximis. duodecima Nouembris 1571. coram bonæ mem. Oradino.

5 Quia Domini bene distinguebant, considerando duos effectus resultare posse ex alienatione facta cōtra prohibitionem testatoris, nempe incursum pœnę, & nullitatem alienationis, & sic esse distinguendum inter personas alienantium, & personas emptorum. Doctores autem præfatos dicebant, non loqui quo ad primum effectum, videlicet caducitatis, sed tantummodo quo ad secundum, scilicet vt bona auocari debeant à tertijs possessoribus, & hoc summa ratione, quia stante expressa prohibitione alienandi facta per testatorem, alienatio fuit nulla, & in Iohannem Thomam emptorem, eiusque hæredes non fuit translatum dominium. l. cum pater. §. libertis. Vbi glos. ff. de leg. secundo, l. secunda. C. pro empt. not. in l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebell. & in dicta l. vltima. §. vlt. de legat. secundo. Et ideo est locus rei vendicationi. Barba. d. consil. 14. in fin. vol. 2. cum alijs adductis per Informantes. Et ita decisum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Mutinen. Canonicatus. Die 4. Decemb. 1609.

ARGVMENTVM.

Resignatio beneficij est nulla, si non exprimatur, quod resignans ad titulum beneficij fuerat promotus, etiam si resignatio fiat ex causa permutationis, nisi tamen resignans requirat alterius beneficij sufficientis ad congruam sustentationem validam, & firmam possessionem.

SVMMARIVM.

Resignatio beneficij est nulla, si in ea non narretur resignantem ad titulum dicti beneficij fuisse ordinatum. numero 1.

Amplia etiam in resignatione ex causa permutationis. numero 1.

Fallit ampliat. quando permutans assequutus fuit possessionem alterius beneficij ad congruam sustentationem sufficientis. nu. 2. & 3.

Possessio vbi est necessaria intelligitur de valida, non autem de inualida, & de ea quæ possit retineri non autem à possidente auocari. num. 3.

Factum nudum non sufficit vbi vltra factum requiritur etiam effectus. nu. 4.

Possessio

Possessio iniuste capta in odium eius, qui eam accepit, pro bona habetur. nu. 5. vbi limita.
Clericus non potest renunciare concernentibus priuilegium ordinis Clericalis. nu. 5.

DECISIO CCLXIX.

1 ANnibal Borella Canonicus Ecclesiæ Mutinen. permutauit Canonicatum cum Rectoria Parochialis S. Apollinaris Ferrarien. quam obtinebat Bernardinus Viola. Bernardinus Viola habuit Collationem Canonicatus cũ possessione, Annibal vero repertus non idoneus ad exercendam curam fuit reiectus, & propterea cum nõ potuerit consequi Parochialem, introduxit litem in Rota coram Litta pro recuperatione Canonicatus, & inter alia dedit de nullitate resignationis ex eo, quod in supplicatione non fuisset narratum ipsum ad limitationem d. Canonicatus fuisse ordinatum, prout exprimi debuit, iuxta dispositionem Concilij Trident. in c. 2. sess. 21. de reform. quam locum habere in resignatione ex causa permutationis. Sac. Congreg. interpretum dicti Concil. in hac causa consulta, respõdit, ex qua declaratione bon. mem. Litta sententiã redintegratoriam ad possessionem dicti Canonicatus tulit ad fauorẽ Annibalis, quæ fuit per R.P.D. Lancellottum confirmata, & vigore rei iudicatæ executioni demandata.

2 Contra quam rem iudicatam obtinuit committi causam restitutionis in integrum, & pro causa restitutionis hodie allegat, quod Annibal assequutus fuit pacificam possessionem dictæ Parochialis quod sufficit iuxta vltimam resolutionem Sacræ Congregationis, qua declarauit præcedentem resolutionem non procedere, quando permutans dimisso beneficio ad cuius titulum ordinatus, assequutus est pacificam possessionem alterius beneficij ad congruam sustẽtationem sufficientis. Propterea, dubitaui, an cõstet de causis restitutionis in integrum, & fuit negatiue resolutum, quia vltra quod vt aliquibus DD. videbatur, non probatur concludenter possessio parochialis, quia testes de partibus fuerũt in Rota habiti pro legitime nõ examinatis, & testes examinati in curia nihil releuãter probant, quia non concludunt super administratione Ecclesiæ, sed deponunt de certis actibus Parochialibus tantum, qui videntur potuisse fieri etiam a non haben. titulum, ita vt ex eis non potuerit inferri ad administrationem Parochialis & integræ, aut maioris partis fructuum perceptionẽ. Sed quando esset concludenter probata possessio Annibalis, ea tamen nõ releuaret in casu de quo agitur, quia fuisset capta absque eo, quod fuisset approbatus ab Ordinario ad curam animarum, prout prius approbari debebat, cum haberet gratiam in forma dignũ, immo postea examinatus ab examinatoribus synodalibus, vti repertus non idoneus fuit reprobatus, vt probatur, ex fide Vicarij quam coadiuuant literæ Archiepiscopi Ferrariæ, scriptæ ad Cardinalem Gesualdum, hoc ipsum narrantes, & fuit semper pro constituti habitum in Rota, & pro fundamento sententiarũ Rotalium, licet hodie per aduersarium videatur talẽ resignationem controuerti.

3 Hinc patet prædictam possessionem vti nullam, & inualidam, non esse talem, vt in ea verificari possit declaratio Sacr. Congregationis, quæ procul dubio intellexit de valida possessione, non de inualida. l. 4. §. condemnatum. Vbi Bart. ff. de re iud. Roman. consil. 199. num. 3. Natt. cons. 401. nume. 54. cum latissime cumulatis a Surd. consil. 3. num. 14. & plur. seq. & de ea quam posset retinere, non de ea quæ statim ab ipso auocari potuisset. l. non videtur. ff. de acquir. possess. l. si pro parte. §. verum. ff. de in rem vers. Ruin. sen. consil. 203. num. 14. Præsertim quia Sac. Congreg. non considerauit nudum factum possidendi, sed respexit illius effectum, nempe congruam sustentationẽ permutationis, vt in ea legitur.

4 Vnde cum ex dicta possessione auocabili, & peritura non posset seq. effectus a dicta Sac. Congregatione, & ab ipso Concilio prætensus, sequitur non sufficere possessionem nudi facti, sed requiri possessionem validam, aptam producere dictum effectum, Bart. in l. quid ergo. §. cum autem factum. ff. de his qui notãt. infam. Surd. vbi supra. nu. 2.

5 Non obstat quod possessio iniuste capta in odium eius, qui eam accepit, pro bona habeatur & operetur suos effectus, iuxta text. in c. cum qui. de præben. in 6. quia hic non agitur de præiudicio Annibalis, cui potuit renũciari, sed de priuilegio ordinis, ne in eius vilipendium, & dedecus cogatur mendicare, quod considerauit Sacrum Concilium, dum fecit talem prouisionem. Illis autem quæ concernunt Priuilegium Clericalis ordinis, clericus non potest renunciare. iux. notata in c. si diligenti. & c. significasti. de foro competenti, & in c. contingit de sent. excom.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

BONONIEN.

Boranen. Pensionis. Veneris 4. Decembris. 1609.

ARGVMENTVM.

Confessio a parte impugnata, si super impugnatione fuerit obtentum non probat contra confitentem. Item an ex his de quibus in decis. probetur negatiua non expeditionis literarum ad effectum, vt pensio exacta ante literarum expeditionem annulletur iure decretum in reseruatione appositum.

SVMMARIVM.

Pensio annullatur ob exactionem factam ante expeditionem literarum vbi in reseruatione adest decretum. n. 1.

Con-

Confessio quæ fuit a parte impugnata, & super qua pars obtinuit, non probat contra confitentem. nu. 1.

Literæ Apostolicæ censentur expeditæ statim, quod fuerunt plumbatæ. nu. 2.

Data relaxationis literarum non probat datam plumbationis. nu. 2.

Negatiua non expeditionis literarum non probatur ex attestatione non solutionis annatæ. nu. 3.

DECISIO CCLXX.

PRætendebat Euangelista Camerarius, pensionem fuisse a principio nulliter reseruatam, & quatenus valide ex post facto fuisse annullatam. Ideo super vtraque prætensione, dato dubio, fuit super vtraque contra ipsum resolutum. Nullitas. n. ab initio deducta ex eo, quod fuerit reseruata cũ præsupposito, quod Marius resignans habuerit ius in beneficio, & tamen conrrarium fuerit per tres sententias declaratum, fuit plene sublata in decisione facta in hac causa, 15. Ianuarij 1603. coram R. P. D. meo Decano, in qua fuit dictum sententias non fuisse latas super eo, quod Marius ante resignationem ius nõ haberet, super beneficio, sed quod habere desijsset per resignationem per ipsum factam, licet ipse prætẽderet illud non fuisse a se abdicatum, propter resignationem non legitime publicatam a resignatario, immo in ea decisione fuit dictum, constare de iure Marij ad effectum validitatis pensionis, & respondetur abunde omnibus, quæ hodie iterato pro parte Camerarij objiciuntur, quæ responsiones Dominis placuerunt.

1 Annullatio autem prætensa ob exactionem pensionis ante literarum expeditionem ex decreto, in reseruatione appósito, cessat. quia vt fuit dictum coram Illustrissimo D. Cardinale Mellino 27. Iunij 1603. deficit probatio exactionis, & quod exactio sit facta ante expeditionem literarum. Exactio enim non probatur ex confessione Marij ex aduerso allegata, quia talis confessio fuit a Camerario impugnata, & super impugnatione obtinuit. Innoc. & alij in c. mulieri. de iur. iuran. Alex. in l. 2. num. 27. vers. hanc conclusionem. vbi Rip. nu. 27. C. de eden. Boer. decis. 289. nu. 8. Caputaq. decis. 197. par. 1.

2 Ad quietantias etiam respondetur in dicta decisione, & esset mirum quod probationes quæ non fuerunt sufficientes ad probandum exactiones pro obtinendo mandato de manutenendo in quasi possessione exigendi in Rota, hodie sufficerent pro annullanda pensione. In omnem euentum non probatur, quod exactio præcesserit exceptionem literarum vt bene deducitur in dicta decisione, & attestatio relaxationis literarum in plumbo non probat, quod per prius non fuerint expeditæ, quia censentur expeditæ statim, quod fuerunt plumbatæ. Sarnen. in reg. de non ind. iux. form. supplic. q. 1. sub num. 5. vers. est tamen vlterius. & dixit Rota in vna Gadicen. Beneficij. 20. Octobris, 1578. coram Orano, & in Bisuntina Pensionis de Anno 1603. Possibile autem est, quod literæ post plumbationem in plumbo permãserint, & data relaxationis literarum non probat datam plumbationis.

3 Minus etiam concludit negatiuam expeditionis literarum alia attestatio, quod datur circa solutionẽ annatæ, quia possunt literæ expediri sub narratiua intrusionis alterius, & sic absque solutione annatæ facta obligatione de illa soluendo posthabitam possessionem, iuxta stylum Cancellariæ. Non obstat quod dicitur de cessione pensionis facta a Mario Monasterio tanquam potentiori, quia non fuit cessa pensio ipsa, & titulus, sed tãtum commoditas & fructus, nec cessionarius hoc casu dici potest potentior cedente, vt bene deducunt Informantes pro fratribus Sancti Dominici, qui bene etiam respondent alijs ex aduerso deductis. Vltra quod non concernunt nullitatem pensionis, de qua hodie quæritur, sed nullitatem cessionis, quæ sunt satis diuersa.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Toletana Portionis. Lunæ 11. Ianuarij. 1610.

ARGVMENTVM.

Remissoria in pluribus casibus denegatur, de quibus in decisione.

SVMMARIVM.

Remissoria non datur vbi articuli sunt irregulantes. numero 1.

Dilatio cuius finis potius dispendium quam commodum est allatura, non debet dari. nu. 2.

Remissoria non solet concedi ad impediendam immissionem. nu. 3.

DECISIO CCLXXI.

1 FVit sine difficultate resolutum non esse dandã Capitulo remissoriam, quia respectu articulatæ obseruantiæ statuti, fuit 13. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo Lancellotto pluribus rationibus derogata in Toletana Canonicatus, quæ decisio causa iterum super eisdem proposita fuit hodie confirmata. Et tanto minus venit attendenda in casu nostro, in quo vt animaduertit Rota coram D. meo Marcomontio Augustinus per plures testes probauit, positiue suam puritatem, ex quo resultat irreleuantia, ob quã semper reijcitur remissoria. Mohed. decis. 5. num. 5. de probat. Caputaq. decis. 63. par. 3. Cæs. de Grãs. decis. 2. de dilat. Et fuit millies dictum, cum nõ debeat quis admitti ad probandum illud, quod probatum

batum non releuat.l.ad probationem.l.1.C.de probat. Innoc.in c.post electionem. de concess. præben. Bald.in c.contingat.post princ.de offic.deleg.

2 Quatenus autem in articulis additionalibus fuit additum licentiatum Rosam,qui electus fuit in Consultorem Sancti Officij Inquisitionis in Insulis Canariæ fuisse receptum,nulla præcedente inquisitione super suis qualitatibus,Domini dixerunt receptionem hanc fuisse consideratam pro adminiculo, non pro principali fundamento,propterea non mereri expẽsas, & dilationem Remissoriæ, quia vt dicit Cassad. decis.2.de dilat. & Caput. vbi supra, non est danda dilatio,cuius finis, & expectatio dispendium potius quam commodum est allatura, & hoc reincidit pariter in caput irreleuantię,quia eo cessante non desinit esse probata puritas dicti Augustini.

3 Et tanto magis videtur denegãda remissoria, quia Augustinus petit immissionem vigore literarum Illustrissimi Archiepiscopi ad quam impediendam non videtur de facili concedenda remissoria. Io.Paul. decis.149.lib.2.Fuit dictum in Mediolanen. de Cursanis 29.Maij 1600.coram bo.me.Iusto. Et quia sustinuit geminata inquisitione sub diuersis Commissarijs,cum duplicatis informationibus testium, quib. fuit eius qualitas quam diligentissime discussa, & examinata,argumento eorum, quæ tradita fuerint in alia Toletana,Portionis 22. Februarij, & 10. Maij. 1595.coram Reuerendissimo Pacen.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Marianen. Decimarum. Veneris 15.*Ianuarij.* 1609

ARGVMENTVM.

Parochus habet fundatam intentionem in decimis,quæ colligũtur intra limites suæ parochiæ, & debet manuteneri contra particulares ex sola quasi possessione generali,nisi probetur possessio alterius specialis,& plures referuntur causę,ex quibus testes vnius partis pręualeant testibus alterius.

SVMMARIVM.

Parochus habet assistentiam iuris communis super exactione decimarum intra limites suæ parochiæ.nu. 1.

Manutentio datur ex sola quasi possessione generali, quãdo non docetur de particulari alterius possessione. numero 1.

*Testes deponentes super affirmatiua preualent testibus deponentibus super negatiuã.nu.*2.

*Testes numero plures alijs præferuntur.nu.*3.

*Testes,quorum depositio consonat cum dispositione iuris communis,alijs præferuntur.nu.*3.

*Testes deponentes de certa scientia præualent testibus de fama.nu.*3.

*Testibus deponentibus de facto proprio magis est credendum.nu.*3.

Testes magis in specie deponentes præualent alijs. numero. 3.

*Immemorabilis vt probetur testes debent deponere cum requisitis.glos.in c.*1.*de præscr.in 6 nu.*4.

*Exceptiones contra testes non admittuntur in iudicio manutentionis.nu.*4.

DECISIO CCLXXII.

1 REctori dandum esse mandatum de manutenendo super exactione decimarum, in locis de quibus agitur. Domini concorditer resoluerunt,quia vltra assistentiam iuris communis, quam habet in bonis existentibus intra limites suæ Parochiæ c.cum contingat. c. cum in tua. de decim. probauit per testes generalem quasi possessionem exigendi ab omnibus,quæ sufficit pro manutentione in quasi possessione exigendi contra Blasium, & Calixtum aduersarios alio non existente in possessione. Ant.de Butr.in c.final.num.40.& 46.de caus.possess. & propriet. Abb.cons.11.nu.2.in fin.par.2.Rot. decis.2.de præscript.in nou.fuit dictum in Aduen.decimarum, 25. Iunij 1591. coram Reuerendissimo Pacen. & in Valentina Decimarũ 23. Octobris 1599. coram bo.me.Cardinale Seraphino. probauit etiam particulariter exactionem ab ipsis aduersarijs per eosdem testes qui bonas causas scientiæ allegant.

2 Non obstant testes contrarij, quia præualent testes Rectoris ex pluribus. Primo quia illi deponunt super negatiua. Isti autem super affirmatiua.Glos. in l.diem proferre.§.si plures.in vers. inde quæritur. ff. de arbitr.& in c.1.in glos.fin.de præscript.in 6.Innocent.in c.quid per nouale.de verb.signif.Alex.consi. 169.nu.12.lib.5.

3 Secundo quia testes Rectoris sunt plures c. licet causam.in vers.ex pręmissis de probat. c. ob carmen. §.si testes.4.q.3.in glos.magna. Tertio quia eorum depositio cõsonat cum dispositione iuris communis. Innoc.& alij in c.auditis.de præscript.Aret.cons.44. in fin.Ruin.cons.33.sub num.16.lib.4.Quarto quia testes aduersariorum deponunt de publica voce, & fama,& testes Rectoris de scientia.Alex.in l.& quid meo.§.si venditorem.num.4.ff.de acquir.possess. Decius consil.302.nume.17.& 18.Præsertim, quia aliqui ex testibus Rectoris deponunt de facto proprio, & propterea magis credendum. Aym. consil.99. nu. 6.Gabr.de testib. conclus.4.num.1.quia specifice loquuntur de solutione ab aduersarijs facta.Contrarij autem generaliter de eorum familia.Alex.cons.350. num.17.lib.5.Aym.consil.94.num.3.Socin.iun.consil.54.num.14.lib.4.Gabr.d.conclus.num.72.

4 Quod dicitur de exemptione spectat ad petitoriũ, & te-

& testes eam bene non probant. Nam quo ad immemorabilem, vltra quod non habent ætatem sufficientem, vt bene deducunt Informantes pro Rectore, nō deponunt cum requisitis glos. in c. 1. de præscript. in 6. Exceptiones, quæ dantur contra personas testium Rectoris, Domini noluerunt attēdere, tum quia visæ sunt leues, tum quia in hoc summarijssimo possessorio non dantur obiectus contra testes. Capic. decis. 55. Couar. pract. quæst. cap. 17. sub num. 4. vers. 7. est Roland. cons. 8. nu. 31. in fin. libr. 4. vt dixit Rota in Hostien. literarum. Mens. 10. Decembris 1574.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Baren. Iurisdictionis. Lunæ 1. *Februarij*. 1610.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario argumentum.

SVMMARIVM.

Manutentio competit Episcopo in cognitione causarum matrimonialium, & criminalium, ex assistentia iuris communis, & dispositione Concilij Tridentini. nu. 1.

Amplia etiam, si inferiores prætendant immemorabilem possessionem, nisi prius dicta immemorabilis sit canonizata per tres sententias conformes nu. 1. *Vbi declaratur decisio, quæ contrarium tenere videtur.*

Iurisdictio in actibus particularibus infert ad iurisdictionem vniuersalem, cum magis attendatur causa actus, quam exercitium. nu. 2.

DECISIO CCLXXIII.

1 Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus prætendebat manutentionem quo ad iurisdictionalia ad forum Ecclesiasticum spectātia in terra, & territorio Aquæuiuæ exceptis tamen his, quæ continebantur in sententia Episcopi Vigilien. & Domini quo ad causas matrimoniales, & criminales censuerunt ei debitam esse manutentionem etiam priuatiue, quo ad Dominum Archipresbyterum, quia nedum habet intentionem fundatam a dispositione iuris communis, vt in c. cum personæ. de priuil. in 6. verum etiam in noua Constitutione Sacrosancti Concilij Tridentini. sess. 24. cap. 20. §. ad hæc. de reformatione. Vbi disponitur, quod cognitio causarum dictarum spectet ad Episcopos, non ad inferiores. Vnde pluries censuit congregatio Illustrissimorum interpretum, quod ex ista assistentia debeant Ordinarij cognoscere prædictas causas, non obstante, quod inferiores prætendant immemorabilem possessionem, nisi prius sit Canonizata per tres conformes, & idem censuit etiā Rota in hac causa, & prius in causa Marsicana iurisdictionis 18. Maij 1607. coram Domino Manzanedo. Vnde quicquid dicant testes Domini Archipresbyteri non sunt discutiendi in hoc iudicio, sed in petitorio, & tunc in concursu videndum, quæ probationes præualeant, & ita declarari debet decisio Illustrissimi Cardinalis Manticæ in causa Burgen. Iurisdictionis, de Birbreaa 19. Nouēbris 1594. quæ dicit Concil. non tollere rem iudicatam, quia hoc est verum, quando indubitatum esset adesse dictam rem iudicatā super eo, quod cognitio dictarum causarum spectaret ad inferiorem, prout nō est certum in isto casu, iuxta resolutionem factam superiori anno sub die 16. Februarij. & propterea dum cognoscitur per tres conformes an testes probent immemorabilem, vel ex eorum dictis verba sententiæ possint declarari, omnis æquitas suadet, quod Reuerendissimus Archiepiscopus manuteneatur, quia nō adest cur ipse inferior conqueratur, cum pro Ordinarijs sit regula, verba, mens, ratioque Concilij, vt considerauit ipsa Congregatio Illustrissimorum Interpretum.

2 Quantum attinet ad alia iurisdictionalia nō comprehensa in dicta sententia Episcopi Vigilien. pariter censuerunt Domini dandum esse mandatum de manutenendo Reuerendissimo Domino Archiepiscopo, reseruato tamen, vt videatur, an sit dandum cumulatiue, & in quibus cum Domino Archipresbytero. Dictus enim Dominus Archiepiscopus nedum habet assistentiam iuris communis, prout in dicto c. cum personæ. verum etiam est in quasi possessione exercendi dictam iurisdictionem ex pluribus actibus particularibus, qui cum causentur, a titulo vniuersali, concludunt etiam ad possessionem vniuersalem, cū magis attendatur causa actus, quam exercitiū. Bald. in l. 1. in 2. lectur. num. 24. vers. tu dic. C. de emancipat. Felyn. in cap. auditis. nu. 19. de præscript. & fuit pluries in Rota dictum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Lucana Cappellania. Lunæ 1. *Februarij*. 1610.

ARGVMENTVM.

Vocem vnam integram in iure patronatus quando quis dicatur habere. Item an præsentatio facta vigore mandati reuocati teneat non intimata reuocatione. Item quando patronus non præsentando sibi preiudicet, & quę requirātur, vt patronus prescribat ius presentandi aduersus compatronum, & quando attendatur quasi possessio presentandi.

SVM-

SVMMARIVM.

Ius patronatus probatur ex confessione partis, maxime quando Ordinarius non est in causa. nu. 1.

Vocem integram habere non dicitur in iure patronatus qui non habet maiorem partem illam constituentium. num. 2.

Præsentatio facta vigore mandati dati ad præsentãdum, antequam beneficium vacet, nulla est. nu. 3

Præsentatio facta vigore mandati reuocati nulla est, quã uis reuocatio non fuerit intimata. nu. 3.

Patronus per negligentiam in aliquibus præsentationibus non præiudicat sibi in alijs. nu. 4.

Possessio vnius patroni præseruatur per præsentationem aliorum compatronorum. nu. 4.

Patronus per præsentationes a se solo factas non præscribit ius patronatus aduersus alios compatronos, nisi expresse appareat quod habuerit animum ipsos priuandi. num. 5. vbi quod requiritur etiam scientia talis animi in compatronis.

Libertas Ecclesiæ patronatæ vt præscribatur ab Ordinario, requiritur quod Ordinarius conferat animo acquirendo libertatem aduersus ius patronatus, & quod patroni id sciant. nu. 5.

Quasi possessio præsentandi sufficit pro validitate præsentationis. nu. 6.

Ius patronatus non potest a patronis negari, quod competat illi, qui ab eis fuit admissus, alias ad præsentandũ, nec etiam a præsentatis ab eis. nu. 6.

Quasi possessio præsentandi non attenditur vbi constat de proprietate. nu. 7. Vbi declara.

Descendentia in iure patronatus sufficit quod probetur ab illis, qui alias præsentarunt. nu. 8.

Patronus potest præsentare etiam post mandatum datum ad præsentandum. nu. 9.

Præsentationis effectuatio probatur ex vacatione beneficij per obitum præsentati. nu. 10.

Quasi possessio præsentandi attenditur etiam in terminis Concilij Tridentini, vbi nõ controuertitur patronatus, sed pertinentia. num. 11.

Scriptura, quæ ab vna parte fuit producta, non potest ab eadem redargui quod sit minus solenniter extracta. numero 12.

DECISIO CCLXXIV.

1 QVod Cappellania Beatæ Virginis in Ecclesia Sancti Ioannis, & Reparatæ sit de iure patronatus non controuertitur, & constat non solum ex dotatione facta de anno 1454. per spacium 150. annorum, sed etiam ex confessione Ioannis in eius prouisione quæ contra ipsum plene probat. Peregr. decis. 64. li. 2. fuit dictum in vna Taurinen. Cappellaniæ 8. Martij 1584. coram Orano, & in Romana de Publicolis. 3. Ianuarij. 1600. coram Reuerendissimo Pacen. Præsertim cum Ordinarius non sit in causa, nec aliquis prouisus de cappellania vti libera, & ob id sufficiant leuiores probationes. Cassad. decis. 1. num. 7. de probat. Fuit dictum in causa Vercellen. Cappellaniæ 7. Maij 1601. coram Illustrissimo Cardinali Mellino.

2 Dubium autem est, an Cappellania sit Ioanni adiudicanda, vel potius in ea instituendus Stephanus. Quod dubium in prima parte fuit negatiue resolutũ; quia Ioannes non iustificauit suam gratiam, & præsertim in eo, quod fuerit præsentatus a medietate posteriore, immo de contrario constat. Nam cum præsentatio spectet ad Priorem Sanctorum Ioannis, & Reparatæ pro vna voce, ad illos de Gualanducijs pro alia, & pro tertia ad familiam de Cennamis quæ tractu temporis in tres ramos fuit diuisa vt constat ex præsentationibus antecedentibus, de quibus infra dicetur in secunda parte dubij, Ioannes exhibet tantũ præsentationem factam a Iacobo Cennamo. Vnde ex tribus vocibus vnam tantum prætendere potest, sed neque illam, cum deficiat maior pars in illa concurrentium. Lap. in Clem. plures, & ibi Card. Clem. 3. vers. & quod dictum Stephani. Imol. num. 4. in fin. & alij de iure patron. Lamberteng. de iure patron. artic. 7. q. 4. princ. 3. par. 2. lib. numer. 2. Fuit dictum in Aretina Cappellaniæ. 24. Ianuarij 1603. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio.

3 Vlterius præsentatio est nulla, quia facta in vim mandati ad præsentandum in hoc beneficio in specie antequam vacaret iuxta not. in c. fin. de concess. præben. Roch. de iure patron. in vers. honorificum. q. 5. sub num. 25. vers. limita modo. Lambert. art. 2. 1. par. q. 4. lib. 2. fuit dictum in Miranden. Parochialis 10. Martij 1603. coram R. P. D. meo Decano. Et quando mandatum validum extitisset, fuerat reuocatum. Vnde præsentatio subsequuta fuit nulla, vt in dicta Miranden. quod procedit, licet non fuerit intimata reuocatio. Paul. de Castro cons. 361. nu. 5. & seq. li. 1. Aym. cons. 76. sub nu. 3. vers. 4. In terminis etiam habetur in d. decis. Miranden. Quo ad secundam partẽ dubij circa institutionem faciendam Stephano, fuit ad eius fauorem conclusum, quia fuit præsentatus a Priore SS. Io. & Reparatæ nec non a Gualanducio, Paulo, & Camillo de Gualanducijs, qui præsentarũt etiam nomine Benedicti eorum fratris. Item a Nicolao, Iacobo, & Bartholomæo de Cennamis. Non obstat, quod dicitur Priorem amisisse ius præsentandi, cum per multum tempus in multis vacationibus non præsentauerit, quia fuit dictum, constare ipsum præsentasse de anno 1453. & 1591. quod autem medio tempore non præsentauerit, non docetur, quia licet in præsentationibus productis non fiat mentio de ipso, potuit tamen separatim præsentare vel aliorũ præsentationi consentire.

4 Et vbi etiam non præsentasset, & fuisset negligens in aliquibus præsentationibus, non sibi præiudicasset in alijs. Fider. de Sen. consi. 102. Nobilis quidam Patronus in vlt. dubio Abb. cons. 53. nu. 3. ante fin. par. 1. Ruin. cons. 50. n. 10. lib. 5. Natt. cons. 446. sub num. 18. Io. Bapt. Ferrett. cons. 132. num. 2. Quinimmo

mo per præsentationem aliorum compatronorũ fuit cõseruata eius possessio. Abb.& Ferret. vbi supra. Caputaq. decis. 292. par. 2. & fuit sæpius resolutum.

5 Nec intrat, quod dicitur de præscriptione 40. annorum, quia ex hoc, quod illi soli præsentassent, non præiudicabatur Priori, nisi expresse appareat quod habuerint animum ipsum priuandi, quod in dubio non præsumitur, & per Ruyn. d. consil. 50. num. 9. & per Ferret. vbi supra. nu. 3. immo requireretur quod Prior sciuisset præsentantes habuisse animum ipsum Spoliandi, Ferret. ibi, facit quod dicitur in præscribẽda libertate Ecclesiæ patronatæ requiri, qđ Ordinarius conferat animo acquirendi libertatem aduersus ius patronatus, & quod Patroni id sciant, vt resoluit Rota, in vna Imolen. Iuris patronatus 19. Octobris 1579. coram Lauretano. Minus etiam facit, quod dicitur, Priorem præsentasse de anno 1577. Iacobum Iannitinum, & postea renunciasse liti introductæ inter ipsum, & ab eo præsentatum ex vna, ac alios Patronos de Guandalucijs, & Cinnamis, qui præsentauerunt Vincentium Cittadellam ex altera, quia vltra quod renunciatio fuit facta per Procuratorem, de cuius mandato non constat, fuit renunciatũ non ius patronatus seu præsentandi, sed ipsa præsentatio tunc facta, quia alter præsentatus habebat maiorem partem.

6 Quo ad Guãdalucios vero, dum obijciebatur eos non esse nominatos in fundatione, fuit dictum sufficere ipsos esse in quasi possessione præsentandi, iuxta c. consultationibus. de iure patronatus. Forsan enim præsentarunt vti descendentes a Cæcilia vxore fundatoris, in fundatione vocata sed vtcumque sit, cum per duas vices fuerint in duabus vltimis præsentationibus ab alijs patronis admissi ad præsentandum, nõ possunt ipsi nec ab eis præsentato obijcere, quod nõ sint patroni aut habeant ius præsentandi. Rip. in c. cum Ecclesia. num. 93. vers. 6. requiritur de caus. poss. & propr. quem secuta est Rota in Florentina de Ricasolis coram R.P.D. meo Lancellotto, & post longã discussionem in Cennetin. iuris patronatus 1. Decembris. 1606. coram R.P.D. meo Marcomontio.

7 Et quod dicitur ex aduerso non attendi quasi possessionem præsentandi vbi constat de proprietate in contrarium procedit, quando est controuersia inter possessorem, & proprietarium, cui non potest obijci, quod consenserit alterius possessioni, quia si consensit eum admittendo ad secum præsentandum, intrat doctrina Ripæ, & Decisiones allegatæ.

8 Quo ad Cinnamos non obstat, quod non probetur eos descendere a Patre Cinnamo in fundatione, cum suis descendentibus vocato, quia sufficit probare, quod descendant ab illis, qui alias præsentauerũt, vt fuit dictum in Gerunden. Beneficij de Sermana, coram bo. me. Cardinale Seraphino. Et in Papien. Archipresbyteratus. 28. Ianuarij 1602. coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio, & sæpissime in alijs. Isti autem non solum descendunt ab illis Cinnamis, qui præsentarunt in antiquis vacationibus, sed sunt illimet, qui præsentarunt in duobus vltimis.

9 Nam quo ad Iacobum, quem pars aduersa patronum fatetur, cum eius præsentationi nitatur, ipse præsentauit de anno 1577. Et 1591. Et non est dubium, quod post mandatum datum ad præsentandum, potuit ipse etiam præsentare, Felyn. in c. cum Venerabilis. post num. 3. de except. & non est facienda vis in præsentatione facta in personam Ioannis, ex mandato nullo, & reuocato, vt est dictum. Nicolaus est filius Annibalis, qui præsentauit de anno 1591. de quo anno præsentauit etiam Bartholomæus.

10 Non obstat, quod opponitur præsentationes non fuisse sortitas effectum, quia effectuatio duarum vltimarum non potest negari, cum exhibeantur literæ institutionis Vincentij Cittadellæ, qui fuit præsentatus de anno 1577. qui Vincentius postea de anno 1582. dictam Cappellaniam in manibus Papæ resignauit, ad fauorem Sebastiani Galanducij, per cuius obitum Cappellania deindę vacauit de anno 1591. Et fuit præsentatus & institutus Ioannes Gualanducius, qui postea permutauit hãc Cappellaniam, cum Paulino Arnolphino per cuius obitum vltimo loco vacauit, & hæc sola sufficerent pro validitate præsentationis, & pro obtinenda institutione Calder. cons. 12. de iure patron. Achil. decis. 5. eod. tit.

11 Male etiam obijcitur dispositio Concilij Tridentini, possessionem præsentandi non attendentis, quia vltra, quod adest fundatio iuris patronatus, & non controuertitur patronatus, sed pertinentia, habemus duas præsentationes post Concilium factas præuia causæ cognitione.

12 Non etiam subsistit, quod dicitur, præsentationes productas nõ esse in forma probanti, quia omnes fuerunt extractæ a libris collationatis Episcopatus ab ipsismet Notarijs, & Cancellarijs rogatis, siue ab eorum successoribus, & pars aduersa illa reproduxit coram Priore Sancti Tidentiani. Et propterea non potest opponere, quod sint minus solenniter desumptę. Lap. alleg. 119. num. 3. Paris. Consil. 125. numer. 20. libro 1.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Pampilonen. Aedificij. Veneris 12. Februarij. 1610.

ARGVMENTVM.

Plures reijciuntur nullitates oppositę contra examen testium.

SVMMARIVM.

Præsumitur pro validitate actus. nu. 1.

Qualitas quæ requiritur pro substantia certo tempore nihil

nihil operatur, si postea superueniat. numero 1.
Retractatio non habet locum, vbi actus fuit ab initio nullus. nu. 1.
Citationis executio de stylo Hispaniarum probatur per attentionem Notarij, qui fungitur vice Nuncij. nu. 2.
Acta iudicij non requirunt testes. nu. 3.
Citatio ad videndum iurare testes, intelligitur pro toto termino examini præfixo. nu. 4.
Iuramentum tertium censetur legitime præstitum, quādo Notarius asserit, quod testes iurarunt in forma. n. 4.

DECISIO CCLXXV.

FVit resolutum, testes esse valide examinatos exceptis illis, qui fuerunt examinati die quinto Iulij. Iudex enim 19. Iunij admisit partes ad probandum, cum præfixione termini 15. dierum, qui terminus durabat vsque ad diem 4. Iulij. Die autem sexta eiusdem de vtriusque partis consensu prorogauit terminum ad sex dies incipiēdos a die 2. prędicti Mensis. Hinc sequitur testes, qui iurarunt die 2. 3. & 4. Iulij iurasse in tempore, cum duraret primus terminus 15. dierum. Idem dicēdum de illis, qui iurarunt die 6. cum iurauerint in termino prorogato.

1 Nec refert, quod non appareat iuramentum fuisse præstitum post decretum prorogationis, quia ita est præsumendum pro validitate examinis, ad trad. per Alciat. præsumpt. 42. reg. 3. Cott. in memor. in ver. Actus. Cassad. decis. 21. de præben. Crescen. decis. 4. & 6. de præscript. Testes vero examinati die quinta quando primus terminus expirauerat, & nondum inceperat secundus, & sic extra terminum, & per consequens sine citatione, quæ non durat, nisi durante termino, sunt nulliter examinati. Nec terminus superueniens aliquid operatur ad validitatem examinis, cum requiratur pro substātia tempore examinis. l. obligari. §. tutor. & ibi not. ff. de author. tutor. & l. matri. C. de probat. Late Tiraq. de Iure primog. qu. 34. n. 21. & licet in prorogatione fuerit dictum quod terminus prorogatus inciperet a die secunda: attamē ista retrotractio non potuit sanare nullitatem examinis. Alex. consil. 28. num. 24. lib. 5. Paris. consil. 144. num. 3. lib. 4. Surd. late decis. 69. nume. 16. qui alios cumulat.

2 Nullitas quæ deducitur ex eo, quod citatio non probatur per attestationē Notarij absque testibus, tollitur ex stylo Notariorum, qui in partibus Hispaniarum viget Ibi enim non sunt Nuncij & Cursores, sed eorum vice funguntur Notarij, & merito illis creditur de citatione facta, prout de iure creditur Nuncijs, vt fuit dictum in causa Toletana Decimarum. 15. Iunij 1590. coram R. P. D. meo Decano, & in causa Placentina, & Toletana Canonicatus & beneficiorum 16. Iunij. 1609. coram me, & in alijs pluribus.

3 Nec potest pars aduersa controuertere istum stylum, quia in citationibus ad eius instantiam factis adest sola relatio Notarij, sine testibus. Minus obijci potest defectus testium decreto deputationis Notarij receptoris decreto prorogationis termini, & similibus, quia cum sint acta iudicij, eos non requirunt, gl. & Doct. in c. quoniam contra. de probat. Lap. alleg. 81. num. 3. vers. speciale est. Bald. in l. donationibus. num. 3. de donat.

4 Non obstat, quod citatio fuerit facta pro vno die, & alia fuerit examinatum, quia citatio non fuit restricta ad certos dies, & intelligitur pro toto termino examini præfixo, vt fuit dictum in Toletana Decimarum de Lucellos 6. Februarij 1609. coram me, & in alijs. Nec etiam verum est, quod Notarius attestetur de iuramento per verba enunciatiua, cum appareat, quod Notarius singulis diebus quibus iuramentum detulit, singulos actus rogauit, vt bene deducunt Informantes pro Monasterio Sancti Elmi. Vltra quod cum Notarius non dicat simpliciter de iuramento præstito, sed quod iurarunt in forma, sufficit, quia tūc intelligitur iuramentum præstitum, vt debuit legitime, prout fuit sæpissime resolutum in Rota. Et signanter in vna Ciuitaten. Constitutionis Cappellæ 20. Februarij 1589. coram bo. me. Cardinale Seraphino in Corduben. Decimarum. 29. Ianuarij 1593. coram eodem. Et in Calaguritana oblationum 20. Martij. 1590. coram Perusino.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Romana de S. Petro. Veneris 13. Februarij. 1610.

ARGVMENTVM.

Apostillæ repertę in instrumento, instrumētum non vitiant, quando sunt scriptę manu eiusdem Notarij, sic nec cancellationes vitiant in partibus non substantialibus instrumenti.

SVMMARIVM.

Fideicommissarius purificata fideicommissi conditione immittendus est in possessionem bonorum fideicommissarum. nu. 2.
Apostillæ reperta in instrumento, scripta tamen manu eiusdem Notarij probant etiam quod ab eodem Notario non sint subscriptæ. num. 3. Vbi etiam quando dicatur constare apostillas esse scriptas manu eiusdem Notarij.
Cancellationes reperta in instrumento in partibus non substantialibus instrumentum non vitiant. numero. 4.
1 *Fideicommissarius debet capere de manu hæredis, quando bona fideicommisso subiecta stant penes hæredem, aliter secus. num. 5.*

DE-

DECISIO CCLXXVI.

1 Agitur de bonis triplicis generis, videlicet de bonis subiectis primogenituræ, quorũ administrationem testator reliquit Cõfraternitati Charitatis, donec masculus nasceretur ex Aloysio iuuene, & ad ætatem 14. annorum perueniret, vel eueniret casus substitutionis Ioan. Baptistæ. Secundo de bonis relictis Aloysio, quem vna cum prædicto Ioanne Baptista hæredem instituit cum conditione, quod Aloysius nõ posset percipere dictã portionem, nec fructus, donec masculus ex eo nasceretur, quos interim inuestiri noluit, & dictum Aloysium, & Ioã. Baptistam ad inuicem substituit, & postmodum in codicillis voluit, quod d. Aloysius pendente dicta cõditione posset percipere Scuta 500. monetæ annuæ. Tertio de fructibus, quos dictus testator inuestiri mandauit.

2 Quo ad bona primi & secundi generis, cum fuerit substitutus Ioan. Baptista in euentum, quod Aloysius moreretur sine filijs, prout mortuus est, vt est in confesso apud partes, & optime etiam probatur, & sic cum sit purificata conditio vocationis Io. Baptistæ, ipse debet admitti ad fideicommissum. l. vnica. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de cad. toll. concedendo illi immissionem iuxta terminos. l. fin. C. de edict. Diui Adr. toll. vbi Bart. num. 9. & Dec. nu. 25.

3 Non obstant apostillæ, & cancellationes, quæ allegantur esse in testamento, quia apostillæ sunt conscriptæ manu eiusdem Notarij, & ideo probant, licet non adsit approbatio eiusdem Notarij, quia illa non requiritur ad alium finem, nisi vt sciatur, an ipse Notarius fecerit apostillam, sed vbi de hoc constat, superflua est dicta attestatio Castr. in consilio. 131. nu. 2. vers. si constat quod sunt de manu eiusdem Notarij. lib. 2. Aymon consil. 88. num. 2. & 4. Et fuit dictũ in causa Perusina fideicommissi. 4. Maij 1609. coram me. Quod autem sit manus eiusdem Notarij patet ex inspectione & comprehenditur ex eo, quod dedit copiam authenticam cum insertione dictarum apostillarum, vt fuit consideratum in dicta causa Perusina.

4 Quantum vero attinet ad cancellationes, nõ sunt in partibus substantialibus, immo fideicommissum de quo agitur est clarum, & limpidum, & ideo istæ cãcellationes non officiunt. Alex. consil. 14. numer. 10. lib. 6. Menoch. de adipiscend. remed. 4. num. 716. & seqq. & fuit resolutum in causa Bononien. de Dulphis. 10. Nouembris 1610. coram R. P. D. meo Caualerio, & alias sæpius. Accedat prædictis, quod fuit data copia publica testamẽti, & istud approbauit Aloysius, de quo D. Iustina causam habet cum possederit vigore istius testamenti: Vnde illa non potest impugnare factum defuncti.

5 Non obstat, quod fideicommissarius debeat capere de manu hæredis, quia hoc esset verũ, si hæres possideret bona subiecta fideicommisso, sed nec hæres, nec defunctus possederunt, quia administratio fuit relicta societati charitatis cum onere, inuestiendi, & soluendi quotannis certam summam Aloysio, prout detractio legitimæ & Trebellianicæ minus impedire debet, cum legitima non sit detrahenda ex quo non agitur de descendẽtibus. Trebellianica vero fuit prohibita.

6 Quo ad bona tertij generis, quia quo ad prædicta. D. Iustina agnoscebat bonam fidem, & instantissime petebat audiri super istis bonis tertij generis, Domini ad illi rem gratam faciendam ordinarunt, vt super hoc illa particulariter audiretur, non retardata tamẽ immissione, quo ad prædicta.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Toletana Portionis. Lunæ 15. Februarij. 1610.

ARGVMENTVM.

Agitur de probanda puritate sanguinis in terminis statuti Toletani, & plura deducuntur pro excludenda probatione identitatis personę.

SVMMARIVM.

Sententia, quæ non iustificatur ex actis, dicitur notorie iniusta. num. 1.
Puritas sanguinis in terminis statuti Ecclesiæ Toletanę non est probanda per prorsum, sed impuritas per aduersarium. num. 2.
Probatio bonæ famæ in concursu præualet probationi malę. numer. 2. Vbi etiamsi testes deponentes de bona fama sint pauciores.
Exceptiones contra personas testium censentur remissæ, quando pars illos examinauit absque alterius partis participatione. nu. 3.
Fama vt probet debet esse constans, inconcussa, & solida. num. 3.
Persona dicitur incerta, quando plures eodem nomine uocantur. nu. 4.
Identitas personæ probatur per indicia & coniecturas. num. 5.
Identitas probatur ex concursu plurium demonstrationum, nisi illæmet etiam alijs conueniant. nu. 6.
Confessio unius non probat contra tertium. nu. 7.
Domicilium & origo patris transit in filium. nu. 7.
Relatio debet fieri ad proxima, & immediata. nu. 8.

DECISIO CCLXXVII.

1 Fvit resolutum, sententiam Rotalem esse confirmandam, quia de eius iustitia constat ex decisionibus in hac causa, & in Toletana Canonicatus factis. Non obstat quod dicitur decretum denegatæ Augustino possessionis ob non appellationẽ fecisse

fecisse transitum in iudicatum, & propterea Augustino incumbere onus probandi puritatem iuxta decisionem Gropperij, in alia Toletana Portionis, quia vltra quod perfecta informatione Augustinus petijt sibi tradi possessionem, & casu quo denegaretur appellauit, nec fuit illi intimatum decretum denegationis, quando etiam non fuisset appellatum, & appellari debuisset, non propterea tenebatur Augustinus probare positiue suam puritatem, & decisio Gropperij hoc non dicit, sed quod tenetur probare iniustitiam Decreti, & grauamen, & ita illam intellexit Rota in Oueten. Canonicatus 24. Ianuarij 1570. coram bo. me. Cardinale Seraphino, ob id Augustinus fecit transportare acta Inquisitionis, ex quibus cum non iustificetur decretum, apparet de eius notoria iniustitia. Parif. consil. 54. numero vigesimo primo. libro quarto. Cæsar. de Graff. decis. secunda. de solut. Fuit dictum in Seguntina Præstimonij. 17. Aprilis 1592. coram Orano, & in Vlixbonen. beneficij 9. Iunij 1600. coram me.

2 Quod autem non iustificetur inde patet, quod Capitulum non probat impuritatem Augustini, prout probare tenetur, & pluries fuit dictum, quatenus enim eam probasse credit ex testibus de publica voce, & fama deponentibus vltra quod multa opponuntur, & contra dicta, & personas eorum apparet etiam fuisse probatam puritatem in fama contraria, & in concursu præualet probatio bonæ famæ probationi malæ. Anchar. consilio 187. numero septimo, versic. quin immo in dubio Corn. consilio 17. ad fin. libro 4. Put. decis. 2. numero secundo, libro 3. quod procedit etiam si deponētes de bona essent pauciores. Anchar. & Corn. ibi, & fuit dictum in Toletana Cappellaniæ 19. Ianuarij. anni præteriti. coram R. P. D. meo Marcomontio. Multo magis quando vt in casu nostro sunt plures, cum omnes testes primæ informationis, & alij multi secundæ deponunt de fama puritatis.

3 Et licet pro parte Capituli dicatur, testes pro Augustino loquentes non concludere publicam vocem & famam, attamen contrarium liquet ex eorum lectura. Nec sunt attendēdæ exceptiones, quæ dantur contra eorum personas, cum Capitulum eos receperit, & examinauerit absque aliqua participatione Augustini. l. si quis test. C. de testib. Abb. in c. præsenti. numero sexto, & septimo, eod. tit. Roman. consf. 104. numero sexto. Parif. consil. 50. num. 6. lib. 1. Fuit dictum in Toletana Portionis 21. Maij 1594. coram Illustrissimo Cardinali Mantica. Additur quod Augustinus in susceptione ordinis coram Commissario Sanctæ Inquisitionis, iam sunt 30. anni, examinauit super sua puritate septem testes admodum senes, qui optime deponunt, ex quibus saltem apparet, quod fama impuritatis non est constans, inconcussa, & solida, prout esse debet. Bald. in l. conuenticula. num. 3. vers. est tamen verum. C. de Episc. & Cleric. & sine contradictione, Afflict. decis. 83. nu. 7.

4 Accedit, quod ex testibus examinatis, & deponentibus de fama impuritatis Augustini, aliqui eam videntur deducere ex parentela, quam ipse habet cum illis de Castillos, sed fuit probatum, & resolutum Castillos non tangere Augustinum, nisi per affinitatem, quæ cum non maculat. Aliqui vero ex parentela illorum de Tellez, & tamen vt probatur ex ipsa Inquisitione macula illorum de Tellez est moderna, & prouenit ex quadam muliere de familia Madrid, quæ nihil habet commune cum ascēdentia Augustini. Quatenus autem Capitulum deducit impuritatē ex persona Gundisalui Sanchez de Vbeda quem pro Tritauo assignat Augustinus in sua genealogia, eo quia in publicis scripturis Sanctæ Inquisitionis probatur de anno 1486. fuisse publice pęnitentiatum, & reconciliatum Gundisaluum Sanchez de Vbeda de Casaruuios, hoc fuit sublatum ex decisione D. mei Sacrati. Nā Gūdisaluus Toritauus Augustini habuit filium, qui noīe patris Gūdisaluus appellabatur, vt deponūt Frācisca Garzia, Ferdinandus Ximenez, Ferdinādus Peon, Alphonsus Garzia, & alium Gundisaluum nepotem, vt dicit Isabella de Olueta, & Ferdinandus Ximenez, & omnes tres appellantur Gundisaluus Sanchez de Vbeda. Vnde impuritas, quam ostendit Capitulum ex persona Gundisalui pænitentiati non probatur propter incertitudinem personæ Gundisalui. l. duo sunt Titij. ff. de Testament. tutela. l. si iure. ff. de rebus dub. l. qui ex pluribus. ff. de verborum obligation. Alexander, consilio centesimo quinquagesimo tertio, numero quinto, in fin. libro secundo. Vbi enim pluralitas ibi obscuritas, vt dicit Bald. in l. hac consultissima. numero sexto. C. qui testam. fac. poss.

5 Non obstat, quod non probetur, quod de anno 1486. quando Gundisaluus pęnitentiatus fuit, extitissent plures Gundisalui, quia nec etiam probatur contrarium, & non est mirum, quod eodem tempore extitisset pater & filius, & vbi vnicus tantum extitisset, ille prout etiam filius, sicut pater. Nemo enim dicit, & nullibi probatur Gundisaluum attinentem Augustini fuisse de dicto anno, & licet sufficeret Augustino docere pluralitatem Gundisaluorum ad effectum, vt non probetur, ipsum originem ducere ab illo Iudaizante, & reconciliato: attamen ex abundanti concurrunt multæ coniecturæ, & verisimilitudines bene ponderatæ in decisione Domini mei Sacrati ad excludendum, quod Gundisaluus ascendens Augustini sit alius ab illo descripto in actis Sanctæ Inquisitionis, & vbi de identitate agitur attenduntur indicia, & coniecturæ. Afflict. decision. vigesima tertia, numero tertio, Surd. consilio 414. numero sexagesimo octauo præsertim in antiquis. Menoch. consilio vigesimo primo, numero trigesimo tertio. Inter alias autem verisimilitudines illa est maxima coniectura, siue demonstratio, quod tritauus Augustini fuit coniugatus cum Francisca Thelez, Gundisaluus autem pęnitentiatus habuit vxorem Mariam Diaz, & excluditur quod ex aduerso obijcitur potuisse habere vtramque successiue, quia vnus testis dicit præ-

præcise Gundisaluum habuisse vnicam tantum vxorem Franciscum, & alij plures dicunt, se audiuisse de Francisca solum, & quod nunquam audiuerunt illā habuisse aliam, & est multum verisimile, quod cum habuisset vxorem nobilissimam, ex qua plures susceperat liberos, non duxerit alium infimæ conditionis.

6 Accedit, quod nullus testis habetur in tota inquisitione, qui male loquatur de Gundisaluo Sanchez de Vbeda, & ex ijs qui cognati sunt deponere de impuritate, nemo est, qui eam deducat a persona ipsius, immo vt in decisione dicitur sunt testes qui de eo optime loquuntur, & dicunt illum fuisse valde honoratū quod sit verisimile ex familiaritate, quam habuit vt deponunt plures testes cum Henrico IV. Castillæ Regi. Non obstat, quod pluribus demonstrationibus concurrentibus probetur identitas, quia hoc verum, nisi illæ nec alijs etiam conueniant. Bartol. in l. demonstratio falsa. num. 15. in fin. ff. de condit. & demonstr. Bald. in l. hac consultissima. nu. 5. in fi. C. qui testam. fac. poss.

7 Qualitas seu demonstratio deducta ex eo, quod Gundisaluus pęnitentiatus habuerit Ioānem, & Garziam filios, non probatur ex confessione Alphonsi della Pegna, vt fuit resolutum, cum illa non probet contra tertium. l. si vnus. il primo. Vbi Ias. ff. de pact. Afflict. decis. 245. numero 11. Tiraq. de retract. conuent. §. 4. glos. 6. numero 9. Alia etiam qualitas, deducta ex eo, quod esset de Casaruuios, non excludit Gūdisaluum filium, immo illum includit, cum domicilium & origo transeat in filium. Bald. in consil. 334. post numerum primum libro quarto, fuit dictum coram me in Ciuitatis Castelli liquidationis prima Decembris 1600.

8 Dantur etiam ad hoc aliæ responsiones per Informantes. Non obstat ponderatio depositionis Ferdinandi Peon. quam facit pars aduersa ad probādum, quod Gundisaluus filius non extaret de anno 1486. ex eo, quod testis examinatus de anno 1607. dum esset ætatis annorum 44. dicit cognouisse ipsum per decem annos, quod esse non potest, si de anno 1486. fuisset pęnitentiatus, oportet enim secundum calculum quam faciunt Informantes pro parte Capituli, quod ille Gūdisaluus vixisset per annos 111. quia omisso quod non est impossibile per rerum naturam. Respondetur testem non dicere de cognitione Gundisalui, sed de cognitione Ioānis eius filij. Illud enim relatiuum qui, est intelligendum de ipso Ioanne vt relatio fiat ad proxima & immediata, glos. in l. 1. ff. de legat. præst. Bart. Castren. & alij. l. hæred. palam. §. sed si notum. ff. de testam. & interpretatio facienda est contra Capitulum quod illum examinare fecit Socin. consil. 274. numero 3. libro 2. Paris. consil. 107. numero 65. libro 1. Dum autem pars aduersa adhuc instat, quod etiam si referatur cognitio ad Ioannem filium per necesse arguitur, Gundisaluum istum secundum non esse illum, qui de anno 1486. fuit pęnitentiatus, qui Ioannes de tempore quo fuit examinatus testis erat 70. annorum, & hodie etiam viuit, quod eius natiuitas fuisset de anno 1528. Respondetur hæc de vita, & ætate Ioannis, nec non de tempore mortis Gundisalui esse gratis dicta, quia nullibi apparet, & in omnem euentum iste esset vnicus testis, in quo Augustinus non fundat suam intentionem, & non curat sustinere eius dictum, cuius depositio si destruatur capitulum eo vti non poterit, & remanebunt depositiones aliorum super pluralitate Gundisaluorum.

R. P. D. PIROVANO.

Cremonen. Fructuum. Veneris 18. *Martij.* 1610.

ARGVMENTVM.

Plene tractatur in hac decisione, ad quem pertineant fructus naturales, & industriales post admissam resignationem, & quando dicantur separati, & quid quando sunt pendentes, ac etiam quid iuris sit inter resignantem, & resignatarium de fructibus ciuilibus, & quando sit facienda diuisio fructuum pro rata temporis inter hęredes, & successorem in beneficio.

SVMMARIVM.

Fructus naturales, & industriales debentur resignanti vsque ad diem admissæ resignationis, etiamsi bona beneficij essent locata, & dies solutionis pensionis nondum venisset, quia satis est, quod fructus de dicto tēpore sint collecti. nu. 1.

Fallit in fructibus naturalibus, & industrialibus pendentibus. nu. 2.

Pensio rei locatæ succedit loco fructuum. numero primo.

Fructus tunc colligi dicuntur, quādo a solo separantur. num. 1. *Vbi quod idem tempus inspicitur pro pensione, quæ pro eis præstatur.*

Fructus ciuiles dicuntur, qui proueniunt ex re non producente naturaliter fructum. num. 2.

Fructus ciuiles, quorum dies solutionis tempore factæ resignationis nondum venit, spectant ad resignatariū. num. 2. *Vbi ampliatur etiamsi omnes maturati essent, & maior pars anni præcesserit.*

Fructus ciuiles, etiam quod non aduenerit dies solutionis diuiduntur ad ratam temporis inter hæredes, & successorem, in beneficio. nu. 3.

Fructus naturales pendentes non diuiduntur pro rata temporis inter hæredes, & successorem in beneficio. numero 3.

Resignatio abdicat ius a resignante tam ratione dominij, quam possessionis. nu. 4.

Resi-

Resignans post resignationem non percipit fructus benefi-cij, & si eos percipit restituere tenetur. nu. 4.
Fructus ciuiles quotidie incipiunt deberi. nu. 5.
Fructus naturales tunc acquiruntur, quando separan-tur, ciuiles vero, quando deberi incipiunt. nu. 5.
Resignans si in resignatione non reseruet fructus praeteri-tos, & quorum solutionis dies venit, censetur ius totum remisisse. num. 6.
Fructuum diuisio pro rata temporis non fit in actu volun tario, sed in necessario. num. 6.
Resignans libere post resignationem non facit amplius fru ctus suos, quicquid sit in resignatione in fauorem certae personae. num. 7.
Episcopus non potest ad aliam Ecclesiam etiam motu pro-prio transferri, nisi interueniat eius consensus. nu. 7.

DECISIO CCLXXVIII.

1 DOmini censuerunt, fructus naturales, & industriales a solo separatos deberi Illustrissimo Cardinali vsque ad diem admissae resignationis per Sanctissimum, quae alio non apparente contigit in die 19. Iulij, anni 1610. in qua facta fuit prouisio Moderni Episcopi, & ad illam vsque in diem Domini Cardinalis fuit legitimus Ecclesiae Cremonen. sponsus. Hoc enim expresse probarunt glos. in c. si propter. in vers. primi anni. de rescript. in 6. Franc. in c. praesenti de offic. ordinar. in 6. Cer. in singul. 49. in verbo Clericus. Couar. in c. cum in officijs, nu. 5. de testib. & lib. 1. var. resol. cap. 15. num. 12. Rota Perus. decis. 33. nu. 1. Ferr. cons. 256. numer. 1. part. 2. Honded. cons. 85. num. 71. vol. 2. Rota in vna Burgen. pensionis 28. Nouembris 1583. inter impressas. 761. nu. 4. & 6. par. 1. & apertius modernis temporibus in vna Baren. Fructuum. 2. Iunij 1610. corā Domino meo Cauallerio, in qua dictum fuit, procedere conclusionem, etiā si bona essent locata, & dies solutionis nondum venisset, quia satis est, quod fructus, quorum causa solutio est facienda tempore praedicto essent collecti. Salic. in l. fructus. nu. 3. versic. & probatur ratione. C. de act. empt. Alex. cons. 28. n. 2. lib. 1. Honded. consil. 85. nume. 13. vol. 2. qui omnes in dicta decisione Baren. fructuum allegantur. Quibus accedunt, Alex. cons. 15. n. 2. lib. 2. Couar. d. lib. 1. cap. 15. nu. 3. Bellon. cons. 3. nu. 11. Ferret. consil. 151. nu. 5. lib. 1. Anch. r. 193. n. 3. Alban. cons. 257. n. 6. mouentur praedicti ex ratione l. defuncta. ff. de vsufruct. cum pēsio succedat loco fructuum. l. mercedes. ff. de petit. haeredit. l. diuortio. §. item si messes. ff. sol. matr. Bart. in l. fin. in fin. ff. de iure fisci. Vnde sicuti in ipsis fructibus inspicitur tempus, quo separantur a solo, vt per Ang. & Alex in l. deducta. §. qui post. ff. ad Trebel. ita etiam idem met tempus inspicitur in pensione, quae pro eis praestatur, vt declarat Alex. in allegato cons. 28. col. 1. vol. 1.

2 Quo vero ad fructus ciuiles, qui vere dicuntur quādo proueniunt ex re non producente naturaliter fructum, vt per Bart. in l. & ex diuerso. numero primo. ff. de rei vendic. per text. in l. si nauis. cod. titu. & quorū dies resolutionis tempore resignationis non euenerat, dixerunt Domini ad Episcopum successorem pertinere, prout pertinent fructus naturales, & industriales pendentes. Calderin. consil. 2. de pecul. Clericor. Couar. lib. 1. var. resolut. cap. 15. numero 2 versi. His accedit. Tiraq. de retract. conuent. §. 5 glos. 4. in princip. Honded. dicto consil. 85. num. 1. hoc admittentes etiam si fructus omnes maturati essent, & proximi recollectioni, & maior pars anni diem restitutioni bonorum praecesserit, vt bene probatur in allegata Baren. fructuum.

3 Non obstat, quod de fructibus ciuilibus, prout de naturalibus idem iudicium esse non debeat, quia pro ciuilibus, etiam quod non aduenerit dies solutionis, fit diuisio ad ratam temporis inter haeredes, & successorem in beneficio, quod non admittitur, quando pēdet dies collectionis fructuum naturalium. Salic. in l. Iulianus. §. si fructus. numero 8. & 10. ff. de act. empt. Gabr. consil. 191. numero 2. volumin. 2. Franc. decis. 74. num. 3. 4. Vnde cum Dominus Cardinalis vsque ad diem supradictam Ecclesiae inseruierit, & onera sustinuerit, esto, quod solutionis dies pro fructibus ciuilibus non euenerit, non tamen videtur excludendus ad participandum pro rata temporis.

4 Nam pro responsione fuit dictum, quod per resignationem abdicatum remansit ius omne a resignante, tam ratione dominij, quam possessionis. Innoc. in c. super hoc. de renunc. in nouis. Sarnen. de publicat. resignat. quaest. 18. numero secundo, cum alijs allegatis in illa Baren. fructuum. adeo, quod mirum non videtur si resignanti, qui nec Dominus, nec possessor est, fructus non debeantur, & si receperit ad eorum restitutionem teneatur. Cassad. decis. 4. numero sexto, de restit. spol. & Gabr. late comprobans. cons. 192. nu. 1. vol. 1.

5 Et si dicatur impediri quidem futuram fructuum acquisitionem cessante dominio, & possessione, sed quo ad quaesitos de tempore resignationis, eam non obesse, fructus autem ciuiles quotidie incipiunt deberi, vt dicunt Bald. in l. filiusfamilias. §. apud Marcellum de leg. 1. Aretin. in l. diuortio. col. 8. soluto matrim. Itaque quod operatur in naturalibus fructibus separatio, hoc operatur in ciuilibus, quantum ad effectum acquisitionis, tempus quo deberi incipiunt, vt declarat Calda. in respons. 2. post tract. de restit. in integr. num. 14. in fin.

6 Visum fuit, posse responderi, quod cum antequā cederent dies solutionum pensionum occasione fructuum ciuilium actio non esset orta, Dominus autē Cardinalis actionem orituram quo ad se extinxerit abdicando ius dominij, & possessionis bonorum Ecclesiae, per resignationem voluntarie factam in manibus Sanctissimi non reseruato iure, quo ad fructus praeteritos, censetur ius totum remissum, iuxta doctrinā Bar. i l. fi. §. fi. de iure fisci. Put. decis. 14. li. 3. dicēs, diuersum esse in actu necessario morientis, quia licet quo ad eū extinguatur actio, tñ pro parte illius nō interue-

teruerit actus positiuus, quo casu text. in l. defuncta. ff. de vsufruct. & tenentes diuisionem pro rata tempo ris fiendam, sunt intelligendi de actu necessario, non autem de actu voluntario, & Put. sequuti sunt Gabr. consil. 191. num. 3. volum. 2. Honded. consil. 85. nu. 5. volum. 2.

7 Quæ vero dicebantur de fructibus a solo separatis post admissam a Sanctissimo resignationem, & vsque ad diem scientiæ dictæ resignationis, vt potuerit D. Cardinalis suos facere, non placuerunt Dominis, cum non agatur de resignatione facta fauore certæ personæ, sed de libera, vt aduertit Hier. Gabr. allegato consil. 192. nu. 1. & 2. vol. 1. nec de Episcopo motu proprio per Sanctissimum ad aliam Ecclesiam translato, cuius consensus necessarius est, vt fuit consideratum in illa Plocen. Canonicatus, & præbendæ 26. Martij 1610. coram Domino meo Lancellotto. Atque ita solo Domino Cardinali Informante fuit resolutum.

R. P. D. CAVALERIO.

Calaguritana Decimarum. Veneris 19. Martij. 1610.

ARGVMENTVM.

Decimæ an debeantur Ecclesiæ Sacramentali, vel prædiali, debet attendi consuetudo, & quæ consuetudo sit attendenda, an particularis, an potius loci dominantis.

SVMMARIVM.

Decimæ an debeantur Ecclesiæ Sacramentali, vel prædiali debet attendi consuetudo loci dominantis. nu. 1. Vbi nu. 2. nisi adsit consuetudo loci particularis, quia ad Cõsuetudinem loci dominantis recurritur tantum in subsidio.

Consuetudo quod decimæ debeantur Ecclesiæ Sacramentali, vel prædiali, non dicitur contra ius, sed præter ius. num. 2.

Concordia super decimis licite fieri potest. nu. 3.

DECISIO CCLXXIX.

1 CVm hæc causa pluries fuisset proposita vtraq. parte informante, Domini recedendum putauerunt a Decisione alias vna tantum parte informante facta sub die 26. Iunij præteriti. Concluserunt enim non esse probatam consuetudinem, quæ releuet Curato villæ de Marra Calagonis. Nec dixerũt obstare quod Curatus Marræ probauerit consuetudinem vniuersalem in toto Archiepiscopatu Calaguritano, vt scilicet dimidia pars decimarum spectet ad Sacramentalem, altera vero dimidia ad prædialẽ, & quod talis consuetudo tanquam loci dominantis attendi debeat, vt in alia decisione dictum fuit per decisionem Achil. 3. numero 7. & 8. de decim.

2 Nam Domini non putabant talem probationem releuare, quia Curatus de Septimo, & Sinai probauerat specialem consuetudinem in istis locis per testes, qui bene deponunt, quod Vasalli Villæ de Sinai colentes in Territorio Villæ de Marra, nunquã soluerũt decimam Curato Marræ sed eam soluerunt integrã Curato de Septimo & de Sinai, intra cuius parochiæ limites habent domiciliũ, & hoc a 30. 60. & 100. annis, & citra, & ab immemorabili de visu, & de auditu & quod ita audiuerunt a suis maioribus, ex quibus satis videbatur DD. probata cõsuetudo particularis, quæ ad hunc effectum sufficit et decennalis, quia non est contra, sed præter Ius. Abb. in c. cũ sint homines. In gl. 3. de decim. Put. decis. 154. n. 7. lib. 1. Achil. decis. 3. n. 5. eod. tit. & cum hæc cõsuetudo sit particularis, attendi debet. gl. in c. super eo. de censib. in verb. in Vicinis. Paris. cons. 25. n. 42. li. 4. Aym. cõs. 206. n. 14. Et in terminis decimarum Put. decis. 176. n. 6. & 7. lib. 3. Fuit dictũ in vna Valentina Decimarum 23. Octobris 1598. corã bo. me. Illustr. Seraphino, non aũt est attenden. consuetudo generalis totius Archiepiscopatus quia ad eam tanquam loci dominantis recurritur tantummodo in subsidium deficiente cõsuetudine particulari, vt per gl. in d. c. super eo. Feder de sen. cons. 91. vers. 3. probo. & in omnibus locis præallegatis.

3 Nec Domini putauerunt subsistere, quod allegabatur ab Informãtibus pro Curato Marræ, videlicet hunc vsum particularem prouenisse potius ex quadã concordia inita inter Curatos prædecessores de qua deponunt testes examinati, quam vigore consuetudinis. Nam vltra responsionem datam, quod si testes deponunt super hac conuentione de solo auditu, apparet clare ex lectura ipsorum, quod non deponunt Curatum de Septimo recipere decimas vigore dictæ conuentionis, sed quod dictus Curatus de Septimo soluit Curato de Marra pro omni suo iure vigore cõuentionis initæ inter Canonicos, & Curatos prædecessores quotannis 12. starellos frumẽti, & duo quintalia Casei, & sic remanet firma supra dicta consuetudo, cũ possit Curatus de Septimo ex consuetudine recipere istas decimas prædiales integras ab hominib. de Sinai colẽtib. in teritorio de Marra, & soluere Curato de Marra d. portionem frumenti, & Casei vigore conuentionis, ad quam deuenerunt fortasse ob aliquam discordiam vel aliã ob causam, cum licite fieri possit cõcordia super Decimis. c. ex multiplici. de Decimis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Pampilonen. Matrimonij. Veneris 19. Martij. 1610.

ARGVMENTVM.

Matrimonium putatiuum data bona fide vnius ex coniugibus legitimat prolem prius susceptã non minus, quam verum, quæ bona fides præsumitur maxime in matrimonio palam contracto, & quan-

& quando legitimatio seu dispensatio Papę dicatur in radice matrimonij, & quando filij suscepti in incestu data scientia vnius coniugis tẽpore incestus legitimentur per subsequens matrimonium.

SVMMARIVM.

Remissoria non datur vbi articuli sunt irrelevantes. numero 1.

Matrimonium putatiuum data ignorantia in vno coniuge legitimat prolem prius susceptam, non minus quam veram. nu. 1.

Bona fides in dubio praesumitur. nu. 2.

Bona fides praesumitur in matrimonio palam, & publice contracto. nu. 2.

Errare praesumitur, qui palam contrahit in re, & casu prohibito. nu. 2.

Papa legitimando prolem censetur voluisse reducere rem ad eum statum, & si nullum vnquam fuisset impedimentum. num. 3.

Filij suscepti in incestu non legitimantur per subsequẽs matrimonium, etiam verum data scientia tempore quo fuerunt suscepti. num. 4.

Fallit stante dispensatione Papae cum decreto legitimationis prolis tum susceptae, quam suscipiendae. nu. 4.

Dispensatio Papae cum decreto legitimationis prolis tam susceptae quam suscipiendae dicitur dispensatio in radice matrimonij & operatur perinde ac si nunquã extitisset impedimentum & coniuges semper fuissent in potentia libera contrahendi legitimum matrimonium. nu. 4.

Matrimonium sufficit quod sit contractum post dispensationem licet verisimiliter non potuerit haberi notitia dispensationis. nu. 5.

DECISIO CCLXXX.

1 Domini resoluerunt hæredib. Mariæ de Vinceta non esse d andam remissoriam, quia Articuli nisi fuerunt irreleuãtes. Cassad. decis. 2. de dilat. Caputaq. decis. 66. par. 3. Irreleuãtia probatur quia matrimonium putatiuum data ignorãtia in vno coniuge legitimat prolem prius susceptã non minus, quam verum, Glos. in c. tanta. in vers. aliam. Vbi Ant. de Butr. n. 9. Alex. de Neu. num. 17. qui fil. sint. legit. Io. Andr. in c. quod nobis. quem sequitur Card. in fin. 2. oppos. eo. tit. Anton. Rusil. in tract. de legit. lib. 1. in tit. de matrim. putat. num. 2. Ludou. a Pard. in tract. de natur. lib. par. 2. tit. de legit. per matrim. putat. Late Gemin. consf. 66. in 3. dub. tum multis relatis per Gabr. de legitim. concl. 1. nu. 4. & 6. per Duen. Reg. 350. filius naturalis legitimatur. ampl. 9. Et hanc opinionem vti magis receptam veriorem, & æquiorẽ, sequuta est Rota apud Cassad. decis. vnic. de sponsal. & in hac causa 19. Nouembris 1607. coram D. meo Caualerio.

2 Bona fides autem Vrsolæ ostenditur in multis põderatis in dicta decisione D. Caualerij. Vltra quod in dubio esset præsumenda, vt per Gemin. vt supra, præsertim in matrimonio palam publico, & in faciẽ Ecclesiæ contracto. Ias. consil. 168. num. 5. vers. Item contrahens matrimonium prohibitum. lib. 4. Ruyn. cons. 51. sub nu. 16. lib. 1. Rolan. cons. 90. nu. 23. libr. 3. Gabr. de legitim. concl. 4. nu. 22. quia contrahens palam in re, & casu prohibito, præsumitur errare. Bal. in c. nemo clericus. sub n. 12. C. de sum. Trin. & Fid. cath. Abb. in c. de homine. nu. 6. vers. ex prædictis. de celebr. Miss.

3 Non obstat quod Papa legitimando intellexerit de matrimonio valido, non aũt putatiuo, quia imo voluit tollere omne impedimentum repugnans matrimonio, & legitimitate prolis, & rẽ ad eum statum reducere, sicuti nullũm vnquam extitisset impedimentum, vnde sicut nullo extante impedimento, & nulla necessitate dispensationis ex matrimonio putatiuo iuncta bona fide fuisset legitimata proles, ita etiam extant impedimento, eoque per Papam sublato, & hoc non contrariatur, sed conuenit menti ipsius Papæ, qui censendus est voluisse, quod ex sua dispensatione omnis legitimus effectus sequeretur, quo stante articulata reuocatio Procuratoris, quando esset vera, illi non obstaret, & declaratio quam fecit Martinus in suo testamento, quod Vrsula esset sua legitima vxor cum institutione vniuersali Martini iunioris filij, ex dicta Vrsula suscepti, adhuc tamen non releuaret, neque tolleret hanc bonam fidem, non probata intimatione reuocationis, aut aliter eius scientia in Vrsula.

4 Non obstat, quod proles suscepta in incestu non legitimatur per subsequens matrimonium, etiam verum data scientia tempore, quo fuit suscepta, quia non procedit stante dispensatione Papæ cum decreto legitimationis prolis tam susceptæ quam suscipiẽdæ. Abb. in d. c. tanta. sub numero 14. vers. idem dicit Vinc. qui fil. sint. legit. Papa enim hoc casu dicitur dispensasse in radice matrimonij illud approbando, cũ eius effectu, & tollendo impedimentum vsque ab initio cum redintegratione prolis, perinde ac si nũquã extitisset impedimẽtum, & coniuges semper fuissent in potentia libera contrahendi legitimum matrimonium, vt fuit latissime deductum 2. Iunij præteriti, coram bo. me. Iusto.

5 Quatenus ẽt articulatur decretũ de dispensãdo, ac illius expeditionẽ emanasse, sub die 26. Iulij per horã ante meridiẽ, ita vt eius notitia haberi nõ potuerit tẽpore matrimonij contracti, neque hoc est releuãs, qa vt resoluit Rota corã eodẽ Iusto 5. Decembris. 1607. sufficit quod matrimoniũ sit contractũ post dispensationem, licet verisimiliter nõ potuerit haberi notitia impetrationis dispẽsationis, ex qua decisione tollitur ẽt alter articulus, per quẽ hæredes Martini probare intendunt, licentiã contrahendi matrimoniũ coram quocumque Sacerdote fuisse concessam hora tertia, post meridiem diei contracti matrimonij. Et sic post actum contrahendi, qui articulus loquitur de licentia in scriptis. Et propterea vt in decisione dicitur, non concludit licentiam verbo datam. Vltra quod ad effectum, de quo agitur, bonæ fidei Vrsulæ sufficit

sufficit, quod frater Thomas, qui pro Parocho interuenit, palam examinauit, & professus fuerit, habere huiusmodi licentiam, potuit enim, & debuit Vrsula credere vere fide digno, vt bene deducitur in decisione D. Caualerij.

R. P. D. CAVALERIO.

Leodien. Fideicommissi. Lunæ 22. Martij. 1610.

ARGVMENTVM.

Prohibitus alienare si alienet incidit in pęnam, vbicunque sciuit prohibitionem, quę scientia prohibitionis colligitur ex scientia testamenti. Item si perseueret in sustinenda alienatione dicitur etiam incidere in pęnam, nec tali casu potest dari restitutio in integrum emptori, si alienans illam non petat.

SVMMARIVM.

Scientia testamenti infert ad scientiam fideicommissi. num. 1. Vbi quod ex mentione testamenti præsumitur illius scientia, & nu. 2. Vbi maxime si mentio non sit perfunctoria.

Perseuerantia in actu contra voluntatem testatoris inducit de nouo contrauentionem. num. 3.

Ignorans si non desistit cum sciuit, non excusatur. numero 3.

Perseuerantia inducit indicium præcedentis animi. n. 3.

Substitutus in casu alienationis potest sequuta alienatione vendicare bona ab emptoribus. nu. 4.

Restitutio in integrum aduersus alienationem rei prohibitæ alienare ignoranter factam, non debet dari tertio, si alienans eam non petat. nu. 4.

DECISIO CCLXXXI.

CVm partes non acquiescerent decisioni vltimo loco factæ in hac causa sub die 2. Decembris anni præteriti. Iterum proposui dubium super ijsdem, & Domini recedendo dixerunt fuisse factum locum fideicommisso ad fauorem substitutorum.

1 Nec fundamentum decisionis super ignorantia cohæredum alienantium visum fuit tutum, quia ex multis apparebat alienantes habuisse scientiam, non solum testamenti, verum etiam prohibitionis alienationis in eo contentæ, nempe ex mentione facta de testamento præfato in instrumento venditionis, in quo alienantes promiserunt de euictione, & deliberando emptores a molestijs, quas propter huiusmodi testamentum pati possent. Cum enim in testamento contineatur fideicommissum, præsumitur alienantes habuisse notitiam etiam fideicommissi. Bero. consil. 130. num. 17. lib. 2. Ias. in l. qui Romæ. §. duo fratres. num. 57. vers. limitat Bartolus hic. ff. de verbor. oblig. Vbi de communi. Et fuit dictum in vna Romana Casalis. 13. Iunij 1587. coram bo. me. Illustrissimo Seraphino.

2 Et tanto magis huiusmodi mentio, seu commemoratio testamẽti videbatur Dominis esse releuans, ad effectum inducendi scientiam fideicommissi in eo cõtenti, quia non erat perfunctorie facta, sed conducibilis, & ad effectum maioris roboris cõtractus. Nam contrahentes sine dicta promissione, verisimiliter nõ contraxissent cum vererẽtur ex tali testamento posse pati molestias, quia scilicet in eo continebatur fideicommissum cum prohibitione alienationis. Præterea talis commemoratio cum promissione euictionis fuit geminata, & repetita in alijs instrumentis, videlicet in permutatione facta cum Theodorico de Moij, & in instrumento insinuationis in supplicatione data coram Magistratu Antuerpiæ, & in alijs instrumentis exhibitis.

3 Sed vltra præmissa Domini considerabant hos hæredes, qui domum vendiderũt, postquam habuerũt notitiam fideicommissi, sustinuisse litem per tot annos, & non solum non procurasse recuperationem domus, sed constituisse Procuratorem ipsum Ioannem Thomam emptorem ad prosequendum hanc litem eorum nomine, contra substitutos prætendentes esse factum locum fideicommisso, ex qua perseuerantia videntur de nouo alienasse & contrauenisse, argumẽto. l. quis sit fugitiuus. §. idem ait, si seruus. ff de ædilit. edict. Non enim potest allegare ignorantiam is, qui cum sciuit, non destitit. Surd. cons. 374. num. 27. Et qui ab initio ignorabat, si non destitit, cum sciuit, non excusatur a delicto, quia perseuerantia inducit indicium præcedentis animi. Cephal. cons. 76. num. 10. Vbi allegat Bald. Odofred. & Alber.

4 Verum etiam, quod hi alienantes essent excusandi ex ratione ignorantiæ deducta in decisione, & hac de causa competeret eis restitutio in integrum: tamẽ cum ipsi non allegent hanc ignorantiam, nec petant restitutionem aduersus alienationem, immo eam sustineri velint, & tueri emptores in pręiudicium fideicommissi, sed tantummodo emptores de ea opponãt. Domini crediderunt esse factum locum dicto fideicommisso ad substitutorum fauorem, stante prohibitione alienationis, & ideo substitutos posse vẽdicare bona alienata ab emptoribus, vt fuit dictum in vna Romana Vinearũ de Maximis. 12. Nouembris. 1571. coram bo. me. Oradino quę est inter impress. 22. par. 1. diuersor. quia cum alienantes non petant restitutionem in integrum aduersus alienationem, non est conueniens, vt tertius nempe emptor eam petat, & si talis restitutio non datur ipsi emptori, minus danda erit eius cõtẽplatione ijs, qui alienauerũt, vt latè in dicta decisione, in qua ẽt ponderatur ratio, quæ valde placuit dominis, videlicet, quod dum alienantes, non solum non vendicant, sed se opponunt, & volũt, qđ domus remaneat penes Ioannẽ Thomã emptorẽ,

sit

sit manifesta fraus intentioni, & voluntate testatoris, & ideo debet concedi facultas vendicandi alijs substitutis, ne hac via bona remaneant penes emptorem extraneum contra testatoris intentionem. Et licet dicta diuisio loquatur in casu, quando venditor erat mortuus: tamen eius fundamenta & rationes bene procedunt, etiam in hoc casu, in quo venditor licet sit viuus, tamen non allegat ignorantiam, nec petit restitutionem, sed insistit in definitione alienationis. Vltra quod obijcitur etiam in casu isto aliquos ex alienantibus esse mortuos, alios vero reperiri in partibus longinquis, ita vt non adsit, qui bona alienata recuperet. Et propterea Rota censuit fuisse factum locum fideicommisso, ad fauorem substitutorum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Fideicommissi. Lunæ 26. Martij. 1610.

ARGVMENTVM.

Femina an veniat appellatione proximioris familię & agnationis, & quando censeatur habita ratio conseruationis agnationis.

SVMMARIVM.

Proximiorum appellatione venit tam femina, quam masculus. num. 1.

Femina comprehenditur sub nomine familiæ nu. 1.

Domus verbum idem importat, quod verbum familia. num. 1.

Domus verbum importat agnationem. nu. 2.

Feminæ de familia dicuntur agnatæ, etiamsi sint nuptę extra familiam. numero 2. vbi maxime si tempore purificati fideicommissi ad fauorem agnationis femina erat vidua, & nu. 4. Vbi nisi testator habuerit rationem conseruandæ agnationis.

Tempus purificati fideicommissi attendi debet. numero. quarto.

Statutum excludens feminas propter masculos non excludit sororem propter patrueles. nu. 3.

Agnationis memoria non perpetuatur in femina. numero quarto.

Agnationis ratio non præsumitur a testatore cōsiderata, nisi ipse eam exprimat. num. 4. Vbi nisi adsint in contrarium coniecturæ.

Agnationis ratio non censetur cōsiderata ex eo solo, quod substitutus sit agnatus. nu. 4.

Agnationis ratio non censetur considerata, quando testator nullam fecit mentionem masculinitatis, sicuti e contra prædilectio masculorum arguit animum conseruandæ agnationis. nu. 5.

Agnationis ratio non censetur considerata ex vnico tantum gradu substitutionis, sicuti e contra pluralitas graduum arguit animum conseruandæ agnationis. nu. 6.

Agnationis ratio non censetur considerata, quando testator hæredes extraneos instituit. nu. 6.

Proximioris vocatio non intelligitur de primo proximiori tantum, sed de proximiore in proximiorem. nu. 7.

Declara primo procedere vbi est habita ratio conseruandi agnationem, alias secus. nu. 7.

Declara secundo procedere, vbi fideicommissum est perpetuum. nu. 8.

Fideicommissum non potest esse perpetuum, nisi ad vlteriores gradus successionis ordine extendatur. num. 8.

DECISIO CCLXXXII.

1 ALexander Briscalia hæredibus suis descendētibus substituit proximiorem sibi qui tūc superstit de domo, & familia de Briscalijs. Dubitaui an in dicta substitutione possit dici cōprehensa Peregrina soror Alexandri testatoris omnes in gradu præcedens. Et fuit resolutum affirmatiue, quia verba ei proprie conueniunt, & mens testatoris non est aliena. Non. n. dubitari potest, quin appellatione proximioris veniat tam femina, quam masculus. Bal. cons. 6. nu. 1. lib. 2. Rubr. Alex. consil. 106. numer. 4. Curt. iun. cons. 49. nu. 7. circa med. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. glos. 9. nu. 203. Clarum est etiam, quod comprehenditur sub nomine familiæ. l. pronunciatio. §. familia. ff. de verbor. signif. l. 1. & ibi not. C. de fideic. Alex. cons. 51. nu. 12. lib. 2. Bero. cons. 83. nu. 10. lib. 2. & idem dicendum de verbo domus, cum idem importet, quod verbum familia. l. cum vnus decem. in princ. vbi glo. in verbo domum. ff. de alim. & lib. leg. Bart. in l. 1. in princ. ff. ad Syllan.

2 Et quatenus etiam istud verbum domus importet agnationem, iuxta trad. per Illustr. Cardin. Manticā de contro. vlt. volun. lib. 8. tit. 12. nu. 17. Peregrina vti agnata admitti debet, cum feminæ de familia sint agnatæ d. l. pronūciatio. §. familia. ff. de verb. sign. § itē vetustas. In tit. de hæred. quæ ab intest. defer. Ias. cōsil. 142. sub nu. 3. vers. 6. Facit lib. 2. Socin. cons. 227. sub nu. 5. vers. sed contra præmissam. lib. 2. Rub. Alexan. & Bero. vbi supra. Menoch. cons. 197. nu. 37. circa med. & nu. seq. quod procedit, licet sint nuptæ extra familiam. l. voluntas. vbi Bal. num. 2. C. de fideic. Card. Zabar. cons. 91. nu. 2. & seq. Dec. cons. 287. n. 12. Corn. cons. 230. post n. 11. lib. 3. Ruin. cons. 53. post n. 6. lib. 2. Paris. cons. 51. n. 13. lib. 2. Soc. iun. cōsil. 2. nu. 16. lib. 11. Cephal. cons. 53. nu. 86. Curt. sen. cons. 64. nu. 56. Gabr. cons. 95. n. 3. lib. 1. Illustris. Mātic. d. tit. 12. nu. 7. Fuit dictum in Romana fideicommissi de Miccinellis. 10. Iunij 1603. coram bo. mem. Cardinale Seraphino. Et quia Peregrina tempore purificatę cōditionis fideicōmissi, quod est attendendū, l. interuenerit. ff. de leg. præst. erat Vidua, cessat oīs scrupulus, ex trad. per Bar. in l. quoties. n. 2. C. de priuileg. schol. li. 12. quem sequuti sunt Franc. in c. si pater. sub numero. 114. versiculo. 26. de Testam. in 6.

Alex.conf.125.post nu.10.lib.7.Iaf.in l. cum quidā. num.3.ff.de Iurifd.omn.iudicum Corn.confil. 177. lib.4.

3 Cum autem verba fubftitutionis conueniant Peregrinæ nulla, etiam ratio coniecturatæ mentis testatoris eam excludit. Non enim poteft fieri fundamentum in ftatuto Vrbis excludēti feminas, propter mafculos ex eo, quod fit fecundum eius difpofitionem interpretanda mens teftatoris, iuxta doctrinam Bar. communiter receptam in l. hæredes mei. §. cum ita. ff. ad Trebel. quia ceffat dicta præfumptio, cum non adfit ftatutum excludens fororem, propter patrueles, vt eft cafus, de quo agitur. Socin. conf.55.poft nu.1. verf.fed in cafu noftro.lib.3. Socin.iun.conf.158. nu. 50.lib.2.Curt.iun.d.conf.40.nu.10.Cephal. confil. 46.fub nu. 14. verf.Non obftat itaque. & dixit Rota in vna Montis Falifci hæreditatis 14.Maij 1584.coram bo.me. Cardinale Seraphino.

4 Non obftat, quod in femina non perpetuetur, fed firmetur memoria agnationis d.l.pronunciatio.§.fi. cum l.feq.ff.de verbor.fignif. Purpurat.conf.472.nu. 18. quo cafu procedunt doctrinæ ex aduerfo allegatæ, quia hoc non tollit, quod ipfa non fit agnata, vt dicit Socin.iun.d.conf.94.n.10.lib.1.& quod fub mentione agnatorum non veniat, quando non apparet, quod teftator præ oculis habuerit conferuationem agnationis, & bonorum in ea. Quod autem teftator motus fuerit ad faciendam dictam fubftitutionē fauore agnationis, non præfumitur, cum hanc rationē ipfe non exprimat. Dec.conf.511.n.6.ante med.Socin.iun.conf.117.poft n.25.li.1.Bero.conf.122.nu. 5.ad fin.cum pluribus feqq.lib.2.Gabr.conf.97.nu. 18.lib.1.Cephal.conf.527.nu.34.Et licet poffit etiā ex coniecturis conftare, vt per Socin.iun.& Gabr. in dictis locis, & tenuit Rota in caufa Bononien. fideicommiffi de Borzanis.5.Iulij 1604.coram bo.me.Iufto.Attamen nulla in hoc teftamento legitur coniectura, quæ hoc fuadeat, fed potius fint coniecturæ in contrarium. Non enim pro coniectura fufficit qualitas fubftituti, quod fit de domo & familia, & fic agnatus.Gabr.qui alios cumulat, conf.88. nu.9. lib.2.

5 Nullam etiam facit mentionem teftator mafculinitatis per viam difpofitionis aut conditionis, quod eft magnum indicium, quod nō habuit rationem cōferuandæ agnationis.Gabr.161.n.9.in fin.& nu.feq. ficuti e contra mentio mafculinitatis, & prædilectio mafculorum eft potiffimum argumētum, quod teftator habuerit animum conferuandi bona in agnatione.Ruyn.conf.139.nu.17.lib.3.Natt.conf.128. Decian.conf.1.nu.119.lib.1.Cephal.conf.330. nu.62. Menoch.432.fub num.1.verf.præmitto.3.

6 Accedit, quod teftator vnum tantum proximiorem de familia fubftituit, nec eum grauauit reftituere defcendentibus, vel in eius defectum alium agnatum vocauit, ex quo videtur, quod non habuit præ oculis conferuationem agnationis ex vnico gradu fubftitutionis. Socin.iun.d.confil. 117.fub num. 25. & fub num.feq.lib.1.Gabr.conf.97.num.17. libr.1. Cephal. conf.600.nu.57. Late Cardin. Mantica de coniect.vlt.volunt.lib.6.tit.vlt.num.5. verf. 6. ficuti e contra ex pluralitate graduum fubftitutionis colligitur intentio difponentis conferuandi agnationem. Surd.poft alios, quos allegat, confil.241.numer. 13. Tandem quod teftator non cogitauerit conferuare bona in agnatione aperte demonftratur ex inftitutione quia duos penitus extraneos fibi hęredes fecit. Rimin.iun.conf.244.nu.303. quem fequuta eft Rota Bononien.vt in decif.poft d.cofil...nu.57.

7 Non obftat, quod teftator non fubftituerit expreffe, & nominatim Peregrinam hæredibus inftitutis, quia hoc non tollit, quia ipfa etiam non poffit dici comprehēfa fub verbo generali fubftitutionis. Teftator enim incertus fuit, fi ipfa vel alius agnatus potius exactus effet tempore conditionis fubftitutionis. Non obftat Confil. Anchar. 27. & fequacium, quod vocato proximiori non intelligatur de primo proximiori tantum, & fucceffiue de proximiori in proximiorem, quia iftud non percutit dubium, de quo agitur, an Peregrina fit comprehenfa. Præterea dictum Anchar. procedit, quando eft habita ratio agnationis conferuandæ, fecus quando apparet non fuiffe habitam. Aym.confil.161.fub num.9. verfic. nec obftat quod fcribit Anchar. Rub. Alexandr. confil. 106. num.4.Roland.confil.70.num. 31. lib. 3.Illuftriffimus Cardinalis Mantic.de coniectur.vlt. volunt.lib.6.tit.15.nu.12. Michael Craff. in §. fideicommiffi.q.16.nu.7.in fine.

8 Rurfus in cafu Anchar. ex onere quod in perpetuum fuit iniunctum illis antiquioribus de Domo, colligitur intentio teftatoris, quod fideicommiffum effet perpetuum, fed non effet perpetuum, nifi ad vlteriores gradus fucceffionis ordine extenderetur. Ita intelligit Natt.confil. 531.num. 28. & feq. Decian. confil. 10.fub nume.7.verfic.fecundo refpondet. lib. 3. Illuftrifsimus Mantic.fub d.num.12.verf.fed rurfus. De hoc tamen dicto Anchar.fi opus erit particulariter videbitur, prout etiam particulariter examinabitur, an Peregrina fideicommiffum agnouerit feu tranfmiferit ad hæredes.

R. P. D. MANZANEDO.

Romana Dotis. Lunæ 10. Maij. 1610.

ARGVMENTVM.

Ex Summario fumas Argumentum.

SVMMARIVM.

Mater tranfiens ad fecundas nuptias, quicquid titu. lucratiuo de bonis primi Mariti confequuta eft, filijs primi matrimonij feruare debet. nu. 1. ad finem.

DE-

DECISIO CCLXXXIII.

1 PRoposito dubio 27. Ianuarij præteriti, an esset locus exequutioni duarum sententiarum conformium in Curia Capitolina latarum ad fauorem Dominorum de Baccinis; Domini voluerunt prius de iustitia dictarum sententiarum videre, circa quam hodie causa reproposita, fuit resolutum, sententias non esse iustas. Illo potissimo fundamento, quia cum Helena primum matrimonium cũ Camillo Gesaldino contraxisset, cum dote Scutorum 1600. in quibus comprehenduntur Scuta 400. pro acconcio, & ex illo coniugio procreasset Adrianum, & secundo nupsisset Syluestro de Pichis, qui dictam dotem auxit in Scutis mille, & ex illo susceperit Dominicum filium vnicum, postea vero per mortem Syluestri conuolauerit ad tertias nuptias cum Braccio Braccino, cui Iustinus Mandosius dictæ Helenæ Pater, & tanquam Procurator dicti Dominici infantis promisit in dote dicta Scuta 2600. intra quinquẽnium soluenda, & interim fructus ad rationem sex cũ dimidio pro centenario. Ex quo coniugio octo filijs relictis Helena ab hac vita migrauit. Vnde Baccini tam occasione dictæ dotis, quam fructuum petierũt sequestrum in bonis hæredis Dominici pro Scutis 3000. quo obtento, & causa super dictis præsentationibus pendente fuerunt dictæ duæ sententiæ latæ mandantes in genere pro fructibus dotis decursis, & & nõ solutis consignari Baccino pecunias sequestratas, sine præiudicio sortis principalis, & quatenus opus esset contra bona hæreditaria, Syluestri de Pichis pro dictis fructibus mandatum exequutiuum decerni, & relaxari, vnde videntur iniustæ, quia siue intelligantur de sorte principali, siue de illius fructibus prout cantant, semper debebant detrahi Scuta mille augumenti, quæ post mortem Helenæ debebãt reuerti integre vna cum fructibus ad filium Syluestri, ad tex. in auth. de nuptijs. §. si vero expectet. collat. 4. & in l. feminæ, cum l. seq. C. de secund. nupt. Auth. præterea. C. vnd. vir & vxor. ¶l. secunda. C. de indic. iuduit. toll. & vtrobique communiter Doct. Paul. de Cast. cons. 156. numero primo, lib. secundo. Oldrad. consil. trigesimo tertio, numero tertio, Gabriel plures referens de secund. nupt. conclus. prima, numero primo. Gomez. super legib. Taur. l. decima quinta, numero primo, & tertio, quia & ex eisdem iuribus firmatur detrahendos esse etiam portiones in dote Scutorum 1600. tangentes Adrianum, & Dominicum ex primo, & secundo coniugio susceptos, quibus detractionibus non factis clare deprehenditur dictarũ sñiarum iniustitia, quæ saluari non põt ex dicti Iustini promissione, cui nec accessit, nec accedere valebat, Dominici infantis cõsensus, sine quo nemo obligatur. l. cũ te. C. ne vxor pro mar. cũ vulgatis. Vnde ex dicta Iustini ꝓmissione nõ potuit Dominicus, nec illius hæres ad dictos fructus condẽnari. Ex quibus sic pro iustitia dictarum sentẽtiarũ fuit resolutũ.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Vscellen. Spoliorum, seu Donationis. Lunæ 10. *Maij* 1610.

ARGVMENTVM.

Examen testium nullum, quando sanetur per commissionem sanatoriam cum clausula arbitrio, & plures reijciuntur nullitates oppositæ contra examen testium.

SVMMARIVM.

Testes examinati cum interrogatorijs partis probant, licet fuerint nulliter examinati, stante commissione sanatoria, cum clausula arbitrio. nu. 1.

Testes examinati absque interrogatorijs non dicuntur nulliter examinati, quia sibi imputet pars, quæ ea dare non curauit. nu. 2.

Examen testium nullum sanatur per commissionem cum clausula arbitrio, quando principale fundamentum partis non est in depositione testium, sed in scripturis. numero 2.

Citatio ad videndum iurare testes durat, pro toto termino in remissoria præfixo. nu. 3.

Testes sufficit, quod iurent intra terminum in remissoria præfixum. nu. 3.

Recusatio iudicis, quæ fuit reiecta vti friuola, si ab ea nõ est appellatum, nihil operatur. nu. 4.

Suspicio iudicis tollitur ex electione assessoris. nu. 4.

A recusatione iudicis censetur recessum per comparitionem coram eo. nu. 4.

Arbitrium remittit aliquid de rigore iuris. nu. 1.

DECISIO CCLXXXIV.

1 DOmini fuerunt cõcordes, intrare arbitrium ad effectum, vt testibus remissorialibus sit adhibenda fides, non obstantibus nullitatibus, quas contra eorum examen obijciebant Oeconomi Ecclesiæ Vscellen. Nam quo ad illos, qui fuerũt examinati cum interrogatorijs datis ab ipso Oeconomo, res est sine difficultate. Put. decis. 301. lib. 3. Cæs. de Grass. decis. 11. nume. 18. de probat. Crescen. decis. vnica de fer. Caputaq. decis. 149. parte prima. Fuit dictum in vna Perusina spolij Domus. 21. Aprilis 1606. coram R.P.D. meo Decano, & in validis Lauien. Prædiorum. 15. Maij 1609. coram R.P.D. Manzanedo. Et quotidie seruat Rota.

2 Quo ad illos autem, qui sine Interrogatorijs examinati fuerunt, imputandum est parti, quæ ea dare non curauit. Peregr. decis. 129. lib. 1. Et fuit dictum

in supra

in supra allegatã Perusina Spolij. Et tanto magis, quia principale fundamentum Marianæ non est in depositione horum Testium, sed in scripturis, vt tenuit Rota, in vna Nicen. matrimonij coram bon. me. Cardinali Seraphino, & quia eorum depositio concordat cum dictis scripturis, & cum examine primæ instantiæ. Ita vt cessat omnis suspicio, & veritas sit clara. Gab. cons. 118. nu. 77. lib. 2.

3 Accedit, quod nullitates allegatæ non videbãtur Dominis subsistere, prout illã, quod non iurauerint in termino citationis, quia cum præcesserit citatio ad videndum iurare pro termino in remissoria præfixo, non requirebatur alia citatio, cum illa duraret pro toto termino intra quem sufficit testes iurasse, vt fuit dictum in vna Corduben. Decimarum 29. Ian. 1595. coram bo. mem. Cardinale Seraphino, & in pluribus alijs causis relatis in Veneta Illegitimitatis. 6. Nouembris 1598. coram R.P.D. meo Decano.

4 Alia etiam nullitas deducta ex recusatione iudicis remissorialis, cessat, quia vti friuola, & calumniosa fuit reiecta, & non fuit appellatum. Innoc. in c. cum speciali. nu. 6. de appell. Achil. decis. 1. de exception. Caputaq. decis. 390. par. secunda, fuit dictum in vna Papien. Bonorum. 27. Nouembris 1577. coram Cardinale Lancellotto. Et in alijs pluribus præsertim, quia D. iudex fuit deputatus cum conditione, quod assumeret assessorẽ iuris vtriusque Doctorem, partibus non suspectum, quem assumpsit, ita vt fuerit consultum omni prætensę suspicioni Auth si vero. C. de iud. late Couar. pract. quæst. cap. 26. num. 1. Et à recusatione fuit etiam recessum, cum pars aduersa cõparuerit coram eo, seu assessore dãdo interrogatoria, & alia faciendo. Alex. cons. 12. n. 6. lib. 6. cum cumulatis per Lancell. de attentat. 2. par. cap. 6. nume. 35. Cæs. de Graff. decis. 9. num. 8. de re iudic.

5 Quod remissoria fuerit sine voto Rotæ concessa tollitur ex facto, ex quibus apparet nullitates non subsistere, & quatenus remanserit aliquis scrupulus intrare arbitrium, quod remittit aliquid de rigore iuris. Crescen. decis. 4. num. 3. de testib. Præsertim cum constet de bono iure Marianæ, ex deductis in decisione in hac causa facta, ex qua Domini iudicarunt, non esse recedendum, qui est effectus dubij, de quo hodie agitur.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Pampilonen. Decimarum de Gongora. Veneris 14. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Præscriptio non interrumpitur per litem terminatam rite, & recte, ad fauorem possessoris, & quomodo intelligatur regula, quod iudicium seu contractus potest claudicare fauore minoris vel Ecclesiæ.

SVMMARIVM.

Præscriptio non interrumpitur per litem terminatam ad fauorem possessoris. num. 1. Nisi tamen sententia fuerit nulla. nu. 2.

Sententia vt sit valida satis est, quod fuerint citati ij, contra quos actio dirigebatur, licet non præiudicet non citatis. nu. 2.

Litis approbatio debet fieri cum suis qualitatibus, videlicet cum sententijs. nu. 2.

Claudicatio contractus, seu iudicij admittitur fauore Ecclesiæ seu minoris. nu. 3.

Dic verum ad effectum, vt possint eligere an velint stare contractui, vel iudicio, non autem vt possint actum diuidere pro parte, sed debent totum approbare, vel improbare. num. 3.

Immemorabilis cessat dato certo initio. nu. 4.

Productio tituli tollit præsumptionem alterius tituli. numero 4.

Productio quo ad vnum finem facta non nocet producenti, quo ad alium. num. 4.

DECISIO CCLXXXV.

1 Placuit Rotæ decisio in hac causa facta coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio, die 21. Maij 1603. in qua bonis rationibus fuit firmata quasi possessio immemorabilis DD. de Gongora percipiendi Decimas Ecclesiarum, & locorum de Lioidia, & Blazagutia, vna cum fama Priuilegij Apostolici. Ex qua decisione resultat in effectu, responsio ad omnia quæ hodie ex aduerso opponuntur. Nã dum dicitur litem super huiusmodi decimis incœpisse vsque de anno 1520. Et testes non deponere de quadraginta annis, ante dictum tempus. Respondetur eam fuisse terminatam de anno 1525. per sententias Rotales, ad fauorem DD. de Gongora, & propterea per huiusmodi litem non posse dici inductam aliquam malam fidem, aut interruptionem pręscriptionis, vt post Castren. quem allegat, tradit Felyn. in c. illud. nu. 17. in 14. conclus. de præscript. Socin. consil. 47. in fin. lib. 3. Couar. in reg. possess. 2. par. §. 12. num. 4. vers. secunda conclusio. ibi, hanc item secundam conclusionem. Et fuit sæpius decisum signãter autem in Lucana Decanatus. 21. Maij 1578. coram fel. recor. Clemente VIII. in Romana Casalis Langhezzo. 5. Martij 1593. coram bon. mem. Cardinali Seraphino. Et in causa Eugubina Sancti Petri. 26. Aprilis 1596. coram Illustrissimo Cardinali Pamphilio.

2 Nec facit replicatio, quod lis fuerit terminata cũ defensore Ecclesiæ minus legitimo, & ob id sententiam vti nullam ad istum effectum nõ suffragari, quia sententiæ

sententiæ non fuerunt latæ contra Ecclesiam, sed inter partes tunc litigantes, & ideo pro illarum validitate sufficit fuisse latas citatis illis, contra quos actio dirigebatur, licet non præiudicent alijs non citatis. Bal.in l.ab eo.nu.17.C.quomodo, & quando iudex. cum concordantibus cumulatis per Gab.de citat.cōcl.1.n.31 c.& per Surd.decis.256.n.15. Fuit dictum in causa Mōtis Regalis, seu Catanien.de anno 1607. coram R.P.D. meo Decano. Et propterea Rota in decisione, in hac causa facta.12.Ianuarij 1591.dixit sententias vti latas cum non legitimo defensore Ecclesiæ non præiudicare, sed non dixit, quod respectu partium, inter quas litigabatur, non essent validæ, & quod nō possent deseruire ad effectum, ad quem agitur, videlicet ad ostendendum molestias illatas cōtra possessores fuisse reiectas, & repulsas, ita vt neq; fuerit inducta mala fides, neque impeditus cursus præscriptionis, nec potest Ecclesia iuuari motione litis, ad interrumpendam præscriptionem, & impugnare sententias, super ea latas, quia approbando litem debet illam approbare, cum omnibus suis qualitatibus, & sic cum sententijs, latis ad fauorem possessoris.l.cū quærit.ff.de administr. tutor.l.cum ab vno.in principio.ff.de legat.2.c.officij.de testament.

3 Et quod dicitur, iudicum sicut contractum posse claudicare fauore Ecclesiæ, & minoris, procedit quātum ad hoc, vt possint eligere, an velint stare iudicio, & contractui, vel ne, non autem possunt actum diuidere pro parte, sed debent totum approbare aut improbare, vt in minore dicit Bal.cons.10. & 32.lib.2. Tiraq.de retract.conuent.ad fin.num.5.Surd. cons. 576.sub num.31. Neque ex ista lite possunt de falso argui testes, qui dicunt non vidisse, neque audiuisse aliquid in contrarium, quia lis fuit, vt dictum est, finita de anno 1525.ita vt propter eius antiquitatem sit uerisimile, quod notitiam non habuerint, præsertim, quia lis non agebatur in partibus, sed in curia, & nō cum soluentibus decimam, seu cum Ecclesijs, sed cū alijs tertijs, & ppea bene potuerūt dicere, quod non viderūt aliquid in cōtrariū, hoc est, quod Dñi de Gōgora fuerint impediti aut turbati in sua quasi possessione exigendi decimas. Minus obstat lis mota de anno 1569. quia in ea agebatur de augumento seruitij Ecclesiæ, & de quodam prandio, quod prætendebant Incolæ, quādo deferebant decimas ad horreum Dominorū, vt apparet ex Decreto Concilij Regij iuncta petitione per D. Antonium facta, & mandato ad illam litē per incolas dato. Vnde tantum abest, quod solutio decimarum fuerit in hoc iudicio controuersa, quod potius Ecclesia, & incolæ præsupponerent dictam solutionem vti fundamentum suæ intentionis. Et sic ista sententia nedum non interrumpit possessionem percipiendi decimas, immo eam maxime fouet, & comprobat.

4 Nō obstat productio Priuilegij Vrbani facta pro parte DD.de Gorgora ex qua dicunt aduersarij non solum tolli immemorabile, quæ cessat dato certo initio, sed etiam præsumptionem alterius tituli, vt in Segontina dimidiæ annatæ coram R.P.D.meo Manzanedo, quia Domini pro respōsione animaduertebāt, priuilegium hoc nunquam in partibus, vel in curia fuisse allegatum pro titulo, semper autem fuisse allegatam immemorabilem cum fama priuilegij in genere. Priuilegium vero Vrbani vti notorium fuisse per Procuratorem hic in curia extractum ab alio processu alterius causæ, ad iustificandum secundam remissoriam, & ostendendum materiam non esse impertinentem, quia ex dicto priuilegio ostendebatur Sedē Apostolicam esse solitam similia cōcedere, & ita fuit exhibitum pro firmo remissoriæ, vt dicitur in decisione tunc facta, & si in illo iudicio fuisset productū Priuilegium pro titulo, fuisset denegata remissoria pro immemorabili, quia titulus ille repugnasset, ex quibus intrat regula, quod productio ad vnum finem facta, non obstat producenti quo ad alium, & diuersū. Grat.cons.14.nu.17.lib.1. Dixit Rota in vna Bononien.de Bridriolis.25. Nouembris 1578.coram bo.me.Card.Seraphino, & in causa Valentina Decimarum de Gandia.17.Martij 1604.coram Illustrissimo Pamphilio, & quia fuit facta per compulsum. Caputaq.decis.193.nu.5.par.1.Fuit dictum in causa Burgen.Abbatiæ.12.Maij 1586.coram Illustriss.Cardinale Pamphilio. Et in Mediolanen.decursus Aquarum.4.Nouemb.1609. coram me. Accedit, quod in omnem euētum, ex ista productione Priuilegij quod non fuit à principali transmissum, sed vti notorium in curia repertum, vt dictum est, à procuratore facta resultaret tacita eiusdem procuratoris confessio, quæ non debet plus operari, quam expressa. Vnde tanquā voluntaria non nocent Domino. Paul.de Castr. in l.non solum.nu.2.de procurat. Aegid.decis.119. num.1.& non debet excludere à præsumptione alterius tituli, quemadmodum excluderet si esset facta ab ipsomet principali, cum ex prædictis non habeat aliquam præsumptionem communicationis cum ipso, aut inhibitionis. Non obstat prætensa mala fides deducta ex eo, quod testes dicant, Dominos de Gorgora percepisse decimas, tanquam Abbates, quia cū essent meri laici, & vxorati, & testes hoc scirent, intelligi debet, quod perceperint ad instar etiam similitudinem, & impropríetatem. Roland consil.60.nu.43. lib.1.& dicta testium sunt adiuuanda, non cauillanda. Bal.in l.de quibus.sub nu.135.ff. de leg. Alexād. cons.5.nu.12.lib.1.Cassad.decis.3.nu.5.de probationib. Vltra quod immemorabilis excludit omnē præsumptionem malæ fidei. Oldr.cons.244.sub num.11. vers.præsertim cum quis possidet. Alex.cons.24.n.18. iunctis præcedentibus.lib.5.Surd.cons.525.num.9. Immo ad hoc sufficit cursus temporis 30.vel 40. annorum.l.fina.vbi Bar.& Salyc.C.vnde vi Alex.consil.151.nu.7.lib.2.Dec.consil.558.nu.13.Abb.cons. 89.nu.5.vers. & debet hoc casu præsumi.par.1. Afflict.decis.41.nu.12.& fuit dictum in dicta Valentina decimarum de Gandia, coram Illustrissimo Pamphilio.

R. P. D. PIROVANO.

Vicentina Pensionis. Luna 21. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Pensio, quæ fuit reseruata resignanti cum clausula non alias, aliter, nec alio modo, non debet reduci, vel declarari nulla, si beneficium illam pati non potest, sed datur resignanti regressus ad beneficium.

SVMMARIVM.

Pensio, vt sit reducibilis ad minorem quantitatem, vel ut declaretur nulla propter reseruationem, & expressionẽ maioris quantitatis, ad quem spectet onus probandi pensionario, vel titulari. num. 1. Vbi remissiue.

Clausula non alias, aliter, nec alio modo importat conditionem suspensiuam, ac formam, ita vt non adimpleta forma cesset consensus agentis. nu. 2.

Pensio reseruata resignanti cum clausula non alias, aliter, nec alio modo non est reducibilis ad minorem quantitatem, quia deficit resignantis consensus, & resignãs potest regredi ad beneficium resignatum. nu. 2.

Resignari potest beneficium cum clausula; quod nõ alias, nec alio modo intendit resignare. nu. 2.

DECISIO CCLXXXVI.

GVido Angelus Simoncellus, dum esset Rector Parochialis Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Monticulo Maiori Vicentinæ Diœcesis resignauit Parochialem illam Ecclesiam ad fauorem Reueren. Gregorij Galiardi cum reseruatione pensionis annuæ Ducatorum centum monetæ Venetæ, & cum clausula non aliter, alias, nec alio modo. Sanctissimus vero admisit resignationem cum clausula dũmodo remaneant centũ pro Rectore. Adepta per Gregorium Beneficij possessione soluit Resignãti debitam per tempora pensionem, sed compertum non remanere centum pro Rectore, egit petitorio iudicio aduersus Simoncellum coràm A.C. pro annullatione pensionis, coram quo passus est sententiam, & causa per appellationem in Rota introducta. Dubitaui, an sententia A.C. esset confirmanda, vel infirmanda.

1 Domini inhærendo sententiæ A. C. censuerunt, Resignatarium teneri soluere pensionem, aut beneficium restituere, omissa disputatione in hoc iudicio petitorio, cui incumbat onus probandi valorem fructuum dicti Beneficij ad effectum cognoscendi, an pensio sustineri possit. Pro cuius resolutione alias distinguebantur quatuor casus in Salaman. pensionis coram Gipsio 26. Martij 1593. retẽtis terminis quãdo in agitur iudicio possessorio, vel petitorio, vt in Paduana pensionis, coram bon. mem. de Rubeis 16. Decembris 1579. & in Vercellen. pensionis coram Illustrissimo Mantica, & in Carthaginen. pensionis, coram R.P.D. meo Penia Decano, qui omnes casui nostro, de quo est controuersia, nõ applicantur, cum tendant ad determinãdam, cui incumbat onus probandi fructuum tenuitatem, vel sufficientiam respectiue titulari, vel Pensionario, ad effectum, vel vt pensio sit reducibilis ad minorem quantitatem, quando non defuit consensus Papæ, vel vt declaretur nulla, & extincta propter expressionem, & reseruationem maioris quantitatis.

2 In casu autem proposito agitur de resignatione, quæ fit ad fauorem tertij cum reseruatione certæ pẽsionis, cum clausula non aliter alias, nec alio modo, quæ importat cõditionem suspensiuam, ac formam; Bal. Ang. ac ceteri in l. 1. ff. de liber. & posthum. Nat. consi. 372. nu. 4. & 5. Roland. consil. 63. nu. 29. vol. 4. Ita vt non adimpleta forma cesset consensus agentis. Cephal. cons. 296. nu. 11. & cons. 440. nume. 80. Vnde cum Papa restrinxerit gratiam ad consensum limitatum resignantis, si pensio in parte non subsistit, nõ erit reducibilis ad minorem quantitatem, quia deficit Resignantis consensus, & si in totum ipsa gratia corruit, Resignans potest regredi ad Beneficium Resignatum, vt fuit resolutum in Toletana pensionis 28. Ianuarij 1591. coram Gipsio, ac in vna Leodien. pensionis coram Oradino, & in Bononien. vnionis coram Robusterio 5. Octobris 1587. quæ allegantur in fine illius Toletanæ. Licitum est enim beneficium resignare, hoc addito per renunciantem, se non aliter nec alio modo renunciare, quam sub præscripta forma. Cassad. de renunciatio. decis. vlt. & de Simon. dec. 2. Couar. lib. 1. var. resol. c. 5. nu. 5. vers. Romanus Pontifex. Atque ita vtraque parte informante fuit resolutum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Aquilegien. Pensionis. Veneris 21. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Plura notabilia circa materiam manutentionis explicantur prout in Summario.

SVMMARIVM.

Liber non probat proscribente in praiudicium tertij. n. 1

Fallit alijs concurrentibus. nu. 1.

Solutio facilius præsumitur, quando præcessit obligatio. numero 1.

In mandato de manutenendo non requiritur exacta probatio. num. 2.

Manda-

Mandatum de manutenendo datur existenti in quasi possessione. num. 2.
Solutiones factæ per antecessorem suffragantur pro obtinenda manutentione contra successorem. num. 3.
Ius ad effectum mandati de manutenendo metitur ex parte possessoris, nec mutatur ex mutatione personarum. num. 3.
Possessio anterior præsumitur continuata, nisi ab alio probetur apprehensa. nu. 4.
Possessio solo animo retinetur. nu. 4.
Possessio ciuilis, & continuationis ipsius præsumptio spacio decem annorum amittitur. nu. 5. Vbi declara.
Clausula si quid exequendum &c. operatur vt sententia debeat ex eisdem iustificari. nu. 6.
Appellatio de iure Canonico datur à quocumque grauamine. num. 7.
Appellatio nec etiam de iure Canonico admittitur in remedio summarissimo retinendæ. nu. 7.
Decretum manutentionis nunquam transit in iudicatū, quia si iudici constiterit de alterius possessione, poterit illud reuocare, & alteri manutentionem concedere. numero 7.
Titulus non est necessarius in iudicio manutentionis, siue in profanis siue in beneficialibus. nu. 8.
Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in iudicio manutentionis.

DECISIO CCLXXXVII.

1 ARchihospitali Sancti Spiritus dandum esse mandatum de manutenendo in exactione annui census Scutorum 20. siue annuæ recognitionis contra Dominum Flaminium de Abbatibus, Domini dixerunt. Constat enim de Archihospitalis quasi possessione non solum ex partitis librorum Archihospitalis, quæ licet non probent pro illo in præiudicium tertij. l. exemplo. C. de probat. Ias. in l. admonendi. in secunda lect. nu. 111. ff. de iureiur. tamen insimul cum testibus de eadem possessione deponentibus illam probant sufficienter ad not. per Bart. in l. admonendi. nu. 27. ff. de iureiur. & ibi Ias. in prima. lect. nu. 81. & in secunda, num. 111. cum alijs per Socin. cons. 161. nume. 3. lib. 4. præcipue præcedente obligatione facta per Antonium de Abbatibus, Priorem istius Prioratus de soluendo in futurum istum annuū censum, quo casu facilius præsumitur solutio.

2 Quæ magis procedunt in mandato de manutenēdo, cum non requiratur ita exacta probatio. Dec. cōsil. 560. num. 5. Caputaq. decis. 385. par. secunda, & fuit dictū in vna Turritana Tertiariæ 13. Apr. 1592. coram Illustrissimo Cardinali Mantica, & not. Menoch. de retin. remed. vlt. nu. 34. post Alex. cons. 103. nu. 3. lib. 7. & alios ibi relatos. Vnde intrat prædicta manutentio iuxta tex. in §. retinendæ. institut. de interd. & tex. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possid. Bar. in l. ait Prætor. §. quod ait. nu 2. & 14. ff. eod. Couar. pract. cap. decimo septimo, nu. 2. Verall. decis. 200. par. secunda.

3 Nec obstat, quod non cōstet Flaminium vnquam istum censum soluisse, cum satis sit constare de solutionibus factis per eius Antecessorem, cum illæ suffragentur Archihospitali, pro obtinenda manutentione contra successorē iuxta decis. Guid. Papæ 629. quam sequuta fuit Rota apud Put. decis. 151. lib. 2. Hoc enim casu ius metimur ex parte Actoris Possessoris, quod non mutatur ex mutatione personarum. Rot. diuers. 99. nu. 11. p. 1. Et fuit dictum in vna Mediolanensi pensionis 11. Decembris 1602. coram Illustrissimo Pamphilio, & in alia Zamoren. pensionis 23. Octobris 1598. coram Domino meo Decano, & in Pistorien. Pensionis 3. Iunij 1606. coram R. P. D. meo Ludouisio.

4 Minus obstat, nō probari dictam possessionem de tempore litis motæ, prout requiritur ad obtinendum in hoc interdicto, iuxta tex. in d. §. retinendę. cū alijs. Fuit enim respōsum, sufficere quasi possessionem anteriorem probatam, cum illa præsumatur continuata, nisi probetur ab alio apprehensa, quia solo animo retinetur. ad tex. in l. licet. C. de acquir. poss. Bald. consil. 438. num. 1. lib. primo. Abb. in c. olim. il primo, numero 14. & in c. cum ad Sedem. num. 15. de rest. spoliat. Alex. qui testatur de communi. consil. 133. nu. 4. vers. nec obstat. lib. 1. & Corn. etiam dicit communē cons. 280. nume. 7. in fin. lib. 4. Put. decis. 17. lib. 2. & fuit dictum in dicta Turritana Tertiariæ.

5 Nec facit, quod ciuilis possessio spacio decem annorum amittatur, & quod prædicta præsumptio continuationis non duret vltra decennium. Bar. in l. siue possid. nu. 8. de probat. & quod in nostro casu ab vltima solutione de anno 1592. effluxerit decennium vsque ad litem motam de anno 1602. quia respondetur prædicta procedere, quando alius possessionem naturalem occupauit, quia tunc dicta præsumptio continuationis possessionis ciuilis non militat vltra decennium, secus prout in casu nostro, quādo ab alio non fuit naturalis possessio occupata, tūc enim etiam post decennium pręsumitur illius continuatio, & animi retentio, iuxta Guido. Papæ vbi supra Couar. in reg. possessor. secunda. 2. par. §. 1. n. 3. vers. & si cōstet. Et renuit Rota in supradicta Turritana Tertiariæ. Vltra quod vltima solutio fuit facta de anno 1594. quamuis pro censu decurso anno 1592.

6 Minus obstat, quod cum causa fuerit commissa cū clausula, si quid exequendum, &c. illa debeat ex eisdem iustificari, & tamen pro iustificatione istius mādati de manūtenēdo plura fuerint in Rota producta, quæ non valent iustificare mandatum Illustrissimi Vicarij iudicis, à quo nihilominus hoc fundamētum visum fuit, non obstare, cum testes supradicti fuerint examinati coram iudice, à quo, & coram ipso fuerint productæ partitæ librorū Archihospitalis, ex quibus resultat probatio possessionis, & per consequens dictum mandatum ex eisdem remanet satis iustificatū.

7 Nec etiam obstare videtur, quod non possit procedi ad exequutionem dicti mandati, ex quo pendet causa appellationis ab eo interposita, quæ de iure Canonico

R. P. D. PIROVANO.

Vicentina Pensionis. Lunæ 21. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Pensio, quæ fuit reseruata resignanti cum clausula non alias, aliter, nec alio modo, non debet reduci, vel declarari nulla, si beneficium illam pati non potest, sed datur resignanti regressus ad beneficium.

SVMMARIVM.

Pensio, vt sit reducibilis ad minorem quantitatem, vel ut declaretur nulla propter reseruationem, & expressionẽ maioris quantitatis, ad quem spectet onus probandi pensionario, vel titulari. num. 1. Vbi remissiue.

Clausula non alias, aliter, nec alio modo importat conditionem suspensiuam, ac formam, ita vt non adimpleta forma cesset consensus agentis. nu. 2.

Pensio reseruata resignanti cum clausula non alias, aliter, nec alio modo non est reducibilis ad minorem quantitatem, quia deficit resignantis consensus, & resignãs potest regredi ad beneficium resignatum. nu. 2.

Resignari potest beneficium cum clausula; quod nõ alias, nec alio modo intendit resignare. nu. 2.

DECISIO CCLXXXVI.

GVido Angelus Simoncellus, dum esset Rector Parochialis Ecclesiæ Sanctæ Mariæ de Monticulo Maiori Vicentinæ Diœcesis resignauit Parochialem illam Ecclesiam ad fauorem Reueren. Gregorij Galiardi cum reseruatione pensionis annuæ Ducatorum centum monetæ Venetæ, & cum clausula non aliter, alias, nec alio modo. Sanctissimus vero admisit resignationem cum clausula dũmodo remaneant centũ pro Rectore. Adepta per Gregorium Beneficij possessione soluit Resignãti debitam per tempora pensionem, sed compertum non remanere centum pro Rectore, egit petitorio iudicio aduersus Simoncellum corãm A.C. pro annullatione pensionis, coram quo passus est sententiam, & causa per appellationem in Rota introducta. Dubitaui, an sententia A.C. esset confirmanda, vel infirmanda.

1 Domini inhærendo sententiæ A. C. censuerunt, Resignatarium teneri soluere pensionem, aut beneficium restituere, omissa disputatione in hoc iudicio petitorio, cui incumbat onus probandi valorem fructuum dicti Beneficij ad effectum cognoscendi, an pensio sustineri possit. Pro cuius resolutione alias distinguebantur quatuor casus in Salaman. pensionis coram Gipsio 26. Martij 1593. recẽtis terminis quãdo in agitur iudicio possessorio, vel petitorio, vt in Paduana pensionis, coram bon. mem. de Rubeis 16. Decembris 1579. & in Vercellen. pensionis coram Illustrissimo Mantica, & in Carthaginen. pensionis, coram R.P.D. meo Penia Decano, qui omnes casui nostro, de quo est controuersia, nõ applicantur, cum tendant ad determinãdam, cui incumbat onus probandi fructuum tenuitatem, vel sufficientiam respectiue titulari, vel Pensionario, ad effectum, vel vt pensio sit reducibilis ad minorem quantitatem, quando non defuit consensus Papæ, vel vt declaretur nulla, & extincta propter expressionem, & reseruationem maioris quantitatis.

2 In casu autem proposito agitur de resignatione, quæ fit ad fauorem tertij cum reseruatione certæ pẽsionis, cum clausula non aliter alias, nec alio modo, quæ importat cõditionem suspensiuam, ac formam; Bal. Ang. ac ceteri in l. 1. ff. de liber. & posthum. Nat. cons. 372. nu. 4. & 5. Roland. consil. 63. nu. 29. vol. 4. Ita vt non adimpleta forma cesset consensus agentis. Cephal. cons. 296. nu. 11. & cons. 440. nume. 80. Vnde cum Papa restrinxerit gratiam ad consensum limitatum resignantis, si pensio in parte non subsistit, nõ erit reducibilis ad minorem quantitatem, quia deficit Resignantis consensus, & si in totum ipsa gratia corruit, Resignans potest regredi ad Beneficium Resignatum, vt fuit resolutum in Toletana pensionis 28. Ianuarij 1591. coram Gipsio, ac in vna Leodien. pensionis coram Oradino, & in Bononien. vnionis coram Robusterio 5. Octobris 1587. quæ allegantur in fine illius Toletanæ. Licitum est enim beneficium resignare, hoc addito per renunciantem, se non aliter nec alio modo renunciare, quam sub præscripta forma. Cassad. de renunciatio. decis. vlt. & de Simon. dec. 2. Couar. lib. 1. var. resol. c. 5. nu. 5. vers. Romanus Pontifex. Atque ita vtraque parte informante fuit resolutum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Aquilegien. Pensionis. Veneris 21. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Plura notabilia circa materiam manutentionis explicantur prout in Summario.

SVMMARIVM.

Liber non probat pro scribente in præiudicium tertij. n. 1

Fallit alijs concurrentibus. nu. 1.

Solutio facilius præsumitur, quando præcessit obligatio. numero 1.

In mandato de manutenendo non requiritur exacta probatio. num. 2.

Manda-

Mandatum de manutenendo datur existenti in quasi possessione. num. 2.
Solutiones factæ per antecessorem suffragantur pro obtinenda manutentione contra successorem. num. 3.
Ius ad effectum mandati de manutenendo metitur ex parte possessoris, nec mutatur ex mutatione personarum. num. 3.
Possessio anterior præsumitur continuata, nisi ab alio probetur apprehensa. nu. 4.
Possessio solo animo retinetur. nu. 4.
Possessio ciuilis, & continuationis ipsius præsumptio spacio decem annorum amittitur. nu. 5. Vbi declara.
Clausula si quid exequendum &c. operatur vt sententia debeat ex eisdem iustificari. nu. 6.
Appellatio de iure Canonico datur à quocumque grauamine. num. 7.
Appellatio nec etiam de iure Canonico admittitur in remedio summarissimo retinendæ. nu. 7.
Decretum manutentionis nunquam transit in iudicatū, quia si iudici constiterit de alterius possessione, poterit illud reuocare, & alteri manutentionem concedere. numero 7.
Titulus non est necessarius in iudicio manutentionis, siue in profanis siue in beneficialibus. nu. 8.
Exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur in iudicio manutentionis.

DECISIO CCLXXXVII.

1 ARchihospitali Sancti Spiritus dandum esse mandatum de manutenendo in exactione annui census Scutorum 20. siue annuæ recognitionis contra Dominum Flaminium de Abbatibus, Domini dixerunt. Constat enim de Archihospitalis quasi possessione non solum ex partitis librorum Archihospitalis, quæ licet non probent pro illo in præiudicium tertij. l. exemplo. C. de probat. Ias. in l. admonendi. in secunda lect. nu. 111. ff. de iureiur. tamen insimul cum testibus de eadem possessione deponentibus illam probant sufficienter ad not. per Bart. in l. admonendi. nu. 27. ff. de iureiur. & ibi Ias. in prima. lect. nu. 81. & in secunda, num. 111. cum alijs per Socin. cons. 161. nume. 3. lib. 4. præcipue præcedente obligatione facta per Antonium de Abbatibus, Priorem istius Prioratus de soluendo in futurum istum annuū censum, quo casu facilius præsumitur solutio.

2 Quæ magis procedunt in mandato de manutenēdo, cum non requiratur ita exacta probatio. Dec. cōsil. 560. num. 5. Caputaq. decis. 385. par. secunda, & fuit dictū in vna Turritana Tertiariæ 13. Apr. 1592. coram Illustrissimo Cardinali Mantica, & not. Menoch. de retin. remed. vlt. nu. 34. post Alex. cons. 103. nu. 3. lib. 7. & alios ibi relatos. Vnde intrat prædicta manutentio iuxta tex. in §. retinendæ. institut. de interd. & tex. in l. 1. §. huius interdicti. ff. vti possid. Bar. in l. ait Prætor. §. quod ait. nu 2. & 14. ff. eod. Couar. pract. cap. decimo septimo, nu. 2. Verall. decis. 200. par. secunda.

3 Nec obstat, quod non cōstet Flaminium vnquam istum censum soluisse, cum satis sit constare de solutionibus factis per illius Antecessorem, cum illæ suffragentur Archihospitali, pro obtinenda manutentione contra successorē iuxta decis. Guid. Papæ 629. quam sequuta fuit Rota apud Put. decis. 151. lib. 2. Hoc enim casu ius metimur ex parte Actoris Possessoris, quod non mutatur ex mutatione personarum. Rot. diuers. 99. nu. 11. p. 1. Et fuit dictum in vna Mediolanensi pensionis 11. Decembris 1602. coram Illustrissimo Pamphilio, & in alia Zamoren. pensionis 23. Octobris 1598. coram Domino meo Decano, & in Pistorien. Pensionis 3. Iunij 1606. coram R. P. D. meo Ludouisio.

4 Minus obstat, nō probari dictam possessionem de tempore litis motæ, prout requiritur ad obtinendum in hoc interdicto, iuxta tex. in d. §. retinendæ. cū alijs. Fuit enim respōsum, sufficere quasi possessionem anteriorem probatam, cum illa præsumatur continuata, nisi probetur ab alio apprehensa, quia solo animo retinetur. ad tex. in l. licet. C. de acquir. poss. Bald. consil. 438. num. 1. lib. primo. Abb in c. olim. il primo, numero 14. & in c. cum ad Sedem. num. 15. de rest. spoliat. Alex. qui testatur de communi. consil. 133. nu. 4. vers. nec obstat. lib. 1. & Corn. etiam dicit communē cons. 280. nume. 7. in fin. lib. 4. Put. decis. 17. lib. 2. & fuit dictum in dicta Turritana Tertiariæ.

5 Nec facit, quod ciuilis possessio spacio decem annorum amittatur, & quod prædicta præsumptio continuationis non duret vltra decennium. Bar. in l. siue possid. nu. 8. de probat. & quod in nostro casu ab vltima solutione de anno 1592. effluxerit decennium vsque ad litem motam de anno 1602. quia respondetur prædicta procedere, quando alius possessionem naturalem occupauit, quia tunc dicta præsumptio continuationis possessionis ciuilis non militat vltra decennium, secus prout in casu nostro, quādo ab alio non fuit naturalis possessio occupata, tūc enim etiam post decennium præsumitur illius continuatio, & animi retentio, iuxta Guido. Papæ vbi supra Couar. in reg. possessor. secunda. 2. par. §. 1. n. 3. vers. & si cōstet. Et tenuit Rota in supradicta Turritana Tertiariæ. Vltra quod vltima solutio fuit facta de anno 1594. quamuis pro censu decurso anno 1592.

6 Minus obstat, quod cum causa fuerit commissa cū clausula, si quid exequendum, &c. illa debeat ex eisdem iustificari, & tamen pro iustificatione istius mādati de manutenēdo plura fuerint in Rota producta, quæ non valent iustificare mandatum Illustrissimi Vicarij iudicis, à quo nihilominus hoc fundamētum visum fuit, non obstare, cum testes supradicti fuerint examinati coram iudice, à quo, & coram ipso fuerint productæ partitæ librorū Archihospitalis, ex quibus resultat probatio possessionis, & per consequens dictum mandatum ex eisdem remanet satis iustificatū.

7 Nec etiam obstare videtur, quod non possit procedi ad exequutionem dicti mandati, ex quo pendet causa appellationis ab eo interposita, quæ de iure Canonico

Canonico datur à quocumque grauamine, iuxta gl. in c.cum ad Sedem.verf.interdictum, circa fin.de restitut.spoliat. Afflict.qui testatur de communi.decif. 268.num.1.quia respondetur contrarium esse verius in isto remedio summarijssimo manutentionis,ꝑ tex. in c.fin.§.de possessione.2.q.6. Vbi canonizatur lex vnica.C.de moment.possess. & tradit late Benintēd. decif.79.nume.6.& Menoch. vbi supra d.remed.vlt. num.48.& 49. & fuit dictum in Valentin.decimarū. 26.Octobris 1598. coram bo.mem. Seraphino, vbi dicitur ita perpetuo fuisse per Rotam obseruatum,& in alia Seguntina Canonicatus. 23. Ianuarij 1610. coram Reuerendo Patre Domino meo Caualerio,& in alia Bergomen.Præeminentiarum.16.Iun.1606. coram me, vbi refertur Decius attestans de communi.conf.8.nume.5.& non mirum,cum decretum manutētionis nūquam transeat in rem iudicatam, quia si iudici constiterit melius de possessione aduersarij, poterit suum decretum reuocare, & alteram partem manutenere potissime, quando mandatum fuit datū per decretum, non vero per schedulam.

8 Vltimo non obstant, quæ dicuntur de non titulo, cum ille nō sit necessarius in hoc iudicio summarijssimo manutētionis,siue simus in profanis,iux.Mohed. decif.22. de restit. spoliat. & fuit dictum in dicta Pistorien. Pēsionis.coram Domino meo Ludouisio, & alijs,siue simus in Beneficialibus,iux. decif.595. numero 8.par.1.diuerf.Et fuit decisum in vna Anconitana pensionis. 15. Iunij 1589. coram Illustrissimo Platto,vbi aliæ referuntur. Vltra quod attenta longissima possessione Archihospitalis,& antiqua transactione inita cum communicato,& à Sede Apostolica confirmata,& Cōstitutione fel.recor.Pauli II.concedētis facultatem Præceptoribus Archihospitalis ad cogendum fratres ad obedientiam,& subiectionem, & solutionem censuum debitorū,seu pensionum annuarum, nec nō attēta Bulla Sixti IV. cum alijs pro titulo adductis pro parte Archihospitalis, potius inclinabant Domini, quod adesset sufficiens titulus de quo tamen in petitorio poterit personaliter videri cū tam istud fundamentum,quam alia adducta per Dominum Flaminium respiciāt magis petitorium, & sic non obstat in isto iudicio summarijssimo manutentionis. Ex quibus visum fuit Dominis mandatum Illustrissimi Vicarij iustum,& Archihospitale manutenendum esse.

R. P. D. PIROVANO.

Aquilana Nullitatis Erectionis. Luna 24. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Quę requirantur ad validitatem dismembrationis alicuius Ecclesię.

SVMMARIVM.

Dismembrationes Ecclesiarum,vt valeant,requiritur solennitas, & iusta causa, & quæ dicantur iustæ causæ. num.1. & 2.

Dismembrandi Ecclesias iusta causa non est sola populi aucti numerositas, nisi etiam accedat distantia loci, & difficultas Parochianorum. nu.2.

Dismembrationis Ecclesiæ iusta causa non est, quod illa non sit capax totius populi, & sit difformis. nu.3.

Beneficiorum diuisio regulariter prohibetur. nu.3.

Dismembratio Ecclesiæ requirit solennitatem, quæ requiritur in alienatione rerum Ecclesiæ. num.4.

In dismembratione Ecclesiæ requiritur consensus Capituli, nec sufficit consensus Vicarij. num.4.

DECISIO CCLXXXVIII.

1 PLacuit Dominis per deducta per Informantes pro Archipresbytero,& Capitulo de Paganica,quod erectio Ecclesiæ sub inuocatione Beatæ Mariæ ad Præsepe intra fines Ecclesiæ antiquæ Parochialis, & Baptismalis, & dismembratio partis Curæ animarum eiusdem nulla sit; quia in ea non interuenit solennitas, & iusta causa,quæ sunt necessaria in huiusmodi dismembrationibus,cū sapiant alienationem,Lap.alleg.66.nu.3. & 5.& fuit sæpissime resolutum,& præsertim in vna Elboren.dismembrationis,coram R.P.bon.mem.Iusto 17. Nouemb. 1600.& in Toletana Parochialis de Madrid. coram R.P.Corduba 19. Nouembris 1601.& signanter notat.Abb.in cap.ad audientiam. il 1.in 1.not.de eccl. ædific. Deficit enim iusta causa, quia non constat, quod propter difficilem accessum ad antiquam Parochialem aliquis ex Parochianis defecerit absque Sacramentis, vel propter impedimentum periculum sit pateus, vt in casu Lap. alleg. 66. & prout requiritur ad hunc effectum, vt fuit consideratum in allegatis decisionibus.

2 Causæ autem enumeratæ in ipsa erectione non videntur sufficientes, nam sola numerositas Populi aucti non tribuit authoritatem Ordinarijs erigendi nouas Parochias, cum huic obiecto satisfaciat Concil. Trid.sess.21.de Refor.c.4. dum cogendi sunt Rectores, vel alij, ad quos spectat cura animarum, vt sibi tot Sacerdotes adiungant, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda,& cultum diuinum celebrandum, & quamuis inter causas ædificandi nouas Ecclesias recenseatur etiam incrementum Populi, c. præcipimus.16.q.1. tamē Conc. Trid.desiderauit maiorem necessitatem,scilicet distantiam loci,& difficultatem Parochianorum accedendi ad percipienda Sacramēta,prout Sacra Congregatio Concilij declarauit,& eam sequitur Rota in alleg.decif.Elboren.dismembrationis,& quæ in præsenti casu nō iustificātur, sed potius contrarium apparet ex depositione testium, qui dantur in Summario numero secundo, dum affirmant

firmant nouam Ecclesiam non longè ab antiqua Matrice distare.

3 Postrema causa non etiam ad dismembrationem suffragari videtur, quia scilicet Ecclesia non sit capax totius Populi, & sit difformis, tum quia in Cõc. Trid. non cõsideratur, nec in c. ad audientiam. l. de eccl. ædific. & satis prouideri potest per Erectionem nouæ Cappellæ, quæ sit in proprietate Parochialis antiquę iuxta eiusdem Sacræ Cõgregationis declarationem, quæ datur in Summario, Quod maxime suadetur, ne ad beneficiorum diuisionẽ de facili deueniatur, quæ regulariter prohibetur, c. maioribus. c. vacãte. de præben. cap. 1. vbi glos. de reb. eccles. non alien. & fuit decisum, in d. Elboren. supra alleg.

4 Solennitas nõ etiam fuit adhibita, quę requiritur in alienatione rerum Ecclesiæ, Rot. decis. 1. de rebus eccl. non alien. in nou. Francus in c. 1. col. 1. eod. tit. & fuit dictum in Marsicana coram Illustrissimo Pamphilio 14. Februarij 1594. in hac enim dismembratione deficit consensus Capituli, ad quod pertinet antiqua Ecclesia Parochialis, & illius redditus, cap. 1. de reb. eccl. non alien. in 6. & c. ad audientiam. de eccl. ędifi. Gabr. de citat. concl. 1. n. 216. ampliat. 57. Nec suffragatur consensus Vicarij, quia cura non est penes ipsum, sed tantum exercitium, nec percipit fructus Parochialis, sed percipit suum congruum de manu Capituli, & ideo defensio Ecclesiæ non spectat ad Vicarium, sed ad Capitulum, cuius citatio propterea omittenda non erat. Abb. in c. extirpandæ. §. qui vero. in repetit. nume. 15. post princ. de præb. & eo magis videbatur annullanda etiam dismembratio prædicta, quia Episcopus reseruauerat Ius patronatus super Ecclesia erecta ad fauorem suorum consanguineorum, quod proprie spectabat ad Capitulum, c. ad audientiam. il 1. de eccl. ædific. & ex his ita resolutũ fuit vna tantum parte informante.

REVER. P. D. CAVALERIO.

Calaguritana Decimarum. Lunæ 7. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Quę consuetudo sit attendenda, vt decimę debeant solui Ecclesię Sacramentali, vel prędiali, & quanto tempore talis consuetudo inducatur.

SVMMARIVM.

Decimæ an spectant ad Ecclesiam Sacramentalem, vel prædialem recurrendum est ad consuetudinem particularem si adest, sin autem in subsidium ad generalem loci. num. 1.

Consuetudo quod decimæ spectent ad Ecclesiam Sacramentalem, vel prædialem spacio decem annorum inducitur. nu. 2.

Testis de auditu non probat. nu. 3.

DECISIO CCLXXXIX.

1 PArte non acquiescẽte iterum proposui dubiũ alias resolutum sub die 19. Martij præteriti, & quia DD. placuit decisio tunc facta, ideo noluerunt ab ea recedere. Satis enim visa fuit probata consuetudo particularis, quæ in hac materia attendi debet, & præualet consuetudini generali, vt in decisione firmatum fuit, cum non sit contra ius, sed interpretatiua iuris communis. Nam articulus an decimæ spectent ad Ecclesiam Sacramentalem, vel prædialem est valde dubius, vt patet ex adductis in decisione tertia. Achill. de Decim. & ideo recurrendũ est ad consuetudinem particularem si adest, sin autem ad generalem loci in subsidium, iux. glos. in c. super eo. de cens. Feder. de Sen. cons. 91. vers. 3. probo.

2 Et licet talis consuetudo particularis sufficiat, quod sit probata per 10. annos. Abb. in cap. cum sint homines. nu. 6. vers. ideo consuetudo. de decim. Put. decis. 154. nu. 7. lib. 1. Et fuit resolutum in vna Oximen. Decimarum. 18. Maij 1592. coram Illustrissimo Cardinali Platto: Tamen in hac causa testes deponunt, non solum de spacio 10. annorum, sed etiam 30. 40. 60. & 100. & de immemorabili.

3 Ad illud autem, quod hæc solutio non sit ex consuetudine, sed ex conuentione iam fuit responsum in alia decisione, conuentionem hanc non probari, nisi per testes de auditu, qui non probant. c. licet ex quadam. de testibus. Vltra quod eorum dictum redditur valde turbidum per depositiones aliorum testium, qui referunt pactum illud ad solutionem grani, & casei, non autem ad solutionem decimarum. Cum enim illa 12. Starella frumenti, & duo Quintalia Casei soluantur Curato de Marra, non à subditis, sed à Curato de Septimo, DD. censuerunt, posse stare simul, quod fuerit introducta consuetudo respectu Subditorum, & Rectorum, & quod ob aliquas prætensiones inter ipsos Rectores inuicem fecerint cõcordiã, per quam vnus Curatus alteri solueret prædictam quantitatem frumenti, & casei. Sed non propterea Rota censuit esse sublatam consuetudinem particularem soluendi decimas inter subditos, & Rectores, quæ satis probata fuit, vt dictum est. Ex quibus, & alijs adductis, DD. noluerunt recedere ab vltimò loco decisis.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Seguntina admissionis ad Capitulum. Lunæ 7. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Rectores de iure communi possunt esse vndecumque

cumque originem duxerint, dummodo sint viri literati.

SVMMARIVM.

Fere dictio de sui natura importat diminutionem, & imperfectionem. nu. 1.
Rectores Ecclesiarum de iure communi possunt etiam esse naturales. nu. 2.
Statutum prohibens Clericos Forenses admitti ad Capitulum non valet. num. 2.
Enunciatiua verba Vicarij generalis probant statutum. numero 3.
Vicarius generalis Episcopi non habet facultatem statuendi contra ius commune in rebus Ecclesiæ. numero septimo.

DECISIO CCXC.

1 Domini censuerunt Rectores oppidi de Atienza habere fundatam intentionem vsque ad annum 1523. nã cum in Ecclesijs dicti oppidi adsint sexaginta octo Beneficia, quæ ét non naturalibus conferri assueuerant, & Beneficiati in dictis Ecclesijs ad istud Capitulum admittebantur, vt prædicta satis constant ex reformatione facta per Vicarium generalem Seguntinum, de dicto anno 1523. vbi pro parte Capituli narratur, quod dicta Beneficia fere Clerici naturales eiusdem oppidi olim possidebant ponderando dictionem fere diminutiuam de sui natura, & imperfectionem denotantem; iuxta text. in l. querela. C. ad leg. Cornel. l. 2. §. vltim. ff. de orig. iur. c. vlt. de cleric. ægrotan. c. qui sine. 4. q. 8. notat Oldrad. consil. 49. numero decimo octauo, quem refert, & sequitur Bertacchi. in suo Repertor. verbo fere. Item & narratur, quod nuper aliqui clerici extranei, & beneficiati licet non naturales in idem Capitulum fuerunt ingressi, quamuis contra morem, & statuta Capituli, & de facto. Ex quibus resultat cõfessio Capituli, quæ maxime iuuat Rectoribus, præcipue in antiquis. l. cum precum. C. de liberali caus. & ibi. DD. Vnde videtur, quod vsque ad dictum annum Rectores fundent intentionẽ suam etiam ad hoc, vt etiam non naturales dicti oppidi, seu alicuius illius Archipresbyteratus admitterentur ad istud Capitulum.

2 Quod magis procedit cum Rectores habeant pro se dispositionem iuris communis, iuxta text. in c. ad decorem. de institut. vbi præcipitur institui viros literatos, & idoneos, vndecumque originem duxerint, quod & clare deciditur in cap. vndecumque. & in capit. nasci, & in cap. Dominus noster. quinquagesima sexta distinct. Vnde Rota in alia Seguntina admissionis ad Capitulum. 26. Iunij 1587. coram bon. me. Gipsio, dixit illicitum, & ambitiosum esse statutum prohibens Clericos Forenses admitti ad Capitulum, & sic non valere, & cum tale sit iudicandum statutum, quo Capitulum nititur, videtur illud non obstare Rectoribus.

3 Vltra quod nec de tali statuto constare videtur, cum tantummodo enuncietur in dicta Reformatione Vicarij generalis, quæ enunciatio illud non probat, iuxta Bald. in l. prima, in fin. C. de Episcop. & cleric. & fuit dictum in allegata Seguntina admissionis, & in alia Burgen. iurisdictionis coram Illustrissimo Pamphilio 10. Decembris 1584. Et ratio est, quia Vicarius generalis non habet facultatem statuendi. Federic. de Senis. consi. 264. vers. item auctoritas Vicarij. Roman. sing. 700. Franc. in cap. fin. numero quinto, de officio Vicar. in sexto, maxime contra ius commune, contra quod nec Episcopus de nouo statuere valet. Vnde non mirum, si carentibus tali potestate non credatur enunciando tale statutum adfuisse, iuxta tex. in l. si forte. ff. de Castrens. pecul. quem ita intelligit Crauet. de antiquit. par. secunda, numero vigesimo primo, post Dec. in cap. cum sit Romana. tertio notab. de appellat. & alios, quos refert, & sequitur Menoch. de arbitr. lib. primo, quæstione septuagesima septima, nume. octauo, vers. hic intellectus.

4 Quare autem pro parte Capituli adducuntur respicientia statutum post dictum annum 1523. tanquam extra dubium, non fuit de illis habita pro nunc aliqua ratio.

ILLVSTRISSIMO DOMINO LANCELLOTTO.

Romana, seu Veneta Pensionis. Lunæ 8. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Quasi possessio exigendi pensionem acquisita contra aliquem suffragatur etiam contra eius successorem, licet non sit successor iuris, dummodo fructus percipiat.

SVMMARIVM.

Quasi possessio exigendi acquisita contra authorem suffragatur etiam contra successorem. num. 1.
Possessio non mutatur mutatione personæ contra quam possidetur. nu. 1.
Pensio est onus reale & sequitur quemcumque, qui fructus percipit. num. 2. Vbi de Sequestratario Oeconomo, Camera, & Capitulo.
Possessio specialis est præferenda. nu. 3.

DECI-

DECISIO CCXCI.

1 FVit resolutum, dandum esse mandatum de manutenẽdo Illustrissimo Dño Cardinali Peretto, de cuius possessione exigendi pensionem à bonæ memoriæ Cardinali Columna constat, nec illa controuertitur quæ acquisita contra prædictum Cardinalem Priorem suffragatur etiam contra religionem, dum fructus Prioratus percipit, quia mutatione personæ, non mutatur possessio, nec fit deterior conditio possidentis, vt sæpe decisum fuit in Rota ex decis. Guid. Papæ 629. Put. decis. centesima quinquagesima prima, & est decis. Robust. in causa Romana Census inter impress. 99. numero vndecimo, & duodecimo, parte prima.

2 Neque obstat, quod Religio non successerit Cardinali Columnæ, qui soluit, quia etiam quod non successerit Cardinali, successit tamen in dictis fructibus, qui percipiebantur à Cardinale, & qui erant pensione grauati, in quibus debet cum suo onere succedere, quia pensio est onus reale, quod sequitur quemcumque detẽtorem, iux. not. in c. querelam. de elect. & bene facit decisio Cresc. 3. de solutione. & simile videmus de sequestratario Oeconomo, Camera, & Capitulo, qui etiam si non sint successores defuncti, cum tamen percipiant fructus tenentur ad solutionem pensionum, vt sæpe visum fuit in diuersis causis, quia res transit cum suo onere, vt in dicta decisione. Robust. nu. 12.

3 Neque obstat, quod Religio sit in possessione exigendi pro mortuarijs fructus primi, & secundi anni, absque diminutione, vt deponunt testes, quia concurrit possessio pensionarij exigendi, quæ tanquam specialis est præferenda iux. not. per Felyn. in c. auditis. de præscript. vltra quod testes non loquuntur quando pensio est reseruata immunis, & exempta, cum amplissimis derogationibus. Neque obstant Bulla Pij V. & alia Priuilegia religionis cum clausulis amplissimis, quia respiciunt petitorium maxime, quia Cardinalis etiam habet amplissimas exemptiones, & derogationes in literis suspensionis. Alia in contrarium deducta, non procedũt in istis terminis, & bene euacuantur ab Informationibus pro Illustrissimo Cardinale.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Vrbeuetana Dotis. Lunæ 7. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Dos an, & quando possit solui socero, & plures considerantur coniecturæ ad effectum, vt solutio censeatur facta in causam dotis.

SVMMARIVM.

Dos potest solui socero. nu. 1.

Dos debet solui socero, vbi filius habitat cum patre, & mulier fuit ad domum soceri traducta, & ab ipso alita. num. 1.

Dos datur pro oneribus matrimonij, & ideo debet esse apud eum, qui onera matrimonij sustinet. numero primo.

Solutio, vbi de causa non apparet, præsumitur facta ex causa præcedentis obligationis. nu. 2.

Pluralitas debitorum non præsumitur. numero secundo.

Solutionis causa coniecturis probatur. nu. 3.

Solutio præsumitur facta in causam dotis, ex diuturnitate temporis dotis promissæ. nu. 3.

Solutio præsumitur facta in causam dotis ex præstatione alimentorum facta ipsi mulieri. nu. 3.

Qualitas facilius probatur, & præsumitur, quam substantia. nu. 3.

Libro rationum priuati scripto à persona legali, ac fide digna, multum deferri solet. nu. 4.

Mors scribentis auget fidem scripturæ. nu. 4.

Liber rationum priuati facit fidem, vbi verisimilia continet. num. 5.

DECISIO CCXCII.

1 DOmina Sulpicia Clementina, quæ Comiti Notario de Marciano nupserat cum promissione dotis, per eius fratres facta Scutorum sex millium eo mortuo conuenit fratres pro consecutione dictæ dotis, qui exceperunt eam soluisse Comiti Ludouico patri Comitis Horatij, & socero ipsius Sulpiciæ, cui non solum solui potuit. l. si dos socero. ff. ad legem Falcid. l. si filia. §. primo, vers. nec solum. ff. famil. hercisc. l. si cum dotem. §. transgrediantur. ff. solut. matrim. Sed etiam debuit, quia filius habitabat cum patre, & D. Sulpicia fuit in eius domum traducta per socerum alita, qui etiam sustinuit omnia onera matrimonij. Pract. Papien. in form. libelli, quo vxor agit ad dotem, §. vxor quondam. numero vigesimo primo. Dos enim cum detur pro oneribus matrimonj. l. pro oneribus. C. de iure dot. l. dotis fructus. ff. eod. cap. salubriter de vsur. debet esse apud eum, qui onera sustinet. l. actionis. §. finali. ff. pro Soc. Paul. de Castr. in d. §. transgrediantur. num. 7.

2 Quia tamen filij & hæredes Comitis Ludouici negabant solutionem, de ea fuit actum, & licet Clementini plures partitas solutionum deducerent, Attamen Domini vltra partitam Scutorum 500. quam non controuertunt Comites de Marciano, approbarunt tm̃ alteram Scutorum 2800. de qua cõstat ex cõfessione Comitis Ludouici 25. Maij 1600. quę licet nõ exprimat, pręsumi tñ dẽt ex causa pręambula pro-

missionis dotis, cum de alia non appareat. Bart.in l. triticum. ff.de verb.oblig. Corn.consil.22.nu.5.circa med.lib.1.Aym.consf.93.num.3.& 198.num.13. Fuit dictum in vna Romana Vineæ 29.Nouembris, & 10. Decembris, coram Illustrissimo Cardinali Pāphilio. Pluralitas enim debitorum non præsumitur. Bal.in l.neque natales nu.8. C. de probat, & consil. 344.in fi.lib.2.Iaf.conf.62.num.6.lib.primo. Aym. vbi supra.

3 Præsertim,quia concurrunt adminicula,& coniecturæ ponderatæ per Informantes. Ex coniecturis enim probatur causa solutionis,vt tenuit Rota in vna Romana Pecuniariæ.22.Octobris 1576.coram Robusterio. Coniectura autem desumitur ex diuturnitate temporis dotis promissæ,Cuman.conf.91.nu.3. vers.pari autem, & fortiori ratione. Paul. de Castr. conf.58.post num.4.lib.2.Corn.conf.77.numero 3. circa med.vers.Et ideo non esset absonum.li.4. Dec. conf.596.num.9.in fin.Calcan.conf.23.num.quintu,circa med.vers.non est verisimile.Paris. conf.137. numero duodecimo, lib.4. Item ex præstatione alimentorum facta ipsi Sulpiciæ. Bal. in rub.C.de priuil.dot.Socin.conf.82.nume.3.lib.3. Late Cephal. conf.448.numero 23.& seq. Quas coniecturas adducunt Doctores ad præsumendum actum solutionis, Vnde fortius debent concludere causam solutionis quia qualitas sicut facilius probatur, quam substantia.Glos.in l.talis scriptura.in vers.vniuersa.ff. de lega.1.Ang. & post eum Alex.in l.si certis annis.C. de pact. Dec.conf.297.nume.3.cum alijs per Surd.consil.168.num. 7.ita etiam facilius præsumitur.Ceph. conf.297.nu.10.lib.2.

4 Accedit liber rationū hæreditatis Comitis Ludouici, in qua dicta partita describitur ad computum dotis D.Sulpiciæ, cui libro Domini multum deferebant,vti scripto à persona familiari Comitū de Marciano bene informata legali,ac fide digna. Bal.conf. 156.nu.3.circa med.vers. si autem non potest.lib.3. Socin.conf.187.nu.16.lib.2.Guido Papæ decis.441. nu.1.Fuit dictum in vna Ciuitatis Castelli bonorum 8.Nouembris 1589.coram Illustrifs. Cardinali Pamphilio, & quia mortuus fuit ante motum iudicium. Mors enim scribētis multum auget fidem scripturæ, Bar.in l.admonendi.n.27.ff. de iureiur. Fulgof.132. num.2.Dec.conf.42.nu.6.Socin. d.conf. 187.nu.6. circa med. vers. non parum etiam adminiculatur. Aym.conf.6.nu.52. Bero.q.65.nu.7. Fuit dictum in vna Romana extinctionis cēsus 18.& 20.Maiji583, relata inter diuers.decis.vlt.par.1.

5 Maxime quia ex supradictis hoc habet maximā verisimilitudinem, qua stante liber priuatus facit fidem.Dec.qui alios allegat, consil. 510. post numerū secundū.Aym.conf.158. numero nono, vers.ex qua verisimilitudine.Mandos.in reg.18.quæst.octaua,numero tertio.Fuit dictum in vna Pisien.Reuolutionis bonorum, relata inter diuers. decis.776. par.prima, in qua etiam fuit additum, hoc maxime procedere, vbi agitur de aliquo declarando, prout hic. In quam causam cedat solutio ponderabant etiam Informantes qualitates libri, & eius adminicula, ex quibus promptiores reddebantur Domini ad præstandum fidem dictæ partitæ modo annotatæ,quia tamen Clementini prætendebant non solum probari solutionē Scutorum 2800. sed quod essent soluta pro residuo, inde inferentes ad solutionē totius dotis. Rota super hoc nihil statuit,sed ordinauit,vt particulariter dubitarent,an dicta partita fuerit pro residuo soluta.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Giennen. Beneficij. Mercurij 9. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Procurator ad resignandum beneficium cum reseruatione fructuum non potest illud resignare cum reseruatione pensionis, & si sic resignauerit, resignatio est nulla.

SVMMARIVM.

Resignatio beneficij facta à Procuratore excedente fines mandati nulla, & inualida est.nu.1.

Procurator ad resignandum cum reseruatione fructuum non potest resignare cum reseruatione pensionis. numero primo.

Fructus verbum latum est, & dicitur à fluendo, de communi tamen loquendi vsu differt fructus à pecunia. numero 1. in fine.

Vsus loquendi communis in omni materia attendi debet. nu. 1. in fine.

Mandati forma non seruata, an actus sustineatur, si fuerit pinguius adimpletus. nu. 2.

Pensiones numquid in Dataria reseruari soleant, quandoque non in pecunia sed in quota fructuum. numero tertio.

DECISIO CCXCIII.

1 Domini resoluerunt, in hoc casu non fuisse abdicatum ius à resignante, ex quo Procurator datus ad resignandam excessit fines mandati iux. not. per Paris. in conf. quadragesimo tertio, numero quadragesimo secundo, lib.primo, & in his terminis fuit resolutum in causa Zamoren. Parochialis 28. Maij 1586. coram bonæ mem. Gipsio. Cum enim fuerit datum mandatum ad resignandum cum reseruatione omnium fructuum, vel medietatis, vel tertiæ partis, quos resignans deberet recipere, & exigere per se, & suos Procuratores, non poterat præstari consensus reseruationi pensionis in quantitate, vt in simili fuit resolutū in dicta causa

causa Zamoren. Licet.n.nomen fructus sit latũ,& dicatur à fruendo,vt per Rebuff.in l.121.§. sed hodie. in fi.ff.de verb.sign. tamen in omni materia attenditur communis vsus loquendi,Abb.in c.2.n.1.vers. nã in omni dispositione de arbitr. Cõmunis autem vsus loquendi est, quod aliud sint fructus, aliud vero pecunia.

2 Nec potest dici in omnem euentum non referre, quod non fuerit seruata forma mandati, cũ pinguius fuerit adimpletum,ex quo Procurator obtinuit reseruare Ducatos 160.& sic vltra medietatem fructuum, cum valor beneficij non excederet Ducatos 240. vt patet ex confessione partis, quæ erat contenta tertia parte fructuum,quia hæc essent consideranda,si quotannis idem esset valor,& quantitas fructuum,sed cũ crescant,& decrescant, secundum varietatem temporum,vt not.Bal.in l.fundum.C. de rei vend.non potest propterea dici,quid Procurator pinguius adimpleuerit.

3 Prout nec videtur dicendũ adimpleuisse stãtibus verbis illis,de quibus in mandato scilicet, prout cõtinebitur in supplicatione signanda,& ex eo,qđ Dataria nõ soleat reseruare pensiones in quota, vt in simili considerat Verall.d.89.p.3.Nam fuit responsũ, quod verba illa.Prout continebitur,&c.Intelligũtur respectu clausularum,& decretorum nõ aũt respectu substantiæ ipsius pensionis, nec per illa verba censetur mutata prior voluntas, vt consideratur in dicta Zamoren. Quod vero Dataria non soleat reseruare pensiones in quota,non est verum,quĩ de istis pẽsionibus fuit actum in causa Vallisoletana pensionis 1. Martij 1602.coram Illustris.Card. Pamphil. nec ẽt ostenduntur factæ aliquæ diligentiæ,pro reseruanda hoc modo pensione,prout fuit factum in casu Veralli, vltra quod si cessarent prædicta, articulus non careret difficultate,ex d.115.manuscr.diuers.quæ videtur contraria decisioni Veralli.Sed de hac quęst.non est agendum, quia huiusmodi pensiones, vt dictum est aliquando solent reseruari, nec in isto casu videtur facta aliqua diligentia, &c.

REVERENDISS. P: D. DAMASCENO.

Nonantulana Bonorum. Lunæ 14. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Emphyteusis quando dicatur transitoria ad hæredes extraneos,& de virtute clausulę ad habendum, & quando dicatur posita in clausulis exequutiuis.

SVMMARIVM.

Emphyteusis,de qua testator potest in extraneos disponere,venit in generali institutione. nu. 1.

Inuestituræ verba semper debent attendi etiam circumscripta natura emphyteusis.numero 2.

Clausula ad habendum, & quicquid placuerit faciendum,æquipollet clausulæ,& quibus dederit.num.3.

Clausula ad habendum, & quicquid placuerit faciendum,facit emphyteusim ad hæredes extraneos transitoriam.nu.3.

Emphyteusis est transitoria ad hæredes extraneos, vbi fuit concessa cum dictione in perpetuum,nu.4.vbi maxime,si dictio sit geminata.

Exceptio declarat regulam.num.5.

Emphyteusis est transitoria ad extraneos, vbi Domino fuit reseruatum solum directum dominium.num.5.

Emphyteusis dicitur transitoria ad extraneos, vbi fuit data expressa facultas alienandi etiam in extraneos. num.6.

Dictiones ita tamen sunt aduersatiuæ, & limitatiuæ. num.6.

Limitatio facultatis alienandi emphyteusim denotat facultatem alienandi in casibus non comprehensis in limitatione. num.6.

Vna pars dispositionis aliam declarat.nu.6.

Clausula ad habendum non operatur,quando est posita in clausulis exequutiuis.nu.7.

Clausula ad habendum tunc dicitur posita in clausulis exequutiuis, quando est posita in clausulis loquentibus de inuestitura & de traditione possessionis: nu.7.

Delara id procedere,quando clausula adijcitur ex interuallo post perfectam dispositionem, secus si immediate post.num 7.

Clausula ad habendum non iuuat inuestitos, vbi est personalis, & restricta ad proximum acquirentem. numero 8.

DECISIO CCXCIV.

Monachi Sancti Syluestri Nonantulani concesserunt in emphyteusim q. Herculi, & Ludouico de Fontanis, pro eorum, & cuiuslibet eorum filijs hæredibus, & descendentibus in perpetuum vnam possessionem,&c. inuestientes illos per impositionem pilei in eorum capite ad habendum,tenẽdum,&c. Et quicquid dictis emphyteutis, suisque filijs hæredibus, & descendentibus in perpetuum, de ipsa re perpetuo iure emphyteutico concessa, de cetero placuerit faciendum iure directi dominij eidem Monasterio semper saluo,& quod pro recognitione soluantur lib...&c. Ita tamen ut non liceat emphyteutis, suisque filijs,hæredibus & descendentibus vendere, vel alienare sine expressa licentia inuestientium,vel illis requisitis,& interpellatis,qui si emere voluerint, præferantur solutis in totum solidis viginti minus,si vero emere noluerint tunc liceat ipsis emphyteutis,suisque filijs, hæredibus,& descendentibus, vt supra vendere cuicumque præterquam venerabili loco, &c. Dubitaui, an Ioannes Marius hæres vniuersalis institutus ab vltimo inuestito posset succedere.

1 Et non erat difficultas apud Dominos, quin in generali institutione non veniret emphyteusis, de qua potest testator disponere in extraneos, per ea quæ habenrur in c. 1. de feud. non hab. propriam naturam feudi. Curt.iun.cons.4.numero primo,cum alijs per Crauet.cons.256. numero quinto,sed punctus erat, an in emphyteusi de qua agitur possent succedere extranei,qualis est Ioan. Marius,qui non est descendens ex inuestitis.

2 Domini diligenter ponderatis verbis inuestituræ, quæ etiam circumscripta natura emphyteusis attendi debet.c.1.vbi Bald.de success.feud.Late exornat. Dec.consil.88.nu.15.& iungendo omnia simul iuxta not.in l.2.ff.de excus.tutor. Et in c. cum causam. de probat. affirmatoriam partem amplexi fuerunt.

3 Et in primis fuit habita ratio clausulæ ad habendum,& quicquid placuerit faciendum,quæ æquipollet clausulæ,& quibus dederit,& facit emphyteusim trāsitoriam ad hæredes extraneos. Pedemont. decis. 164.num.1.Latissime Becc.cons.88.num.20.vers.2. cum pluribus.seqq.& tenuit Rota in causa Romana domus S.Eustachij 17.Febr.1581.coram bon. mem. Card. Lancellotto,& in alia Imolen.Bonorum 12.Decembris 1605.coram me,& per prius in alia Bonon. emphyteusis 16.Iunj 1596.coram bo.me.Orano.

4 Secundo fuit ponderata illa dictio in perpetuum, quæ multum solet considerari in hac materia. Socin. cons.266.nu.37.vers.secundo,promitto.vol.2. Rot. in Mediolanen.Bonorū de Busaloia 7.Iun.1585.corā Bubalo,& in dicta Bononien. emphyteusis coram Orano,attenta maxime geminatione ibi descendētibus, in perpetuū de ipsa re perpetuo iure emphyteutico concessa de certo placuerit, &c. quæ geminatio multū operatur iuxta not. in l. Balista ad Trebell. & in terminis huius dictionis ponderauit. Rota in dicta Romana domus Sancti Eustachij.

5 Tertio fuit ponderata reseruatio directi dominij, posita immediate post clausulam,quicquid placuerit faciēdi. Cum enim exceptio declaret regulam. Rom. cons.498. in fi.Alex.cons.28.n.11.vol.1. reseruatio directi dominij satis declarat, quod sub clausula, & quicquid placuerit, &c. cōtinebatur facultas alienādi dominium vtile.Facit regula.l.cū Prætor.de iudic. quam in terminis similis limitationis ponderauit Rota in causa Imolen. bonorum 8.Martij 1596. coram Illustrissimo D.meo Cardinale Pamphilio.

6 Quarto multū mouit Dominos expressa facultas alienandi in extraneos data in vers.ita tamen, quod manifeste conuincit, inuestiturā nō fuisse restrictam ad solos descendētes, tum ex illis dictionibus, ita,& tamen,quæ sunt aduersatiuæ,& limitatiuæ.l. ita tamen.ff.de Trebell.Paris.cons.17.n.20.vol.1. Rebuff. in l.13.§.item si dominus.vers.ita tamen.de verb.sig. Vnde demōstrāt præcedentē generalem facultatem in casibus non comprehēsis in limitatione, vt in istis terminis firmauit Rota in dicta Imolen. coram Illustrissimo Pamphilio. Tum quia ex hac facultate alienandi per viam contractus apparet inuestituram minime abhorruisse extraneos. Vna enim pars dispositionis,aliam declarat,iuxta l.qui filiabus.de legat.3. cum vulgaribus.

7 Non obstat quod clausula ad habendum,&c.non operatur,quando est posita in clausulis exequutiuis. Pur.decis.396 lib.1. Rot.in specie in causa Cameri nen.domus 4.Iun.1593.coram Gipsio.Et quod tunc dicatur esse in exequutiuis quando est posita in clausulis loquentibus de inuestitura,& de traditione possessionis.Pedemont.decis.164.nu.3.Nam quod clausula ad habendum posita in clausulis mere exequutiuis,non operetur admittebant Domini,sed negabāt clausulam in hoc casu cēseri positam in exequutiuis, dicebātque non applicari decisionem Pedemont. in contrarium allegatam, quia loquitur quādo clausula adijcitur ex interuallo post perfectam dispositiuam, secus si immediate post, vt declarat illamet decisio, sub nu.1.in princ.& sub nu.2.in fi.In casu vero proposito est adiecta immediate post dispositiuam, & per verbum instituentes, quod est continuatiuum sermonis, non autem inchoatiuum nouæ orationis, pro ut sunt illa verba de quibus,&c.quæ ponderat dicta decisio Pedemōtana, & in omnem euentum dicebatur, non apparere,quod in casu illius decisionis concurrerent alia plura,quæ non concurrant in hoc casu,& esse ponderandum totum tenorem inuestituræ, & omnia simul iungēda,iuxta conclusiones supra in principio firmatas.

8 Ad decisionem in causa Romana domus.9.Martij 1609.coram R.P.D.meo Manzanedo fuit responsū, quod clausula ad habendum erat personalis,& restricta ad primos inuestitos. Vnde non mirum si Modesta,quę non erat de illis primis,minime potuit vti dicta clausula. Item ibi aderat expressum pactum de nō alienando, & quod finita emphyteusi per mortem vltimi inuestiti res locata cum omnibus melioramētis ad locantes reuerteretur. Vnde non mirum,si ad cuitandam contrarietatem pactorum oportuit restringere vim,& effectum clausulæ ad habendum,quę etiam non erat verbis tam amplis concepta, sicut in proposito casu.

REVER. P. D. CAVALERIO.

Leodien.Fideicommissi. Lunæ 14.Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Habes in Summario Argumentum.

SVMMARIVM.

Alienatio, facta contra expressam testatoris prohibitionem, nulla est, nec dominium rei transit in emptorem. numero 1.

DECI-

DECISIO CCXCV.

De ordine Rotæ repropofui dubium alias resolutum, sub die 22. Martij præteriti, super ijsdem, & cum fuisset eo tempore firmatum esse factum locum fideicommisso ad fauorẽ substitutorum ob alienationem factam contra expressã voluntatem testatoris in fideicommisso reali. Domini inhærendo distinctioni, quam alias fecit Rota in hac eadem causa sub die 2. Decembris 1609. Considerabant ex hac alienatione facta contra voluntatẽ testatoris resultare duos effectus distinctos, & separatos, nempe nullitatem alienationis, & incursum pœnæ.

1 Quo ad primum effectum, pro quo agebatur contra tertios possessores, placuit decisio, quia cum testator exprefsè prohibuisset alienationem, consequenter alienatio est nulla ex late deductis in causa Romana Vineæ de Maximis 12. Nouembris 1571. coram bon. mem. Oradino, quæ est 22. par. 1. inter impress. diuersor. nec dominium rerum alienatarum potuit transferri in Ioannem Thomam emptorem eiusque hæredes. l. cum pater. §. libertis. Vbi glos. ff. de legat. secundo, l. 2. C. pro empt. Barbat. cons. 14. in fine vol. 3. cum alijs deductis in dicta decisione facta, sub die 2. Decembris, proxime præteriti, & ideo Domini concurrebant omnes esse locum rei vendicationi, & huiusmodi bona esse auocanda ab his emptoribus, & tertijs possessorib. cõtra quos hodie agitur. Quo vero ad alium effectum incursus pœnæ contra alios fideicommissarios, qui vendiderunt, licet alias Rota in vltima decisione resoluerit cohæredes alienantes cecidisse à fideicommisso ex rationibus ibi deductis, & in dicta decisione Oradini: Tamen, quia hodie allegabatur fuisse de nouo transmissum mandatum Procuræ de partibus à dictis venditoribus, ad effectum recuperandi hæc bona, ex capite ignorantiæ fideicommissi, ita vt quatenus auocanda sint à Tertijs possessoribus, debeant ipsis restitui, Domini noluerunt aliquid resoluere. Sed concluserunt quo ad tertios possessores, standum esse in decisis. An autem competat venditoribus restitutio, voluerunt, quod particulariter videretur.

REVERENDISS. P. DOMINO

COCCINO DECANO.

Constantien. Canonicatus. Lunæ 14. *Iunij* 1610.

ARGVMENTVM.

Gratiæ iustificatio quando plenè, & quando semiplene probari debeat, & præsertim ętas, obitus, sacerdotium, & pluralitas beneficiorum.

SVMMARIVM.

Narratiua quando absolute est causa commissionis gratiæ plene, & concludenter probari debet, si vero est simplex narratiua, & non absoluta causa concessionis, sufficit eam semiplene probare. nu. 1.

Aetas probatur per duos testes dicentes, se fuisse præsentes natiuitati, etiam quod interrogati annum ignorẽt. numero 2.

Mors vbi est probanda ad effectum iustificationis gratiæ, & nõ ad effectum reseruationis sufficiunt leuiores probationes. nu. 2. in fine.

Presbyteratus probatur leuioribus probationibus quando agitur ad effectum iurisdictionis gratiæ. num. 3.

Valor beneficij consistens in distributionibus quomodo probetur. nu. 3.

Publicandi gratiam onere an grauetur, quis quando resignatio beneficijs fuit facta libere in manibus Papæ. numero 4. in fine.

DECISIO CCXCVI.

1 Cum narratiua alia sit absolute causa concessionis, quæ propterea debet plene, & concludenter probari; alia vero non sit absolutè cã concessionis, sed simplex narratiua, quæ est pars gratiæ, & ideo debet probari, sed sufficit si semiplene ꝓbetur iuxta distinctionem factam in causa Marsicana beneficiorum. 10. Iunij 1577. coram S. M. Clemẽte VIII. Propterea dixerunt Domini ætatem Sigismũdi, quod esset annorum 17. & quod Canonicatus esset sacerdotalis debere plene probari, & concludenter, cum ista absolute sint causa concessionis, reliqua vero semiplene iuxta distinctionem prædictam.

2 Et omisso, vt particulariter videatur an probetur, Canonicatum esse sacerdotalem, ætatem satis probari dixerunt ex duobus testibus, qui dicãt se fuisse præsentes natiuitati, quibus & si respondeatur, quod interrogati ignorent annum, adhuc nihilominus probant ætatem, quia censentur ignorare annum Domini, non autem ignorare dinumerationem temporis, vt declarat Bar. in l. de ætate. nu. 7. ff. de minor. quod autem Corradus obierit in possessione de mense Augusti, satis probant testes, quia cum agatur de probãdo obitu ad effectum iustificationis gratiæ, non ad effectum reseruationis, & sic versemur in secundo casu prædictę distinctionis sufficiũt leuiores probationes. Putc. dec. 266. lib. 3. & fuit pluries resolutum.

3 Presbyteratus vero, & ceteræ habilitates Seuerini probantur ex testibus, & ex attestatione Ordinis, cũ sufficiant leuiores probationes. Aegid. dist. 113. & 114. & 416. Valor Canonicatus non eget iustificatione, quia cum isti Canonicatus consistant in distributionibus solent exprimi valoris 24. Ducatorum, vt nuper fuit resolutum coram me in causa Paderbonen. Canonicatus, & in alia Leodien. Canonicatus.

4 Quod Seuerinus obtineret alium Canonicatum

non est iustificandũ, quia cum vacet per assecutionẽ istius, non retraxisset Papam à concedendo, & ideo iustificatione non eget. Rot. distinct. 4. à nu. 7. vsque ad fin. de rescript. in antiq. & fuit resolutum in causa Burgen. de Valquestra. die vltima Februarij 1578. coram bo. me. D. Bubalo, prout non eget iustificatione, quod aliàs fuit prouisus de isto Canonicatu ex eadem causa Ioãnes, qui postmodum cessit in manibus Papæ, cum ista sit narratiua Papæ, & non partis, quæ dicuntur de publicatione hic non intrant, quia cum cessio fuerit libera in manibus Papæ, Seuerinus non grauatur onere publicandi, vt fuit resolutum in causa Feltren. Parochialis coram R. P. D. meo Lancellotto, quam Rota postmodum passim secuta fuit, vltra quid hic ex abundanti docetur de publicatione.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Hispalen. seu Nullius Decimarum de Ayamonte. Lunæ 14. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Exemplum exempli non probat, etiam si sit formiter exemplatum à scriptura prius legitime exemplata.

SVMMARIVM.

Exemplum exempli non probat. nu. 1.
Amplia etiam si scriptura à quo exemplum extrahitur sit formiter & legitime exemplata. num. 2.
Amplia secundo etiam si scriptura, de cuius fide agitur, fuisset solenniter & legitime exemplata. nu. 2.
Scriptura extracta lite pendente absque citatione partis non probat. num. 2.
Adminicula licet possint supplere defectum scripturarum ad effectum, vt illis fides adhibeatur, non tamen possunt mutare substantiam, seu qualitatem scripturarum, & facere quod scriptura informis sit authentica. numero 3.

DECISIO CCXCVII.

1 DVbitaui, an iura pro parte DD. Marchionũ producta sint in forma probanti, & Domini quo ad scripturã concordiæ anni 1263. negatiue resoluerunt, quia nõ fuit extracta à scripturis Originalibus, sed est exemplum exempli extractũ ab alio exemplo, & propterea non probat. l. 3. & ibi not. C. de diuersis rescript. Bec. post alios in auth. si quis in aliquo. sub num. 30. vers. contrarium. vbi de communi. C. de eden. Alex. cons. 138. num. 4. libro 1. Caputaq. decis. 234. nu. 1. par. 1. Fuit dictum in Montis Regalis dictionis. 14. Nouẽb. 1597. corã R. P. D. meo Decano. Et in Mediolanen. decursus Aquarum. 14. Nouembris. præteriti, coram me.

2 Quod procedit etiam quod exemplum, à quo scriptura extrahitur, sit formiter, & legitime exemplata. Alex. cons. 138. post num. 4. & dixit Rota in vna Regien. Præcedentiæ 20. Decembris 1582. relata inter diuersor. decis. 752. par. 1. Et fuit dictum in vna Mediolanen. decursus aquarum, licet exemplum à quo descripta fuit scriptura, de qua agitur, non esset tale, vt fuit resolutum. 9. Maij 1583. coram fel. rec. Clemente Octauo, & habet locum etiam si scriptura, de cuius fide agitur, fuisset solenniter & legitime exemplata. Put decis. 159. num. quarto, lib. primo, & 152. nu. 3. lib. 3. Et dixit Rota in alia Mediolanen. Quod tamen non euenit in casu isto, quia fuit extracta lite pendente nemine citato, ita vt etiam ex hoc nomine fidem non mereatur. d. auth. si quis in aliqua. Vbi Dec. numero nono, & decimo. Rot. decis. prima, de fide instrum. in nou. Mohed. decis. 8. eod. tit. & exemplatio patitur alios defectus, de quibus per Informantes pro parte Capituli.

3 Obseruantia, & adminicula, quæ cumulantur, non faciunt ad dubium, ex quo quæritur, an scriptura sit in forma probanti, quia licet possint supplere defectũ scripturarum ad effectum, vt illi fides adhibeatur. Caputaq. d. decis. 234. Et dicitur in Gerunden. Beneficij de Ceruiano. quarta Iunij 1604. coram bo. me. Litta, quæ ex aduerso datur, non tamen possunt mutare substantiam, seu qualitatem scripturæ, & facere, quod scriptura informis & minus solennis sit authentica, & in forma probante. Quo ad duas sententias anni 1495. & 1496. Dominis non visum fuit eas esse in forma probante, quia duæ reperiuntur extractiones, quarum prima facta fuit coram Prætore cõtenta in Processu literæ. C. & contra eam bene procedunt oppositiones ex aduerso datæ. Verum ista extractione non vtitur Procurator bo. me. Marchionis, dominus litis effectus, sed altera facta coram iudice Compulsoriali Rotali, quę continetur in alio processu signato litera B. contra quam nihil ex aduerso obijcitur. Sẽtentiã, testes, & alia iura extracta ab Alphonso Sauarrigo, quæ continentur in Processu signato litera B. dixerunt Domini esse in forma probante, quia obiectio in Rota facta de anno 1583. quod non appareat Sauarrigum esse actuarium, cessat, postquam de anno sequenti fuit dictum ipsum fuisse successorem in officio Notarij rogati. Contra prouisiones Regias nihil releuans deducitur, & Rota de anno 1583. habuit eas pro legitime extractis, & compulsatis, vt patet in decisione ex aduerso data, ibi quo ad reliquos Processus præter illos in quibus sunt Compulsatæ quædã Regiæ prouisiones super sententia lata de anno 1509. exhibita coram iudice ciuitatis Ispalen. de anno 1518. non est laborandum, quia pars ea non vtitur, nec decisio in ea fundatur. Sẽtẽtia. n. anni 1518. de qua loquitur decisio, est sñia lata in Regia audientia super arte Saponariæ.

Exceptio

Exceptio surreptionis, quæ datur contra confirmationes Iulij Secundi & Leonis Decimi, vltra quod non probatur, non facit ad dubium, quia hodie agitur de forma probandi, & pars non cōtrouertit, quod non fuissent formiter extractæ ex registris Apostolicis, prout & dispensationes Apostolicæ in actis exhibitæ.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Reatina Beneficiorum. Veneris 18. *Iunij* 1610.

ARGVMENTVM.

Priuilegium, seu gratia potest probari per testes maxime stante illius amissione, & quam probationem requirat.

SVMMARIVM.

Protonotariatus datus ab inferiori à Papa probari potest, per testes. nu. 1.
Priuilegium stante illius amissione potest probari per testes. num. 2.
Testis vicinus præsumitur informatus. nu. 2.
Testis consanguineus præsumitur informatus. nu. 2.
Testes si inuicem sint contrarij, non per hoc dicuntur falsi, sed neutri est credendum. nu. 3.
Testis dictum non est cauillandum sed iuuandum, & pro viribus sustinendum. nu. 4.
Valor probatur per testes deponentes publice, diu audiuisse. num. 5.
Valor probatur per formam. nu. 5.
Numerus supplet defectum testium. nu. 6.

DECISIO CCXCVIII.

1 Die 20. Iunij 1608. resolutum fuit, gratiam Ioannis Baptistæ fuisse iustificatam, remansit tamen difficultas in Protonotariatu Fabij Marij per cuius obitum, vacarūt beneficia de quibus agitur. Et propter quem Io. Baptista illa impetrauit vti reseruata, nec non in probatione valoris, ideo stricte super vtroque, causa pluries proposita, & pluribus factis probationibus DD. resoluerunt, vtrūque iustificari. Nam quo ad Protonotariatum, qui fuit datus à bon. mem. Cardinali Farnesio vti legato, & ideo per testes potest probari, cum sit datus ab inferiori à Papa. Bal. in l. si qua per calumniam. numero septimo, C. de episcop. & cleric. Rot. dec. 5. numero tertiò, in fin. de offic. deleg. in nouis. Addit. ad Rot. decis. decima septima, circa finem de rescru. pariter in nou.

2 Et tanto magis stante amissione Priuilegij, quo casu etiam gratia Papæ probatur per testes. cap. cum olim. il primo, de priuil. Abb. in c. in diligenti. in vlt. notab. de simon. Fely. in rubr. de constit. sub numero sexto, vers. tertius casus, testes autem eam bene probant, quia adest penultimus bene informatus, tum quia vicinus D. Fabij Marij. l. si vicinus. C. de nupt. cap. quanto. & cap. quosdam. de præsump. tum quia consanguineus ipsius in tertio gradu. l. octaui. ff. vnde cognati. l. filium. C. de liberali causa, qui bene deponit de huiusmodi Protonotariatu, cum dicat pluries vidisse, & legisse priuilegium, quia continuo versabatur in domo D. Fabij Marij.

3 Nec facit quod testis dicat vidisse priuilegiū per duos annos ante obitum Fabij, cum occasione, quod Fabius illud ostenderit Fabricio Manerio, qui Fabricius per fidem exhibitam negat tale priuilegium sibi ostensum, quia testis nō restringit se ad illam vicem, cum dicat sæpius vidisse, & legisse. Neque intrat, quod ex vno falsus, in alijs fidem nō mereatur. Quia quando etiam Fabricius formiter examinatus negasset ostensionem de qua deponit testis, non propterea posset dici falsus, sed potius neutri esset credendum, vt bene per Aymon. consil. decimo primo, numero tertio.

4 Concurrit tertius testis dicens audiuisse legi priuilegium, quod loquebatur de Protonotariatu. Et licet dicat non recordari tenorem priuilegij, debet intelligi quo ad narratiuam & seriem ipsius priuilegij, non autem quo ad substātiam protonotariatus, quia dictum testis non est cauillandum, sed iuuandum, & pro viribus sustinendum. Bal. in l. de quibus. sub numero 135. ff. de legib. Alexand. cons. quinto, numero duodecimo, librò primo. Cassad. decis. tertia, numero quinto, de probat. Præsertim ad effectum, ne sibi cōtrarietur. Rim. sen. consil. 559. numero primo, & secundo, & hoc aperte dicit testis iuxta decimā tertiā Interrogationem, hò visto li suoi priuilegi, & sentito leggere, ma come dicesse, non lo sò, se non come hò detto di sopra Protonotario Apostolico. Septimus testis dicit vidisse priuilegium, quia Fratres Fabij illud ei ostenderunt, licet non legerint. Adsunt plures testes deponentes de communi reputatione, & quod incedebat in habitu Protonotarij, & pro tali se gerebat, & datur actus factus ab eo vti Protonotario, & istam veritatem agnouit Episcopus in suis literis.

5 Quo ad valorem quartus testis deponit publice dici audiuisse, quod probat secūdum Bal. in c. per tuas. de probat. quem sequitur Rota, Cassad. decis. 3. de probat. & fuit sæpius dictum. Sunt alij tres sequentes testes, explicite deponentes de publica voce, & fama per verba fuit, & est. Clarum autem est ualorem probari per famam. Caputaq. decis. 277. nu. 2. par. 1. Fuit dictum in vna Clusina Pensionis. 18. Ian. 1575. coram Illustriss. Cardinali Blanchetto, & in Cremonen, pensionis. 27. Nouemb. coram Rubeo, & sæpissime in alijs cum sufficiat semiplena probatio. Cæs. de Grass. decis. 3. nu. 7. de probationib.

6 Non obstant exceptiones, quæ dātur cōtra testes, quia pro maiori parte sūt leues, ac plene sublatæ per

Informantes, & si qui adessent defectus, possent ex numero testium suppleri. Glos. in l. 3. §. 1. in verb. numerus. Et ibi expressius Iacob Butrigar. ff. de testib. Alexand. consil. 5. numero septimo, lib. primo. Ias. in auth. si vero. num. 4. C. de iudic. Dec. cons. 163. post numero 27.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Cæsaraugustana Dedicationis. Veneris 18. *Iun.* 1610.

ARGVMENTVM.

Plures adducuntur casus, in quibus testes vnius partis testibus alterius partis præualere debeant.

SVMMARIVM.

Possessio priuatiue vt acquisita dicatur, requiritur prohibitio & acquiescentia prohibitioni. nu. 1.
Testes numero plures alijs præualent. nu. 2.
Testes, cum quorum depositione concurrit iuris præsumptio, alijs præualent. nu. 2.
Actus præsumitur potius factus iure proprio, quam alieno. num. 2. & 3.
Testes quorum depositioni assistit ius commune alijs præualent. num. 2.
Ecclesiæ omnes tenentur celebrare festum dedicationis suæ. nu. 2.
Testis de credulitate deponens non probat. num. 3.
Probatio in specie præualet probationi generali. nu. 3.
Actus competens non iure proprio, sed alieno, censetur alieno nomine factus. nu. 3.

DECISIO CCXCIX.

DVbitaui, an Ecclesiæ Sancti Saluatoris Cæsaraugustanę esset dandum mandatum de manutenendo in quasi possessione celebrãdi, sub die 12. Octobris, & septem sequentibus dedicationem Ecclesię priuatiue ad Ecclesiam Beatæ Mariæ del Pilari eiusdem Ciuitatis. Et fuit resolutũ non esse dandum, quia ex testibus, & alijs deductis apparet Ecclesiam del Pilari antiquitus fuisse Cathedralem, & in ea extitisse Sedem Episcopalem Cæsaraugustanam, illiusque dedicationem esse die 12. Octobris, & quolibet anno fuisse solenniter in dicta Ecclesia celebratam pro dedicatione propria, vt bene probant plures testes de visu, & auditu, qui deponunt de pluribus annis, vsque ad tempus motæ litis. Et licet Ecclesia Sancti Saluatoris, quæ prius erat Mesquita Maurorum, & postea illis erectis cultui diuino est consecrata 6. Ianuarij, & in Cathedralem erecta, decima septima Iulij vltra festum dedicationis, quod in dictis diebus solenniter celebrat. Celebret etiam dedicationem primariæ Cathedralis Ecclesiæ illius Ciuitatis, & sic Ecclesiæ del Pilari 12. Octobr. Attamen eiusdem festiuitatis celebrationem continuauit semper ipsa Ecclesia del Pilari.

1 Non obstant testes pro Ecclesia Sancti Saluatoris examinati, quia nullus deponit, quod Ecclesia del Pilari per ipsam fuerit prohibita celebrare festum dedicationis sui templi, & acquieuerit prohibitioni, quod est necessarium vt dicatur in quasi possessione priuatiue. glos. in l. qui luminibus, & ibi Bar. Castr. & alij. ff. de seruit. vrb. præd. Felin. in cap. pastoralis. numero quinto, in octaua limit. de offic. ord. Late Gomez. de contract. cap. 15. numero 28. vers. item adde. Gab. de præscript. concl. 10. nu. 13.

2 Nec est verum, quod in Ecclesia del Pilar fuerit, celebratum festum dedicationis nomine Ecclesiæ Cathedralis aduersariæ, quia hoc tantum videtur deponere octauus testis, qui non probat vti vnicus, & quando etiam alij hoc innuerent, sunt multo plures in contrarium, qui dicunt Ecclesiam del Pilari celebrasse festum vti propriam ipsiusmet Ecclesiæ dedicationem, & propterea eorum depositio debet præualere, tum quia numero excedunt. l. ob carmen. §. fina. ff. de testibus. c. in nostra. eod. tit. tum quia cum eorum depositione concurrit præsumptio. Paul. de Castr. consil. 192. ad finem. lib. secundo. Ruin. consil. 35. sub num. decimo sexto, ver. teste autem. lib. quarto. Aym. consil. 33. post nume. quadragesimũ primũ. Actus enim præsumitur potius factus iure proprio, quam alieno. l. Titiam. & l. & magis. ff. de solut. glos. in l. secunda. in vers. & Dominum vbi Bart. & Salyc. C. de acquir. possess. l. 11. §. ex contrario, & ibi notat. ff. eod. tit. Bar. in l. prima. §. nunciatio. nume decimo tertio, ff. de nou. oper. nunciat. Bal. in l. vndecima, qõ. nona. C. de seru. & aqu. & quia assistit dispositio iuris communis. Ias. consil. 163. colum. penult. ad fin. lib. secundo, cum alijs cumulatis. per Gabr. de testibus, conclus. tertia, numero vigesimo tertio. De iure enim omnes Ecclesiæ tenentur celebrare festum dedicationis suæ. cap. solenniter. primo, & secundo, de consecrat. distinct. prima, cap. primo, distinct. tertia, not. in cap. fina. de ferijs. Abb. in rubr. de consecrat. numero tertio.

3 Non obstat, quod ista festiuitas in toto Archiepiscopatu celebretur, quia vltra quod testes hoc non probant, cum dicant se ita credere, & pro certo habere, Ias. post alios in l. prima, ff. de iustit. & iure. quando etiam hoc probaretur, non posset tamen fieri illatio, quã facit pars aduersa, quod sicut aliæ id faciunt intuitu Ecclesiæ Cathedralis, ita & Ecclesia del Pilari, quia cum in hac Ecclesia sit probatum per testes, quod ab ea celebratur nomine ipsiusmet Ecclesiæ, & vti propria dedicatio, probatio in specie præfertur probationi generali. Innoc. in c. auditis. de prę script. Aym. consil. 258. numero 16. circa med. late Gabr. dicta conclus. quarta, numero 72. de testib. Menoch. de arbitrar. cas. 526. nume. trigesimo tertio. Et

viget

viget dispar ratio, quia in alijs Ecclesijs non poterat dici dedicatio propria, & propterea cum non competeret iure proprio sed alieno, nil mirum, si censeantur nomine alieno id facere. Bart. in d. §. nunciatio. num. 15. late Surd. consil. 19. numero. 35. Non sic in Ecclesia del Pilari, cui cum iure proprio etiam competat celebratio propter propriam dedicationem quando essemus in dubio præsumeretur nomine proprio celebrasse. Menoch. præsumpt. 49. num. 23. cum supra deductis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Maceraten. Sponsalium. Lunæ 21. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Colligitur ex Summario Argumentum.

SVMMARIVM.

Gemmæ, & alia donata per sponsum sponsæ, si sponsalia dissoluantur, debent restitui, quia non dicuntur donatæ, sed tantum concessa, ad vsum, & ornatum. numero primo.

Amplia primo etiam in donatis vxori matrimonio dissoluto. num. 1.

Amplia secundo, quod tali casu competat condictio ob causam. num. 1.

DECISIO CCC.

1 Contractis sponsalibus inter Ludouicum Mirandulam, & Antoniam de Fidelibus, ijsq. dissolutis, dubitaui, an gemmę, annuli, margaritæ, & pretiosæ vestes, quas Ludouicus tradidit, & transmisit Antoniæ sint restituendæ, & Domini informante tantum Ludouico concorditer resoluerunt esse restituendas, quia non dicuntur donatę, sed tantum concessæ ad vsum, & ornatum ipsius Bart. in l. 1. §. nec castrensi. num. 9. versic. circa secundum. ff. de collat. Bald. in authent. ex testamento. numero 9. ver. duodecimum capitulum est. C. eo. tit. Ang. cons. 339. num. 2. & 3. Anchar. cons. 147. nume. 5. & 181. num. 1. Paul. de Castro. consil. 428. num. 2. lib. 2. Alex. in l. penult. §. 1. numer. 4. ff. solut. matrim. Afflict. decis. 315. num. 1. & 2. qui dicit, ita fuisse iudicatum in consilio Neapolitano tribus vicibus inter diuersas nobiles personas, & hanc sententiam sequuta est Rota in Ferrarien. Dotis 13. Martij 1606. coram R. P. D. Manzanedo. Vbi non solum iuribus & rationibus ostenditur istam opinionem esse verissimam, sed etiam ex pluribus authoritatibus cumulatis ex multorum Doctorum attestatione esse receptissimam, quod habet locum tam in sponsa, quam in vxore. Campeg. de dot. par. 1. priuileg. 79. in fine. Cum multis congestis in dicta Ferrarien. Dotis. Hoc verum, quando sequutum est matrimonium post sponsalia, vt loquuntur Doctores de sponsa loquentes, fortius videtur procedere, quando non est sequutum, quo casu videtur cōpetere etiam conditio ob causam. l. si donaturus. in prin. ff. de condict. caus. dat. caus. non sequuta. Habet enim tunc traditio, & transmissio tacitam conditionē futuri matrimonij. l. cum veterum. & ibi nota. C. de donat. ante nupt.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Venetiarum Nauis. Lunæ 1. Februarij. 1610.

ARGVMENTVM.

Iura extracta a Notario actuario habentur loco originalium, nec requiritur Notarij signum, sed sufficit sola subscriptio, & quod sit Actuarius probatur ex illius axertione.

SVMMARIVM.

Scripturæ extractæ, & subscriptæ a Notario actuario habentur loco originalium. nu. 1.

Notarius quod sit actuarius probatur ex eius attestatione. num. 2.

Signum Notarij non est de substantia scripturæ, sed sufficit sola subscriptio. nu. 3.

Subscriptio Notarij operatur idem, ac si omnia fuissent ab ipso scripta. num. 4.

DECISIO CCCI.

1 Dubitaui, an iura in actis exhibita sint integra, ac in forma probante, & Domini reseruata discussione integritatis in aliam positionem resoluerunt esse in forma probante, quia cum fuerint extracta, & subscripta a Notario Actuario, habentur loco Originalium. Bald. in l. publicati. nu. 9. Ias. num. 4. C. de testam. Alex. in auth. si quis in aliquo. num. 5. Dec. num. 15. C. de eden. Rot. decis. 1. de fid. instrum. in nouis. Late Couar. practic. quæst. cap. 19. num. 3. Fuit dictum in causa Braccharen. Parochialis 10. Iunij 1609. & 29. Ianuarij præteriti corā R. P. D. meo Sacrato, & sæpissime in alijs.

2 Quod autem ille sit actuarius probatur ex eius attestatione secundum stylum Rotæ. Caputaq. decis. 245. par. 2. fuit dictum in Gerunden. Vini. 15. Maij 1598. coram R. P. D. meo Decano, coram me in vna Romana iuris patronatus. 26. Maij. 1600. Et in Barchinonen. Prioratus. 28. Nouembris. 1607. coram bon. mem. Iusto.

Non

3 Non obstat, quod Notarius non apposuerit signũ, quia illud non est de substantia, & sufficit sola subscriptio Chisan. decis. 33. Fuit decisum in Bononien. fideicommissi. de Sancto Petro de anno 1597. coram R.P.D. meo Decano. Et in Pampilonen. Parochialis. 9. Maij. eiusdem anni.

4 Nec etiam facit, quod Actuarius dicat processum fuisse ab ipso extractum, & tamen reperiatur scriptus diuersis manibus, quia Scribani habent iuuenes, & substitutos in illis scribentes, quicquid agunt, agunt nomine scribæ, & Notarij principalis, vt etiam videmus in officijs Notariorum. A.C. & alijs Curiæ. Vltra quod propter subscriptionem dicuntur omnia ab ipso virtualiter scripta Natt. cons. 187. num. 4. Late Surd. conf 61. num. 31. Alia bene tolluntur per Informantes pro Ruberto, & litis consortibus.

R. P. D. PIROVANO.

Troiana Pensionis. Veneris. 25. Iunij. 1610.

ARGVMENTVM.

Religiosus non potest impugnare pensionem impositam a suo superiore super beneficio regulari, quod obtinet. Et an pensio possit absque iusta causa per ordinarium reseruari, & quid in beneficio regulari, & quę dicatur iusta causa.

SVMMARIVM.

Beneficia ordinis Sancti spiritus siue sint praeceptoria, siue Prioratus tanquam regularia sunt manualia. numero 1.

Religiosi, qui tria vota profitentur, nihil sibi appropriare possunt, sed omnia dispositioni superioris relinquere. numero 1. Vbi quod nec etiam superior aliquid in perpetuum concedere potest religiosis.

Religiosus obtinens beneficium regulare non potest excipere contra pensionem reseruatam super suo beneficio a superiore. nu. 2.

Fructus beneficij regularis possunt per superiorem inter religiosos diuidi non perpetuo, sed ad tempus, & eorum loco potest pensio reseruari. nu. 2.

Religiosus potest obtinere pensionem ad nutum superioris amouibilem non obstante voto paupertatis. nu. 2.

Pensio non potest per ordinarium absque causa reseruari, nu. 3. Vbi pro iusta causa consideratur, si pensio fuerit reseruata super beneficio regulari alteri religioso pro indumentis, & alijs necessarijs, quibus alias religio grauanda esset.

Fallit in pensione reseruata super beneficio regulari, & ad nutum amouibili. num. 3.

DECISIO CCCII.

QVæ pro fundamento decisionis bo. me. Scoti deducta fuere, solo fratre Ioanne informante, nunc dubio iterum proposito, & agentibus pro hospitali Sancti spiritus informãtibus, censuerunt Domini non obstare, quin a decisis sit recedendum.

1 Eo prius præsupposito beneficia, quæ fratribus ordinis Sancti Spiritus per generalem Præceptorem solent conferri, siue sint præceptoriæ, siue Prioratus, manualia esse Beneficia, & ad nutum amouibilia, cũ regularia sint, nec administrationem, aut iurisdictionem contineant. Bellam. decis. 203, Paris. consil. 44. num. 3. lib. 4. & de Beneficijs Hospitalis Sancti Spiritus Rota resoluit in vna Aquilana, Prioratus 1. Februarij 1584. inter impressas 772. par. 1. num. 1. Personæ autem, cui conferuntur, teneantur præstare obedientiam Generali Præceptori, tanquam Religiosi, & profitentes tria vota, qui propterea nihil sibi possunt appropriare, sed omnia dispositione superioris relinquere vt in auth. ingressi. C. de Sacrosf. Eccles. Mohed. decis. 10. de caus. possess. & propriet. a quo necquicquam fratribus potest concedi in perpetuũ. c. cum ad Monasterium. Vbi Abb. de Stat. Monach. Mohedan. eadem decis. 10. nu. 2.

2 Quo stante dicebant Domini, suscipientem Pręceptoriam, vel Prioratum non posse excipere contra Præseruationem, cum nihil contra voluntatem superioris habeant proprium, sed nudam duntaxat fructuum administrationem, vt fuit resolutum de Commendatario Ordinis Hierosolymitanæ Religionis in Meliten. imposit. Hæredit. coram Illustrissimo Mantica 20. Maij 1593. & in Meliten. pensionis. 21. Maij. coram Illustrissimo Seraphino. quos fructus Reuerẽdissimus Generalis Commendatarius, prout & Abbas potest inter fratres diuidere, non perpetuo, sed ad tempus, vel eorum loco pensionem reseruare, secũdum Cardin. In Clementin. 1. de suppl. neglig. Prælat. nu. 4. vers. 5. oppono, vt etiam soluatur alteri fratri eiusdem ordinis, vt voluit Abb. in c. nisi essent. nu. 12. de Præb. & dignit. Non enim repugnat paupertati habere pensionem, ex permissu superioris, quę ad nutum sit amouibilis, vt dictum fuit in allegata Aquilana Prioratus. num. 2.

3 Nec obstare videtur, quod cum de iure communi Ordinarius Collator non possit sine causa pensionem reseruare, Gig. de Pens. quæst. 6 per totum ita nec Generalis Præceptor qui fungitur loco Ordinarij collatoris idem potuerit, nisi causa expressa, de qua nõ constare fuit dictum in decisione bo. me. Scoti. Quia pro resolutione fuit dictum, non defuisse iustam causam, scilicet vt talis pensio alteri fratri assignetur, pro indumẽtis, & alijs necessarijs, pro quibus alias Religio esset grauanda, stante voto Paupertatis, sed & præterea conclusionem non procedere, in Beneficijs regularibus, ad nutum amouibilibus, quæ respectu pro-

proprietatis non transeunt ad Religiosum, in quem beneficium confertur, vt supra dictum fuit. Atque ita. & cet.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Burgi Sancti Sepulchri. Veneris 25. Iunij. 1610.

ARGVMENTVM.

Expensę quando probentur ex solo libro scribentis, & ex coniecturis.

SVMMARIVM.

Expensæ, quæ modicam continent summam probantur ex libro scribentis, cum in modicis non consueuerint fieri probationes, vel instrumenta, nec adhiberi testes. nu. 1. vbi quod sufficit etiam probatio, per coniecturas, ac iuramentum.

Amplia etiam in expensis magnæ summæ, vbi sunt verisimiles num. 2.

Molendina continuo egent expensis, & dicuntur in periculo. num. 2.

Expensæ, quando re ipsa probantur, illarum probatio fit per coniecturas, & leuiores probationes. nu. 2.

Liber scribentis non probat pro scribente in præiudicium tertij. num. 3.

Testis deponens ad sui exonerationem non probat. numero 3.

Scripturæ eius, qui vti testis non probaret, non datur fides. num 3.

DECISIO CCCIII.

1 DVbitaui, an sit habenda ratio trium partitarum, videlicet Scutorum 631. 552. & 551. in debitum DD. de Balleonibus præsentatarum, in redditione computorum fructuum Turris Classuæ. Et Domini quo ad primam censuerunt esse habendam rationem, quia hæc partita fuit creata per calculatorem, & cumulata ex quam plurimis partitis, vsque ad numerum 385. singulariter positis in libro factoris Taurinorum pro varijs expensis, pluribus, & diuersis temporibus factis in reparationem, & conseruationem Molendini, quæ singulæ modicā continent Summam, propter quam modicitatem visum fuit Dominis eas satis iustificari ex libro factoris, cum in modicis non consueuerint parari probationes, vt dixit Paul. de Castro cons. 301. nu. 3. lib. 1. Nec fieri instrumenta. Bald. in cons. 117. num. 2. lib. 2. Anchar. cons. 44. sub num. 6. versic. 4. quia Abb. cons. 36. ad fin. lib. 2. Corn. consil. 319. num. 3. lib. 2. Minusq. adhiberi testes Fider. de Sen. cons. 319. nullibi dubium num. 5. Bald. cons. 413. num. 6. lib. 3. sed sufficit leuis probatio. Feder. ibi num. 3. in fin. etiam per coniecturas. Bald. consil. 356. in fin. libr. 5. & per iuramentum. Bar. in l. finali. §. in computatione. nu. 4. & Ias. num. 5. in fine. & nu. 7. C. de liber. Bal. cons. 152. post med. versic. & verum lib. 3. Roman. consil. 76 sub nu. 4. versic. & tanto magis. lib. 2. Socin. consil. 82. sub nu. 22. lib. 1.

2 Immo propter verisimilitudinem adhibetur fides libro etiam in magnis expensis. Aym. post Bar. & Socin. quos allegat, de antiq. tempor. par. 1. sect. quarto. limitatur. Verisimilitudo autem colligitur ex subiecta materia. Nam molendina, vt docet experientia, egent pluribus expensis, & reparationibus, quia quotidie deteriorantur, & sunt in continuo periculo, vt dicit Ang. & post eum Fulgos. in l. non solum. ff. de pet hæredit. Tiraq. de retract. lignag. §. glos. 7. num. 92. post medium. Item, quia Taurini docent non solum de conseruatione molendini, sed etiam de notabili eius melioratione, & sic patet de expensis re ipsa. Feder. de Sen. vbi supra. sub nu. 4. vers. dico quod probatio. Felin. in c. 2. nu. 23. in fin. de fid. instrum. Socin. d. cons. 82. sub num. 22.

3 Quo ad secundam partitam fuit conclusum nullā esse habendam rationem. In ea enim habetur, quod factor Taurinorum soluit Scuta 552. Bartholomeo Mantarico & Io. Andreæ Palestino pro expensis litis, quæ solutio non probatur per librum ipsius factoris in præiudicium Balleonorum. l. exēplo. C. de probat. not. in l. admonendi. ff. de iureiuran. & in c. vigesimo, de fid. instrument. Accedit, quod si factor deponeret vt testis, non probaret remissionem pecuniarum prædictis Montarico & Palestino, quia deponeret ad sui exonerationem, cum alias potuisset conueniri, & condemnari ad restitutionem dictarum pecuniarum. l. omnibus. C. de testibus. Paul. de Castr. consilio. 301. in fin. libro primo. Aym. consilio 112. numero decimo. Et propterea nec etiam probat eius liber, cum non sit maior fides adhibenda scripturæ, quam adhiberetur voci scribentis. Bartol. in l. admonendi, sub numero vigesimo quarto versic. Nam priuatę scripturæ. ff. de iureiuran. Fuit dictum in vna Romana extinctionis census decimo quarto. Aprilis 1584. relata inter diuersor. decis. 781. parte prima. Et quando etiam probaretur transmissio, & receptio, nullibi tamen constat, quod Montaricus, & Palestinus pecunias in lite impenderint, quod requiritur, vt possint imputari in debitum Balleonorum. Immo omnes expensæ litis fuerunt taxatæ per R. P. D. meum Lancellottum, & solutæ de alijs pecunijs, vt super hac secunda partita Taurini non contendunt, & dicunt, quod non intendunt illo vti, quo ad tertiam partitam. Domini nihil firmarunt, sed voluerunt, quod particulariter examinaretur.

ILLV-

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. LANCELLOTTO.

Mediolanen. Cambiorum. Veneris 25. Iunij. 1610.

ARGVMENTVM.

Dare pecunias mercatori, ad eas traficandum nõ est vsura, & quando isto casu mercator possit assecurare capitale.

SVMMARIVM.

Mercatori pecunias dare ad eas traficandum in cambijs licitum est. nu. 2.

Cambium quod sit reale, ex quibus pactis cognoscatur. num. 3.

Cambium quando sit illicitum, ex eo, quod capitale dantis pecuniam sit saluum, num. 3. versic. Nec obstat. numero 4.

Capitale quando est saluum in datione pecuniarum mercatori ad eas traficandum in cambijs, an reddat cambium illicitum. nu. 3. & seqq.

Cambia non sunt vniformia, quia quandoque crescunt, & quandoque decrescunt. num. 5.

Vsurarius in dubio non præsumitur contractus. numero sexto.

Verborum significatio applicari debet ad intellectum sanum, bonum, ciuilem, & vitio carentem. nu. 6.

Mercatores possunt assecurare capitale recepta aliqua competenti mercede, num. 7. Vbi hoc ampliatur, tam in eodem contractu cum eadem persona, quam in diuerso contractu, & persona, & nu. 8.

Valor iustificatur secundum loci consuetudinem nu. 9.

Societatis contractus non est quando mercatori dantur pecunia ad eas traficandum in cambijs. nu. 10.

Contractus qualis sit cognoscitur ex verbis, & pactis in eo contentis. nu. 10.

Societatis contractus non dicitur vbi lucrum non communicat. nu. 11.

Societatis contractus, quandoque accipitur largo modo. num. 12.

DECISIO CCCIV.

1 CVm anno 1583. Annibal Brasca, & Martialis Coquus Mediolanen. recepissent a quondã Francisco Pirrouano quãdam pecuniarum quantitatem, vt illam super cambijs realibus retinerent, assignata eis certa prouisione iuxta stylum, & cum alijs pactis, prout in apocha desuper confecta, fuerunt inter istas partes, siue illorum hæredes postmodum anno 1587. & anno 1589. solidata computa, & firmatum creditum DD. de Pirrouanis, tam respectu sortis principalis, quam respectu Cambiorũ, pro cuius consequutione cum egissent coram Senatu Mediolanen. sententiam fauorabilem, & mandatum exequutiuum obtinuerunt con. D. Brascam, & fideiussorem, qui iudicium super inualiditate, & vsuraria prauitate huiusmodi contractus contra eosdẽ de Pirrouanis introduxerunt in foro Archiepiscopali Ciuitatis Mediolanensis quo ad Rotam, vigore cõmissionis deuoluto, coram me dubitatum fuit, præsupposita apocha, siue apochis in Instrumento 26. octobris 1587. insertis, an contractus esset validus, & licitus in causa, & ad effectum, de quo agitur.

2 Et DD. validum, & licitum esse, neque aliquid vsurariæ prauitatis in se continere censuerunt, nam de iure licet dare pecunias suas mercatori, qui illas retineat, & traficet super cãbijs licitis, c. per vestras, & ibi. Abb. num. 6. Palat. Rub. in 6. notab. & alij passim, de donat. inter vir. & vxor. Nauar. in man. c. 17. nu. 257. vers. quia huiusmodi contractus. Syluestr. in sum. in verb. societas. il 2. q. 3. & pro licito, & valido admisit Pius V. felic. recor. Mercatoribus Bononiensibus, per suum Breue, anni 1569. & fuit resolutum in Rota in causa Mediolanen. Cambiorum. 23. Iunij 1604. coram R. P. D. meo Ortembergo.

3 Neque forma huiusmodi contractus posset pati difficultatem, quia imo apparet de mente contrahentium, quod cambia fierent realia, & adsunt verba realitatem cambiorum importantia, ibi, Acciò li teniamo sopra Cambi reali, &c. & ibi per suo commodo, per quella ragione di conto, che sarà stabilito per la generalità de Mercanti, & ibi, con darle distinta, e particolare ragione di quanto sarà sopra questa causa negotiato. Ex quibus apparet vere, & realiter fuisse conuentum, vt pecuniæ in negotium implicarentur, non autem, vt starent mutuo apud recipientem, & fierent cambia, vt dicitur sicca. Nec obstat, quod Pirrouanus voluerit assecurare capitale, & illud consequi saluum, & sic stare ad lucrum non autẽ ad damnum per illa verba apochæ, ibi, tutto a nostro risico, & cet. & ibi, come è detto, vogliamo che tutto sia sopra di noi, nam primo fuit responsum, illam non esse assecurationem capitalis, sed potius susceptionem incommodi expensarum negotij, mediante mercede vnius tertij, pro centenario in singulis nundinis, quod patet ex verbis subsequentibus ibi, senza che esso patisca alcuna sorte di spesa, ne di sensaria &c. quod verbum, senza, importat exceptionem, quæ exceptio, cũ debeat esse de regula, iuxta notata in l. in ijs. ff. de legi. ostendit, quod regula data supra, & dispositum de risico, referri debeat ad omnes expẽsas negotij, quia alias inepte fuisset de expensis actum per viam exceptionis.

4 Secundo fuit responsum, quod verba illa apochæ non intelliguntur de periculo amissionis capitalis, ex natura negotij prouenente, quo casu illicitum est assecurare capitale, quia contra naturã negotij, quod geritur, est, quod capitale sit saluum, cum possit tam perdere, quam lucrari, & ideo emanauit Bulla Sixti V. prohibens capitale remanere saluum. Hoc enim peri-

periculum amissionis capitalis ex natura negotij prouueniens, a quo pendet validitas contractus, spectat ad Pirrouanum, qui dum voluit fieri cambia secundũ generalem consuetudinem mercatorum vtique saltẽ tacite assumpsit in se periculum damni contingentis in capitali, vt distinguendo declarat Roman. consil. 238. ante num. 7. dum glossat verba similis pacti, ibi, cum generalis consuetudo hoc admittat scilicet, quod adueniente casu perditionis sortis principalis, damnum hoc ad dantem pertineat.

5 Quod cõprobatur, tum quia Brasca, & coquus in apocha non se obligarunt ad restituendum quid certum ex eorum proprijs pecunijs, sed ad dandum dun taxat particularem, & distinctã rationem eius, quod negotiatum fuisset, quod intelligitur eo modo, quo paulo ante in eadem apocha fuerat conuentum, ibi, a quella ragione del conto, che sarà stabilita per la generalità de' mercanti, cosi quà in Milano, come in fiera. Quæ verba cum præsupponant variationem valoris aurei sub censura magistratus mercatorũ & quod capitale possit augeri, & minui, quia Cãbia non sunt vniformia, cum modo plus, modo minus, & quandoque nihil lucri, & quandoque damnum afferant vt fuit consideratum, in causa Mediolanen. Cambiorũ 20. Iunij 1569. corã felic. recor. Clem. 8. inter impressas. 315. nu. 6. par. 2. consequitur quod obligatio restituendi capitale intelligitur de illo Capitali, de quo secundum generale Mercatorum stabilimentum Pirrouanus remansisset Creditor, vt in simili fuit etiam resolutum in Rota, in causa Ferrarien. Societatis 28. Ianuarij 1599. coram Illustrissimo Cardinale Mellino, vbi fuit dictum, quod obligatio de restituendo capitale, non intelligitur, quod capitale sit saluum, sed de capitali remanente.

6 Tum etiam quia in apocha nullum verbum de toto Capitali, aut integro Capitali, sed simpliciter de Capitali, quod propterea debet intelligi secundum iuris dispositionem, & sic de capitali remanente, tum denique quia quatenus adesset aliquod dubium, talis interpretatio fieri debet, cum actus dubius nõ debeat iudicari vsurarius. Bald. in l. rogasti. §. si tibi. in fine. ff. si cert. pet. Alex. consil. 221. nu. 5. libr. 2. & cũ verborum significatio debeat ad intellectum sanum, bonum, ciuilem, & vitio carẽtem applicari, decis. 10. num. 4. & 5. de testam. in antiq. Alex. consil. 191. nu. 6. lib. 2. & fuit consideratum in allegata causa Ferrarien. Societatis, & in causa Foroliuien. societatis. 2. decembris 1583. coram bo. mem. Lauretano. quæ est inter impressas. 673. nu. 13. & sequen. par. 1.

7 Verba igitur illa apochæ, tutto a nostro risico, & alia, come è detto, vogliamo che tutto sia sopra di noi intelliguntur, & verificantur in periculo amissionis capitalis ex accidenti, & præter naturam negotij, veluti per decoctionem mercatorum, quibus dantur pecuniæ ad cambium, cum similibus, quia cum periculum Capitalis tam de iure, quã ex vi negotiationis, quam ex natura cambiorum, quam ex communi stylo Mercatorum negotiantium pecunias alienas spectet ad Pirouanum pactum illud de assecuratione capitalis, intelligitur de alio periculo, quam prouueniẽte ex natura negotij, nempe del star del credere, quæ assecuratio capitalis licita est, & permissa, data aliqua competenti mercede iuxta consilium Decij 7. ne propter negligentiam, culpam, aut dolum illorum, qui pecunias alienas cambiant, fiant; cambia cũ personis minus idoneis, aut fraudes in hoc committantur, & quotidie videmus practicari inter mercatores, nec non inter assecuratores nauium, & deducit Lud. Molin. de contract. disp. 417. per totam, quod procedit nedum in diuerso contractu, & cum diuersa persona, nempe quando quis dat pecunias vni exercendas, & cum alio conuenit, vt recepta mercede assecuret capitale, sed etiam in eodem contractu cum eadẽ persona inito, sic licet quando eadem personæ negotiatus pecunias alienas, & assecurat capitale, cum nihil obstet, quin duo contractus, qui separatim permittuntur, coniunctim possint fieri, & permisceri. Cõrad. de contract. q. 71. vers. 1. conclus. & post Petr. de Vbald. Couar. & alios deducit Illustrissimus Cardinalis Mantica. De Tacit. & ambig. conuent. lib. 6. tit. 6. nu. 3. & 5. & seq. Molin. vbi supra.

8 Prout & aliud periculum, quod contingere poterat in traijciendo pecunias de loco ad locum, assumpserunt in se Brasca, & Coquus Mercatores per illa verba apochæ, & auanzãdo mobili, dichiaramo, che esso Sig. Pirrouano non ne habbia a sentire danno alcuno delli contanti si mandassero a Milano, ò altroue, quod quidem pactum in se non est illicitum, nec vsurarium, nedum quando fit cum tertio, sed etiam quando fit inter dantem, & recipientem pecunias, vt per Couar. lib. 3. var. resolut. c. 2. num. 5. Lupus in c. nauiganti. in præfatio. num. 11. de vsu. maxime quia videtur appositum ad euitandas fraudes, ne possit allegari pecunias in ferijs non potuisse cambiari, & asportatas in itinere fuisse furto subtractas, absq. culpa asportantium, vt propterea non teneantur de casu fortuito l. quæ fortuitis. C. d. pignorat. actione.

9 Non obstat, quod merces assecurationis, hoc est tertia pars aurei pro singulis centum aureis pro qualibet feria sit modica, nec correspondeat periculo, quia hoc non facit contractum inualidum, sed vt fuit etiam consideratum in allegata causa Ferrarien. corã Illustrissimo Mellino, pertinet ad illius iustitiã, quæ neque in hoc contractu deficit, cum assecuratio fuerit conuenta iuxta stylum vniuersalem etiam, secundum ipsorum mercatorum attestationem, vt patet ex apocha, ibi, eccetto che haueremo ogni fiera da leuar li la prouisione del loco, oue si farà la fiera, a ragione d'un terzo per cento, come si stila vniuersalmente, quod sufficit ad iustificandum valorem. Bart. in l. pretia rerum. ff. ad leg. Falcid. Cagnol. in l. 2. num. 232. C. de rescind. vendit.

10 Neque obstat, quod iste contractus sit societatis, vt propterea videatur illicitus, & vsurarius, quia Bal. consil. 453. vol. 3. & consil. 395. vol. 5. misit inuestigare, & stabilire, quis contractus sit iste, an societas, deposi-

positum mutuum,vel mandatum,& validitas pendet ab eo, an periculum amissionis pecuniarum spectet ad dantem pecunias,vel ad illas recipientem,& exercentem,glos.in c.plerique 14.q. 3. Roman. in alleg. consf.520.sed reuera,hic,de quo agimus, non potest esse contractus societatis,quia in apocha,nullum verbum de societate, & talis præsumitur in dubio contractus,qualis ex verbis designatur. Calderin consil. 11.de vsu. Dec.cons. 32.nu. 3. neque adsunt aliquæ conuentiones,seu pacta,quæ conueniant contractui societatis,ex quibus pactis,& conuẽtionibus cognoscitur qualitas contractus ad tradita,per Tiraq. de retract. lignag §.1.glos.14.nu.87.

11 Quin potius pacta repugnant societati. Nam non fuit communicatum capitale mercatoribus,aut illius lucrum, sed totum lucrum ex cambijs prouenturum ad Pirouanum spectat, neque mercatoribus aliud datur, nisi illorum prouisio, scilicet tertia pars vnius aurei, pro centum, quæ prouisionon est commensurata,neque ad Capitale,neque ad lucrum,quia siue adsit lucrum,siue non, semper prouisio debetur, cessante autem communicatione lucri,vel capitalis,cessat societas, de cuius substãtia est huiusmodi communicatio.l. 1.§.si non fuerit. ff. pro soc.& fuit resolutum in allegata causa Foroliuien. societatis.2.Decembris 1583.quæ est 263.nu.1. p. 1. inter impress. Vnde siue sit locatio operarũ, vt tenet Molin. disput.411. vers.dictum in definitione, vel quædam institoria,vt per Bald.in l.1.num. 12. C.de fruct.& lit.expens.vt dicitur in d.decis. Foroliuien.n. 6.siue alius contractus non est illicitus, neque vsurarius.c.per vestras.cum ibi notatis.& supra dictũ fuit.

12 Nec releuat, quod in quodam instrumento inter fratres de Pirouanis,& Martialem Coquum celebrato anno 1590.fuerit adscriptum nomen societatis, tum quia de hoc non constat in actis,tum quia largo modo,& impropriе potuit appellari societas, prout locatio operarum, & institoria largo modo possunt vocari contractus.societatis, non tamen est vera societas,neque capitalis, neque lucri, vt dictum fuit, tum quia huiusmodi instrumentum nõ fuit inter easdem partes celebratum, tum quia diuersa est natura contractus instrumentalis anni 1590.a contractu apodissæ anni 1583. vt merito non possit de vno ad aliũ inferri.l.Papinianus exuli.ff.de minor.25. annis. cũ vulgaribus.

REVERENDISS. DAMASCENO.

Romana Pretij Officij Regentatus.Veneris 25.Iunij. 1610.

ARGVMENTVM.

Officium cum reseruatione, & decreto, an transeat mortuo donante ad hęredes ipsius donantis, an vero ad ipsum donatarium, & sic officium dicti dominij,an remaneat penes resignantem, & donantem,an vero penes resignatariũ, & donatarium.

SVMMARIVM.

Reseruatio dominij in officijs operatur, vt quãdocunque vendi possint.nu.2.
Plenum ius,verba sunt latissima, & significant ius sine aliqua diminutione.nu.4.
Donatio præsumitur ratione coniunctionis.nu 5.
Fructus,quod sint perpetuo separati a proprietate, repugnat lex.nu.5.
Contrahentes præsumuntur velle se conformare cum vltimo statu.nu.5.in fine.
Titulus officij potest esse penes vnum,& dominium illius penes alium.nu.6.

DECISIO CCCV.

1 Bartholomæus Ferratinus postea Cardinalis eiusdem nominis,cum esset Regens Cancellariæ de consensu Illustrissimi Cardinalis Camerarij,& cum Breui Apostolico resignauit illud officium R. P. D. Baldo Nepoti suo, cum reseruatione ad sui fauorem, de qua in literis Illustrissimi Vice Cancellarij per infrascripta verba: Præterea dicto Bartholomæo Episcopo, quam diu tu vitam duxeris in humanis,nomen,& titulum Regentis, ac locum, & sedem in dicta Cancellaria,liberumque exercitiũ, ac omnimodam iurisdictionem, & administrationẽ eiusdem officij Regentis,& denique etiam illius emolumenta,ac iura ordinaria,& extraordinaria ad illud quomodolibet spectantia, & pertinentia, ac in quibuscunque rebus consistentia per ipsum Bartholomæum Episcopum,vita tua tantum durante, & non vltra, propria auctoritate, vt prius exercenda, percipienda,lucranda,ac in suos vsus,& vtilitates conuertenda: ita quod ipse neque per se, neque per nos, & V. Cancellarios prædictos, te tamen superstite, vllo vnquam tempore quouis quęsito colore,vel ingenio, aut quauis auctoritate directe,vel indirecte,molestari,perturbari,aut inquietari possit, aut debeat, eadẽ auctoritate tenore præsentium reseruamus,concedimus,& assignamus. Mortuo Cardinale, institutis hæredibus,Fuluio,& Fabricio nepotibus suis, orta fuit controuersia,ad quem spectaret officium Regẽtatus, prætendentibus nimirum hæredibus Cardinalis, quod officium penes Dominum Baldum,dominium vero penes Cardinalem remanserit, consequenter quod huiusmodi dominium trãsierit ad hæredes Cardinalis,prout in materia similium officiorum fuit decisum,& signanter in causa Romana scriptoriæ, 13. Maij 1583.coram Clemente Papa VIII.in eadẽ sub die 1.Aprilis 1588.coram Cardinale Pamphilio, & rursus in alia Romana officiorum plumbi. 4. Iulij. 1601.coram eodem.

Domi-

2 Domini ponderata diligenter facti serie, & verbis literarum Illustrissimi Viceccancellarij super huiusmodi resignatione, & Breuis Apostolici censuerunt, mortuo Cardinale, officium libere spectare ad Dominum Baldum, & consequenter pretiũ, quod lite hac pendente, fuit ex illo redactum spectare ad Dominũ Baldum, & successiue ad eius creditores, qui modo sustinent hanc litem, pro quo fuerunt ponderata verba literarum Viceccancellarij, & Breuis Apostolici in multis locis, ex quibus apparet dominium prædicti officij in Dominum Baldum fuisse translatum, vbi officium prædictum, vt præmittitur, vacans cum omnibus, & singulis hominibus, oneribus, priuilegijs, & emolumentis &c. concedimus, & assignamus, &cet. & te in locum Domini Bartholomæi quo ad officium huiusmodi, eiusque exercitium A. C. subrogamus, &c. decernentes te ex nunc ad officium, & exercitium Regentatus huiusmodi &c. recipiendum fore &c. põderando illam distinctionem in eius officium, & exercitium, ad quod solum exercitium informationes pro hæredibus Cardinalis vellent restringere resignationem. Item ibi, nec ab eo vllo vnquam tempore per nos, & futuros Viceccancellarios quauis occasione, vel causa remoueri posse, & in Breui Apostolico, illudque de cetero ad hoc, vt alteri, quoniam sibi concedi, & assignari valeat, minime vacare, si enim dominium officij remãsisset penes Cardinalem, & eius hæredes, potuisset Dominus Baldus quandocunque amoueri, quia iste est præcipuus effectus reseruationis dominij, vt huiusmodi officia quandocunque vendi possint Rot. in Romana Mõtium 15. Decẽbris 1576 coram Clemente Octauo relata inter impress. diuers. decis. 262. par. 1. & in Romana Scriptoriæ 13. Maij. 1593. coram eodem: Item ibi mandantes &cet. vt ad officium Regentatus huiusmodi admittant, nec non de emolumentis prædictis, salua infrascripta reseruatione, integre responderi faciant. &cet. Si enim reseruatio ad fauorem Cardinalis in materia emolumentorum stat per viam limitationis, ergo non absorbet omnia emolumenta, etiam post mortem Cardinalis, vt ex aduerso prætenditur, quia alias non esset limitatio, sed totalis destructio.

3 Item quod maxime mouit Dominos, fuit consideratum, quod in dicto §. Præterea. in quo stat fundamentum hæredum reseruantur Cardinali nõ solum emolumenta, sed etiam nomen, titulus Regentis, locus, & sedes, in Cancellaria, liberumque exercitium, & omnimoda iurisdictio, & administratio officij propria auctoritate exercenda, & proinde si esset vera lectura, quod reseruatio fuit translatoria ad hæredes oporteret etiam fateri, quod ijdem hæredes habeant penes se nomen Regentatus, locum, & sedem, omnimodam iurisdictionem & alia iura propria auctoritate exercenda, de quibus supra, qua interpretatione nihil absurdius.

4 Item in Breui Apostolico vltra resignationem literarum Illustrissimi Viceccancellarij fuerunt ponderata verba ibi decernenda ipsum Regentis officiũ &c. sibi ex nunc, prout ex tunc &c. contra plenum ius in officium Regentatus huiusmodi acquisitum existere non esset verum de iure, quod plenum ius fuerit quæsitum Baldo, si vt ex aduerso prætenditur, dominium fuisset perpetuo abdicatum ab illo, quia verba plenũ ius sunt latissima, & significant ius sine aliqua diminutione. Bald. cons. 293. nu. 3. lib. 4. Butr. consil. 153. num. 2. Ias. in l. si ita stipulatus fuero. la 3. §. Titius. nu. 5. ff. de verbor. obligat. Alex. consil. 208. nu. 4. & 7. lib. 2. cum alijs per Crauet. consil. 701. nu. 54.

5 Confirmabantur prædicta ex pluribus simul iunctis, nempe quia resignatarius erat nepos resignãtis. Vnde arguitur affectio, & inde facilius donatio post mortem resignantis, quam qualitatem ponderauit Rota in Romana officij prima Aprilis. 1588. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, & quia non est verisimile, quod Dominus Baldus sine spe consequendi aliquando emolumẽtum, fuisset acceptaturus officium adeo onerosum, & etiam repugnat lex, quod fructus stent perpetuo separati a proprietate. l. antiquitas. vbi late Scribẽtes. C. de vsufructu. Et quia licet istud officium fuerit aliquando venale, vt deducitur per Informantes pro hæredibus, & etiam Viceccancellario volente possit fieri venale, vt iam fuit decisum in hac causa, attamen Cardinalis illud non habuit mediante pretio, & fuit multum verisimile, quod sicut illud liberaliter recepit per viam resignationis, a Baldo Seniore patruo suo eadem liberalitate voluerit illud resignare Nepoti, arguendo ab vltimo statu rei, ad quẽ in dubio præsumendum est, contrahentes velle se cõformare iuxta notata in l. Item quæritur. §. qui impleto. ff. locati Bart. in l. simili, & Titio. nu. 7. ff. de verb. oblig. Bald. in l. legem. nu. 1. C. locati. Alex. consi. 28. in fine lib. 1.

6 Non obstat igitur, quod titulus officij possit esse penes vnum, & dominium penes alium, vt in Romana Scriptoriæ, & alia officiorum plumbi supra in principio allegatis, quia hoc non negatur, sed dicitur non fuisse factum in hoc casu propter circumstantias supra ponderatas, & in specie, quia hic non fuit reseruata dispositio officij ad fauorem resignantis, sed immo totaliter exclusus, vt supra fuit deductum, & cum ista materia, quod officium cantet in personam vnius, & dominium sit penes alium, sit satis exorbitans a regulis iuris dicebatur non esse amplianda, aut extendenda extra formulas, quæ sunt in praxi. Et ad illud, quod obijciebatur per Informantes pro hæredibus, quod si Cardinalis voluisset tantum prouidere sibi non autem hæredibus, vt modo dicitur, non reseruasset sibi honores, & emolumenta ad vitam ipsius Baldi, prout fecit, sed ad suam propriam. Fuit responsum, ex facti serie apparere de causa similis reseruationis, nempe quia æquum non erat, vt Illustrissimus Viceccancellarius, qui potest huiusmodi officium vendere, vt supra dictum fuit, teneret officiũ super vita duarum personarum, nempe ipsius Cardinalis tunc Domini Bartholomæi, & Domini Baldi, & ppterea fuit conuentum, vt officium staret super vita Domini Baldi,

di, tāquam iuuenis, & quod interim honores, & emolumenta essent Domini Bartholomæi, sed non exinde sequitur, quod fuerit cogitatum de hæredibus Domini Bartholomæi stantibus maxime contrarijs, de quibus supra

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Vssclen. Donationis, seu Spoliorum. Lunæ 28. Iunij. 1610.

ARGVMENTVM.

Episcopus regularis an acquirat Ecclesiæ, & quādo dicatur voluisse alteri acquirere.

SVMMARIVM.

Episcopus regularis quicquid acquirit, Ecclesiæ acquirit, siue simpliciter, & impersonaliter, siue sibi stipuletur. num. 1.

Fallit vbi constat Episcopum noluisse Ecclesiæ, sed alteri acquirere. nu. 1. & num. 2. veluti si stipulatus fuit vti laica persona.

Intentio etiam ex actu nullo deprehenditur. nu. 2.

Animus qualis fuerit in præcedenti, ex subsequenti actu declaratur. nu. 3.

Causa licita et honesta potius præsumitur, quam illicita, & fraudulenta nu. 4.

Actum qui potest facere, potest etiam illum qualificare. numero 5.

DECISIO CCCVI.

1 Domini perstiterunt in decisis ex rationibus, de quibus in decisione, quia licet vera sit conclusio, quam tradit Io. Andr. in c. cum olim. el 2. num. 5. de priuileg. cum pluribus concordātibus adductis per Informātes pro Ecclesia Vssclen. quod Episcopus Regularis Ecclesię acquirat siue simpliciter, & impersonaliter siue sibi stipuletur: attamē verum est, etiam quod dicit Hostien. & alij in decisione citati, quod Ecclesiæ non acquiritur. Vbi constat Episcopum noluisse illi, sed alteri potius acquirere.

2 Talem autem fuisse animum Episcopi Vssclen. in emptione domorum, de quibus agitur, patet ex eo, quod acquisitionem earum stipulatus fuit vti laica, & priuata persona, quem modum excogitatum fuisse nulla alia ratione credendum, nisi vt ostēderet, quod in acquisitione nullam habuit contemplationem Ecclesiæ, & noluit ex sua stipulatione illi aliquid acquiri, nec facienda est vis in eo, quod dicunt Informantes ex aduerso, quod non valuit stipulatio vti de persona laica, quia quicquid sit de validitate, sufficit qđ inde colligitur intentio Episcopi aliena ab acquirendo Ecclesiæ, quæ intentio etiam ex actu nullo deprehendi potest. l. fin. ff. de reb. cor. Ias. in l. dominus. sub nu. 2. ff. de condict. indeb. Dec. cons. 407. in fi. Rum. consil. 98. sub numero sexto libro tertio. Quod etiam colligitur ex alijs verbis instrumenti ponderatur in decisione.

3 Quod etiam animus Episcopi fuerit emendi pro dotandis neptibus, patet, quia post paucos dies nondum capta possessionem bonorum eas ipsis donauit, reseruato sibi vsufructu, donec nuberent, cum ex sequenti actu declararet quis fuerit animus in præcedēti. l. Iulianus. §. proinde. ff. ad Macedoniam. l. si seruus plurium. §. fin. ff. de leg. 1. Late Surd. consil. 540. nu. 44. & seqq. Præsertim quia vt plures testes dicūt, Episcopus ante emptionem dixit, quod illos emebat pro maritandis neptibus, & probatur ex tota serie facti perpēsa in decisione, & bene facit decisio Ispalen. seu Corduben. Beneficiorum coram Gipsio, quæ datur.

4 Non obstat reseruatio vsusfructus, quam fecit Episcopus sua vita durante: quia omisso, an hæc reseruatio sit intelligēda iuxta reseruationem in donatione factam, videlicet vsque in tempus nuptiarū, quia neque in hoc persistet decisa ista reseruatio, vel non valuit propter præcedentem donationem, vel si valuit, valuit ex consensu donatarij præstito reseruationi, ex quo consensu argui debet potius animi gratitudo erga auunculum benefactorem, quam vt ex aduerso prætenditur animus colludendi cum ipso intendēte habere dominium domorum in vita, & post obitū in mulierum successionē. Præsumere enim debemus, hoc potius processisse a causa licita, & honesta, quam ab illicita, & fraudulenta. l. merito. ff. pro soc. l. Item apud Labeonem. §. si coēm. ff. de iureiur. Abb. cons. 68. num. 3. circa med. vers. 3. probo. par. 1. cum alijs per Gabr. de Criminali, conclus. 2. n. 25. Non obstat allegatas excessus in dotando, quia non probatur, & si esset aliquis excessus, oriretur ex augumento postea facto per Episcopum, vt plenius in decisione dicitur.

5 Minus etiam facit, quod in dote promissa Iosephæ mandauerit Episcopus, quod si contingeret eā sine liberis decedere, posset disponere de tribus millibus libris. Et reliqua reuerterentur ad Episcopum superuiuentem, alias ad Marianam, quæ tamen prius erat dotata, quia si Episcopus potuit dare dictam dotem Iosephæ, libere potuit etiam grauare onere substitutionis, ex regula, quod qui potest actum facere, potest etiam illum qualificare. l. in actionibus. vbi Ias. secundo notab. ff. de in lit. iuran. Paul. de Castr. in l. nemo potest. ad finem. vbi Alexand. numero decimo octauo. ff. de legat. primo. Franc. Becc. consilio 101. numero vigesimo septimo. Alia sunt sublata in decisione.

REV.

R. P. D. PIROVANO.

Romana. Tutelæ de Sirtulis. Lunæ 5. Iulij. 1610.

ARGVMENTVM.

Iniustitia sententię est iusta causa restitutionis in integrum. Item tutor semel datus, absque causa reuocari non potest, & plura alia de tutela.

SVMMARIVM.

Restitutio in integrum vt concedatur, iusta causa est iniustitia sententiæ. nu. 1.
Nullitas sententiæ operatur, vt non sit opus restitutione in integrum. nu. 1.
Sententia nulla nunquam transit in iudicatum. nu. 1.
Tutor habenti tutorem non datur. nu. 2.
Tutor semel datus reuocari non potest, absque causa. n. 2.
Sententia lata super eo, quod petitum non fuit, nulla est. num. 3.
Priuatio præsupponit habitum. nu. 4.
Tutela data in testamento expirat hæreditate non adita. num. 5.
Tutela vnius filij non infert ad tutelam alterius. nu. 5.
Filiarum appellatione masculi non continentur. nu. 5.

DECISIO CCCVII.

Decessit Franciscus Sirtulus relictis post se filia eius Infante Catharina, ac Cleria Brucia vxore condito testamento, in quo hæredem dictã Catharinam instituit, & casu, quo Cleria vxor esset prægnans, & filium masculum procreasset, illum hæredem instituit, si vero feminam ambas dotari voluit in Scuta duo millia, & hæredes instituit, suos fratres declarãdo in tutores, & curatores supra dictæ Catherinæ eius filiæ, Dominos Alexandrum Mazzanigam, & Michaelem Bellinum I.V.D. Vita functo Mazzaniga, cum Michael munus tutelæ sibi in testamento demandatum suscipere vellet, se opposuit Cleria vxor prægnans detecta, prætendens testamentariæ minime fore locum, & ab A.C. alium in tutorem deputari curauit. Causa postmodum ab A. C. decreto per appellationem ad Rotam deuoluta, ne super desertione appellationis incideret quæstio, obtenta fuit ex parte Michaelis commissio restitutionis in integrum aduersus lapsum fatalium, pro cuius iustificatione primo loco dubitaui, an constaret de causis restitutionis in integrum.

1 Et plures extare videbantur considerata tam iniustitia ipsius decreti, quæ pro sufficienti causa deseruit ad obtinendam restitutionem in integrum. Rota in nou. decis. 1. num. 1. de restit. in integr. Mohed. decis. 2. num. 2. de appell. Cæsar. de Graff. decis. 10. nu. 12. de sent. & re iud. Odd. de restit. in integ. quæst. 77. artic. 5. numer. 28. & 29. quam etiam nullitate eiusdem, quæ si operatur, vt Michael non indigeat restitutione in integrum ad effectum, vt audiri possit ex integro. l. 2. & l. fin. ff. quæ sent. sine appellat. rescind. l. si tutor. C. in quibus caus. restit. in integr. non est necess. multo facilius erit in causa, vt restituatur ad eundem effectum, quia sententia nullitate laborans nunquam transit in rem iudicatam. Cæs. de Graff. decis. 2. numero 7. & 8. de solut. Gabr. de sentent. conclus. 2.

2 Iniustitia videbatur patens, quia Michael datus erat tutor in testamento, qui propterea ab A. C. remoueri non potuit, quia habenti tutorem non datur tutor. l. curatorem. C. qui tut. dar. poss. Paris. consil. 85. num. 2. lib. 3. Menoch. consil. 345. num. 2. libr. 4. Maxime, quia causæ suspicionis in monitorio nec deductæ fuerunt, sed dictum solummodo ex causis deducendis, & verificãdis in processu, quæ cum ex post nec verificatæ fuerint, nõ potuit iudex ad reuocationem procedere dicta l. curatorẽ. C. qui dar. tut. poss. l. cum semel. ff. de tutel. & late comprobat idem Menoch. dicto cons. 345. num. 2. lib. 4.

3 Nullitas pariter non videbatur posse dissimulari, quia non solum fuit decretum Michaelem remouendum, a tutela, sed deputatus alius tutor absque eo, quod in monitorio hoc peteretur. Vnde sentẽtia, quę fertur super eo, quod petitum non fuit, non caret cui denti nullitate. Bald. in l. vltim. C. de fideicom. libert. Alex. consil. 171. num. 10. lib. 6. Menoch. dicto cons. 345. nu. 32.

4 Ceterum Domini, animaduertentes ex eodem testamento Francisci Sirtuli, a quo Michael ius tutelæ deducebat ipsum non fuisse datum tutorem Francisco Sirtulo minori Posthumo, quod erat præcipuum fundamentum ad causam restitutionis in integrum, cum priuatio præsupponat prius illum vere tutorem testamentarium l. decem ff. de verb. oblig. l. Iulianus. de diuort. Bald. in l. conuenticula. C. de Episcop. & clericis omissa disputatione, an constaret de causis restitutionis in integrum.

5 Dixerunt, Michaelem non esse datum tutorem in testamento, quia tutor datus fuerat nominatim Catharinæ filiæ, & hæredi, superueniente autem filio masculo posthumo, & hærede, qui priuauit Catharinam hæreditate, & omni paterno relicto, hæreditas nomine Catharinæ nec adita fuit, nec adiri potuit ob existentiam masculi, & consequenter tutela data in testamento expirauit l. si nemo. ff. de testam. tutela. quæ etiam si subsisteret, non propterea datus esset tutor Michael Francisco masculo, qui in testamento nullum verbum de posthumi tutela, nec bene infertur ex tutela Catharinæ ad tutelam Francisci glo. in l. si quis filiabus. in verbo posthumæ, & in l. si quis ita. in vers. filijs. ff. de testam. tutela. ea ratione, quia nomine filiæ mares non continentur. Atque ita placuit Dominis vt Francisco Sirtulo prouideretur de alio tutore, arbitrio Rotæ.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Montis Alti Iuris patronatus. Lunæ 5. Iulij. 1610.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus quando in stirpes, & quando in capita spectet ad successores.

SVMMARIVM.

Ius patronatus quando in stirpes, & quando in capita spectet ad successores. nu. 1. & per tot.

Orationes dicuntur separatæ, quando inter eas est diuersitas in verbo principali, & quid si secunda oratio sit imperfecta, non habens verbum præsente, sed illud suppleatur ex prima oratione. nu. 1.

Testatoris voluntas ex coniecturis elicita attenditur in materia iuris patronatus. An scilicet illud ad successores spectet in stirpes, vel in capita. nu. 2.

Ius patronatus ad successores an spectet in stirpes, vel in capita, quando illius fundator dixit quod successores habeant æqualem actionem. nu 3.

Ius patronatus relictum iure legati competit in capita, & non in stirpes quo ad primos institutos nu. 4.

DECISIO CCCVIII.

1 DOmini censuerunt, ius patronatus, de quo agitur spectare in stirpes, & non in capita. Nam testator illud reliquit per hæc verba. Manilio quod Antonio patruo suo, & suis heredibus & successoribus. Et ideo cum ex ista serie verborū appareat, Antonium & Christinum esse coniūctos, Manilium vero disiunctum, tanta videtur portio Manilij, quanta Antonij, & Christini simul. l. liber homo. §. Titius. ff. de hæred. instit. vbi not. DD. qui tex. licet loquatur, in casu, quo dispositio regitur a duob. verbis, & sic quando orationes separatæ sunt, tamē tunc dicuntur orationes separatæ, qñ est diuersitas in verbo principali, vt p Bal. ibid. in fi. prout est ī casu isto, quia licet secunda oratio sit imperfecta, quia in ea nō fuit expressum verbum principale, tū non est incōueniens, quod suppleatur. l. cum pater. §. cum imperfecta. ff. de leg. 2. ita vt cēseantur diuersæ orationes, & dispositiones. Ceph. cons. 87. n. 5. & seqq. vol. 1. quia hic non agitur de repetitione oneris, quo casu in oratione imperfecta cēseretur repetitum propter suppletionem verbi, iux. trad. per Gozzad. cons. 19. nu. 13. sed agitur de diuersitate orationis, ad effectum videndum, an vocati sint disiuncti, vel coniuncti, quo casu parum refert, quod verbum sit expressum, aut de necessitate debeat suppleri, sed sufficit quod orationes sint diuersæ vt in d. l. liber homo. §. Titius. ff. de hæred. instit. in qua licet casus foret, quod testator expresserit duo verba, nihilominus ibidem non excluditur, quod si non sunt duo expressa si tamen verbum debet de necessitate suppleri, orationes non sunt diuersæ ad effectum cognoscendum, an vocati sint disiuncti, vel coniuncti, iuxt. trad. per Ceph. loco proxime alleg. & hæc patent ad sensum, quia vnica oratio fuisset, si testator dixisset, lego ius patronatus Manilio, Antonio, & Christino, & suis hæredib. & successoribus, sed cum distincte fuisset locutus, vt dictum est, manifestissime apparet, quod sunt duæ orationes.

2 Et predicta maxime adminiculantur, cum testator eosdem instituerit hæredes, & voluerit, quod tanta esset portio Manilij, quāta esset portio Antonij, & Christini simul, & hoc idem repetijt in Codicillis. vna. n. pars testamenti aliam declarat, & ideo hæc sunt maxime attēdenda, quia in istis terminis debet attendi volūtas testatoris elicita ēt ex coniecturis, vt per Salyc. in l. fi. n. 1. post prin. vers. quærendum est ēt. ff. de impub. & alijs subst. & cessat hic difficultas ex obseruantia subsecuta, quia in ista præsentatione, quæ fuit facta ex prima vocatione, dicti Antonius, & Christinus præsentauerunt in stirpes, & non in capita: Vnde videtur dicendum præsentatum ab ipsis hodie non posse prætendere præsentationem in capita, cum fuerit præsentatus in stirpes.

3 Neque obstat, quod post dictas vocationes ad ius patronatus testator dixerit, qui habeant equalē actionem, & vocem faciendum electionem, ita vt ad ipsos spectet ius patronatus, quia cū, vt dictū est, prædictæ sint duę orationes, illa verba æqualiter, sunt intelligēda, iuxta vocationem factam per testatorem ex allegatis per Card. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit. 11. n. 6. vers. sed si in diuersis orationib. Et tollitur omnis amaritudo, quia testator huiusmodi verbum, æqualiter, posuit etiam in institutione, in qua tamen, vt dictum est, expresse declarauit, quod tanta esset portio Manilij, quanta Antonij, & Christini.

4 Minus obstat, quod istud ius patronatus sit relictū iure legati, & ideo quo ad primos institutos cōpetit in capita iux. cons. Alex. de Neuo 63. & notant DD. in clem. plures. de iure patr. quia hæc possent considerari, si non constaret de contraria mēte testatoris, prout constat ex prædictis, & propterea non est agendū de ista quæstione. Et ita fuit conclusum ius patronatus spectare in stirpes, & non in capita.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Oueten. Beneficij. Lunæ 5. Iulij. 1610.

ARGVMENTVM.

Obitus in mense reseruato per quem, & quomodo probandus, an resignatarius teneatur iustificare titulum resignantis, & de clausula siue alio quouis modo vacet plura notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Obitus in mense reseruato iustificatus censetur, quando vnum, & idem beneficium plures impetrarunt tanquā vacans in mense reseruato. nu. 1.

Resi-

Resignatarius tenetur iustificare titulum resignãtis, quã do resignans non fuit triennalis pacificus possessor. n. 1

Clausula siue præmisso, siue alio quouis modo beneficiũ vacet, operatur, vt impetrans beneficium possit capere quẽcunque vacandi modum nu. 2. Vbi hoc ampliatur habere locum etiã in prouisione ex resignatione. Declara, vt num. 3.

Gratia non vitiatur ex taciturnitate mensis, in quo beneficium, quod prætenditur reseruatum vacauit, quando ex alio capite beneficium est reseruatum. nu. 3.

Collatio beneficij deuoluitur ad superiorem inferiore existente negligente in conferendo. Declara vt. nu. 3.

Beneficium semel reseruatum semper durat reseruatum. num. 3. in fine.

Possessor non tenetur probare titulum. Declara, ut nu. 4.

DECISIO CCCIX.

1 DVbitaui, an constaret de obitu Andreæ in mense reseruato, & an resignatarius teneatur iustificare titulum resignantis. Et ad vtramque partem dubij Domini affirmatiue responderunt. Quantum. n. attinet ad primam, videlicet obitũ Andreæ in mense reseruato, satis est iustificatus, cum vterque veniat ex eadem vacatione in mense reseruato. Put. decis. 300. num. 3. lib. 1. & fuit resolutum in causa Regien. Prioratus 31. Maij 1597. corã Reuerẽdiss. D. meo Decano. Quantum vero attinet ad secũdã, cum resignans non fuerit triennalis pacificus possessor immediate ante resignationem, ad fauorẽ Turribij iuxta resolutiones factas, & sic non potuerit iuuari allegat. Lapi 89. vtique ipse resignatarius tenetur iustificare titulum ipsius resignantis. Cassad. decis. 2. de caus. poss. & propr. Aegid. decis. 112. Verall. decis. 92. lib. 1. in manuscr. Rebuf. in tit. de subrog. n. 15. & super concord. in tit. de mand. Apost. §. declarãtes. in vers. successores. Et pluries fuit resolutum, & ratio est, quia cũ resignatarius nitatur ipsa resignatione, non valet resignatio, nisi iustificet titulũ ipsius resignantis, qui est basis, & fundamentum suæ gratiæ.

2 Resignatarius circa prædicta videbatur agnoscere bonam fidem, sed dicebat, cum iustificet de facto modum expressum vacandi scilicet ex resignatione, posse capere quemcúque modũ vacandi ex clausula siue præmisso, siue alio quouis modo vacet. c. susceptum. vbi Doctores. de rescr. in 6. Rota decis. 1. Vbi Papa. nu. 5. & seqq. vbi alios allegat, & decis. 17. eodem tit. in nou. & in nostris terminis, quod hæc conclusio habeat ẽt locum in prouisione ex resignatione est decis. Put. 5. in fin. de reg. de mense, & fuit resolutũ in causa Placentina Canonicatus, de anno 1559. coram Chisanen. & coram D. Cardinale Pamphilio, in causa Virdunen. Canonicatus. 15. Martij. & 13. Maij. 1596.

3 Ceterum dicebant Domini prædictã conclusionẽ esse veram, sed non suffragari Turribio, quia cũ Andreas obierit in mense Apostolico, de quo non fuit facta mentio in resignatione, nõ potest ex generali clausula capere vacationem per obitũ Andreæ in mẽse reseruato, quia ei obstat regula de mense, vt in istis terminis est decis. Put. 169. li. 2. & 5. de regula de mense, & ad ideo est decis. 1. & 4. eod. Et quamuis taciturnitas mensis non vitiet gratiam, quando ex alio capite beneficium est reseruatum. Put. dec. 25. li. 3. & fuit resolutum coram Mohed. in causa Lucen. Præpositurae 23. Martij 1547. tamen nõ docetur de alia reseruatione, quia deuolutio allegata non intrat, licet. n. data negligentia in inferiore collatore, collatio deuoluatur ad superiorem. c. 2. de cõcess. præb. tamen hæc conclusio non habet locum, qñ inferior confert vice Papæ. Cassad. dec. 8. n. 5. in fine, de præb, pro vt facit Nuncius, qui confert beneficia vacãtia in mensibus reseruatis non excedentia 24. Indultum. n. cõcessum nuncijs non tollit reseruationem, sed illam approbat, & propterea data negligentia, in Nuncio, non intrat deuolutio, sed reseruatio, quia beneficium semel reseruatum, semper durat reseruatum, vt probat in his terminis Cassad. vbi supra. nu. 10.

4 Non obstat, quod resignatarius sit reus, & possessor, & ideo nihil tenetur probare. l. cogi. vbi Doctores. C. de petit. hæred. & l. siue possidetis. C. de ꝓbat. quia hoc procederet, si Iacobus non iustificasset suã gratiam, sed cum illam iustificauerit, resignatarius tenetur iustificare suum titulum, vt fuit resolutum in causa Hispalen. portionis 24. Maij 1596. coram Illustrissimo Blanchetto, possessio enim non releuat ab onere probandi, quando actor fundauit intentionẽ suam. Calder. cons. 10. in fine. de probat.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Leodien. Canonicatus. Lunæ 5. Iulij. 1610.

ARGVMENTVM.

Beneficia incompatibilia retinens ipso iure illis priuatus remanet, & quę dicantur incompatibilia Beneficia.

SVMMARIVM.

Beneficia plura incompatibilia vt quis tenere possit, Episcopi dispensatio non suffragatur. nu. 1.

Beneficia plura incompatibilia retinens ipso iure illis priuatus remanet, etiam quod non habeant curam, sed solum residentiam, & absque alia munitione. nu. 1.

Beneficium quando dicatur simplex ex eo, quod Ecclesia sit fundata propter vtilitatem Parochianorũ longe distãtium ab Ecclesia matrice, & an inde oriatur incompatibilitas. nu. 2.

Producens titulum inualidum præsumitur non habere alium titulum validum. nu. 3.

Dispensationis præsumptio numquid intret ex triennali pacifica possessione. nu. 3. in fine.

Beneficia incõpatibilia an retinere dicatur ille, qui duas retinet Parochias tenues, vel etiam vbi in loco adest sacerdotum penuria. nu. 4.

DECISIO CCCX.

1 FVit resolutum narratiuam incōpatibilitatis esse iustificatam. Nā cū Arnoldus obtineret Parochialem Ecclesiam, postmodū obtinuit Canonicatum, quē per plures annos cū prædicta Parochiali retinuit, q̄ quod talis sit, probatur ex confessione ipsius in dispensatione obtenta ab Episcopo, ad l. cum precū. C. de liber. cau. quæ dispensatio cū non possit suffragari, vt censuit congregatio Illustriss. Interpretū, & est additio ad gl. in c. Sanctorū. in ver. in duab. 10. dist. Roffred. de libell. super iur. pontif. p. 6. tit. de parochijs. q. vlt. n. 11. fol. 597. resultat incompatibilitas, & priuatio ipso iure vtriusq. vt habetur in Conc. Trid. sess. 7. c. 1. de reform. & sess. 24. c. 17. §. illi vero, pariter de refor. & ita pluries censuit d. Congregatio Illustrissimorum Interpretum, ita vt nec ex eo, quod ambo non habent curam, sed requirūt residentiā, fuerit necessaria alia monitio, vt censuit Rota in plurib. causis recedendū a decis. in causa Maceratensis beneficij. 17. Iunij. 1575. & dixit ēt eadem congregatio Illustrissimorū Interpretū. Vnde cum habeamus clarā dispositionem Concilij, & sententiā Cōgregationis, non est agendum, in quib. terminis procedant Canones, de ista materia loquentes, de quibus Cardinalis. cons. 3. nu. 3. Abb. in c. quia nonnulli. n. 4. de cler. nō residen. Cassad. dec. 1. de constit.

2 Neque est verum, quod ista sit Ecclesia succursus, fundata propter vtilitatem parochianorum longe distantium ab Ecclesia matrice, ita vt non generet incōpatibilitatem, cum sit beneficium simplex. Rebuff. in addit. ad reg. Cancell. reg. 56. in fi. quia vt constat ex dispensatione prædicta fuit narratū istam esse Ecclesiam Parochialem, & ideo cum habeat rectorem separatum, & nō regatur ab eodem Rectore matricis per Cappellanum amouibilem est Ecclesia Parochialis, licet sit filialis, & non potest dici beneficium simplex, vt bene distinguendo declarat Dec. in c. ex parte. d. 2. in 1. & 2. not. de rescript.

3 Neque facit, quod possit præsumi alius titulus dispensationis validus, quia cum eademet pars produxerit titulum inualidū cessat præsumptio alterius tit. validi. Aegid. cons. 10. n. 20. in fi. Paris. cōs. 21. nu. 19. lib. 1. Aym. cons. 134. nu. 44. & fuit resolutum in causa Nolana beneficij 16. Decembris 1584. & in causa Elnen. Mineriorum 16. Decembris 1585. corā Orano, & cessat oīs difficultas, quia aduersus huiusmodi decreta Concilij non intrat regula de triennali, ita vt ex triēnali pacifica possess. intret præsumptio dispēsationis, vt censuit Cōgregatio Illustriss. Interpretum.

4 Deniq. non officit, quod de iure propter tenuitatē Parochialium plures possunt retineri, vt in c. eam te. in fin. de ætat. & qual. ordin. c. vnio. 10. q. 3. Io. de Lignan. de plur. benef. numer. 1. prout idem est propter penuriam sacerdotū c. 1. 21. q. 1. Io. de Lign. d. loco, quæ paupertas debet, considerari secundum situm Ecclesiæ, & qualitatem personæ, vt per gl. in d. c. 1. in verb. necessitatē. Nam fuit instrumentū, quod prædicta tenuitas redditus nō probatur, & si probaretur non releuaret, quia data etiam tenuitate redditus, non propterea aliud incompatibile conferri potuit, iuxta claram dispositionem Conc. Trid. sess. 24. c. 17. de refor. & quod dicitur de penuria sacerdotū non probatur, nec pōt probari in diœcesi Leodien: & si probaretur. non releuaret, quia non inde habenti Parochialem poterat conferri canonicatus in tit. sed quando propter penuriam sacerdotum potuisset dari etiam Canonicatus, (quod tamen non firmarūt Domini.) debuisset dari in commendam, quæ saperet procurationem ad beneplacitum Episcopi, ita vt obtinens non haberet titul. iux. text. in c. qui plures. iuncta glo. 12. q. 1.

REV.MO P. D. COCCINO DECANO.

Maceraten. Beneficij. Lunæ, 5. Iulij 1610.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus probatur vel ex fundatione, vel constitutione, non autem per concessionem vnius petij terrę, nec per Episcopi concessionē.

SVMMARIVM.

Ius patronatus probatur ex fundatione, vel ex dotatione, vel constitutione. nu. 1.

Ius patronatus sine Episcopi consensu fundari nō potest. num. 1. in fine.

Iuris patronatus potius benefactor, quam fundator dicitur is, qui Ecclesiæ dotat vnam cannam terræ. nu. 2.

Episcopus non potest Ecclesiam ab initio liberam subijcere iuri patronatus. num. 3.

DECISIO CCCXI.

1 DOmini censuerunt, non constare de Iure patronatus Domini Valterij de Valterijs in Ecclesia de qua agitur, quia non docet de fundatione, vel constitutione, qui sunt modi, ex quibus ius patronatus de iure acquiritur. DD. in c. 3. de iure patronatus. glo. in c. piæ mentis. 16. q. 7. Innoc. in Rubr. de iure patr. nu. 2. Abb. nu. 6. & cons. 54. n. 1. p. 1. & cons. 59. nu. 2. vbi, quod de iure non reperitur alius modus expressus, & cons. 106. nu. 1. par. 2. Roch. de iure patr. in verb. pro eo. qu. 16. nu. 34. & in verb. construxit. q 4. nu. 3. & seqq. Lambert. de iure patr. lib. 1. par. 1. q. 2. art. 2. num 1. & fuit sæpissime resolutum, vt in decis A. A. 358. lib. 3. & quando concurrit vnus ex prædictis modis, ex quib. acquiritur ius patronatus, non sufficit, nisi ēt interueniat cōsensus ipsiusmet Episcopi, de quo hic non constat. c. nobis. de iure patronat. Lambert. de iure patr. lib. 1. p. 1. qu. 2. art. 3. num. 1.

Neque

2 Neque facit, quod D. Valerius præbuerit certam partem terreni pro ædificanda Ecclesia, quia de hoc non constat, immo ex fide, quæ datur, constat ipsum præbuisse tantum cannam vnam terreni, pro amplio ri fabrica Ecclesiæ, quæ cum sit parui valoris, dicendũ est potius ipsum fuisse benefactorem, quam fundi datorem, pro constructione Ecclesiæ. Abb. in c. 3. n. 10. de iure patronat. Lambert. de iure patr. lib. 1. p. 1. q. 5. art. 12. n. 2. & q. 6. art. 1. n. 9. & 10. & fuit dictum in causa Sutrina, prætẽsi iuris patron. 21. Aprilis. 1603. coram me.

3 Neque obstat, quod postmodum D. Episcopus cõcessit eidem Valerio ius patronatus, quia cũ Ecclesia ab initio fuisset libera, non potuit Episcopus eã subijcere iur. patronat. alicuius, Abb. cons. 106. nu. 4. p. 2. Roch. de iure patron. in verb. pro eo. q. 26. n. 34. Staphil. de lit. grat. tit. de iuris patronat. prorogat. n. 3. & 4. Gigas. cons. 48. n. 21. & cons. 49. n. 36. Berous cons. 4. n. 33. lib. 1. & fuit resolutum in Nolana beneficij. 29. Ianuarij. 1594. coram Illustris. Arrigonio. & 16. Decembris 1594. corã Orano. & in causa Albanen. iur. patron. 11. Maij 1595. corã Reuerendiss. bo. me. Decano. Et in causa Lunen. Sarzanen. beneficij. 5. Iulij 1599. coram Illustris. Mellino. Et ita fuit resolutũ vna tantũ parte Informante nõ cõstare de iure patr.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Gerunden. Prioratus. Lunæ 5. Iulij. 1610.

ARGVMENTVM.

Immissio vt concedatur vigore gratiosæ subrogationis sufficit probare Clericatum, & mortẽ collitigãtis respectiue. Mors autẽ cẽsetur probata per vnũ testẽ, iuncta fama, aut alijs coniecturis.

SVMMARIVM.

Beneficium litigiosum est reseruatum. nu. 1.
Clericatus censetur probatus ex literis patentibus. n. 1.
Mors censetur probata per vnum testem iuncta fama, & alijs coniecturis. nu. 1.

DECISIO CCCXII.

1 FVit resolutum Domino Don Petro dandam esse immissionem vigore subrogationis gratiosæ per eum obtentæ, quia cum Prioratus esset litigiosus, & sic reseruatus c. 1. & 2. vt lit. pend. in 6. ei sufficit ad effectũ immissionis secũdum sñiam, quã Rotã seruat, docere de suo clericatu, prout docet ex literis patentibus. Felin. in c. post cessionem. nu. 3. & 15. de prob. & de obitu in possess. prout ẽt docet ex depositione vnius testis in Curia examinati, qui bene probat, quæ ẽt coadiuuatur ex alijs testib. de publica voce, & fama, nec non & ex alijs articulis datis per contrariũ partẽ, oritur ex dicto teste, & ex alijs coniecturis plenã probatio. Bal. in cons. 136. ant. fin. lib. 2. & cons. 3. in fi. lib. 3. Late Decia. cons. 92. n. 8. li. 2. Nec visa fuerũt consideratione digna illa, q̃ opponuntur. cõtra istũ testẽ, quia sunt sublata ex Breui Sãctissimi.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Valentina Parochialis de Palma. Lunæ 5. Iulij. 1610.

ARGVMENTVM.

Ex Summario sume argumentum.

SVMMARIVM.

Regula de Triennali nõ habet locum in beneficijs vnitis, quæ non sunt amplius beneficia. nu. 1.

DECISIO CCCXIII.

1 CVm Parochialis, de qua agitur, fuisset tanquã vnitã legitime præscripta, & propterea monasterium non potuerit illã renunciare absq. beneplacito Apostolico iuxta resolutiones factas: Dñi resoluerunt Ioanni Candel possessori non suffragari regulam de triennali, quia non habet locum in beneficijs vnitis, quæ non sunt amplius beneficia. Sarnen. in reg. de trien. q. 8. num. 2. Verall. dec. 349. par. 3. & fuit pluries resolutum in Rota.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Nullitatis Census. Lunæ 8. *Nouemb.* 1610.

ARGVMENTVM.

Præsumitur pro decreto iudicis requisito in contractibus mulierum ex forma statuti.

SVMMARIVM.

Contractus mulierum absque solennitatibus Statuti Vrbis cap. 151. lib. 1. sunt nulli. nu. 1.
Decretum iudicis habet præsumptionem pro se non solum quo ad solennitatem requisitam pro iustitia, sed etiã quo ad solennitatem requisitam pro validitate decreti. n. 2.
Intentionis fundamentum debet ab allegante probari. num. 2.
Consanguineus, qui ex forma statuti debet interuenire in contractu mulieris, si sit præsens in Vrbe de tempore celebrati contractus, dicitur potuisse interuenire in cõtractu. num. 3.
Affinitas per mortem vnius ex coniugibus dissoluitur. num. 4.
Statutum requirens proximiorum consensum in contractibus mulierũ intelligitur de proximioribus, qui sunt tales tempore celebrati cõtractus, non autem de ijs, qui esse desierunt. nu. 5.

DECISIO CCCXIV.

1 DOmini approbarunt sententiam Rotalem, quia obiectus, qui pro parte D. Maroldi contra census validitatem opponitur, non videtur sufficienter probatus, nempe quod in huius census constitutione non interuenerint proximiores Statiliæ, licet In Vrbe reperiantur contra dispositionem statuti Vrbis cap. 151. li. 1. annullantis contractus mulierum sine huiusmodi solennitate.

2 Nam cum census fuerit per Statiliam constitutus cum decreto iudicis, & præsentia curatoris ad id specialiter constituti, satis de illius validitate cōstare dicitur, cum pro decreto iudicis præsumatur, nedū quo ad solennitatem requisitam pro iustitia. Alex. consil. 125. n. 5. lib. 1. & cons. 80. n. 5. lib. 5. Menoch. de præsumpt. lib. 2 præsumpt. 75. n. 5. sed et quo ad solennitatem requisitam ad validitatē decreti. Alex. de præs. reg. 3. præsumpt. 9. & 14. in princip. Surd. cons. 39. n. 7. vol. 1. Et ideo volenti venire contra decretū incumbit onus manifeste probandi illius nullitatem tanquā fundamētum suæ intentionis. l. nimis graue. C. de testib. l. qui accusare. C. de edend. l. si minorem. C. de in integr. restituen. l. verius. ff. de probat.

3 Quæ probatio nō affertur, quia licet testes pro Maroldo dicant adfuisse in Vrbe Antonium Gresolinū maritum Hortēsiæ sororis Statiliæ & detur fides præsentiæ eiusdem Antonij, dum Notarius actuarius in ea attestatur eodem die 20. Februarij, quo instrumētum census celebratum fuit, eum coram Iudice Capitolino comparuisse, & consequenter contractui interuenire potuisse. Castr. cons. 124. dub. 2. lib. 1. Crauet. consil. 80. nu. 14.

4 Tamen probatum nōn est, quod de dicto tempore Hortensia Statiliæ Soror viueret, prout requirebatur ad concludēdam affinitatem, quæ per mortem vnius ex coniugibus potuit esse dissoluta. l. cui eorum. §. affinitates. Vbi Bart. & Bald. ff. de postul. gl. in l. sed hoc. in verbo. succurrendum. ff. de re iudic. Tiraqu. tract. quod cessant. caus. par. 1. n. 27. & 31. Rot. Perusin. decis. 2. n. 17. par. 1. Vrsill. ad Afflict. decis. 46. num. 14.

5 Et certum est, quod tale statutum requirens proximiores intelligi debet de his, qui sunt tales de tempore celebrati contractus, non de illis, qui desierunt esse, dicto §. affinitatis. & probarunt Castr. cons. 249. n. 1. lib. 2 Dec. cons. 222. n. 1. & seq. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gl. 9. nu. 96. atque ita, cessante præsupposito affinitatis contractum sustineri, fuit resolutum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Acheruntina Archipresbyteratus. Lunæ 8. Nouembr. 1610.

ARGVMENTVM.

Status beneficij probatur ex prouisione Apostolica, si de alio anteriori non constat dummodo prouisio fuerit effectum sortita. Item ex quibus dignitas dicatur maior, & quę requirantur, vt Ecclesia dicatur collegiata.

SVMMARIVM.

Prouisio Apostol. ea designat, & declarat statum beneficij, vbi de alio anteriori non constat. nu. 1.

Archipresbyter est maior, & dignior cantore. nu. 2.

Dignitas maior ea censetur, quam generaliter homines existimant esse maiorem. nu. 2.

Collegiata Ecclesia ea dicitur, cuius presbyteri Capitulariter congregantur, & quæ habet arcam, & sigillū commune. num. 3.

Collegiata Ecclesia ea dicitur, quæ communiter reputatur pro tali. nu. 4.

Ordinarij assertioni circa qualitates beneficiorum suæ diœcesis plurimum est deferendum. nu. 4.

Status principalis beneficij attenditur ad iudicandum qualitatem beneficij, præsertim ad effectum iustificationis gratiæ. nu. 5.

Status vltimus beneficij non probatur ex prouisione, quæ non habuit effectum. nu. 6.

DECISIO CCCXV.

1 PRo Petro Antonio Informāte fuit resolutū, cōstare de vltimo statu dignitatis, ex prouisione Apostolica obtēta a Marco Antonio de Iānellis, per cuius obitum vltimo loco vacauit, in qua fuit prouisus de Archipresbyteratu, vti de principali dignitate, & cuius vigore possessionē accepit. Prouisio enim Apostolica satis designat, & declarat statum beneficij, vbi de alio anteriori non constat, iuxta notat. in c. cum de beneficijs. de præben. in 6. Fuit dictum in Tordcn. Prioratus. 5. Maij 1595. Et in Parmen. Prioratus 27. Iunij. 1597. Coram Orano in Maioricen. Sacristiæ 26. Iunij 1602. Coram bo. me. Cardinali Pamphilio. Et in Alinen. Beneficiorū. 29. Martij. præteriti. coram R. P. D. meo Pamphilio.

2 Accedit prouisio fel. record. Clementis VIII. de Cantoria Ecclesiæ, quæ ibi refertur dignitas, non tamen principalis, & ex depositione testium apparet, duas tantum esse in Ecclesia dignitates. Vnde sequitur, quod si Cantoria non est dignitas principalis Archipresbyteratus, quod consonat cum dispositione iuris, secūdum quam Archipresbyter est maior, & dignior Cātore, vt fuit conclusū in Ortana Archipresbyteratus 5. Maij. 1600. coram Reuerēdis. Pacen. maxime cum dicunt testes, ita cōiter teneri, & reputari. Illa enim censetur maior dignitas, quam generaliter homines existimant esse maiorem, vt dicit Bal. cons. 387. post med. vers. item illa est maior dignitas. lib. 1. refert & reperitur Bero. decis. 286. num. 8. circa med. cum alijs adductis per Informantes.

3 Concurrit etiam quod Ecclesia est collegiata, quia vt probant testes dignitates & Presbyteri Capitulariter congregantur, habent Arcam, & sigillum com-

commune, quæ sunt signa Ecclesiæ Collegiatæ. Cardin. in Clemen. 2. num. 10. de ætat. & qualit. Abb. in c. nobis. nu. 8. vers. quando autem agnoscatur. de iure patr. Felyn. in c. accedentes. num. 5. vers. de istis signis. de præscript. Fuit dictum in vna Zamoren. Canonicatus de Thoro. 12. Ianuarij 1598. coram bon. me. Cardinali Seraphino. Et in vna Placen. Præposituræ. 12. Februarij 1593. corā Illustris. Card. Mātic.

3 Accedit, quod ista Ecclesia fuit communiter tēta, habita, & nominata collegiata, quod probat eam esse talem, vel saltem eam constituit, in hac quasi possessione tradit Tiber. Decian. cons. 6. nu. 3. & 9. lib. 1. iūcta præsertim assertione Ordinarij in visitationibus, cui vti Informato de qualitate beneficiorū suæ Diœc. plurimum est deferendum, ex plene deductis in præallegata Alerien. beneficiorum.

5 Ex quibus bene videtur probatus status dignitatis principalis, qui attenditur ad iudicandum qualitatem beneficij, præsertim ad effectum iustificationis gratiæ. Innoc. in c. postulasti. num. 1. post med. versic. si autem non apparet de iure patron. Abb. in c. nobis. num. 8. versic. si vero constat. eodem tit. Fuit dictum in vna Asculana Parochialis. 17. Martij 1586. corā R. P. D. Orano.

6 Non obstat, quod dictus Marcus Antonius prædecessor prius obtinuisset aliam prouisionem de isto Presbyteratu, cum narratiua, quod non erat dignitas principalis, quia ex prædictis apparet, quod fuit erronea, & non habuit effectum. Nam ipse cognito errore obtinuit variando esse dignitatem principalem, & vigore istius vltimæ, vt dicunt testes, accepit possessionem. Clarum est autem ad constituendum vltimū sortitatum, attendi debere prouisionem effectum sortitam, non illam, quam certum est effectum nō habuisse. Io. Andr. & alij in c. 2. de restit. in integr. Calder. cons. 6. de caus. possess. & propriet. & 12. de iur. patr.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Burgen. Reductionis Beneficiorum. Lunæ 15. Nouembris. 1610.

ARGVMENTVM.

Suppressio beneficij potest licite fieri, quando redditus beneficij fuerunt diminuti, & quę probatio diminutionis requiritur.

SVMMARIVM.

Suppressio beneficiorum tendit ad diminutionem cultus diuini. nu. 1.

Cultus diuinus absque causa minui non potest. numero primo.

Suppressio beneficij potest licite fieri, vbi redditus diminuti fuerunt. numero secundo. vbi quod diminutio debet plene probari, & quod debet considerari respectu quantitatis assignatæ in erectione beneficij, quæ præsumitur fuisse congrua, & sufficiens. & nu. 3. quod non sufficit diminutio temporalis, seu transitoria.

Interpretatio semper est amplectenda, quæ fauet cultui diuino. nu. 4.

Ordinarij iudicio circa suppressiones beneficiorum plurimum est deferendum. nu. 4.

DECISIO CCCXVI.

1 ROta censuit, Beneficium, de quo agitur, non potuisse reassumi, quia quicquid sit in Ecclesijs receptitijs in Ecclesia numerata, qualis est Ecclesia oppidi de Medina, vt probant verba concordiæ, & depositiones testium reassumptio, & suppressio cum tendat ad diminutionem cultus diuini c. ex parte. de constitut. non potest fieri sine iusta, & legitima causa. Bal. in c. cum accessissent. nu. 8. Abb. nu. 4. vers. aut non subest, Felyn. num. 17. Dec. num. 43. eod. tit. de constitut.

2 Licet autem pro causa allegetur redditum diminutio, quæ est, potissima ratio reducendi, & supprimēdi beneficia, iuxta not. in d. c. cum accessissent. & in c. cum M. Ferrariensis. eod. tit. attamen illa debet plene, & concludenter probari, cum se habeat iuris præsumptio in contrarium. Angel. consilio. 274. Bonifac. Episc. num. 3. ad finem. Et in fine cons. Gig. de pens. q. 9. num. 10. Et in terminis nostris dixit Rota in Calaguritana de locano. 9. Aprilis. 1602. corā bo. me. Cardinali Seraphino. In qua etiam fuit decisum, diminutionem considerari debere respectu quantitatis assignatæ a principio erectionis beneficij, quæ præsumitur fuisse congrua, & sufficiens pro ministris & oneribus incumbentibus. c. nemo. de consecr. distinct. 1. de probat. Caputaq. decis. 62. par. 1. Probatio vero quæ adducitur pro parte Capituli non concludūt, licet enim testes deponant, quod de anno 1599. in loco de Medina del Pomar. fuerit grassata contagiosa lues, ob quam mortui sunt 700. homines in circa, & ob id fuerunt diminutæ non solum obligationes fidelium, propter infrequentiam populi, sed etiam decimæ Capitulo præstari solitæ, quia agri aliquot remanserunt inculti: Attamen nullum habent respectum ad quantitatem in erectione assignatam. Et pro parte vniuersitatis datur relatio per peritum de mandato Prouisoris facta, per quam probatur, quod nedum a primæuo statu erectionis istorum beneficiorum, sed ab anno 1517. citra, fuerunt aucti redditus, &cet. quod plus est, probatur per testes quod ab anno 1578. citra fuerunt relicta plura legata, vnde diminutio, quam deponunt testes, potest intelligi habito respectu ad statum beneficiorum post annū 1517. & 1518. quando erant aucti redditus.

3 Accedit, quod diminutio quæ cōtigit occasione pestis non fuit perpetua, sed transitoria, quia cursu tem-

tēporis locus poteſt incolis repleri, & Terræ poſſunt per colonos aliunde euocandos arari, & coli. Quod dicitur fructus non aſcendere ad taxam conſtitutionis Synodalis nō releuat, quia conſtitutio non probatur vſu recepta, vt fuit dictum in dicta Calaguritan. de Iocano, & quia procedit in Eccleſijs receptitijs nō innumeratis.

4 Et hanc ſententiam Domini libenter amplexi fuerunt, tum quia tendit ad fauorem augumenti cultus diuini pro quo faciēda eſt interpretatio, vt in his terminis dixit Rota in vna Calaguritana Portionis de Harbaſta tertia Iulij 1589. coram R. P. D. meo Decano, & in dicta Calaguritana de Iocano, tum quia cōcurrit iudiciū Ordinarij, cui in hac materia plurimū eſt deferendum, non ſolum ex diſpoſitione Sacri Cōcilij Tridētini, ſed etiam de iure cōmuni iuxta trad. per Rebuf. de congr. n. 68. & 69. Et Surd. de alien. tit. 4. q. 23. nu. 43. & ſeq. & tenuit ſæpius Rota.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Pecuniaria de Guicciardinis Veneris 19. Nouembris. 1610.

ARGVMENTVM.

Deciſio eſt breuis, ſed magiſtralis, & in ea magiſtraliter etiam declaratur an, & quando commiſſio ſit communis ante executionem citationis ad dicendum contra.

SVMMARIVM.

Commiſſio non dicitur communis ante executionem citationis ad dicendum contra. nu. 1. & 2.

Commiſſio efficitur communis & ante citationem quando in commiſſione eſt conſultum vtrique parti. nu. 2.

Reſcripto velle vti non dicitur quis niſi fecerit citare partem ad dicendum contra. nu. 2.

Commiſſio quæ non tribuit nouam iuriſdictionem, ſed tātum iam datam iuriſdictionem excitat, dicitur communis etiam ante Citationem. nu. 3.

DECISIO CCCXVII.

1 COmmiſſionem non eſſe factam communē Domini cenſuerunt, quia impetrās ante exequutam citationem poteſt pęnitere, nec aduerſarius inuito impetrante poteſt ea vti. Hoſtien. in c. ex conqueſtione col. 2. in princ. verſ. tu vero dicas Imol. poſt Innoc. & alios n. 2. de reſtitut. ſpoliat. Aretin. cōſil. 33. n. 3. verſ. ad 3. Franc. in cap. interpoſita. §. ille denique. n. 11. & 12. de appellat. Felin. in rubr. de reſcript. n. 3. poſt Bald. in l. 1. C. vt lite pendent. dicens communiorem opinionē, quam ſæpius Rota tenuit, vt in Salamantina pēſionis coram Bubalo, 13. Ianuarij 1584. & in Mutinen. Canonicatus 23 Iunij 1600. corā bo. me. Cardinale Pamphilio, & in vna Siracuſana prima Decemb. 1603. & 26. Martij 1604. coram R. P. D. meo Ortembergo.

2 Nec placuerūt Dominis limitationes, quæ ex aduerſo per Informantes deducebantur. Prima nāque, quod concluſio non procedat, vbi nō ſimpliciter fuit reſcriptum circa inſtantiam, ſed vlterius datū ius cōſiderabile alteri parti, prout DD. Zattaræ, & Tucco ex ea commiſſione videtur conceſſum, dum Sanctiſſimus mandauit aſſecurari iudiciū per DD. Guicciardinos eo caſu videtur commiſſio facta communis, argumento l. fi. C. de pact. Bald. in l. poſtquam liti. in fine. C. de pact. Felin. in rubr. de reſcript. nu. 3. verſ. fallit primo. Quia pro reſponſione dicebant Domini in ſignatura Sanctiſſimi nihil additum fuiſſe, quod cōcernat ius alterius partis ad effectum, vt ſtatim reſcriptū efficiatur cōe, nam illa verba aſſecurato iudicio hinc inde prout de iure, ſiue conſiderentur in vim cōditionis, ſiue in vim modi, quia aut nihil ponāt in eſſe ante deliberationem, vel ſequuta deliberatione pręſcribāt modū in agendo, ſemper pendent a præambula deliberatione impetrantis ſi velit vti reſcripto, dicitur autem non aliter velle vti, quam ſi fecerit citare partem ad dicendum contra cōmiſſionem Aegid. deciſ. 456. Aretin. cōſ. 33. n. 3. aſſerens eā requiri vltra præſentationem reſcripti. Inno. in cap. ex conqueſtione. n. 7. de reſtit. ſpoliat. Franc. in cap. interpoſito §. ille. nu. 12. verſ. cum ante citationem de appell. & tenuit Rota in allegata Salamantina penſionis Coram Bubalo.

3 Secunda vero limitatio, dum diſtinguebatur inter commiſſionem, quæ infundit nouum habitū, & exercitium iuriſdictionis, vt ante citationem communis non efficiatur, & eam, quæ ſimpliciter excitat iuriſdictionem, prout in Auditoribus Rotæ qui habent iuriſdictionem habitu, & per eum commiſſio reddatur communis ſecundum Rot. de appellat. in nou. deciſ. 61. Felin. in dicta rubr. de reſcript. n. 3. verſ. hos quinque caſus, & hæc pariter non ſubſiſtit. Cum ab ea Rota receſſerit, vt per Mohed. deciſ. 4. de reſcript. & Caput. deciſ. 178. incipit commiſſio obtenta. li. 1. in manuſcript. & pro impetrante ſępius Rota reſoluit, vt in dictis Siracuſana, Mutinen. & Salamantina allegatis, & in vna Burgen. coram bo. me. Litta vltima Nouembris 1593. & in Calaguritana Canonicatus 29. Decembris 1593. coram Illuſtriſſimo Blanchetto.

R. P. D. CAVALERIO.

Leodien. Fideicommiſſi. Veneris 19. Nouembris. 1610.

ARGVMENTVM.

Feminę comprehenduntur ſub nomine prolis, & deſcendentium, & quę requirantur, vt dicatur probata conſuetudo.

SVM-

SVMMARIVM.

Prolis appellatione veniunt tam masculi, quam feminæ. num.1.
Descendentium appellatione veniunt tam masculi, quā feminæ.nu.1.
Feminæ etiam censentur vocatæ vbi prohibitio alienationis fuit directa etiam in feminas.nu.2.
Feminæ non comprehenduntur sub verbis aptis eas comprehendere, stante statuto feminarum exclusiuo, cum quo præsumitur testatorem se conformare voluisse. numero 3.
Fides non facit fidem.num.4.
Probatio dubia non releuat.nu.4.
Consuetudo vt adesse dicatur quæ probari debeant. nu.5
Lex seu consuetudo non porrigitur ad præterita, sed respicit tantum futura.nu.6.
Agnationis ratio non censetur considerata, vbi fuerunt vocatæ feminæ.nu.7.

DECISIO CCCXVIII.

1 Domini dixerūt, illos ab Halmal non esse exclusos à fideicommisso, de quo agitur. Licet enim ipsi descendant à feminis: Tamen in testamento Pauli & Mariæ proprijs filijs primo loco institutis, reperitur hæres instituta proles, cuius appellatione veniunt omnes instituti tam masculi, quā feminæ. Dec. conf.495.nu.6. vbi allegat Bal.in c.1. de success.fratr.vel de gradibus succedendi. in feud. Et dicit quod proles dicitur omnis descendens in infinitum. Sub nomine autem descendentium veniunt tam masculi, quam feminæ. Alex.cons.160. in princ. lib.2. Facit tex.in l.vltima, iuncta auth.sequenti. C. de suis & leg.hæred. Adducit ibi etiam Alexander rationem, quia cum prædicta vocabula naturalia sint, ita in feminis sicut in masculis debent verificari.arg. l.maximum vitium.C.de liber.præterit.

2 Et tanto magis videbatur testatores voluisse includere etiam feminas, ponderando nonnullas clausulas eiusdem testamenti, præcipuè in vers.Item vlterius ipsorum amborum voluntas, &c. Vbi testatores faciunt prohibitionem æqualiter ipsorum posteris hæredibus, siue foret filius, siue filia, & paulo inferius siue foret vir, siue mulier. Et in vers. insuper prædicti testatores, &c. adest prohibitio, ne perpetuis futuris temporibus aliquibus vir, aut mulier, ipsorum prolibus matrimonio iuncti domum de Vuez, cum suis ꝑtinentijs, iuxta ius municipale Leodien. corpore suo lucrentur, ex quibus prohibitionibus colligitur non solum masculos, sed etiam feminas fuisse vocatos.

3 Nec dicebant obstare allegatum statutum, seu cōsuetudinem exclusiuam feminarum, quo casu feminæ non comprehēduntur etiam sub verbis aptis eas comprehendere. Bar.in l.vt iusiurandi.§.si liberi. numero 5.vers.nisi in ciuitate; & vers.item prædicta vera.ff. de oper. liber. ob eam rationem, quia testator præsumitur voluisse se conformare cum dispositione statuti. Brun.in tract de stat.exclus. femin.art.8. numero 105.& 106.per totum. Et præcipue in vers.prædicta opinio procedit.

4 Quia respondebatur tale statutum, seu consuetudinem non probari. Nam ad ea probanda dabatur quædam fides, seu attestatio Scabinorū oppidi Iuppiliensis ius dicentium ad Pontem amari cordis, quę nihil visa fuit probare tanquam simplex fides subscripta. Dec.cons.51.nu.96.& seq.vol.2.& erat extracta lite pendente, & parte non citata. Et cum dicta attestatio sit dubia de lege, seu consuetudine, non potest in ea fieri fundamentum.c.in præsentia.vers. præterea.cum ibi not. de probat.

5 Sed in omnem euentum, quod adesset consuetudo, esset alio modo probanda quam per simplicem fidem, & attestationem. Nam formiter probanda esset actualis frequentia, temporis diuturnitas, & tales actus visitatos fuisse publice præsentibus, & scientibus multis, & infinitis personis, adeo quod possit cōprehendi interuenisse tacitum consensum maioris partis populi. Azo.in summ. C. quæ sit long. consuetudo. Cyn. in l.2. C. eod.tit.vers.sed quæro quid deponent testes, cum alijs adductis per Alex.cons.131. nu.9.lib.2.

6 Præterea neque probatum fuit, tale statutum aut consuetudinem viguisse de tempore conditi testamēti, & tamen hoc debebat probari ad interpretandam mentem testatorum, vt dicit Brun.in loco præallegato, leges enim, & consuetudines non retrotrahunt ad præterita, sed tantummodo respiciunt futura.c.2.de constitut.l.leges.la seconda.C.de leg. Felyn.in c.vlt. num.1. & 3.de constit.Calcan.cons.15.& seq.& per huiusmodi responsiones tollebantur etiam dicta testium, quæ dabantur ad probandam hanc consuetudinem, quia nō deponunt de omnibus requisitis necessarijs ad probandam consuetudinem, & quod vigeret de tempore conditi testamenti.

7 Tandem ad allegatum fauorem agnationis, respondebatur non posse in hoc casu considerari, cum appareret de clara voluntate testatorū contraria, qui voluerunt includere feminas. Nam vltra quod vocauerunt prolem sub qua etiam feminæ (vt dictum est) cōprehenduntur. Domini ponderabant verba testamenti in ea parte in qua testatores prohibuerunt maritos mulierum aliquid lucrari in earū domo, ex qua dispositione necessario arguebatur, testatores vocauisse etiam mulieres, & consequēter illos ab Halmal, à feminis descēdētes, nō esse exclusos à fideicōmisso.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Maioricen. Beneficij. Mercurij 24. Nouemb. 1610.

ARGVMENTVM.

Pręstatio patientię quando inducat sufficientem paritio-

paritionem, & an expensæ contineantur in clausula parito Breui.

SVMMARIVM.

Paritio sufficiens inducitur per præstationem patientia præcipue vbi aduersarius acquisiuit possessionem. nu. 1.
Possessione priuatus à iudice vbi non habet se pro spoliato potest ratione ciuilis possessionis animo retentæ conse qui manutentionem. nu. 1.
Clausula parito Breui non continet expensas. num. 2.

DECISIO CCCXIX.

1 FVit visum Dominis sufficienter paritum fuisse per D. Antonium de Caldaz, & quoad dimissionem possessionis constare videbatur de sufficienti paritione, cum Antonius ad præceptum sibi factum in exequutionem mandati. A. C. de possessione dimittenda pro responsione, dixerit se non teneri Possessionem Beneficij dimittere, sed tantum patientiam præstare, prout illã præstauit, & præstat, & hoc facere inhærendo decisionibus sacræ Rotæ, quæ patientiæ præstatio sufficit pro paritione, iuncta præcipue Acquisitione possessionis facta per D. Raphaelẽ, vt Rota censuit in vna Meliten. Beneficij. 10. Nouẽbris 1586. coram bo. mem. Seraphino, & in alia Boianen. Attentatorum 6. Martij 1595. coram bon. mem. Iusto, & in Vercellen. Canonicatus. 24. Martij 1597. corã D. meo Decano, & in vna Cæsaraugustana Canonicatus 28. Maij 1607. coram D. meo Sacrato, & vltimo loco in vna Tirasonen. Canonicatus. 15. Martij huius anni coram D. meo Pirouano. Quæ resolutio videtur optima ratione fulcita, cum quis non debeat astringi ad dimittendam possessionem, ex quo haberet se pro priuato, cum forsan iudex non rite, & recte procedit, quo casu, qui nõ habuit se ꝑ spoliato posset ratione ciuilis possessionis animo retentæ consequi manutentionem, & iam in naturali possessione, quo remedio priuaretur, si dimitteret possessionem. Vnde præstatio patientiæ præseruat dictum remedium, & operatur obedientiam, & paritionem mandati superioris, quod sufficit ex supradictis.

2 Quo vero ad fructus constat Vicarium Episcopi deputasse Oeconomum 18. Iulij 1608. pro illis recolligendis, qui fructus illius anni consignauit Procuratori D. Raphaelis. De expensis vero placuit Dominis, non esse habendã rationem, cum non contineantur sub clausula parito Breui, vt fuit sæpius resolutum, & signanter in vna Carthaginen. fructuum 28. Septembris 1586. coram bon. mem. Robusterio. & in alia Pampilonen. Beneficij. 28. Iunij 1587. coram Illustrissimo Blanchetto. & in alia Vrgellen. Iuris patronatus. decima Decembris 1607. coram D. meo Ludouisio.

R. P. D. PIROVANO.

Auximana Spolij. Veneris 3. Decemb. 1610.

ARGVMENTVM.

Fructus non debent restitui ab eo, qui non est malę fidei possessor, & quando ad acquisitionem fructuum sufficiat bona fides deducta ex errore iuris, vel ex errore facti.

SVMMARIVM.

Fructus restituere non tenetur, qui non est malæ fidei possessor, siue possideat sine titulo, vel cum titulo inualido, dummodo absit mala fides, & sufficit qualis occasio possidendi. nu. 1.
Bona fides potest causari ex iniustis, & temerarijs titulis. nu. 2.
Bona fides deducta ex errore iuris, licet non sufficiat ad præscriptionem dominij tamen ad acquisitionem fructuum sufficit. nu. 2.
Distingue inter errorem iuris, cui ius non resistit, & errorem, cui ius resistit. nu. 4.
Aduerte, quod quando ius non resistit simpliciter, sed datur certa forma, tunc non est prohibita acquisitio fructuum. nu. 4. & 5.
Bona fides positiua est exclusiua omnis ignorantia facti, & iuris. num. 2.
Medium datur inter bonam, & malam fidem. nu. 2.
Bona fide emisse dicitur, qui emit à falso curatore minoris, quem verum credebat. num. 3.
Bona minorum alienari non possunt propter legis resistentiam. num. 4.
Assertio viri legalis, & fide digni probat iustam causam credendi, ac bonam fidem. nu. 5. vbi etiam ad effectum præscribendi.
Error iuris dicitur, quando quis credidit actum, qui fieri debebat cum solennitatibus, esse validum absque solennitatibus. nu. 6.
Fructuum acquisitio nõ impeditur ex errore facti, etiam quando ius resistit, numero 6. Vbi etiam adducuntur exempla.
Fructuum liquidatio vbi illi sunt restituendi debet fieri iuxta minorem quantitatem. nu. 7.
Testi deponenti de facto proprio plurimum est credẽdum. numero 7.

DECISIO CCCXX.

PAulus Pinus, dum esset creditor Io. Baptistæ Ghirardelli occasione fructuum annui cẽsus Scutorum quinquaginta in concursu creditorum Ioannis Baptistę, qui ære alieno grauatus decesserat, obtinuit sibi adiudicari possessionem cẽsuatam pro sorte principali, Scutorum scilicet 500. & pro alijs

pro alijs censum ex causa fructuum, missusque in possessionem bonorum in ea perseuerauit pro tempore annorum decem, & septem. Verum Africanus, & Torquatus filij Ioannis Baptistæ obtinuerunt sententiã redintegratoriam, cuius vigore exinde Paulus fuit condemnatus ad fructuum restitutionem, à die per eum adeptę possessionis cum liquidatione eorundem in certa summa. Causa postmodum per appellationẽ deuoluta, dubitaui, an sententia extra Rotam lata esset confirmanda, vel infirmanda, & infirmandam resolutum fuit.

1 Nam respectu restitutionis fructuum dicebant Domini non potuisse Paulum condemnari a die possessionis per eum captæ, quia ante litem motam non fuit malæ fidei possessor, & potuit fructus suos facere, nec eos restituere tenetur. l.4.§.1.ff. fin. regund. §.si quis à nõ Domino. Instit. de rer. diuis. quod etiã dictum fuit procedere, quando Paulus possedisset sine titulo, vel cum titulo inualido, quia nihilominus fructus potuit lucrari pro cultura, & cura. glo. & Bar. in l. & ex diuerso. ff. de rei vendic. Specul. Io. Andr. in addit. & Bald. de fructib. & interesse. §.1. Curt. sen. cons.72. num.23. vers. secunda conclusio. Becc. cons. 95. num.11. Sequutus Curt. in dicto consil.72. Nam ad acquisitionem fructuum titulus non requiritur modo absit mala fides. l. quæsitũ. in fin. ff. de acq. rer. domin. l.4.§. lana. ff. de vsucap. Menoch. de recuper. remed. §.15. num.593. Surd. cons.115. nu.4. dicens, sufficere qualem qualem occasionem possidendi. Bal. cons.11. in fine lib. primo. Osasc. decis.160. num.7. & horum ratio esse videtur, quia præsumuntur condonati propter curam, solitudinem, & industriam in eis colligendis, vt animaduertunt. Curt. in d. consil.72. numero 25.

2 Vnde quamuis etiam accedat titulus inualidus, vel putatiuus, modo non reprobus, vt puta rei furtiuæ, vel inuasæ, sed causatus ab errore iuris, vel facti, non oberit possessori ad conseruandam bonam fidẽ, quæ potest causari ex iniustis, & temerarijs titulis. l. sed & si lege. §. scire, ibi, non hunc puto prædonem, qui dolo caret, licet erret in iure. ff. de petit. hæredit. vbi Bar. Bald. & Angel. Alex. consil.127. col.3. lib.4. Ias. cons.72. col.2. lib.1. Gab. li.7. de crimin. concl.8. Curt. iun. cons.28. num.11. Et quæ bona fides ex errore iuris deducta, etsi quo ad præscriptionem dominij, quando est maioris præiudicij, non sufficiat, tamẽ ad acquisitionem fructuum indistincte procedere voluerunt. Bart. in d. l. sed si lege. §. scire. ff. de petit. hæred. & plures alij, quos refert, & sequitur decis. Pedemon.160. nu.5. & vltra eos latissime. Becc. cons.95. num.15. Menoch. de recup. remed.15. nu.630. Lambert. de statut. tit. de controuers. cor. qui sine certa solennit. glos.1. num.120. & 274. Surd. cons.115. nu.5. & seq. Felin. in c. de quarta. num.31. vers. tertia restrictio. de præscript. Dicentes, quamuis ex titulo inualido non inducatur bona fides positiua, quæ est exclusiua omnis ignorantiæ facti, & iuris, vt considerat Osasc. dicta decis.160. nume.8. non tamen causatur mala, quod sufficit, ne possessor dicatur in dolo, cum inter bonam, & malam fidem detur medium, vt dicit Bar. in d. §. scire, & sequuntur omnes supra relati Doctores, quibus accedunt Aegid. in c. grauis. num.40. de restit. spol. Cassad. decis.6. nume.9. de præbend. & fuit resolutum in Salamantina, dimidiæ Portionis. 1. Aprilis 1591. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, tunc Rotæ Auditore.

3 Quod autem Paulus bona fide ante litem motam hos fructus perceperit, videtur probari ex eo, quod alienatio facta fuit de mandato iudicis, & bona adiudicata pro credito vero, & concurrenti illius quantitate citato curatore dictorum Africani, & Torquati, tunc minorum, qui communiter credebatur talis, & qui tanquam talis in iudicio comparuit, atque ita credidit alienationem solennem esse validam, & licet deceptus falso curatore auctore, adhuc non desinit dici bonæ fidei emptor. l. quicumque. vbi est tex. expressus. in rub. tit. de Publ. in rem act.

4 Et quamuis Bart in d. l. sed si lege. §. scire. ff. de petit. hæred. visus sit distinguere inter errorem iuris, cui ius non resistit, nec assistit, & errorem cui ius resistit, vt hoc posteriori casu titulus non prosit ad acquisitionem fructuum, quam Bar. distinctionem Doctores communiter videntur approbare, vt ex supra allegatis videre licet, & in his terminis forte dicatur nos versari, quia bona minorum fuerũt distracta lege resistente. l.1. in princ. ff. de reb. cor. vbi expresse interdicitur, & prohibetur alienatio bonorũ minoris. Idẽ in l. si pupillus. eod. tit. & in l. non solum. C. de Præd. minor. & alijs ponderatis per Surd. d. cons.115. n.22. tamen multę afferebantur responsiones scilicet, quia non est absolutè prohibita alienatio bonorum minoris, sed datur certa forma seruanda, vbi alienentur, & tunc quamuis ius resistere videatur, non tamen impeditur acquisitio fructuum, secundum glos. fin. in l.2. C. si quis ignor. rem. minor. quæ loquitur præcisè in rebus minorum sine solennitatibus alienatis, quam sequuntur Alex. & Crott. in l.1. §. si vir vxori. nu.15. ff. de acq. possess. & alij plures relati per Osasc. decis. 160. nu.9. Becc. cons.95. nume.15. vers. secundo, suffragatur. Curt. dicto. cons.72. num.52. Vasq. contr. il lust. lib.1. c.81. nu.8.

5 Nec rationes Surd. in d. cons.115. num.24. & 27. ex quibus visus est contrarium consulere, prędictam distinctionem destruunt, quia in Paulo non solum videtur concurrere bona fides priuatiue scilicet, quod absit perfidia, & mala fides, sed etiam positiue, prout desiderat Surd. dicto cons.115. sub num.25. dicens, Glo. illam in l.2. ita intellexisse. Alex. in l.1. §. si vir. num.13. ff. de acq. poss. & alios relatos per Lambert. de statut. Comen. de contrac. cor. qui sine certa solennit. num.114. & 124. Credidit enim viro legali, & fide digno asserenti se curatorem, cuius dictum maxime calore iudicij comprobatum, prębuit iustam causam credẽdi, & bonæ fidei. glo. in l. Titio fundus, quę hoc bene probat. ff. de condit. & demonst. & eam pro notabili commendarunt. Crauett. consil.277. col.3. vers.

vers.quod autem.Tiraq.de pœn.leg.caus.nu.26.27. & 35.Neuizan.lib.4.Sylu.nuptial.nu.55.Curt.iun. cons.19.nu.5.Menoch.cons.1.num.98. & ad terminos nostros.Bal.in l.iudicia.C.de rei vendic.Ant.de Butr.in c.si diligenti extra,de præscript.Curt.sen.dicto cons.72.nu.54.inferentes sufficere etiam ad præscribendum, quamuis maioris præiudicij, & difficilius inducatur.Et his accedit veritas,& iustitia causæ adiudicationis bonorum, cum Paulus esset vere Dominus census,& creditor Scutorum centum,quę magis etiam videtur firmare bonam fidem.

6 Rursus in occurrenti casu, cum non agatur de titulo inualido ex errore iuris causato, credendo adiudicationem non solennem esse validam, qui proprie dicitur error iuris, secundum Felin.in c. de quarta. num.25.de præscript.sed de errore facti,quia Paulus credidit adiudicationem solennẽ cum præsentia curatoris, & decreto iudicis non impeditur acquisitio fructuum iure etiam resistente. glos. singularis in l. quicunque in fin. de Publ.in rem act. ex illo textu, qui bene probat, deceptum falso tutore auctore bona fide emisse videri,& Ang.ibidem notat illam glo. quam exinde sequuti sunt Curt.sen.cons.72. nu.33. & 52. Osasc.decis.160.num.9.Felin. in c. de quarta. nume.25.de præscript. hoc modo conciliando dicta Innoc.Card.& Anchar.& Imol.in c.si quis presbyterorum.de reb.eccles.non alien. excusantium emptorem bonorum rei ecclesiasticæ à restitutione fructuũ, quando contractus resolueretur ob non seruatas solennitates.

7 Respectu autem liquidationis fructuum nõ etiam visa est posse sustineri,quia dantur testes pro Africano,& Torquato examinati de minori quantitate fructuum perceptorum deponentes,iuxta quam facienda erat liquidatio secundum opinionem. Imol. in l. inter pares.num.2.& ibi Alex. num.10.ff. de re iud. Bal.in l.fin.§.1.de leg.2.& in l.cum furti.de in litem iuran.Innoc.in c.si oporteat.in fine.de accusat.Specul.in tit.de testib.§.postquam.vers.quid si plures.& maxime, quia inter eos aderat depositio coloni partiarij, cui tanquam deponenti de facto proprio plurimum erat tribuendum. Alex cons.70. numero 11. vol.3.Io.Andr.in addit.ad Specul. tit.de testib. §.1. vers.sed pone quod Salic.in l.omnibus.num.6.C.de testib. Atque ita Domino Paulo solo informante fuit resolutum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Sabinen. Alluuionis. Mercurij 15. Decemb. 1610.

ARGVMENTVM.

Testis si primo dicat,scire de reputatione, & postea dicat nescire debet intelligi, quod nesciat alio modo quam expresso,& omnis facienda est interpretatio pro saluanda contrarietate testium.

SVMMARIVM.

Testis dicens se nescire de reputatione, si dicat postea se scire debet intelligi de scientia certitudinali. nu. 1.

Testis si in vna parte dicat scire, in alia nescire, debet intelligi, quod nesciat aliter quam dixerit. nu. 1.

Contrarietas testis per distinctionem temporis reducitur ad concordiam. nu. 2.

Territorium probatur ex signis iurisdictionalibus. numero 3.

Testium dicta non sunt cauillanda, sed coadiuuanda. numero 4.

Testium dicta sunt intelligenda, vt non sint inter se contraria. nu. 4.

DECISIO CCCXXI.

Dubium, an 9. & 10. testis sint sibi ipsismet cõtrarij,& fuit vnanimi Dominorum sententia resolutum negatiue. Nam dum cõtra 9.obijcitur contrarietas ex eo,quod iuxta 15. Interrogatorium dicit, Che nell'Isola circõdata da doi rami del Teuere,si possedeuano beni diuersi di Gallese,cioè Sotti, Ciotti, & Egidij, quali possedeuano beni anco fuori dell'Isola, & Iuxta 50. Interrogatorium dicit, che detta Isola era grande assai, & nõ era posseduta da alcuni particulari,ma ogn'vno ci andaua à pascolare, & fare legna, quod etiam dicit Iuxta 52.& super 17.dicit,che detti Sotti,Ciotti, & Egidij possedeuano fuori dell'Isola, mà nell'Isola non ci possedeuano cosa alcuna particolare. Ista contrarietas visa fuit Dominis posse saluari, quod prædicti haberent in dicta Isola bona illa, tamen particulariter non possiderent, sed communiter, & in confuso cũ alijs,quod colligitur ex dicto testis,super 17.dum reddit rationem,quare illi non possiderẽt dicit (Perche come già hò detto non si lauoraua) & Ita quando negatiue deposuit, intellexit de possessione fructuosa, & respectu fructuum, & quando affirmatiue, de nuda, & simplici possessione. Alia contrarietas in dicto teste deducebatur,ex eo quod Iuxta 19. & 32. Interrogatorium,& super secundo articulo dicit,che anticamente li Morroni grandi erano nel cõfine tra il Territorio di Gallese, & Magliano, & che non hà mai inteso dire, che quando il fiume passaua sotto li Morroni grandi,l'istesso fiume fosse il confine,mà solo li detti Morroni grandi. Et tamen super secundo dicit, Hò inteso dire,che il fiume quale anticamente passaua sotto li Morroni grandi, fù & era il confine di detti lochi. Verum ista contrarietas saluari potest per distinctionem temporum,cum testis loquatur,& de tempore antiquo, & de recenti, & quod ad antiquum loquitur de auditu,& quo ad recens de credulitate.

1 Tertia

1 Tertia obijciebatur contrarietas, quia Iuxta 30. Interrogatorium dicit, Io non sò adesso in che Territorio siano le Terre di Sacco,& tamē super quinto dicit, che le Terre di Sacco sempre sono state reputate,& si reputano per Territorio di Gallese,sed iste testis reducitur ad concordiam, qui cum dixerit de reputatione verbum nescire alibi positum,debet intelligi de scientia certitudinali,vt per Grat. cōs.42.sub nu.34.lib.1.& per Alex.cons. 184.nu.5.circa fin.lib. septimo, & quia quando testis in vna parte dicit scire,in alia nescire, debet intelligi, quod nesciat aliter quā dixerit, & sic in casu nostro quod nesciat aliter, quam per communem reputationem. Bar.in l.de ætate.nu.11.vers.quid si simplex.ff.de minor. Ruin. cōs. 1.num.1.lib.3.

2 Contrarietas, quæ obijcitur decimo testi, ex eo, quod asserat antiquitus flumen fuisse terminum inter prędictas communitates,& postea alibi neget,flumen esse terminum,non subsistit, cum loquatur non solum de statu præterito, sed etiam de præsenti. Dictum enim testis contrarium per distinctionem temporis reducitur ad concordiam. Bart.in l.apud antiquos.in fin.C.de fur.Alex.cons.147.nume.4.ad fin. lib.7.Dec.cons.602.nu.6.Caputaq. decis. 270. numero 2. par. 3. Et per distinctionem temporum concordatur alia contrarietas quod testis dixerit in Insula non seminari,sed tantum communiter lignari p omnes,& postea dicat (Doppò la mutatione del fiume,& che l'Isola restò verso Magliano, i Ciotti,Sotti, & Egidij la lauorano & pigliauano i Verratico) Depositio enim istius testis respicit diuersa tempora, & non solum saluatur à contrarietate,sed etiam redditur verisimilis, quia cum propter vnionem Territorij Malleani reddita fuit Insula commodior ad laborandum, propterea laborari cœpit, quod antea propter incommoditatem,& periculum amissionis laboris facere non expediebat, & sub eadem distinctione cadit id,quod obijcitur de solutione Gabellarum,illis de Gallesio, quia soluere & non soluere erat correspectiuum ad culturam,& non culturam agrorum.

3 Vltra quod non pugnam insimul,scire locum esse de Territorio,& nescire,an in eo gabellæ exigantur, cum vltra exactionē gabellæ sint plura signa, & probationes territorij, quod probatur ex omnibus alijs signis iurisdictionalibus. Dec.consil.694. nu.12.Afflict.decis.165.nu.10.& 301.n.5. Late Decian.consil.40.per tot.vol.4. Neque subsistit,quod testis reddatur mendax ex eo, quod dicat Iuxta 23. in Summario.num 16.Io mi ricordo, quando il fiume passaua per le Costiere di Saletto quando diuideua li detti doi Territorij, perche io ce lo vedeua passare. Et iterum Iuxta 36.nume.31. & tamen super primo att. nume.17.dicit, Io hò inteso dire,che il fiume, quale hoggi corre, come si vede, cento & più anni, sono à dietro,& per tanto tēpo,che non ci è memoria d'huomini in contrario haueua il suo corso sotto li Morroni.Ex quo arguitur impossibile fuisse,testem id videre potuisse,quia est impossibile qđ à dicto antiquissimo tempore, vsque ad tempus quo testis vidit, transierit iuxta Morronos,& ab inde citra alueum mutauerit. Ita vt cesset omnis contrarietas maxime in his testibus,qui sunt rudes,& idiotæ.

4 Ex quibus,& alijs per Informantes deductis,visū fuit Dominis contrarietates oppositas vel non subsistere, vel facile conciliari posse, & debere,cum & testium dicta non sint cauillanda,sed iuuanda. Bald.in l.apud antiquos.C. de furt. Imol.in l.inter stipulantem.§.si Stichum.ff.de verb.oblig.Alex consil. 185. post num. 5.lib.7. & sint semper intelligenda, vt non sint sibi contraria. Bart.in d.l.de ætate.nume.7.circa med.vers.sed contrarium.ff. de minor.consil.119.numero 6. ante fin. lib.3.

R. P. D. MANZANEDO.

Romana Affictus.Veneris 20.Decemb.1610.

ARGVMENTVM.

De Prælatione creditorum nonnulla notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Creditor ex Hypotheca instrumentali,& Camerali obligatione præferri debet creditori chirographario. nu.1.
Creditor in tempore anterior præferendus est posteriori creditori.nu.2.in fine.
Iudicis factum reputatur factum partis.nu.3.
Rescriptum Papæ semper intelligendum est cum iustitia, & saluo iure tertij. nu. 4.
Creditor iuri suo,quod præiudicare voluerit,non est præsumendum.nu.4. in fine.

DECISIO CCCXXII.

1 DVbitaui 15.Iunij 1609.An sublocatio, seu cōsignatio tenutę esset pariter debita Marco Antonio Trabucco, ita vt Dominus Vincentius teneretur illi restituere fructus, & lucra dictæ tenutæ, & vtraque parte informante Domini dixerunt, quod satisfacto Domino Vincentio de suo credito, & expensis, & affectu, de reliquo satisfieret Trabucco,ad quem effectum eligeretur peritus, qui postea fuit electus, & relationem in actis dedit,qua præmissa dubitaui 2. Iunij præsentis anni, an Dominus Vincentius esset satisfactus de suo credito,expensis,& affictu, ita vt intraret iuxta primam resolutionem Rotæ satisfactio fienda Trabucco, sed quia dicta relatio periti fuit tunc visa aliquo modo confusa, fuit resolutio dilata, & per eundem peritum dicta relaxatione postea magis stricte, & distincte facta,iterum super eodem dubio fuit causa reproposita decima istius Mensis, & tunc quia constabat, Dominum

minum Vincentium esse creditorem Annibalis Picirelli in Scuttis 882. contra quod creditum per Trabuccum opponebatur de anterioritate, & potioritate sui crediti, quæ tamen pro parte Domini Vincentij dicebatur non attendend. stante commissione Sanctissimi directa Auditori Cameræ, ex qua prætendebat desumere anterioritatem supradicti sui crediti. Item & in dicta relatione periti fiebat mentio de tribus partitis quarumdam expensarum, quas Dominus Vincentius contendebat sibi excomputari. Prima Scutorum centum pro expensis minutis factis in scripturis Notariorum, & peritorum. Secunda vero Scutorũ 225. pro prouisione Scutorũ sexaginta annuorũ, vnius Procuratoris, pro defendẽdis litibus in administratione huius Tenutæ motis per spacium quatuor annorum. Tertia autem Scutorum 240. pro pensione vnius administrationis huius affictus pro eisdem quatuor annis, quæ valide impugnabantur per Trabuccum: Vnde Domini dixerunt, quod videretur, an prædictæ expensæ iustificarentur, & an Dominus Vincẽtius pro dicto suo credito Scutorũ 882. contra Annibalẽ esset præferendus anterioribus creditoribus. Quo dubio hodie proposito Domini censuere, non esse præferendum Dominum Vincentium in dicto credito, nec prædictas expensas esse iustificatas.

2 Et quo ad creditum ex eo mouebantur, quia partim erat chirographarium, nẽpe quo ad Scuta 582. creditum autem Trabucchi instrumentale cũ hypotheca, & obligatione Camerali, & sic illi præferẽdũ. l. scripturas. C. qui potior in pign. habeantur Neguzan de pign. 5. p. 2. memb. nu. 47. Couar. pract. c. 22. num. 5. Gab. de probat. conclus. 10. nu. 1. Verall. decis. 112. p. 3. Quo vero ad Scuta 300. ex mutuo quãuis de illo appareat per Instrumẽtum, est tamen anterius tempore creditum Trabucchi, & sic præferendum ad tex. in l. potior. in princ. C. qui potior. in pignor. habeant. reg. qui prior. de reg. iur. in 6. cũ vulg.

3 Nec supradictis obstare videtur commissio Sãctissimi, qua præcipue Dominus Vincentius nitebatur, & quæ emanauit nomine omnium creditorum ad effectum consequendi vtilitatem prouenturam ex ista Tenuta soluto illius affictu. Nam vt in prima illius parte apparet obtenta expresse ad effectum satisfaciendi creditoribus iuxta illorum anterioritatem, & potioritatem, ex quibus res transit sine difficultate. Si vero attendatur, secunda illius pars ibi, vel si magis placet, committatur Auditori Cameræ, qui præfigat terminum creditoribus ad reluendum, data tamen cautione per eos de conseruando indemnem Io. Thomam. Ex quibus videtur, quod non possint gaudere beneficio dictæ cõmissionis, & vtilitate affictus, qui non cauerunt de conseruãdo indemnem Io. Thomam, secus vero Dominus Vincẽtius, & Trabuccus, qui soli dictã cautionem prçstiterunt, cauentes enim tantum fuerunt subrogati in locum Io. Thomæ, & sic illi tantum, qui cauendo senserunt incommodum, sentire debent & commodum, præcipue cum iudicis factum reputetur factum partis. l. si ob causam. C. de euiction. Mandel. cons. 355. nu. 23. & in terminis adiudicationis bonorum. Surd. cons. 374. nu. 9. lib. 3. & cons. 36. nu. 16. & 17. lib. 1.

4 Nec facit, quod Dominus Vincentius solus liberauerit Io. Thomam à molestijs, cum iuxta formam commissionis Trabuccus cautionem prçstiterit, & ad aliud non teneretur, qua cautione stante potuisset Dominus Vincentius Trabuccum compellere, vt cũ concurreret in liberationem molestiarum Io. Thomę factarum, quod cum non fecerit, sed voluntarie solus hoc onus soluendi subierit sibi imputandũ videtur; non vero Trabucco, per quem nullatenus stetit, quo minus adimpleuerit contenta in commissione. Quæ magis procedunt, cum hoc beneficium prælationis habeant creditores anteriores, & potiores de iure cõmuni. Vnde non est dicendum, fuisse illis sublatum per Papam Caputaq. decis. 280. nu. 4. par. 3. cum rescriptum semper intelligatur cum iustitia, & saluo iure tertij. c. quamuis. de rescript. in 6. Fely. in c. causam quæ. de rescript. nu. 10. Crescen. decis. 5. nu. 1. de concess. præbend. Vltra quod cum creditores impetrando istam commissionem voluerint sibi ipsis, & satisfactioni eorum crediti consulere, non est verisimile aliquo modo sibi præiudicare voluisse, quo ad anterioritatem, & potioritatem: Vnde in dubio fieri debet interpretatio ad fauorem creditorum. Caputaq. decis. 121. nu. 3. par. 3.

5 Minus facit, quod Rota dixerit, quod satisfacto Domino Vincentio de suo credito, de reliquo satisfieret Trabucco, hoc enim intelligitur de credito prout de iure, & iuxta mentem, & dispositionem commissionis, quibus Rota semper censuit se conformare. Quo vero ad supradictas expensarum tres partitas, Dominis fuit visum, non esse iustificatas, cum nec de illarum iustificatione doceatur, nec peritus in sua relatione illas admiserit. Ex quibus sic resolutum fuit.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Vicen. Parochialis Castri Tertioli. Veneris 14. *Ianuarij* 1611.

ARGVMENTVM.

Negatiua non facti concursus an sit probanda per impetrantem, & ex quibus dicatur probata, & plures adducuntur casus, in quibus constitutio Pij V. super collatione Parochialium, & concursu non habet locum.

SVMMARIVM.

Negatiua in qua consistit fundamentum intentionis est per allegantem probanda. nu. 1. Vbi de negatiua non facti concursus.

Tempus

Tempus sex mensium datum Ordinarijs ad faciendum concursum Parochialium iux. constit. Pij V. incipit currere à die, quo ordinarius scilicet, vel scire debuit vacationem. nu. 2.

Testis deponens per verbum puto non probat. nu. 3.

Testis deponens se non audiuisse non excludit, quin alij potuerint audire. num. 3.

Fides extracta lite pendente non probat. nu. 4.

Diligentiæ, quæ fiunt in Curia, vt sint validæ, deputantur duo Officiales, qui referūt medio iuramento, & pars debet citari ad videndum fieri diligentias, & relationem. nu. 4. vbi quod idem est seruandum in diligentijs, quæ fiunt extra Curiam.

Negatiua non probatur ex diligentijs, quando potuit res de qua quæritur alibi annotari. num. 4.

Collatio beneficij potest fieri, etiamsi alius sit in possessione illius, licet non possit possessor remoueri absque citatione. nu. 5.

Constitutio Pij V. super collatione parochialium, & concursu non habet locum quo ad parochiales regulares. numero. 6.

Sæcularizatio beneficiorum regularium Ordinis S. Augustini facta per Clementem VIII. non extinxit potestatem conferendi, & iurisdictionem competere abbatibus, dicti Ordinis. nu. 7.

Constitutio Pij V. super collatione Parochialium, & concursum non habet locum in Parochialibus, quarum collatio spectat ad Papam. nu. 7.

Ordinarius nec alius inferior potest se intromittere in beneficijs reseruatis. nu. 7.

Constitutio Pij V. super collatione Parochialium & concursu non habet locum in Parochiali vnita dignitate. numero 8.

DECISIO CCCXXIII.

1 GRatia Domini Honuphrij visa fuit Dominis non iustificata, quo ad narratiuam reseruationis ob non seruatam formam Cōstitutionis sanctæ mem. Pij V. Nam cum præcipuum fundamentum istius reseruationis consistat in prædicta negatiua, illa est concludenter probanda per Honuphrium, iuxta glos. in l. 2. de probat. Bart. in l. in illa. num. 3. de verb. oblig. Anch. cons. 254. nume. 3. & est communis ex adductis per Gab. titul. de probat. conclus. 6. Paris. pluribus relatis de resignat. lib. 11. quæst. 14. numero 9. & in terminis de impetrantibus iux. Const. fel. record. Pij V. ob non factū cōcursum, fuit decisum coram Orano in vna Salamantina Parochialis 21. Iunij 1593. & in Cæsaraugustam Parochialis de Mellelia coram bon. mem. Cardinali Pamphilio 8. Nouēb. 1599. sed sic est, quod prædicta negatiua nō probatur. Opus. n. erat ad illius, & sic istius gratiæ iustificationē duo probare, alterum, quod de tpe impetrationis huius Parochialis adhuc vacaret, cum narratum fuerit, etiam de præsenti vacare, alterum vero non obseruantia dictæ Cōstitutionis, vt fuit dictum in eadem Cæsaraugustana de Mellelia.

2 Et quo ad primum nulla omnino super hoc articulo datur probatio. Quo ad secundum vero Honophrius duos testes induxit ad probandum Episcopū intra sex mēses à die vacationis per obitum Gabrielis non fecisse concursum de dicta Parochiali, nec illam contulisse, quod nequaquam testes probare videntur, Primus enim deponit, ego scio, quod Ordinarius Vicen. non contulit Ecclesiam Parochialem Castri Tertioli intra sex menses, post obitum Gabrielis, nec minus existimo, quod vsque in hodiernam diem illam contulerit, in qua depositione inspectis sex primis mensibus, in quibus deponit de sua scientia, non deponit testis, quod Episcopus habuerit sciētiam dictæ vacationis, nec hoc alibi probatur. Sed sic est, quod sex menses assignati Ordinarijs collatorib. in dicta constitutione Pij V. ad conferendū incipiunt currere à die, à quo Ordinarius sciuit, vel scire debuit vacationem. Late Rebuff. in prax. tit. de deuolut. nu. 10. Rot. decis. 481. par. 1. qui autem se fundat in notitia Ordinarij, & illam allegat, debet illam probare. Milis in verb. patronatus vers. patronatus. intra quadrimestre. Rebuff. vbi supra. nu. 12.

3 Quia vt & dicti sex primi menses inciperent currere, oporteret probare, quod ipsamet die vacationis Ordinarius habuerit de illa notitiam, quod nullatenus probatur, & potius videtur probari ignorantia Ordinarij, de dicta vacatione, cum Gabriel per cuius obitum vacatio contingit, non obierit in Diœcesi Vicen. sed in quodā loco Diœcesis Barchinonen. Quatenus autem iste testis deponit, nec minus putare, qđ Ordinarius istam Ecclesiam contulerit vsque in hodiernam diem, certum est istam probationem per verbum puto non releuare. Alex. cons. 91. nume. 5. lib. 6. Decian. cons. 14. num. 21. & lib. 2. & cons. 62. nu. 11. lib. 3. Secūdus vero testis minus probare videtur, cū deponat per hæc verba: Ego nunquam audiui, quod Episcopus Vicen. contulerit dictam Parochialem infra sex menses nec minus audiui quod illam contulerit vsque in hodiernam diem, etenim si iste testis prædicta non audiuit, non sequitur, quod alij non audiuerint, vel quod prouisio fieri non potuisset.

4 Vlterius Honuphrius pro eadē iustificatione produxit fidem Notarij Actuarij attestantis, quod in libris Episcopatus non reperitur adnotatus cōcursus de ista Ecclesia, cui tamen Domini censuerunt fidem adhibendam non esse. Fuit enim data lite pendente in Rota, & prout in diligentijs, quæ fiunt in Curia deputantur duo Officiales, qui referre debent medio iuramento, & pars citari debet ad videndum fieri diligentiarum, relationem, & alias nō tenet, vt per Veral. decis. 265. par. 1. Videtur quod etiam in partibus pro dicto concursu reperiendo in dictis libris pars esset citanda, & à Notario referenti præstandum iuramentum, quæ cum fuerint omissa, videtur quod dicti Notarij relationi non sit standum, vltra quod videbatur non esse necessario describendam in dictis libris ad notationem concursus, & cum potuerit non adnotari, ista fides non probat per necesse. Sufficit enim

enim aliquid esse possibile, vt probatio nō concludat. Castr. in l. pen. §. docere. nume. 4. ff. ne quis cum, qui in ius vocatus. Dec. cons. 37. nume. 9. vers. praeterea etiam si de dominio.

5 Nec minus praedicta probatio elicitur ex actibus consideratis circa possessionem Capituli probatā in decisione coram me, in ista causa facta. 16. Nouembris 1609. Capitulum enim accepit possessionē post annum a die vacationis huius Ecclesiae, & sic fieri potuit concursus, & prouisio ante Capituli possessionē, quia & postea illo possidente etiam de facto, non impediebatur enim Episcopus facere concursum de ista Ecclesia, & de illa prouidere, etiam Capitulo possidente, & non citato, quamuis non possit possessorem remouere, nisi praeuia citatione. cap. licet Episcopus, & ibi glos. in ver. conterre. de praeben. in 6. Nec etiam facit, quod Episcopus approbauerit Vicarios deputatos à Capitulo. Nam istae approbationes nō excludunt possibilitatem concursus, & prouisionis antecedentis, cum factae sint post plures annos à tēpore vacationis, & à diuersis Episcopis, de tempore enim obitus Gabrielis erat Episcopus Don Petrus Iayme, & postea successit Don Ioannes Villa, & successiue Don Frāciscus Robusterius. Vnde istę aequiuocae probationes, & allegationes non satisfaciunt concludenti probationi requisitae in hoc casu.

6 Tum etiam Domini mouebantur ex eo, quod ista Praepositura sancti Fructuosi sit regularis Monasterij B. Mariae de Stagno Canonicorum Regularium Sancti Augustini, prout probatur ex donatione de illa facta dicto Monasterio per Episcopum Vicen. de anno 1204. quae sortita fuit effectum, cum Abbas dicti Monasterij illam contulerit Canonico eiusdem Monasterij, & Episcopus Vicen. Iure deuoluto, aliū Monachum de illa prouidit, quod confirmatur, ex quo pluries fuit data in Commendam Clericis saecularibus vnde intrat conclusio, quod Parochialis regularibus non comprehenditur sub dicta Constitutione Pij V. nec in illa habet locū concursus, vt cēsuit sacra Congregatio Interpretum sacri Concilij Tridentini, quam refert Moder. super reg. 8. glos. 6. nu. 162. vers. duodecimo, & vltimo.

7 Quibus non obstat extinctio Ordinis Regulariū Sancti Augustini in Principatu Cathaloniae, & saecularizatio omnium Beneficiorum dicti Ordinis facta per fel. recor. Clementem VIII. quia non ex eo sequitur extinxisse Iurisdictiones, & potestatem cōferendi, quam habeant dicti Abbates, & sic posse conferre ista Beneficia olim regularia, etiam si hodie reperiantur sęcularia, vltra quod idem Clemens Octauus in dicta saecularizatione reseruauit in perpetuum sibi, & sanctae Sedis dispositioni duntaxat praedicta Beneficia, tam tunc vacantia, quam deinceps vacatura, ac illorū proprietatem, & dominium. Vnde nullus inferior ordinarius poterat istam Praeposituram prouidere, nec ratione illius concursum facere, ad tex. in c. vt nostram. de appell. & c. si eo tempore. de elect. in 6.

8 Sed quia Honuphrius admisit praedicta respectu Praepositurae olim regularis, hodie vero iam saecularis, negat autem idem esse dicendum de Parochiali, quam impetrauit, quasi non sint Parochialis, & Praepositura vnitae. Vnde licet verum sit, quod idem fel. recor. Clemens VIII. Praeposituram istam vniuerit cū annexis suis mensae Capitulari Vicen. prout de vnione constat in literis Apostolicis, difficultas est, an ipsa Parochialis sit vnita Praepositurae, de quo tamen particulariter est videndum, quamuis Domini valde inclinabant pro vnione, vel quod Praepositura, & Parochialis sint vnum, & idem Beneficium, ex datis per Capitulum in suo Summario, vbi dantur plures actus, in quibus tam summus Pontifex, quam Ordinarius Vicen. enunciant istam Ecclesiam Parochialem Praepositurae de Castel Tertioli, & ipsi Praepositurae animarum curam imminere, & non datur aliqua prouisio simpliciter facta de Ecclesia Parochiali, attamen cum pręsupposito, quod Parochialis, & Praepositura sint vnum tantum Beneficium, aut alterum alteri vnitum, intrare dicebant Domini aliam conclusionem nempe quod Parochialis vnita dignitati non subsit dispositioni Concilij Tridentini. sess. vigesima quarta, cap. decimo octauo, nec concursui, vt censuit eadem sacra Congregatio, & refert idem Modern. super dicta reg. octaua. glos. quinta. §. septimo, numero decimo tertio. Ex quibus sic fuit conclusum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Fanen. Saluiani interdicti. Veneris 14. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Saluianum est remedium possessorium, & in eo habet locum Aegidiana, & datur contra quemcumque possessorem dummodo concurrant requisita, de quibus in decisione, nec retardatur per exceptionem nullitatis contractus, & multa adducuntur pro probatione requisitorum Saluiani.

SVMMARIVM.

Aegidiana habet locum in sententia lata in Saluiano. numero 1.

Appellatio de iure ciuili non datur in Saluiano. numero 1.

Aegidiana tollit impedimentum iuris Canonici. nu. 1.

Saluianum est remedium personale in rem scriptū, quod redditur contra quemcunque possessorem. nu. 2.

Aegidia-

Aegidiana, vt habeat locum sententia debet esse iusta. numero 3.
Saluiani requisita, quae sint. num. 3.
Confessio dotis recepta facta a marito, vbi praecedit dotis promissio praeiudicat marito, haeredibus, & creditoribus. num. 3.
Statutum, quod in donatione requirantur certae solennitates non habet locum in donatione propter nuptias. num. 4.
Exceptio nullitatis contractus non admittitur ad retardandam immissionem in iudicio Saluiani. num. 4.
Constitutum probat possessionem constituentis contra habentes causam ab eo. num. 5. Vbi maxime iunctis adminiculis.

DECISIO CCCXXIV.

1 FVit cōclusum, esse locum Aegidianae, quia sententia lata est in remedio vtilis Saluiani. Caputaq. decis. 106. & 141. par. 3. & fuit late deductum in Romana Saluiani interdicti 26. Nouembris 1605. coram R.P.D. meo Manzanedo. Cum enim de Iure ciuili non detur appellatio in Saluiano. Bart. in l. 1. num. 4. ff. de Saluian. interd. Salic. in l. 1. nu. 6. in fin. C. eod. tit. Alex. cons. 73. sub nu. 11. lib. 5. Idem est dicendum in terminis Aegidianae, quae sublato impedimento Iuris Canon. deducitur ad ius ciuile, vt late per Contard. in l. vnic. C. de momen. possess. in quaest. 1. super Aegidiana, & ita in terminis Saluiani arguit Rota in vna Romana Saluiani interdicti 26. Aprilis 1591. coram Gipsio.

2 Et remedium Saluiani, vti personale in rem scriptum, redditur contra quemlibet tertium possessorē. Sign. cons. 4. sub num. 7. Rolan. cons. 14. in prin. lib. 1. Late Menoch. de adipisc. remed. 3. q. 7. num. 55. & seqq. Fuit dictum in vna Romana damnorum, & interesse. 11. Februarij 1591. coram bo. mem. Cardinale Seraphino. Et in vna Romana Saluiani interdicti. 25. Iunij 1599. coram R.P.D. Decano, & passim seruat Rota.

3 Quoniam autem ad effectum, vt sit locus Aegidianae requiritur, quod sententia sit iusta, vt fuit dictum in vna Fauentina Spolij. 31. Martij 1579. coram Cardinale Seraphino. Iustitia sententiae, de qua agitur, apparet, quia fuerunt probata omnia requisita in Saluiano, quae sunt creditum cum hypotheca, possessio debitoris tempore hypothecae, vel post, possessio eius contra quem dirigitur Saluianum de tempore litis. Roland. d. cons. 14. num. 13. Fuit dictum in vna Romana Saluiani interdicti, 22. Maij 1599. coram R.P.D. meo Decano in vna Romana Domorū in Burgo. 24. Maij 1602. coram R.P.D. meo Lancellotto, & saepe in alijs. Creditum autem Dorotheae cum hypotheca constat ex instrumentis Fidentiarum, & sponsalitiae largitatis, cum cōfessione Antonij de dote recepta, quae confessio propter praecedentem promissionem non solum praeiudicat Antonio, & eius haeredibus. l. in contractibus. §. sed quoniam. vbi Cyn. & alij. C. de nō numer. pec. Gabr. de iure dot. conclu. 4. num. 1. Menoch. praesumpt. 12. nu. 53. lib. 3. sed etiā creditoribus, & tertijs quibuscumque. Paul. de Cast. in l. 1. circa fin. vers. quartus est. ff. solut. matrimon. Rub. cons. 78. num. 10. post med. vers. & vbi promissio. Afflict. decis. 402. num. 9. vers. sed in contrarium. & num. seq. Boer. in singul. in verbo confessio, Loffr. cons. 22. col. 1. vers. nec obstat, quod dicit Cephal. cōsilio 239. in fin. Rolan. post multos quos allegat, consil. 20. num. 18. lib. 4. Gabr. cons. 163. nu. 10. & seqq. lib. 2. Et ab ista opinione non esse recedendum, neque in consulendo, neque in iudicando dicit Socin. in d. l. 1. num. 95. ff. solut. matrim. & communem dicit Valasc. decis. Lusitan. 6. num. 11. & 12. quam etiā communem nuncupauit Rota apud Paleottum decis. 131. Illustrissima Isabella, & sequuta est in vna Romana dotis 25. Iunij 1599. coram Illustris. Cardinali Mellino in vna Camerinen. Praetensae Dotis 12. Nouembris eiusdem anni coram bonae memoriae Litta.

4 Nec potest agi de nullitate donationis ob non seruatas solennitates statuti, cum sit facta ob futuras nuptias, Caputaq. decis. 199. par. 3. Et fuit dictum in supra allegata Romana dotis, vltra quod exceptio huiusmodi nullitatis non esset admittenda ad retardandum immissionem in Saluiano, vt dixit Rota de nullitate cessionis in vna Romana Saluiani interdicti. 18. Maij 1598. coram Orano.

5 Possessio mariti bonorum, de quibus agitur probatur per instrumenta venditionum cum constituto, quod probat possessionem constituentis contra habētes ab eo causam. Ruin. cons. 169. in fine. lib. 1. Grat. cons. 42. num. 12. & 13. lib. 2. Natt. cons. 439. num. 3. Tiraquell. de iur. constit. par. 3. limitat. 1. numer. 11. in fine, & nume. 23. vbi alios allegat. Et dixit Rota in vna Sabinen. Castri Vaconis 9. Decembris 1583. relata inter diuers. decis. 776. par. 1. Et in istis terminis in vna Imolen. Saluiani interdicti. 5. Decemb. 1601. coram R.P.D. meo Lancellotto. Et in vna Romana Saluiani interdicti, 11. Ianuarij 1602. coram bo. memoriae Cardinale Seraphino. Et in alia Saluiani interdicti, 31. Maij, eiusdem anni, coram bo. me. Iusto, praesertim iunctis adminiculis, vt in dicta Romana Domorum in Burgo.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Regien. Praetensi Spolij. Lunae 24. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

In beneficijs amouibilibus, & manualibus, non conceditur restitutio, nisi amotio facta sit ab extraneis.

SVMMARIVM.

Restitutio non datur in beneficio amouibili, seu manuali. num. 1.

Causa non est necessaria ad amouendum aliquem a beneficio amouibili, cessante tamen odio, & malitia. nu. 2.

Restitutio etiam in manualibus competit, quando cõstat, quod quis non fuit amotus ab ijs, qui amotum præsentauerunt, vel a suis legitimis successoribus. num. 3.

DECISIO CCCXXV.

1 FVit resolutum D. Darium esse redintegrãdum. De primo enim, & secundo extremo necessario ad obtinendum in spolio, nec Domini dubitarunt, nec inter partes controuertebatur, tota tamen vis fiebat in eo, quod cum simus in beneficio ad nutũ amouibili, & sic manuali non detur restitutio, iuxtã decis. primam. de restit. spoliat. in antiq. Rebuff. de pacific. possessor. num. 273. vnde Doct.

2 Controuertebatur tamen, an esset necessaria causa ad amouendum etiam in manualibus. Et pro vtraque parte adducebantur rationes, & DD. de quibus late per Ioan. Andr. in c. cum singula. num. 1. & 2. de præben. in 6. & ibi Franch. num. 5. & per Cardinal. in Clem. 1. §. præmissa. num. 4. de supplend. neglig. prælat. & per Rot. 778. par. 1. diuers. & per Rebuff. vbi supra. num. 229. & in vna Pacen. Cappellaniarum. 22. Iunij 1609. coram R. P. D. meo Caualerio. In qua quæstione Rota sentit pro non necessitate causæ, cessante tamen odio, seu malitia in amouente, vt in supradictis decisionibus, & in alia Burgen. Amotionis Magistri Cappellæ. 11. Decembris 1581. coram Illustrissimo Blanchetto per doctrinam Cardin. vbi supra d. nume. 4. vers. ego puto. & ibi Imol. post Butr. nu. 4. & Franch. vbi supra. nume. 1. Selu. de benefic. par. 3. quæst. 68. Rebuff. vbi supra. dicto num. 275.

3 Malitiam autem in amotione Darij vnus ex Dominis eliciebat ex eo, quod Darius sit sacerdos senex, & per annos plus quam 30. inseruierit isti Ecclesiæ, & nunc sine causa fuerit expulsus, sed quod præcipue Dominos mouit, fuit, quia non constat, quod Darius fuerit amotus ab illis, qui eum præsentarunt, nec ab alijs legitimis eorum successoribus. Vnde censetur amotus ab extraneis, quo casu etiam in manualibus competit restitutio, vt in dicta decis. 1. ante nume. 2. de restit. spoliat. in antiquis. Et sic Darium redintegrandum censuerunt.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Participationis Affictus. Veneris 28. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Assecuratio iudicij an sit facienda per hęredẽ cũ beneficio legis, & inuentarij, & plura alia deducuntur circa huiusmodi assecurationem.

SVMMARIVM.

Inuentarij beneficium fuit introductum, vt hæres excusaretur ab obligationibus hæreditarijs, & ne teneretur vltra vires hæreditarias, & præsentarentur hæredis bona, ne sequatur immixtio, & hæres, prout quilibet creditor, potest petere creditum suũ iure separationis. n. 1.

Hæres cum beneficio legis, & inuentarij assecurare iudicium non tenetur num. 1.

Sequestro est locus post latam sententiam ad fauorem actoris præsumptione, quæ oritur ex sententia. num. 2.

Declara id non procedere indistincte, sed quatuor concurrentibus, de quibus remissiue. num. 3.

Assecurare iudicium non tenetur reus de consuetudine, quicquid sit de rigore. num. 4.

Assecurare iudicium non tenetur reus, qui habet sententiam pro se. num. 5.

Assecurare iudicium actor non tenetur. num. 5.

Arbitrium debet a iure regulari. num. 6.

Assecurationi iudicij non est locus, vbi pars post contractũ non fuit effecta deterioris conditionis. num. 6.

DECISIO CCCXXVI.

CVm ex contractu conductionis bonorum Sãctæ Floræ, in quo D. Philippus Guicciardinus pro duabus partibus ex tribus erat particeps D. Põpilius de Cupis, pro alia tertiã Dominus, & generalis totius Affictus administrator, orta esset controuersia super de lucro prædictæ negotiationis. D. Philippus iudicio peritorum iudicialiter electorũ, fuit declaratus debitor D. Pompilij in summa Scutorum viginti septem milliũ, & triginta quinque, baiocchorum octuaginta nouem, cum vno tertio baiochi, quorum iudicium, & relationem sequẽdo R. P. D. Gãbara relaxauit mandatum executiuum contra bona hæreditaria D. Philippi pro supra dicta summa Scutorum viginti septem millium, & triginta quinque, baiocchorum octuaginta nouem, cũ vno tertio baiochi. Causa postmodum a dicto decreto per appellatiõnem ad Rotam deuoluta, cum clausula assecurato iudicio hinc inde arbitrio Rotæ, dubitaui, an intret arbitrium, & Domini censuerunt non intrare.

1 Nam quo ad Dominos Guicciardinos, qui hæredes sunt cum beneficio legis, non videntur cogendi, quia beneficium inuentarij fuit introductum, vt hæres excusaretur ab obligationibus hæreditarijs, & ne teneretur vltra vires hæreditatis. l. fin. §. in computatione, & in §. etsi præfatam, vbi Doctores, & signãter Ias. in 1. col. in 4. vtilitate. C. de iure deliber. Roman. cons. 18. num. 4. Pinell. in l. 1. par. 3. nu. 81. in 2. ampl. C. de bon. mater. Bertr. cons. 76. nu. 3. vol. 4. Surd. decis. 255. nu. 13. adeo quod præseruantur hæredis bona, ne sequatur immixtio. glos. in l. 1. §. sed si quis suspectam. ff. de separat. Phanuc. tractat. de inuent. parte quinta. numero decimo nono. & prout quilibet creditor potest petere creditum suum iure separationis. Bald. in l. debitori. col. 2. versic. tertio considero. C. de

C.de pact.& in d.l.fin.§.in computat.num.3.versic. venio ad oppositiones. C. de iure deliber. Castrens. in l.quoniam in prioribus. in fine. C. de inofficioso testamen. & in proprijs terminis, quod non teneantur tradit Sebast.Montic.de inuent.c.9.numero 59. quia hoc esset affirmare,quod hæredes teneanrur vltra vires hæreditarias, & ex propria persona contra casum legis.

2 Si vero alia ratione assecuratio petatur, scilicet per viam sequestrationis effectuum, ne exigantur, consumantur, vel occultentur, quia de iure lata sententia ad fauorem actoris, prout contigit in occurrenti casu bona debeant sequestrari, vel cautio præstari.cap.final.de sequestr.possess.& fruct.c.quoties. il secondo. 2. quæst.6. propter præsumptionem sententiæ,vt considerant Io.Andr.in d.c.fin.nu.4.Abb. num.5.& 6.

3 Et hoc etiam casu fuit dictum indistincte procedendum non esse ad sequestrum, sed quatuor concurrentibus, quorum præcipuum est, quando appa ret de dilapidatione, aut consumptione secundum terminos.l.Imperatores.§.final.ff. de appell.l.si cum dotem.§.fin autem.ff.soluto matrimonio. & in l. Senatusconf.ff.de offic.Præsid.Guido Papæ.quæstione 246.omnia requisita commemorans.Mynsing. sing. obseru.centuria 2.obseruation.11.And.Gail. pract. obser.lib.2.obser.147.num.4.& 148.num.7.sequuti Guido Papæ in d.quæst.246. quæ dilapidario,aut consumptio, cum hodie probata non sit a sequestro videtur esse abstinendum.

4 Sed præterea dicebanr Domini, quod quicquid sit de rigore, tamen de consuetudine reus adstringi non potest ad assecurandum iudicium.gloss.& Doct. in §.1.instit.de satisd. & ita tenuerunt in vna Neapolitana Pecuniarię, 9. Ianuarij 1610. coram D. meo Coccino, in qua aliæ recensentur,& signanter Romana Palatij 20.Maij 1588.coram Cardinali Blanchetto, vbi dicitur, quod huiusmodi cautio recessit ab aula.

5 Quo vero ad D. Pompilium eo minus dixerunt Domini intrare arbitrium. Nam si iudicetur, vt reus,quia forte conueniri possit,tanquam debitor ex sua administratione, & tunc iuuatur præsumptione sententiæ ad eius fauorem latæ,ne danda sit cautio, prout nec datur in causa principali.Salicet. in l.vnica. numero tertio. versicul. & non distinguit. C. de prohib. execut. sequestr. Curt.de sequestr. numero octauo.consilio 163.numero primo.volumine sexto. Gail.pract.obseru.147.numero sexto. Si vero pro actore habeatur, & tunc iudicij assecuratio necessaria nō est,quia cessat timor dilapidationis,& DD.Guicciardinis sufficit solui a petitis per D. Pompilium actorem.

6 Et ita DD.censuerunt regulando arbitrium de iure, prout conuenir, Cæsar de Grassis decis. septima. numero octauo.& decis.8. numero secundo. de re iudicat.Paris.consilio octauo.numero 21.libro octauo. maxime quia DD. Guicciardini a die aditæ hæreditatis,& D. Pompilius a die contractus effecti nō sunt deterioris conditionis, vt propterea aliqua æquitate suadente recedendum videatur a iuris dispositione, vt fuit consideratum coram D. meo Pegna Decano in vna Veneta Pecuniarię, 17.Ianuarij 1605.& iterum in allegata pecuniaria in fine, coram Domino meo Coccino.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Marsicana Pensionis. Veneris 28.Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

De cassatione pensionis, an requirat pensionarij consensum, & de quo tempore, & an etiam in huiusmodi pensionis cassatione sit necessaria expeditio literarum.

SVMMARIVM.

Gratia Papæ perficitur ex sola signatione supplicationis, maxime in cassatione pensionis.num.1.

Pensionis cassatio non requirit expeditionem literarum, sed sola signatura sufficit.num.1.

Pensionis cassatio per signatam supplicationem cum conditione accedente pensionarij consensu an post signatā supplicationem requirat nouum consensum vigore regulæ. 44.num.2.& 3.

Pensionis cassatio requirit consensum partium,& auctoritatem Papæ.num.4.

Supplicatio data a procuratore non habente mandatum nihil operatur.num.4.in fine.

DECISIO CCCXXVII.

1 Dicebatur pensionem fuisse extinctā,cum Papa signauerit supplicationē.Nam ex sola signatione perficitur gratia Papæ,maxime in cassatione pensionis,quia nō expediūtur literæ,sed sola signatura sufficit,iux.notata per Cassad.decis.1.& 3.de renun.Mohed.decis.31.eo.tit.Cresc.decis.7.pariter eo.tit.& 9.de proc.Mandos.super reg.19.q.9.n. 6.Gabr.conf.194.nu.3.lib.1.Boer.decis.348.nu.4.

2 Nec in hoc casu dicebatur obstare Regulam Cancellariæ 44.de cōsensu in resign.& pen.de qua in dd. iuribus,& decisionibus,q.a regula loquitur ante expeditionem literarum,in cassatione autem pensionis,cū non expediantur literæ,cessat ratio regulæ,& quāuis in supplicatione adsit clausula, accedente cōsensu pēsionarij,tamen pensionarius præstitit consensum.

3 Domini tamen censuerunt contrarium,nēpe pensionem non fuisse extinctam. Nam si in cassatione pēsionis requireretur post signatā supplicationē nouus cōsensus,vigore dictæ Regulæ 44.prout requiritur in resignatione. Beneficij, res transiret sine difficultate,

quia in resignatione Beneficij propter verba illa Regulæ, Apostolicæ literæ nullatenus expediantur, nisi resignans expresse consenserit, (quod est dispositum & in reseruatione pensionis) regula operatur, vt resignatio aliter facta, vel saltem expeditio, non valeat, vt dixit glossator antiquus super prædicta Regula. Vnde supplicatio videtur habere tacitam conditionem, quatenus resignans in eadem voluntate vsque ad consensum præstandum ante expeditionem literarū perseuerauerit, vt dicit Gabriel locis infra citandis. Et sic supplicatio continet istam tacitam conditionem, quæ oritur ex qualitate negotij, cum de iure multis modis oriatur, vt per Imol. post alios in l. prima. numero secundo. in fine. ff de condition. & demonstratio. Et propterea stante ista conditione, gratia non censetur profecta irreuocabiliter, vt mutare voluntatem resignans nequeat, quia semper potest pœnitere, donec præstet prædictum consensum in Camera, vel Cancellaria Apostolica. Gabriel. consilio 194. numero tertio, & quarto. & consilio 186. numero 4. & 20. lib. 1.

4 Sed omisso isto capite, an in cassatione pensionis post signatam supplicationem requiratur nouus consensus vigore Regulæ 44. dixerunt Domini ex alio capite pensionem non fuisse extinctam, quia requiritur consensus partium, & auctoritas Papæ. Paulus de Roma de pens. c. 6. num. 1. & 34. Gigas de pens. q. 87. num. 5. Mandos. in praxi sign. grat. de extin. in princ. De consensu autem titularis sic non apparet, cum nō doceantur de mandato illius, qui dedit supplicationē, qui alioqui deberet esse validus, vt in causa Hispalē. præstimoniorum. 1. Iunij 1592. coram bo. me. Gipsio.

5 Non obstant in contrarium adducta, quia possent considerari, si constaret de consensu valido titularis, Nam tunc esset discutiendum, an post signatam supplicationem requireretur nouus consensus. Et propterea cum de consensu valido non constet ab initio, non est agendum de reliquis, &c.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Ianuen. Iurisdictionis. Lunæ 21. Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Testes, quando possint post didicita testificatā examinari super ijsdem, & quomodo in hoc procedat stylus Rotæ. Item quando possint examinari post publicatas attestationes.

SVMMARIVM.

Testes post didicita testificata non possunt denuo super ijsdem examinari. num. 1. & num. 3. vbi maxime si dicta testium sint discussa.

Fallit sup articulo partim nouo, & partim antiquo. n. 2.

Fallit secundo de stylo Rotæ. num. 3.

Declara stylum procedere vbi fuit habitum solummodo Summarium, vel quando originale fuit ostensum, aut dimissum in manibus procuratoris, secus quando per multum tempus originale fuit ostensum, aut dimissum in manibus procuratoris, secus quando per multum tēpus originale fuit penes principalem Rota inscit. nu. 3.

Testes semel examinati non debent amplius examinari, etiamsi non fuisset eorum examen publicatum. nu. 4.

Testes possunt post publicationem de nouo examinari, quādo non fuerunt perfecte examinati. num. 5.

Fallit quādo non fuerunt perfecte examinati culpa partis, aut procuratoris. num. 5.

Probatio non admittitur vbi materia est irrelevans. n. 6.

DECISIO CCCXXVIII.

1 Proposito semel, atque iterum dubio, an sit locus examini quatuor testium inductorum per Abbatem S. Matthæi. Domini negatiue responderunt, quia Abbas examinauit viginti tres testes sup primis articulis vigore remissoriæ, & habuit penes se, & per multos dies retinuit processum Originalem depositionum eorundem testium. Vnde post didicita eorum dicta non potest denuo super eisdem examinare. auth. at qui semel. C. de probat. & in corpore, vnde sumitur. in §. quia vero. in auth. de test. c. fraternitatis. & c. intimauit. eodem titulo.

2 Nec facit, quod non obstante publicatione possint prædicti testes examinari super articulo partim nouo, & partim antiquo, vt dicunt Butr. & Felin. in d. c. fraternitatis. Quia visum fuit Dominis non applicari. Nam licet articuli qui de nouo dantur aliqualiter in cortice, & sono verborū differant ab antiquis; Attamen in virtute, & substantia sunt ijdem, aut saltem tacite in ipsis comprehendūtur, quod sufficit ad effectum, vt non admittatur nouum examen, vt post Innoc. & Io. Andr. trad. Abb. in d. c. fraternitatis. nu. 8. vers. sed breuiter concludo. Barto. in d. auth. at qui semel. num. 24. Paul. de Castr. cons. 193. sub num. 1. vers. & sic videretur. lib. 1. Aym. cons. 134. nume. 47. Ant. Gabr. conclus. 21. num. 17. de test.

3 Et hoc præsertim est cauendum in isto casu post resolutiones factas, & discussa dicta testium, vt dixit Rota in vna Placentina Bonorum. 8. Februar. 1585. coram bo. me. Cardinale Seraphino. In qua decisione respondetur ad illud, quod obijcitur de stylo Rotæ, quod procedat, quando habitum fuit solummodo Summarium, vel quando Originale fuit ostēsum, aut dimissum in manibus procuratoris, quod in Curia aliquando admittitur, & Rota permittit propter legalitatem, & probitatem procuratoris. Vnde non debet extēdi ad istū casum, in quo per multū tempus originale fuit penes principalē iudice, & Rota inscia.

4 Accedit, quod duo ex dictis testibus, videlicet Io. Antonius, & Marcus fuerunt super illis antiquis articulis examinati. Vnde amplius examinari non debent,

bent, etiam si non fuisset eorum examẽ publicatum. l.produci.vbi glos.& Bar.ff.de testib.Abb.in c.constitutus.il secondo.nume.2.de testib.Sylu.Aldobrand. cons.114.num.74.& seqq.Peregrin.decis.87.lib.1. & 118.lib.2.

5 Non obstat,quod dicitur posse de nouo examinari testes non obstante publicatione, quando non fuissent perfecte examinati,ex cumulatis per Gabr.dicta conclus.21.num.20.& seq.de test. & fuisse non bene examinatos, & interrogatos, quia super fama deponunt tantum per verbum præsens, & bene interrogati deposuissent etiam per verbum præteriti temporis.Quia vltra quod duo tantum in tot testibus deponunt de fama,per verbum præsentis temporis,articulus habet verba præsentis temporis tantum, & per cõsequens,si testes sequuti sunt,prout est conceptus articulus hoc non venit culpa,aut negligentia iudicis, seu Notarij examinantis,sed culpa articulantis,licet autem sit succurrendum parti contra negligentiam examinantis,non autem cõtra propriam,aut sui procuratoris.

6 Præterea fuit resolutum ex pluribus,famam etiam formiter probatam non releuare. Vnde non debet sub prætextu eius,quod non releuat concedi facultas examinandi contra regulas iuris, cum etiam in casu non prohibito non soleat admitti quis ad probãdum, vbi materia est irreleuans. Cassad.decis. 2. de dilat. Caputaq.decis.66.par.3. Et vbi fama iuuare posset Abbatem,non egeret repetitione istorum testiũ,quia habet plures testes bene deponentes de ea per verbum fuit,& est.

R. P. D. PIROVANO.

Legionen.Professionis.Veneris 25.Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Professio monachi ante annum probationis,quãdo sit nulla præsertim quando vigore regulæ Cancellariæ 58. illius receptio est concessa a Summo Pontifice alicui executori.

SVMMARIVM.

Restitutio in integrum non datur aduersus sententiam, nisi constito de bono iure petentis eam.num.1.

Professio monachi non est legitima non lapso anno probationis.num.2.

Professio monachi etiam ante annum excipi potest,quando per Summum Pontificem illius receptio est commissa alicui executori vigore regulæ Cancellariæ 58.numero 2.

Potest verbum est mera facultatis, & non necessitatis, tam in rescriptis,quam in legibus,& contractibus. num.3.

Arbitrio alicuius vbi quod est commissum, intelligitur de arbitrio regulato ratione non autem de irrationabili,& dissoluto.num.4.

Professio monachi etiam ante annum recipi potest ab executore, cui a Papa commissa est Receptio, quando Papa mandat statim recipiendam,& admittendam professionem,secus si simpliciter mandet eam recipi.Declara,vt num.5.

Professio monachi facta ante annum de iure communi ante Concilium Tridentinum non erat nulla.numero 6.

Professio monachi ante annum vigore regulæ Cancellariæ 58. numquid habeat locum in prouisis de Abbatijs conuentualibus.num.6.

DECISIO CCCXXIX.

1 NOn constare de causis restitutionis in integrum fuit resolutum, quia conuentus Sancti Isidori non docet de suo bono iure, quod est fundamentum restitutionis in integrum. Caputaq. decisione 94. parte tertia. fuit dictum in vna Romana Census 8. Martij 1610. coram Domino meo Ludouisio. Nam si bonum ius non iustificatur ex læsione docendo de iniustitia prolatæ sententiæ, non videtur esse locus restitutioni.Castr. in l. fina.numero quinto.versic.in Curia Romana, in quibus causis in integr. restit. Rot. in nouis decis.1. de restitut. in integrum.Odd.de restit.in integ.quæst.4.art...& dictum fuit in Casalen.parochialis.coram bo.memoriæ Orano.5.Nouembris 1597.

2 Iniustitia autem non probatur, quamuis in sententia fuerit approbata professio pro legitima absque anno probationis, quæ necessaria videbatur ex dispositione Sacri Concilij Tridentini sess.25.capit. 15. Regul.& si officij. de electio. Puteus ex illo text. decisione 261.a quo non dissentit Rota in vna Granaten. professionis. 9. Februarij 1609. coram Domino meo Marcomontio. Nam cum in casu, de quo agitur, non sit quæstio de professione emissa in manibus Superioris intra religionem, sed extra in manibus executorum, ad id deputatorum per Summum Pontificem, qui ex regula Cancellariæ 58. potuerunt ad receptionem emissionis professionis, non expectato probationis anno, procedere, non est expectandum aliquod tempus, sed est arbitrarium superiori, ad quem spectat illum præficere huiusmodi monasterio, qui secundum qualitatem personæ, & notitiam, quam de illo habet potest hoc mandare. Ioann. Andr. in capit. officij. de electio. quem sequuntur Abb. sub numero quinto. versicul. in gloss. final. Butr. numero decimo tertio.

3 Et merito, quia verba regulæ arbitrium executoris præsupponunt, dum in ea dicitur, vt possint non expectato anno probationis procedere ad receptionem emissionis professionis. Nam verbum possint est meræ facultatis. gloss. in l. sæpe audi-

ni Cæsarem. ff. de offic. Præsiden. gloss. in capit. primo. in verb. potest. de regul. iur. in 6. quod procederet tam in rescriptis, quam in legibus, & contractibus. Voluerunt Bartol. in l. Gallus. in 1. lect. numero 4. ff. de liber. & posthum. Cam. consilio 148. numero 4. Surd. decisione 268. numero septimo. & consilio 98. numero 7.

4 Et quamuis de arbitrio ratione regulato, non autem de irrationabili, & dissoluto videantur sensisse Summi Pontifices. Menoch. de arbitr. quæstione 9. in princ. & de præsumpt. libro quarto. præsump. 125. numero quarto. ratio tamen non defuit abbreuiandi tempus approbationis, quia prouisio Abbatis fuit consistorialis, & habita prius informatione de idoneitate, & moribus, a Summo Pontifice fuit approbatus, ac deputatus, vt alijs præsit, non vt sit subditus, adeo quod non erat necessaria noua cognitio, & iudicium inferioris respectu idoneitatis, & morum Abbatis, sed partes executoris duntaxat fuerunt in exequendo.

5 Non obstat, quod prædicta videantur habere locum, quando Papa mandat statim accipiendam, & emittendam professionem, secus si simpliciter vt hic, vt bene visus est probare. Ioan. Andr. in reg. indultum. 17. de regul. iur. in sexto. qui licet loquatur, quando rescribitur monasterio, tamen rationes militant, si etiam rescribitur alijs extra monasterium, vt propterea idem videatur dicendum. Nam pro responsione fuit dictum, Papam mandasse statim recipiendum ad habitum, & emittendum professionem eo ipso, quod Abbas auctoritate Apostolica emisit professionem extra religionem in manibus executorum. Fuit enim libera iurisdictio executorum vigore reg. 58. recipiendo professionem non expectato anno probationis, adeo quod dispensatio, cuius executio extra religionem fuit commissa, dicitur specialis, non autem simplex, & generalis, & restringenda in hoc casu. Ioan. Andr. in dicta regula indultum. & bene distinguunt in similibus terminis. gloss. in l. penultima. in versic. alienatione. C. de his, qui veniam ætatis impetra. Salic. in l. 2. quando decreto opus non est. Surd. decisione 260. numero primo.

6 Non obstat, quod prædicta regula sit noua dispositio a tempore piæ memoriæ Clement. VIII. citra, & exorbitans a iure communi, quæ stricte venit interpretanda, & sufficit, ne remaneat otiosa, absque eo, quod omnes casus possibiles comprehendat. Vnde cum loquatur simpliciter in petente se recipi in regularem, de prouisi. ad monasteria destituta conuentu, vel solita commendari, erit sensus, non autem de Abbatijs conuentualibus, prout est casus de quo quæritur, & de consimili restrictione super intelligentia regularum tradit Gomes. super regul. de annal. quæstione vndecima. & de Zalone, quæstione tertia. Mand. super regul. tertia. quæstione quinta. Nam Domini præfatam dispositionem pro exorbitanti non habuerunt, quia de iure emissio anni probationis ante Concilium Tridentinum non annullabat professionem. cap. ad applicandum. cap. statuimus. de regularib. c. non solum. eodem titul. in 6. per dispositionem autem Concilij, quæ superuenit, non fuit alteratus casus de Abbate electo a Summo Pontifice in consistorio cum causæ cognitione super habilitatibus prouisi, quem monachi ei post annũ probationis non possũt dimittere, vt ideo frustra annus esset expectandus volente Abbate. Finalis enim intentio Sacri Concilij fuit prohibere Apostasiæ, in quam facile incurrebant, qui inconsulte profitebantur, vt considerarunt domini in vna Tirasonen. pensionum, 11. Decembris 1570. coram bonæ memoriæ Cardinale Seraphino. inter impress. 691. numero 2. par. 1. diuers. quod quidem non conuenit Abbati qui institutus regula non existimauit durum, nec asperũ, cum alijs præesse deberet non subesse, atque ita fuit resolutum.

R. P. D. CAVALERIO.

Ciuitatis Castellani iuris pascendi. 25. Febr. 1611.

ARGVMENTVM.

Immemorabilis possessio quomodo probanda, & quomodo etiam super ea testes examinati, vt probent, deponere debeant.

SVMMARIVM.

Testes super immemorabili possessione deponentes non probant deponentes de auditu, sed debent deponere de visu, & de certa scientia. num. 2.

Immemorabilis possessio debet concludenter probari. numero 2.

Testes de vniuersitate non probant ad fauorem vniuersitatis quando commodum ad ipsos vti singulos spectat. num. 3.

DECISIO CCCXXX.

1 Sub die 27. Martij 1609. Rota censuit testes examinatos pro parte Communitatis Gallesij ad probandum immemorabilem super iure pascendi, & ligandi in tenuta Bagnoli probare in dicto, & in decisione fuit reseruatum, vt super scientia Monialium, & exceptionibus contra testes particulariter videretur. Verum cum Moniales Sancti Syluestri dictæ decisioni non acquiescerent Rota mandauit, vt iterum proponeretur dubium super ijsdem, & quod omnia deducerentur. Proposito igitur dubio Domini dixerunt non constare de immemorabili, siue attendamus dicta, siue personas octo testium examinatorum pro parte Communitatis, videlicet vndecimi, duodecimi, decimitertij, decimiquarti, decimiquinti, decimi-

cimi sexti, decimi septimi, & decimi octaui, in quorũ dictis Communitas præcipue se fundabat.

2 Nam quo ad dicta, licet testes conentur deponere ad probandam immemorabilem secundum requisita per gloss. in cap. primo. in verbo, Memoria. de præscription. in 6. Non tamen deponunt de visu, & certa scientia respectu Communitatis, dum dicunt, quod ipsi nunquam interuenerunt in venditionibus herbarum, & spicarum tenutæ Bagnoli factis per Communitatem, sed hoc audiuerunt dici. Item quod Communitas non habebat animalia propria, imo quod particulares homines pascebant, & lignabantur in dicta Tenuta absque alicuius affida, & aliqui ex ipsis dicunt nescire. Anch. particulares aliquid soluerint. Vnde cum immemorabilis debeat concludenter probari. Curt. iun. consilio 90. numero primo. Honded. consilio 79. numero 44. volumine primo. Non videbatur posse considerari in his testibus vera scientia respectu possessionis Communitatis, cum non possit dari hæc possessio, nisi probato, quod Communitas propria animalia pauerit, vel per alios mediante concessione, venditione, vel alio titulo, quæ a testibus ignorantur, cum vt dictum est deponant de auditu, & non interfuerint assertis venditionibus, ad notata per illum text. in c. licet ex quadam. de testib. cons. 57. num. 5.

3 Præterea inter ceteras exceptiones, satis releuans visa fuit ea, quæ dabatur contra personas huiusmodi testium, quia videlicet sunt de Vniuersitate inter quã, & Moniales tractatur de iuribus, tanquam competere Vniuersitati, & tamen vtilitas in totum, vel principaliter pertinet ad singulos, quia singuli pascunt cum animalibus suis proprijs, non autem cum animalibus Vniuersitatis, nec pro ea, aut de eius mandato, & sic commodum spectat ad ipsos vti singulos, & consequenter non possunt testificari, tanquam testes in facto proprio. l. omnibus. C. de testibus. l. nullus. ff. eodem. Cepolla de seruit. rustic. præd. cap. 9. numero decimo. versic. aut non est quæstio, & numero 28. Paris. consilio 27. numero 103. volumine primo. Surd. decisione 236. numero secundo. & consilio 65. numero octauo. Honded. dicto consilio 79. numero vigesimo septimo. libro primo. & consilio 84. numero vigesimo nono. & trigesimo. libro secundo. Chissanen. decisione 187. incipien. testes si sint subditi, fuit dictum in Narnien. confinium 18. Decembris 1606. coram R.P.D. Coccino.

4 Et hanc exceptionem censuerunt Domini obstare etiam testibus de Bassanello, qui licet non sint de Communitate Galesij, sed forenses, nihilominus sunt interessati, deponunt enim quod ipsi vti vicini, immo quod omnes forenses promiscue, & libere possunt pascere, & lignorum in dicta Tenuta Bagnoli dicta l. nullus, & l. omnibus cum alijs supra allegatis.

REVERENDISSIMO P. D. ATTREBATEN.

Portugallen. Fructuum. Veneris 26. Februar. 1611.

ARGVMENTVM.

Actio negatiua pro quibus competat, & ex quibus quis in ea obtinere possit.

SVMMARIVM.

Actio negatiua competit non solum pro seruitutibus, sed etiam pro omni iure incorporali. num. 1.

Seruitutis quasi possessio operatur, vt possessor etiam si ius non habeat vincat actorem non probantem dominium. num. 2.

Dominium vbi incidenter in iudicio deducitur probatur ex sola possessione. num. 2.

Titularis contra pensionarium agentem ad pensionem potest excipere de non iure illius, & pensionarius agens in petitorio tenetur iustificare suam gratiam. num. 3. Vbi quod tunc non potest pensionarius dicere titulari tu nõ habes legitimum titulum.

Possessio sola titularis sufficit pro defensione beneficij alio quin nullus esset, qui posset Ecclesiam defendere. nu. 3.

Quasi possessio non liberet ab onere probandi. num. 3.

Possidens beneficium in Ecclesia non auditur petens declarari alteri ius non competere in eodem beneficio, nisi vltra possessionẽ, quam habet, doceat se habere ius in ipso beneficio. num. 4.

DECISIO CCCXXXI.

1 Postquam in duabus positionibus firmatũ fuit, congregationem Sancti Benedicti in Lusitana incepisse possidere Ecclesiam Sancti Martini de Cucisaes anno 1588. sæpius disputato dubio, an huiusmodi possessio releuet, quod reseruatum fuerat, hodie affirmatiue resolutum fuit. Cum enim Moniales prætendant duas ex tribus partibus fructuum vigore dismembrationis Greg. XIII. fel. rec. Congregatio, quæ possidet vigore incorporationis, & aggregationis Pij V. potest opponere de non iure Monialiũ, & petere, vt iustificet suam dismembrationem intentando actionem negatiuam, quæ non solum competit pro seruitutibus, sed etiam pro omni iure incorporali, vt not. in c. constat. extra de religiosis Domibus. c. tua. il secõdo. & in c. prohibemus. extra de decimis. Innoc. in c. de Quarta. de præscript. Bald. in rub. C. de vsufr. Ias. in l. atque si. nume. 34. & 35. post Fabium. 16. num. 32. & 35. versic. saluo. institut. de actionib.

2 Non obstat, quod vbi quis est in quasi possessione seruitutis, etiam si ius non habeat, vincat tamẽ Actorem non probantem Dominium. l. 2. in princip. ff. si

seruit.vendic.& l.vti frui. in fin. princip. & ibi gloss. in verb.potiore.ff.si vsusfruct. petatur. Bald. consilio 250.lib.4.quia Dominium deducitur in iudicio incidenter non principaliter, quo casu sufficit maior probatio, & quidem solius possessionis de præsenti, Abb.in c.cum super.num.2.de caus.pos.& prop.Cardin.in c.Abbate.in prima quæstione.vbi Butr.num. 15.de verb.signific. Felin.in cap.except. num.37. de except. Castr.consilio 4.numero primo.lib.secundo. Rot.decis.1.numero 2. de restit. spol. in nou. & decis.9.de caus.poss.& prop.in antiquis. Capic. decis. 6.fuit dictũ in Barchinonen.Præceptoriarum 17.Februarij 1578.coram bonæ memoriæ Cardinali Lancellotto,quæ est diuers.423.parte prima.diuers.

3 Atque hac ratione potest excipere titularis contra Pensionarium agentem ad pensionem de non iure illius, & pensionarius agens in petitorio tenetur iustificare suam gratiam, vt sæpe in Rota decisum fuit, nec potest pensionarius dicere titulari, tu non habes legitimum titulum, quia sola possessio titularis sufficit respectu beneficij, alioquin nullus esset, qui posset Ecclesiam defendere. Quare sicut ante vnionem Abbas potuisset opponere,seu excipere cõtra moniales de non iure illarum, & postulare iustificationem dismembrationis eodem modo post Vnionem,dictum est de Congregatione,quæ successit in locum Abbatis, & reperitur in possessione monasterij, quæ suffragatur etiam respectu omnium bonorum ipsius, vt in hac causa decisum fuit; contra vero moniales non releuantur sua quasi possessione, quia illa non liberat ab onere probandi. gloss. communiter approbata in l.sicuti. §. sed sequeretur. in verb.possess ff.si seruitus vendicetur. Alex. post Bartol.in l.sæpius.num.33.ff.de nou.oper. nunc. Gabr. conf.145.num.3.lib.1.

4 Non obstat doctrina Innocent.in cap. Abbate.numero primo.in fin.versic.& hac ratione.de verborum significat. vbi tradit, quod is,qui possidet Ecclesiam, si velit alteri imponi silentium, vel declarari nullum ius competere non auditur, & si doceat se habuisse possessionem, nisi etiam doceat se habuisse ius in beneficio,sicut in rei vendicatione non auditur, qui docet se esse Dominum, vel quasi. Innocen. sequitur Paul.de Castr.in l.si contendat.numero secundo. ff. de fideiuss. Felin.in c.olim. numero nono. post princ. versic.vnde dixit.de rescript. Marsil.singul.280. Gabriel.de action. conclus.6. numero 37. & ita tenuit Rota in Toletana quintæ partis fructuum 27. Iunij 1584.quæ est 81.parte prima.diuers. Respondebatur enim doctrinam Innoc. non applicari, propterea quod Moniales non habent ius super ipso monasterio, vel bonis illius, sed tantum prætendunt certam quotam fructuum. Vnde contra illas competit negatiua.Card.in dicto c.Abb.quæst.1.

5 Non obstat,quod moniales contendunt nõ solum a monasterio fuisse separatas, & dismembratas duas ex tribus partibus fructuum, verum etiam duas partes bonorum sibi fuisse applicatas, hoc enim expresse repugnat verbis dismembrationis Gregor.XIII.quæ sic habet duas partes ex tribus fructuum redditũum, & prouentuum iurium,& emolumentorum quorumcunque, & perpetuo separamus, & dismembramus, illasque sic separatas dicto monasterio applicamus, &c.& hoc est conforme instrumẽto separationis subsequutæ, in quo non assignantur monialibus villæ, sed fructus ex illis percipient, & quatenus adessent, alioqui dubium circa declarationes instrumenti separationis illud declarari secundum literas Apostolicas dismembrationis, a quibus totum hoc negotium dependet,nec alium fuisse sensum ipsarum, & Monialium patet ex confessione in articulis, dum dicunt arrendasse fructus, & non bona ex libro Congregationis, qui pro Monialibus allegatur, loquitur enim de duobus partibus fructuum,& reddituum,& cum hoc concordant testes,denique possessio monasterij,& bonorum fuit capta a Congregatione per triennium ante instrumentum separationis Monialium. Quare nõ potuit Congregationi quo ad bona præiudicare. Quare,&c.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Romana Fideicommissi de Paluzzellis.Lunæ 28. Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Filij an patris dicantur agnati nepotesque ex filio numquid auo dicantur agnati, & sui hæredes substitutionisque primo gradu effecto caduco numquid,& quomodo succedant substituti in secundo gradu.

SVMMARIVM.

Filij positi in conditione censentur vocati vigore statuti Vrbis, quicquid secus sit de iure communi.nu.1.& 2.

Filius dicitur patri agnatus.num.2.vbi declaratur hæc conclusio,& nu.3.

Nepotes ex filio numquid auo dicantur agnati,& quomodo.nu.2.& seqq.

Sui hæredes quinam dicantur.nu.4.

Nepotes ex filio numquid dicantur auo sui hæredes.numero 5.

Substitutionis primus gradus si factus fuerit caducus, tunc intrat gradus subsequens, ac reputatur, quasi in præcedenti gradu facta fuisset substitutio.nu.6. Declarã,vt nu.7.& seqq.

Substitutus substituti dicitur hæredis substitutus.nu.7. Declara,vt nu.8.& seqq.

Substitutio compendiosa dicitur facta vbi mortis sit mentio.num.8.etiam quod non fuerit adiecta dictio quandocunque.

DECI-

DECISIO CCCXXXII.

1 IN testamento, quo Isabella decessit sibi hæredem vniuersalem instituit Laurentium ipsius filium, cui quandocumque sine filijs legitimis descēdēti substituit vulgariter, pupillariter, & per fideicommissum Alexandrum Saluzzellum testatricis virum, isti tamen decedenti sine cōsanguineis, affinibus, agnatis, seu cognatis masculis, seu feminis substituit Venerabile Hospitale S. Iacobi dell'Incurabili. Defuncta vero Testatrice Laurētius hæreditate illius adita obijt sine filijs de anno præterito 1610. præmortuo tamen Alexandro de anno 1604. qui filios ex secundis nuptijs reliquit, nempe Franciscum, Tiberium, Iuliam, & Hieronymam, qui hodie quasi Romani, & positi in conditione in vltima substitutione facta Alexandro ad fauorem Hospitalis prætendunt se vocatos ad istud fideicommissum, stante Vrbis Statuto libro primo, c. 12. quicquid alias sit de iure communi, sed quia pro parte DD. de Massa prætenditur caducata substitutione Alexandri prædefuncti Laurentio caducasse etiam vocationem, & substitutionē filiorum Alexandri, & sic non posse dici ad illorum fauorem hodie adesse fideicommissum. Dubitaui an de illo constet ad fauorem dictorum fratrum, & Domini affirmatiuam fuerunt amplexi.

2 Primo, quia in dicta conditione fuerunt positi affines, & agnati Alexandri, qui non possunt negari vocati stāte dicto statuto, nec possunt negari agnati Alexandro, cum sint illius filij, vt est tex. in hæc verba filius patri agnatus proximus est. ff. de suis, & legit. hæred. quem tenet Alciat. li. 3. parerg. iur. c. 25. legendū censet addita negatiua, nempe agnatus proximus nō est, sentiens Alciat. quod filij considerati inter se ipsos, tunc agnati sunt patri, secus si respectu patris contemplentur, quia tunc non agnati patri, sed nati illi dicuntur, quod & sensit Menoch. lib. 4. præsum. 88. nu. 19. & pro hac parte ponderat Alciat. tex. in l. scripto. ff. vnde libe. vbi de nepotib. respectu aui dicit consultus sine dubio illos auo non esse agnatos.

3 Sed his non obstantib. Dñi cōtra Alciat. tenuerūt, & tex. in d. l. filius. legendum esse sine prædicta negatiua, cū illi tā Pandectæ Florentinę repugnēt, quā vulgata lectio, & assērit Accurs. in l. fi. in gl. verb. sui dicūtur. ff. de gradib. & affi. & hāc lecturā sequitur Cuiac. contra Alciat. obseruat. li. 14. c. 11. ibi quid enim est census, quam filium patri esse proximum agnatum, & Socin. iun. conf. 9. nu. 13. li. 2. quem refert, & sequitur Peregr. de fideicomm. art. 22. nu. 25. & Ioan. Robert. recept. lib. 1. cap. 2.

4 Et facit, quia vt dicit tex. in l. fin. proximiores ex agnatis sui dicuntur, quod si sui, ergo filij, cū illi in potestate patris existētes dicantur sui. §. sunt autem. Insti. de hæred. qualit. l. in suis, de liber. & posth. l. liberorū 220. ff. de verb. sign. ibi hos enim omnes suorū appellatione lex 12. tabul. comprehendit, prout illum text. legunt Pandectæ Florentinæ, & Anton. August. in l. 12. tabul. nu. 23. in fi. & comprobatur ex fragmentis Vlpiani in ti. de legit. hæred. verba legis 12. tabul. referentis, ergo si sui nempe filij dicuntur proximiores ex agnatis, sequitur, quod filij sunt agnati patri, in cuius potestate sunt, & cuius respectu dicuntur sui.

5 Quibus non obstat tex. in d. l. scripto, vbi de nepote videtur affirmare sine dubio nō esse agnatum auo, sed ille tex. bene inspecto potius contrariū ex illo valet desumi, cum ibi filio testatoris exhæredato, & defuncto dubitaretur, an nepos ex illo filio susceptus auo suus hæres esset, & respondet Consultus nō posse dici, nepotem hæredem aui, & nō suum, alioquin tex. dicit in hæc verba, si non suus hæres esset, quo iure hæres erit? qui sine dubio non est agnatus, vbi non negatur simpliciter, nepotem esse agnatū auo, sed negatur esse agnatum, si non est suus, ergo in contrario si est suus, & in potestate aui, prout text. vult, sequitur qđ erit agnatus ex mente eiusdē tex. & ibi glo. in verb. agnatus, & sic potius tex. intelligit nepotē in potestate aui, & sic suum illi esse agnatum deficiēte auctoritate suitate in nepote sine dubio non esse agnatum.

6 Secundo principaliter DD. pro istis filijs Alexādri tenendum censuere, quia licet Alexander substitutus primo loco dūtaxat Laurētio fuerit illo præmortuus, & sic primus gradus substitutionis factus fuerit caducus, nihilominus intrat gradus subsequens, & sic filij Alexandri in illo cōprehensi, non quia succedant Alexandro in gradu perempto contento, sed ipsi Laurentio hæredi, ac si illi substituti fuissent, & præcedēs gradus factus non fuisset ad tex. in l. 1. §. pro secundo. C. de caduc. toll. & post Bart. tradunt communiter DD. in l. quamdiu institutus. ff. de acquirē. hæred. Paul. de Castr. conf. 152. num. 1. lib. 1. Socin. conf. 52. nu. 15. libro 1. Curt. iun. conf. 83. num. 4. Ias. conf. 148. num. 15. libro 2. & Corn. consil. 180. num. 3. li. 4. cum alijs, quos refert, & sequitur Gabr. consil. 115. nu. tertio, & sequen. lib. 1.

7 Certū est enim, quod substitutus substituti est hæredis substitutus. ad tex. in l. si Titius, & in l. cohæredi. ff. de vulg. & vtrobique DD. Gabr. vbi supra Rot. decis. 648. par. prima diuers. Caducitas enim huiusmodi non modo non impedit, quominus fideicōmissum debeatur sequenti, verum etiam ei viam aperit, & facit, vt debeatur Bald. consilio 83. libro quarto. Paul. consilio 422. vers. in contrarium videtur. libro secundo. Gabr. vbi supra, numero octauo. isto tamen casu substitutio secunda, fit prima. Imol. in dicta l. quamdiu. numero tertio. & notat Bal. in l. tertia. §. fi. ff. de liber. & posthum. & satis est ad istum effectum hæreditatem aditam fuisse ab ipso grauato, penes quē fideicommissum caducum remanet, cum onere restituendi sequentibus in gradu, ex tex. in dicto §. pro secundo, cum alijs supra adductis, & pro prædictis facit tex. in d. l. quamdiu, ibi is autem, qui tertio gradu scriptus est, si primo deliberante secundus decedat ipse potest succedere.

8 Quibus non obstat validius fundamentū ex aduerso adductum, nempe supradicta non procedere, quoties

ties fideicommissum fuit nominatim relictum ab eo, in cuius persona substitutio fuit facta caduca, cui tantum secundus fuit substitutus, non vero primo instituto, vnde relictum a primo substituto, in quo caducitas euenit, non censetur repetitum ab eius substituto. l. Celsus. §. quod alicuius. ff. de leg. 2. l. si plures. de leg. 3 Bart. in l. licet Imperator. nu. 3. de leg. 1. Ruin. cons. 99. num. 16. lib. 2. & de communi testatur Peregr. vbi supra artic. 15. num. 26:

9 Quia fuit responsum obiectum non procedere simpliciter, quando secūdus fuit substitutus primo substituto nominatim, nisi concurrat, fuisse nominatim per fideicommissariam duntaxat, quo casu procedit obiectum, secus tamen erit, si secundus substitutus potuerit per vulgarem intrare in locum primi substituti, tunc enim semper admittitur quantūcunque secūdus fuerit substitutus primo nominatim, & tūc hæres semper censetur grauatus restituere huic vltimo substituto, iuxta doctrinam Bart. in d. l. quamdiu. nu. 10. vers. item facit, quam ibi sequuntur Angel. Imol. & alij, & Alex. cons. 1. num. 1. & 2. libro 1. Ias. in l. 1. num. 28. & seq. ff. de vulg. idem cons. 132. num. 5. lib. 1. vbi hanc dicit communem, & plures pro illa adducit, quam etiam dicit receptam. Socin. iun. in cons. 94. num. 41. tertio dubio. lib. 1. Gabr. d. cons. 115. nu. 12. Peregr. d. artic. 15. numc. 14. plures pro hac parte adducens.

10 Et hic est casus noster, cum substitutio istorum filiorum facta Alexandro fuerit compendiosa ex mentione mortis in illa indefinite facta, ibi cui Alexādro morienti sine consanguineis agnatis, &c. iuxta doctrinam Bart. in l. centurio. num. 26. & numero 32. de vulg. Alex. cons. 71. num. 3. lib. 2. Curt. iun. consil. 86. nume. 3. qui testantur hanc esse communem, etiam si non fuerit adiecta dictio quandocunque. Menoch. cons. 215. num. 1. In compendiosa autem cum vulgaris contineatur ex Bart. & communi DD. in d. l. centurio, sequitur quod substitutio istorum filiorum facta Alexandro sit vulgaris, & per illam in locum Alexandri prædefuncti instituto intrare quantumcunque Alexandro nominatim substituti fuerint. Ex quibus sic resolutum fuit.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Bononien. de Passis. Veneris 4. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Monasterium, ad quod ex persona Monachi nihil peruenit, non tenetur soluere eius debita, quamuis post ingressum in monasteriū occasione illius hęreditas superuenerit, quę eo casu immediate dicitur delata monasterio, sed debent solui de donatis ab ipso ante ingressum.

SVMMARIVM.

Monasterium non tenetur soluere debita illius, ex cuius bonis nihil ad religionem peruenit. num. 1.
Commodum non habens, neque debet habere incommodū. num. 1.
Hæredem habere non dicitur, qui nihil post suam mortem relinquit. num. 1.
Hæreditas superueniens post professionem emissam in religione dicitur delata monasterio immediate, non monacho. num. 2.
In dubio debet accipi illa interpretatio, quæ religioni fauet. num. 2.
Equites Hierosolymitani non sibi, sed religioni acquirūt sicut alij religiosi num. 2.
Sententia vitiatur per excessum etiam in modico. nu. 3.
Excessus in vna parte sententiæ influit in reliquas. n. 3.
Executio debet iustificari ex deductis, non ex deducendis. num. 4.
Executio nulliter facta debet reuocari. num. 4.

DECISIO CCCXXXIII.

1 Pendente ista causa coram R. P. D. Varella fuit per ipsum decretum mandatum executiuum contra Religionem Hierosolymitanā pro summa Scutorum duorum millium, a quo pro parte Religionis appellatio fuit interposita, & causa in Rota mihi commissa dubitaui, an dictum decretum mandati executiui esset reuocandum. Et Domini affirmatiue respondendum censuerunt, cum sit certum in facto, prout & partes admittunt, Equitem Fuluium ante assumptionem habitus dictæ Religionis donasse suis fratribus omnia eius bona paterna, & materna, & per consequens ex illius persona nihil ad Religionē ex dictis bonis peruenisse, sicque nec illam ad Fuluij debita teneri, cum ille sine bonis Religionem fuerit ingressus, nec illi in aliquo Religio successerit notat Hostiens. in capit. vnic. numero decimo. de obligat. ad ratiocin. & Roman. consilio 292. numero secundo. Abb. consilio 102. numero quarto. & quinto. lib. secundo. tradit Innocent. in c. in præsentia. numero quinto. versicul. item monasterium. de probat. & ibi Doctor. Vnde iudicium factum contra Religionem vti hæredem Equitis Fuluij visum fuit nullum, & iniustum, cum illo nomine nulla creditoribus competeret contra Religionem non hæredem Fuluij actio.

2 Quod si dicatur post ingressum Religionis Fuluiū fuisse hæredem Celsi, & Religionem hæredem Fuluij, quamuis ex persona Celsi, & sic contra illam rite iudicium fuisse motum. Neque hoc subsistere videtur, cum Fuluius iam Religionem professus, non fuerit hæres Celsi sui fratris, sed Religio immediate, quamuis ex persona Fuluij, hæreditas enim superueniens post ingressum Religionis non dicitur delata Monacho, sed immediate Monasterio, iuxta tradita per Ioan. Andr. & Innoc. & communem Canonistarum

tum

rum in c. in præsentia. de probat. & quamuis Bartol. Bal. & plures legum professores in l. 1. de vulg. & pupil. contrariam sententiam teneant, nihilominus non desunt ex eisdem qui Canonistis assentiant, prout est Paul. de Castr. in l. cum proponas. numero quarto. C. de hæred. instit. & in l. non est dubium. C. de iur. deliber. & in l. legatū. de leg. primo. & Imol. in l. si paterfamilias, de liber. & posthum. & Francisc. de Rampo. in d. l. cum proponas, & in l. post aditam. C. de impuber. & ali. cui opinioni est adhærendum, tanquam Religioni faueuti, vt notat Ruin. cons. 204. nume. 12. & in cons. 206. nu. 6. lib. 1. vbi illam dicit communem, quod magis procedit cum Equites Hierosolymitani, non sibi, sed Religioni acquirant, prout alij professi. Authent. ingressi. C. de sacrosanc. eccles. & notatur in dicto c. in præsentia. & in terminis de Equitibus Hierosolymitanis tradit Illustrissimus Tuscus. to. 4. conclus. 107. incip. milites, seu equites. Ex quo sequitur, quod agendum erat contra Religionem vti hæredem Celsi mediante persona Equitis Fuluij, non autem vti hæredem ipsius Fuluij, & obligatio Cameralis erat extendenda ex Celsi obligatione non autem Fuluij, quod sufficere videbatur pro reuocatione dicti decreti.

3 Nihilominus fuit vlterius consideratum, quod fratres Pasij, qui vendiderunt prædium postea euictum erant quinque, nempe Celsus, Iacobus, Fuluius, Franciscus, & Octauius, vnde quilibet pro quinta teneretur, cum non adsit obligatio in solidum de euictione, aut stante cessione Fuluij ad fauorem reliquorum fratrum, Celsus tanquam vnus teneretur tantum pro quinta parte. Quod si dicatur donationē Fuluij tantū fuisse factam ad fauorem Celsi, & Francisci, alias Laurentij, tunc Celsus teneretur tantum ex sua persona pro quinta parte, ex persona vero Fuluij pro dimidia quintæ partis, & sic Religio ex persona Celsi teneretur solum in vna quinta parte, & dimidia alterius. Quod si etiam admitteretur, Religionem ex persona Fuluij pro vna quinta parte, & ex persona Celsi pro alia quinta teneri, semper erit verum, quod tam isto, quam quolibet ex superioribus casibus executio pro dimidia hæreditatis fuit excessiua, cum dicta dimidia hæreditatis consisteret ex duabus quintis partibus cū dimidia, excessus autem etiam in modico vitiat sententiam Castren. in l. si nō sortem. §. si centum, n. 2. & ibi Ias. n. 1. de cōdict. indeb. Put. decis. 323. li. 1. Rota diuers. 221. nume. 1. pàr. 2. & fuit dictum in vna Larinen. frumenti de anno 1577. coram Illustris. Blanchetto, & alias sæpius; Iniustitia enim excessus in vna parte influit in alias, quia decretum respectu summæ est indiuiduum l. in hoc iudicio. ff. famil. ercis. glos. & Bartol. in l. fin. ff. de iurisdict. om. iudic. & fuit dictum in vna Ariminen. seu Roman. Pecuniaria 23. Iulij 1593. coram bonæ memo. Gipsio, & in illa Tiburtin. Castrorum 4. Iulij 1607. coram Do. meo Marcomontio.

4 Nec obstat, quod pro parte DD. de Pasijs dicitur per mortem Iacobi, ab intestato, & susceptionem habitus Hierosolymitani per Fuluium, & per Franciscum habitus Iesuitarum portiones istorum remansisse in communi alijs duobus fratribus nempe Celso, & Octauio, inter quos ista bona æque fuerunt diuisa, vnde Religio ex persona Celsi habuit medietatem integram istorum bonorum, & consequenter pro dicta medietate tenetur de euictione, & sic mandatum videatur pro illa medietate iuste decretum. Quia respondetur hucusque non constare, nec fuisse probatum in actis supradictum fundamentum, cum nec iustificerur mors Iacobi ab intestato, nec minus quod ex persona Francisci, & Fuluij suæ integræ portiones deuenerint ad Celsum, & Octauium, & receptum est executionem ex deductis non autem ex deducendis iustificari debere. Abb. in cap. inter cetera. numero octauo, & ibi Felin. numero quarto, vers. vel dic etiam &c. de re iudicat. & fuit dictum in Roman. Census 4. Decembris 1595. coram bonæ memoriæ Card. Pamphilio. Et quamuis DD. de Pasijs possint forsan probare incumbentia, quæ hucusque non probarunt, quin & Religio alia plura in ista positione adducta, interim tamen parte opponente reuocanda est executio nulliter facta ex supradictis, vt fuit dictum in Toletan. Beneficij. 17. Aprilis 1589. coram bonæ mem. Gipsio.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Tiburtina Confinium. Veneris 4. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

In materia confinium admittuntur adminicula, & multum defertur congruentię, & verisimilitudini, & plura considerantur adminicula, ac alia pro euitanda contrarietate testium.

SVMMARIVM.

In confinium probatione, quæ est difficilis probationis attenduntur adminicula. nu. 1.
Argumentum a consuetis ualet. nu. 2.
In confinium materia multum defertur congruentia, & uerisimilitudini. nu. 3.
Testis dictum dubium declaratur per dicta aliorum. numero 4.
Dictio in circa operatur, vt possit detrahi de maiori summa, & augeri in minori. nu. 5.
Interpretatio omnis est facienda pro concordia testium. numero 5.
Contrarietas in teste non potest considerari, ubi eius dictum potest stare. nu. 6.
Numerus supplet defectum testium. nu. 6.

DE-

DECISIO CCCXXXIV.

1 FVit tentum constare de existentia duorum terminorum, videlicet primi in monte nuncupato il fallo grande, secundi vero in plano S. Mariæ in Pesuli, & etiam de eorum euulsione. Et quantum ad existentiam illa visa fuit plenissime probata, ex quinque testibus datis in Summario Communitatis Sancti Poli.num.2. quorum primus est Baptista Mediolanensis, secundus Blasius Gallesius de Monticello, tertius de Tagliacozzo, quartus Sanctes de Roccagiouane, quintus Franciscus Agatonius, cum quibus concordant duo instrumenta recognitionis factę ad instantiam Communitatis Sancti Poli per Notarium, & testes, de quibus eodem Summario. num.1. quæ recognitio, licet non sit facta parte citata, & cum iudicis decreto, Attamen deseruit pro adminiculo, quæ adminicula in hac materia confinium, quæ solet esse difficilis probationis multum attenduntur.c.cum causam.in fin.& ibi Bal.in princip.Felin.nume.1. de probat.Alex.cons.90.num.4.lib.6.Dec.consilio 42. num.10.Paris.cons.27.nume.15. lib.1. late Hier.de Monte.tract.de finib.c.53.& seq.Rot.in causa Esinā bonorum 23.Ianuarij 1585.coram Robusterio relat. inter diuers.impress.decis.310.par.2.

2 Et pro adminiculo etiam deseruiunt reuelationes metu excommunicationis factæ, de quibus eod. Summario.num.3.& testes de auditu, de quib.eod. Summario.nume.5. Et pro adminiculo quo ad terminum Falligrandi, deseruit instrumentum de anno 1520. de quo eodem Summario.num.6. Et testes super eo, quod locus Falligrandi sit confine, de quibus eodem Summario.num.7. Et quo ad terminum Sanctæ Mariæ in Pesuli vltra testes, & adminicula, de quibus supra, suffragantur testes, de quibus eod.Summario.numero 8. Deponentes locum esse cōfine. Vnde fit multum verisimile, quod in confinibus fuerint appositi termini, arguendo a consuetis, iuxta not. in l. si quis donaturus.& ibi glos.ff.de vsufruct. in l.item si vnus. §.fin.ff.de recept.arbit.in l.si prius.§.1.ff.de aqu.plu. arc.Bar.Ang.& alij in l.certi conditio. §.si nummos. ff.si cert.petat.

3 Et existentiæ vtriusque termini, præbet maximū adminiculum terminus plani Montis Nucci acceptatus ab vtraque parte, ex quo duo resultant. Alterum quod sicut fuit inter duo territoria appositus iste terminus, ita & fuerint appositi alij, cum territoria per longum spacium se ad inuicem coniungant. Alterum quod termini fuerint potius appositi in loco prætenso per Communitatem Sancti Poli, quam in alio, ex quo ille locus magis apte correspondet dicto primo termino non controuerso, quam alteri, vt patet ex planta. Et in hac materia multum defertur congruentiæ, & verisimilitudini. Menoc.cons.147.n.61.Corn. cons.333.nu.10.in fi.& nu.11.vol.1.Natt. cōs.672. nu.18.Decian.cons.17.nume.20.vol.3.Rot.in causa Balneoregien.Confiniū 19.Decemb.1603.corā me.

4 Circa appositiones, quæ fiebant contra testes, de quibus in prædicto Summario. numero 2. illæ visæ fuerunt bene sublatę per Informantes pro Communitate S.Poli. Nam ad illud quod Franciscus Agatonius non exprimat Montem in cuius medio inuenit terminum. Fuit responsum, quod illius dictum declaratur per alios dictum Montem exprimentes. Purpur.consil.133.num.23. Rimin.Sen.cons.285. numero 36. Et quod testis generaliter loquens suppleatur per alium in specie deponentem est decisio Cæs.Grass.8.nu.10.de caus.possess.& propriet.quo ad contrarietatem, quod aliqui ex testibus dicant, quando fuit facta visitatio terminum fuisse factum, alij vero, quod non fuit tactus, sed relictus vt stabit. Fuit dictum posse concordari, quia vt aliqui explicant terminus fuit aliquantulum fractus cum malleo, vt videretur an esset de Trauertino, Vnde testes dicentes de fractura, possunt intelligi de ista, Alij vero deponentes non fuisse tactam, possunt intelligi de euulsione, vt denotant subsequentia verba ibi, Ma lasciatelo come staua.

5 Circa aliam contrarietatem, quod primus testis dicat terminum fuisse altum a terra da tre palmi in circa. Secundus vero dicat da vn palmo più ò meno, Vltra quod variatio nō videbatur circa substantialia. Fuit dictū, quod ex quo vterque deponebat per verbum in circa, più ò meno, poterant redigi ad concordiam detrahendo virtute illius dictionis in circa a maiori summa de qua deponit primus testis, & virtute eius dictionis augendo minorem summam, de qua deponit secundus testis, iuxta illud quod in terminis huius dictionis tradunt Doct. Et præcipuè Alciat. in l.hæc adiectio.ff.de verb.signif.Ang.consil.94.num.4.in fine. Paris.consil.104.numero 35. libro 1.Mandell.consil.266.nume.34. Rot.in causa Parmen.Status 3.Decembris 1607. coram R.P.D. meo Ludouisio. Et clarum est esse faciendam omnē interpretationem, vt testes ad concordiam reducantur, gl.& Scribentes in c.cum tu, de testib. Alia contrarietas, quod vnus testis dicat, Visitationem fuisse factam ante prandium, alter vero post prandium, potest saluari, quia tempore visitationis vnus testis iam sumpsisset prandium, alter vero non.

6 Alia contrarietas, quod primus & secūdus testis dicant, Che il termine era di Trauertino, Frācīscus vero Agatonius dicat, Che era di certa Pietrauia biancauia, est æquiuocum, & apud imperitos lapidum, vbi non est vis in materia potest cōprehendere ēt il Trauertino. Circa illud quod testes expresse deponant de visione facta vna die, & tamen dentur de eo instrumenta, ex quib. apparet visionē fuisse factam duob. diuersis diebus. Fuit dictum ex hoc non sequi aliam cōtrarietatē, quia affirmatio quod visio fuerit facta vna die, non excludit, quod alia non fuerit facta cum possit simul stare ad l.non hoc. C.vnde cogn.c.in præsentia.de probat.Alex.cons.134.num. 1.lib.2.Dec. cons.109.nu.3. Et in omnem euentum quatenus prædicti testes in aliquo deficerent, supplet

plet

plet numerus. Gabr. tit. de testib. concl. 6. n. 1. & seq. Et adminicula. Crauet. conf. 178. num. 4. Circa mensurationem territorij Sancti Poli, testes & instrumēta ex quibus prætendunt Informantes pro Vicouario probari, quod pars territorij in qua erant positi isti termini vere spectat ad Vicouarium, fuit responsum quod quicquid concludat, de quo erit in suo loco agendum, ex illis non resultare negatiuam, quod termini saltem de facto non fuerint positi in loco detto il fallo grande, & il piano di Santa Maria, de quo tantum facto modo quæritur. Quantum ad secūdam partem dubij, an scilicet probetur euulsio, visum fuit Dominis modicum elaborandum. Nam preter quod illa satis probatur ex visione facta de anno 1579. a D. Gemmario Informantes pro Vicouario negant huiusmodi terminos aliquando fuisse in loco de quo quæritur, & proinde includunt etiam tempus præsens, &c.

REVERENDISS. P. DOMINO BONONIEN.

Hispalen. Habitus. Veneris 11. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Puritas sanguinis ex quibus probetur, & fama probatio, vt concludat quid requiratur.

SVMMARIVM.

Puritas sanguinis de iure præsumitur. num. 1. vbi quod talis præsumptio transfert onus probandi in asserentem contrarium, & efficit vt censeatur probata puritas eo ipso quod impuritas non est probata.

Puritas probatur per testes de publica voce, & fama. numero 2.

Puritas patris necessario concludit puritatem filij. numero 2.

Persona patris non dicitur diuersa a persona filij. numero 3.

Pater & filius sunt vna, & eadem persona. num. 3.

Sententia, & probationes facta in causa status probant quo ad omnes. num. 3.

Puritas sanguinis probatur ex eo, quod quis fuit admissus ad habitum, qui non solet concedi nisi ijs, qui sunt puri. num. 4.

Fama non probatur per testes deponentes per verba præsentis temporis. num. 5.

Fama debet esse solida, constans, & perpetua. num. 5.

Famæ probatio, vt releuet nihil debet habere in contrarium. num. 5.

Probatio per plures testes alijs præfertur. num. 6.

Fama boni præualet famæ mali. num. 6.

Probatio debet haberi pro facta, quando per eum qui probare debuit non stat. num. 7.

DECISIO CCCXXXV.

DVbitaui, an D. Ioannes sit admittendus ad habitum Equitum Iustitiæ Hierosolymitanorum, & a quo tempore. Quo ad primam partem difficultas non fuit respectu nobilitatis, quia illa vndequaque plene, & abundanter est probata, sed solum circa puritatem, & quidem super vno ex quatuor lateribus tantum, quia quo ad alia tria non est, neque fuit controuersia, immo habet in ijs declarationem Concilij fauorabilem. Super Latere Donnę Isabellæ Auiæ paternæ ipsius D. Ioānis fuit quęstio, quia prætendebatur illam descendere a Magno illo Paulo Burgen. Archiepiscopo, qui ante Christianam fidem susceptam fuit insignis legis Mosaycę Rabinus.

1 Verum visum fuit Dominis hoc non probari, sed potius contrarium ex præsumptione iuris, quæ militat pro puritate, vt fuit dictum in vna Toletana Portionis. 2. Maij 1594. coram Illustrissimo Cardinali Mantica, & plenissime deductum in causa Toletana Canonicatus. 10. Septembris 1608. coram R. P. D. meo Marcomontio, & in Pacen. Puritatis. 6. Aprilis anni sequentis, coram R. P. D. meo Manzanedo, in quibus plures aliæ decisiones Rotales referūtur, quæ præsumptio, vt dicitur in dictis decisionibus non solum liberat ab onere probandi puritatem, & reijcit onus probandi in eum qui contrarium contendit. l. fin. in princ. ff. quod met. caus. l. scriptura. in fin. ff. de iure dot. l. siue possidetis. C. de probat. sed etiam efficit, vt censeatur probata puritas eo ipso, quod impuritas non est probata.

2 Istam præsumptionem coadiuuant sex testes, qui dantur pro parte Don Ioannis deponentes de eius puritate, & melius comprobant alij viginti, & plures testes examinati pro licentiado Castaneda patre ipsius Don Ioannis competeret admitti, prout admissus fuit ad habitum eiusdem militiæ, qui testes optime deponunt de publica voce, & fama de eius puritate, quæ probatio sufficit in hac materia. Bald. in l. prouidendum. C. de postulan. Tiraquell. de nobilit. c. 5. num. 8. Et fuit resolutum in causa Toletana Portionis 27. Ianuarij 1595. coram Illustrissimo Cardinali Mantica in Oxomen. Statuti 27. Iunij 1601. coram R. P. D. meo Decano in Legionen. Canonicatus. 3. Iulij 1602. coram R. P. D. meo Coccino. & in Burgen. admissionis ad habitum 26. Ianuarij 1604. coram R. P. D. meo Lancellotto, & sæpissime in alijs, & cum impuritas obiecta D. Ioanni ex persona Isabellæ prætendatur ex latere paterno, non est dubiū, quod puritas patris necessario concludit puritatem filij, cum eadem dicatur vtriusque origo. l. assumptio. §. 1. ff. ad municip. Faciunt late tradita per Tiraq. de nobilit. c. 15. & fuit dictum in dicta Burgen. Admissionis ad habitum.

3 Non obstat, quod dicti testes sint examinati in alio iudicio, & inter diuersas personas, quia primo hoc negari

negari poteſt. Nam ſicut ex vna parte eſt religio Hieroſolymitana,quæ ſemper eſt eadem, ita ex alia parte fuit perſona patris,quæ non eſt diuerſa a perſona filij l.vlt.C.de impu.& al.ſubſtit. l.cum ſcimus. §.vlt.C.de agr.& cenſ.li.11.Pater enim, & filius sũt vna identitas,vt dicit Bal.cõſ.294. nu.1. ante med. lib.1.cum cumulatis per Tiraq.in l.ſi vnquã.in præfatione.nu.15.& ſeqq. C.de reuoc.don. Et ad iſtum effectum ſufficit, quod perſona non ſit omnino alia, vt per Alexã.in l.ſæpe.nu.69.ff.de re iud. Vbi enim eſſent perſonæ diuerſæ cum agatur de ſtatu perſonæ ſententia quantumcumque inter alios lata,& teſtes quantumcũque inter alios recepti, & examinati faciunt ius, & probant quo ad omnes l. ingenuum, & ibi notat.ff.de ſtat.hom.Bal.& Salyc.in l.2. C.quib. res iud.non noc.Alexã.in l.ſæpe.nu.62. ff.de re iud. cum multis per Surd.deciſ.289.num.17. & dixit Rota apud Achill.deciſ.5.de ſent. & re iudi. Mohedan. deciſ.8.eod.tit.Creſcen.deciſ.18. de probat. & fuit in iſtis terminis dictum in deciſionib. Toletana, & Pacen.allegatis. Nec habet obſtare, quod habitus fratris Cappellani quem ſuſcepit pater Do.Ioannes differat ab habitu fratris Equitis de iuſtitia,quẽ prætendit ipſe D.Ioannes. Nam differentia poteſt quidem conſiderari circa probationem nobilitatis, ſed quo ad puritatem nulla eſt diſparitas, quia in vtroq; habitu requiritur.

4 Et vbi nõ eſſent teſtes,ſufficere deberet ad probandam puritatem patris,quod ipſi fuerit admiſſus ad ſuſcipiendum habitum,qui non ſolet concedi,niſi illis qui ſunt puri ſanguinis.Decian.conſ.66.numero 50. lib.3. Fuit dictum in Toletana Portionis 13. Martij 1595.coram Illuſtriſs.Cardin.Mantica, & in plurib. alijs relatis in dicta Burgen.admiſſionis ad habitum. Accedit depoſitio teſtium examinatorum de anno 1521.ad inſtãtiam Ferdinandi de Cartagena patris Donnæ Iſabellæ deponentium de illius nobilitate,& puritate. Nec non teſtes deponentes Licentiatum Petrum de Caſtagnida fuiſſe Conſultorem & Aduocatum Sanctæ Inquiſitionis Hiſpalen. ad quod officium non admittuntur impuri.Item teſtes examinati de mandato Ordinarij ad inſtãtiam Alphonſi Damirol.deſcendentis ex dicto Ferdinãdo patre Dõnæ Iſabellæ deponentes de iſta puritate,quæ omnia inſimul iuncta mirum in modum coadiuuant intentionẽ D.Ioannis,& comprobant eius puritatem, vt ponderauit Rota in vna Oueten.Canonicatus 24. Ianuarij 1578.coram bo.mem.Cardin.Seraphino, & plenius in dictis deciſionibus Toletana,& Pacen.

5 Quibus ſtantibus non obſtant teſtes deponentes ſuper impuritate reſpectu D.Iſabellæ de publica voce,& fama, quia aliqui fuerunt examinati extra locũ originis contra ſtatuta Religionis, & omnes reſtringunt famam ad tempus depoſitionis cũ vtantur tantum verbo præſentis temporis(eſt)& ſic non probant famam,quæ releuet Corn.conſ.198.ſub nu.12.lib.2. Caputaqu.deciſ.9.par.2.Et fuit ſæpius reſolutum,& vbi fama eſſet legitimè probata. Attamen nõ releuaret, tum quia confunditur ex ſupradictis, & non põt dici ſolida conſtans, & perpetua ſicut requiritur, vt poſt Bald.quem allegat,tradit Marſil.in l.de minore. §.plurimum.nu.36.ff.de quæſtion.Menoch.qui concordan.allegat conſ.195.nu.86. & dixit Rota in illa Pacen.habitus,& probatio famæ, vt releuet,nihil debet habere in contrarium,& nullam cõtradictionem. Rolan.poſt alios,quos citat conſ.3.num.48.lib.1.Et fuit dictum in illa Oueten.Canonicatus.

6 Accedit,quod cum habeamus contrariam famam puritatis probatum, vtique hæc eſt præferenda, tum quia multo plures teſtes de ea deponunt.Rimin. ſen. conſ.6.nu.38. Tum quia nititur præſumptioni,quæ vt dictum eſt,ſtat pro puritate ſanguinis. Anch.conſ. 189.nu.7.circa med.Surd.conſil.151.ſub nu.79. Tũ etiã,quia in concur. in fama boni præualet famæ mali.Anchar.d.conſ.189.poſt nu.7. Abb.in c.cõtingat. in fi.de accuſat.cum alijs per Gabr.de teſtib.concl.4. nu.25.Put.deciſ.2.n.2.li.3.Fuit dictum in Oxomen. Statuti 27.Iunij 1601.coram R. P. D. meo Decano in dicta Burgen.Admiſſionis ad habitum, & ſæpius in allegatis deciſionibus Toletana,& Pacen.Præſertim,quia apparet ex teſtibus examinatis pro Didaco Naymblio famam huiuſmodi habuiſſe ortum a Commiſſarijs qui fecerunt informationem, de qua agitur.

7 Non obſt. quod non fuerint examinati ſuper hoc quarto viginti teſtes,iuxtã decretum Concilij, quia D.Ioannes depoſuit Scut.300. pro ſubminiſtrandis expenſis Commiſſarijs, & ad effectum, vt illi examinarentur,ſi autem Commiſſarij examinarunt nomen tantũ,nihil eſt,quod ipſi imputetur. Immo cũ per ipſum non ſteterit probatio cenſeri debet pro facta. Vt fuit reſolutum in dicta Toletana coram D.meo Marcomontio. Et ita fuit cõcluſum pro admiſſione ad habitum,quæ eſt prima pars dubij. Quo ad aliam partẽ, in qua quæritur a quo tempore debeat eſſe admiſſio, Dñi ordinarunt, quod particulari dubio diſcutiatur.

REV.MO P. D. LVGDVNEN.

Ciuitatis Caſtelli bonorum. Veneris 18.*Martij* 1611.

ARGVMENTVM.

Conſenſus mariti requiſitus a ſtatuto in teſtamento vxoris probatur ex mariti præſentia, & ex lapſu multi temporis,etiam in præiudicium tertij.

SVMMARIVM.

*Conſentire plures inuicem videntur, quãdo faciunt eundum actum. nu.*1.

*Confeſſio non probatur per teſtes ſingulares. nu.*2.

*Conſenſus probatur ex præſentia. nu.*3.

*Conſenſus mariti ſi a ſtatuto ſit requiſitus in teſtamento vxoris ſufficit, quod de eo vndecumque. Conſtet etiam per particulare inſtrumentum, nec requiritur quod in teſtamento enuncietur. nu.*3.

Præ-

Præsumptionum multiplicatio non admittitur. nu. 4.
Fallit, quando vna venit in consequentiam alterius. numero 4.
Probatio vera, & non præsumpta dicitur, vbi adsunt coniectura, & præsumptiones concludentes. num. 4.
Consensus mariti in testamento vxoris requisitus ex forma statuti præsumitur ex lapsu 30. annorum, & ex eo, quod maritus aliquid ex bonis vxoris vigore dicti testamenti percepit. nu. 5. vbi quod id habet locum, etiam in praiudicium tertij. ibid.
Consensus probatio debet esse vera, nō autem præsumptiua, vbi statutum desiderat consensum, & præsentiam copulatiue. nu. 6.
Dic id procedere in statuto prospiciente integrationi personarum, secus in statuto, quod prospicit præiudicio alicuius, & quod solennitatem requirit ad hoc, vt actus fiat, non autem ad hoc, vt sic fiat. nu. 6.
Consensus vbi requiritur propter præiudicium tertij debet esse expressus, nec sufficit præsumptus. nu. 7.
Dic verum in consensu, qui elicitur ex sola taciturnitate, secus in consensu præsumpto ex temporis diuturnitate, qui sufficit. n. 7. Vbi maximè si cum temporis diuturnitate plura concurrant. ibid.

DECISIO CCCXXXVI.

INhærendo decisionibus in hac causa factis coram Illustrissimo Domino Cardinali Mellino, & coram bon. mem. Domino Litta censuerunt Domini constare de sufficienti præsentia, & consensu Ioannis Pazzaliæ mariti in testamento eius vxoris.

1 Illi enim coniuges discesserunt insimul a loco suæ habitationis, & peruenerunt ad Oppidum fractæ distans per aliquot milliaria, ibique in Sacrario, seu Sacristia Monasterij S. Mariæ, Ordinis Sancti Frācisci eadem die coram eodem Notario ijsdemque testibus fecerunt, quasi per eadem verba vterque suum testamentum, stante horum actuum correspectiuitate, & iunctis omnibus coniecturis, & præsumptionibus, quæ ex hac facti serie eliciuntur, probatur præsentia Ioannis mariti in testamento honestæ vxoris, ita vt qui negat dictam præsentiam, & dicit maritum a dicto Sacrario recessisse prius quam vxor testaretur id probare debet. Put. decis. 385. numero quarto, libro secundo. Natt. consil. 67. nume. 6. libro primo. Surd. consil. 70. numero primo & secundo, & consilio 355. numer. trigesimo primo. Rota decis. 471. num. sexto, parte prima.

2 Non obstat, quod ipse maritus dixerit se non fuisse præsentem, id enim deponunt duo testes singulares, qui non sufficiunt ad probandam confessionem, & secundus dicit maritum dixisse, quod nec ipse fuerat testamentum, nec præsens fuerat testamento suæ vxoris, constādo autem, quod maritus fecit testamentum labitur fides, vel mariti, vel testis, sed omissis aliis exceptionibus, manifestum est ex ipsis dictorum testium depositionibus, quod maritus hanc præsentiam negabat ad querelas Geneti, vel filiæ, quæ in testamentis exhæredata fuerat, & hac etiam de causa coniuges secreto, & clandestine fecerunt testamenta in loco extra suum domicilium.

3 Quo vero ad consensum satis probatur ex præsentia l. qui tacet. de reg. iur. Abb. in cap. ad vestras. numero 9. de locat. Natt. consil. 567. numero 9. libro 3. Surd. consilio 355 numero 16. late Tiraq. de retract. lignag. §. primo, glos. 9. numero 158. Rota decis. 788. num. 10. par. prima diuers. Nec facit, quod ex inspectione testamenti non constet de tali consensu, statutum enim non disponit, quod præsentia, & consensus enuncietur in testamento, ideoque sufficit, quod de illis vndecumque constet sicuti decisum fuit coram Illustrissimo Mellino, & de isto consensu potuit fieri particulare instrumentum. Cephal. cons. 238. numero decimo nono. Rimin. iun. quo alios allegat consil. 209. num. 88.

4 Non obstat, quod præsumendo præsentiam, & ex præsentia cōsensum detur multiplicatio præsumptionum contra regulas iuris. Nam illæ regulæ non habēt locum, quando vna præsumptio venit in consequentiam alterius. Put. decis. 36. lib. secundo. Vltra, quod aliqui ex Dominis dicebant dari in hoc casu probationem præsentiæ veram non præsumptiuam, quia vbi dantur coniecturæ, & præsumptiones concludētes, tunc vera non præsumpta dicitur probatio, fuit allegata decisio in causa Oscen. Archidiaconatus coram R. P. D. meo Lancellotto.

5 Præsumitur etiam consensus ex lapsu 30. annorū, cum in vim testamenti maritus habuerit vsumfructū omnium bonorum sibi relictum in vxoris testamento ex late traditis per Lambert. de contr. mulie. glos. 7. num. 54. & Tiraq. de leg. connub. glos. 7. nume. 39. & seqq. & præcipue. num. 44. vbi de commu. & ista præsumptio fit etiam in præiudiciū tertij dato tanti temporis cursu, quamuis in decennio, secus esset dicendum, vt per Lambert. vbi supra.

6 Non obstat, quod vbi statutum desiderat consensum, & præsentiam copulatiue debeat interuenire vera, non autem præsumptiua probatio consensus, vt per Ruyn. consilio 159. numero primo, volu. quinto, quem refert, & sequitur Lambert. vbi supra, glos. 4. quæst. tertia, numero septimo. Fuit enim responsum, quod Ruy. aperte loquitur in statuto prospiciente integrationi personarum. Hic autem sumus in statuto, quod prospicit duntaxat præiudicio, & interesse mariti, & filiorum, atque istam solennitatem requirit ad hoc, vt actus fiat, non autem ad hoc, vt sic fiat. Bald. consil. 6. lib. 2. late Gabr. consilio secundo per totum, libro primo. Thob. Non. consil. 18. nume. 3. Honded. consilio trigesimosecundo, numer. 108. & sequentib. libro primo.

7 Non obstat, quod vbi cōsensus requiritur propter præiudicium tertij debeat esse expressus, nec præsumptus sufficiat ad not. per Bart. & alios in l. quæ dotis. ff. soluto matrim. quia Bart. & alij loquuntur de consensu, qui ex sola taciturnitate elicitur, secus autem quando agitur de consensu præsumpto ex temporis diutur-

diuturnitate. Et in his terminis per Ruyn. conf. 111. numero 6. libro quarto. Dec. consilio 409. numer. septimo. Alexand. in l. secunda. §. voluntatem. in princ. verf. hoc tamen limita, ff. soluto matrimo. & quando cum temporis cursu concurrunt ex serie facti plures aliæ præsumptiones, vt in hoc casu. Atque ex his &c.

R. P. D. PIROVANO.

Romana legati Pij. Veneris 18. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Vsufructuarius omnium bonorum potest regulariter capere vsumfructum etiam rerum legatarum, nisi in contrarium adsit aliqua coniectura, & quę dicatur ista coniectura.

SVMMARIVM.

Vsufructuarius omnium bonorum cōcurrere potest in vsufructu earum rerum, quæ sunt alijs singulariter legatæ secundum communem. nu. 1.

Vsufructuarius omnium bonorum non cōcurrit in rebus alteri legatis, quando sic apparet de coniectura a mente testatoris. nu. 2.

Testatoris voluntas pro lege habetur. nu. 2.

Vsufructuarius omnium bonorum non concurrit cum legato facto Ecclesiæ iuncto onere celebrandi tot Missas. num. 3. & 4. vbi quid si onus legato adiectum est minus, & quod importat legatum. ibid.

Commodum qui non sentit, grauari non potest. numero 4.

Testator, quod non expressit noluisse præsumitur. numero 5. Vbi præsertim, quando aliquid voluit in testamento expressit. ibid.

Legatum generale vsusfructus omnia capit. Declara, vt numero 7.

Res vna, & eadem potest diuerso iure censeri nu. 7.

DECISIO CCCXXXVI.

1 QVamuis inter Doctores non leuis sit controuersia, an vsufructuarius omnium bonorum concurrat in vsufructu earum rerum, quæ sunt alijs singulariter legatæ, & opinio asserentium posse concurrere videatur magis recepta, pro qua est textus apertus in l. si alij. ff de vsufruct. lega. & eam tenet Bartol. in l. Sempronio. numero primo, & secundo, eodem titul. & Bartol. sequitur Pichus in l. Titia. §. Titia cum nuberet. num. sexagesimo nono, de legat. secundo, & eam communem cum Bartol. testatur Dec. in l. in toto iure. numero decimo tertio, de regul. iur. Parisius consilio nonagesimo quarto, in fine, volum. secundo. Rolan. consilio octauo, numero 36. volum. secundo. Didac. variarum resolut. libro secundo, cap. secundo, numer. 7. Gabr. consil. 102. volum. primo. Becc. consilio 98. numero nono. Surd. consilio 466. numero quarto, volumine quarto. qui allegant Durant. Caualcan. & alios.

2 Ab ea tamen apparentibus coniecturis contrariæ voluntatis testatoris esse recedendum affirmatiue. Abb. qui ita opinionem Bartol. restringit conf. quarto, numero sexto, libro secundo. Paris. consilio 97. numero 21. volum. secundo. Illustrissimus Mant. de coniect. vltim. volunt. libro 9. tit. 6. numero 23. in fi. Surd. alleg. consilio 466. numero decimo quinto, volum. quarto. & merito, quia in materia vltimarum voluntatum voluntas disponentis totum facit, & pro lege habetur §. disponat. Auth. de nupt. l. in conditionibus. ff. de condi. & demonstra. & tanquam Regina dominatur l. cum quæstio. in fin. C. de leg. Mantic. de coniect. lib. 3. tit. 3. num. 3. & seqq. Peregr. de fideic. art. 40. num. 45.

3 Et quoniam ex testamento Bartholomæi multæ deducuntur, quæ Dominis pro libertate legati visæ fuerunt sufficientes, ideo censuerunt sententiam Vicarij esse confirmandam, per quam fuit declaratum Margaritæ omnium bonorum vsufructuariæ nullum ius competere in vsufructu rerum singulariter relictarū Confraternitati Sanctissimi Corporis Christi in Ecclesia Sanct. Laurentij, & Damasi. Primo namq; loco fuit consideratum non fuisse dictæ Confraternitati simpliciter legatas domos, & loca montium, sed cum onere celebrandi Missas pro eius testatoris anima, & suffragio, quod onus sicuti annexum, & inseparabile legato ex voluntate testatoris legitur, merito inseparabilis diiudicabitur vsusfructus oneri iniuncto correspectiuus ex natura correspectiuorum. l. etiam. §. ex causa de minor. l. cum emptor in primo. ff. de rescind. vendit. l. si minor. ff. de legat. 1. l. vlt. ff. de acceptilat. Crauet. consil. 130. numero 2. Menoch. conf. 156. nume. 14. volum. 2. maxime, quia vxor iuris præsumptione non concurrit prædilectione cum anima testatoris. Mantic. de coniect. libro 1. tit. 7. num. 9.

4 Non obstat, quod grauamen ex medietate vsusfructus, quia iuris dispositione legatario non aufertur, bene poterat supportari, & consequenter, quia tam respectu legatarij, quam vsufructuariæ testatoris voluntas poterat impleri, coniectura non videatur probabilis, nec concludens. Nam omisso, quod hoc in facto non bene iustificatur, sed esto, quod longe maius esset legatum, quam onus, tamen fuit dictum separationem in eo, quod posset excedere non esse considerabilem, quia legatum fuit relictum, Confraternitati vt possit grauari alioquin, nisi commodum sensisset, grauari non potuisset. l. filiusfamilias. §. Marcellus. ff. de legat. primo. l. Imperator. §. primo. de legat. 2. l. ab eo. C. de fideicommiss. sed non è conuerso legatum fuit relictum principaliter ob ipsum onus, vt essent nudi Ministri, & ideo vt societas teneatur ad onera debet integrum legatum habere,

Secun-

5 Secundo vero loco considerarunt Domini Legatum factum Io. Antonio nepoti de tribus locis Montis Sanitatis, cui fuit à testatore prohibitum, ne posset fructũ ex illis percipere, donec Margarita vidualiter, & honeste vixerit, ex qua fructus reseruatione bene colligitur mens testatoris, quod in reliquis legatis voluerit separare vsumfructum à proprietate, quia si voluisset id ipsum expressisset argumento. l. vnicæ, §. sinautem ad deficientis. C. de Caduc. toll. Becc. latè. cons. 12. nu. 44. & 21. n. 27. discreta autem dispositio facta in vno loco operatur, vt testator aliud voluisse credatur, quando non expressit. Soc. iun. cons. 3. numero septimo & cons. 114. numero decimo nono, volum. primo, & in his terminis ex ratione. d. l. vnicæ desumit argumentum. Surd. cons. 466. nu. 7. vol. 4.

6 Nec ad rem videtur, responsio quæ datur ab Informantibus pro Margarita videlicet, quod in illo legato vigebat particularis ratio sic disponendi, quæ ideo non dẽt iuris dispositionẽ alterare, & rationem ex eo deducebant, quia prohibitio alienationis rei legatæ durabat vsque ad triginta annos, quibus elapsis resultabat permissio alienandi. Nam hæc responsio bene concludit adesse particularem qualitatem, sed illa nil commune habet ad remouendam rationem supradicti argumenti, ex quo legatum continet prohibitionem alienationis Capitalis, & prohibitionem ne possit fructus locorum montium exigere durante vita Margaritæ.

7 Demum vigebat etiam Coniectura, quod de alijs particularibus legatis Margarita non poterat habere vsumfructum ex ratione generalis legati vsusfructus, quod omnia capit. l. omnia, & ibi Dec. ff. si cert. pet. nam in legatis factis pro dote trium Puellarum quando nupserint, vel Religionem ingressę fuerint, bene dignoscitur non esse conseruatum vsumfructum, quæ si nupserint totum, & integrum cõsequentur legatum. Nec dicatur argumentum non procedere, tanquam ex diuersis, quia non est in iure absonum, quod vna pars testamenti alteram declaret. l. qui filiabus. vbi Ias. nu. 1. ff. de leg. primo. Ruin. consil. 130. numero quarto, vol. 3. Beretta. cons. 107. numero 19. vol. 2.

REVERENDISSIMO P. D.

COCCINO DECANO.

Pientina Iuris patronatus. Veneris 23. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

De requisitis ad institutionem Iuris patronatus cuius libertas non acquiritur per non vsum sine voluntate, & potestate conferentis, & quando quasi possessio pręsentandi transferatur in hæredes ac demum quando donatio Iuris patronatus valeat sine consensu Ordinarij Magistralis decisio.

SVMMARIVM.

Institui, vt quis debeat in Iure patronatus, quatuor requiruntur, vacatio scilicet Beneficij, existentia iuris patronatus, habilitas præsentati, & præsentatio facta in tempore. nu. 1.

Beneficium iuris patronatus non requirit libertatem per solum non vsum uel negligentiam Patronorum, nisi etiam concurrant uoluntas, & potestas conferentis. num. 2.

Voluntas, & potestas in quolibet actu insimul requiritur. nu. 2.

Beneficij statum non mutant prouisiones Apostolicæ. numero 2.

Ius patronatus censetur probatum, quando de eo in collationibus fit mentio. nu. 2.

Quasi possessio præsentandi in iure patronatus defuncti quando in hæredem transferatur. nu. 3.

Donatio iuris patronatus non valet sine consensu Ordinarij. numero 4. & 5. Vbi quod nec sufficit consensus Vicarij non habentis speciale mandatum etiam absente Episcopo.

Episcopus absens à Diœcesi potest iurisdictionem exercere extra Territorium in his, in quibus non adest vtilitas, aut necessitas Ecclesiæ, nec sit periculum in mora. numero 5.

Donatio iuris patronatus sine consensu Ordinarij licet nulla sit, valet tamen in præiudicium donantis, & eius hæredum, numero septimo. Vbi declaratur hæc conclusio.

Donatio iuris patronatus facta sine consensu Episcopi post mortem donantis quando possit ab Episcopo confirmari. nu. 7.

DECISIO CCCXXXVII.

1 Domini resoluerunt Marianum esse instituendum cum omnia requisita concurrãt vacatio scilicet beneficij: existentia iuris patronatus: habilitas præsentati: & præsentatio facta à patronis in tempore quatuor mensium coram ordinario. c. decernimus, & c. monasterium. 16. q. 7. c. cum Bertoldus, & ibi. Abb. nume. 12. de re iud. c. dilectus, vbi glos. in ver. plus iuris, de offic. deleg.

2 Neque est verum, quod beneficium acquisiuerit libertatem, quia ad hunc effectũ non sufficit solus, non vsus, vel negligentia patronorum, sed requiritur voluntas, & potestas conferentis, ad tex. in leg. hæc aũt. vbi Ang. n. 3. vers. requiritur etiam & vers. 4. intẽtio ordinata. ff. de seruit. vrb. pręd. Cora. in l. seruitutes nu. 41. vers. 3. desideratur. ff. de seru. & fuit in puncto resolutum in causa Papien. Archipresbyteratus. 9. Aprilis 1601. coram bonæ mem. Card. Pamphilio.

Hic autem non adest volũtas, quia prouisiones Apostolicæ non mutant statum beneficij. Bec. cons. 126. sub numero quarto. Achill. decis. vnic. de stat. benef. alias vltima, de iure patronatus, & fere in omnibus habetur mentio iuris patronatus quæ excludit collationem fuisse factam iure libertatis. Lambert. de iure patr. par. 3. q. 7. ar. 7. nu. 5. Bero. in c. 1. nume. 88. cum seqq. de iure patronatus, & fuit resolutum in dicta causa Papien.

3 Neque facit, quod patroni, qui hodie præsentarunt non sint in quasi possessione præsentandi, quia sufficit quod habeant causam ab his, qui sunt in quasi possessione præsentandi, & ad quos fuit resolutum spectare ius patronatus, vt fuit dictum in eadem Papien. Archiepiscopatus. 28. Ianuarij 1602. licet enim verum sit, Rotam sequi illam opinionem quod possessio defuncti non transferatur in hæredem tamen hoc esset considerandum si Comites niterentur sola præsentatione antecessorum.

4 Non obstat secundum quod principaliter deducebatur nempe, quod hoc ius patronatus fuit donatum Abbati. Nã fuit responsum, quod cum in donatione non interuenerit consensus Ordinarij non valuit c. illud, & c. cum sæculum, de iure patronatus. Goffred. in summa eodem titulo. num. 8. & Hostien. pariter, in summ. §. ex quibus vers. mihi videtur Gemin. in c. primo, numero 10. & Franc. numero secundo, & quarto, eodem titulo. in 6. Roch. de iure patronatus, in vers. pro eo, quæst. secunda, & quarta. Lambert. par. secunda, quæst. prima, art. secundo, numero quinto, art. 2. lib. primo. Gig. cons. 52. num. 5. vers. secus autem. Than. decis. 20. Achil. decis. 10. nu. 1. de iure patronatus.

5 Nec refert quod Vicarius ipse præstitit cõsensum, quia hoc non potuit facere absque speciali mãdato. Cald. cons. 1. de offi. Vic. Ferret. cons. 347. nu. 7. lib. secundo, tum d. Than. alleg. decis. 20. & fuit sæpissime resolutum, & quamuis tunc temporis prætendatur Episcopum fuisse absentem, tamen quicquid sit de hoc idem absente Episcopo, vt expresse dicit Ferret. in d. cons. 347. numero 17. vers. nec obstat si diceretur, & cons. 327. num. 6. & hoc optima ratione, quia absentia Episcopi non ampliat facultatem Vicarij nisi in casibus expressis, à iure c. cum nullus, de tempor. ordin. lib. 6. & cum hoc sit voluntariæ iurisdictionis, & propterea possit exerceri ab Episcopo extra territorium cum non interueniat vtilitas, aut necessitas Ecclesiæ nec sit periculum in mora, Iura non dicuntur dilatare Vicarij potestatem prout dilatant quando adest necessitas vel vtilitas Ecclesiæ, vt in dicto c. cum nullus lo. Monach. in c. cum in generali, nu. 5. de offic. Vic. in 6.

6 Nec faciunt ea, quæ longa serie fuerunt congesta ad probandum contrarium, quia facile tollũtur cum omnia tendant vel ad docendũ, qualem habeat potestatem Capitulum Sede Vacante, de quo in præsenti non agimus vel ad probandnm qualem Iurisdictionem habeat Vicarius ex dispositione iuris vel ex mãdato, aut qualem habeat absente Episcopo circa ea quæ respiciunt vtilitatem, vel necessitatem Ecclesiæ, de quibus hic non agitur, & ideo prædictis sigillatim non est opus respondere, cum non faciunt ad punctum.

7 Nõ obstat tertium quod principaliter deducebatur scilicet, quod post mortem donantis Episcopus potuit confirmare donationem. Rota decis. fin. de iure patronatus, in antiq. qua hoc est verum, sed non interueniente consensu Episcopi cum non fuerit abdicatum ius à donante, & eius hæredibus interim hæredes possunt præsentare, vt declarat Put. decis. 16. alias secundum nouam, & emendatam editionẽ. 18. lib. secundo, & quamuis dicatur quod donatio valeat in præiudicium donantis, & eius hæredum, iuxta dictam decisionem finalem, & quod propterea dicta decisio Putei non procedat, quando præsentatus à donatario concurrit cum præsentato à donante tamen non releuat, quia hoc est verum, vt si interueniat consensus Episcopi donatio facta à defuncto teneat in præiudicium hæredis non autem, quod præsentatus à donatario impediat quo minus præsentatus ab hærede donantis ante confirmationem Episcopi non debeatur institui, cum ante confirmationem non fuerit abdicatum ius à donante, & ab eius hæredibus.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Ciuitaten. Confirmationis Concordiæ. Veneris 15. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Mandatum Papę de confirmanda concordia debet executioni demandari, & nemo potest resilire ab hac pręcepto.

SVMMARIVM.

Literæ Apostolicæ habent executionem paratam nu. 1.
Rescriptum confirmans concordiam cum expressione tenoris, ipsius concordiæ dicitur emanatum ex certa scientia. nu. 2.
Rescripto Principis confirmanti aliquam concordiam, & facienti mentionem de concordia, quam confirmat, creditur, licet non producetur relata concordia. num. 3.
Papa mandans concordiam fieri ligat manus litigãtium, & iudicis. nu. 4.
Prescriptiones quæ possunt induci, possunt etiam per viã concordiæ stabiliri. nu. 4.
Restitutio an datur Ecclesiæ, vel minori pro qualibet modica læsione. nu. 6.

DECI-

DECISIO CCCXXXVIII.

1 PRopofui dubium, an esset concedenda confirmatio concordiæ, de qua agitur, illaq; veniret exequenda, & parte Capituli tm̃ informante Dñi pro confirmatione, & exequutione respõdendum censuere supposita cõmissione per Sanctissimum mihi directa cum clausula quod si dicta confirmatio, & exequutio erit concedenda, concedatur, & exequatur; & Domini mouebantur ex eo, quod literę Apostolicę habent exequutionẽ paratam. c. si quãdo de rescript. & ibi Doct. Mohed. decis. 13. vt lit. pend.

2 Et eo magis cum simul in mandato Apostolico de confirmando emanato cum expressione totius fere tenoris, quia & omnimodæ substantiæ cõtentorum in concordia, & sic ex certa scientia, ad tex. in c. venerabilis iuncta glo. verb. tenor & glo. verb. si pręmissis. de confirm. vtil. vel inutil. glo. in verb. ex certa scientia, in c. Pastoralis. §. præterea. de offic. deleg. tex. in l. idẽ Vlpianus. §. sũr, & alij. ff. de excusat. tut. tradit. Abb. in c. i. n. 6. & in c. examinata. n. 5. & in d. c. venerabilis. n. 2. & ibi Butr. nu. 6. & idem in c. porrecta. nu. 6. vers. in quantum, gl. dicit, de cõfirmat. vtil. vel inutil. idem. Abb. in c. quia diuersitatem. n. 9. de concess. prę. ben. Felyn. plures congerens in c. cum inter. num. 2. vers. sed cõtrarium, & n. 3. de except. Imol. in Cle. 2. in fin. de rescript. Anch. cons. 293. nu. 3. Bar. in cons. 193. n. 3. li. 1. Rom. cõs. 327. n. 7. Bellon. cons. 36. n. 7. Gab. cõs. 200. n. 6. li. 1. & cõs. 183. n. 13. & seq. lib. 2.

3 Quod in tantum procedit, vt narrato tenore, seu substantia confirmatæ stãdum sit dictis literis absq; productione, seu verificatione confirmati ex dicta glos. in verb. tenor, in d. c. venerabilis Præpositus. in c. 2. n. 17. vers. & idem dicerem. 19. dist. Abb. ex mente. Innoc. & aliorum. in c. inter dilectos. nu. 9. vers. & credo, & ibi Fel. nu. 7. plures adducens de fid. instr. Boer. decis. 247. nu. 3. vers. fallit in priuilegio. Paris. cons. 33. num. 9. lib. 1. Ruin. consil. 31. num. 7. lib. 1. Bellon. vbi supra.

4 Nec tali casu licuit Domino Episcopo ante cõfirmationẽ pænitere, cum Papa mandando cõcordiam confirmari manum, opposuerit & ex hoc fuerit Capitulo ius quæsitum, vt fuit resolutum in vna Leodien. Bonorũ. 14. & 18. Maij. 1586. coram bo. me. Rubeo, nec ex concordia resultare videbatur aliqua rationabilis causa, quæ posset impedire confirmationem, nã cum quicquid in ista cõcordia includitur de puniendis, & multandis excessibus in choro, vel Capitulo cõmissis per Beneficiatos, hoc totum possit pręscriptione induci. c. refragabili. §. excessus, de offic. ordin. potuit etiam per viam concordiæ stabiliri, quæ fundatur in bono pacis. Calder. cons. 5. n. 1. vers. nam prædicta, de reb. eccl. non alien.

5 Nec minus aliquo læsio Domino Episcopo videbatur resultare, quod enim quo ad excessus prædictos iurisdictio fuerit in prima instantia à Domino Episcopo abdicata per concordiam hoc non continet læsionem, cum tantum respiciat modicam coërctionem, & multam imponendam in choro, vel Capitulo à Præsidenti, quod est valde consonum pro conseruandis silentio, attentio, quiete, grauitate, & cõpositione necessarijs tam in choro respectu seruitij, & cultus diuini, quam in Capitulo respectu pacis, & expeditionis negotiorum Ecclesiæ, quin & vtrobique respectu decoris, obseruandi inter personas Ecclesiasticas, & in dignitate in Ecclesia Cathedrali adeo insigni constitutas, quod si ista modica iurisdictio in Præsidenti non adesset pro dictis multis in choro, & Capitulo imponendis, & pro illarum correctione esset adeundus Dominus Episcopus de facili excessus iuxta humanam fragilitatem possent committi, & ab illis non ita de facili abstineretur, nec commissi ita prompte corrigerentur, & satis decori Episcopali consulitur, illiusque authoritas præseruatur ex appellatione Episcopo deferenda respicienti superioritatẽ ipsius dignitatis Episcopalis, quæ nec minus læsa videbatur ex eo, quod istæ multæ vsque ad certam summam in concordia expressam, sint exequendæ appellatione non obstante, quod licet appellationi detrahat effectum suspensiuum respicientem fauorem cõmittentis excessum, non tñ detrahit effectum deuolutiuũ concernentẽ superioritatem Domini Episcopi.

6 Ex quibus nõ videbatur ipsius dignitas in aliquo læsa, aut in ita minimo, vt non veniat in cõsideratione pro rescissione concordiæ, & recessu ab illa Præcipue cum quo ad istud modicum possit Episcopus ius sibi competens à se abdicare etiam cum læsione modica, & illud in capacem transferre seruata forma debita, vt notat Calder. vbi supra dicto cons. 5. num. 1. vers. vnde fateor inducens ad idem tex. in c. si Episcopi, & c. seq. 12. q. 2. & in cap. Apostolicæ. de donat. & tex. per argumentum in l. cum plures. §. cum tutor. ff. de administr. tutor. & facit optime, quod restitutio non datur minori, vel Ecclesiæ pro qualibet modica læsione, iuxta glos. in verb. summam in l. scio de integr. restit. & glos. & ibi Bart. in l. pen. ff. de minor. & Specul. in tit. de restit. in integr. §. quis aũt, & quando. n. 37. Angel. in l. si proprietarius. n. 3. ff. de damn. infect. Butr. in c. constitutus. nu. 12. de in integr. restitut. Bal. in c. cum adeo. nu. 6. de rescript. Bero. in c. 1. nu. 8. & ibi. Anch. num. 2. eod. tit. Suarez. alleg. 21. nu. 3. Mandel. cons. 11. nu. 21. & de communi, & magis communi aduersus in contrarium sentientes, quã plurimos cumulat. Sfort. Odd. de rest. in integ. par. 1. q. 4. art. 12 num. 105. vers. in contrarium tenent. Ex quibus sic fuit resolutum.

R. P. D. MANZANEDO.

Seguntina Admissionis ad Capitulum. Veneris 15. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

De Statuti confirmatione facta de mandato Sanctissimi quando facta censeatur ex certa scientia

tia, & quid si statutum non sit conforme iuri communi, & an etiam confirmanti, & asserenti se confirmare de mandato Sedis Apostolicæ credatur.

SVMMARIVM.

Assertioni Cardinalis confirmanti statutum de speciali mandato Sedis Apostolicæ creditur. nu. 1.
Confirmatio statuti censetur emanata ex certa scientia quando in ipsa confirmatione omnimoda eiusdem statuti substantia refertur. num. 2.
Statuta etiam contra ius commune valent quando sunt specialiter confirmata à Sede Apostolica. nu. 7. Vbi præsertim quando in confirmatione adest clausula sublata quorum tenores, & decretum irritans.
Confirmatio statuti numquid valeat, quãdo non apparet de existentia statuti aliter, quam per verba ennunciatiua confirmationem petentis. nu. 4.
Confirmatio statutorum cum clausula licita tamen, & honesta ad quæ extendatur. nu. 5.

DECISIO CCCXXXIX.

1 DVbitaui an statutum ab Ordinario Seguntino factum de anno 1523. cum illius cõfirmatione Apostolica obstet Rectoribus, & Domini affirmatiue respondendum dixerunt, moti præcipue ex confirmatione eiusdem statuti de anno 1555. auctoritate Apostolica concessa per bon. me. Cardinalem Sancti Angeli Maiorem Pænitentiarium, quin & de speciali mandato Sedis Apostolicæ, vt ipsemet Cardinalis in ipsa confirmatione attestatur, cui assertioni standum est, ad tex. in c. nobilissimum 97. distinct. quem ita intelligit decis. 33. de probat. in antiq. & Spec. in tit. de testib. §. restat. numero 10. & in dicto tit. de legat. §. superest. num. 16. Io. Andr. in c. 1. ante numerũ 2. vers. item secundum Hostiens. de offic. deleg. in 6. Abb. in c. quod translationem. in fin. de offic. legat. Aegid. decis. 183. incip. assertioni. Alex. cons. 106. num. 19. lib. 2. Lap. alleg. 32. num. 3. vers. an credatur. Paris. cons. 11. num. 17. lib. 4. Gabriel. de probat. concl. 3. nume. 20. Put. decis. 2. nu. 4. lib. 1.

2 Et eo magis cum in dicta confirmatione omnimoda substantia statuti, & fere totus illius tenor specifice referatur, quæ expressio operatur, quod confirmatio ex certa scientia emanata dicatur, ad tex. in c. venerabilis. iuncta glos. verb. tenor, & glos. verb. si præmissis, de confirm. vtil. vel inutil. gl. in verb. ex certa scientia. in c. Pastoralis. §. præterea. de offi. deleg. tex. in c. pen. vbi gl. in verb. sicut de confirm. vtil. vel inutil. & ibi Dec. nu. 1. & tex. in l. idem Vlpianus. §. sunt & alij. ff. de excusat. tut. tradit. Abb. in c. 1. nu. 6. & in c. examinata. nu. 5. & in d. c. Venerabilis. nu. 2. & ibi Butr. n. 6. & idem in c. porrecta. in 6. vers. in quaatũ. glo. dicit, eod. ti. de confir. vtil. vel inutil. Idem Abb. in c. quia diuersitatem. n. 9. de conces. præb. Fel. plures congerens, in c. cum inter. nu. 2. vers. sed contrarium, & nu. 3. de except. Imol. in Clem. 2. in fi. de rescript. Anch. cons. 293. nu. 3. Bart. in cons. 193. nu. 3. lib. 1. Roman. cons. 327. n. 7. Bellon. cons. 36. n. 7. Gabriel. cons. 200 n. 7. lib. 1. & cõs. 183. n. 13. & seq. li. 2.

3 Quæ magis procedunt cum adsint in ista cõfirmatione clausulæ, sublata, quorum tenores, & decretum irritans, ad tradita per DD. in dicto c. pen. de confir. vtil. vel inutil. & ponderauit. Rota in una Seguntina Iurisdictionis. 27. Nouemb. 1587. coram bo. me. Gipsio, qua confirmatione stante videbatur parum insistendũ in eo, an istud statutum sit conforme iuri, vel præter, aut contra ius, cum vtcumque sit validetur p dictam confirmationem ex certa scientia ex notatis, per Barbat. cons. 60. num. 14. lib. 3. arg. tex. in c. 1. de transact. cum alijs.

4 Nec obstare visum fuit, quod non cõstet de existẽtia prædicti statuti, nisi ex enũciatiua à Prouisore Seguntino facta de dicto anno 1523. quæ illud nõ probat, iuxta Bal. in l. 1. in fi. C. de episc. & cler. & fuit dictũ in alia Segũtina admissionis ad Capitulũ 26. Iun. 1585. corã eod. Gipsio, & corã me in hac eadẽ causa 7. Iun. 1610. Quia respondebatur non solũ adesse dictam enunciatiuã, quin & eiusdẽ Prouisoris ordinationem circa numerũ, & qualitatẽ admittendorũ ad Capitulum, quam specifice confirmauit Cardinalis: vltra quod narrato tenore, seu substantia statuti in confirmatione illi est standum, absque productione, seu verificatione statuti confirmati ex dicta glos. in verb. tenor. in d. c. venerabilis. Præposit. in c. 2. n. 17. vers. & idem dicerem. 19 dist. Abb. ex mente Innoc. & aliorum in c. inter dilectos. n. 9. vers. & credo, & ibi Fel. num. 7. plures adducens. de fid. instr. Boer. decis. 247. n. 3. vers. fallit in priuilegio. Paris. cons. 133. n. 9. lib. 1. Ruin. cons. 31. nu. 7. lib. 1. Bellon. vbi supra, & de communi testatur. Ror. diuers. 36. nu. 1. p. 2.

5 Minus obstant verba limitatiua in eadem confirmatione relata ibi licita tamen, & honesta, ex quibus confirmatio videtur redacta ad formam cõem, & excludi ea, quæ sunt contra ius, fuit enim responsum illa verba referri ad alia statuta, quorum tenor nõ fuit expressus, non vero ad istud statutum expressum ad fauorem naturalium, vt ex lectura cõfirmationis clare apparet, prout fuit dictum in vna Cordubẽn. statutorum 13. Iunij 1588. coram eod. Gipsio, & in alia Legionen. Iurisdictionis 11. Maij 1580. coram bon. mem. Seraphino.

6 An aũt statutũ 24. quod dicitur, fuisse conditũ de anno 1571. quo disponebatur, quod Rectores habeantur pro naturalibus, fuerit reuocatũ per acta subsequuta, tam Ordinarij Seguntini 19. Apr. 1581. quã per Capitulũ 21. eiusdẽ mensis, & anni, & 9. Martij 1584. & postea 21. Iulij 1587. & abolitio. d. statuti de qua in margine subscripta per Baccalarũ Cortes Secretarium eiusdem Capituli potuerit fieri, & teneat, cum sint hæc omnia extra præsens dubium poterunt particulariter videri.

R. P.

R. P. D. PIROVANO.

Tarentina Administrationis Sacramentorum. Veneris 15. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Onus curæ Ecclesię Parochialis spectat ad omnes Canonicos vti Collegium, quando cura est penes Capitulum.

SVMMARIVM.

Onus deferendi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum ad infirmos est de pertinentibus ad curam animarum. nu. 1.
Cura Ecclesiæ Parochialis, quando spectat ad capitulum non dicitur spectare ad Canonicos vti Canonicos, sed vti Collegium. nu. 1.
Onera curæ Ecclesiæ Parochialis per Capitulum communiter supportari debent, quando fructus communiter diuiduntur. nu. 1.

DECISIO CCCXL.

PRoposui dubium, an onus deferendi Sanctissimum Eucharistiæ Sacramẽtum ad infirmos loci Criptaliarum Tarentinæ diœcesis spectet ad totum Capitulum Collegiatæ ipsius, & fuit conclusum ad omnes de Capitulo spectare.

1 Quia onus prædictũ est de pertinentibus ad curã animarum Rota in Recanaten. Parochialis coram Cantuccio, inter impressas. 52. par. 2. diuers. n. 10. 21. & 22. In Ecclesia autem de qua agitur quæ est collegiata, curã non est penes Archipresbyterum, aut aliã dignitatem principalem, nec penes Canonicos, vti Canonicos quoscunque, sed vti Collegium. Put. decis. 290. lib. 1. Old. cons. 67. nume. primo. Cald. cons. 18. vers. non obstat si dicatur, Lap. allegat. 5. num. 7. Cassad. decis. 11. num. 3. de præbend. propterea sicuti cetera sacramenta per omnes Canonicos, vel de eorum commissione per Vicarios collegialiter deputatos exercentur, vt ex fide, quæ datur in Summario, ita nulla ratione suaderi videtur, quod in particulari actu deferendi Sanctissimum Sacramentum ad infirmos resultet priuilegium exemptionis, nisi aliunde contrariũ doceatur, maxime, quia in huiusmodi Collegiata, & Parochiali, fructus, qui ex cura proueniũt, æqualiter diuiduntur inter Canonicos, & dignitates, quam diuisionem multum Domini considerarũt ad arguendam cõem onerũ supportationem, vt alias fuit resolutum in vna Aquilana Vicariatus 7. Maij 1590. coram Illustris. Cardinali Platto, & in eadem 20. Maij 1598. corã bo. me. Card. Seraphino. Atque ita solo Archipresbytero informãte fuit resolutum.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Hæreditatis. Lunæ 18. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Matrimonium probatur coniecturis, & pręsumptionibus quando de eo agitur non principaliter, sed incidente ad effectum successionis, & legitimitatis, & quando illud pręsumatur ex longa cohabitatione, filiorum procreatione, & tractatu viri, & vxoris.

SVMMARIVM.

Matrimonium probatur coniecturis, & pręsumptionibus quando de eo agitur non principaliter, sed incidenter ad effectum successionis, & legitimitatis. num. 1. & 5.
Parochi fides probat matrimonium alijs coniecturis adminiculata. num. 2.
Argumentum à communiter accidentibus ualet plurimum in materia probationum. nu. 3.
Matrimonium an præsumatur ex cohabitatione coniugum multorum annorum, ex filiorum procreatione, & inter eos simultaneo tractatu viri, & uxoris. nu. 4.

DECISIO CCCXLI.

1 DOminus Honuphrius non acquiescens resolutionibus super filiatione Vincentiæ in Rota factis ad aliud dubium conuolauit, an scilicet constaret Margaritã fuisse vxorem Herculis, quorũ se filiam Vincentia prætendit, & in hoc postremo non valde Domini elaborarunt, existimãtes potius ad differẽdum principale negotium fuisse petitum, quam vt probabiliter super eo matrimonio dubitari posset, propterea, vnanimes dixerũt constare de matrimonio. Nam cum non agatur de eo probando principaliter, sed incidẽter ad effectum successionis, & legitimitatis sufficit probatio coniecturalis, & præsumpta, cap. causam quæ. il primo, qui fil. sint legitim. Gemin. ex illo tex. cons. 27. num. 8. quem sæpius sequuta est Rota, vt in Parmen. Status 2. Decemb. 1573. coram bon. mem. Oriolen. & in eadem 6. Martij 1592. & 23. Octobris eiusdem anni coram bon. mem. Cardinali Seraphino, & in Romana, siue Amerina domus coram Cantuccio, quæ est 34. numero decimo nono, par. secunda, diuers. Paris. late comprobans. consil. 57. numero 41. lib. quarto, & consil. 13. num. 22. lib. 2.

2 In casu autem proposito nedum leuiores, sed vehementes, & concludentes concurrunt præsumptiones. Nam datur fides Parochi in Summario, numero primo, attestanti se celebrasse matrimonium per verba de præsenti, & præsentibus testibus inter

dictam Margaritam, & Herculem Brambillam, cui, & si maior fides adhiberetur, si ad præsens in eius libro adnotata reperiretur secundum Sacri Concilij dispositionem.sess.24.cap.primo,de reform.matrim. adeo tamen bene adminiculata legitur, vt nō careat virtute probandi.Bald.in l.instrumenta. nume.1.C. de probat.Iaf.conf.129.nu.54.verf.quia ad hoc.lib. primo. Crauet. de antiq. temp. par.1. §.viso.de verbis.numero sexto, & fuit dictum in vna Romana extinctionis census inter impressas vltima par.1.diuers. num.2.& seq.

3 Primo emanauit vsque de anno 1585. ante motā litem,& ad effectum consequendi dotes à congregatione Sanctissimæ Annunciatæ, ac Sancti Iacobi Hispanorum,& consequenter tempore non suspecto,& ea fide attenta fuerunt per dictas Congregationes dotes exbursatæ, prout ex instrumentis Congregationum,quæ danturin Summario Vincentiæ nume. 5.& 6.& cum sit notorium ista pia loca adhibere maximam diligentiam, antequam dotes consignēt multum præponderat in materia probationum. l. eum, qui probabilem.C. de episc.& cleric.cap.1. de cleric. non resid.Bal.in cap.fi.de caus.poss.& propriet.Euerard.plene in loco, à communiter accidentibus.nu.1. & seq.Menoch.consil.203.numero 7.vol.5. Accessit etiam moderna Parochi attestatio, & iurata, qui de actu, à se gesto examinatus deposuit vere matrimonium inter Margaritam, & Heraclem contraxisse, & verum dixisse præsumitur, cum nihil, aut commodi pecuniarij ex ea assecuturus esset.

4 Concurrit etiam cohabitatio multorum annorū, & filiorum procreatio, & simultaneus inter eos tractatus viri,& vxoris,ex quibus oriri præsumptionem veri matrimonij probarunt. Abb. Ant. de But.& Felyn.in cap.illud de præsumpt.Bald.inter.consil..... cons.3.numero vigesimo primo.Angel.inter eadem. cons.45.nu.10.Bursatt.conf.98.nu. septimo, & seq. Et quamuis. Alciat.de præsumpt.reg.2.præsumpt.5. voluerit per cohabitationem matrimonium non præsumi,sed fornicationem,per cap.aliter 30.quęst.5.& in hanc opinionem discēdisse videantur.Hostien. & Io. Andr. in d. cap. illud de præsumpt. vel saltim de cohabitatione decem annorum esse intelligendum, vt respondit.Alex.cons.150. nu. 11.vers. constat autem. lib.5.Tiraq.in tract.de præscript.§. primo, glos. 4.vers.sexta eiusdem. Tamen hæc procedere videntur, quando agitur de retractando alio matrimonio, vel in præiudicium alterius matrimonij, vt omnes Scribentes sensere, in dicto cap. illud,quos adducit. Paris.cons.59.nu.7.8.& 9.lib.4.& Alex. in dicto cōsil.150.nu.11.& cons.151.numero 7.vol. 5. & etiam vbi aliæ coniecturæ non concurrerent secundū. Dec. cons.163.num.2. vers.accedit etiam,quę tamen multæ in casu, de quo agitur, concurrunt vltra narratas videlicet depositio vnius testis,confessio partis in articulis, diuersæ enunciatiuæ, & demum assecuratio dotis per instrumentum.

5 Non obstat, quod fidei Parochi aduersetur fides Monasterij Sanctæ Catherinæ,dum dicit Margaritā exiuisse,è monasterio die 14. Februarij maritatam cū Hercule,& tamen Parochus asserit fuisse maritatam die 15.& sic in die immediate sequenti. Nam bene conuenire possunt, vt prior intelligatur de sponsalibus, & fide mutuo data, secunda vero cum effectu subsequuto, prout nec etiam obstat decisio Bubali, quæ vere non repugnat alijs decisionibus,cum nihil aliud præsupponat,&c.in materia filiationis,vt probationes concludant, vel quasi filiationis possessionem ex contractu,& hoc casu agitur de matrimonio ad effectū successionis ideo nihil ex ea potest inferri.

REVER. P. D. CAVALERIO.

Leodien. Fideicommissi. Lunæ 2.Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Ignorantia pro obtinenda restitutione in integrum qualis esse debeat,& ex quibus probetur scientia testamenti, fideicommissi,prohibitionis, alienationis,ac aliorum in testamento contentorum.

SVMMARIVM.

Ignorantia est iusta causa concedendi restitutionem in integrum. nu.1.

Ignorantia non præsumitur,vbi est fundamentum intētionis agentis.nu.2.

Ignorantia ad effectum concedendi restitutionem in integrum debet esse verisimilis probabilis,& valde iusta, nec sufficit ignorantia crassa,& affectata. numero secundo. Vbi quod procedit etiam in pœnalibus, & odiosis.

Ignorantia crassa,& affectata habetur pro scientia.n.3.

Ignorantia non est probabilis,nec uerisimilis ubi adsunt coniecturæ scientiæ. num.3.

Ignorantia non prodest ad obtinendam restitutionem in integrum ubi adest præsumptio scientiæ. nu.3.

Scientia fideicommissi ac prohibitionis alienationis eiusque qualitatum probatur ex illius mentione una cum commemoratione testamenti. num. 4.

Scientia certa arguitur ex geminata mentione.nu.4.

Scientia fideicommissi arguitur ex promissione euictionis ratione fideicommissi in venditione rei fideicommisso subiectæ. nume.4. Vbi maxime si promissio sit geminata.

Scientia testamenti non infert ad scientiam qualitatum testamenti,& fideicommissi ac prohibitionis alienationis.nu.5. Vbi declaratur.

Scientia à iure præsumpta præsumitur interuenisse cum suis qualitatibus.nu.5.

Præsumptio iuris habetur pro liquidissima probatione. num. 5.

Scientia

Scientia partis infert ad scientiam totius. num. 5.
Scientia in extraneis arguit scientiam in coniunctis. numero 6.
Scientia testamenti inducitur ex solutione legati in eo relicti. num. 7.
Scientia prohibitionis alienationis probatur ex impetratione licentiæ alienandi. num. 7.
Contrauentio nouæ voluntati testatoris & nouus contemptus inducitur ex pertinacia hæredis. nu. 8.

DECISIO CCCXLII.

1 SVb die 25. Februarij proxime præteriti Rota resoluit Paulum & illos ab Halmal, qui consenserunt alienationi bonorum de quibus agitur contra prohibitionem Pauli & Mariæ testatorũ esse restituendos in integrum aduersus caducitatem, quam D. Cornelia & eius filij, Paulum, & prædictos de Halmal incurrisse prætendebant ad effectum, vt bona ad ipsorũ fauorem essent deuoluta, quæ resolutio fundata fuit præcipuè in asserta ignorantia alienantium quæ esse solet iusta causa ad concedendum restitutionem in integrum. Iaf. in l. vlt. nu. 127. C. de iur. emphyteu. Corn. conf. 67. n. 6. vol. 2. Odd. de restit. in integr. par. 1. q. 8. ar. 9. nu. 45. verf. contrarium, vbi de communi cũ alijs in decisione facta allegatis.

2 Verum quia aliqui ex Dominis tũc dubitauerũt, & resolutio non transiuit sine difficultate, ideo ad instantiam D. Corneliæ & filiorum iterũ proposui dubium super eisdem, & de Ordine Sanctissimi visa causa per omnes Dominos fuit recessum à decisis. Dicebant enim quod cum Paulus & illi de Halmal prætendant restitutionem ex capite ignorantiæ, debẽt eam probare vti fundamentum suæ intẽtionis. Regula. n. quod ignorantia præsumatur, c. præsumitur. de reg. iur. in 6. non habet locum, quando ignorantia est fundamentum intentionis agentis, nã tunc est bene probanda, Felyn. in c. vigilanti. nu. 1. verf. qui allegaret. de præscript. huiusmodi autem ignorantia debet esse verisimilis, probabilis & valde iusta, nec sufficit ignorantia crassa, & affectata. Dec. conf 29. in fi. Paris. conf. 16. nu. 139. lib. 2. Vbi de communi, & fuit dictum in Romana deuolutionis Tenimenti. 27. Iunij 1576. coram bo. me. Oriolen. & hoc procedit in pœnalibus, & caducitatibus. Tiraq. de retract. lignag. §. 35. glo. 4. nu. 34. & seq. Andr. Gayl. pract. obseruat. lib. 2. obser. 48. nu. 15.

3 Talis enim ignorantia crassa & affectata pro scientia habetur. c. 2. de temp. ord. in 6. Vbi gl. in verbo affectata, & ibi Anch. n. 2. & alij. Glo. in Clem. 1. in verbo scienter, de consang. & affini. & ideo illa generica præsumptio ignorantiæ sufficit quod in casu isto per contrarias coniecturas elidatur ad hoc vt non possit peti restitutio, stantibus. n. coniecturis scientiæ ignorantia non est probabilis, nec verisimilis. Bar. in l. si cui. §. 1. n. 3. verf. hoc probabo. ff. de accusat. Odd. de rest. in integ. q. 38. art. 6. n. 56. & quotiescumq; adest præsumpta scientia alleganti ignorantiam nõ datur restitutio. Gozad. conf. 8. n. vlt. verf. sexto quotiescũque, & conf. 68. nu. 14. Aret. conf. 15. in fine.

4 In præsenti autem casu Domini considerabant nõ solum concurrere plures coniecturas ex quibus eliditur præsumptio ignorantiæ, ita vt apparet fuisse crassam & affectatam, sed etiam manifeste videri probatam scientiam ex multis alijs deductis in decisione facta in hac eadẽ causa die 22. Martij 1610. Et præsertim ex promissione euictionis ratione huius testamẽti. Ex mẽtione. n. cũ cõmemoratione testamenti probatur scientia fideicõmissi & prohibitionis alienationis, aliorumque qualitatum in ea contẽtarũ. Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres, & ibi Rip. nu. 57. ff. de verb. oblig. Surd. qui plurimos cõgerit cõs. 82. n. 34. Fuit resolutum in Romana Casalis 13. Iun. 1587. coram bo. me. Orano. Tanto magis cum hæc promissio euictionis sit geminata, ex qua geminatione arguitur certa scientia. Bero. conf. 72. num. 13. lib. 1.

5 Nec videbatur obstare quod non propterea, quod alienantes habuerunt notitiam testamenti, censeantur habuisse notitiam omnium qualitatum testamenti, & in specie huius fideicõmissi, & prohibitionis alienationis, quia id procederet si ageretur de probanda vera scientia, secus vbi agitur de probanda scientia præsumptiua, quia cum talis scientia a iure præsumatur interuenisse, præsumitur cum suis qualitatibus & circumstãtijs. Surd. conf. 82. n. 38. & 39. Præsumptio enim iuris pro liquidissima probatione habetur. l. licet Imperator, vbi Iaf. Alex. & alij. ff. de leg. 1. Glo. in l. si tutor petitus. in verbo ostenderis. C. de peric. tutor. & clarum videtur esse, quod non fuisset promissũ de euictione ex causa dicti testamenti nisi partes sciuissent adesse fideicõmissum & prohibitionẽ, propter quam emptores molestias pati potuissent, & ex scientia partis bene infertur ad scientiam totius. l. non est ferendus. ff. de transact. Surd. conf 156. nu. 3. not. in d. §. duo fratres. ff. de verb. oblig.

6 Præterea hæc asserta ignorantia eliditur ex depositionibus duorum testium, quibus hæc bona de quib. agitur fuerunt exposita venalia, deponunt. n. ob scrupulum fideicõmissi, & quia adiuerant, debere remanere in familia illa emere noluisse, & subdit secundus testis quod legit dictam Clausulam fideicõmissi. Vnde si hoc fideicõmissum erat notum extraneis, multo magis verisimile est fuisse notũ Paulo, & illis ab Halmal ad quos Iure sanguinis pertinebat. Aym. consil. 994. numero 10.

7 Accedebat præmissis solutio legati in testamento relicti ex qua inducitur scientia. Bart. in d. §. duo fratres. num. 14. verf. potest ex alio. Soc. iun. conf. 216. num. 42. & seq. lib. 1. Alexand. conf. 4. num. 20. verf. Idem si appareret lib. 2. Item impetrata licentia aliẽnandi quæ probat scientiam prohibitionis in impetrante. Bald. in l. 2. num. 1. C. de iur. aur. anul. Curt. sen. conf. 73. nu. 14.

4 Tandem Domini faciebant non paruum fundamentum in pertinacia Pauli, & illorum de Halmal. qui subinuerunt per tantum tempus tam longam li-

tem pro defensione emptorum in spretum voluntatis testatorum tam post productionem fideicommissi in actis, quam post resolutionem in Rota factam, quod constabat de fideicommisso in casu mortis, & alienationis vt in d. decisione sub die 22. Martij ponderatum fuit, ex hac enim defensione pertinaci videtur inducta noua contrauentio, & nouus contemptus. Caputaq. decis. 233. nu. 2. par. 1. Ex quibus Rota recedendo a decisione vltimo loco facta sub die 25. Februarij proxime præteriti, resoluit Paulum, & illos ab Halmal non esse restituendos in integrum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Placentina de Malpartida Mercurij 4. Maij. 1611.

ARGVMENTVM.

Quæ requirantur, vt allegatio impedimenti suffragetur, & quot milliaria debeāt calculari qualibet die pro itinere conficiendo.

SVMMARIVM.

Impedimentum vt excuset debet probari vltra impedimentum diligentia illud remouendi. nu. 1.
In itinere conficiendo calculantur 20. milliaria pro quolibet die nu. 2. vbi tamen d. calculatio non admittitur.
Fallit stante contraria consuetudine regionis. nu. 2.
Fallit stante vsu Tabellariorum. nu. 2.
Res indicata exequutioni mandata vt reuocetur requiritur probatio notoriæ iniustitiæ, quæ nullo velamine offuscari possit. nu. 3.

DECISIO CCCXLIII.

CVm Michael de Ayala, & Petrus de Oliua darent de nullitate duarum sententiarum Rotalium vltimo loco contra eos latarum, ex eo quod illæ confirment sententias Bubali, ac bo. mem. Cardinalis Seraphini, & Cardinalis Pamphilij, quarum acta non fuerunt transportata, fuit dubitatum, An duæ vltimæ sententiæ Rotales sint nullæ, quod dubium fuit propositum die 10. Mensis Decembris præteriti, & resolutio fuit dilata, interim Didacus della Marca pro quo erant latæ sententiæ, adiuit signaturam Sanctissimi supplicās, quod reiectis dictis nullitatibus, & instantia quam faciebat pars aduersa de transportandis registris actorum dictarum triū primarum instantiarum, Sanctissimus dignaretur mihi committere, vt cum actis ad me transportatis procederem ad causæ expeditionem, qui rescripsit arbitrio Rotæ, Vnde emanauit dubium, an intret dictum arbitrium.

1 Quo proposito 18. Martij præteriti, Rota ordinauit quod videretur de releuantia dispositionis quorundam testium, de quorū non transportatione pars multum conquerebatur, & post bonam propositionem fuit resolutum testes non releuare, neque probare allegatum impedimentum Episcopi in adeptione possessionis Episcopatus. Admisso enim prout alias admisit Rota 24. Martij 1586. coram Bubalo, quod ex istis testibus probetur consuetudo in Regionibus Hispaniarum de obtinen. cedula Regis pro capienda possessione Episcopatus. Et quod tēpore illo Rex reperiretur in Ciuitate Vlixbonen. & propterea illuc essent transmittenda pro obtinen. cedula literæ Apostolicæ, quæ postmodum erant cum cedula ad Curiam & Consilium Madrid pro registro & sigillo transportan. & inde ad Placentiam pro capien. possessione Episcopatus, attamen ex dictis testium non probatur impedimentum propter quod Episcopus non potuerit accipere possessionem ante diem 21. Ianuarij, & quatenus adfuisset aliquod impedimentum quod Episcopus adhibuerit diligētiam vt illud remoueret, cum tamē vtrumque probare debeat qui vult propter impedimentum excusari. c. ex transmissa. & ibi Felin. in princ. de præscript. Bart. & alij in l. 2. §. quod diximus. ff. si quis caut. Alexan. consil. 49. nu. 5. lib. 2. Matt. cons. 258. num. 6. Caputaq. decis. 72. num. 5. & 6. par. 2. Et dixit Rota in hac causa coram Bubalo & R. P. D. meo Lancellotto, quæ probatio vt dicitur in dictis decisionibus debet esse clare liquida.

2 Tantum autem abest, quod liquido constet de impedimento ex dictis testium quod immo illud aperte excludant quando enim verum esset, quod ad expediendum cedulam regiam, & capiendum possessionē essent vt dicunt necessarij duo menses, constat Episcopum cum esset in Ciuitate Vlixbonen. recepisse literas suæ prouisionis 19. Nouembris 1581. possessionem autem accepisse die 22. Ianuarij, & sic per tres dies post duos menses, & sic testes non includūt sed potius excludunt impedimentum, immo calculādo iuxta dicta eorundem, potuisset multo ante possessionem capere, quia cum cedula fuerit signata a Rege 11. Decembris iuxta stylum articulatum, & probatum per testes, restabat solum quod cedula subscripta vna cum literis Apostolicis transmitteretur ad Cōsilium Madrid vt registraretur, & sigillaretur. Ab vrbe autem Vlixbonen. ad Madrid dicunt testes super mula ordinaria perueniri spacio octo, nouem, aut decem dierum. Vnde capien. mediam partem, & sic nouem dierum debuisset peruenire ad Secretariū Concilij 20. Decembris ex die 21. aut sequen. potuit registrari, subscribi, & consignari Procuratori Episcopi ad effectum transmittendi ad Placentiam, quo spacio sex, aut septem dierum iuxta distātiam quam deponunt testes peruenire poterat, & sic die 27. aut 28. poterant esse in Ciuitate Placentiæ ac die 29. capi possessio Episcopatus, & multo etiam celerius potuisset capi possessio attento vsu Tabellariorum, qui citatis equis continuo transmittuntur in dictis partibus,

bus,quo casu tribus vel ad summum quatuor diebus cedula poterat peruenire ad Madrid,& a Madrid Placentiam duobus,vel tribus diebus, quod considerauit Rota in dicta decisione coram Bubalo calculatio 20. milliariũ pro qualibet die iuxta l. 3.ff.de verbor. signif. & l. 1.in princ.si quis caut.fuit reiecta in decisione D.Lancellotti,& merito quia neque testes eam admittunt dum deponunt de consuetudine illarum partium diuersa a dicta legali qua stante, non attenditur dispositio dictarum legum,Alex.in d.l.1.nu.7. Rebuff. in d.l.3.vers.sexto hæc hodie,prout neque etiam attenditur stante vsu Tabellariorũ l.continuus. §.cum ita.ff.de verbor.oblig. Alciat.in d.l.3. nu. 10. & seqq. Rebuff. in vers.& alia est dicta singularis. Et considerauit Rota coram Bubalo.

3 Diligentia etiã nulla probatur in remouendo prætenso impedimento nulla pro haben. literis in curia, neque pro obtinendo cedula,quæ fuit subscripta die 11.Decembris cum tamen literæ fuissent receptæ in Ciuitate Vlixbonen. 19.Nouembris,& hanc sententiam libenter amplexi sunt Domini non solum propter duas præcedentes decisiones,sed etiam quia agitur de reuocan.sententijs Rotalibus exequutioni mãdatis,& per plures annos obseruatis ad quem effectũ requiritur probatio notoriæ iniustitiæ, quæ nullo velamine offuscari & nulla excusatione celari posset. Corn.cons.10.num.3.lib.4. Felyn.in c. inter ceteros. num.7.de re iudic. Dec.in c.quoniam contra . num. 153.& seqq.de probat. fuit dictum in Romana hæreditatis de comitibus 3.Iunij 1587. & in Perusina bonorum 16.Nouembris 1601.coram Reuerendissimo Pacen. Et sæpius in alijs.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Fideicommissi de Vrsinis. Lunæ 9.Maij. 1611.

ARGVMENTVM.

Mirabilis est Decisio,& ni mirum, quia ab Auditore mirabilis Doctrinæ,& eruditionis extensa est,in qua exactissime declaratur an,& quando descẽdentes in testamento substituti vocati cẽseãtur per vulgarem directam substitutionem. An vero etiam per Fideicommissarium.

SVMMARIVM.

Filij,& eorum descendentes a testatore ad eius hereditatem vocati,non copulatiue,sed ordine successiuo vocati censentur.nu.2.

Descendentium verbum collectiuum est plurium personarum,& graduum,& ideo quando descendentes sunt vocati a testatore, censentur vocati tam per vulgarem, quam per fideicommissariam substitutionem.nu.3.

Substitutio vulgaris, & fideicommissaria in qua vocantur descendentes non terminatur in primis adeũtibus, sed ad omnes profertur descendentes de gradu in gradũ propter implicitum statum futuri temporis obliquando directam institutionem.nu.3.

Verbum suis exponitur pro descendentibus.nume.3. ad finem.

Descendentium appellatione in fideicommissis numquid veniant vltra primos adeuntes alij subsequentes,quando in fideicommisso non adsunt verba explicantia tempus futurum,vel non fuerit dictum semper in infinitũ quandocunque,& similia.nu.4.& seq.

Substitutio verbis directis, quando facta dicatur ita quod ad fideicommissum trahi non posset.nu. 5. & seq.

Substitutio quando dicatur facta verbis communibus ita quod fideicommissum importet.nu.6.

Clausula Codicillaris cum testamento operatur verba etiam Ciuilia important fideicommissum, & obliquantur quando substitutio non potuit valere iure directæ substitutionis.nu. 7. & 8. vbi referuntur contrarium tenentes,& nu.10.vbi de eadem materia.

Substitutio fideicommissaria inducitur per verba Communia.nu.9.

Clausula Codicillaris trahit secum substitutionem fideicommissariam,quando de intentione testatoris apparet sic voluisse.nu.10.

Descendentium appellatione in substitutione quando veniant descendentes futuri.nu.11.

Temporis tractus respiciens personam primo vocati in testamento ad aliam personam extendi nõ debet. Declara, vt num.12.

Substitutio reciproca ex quibus verbis dignoscatur. numero 12.

Substitutio reciproca non excedit personas institutorũ, quamuis dictum fuerit,& etiam descendẽtes. Declara, vt.nu.13.

Fideicommissum censetur inductum a testatore, quando ab eo descendentes fuerunt bis in conditione positi cum qualitate Masculinitatis.nu.14.

Filij in conditione positi censentur uocati,quando sic constat per coniectura,de voluntate testatoris.num. 14.de quibus statur arbitrio iudicis.nu.15.& 16. vbi recensentur plures coniecturæ.

Fideicommissum censetur inductum a testatore ex qualitate Masculinitatis ex feminarum exclusione propter Masculos, ex uocatione feminarum in defectu Masculorum,ex reciproca inter institutos.nu.16.

Fideicommissum censetur inductum a testatore ex digressu ad plures substitutionum gradus.nu. 16.17. & 18.

Fideicommissum censetur inductum a testatore quando apparet eum habuisse rationem conseruandi bona in agnatione. numero 16. & numero 19.& seq. vbi etiam ex quibus eliciatur testatorem voluisse bona in Agnatione conseruari.

Agnationis conseruandæ ratio, quando cẽseatur habita testatore.nu.19.& 20.

Licentia data a testatore alienandi res hereditarias in aliquas personas sustinetur alienatio facta ab herede uni

uni ex dictis personis, quando hoc uerum sit. num. 21. & seqq.

Proximioribus in testamento enunciatis omnes in eodem graeu existentes simul uocati censentur. nu. 22.

DECISIO CCCXLIV.

IO. Conradus Vrsinus decedens testamentum condidit, in quo instituit, fecit, atque reliquit suos vniuersales hæredes Hieronymum, & Vicinum suos filios legitimos, & naturales, & omnes alios suos filios masculos nascituros legitimos, & naturales si nasci contigerit, & eorum descendentes masculos legitimos, & naturales pro æquali portione. Et si decesserint, seu eorum descendentes in pupillari ætate, vel postea quandocunque, quod vnus moriatur alteri, & alter alteri pro æquali portione, non obstante, quod sint de diuersis matrimonijs. Et si contingeret, quod dicti sui filij, & hæredes, & corũ descendentes masculi omnes decederent sine filijs legitimis, & naturalibus masculis, tũc & in eo casu voluit, ac mandauit succedere Maherbalem. Mortuo testatore, & adita per illius hæredes nominatos hæreditate. Vicinus suscepit filios, Martium scilicet, & Corradinũ legitimos, & naturales. Decessit exinde Martius relictis DD. Maherbale, & Horatio suis filijs legitimis, & naturalibus. Demum clausit diem suum Corradinus, scripto prius sibi in hæredem D. Horatio altero ex filijs Martij.

2 Moto iudicio per D. Maherbalem iuniorem prætendentem factum esse locum fideicommisso Io. Cõradi ad sui fauorem, causa fuit in Rota commissa, & proposito dubio. An constaret de fideicommisso Io. Conradi in casu, & ad effectum de quo agitur. Domini dixerunt constare. Quia, & ex verbis, & ex mente, bene probatur vocatio descendentium testatoris, & reciproca inter eos substitutio. Ex verbis, dum instituit, fecit, atque reliquit hæredes Hieronymum, & Vicinum suos filios. & eorum descendentes, qui cum à testatore non copulatiuè, sed ordine successiuo vocati fuerint propter necessitatem eos instituendi. Gl. in l. Gallus. §. quidam recte. ff. de lib. & posth. quam sequuntur ibidem Bar. num. 4. Bal. num. 5. Alber. nume. 9. Alexand. num. 6. & communiter receptum dixerunt. Soc. iun. cons. 171. num. 4. lib. 2. Clar. in §. testamentum. num. 80. Petr. de fideic. q. 5. nume. 153. Illustris. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 4. tit. 7. in 1. Menoch. de præsumpt. lib. quarto, præsumpt. 70. numero tertio.

3 Dicuntur in vtroque casu tam vulgaris, quàm fideicommissariæ vocati propter nomen, descendentes, collectiuum plurium personarum, & graduum Auth. de hæredit. ab intest. ven. post princip. l. vlt. C. de suis, & legit. Grass. in §. fideicõmissum. quæst. 15. Galliaul. in l. Gallus, §. quidam recte. numero 4. ff. de lib. & posthum. Crau. cons. 22. nume. 5. quod terminari non solet in primis adeuntibus secundum naturam vulgaris. l. post aditam. C. de impub. Alexand. cons. 14. col. 3. lib. 4. sed ad omnes profertur descendentes de gradu in gradum propter implicitum statum futuri temporis obliquãdo directam institutionem. l. filiusfam. §. vt quis hæredem. ff. de leg. 1. l. ex facto. in princ. ff. ad Trebell. l. verbis ciuilibus. ff. de vulg. quem intellectum vti naturæ, & voluntati testatoris amicum probauit Bal. in institutione de Colla, & eius descendentibus. cons. 303. vol. 3. sed plenius. cons. 492. pro eodem Colla, vol. 2. & in institutione de filio, & nepote. Paul. de Cast. in l. Gallus. §. quidã recte. nu. 9. vers. tenendo opinio. Bar. de lib. & posth. Couar. in c. Raynutius. §. 2. nume. 7. de testamentis. idem comprobans, quando vel adest nomẽ collectiuum, vel apposita sunt verba futurum tempus respicientia, & in substitutione facta de Beatrice, & suis, quod verbum, suis, exponitur pro descendentibus, secundum Dec. in cons. 217. ad finem respondit Crauet. cons. 22. nume. 7. Sim. de Præt. de interpret. vlt. vol. in substitutione de suis, & descendentibus. lib. 3. interpret. 2. dub. prima fol. 5. nume. 46. vers. quod tamẽ intellige. pag. 239. à tergo. vbi miratur. de Crau. qui non allegauit. cons. Bal. 492. vol. 2.

4 Et quamuis multi senserint, quod verbum, descendentes, primis adeuntibus ad fideicommissum non trahatur, nisi concurrant verba explicantia tempus futurum, vel quia sit facta mentio hæredum, vel additæ fuerint dictiones, semper, in infinitum, quandocunque, & similes, prout in præcisis terminis in institutione de filio, & eius descendẽtibus, vel de fratre, & suis aperte tenuerunt Cuman. in l. cum ita. §. in fideicommisso. nu. 4. ff. de leg. 2. & in l. Gallus. §. quidam recte. num. 7. vers. vbi autem instituuntur. ff. de lib. & posthum. Aretin. ibid. nume. 7. vers. aduerte tamen. Soc. Sen. nume. 5. vers. quartus casus est. Alex. cons. 24. num. 5. lib. 3. Dec. cons. 205. nume. 4. consil. 248. num. 5. & per totum. cons. 253. nu. 2. cons. 287. num. 7. & cons. 291. num. 2. & cons. 384. nu. 6. Curt. cons. 48. num. 5. Crauet. cons. 22. nume. 5. Rim. Iun. cons. 50. per tot. & cons. 535. num. 18. Decian. consil. 26. num. 37. vol. 2. Ruin. cons. 92. num. 5. lib. 2. & cõsil. 99. & 100. eodem vol. Petr. Ant. Anguiss. cons. 72. 80. & 86 per totum. lib. 6. Marcobr. cons. 61. nu. 88. Laderch. cons. 92. & in substitutione de filio, & eius descendentibus latissime. Menoch. lib. 5. præsumpt. 71. num. 10. Petra de fideicom. q. 5. num. 165. Sim. de Pret. lib. 3. interpret. 2. dub. 1. fol. 5. num. 36. & seqq. Surd. dec. 346. num. 18. qui infinitos pro hac opinione referunt, attestantes etiam de magis recepta scribentium opinione, à quibus nõ dissensit Rota in vna Vrbeuetana Castri Sepij 15. Iunij 1579. coram bon. me. Card. Seraphino, inter impressas diuersorũ 579. num. 9. par. 1. & in Florentina fideicom. de Detis tertia Decemb. 1607. coram R. P. D. Manzanedo, & nouissime in illa Bononien. fideicomm. de Pannolinis 10. Decembris 1610. coram R. P. D. Marcomontio.

5 Tamen eorũ dicta, & rationes bene videntur procedere, quando testator in concipienda institutione vsus fuisset verbis duntaxat directis, videlicet instituit,

tuit, hæredes fecit, & similibus, quia secundum eorum propriam naturam impossibile est, quod trahantur ad fideicommissum, ex quo a principio iure directo valere possunt l. verbis ciuilibus, l. in substitutione, ff. de vulg. l. non codicillum, de testam. Bart. in l. centurio. col. pen ff. de vulg. quæ ratio fuit præcipua illius opinionis, & ex ea signanter mouentur, Aret. in d. l. Gallus, §. quidam recte, nu 7. vers. nam hoc videtur impossibile. ff. de lib. & posth. Socin. cons. 113. nu. 6. vol. 1. fatendo esse rationes Aretini. Dec. consil. 248. nu. 3. vers. quia impossibile est. Rim. Iun. consil. 50. nu. 7. & 33. vol. 1.

6 Secus vero si testator verbis directis, & communibus est vsus, prout cōtigit in casu, de quo agitur, ibi, instituit, fecit, atque reliquit, quod verbum, reliquit, commune est, secundum Bart. in l. his verbis, num. 3. de hæred. instit. & in l. centurio, num. 33. de vulg. Alex. cons. 90. in l. apud Iulianum, §. non omnes, nu. 7. ff. ad Trebell. Franch. in repetit. c. si pater. nu. 85. de testam. in 6. & tunc quia non tenditur directo ad impropriandam naturam verborum. non erit inconueniens, si institutio obliquetur, ex quo in ea adsunt verba apta recipere talem formam, quæ fideicommissum respiciat Dec. cons. 248. num. 3. vers. 2. respondetur, admittendo doctrinam Castr. in d. §. quidam recte, nume. 9. bene procedere in his terminis. Sim. de Pret. de interpret. vlt. vol. d. fol. 5. nu. 46. limitando rationes Aretin. Berett. cons. 33. nu. 2. dicens hoc modo conciliari auctoritates aliquorum, qui visi sunt Castr. aduersari. Rim. iun. loquens in proprijs terminis, considerando naturam verbi, reliquit, consil. 50. nu. 36. & 38. vol. 1.

7 Et eo maxime prædicta videntur procedere, accedente clausula codicillari apposita in testamento, de quo agitur, per quam concludit Soc. sen. in l. Gallus, §. 1. ad finem, ff. de lib. & posth. quod tunc verba etiā ciuilia important fideicommissum, & obliquantur, quādo substitutio non potuit valere iure directæ substitutionis, atque ita concludunt Bart. & Bald. in l. verbis ciuilibus, ff. de vulg. Fulgos. in l. precibus col. 10. C. de impub. Mathesil. sing. 141. nota mirabilē doctrinam. Anchar. cons. 27. in princ. Socin. sen. cons. 14. & 144. in 1. vol. Curt. qui prædictos refert, & sequitur consil. 48. nu. 6. vers. ex alio etiam fundamento in 1. lib. quibus accedunt Crau. consil. 22. num. 8. & cons. 210. nu. 4. & cons. 131. num. 10. Paris. consil. 41. num. 53. lib. 2. Galliaul. in l. Centurio. nu. 299. ff. de vulg. Neuiz. cons. 53. num. 14. Grat. cons. 8. num. 13. lib. 2. Cagnol. in l. precibus, nu. 197. C. de impub. Menoch. lib. 4. præsumpt. 71. nu. 36. Ruin. cons. 174. num. 13. vol. 2. Berett. cons. 23. num. 5. Vnde cum in proposito casu filij filiorum institutorum non possint venire ex substitutione vulgari, quæ expirauit per additionem hæreditatis factam per eorum parentes, virtute dictæ clausulæ codicillaris, dicentur vocati ex fideicommisso.

8 Non ignorant tamen Domini alios quam plures contrarium sensisse, nempe Bald. consil. 319. col. fin. lib. 5. Dec. cons. 205. num. 9. 248. num. 8. & in l. precibus. num. 18. vers. vlterius tamen, C. de impub. Ripā in l. hæredes, §. peto. num. 9. ad Trebell. Alciat. cons. 5. num. 39. lib. 4. tom. 1. Socin. iun. cons. 180. nu. 77. vol. 2. Anguiss. cons. 38. nu. 7. & 8. & cons. 72. num. 6. lib. 6. Laderch. consil. 92. nu. 17. Petra de fideic. q. 5. num. 168. Rim. iun. cons. 50. num. 66. qui omnes mouentur ex rationibus Decij, in d. consil. 248. num. 8. videlicet, quod cum de natura clausulæ codicillaris sit conseruare voluntatem testatoris, vt notat Bal. in l. fi. col. 4. vers. nunc aliqua. C. de codicillis, voluntas autem testatoris versetur circa directam dispositionem, non potest operari effectum contrarium ex defectu intentionis illius, qui non cogitauit de fideicōmissaria, & eo casu dum clausula codicillaris habet relationem ad illud, quod disposuit testator, non potest ex sui natura confirmare, aut corroborare, quæ apta non sunt recipere fomentum, & robur, ex quo venit accessorie ad dispositionem non autem ad eam principaliter ampliandam.

9 Sed hæ rationes de defectu intentionis bene euitantur in casu, de quo agitur, quia verba non repugnant fideicommissariæ, nam verbum commune, reliquit, additum institutioni potest vtramque formam recipere absque verborum impropriatione, propterea conueniunt ad inuicem termini cōpendiosæ propter aptitudinem obliquationis, ex quo non sunt verba, quæ clare contineāt vulgarem, sed potius dubia, quæ possunt etiam continere fideicommissariam, vt considerant Curt. iun. dicto cons. 48. nu. 6. vers. nam vt supra diximus Crau. d. cons. 22. nu. 8.

10 Propterea vbi etiam verba clare continerent vulgarem, si tamen de intentione testatoris appareat, qui non statim quod esset mortuus prouidere voluerit: sed futuram testamenti annullationem considerauerit, admittunt etiam prædicti DD. quod clausula codicillaris trahat secum fideicommissariam, & signāter Rim. iun. in præcisis terminis in alleg. consil. 50. num. 66. vol. 1. & huiusmodi est clausula codicillaris testamenti Conradi, quæ datur in Summario sub litera E, dum dicitur in ea, & hoc voluit esse suum testamentum, quod si iure testamenti non valeret, valere voluit iure codicillorum, hoc inquam verbum, valeret, quod est præteriti imperfecti subiunctiui modi, ex sui natura partim designat præteritum continuatiue ad actus perfectionem: rursus, quia imperfectum sic in futurum tendens, ad futurum ex propria natura tendit, vnde idem importat, ac si dictum fuisset, si non valet, vel valebit iure testamenti. Bald. declarās in l. si quis agere, quæ est fin. num. 22. C. de codicill. Bursat. referens eadem verba, Bald. & illum sequens in cons. 89. nu. 44. vol. 1.

11 Demum videtur etiam concurrere consideratio successiui tēporis, ex qua omnis scrupulus esset sublatus, nam cum in casu de quo agitur alij descendentes præter filios natos, & institutos non essent tempore testamenti in rerum natura, & consequenter concurrere non possent, videtur dispositio habere relationem

tionem ad mortem institutorum, vt sit sensus de descendentibus post mortem testatoris, qui habent implicitum tractum temporis, prout verbum hæredis, Soc.sen.conf.43.col.5.vol.3.Rim.iun.conf. 50. nu. 20.vol.1. quod tempus successiuum magis etiam testator explicauit ex compendiosa filijs institutis facta ex digressu ad plures substitutionum gradus, & alijs, quæ infra dicentur in probatione fideicommissi ex mente testatoris resultante.

12 Non obstat si dicatur, quod iste tractus temporis sit considerandus in eodem casu, & in eadem substitutione, quæ respicit vocatos, non autem ex alijs partibus testamenti, quia tractus temporis, qui respicit personam primo vocati ad aliam personam extendi non debet, vt aduertunt Crauet.conf.131.nu. 4. Petra.de fideic.q.5.num.166.Rim.iun. d.cons.50.nu. 53. Nam prædicta bene videntur procedere, quando aliter non constaret de mente testatoris, de qua tamen satis constare videtur ex infra dicendis, quo casu implicitus tractus temporis potest per coniecturas etiam designari secundum Socin.sen.consil. 12. col.3.in 3. dub. lib.3. & Sim. de Praet. de interpret. lib.13.allegat.fol.5.nu.46.vers.sed cessat ratio, pag. mihi 239. Et his stantibus claris verbis in testamento legitur reciproca substitutio inter omnes descendentes Conradi, quia facta institutione de filijs, & descendentibus eorum subdit, & si decesserint, siue eorum descendētes in pupillari ætate, vel postea quādocunque vnus moriatur alteri, & alter alteri æquali portione: ex quibus verbis inductum videtur fideicommissum expressum inter filios, & eorum descendentes institutos secundum quod casus mortis in perpetuum de eis euenerit.l.si pater, de testamentis, lib.6.ibi, filiæ moreretur Oldr.conf. 125. vers. & posset poni exemplum cum alijs per Informantes allegatis.

13 Non obstant considerationes adductæ per Informantes pro D.Horatio, vt scilicet reciproca non excedat personas institutorum, quamuis dictū fuerit, & eorum descendentes, quia testator loquutus est, retentis iisdem terminis, de quibus in institutione, qui de vulgari tantum sensum recipere debent, vnde substitutio, quæ facta reperitur inter Hieronymū & Vicinum non debet extendi de persona ad personam, Roland.conf.56.nu.24.Natt.conf. 470. nu.6. cum alijs allegatis. Quia pro responsione fuit dictū, quod cum fuerit firmatum ex verbo descendentes, nedum vulgarem, sed & fideicommissariam comprehendi cessat obiectum cessante præsupposito in vulgari duntaxat constituto.

14 Ex mente etiam vltimo loco dixerunt Domini cōstare de fideicommisso reciproco inter descendentes Conradi, ex quo filij, & descendentes cum qualitate masculinitatis fuerunt bis in conditione positi, ibi, si decesserint, seu eorum descendentes, & iterum, ibi, si contigerit quod dicti sui filij, & eorum descendentes masculi omnes decesserint sine filijs legitimis, qui existentibus coniecturis censentur vocati ex communi opinione quam sæpissime est amplexa Rota, & signanter in illa Montisfalisci fideicom. 20. Nouembris 1602.coram bo.mem. Cardin. Pamphilio, & in Perusina de Alphanis 22. Iunij 1607.coram R.P.D. Ludouisio, relata in illis de Pannolinis 10. Decēbris 1610.coram R.P.D.Marcomontio.

15 Quæ coniecturæ, & si de per se minus efficaces essent, iunctæ tamen, quod sufficiant ad fideicommissum inducendum, quippe quæ arbitrio iudicis relatæ fuerint, Domini admiserunt in illis de Alphanis, & de Pannolinis supra relatis, & aperte probant Bero. conf.104.nu.12.lib.2.Gras.in §.fideicommissum, q. 14 Surd.decis.162.nume. 11. Et ex eis elici quoque vocationem ad portionem patrui, seu alterius cohæredes probarunt.Corn.conf.306.in fine vol.4. Gab. conf.2.num.13.In fine lib.2.& conf.115.nu. 13. lib. 1.Bursat.conf.202.nu.42.vol.2.& sæpius hanc conclusionem tenuerunt Domini, vt in illa Romana de Quinque coram R.P. D. Ludouisio 12. Nouembris 1607.in Vrbeuetana fideic. coram R.P.D.Coccino 27.Ianuarij 1606.& nouissime in illa de Pannolinis alleg. quæ fuit confirmata 9.Maij 1611.coram eodē D.Marcomontio.

16 Inter ceteras autem, quæ recensenter per Informantes D.Maherbalis, scilicet ex qualitate masculinitatis ex feminarum exclusione propter masculos, ex vocatione feminarum in defectum masculorum, ex reciproca inter institutos, etiam vocatione extraneorum, ex compendiosa inter eosdem institutos, & alijs adductis. Illæ videntur firmiores, quæ deducuntur ex digressu ad plures substitutionum gradus, & ex ratione conseruandi bona in agnatione, quibus aliter satisfieri non videtur posse, nisi vnus alteri sit grauatus restituere, ex quo testator actum successiuū considerauit Socin.sen. qui in his terminis loquitur consil. 250.num.14.lib.2.Ias.conf.140.col.4. versic. mens autem, lib.2.Curt.iun.consil.16.num.7. Marzar.conf.4.col.1. versic. confirmantur præmissa, & consil.5.col.6.vers.verum tamen, & conf.6. col.6. & id videtur etiam maxime suaderi, quia alias dispositio redderetur inutilis, cum nec ad vlteriores in gradibus nominatis, nec ad illos de agnatione bona possent peruenire, vt considerat Crau.conf. 22. num.2. Curt.iun.conf.48.num.4. quos Rota sequitur in Vrbeuetana Castri Sepij coram bo.me. Card.Seraphino inter impressas. 579.num.9. & hæc bene probantur in casu testamenti Conradi.

17 Nam digressio ad plures gradus colligitur ex eo quod testator considerando deficientiam aliquorum ex institutis, & secundo loco omnium institutorum, & eorum descendentium masculorum vocauit feminas descendentes cum onere nubēdi illis de Mugnano, vel de Pitiliano altera eorum recusante, & demū alijs de domo Vrsina in genere, & illis descendentibus sine prole vocauit masculos de eisdem domibus, primo de Mugnano, secundo de Pitiliano, quæ successiua subordinatio aperte significat digressum ad plures gradus substitutionū, vt considerat Menoch.

con-

consilio 310. numero 12. volumine 4.

18 Non obstat, quod hæc digressio ad plures gradus licet facta sit in plures gradus diuersos, vnica tamen sit censenda, cum dependeat ab vnico casu, scilicet quando filij, & descendentes decesserint sine filijs Gabr.consil.117.num.14.lib.1. Quia ex facto tollitur obiectum, dum vna expirata nõ cessant aliæ substitutiones, quia præsupponitur successio vocatorũ, & decessus sine filijs, qui sunt gradus distincti, & personæ diuersæ, & sufficit ad hunc effectum, quod testator considerauerit actum successiuum possibilem, vt supra fuit dictum ex Socin. & alijs allegatis.

19 Contemplatio agnationis videtur etiam sufficienter probata, quia & si expresse non legitur, quod testator voluerit bona remanere in familia de Vrsinis, tamen certum est, quod in familia effectiua non veniunt alij, quam descendentes, prout eos vocauit testator semper præferendo masculos ipsis feminis descendentibus; & quando feminas vocauit eas cum onere nubendi in familijs de Vrsinis voluit admitti, terminando postremo omnes substitutiones in familia contentiua de Vrsinis, atque ita cum alio non tendant substitutiones quam ad effectiuam sui ipsius testatoris, & ad contentiuam sub qua comprehẽditur, non videtur dubitandum, quin ratio conseruationis intret ad hunc effectum, vt in fortioribus terminis ex sola prelatione masculorum considerarunt Crau. cons.130.nu.10.vers.in proposito nostro. Veggius. cons.74.nu.201.Dec.consil.31.nu.97. Bald.in l.maximum vitium, C.de lib.præt.

20 Non obstat quod ex admissione feminarum videatur destrui ratio conseruandæ agnationis, quia per feminas non solent conseruari.§. ceterum. instit. de legit.agnat.success.Crau.cons.306. nu. 5. Menoch. cons.150.num.39. nam feminæ non fuerunt simpliciter vocatæ, sed cum onere nubendi in altera ex familijs supradictis de Mugnano, vel de Pitiliano, quod magis videtur confirmare mentem testatoris ad conseruationem agnationis relatam.

21 Ad id autem in quo Informantes pro D. Horatio valde insistebant, si aliquo modo intelligi posset, quod in hoc testamento esset inductum fideicommissum, non tamen fuisse sublatam facultatem ipsis descendentibus, & vocatis instituendi hæredem aliquẽ ex familia ex illis verbis, sed ad proximiores agnatos masculini generis deferatur hæreditas, vel ex testamento per suos posteros faciendo, vel ab intestato per text.in l. pater filium.§.quindecim, ff.de leg.3. vbi permissa licentia alienandi in collibertos legatarios sustinetur alienatio facta in vnum ex eis, & eum text. declarat Menoch.cons.327.nu.99.vol.4. Omissis alijs responsionibus, quæ ab Informantibus deducebantur, placuit Dominis, quod illa licentia posteris concessa deferendi hæreditatem in proximiores ex testamento, vel ab intestato præmissa non fuerit ad euersionem, nec ad limitationem sequentis fideicommissi. Non ad euersionem quia verba licentiæ hanc interpretationem non patiuntur, cum sint restricta ad proximiores, & conueniant fideicommisso in inferiori parte testamenti posito.

22 Non etiam ad limitationem respectu personarum in eodem gradu existentium, quia proximioribus enunciatis omnes in eodem gradu existentes simul vocati censentur. Bald.in l.peto.§.fratre, in 1. versic. secunda quæstio. ff.de leg.2. Crott. in l. filiusfam.§. Diui.nu.173. ff.de leg.2. Surd.cons.247.nu.8.vol.2.& in tantum hoc est verum, quod si dixisset hæreditatem deferendam in proximiorem venirent tamen eodem tempore omnes existẽtes in pari gradu, & singularis numerus contineret pluralitatem.§.sed si plures.instit.de legit.agn.success. Anchar.cons.180.nu.3. Roland.consil.38.nu.46.vol.4. idem Surd.d.consil.247.nu.10.vol.2. Quare siue dictum fuerit, quod hæreditas deferetur proximioribus, siue in singulari vsus esset testator verbo proximiori, ad omnes tamen æqualiter in eodem gradu existentes hæreditas per posteros, vel ex testamento, vel ab intestato erat deferenda.

23 Nec text.in l.pater filium, §.quindecim, ff.de leg.3. videbatur posse deseruire terminis de quibus agitur, nam eo casu venditio iudicio testatoris sustinetur, quia permiserat testator quẽlibet ex libertis partem colliberti posse emere, quod idem non consideratur in hæreditate destinata proximioribus, qui singuli in eodem gradu existentes iudicio testatoris ad hæreditatem venire non possunt vt supra fuit dictum. Atque ita vtraque parte Informante Domini resoluerunt, &c.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Calaguritana Iuris corrigendi de victoria. Mercurij. 18. Maij. 1611.

ARGVMENTVM.

Citatio ad videndum iurare testes non suppletur per citationem factam in executione decreti, in quo iudex mandauit citari partes ad videndum iurare testes, vbi citatio ad videndum iurare testes debebat fieri non solum de iure, sed etiam ex forma rescripti, & adducuntur quædam alia pro nullitate examinis testium de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Citatio ad videndum iurare testes requiritur in examine testium. nu. 1.

Rescripti forma si non seruetur processus corruit. numero 1.

Cita-

Citatio ad videndum iurare testes vt facta dicatur sufficit, quod fuerit citata pars in exequutione decreti, in quo iudex mandauit partes citari ad videndum iurare testes. nu. 2.

Rescripti forma debet præcise & punctualiter non autem per æquipollens adimpleri. nu. 2.

Formæ obseruatio non cessat cessante ratione ob quam forma fuit inducta. nu. 2.

Recusatio iudicis inualida non causat & nullitatem processus nu. 3.

Paria sunt non facere vel minus valida facere. numero 3.

Iudex recusatus non potest post recusationem procedere non citato recusante. nu. 3.

Citatus non debet amplius citari quando expresse protestatus fuit se nolle amplius comparere. nu. 3.

Testes examinati extra locum remissoriæ sunt nulliter examinati. num. 4.

DECISIO CCCXLV.

1 Resolutum fuit pro nullitate examinis, potissime autem ex defectu citationis ad videndum iurare testes, quæ non solum de iure est necessaria, l. si quando. C. de testibus. c. 2. eod. tit. Rot. decis. 15. de test. in nou. Caputaq. decis. 274. nu. 3. par. 3. sed etiam ex forma mandati dati in remissoria, quia prouisio Burgen. qui eam decreuit, ordinauit, quod in primis, & ante omnia ambæ partes citarentur ad videndum iurare testes, quæ forma vtique erat seruanda per iudicem delegatum, & eius omissio totum processum, coram eo factum, vitiauit. c. cum dilecta, & ibi notat. de rescript. Caputaq. decis. 143. num. 5. par. 3. A. A. in Epit. de priuat. ob non solut. num. 11. Fuit dictum in vna Bononien. de Tobalijs. 24. Maij 1566. coram bo. mem. Litta.

2 Non obstat, quod Prouisor in Decreto, in quo admisit partes ad probandum cum termino 15. dierum, mandauerit eas citari ad videndum iurare, & propterea sufficere debeat, partem fuisse citatam in exequutione dicti Decreti, vt in Toletana decimarum de Salsedon, coram R. P. D. meo Decano, & alijs allegatis pro parte Capituli, quia hoc posset sufficere pro citatione a iure requisita, & ita loquuntur decisionis adductæ. Non autem supplet citationem requisitam ex forma remissoriæ, quæ præcise, & punctualiter seruari debuit, nec potuit per æquipollens adimpleri. glo. in Clem. 1. in vers. 3. de vit. & honest. clericor. Bart. in l. non sunt liberi. ff. de stat. homin. cum concordantibus adductis per Alex. in l. 1. sub num. 8. versic. & ex prædictis. ff. de liber. & posthum. & cessante ratione ob quam fuit forma inducta, non propterea cessat obseruatio formæ. Aret. in l. 2. col. 5. vers. tu autem aduerte. vbi de communi testatur. ff. de vulgar. & pupillar. Tiraq. Cessan. caus. limit. 37. Illustrissimus Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 4 titu. 1. nu. 23. Et dixit Rota in Veronen. Monasterij Sancti Zenonis, 18. Martij 1575. coram Felic. record. Clem. 8.

3 Non obstat, quod Procurator Episcopi qui recusauerat iudicem non erat vlterius coram ipso citan. Quia si recusatio fuit valida, sufficit pro nullitate examinis, ex adductis per Informantes. Si autem erat inualida, non potuit operari talem effectum. l. 4. §. condemnatum. Vbi omnes. ff. de re. iud. Rolan. consl. 49. num. 29. lib. 4. Paria enim sunt non recusasse, & recusasse, sed minus valide. l. non putauit. §. non quæuis, vbi Bar. ff. de bon. possess. contra tab. l. 1. §. quod aūt. Et ibi Bal. ff. de offic. præfect. Vrb. & in iure non probatur, quod iudex recusatus, post recusationem possit procedere non citato recusante, & esset nimis dura conditio recusantis adducti per Gabr. de citat. cōclus. 1. in limit. 62. loquuntur in eo qui citatus dixit expresse, quod nolebat comparere, quo casu non est vlterius citandus. Procurator autem Episcopi hoc nō dixit neque explicite, quia nullibi legitur, neque implicite recusando, cum recusatio de sui natura id non includat, præsertim quia quando recusauit non fuerat citatus ad totam causam, sed ad vnum Articulum tantum, vnde intrant tradita per Gabr. d. concl. num. 418. in fin.

4 Accedit, quod testes fuerunt examinati extra locum remissoriæ, & sic nulliter. c. statutum. §. in nullo quoque. Vbi Docto. de rescript. in 6. Rot. decis. 15. de offic. delegat. in nouis. Patitur etiam hoc examen alios defectus de quibus per Informantes, ex quibus, fuit conclusum, testes fuisse nulliter examinatos.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Triburtina administrationis Tutelæ, Veneris 18. Maij. 1611.

ARGVMENTVM.

Exequutio non potest iustificari ex nouiter deductis, & de pluribus inducentibus nullitatem sententiæ.

SVMMARIVM.

Exequutio ex deductis non autem ex deducendis iustificari aut infirmari debet. nu. 1.

Protestatio neminem audiri nisi docto de mandato, si mandatum non producatur, operatur nullitatem actorum, & sententiæ etiamsi comparens sit vere procurator. numero 2.

Amplia etiamsi mandatum in 2 instantia producatur, quia nihilominus acta & sententia prioris instantiæ sunt nulla. nu. 2.

Iuramenti de calumnia omissio vbi illud fuit petitum inducit nullitatem. nu. 3.

Iuramētum de calumnia vbi fuit petitum sufficit, quod præstetur in terminis substantialibus. nu. 3.

Sententia confirmans sententiam nullam, est nulla, vbi de

de nullitate fuit oppositum. numero 4.

Clemen. vt calumnijs. de re iud. non habet locum, quando nullitas patet ex eisdem actis, vel de illa datur contra vltimam sententiam. nu. 4.

Recusatio iudicis vti suspecti induit nullitatem omniũ post recusationem gestorum. nu. 5.

DECISIO CCCXLVI.

1 DVbitaui an subhastatio bonorum veniat reuocanda ex eisdem. Et Domini pro reuocatione respondendum censuere. Et quamuis videretur de iniustitia ex eo constare, quod D. Aurelius non erat debitor illarum pecuniarum, pro quib. facta fuit exequutio cum illas, iam pridem ad vtilitatem minorum inuestiuisset. Nihilominus hoc fundamentum fuit ex post facto deductum, & dubium est restrictum ad reuocationem subhastationis ex eisdẽ, & est receptum exequutionem ex deductis, non autem ex deducendis iustificari, aut informari deberi Abb. in c. inter cetera. num. 8. & ibi Felin. num. 4. de re iud. & fuit dictum in Romana census. 4. Decembris 1595. coram bo. mem. Cardinale Pamphilio, & in Bononien. de Pasijs 4. huius coram me. Ideo Domini pro reuocatione dictę subhastationis ex eisdem iuxta tenorem dubij ponderarunt, nullitates sententiarum, ad quarum exequutionem fuit deuẽtum sub prætextu quod erant duæ conformes.

2 Quarum prima ex eo visa fuit nulla, quia fuit lata instante asserto procuratore, de cuius mandato non fuit doctum in illa prima instantia, licet sæpius pro parte D. Aurelij fuisset protestatum neminem audiri nisi docto de legitimo mandato, quo casu non releuat, quod vere esset procurator. Bald. cons. 122. circa medium. lib. 3. Aym. cons. 118. num. 1. Gabr. consil. 25. num. 23. lib. 2. Guidobo. decis. 129. & fuit sæpe resolutum. Nec releuare videbatur, quod postea in secunda instantia mandatum fuerit productum, quia nihilominus sententia prima remansit nulla. Bald. in l. 1. in 2. lectura. num. 3. ff. de procurator. Alex. consil. 146. nu. 34. lib. 1. Gabriel. d. cons. 25. nu. 23. Rot. diuers. decis. 105. par. 1. Achil. decis. 6. de procurator.

3 Item fuerat petitum iurare de calumnia, quod tamen iuramentum non fuit præstitum ex quo intrat nullitas. c. 1. de iuram. calumn. in 6. Rot. decis. 2. eodem tit. in antiq. Nec obstat si dicatur huiusmodi iuramentum fuisse præstitum in terminis substantialibus, quod sufficit, vt fuit dictum in Romana assecurationis dotis 12. Decembris 1605. coram D. meo Marcomontio, Vbi aliæ decisiones referuntur, illud enim allegari non potest in hoc casu, in quo nunquam aliquis comparuit qui doceret de legitimo mandato.

4 Secunda vero sententia videbatur etiã nulla, quia confirmauit primam nullam, & pro parte D. Aurelij fuerat protestatum, quod prius super nullitate pronũciaretur. Paris. consilio 106. numero 16. libr. 4. Surd. decis. 289. numero. 10. Cæsar de Grassis, decis. 11. num. 3. & 4. de re iud. Put. decis. 72. lib. 3. Nec est locus Clemen. vt calumnijs. de re iud. quando nullitas patet ex eisdem actis, vel de illa datur cõtra vltimam sententiam. Gabriel de exequutione rei iudic. concl. 1. num. 8. decis. Pedemont. 142. nu. 39.

5 Vlterius, quia D. Gemmarius secundæ instantiæ iudex, & cuius authoritate, ad exequutionem, & subhastationem fuit deuentum, fuit allegatus suspectus, & cum Tiburtini vtantur statuto Vrbis, in quo habet locum ius ciuile, omnia gesta post dictam suspecti allegationem, & recusationem fuerunt nulla glos. in l. apertissimi. in verbo recusare. C. de iudic. & de magis communi testatur Alex. cons. 89. nu. 3. lib. 1. decis. pedem. 44. num. 5. Bursat. alios adducens consil. 21. nu. 20. lib. 1. Ex quibus sic fuit conclusum.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Domorum. Veneris 20. Maij. 1611.

ARGVMENTVM.

Monitus dimittere possessionem comprobatur a monente possessor. Item sententia iudicis vna cum expulsione priuat possessionem tam ciuili, quam naturali possessione, nisi sententia sit nulla, vel iniusta, quod tamen debet ab allegante nullitatem, seu iniustitiam probari, & interim stat pręsumptio pro sententia.

SVMMARIVM.

Possessio probatur ex monitorio obtento pro dimittenda possessione in praiudicium eius, qui monitorium obtinuit. nu. 1.

Possessio tam ciuilis, quam naturalis amittitur per expulsionem vigore sententiæ iudicialiter factam. nu. 2.

Possessio non amittitur per sententiam Iudicis nullam, & iniustam. nu. 3.

Declara, quod interim donec probatur iniustitia, seu nullitas sententiæ, præsumptio stat pro sententia, & onus probandi nullitatem spectat ad eum, contra quem fuit lata sententia. nu. 3. & nu. 4. respondetur ad decisionem in contrarium allegatam.

DECISIO CCCXLVII.

1 ET si dubitandum non videatur de anteriori possessione sororum de Pirardis, quæ sufficiat ad effectum manutentionis tam ex instrumento possessionis captæ, quam ex locationibus, & solutionibus subsequutis, & ex tacita confessione, quæ resultat ex actione intentata pro parte Martiæ ad hoc vt bona dimitterentur, quod facere non poterant, nisi possiderent, vt fuit resolutum in Anconitana bonorũ. 16. Februarij 1609. coram R. P. D. Ludouisio.

2 Tamen cum ab ea per sententiam iudicialiter expulsæ

pulsæ

pulsæ fuerint,& consequenter omnem possessionem, tam ciuilem quam naturalem perdiderint. Ang.in l. clam possidere.§.qui ad nundinas.nu.2.in fine. Vbi etiam Iaf.nu.20.ff.de acq.poss. Rota coram bo. me. Cardinale Seraphino,inter impress.802.par.1.& nouissime in Augustana Hospitalis coram R.P.D. Vbaldo. Domini censuerunt, non esse dandum mandatũ de manutenendo memoratis sororibus.

3 Non obstat, quod nunquam habuerint se pro spoliatis,nec iudex nulliter,& indebite procedendo potuerit eas sua possessione priuare.Quia fuit respõsum obiectum procedere, quando probassent sorores indebitam expulsionem,interim autem stare præsumptionem,quod rite,& recte iudex processerit.l. ab ea parte.ff.de probationibus.Alc.de præsumption. reg. 3.præsumpt.9.cum alijs allegatis per Surd. conf. 39. num.7.vol.1.& decis.106. num. 9. sorores autem cũ nõ probauerint indebitam expulsionem, neque acta integra transportauerint,ex quibus de alleg. defectu constare posset, frustra videntur contendere, se non habuisse pro spoliatis, vt fuit dictum in allegata Augustina Hospitalis, in qua aliæ Rotæ decisiones allegantur.

4 Nec obstat Decisio Romana Domus de Crescis, coram bo.me. Litta 28.Februarij 1603.quæ videtur præsupponere onus ex parte eius,qui nititur iudiciali possessione probandi,quod iudex rite,& recte processerit, alias possessorem non priuat suo iure. Quia fuit responsum ex deductis in ea decisione non apparere in actis de mandato A.C.neque illud fuisse exequutioni demandatum,quod erat præcipuum, vt ex inde inferri posset ad præsumptionem recti iudicij. In casu autem de quo agitur, non est quæstio super non existẽtia sententiæ,nec super illius executione, merito donec pro parte sororum, quæ petunt mandatum de manutenendo non doceatur de iniustitia illius,præsumptio bene operatur ad conseruandam validitatem actus.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Salernitana Parochorum. Mercurij 1. Iunij. 1611.

ARGVMENTVM.

Parochialitas Ecclesiæ ex quibus probetur, & quę requirantur ad validitatem dismembrationis,& an dismembratio probetur ex his de quibus in decisione.

SVMMARIVM.

Parochialitas Ecclesiæ probatur ex pluribus prouisionibus de ea factis ab ordinario tanquã dẽ parochiali.n.1.

Parochialitatis signa sunt potestas fori pęnitentialis, & illius exercitium per rectorem nomine proprio, locus certis finibus constitutus,in quo degit populus, cui per vnicum proprium curatum sacramenta administrantur,& preceptio decimarum iure proprio.nu.1.

Dismembratio est alienatio & in ea requiruntur solennitates requisitę in alienatione rei Ecclesiæ.nu.2.

Visitationes quæ non sunt factæ ab ordinario, non probant.nu.3.

Parochus non potest præiudicare Ecclesię.nu.4.

DECISIO CCCXLVIII.

1 PRo Informante quo ad vtramque partem dubij fuit resolutum.Nam quod Ecclesia Sancti Marci sit Parochialis, probatur ex pluribus prouisionibus Ordinarij,factis tanquam de Curato, vt fuit dictum in vna Salamantina, dimidiæ portionis.28.Maij 1586.coram Orano, & in Toletana Parochialis 15.Maij 1587. coram Illustrissimo Platto. Concurrunt etiam omnia signa Parochialitatis relata in Recanaten. Parochialis.20.Maij 1577.Coram Lauretano,videlicet potestas fori pęnitentialis,& illius exercitium per Rectorum nomine proprio,locus certis finibus constitutus, in quo degit populus,cui per vnicum proprium Curatum Sacramẽta administrantur,vt optime deponunt plures testes,qui etiam deponunt de perceptione decimarum iure proprio, quod Parochis conuenit.c.ad Apostolicæ. de decim.

2 Quo ad secundam partem dubij, quæ respicit dismembrationem fructuum,conclusum fuit, eam non probari,& cum sit alienatio,Achil.decis.vnic.de reb. Eccles. non alienan. debet probari cum requisitis in alienatione rei Ecclesiasticæ,vt fuit dictum in Syracusana dismẽbrationis fructuũ.14. Februarij. 1594. coram bo. me. Cardinale Pamphilio, quæ hic nullo modo probantur, sed neque ipsa dismembratio quinimmo ex probationibus datis videtur potius excludi,cum testes dicant Parochum solum percipere fructus,qui non excedunt Duc.80.Regni,ita vt vix sufficiant pro sustentatione parochi.

3 Nec obstat,quod in quibusdam visitationibus fiat mentio dismembrationis,quia illæ solæ eam non probant,præsertim cum non sint factæ ab Episcopo, sed ab inferioribus, & ideo non sint solennes Fusc. de visit.lib.1.cap.20.num.16.& 17. Et cum sint ab anno 1587.non includunt tempus 30. annorum,ita vt possit allegari præsumptio solennitatis,& vtilitatis, seu necessitatis,in dismembratione. Vltra quod testes deponunt a 40. annis, & vltra fructus integros fuisse perceptos a rectore.

4 Non obstant solutiones factæ,quia fuerunt factæ cum clausula sine præiudicio,& parochus non potuit præiudicare Ecclesiæ. Caputaq. decis.170. n.6.par. 3. Et possent forsan probare quasi possessionem, non autem ius dismembrationis, si non contineant tantum tempus,quod sufficiat ad præscriptionem.

REV.

R. P. D. VBALDO.

Romana Dotis. Lunæ 6. Iunij. 1611.

ARGVMENTVM.

Melioramenta facta in re emphyteotica veniunt in generali bonorum emphyteutę obligatione, etiam stante pacto de non alienando, & etiam si sint inseparabilia ab ipsa emphyteusi.

SVMMARIVM.

Melioramenta facta ab emphyteuta super re emphyteotica transeunt ad hæredes, & successores quoscumque, & possunt hypothecari veniuntque in generali bonorum obligatione, adeo vt pro ijs competat Saluianum. nu. 1.

Amplia etiam non obstante pacto de non alienando, quod non intelligitur pro melioramentis. nu. 4.

Amplia secundo vt nō obstet prohibitio legalis, de qua in l. fin. C. de iur. emphyt. quia illa non impedit quo minus res comprehendatur sub generali bonorum obligatione. num. 4.

Amplia tertio etiamsi melioramenta sint inseparabilia quia nihilominus illorum æstimatio venit sub generali bonorum obligatione. nu. 5.

Confessio praiudicat confitenti, & habenti causam ab eo, etiamsi fuerit facta ennunciatiue. nu. 2.

Producens scripturam videtur fateri omnia in ea contenta. nu. 3.

Confessio vnius alteri non nocet. nu. 6.

DECISIO CCCXLIX.

FRanciscus Zaffettus post receptas dotes a Domina Septimia eius Vxore, pro quarum restitutione obligauit omnia bona sua præsentia, & futura acquisiuit Domum emphyteoticam sub proprietate Reuerendorum fratrum Sanctæ Mariæ de Populo Vrbis sibi venditam a Francisco Fante, qui eandem Domum habuerat eodem titulo a Georgio Gamborino a fratribus inuestito sub tali pacto, vt non posset dictam Domum in totum vel in partem vendere, aut alienare alienationis latissimo sumpto vocabulo, sine consensu dictorum fratrum, quam Domum idem Zaffettus qui in instrumento consensus a fratribus præstiti obligauit se ad omnia, & singula pacta, & conditiones ante a Georgio adiectas a fundamentis, vt dicebatur, de nouo a se extructam donauit Ioanni Henriquez, qui fuit postea ab eisdem fratribus inuestitus ad tertium genus aucto canone, & alijs pactis, de quibus in instrumento inuestituræ ipsius.

5 Mortuo Zaffetto Septimia egit pro recuperatione suarum dotium in vim Saluiani interdicti contra Ioannem possessorem dictæ Domus, & causa in Rota introducta dubitaui, an intraret hypotheca ad fauorem Septimiæ, non obstante pacto de non alienanno, & cum dubium proponeretur, die 29. Aprilis huius anni, fuit dictum non liquere, sed denuo eo proposito, sub die 6. Iunij eiusdem anni, quia dubium poterat habere duas partes, altera erat circa Domum ipsam, altera circa melioramenta, Dominis placuit intrare hypothecam respectu melioramentorum, cum reseruatione, vt de reliquis videretur. Ratio fuit, quia melioramenta sunt propria emphyteotæ, & transeunt ad quoscunque hæredes, & successores, & possunt hypothecari, veniuntque in generali obligatione bonorum, adeo vt pro ijs competat Saluianum, Clar. in §. emphyteosis quæst. 45. num secundo. Bero. in c. potuit. num. 452. & sub num. 98. versic. & hæc conclusio de locat. & in capit. 1. numero 32. de in integrum restit. & quæst. 19. num. 3. Doct. in l. Senat. §. Marcell. vbi Bald. & Aug. ff. de leg. 1. Paris. cons. 28. nu. 1. & seq. & cons. 55. nu. 24. lib. 3. Gozad. consil. 20. in fin. Garzias de expens. & melioram. cap. 6. numero 20. & cap. 23. num. 32. Bursat. cons. 76. numero 36. lib. 1. & fuit dictum in vna Romana Castri Marciliani, 19. Iunij 1587. coram Seraphino vers. 3. coadiuuantur, & in vna Bonon. Sancti Apollinaris 2. Aprilis 1582. quæ est decisio 720. nu. 8. par. 1. diuers. & in Bononiensi Bonorum 2. Decembris 1583. coram Aldobrandino, quæ est decisio 186. nu. 6. par. 2. diuers. & in puncto fuit resolutum, in Romana Saluiani coram me. 10. Ianuarij huius anni.

2 Nec dicta melioramenta videbantur posse controuerti, cum in ipso instrumento donationis domus Franciscus asseruerit dictam domum a se fuisse a fundamentis erectam, quæ confessio videbatur præiudicare posse non solum Francisco, si viueret, sed etiam habenti causam ab eo l. si superatus, in princ. vbi Bartol. ff. de pign. Bald. consilio 364. numero secundo versiculo tertio quia, libro secundo, & fuit dictum in Romana fideicommissi de Goris 16. Nouembris 1598. coram Gipsio, & in Perusina nullitatis executionis 1. Februarij 1608. coram Domino Cauaslerio, etiam si confessio fuerit ēnūciatiua. Aym. de antiq. temp. 1. par. versic. ampliatur, num. 22. & seqq. & cons. 29. num. 1.

3 Quod etiam coadiuuatur ex assertione, facta in instrumento inuestiturę ipsius Ioannis, in quo narratur deuentum fuisse ad prædictam inuestituram prætextu melioramentorum ad notabilem Summam in dicta Domo factorum, præsertim cum dicta instrumēta donationis inuestituræ fuerint producta ab ipsis hæredibus Ioannis, quo casu videntur fateri omnia contenta in istis l. publia. §. vltimo. ff. depositi, & c. cū olim. de cens. Dec. in c. cum venerabilis. n. 122. de except. Surd. cons. 5. nu. 37. & consil. 28. num. 47. lib. 1. & fuit dictum in Bonon. census 7. Februarij. 1601. coram Domino Decano.

4 Non obstat pactum de non alienando, quia illud fuit appositum rei emphyt. non aūt melioramentis, quæ sunt diuersa, Valasc. de iur. emphyt. q. 2. nu. 19.

Nec dicatur prohibitionem legalem, de qua in l.fin. C.de iur. emphyt. extendi etiam ad melioramenta, quia illa non impedit quo minus res comprehendatur sub generali obligatione bonorum, vt fuit dictũ in Romana Saluiani. 12. Nouembris 1592. coram Decano.

5 Non obstat, quod talia melioramenta sint inseparabilia, & eiusdem iuris censeantur cum re ipsa ad cõsil. Gabriel. 168. qu. 6. nu. 88. & seqq. lib. 1. quia non sequitur, quin saltem illorum æstimatio sit propria ipsius melioratis, & potuerit hypothecari, vel illud procedit respectu directi dominij, sed respectu vtilis durante emphyteusi, Gabr. non negat, quin melioramẽta sint eius, qui fecit, & quo ad obligationẽ, quod sint separabilia, & patronus per se stare tenetur. Valasc. dicta decis. 2. nu. 21. Non obstat, quod prohibitio de non alienando hypothecam, & obligando videatur respicere etiam melioramẽta, vt in concessione facta ante, vt in summario Domini de Herriquez. n. 1. quia Zaffectus nõ se obligauit ad pactum ante, sed Georgij, vt in eodem Summario. n. 3. in cuius obligatione nihil dicitur de melioramentis.

6 Non obstat, quod dicta melioramenta duarum facta de pecunijs Ioannis, quia hoc nõ legitur in instrumento donationis, quam fecit Zaffectus, ideoque varia sunt, quæ dicuntur de confessione indiuisibili, sed in instrumento inuestituræ Ioannis, cuius assertio nõ potuit nocere Zaffetto absenti, & consequẽter Septimiæ argumento l. certum §. si quis absente. vbi Doctor. ff. de confess. & per Gabr. de confess. concl. 1. in princ. & ita fuit decisum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Lauretana Bonorum. Lunæ 6. Iunij. 1611.

ARGVMENTVM.

Depositum, vt liberet debitorem, plura concurrere debent, de quibus sigillatim in Summario.

SVMMARIVM.

Depositum licet aliquando liberet, vel excuset a solutione facienda, nunquam tamen retractat iam factam, neque eius effectus tollit. nu. 1.

Deponere non est auollare. nu. 1. Vbi maxime si pars instetit pro auollatione.

Promissio soluendi pretium per emptorem creditoribus venditoris non arctat emptorem ad soluendum creditoribus descriptis in lista, sed potest fieri solutio anterioribus. num. 2.

Vergentia viri ad inopiã debet allegari per mulierẽ. n. 2.

Promissio, quod res vendita nulli alteri sit obligata debet intelligi de obligatione, quæ præiudicet emptori. nu. 3.

Promissio de faciendo consentire omnem personam intelligitur dummodo emptoris intersit, & possit aliquod damnum pati. nu. 3.

Depositum, vt releuet debet esse integrum. nu. 4.

Depositum factum non præcedente citatione nullum est. num. 4.

Fallit si sit facta intimatio decreti de deponendo ante depositum. nu. 5.

Depositum, vt releuet debet esse purum, & sine aliqua cõditione, ac tale, quod ad sui libitum possit creditor exigere. nu. 6.

DECISIO CCCL.

1 Resolutum fuit, depositũ nõ suffragari Illustriss. Cardinali Cusentino, ad effectum, vt non teneatur ad solutionem fructuum censuum. Nam quo ad census per ipsum auollatos, res est indubitata, quia licet depositum aliquando liberet, vel excuset a solutione facienda, nunquã tñ retractat iam factam, neque eius effectus tollit, sed neque etiã quo ad fructus censuum, quos ex conuentione auollare teneebatur, quia deponere, non est auollare, iuxta trad. per Bar. in l. item liberabatur. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypoth. soluat. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 9. n. 3. præsertim, quia D. Bernabeus nunquam recusauit, sed semper instetit pro auollatione. Las. cons. 9. n. 15. li. 1. Corn. cons. 262. n. 13. ad fi. lib. 4. Tiraq. vbi supra, Rolan. cõs. 63. sub n. 29. lib. 1. Gabr. cõs. 57. n. 6. lib. 1. Fuit dictum in Farsen. Pecuniariæ 19. Decembris 1603. coram. me. Et in Romana census 2. Aprilis 1607. coram R. P. D. Manzanedo.

2 Non obstat, quod ex aduerso dicitur, non stetisse per D. Cardinalem, quominus auollationẽ faceret, sed fuisse repertũ adesse alios creditores anteriores illis, qui fuerũt dati in lista, quia qñ fuisset verũ poterat istis soluere, seu auollationẽ facere omissis datis in lista quia promissio de auollando erat facta non de certis creditorib. sed simpliciter de anterioribus, faciũt in fortiorib. terminis tradita in Romana census corã Illustris. Mellino, ex aduerso allegata, vltra quod nõ aderant creditores anteriores, qui instarẽt, immo instare possent pro solutione cum eorũ dies nõ venisset, vt in decisionibus allegatis. Nec facit quod dicitur de Vergentia Bernabei ad inopiam respectu dotis vxoris, quia vxor de ea non dedit, nec intentauit remedium l. si constante. ff. solut. matrim.

3 Minus ẽt facit, quod Bernabeus promiserit prędiũ nulli personæ esse obligatũ, quia intelligi debet de obligatione q̃ posset prȩiudicare emptori, vt fuit dictũ in vna Perusina hæreditatis 8. Aprilis 1587. corã. Orano, & in vna Romana Census. 17. Aprilis 1598. corã. R. P. D. Decano. Hic autem nullum poterat cõtingere præiudicium D. Cardinali, ex quo ipse habebat soluere creditoribus anterioribus Bernabei, a quibus cessionem obtinendo, repellebat creditores posteriores. Idem dicendum de promissione de faciendo consentire omnem personam, quia intelligitur dummodo emptoris intersit, & possit aliquod damnum pati, vt fuit dictum in vna Romana non adimplementi 17. Nouembris 1597. coram bo. me. Cardinale Seraphino,

phino,& in dicta Romana census. Hic autem excluditur omne periculum,& damnum propter solutionẽ faciendam creditoribus anterioribus. Et in omnem euentum Illustris. Cardinalis poterat,& debebat agere ad liberandum & faciendum consentire quibus per Bernabeum non præstitis potuisset esse locus deposito.

4 Quando etiam fuisset locus deposito,ad huc tamẽ illud de quo agitur non suffragaretur,quia omissis ijs quæ hinc inde dicuntur super integritate depositi requisita ad eius validitatem. Alex.cõs.75.nu.6.li.70. Aym.consi.106.n.1.quæ esset calculo examinan. depositum non est validum,quia factum fuit nulla præcedente citatione, Iaf.in præallegato.consi.9.sub nu. 15.vers.2. Et fortius li.1. Curt. iun. qui communem dicit consil.28.post numerum primum,Rolan.qui pariter de communi testatur d.cons.63. nu. 31. Et fuit dictum coram me in dicta Farsen. pecuniariæ.

5 Non obstat, quod dicitur de intimatione facta, quæ æquipollet citatione,quia posset forsan procedere,si fuisset factum decretum seu mandatum per iudicem de deponendo, vt requiritur. Bal. qui alios allegat,vbi supra,nu.32.& dixit Rota in dicta Farsen.pecuniariæ. Hoc casu si esset facta intimatio decreti ante depositum posset sustineri,nullo autem modo post factum depositum, alias intimatio suppleret duplicẽ defectum citationis,& decreti, præsertim quia Barnabeus intimatus non solum non consensit, sed expresse impugnauit depositum.

6 Accedit quod vt depositum releuet,debet esse purum,& sine aliqua conditione, ac tale,quod ad sui libitum possit creditor exigere. Paul.de Castr.in l.acceptam,sub n.12.vers.si vero facta fuit. C.de vsur. Iaf. dicto cons.9.nu.15.circa med. Alex.cons.78. nu.29. vers.5.quia,& nu.seq.lib.5. Ruin.cons.119.num. 15. li.5. Fuit dictum in vna Bononien. Bonorum de Gabarinis 4. Nouembris 1580. coram fel. record. Clemente VIII. Et in Romana Census 2. Aprilis 1607. & 3.Iunij 1608.coram D.meo Manzanedo & sæpissime in alijs. Hic autẽ declaratio anterioritatis erat facienda per iudicem, de qua in instrumento venditionis non fit mentio,& requirebat longam discussionem,citationem,& graduationem creditorum,& faciendum erat iudicium discussionis.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Bononien. Prioratus. Veneris. 10. *Iunij* 1611.

ARGVMENTVM.

Beneficij valor quando plene, & concludenter probari debet, & quando sufficiat probatio per publicam vocem,& famam.

SVMMARIVM.

Fama censetur probata per testes deponentes ita publice dici audiuisse. nu. 1.

Valor beneficij censetur probatus per duos testes deponentes de publica voce & fama. nu. 2.

Beneficij valor probandus est, plene & concludenter, nec sufficit probatus per publicam vocem & famam, quando agitur de perpetuo beneficio. nu. 7.

Beneficij valor exprimi non debet in vnione. nu. 7.

DECISIO CCCLI.

1 IN decisionibus coram Domino meo Lancelloto in ista causa factis 4. Iulij 1607. & 15. Maij. 1609. fuit resolutum, istam gratiam non esse iustificatam quo ad valorem, & ex eo fuit deuentum ad sententiam ad fauorem religionis. Vnde causa appellationis mihi commissa fuit concessa remissoria Capitulo, & noui testes examinati quibus attentis & iuribus de nouo compulsatis dubitaui hodie an prædictus valor iustificaretur, & domini affirmatiuã sunt amplexi, & præcipuum fundamentum desumebant ex duobus testibus, primo nempe remissoriali altero vero examinato in curia qui de isto valore per non excessum de publica voce, & fama deponunt. Primus enim qui fuit Secretarius, bo.mem. Cardinalis Paleotti, & archiuista scripturarum Ecclesiarum diœcesis Bononien. postquam deposuit de dicto valore de auditu interrogatus a quibus audiuerit, respondet de publica voce & fama. Alter autem examinatus in curia dicit, quod quando iste prioratus fuit vnitus Sacristiæ Cathedralis Ecclesiæ publice dicebatur fuisse adhibitam maguam diligentiam pro habendo illius vero valore,& quod effectualiter non ascendebat ad maiorem summam quam Scutorum 300. monetæ Bononiæ & fama probatur per testem dicentem quod publice dicebatur. Cassad decis. tertia.numero septimo,de probat. Veral.decis.7.par.2.

2 Cum igitur habeamus duos testes de publica voce & fama deponentes,dicendum est, valorem esse probatum. Put.decis. 29.lib.1. Bellam.decis.674. Veral. decis.277.nu.8.par.1. Cæsar de Grass.decis.3.nu.7. de probat. Rot. diuer.decis.184 par.3.lib 2.& fuit dictum in Brixien. cappellaniæ 15. Iunij 1587. coram bo.me. Cardinale Pamphilio,& in alia Roman. Cappellaniæ 7. Nouembris 1605.corã me & alias sæpe.

3 Nec obstat,quod in dictis decisionibus contra primum testem consideratur, nempe quod non concludat de tempore vnionis. Nam contrarium Dominis fuit visum,cum dicat, ho sempre vdito dire, & cũ deponat de diligentijs factis pro habendo valore, de tẽpore vnionis,& de auditu ab alijs personis videtur satis concludere,de prædicto tempore.

Prout nec etiam obstat, quod deducat eius auditum a rectoribus & visitatoribus, & sic interessatis cum potius deponat etiam de auditu a Rectoribus

qui tenuerunt Ecclesiam ante vnionem qui non possunt dici in hoc casu interessati atque et visitatores ecclesiarum deputati ab Archiepiscopo, antequã fieret vnio, & deputati non simpliciter ad visitandum hunc prioratum, sed omnes Ecclesias ciuitatis non videtur quod dici debeant personæ suspectæ.

4 Minus obstat, quod iste testis nesciat redditus ipsius prioratus, hoc enim nihil refert, quia non fit fundamentum in eius scientia, sed in publica voce, & fama, de qua deponitur, & stant simul scire per publicã vocem, & famam, quod prioratus nõ excedat illũ valorẽ & nescire particulariter, quibus in rebus ille valor consistat, & eodem modo videtur respondendum ad obiectum, quod iste testis se refert ad listam, quæ tamen non probat cum debeat considerari quod testis credulitas seu scientia non refertur ad listam, sed vlterius absque dicta relatione deponit de publica voce, & fama, & quo ad illam, nec se refert, nec potuit referre ad listam.

5 Minus obstat, quod in dictis decisionibus contra testem examinatum in curia notatur, nẽpe deponere quod non potest affirmare quos introitus haberet Ecclesia ab anno 1570. vsque ad 1577. & quod nescit onera, & expensas Ecclesiæ. Hoc .n. tollitur, quia deponit tantum respondendo ad interrogatoriũ nescire fructus istius ecclesiæ ascendere de illis annis ad Scuta 600. annuatim quæ ignorantia est de dicta summa annuorum Scutorum 600. nõ autem de valore Ducatorum 250. Sed etiam quod nesciat istum valorem, non ideo tollitur, quin publice illum audiuerit, vnde intrat consideratio in primo teste superius deducta. Et eadem ratio facit, vt non obstet, quod ignoret onera, & expensas Ecclesiæ. Vltra quod, quando agitur de probando valore, per non excessum non est necesse scire onera cum illa potius valorem minuãt, quam excedere faciant, vt ex se patet.

6 Quibus accedunt alij duo testes in simul cum alijs adductis saltem pro adminiculis deseruientes, quãuis in illis non possit fieri magna vis cum non percutiant tempus vnionis. Nec etiam videbatur obstare listam, iuxta quam valor ascendit ad annuos Ducatos 250. & tamen extant alia bona extra listam prout sunt domus, hortus, & viridarium, hæc enim non reddũt fructum, & deseruiunt pro habitatione, & aliqua recreatione Rectoris, nec sufficit dicere, quod prout prædicta fuerunt omissa potuerint & alia bona omitti, cum nihil de alijs omissis probetur.

7 Nec etiam obstat, quod agatur de perpetuo præiudicio religioni inferendo ex ista vnione, vt fuit consideratum in vltima decisione coram Domino meo Lãcellotto, quasi ex hoc valor plene esset probandus, quia respondetur, quod cum valor beneficij in vnione non veniat exprimendus, glos. in verb. vel alteri. in Clement. 1. de præbend. & ibi Vital. nu. 73. & Imol. nu. 12. Felin. alios adducens in c. ad aures. n. 4. vers. 2 cõclusio. de rescript. & ad illius expressionem in vnionibus tantum obliget regula Cancellariæ 21. & illi in hac vnione sit derogatum videtur illius expressio non necessaria & per consequens quod Pontifex in illa non se fundauit sed in paupertate & in tenuitate redditiuum dictæ sacristiæ quo casu sufficit semiplena probatio, cum agatur de verificatione narratiuæ in qua Papa non se fundauit. Aegid. decis. 115. & 114. Rota decis. 268. num. 3. & 4. par. 1. & tunc incidenter ad effectum euitãdæ subreptitionis probatur valor quo casu leuior probatio sufficit ex pluribus adductis per Rotam decis. 34. nu. 18. & 19. & seq. par. 2. Quæ magis procedunt, cum Pontifex vniendo dictã præceptoriam satis sibi constaret, de perpetuo præiudicio religioni causando, & nihilominus prædictæ regulæ 21. derogauit. Ex quibus sic conclusum fuit.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Neritonen. Pensionis. Veneris 10. Iunij. 1611.

ARGVMENTVM.

Successor in Episcopatu tenetur ad pensiones decursas tempore prædecessoris, quando constat de diligentijs factis per pensionarium, contra prędecessorem, debet tamen tunc deduci cõgrua pro Episcopo, quæ est Ducat. mille illarum partium.

SVMMARIVM.

Pensio est onus reale cohærens beneficio. nu. 1.

Pensio debet solui per successorem in beneficio non solum in futurum, sed etiam in præteritum, pro terminis decursis ante suam prouisionem. nu. 1.

Dic absque difficultate procedere, vbi constat de diligentijs factis a pensionario, pro exactione contra prædecessorem. nu. 1. & nu. 2. vbi ex quibus probentur huiusmodi diligentiæ.

Negligens non dicitur qui petere distulit multo tempore, quando non erat obligatus petere certo tempore. nu. 3.

Congrua debet in primis deduci ex redditibus Episcopatus, vbi est soluenda pensio. nu. 4.

Congrua Episcoporum est ducatorum mille moneta illarum partium. nu. 4.

DECISIO CCCLII.

1 FVit vnanimi DD. sententia resolutum, successorem in Episcopatu Neritonen. teneri ad soluendum terminos pensionum decursos tẽpore prædecessoris, & non solutos, quia pensio est onus reale, & cohærens beneficio. c. si quis laicus. 16. q. 1. Gig. de pens. q. 40. num. 1. Fuit dictum in vna Canarien. Pensionis 15. Ianuarij 1597. coram Gipsio. Et in vna Corduben. Pensionis. 30. Aprilis. eiusdem anni corã Illu-

Illustrissimo Cardinale Blanchetto. Et propterea obligatur successor ad illius solutionem, non solum in futurum, sed etiam in præteritum pro terminis decursis ante suam prouisionẽ l. quæro. ff. de vsufruct. Frãc. in c. vlt. §. final. num. 3. de offic. ordin. in 6. Card. Clemen. 1. q. 11. nu. 5. in fin. vers. ad aliud vero. de censibus. Gemin. cons. 3. nu. 2. per tot. Bellenzin. de charitat. subsid. q. 51. Gig. de pens. quæst. 39. & 43. Gambar. de author. lega. lib. 6. tit. de pens. à n. 427. vsque ad num. 444. Alba. cons. 2. nu. 12. Decian. cons. 37. num. 12. & 14. lib. 2. Nauar. cons. 1. num. 3. & 4. Et cons. secundo. nu. 3. & 5. de solutionibus.

2 Et licet de hoc Rota aliquando dubitauerit, & nihil voluerit firmare, vt per Cassad. decis. 3. & 4. de locat. Achil. decis. 3. de pensionib. Attamen vbi constat de diligentijs factis a pensionario pro exactione contra prædecessorem, passim condemnat successorẽ ad soluendum terminos decursos in vita prædecessoris, vt in dicta Canarien. Pensionis, & in causa Hispalen. Pensionis 16. Decembris 1577. coram Illustriss. Cardinale Blanchetto in Cesaraugustana Pensionis 13. Aprilis 1592. coram bo. me. Cardinale Pamphilio in Toletana Pensionis 15. Martij 1599. coram R. P. D. meo Decano & in Oscen. & Barbastren. Pensionis 19. Aprilis 1609. coram D. meo Lancellotto, & sæpissime in alijs.

2 Diligentiæ autem & quidem exactissime factæ a translatarijs bo. me. Cardinalis Madrucij sunt multum notæ in Rota, & de eis plene constat ex prosequutione litis spacio plurium annorum sententijs cõtra ipsum latis, mandatis, & declaratorijs pluribus alijsque de quibus in actis. De diligentijs etiam factis a bo. me. Cardinale S. Georgii non potest dubitari, cum & ipse in iudicio petierit, & obtinuerit mandatum de manutenendo, mandatum exequutiuum, & sequestrum, vt in dicta Oscen. & Barbastren. Pensionum. Ex qua decisione etiam patet, respectiue ad illud, quod obijcitur translatarijs, eos nulliter prius egisse, non iustificatis literis reseruationis, vt fuit decisum, cum causa penderet coram bo. me. Litta, quia non propterea excluditur diligentia postea subsequuta in petendo, stante sentẽtia, relaxationis mandati, & declarationis interdicti.

3 Nec etiam facit, quod Cardinalis Sancti Georgij per plures annos petere distulerit, quia cum non esset obligatus petere certo tempore, non potuit ex hoc dici negligens. Caputaq. decis. 266. par. 1. Nec tollit, quod subsequentes diligentiæ non sint sufficientes, & suffragentur ad effectum, vt a successore exigi possit, vt fuit dictum in dicta Oscen. & Barbastren.

4 Quæ tamen Domini dixerunt esse cum temperamento moderanda, dummodo successori congrua remaneat, quæ in primis & ante omnia deduci debet ex redditibus Episcopatus. c. extirpandæ. & c. cum secundum Apostolum, de præben. & fuit dictum pro Episcopo Campanien. contra Pensionarium in vna Campanien. Pensionis 22. Iunij 1609. coram bon. me. Iusto. Congruã autem dixerunt esse Ducatorum mille monetæ illarum partium iuxta dispositionem Sacr. Concil. Trident. sess. 24. de reform. capit. 13. versic. ad hæc. Prout etiam resoluit Rota in dicta Campanien.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Maceraten. Spolij. Lunæ 13. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Ex nouiter deductis receditur a prima sententia.

SVMMARIVM.

Aegidianæ constitutioni quando sit locus. nu. 1.
Fides periti per ipsum subscripta, & postea per eum cum iuramento recognita facit fidem. nu. 2.
Perito in arte creditur dum attestatur de pertinentibus ad suum officium. nu. 2.
Confessio facta in libello nocet confitenti. nu. 2.
Dictio, in circa, operatur in modico. nu. 3.
Solutionem allegans, illamque non probans dubium agnoscit. nu. 3.
Protestatio facta cum facultate addendi, & minuendi quid operetur. num. 3.
Iurium productio potest fieri de nouo, ad spolium excusandum. num. 4.

DECISIO CCCLIII.

1 Proposito dubio 4. Iunij 1610. An esset locus Aegidianæ, domini affirmatiuã partem fuerãt amplexi, ex eo quod sententia redintegratoria A. C. fuisset valida, & nullitates oppositæ non obstarent, ex adductis in dict. decisione, Tum & quia fuerat iusta quod eliciebatur ex iniusta subhastatione præcedenti, a qua procedebat spolium. Iniustitia autem istius subhastationis ex eo potissime deprehendebatur, quod ad illam fuit processum instante Hieronyma prætensa creditrice Pelicani cuiusdam residui pretij eiusdem possessionis, ad cuius exequutionem deueniri non poterat, nisi præuia mensuratione prædij cum illud fuisset venditum pro Florenis 360. pro qualibet salma, cuius pretij certitudo, & liquidatio dare non poterat nisi mensuratio prædij præcessisset ex late in dicta decisione congestis.

2 Et hodie super eisdem causa repropositа ex nouiter deductis per Adrianum Domini a decisis recedẽdum duxere. Fuit enim producta nouiter mensuratio istius prædij facta de partiũ cõsensu per Dominicũ Testam publicũ Agrimensorem de anno. 1597. & sic antequam Pelicanus fuisset expulsus, & iudicium con-

contra ipsum intentatum. Cum hæc euenerint de anno 1603. Et de prædicta mensuratione constat ex fide eiusdem Dominici Agrimensoris per ipsum subscripta, & cum iuramento postea recognita, cui videtur standum iuxta text. in l. secunda. ff. si mens. fals. mod. dixerit. Abbas in capit. quia indicante. in princip. de præscript. per illum text. Riminald. iun. consilio 273. numero nono, libro tertio. Maxime cum iste esset publicus Agrimensor, & illi creditur tanquam de suo officio testanti, Alberic. in suo Dictionario in verbo Mensori. vbi allegat Speculat. Tum quia dicta mensuratio fuit reperta in actis eiusdem Notarij, qui fuerat rogatus de venditione istius prædij. Tum quia in Monitorio per Pelicanum coram A. C. dato dixit hoc prædium esse Salmarũ septem in circa, quæ quantitas concordat cum relatione Agrimensoris, & confessio facta in libello nocet confitenti, l. cum precum. C. de liberal. caus. l. secunda vbi Bald. numero tertio, & alij de instit. & substit. Dec. in l. edita, numero decimo. C. de edendo. Socin. sen. consilio 244. numero decimo primo libro secundo. Nec obstat dictio in circa. Cum illa operetur in modico, glos. in verbo circa. in capit. primo. §. penultim. de offic. ordic. in 6. Menoch. de arbitrar. casu 46. numero 3. Quæ iuuantur ex literis eiusdem Pelicani, quibus fatetur prædium istud fuisse mensuratum.

3 Accedit etiam quod cum Pelicanus in primo iudicio per Hieronymam sibi moto allegasset solutionem, eamque non probasset visus fuit agnouisse debitum. glos. in verbo litis contestationem in §. suscepto vno libello, in Auth. de exhiben. Reis Salicet. in l. etiam in versic. Quæro secundo. C. de exequut. reiud. Felyn. in cap. Cum venerabilis. numero decimotertio, de except. Tum etiam apparet quod quando Pelicanus fuit expulsus in deposito residui pretij penes Thesaurarium Marchię, fit protestatio per Adrianum cum facultate addendi, vel minuendi omne id quod posset importare verum pretium, quæ protestatio videtur tollere omnem scrupulum circa mensurã Socin. sen. cons. vltim. nu. 3. vers. Non obstat quod secundo loco allegatur. lib. 3.

4 Ex quibus videbatur satis de præcedenti mensuratione constare, & sic præcipuum fundamentum decisionis in facto cessare. Nec quidquam obstare, quod hæc omnia non fuerint deducta coram A. C. Nam cum hodie agatur de Iustitia sententiæ qua A. C. pronunciauit Pelicanum fuisse spoliatum, potest etiam ex nouiter deductis doceri de iniustitia sententiæ, & ad excusandum spolium potest fieri de nouo iurium productio. Rot. diuers. 356. numero tertio. & seqq. libro 3. parte tertia. Minus subsistit in facto vltimum fundamentum decisionis, quod de isto pretio debebat extingui quidam census, cum ex deductis de nouo constet, Hieronymam iam ex suis pecunijs censum extinxisse.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Farsen. Fideicommissi. Lunæ 20. Iunij. 1611.

ARGVMENTVM.

Masculinum in testamẽtis concipit femininum, & quando filiorum appellatione veniant feminę, si testator in alia parte testamenti dum vocauit filios, illos vocauit cum qualitate masculinitatis.

SVMMARIVM.

Filiorum appellatione veniunt feminæ, sicut masculi. nu. 1. Vbi maxime in vltima voluntate.

Masculinum in testamentis semper concipit femininum. num. 1. Vbi etiam quod de fideicommisso agatur, & maxime in testamento feminæ.

Vna pars testamenti aliam declarat. nu. 2. & nu. 3.

Filiorum appellatione veniunt feminæ etiam quod in alia parte testamenti quando testator vocauit filios, illos vocauerit cum expressione masculinitatis. num. 2. Vbi nisi adsint coniecturæ in cõtrarium, & maxime vbi agitur de diuersis personis in diuersis substitutionibus.

Fallit vbi agitur de conseruanda agnatione. nu. 5.

Filiorum mentio non est restringenda ad masculos, ex eo, quod in alia parte testamenti expressa fuerit qualitas masculinitatis, quãdo probabilis ratio reddi potest, cur magis in vno casu, quam in alio expressa fuerit qualitas masculinitatis. nu. 3. & nu. 5,

Agnationis ratio censetur considerata ex multiplicata expressione masculinitatis. nu. 4.

Agnationis conseruationem et feminæ in filijs amãt. n. 4.

Agnatio non potest considerari in filys, & descendentibus filiarum. nu. 4.

Filij sequuntur agnationem patris non autẽ matris. n. 4.

Mulier dicitur finis propriæ familiæ, & caput alienæ. n. 4

Agnationis ratio non censetur considerata ex sola exclusione filiarum. nu. 6.

Exclusio filiarum testatoris non sufficit pro coniectura ad exclusionem nepotis. nu. 6.

Statutum excludẽs feminas propter masculos non habet locum nisi ad fauorem eorum, qui vigore statuti excludunt. nu. 7.

DECISIO CCCXLIV.

Pompilia Tomarotia Balthassari eius filio hæredi instituto decedenti sine filijs masculis legitimis, & naturalib. substituit Ioannã, & Prudentiã filias legitimas, & naturales ipsius testatoris, & filijs masculis Balthassaris decedẽtib. pariter sine filijs masculis legitimis, & naturalibus substituit easdem Ioannam, & Prudentiam, earumque filios legitimos, & naturales. Mortuus est Balthassar superstite

Syluio

Syluio filio legitimo,& naturali,qui postea mortuus est nullis relictis filijs,& superstitibus Augustino, & Martha moniali in Monasterio S. Sixti,& Ioãna præ defuncta, & Hieronyma ex Prudẽtia similiter prędefuncta. Prætendebat Augustinus solus ex fideicommisso succedere exclusis Martha,& Hieronyma.

1 Causa in iudicium coram A. C. deducta R. P. D. Guicciardinus iudex ab eo deputatus cõcessit immissionem Augustino pro tertia parte tantum, & pro alijs duabus tertiis partibus Marthæ, & Hieronymæ. Appellauit Augustinus, & causa appellationis fuit in Rota mihi commissa,in qua dubitaui, an sententia A. C. esset confirmanda. Quod dubium informantibus tantum Martha,& Hieronyma fuit affirmatiue resolutum, quia cum testatrix Balthassari filio, eiusque filijs,sine filijs masculis decedentibus Ioannam, & Prudentiam earumque filijs substituit, clarum est appellatione filiorum venire filias feminas sicut masculos l. filij appellatione,& l.iusta interpretatione, ff.de verbor.signif.præsertim in vltima voluntate. l. si ita scriptum.ff. de legat. 2.l.si quis ita.ff. de testam. tut. Dec.consil.236.nu.5.Cephal.consil.45.nu. 10. quia in testamentis masculinum semper concipit femininum. Socin.iun.conf. 100.nu.3.lib.3.quod procedit etiam vbi de fideicommisso agitur. Alex.consil. 53.nu.10.lib.4.cum alijs cumulatis per Bursat.consil.157.nu.45.& Menoch.cons.435.nu.4.& 5. Illustriss.Mantic.de tacit.& ambig.conuent.libr.13. tit. 21.nu.11.Crass.qui communem dicit in §. fideicommissum.q.12.nu.1.& dixit Rota in vna Foroliuien. fideicommissi 11.Martij 1602.coram bo.me. Iusto,& in vna Bononien. Fideicommissi de Baroaldis 18. Aprilis 1603.coram bo.me. Litta,& hoc maxime verũ in testamento feminæ Socin.in l.cum Auus.nu. 83. & seqq.ff.de condit.& demonstrat. Decius cõs.570. sub nu.11.faciunt tradita per Bal.in l.quoties. C. de fideicommissis & per Roland.cons.76.n.& seqq.li.3.

2 Non obstat, quod in substitutione præcedenti in qua testatrix vocauit filios Balthassaris, eos vocauit cum expressione masculinitatis. Vnde vocando simpliciter in alia filios filiarum debeant intelligi pariter de masculis, quia vna pars testamenti aliam declarat,vt per Abb.cons.36.nu.1.cum multis concordantibus. Quia contrarium consuluit Anan.cons.22 cuius sententia verior est,& receptior, quando non sunt coniecturæ in contrarium Socin.iun.cons.100. num.20.lib.1.Gabr.cons.97.nu.28.ante med.lib.1. Molina de primog. Hispaniar.lib.3.cap.5.num. 56. ante finem Menoch.præsumpt.84.n.5. ad finem lib. 4. Et vti magis communem sequuta est Rota in vna Camerinen. fideicommissi seu bonorum 8. Nouembris 1595.coram R.P.D.meo Decano præsertim vbi de diuersis personis in diuersis substitutionibus agitur, Ruyn.cons.134.nu.19.versic. & hoc procedit lib. 2.Rubr.cons.71.numer.6.circa med.cum multis per Menoch.præsumpt.84.nu.7.lib.4.

3 Præterea in hac controuersia expeditum est,quod vbi probabilis ratio differentiæ reddi potest cur magis in vno casu, quam in alio expressa fuerit qualitas masculinitatis,quod in alia parte mentio filiorũ non sit restringenda ad Masculos. Ruyn. consilio 93. numero 15 circa med.versic. Et hoc præcipue lib. 2. Socin. iun.consil.158.num.48.& seqq.lib.2.Gabr.consil.97.sub num.6.lib.1.Illustrissimus Mantic.de coniectur.vltim.volunt lib.6.tit.13.nume.8.versic. & si quidem probabilis. Vna enim pars testamenti aliam declarat quando subest eadem ratio Dec.cons. 593. numero 3.ante finem Menoch.consil.220.nu.89.

4 In casu autem isto vrget dispar ratio, quia in prima substitutione agebatur de conseruatione agnationis Balthassaris filij quod indicat multiplicata expressio masculinitatis Ioan.Andr.in addit.ad specular. in rubr. de testam. in fine, Matthesilan. notab. 130. Alexand.in l.venia.nume.6.C.de in ius vocan. Aym.consil.113.num.2.Ruyn.consil. 101. num.15. lib.2.Cephal.consil.241.num.49.& in istis terminis tradit Dec.consil.489.sub numer.4.versic. Nam hoc argumentum,feminæ enim etiam ipsę amant familiã & agnationem filiorum conseruari Socin.iun.consil. 56.numero 3.& 4.lib.4.Late Rolan.consilio 82.nu. 41.lib.4. Tib.Decian.consil.127.num.25.lib.3. Illustrissimus Mãtic.de coniectur.vltim.volunt.lib.6. tit.10.num.7. Quæ agnatio non potest considerari in filijs & descendentibus filiarum,quia cum illæ transeant in alienam familiam, filij ipsarum sequuntur agnationem Patris non Matris,& mulier dicitur finis propriæ familiæ,& caput alienæ l. pronunciatio.§. final.l.familiæ.§.feminarum,& l.feminæ.ff.de verbo. signif.l.assumptio.§.filiæ.ff.ad municip.

5 Vnde quod dictum est de filijs Balthassaris, non debet procedere in filijs filiarum,in quibus non militat fauor agnationis consideratus a testatrice vt in terminis per Dec.consilio 442. numero 12. & 480. sub numero quarto, versic. Nam hoc argumentum facit, quia pro conciliando vtraque opinione dicitur opinionem Abbatis cõtrariam procedere, vbi de conseruanda agnatione agitur. Secus autem quando non versatur fauor agnationis Guido Pap.quæstion. 485.Dec.consilio 370. numero tertio, & in locis supra allegatis. Alciat.consilio 96. sub numero trigesimo primo. Zuccard. in l. final. numero 84. in fin. C. de ædict. Diu. Adria.tollen.Rubr.consilio 141.numero septimo. Curt.iun.consilio 112. sub numero septimo. Paris.consilio 72.numer.44.libro quarto. Thob. Non.consilio 90.numero 20. Gabr. consilio 96. sub numero 28.versic. sed in casu libro primo, Menoch. consilio 95.numero 82.& d. præsumpt. 84. numero sexto. Gabr. de testam.conclus.10. numero nono, & 16.& sensit Rota in dicta decisione Camerinen. fideicommissi.

6 Exclusio propriarum filiarum testatricis non est habenda in consideratione,cum non agatur de conseruatione agnationis. Ruin.post Paul.de Castr. & Socin. quos allegat consilio 117.sub numero 24.versic. sed vbi non agitur.libro secundo Gabriel. consi. 97.numer.decimo quinto. Rota in dicta Camerinen. fidei-

fideicommissi, vltra quod ista coniectura saltem sola non sufficit ad exclusionem neptis vt dixit Rota in vna Montisfalisci hæreditatis 14. Maij 1584. relata inter diuers. decis. 790. par. 1. & in dicta Camerinen. Primo, coram bo. me. Cardinali Seraphino 29. Maij 1589. & postea coram R.P.D. meo Decano in decisione superius allegata.

7 Nec facit statutum Vrbis exclusiuum feminarũ cui censeatur voluisse testatrix se conformare, quia Augustinus non est de illis personis, quæ excluderẽt Martham & Hieronymam a successione Syluij grauati, & propterea potius argumentum retorquetur. Ruyn. cons. 93. nu. 15. vers. & hoc præcipue lib. 2. cũ alijs per Illustrissimum Mantic. de coniectur. vlt. voluntat. lib. 11. tit. 14. num. 8. per Surd. decis. 84. nu. 11. & dixit Rota in dicta Montisfalisci Hereditatis, ac in Camerinen. coram Domino meo Decano.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Ianuen. Iurisdictionis. Lunæ. 20. Iunij. 1611.

ARGVMENTVM.

Exemptiones concessę ab obitu Greg. 12. vsque ad Martinum V. fuerunt reuocatę in Conc. Cõstantiensi etiam illa quæ fuerunt concessę a veris Summis Pontificibus.

SVMMARIVM.

Exemptiones concessæ ab obitu Gregorij 12. vsque ad Martinum V. fuerunt generaliter reuocatæ per eundem Martinum. nu. 1.

Amplia etiam in exemptionibus concessis a veris Summis Pontificibus. nu. 2. & 3.

Exceptio firmat regulam in non exceptis. nu. 3.

Exceptionis locum euenisse probari debet ab allegante. num. 4.

Consensus vt præsumatur requiritur saltem decennium num. 5.

DECISIO CCCLV.

1 Resolutum fuit priuilegium exemptionis Abbatis S. Matthæi fuisse reuocatum, quia cũ fuerit concessum a Ioanne 23. comprehenditur sub generali reuocatione exemptionum factã per Martinum V. in Concilio Constantien. quæ legitur in d. Conc. sess. 43. tit. de exempt. Per eam enim reuocantur omnes exemptiones concessæ ab obitu Gregorij II. vsque ad tempus ipsius Constitutionis, & sic etiam concessæ aduers. Ioannem 23.

2 Et visum fuit Dominis nõ esse necessariam discussionem an dictus Ioannes fuerit vel non verus Papa, quia licet reuocatio loquatur de exemptionibus concessis ab illis qui se gerebant pro Romanis Pontificibus, attamen ista verba non excludunt veros Pontifices sicut dicitur in hęrede. l. pro hęrede, iunctis ibi trad. per Doct. ff. de acquir. hæred. Et apparet quod Martinus non se restrinxit ad Pontifices veros, sed reuocauit omnes exemptiones concessas post obitũ Gregorij ne possit oriri aliqua disputatio de exẽptionibus concessis ab vno, vel ab alio Pontifice, cum in sua obedientia quisque haberetur pro legitimo, & noluit quod ad effectum vt intraret reuocatio, quæreretur an concedens esset, vel non esset verus Papa sed sufficeret quod pro Papa se gereret, & sententia Martini fuerit reuocare tantum concessiones exemptionum a non veris Pontificibus obtẽtas, vel eorum nomina tantum expressisset, vel subsequenter declarasset qui essent non veri Pontifices, cum ad ipsum spectaret declaratio vt tolleret occasionem alijs declarãdi, & contendendi super vnaquaque exemptione.

3 Quod autem voluerit indistincte reuocare exemptiones siue processerint a veris siue non veris Pontificibus declarant verba in principio concessionis posita (ibi) Nonnulli alij Pontifices, aut pro Pontificib. se gerentes, &c. Et generalitas Decreti Concilij Constantien. in cuius vim & exequutionẽ emanauit constitutio Martini, Conc. enim statuit quod summus Pontifex assumendus reformet Ecclesiam, & inter alia circa exemptiones tempore Schismatis cõcessas. Accedit ratio constitutionis in ea expressa videlicet præiudicium Ordinariorũ cui voluit Martinus prouidere quod præiudicium non refert an a vero, vel non vero Papa fuerit illatum, nec considerauit cõstitutio defectum potestatis concedentis exemptionẽ, quod vtique fecisset, si se restrinxisset ad non veros Põtifices. Comprobat exceptio posita in constitutione dum excipit exemptiones concessas ante obitum Gregorij, cum enim illæ fuerint a veris Pontificibus concessæ debet intelligi quod reuocatio loquatur ẽt de exemptionibus a veris Pontificibus concessis iuxta naturam exceptionis, vt per Dec. in l. 1. nu. 32. & 39. ff. de reg. iur. & fuit late deductum in Bononien. Portoni. 28. Februarij 1608. corã R.P.D. meo Marcomontio.

4 Nec facit quod constitutio excipiat exemptiones concessas de consensu ordinariorũ, quia quicquid ex aduerso dicatur onus probandi incumbit Abbati, qđ sit in casu exceptionis. glos. & Docto. in l. quoties. ff. si quis caut. l. 1. in princ. iuncta gl. ff. si quadrup. paup. feciss. dica. Paris. cons. 76. nu. 18. lib. 1. Rolan. consil. 81. num. 5. & 6. lib. 1. Abbas autem talem consensum nullo modo probat, & non est verisimilis, tum quia multum præiudicat iurisdictioni Ordinarij, tum quia non legitur in concessione, in qua tamen fieret probabiliter mentio si interuenisset, immo ex eius lectura videtur expresse excludi cum in exemptione dicatur eam concedi propter grauamina quæ ab Archiepiscopo inferebantur.

Neque

5 Neque potest allegari aliquis consensus præsumptus ex tẽpore, quia a t pe concessionis exemptionis, quod fuit de anno 1514. vsque ad tempus reuocationis 1417. interuenit tantum spacium trium annorũ, cum saltem requireretur decennium, iuxta l. si filius. C. de petiti. hæred. & cumulata, per Gabr. de præsumpt. concl. 1. & tempus post reuocationem, & extinctionem non est habendum in consideratione, vltra quod cessante obseruantia Priuilegij, vt fuit resolutum, cessat omnis præsumptio, & dum dicitur Archiepiscopum non probare, quod Abbas nõ habuerit ante obitum Gregorij aliud Priuilegium exemptionis, respondetur satis illi esse, quod Abbas non probet se habuisse ex prædictis, & ex traditis. c. personæ de Priuileg. in sexto. Alia bene tolluntur per Informantes.

REVEREN. P. DOMINO

MANZANEDO.

Romana Vineæ. Lunæ 27. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Melioramenta vtilia restituenda sunt bonæ fidei possessori etiam facta lite pendente, & circa eorumdem melioramentorum taxationem standum est peritis maxime de consensu partium dictis.

SVMMARIVM.

Melioramenta vtilia facta à bona fidei possessore sunt illi restituenda. num. 1.
Melioramenta vtilia sunt restituenda bonæ fidei possessori, & quæ fuerunt facta lite pendente. nu. 2.
Melioramenta probari possunt per peritos præsertim de communi partium consensu electos. nu. 3.
Peritis discordantibus super quantitate, & taxatione melioramentorum, quid faciendum. nu. 4.

DECISIO CCCLVI.

1 Domini dixerunt constare de melioramentis vtilibus, quæ debentur: habuerunt. n. pro constanti Dominum Iulium esse possessorem bonæ fidei, & absque fraude ista melioramenta fecisse, quæ quamuis vtilia veniunt possessori bonæ fidei restituenda, cum ex illis vinea facta fuerit pretiosior, vt testes declarant, & ne cum aliena iactura Dominus Vineæ locupletetur. l. impensæ, de verb. signifi. l. vel si vites, & l. impensæ, de impens. in reb. dotal. fact. Castr. cons. 270. nu. 3. vers. si vero Monasterium. Roland. cons. 28. nu. 26. & seq. lib. primo. Menoch. de recuper. remed. 15. nu. 527. Late Ioseph. Ludouic. alios referens, decis. Perus. 24. nume. 18. & seq. par. 1. & Rebuff. in d. l. impensæ. §. vtiles, versic. quarto impensas, de verb. signif.

2 Nec obstat, quod lite pendente dicantur factæ, quia Dominis visum fuit hoc non probari, nec probatum releuare, cum melioramenta fuerint, & vtilia adnotata per Lancel. de attent. par. 3. c. 24. q. 29. nume. 10. quod autem ista melioramenta vtilia fuerint facta probãt testes, & relationes Peritorum, quin ex euidentia facti, & notorietate rei idem resultat, nam cum Iulius scassauerit vineam, & plantauerit vites, arbores, & rosas, non est dubium quin prædium melius, & vtilius factum fuerit.

3 Vnde non obstat, quod dicitur debere cõstare de anteriori statu Vineæ ad dignoscendum an fuerit meliorata, vt late fuit dictum in vna Florentina melioramentorum. 26. Iunij 1609. coram me, nam in hoc casu videtur satis de anteriori statu constare, ex quo vt deponunt testes, vinea non erat scassata, & vites erant antiquæ, & addunt, quod ex meliorationibus vinea fuit facta ex dimidia parte pretiosior, & magis in specie referunt Periti quid fuerit melioratum, & quantum importet melioratio, qui modus probandi melioramenta per relationem peritorum est legitimus. Put. decis. 471. in fin. & decis. 474. par. 2. maxime cum in hoc casu fuerint electi pro vtraque parte, & postea successiue tertius, & quartus fuerint de partium consensu deputati.

4 Ad quam vero summam ista melioramenta ascendant quamuis periti inter se discordent, & vnus de Scutis 65. pro qualibet petia vineæ scassata deponat, alius vero nempe peritus Domini Equitis Perini deponat de Scutis 60. alij vero non bene se declarẽt, visum fuit quamlibet petiam ex prædictis esse taxandam in Scutis 60. iuxta relationem periti Domini Equitis, cum quo alius peritus deponens de Scutis 65. venit concordandus cum in maiori summa contineatur minor, & iunctis insimul meliorationibus æstimatis per peritos videbatur, quod ratione istorum melioramentorum veniant restituenda Scuta 500. exclusis tamen Scutis 65. pro quibusdam mobilibus, quæ si Dominus Eques nolit habere, erit dicta summa Scutorum 65. minuenda ex dictis 500. Ex quibus sic fuit resolutum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Cæsaraugustana Pensionis. Veneris 1. Iulij 1611.

ARGVMENTVM.

Dispensatio concessa clerico, vt possit retinere pensiones etiam si matrimonium cum quacumque muliere contrahat, propter sui generalitatem comprehendit etiam casum quando

do

do clericus nupsit viduæ, & hic commisit bigamiam.

SVMMARIVM.

Mulieris appellatione venit magis proprie mulier corrupta, quam virgo. nu. 1.
Verborum à proprietate non est recedendum in materia quamuis odiosa. numero primo. vbi etiam in dispensatione.
Superfluitas non debet admitti etiam in quacumque materia odiosa, ac etiam in dispensatione. nu. 1.
Clericus nubens cum vidua incurrit bigamiam & irregularitatem. nu. 2.
Restitutio debet intelligi quatenus possit fieri salua ratione recti sermonis, & quatenus dispositio alias non sit superflua. nu. 2.
Verborum generalitas non debet esse superflua. nu. 3.
Verbum sibi personalitatem denotat. nu. 3.
Verba censentur potius apposita demonstratiue quam limitatiue. nu. 4.
Bigamia licet tollat priuilegium clericale non tamen tollit characterem, & bigamus vere remanet clericus. numero 4.
Verba generalia omnia comprehendunt etiam, quod maior ratio sit in vno casu quam in alio. nu. 5.
Priuilegium clericale non censetur per Papam consideratum, vbi dispensauit cum clerico, vt possit retinere pensionem, & non incedat in habitu. nu. 5.

DECISIO CCCLVII.

1 FVit resolutum sententias Rotales esse confirmandas, quia contra earum validitatem nihil est quod obijci possit, & iustitia comprobatur ex decisionibus in causa factis, quia cum fel. record. Clemens Octauus dispensauerit cum Petro, vt posset pensiones retinere etiam si matrimonium cum quacumque muliere contraheret, clarum est, quod mulieris appellatione non solum venit corrupta, sed etiam proprie, immo magis proprie quam virgo, vt dicitur in decisionibus, ex quo sequitur quod non solum propter vniuersalitatem verborum dispensatio intelligi debeat etiam si Petrus nupserit Viduæ, sed etiam propter proprietatem Verbi cum in materia quantumuis odiosa non recedatur à proprietate verborum, sed lata fiat interpretatio, quatenus eorum proprietas patitur. l. cum lege quis. ff. de testam. Calder. consi. 1. in princ. de consang. & affinit. Dec. cons. 13. num. 6. vers. & adhoc facit. Aym. cons. 118. numero 12. Natt. cons. 63. num. 18. Et in terminis dispensationis tradit. Calder. cons. 24. in princ. dub. de præben. Præsertim, quia verbum illud (quacumque) alias esset superfluum, & otiosum, vt bene deducitur ex decisionibus, quod non admittitur etiam in dispensatione. Calder. consil. 6. qui fil. sint legitim. Aym. in responso pro genero, sub nu. 46. Neque in quacumque alia materia stricta, & odiosa, vt late per Aym. d. num. 46. Rimin. Iun. cons. 588. num. 11. & seq. Surd. cons. 127. nu. 9. ad finem.

2 Non obstat, quod generalitas verbi quacumque referretur, & restringatur per illa immediate sequentia (nullo sibi iure prohibita) & per consequens non capiat Viduã, quæ de iure est prohibita clerico propter bigamiam, & irregularitatem, quia debet ab eis restrictionem recipere, nõ tamen debet in totum tolli, ac reddi superfluum, & vanũ, vt per Afflict. decis. 354. num. 11. in fin. & seq. Debet enim restrictio intelligi quatenus possit fieri salua ratione recti sermonis. l. si pluribus. ff. de solut. Imol. in c. 1. de trãsactionib. Paul. de Castr. in l. Aquilia. ff. eod. tit. Alex. consil. 46. sub nu. 1. vers. præsertim. Afflict. decis. 285. numero 7. & vbi supra late. Surd. decis. 217. num. 13. in fin. & num. seq.

3 Vt autem verborum generalitas non sit superflua quod esse non debet. Dec. cons. 69. num. 4. & restrictio nõ sit sine effectu intelligi debet prout Rota interpretata est, quod Papa indulserit Petro, vt possit retinere pensionem non obstante matrimonio cum quacumque muliere contracto modo non sit consanguinea vel talis, cum qua non possit matrimonium contrahi, noluit enim dispensare cum eo super substantia matrimonij, & tollere ea, quæ impediunt cõtrahi, sed tamen voluit habitare quo ad pensionem respectu effectus matrimonij, & facere quod illud non obstaret retentioni cum quacumque muliere esset contractum, & respectu istius effectus nullam habuit distinctionem mulierum, propterea dixit nullo sibi iure prohibita, Verbum enim illud (sibi) quod personalitatem denotat. l. 2. vbi glos. in verbo sibi. C. de præscript. trigint. vel quadrag. ann. innuit quod Papa considerauit particularem eius personam, non autem clericatum alias dixisset nullo iure clericis prohibita, vel simpliciter nullo iure prohibita.

4 Non obstat quod Papa concesserit indultum Petro vti Clerico, quia hoc factum fuit demonstratiue non limitatiue, vt in dubio præsumi debet. l. fina. §. Titia. ff. de liberat. lega. Bar. in l. centurio. ff. de vulg. Aym. cons. 301. nu. 5. Et licet considerauerit vti clericum, hoc fuit, quia noluit, quod frueretur pẽsione, nisi esset clericus, licet autem bigamia tollat priuilegium clericale, non tamen tollit characterem, & bigamus vere remanet clericus. Rot. decis. 1. num. 6. de bigam. in nou. Borgar. de irregular. par. 5. Subter. de bigam. num. 54. licet enim obsistente bigamia clericus priuetur exercitio, & priuilegio clericali, in fundamento tamen ratione characteris non destituitur clericatu.

5 Non obstat, quod difficilius dispensetur cum bigamo, quam cum alio, quia hoc non tollit, quod non veniat sub verbis generalibus dispositionis, quæ omnia cõprehendunt, etiam quod maior ratio sit in vno casu quam in alio. l. 1. §. quod autem. ff. de aleator. l. in fraudem, in fi. & ibi. Bal. ff. de testam. milit. Aym. cons. 92. num. 14. & hic non agitur de dispensatione quo ad suscipiendos sacros Ordines, aut eos exercẽdos,

dos, sed tantum quo ad retentionem pensionis. Hinc etiam tollitur, quod dicitur bigamum non gaudere priuilegio clericali, quia quicquid sit de hoc sufficit Petro modo gaudere priuilegio fruendi pensionem ex indulto Papæ, nã quod Papa nõ habuerit præ ocu lis priuilegium clericale probatur ex eo quod dispen sauit cum eo, vt retinere possit pensionem, & non incederet in habitu clericali, alia plene sublata sunt decisionibus.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS D. CARD. BONONIEN.

Cremonen. Pratensis Confidentiæ. Veneris 1. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Simonia coniecturis probatur, non tamen ad eam probandam admittuntur testes inimici nec testes de auditu, seu de credulitate, seu de fama deponentes, item quando probetur simonia ex precedenti tractatu.

SVMMARIVM.

Simonia, quia occulte committi solet probatur coniecturis, & præsumptionibus. nu. 1. vbi quod coniecturæ debent esse vehementes, & plene probatæ.
Amplia etiam in confidentia. nu. 1.
Testis inimicus non admittitur. nu. 2.
Amplia quod testis inimicus nõ admittatur, & vbi rejciuntur omnes exceptiones contra testes. n. 3. vbi quod non admittatur ad probandam simoniam.
Amplia secundo quod non admittatur etiam in his quæ sunt difficilis probationis. nu. 3.
Inimicitia exceptio causatur à iure naturali, & propterea per Principem non remittitur. num. 3.
Inimicitia præsumitur durare nisi probetur reconciliatio. nu. 4.
Testis inimicus non admittitur in criminalibus, etiam post sequutam reconciliationem. num 4.
Testis de auditu non probat. nume. 5. vbi minime in criminalibus.
Testis deponens de auditu debet deponere ante litem motam. nu. 5.
Testis de credulitate deponens non probat, etiamsi dicat se pro firmo credere. num. 6.
Testis deponens super eo, quod iuris est, debet etiam non interrogatus rationem concludentem reddere. nu. 7.
Actus debet censeri factus tempore licito ad euitandum delictum. nu. 7.
Testis deponens publice audiuisse dicitur deponere de fama. nu. 8.
Fama non probatur per vnicum testem, quinimo talis testis est suspectus de falso. numero 8.
Simonia non probatur per famam. nu. 8.
Fama quæ in ciuilibus facit semiplenam probationem, in criminalibus neque semiplene probat. nu. 8.
Testis de confessione deponens nõ potest cum alio coniungi ad plenam probationem faciendam. num. 9.
Famæ probatio requirit saltem duos testes. nu. 9.
Probationum coniunctio non habet locum, vbi de crimine agitur etiam ciuiliter. nu. 10.
Simonia vt probetur ex præcedenti tractatu requiritur probatio quod quicquid fuit factum, factum fuit in exequutionem præcedentis tractatus. nu. 11.
Simonia non inducitur ex actuum vicinitate. nu. 11.
Simonia formalitatem recipit à conuentione, ita ut inducatur ex re de per se bona si deducta fuerit in cõuentionem, & è contra super re prohibita non inducatur nulla præcedente conuentione nu. 12.

DECISIO CCCLVIII.

1 PEtrum Martirem, & Theophilum absoluẽdos ab oppositos crimine simoniæ, siue cõfidẽtiæ Domini vnanimiter cen suerunt (licet. n. simonia in cuius terminis magis versamur, ex eo quod oc culte committi soleat, probatur coniecturis, & præsumptionibus. c. per tuas, & c. sicut. il primo. Vbi Innoc. & Abb. de simon. Attamen debent esse vehemẽtes, & tales quod Reum de crimine conuincant glos. in c. insinuatam, in glos. vlt. de simon. Felyn. in c. super his. nu. 12. de accusat. Alex. de Neu. cons. 64. nume. 2. Clar. §. simonia. in fine, & dixit Rota in pluribus decisionibus cumulatis in Romana, siue Hispalen. prætensæ simoniæ. 7. Februarij 1596. coram Illustrissimo Cardinale Blanchetto, quod procedit etiam in crimine confidentiæ Caputaq. decis. 202. par. 1. & fuit dictum in Lucana Prætensæ Confidentiæ. 27. Februarij 1606. corã me. Requiritur etiam quod coniecturæ sint plene probatæ. Innoc. in d. c. sicut. vers. sed illa signa, & ibi Felyn. in princ. Redoan. de simon. par. 4. c. 6. nu. 22.

2 In casu autem de quo agitur non adsunt tales cõiecturæ, aut saltem legitimæ non probantur. Nam quod in resignatione quã fecit Petrus Martir Theophilo, cõuentum fuerat, quod Theophilus teneretur assignare perticas Terræ 1120. Spectan. ad Ecclesiã Parochialem resignatam loco pensionis Ducatorum 500. auri reseruatæ in resignatione nullo modo probatur. Nam primus testis in Summario. num. 3. cum sit inimicus capitalis Petri Martiris, vt ipse fatetur in quadam sua comparitione coram dicto Petro, omnino reijcitur à testificando contra ipsum. l. 3. ff. de testib. l. si quam testibus. & auth. si testis productus. C. eodem tit. cap. repellantur, & cap. cum oporteat. de accusat.

3 Nec facit, quod Bulla Pij V. in §. ceterum criminosi. admittat testes quoscumque, & exceptiones omnes reijciat, quia exceptio capitalis inimicitiæ non propterea cẽsetur reiecta, vt in terminis nostris probat

bat tex.in c.licet.& in cap.per tuas,de simon.iunctis ibi notatis per Docto.Modern.de confiden.q.66.nume.8.& facit,quia siue Papa id statuerit ex eo, quia simonia propter eius grauitatem sit de criminibus exceptuatis, siue quia sit de his quæ occulte fiunt, & difficulter probantur prout has duas rationes reddũt Moderni,ibi num.9.cum plurib.seq. testis inimicus non admittitur neque in criminibus exceptuatis, vt notatur in d.c.per tuas Aym.cons.9. num.6. Rolan. cons.24. nume. 3.lib.1.Clar.in §.fin.q.24.vers.Item quæro circa med.Menoch.de arbitrar. lib. 1. quæst. 28.num.2.neque in his,quæ sunt difficilis probationis.l.consensu.C.de repud.l.non omnes. §. à Barbaris.ff.de re. milit. cum alijs relatis per Ant. Gomez. var.resolut.tom.3.c.12. de probat.delict.n.21.vers. Item adde,facit etiam, quia exceptio inimicitiæ causatur à iure naturali, & propterea per Principem non remittitur,vt per Paris.cons.2. nu.64.lib.4.

4 Nec releuat si dicatur inimicitiam non probari de tempore examinis,quia præsumitur durare,nisi probetur reconciliatio.l.in ipsius, vbi Bal.C.famil. herciscun.Innoc.in c.cum oporteat,de accusat.Paul. de Castr.in l. Lucius Titius,sub num.6.ff.de lega.secundo.Aym.consil.9.num.6.vers.nec obstat. Roland.d. cons.24.num.31.& seq. Et si est verum,quod sit accusator secretus, ex hoc solum satis probatur inimicitia,glos. in l.licet verbo capitales. ff. de recept. arbitr.Bar.in l.3.§.vltimo.num.... ff.de adimen. leg. Gram.cons.46.num.2. & seq. Vltra quod ex alio repellitur accusator,quia non pos. fungi officio partis, & testis in iudicio iuxta notat. in c.forus.de verbor. signif. Et vbi esset secuta reconciliatio, non tamen admitteretur in criminalibus. Aym. vbi supra post Io.de Anan.& Paul.de Cast.quos allegat.

5 Alter testis non probat, cum totam suam depositionem,referat ad auditum à tertio, & clarum est testem de auditu tantum non probare.l.testium.C. de testibus.c.tam is.eodem tit.c.testes.3.q.9.Tanto minus in criminalibus.Cephal.cons.204. nu.7. & propterea Rota in Cõchen. Archipresbyteratus.27. Nouembris 1602.coram bo.me.Litta, in hac materia nõ admisit testes de auditu, tanto etiam minus probat iste testis, quia nõ dicit audiuisse ante litem motam, & potest esse,quod post audiuerit. Natt.consil. 170. numero octauo. Cephal.qui alios allegat.cons.250. num.28.

6 Non etiam probat iste testis dum dicit se, ita credere,quia testis de credulitate non probat, glo.in l. 2.§.pen.in verbo meminerit.ff.de aqua plu.arcend. & in c.quoties.in verbo credere eodem tit.Bart. in l. testium.num.14. Vbi etiam Castren. num.10. C. de testib. quod procedit licet dicat se pro firmo credere,Ias.in rubr.ff.de iureiuran.numero secundo,vers. Amplia secundo.Felyn.in d.cap.quoties.numero 7. in fine.

7 Rursus testis iste dum dicit,Che il contratto,ò patto fatto,non è lecito; Deponit super eo quod non est facti,sed iuris,& propterea debuisset etiam nõ interrogatus rationem concludentem reddere.Bar.in l.solam,sub num.3.vers.sed si deponat. C. de testib. Ias. in l.cum ij.§.vult igitur, sub nu.3. vers.15.reg.limita.ff.de transact. Nouell.de testib.num.134. Roland. cons.3.nu.53.lib.1. Ratio autem ex auditu non est bona per supra dicta, Præsertim cum non appareat eos à quibus dicit audiuisse esse iuris peritos aut tales personas quod eorum iudicio stare debuisset, accedit, quod dum dicit de cõtractu, & pacto inito inter partes non aperit,an ante vel post resignationem fuerit conuentum,& in dubio iudicare debemus,quod post resignationem, & sic tempore licito ad euitandum delictum.Bar.in l.non solum. §. sed vt probare. ff.de nou.oper.nunciat.cum alijs cumulatis per Gabriel.de crim.concl.2.nu.26.

8 Vltimus testis deponit de fama, cum dicat publice audiuisse iuxta sentent.Bald.in c.literis.num.2.de præsumpt. quam passim sequitur Rota, sed cum in hoc sit vnicus non solum famam non probat, sed est suspectus de falso,vt per Natt.qui alios allegat. consil.672.num.4.& quatenus etiam haberet contestem fama non probat simoniam. Put.decis.171.num.11. lib.2.Modern.de confident.q.72. num.3.fama enim quæ in ciuilibus facit tantum semiplenam probationem,glos.3.§.eiusdem.ff. de testib. Ias. repetit.l. admonendi.num.200. in fine.ff.de iureiuran.cum alijs cumulatis,per Surd.cons.94. num.49.In criminalibus,neque etiam semiplene præstat. Dec.in c.verius. il primo,num. 25.de testib.Iun.cons.198.sub nu.29. vers.licet in ciuilibus,lib.2.

9 Hinc sequitur non posse agi de coniungendo hoc vltimo teste cum primo deponente de veritate pacti, & conuentionis. Primo,quia ille vti inimicus, & accusator, seu instigator fisci non est testis idoneus, vt dictum est. Secundo,quia in effectu deponit non de actu conuentionis, sed potius de confessione partis; super qua cum sit vnicus non potest coniungi ad plenam probationem faciendam iuxta cumulata, per Gabr.concl.1.num. 4. Tertio, quia iste vltimus testis vltra alias exceptiones supra deductas, est solus in depositione famæ cum tamen ad istum effectum requiratur saltem depositio duorum,late per Gab. vbi supra.nu.8.

10 Quarto quando etiam concurrerent habilia ad coniunctionem probationum faciendam, attamen illi non est locus, vbi de crimine agitur Docto. in d. c.veniens,vbi Imol.num.7.Dec. nu.25. cum plurib. Gabr.d.concl.nu.12.Clar.in §.fina.q.63.in fi. Acoramb.decis.25.num.1. etiam vbi de crimine ciuiliter agitur.Ant.de Butr.& alij per Gab.ibi nu.13. quam ibi etiam amplexa est Rota in vna Romana, seu Cesenaten. Reuisionis Instrumenti.27. Iunij 1575.coram Robusterio.

11 Cum autem non probetur conuentio,& tractatus procedens resignationem non potest agi de simonia, & quicquid factum reperitur, eam non inducit si nõ probetur factum in vim,& exequutionem præcedentis tractatus.c.Artaldus.8.q.1.Glos. in c. ordinationes in

nes in verbo pretij,vbi Cardin.Alex.num.33.prima q.1.cum multis cumulatis per Modernos de confiden.q.26.nume.4.& 5.& fuit resolutum in pluribus causis relatis in Romana,seu Hispalen.prætensæ Simoniæ.7.Februarij 1596.coram Illustrissimo Card. Blanchetto,& coram me,in Lucana prætensæ confidentiæ.27.Februarij 1606. Et multum in terminis nostris facit decis.Orani,in Cusentina Confidentiæ. 4.Februarij 1591.quod procedit etiamsi statim post resignationem sit factum, quia ex vicinitate non inducitur simonia,vt per Put.d.decisione 171.num.9. & nu. 10.

12 Excessus,qui prætenditur in assignatione terrarũ, vltra quod non probatur, vt bene deducunt Informantes,non facit ad crimen simoniæ, seu confidentiæ, quam non excludit, nec includit qualitas facti subsequuti cum illa solum formalitatem recipiat à conuentione, & sicut ex re,quæ de per se esset bona si deducta fuerit in conuentionẽ præcedentem simonia inducitur, vt per Mohedan. decis.1.de simonia, ita è contra super re prohibita,& iniusta,non præcedente tractatu, & conuentione, non potest simonia induci, vt contrariorum eadem sit disciplina. l. & si contra Tabulas,in fine.ff.de vulgar.instit. de his qui sunt sui,vel alien.iur.vbi Fab.Ang.& alij. Ex quibus & alijs per Informantes deductis, visum fuit Dominis Petrum Martirem, & Theophilum esse absoluendos.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Florentina Melioramentorum. Veneris 1.Iulij 1611.

ARGVMENTVM.

Fructuum recollectio,eorumque quantitas quomodo per testes probetur, an per coniecturas, & quas melioramentorumque fructus, nec etiam à malę fidei possessore restituendi sunt.

SVMMARIVM.

Testes probant collectionem fructuum,quando dicunt se fuisse præsentes dictorumque fructuum recollectione. num.2.

Fructuum recollectio, & eorum quantitas probatur per proximas coniecturas,per redditus vicinorum,& alias iudicis arbitrio.nu.4.

Colonus partiarius tenetur domino partem fructuum reddere absque eo quod sibi soluantur aliqua impensa. numero 3.

Fructus percepti ex melioramentis factis nec etiam restituenda sunt à malæ fidei possessore.nu.4. Declara, vt numero 5.

Melioramenta perpetuo duratura quæ sunt. nu.5.

DECISIO CCCLIX.

1 FVit resolutum. 14. Martij currentis anni summam fructuum per Illustrissimum Cardinalẽ Detum prætensorum integre ascendere ad Scuta 2441. Sed quia isti fructus diuiduntur inter Dominum,& colonum pro æquis portionibus, ideo medietas tangens Domino, de qua agitur, ascendit ad Scuta 1220. Baioch. 50. Fuit autem reseruatum videre super fructibus procedentibus ex melioramentis,per authores Mariæ factis, cuius ratione, & quia pars Mariæ prædictæ decisioni non acquiescebat sub prætextu,quod tunc non informauerat,ideo causam hodie repropofui, & Domini in decisis standum dixere ex rationibus in eadem decisione adductis.

2 Nec obstare,quod opponitur,testes non probare, cum deponant simpliciter de auditu. Nam ex ipsis apparet quod potius probant de scientia,& de visu, & de publico,& notorio. Nec facit in contrarium. Bal. in l.1.num.22.C.de fruct. & lit.expens. vbi videtur dicere,quod testes non probant, nisi fuerint præsentes recollectioni fructuum, cum potius dicat, quod fructuum recollectio probatur per testes,qui fuerint præsentes, sed non excludit alios modos probandi, immo statim subdit, quod fructus probantur per proximas coniecturas, vt per redditus vicinorum, quod & complacuit in cons.301.in fin.lib.3.& idem Bald. in l.si fundum,in fi. C.de rei vendic.dicit sufficere,ꝙ probetur consueuisse fundum tantum reddere, quin & taxari possunt arbitrio iudicis Angel.in l. penult. ff.de rei vendic. Natt.cons.510.num.7.& cons.536. num.6.Surd.infra referendus.num.26.& seq. Vltra in hac materia non requiritur concludens probatio cum de facili haberi non possit, vt dixi in eadem decisione.

3 Nec obstat, quod testes Illustrissimi Cardinalis non deducant expensas, quia cum colonus partiarius, & pro cultura caperet dimidiam partem fructuum dominus,nihil impendere tenebatur.arg.tex. in l.si cum duobus.§.si in coeunda.ff.pro Soc.& tex. in c.tua nobis.de decim.vbi Innoc.& Ioan.And.numero 3.& Panormit.in 3.notabil.Cyn. in l.1. in fin. & ibi Bal.in 7.q.C.pro soc.late.Tiraq. de retract. lignag.§.15.glos.1.nu.19.

4 Quo vero ad fructus ex melioramentis per Mariã factis perceptos, quæ melioramenta, fuit resolutum coram me,à 5.Decembris.1610.ascendere ad Scuta 750. Domini hodie dixerunt, fructus perceptos ex dictis melioramentis spectare ad Maria, sicque non esse deducendos, nec deberi Illustrissimo Cardinali ad tex.in l.ceterorum.§.improbe.ff. de rei uendic.& ibi Bar.& Angel.tradit.Afflict.decis.87.num.6.Vincent.Franch.decis.191.nume.11.par.1.Rota diuers. decis.294.par.1.Bursat.cons.85.num.37.lib.1.Surd. decis.282.num.30.alios adducens,quod in tantum procedit, vt & malæ fidei possessor non teneatur restituere

stituere fructus perceptos ex melioramentis, quæ fecit in re detenta. Roman. singul. 337. & Surd. vbi supra dicto nu. 30.

5 Quibus non obstat decis. Cæsar. de Grass. 5. nu. 7. de reb. eccl. non alien. tum quia ibi loquitur de plantationibus, & stercorationibus, & melioramentis, nō perpetuis, & in re duraturis, sed potius factis pro vberiori fructuum perceptione, nos vero sumus in cannetis, & vineis, & arboribus ad perpetuum commodum prædij. Tum etiam quia dicta decisio Cæsar. de Gras. non facit ad rem, quia ibi agebatur, an sub prætextu talis meliorationis res possit retineri, in præsenti vero agitur de fructibus ex meliorationibus perceptis, qui sine dubio spectant ad illum, qui plantauit, maxime bona fide ante litem motam.

6 Ex quibus Domini concluserunt, fructus procedentes ex melioramentis deberi Dominæ Mariæ, sed quia non constat liquide ad quam summam ascendant isti fructus, fuit dictum, quod præcedente illorum liquidatione debeant deduci ex quantitate superius ad fauorem Illustrissimi Cardinalis liquidata, ad summam Scutorum 1220. Baioch. 50. ita vt tanto minus ex dicta summa Dominus Cardinalis recipiat quantum fructus percepti ex melioramentis liquidabuntur. Et sic fuit resolutum.

R. P. D. VBALDO.

Tuden. Parochialis decimæ de Valesæ. Lunæ 7. Nouembris 1611.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus Priuatorum non admittit præsumptionem vsurpationis iuxta formam Sacri Concilij Tridentini, probaturque per antiquissimas enunciatiuas diuersorum instrumentorum, per formam per quasi possessionem plurium præsentationum effectuatarum præscriptione quadragenaria nedum immemorabili, & ex alijs adminiculis de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Ius patronatus priuatorum non habet præsumptionem vsurpationis ex forma Sacri Concilij Tridentini; Ideo eius probatio redigitur ad terminos iuris communis. numero 2.

Verba enunciatiua antiquissima in diuersis instrumentis apposita probant ius patronatus. nu. 4.

Ius patronatus non probatur ex solis enunciatiuis, vel fama nisi adsint adminicula. nu. 5. & seqq. Vbi ponuntur plura adminicula.

Iuris patronatus quasi possessio probatur per plures præsentationes effectuatas ultra quinquaginta annos. n. 6

Iuris patronatus qualitas non tollitur ex noua prouisione facta ab ordinario, vel à Papa. nu. 7. & numero 14. in fine.

Præsentationis in iure patronatus effectuatio quomodo probetur. nu. 7. in fine.

Ius patronatus censetur probatum ex possessione quadragenaria cum fama. nu. 8. & 9.

Ius patronatus maxime arguitur per visitationes, in quibus sumuntur informationes à testibus asserentibus beneficium esse de iure patronatus. nu. 11.

Episcopi assertione probatur ius patronatus. nu. 12.

Præscriptio immemorabilis probatur per testes excedentes annos. 54. nu. 13.

Præscriptione immemorabili probatur ius patronatus, & præsumitur titulus fundationis. nu. 13.

DECISIO CCCLX.

1 Mortuo Petro Gil. de mense Iulij 1584. vltimo possessore Ecclesiæ Parochialis Sanctæ Christinæ Tuden. Diœcesis, & proposito de more edicto per Episcopum, Basilius Gil. excepit beneficium non vacare, tanquam sibi auctoritate Apostolica prouisum, per resignationem eiusdem Petri, Aluarus autem Gil. & alij litis consortes dederunt de iure patronatus ad se spectãte; sed nihilominus cum Episcopus illud, vti liberum contulisset Ioanni Guinisio, ex alia parte, Dominicus Ribas, de illo etiam auctoritate Apostolica prouisus, tanquam de reseruato, eius possessionem adeptus est; Tandem post varios circuitus, causa in Rota commissa, ad quã veniunt tam asserti patroni, quam Episcopus Basilius, & Dominicus possessor. Dubitaui an constare de iure patronatus, & Rota vtraque parte informante, affirmatiuè respondit.

2 Nam quia versamur in iure patronatus priuatorum, in quibus cessat præsumptio vsurpationis, & Sacrum Concilium Tridentinum nihil innouauit, per cap. 9. de reformatione sess. 25. Ideo probatio iuris patronatus redigitur ad terminos iuris communis, vt sæpe censuit Rota, & signanter in causa Tuden. iuris patronatus. 15. Iunij 1572. coram bon. me. Cardinali Lãcellotto, quæ est decis. 431. par. 2. diuersorum, & in Taurinen. Beneficij. 5. Martij 1584. coram bon. me. Orano, & in Tirasonen. iuris patronatus. 5. Maij. 1580. corã R. P. D. meo Decano, & nouissime in Romana de Cardellis iuris patronatus. 22. Aprilis huius anni coram eodem D. meo Decano.

3 Probatur igitur in primis dictum ius patronatus, ex duabus enunciatiuis antiquissimis duorum instrumentorum, in quorum altero de anno 1437. enunciatur, deberi quibusdam mulieribus, occasione patronatus dictæ Ecclesiæ singulis annis tres faneclas tritici, & vnam mensuram butyri; In altero vero de anno 1472. narratur prouisio ad fauorem Roderici Alfonsi, facta ad præsentationem patronorum eiusdem Ecclesiæ, quę à Vicario Tuden. afferente, se informatum, & quod inuenit rem ita se habere cõfirmatam,

vt latius

vt latius in Summario Basilij.n.2.quę quidem enunciatiuæ,cum sint supra centū annos,& emanauerint à diuersis personis,& in diuersis instrumentis,probare videntur ius patronatus, Achil.decis.70. num.primo,de iure patronatus,& decis.8.nu.2.eod. tit. Put. decis.209.nu.1.lib.2.Crauett.de antiq. tempor.p.1. §.ampliatur.num.14.& seqq.& cons.327.nu.2.Mandell.cons.64.num.21.Ferret. cons.293. nu.6. lib.2. Bursatt.cons.324.num.6.& 9.lib.3.Rota.decis.684. nu.1.par.1.diuers.& dictum in causa Fesulana iuris patronatus.7.Februarij 1583.coram bon.me.Bubalo,& in Mediolanen. iuris patronatus de Baradia.2. Iunij 1589. coram Reuerendissimo Comitulo, & in Lugdunen. Parochialis.21. Maij 1610.corā D.meo Sacrato,& in Terasonen iuris patronatus,alias Cappellaniæ.14.Decembris 1607.coram D. meo Pamphilio,& in Meliten.iuris patronatus.10.Mar.1608. coram Domino meo Caualerio, & in dicta Romana de Cardelis coram Domino meo Decano, & alias sæpe.

4 Quia talia verba habent vim famæ,Crauett. d.§. ampliatur.num.8.& fuit dictum in Regien. Hospitalis.26.Maij 1580.coram bon.me.Canuccio,quæ est decis.130.num.1.par.2.in impress.& in Gerunden. Beneficij.15.Decembris1599.coram bo.me. Cardinali Seraphino; quæ etiam fama optime probatur ꝑ plures testes datos,in dicto Summario.num.1.qui testes deponentes de fama,vel de auditu admittuntur, in antiquis.Ias.cons.225.col.2.vers.item cum istud. lib.2.Menoch.de Arbitr.casu.475.numero 10.Bursat.d.cons.324.nu.8.lib.3.

5 Et quia solæ enunciatiuæ, vel fama non sufficiunt ad probationem iuris patronatus, sed requiruntur adminicula, secundum opinionem, quam Rota tenet,vt in decis.Achil.6.de iure patronatus, ita intelligendo decis. Cassad.2.n.4.eod.titulo,& sentit Rota dicta decis.30.nu.2.p.2.in impress.Put.decis.140. in fin.lib.1.Rota decis.792.nu.1.& seqq.par.1.Decius.cons.117.in fin. præsertim quando Ordinarius est in causa,Cassad.decis.1.sub nu.1.vers.nisi fama de iure patronatus, adducebantur multa pro adminiculis probationis iuris patronatus.

6 Et primo possessio per spacium,vltra 50.annos,nā ex dicto instrumento anni.1472.apparet, Rodericū fuisse in possessione huius beneficij, tanquam præsentatum à patronis per acta Alphonsi Fernand. sed quia illa erant deperdita, petijt,& obtinuit à prouisore,tam per præsentationem dictorum patronorū, quam omni alio meliori modo,se prouidere,& canonice institui de beneficio, & idem deponit secundus testis nepos ipsius Roderici in dicto Summario. nume.1.& de effectuatione dictæ præsentationis,& institutionis, constat, tum ex aduerso instrumento,& teste, tum ex alijs testibus videlicet primo, & secundo,super 3.art.in dicto Summario.num.7.qui deponūt per resignationem Roderici,fuisse prouisum Goraldum Aluarez, ex qua resignatione bene probatur effectuatio, vt fuit dictum in causa Reatina beneficij.6. Aprilis. 1576. coram Cardinali Seraphino relata inter impress.decis.147.num.1. par.1.& in causa Papien. Archipresbyteratus. 19. Februarij 1601. coram Cardinali Pamphilio, & in Firmana iuris patronatus de Dorijs.15.Februarij 1610. corā D.meo Marcomontio, & in alijs allegatis per Informantes.

7 Quod autem Girardus obtinuerit hanc parochialem,ex dicta resignatione, ad præsentationem patronorum, deponit secundus testis in dicto Summario. num.1.& colligitur ex collatione postea illi facta ab Episcopo Triden.de anno 1524. de qua in Summario Episcopi.nu.1.ex qua apparet, quod Goraldus, eo tempore iam habebat, & possidebat dictam Parochialem; quando autem fit noua prouisio ab Ordinario,vel à Papa alicui possidenti, ex aliquo titulo non propterea tollitur effectus primæ prouisionis nisi aliter constet de illius non iure, ad decis.Achill. primā. nu.4.de concess.præbend. faciunt dicta per Sarnen. ad reg. de subrog. q. vltima. in fin. & fuit dictum in Maioricen.Sacristiæ.26.Iunij 1602.coram Cardinali Pamphilio, quod eo magis hic videtur habere locum,cum Episcopus, vel eius Vicarius Gualdo fecerit collationem,sine præiudicio possessionis,quam habebat,vt legitur in dicta collatione. Effectuatio autē talis prouisionis Giraldi, probatur ex eo, quod per eius obitum de anno 1530. fuit ab Ordinario prouisus Laurentius Sanchez,in dicto Summario Episcopi.numero primo,iuxta cons.Oldrad.239. nu. 2. sæpius approbatum.

8 Ex quibus constat, hanc Parochialem ab anno 1472.vsque ad annum 1530.fuisse prouisam,& possessam tanquam de iure patronatus, quæ possessio plus quam quadragenaria cum fama bene sufficit ad probandum ius patronatus.Put.decis.60.nume.5.& decis.140.in fin.lib.1.Achill. decis.6. de iure patronatus, & fuit dictum in Mediolanen. iuris patronatus.21. Aprilis 1589.coram Reuerendissimo Comitulo in Lucana iuris patronatus. 7. Maij 1604. coram D.meo Coccino in dicta Romana de Cardellis,corā D.meo Decano.

9 Accedit secundo prædicta fama probata per testes,vt supradictum est,facit decis.Mohed. vltima de iure patronatus. in fin.& fuit dictum in Taurinen. Beneficij.5.Martij 1584.coram Orano,& in Pampilonen. Beneficij.10.Aprilis 1595.coram Illustrissimo Mantica, & in dicta Tuden. Parochialis coram D. meo Sacrato.

10 Tertio concurrit pro adminiculo,exhibitio Prandij in die Sanctæ Christinæ, & solutio certæ annuæ quantitatis frumenti facta per Rectores dictæ Ecclesiæ patronis, in recognitionem iuris patronatus, vt deponunt testes in Summario Basilij. numero primo,tertio, & quarto.

11 Quarto accedunt quatuor visitationes, in quibus visitatores receperunt informationes à testibus, qui sub iuramento asseruerunt, esse de iure patronatus laicorum,vt in dicto Summario.nu.6.quibus visitationibus plurimum esse deferendum dicit Caput, decis.

decis. 158. par. 2. & in specie per eas probari ius patronatus, fuit dictum in dicta Fesulana iuris patronatus, coram Bubalo, in Lucana iuris patronatus. 14. Februarij 1605. coram Domino meo Coccino, & alias sæpe.

12 Quinto suffragatur edictum propositum à Moderno Episcopo Tuden. de anno 1584. quo anno vacauit dictum beneficium, per mortem Petri Gil. Vltimi possessoris, in quo edicto monuit omnes prætendentes habere aliquod ius, ad illius præsentationem, vt in dicto Summario. num. 5. & sic videtur, non dubitasse de existentia iuris patronatus, de quo hodie agitur, sed tamen non fuisse certum de eius pertinentia, cui quidem assertioni Episcopi videtur multum deferendum, cum Ordinarij soleant esse difficiles in admittendo aliquod beneficium esse de iure patronatus, propter præiudicium, quod affertur coram liberæ collationi, Rota decis. 11. de iure patronatus in nouis. Put. decis. 243. in fin. lib. 2. & fuit dictum in dicta Fesulana coram Bubalo in dicta Taurinen. corā Orano in Vercellen. Cappellaniæ. 7. Maij 1600. coram D. meo Sacrato, & in Tuden. coram eodem.

13 Sexto adsunt etiam testes bene deponentes de immemorabili, in Summario Basilij. num. 1. & cum omnibus requisitis, iuxta glos. fin. in c. 1. de præscr. lib. 6. & excedunt omnes ætatem. 54. annorum, vt requiritur. Caputaq. in decis. 290. p. 3. & ex immemorabili certum est, probari ius patronatus, & præsumi Titulum fundationis. Feder. de sen. consil. 234. sub nu. 3. Gabr. cons. 198. num. 2. lib. 2. Achill. decis. 4. nu. 6. de iure patronatus. Mohed. decis. 3. eod. tit. Rota decis. 717. lib. 3. p. 3. diuers. & fuit dictum in dicta Romana de Cardelis coram D. meo Decano, & quatenus dicti testes paterentur aliquem defectum saltem.... inseruire possunt pro adminiculis probationis supradictæ.

14 Non obstant prouisiones ponderatæ pro parte Episcopi, tanquam de beneficio libero, quia ad primam de anno 1524. iam responsum est, supra in versiculo, quod autē Goraldus, &c. Aliæ collationes non obstant, quia fuerunt semper valde controuersæ, & non potuerunt præiudicare iuri patronatus, de quo constat ex supradictis nec cōstituere Ecclesiam in statu libertatis iuxta tradita in causa Perusina Sancti Beueniatis. 13. Martij 1588. 17. Martij 1589. coram bo. me. Cardinali Pamphilio, nam per mortem Goraldi, prouisus ab Episcopo de anno 1530. qui fuit, vt supradictum est Laurentius Sanchez, cessit ad fauorem Martini de Auella Nida, cum quo diu litigauit Alphonsius Gartia, à patronis præsentatus, qui etiam possedit, vt patet in Summario Basilij. num. 9. & lite per concordiam finita Alphonsus resignauit ad fauorem Petri Gil; qui fuit prouisus à Sede Apostolica, & per eius obitum de anno 1584. vltimo loco beneficium vacauit, & data est occasio præsenti liti; quæ sane prouisio Apostolica maxime ex causa resignationis non mutauit statum beneficij, vt fuit sæpe decisum, & signanter in dicta Mediolanen. iuris patronatus de Baradia. 21. Aprilis 1589. coram Reuerendissimo Comitulo, & in Papien. Archipresbyteratus. 9. Aprilis 1601. coram Cardinali Pamphilio atque ita fuit decisum.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Oxomen. Beneficij. Die Lunæ 24. Octob. 1611.

ARGVMENTVM.

De requisitis ad vnionem Beneficij, vt valida sit, quomodo probetur exactio seminarij, & de narratiua Papæ in facto proprio, quod plene probet etiamsi factum proprium sit mixtum cum alieno.

SVMMARIVM.

Episcopo gaudente alternatiua, Beneficium vacatum de mense Septembris dicitur reseruatum etiam non data residentia Episcopi. nu. 1.

Papæ narratiua de facto proprio plene probat. numero 1.

Vbi etiam quod narratiua dicitur de facto proprio Papæ, etiam quod factum Papæ sit mixtum cum facto alieno.

Reus excipiens in sua exceptione est actor, exceptionemque probare debet. nu. 2.

Beneficij resignatio non suffragatur resignatario, nisi etiā probet publicationem necessariam ad illius validitatem. nu. 2.

Vnio, vt sit valida, quæ requirantur. num. 3. & 7.

Testis deponens per verbum citra, vt puta dicendo ab anno citra quomodo intelligatur. nu. 4.

Seminarium, vt possit dici erectum, necesse est probare introductionem puerorum in eo. num. 5.

Tempus quando est de substantia alicuius actus illud debet expresse probari. num. 6.

DECISIO CCCLXI.

1 PRo Petro solo informante fuit tentum nempe constare de reseruatione: Nam de vacatione beneficij de quo agitur in mense Septēbris deponunt duo testes quorum Summarium fuit datum, quo quidem mense Episcopo gaudente alternatiua est de reseruatis etiam nō data residentia Episcopi, vt in decis. Sulmonen. alternatiue die 14. Maij 1610. Illustrissimo Lancellotto. Quod autē Episcopus tunc temporis gauderet alternatiua visum fuit probari ex literis in forma dignum concessis eidē Petro, in quibus Papa narrat acceptationem alternatiuæ factam ab Episcopo in Dataria quæ narratiua cū sit de facto proprio ipsius Papæ plene probat. Clem. 1. de pro-

de probationib. cum alijs cumulatis per Gab. conf. 2. eodem tit. & in prop. dicitur factum Papæ etiamsi sit mistum cum facto alieno dummodo secum sit gestum, Feder. de Senis conf. 117. n. 2. Vittal. in d. Cle. 1. n. 26. Gab. vbi supra, num. 12. nota in causa Salamant. iurisdictionis. 17. Maij 1576. coram bo. mem. Cardinale Seraphino relata inter diuersas impress. decis. 171. num. 10. p. 1.

2 Non obstat vnio prætensa à Seminario ante vacationem beneficij de quo agitur, per quã vnionem fuisset impedita vacatio, & inde reseruatio, quia cum Petrus habeat fundatam intentionem in obitu possessoris beneficij in mẽse reseruato Seminario excipiente de vnione cui incumbit onus illam probandi, & quidem validam, cum in sua exceptione sit actor. l. 1. ff. de excep. l. in exceptionib. ff. de probat. Bal. in l. frustra nu. 2. C. eod. tit. & in simili quod non sufficiat docere de resignatione nisi etiam probetur publicatio necessaria ad illius validitatem, fuit dictum in causa Conchen de Veteta. 13. Nouembris 1579. corã bon. me. Cardinale Seraphino in Cæsaraugustana Parochialis 14. Nouembris 1583. coram Robusterio, relata diu. impress. decis. 190. num. 2. p. 2. in Hispalen. & Corduben. beneficiorum. 14. Iunij 1600. coram Illustrissimo Lancellotto.

3 Vnio autem producta pro parte Seminarij minime apparet, quod habeat duo præcipua requisita, primum quod tunc temporis Seminarium esset rectum quod est necessarium, cum alias Seminario nondum erecto non possit fieri vnio. Rota in causa Genen. præstimoniorum. 15. Nouemb. 1593. & 27. Apr. 1595. coram Illustrissimo Blanchetto, & in Corduben. præstimoniorum. 7. Iunuarij 1601. coram bon. mem. Litta. Facit tex. cum glo. fin. in c. ad audientiam, il 2. de Ecclesijs ædificandis. Tantum autem abest vt probetur erectio de tempore vnionis, quia verba literarum eiusdem vnionis potius innuunt contrarium, vt late ponderatur per Informantes pro Petro.

4 Neque testes de quibus in processu deponentes Seminarium fuisse erectum ab anno 1588. citra, de quo anno contigit vnio, aliquid probant, tum quia verbum citra annum 1588. verificatur in eo quod fuit factum iuxta Doct. Bart. in l. Celsus. num. 23. ff. de vsucap. sæpe approbatum in Rota nempe in causa Carpen. petitorij. 2. Aprilis 1593. coram Gipsio in Pacen. Decimarum. 16. Nouembris 1594. coram Seraphino, & in alijs.

5 Tum quia nõ deponũt de introductione puerorũ de dicto anno 1588. quæ introductio est necessaria, vt Seminarium possit dici erectum ad effectum de quo agitur, vt in dicta Corduben. præstimoniorũ. 7. Februarij 1601. coram bon. mem. Litta, & potest esse quod ipsi pro fundatione Seminarij intelligant de Seminario materiali, hoc est ædificio in quo postea fuerunt introducti pueri.

6 Et denique etiamsi deponerent vere fuisse introductos pueros de anno 1588. adhuc nihil concluderent circa tempus vnionis, quia vnio fuit facta 5. Februarij dicti anni 1588. & illorum dictum posset verificari in mense Martij, & alijs subsequẽtibus vnionem, quando autem tempus est de substantia debet præcise probari. l. matrem. cum ibi not. C. de probat. Bald. conf. 106. num. 1. vers. primum est. li. 1. Angel. conf. 309. nu. 3. Anch. consil. 388. nu. 8. Alex. consil. 97. nu. 5. l. 7. & sic opus esset vt concluderent tempus ante diem 5. Feb. dicti anni.

7 Secundum requisitum iuxta Sacrum Concilium pro validitate vnionis est quod procedat dismembratio fructuum ipsius Cathedralis, & aliorum beneficiorum ipsis Diœces. vt in prædicta Corduben. corã Litta in Auersana beneficiorum. 3. Iulij 1606. coram me. nouiss. in Nouarien. vnionis in mense Maij proximi coram R. P. D. Coccino.

R. P. D. CAVALERIO.

Leodien. Dominij. Lunæ 14. Nouembris 1611.

ARGVMENTVM.

Mater an succedat in feudo exclusis proximioribus descendentibus ab inuestito, & quando femina succedat in feudo.

SVMMARIVM.

In feudis non succedit mater, sed proximior defuncti descendens à primo inuestito. nu. 1.
Feminæ succedunt in feudo acquisito ex pacto, & prouidentia, & vbi feudum est femineum. nu. 2.
Feminæ succedunt in feudis, in quibus non requiritur seruitium personale. nu. 3.
Feudum eo ipso quod feminæ conceditur censetur concessa facultas illi seruiendi per alium. nu. 3.
Consuetudo probanda est in specie, & in casu de quo agitur. nu. 4. Vbi de consuetudine feudali.
Feudalia non veniunt in generali dispositione. numero quarto.
Transactio restricta ad certa bona non extenditur ad alia. nu. 5.
Transactio quamuis generalis non comprehendit ius quod per transactionem superuenit. nu. 5.

DECISIO CCCLXII.

1 Gvilielmus de Omale Dominus plurium bonorum tam feudalium, quam allodialium sitorum in Diœcesi Leodien. decessit, relictis Guilielmo II. & Elisabetha filijs legitimis, & naturalibus. Hic Guilielmus II. duxit vxorem Mariam ex qua suscepit Guilielmum Tertium, & successiue hi Guilielmi. 2. & 3. decesserũt superstite Maria, quæ transi-

transiuit ad secundas nuptias ex quibus suscepit Philippum de Berlaymont, qui prætēditur occupasse bona fęudalia trium Guilielmorũ, Elisabetha soror Germana Secundi Guilielmi conuenit Philippũ pro vendicatione bonorum prędictorum, & obtinuit sententiam fauorabilem ab Officiali Leodien. quæ in gradu appellationis confirmata fuit à Decano Ecclesiæ Sancti Bartholomæi eiusdem Ciuitatis. Commissa causa in Rota, dubitatũ fuit, an sententiæ essent confirmandæ, vel informandæ. Et Rota sub die vltima Ianuarij proximi præteriti resoluit sententias fuisse validas, sed quo ad iustitiã voluit quod causa restringeretur. Et cum altera pars non acquiesceret, iterum proposui dubium die prima Iunij. Et Domini steterunt in decisis.

1 Fuit itaque iuxta Ordinem DD. restricta causa, & dubitatũ, an sententiæ de partibus essent confirmandæ vel infirmandæ quo ad bona feudalia. Et Domini informante tantum Elisabetha, responderunt pro ipsa, & pro iustitia sententiarum stricte ad bona feudalia de quibus dubitabatur, quia in feudis non succedit mater, sed proximior defuncti descēdens à primo Inuestito non solum ex dispositione iuris, sed etiam ex consuetudinē illarum partium. Ex dispositione iuris, q̃a id expresse cauetur. in c. 1. de nat. success. feud. vbi Præpos. Isern. & alij dicunt id procedere etiam in feudo Ecclesiastico alleg. doctr. Bald. in auth. defuncto. C. ad Sen. cons. Tertull. Ex consuetudine vero, quia de ea deponũt plures testes examinati, quorum depositiones dabantur in Summario. nu. 4.

2 Nec putabant esse excludendam D. Elisabetham ab hac successione feudi, tanquam feminam & incapacem, quia feminæ nõ excluduntur à successione in feudis acquisitis ex pacto, & prouidentia, vel si feudũ sit femineum, vt in d. c. 1. in princ. In præsenti autem casu dicebant, Elisabetham esse capacem, nam ex depositionibus testium quæ dabantur in Summario, nu. 7. constabat in feudis Leodien. admitti feminas in defectum masculorũ, & apparebat in specie alias de hoc eodem feudo feminas fuisse inuestitas ex instrumentis productis in actis in Summario, num. 9. & 10. & ipsemet Philippus prætendit succedere ex persona matris suæ.

3 Præsertim cum in huiusmodi feudis nullum requiratur seruitium personale, aut tale quod per feminã præstari non posset. Corn. cons. 16. nume. 9. vers. non enim obstat. lib. 1. Ruin. cons. 18. num. 17. vol. 1. Paris. cons. 4. num. 18. lib. 7. vel quod non possit per substitutum præstari, Purpurat. cons. 357. nume. 51. cum alijs cumulatis per Illustrissimum Cardinalem Mantic. de tac. & ambig. conuent. lib. 23. tit. 15. num. 63. vers. 17. casus. Vbi etiam dicit quod eo ipso quod feudum feminæ conceditur, præsumitur concessa facultas seruiendi per alium, idem dicit. Menoch. cons. 65. nu. 70. In his autem feudis de quibus agitur admitti seruitium per substitutum apparebat ex concessione factã per Serenissimum Principem, & Episcopũ Leodien. Mariæ Royæ Matri D. Philippi de anno 1568. Vnde concludebatur D. Elisabetham esse capacem horum feudorum.

4 Minus Domini censuerunt obstare allegatam leg. seu vt vocant consuetudinem connubij in illis partibus vigentem, per quam coniux superstes succedit coniugi decedenti, quia non probatur talem cõsuetudinem habere locũ in feudis, consuetudo enim probanda est in specie, & in casu de quo agitur, non autem in genere, Aym. cons. 96. nu. 4. Car. de Grass. decis. 6. nume. 5. de præben. fuit dictum in Toletana Preeminen. 22. Iunij 1584. quę est 799. diuer. par. 1. Et in terminis consuetudinis feudalis Surd. decis. 131. n. 7. vers. non obstat. maxime, quia feudalia nõ veniunt in generali dispositione. Afflict. decis. 14. nu. 9. Paris. cons. 12. nu. 47. lib. 1. Sed videbatur tolli omnis difficultas ex testibus deponentibus in feudis maioribus, seu plenarijs non esse locum iuri Connubij.

5 Tandem dictum fuit non obstare assertam transactionem, quia præterquam quod respondebatur carere solennitatibus requisitis iuxta consuetudinem Leodien. in contractibus mulierum, dicebatur etiam esse restrictam ad certa bona, ideo non extendi ad alia. l. si de certa. cum ibi not. C. de transact. & in omnem euentum etiam quod esset generalis non comprehendit hoc ius, quod de tempore trãsactionis nõ competebat, sed postea superuenit, Surd. cum ibi per cum alleg. consil. 418. numero vigesimo secundo. Et per hanc eandem intentionem Domini non censuerunt obstare compromissum ex aduerso allegatum tanquam non comprehendens ius istud succedendi in feudis, de quib. agitur. Et ex his cõclusũ fuit sentētias esse iustas, & cõfirmãdas, quo ad bona feudalia.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Cæsaraugustana Dismembrationis. Die 3. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Clausula arbitrio operatur, vt fructus possint reseruari in fine litis attenta paupertate, & æquitate.

SVMMARIVM.

Clausula arbitrio est satis ampla, vbi concurrit æquitas. numero 1.

Clausula arbitrio vbi rescribitur iudici alias iurisdictionem habenti est satis ampla, ne alias, si reducatur ad meros terminos iuris communis, reddatur inanis. numero 1.

Dubietas æquiparatur ignorantiæ facti. nu. 2.

Iudex præsumitur scire ea, quæ pertinent ad eius officium. num. 2.

Fructus,

Fructus, & expensæ in spolio facto auctoritate iudicis stante clausula arbitrio fuerunt alias reseruati in fine litis, vt in casu relato. nu. 2.

Ecclesiæ inter se debent procedere cum æquitate omisso iuris rigore. nu. 3.

Paupertas est multum considerabilis ad effectum, vt fructus stante clausula arbitrio debeant reseruari in fine litis. num. 3.

DECISIO CCCLXIII.

1 CVm omnes regulæ iuris circa purgationē attentatorum facerent pro Iacobo, etiam si p̄ collegiatam fuisset obtenta commissio, quæ dabat facultatem illa reijciendi arbitrio Rotæ, Domini sub die vigesima tertia Ianuarij proximi resoluerunt non esse locum arbitrio. Cum autem Collegiata obtinuisset nouam commissionem, per quam dabatur facultas reseruandi restitutionem fructuum per eam attentate perceptorum vsque ad finem litis arbitrio Rotæ; Rursus dubitaui, an esset locus arbitrio, & quo ad medietatem fructuum negatiue fuit tentū ex deductis in prædicta decisione sub die 23. Ian. proximi, quæ visa fuerunt deseruire etiam ad propositum casum. Quo vero ad aliam medietatē visum fuit Domini vti facultate contenta in clausula arbitrio, quæ videtur satis ampla quandocumque concurrit æquitas, vt per Crescent. decis. 4. n. 3. de test. Item quando rescribitur iudici alias iurisdictionem habenti, ne si alias reducatur ad meros terminos iuris, commissio reddatur inanis, vt fuit dictum coram me in causa Romana Cottigij die 6. Martij 1606. post Felyn. Dec. & alios ibi allegatos.

2 Aequitas autem suadere visa fuit, vt saltem pro medietate reseruarentur isti fructus vsque ad finem litis, quia in effectu collegiato non ingressa fuit possessionem bonorum Parochialis propria auctoritate, & absque vllo iuris colore, sed in vim literarum Apostolicarum habentium clausulas amplissimas fuit immissa ab illarum exequutoribus; Et licet clausulæ fuerint male intellectæ, & executores excesserint, ut fuit bis resolutum coram me in hac causa, attamen visum fuit Dominis, quod dubietas, de qua in prædictis literis, quæ æquiparatur ignorantiæ facti. Alex. cons. 214. num. octauo, lib. 6. Ruin. cons. 128. numero vndecimo, vol. secundo. Gabriel. cons. 33. nume. 8. lib. primo, & auctoritas exequutorū, quos collegiales poterant præsumere scientificos pro expeditione eorum officij, ad tradita per Abb. cons. 41. numero 4. vers. Item videtur mādata, lib. primo. Alex. in l. sciendum. numero vigesimo sexto. ff. de verbor. obligat. Dec. in cap. quoniam contra. numero 42. in fin. de probat. Illos excuset pro hac mediocri summa, & ad solum effectum dilatorium, vt fuit in terminis purgationis spolij quo ad fructus, & expensas stante clausula arbitrio, & auctoritate iudicis decisum in causa Cæsenaten. de Aldinis nona Decemb. 1609. coram R. P. D. meo Coccino.

3 Tanto magis, quia agitur inter duas Ecclesias, quæ inter se cum omni æquitate, omissis iuris rigoribus, debēt procedere. cap. 1. de dolo, & contumacia. cap. dilecti. de iud. c. sæpe. de restit. spoliat. & quia res est parui præiudicij, & datur magnus fumus paupertatis ex literis Papæ super dismembratione bonorum Parochialis, & applicatione ad collegiatam, in quibus asseritur dictam collegiatam esse pauperem, quæ paupertas solet esse multum considerabilis in ista materia, ex notatis in c. olim, vbi glosa, & Abb. in princ. Io. Andr. in fine. Butr. num. 2. de restit. spol. cum alijs per Lancell. de attent. par. 3. c. 31. num. 146.

R. P. D. CAVALERIO.

Leodien. Fideicommissi. Veneris 9. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Excusatio à caducitate non admittitur, vbicumque non est locus restitutioni in integrum, & ex quibus probetur scientia testamenti, ad hoc vt alienans contra voluntatem testatoris non possit excusari neque restitui.

ARGVMENTVM.

Excusatio, & restitutio sunt synonyma, & æquo iure procedunt. nu. 1.

Ignorantia iusta non excusat quo minus quis ipso iure incidat in commissum licet de æquitate soleat præbere iustam causam restitutionis in integrum. numero primo, & 2.

Restitutio in integrum, est remedium subsidiarium, & extraordinarium, nec datur quando alia via succurri potest. nu. 2.

Ignorantia crassa, & affectata pro scientia habetur. numero 3.

Ignorantia crassa, & affectata non excusat, nec etiam in pœnalibus. nu. 3.

Scientia testamenti inducitur ex solutione legatorum testamenti. nu. 4.

Scientia prohibitionis alienationis inducitur ex licentia alienandi impetrata per alienantes. nu. 4.

Pertinacia in contrauentione voluntatis testatoris inducit nouum contemptum, & nouam contrauentionem. num. 5.

Ignorantiam allegare non potest is qui cum sciuit, non destitit. nu. 5.

Ignorans ab initio si sciens non destitit non excusatur à delicto, quia perseuerantia inducit indicium præcedentis animi. num. 5.

DECISIO CCCLXIV.

IN hac causa, sub die 2. Maij proxime præteriti, resolutum fuit, Paulum & illos de Halmal, qui consenserint alienationi bonorum de quibus agitur contra prohibitionem Pauli, & Mariæ testatorum, non esse restituendos in integrum aduersus caducitatem, quam D. Cornelia, & eius filij illos incurrisse prætendebant ad effectum, vt bona ad ipsorum fauorem iuxta testatorum voluntatem deuoluta essent.

1 Cum autem prætenderent ijdem, posse saluari ex capite excusationis, Rursus dubitaui, an essent excusandi à dicta caducitate, & deuolutione, & causa iterum de Ordine Sanctissimi per oēs Dominos visa, Rota negatiue respondit, & ex ijsdem rationibus, propter quas in dicta decisione fuit denegata restitutio, censuit neque esse locum excusationi, cum excusatio & restitutio æquo iure procedere videātur, & lex indifferenter vtroque verbo tanquam Synonymo vtatur. l. auxilium. ff. de minor. Vnde cum in dicta decisione plurima deducta fuerint ad elidendam ignorātiam allegatam ad effectum restitutionis tanquam supinam, crassam, & affectatam eadem Domini censebant obstare Paulo, & alijs adhoc vt non possent excusari, cum neque ignorantia iusta excuset quo minus quis ipso iure incidat in cōmissum, licet de æquitate soleat præbere iustam causam restitutionis in integrum. Salyc. post glos. vlt. in l. 2. num. 25. C. de iur. emphyt. Imol. in c. potuit. nu. 56. locat. Dec. cons. 58. in fin. Corn. cons. 165. nu. 38. lib. 2. Clar. in §. emphyteusis. q. 8. in vers. Prosequendo materiam, fuit dictū in Romana Vincarum de Maximis. 12. Nouembris 1571. coram bo. me. Oradino.

2 Nec videbatur obstare, quod stante ignorantia non incurritur caducitas ex æquitate, quia id intelligitur habito respectu ad effectum restitutionis competentis. Corbul. de iur. emphyt. in tit. de caus. priuat. ob non solut. Canon. limitat. 20. nu. 6. Et quod dicitur de æquitate pariter intelligitur per viam restitutionis in integrum, vt loquuntur omnes Doctores præallegati, & subest optima ratio, quia si non incurreretur caducitas, frustra daretur restitutio in integrum, quod est remedium extraordinarium, & subsidiarium, & non datur quando alia via succurri potest. l. in causa. l. 2. ff. de minor. Butr. consil. 27. in fin. Aym. cons. 151. nu. 6.

3 Quare concludebant Domini, quod si iusta ignorantia non excusat à caducitate, sed tantummodo facit competere remedium restitutionis extraordinarium, multo minus excusabit talis ignorantia crassa, & affectata, quæ pro scientia reputatur. cap. secundo, de temp. ordin. in sexto. Vbi glos. in verb. affectata, & ibi Anchar. numero secundo. glo. in Clement. prima, in verbo scienter. de consanguin. & affin. & etiam in pœnalibus non suffragatur talis ignorantia crassa. Tiraquell. de retract. lign. §. 35. glos. 4. numero 34. & seq. Gayl. pract. obser. lib. secundo, obser. 48. nu. 15. & seqq.

4 Immo Domini habuerūt scientiam pro satis probata, ex promissione geminata euictionis, quæ superuenire potuisset ex causa testamenti de quo agitur arg. l. Balista. ff. ad Trebel. ex depositionibus testium ex solutione legati in dicto testamento contenti; ex qua inducitur scientia. Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres. num. decimo quarto, vers. potest ex alio. ff. de verb. oblig. Alexand. consil. quarto, numero vigesimo, vers. Idem si apparet. lib. secundo. Ex licentia alienandi impetrata per alienantes ex qua probatur scientia prohibitionis. Bal. in l. secunda, numero primo. C. de iur. aureor. annulor. Cur. sen. cons. 73. numero 14. cum alijs ponderatis in dicta decisione quę non repeto.

5 Quibus accedebat pertinacia Pauli, & illorum de Halmal, qui per tantum tempus litem sustentauerunt pro defensione emptorum contra voluntatem expressam testatorum, quo tempore cum non possent excusari aliqua ignorantia, videntur incurrisse in nouam contrauentionem, & nouum contemptum arg. l. qui sit fugitiuus. §. idem ait. si seruus. ff. de ædil. edict. Non enim potest allegare ignorantiam is qui cum sciuit non destitit. Surd. cons. 374. numero vigesimo quarto. Et ille qui ab initio ignorabat si nō destitit quando sciuit, non excusatur à delicto, quia perseuerantia inducit indicium præcedentis animi. Cephal. consil. septuagesimo sexto, numero decimo. Vbi allegat. Bal. Odofred. & Alber. & fuit hæc eadem ratio ponderata in hac eadem causa die vigesima secunda Martij 1610. Quare non solum excludebatur allegata ignorātia, sed satis videbatur probata scientia, & cum Cornelia, & litis consortes haberent intētionem fundatam in alienatione contra voluntatem testatorum, & sic in contrauentione. Altera pars quæ proponit excusationem sub prætextu ignorantiæ debet eam plene probare, non solum autem non visa fuit probata, sed potius visum fuit constare de scientia ex dictis. Et tanto magis hæc videbantur procedere, quia D. Cornelia, & filij non nouerunt principaliter iudicium contra Paulum, & illos de Halmal super caducitate, sed tantummodo egerunt contra Ioannem Thomam emptorem, & tertium possessorē bonorum alienatorum. Et cum Rota resoluisset bona esse ab ipsis auocanda venerūt ad causam Paulus, & alijs alienantes prætendentes restitutionem in integrum ad effectum eadem bona auocandi quæ ipsis fuit denegata. Et hodie ex ijsdem resolutum fuit non esse locum excusationi.

R. P. D. MANZANEDO.

Segobien. Cantorum. Veneris 9. Decemb. 1611.

ARGVMENTVM.

In facultatiuis quomodo præscriptio, & obligatio

tio inducatur fauore pię causę, & de obseruantia subsequuta, quando sit interpres pręcedentis dispositionis.

SVMMARIVM.

Obseruantia subsequuta interpretatur praecedentem dispositionem.nu.1.Vbi ampliatur,siue sit dispositio legalis,siue sit dispositio hominis.
Actus subsequentes declarant praecedentes.nu.1.in fine.
Obseruantia debet esse vniformis,quãdo agitur de interpretatione dubiae constitutionis.nu.2.
Ius exigendi acquiritur ex continuata solutione 40.annorum.nu.3.
Consuetudo praeter ius, & ad fauorem piae causae inducitur spacio 10.annorum.nu.4.
Praescriptio,& obligatio non inducitur in facultatiuis, praeterquam quando cõcurrit fauor Ecclesiae, & piae causa.num.5.
Praescriptio,& obligatio etiam inducitur in facultatiuis, quando voluntaria praestatio fuit diuturna, & per 40.annos.nu.6.

DECISIO CCCLXV.

1 FVit conclusum sententiam Rotalem esse confirmandam cum quadã tamen reductione inferius declaranda ex eo,quod Cardinalis Riarius in ordinationibus suis, vt ex illarum proemio apparet voluerit augumẽtum cultus diuini,& in decãtatione officiorum magnifice,vt decet,ad Dei laudem, & pro delectandis Audientium Christi fideliũ cordibus Cantores, & Musicos adesse, vnde inferebant Domini magnificam musicam,& sic formatã in ista Cappella Cardinalẽ desiderasse,& vt testes Musici, & periti in causa ista examinati deponunt musica formata tunc erit quando interuenerint duo cõtralti & duo tenores, & vnus contrabassus,& vnus bassus, & vnus sopranus, & pueri cantantes aut illorum loco alter sopranus. Item & alij testes depouant à 40. annis, & vltra vidisse in dicta Cappella omnes praedictos Musicos inseruijsse,& decantasse,& in particulari testes.12.16.& 20 pro parte Ecclesiae examinati ex quibus omnibus in simul infertur, quod Cappellanus Maior, quae pro tempore fuit istius Cappellae,& in illa habuit praedictos musicos,& sic musicam formatam quibus, & sua stipendia soluit videatur hoc fecisse aut ex dispositione Cardinalis desumpta ex supradictis verbis, aut quatenus dicta verba aliquam dubitationem habeant illa ex subsequenti obseruantia per tot annos talem interpretationem recipiant. Certũ est enim secũdum obseruantiam subsequutam dispositionem interpretari.cap.cum venisset.& ibi Butr. numero duodecimo, & vigesimo primo,& Imol.numero decimo nono, de institut. Bart. consil.quinquagesimo nono,numero tertio, lib. primo. Corn. consil.188. numero decimo, lib. quarto. Becc.consf.101. numero quarto. Et hoc siue agatur de dispositione legali, siue hominis,vt post Bero. & alios dixit Menoch.consil.341.nume.quinto, & 23. lib.quarto.Ex his enim,quae postea sequuntur declaratur, quid actum fuerit in praecedenti contractu. l. Iulianus.§.proinde.ff.de Senatusconsul.Maced. Alciat.cons.107.nu.4.lib.8.

2 Quibus non obstat,quod ex pluribus testibus appareat aliquo modo istam obseruantiam non fuisse ita vniformem prout requiritur ad interpretationem dubiae constitutionis inducendam iuxta Bart. in l.secunda,in princip.ff.sol.matr.Corn.consf.296.per totum.lib.4.Dec.consf.215.numero secundo. Quia respondetur quod quamuis plures testes de ista obseruantia deponentes non declarent de tot cantoribus, sed aliqui de minori numero, & circa illum etiam varij videantur non ex eo excluduntur supradicti tres testes vniformiter de dicta obseruantia deponentes per quadraginta annos, & amplius, & hoc sufficit.

3 Vlterius, quia ex eorumdem testium probatione quamuis non eliceretur dicta interpretatiua obseruantia(quod non admittitur)saltem elicitur Cappellanum maiorem ex dicta longeua obseruantia voluisse se obligare ad dictam Musicam formatam, & quo ad illam acquisitum fuisse ius isti Cappellae, vt notat Abb.in c.suam.numero septimo.de simon. & Felin. in c. ad Apostolicam. numero tertio, eodem titulo. Marsyl.singul.192.incipien.diuturna praestatio post Paul.de Leazar. in c.literis. numero vigesimo quarto,de restitut. spoliat. quos refert, & sequitur decisio Illustrissimi Cardinalis Lancellotti in ista causa facta.

4 Et hoc magis procedit, cum ista diuturna praestatio Musicae formatae resultet in augumentum cultus diuini, & sic ad fauorem piae causae, tunc enim ad talem consuetudinem inducendam sufficerent decem anni,cum sit praeter ius, vt notat Felin. in c.ad Apostolicam.numero tertio, & Abb. in dicto cap. suam. numero octauo,& Marsil.vbi supra.Gabriel.de praescript. conclus. 10. numero duodecimo, & Couar. var.lib.primo.cap.septimo, nume. tertio, vers.quod si clerici.

5 Et ex hoc fundamento cessat obiectum quod versemur in facultatiuis in quibus non producitur obligatio, iuxta Innocent. in cap. cum Ecclesia de caus. possess.& proprietat.& Bart. in l. cum de in rem verso.ff. de vsur.& DD. in l. si certis annis C. de pact. illud enim cessat quando concurrit fauor Ecclesiae, & piae causae ex Doctoribus supra relatis.

6 Vltra quod quamuis ab initio fuisset praestatio voluntaria ex diuturna consuetudine subsecuta fuit effecta necessaria. Quia & ipsimet Cappellani maiores ita faciendo per tot tempora visi fuerunt velle inducere talem consuetudinem,& obligationem in futurum,vt notat Abb.in d. c.suam.nu.7.& 8.per tex. in c.ex parte.de censib.& bene decis. Pedemont.99. nu.19.& seq.& concordat.tex.in l. priuilegia. in fin. C.de

C.de sacrosanct.eccl.& ibi Bar.notat.in fin. & Bart. sequuntur Abbas & in c.penult.numero 6.7.& 8.de sepult. & Fel. in c. Ecclesiæ Sanctæ Mariæ.num.97. & in c.cum M.num.vigesimo primo,de const.in d.c. ad Apostolicam. nu.2.

7 Quia tamen sententia Rotalis confirmat primam de partibus,in qua non fit mentio de musica formata,sed potius Cappellanus maior cõdemnatur ad tenendum in Cappella eius Magistrum, organistam, octo musicos cantores omnium vocum duplicatarũ cum vno musico grosso,& quinque choristis, & quatuor Cappellanis,& duobus vestiarijs,vt in dicta sententia de partibus continetur quam confirmauit sententia Rotalis, & nihilominus cum testes examinati pro Ecclesia deponant à quadraginta annis, & vltra vidisse in ista Cappella musicam formatam ex duobus contraltis,& duobus tenoribus,& vno cõtrabasso, & alio basso, & vno soprano, & quinque pueris cantantibus, & in illorum defectum alio soprano, & ex istis resultet musica formata,& ex dictorũ testium depositionibus oriatur obseruãtia interpretatiua, & obligatio Cappellani maioris ad istam musicam formatam visum fuit dominis sententiam esse reducendam ad septem voces nempe ad dictos duos contraltos,& duos tenores,& vnum contrabassum,& alium bassum, & vnum sopranum cum pueris canentibus, & illis deficientibus ad alium sopranum,ita vt tali casu deficientiæ puerorum sint octo voces tantum, & cum reductione ad illos confirmandam esse prædictam sententiam.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Constantien.Canonicatus.Veneris 9.Decemb. 1611.

ARGVMENTVM.

Canonicatus quando dicatur sacerdotalis, & quomodo hoc probetur.

SVMMARIVM.

Canonicatus an sit sacerdotalis probatur ex statuto Ecclesiæ,& testibus.nu.1.

Præbendæ sacerdotales quando vigore statuti esse debent numquid tunc habeant annexum onus sacerdotij.nu.2

Canonicatus nõ dicitur sacerdotalis etiam quod habeat annexum onus Missarum. num.2.

Canonicatus dicitur sacerdotalis quando statuto Ecclesiæ cauetur,vt Canonicus infra tantum tempus promoueri debeat.nu.3.

Canonicus electus an etiam possit habere præbendam.n.4

Canonicatu sublato censetur etiam sublata præbenda Canonicatui annexa.nu.4.

Canonicatus,& præbendæ simul facta expressione an, & quando vno impetrato censeatur etiam impetratus alius.nu.5.

Episcopi consensus est necessarius quando agitur de disponendo super statu Ecclesiæ.nu.6.

DECISIO CCCLXVI.

1 PRo complemento iustificationis gratiæ Domini Seuerini dubitaui,an Canonicatus de quo agitur esset sacerdotalis, & q̃a hoc videbatur satis probatum ex statuto Ecclesiæ iunctis testibus, nempe quinto,& octauo sup̃ 6.iux.not.per Io.Andr. in c.ei cui.n.6.& per Franc.in gl.2.n.6.de præb.in 6.

2 Pro Illustriss.D.meo Card. Gõzaga deducebatur primo quod cum statutum præcipiat,quod duæ præbendæ debeant esse sacerdotales,nõ inde sequebatur quod haberent onus sacerdotij annexũ, vt gl. in c.ei cui.in verb.nondũ,de præben.in 6.Gemin.n.11.Contrarium tamen visum fuit Dominis, quia verba illa quod duæ præbendæ sint sacerdotales,sunt satis clara,& ostendũt annexionem ex Io.Andr.& alijs supra alleg.& colligitur ex ipsa glo.Franco,& Geminiano, qui nõ videntur sentire contrariũ in casu isto,sed tũc qñ onus Missarũ solũ esset annexũ,quia tũc nõ astringitur celebrare per se ipsũ, vt dixit Rota in causa Romana Cappellaniæ 25.Ian.1589.corã bo.me. Card. Pãphilio,& in istis terminis loquitur decisio. Tuden. Canonicatus.21.April.1608.coram bo.me. Iusto.

3 Et cessat omnis difficultas,quia in dicto statuto cauetur, q̃ talis Canonicus debeat infra bienniũ promoueri, quod aliqui ex Dominis dicebant correctũ per Conc.Trid.sess.24.c.12.§.neminem etiã.de reform. ita ut teneatur promoueri infra annum. Vnde aperte colligitur, quod Canonicatus est sacerdotalis, vt p̃ Io.An.& Franc. in d.c. ei cui locis præallegatis.

4 Secundo deducebatur, quod statutũ loquitur de præbenda,nõ aũt de Canonicatu,quæ inter se differunt. Innoc.in c.vlt.n.1.circa fi.de cler.non resident. Abb.in c.cũ M.Ferrar.n.31.de const.sed isti Doctores disputãt, an & qñ quis eligitur in Canonicũ debeat habere præbendã, & respondent cũ distinctione,qui non est casus noster,in quo cũ præbendæ sint annexæ Canonicatib. sublato Canonicatu censetur, & sublata præbenda. Ripa in c.cũ M.Ferrar.nu.170. vers.nã ex quo quis est Canonicus.de constit. vbi et Felin.n.13.14.& seqq. & ideo nõ est facienda vis in eo,quod statutum loquatur de præbenda.

5 Neque refragatur, quod fuerit narratũ, Canonicatum,& præbendã sacerdotales, quia narratiua Canonicatus est intelligenda in ordine ad præbendam. Neque contrarium dicit. Bal. in cons.472.nu.3.vers. ad hoc respondeo.lib.2. quia solũ firmat, quod si exprimatur Canonicatus,& præbenda vnus non venit in consequentiam alterius,vt impetrato vno censeatur in consequentiam, & alius impetratus,sed vterq; principaliter est impetratus, quod etiam est verum in casu isto, sed narratiua presbyteratus respectu Canonicatus fuit facta in Ordine ad præbendam.

6 Tertio

6 Tertio deducebatur, quod prædictum statutũ fuerat reuocatum, sed neque hoc placuit. Quia dicta reuocatio fuit post impetrationẽ Domini Seuerini; nec tenet cum fuerit facta absque consensu Episcopi qui erat necessarius, cum ageretur de disponendo super statu Ecclesiæ. Anch. in c. statuimus. n. 1. de transact.

REVERENDISS. P. D. DAMASCENO.

Bononien. Fideicommissi. Veneris 16. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Instituto filio hęrede in re aliena debetur æstimatio, ne alias testamentum reddatur nullum. Nec dicitur filius in patris testamento præteritus, cui iure institutionis aliquid etiam minimum relinquitur, & stante clausula codicillari, pręteritus filius non nisi legitimam consequi potest, notabilis, & magistralis Decisio.

SVMMARIVM.

Filius non dicitur præteritus in testamento patris, qui iure institutionis, illi mẽstruatim reliquit Scuta quinque. nu. 1.

Filius institutus à patre in minori summa eius quod importat legitima, potest petere supplementum legitimæ. numero 1.

Filius non dicitur præteritus in testamento patris, si iure institutionis aliquid etiam minimum ipsi relinquitur. nu. 2.

Hæredi instituto altero filio instituto in re aliena præstanda est æstimatio ab hærede vniuersali, præsertim quando institutus est filius in re aliena, & alias testamentum redderetur nullum. nu 3.

Compensationi de re aliena locus non est. nu. 4.

Testatorem voluisse facere testamentum nullum præsumendum non est. nu. 4.

Filius quando in testamento patris, in quo adest clausula codicillaris, præteritus est, instituto altero filio censetur rogatus, dempta sua legitima residuum fratri restituere. nu. 5.

Filius præteritus non potest dare de nullitate testamenti paterni ex statuto Bononiæ. nu. 6.

DECISIO CCCLXVII.

1 PRætendebant Informantes pro dominis de Barzallinis esse recedendum à decisione in hac causa facta coram me die vndecima Martij 1611. in qua fuit dictum, ipsos tanquam habẽtes causam à Camillo, qui cum çonsensu communis patris reportauit donationem successionis paternæ à Ducio fratre suo non posse prætendere nisi legitimã ipsius Ducij ex quo prædicto Ducio non fuit de bonis paternis plus delatum. Fundamẽtum istorum Informantium erat, quod testamentum patris Ducij fuerat nullũ ob præteritionem ipsius Ducij, & proinde cum pater reliquerit duos tantum filios, nempe ipsum Ducum donantem, & Camillum donatarium pars delata Ducio ex successione paterna fuit dimidia, non autem sola legitima, vt in prædicta decisione fuit dictum. Verum dominis in hac propositione visum fuit in primis, non subsistere, quod Ducius fuerit præteritus, si quidem pater illi iure institutionis Scuta quinque auri in auro menstrua reliquit, quod sufficit ne dicatur præteritus, & potuit Ducius petere supplementum legitimæ, l. omnimodo. C. de inoffic. testament. vbi Bart. & alij Craf. in §. legitima. quæst. trigesima secunda, numero secundo. Late Vasq. de succession. creat. l. 3. par. secunda. §. 30. numero 79.

2 Non obstat, quod pater non reliquerit simpliciter prædicta Scuta quinque menstrua, sed addiderat infrascripta verba promissa, & donata in instrumento rogato per N. & N. Notarios. duodecima. Decembris 1580. non animo duplicandi, sed compensandi, quod quidem instrumentum est illud quod continet donationem Ducij, ad fauorem Camilli. Vnde infertur nihil noui fuisse relictũ Ducio, & consequenter non posse euitari præteritionem, quia fuit responsum primo immo fuisse aliquid noui relictum, quia Scuta menstrua promissa in instrumento del 1580. erant monetæ, ista vero relicta in testamento sunt auri in auro, & ad effectum, quod filius nõ dicatur præteritus. Sufficit quod sibi aliquid modicum fuerit relictum cum habeat remedium prætendi supplementum legitimæ ex supra allegatis, & quod sufficiat minimum relictum, tradunt Bald. in c. per tuas. numero sexto, de prob, Corn. conf. 270. num. secundo, vol. 4. Curt. Iun. conf. 148. n. 3. Illustrifs. Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit. 3. nu. 26.

3 Secundo fuit cõsideratum quod promissio de qua in prædicto instrumento de anno 1580. non fuit facta à testatore ipsi Ducio, sed à Camillo cum consensu tamen eiusdem testatoris, qui erat eorum communis pater. Vnde inferebatur, quod in hac institutione de re aliena venit æstimatio. Bald. in l. scimus. nume. 9. vbi Castr. nu. 40. Salic. nu. 8. vers. quæro propter Iaf. n. 3. C. de inoffi. testam. Gomes. variar. resol. tom. 1. c. 10. n. 16. in fin. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 116. n. 15. & 24. quæ magis de plano procedunt, quando institutio est de filio, ad glo. 2. in c. filius. de testam. Bal. in l. humanitatis. nu. 63. C. de impub. & alijs substit. Corn. conf. 32. nu. 3. lib. 1. Capr. concl. 106. nu. 2. de communi Craff. in §. legatum. q. 14. n. 3. & prædicta eo magis, vbi alias testamentum redderetur nullum si æstimatio nõ diceretur relicta. Bal. in d. l. scimus. nu. 9. vers. ego dico. C. de inoffi. testam. Iaf. in l. cum alienam. nu. 6. vers. quinto limita. C. de legat. Menoch. dicta præsumpt. 116. nu. 25.

4 Neque videbatur dominis exclusum relictum æstimationis ex eo quod testator subdiderit se relinquere non quidem animo duplicandi, sed compensandi, quia fuit cogitatum testatorem ista verba addidisse non quia voluerit excludere relictum æstimationis, sed nec forte ob consensum præstitum obligationi factæ per Camillum Felium ad fauorem Ducijs prætéderet eum obligatum de proprio, & ideo eo casu noluit hæreditatem esse obligatam ad duas præstationes mẽstruas, & quod iste fuerit sensus testatoris colligitur ex illis verbis ibi sed animo compẽsandi quæ important quod Ducius aliquid receperit ab eo alias non fuisset locus compensationi de re aliena. l. prima. l. id quod. ff. de compensat. l. eius. vbi Bald. & Salicet. in princip & nume. 3. Castr. num. primo. C. eodem tit. Soc. conf. 73. numero 10. lib. primo, & etiam suadet natura negotij, quia potius sumitur interpretatio, quod testator voluerit relinquere æstimationẽ quam facere actum frustratorium & subijcere suum testamentum vitio nullitatis. Bald. in dictã l. scimus. numero nono. C. de inoffic. testament. cum alijs supra allegatis.

5 Secundo principaliter fuit dictum quod etiam si testamentum ex defectu præteritionis fuisset nullum adhuc Ducio non fuisset debita plusquam legitima si quidem quando testator sciens præterijt vnum filium, & instituit alium & in testamento adest clausula codicillaris tunc filius præteritus per clausulam codicillarem censetur rogatus dempta sua legitima residuum restituere fratri. Bar. in l. prima. num. 9. ff. de iure Codicill. Alex. in auth. ex causa. nume. 13. C. de liber præter. Corn. consil. 298. numero primo, lib. primo. Dec. conf. 241. nume. 2. de magis communi. Clar. in §. testamentum. quæst. 46. Crass. etiam in §. testamentum. quęst. 50. Put. decis. 7. de testam. Sarn. d. 87. Rota in Ariminen. Legati. 10. Nouemb. 1597. coram bon. mem. Litta. Quicquid dicendum foret si præteritus esset filius, & institutus extraneus, ex decis. Thesaur. 141. nu. 15.

6 Et placuit etiam aliquibus ex Dominis, & alij non contradicebant motiuum ex statuto Bonon. Rubr. de succes. liber. §. inter filios. lib. 4. dum prohibet filio dare de nullitate ob præteritionem concedendo illi solum petere supplementum legitimæ.

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Capuana Rectoriæ. Veneris 27. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Beneficium de iure pręsumitur simplex, nisi concurrant signa contraria, & quem esse Rectorem Ecclesiæ, ex pluribus probatur. Item quæ requirantur ad mutationem status beneficij, & an ex non residentia arguatur Ecclesiam non esse Parochialem.

SVMMARIVM.

Beneficium de iure præsumitur simplex. nu. 1.

Dic id procedere in dubio; secus vbi concurrunt signa excludentia beneficij simplicitatem, & includentia parochialitatem. nu. 1.

Beneficium in Ecclesia diuersum est ab ipsa Ecclesia. numero 2.

Oblationes quæ fiunt in Ecclesia spectant ad rectorem. numero 2.

Rector Ecclesiæ dicitur ille qui sustinet omnia onera ad curam animarum spectantia. nu. 3.

Status beneficij, ut mutatus dicatur debent plura concurrere de quibus remissiue. nu. 4.

Status beneficij, vt mutatus dicatur, debet concurrere voluntas, & potestas superioris. nu. 4.

Parochialitas non excluditur ex eo, quod prouisi non resederint, quia id potius sonat in abusum. nu. 5.

DECISIO CCCLXVIII.

1 Post factas in hac causa duas decisiones vnam sub die. 12. Iun. 1609. super dubio tunc proposito, an gratia Pauli esset iustificata, in qua fuit resolutũ nõ fuisse iustificatã in duobus videlicet in valore obtentorum, & in eo, quod hæc Rectoria esset beneficium simplex, & alteram sub die decima quinta. Aprilis 1611. in qua fuit recessum à prædicta decisione, & dictã gratiam fuisse iustificatam non ad effectum definiendi, an hoc beneficium esset simplex nam de hoc articulo particulariter erat vidẽdum, sed solum ad effectum iustificationis gratiæ ad euitandũ subreptionem, quę contingere potuisset ex narratiua simplicis beneficij. In hac propositione vtraque parte informante dubitaui de articulo illo præsentiali. An hoc beneficium esset simplex, vel potius curatum in hoc enim versabatur totius causæ põdus, & Rota beneficium Sancti Ioannis ad Curtim collatum Francisco Quarello esse curatum cẽsuit ex rationibus deductis in prima dec. sub die 14. Iunij 1609. quæ DD. placuit, quibus accesserunt sequẽtes. Nam testes pro hac parte examinati non solum dicebant hoc beneficium esse curatum, sed deponebant etiam de requisitis ad Ecclesiam Parochialem, quæ fuerunt breuiter, & singulatim ponderata in prædicta decisione. Vnde excludebatur illa præsumptio iuris, quod omne beneficium præsumatur simplex. Aegid. dec. 675. incip. si impetrans. id enim habet locum in dubio, secus vbi concurrunt signa excludentia beneficij simplicitatẽ, & includentia Parochialitatem. Aegid. d. dec. 675. vbi quod cum beneficium habet populum, quemadmodum hoc de quo agitur non præsumitur simplex, sed curatum.

2 Neque aliud suadebat consideratio Informantiũ pro Paulo, quod aliud sit beneficium in Ecclesia & aliud ipsa Ecclesia, & quod hæc Rectoria sit beneficiũ in Ecclesia Parochiali Sancti Ioannis ad Curtim id enim non subsistebat in facto tum quia Paulus non obtinuerat sibi prouideri de Rectoria Sancti Ioannis ad Curtim, sed de Rectoria ipsius Ecclesiæ, quæ ex signis memoratis reperiebatur, esse curata, tum quia testes pro hac parte examinati deponebant Rectoriam esse ipsius Ecclesiæ non autem in Ecclesia & ad Rectorem spectare onus curæ animarum, & expensarũ ipsum Ecclesiæ, quod non contingeret si aliud esset Rectoria aliud Parochialis, tum denique quia ad solum Rectorem pertinent obligationes, quod fuit in ista Ecclesia, vnde satis euidenter inferebatur quod Rectoria non sit diuersa ab ipsa Ecclesia aliter enim obligationes ad Rectorem non expectaretur. cap. pastoralis vbi signanter Abb. num. 2. de his quæ fiunt a Prælat. Fel. in c. dilectus. num. 1. & seq. de off. ord. Minus suadebat beneficij simplicitatem collatio facta cuidam Liuio a Cardinale Sermoneta tunc Archiepiscopo Capuano per Synodum prouincialem tanquã de simplici, quia fuit responsum multis modis, & primo non constare de tali collatione nisi per relationẽ factam in quodam asserto instrumento possessionis per Liuium captæ quod non merebatur indubitatã fidem cum ex processu compulsoriali constaret scripturam asserti instrumenti non esse publicatam neq. authenticam sed folium volans nominato compulsãti exhibetur a tertia persona asserente illud inuenisse in fasciculo scripturarum cuiusdam Scipionis de Sãtinellis asserti nominatis, carebatq. signo, & subscriptione illius.

3 Secundo dicebatur, quod ex gestis tempore Liuij deprehendebatur ipsum vere fuisse Rectorem curatum huius Ecclesiæ, cum ipse sustineret omnia onera actiua, & passiua ad curam animarum spectantia excepto quod per Cappellanos Sacramenta administrabat.

4 Tertio dicebatur quod licet Cardinalis Sermoneta potuisset mutare statum Parochialis eamq. in simplex beneficium redigere, ex eius tamen collatione non poterat dici mutatus status cum non concurrerent requisita ad præcedentis status mutationem de quibus Canonistæ in cap. eundem beneficio de præbendis lib. 6. Fel. in cap. in nostra. num. 4. vers. 2. nota, & voluntas superioris nedum potentis sed volentis etiam mutare status beneficij Rota in vna Perusina Sancti Beneueniatis die 17. Martij. 1589. coram bo. me. Cardinale Pamphilio tunc Rotæ Auditore. Hic autem vtrumque deerat nam nondum erant elapsi 40. anni cum solum effluxissent. 39. cum dimidio, nec voluntas Cardinalis talis fuisse deprehendebatur collatio ab illo facta de Rectoria seu simplici beneficio, & capta possessio Parochialis.

5 Quod Liuius nunquam resederit præterquam qđ ad abusum potius quam ad excludendũ Parochialitatem pertinebat ex eius non residentia & culpa Ecclesia, non desierat esse Parochialis, præsertim cum testes affirmaretur id ex abusu, & corruptela prouenisse quam emendare oportuit in illa Diœcesi in qua nimis fortasse inualuerat, & eundem Liuium post Synodum apud visitatores petitur, vt cogeretur ad residendum cõstitutionẽ Synodalem Cardinalis Sermonetæ vt deponebat primus testis super primo articulo. Denique omnis difficultas cessare videbatur, ex constitutione Synodali edita de anno 1567. qua præcipiebatur Rectoribus per se curam animarum exercere, aut in terminum assignandum cur id non facerent rationem reddere nullamque admittendum cõsuetudinem præter immemorabilem. Synodus enim satis agnouit curam istarum Rectoriarum in ea Diœcesi penes Rectores residere, & quod iniuste, & per abusum a tali cura se eximere nitebantur vnde multi bonam fidem agnoscendum curam animarum exercendum susceperunt alij vero licet in abusum perseuerantes Rectorias tanquam simplicia beneficia retinuerunt illis tamen vita functis ordinarius tanquã curatas contulit, vt affirmabant testes vnde non obscurè constitutionis Synodalis obseruantia eliciebatur, quam Fel. rec. Clemens Papa Octauus per suum diploma Apostolicum roborauit cum voluerit Synodum habere locum nedum in Rectoris quæ vacauerant, sed etiam in posterum vacaturis & Cappellanos esse coadiutores, non autem Curatos.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Cesenaten. Bonorum. Veneris 27. Ianuarijs. 1611.

ARGVMENTVM.

Renouatio inuestituræ facta durante prima valida est, & inter duos inuestitos ille pręfertur, cui prius fuit tradita possessio nisi constet de illius mala fide, quæ tamen non præsumitur, & ex coniecturis excluditur.

SVMMARIVM.

Concessum ad tempus post illud censetur denegatum. nùmero 1.

Pactum de renouando emphyteusim non tribuit ius aliquod reale, sed actionem tamen personalem ad factum. num. 2.

Stipulatio Notarij pro omnibus, quorũ interest, vt acquirat ius requiritur acceptatio. nu. 3.

Dispositio quæ fit a non domino, qui postea efficitur Dominus remanet valida. nu. 4.

Ratificatio semper censetur iuxta naturam, conditionẽ, & qualitatem actus. num. 5.

Venditio si sit facta duobus præfertur, is, cui prius fuit tradita possessio. nu. 5.

Fallit

Fallit stante mala fide. num. 5.
Mala fides non præsumitur, nu. 5.
Mala fides excluditur ex coniecturis. nu. 5.

DECISIO CCCLXIX.

1 Die 14. Martij 1607. fuit resolutum constare de deuolutione beneficiorum ad fauorem D. Marchionis Malatestæ, cui resolutioni cum DD. Comites de Bandis non acquiescerent, & de nouo audiri obtinuissent, causa pluries proposita, tandem DD. steterunt in decisis, bona fuisse deuoluta ob tempus finitum, quia Comes Guidus de Bandis fuit inuestitus de anno 1519. pro 60. futuris annis. Vnde elapso dicto tempore bona ipso facto fuerunt deuoluta, quia concessum ad tempus post illud censetur denegatum. l. Imperator. ff. de postulan. l. si vnus. §. 1. vbi Bald. ff. de pact. cum cumulatis per Tiraq. de retract. Conuent. §. 1. glo. 2. num. 46. Et in terminis emphyteusis tradit Dec. consil. 328. in princ. Anchar. cons. 118. nu. 2. vers. circa primum. Paul. de Castr. cons. 263. sub nu. 3. vers. 1. quia testator. lib. 2.

2 Non obstat pactum de renouando, quia illud non tribuit ius aliquod reale, sed actionem tantum personalem ad factum, vt fiat renouatio Ang. consil. 184. sub num. 3. vers. per prædicta dupliciter Ruin. consil. 167. num. 13. lib. 1. Et tenuit Rota in alia Cesenaten. bonorum 20. Maij 1588. coram Bubalo, & in Riminen. Bonorum 23. Ianuarij 1610. coram R. P. D. Marcomontio.

3 Non obstat quod Comites Bandi de anno 1575. fuerunt de nouo inuestiti, & sic durante adhuc tempore primæ inuestituræ quæ porrigebatur vsque ad annum 1579. Primo quia talis inuestitura fuit per Ioannem Cinum eorum nomine capta, & tamen non apparet de aliqua ipsorum acceptatione seu ratificatione, neq. obstat stipulatio Notarij, quia illa licet prosit sine acceptatione ad effectum, vt reuocari non possit, ad effectum tamen acquisitionis requiritur acceptatio iuxta veriorem sententiam, in qua alias inclinauit Rota in vna Romana fideiussionis 28. Ianuarij 1577. coram Robusterio, & firmauit expresse in vna Vrbeuetana hæreditatis 15. Iunij 1580. coram bo. me. Cardinali Seraphino, Prout neque etiam obstat prætensa ratificatio Comitis Aeneæ, quia illa restringitur ad portionem eiusdem de qua hodie non agitur.

4 Secundo fuit responsum inuestituram prædictam fuisse impetratam a Ioanne Cino ad proprium commodum videlicet ad corroborandum venditionem sibi prius factam a dictis Comitibus de Bandis ex iure ipsis super veniēte mediante dicta inuestitura iuxta trad. per Alex. consil. 1. num. 38. lib. 5. Tiraq. de legib. connub. glos. 8. nu. 99. & seq. Hoc enim ostenditur ex persona ipsiusmet Ioannis Cini eorum nomine accipientis, tum quia non est credēdum, quod voluerit laborare contra proprium interesse, præsertim quia iunctum erat interesse Comitum validandi venditionem, alias tenebantur de euictione, & si intentio Comitum fuisset pro seipsis acquirere, ad quid adhibere personam Cini alioquin penitus extraneā mediatricem cum per se ipsos id facere potuissent, ad quid etiam tanta sollicitudo pro impetranda renouatione si pro ea obtinenda supererant etiam quatuor anni. Accedit quod Ioānes Cinus post quatuor dies recepit aliam inuestituram nomine proprio, quod est maximum indicium per paulo ante præcedentem inuestituram noluisse alijs acquirere, & hoc clarius demonstrant verba expressa dictæ inuestituræ quibus præseruantur iura ipsius Cini, quæ præseruatio est incompatibilis cum acquisitione facienda comitibus de Bandis nisi quatenus per ipsam succedat confirmatio, & roboratio venditionis. Hoc etiam colligitur ex diuturnitate temporis, quo Domini de Bandis tacuerunt & neglexerunt patiendo Ioannem Cinum & causam ab eo habentes possidere dicta, quod vtique non fecissent si fuisset eorum intentio ius ex dicta inuestitura acquirere.

5 Ratificatio Comitis Aeneæ vltra prædicta est intelligenda ad fauorem Ioannis Cini emptoris, cum actus semper censeatur ratificatus iuxta suam naturam, qualitatem, & conditionem l. Aurelius §. testamento. ff. de liberat. legat. Et pro interesse quod habebat propter euictionem bonorū creditorum. Et ista saltem procedunt ad effectum vt Ioannes Cinus qui ex inuestitura per eum postea suscepta acquisiuit possessionem sit præferendus Comitibus de Bandis venientibus ex anteriori inuestitura per l. quoties C. de rei vendic. Et ad excludendum prætensam malam fidem quæ pro limitatione dictæ legis allegatur, quia vltra quod mala fides non præsumitur sed bona. l. penul. C. de euiction. gl. in c. fin. in glossa vltim. de præsumpt. & in l. super lōgi, in verbo probetur. C. de præscript. long. tempor. late Gabr. de Criminalib. concl. 2. num. 26. illa excluditur ex possessione longi temporis scientibus & patientibus Bandis, & ex alijs coniecturis supra ponderatis ad ostendendum prædictam inuestituram fuisse receptā ad vtilitatem ipsius Ioannis Cini.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Fideiussionis. Lunæ 30. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Fideiussor datus pro redditione rationis vsque ad certam summam, tenetur pro dicta summa etiam si administrator administrauerit vltra dictam summam.

SVM-

SVMMARIVM.

Solutio facta a debitore debet cedere in summam, pro qua fuit datus fideiussor. nu. 1. Declara, vt nu. 3

Reddere rationem obligatus tenetur reliquum restituere. nu. 2.

Fideiussor censetur se obligasse ad ea omnia, quæ veniunt ex natura obligationis, & contractus, cui accessit. numero 2.

Fideiussor ad certam summam obligatus non liberatur per solutiones, quæ in vsuris computantur. nu. 4.

DECISIO CCCLXX.

1 Hieronymus de Frangipanibus suo & Petr. Francisci nomine deputauit in Capseriũ & administratorem rationis nummulariæ Cottigij in foro Piscium Christophorum Bentiuolũ qui promisit Banchum bene realiter & fideliter exercere, & toties quoties requisitus fuisset bonum, legale & fidele computum reddere de omnibus in bancho administratis, cui promissioni inter alios principaliter & insolidum accessit Marcus Antonius Tela administrauit Christophorus per plures annos, & in fine administrationis conuentus ad reddendum rationem administrationis remansit debitor in Scutis 2293. pro quorum solutione citatus Marcus Antonius fideiussor excipit suam obligationem esse restrictam ad summam Scutorum trium millium. Et propterea cum Christophorus administrauerit Scuta viginti quinque millia, quæ integra restituit vsque ad dictam summam Scutorum 2293. Consequutus fuit liberationem, quia solutio facta a Christophoro debet in primis cedere in summam pro qua fuit datus fideiussor iuxta late deducta in Romana fideiussionis 21. Maij. 1604. coram Illustrissimo Cardinale Lãcellotto per l. in fraudem. §. si principalis. ff. de iure fisci.

2 Sed hoc non obstante contrarium fuit resolutum, quia promissio reddendi rationem continet quod reliquum restituatur, l. cum seruus. ff. de condit. & demonstrat. l. Boues. §. fin. & ibi gl. ff. de verbor. signif. Socin. cons. 149. nu. 3. lib. 1. Aym. cons. 231. nu. 2. Afflict. decis. 157. num. 2. & propterea pro dicti reliquatus restitutione fuit iuste condemnatus Marcus Antonius fideiussor qui censetur se obligasse ad omnia quæ veniunt ex natura obligationis & contractus, cui accessit l. si quis pro eo. §. si nummos. Et l. si a colono. §. fin. ff. de fideiuss. l. centum Capuę. ff. de eo quod cert. loc. late Alex. cons. 34. nume. 5. & per tot. libr. 2. Aym. cons. 45. num. 6.

3 Nec potest dici vt ex aduerso prætenditur quod tempore quo exigebatur ratio fuisset iã extincta obligatio Marci Antonij pro restitutione Reliquatus, quia immo ante redditam rationem non videbatur orta actio pro dicta restitutione, tunc autem fuisset extincta, quando Christophorus debitor dictos reliquatus eius occasione soluisset Scutorũ quatuor millium, sed nihil soluit, & propterea non obstat decisio Romana fideiussionis, quia in casu dictæ decisionis debitor principalis soluerat de bonis proprijs summã pro qua intercesserat fideiussor, ibi enim post redditã rationem Mons pietatis pro restitutione Reliquatus habuerat de bonis administratoris vltra summã Scutorum quatuor millium, pro qua fideiussorem dederat, & concurrebant duo, solutio facta post redditionem rationis pro reliquatum, & ex bonis debitoris quorum vtrumque cessat in casu, de quo agitur, quia solutiones quibus vti vult Marcus Antonius nõ sunt factæ neque post rationem redditam, neque de pecunijs Christophori, soluendo enim Frangipanibus pecunias exactas, soluit de pecunijs ipsorum, nõ de proprijs. Decis. cons. 6. nu. 2. Et hinc etiam patet responsio ad l. in fraudem §. si principalis, ff. de iur. fisci. in qua est fundata dicta decisio quia loquitur & ipsa in casu in quo bona debitoris ad fiscum iam peruenerant, nil mirum si fideiussor qui ad certam summam accessit ex tali solutione acquirat liberationem.

4 Accedit quod fideiussio nõ fuit simpliciter de soluendo pecunias exactas, sed etiam de reddẽda ratione, & sic de soluendo reliquatum in quo remansisset Christophorus debitor in redditione rationis, & propterea solutiones illæ bene possunt imputari in obligationem soluendi pecunias exactas non autem in obligatione reddendi rationem pro quo benefacit l. fideiussores magistratuũ. §. pro Aurelio. ff. de fideiuss. Vbi fideiussores ad certam summam obligati non liberantur per solutiones factas, quæ in vsuris computãtur & cum exactio facienda (vt præsupponitur) contineret maiorem quantitatem singulis annis quã Scutorum trium millium. Et intentio illorum de Frangipanibus fuerit, quod administraret prout administrauit pluribus annis, Non est verisimile quod neque etiam pro primo anno voluissent sibi per dictam cautionem sufficienter prospicere, obligatio autem fideiussoria recipit interpretationem a verisimili mente vt per Illustrissimum Mantic. de tacit. & ambig. conuent. lib. 16. tit. 14. n. 30. Quæ deducuntur ab officio Magistri domus non releuant, quia pars admittit Marcum Antonium ex dicta causa non teneri, & disputatio est circa administrationem Banchi cum præsupposito quod Christophorus in supradicta summa remaneat debitor ex dicta causa.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Ciuitatis Castelli Bonorum. Mercurij. 1. *Februarij.* 1612.

ARGVMENTVM.

Plura adducuntur ad probandã identitatẽ prędij.

SVM-

SVMMARIVM.

Identitas nominis probat identitatem rei.nu. 1.
Testis se referens ad articulum perinde est ac si exprimat omnes qualitates in articulo expressas. nu. 1.
Testis referens se ad articulum probat, si dicat contenta in eo esse vera.nu.1.
Testes non dicuntur contrarij ex eo, quod vnus plus altero deponat.nu.2.
Identitas probatur per testes, qui concordant in duabus demonstrationibus, licet in alijs discordent.num.2.Vbi maxime concurrente nominis identitate.
Ignorantia quantitatis prædij non concludit ignorantiam prædij, & eius confinium.nu.3.
Interpretatio omnis est facienda pro euitanda contrarietate testium.nu.4.
Testis si primo affirmet, & postea dicat nescire, debet intelligi, quod nesciat alio modo, quam supra expresso.nu. 5.Vbi quod nihil refert, si testis ante, vel post negationẽ affirmauerit.
Testis non informatus non probat.nu.6.
Testis de credulitate deponens non probat.nu.6.

DECISIO CCCLXXI.

1 VIsum fuit Dominis constare in bonis & hæreditate Nicolai fuisse prædium nuncupatum il Podere di Verna situm in Teritorio Ciuitatis Castelli, hoc enim bene probant secundus, tertius, sextus, & septimus testes de ordine Rotæ examinati, qui omnes super primo articulo, non solũ deponunt Nicolaum possedisse prædium vocatum de Verna, & sic deponunt de identitate nominis quæ solet rei identitatem demonstrare. Bar.in l. si in rem. ff.de rei vendic.& in l.seruum.§.fi. Vbi etiam Imol. ff.de leg.2.Dec.in l.hac consultissima.nu.18.ad fin. lib.3.cum alijs per Cephal.consil.90.nu.18.Cassad. decis.5.num.7.super reg. sed etiam vlterius cum reliquisse in sua hæreditate articulatum prædium, quo casu cum referant se ad prædium in articulo enunciatum perinde est ac si in indiuiduo singulas qualitates prædij in articulo positas exprimerent, Paris.consil. 88.num.8.& 9.lib.3. & probat testis qui referens se ad articulum dicit contenta in eo esse vera Bald.consil.10.nume.6.lib.5.Roman.in l.Celsus in fine.ff.de vsucap.Socin.cons.56.nu.12.lib.4. Cassad. decis.3. sub nu.9.de probat.Immo etiam explicite assignant plures confines & demonstrationes congruentes, videlicet ab vna parte bona hæredum de Guagnoccis ab alia bona Episcopatus, & a pede viam publicam.

2 Et licet secundus vltra prædictos confines addat etiam fossatum Abbatiæ Sancti Casciani, attamen alij hunc confinem non negant, licet de eo non faciãt mentionem, & propterea non pugnant cum depositione secundi testis, cum testes non dicantur contrarij ex eo, quod vnus plus altero deponat, Dec.consi. 105.sub num.2.vers. & quando vnus testis de facto Ruin.consil.145.num.20.lib.5.Aym. cons. 570. nu. 31.Quando etiam expresse negarent & in hoc dissentirent, sufficeret quod in alijs immo in duabus tantũ concordarent, per ea quæ tradit Socin.consil.89.nu. 1.lib.1.Rolan.late consil.67.nu.18.& 19.lib.2. Præsertim concurrente nominis identitate Ruin. consil. 50.sub num.12.lib.1.

3 Non obstat quod secundus testis dicat se nescire quantitatem stariorum prædij, quia ignorantia quãtitatis & mensuræ predij non concludit ignorantiã prædij & eius confinium, aliud enim est mensura prædij aliud prædium, iuxta trad. per Bal. in rubr. C. de contrahen.emption.quæst.22.

4 Minus etiam facit quod tertius Testis dicat prædium Vernæ fuisse olim in quatuor partes diuisum, quia dici potest quod dictæ quatuor partes factę fuerint post diuisionem quatuor prædia, quorum vnum possessum fuerit ab Antonio, & erit illud de quo deponit Testis, quia retinuit post diuisionem nomen Vernæ, vel potest esse quod post diuisionem fuerit redintegratum & reunitum, & sic totum etiam prout erat ante diuisionem fuerit ab Antonio possessum, facienda est enim omnis interpretatio ad euitandam contrarietatem c.cum tu. Vbi glos. & Doctores de testibus.

5 Non obstat quod sextus testis super primo articulo deponat de confinibus articulatis, & iuxta 22. dixerit se nescire confinia quia intelligi debet quod nesciat præter eos de quibus deponit. Caputaq. decis. 270.nu.8.par.3.& non refert an ante vel post negationem testis affirmauerit vt per Ruin.consil. 5.num. 17.lib. 4. & ad effectum de quo agitur nõ requiritur scientia omnium confinium sed aliquorum, cum per duos tantum probetur identitas, & quando iste testis pateretur difficultatem adsunt alij qui bene probant.

6 Super dicto primi Testis iuxta 21.interogatorium quod intra fines comprehendantur Terræ post acquisitæ, non est facienda uis, quia vt bene deducunt Informantes pro Christianis non erat bene informatus ita vt nullam fidem mereatur. Alexan.consi. 148. nu.9.lib.5.Et in omnem euentum est vnicus, quia septimus qui pro conteste allegatur nihil probat, cum deponat de credulitate l.testium, & ibi gl.& Doct. ff. de Testibus c.quoties eod.tit. & eius dictum confunditur per depositionem aliorum testium concorditer affirmantium, omnes Terras positas intra fines designatos fuisse a Nicolao possessas.

R. P. D. CAVALERIO.

Corduben.Beneficiorum.Lunæ 6.Februarij. 1612.

ARGVMENTVM.

Papa potest conferre Beneficia in omnibus mensibus concurrẽdo cum alijs collatoribus, eiusq; pro-

prouisio in dubio semper præferenda est, vbi non constat de anteriori prouisione, & an sit necesse derogare Regulæ de Iure quæsito non tollendo, quando præiudicium est in consequẽtiam, & non principaliter, & quid si in gratia adest clausula releuans prouisum ab onere probandi.

SVMMARIVM.

Papa potest conferre beneficia in omnibus mensibus concurrendo cum alijs collatoribus eiusque prouisio in dubio semper praferenda est vbi non constat de anteriori prouisione. nu. 2.

Praiudicium quod venit secundario, & in consequentiam non attenditur. nu. 3.

Regula de iure quasito non tollendo non est opus derogare quando praiudicium venit secundario, & in consequentiam non autem principaliter. nu. 3.

Regula de iure quasito non tollendo numquid sit necesse derogare quando in gratia adest Clausula releuans ab onere probationis. nu. 4.

DECISIO CCCLXXII.

1 LEo XI. Fel. me. reseruauerat omnia beneficia quæ vacauerant a die obitus Clementis VIII. vsque ad diem suæ assumptionis, de quibus ordinarij Collatores vsque ad eam diem nullo modo, vel nulliter, & de facto prouiderant. Frãciscus Pichardus obtinuit sibi a Sede Apostolica prouideri de duobus simplicibus beneficijs tanquam vacantibus per obitum Ludouici de Corduba extra Romanam Curiam defuncti, Apostolica sede vacante de mẽse Martij anni 1605. sic comprehensis in reseruatione & insuper obtinuit Breue de capiẽda possessione nomine Cameræ, cum solita clausula constito, quod Ludouicus obijsset de mense Martij in possessione dictorum beneficiorum, & cum alia clausula præfixo termino ad docendum de prouisionibus, ab ordinario factis ante diem dictæ assumptionis eoque elapso & nõ docto possessionem caperet nomine Cameræ consignãdam postea Pichardo præsentato Breui A. C. at præfixo termino Petro Bernardo & Francisco aduersarijs fuit lata sententia declaratoria, a qua fuit appellatum & causa commissa in Rota cum clausula pari to Breui arbitrio Rotæ, & disputato dubio die 14. Martij præteriti resolutum fuit breue esse iustificatũ.

2 Verum quia pro parte dictorum Petri Bernardi & Francisci prætendebatur, Breue ipsis non præiudicare, ea ratione quia dum ipsi ex tenore reseruationis essent releuati ab onere probandi Breue Apostolicum mandat eis præfigi terminum ad docendum de eorũ titulo, & sic videtur tollere eis ius quæsitum ad quẽ effectum oportebat derogare regulæ. Propterea dubitatum fuit An esset necessaria derogatio regulæ de iure quæsito in casu de quo agitur, & Domini responderunt negatiue moti ea ratione quia Sanctissimus D. N. prouidendo Richardo de his beneficijs vsus fuit iure suo non solum quia vigore particularis regulæ ea sibi reseruauerat, sed etiam quia Papa semper & in omnibus mensibus potest prouidere, concurrendo cum omnibus alijs Collatoribus, c. dudum. c. si a sede. de præben. in 6. Rota decis. 1. in 2. vers. secus vero & decis. 17. vers. præterea eodẽ titulo in nou. Put. decis. 48. nu. 7. & 8. lib. 3. Imol. in c. quia diuersitatẽ. nu. 7. de cõcess. præben. Staphil. de litt. grat. in princ. n. 3. Simonett. de reseruat. q. 2. nu. 5. Milis in repertorio in verbo Papa potest cõferendis beneficijs, etc. & eius prouisio in dubio semper est præferenda, vbi non constat de anteriori prouisione Ordinarij d. c. si a sede vbi glos. & Doct. In hoc casu cum non constet de aliqua anteriori prouisione ordinarij ad fauorem Petri Bernardi, & Francisci non potest dici Papã per eius prouisionem, aliquod præiudicium his intulisse dum non constat de aliquo ipsorum iure, quod si realiter haberent non fuisset sublatum nisi cum expressa derogatione regulæ.

3 Hanc autem gratiam per quam Pichardus fuit releuatus ab onere probandi Domini non censuerunt posse dici taliter præiudicialem parti, vt requireretur talis derogatio quia non est verũ, quod Petrus, Bernardus, & Frãciscus, ante cõcessionem Breuis essent releuati ab onere probandi, nam reseruatio prædicta non emanauit, nisi ad fauorem eorum quibus Papa conferret beneficia & sic ad fauorem Pichardi vnde sequitur quod onus probandi quod incumbit ipsis non procedit ex concessione Breuis sed ex eo quod postquam actor iustificauit suam intentionem Reus & possessor tenetur etiam iustificare suam & consequenter dum Papa liberat actorem a iustificatione gratiæ, nullã iniuriam facit alteri. Vnde Domini dicebant quod cum hæc gratia tendat principaliter ad fauorem illius, cui conceditur, non attenditur præiudicium quod venit secundario, & in consequentiam glos. in c. quamuis in verbo detrimentum, de pact. in 6. ad effectum autem regulæ de iure quæsito non sufficit ius secundarium, sed requiritur perfectum & radicatum Aegid. consil. 34. num. 21. vers. ad septimũ dubium Roman. cons. 256. in fin. Put. decis. 264. lib. 2. Paleott. decis. 139. late. Sarnen. Super regula de iure quæsito q. 3. in prin. & num. 7. fuit dictum in Burgen. applicationis 400. ducatorum. 16. Maij 1597. coram Reuerendo Domino meo Decano, & in Brixien. Parochialis 8. Iunij 1592. coram Illustrissimo Mellino.

4 Immo Domini considerabant quod illa clausula præfixionis termini apposita in Breue non solum nõ erat præiudicialis sed potius erat fauorabilis possessoribus cum per eam præseruatur ipsorum ius si quod habebant. Nec dicebant obstare tradita per Sarnen. q. 11. super dicta regula de iure quæsito, dum dicit cõmissionem auferentem releuamen probationis auferre ius quæsitum quod idẽ videtur annuere in q. 17. & 20.

& 28. Nam respondebaturquod Sarnen. loquitur in casu, quando alicui est specialiter indultum & non teneatur probare, quia habet gratiam motu proprio & postea Papa huiusmodi gratiam ad partis petitionẽ reuocat & aufert quia hoc tendit principaliter in diminutionem iuris illius, quod ius est principale & radicatum. secus est vbi Papa facit mihi gratiam vt non tenear probare tale quid, quod alias de iure probare debebam quia hoc casu qui est noster talis gratia tendit principaliter in mei beneficium, & secundario in beneficium tertij quod non attenditur, &. sic in casu Sarnen. erat ius quæsitum parti per gratiam motu proprio, in hoc vero casu Petrus Bernardus, & Franciscus nullum ius quæsitum ostendunt cui præiudicetur per gratiam Pichardi, sed tantummodo agitur, vt doceant se non esse intrusos, & ostẽdant prouisionem quam ab ordinario habent quod est facile. Et ita fuit decisum.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Romana Legitimæ. Veneris 8. *Februarij.* 1612.

ARGVMENTVM.

Magistralis est decisio, & ad eam in contingenti casu semper recurre quando scire volueris, An substitutio facta filio Matrem ab eius legitima excludat.

SVMMARIVM.

Pupillaris substitutio facta filio excludit matrem a legitima eiusdem filij, secus fideicommissaria. nu. 2.

Legitima debetur filio in bonis Patris, nec grauari potest fideicommissi onere. nu. 2.

Substitutio compendiosa censetur. facta per appositionem verbi quandocunque. nu. 5.

Substitutio pupillaris verbis communibus concepta numquid sit directa, ita vt comprehendatur in compendiosa, & matrem a legitima excludat, an vero sit omni tẽpore fideicommissaria, & matrem non excludat. nu. 3. *Vbi pro, & contra, & nu.* 4. *Vbi quod est fideicommissaria matrem a legitima non excludens quando pro exclusione adsunt Testatoris coniecturæ, & nu.* 5. *& seqq. Vbi plures enumerantur coniecturæ huiusmodi.*

Huiusmodi dictio est repetitiua præcedentium. nu. 6.

Relatum est in referente cum omnibus suis qualitatibus. num. 6.

Legitima filij detrahi potest a Matre de fideicommisso vniuersali facto sub conditione mortis. nu. 6.

Trebellianica numquid censeatur prohibita quando Testator voluit fideicommissarium succedere in tota, & integra eius hæreditate. num. 6.

Trebellianica detrahi non potest de fideicommisso ad pias causas. Declara, vt nu. 7.

Confraternitates habentes Ecclesiam dicuntur loca pia. num. 8. *Vbi idem si exerceant opera pietatis.*

Legatum vsusfructus relictum vxori dummodo seruauerit vitam vidualem, castam, & honestam dicitur legatum annuum. nu. 9.

Legatum quando est annuum, tot iudicantur legata quot sunt anni. num. 9.

Mater relicta vsufructuaria in bonis Testatoris Patris non potest eodem tempore dici hæres, & legataria. nu. 9 *in fine.*

Testator magis præsumitur dilexisse animam suam quã vxorem. nu. 10.

Testatoris affectio erga loca pia ex quibus cognoscatur. num. 10.

Substitutio compendiosa quando resoluatur in pupillarẽ. num. 11.

DECISIO CCCLXXIII.

1 TEstator reliquit vxorem vsufructuariam omnium & singulorum bonorum, ac totius suæ hæreditatis, hæredem vero vniuersalẽ instituit ventrem prægnantem, quatenus masculus nasceretur, quatenus vero femina voluit illam ali ex dicta sua hæreditate, & pro illa monachanda, vel nubenda reliquit Scuta 600. quæ si non sufficerent pro monachanda voluit augeri arbitrio tutorum, & isto casu .s. si femina nasceretur, instituit hæredes vniuersales Fratres Sancti Francisci de Paula in Monte Pincio, & Societatem Sancti Rochi cum certis oneribus, prohibendo dictis locis pijs omnem, & quamcunque detractionem Falcidiæ & alterius cuiusuis portionis. si vero filius, vt supra dictum est, nasceretur, fecit substitutionem per hæc verba. Et insuper dicto suo filio masculo, & hæredi, vt supra instituto ex ventre vxoris nascituro quandocunque decedente sine filijs legitimis, & naturalibus, vel quod dictis venter fecisset abortum, quod Deus auertat, substituit, & in huiusmodi sua hæreditate succedere voluit supradictos fratres, & societatem cum eisdem oneribus.

2 Hoc stante cum ex ventre prægnante natus sit filius masculus, ille, in pupillari ætate decesserit, existente adhuc matre, dubitaui. An eidem deberetur legitima in prædicta hæreditate, & difficultas consistit in eo, an substitutio prædicta sit pupillaris, vel fideicommissaria, quia si pupillaris, legitima matri non debetur c. si pater de testam. in 6. l. Papinianus. §. sed nec impuberis. ff. de inoff. testam. si vero fideicommissaria, legitima quæ filio debetur ex bonis patris. §. 1. in Auth. de trient. & semiss. Auth. nouissima. C. de inoffic. testam. non potuit grauari fideicommisso. l. cohæredi. §. cum filio. ff. de vulgar. & pupill. l. omnimodo & l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testam. & consequenter debetur matri, quæ filio succedit ab intestato. auth. defuncto. C. ad Tertullian.

3 Vnde cum in ista substitutione adsit verbũ quandocun-

docunque, versamur in substitutione compendiosa Odd. de compendio. par. 4. quæst. 1. facta verbis communibus, quale est verbum, substituit, l. cohæredi. §. cum filia. ff. de vulgar. & est communis opinio Galiaul. in l. centurio. nu. 511. ff. de vulgar. Alciatus in l. verbis ciuilibus. num. 8. ff. de vulgar. & pupill. qui communiter recipitur vt dicit Parif. conf. 18. numer. 15. lib. 2. Et propterea incidit illa quæstio. An substitutio pupillaris verbis communibus sit directa, ita vt comprehensa in compendiosa excludat matrem etiā a legitima, vel omni tempore fideicommissaria, circa quam multi Doctores tenuerunt, quod compendiosa sit omni tempore fideicommissaria, quando mater est in medio, idque fauore matris, ne excludatur a luctuosa filij hæreditate, & hanc sententiam tenuerunt quā plures Doctores, quos allegat Illustrissimus D. meus Cardinalis Mantica de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 3. num. 16. Surd. dec. 273. num. 1. contrariā vero sententiam tenuerunt multo plures, quos allegat idem Illustrissimus Mantic. vbi supra vers. sed diuersam sententiam, & Surd. pariter loco alleg. nu. 2. & Gabr. in conf. 169. num. 45. vol. 1. & conf. 120. vol. 2. per totum, vbi subdit perspicuum esse, quod est verior, & communissima sententia.

4 Sed Domini in hac facti specie, omisso vt videatur in abstracto, quæ opinio sit tenenda, amplexi sunt secundam sententiam contra matrem, nam & prima limitatur quando extat verisimilis coniectura voluntatis testatoris Bart. in l. Centurio. nu. 27. in fine de vulg. & pupil. vbi etiam Ripa nu. 121. cum alijs quos allegat Surdus dicta dec. 273. nu. 4. Illustrissimus D. meus Cardinalis Mant. de coniect. vltim. volunt. lib. 7. tit. 3. num. 18. vers. tamen debet vsque restringi, & dixit Rota in causa Firmana bonorum 5. Nouēbris. 1584. coram Bubalo, & ratio est, quia cum verbum commune habeat vtramque significationem, accipiēdum esset in sensum directum, si talis fuisset mens testatoris, quinimo quando constat de mente testatoris, ne dum verbum commune, sed etiam obliquum trahitur ad directam significationem. Bart. per illum text. in l. quærebatur num. 3. ff. de milit. testam. Aret. in l. 1. num. 5. vers. vbicunque autem constat de coniecturis. ff. de vulgar.

5 Hic autem concurrunt quam plures coniecturæ, & prima quia testator vsus fuit dictis verbis communibus substituit, & succedere voluit pro directis in alio casu, nempe in casu, quo venter fecisset abortum, quo casu substitutio fuit vulgaris directa, & ista est optima coniectura, quod etiam in isto casu voluerit directe substituere. arg. l. si seruus plurium. §. fin. & l. qui filiabus, in princ. vbi DD. de legat. 1. Corn. conf. 152. nu. 23. lib. 2 & conf. 93. nu. 6. & conf. 138. nu. 9. ante finem, vers. & tamen illa expressio. li. 3. Cuman. conf. 33. ante finem vers. porro. Ripa in l. centurio. num. 124. ff. de vulgar. eoque magis, quia vna conceptione verborum est facta substitutio per dicta verba communia filio quandocunque morienti, & abortui quæ substitutio facta abortui sicut non potest esse nisi directa, ita etiā videatur interpretāda in persona filij nasciturí, vt sic pariter determinetur argumento l. iam hoc iure. & l. lucius. ff. de vulgar. & pupil. & ita in casu contrario arguit Corn. d. conf. 93. n. 5 lib. 3. cuius dicta eo magis procedere debent ad interpretandam substitutionem directam, cui interpretationi iura magis fauent, vt dicit idem Corn. in alleg. conf. 138. num. 9. in fine, maxime cum agatur de fauore primæ causæ, vt dicit Corneus vbi supra, & latius infra dicetur.

6 Secunda coniectura est, quia testator instituit vxorem in vsufructu omnium, & singulorum bonorū suorum, ac totius suæ hæreditatis, &c. Et postmodū in substitutione dixit, substituit, & in huiusmodi sua hæreditate succedere voluit, & propterea, cum dictio huiusmodi, sit repetitiua præcedentium; c. nemo deinceps. vbi glos. in verb. huiusmodi. de elect. in 6. Felin. in c. Apostolico. nu. 3. in fine vers. quia dictio, de except. perinde est ac si substituisset in omnibus bonis suis, ac in tota sua hæreditate, vt supra dixerat in institutione vxoris, relatum. n. est in referente cum omnibus qualitatibus suis l. asse toto. ff. de hæred. instit. & propterea oritur coniectura, quod pupillariter substituere voluerit, quia substitutus non potest omnia bona testatoris habere, nisi per pupillarem, nam per fideicommissum non potest, quia legitimus hæres filij de fideicommisso vniuersali facto sub conditione potest detrahere legitimam c. Raynutius, & c. Raynaldus de testamentis Ripa in alleg. l. centurio. nu. 125. vbi quod ista coniectura est multum vtilis, & practicabilis, & licet nu. 135. vers. circa tertium affert, quod ista coniectura sit controuersa, tamen in vers. veritas pendet ab hoc, dicit quod veritas pendet ab hoc, an per illa verba totam, & integram, & similia in dubio testator intelligatur voluisse prohibere Trebellianicam, an vero facere directam substitutionem, nam si voluit facere directā, non videbitur prohibuisse Trebellianicam, quia ad alium finem fuerūt prolata, & est contra si dicatur, quod voluerit directo substituere, & propterea in hoc casu cessat omnis difficultas, quia cum de fideicommisso ad pias causas nō detrahatur Trebellianica, vt est communis Doctorū sententia de qua per eundem Ripā vbi sup. num. 128. ante fin. dicendum est, illa verba non fuisse prolata, vt prohiberet Trebellianicā, sed vt faceret directam substitutionem pupillarem.

7 Neque obstat quod ad effectum, vt Trebellianica censeatur prohibita, necesse est quod pia causa sit immediate substituta, vel mediate, modo fideicommissarius sit pure, vel in diem certam grauatus substituere, secus autem si sub conditione si sine filijs prout videtur casus noster, Crassus qui alios refert i§. Trebellianica quæst. 6. nu. 3. Nam fuit responsum, quod ratio huius conclusionis est, quia in primo casu est certum, quod ecclesia est successura in secundo vero casu substitutus primo hæredi non potest impedire detractionem, nec minus etiam pia causa quia est incertum an sit successura. Roman. conf. 206. nu. 7. Emanuel

nuel a Costa in c.si pater.verbo.Trebellianica.n.27. de testam.in 6. sed non propterea sequitur, quod nõ censeatur prohibita Trebellianica, quicquid dixerit Castren. in cons.321. ante fin. vers. sed si contingat lib.2. quia hæres detrahens debet cauere, quod eueniente conditione vltimæ substitutionis restituet id quod detraxit Alex.in l.si cum dotem circa med.ver sic.circa vero limitationem.ff.ad l.Falcid.& in cons. 20.nu.14.vers.& hoc sequutus sum. lib.3. Bald. Nouel.inter consil.Socini sen.cons.78.num.1.in fi.vers. remanebit tamen vol.1.Tiraquel de priuil.piæ caus. priuil.26.col.3.in princ.vers. subiungit tamen Alex.

8 Minus etiam releuat, quod simul cum fratribus Summę Trinitatis est substituta Confraternitas Sancti Rocchi, quia non potest negari, quin ista societas sit locus pius, cum habeat ecclesiam & in omnem euentum sufficeret, quod exerceat opera pietatis, vt notum est, quia priuilegium non datur loco, sed causæ, cui relinquatur. Castren. cons.167.num.2.lib.2. Illustrissimus D.M. Cardinalis Mantica qui alios refert, de coniect. vlt.volunt.lib.4.tit.5. art.6.nume.5. Gabr.de pia caus.concl.2.nu.15. & dixit Rota in causa Esina.fideicom.3.Decembris 1604.coram me.

9 Tertia coniectura est, quia testator fecit vxori legatum annuum, reliquit.n. ei vt supra dictum est, & vsumfructum omnium bonorum, dummodo seruaret vitam vidualem castam, & honestam, quod propter dictionem illam, dummodo, censetur annuum ex alleg.per Surd.de alim.tit.8.priuil.25.num.8.& quando legatum est annuum, tot iudicantur legata, quot anni sunt.Surd. in supradicto tract.tit. vltimo.qu.6. nu.3.& repetit.ad propositum in allegata dec. 273. num.9.vbi vero testator aliquid vxori legat præstandum ab hærede pupilli, tunc videtur voluisse matrē excludere a successione pupilli, ex quo nõ potest eiusdem pupilli hæres esse & legataria l.legatum.§.1. ff. de leg.1.Surd.vbi supra num.12.vbi dicit, quod non insisteret, si sola huiusmodi coniectura esset, sed cum aliis operatur.

10 Quarta coniectura est fauor animæ, quia testator præsumitur magis dilexisse animam suam, quam matrem, cum prima charitas incipiat a se ipso, ita ad propositum, & in simili allegat plures Doct. Tiraquel.de priuileg.piæ causæ. priuil.69.& quamuis Corn.allegatus per eundem Tiraquel. videatur tenere contrarium, attamen ista sententia procedit in vtroque foro, vt probat Fachin.controuers.iur.tom.2.libr. 4. c. 42.col.2.vers.controuersia etiam est, vsque ad fi. qui licet proprie non loquatur in nostris terminis, optime tamen loquitur ad propositum, & in præsenti casu cessat omnis difficultas cum loca pia prætulerit filiæ feminę quam voluit dotari in Scut.600.quam dotem auxit, si non sufficeret pro monasterio, nõ autem si non sufficeret pro nubendo in sæculo ex quibus maxime colligitur affectus testatoris erga loca pia Gabriel, qui loquitur in terminis compendiosæ consil. 120.num.14. lib.2. Odd. de compendiosa in præludio par.3.quæst.7.num.6.in quarta coniect. Crass.in §.substitutio.quæst.31.num.7.qui loquitur in tacita pupillar.

11 Quinta coniectura est quod vt ex supradictis patet verbum substituit, refertur ad personam filij impuberis vnde substitutio compendiosa intelligitur pupillaris, Illustrissimus D. M. Cardinalis Mātica de coniect.vltim.volunt.lib.5.tit.7.nu.12.& 16. Surd. dec.alleg.173.nu.6.Et quamuis diceretur istam conclusionem esse veram, nisi substitutio sit restricta ad hæreditatem testatoris, tamen fuit responsum, quod quicquid sit de ista limitatione, quia est admodum controuersa nisi adsit dictio, tantum, Odd. de compē diosa facta a pagano art.3.num. 14. vers. hoc exemplum in casu isto cessat, quia vt patet ex prima coniectura satis testator substituit etiam in bonis pupilli, cum substituerit in omnibus bonis, & hæreditate ipsius testatoris, & propterea nõ est faciendum vis, quod testator substituerit in sua hæreditate, quia satis est, quod intellexerit de vniuersa, & tota absque aliqua diminutione, vt iam dictum est in d. 2. coniectura, quod apertissime comprobatur quia si fieret abortus, pariter substituit in huiusmodi hæreditate, quo casu non poterat dubitari, quin intellexerit de tota hæreditate absque aliqua diminutione, & propterea cum in eadem oratione substituerit etiam filio nascituro ita vt verba prædicta operentur tam si abortus fieret, quam si filius nasceretur, deberet eodem iure censeri si filius nasceretur ac si abortus fieret, per supradicta.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Papien. Iuris patronatus. Lunæ 17. Februarij. 1612.

ARGVMENTVM.

De probatione, & materia iuris patronatus plura notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Ius patronatus dicitur priuatorum, quando patroni non sunt Domini temporales loci, vbi fundatum est Ius patronatus. nu. 1.

Ius patronatus probatur secundum quod Ius commune disponit, & non secundum Concilium Tridentinū quando Patroni sunt Personæ priuatæ, & non Domini temporales. num. 1.

Ius patronatus probatur præsumptionibus, & coniecturis, quando sumus in antiquis. nu. 2.

Ius patronatus in antiquis probatur per famam, & per enunciatiuam. nu. 4.

Enunctatiua vnius instrumenti non inducit plenam probationem, sed semiplenam. nu. 4. in fine.

Ius

Ius patronatus nũquid censeatur probatum ex enunciatiua emissa in actu præsentationis. nu. 5.
Ius patronatus vbi probatum fuit alicuius Ecclesiæ præsumitur etiam quod de eodem iure patronatus sint Cappellæ, & Beneficia in eadem Ecclesia contenta. num. 6.
Ius patronatus probatur per inscriptionem sculptam in marmore quando sumus in antiquis. nu. 7.
Iuris patronatus antiquus status, vt cẽseatur mutatus, & sic vt ordinarius conferẽdi libertatem acquisiuerit, quæ requirantur. nu. 8.
Iuris patronatus an, & quando vltimus status attendatur. nu 9. & 10.

DECISIO CCCLXXIV.

1 FVit resolutum constare de iure patronatus nobilium de Basilica Petri in beneficio, de quo agitur cum præsupposito, quod versamur in iure patronatus priuatorum, cum prædicti nobiles de Basilica Petri non sint Domini temporales istius loci, vt etiam fuit firmatum in alia Papien. Archipresbyteratus 19. Februarij 1601. corã bo. me. Cardinali Pamphilio in terminis de eisdem nobilibus de Basilica Petri, vnde cessat præsumptio vsurpationis, & intrat probatio iuris patronatus iuxta terminos iuris communis, cum nihil in hoc Tridentinum Conciliũ innouauerit, vt not. Gab. consil. 192. numero primo. lib. 2. & Rota sæpius dixit, & signanter in causa Tuden. Iuris patronatus 1572. coram bo. me. Cardinale Lancellotto, quę est 331. par. 2. diuers. & vltimo loco in Romana iuris patronatus de Cardellis 22. Aprilis 1611. coram Domino meo Decano.

2 Probatio autem de iure communi sufficiens videbatur in nostro casu ex diuersis, quæ licet forsan separatim, & de per se non sufficerent, attamen simul iuncta bene probare videntur istud ius patronatus, cum simus in antiquis, in quibus per indicia, coniecturas, & præsumptiones ius patronatus probatur, vt notat. Bald. in l. cum super. C. de rei vendic. Dec. consil. 126. num. 3. Lambert. de iure patr. part. 2. libr. 2. art. 4. decimæ quæstionis principalis. nu. 4. 11. & 14. Ferret. consil. 293. numero 4. Menoch. consil. 241. nu. 7. 20. & seq. Achil. decis. 7. numero quarto, de iure patronat. Mohed. decis. fi. n. 2. & 3. eod. tit. vt fuit sępius in Rota firmatum.

3 Sed sic est quod in primis dantur tres præsentationes effectum sortitæ, altera de anno 1485. & sic antiquissima ante centum annos, altera de anno 1530. & tertia de anno 1554. quarum prima fuit facta ad fauorem Petri Sertorelli, qui resignauit ad fauorẽ Hieronymi de Basilica Petri qui Hieronymus etiam resignauit ad fauorem Andreæ Sertorelli, per cuius obitum fuit præsentatus de dicto anno 1530. Bernardinus de Basilica Petri, per cuius obitum fuit præsentatus de anno 1554. Dionysius Filiodonus, vnde apparent effectuatæ, & intrat consiliũ Oldr. 229. passim in Rota seruari solitum. Et quamuis post vltimam præsentationem ad fauorem Dionysij de anno 1554 factam non constet de alijs subsequentibus præsentationibus verisimile est istam vltimam durasse per plures annos cum constet, tunc præsentatum fuisse institutum, & possessionem beneficij adeptum, & sic quamuis istæ præsentationes non appareant continuatæ per spacium 100. annorum, tamen vsque ad 80. videtur non posse negari, quin de illorum continuatione constet, & quod initium primæ fuerit ante centum annos, & sic quod simus in antiquissimis ad hoc vt concurrentibus alijs infra dicendis, adsit probatio istius iuris patronatus.

4 In cuius corroborationem ponderatur vna enunciatiua antiquissima facta in dicta prima præsentatione, & non est dubium quin tales enũciatiuæ æquipolleant famæ ad not. per Crauet. de antiquit. part. 1. in section. incip. ampliatur nunc. in princ. & per plures numeros, & ista fama in antiquis probat ius patronatus Bald. vbi supra, & in consi. 310. circa fin. li. 5. Ferret. vbi supra Cassad. decis. 2. n. 4. de probat. Put. decis. 60. in fin. & decis. 140. in fi. li. 1. Achil. decis. 6. de iure patr. Mohed. d. decis. fin. nu. 3. Quod etsi ex not. per Crauet. vbi supra a n. 8. vsque ad decimũ quartũ enunciatiua vnius instrumenti tantum non inducat plenam probationem famę, tñ semiplene probare certi iuris est ex ibi adductis, & hoc sufficit in nostro casu in simul cũ aliis probationibus, quæ adsunt.

5 Non obstat istam enunciatiuam emissam fuisse in ipso actu præsentationis, cum etiam eo casu adiuuetur ex actibus subsequentibus nempe præsentationibus effectum sortitis, vt not. Put. decis. 149. lib. 3. Achil. d. decis. 7. in fi. & fuit dictum in vna Pientina iuris patronatus 28. Ianuarij 1608. corã Domino meo Coccino.

6 Et tandem fuit ponderatum pro maxima præsumptione, quod istud beneficium est in ecclesia Archipresbyterali, de qua iam per duas decisiones coram eodem bo. me. Cardinali Pamphilio fuit resolutum, esse de iure patronatus Dominorum de Basilica Petri. Vnde præsumitur Cappellam, & beneficia in dicta Ecclesia contenta esse de eodem iure patronatus, iuxta decis. 15. & 16. de iure patr. in antiqu. & Felin. in c. cum venerabilis. nu. 37. vers. tu vide de except. & fuit resolutum in Bonon. Cappellæ 29. Februarij 1608. coram eodem Domino Coccino.

7 Quibus accedat inscriptio sculpta in marmore in dicta ecclesia de anno 1487. quæ fuit ponderata in d. decis. Papien. Archipresbyteratus, & cum simus in antiquis maxime conducit ad probationem iuris patronatus iuxt. Bald. cons. 310. lib. 5. Imol. consil. 60. Calcan. cons. 99. num. 8. Dec. cons. 135. in princ. Lãbert. de iure patr. lib. 2. par. 2. art. 9. quæstionis principalis decimæ cum alijs congestis per Menoch. pręsumpt. 59. nu. 2. lib. 2.

8 Quib. non obstat, q̃ dicuntur ex aduerso de mutatione status huius beneficij, & acq̃sitionis libertatis, cũ nec ꝓbetur tẽpus adhuc requisitũ, & potestas cõferẽtis, quin & volũtas tollendi statum antiquũ, & nouũ inducẽdi, quib. opus est ad hũc effectũ. Lap. in c.

cum de beneficijs in princ. de præben. in 6. Felin. in c. in nostra. numero 41. de rescript. Selua. de benef. part. 3. quæst. 11. numero 124. & fuit dictum in prædicta Papien. Archipresbyteratus 1601. & in alia Perusina S. Benueniati 13. Maij 1587. coram eodem bo. me. Cardinali Pamphilio.

9 Quo vero ad effectum huius dubij, an admisso ex supra dictis hoc beneficium esse de iure patronatus debeat propterea reuocari, vel non collatio facta a Reuerendissimo Episcopo tanquam de libero, cum pro illo adesset vltimus status, qui solet considerari ad effectum validitatis collationis iux. cons. Ferret. 132. num. 10. & seq. Rot. decis. 14. de iure patr. in antiq. Et quamuis hoc procedat concurrente bona fide, & alijs requisitis per Calder. consil. 12. de iure patron. & secus sit, stante mala fide, quia tunc quasi possessio non suffragatur, vt per Abb. in c. consultationibus. num. 4. eod. tit. & fuit decisum in causa Aquinaten. Monasterij 26. Ianuarij 1601. coram bo. me. Cardinali Seraphino, & in Abulen. Parochialis 22. Iunij 1594. coram Illustrissimo Blanchetto.

10 Attamen cum hic non probetur aliqua mala fides Reuerēdissimi Episcopi, quin potius pro illo stet præsumptio bonæ fidei, cum habeat iuris assistentiam pro se, nec constet, quod de tempore prouisionis haberet notitiam, quod istud beneficium esset de iure patronatus, inclinabant Domini collationem a dicto Reuerendissimo factam, non posse hoc die reuocari iux. d. decis. 14. de iure patronatus, & quod canonizatio istius iuris patronatus deseruiat pro alijs vocationibus. Attamen cum iste articulus non fuerit particulariter discussus, poterit super illo in particulari videri, hodierna enim disputatio præcipue respiciebat canonizationem iuris patronatus, pro qua ex supradictis sic fuit resolutum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Calaguritana Residentiæ de Enciso. Lunæ 17. Februarij. 1612.

ARGVMENTVM.

Beneficia simplicia ecclesiæ data in titulum de iure communi residentiam requirūt. Contrarium de generali consuetudine, nisi huic generali cōsuetudini sit derogatum, per contrariam specialem cōsuetudinem, vel statutum, & quando hæc specialis cōsuetudo vel statutum per quod redimus ad ius commune valeat. & de materia.

SVMMARIVM.

Beneficia ecclesiastica data in titulum quantumcunque simplicia de iure communi requirunt personalem residentiam. num. 6.

Beneficia simplicia ex generali consuetudine non requirunt residentiam, nisi adsit contraria consuetudo vel statutum. nu. 9. & seq.

Capitulum potest facere statutum per quod redeatur ad ius commune non obstante contraria consuetudine circa residentiam beneficiorum. nu. 4. & 5.

Vicarius generalis Episcopi numquid possit sine speciali mandato facere statutum in rebus spectantibus ad ecclesiam. nu. 6.

Statutum factum a beneficiatis sine Episcopi licentia contra iuris communis dispositionem in his quæ respiciunt mutationem status ecclesiæ non valet, nisi fuerit a Pontifice confirmatum. nu. 6.

Statutum præsumitur confirmatum a Pontifice cuius beneplacitum fuit reseruatum ex lapsu 30. annorum. numero 7.

Consuetudo, cuius ius commune non resistit spacio decē annorum inducitur nu. 8.

Beneficiati numquid iurare cogi possint in receptione beneficij de residendo personaliter sic statuto aut consuetudine dictante. nu. 9. & 10.

Iuramentum super re licita & concernente argumentū seruitij Dei, & cultus diuini seruandum est. nu. 10.

Pontificis authoritas, in quolibet iuramento excepta censetur. nu. 12.

Iuramentum de non petendo absolutionem ab eo an, & quando validum sit. nu. 12. & 13.

DECISIO CCCLXXV.

1 FVit resolutum pro confirmatione sententiæ Ordinarij Calaguritani, certi enim iuris est, quod omnia beneficia ecclesiastica data in titulum quantumcumque simplicia inspecto iure communi, requirunt personalem residentiam. c. Sanctorum. 70. distinct. c. quia nonnulli. c. relatum. c. conquerente. c. inter quatuor. c. final. & ibi Innoc. nume. 1. Hostien. numero quinto. Ioan. Andr. numero primo. Anan. & Cardinal. num. 7. Abb. numero 3. Butr. num. 5. Imol. numero 9. Alex. de Neu. num. 8. de cleric. non resid.

2 Et quamuis beneficia simplicia ex generali consuetudine non requirant dictam residentiam, iuxta Innoc. vbi supra, & Cardin. d. numero septimo. & decimo sexto. & Imol. dicto numero nono. & Alex. de Neu. dicto numero octauo. & Felin. in c. dilectus il 2. numero primo. de rescript. Alexand. consilio primo numero secundo, libr. septimo. Rebuf in praxi in tit. de dispensat. de non resid. numero octauo. Ita tamen generalis cōsuetudo cessat, & reuertimur ad ius commune stante alia speciali consuetudine, vel statuto talem residentiam requirente, iuxta Innoc. & alios supra relatos in dicto c. final. prædicta fuerunt firmata per Rotam in vna Calaguritana de Nauarete 20. Iunij 1598. coram bo. me. Cardinale Pamphilio tunc Rotæ Auditore.

3 Sed sic est, quod in nostro casu, & in Ecclesijs de Enci-

Enciso adest prædicta specialis consuetudo de residentia personali, quin & statutum eiusdem Ecclesiæ conditum ab anno 1474. & innouatum de anno 1548. & verũ de 1585. quo expresse disponitur quod beneficiati teneãtur personaliter in dicta Ecclesia residere tum adest constitutio Synodalis eiusdem Episcopatus primo in ordine sub titul. de cleric. non resid. hoc expresse disponens, adestque prædicti statuti, & constitutionis Synodalis obseruatio tam ante statutum, quam post illud conditum, de quo apparet ex proœmio dicti statuti, vbi dicitur illud fieri conformando se cum iure communi, & constitutionibus dictæ diœcesis, & cum consuetudine immemorabili dictarum Ecclesiarum de Enciso. Item & probatur ex testibus, & pluribus actibus datis, in quibus Beneficiati recipiendi iurarunt de residendo iuxta formam statuti, & nõ residentes fuerunt ex ea causa priuati suis beneficijs, & alij filij naturales de illis prouisi. Ex quibus visum fuit Dominis optimo iure prædictam sententiam Didacum, & Consortes ad residentiam personalem condemnasse, & eo maxime quia vt eadem constitutio Synodalis in fine dicit dicta beneficia sunt seruitoria.

4 Vltra quod prædicti statuti innouatio de anno. 1548. in sui proœmio reddit rationem finalem, qua statuentes moti fuerunt, nempe ad hoc vt Dei seruitium, & cultus diuinus augeretur, vnde in sic statuẽdo, nihil aliud fecerunt, quam declarare dictam immemorabilem consuetudinem specialem in illis Ecclesijs vigere ab antiquo derogantem prædictæ generali, & in totum circa dictam personalem residentiam voluerunt stare iuri communi, & constitutionibus Synodalibus, quod cum esset redire ad ius cõmune, & sic contra consuetudinem de non residendo, potuit optimo iure Capitulum statuere. Abb. in c. cum omnes notab. 2. de constit. & ibi Dec. numero tertio, & Felin. numero septimo, versic. sed forte in casu isto Andr. ab Exea. numero 49. versic. 3. notat, idẽ Abb. in c. cum M. in 2. notab. eodem tit. Card. in Clement. ne Romani. q. 4. de elect. Idem Dec. cons. 199. num. 3. in fine versic. & ideo istud Aym. consil. 973. num. 41. & seq. & reddunt rationem, quia per remotionem consuetudinis de non residendo status Ecclesiæ, reuertitur ad ius commune, de quo supra, & sic ad maiorem perfectionem.

5 Vnde Domini inferebant Beneficiatos dictarum ecclesiarum de Enciso teneri ad personalem residentiam regularam, tamen a prædicta constitutione Synodali, & a dicto statuto, nempe quod non residens absque legitima causa amittat fructus, quin & si perseuerauerit, procedatur contra ipsum vsque ad priuationem, prout de iure, & quod non possit apponere Cappellanum sine consensu conbeneficiatorum.

6 Quibus non obstat, quod dictum statutum appareat a Vicario Generali de anno 1585. confirmatũ, qui non habet facultatem statuendi. Federic. de Sen. cons. 264. vers. item authoritas Vicarij Roman. sing. 700. Franc. in c. fi. n. 5. de offic. Vicar. in 6. præcipue si ad id talis Vicarius non haberet speciale mãdatum. tamen nec hoc videbatur obstare, nec alia, quę cõtra istud statutum opponebantur, nempe quod fuerit factum per beneficiatos sine Episcopi licentia, & quod non potuerit statuere in concernentibus mutationẽ status Ecclesiæ, & quod statutum contineat plura cõtra dispositionẽ iuris cõis, ita vt nec ipsi beneficiati, nec ẽt ipse Episcopus potuerint circa illa statuere, qa non est rationabile, dum tollit excusationem non residentiæ prouenientem ex iuris dispositione, & sic a rationabili impedimento. Dicebatur. n. quod ad omnes istas oppositiones vnica tantum responsio videbatur sufficere nempe quod cum istud statutum fuerit factum sub beneplacito Sãctissimi, & quod valeat in quantum Sãctissimo placuerit per illius confirmationem cessant prædictæ oppositiones Butr. in d. c. cum M. nu. 12. in fi. per illum tex. Felin. in d. c. cum omnes nu. 9. vers. sufficeret tamen confirmatio Papæ.

De ista autem cõfirmatione apparet ex beneficio 7
tẽporis, ex quo illa præsumitur ne dum intra centum annos prout lapsi sunt ab anno 1474. sed intra 30. text. iuncta glos. in c. peruenit de empt. & vend. Cassad. qui ad hoc dicit illum text. singul. ẽ, & alios eiusdem sententiæ refert in decis. 3. nu. 1. de procurat. Felin. in c. Albericus. nu. 4. de testib. Put. decis. 365. nu. 4. & 7. lib. 2. Rota diuers. 179. par. 2. Maxime stante obseruantia prædicti statuti de qua supra.

Nec ẽt obstare dicebatur, quod prædicta consuetu 8
do non fuerit spacio 40. annorum præscripta. Quia quamuis de hoc in facto possit optimo iure dubitari, nihilominus etiam admisso, cum in nostro casu non solum ius commune huic consuetudini non resistat, sed potius assistat ex text. in dicto cap. quia nonnulli, cũ alijs supra relatis, sufficit de iure canonico decennalis possessio iuxta glo. in verbo consuetudo in cap. final. de consuetudine in 6. Felin. in c. statuimus. n. 5. vers. attẽde dum dicit Abbas. de Maioritat. & obed. Balb. de præscript. 5. part. quintæ part. principalis q. 12. nu. 2. & communiter Canonistæ in c. fi. de constitut. & fuit deductum in vna Valentina emolumentorum 1585. coram bo. me. Lauretano, & in dicta Calaguritana de Nauarrete.

Minus obstat impugnatio statuti facta ratione iu 9
ramenti ad quod obligat de residendo personaliter quasi ad illud non debeat arctare, ex quo iura illud non introduxerunt, nec exposcunt arg. text. in c. dilecti, & cap. legebatur. de maioritate, & obed. & c. clericos de cohabitat. cleric. & mulier. Respondetur. n. quod cum hoc iuramentum non reperiatur a iure improbatum, vt notat Abb. in c. ex parte il 2. num. 2. & ibi Alex de Neuo. nu. 1. videtur, quod debuerit præstari, facit text. in eod. cap. ex parte, & in c. significatum de præbend. potissime quia iuramentum præstitum in receptione Beneficiati super dispositis de iure communi est licitum, vt notat Butr. in dicto c. ex parte num. 2. Imol. nu. 5. & vt ibi notat Cardin. num. 2. cum de iure teneatur residere potest per iuramentum adstringi.

10 Eo magis cũ in istis ecclesijs adsit dicta cõsuetudo, & statutum, quin & dicta constitutio Synodalis. Tũc enim nulli dubium quin receptus ad beneficium possit cogi ad tale iuramentum præstandum, vt notat Card. d. c. ex parte. il secondo, & ibi Abb. nu. 2. & de mente Doctor. tradit Alex. de Neuo ibidem. num. 2. & fuit resolutum in prędicta Calaguritana de Nauarrete. Quæ confirmantur ex eo, quod istud iuramentũ cadit super relicta, & cõcernenti augumentum seruitij Dei, & cultus Diuini, prout in eodem statuto expresse dicitur.

11 Et non obstat, quod non sit verisimile Papam voluisse sibimet præscribere regulam non concedendi priuilegia de non residendo, respondetur enim ex prædicta confirmatione non impediri Pontificem dispensare contra dictum statutum, licet ad dispensandum difficilior redderetur, ne cultus diuinus, & seruitium Dei, quæ statuto dederunt causam diminuerentur, ex qua ratione etiam potest præsumi Pontificem motum fuisse ad dictum statutum confirmandum.

12 Nec quicquam obstat iuramentum de non petendo illius relaxationem, nec dispensationem, cum certum sit, quoties agitur de re concernendi ad summũ Pontificem, prout est dispensatio de non residendo censeri in quolibet iuramento authoritas Pontificis exceptuata iuxt. text. in c. venientes. de iureiur. & in c. constitutus, & ibi glos. verb. iuramento, & Abb. num. 8. & Imol. numer. 10. & Felin. numero nono & & decimo quinto de rescript. Hostien. in dicto c. ex parte, il 2. numer. 4. de Cleric. non resid. Aegid. decis. 171. num. 5.

13 Tum etiam quia iuramentum de non petendo relaxationem illius, tunc non esset validum, quando ex eo impediretur maius bonum, Archid. in c. si aliquid 22. quæst. 4. Abb. in cap. si vero, numero tertio. Feli. ibi nu. quarto & quinto. & in c. debitores, nu. 9. de ireiuran. ergo si tale iuramentum non impediat maius bonum, sed potius inuitet ad maiorem perfectione n, & ad obseruantiam iuris communis, prout est istud de personaliter residendo sequitur a contrario sensu, quod tale iuramentum erit validum, & seruandum.

14 Quo vero ad nullitatem oppositam contra dictam sententiam ex defectu citationis ad illam, cum post conclusionem in causa fuissent aliqua iura producta, & admissa & sic conclusio & citatio remaneret circũdata. Respondebatur quod cum recursum fuisset ad signaturam pro dicta nullitate sananda fuit rescriptum, quod causa committeretur eidẽ Auditori Rotæ, vt ex integro illam cognoscat refectis per oratores expensis arbitrio Rotæ, & omni appellatione remota, vnde cum ex integro causa cognoscenda, & decidenda committatur, videbatur de dicta nullitate nõ curandum. Ex quibus ita fuit resolutum.

CCCLXXVI.

REVEREND. P. DOMINO DAMASCENO.

Romana Saluiani de Ruscombus. Veneris 17. Februarij. 1612.

ARGVMENTVM.

Immissio in Saluiano non conceditur postquam conuentus fatendo debitum suscepit terminum ad soluendum. Item dilatio seu terminus debet concedi per A.C. etiam pro debitis non habentibus obligationem Cameralem.

SVMMARIVM.

Immissio in Saluiano non datur contra possidentem stante confessione debiti, & termino suscepto per ipsum ad soluendum. nu. 1.

Debitori debet de iure concedi modica dilatio ad soluendum. num. 1. vbi quod iudex denegando huiusmodi dilationem dicitur grauare.

Verbum videbitur importat arbitrium boni viri. nu. 1.

Stylus facit ius. nu. 1.

Limitatio debet probari per habentem contra se regulam. num. 2.

Saluiano agens licet principaliter dirigat iudicium contra rem ex cuius fructibus petit satisfieri, attamen non debetur illi principaliter res sed creditum. nu. 2. & nu. 3. vbi quod res debetur incidenter & quatenus creditũ non offeratur.

Saluiano conuentus offerendo creditum liberatur. nu. 2.

Dilatio maior debet concedi ei qui damnum petitur ex aliena culpa. nu. 3.

Dilatio seu terminus debet concedi etiam pro debito, non habente obligationem Cameralem. nu. 4.

Iuramentum adiectum obligationi de soluendo operatur, vt iurans videatur se obligasse soluere præcise die conuento nu. 4.

Appellatio non admittitur in iudicio Saluiani. nu. 4.

A.C. non solet interloqui super terminis susceptis ad soluendum. nu. 5.

DECISIO CCCLXXVI.

1 Domini perstiterunt in decisis corã me, & in hac causa sub die 28. Nouembris proximi. Et tutissimum visum fuit fundamẽtũ, quod post confessionem debiti & terminum susceptum per Angelam ad soluendum nõ debeat dari immissio. Et vltra alias ponderata in decisione ad ostendendũ q̃d verbũ videbitur, de quo in Cõstitutione Pij V. super Tribunali A.C. importet necessitatẽ, fuit consideratũ quod ẽt de iure cõi debet concedi debitori ad soluendum modica dilatio. Io. de Anan. in c. querenti, nu. 3. Butr. n. 11. Imol. n. 7. de offic. deleg. Bar. in l si cũ exceptione §. quatenus. n. 5. Bal. n. 5. Odofred. col. 2. vers. sed denuo. ff. q̃d met. caus. Idẽ Bar. ĩ l. ĩ fideicõmissis, nu. 4.

nu.4.Bal.nu.7.ff.de vsur.Iacob.de Sancto Georg. in l.si debitori.n.19.ff.de Iud.& Iudex delegando huiusmodi delationem dicitur grauare,Rip.in l.2.n.20. ff.de re iud.Roman.cons.261.n.6. vers.modo sic. Et proinde cum verbum videbitur importet arbitrium boni viri,Bart.in extrauag.ad reprimen.verb.videbitur.cum alijs in prædicta decis. alleg. immo arbitriũ iudicis ordinarij l.vir bonus.ff.iudic.solui concludebatur omnino debuisse dari prædictum terminum, stante etiam notorio stylo A.C.in illo dando,qui stylus facit ius. Abb.in c.ex literis.n.6.de constit. Dec. cons.699.nu.5.Thesaur.decis.1.n.9.late Euer. in loco a stylo Curiæ.num.1.& per totum.

2 Nec mouit Dominos fides aliquorum Notariorũ asserentium non vidisse dari terminum,quando quis conuenitur in Saluiano, Nam præter quod non concludit in verbis,quia potest esse quod fuerit datus,& ipsi non viderint, & cum Angela habeat regulã pro se,debet limitatio ex aduerso plene probari. Ias. in l. cetera.n.3.& 4.ff.de leg.1.Anchar.consil.308.num. 3.Gemin.cons.25.nu.8.Rolan.consil.81.nu.5. & 6. lib.1.illi Notarij sic asserentes conuincuntur de mala informatione ex quo pro parte Angelæ fuerũt dati casus particulares,in quibus etiam conuento ex Saluiano fuit datus terminus,& dicebatur militare eandem rationem in vtroque casu. Nam & si agens Saluiano principaliter dirigat iudicium contra rem ex cuius fructibus petit satisfieri, attamen non debetur illi principaliter res sed creditum Rota in causa Rauennaten. Saluiani 20. Iunij 1607.coram R. P. D. Ludouisio. vnde possessor offerendo dictum creditũ liberatur l.Paulus in fin.ff. quib. mod. pign. vel hypoth. Rolan.consil.14.n.9.& 10.lib. 1. Menoch. de adipisc.remed.3.nu.181. Rot.in causa Senogallien. Prędij 1583.coram Bubalo,& in Bononien. Saluiani 21.Iunij 1599.coram Illustriss.Cardin.Lãcellotto.

3 Et proinde non applicantur quæ dicuntur de actione reali,& de eo cui debetur res, quia si debetur res in casu Saluiani, idest secundario & incidenter hoc est quatenus creditum non offeratur, immo iste tertius possessor,qui est in bona fide & non commisit moram in soluendo debito a se contracto sicut fecit principalis debitor est dignus maiori priuilegio, & sic multo magis debet illi concedi dilatio,quam principali debitori, cum patiatur ob alienam culpam ad l.si fideiussor §.si necessaria,& ibi Bar.in princ.ff.qui satisd.cog.Bald.in l.de die §.tutor.ff.cod.tit. Glos.in l.fin.verb.generãdo.C.si tut.vel Cur.interu.Archid. in c.peruenit.in fin.18.distinct. Innoc. in c. cum inter nu.1.Felyn.nu.11.de except.

4 Circa aliud quod terminus non datur nisi pro debitis habentibus obligationem Cameralem,nec talis limitatio visa fuit alicubi probari & rationem esse potius in contrarium,quia si datur obligato strictiori obligatione prout est ille qui se obligauit in forma Camerę & contra formam iuramenti contenti in dicta obligatione per quod iurans videtur se obligasse precise soluere die conuento, iuxta not. per glos. in l.si pecuniam.verbo necesse.ff.de cõdict. caus.dat. Butr.in c.fin.nu.4. Ne Prælat.vices suas Alex.consil. 89.nu.5.lib.7.Ias.cons.9.nu.10.lib.1.Socin.cõs.90. n.10.lib.4.Gozad.cons.24.n.9.Guidop. decis. 627. quanto magis debet dari tertio qui taliter se nõ obligauit,nec iurauit, & quod replicatur hoc ideo esse propter citã exequutionem quam trahit secum obligatio Cameralis, vt scilicet debitor habeat tempus parandi pecunias quod non est necessarium in iudicijs ordinarijs,in quib. proceditur per tres,& aliquãdo per quatuor instantias, fuit dictum in omnem euentum non applicari cõuento iudicio Saluiani, cui non conceduntur istæ tres instantiæ, sed denegatur appellatio.Bar.in l.1.nu.4.ff.de Salu.interdict. Corn. cons.190.nu.2.lib.1.Thesaur.decis.175.nu.3. Veral. decis.106.par.3.Rot.in causa Romana seu Amerina domus 8.Iunij 1576.coram Cãtuccio relata inter diuers.impres.decis.34.nu.3.par.2.& in Rom. Saluiani interd.26.Nouembris 1605.coram R.P.D.Manzanedo.

5 Ad aliud quod iudex non dederit terminum, sed Angela illum sponte susceperit in actis Notarij confitendo debitum, placuit responsio ex notorio stylo quod A. C. non solet interloqui super istis terminis super quo etiam fuerunt dati actus particulares in quibus ita fuit seruatum. Et cum prædicta viderentur sufficere Domini non aggressi fuerunt aliud caput decisionis,an scilicet exequutio fuerit excessiua.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Fauen. Saluiani. Lunæ 27.Februarij.1612.

ARGVMENTVM.

Donatio facta inter sponsos, quando dicatur captatoria matrimonij ita vt sit nulla, & quando valeat donatio inter virum,& vxorem, & an in donatione propter nuptias, seu contemplatione matrimonij facta sint seruandæ solennitates requisitæ a statuto in donationibus.

SVMMARIVM.

Donatio captatoria matrimonij videlicet quando vnus propter merum lucrum vult inducere alium ad sibi nubendum non valet.nu.1.

Secus est si promittatur aliquid causa dotis,vel donationis propter nuptias.nu.1.

Donatio facta præcedentibus sponsalibus præsumitur facta ex causa sponsalium.nu.2.

Donatio propter nuptias fit propter dotem.nu.2.

Donatio propter nuptias non est pura, & simplex donatio,sed ex causa onerosa propter dotem.nu.2.

Expressio eius,quod tacite inest,nihil operatur.nu.3.

Donatio facta inter sponsos collata in tempus futuri matrimonij non valet, cum tali tempore non possit consistere donatio inter virum, & vxorem. nu. 3.
Fallit, vbi donatio fuit a principio perfecta, sed resolubilis in casu non sequuti matrimonij. nu. 3.
Fallit secundo stante iuramento. nu. 3.
Donatio, quæ interuenit inter sponsos præsumitur prouenire ex sponsalitia largitate. nu. 4.
Sponsalia contracta sub pœna licet non valeant, valent tamen stante iuramento. nu. 4.
Statutum Vrbis cap. 149 lib. 1. requirens solennitates in donationibus, non habet locum in donatione propter nuptias, & contemplatione matrimonij facta. nu. 5.
Insinuatio non requiritur in donatione propter nuptias. num 5.
Donatio propter nuptias inter sponsum, & sponsam est a iure permissa. nu. 5.
Positionibus criminosis pars respondere non tenetur. numero 6.
Saluianum non impeditur per exceptiones requirentes altiorem indaginem. nu. 7.

DECISIO CCCLXXVII.

1 Licet multa obijcerentur contra decisionem in hac causa factam die 14. Ianuarij anni præteriti, Attamen Domini causa pluries proposita resoluerunt stãdum esse in decisis rationibus de quib. in decisione, & non obstare in contrarium adducta. Ad illud. n. quod dicitur donationem factã ab Antonio Dorotheæ tanquã captatoriã matrimonij libidinis causa non valere per tex. in l. si ita stipulatus. §. si tibi nupsero. vbi Doct. ff. de verb. obl. Responsũ fuit text. illum, & suam materiam non applicari, cũ loquatur qñ vnus propter merum lucrũ vult inducere aliũ ad sibi nubendum, vt declarant ibi Bar. Bal. Ang. & Imol. & ante eos gl. in gl. magna, qui propterea dicũt secus esse si detur vel promittatur aliquid causa dotis aut donationis propter nuptias, quod etiam sentit Abb. in c. de illis num. 2. circa med. de cond. appo.

2 Nõ potest aũt dici donatio facta hoc casu ex mero lucro, neque ex eo Dorothea inuitata ad contrahendum matrimonium quia iam præcesserant sponsalia, quibus præcedentib. donatio eorum causa facta præsumitur. Bal. in l. cum veterum. n. 1. vers. & tunc refert C. de don. ante nupt. Excluditur ẽt causa mere lucratiua, quia ĩteruenit dos, & propterea est donatio propter nuptias quæ fit propter dotem, vt per Bar. in d. §. si tibi nupsero ante. n. 1. Bal. in l. cum multæ. n. 13. C. de donat. ante nupt. quæ donatio propter nuptias non est pura & simplex donatio. Bal. in d. l. cum multæ. nu. 12. sed ex causa onerosa propter dotem Imol. in d. §. si tibi nupsero in vers. in gl. super verbo nec raro, & ante eum Bar. ibidem. quæ pariter procedunt si velimus hanc donationem considerare, vt augumentum dotis, quia sic etiam illam appellat Antonius.

3 Neque obstat quod fuerit facta mentio futurarũ nuptiarum, quia cum id tacite inesset, nihil alterat. Bar. in d. §. vers. hoc non placet. quatenus ẽt obijcitur donationem fuisse collatam in tempus futuri matrimonij & propterea non valere, cum tali tempore non posit consistere donatio inter virum & vxorem, placuit Dominis responsio donationẽ fuisse a principio perfectam sed resolubilem in casu non secuti matrimonij, vt bene deducunt Informãtes pro Dorothea, & qñ ẽt fuisset collata in tẽpus matrimonij fuisset valida propter iuramentum in ea appositum quod validat donationem constante matrimonio factam ex receptissima Doctorum sententia de qua late per Gabr. de donat. conclus. 3. n. 1. Clar. in §. donatio. quæst. 9.

4 Ad tex. in c. Gemma, de sponsal. fuit respõsum, illũ loqui de pœna de qua hic non agitur, quia sumus in donatione propter nuptias & spõsalitia largitate prout præsumitur donatio quæ interuenit inter sponsos d. l. cum veterum vbi Bal. in summ. Præsertim quando fit in instrumento dotali. l. cum multæ. §. fin autẽ donatio talis. C. de donat. ante nupt. Mandel. consil. 22. n. 7. Illustris. Mantic. de tacit. & ambig. conuẽt. li. 20. tit. 4. nu. 8. & quando essemus in terminis d. c. Gẽma. esset vidẽdum an eius dispositio procedat stãte iuramento, quod negat ibi Alex. de Neuo. nu. 10. & late comprobat Corn. consil. 294. lib. 4. & tradunt alij adducti per Informantes.

5 Non obstat quod nõ fuerint seruatæ solennitates requisitæ in donatione ex dispositione statuti in cap. 149. lib. 1. quia non habet locum in donatione propter nuptias, & contemplatione matrimonij facta, vt per Surd. qui alios allegat, decis. 214. nu. 14. cum duobus seqq. Caputaq. decis. 3. & 199. p. 3. fuit dictũ in vna Romana dotis 25. Iunij 1599. coram Illustris. Cardinale Mellino, & statutum de donationibus insinuandis cum se restringat ad casus de iure insinuationem requirentes non comprehendit donationem propter nuptias, quæ de iure eam non requirit iuxta trad. per Gabr. de donat. cõclus. 1. n. 32. per Menoch. consil. 261. nu. 16. statutum c. 135. non prohibet, immo admittit donationes inter virum & vxorem, sponsum & sponsam in casibus in iure permissis. Clarum est autem donationẽ propter nuptias esse a iure permissam l. si constante l. cum multæ & auth. sed iam necesse. C. de donat. ante nupt. l. ex morte, & authent. hæc qualitas. C. de pact. dotal.

6 Non facit quod dicitur fuisse processum in causa ciuili non finita criminali contra protestationem partis, & regulam iuris, quia causa criminalis iam erat finita, vt patet ex decreto Visitæ, & adulterium prætensum non iustificatur. Non est imputandũ Dorotheæ quod positionibus non responderit quia cum continerent crimen non tenebatur respondere. Bald. cons. 326. nu. 2. circa med. lib. 2. Ias. in l. transactione finita. nu. 3. C. de transact. Aegid. decis. 274.

7 Ex quibus & alijs per Informantes latius deductis patet responsio omnibus exceptionibus quæ contra Dorotheam dantur, licet sufficeret dicere quod requirant altiorem indaginem, ita vt non impediant immissionem ex Saluiano interdicto Rip. in Rubr. ff. de pign. numero decimo nono, post med. Natt. consil.

consil. 532.num.4. Menoch.de adipisc.remed.3.sub num. 180. Surd.qui alios cumulat cons.4.nume. 36. fuit dictum in vna Viterbien. Bonorum 17. Nouembris 1586.coram bo. me. Cardinali Seraphino in vna Romana Saluiani interdicti de Columna 19. Nouembris 1599.coram Illustrissimo Cardinale Lãcellotto,& in vna Bononien. Dotis 8. Iunij 1603. corã bo.me. Litta, & propterea fuit resolutum dandam esse immissionem Dorotheæ solutis Equiti Pompeio Scutis 200.quatenus non remaneat satisfactus ex pẽsionibus domus ab anno 1609. vsque in præsentem diem,&c.

R. P. D. MANZANEDO.

Pampilonen. Iuris sedendi. Vener. 16. Martij. 1612.

ARGVMENTVM.

Ex Summario sumas Argumentum.

SVMMARIVM.

Existens in possessione ædificij videtur etiam esse in possessione vsus ipsius ædificij.nu.1.
Possessionem qui habet alicuius sepulturæ, censetur etiã habere possessionem vsus d.sepulturæ.nu.1.
Testes super negatiua ad hoc, vt probent, quomodo debeant deponere.nu.2.

DECISIO CCCLXXVIII.

1 Domini dixerunt, dandum esse Domino Ioãni mandatum de manutenẽdo in quasi possessione iuris sedendi in scamno, de quo agitur, moti ex eo, quod cum manutentio fuerit illi concessa quo ad dictum scamnum, vt in decisione coram me. 20. Nouembris 1609. & in mandato tunc expedito, videtur quod in necessariam consequentiam veniat etiam manutenendus in iure sedendi in dicto scamno, prout videmus cum quis reperitur in possessione ædificij videtur esse etiam in possessione illius vsus, ad quem ædificium est destinatum, vt in decis. 222.num.6.& seq.part.1.diuers. & qui reperitur in possessione sepulturæ, dicitur etiam esse in possessione illius vsus, vt fuit resolutum in vna Abulen. sepulturæ. 20. Februarij. 1611.coram Domino meo Decano, idque optima ratione ne inutilis reddatur dicta quasi possessio scamni, contra dispositionem text. in l.pen.ff.de vsu & habitat.& in l. si quando.de leg. 1.cum non in alio consistat vsus istius scamni, quam in sedendo, & ideo istud commodum debeat spectare ad possessorem.

2 Vlterius quia ex pluribus testibus examinatis vigore remissoriæ apparet de quasi possessione Ioannis sedendi in dicto scamno scientibus, & patientibus aduersarijs, & bene testificantur quod sederit solus, & quod aliud non viderint, & quod fieri non potuisset quin si alij sedissent, ipsi non vidissent iuxta tradita per glos.in §.hinc nobis.in auth. de hæred. & Falcid.& per glos.magn.in fin.in l.1.§.hoc interdicto.de itiner.actuque priuat. Roman.cons.295. circa finem Alex.cons.108.nu.10.lib.2.

3 Quibus non obstat, dictam quasi possessionem sedendi esse attentatam, quasi factam post appellationem,& inhibitionem, quia respondebatur quod cum in prædicta decisione coram me in ista causa facta, fuerit dictum, actum exequutionis sententiæ Ordinarij Barbastren.& appositionem scamni non fuisse attentatum ex rationibus ibi adductis,& quasi facta in exequutionem dictæ sententiæ præcedentis, videtur consequenter dictam sessionem in dicto scamno non esse attentatam cum sine illa appositio scamni fuisset elusoria, quod magis procedere videtur, cum in dicta sententia narratur, quod Ioannes solebat sedere ante constructionem Sacristiæ in Cappella, & sedili quod ibi habebat, & quod constructa Sacristia ipse priuaretur sua sede, & ideo mandat, vt habeat vnum scamnum in dorso prædictę Cappellæ, cuius rei exequutio fuit demandata Hospitalario Pampilonen. vnde per dictam mutationem loci non videtur Ioannes priuatus quasi possessione sedẽdi, sed potius videtur illam continuasse, & qui continuat, non attentat,& eodem modo videbatur respondendum ad inhibitionẽ, quæ reliquit inhibitum in statu, in quo reperitur. Vnde non affecit Ioannem, qui ex supradictis reperiebatur in dicta quasi possessione sedendi. Ex quibus ita fuit resolutum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Bononien. Quaternæ. Veneris 23. Martij. 1612.

ARGVMENTVM.

Debitor an teneatur ad recambia absque aliqua interpellatione stante facultate concessa creditori recambiandi vsque ad integram satisfactionem, & quid si creditor accepit pecunias ad cãbium a se ipso.

SVMMARIVM.

Recambia debentur creditori qui ea petit non tanquam creditor, sed tanquam negotiorum gestor, siue mandatarius actione mandati, quando in mandato fuit data facultas recambiandi toties, quoties donec esset satisfactus integre.nu.1.
Dispositio non intelligitur de primo actu, quando non consummatur effectus in illo actu.nu.1.
Cambia vbi debentur vsque ad integralem satisfactionem debentur etiam recambia.nu.1.

Personam duplicem repræsentare quis potest videlicet mãdatarij, & creditoris. nu. 2. vbi de eo qui accepit pecunias ad cambium a se ipso.

DECISIO CCCLXXIX.

1 FVit in hac causa resolutum sub die 22. Iunij prȩteriti coram Illustrissimo Cardinali Lancellotto, quo ad recambia non fuisse necessariã intimationem. Cui decisioni cum pars DD. de Pepulis, & Maluetijs non acquiesceret hodie ego in locum eiusdem Illustrissimi Cardinalis suffectus causam super eisdem proposui. Et Domini in decisis standum esse dixerunt moti ex eo, quod cum iam fuerit decisum sub die 22. Aprilis corã eodem Illustrissimo Lancellotto Pepulum, & Maluetium absque alia interpellatione teneri ad cambia, ex eo quod Scappi non petunt hoc interesse tanquam creditores propter moram debitoris, sed tanquam mandatarij actione mandati contraria iuxta notata in decis. Ianuen. 125. numero secundo, & tertio. Eadem ratione videtur dicendum teneri etiam ad recambia, cum in mandato etiam illa comprehendantur ibi, & questo tante volte quante vi piacerà, che ne sarete rimborsati di tutto con le spese di vostra prouisione, & altri cambi, che vi concorreranno, quæ verba non nisi in recambijs verificari possunt, cum enim in principio Pepuli, & Maluetij mandatum dedissent accipiendi ad cambium non erat opus dare aliam facultatem cambiandi, vnde dicta facultas cambiandi tante volte &c. Intelligitur de recambijs, prȩcipue iunctis sequentibus verbis, che ne sarete rimborsati di tutto, & d'altri cambi, che li correranno, alias dicta verba essent superflua. Et Scappi non possent integre satis fieri, si facultas cambiandi restringeretur ad vnã vicem Dec. conf. 562. in princ. cum integra satisfactio hoc casu consistat in recambijs, decis. Ianuen. 134. num. 4. Item & sequeretur, quod Scappi non recambiando cogerentur ex proprijs pecunijs prima cambia soluere, quod non est credendum, ipsos, qui sunt Mercatores, acceptasse.

2 Quibus non obstat prædicta procedere si Scappi accepissent pecunias ab alijs. Sed cum illas acceperint a se ipsis fuerunt effecti Creditores ipsorum mandantium, qui propterea de hoc erant certiorandi mediante intimatione. Quia vltra quod hoc negatur in facto, dicebatur quod cum in mandato fuisset data facultas accipiendi ad cambia, etiam a se ipsis id potuerunt facere absque alia interpellatione, & hoc casu reprȩsentabant duplicem personam mandatarij scilicet, & creditoris dantis pecunias ad cambium, quod non est nouum. l. 1. ff. de off. consul. cum alijs adductis per Surd. cons. 183. nu. 42. lib. 2. Ad alia vero, quæ in contrarium placuerunt Dominis responsiones datæ per Informãtes, & in dicta decisione sub 22. Aprilis.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Ariminen. Fideicommissi. Lunæ 26. Martij. 1612.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum conditionale non transmittitur neque etiam ad liberos nisi tamen constet de cõtraria voluntate testatoris etiam desumpta ex coniecturis, & plures adducuntur coniecturæ pro transmissione.

SVMMARIVM.

Fideicommissum conditionale non transmittitur, nu. 1. Vbi neque etiam ad liberos.

Fallit vbi apparet de voluntate testatoris non solum expressa, sed etiam tacita ex coniecturis. nu. 3. & num. 7. vbi sine difficultate si sunt plures simul iunctæ.

Coniectura est quando testator vocauit hæredes seu filios substituti in vlteriori gradu, qui erat extraneus casu quo ipse substitutus mortuus est, quia tunc credendum est etiam voluisse transmitti ad filios præcedentis substituti, qui erat de descendentibus. nu. 3.

Coniectura transmissionis item est, quod filij fuerint positi in conditione. nu. 4. & nu. 7. Vbi quod hæc coniectura cum alijs multum operatur.

Coniectura pariter est quod alias testator antepos uisset extraneum suis descendentibus. nu. 5.

Item coniectura pro transmissione est quod substitutio sit iuncta cum iure accrescendi, quia sicut transmittitur ius accrescendi ita etiam debet transmitti substitutio fideicommissoria. nu. 6. vbi maxime si hæc coniectura cũ alijs iungatur.

Item pariter valida est coniectura quod testator fecerit plures gradus substitutionum. nu. 7.

DECISIO CCCLXXX.

1 SEbastianus de Sebastianis institutis in suo Testamento Violante & Liuia eiusdem filiabus hȩredibus, eas inuicem substituit quandocumque decederent sine filijs legitimis, & naturalibus, & vtraque sic decedente substituit Antoniũ Sabbati nũ post mortem Testatoris decessit Violantes, relictis duob. filijs, & postea mortua fuit Liuia nullis relictis liberis instituto hærede Alexandro Solerio eius marito orta cõtrouersia inter filios Violantis, & Alexãdrũ super successione bonorum Sebastiani coram Gubernatore Ariminen. fuit lata sententia ad fauorẽ Alexandri, à qua cum fuisset appellatum, & causa appellationis mihi commissa, dubitaui an prædicta sententia esset confirmanda vel potius infirmanda, & infor man-

mantibus tantum Alexandro,& Cæsare de Faitanis habentibus causam à filijs Violantis, resolutum fuit ad fauorem ipsorum pro infirmatione sententiæ, & quod filij Violãtis admitti debuerint ad portionem, quæ Liuię contigit in hęreditate Sebastiani per substitutionem fideicommissoriam ex persona matris iure transmissionis, licet enim ius fideicommissi conditionalis non transmittatur ad hæredes. l. vnic. §. sin autem sub conditione. C. de caduc. tollen. l. si ex pluribus in fine vers. alia causa. ff. de su. & legit. l. si ita legatũ. §. illi si volet. ff. de lega. 1. Ita vt neque etiam ad liberos transmittatur. Glos. & Docto. in l. vnic. C. de his qui ante aper. tab. Bart. in l. 1. sub nu. 8. vers. alia glos. ponit. ff. de leg. primo, cum cumulatis per Gabr. de hæred. instituen. conclus. 2. num. 10. Et dixit Rota in vna Ciuitaten. Bonorum. 13. Iunij 1590. & 14. Ianuarij 1591. coram Illustrissimo Cardinale Mantica, & in vna Ciuitatis Castelli fideicõmissi 24. Maij 1602. coram me.

2 Attamen id non procedit quoties apparet de voluntate testatoris, non solum expressa, sed etiam tacita ex coniecturis, Bal. in d. l. vnica. sub nu. 5. vers. nisi concurrentibus, & ibi etiam Corn. circa finem. C. de his qui ante aper. tab. Latissime Gabr. d. conclus. 2. num. 15. Caputaq. decis. 21. in princ. par. 2. fuit dictũ in præallegata Ciuitatis Castelli fideicõmissi. Cum regulariter in omnibus difficultatibus fideicommissorum, tum vero vel maxime in transmissionis materia, semper præferenda est voluntas testatoris quæ facit de intransmissibili transmissibile, & è contra, vt late per Tanch. in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 195. ff. ad Trebell. in 1. edit.

3 Placuerunt tamen Dominis coniecturæ deductæ per Informantes, & prius per Rimin. Iun. consil. 476. qui in hac causa consuluit, & in primis illa quod testator post mortem Violantis, & Liuiæ substituit Antonium extraneum si extaret, sin minus Antonij hæredes, vocando enim hæredes Antonij ipso non extãte, multo verisimilius est quod voluerit etiam admitti hæredes filiarum quando illi non extarent tempore purificati fideicommissi, vt per Rimin. Iun. ibi. nume. 52. & per Illustrissimum Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 11. tit. 20. nu. 20. prout etiam dicendum esset, quando vocasset filios Antonij. Ruin. consi. 79. nu. 13. vers. sed præmissis. lib. 3. Aym. cons. 62. nu. 10. Curt. Iun. cons. 16. num. 7. Cassan. cons. 62. num. 23. vers. Item ex verbis.

4 Altera coniectura oritur ex eo, quod filij Violantis fuerunt positi in conditione, ex tali enim commemoratione colligitur affectio testatoris, & voluntas transmissionis fideicõmissi conditionalis, vt post plures quos congerit tradit Aym. cons. 776. num. 13. late Gabr. de hæredib. instituen. conclus. 2. nume. 35. Plures etiam cumulat Honded. cons. 70. nu. 33. lib. 1. & tradit Rimin. iun. d. cons. 476. num. 15. cum alijs pluribus adductis per Informantes. Et licet hæc coniectura per se sola considerata non careat multis cõtradictionibus, attamen negari non potest, quin in concursu cum alijs operetur, vt per Illustrissimum Manticam, vbi supra nu. 16.

5 Accedit altera coniectura deducta ex eo, quod decedentibus Violãte, & Liuia sine filijs, substituit Antonium extraneum, quam coniecturam, ad effectum transmissionis fideicommissi propter absurdum quod testator videretur anteposuisse extraneum suis descendentibus considerarunt Socin. in l. hæredes mei. §. cum ita nu. 13. ff. ad Trebell. Ruin. cons. 178. nu. 2. lib. 1. Paris. cons. 78. num. 3. lib. 2. Alex. de communi in l. si pater. nu. 3. ff. de vulga. Illustrissimus Mantica, vbi supra, nu. 21. cum alijs adductis per Informantes. Nec facit quod Doctores prædicti loquantur vbi agitur de excludendo substituto, quia multo magis procedere debet, quando agitur de exclusione extranei, immo testatori incogniti.

6 Concurrit etiam quod substitutio est vnita cum iure accrescendi, quo casu sicut transmittitur ius accrescendi, ita etiam substitutio fideicommissaria Bar. in l. vnic. §. sin autem sub conditione. C. de caduc. tollen. Paris. cons. 50. nume. 30. lib. 3. Cephal. qui alios allegat, & de communi testatur. cons. 16. nume. 45. quam etiam magis communem dicunt Bursat. cons. 71. sub nu. 15. Rimin. Iun. d. cons. 476. num. 38. cum multis seqq. Menoch. cons. 95. n. 111. Honded. consil. 70. num. 40. & seq. lib. 1. Alex... de substit. par. 4. cap. 14. n. 8. & quando hæc coniectura difficultatem haberet propter contradictores, negari tamen nõ potest quin iuncta cum alijs multũ conferat ad inducẽdã transmissionẽ, vt dicit Aym. cons. 568. nu. 2. vers. alia coniectura in fine, & cõs. 776. n. 14. post mediũ.

7 Considerabant etiam Domini quod testator fecit plures gradus substitutionum prout considerant Doctores pro coniectura transmissionis fideicommissi. Curt. Iun. cons. 16. num. 7. vers. confirmo. Grat. consil. 101. num. 4. lib. 2. Paris. cons. 77. nume. 21. lib. 2. Gabr. d. concl. 2. nu. 33. Rimin. Iun. in d. cons. nu. 27. & seqq. & frequẽtiore calculo receptum dicit Ceph. cons. 252. sub nu. 17. vers. & idem ostendi, quam cõiecturam etiam sequitur Aym. cons. 663. sub num. 6. vers. secunda coniectura, & comprobat quia cum admitti soleat, vt positi in conditione censeantur vocati, fortius debet admitti ad effectum transmissionis quæ facilius datur, quam vocatio, vt late per ipsum, & isto casu suffragari debet quia filij Violantis in singulis substitutionibus fuerunt positi in conditione, vt per Illustrissimum Mantic. d. lib. 11. tit. 20. sub nume. 24. secundum vltimam editionem, qui refert ita fuisse dictum per Dominos in vna Ciuitaten. Bonorum 14. Ianuarij 1591. coram ipso, & quia ista coniectura non est sola, vt per eundem ibi; Quæ coniecturæ quando singulariter consideratæ reciperent difficultatem, attamen simul iunctæ, & in vnum collectæ sufficere debent pro transmissione. Paris. cons. 66. nume. 79. lib. 3. Illustriss. Mantic. vbi supra nu. 16. ad fi. Et propterea fuit resolutum pro transmissione fideicommissi ad filios Violantis, & pro infirmatione sententiæ extra Rotam.

R. P.

R. P. D. PAMPHILIO.

Romana Dotis de Ballis. Lunæ 26. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Pactum factum à socero cum genero post dotis constitutionem ante matrimonium sequens de dote restituenda casu quo filia moriatur sine filijs, valet saltem in eo, quod legitimam excedit.

SVMMARIVM.

Iniustitia sententiæ est causa sufficiens restitutionis in integrum pro dotis restitutione. nu. 1.

Iniustitia sententiæ etiamsi non sit notoria est sufficient causa restitutionis in integrum pro restitutione dotis. numero 1.

Iudex non potest ferre sententiam contra formam pacti conuenti à iure approbati. num. 2.

Pactum restitutionis dotis, post dotem constitutam appositum, ante matrimonium tamen valet. nu. 3.

Pactum restitutionis dotis potest etiam apponi in instrumento traditionis possessionis. num. 3.

Maritus post dotis constitutionem saltem in sui praiudicium potest facere nouam conuentionem. num. 3.

Dos ex statuto Vrbis succedit loco legitimæ. nu. 4.

Legitima debet dari libera, & ab ea deduci omne onus. numero 4.

Pactum de dote restituenda factum, ex quo dos succedit loco legitimæ saltem valebit pro eo, quod dos est vltra legitimam. nu. 4.

DECISIO CCCLXXXI.

1 PRo Angelo informante dixerunt Domini cõstare de causis restitutionis in integrũ ex iniustitia sententiarum, quæ est sufficiens pro restitutione. Rot. decis. 1. de restit. in integ. in nou. & decis. 5. eodem titulo in antiq. Mohed. decis. 78. in fine Caput. decis. 94. p. 3. & fuit alias sæpe in Rota resolutũ etiamsi iniustitia nõ sit notoria, Cæs. de Graff. decis. 10. nu. 12. de re iud. & fuit dictum in causa Auximana dotis 14. Martij 1575. coram bonæ me. Cardinale Seraphino.

2 Iniustitia autem dd. sententiarum clara colligitur ex pacto per quod Michael pater decedẽte Iulia eius filia sine filijs legitimis, & naturalibus sibi suisque hæredibus dotis restitutionem stipulatus fuit, qui casus cum euenerit, non potuit iudex absoluere Ludonicũ maritum à restitutione huius dotis quæ ad Angelum hæredem Michaelis reuerti debebat vigore dicti pacti à iure approbati, per tex. in l. quoties. ff. sol. matr. & trad. Cum. consil. 125. num. 2. vers. vnde si pater.

3 Nec obstare quod pactum fuerit appositum post dotis constitutionem in instrunento traditionis possessionis factæ marito, quia fuit dictum quod ante sequutum matrimonium huiusmodi pactum potest valide apponi etiam ex interuallo post dotis constitutionem. d. l. quoties. in fi. ff. sol. matr. Bald. in l. legem quam. nu. 2. vers. alia lex dicit, C. de pact. Doct. in l. post dotem. vbi Bolog. num. 41. ff. sol. matr. Butrig. in tract. de dot. nu. 6. Odofred. de dot. rest. num. 5. & in terminis quod possit apponi in instrumento traditionis possessionis tradit Bar. in d. l. quoties in Summario, ff. solut. matr. maxime quod istud pactum fuit appositum de consensu ipsius Ludouici mariti, qui etiam post dotis constitutionem saltem ad sui præiudicium potuit facere nouam conuentionem ex trad. per Doct. in l. post dotem, vbi Bar. nu. 7. vers. si scientem, & Ias. num. vigesimo nono, vers. contra istam lecturam. ff. solut. matr. Campeg. in tract. de dot. in 3. p. quæst. 138.

4 Minus obstare quod stante statuto Vrbis exclusiuo feminarum dos succedat loco legitimæ à quo omne onus reijcitur. ll. quoniam in prioribus. vbi Doct. C. de inoffi. testam. & quod propterea Iulia de ea potuerit testari ad fauorem mariti, quia fuit dictũ quod quicquid sit in terminis statuti vrbis an dos succedat loco legitimæ saltem huiusmodi pactum sustinetur in eo quod excedit legitimam, ex l. fin. §. filię ubi Bar. Bal. & Castren. ff. de leg. 2. Cagnol. in l. fin. num. 102. ver. quando autem mulier. C. de pact. idem Castren. consf. 59. nu. 1. p. 2. finem vers. si vero per statutum lib. 1.

5 Quod autem in casu isto domus cum apotheca Iuliæ in dotem data fuerit vltra legitimam optime deducebatur ex calculo dato per Informantes cum quo Domini transierunt & ita decisum.

R. P. D. CAVALERIO.

Theatina Iurisdictionis. Lunæ 26. Mar. 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio quando ex sola assistentia iuris communis sit danda Episcopo, quo ad cognitionem causarum ciuilium, & criminalium, & conferendi contra prætendentem exemptionem, & existentem in quasi possessione exemptionis.

SVMMARIVM.

Manuteneri debet Episcopus quo ad cognitionem causarum ciuilium, & criminalium, & quo ad ius conferendi ex assistentia iuris communis. num. 1.

Fallit, vbi Episcopus soli assistentiæ iuris communis innitetur, nec alios haberet actus comprobantes suam possessionem. nu. 4.

Fallit

Fallit secundo, quando assistentia est offuscata actibus contrarijs. nu. 5. Vbi nisi cum ea concurrant actus possessorij.

Declara, quod si actus contrarij sunt turbidi, interim donec probentur, debet concedi manutentio Episcopo. numero 6.

Episcopus habet fundatam intentionem de iure communi quo ad ius conferendi. nu. 1.

Episcopus habet fundatam intentionem de iure communi, quo ad iurisdictionem cognoscendi causas criminales, & ciuiles. nu. 1.

Scriptura carens signo, die, ac subscriptione Notarij non probat. nu. 2.

Archiuum non dat robur scripturæ informi. num. 2.

Episcopus absque Capitulo nõ potest iura sua Ecclesia donare, vel exemptionem concedere. nu. 3.

Capituli consensus vbi requiritur debet præstari collegialiter, & Capitulo ad id legitime congregato. nu. 3.

DECISIO CCCLXXXII.

1 ROta censuit dandum esse mãdatum de manutenendo Domino Archiepiscopo Theatino contra Abbatem Caramanici quo ad cognitionem causarum criminalium, & ciuilium, & quo ad ius conferendi, cum Archiepiscopus habeat intentionem fundatam in assistentia iuris communis quo ad ius cõferendi, in cap. omnes basilicæ. 16. q. 7. cum allegatis per Siluan. de benef. par. 2. q. 22. n. 41. quo vero ad iurisdictionem in cap. cum personæ, de priuileg. in 6. cap. cum Episcopus de offic. ordin. in 6. & in dispositione Sacri Concilij Tridẽtini sess. 24. c. 20. & fuit dictum in Veronen. Iurisdictionis. decima octaua Martij 1596. coram bonæ mem. Illustrissimo Pamphilio.

2 Nec visa fuit obstare prætensa quasi possessio per Abbatem allegata, quia non bene probatur, nam testes præterquam quod non sunt in actis, non apparet quomodo, & coram quo fuerint examinati. Insuper dicebatur, solam quasi possessionem prætẽdentis exemptionem non impedire, quo minus ordinarius suam exerceat iurisdictionem. dicto cap. cum personę vbi Franc. etiam alij, & licet pro parte Abbatis exhibeatur quoddam priuilegium antiquum exemptionis concessæ de anno 1594. per ordinarium Theatinum, tamen plurifariam respondebatur, nempe illud esse folium volans, & scripturam informem, cum sit sumptum de sumpto carens subscriptione, & sigillo Archiepiscopi, & subscriptione Notarij, & die cõcessionis, ad notata per Bar. & alios in auth. ad hæc. C. de fid. instrum. Put. decis. 136. nume. 2. lib. 3. Capic. decis. 104. par. 2. nec Domini putabant referre, quod talis scriptura esset sumpta ex Archiuo, nam tale Archiuum negabatur, & Archiuum non dat robur scripturæ ita informi. Caputaq. decis. 14. numero tertio. par. prima.

3 Sed quatenus igitur hoc priuilegium esset in forma probanti, Domini dicebant non releuare, neque suffragari ad effectum, de quo agitur, quia solus Episcopus sine Capitulo nõ potest iura Ecclesiæ suæ donare, nec potuit talem exemptionem cõcedere, cap. cum nos, & cap. tua. de his, quæ fiunt à prælatis. cap. Pastoralis. in fin. vers. nam cum in tali exemptione, & consensus Capituli nõ videbatur probari ex subscriptionibus aliquorum Canonicorum, quia non apparebat interuenisse consensum ipsorum collegialiter, & Capitulo ad illud legitime congregato ad tradita per Innoc. in cap. cum te. num. 9. de rescript. Federic. de Sen. cons. 61. nu. 5. & propterea Domini dicebant talem scripturam informem, & patientem tot exceptiones non posse probare titulum sufficientem ad præscribendum, vt in dicto cap. cum personæ. §. vlt.

4 Præterea illud, quod dicebatur non dari manutentionem Episcopo contra allegantem titulum, & præscriptionem, intelligitur, quando Episcopus soli assistentiæ iuris communis inniteretur, quod non fuit visum procedere in hoc casu, in quo Archiepiscopus pro parte sua ostendit plures actus suæ possessionis, & etiam sententiam latam de anno 1569. in qua dicitur causas criminales, & matrimoniales spectasse, & spectare ad Archiepiscopum Theatinum, & super illis plenam iurisdictionem habuisse, & habere, & super Abbatia Sanctæ Mariæ, & alijs Ecclesijs Caramanici tam super Abbatia, quam alijs presbyteris clericis, & laicis.

5 Prout etiam tollebatur, quod dici solet, assistẽtiam non dare manutentionem, quando est offuscata actibus contrarijs, quia id procedit, quãdo est sola, secus si cum ea concurrant actus possessorij, tunc enim Ordinarius est manutenẽdus, qui est in possessione propter assistentiam, quam habet, vltra dictos actus, licet inferior sit, & ostendat actus contrarios.

6 Quare cum plura opponerentur contra probationes Abbatis, quæ egent discussione in progressu causæ, interim Domini non censuerunt posse denegari manutentionem Domino Archiepiscopo, vt fuit dictum in Baren. Iurisdictionis prima Februarij 1610. coram R. P. D. meo Coccino, & in dicta Veronen. supra allegata. Et ita decisum fuit.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Barchinonen. Parochialis. Lunæ 26. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Lis super beneficio, an finiatur per cessionem, & quid ad effectum, vt Ordinarius conferre valeat, vel ne, & quando per cessationem à lite spacio decennij lis dicatur deserta.

SVM-

SVMMARIVM.

Lis super beneficio non finitur per cessionem vnius ex litigantibus. nu. 1. Vbi maxime si cedens sit in possessione, quia tunc ne dum titulus resignatarij remanet litigiosus, sed etiam possessio.

Dic id non procedere ad effectum, vt ordinarius non possit conferre. num. 2. & 5.

Fallit, quando is, cuius ius ordinarius conferre intēdit, habet causam à collitigante. nu. 5.

Lis dicitur deserta per cessationem à lite per decennium, & minori temporis spacio, si adsint coniecturæ pro desertione. nu. 2. & 3. vbi quod quando non est lapsum decennium requiruntur actus positiui, & num. 4. vbi examinantur, quædam coniecturæ.

Dic procedere si ex actis appareat de non iure deserentis litem, alias secus. nu. 3.

Permutans beneficium amittit omne ius, quod habebat super beneficio permutato. num. 2.

Desertio appellationis dicitur renunciatio proprij iuris. numero 3.

Renunciatio proprij iuris non præsumitur, nisi coniecturæ sint vrgentes. nu. 3.

Beneficium primum non tenetur quis dimittere donec habeat pacificam possessionem secundi incompatibilis. numero 4.

DECISIO CCCLXXXIII.

1 DOmini perstiterunt in decisis coram me die prima Februarij proxime præteriti, rationibus, de quibus in decisione desuper extensa. Ad illud, quod non probetur lis de tempore mortis Valentini vltimi parochialis, de qua agitur possessoris, fuit responsum, imò probari, quia lis, quæ pendebat inter Ioannem Caluum, qui resignauit Valentino ex vna, & Iacobum modo aduersarium Petri ex altera transiuit in prædictum Valentinum, etenim lis non finitur per cessionem vnius ex litigantibus. Put. decis. 80. num. 2. lib. 3. Rota in causa Conchen. Archipresbyteratus 27. Februarij 1589. coram Illustrissimo Blanchetto, maxime, quando resignans, vt in proposito erat in possessione, quo casu nedum titulus resignatarij remanet litigiosus, sed etiam possessio, vt latius fuit dictum in decisione in hac causa facta coram R. P. D. Coccino per decis. Mohed. 8. vt lit. pendent.

2 Non obstat, quod quicquid sit quo ad alios effectus, ad effectū, vt teneat collatio ordinarij facta Petro post mortem Valentini, sufficiat, quod Iacobus ante mortem prædicti Valentini habuerit litem pro deserta. glos. in Clem. 1. §. si vero verb. prosequatur, vt lit. pendent. Milis in repert. verb. lit. pendent. quo ad litigantem vers. ad Ordinarium cum alijs allegatis, & lis possit dici deserta nedum per cessationem à lite per decennium iuxta decis. Put. 15. vt lit. pendēt. Verum etiam minoris temporis spacio, si alias adsint coniecturæ pro desertione, vt in Conchen. Archipresbyteratus 27. Februarij 1599. corā Illustrissimo Plato, & coniecturæ nōn desint in hoc casu ex eo, quod Iacobus non appellauit à mandato de manutenendo concesso Ioanni Caluo, sicut per tres anteriores annos non molestauerat dictum Ioannem Caluum, & insuper retinuit penes se beneficia, quæ prius permutauerat cum dicto Ioāne Caluo occasione parochialis, de qua agitur, quod facere non poterat stante validitate permutationis, quia super illis amiserat omne ius. Bisignet. decis. 3. de rerum permutat.

3 Quia Domini admittebant conclusiones, de quibus supra, quod stante desertione, ordinarius nō sit impeditus cōferre, & quod minoris temporis spacio, quam decennij possit stantibus coniecturis dici deserta lis, si tamen concurrat, quod ex actis appareat de non iure deserentis litem, cum alias nec lapsus decēnij sufficiat, vt per Acchil. decis. 3. vt lit. pend. Put. decis. 15. eod. tit. late Lancell. de attentat. par. 2. c. 4. in præfation. nu. 326. cum plurib. sequen. sed in proposito negabatur constare de non iure Iacobi ex ijs, quæ fuerunt deducta in dicta decisione coram Domino meo Coccino facta, & vlterius dicebatur coniecturas non esse sufficientes pro desertione præmittendo, quod cum illa sit species renunciationis proprio iuri, contra quam stat præsumptio l. cum de indebito. ff. de probat. requiruntur coniecturæ admodum vrgentes. Crauett. cons. 747. num. 17. vers. 3. respondetur Dec. cons. 21. nu. 76. lib. 1. & præcipue, quando non est lapsum decennium, desiderantur actus positiui, vt per Achil. decis. 7. nu. 4. vt lit. pend.

4 Quod autem Iacobus non appellauerit à mandato de manutenendo cōcesso Ioanni Caluo, nihil est, quia potuit agnoscere bonam fidē in possessorio, non propterea dimittēdo animum prosequendi litem in petitorio, quod non contradixerit resignationi factæ ad fauorem Valentini, non obstat, quia sciebat, ius suum saluum fore, quod per tres annos non molestauerit Ioannem Caluum, & per quinque Valentinū, non nocet, cum alias requiratur saltem lapsus decem annorum, & quod ex actis constet de non iure desistē tis à lite, vt patet ex supra allegatis, & notum est homines vel propter deficientiam pecuniarum, vel occupationes per aliquod tempus dimittere lites, quod non propterea deponunt animum aliquando prosequendi ius suum ad illud, quod Iacobus retinuerit penes se beneficia permutata, fuit dictum, quod cum Ioannes Caluus recusaret tradere parochialem non tenebatur Iacobus gratis dimittere sua beneficia, sed illa poterat retinere penes se, donec videretur quemnam exitum habitura esset lis, sicut dicimus de primo beneficio, quod non tenetur quis dimittere, donec habeat pacificam possessionem secundi incompatibilis cum illo. cap. licet Episcopus, & ibi Franc. num. 4. Gemin. nu. 2. de prębend. in 6. Gemin. cons. 78. nu. 3. & 4. Imol. in Clem. gratiæ. nu. 4. de rescript. Rota in causa Tirasonen. Canonicatus 9. Ianuarij 1598. coram bo. me. Cardinale Seraphino.

5 Circa

5 Circa illud, quod cum Valentinus non fuerit molestatus a Iacobo, nõ fuit prohibitus ordinarius propter litem, quæ erat inter Ioannem Caluum ex vna, & Iacobum ex altera, conferre ius, quod vacabat ex persona Valentini, per conf. Oldrad. conf. 299. nu. 5. Mohed. decif. 8. ∫vt lit. pendent. Gomez de triennal. quæst. 41. responsio patet ex supradictis, & ex prædicta decisione in hac causa facta coram R.P.D. Coccino, nempe conclusionem non habere locum, quando iste, cuius ius intendit conferre Ordinarius, habet causam à collitigante. Nam lis, quæ erat cum collitigante, transit in istam. Vnde est idem, ac si Iacobus cœpisset litem cum Valentino, & ius, quod intendit conferre ordinarius, est illud super quo lis pendebat inter Ioannem Caluum ex vna, & Iacobum ex altera, & si Ordinarius illud conferret, impediret se de iure litigioso, vel esset quasi ferre sententiam super iure non superstitis, quod non licet Ordinario, vt bene per Oldrad. dicto conf. 299. nu. 5. verf. aut impetrat, & ita conclusum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Bononien. Fideicommissi de Mazzolis. Veneris 30. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum non potest impugnari per eum qui obtinuit illud canonizari in alio iudicio etiam contra diuersas personas. Item reus non potest excipere contraria quando super exceptione obtinuit, & plura alia deducuntur prout in Summario.

SVMMARIVM.

Castrum est quod diuersum à iurisdictione Castri. nu. 1.
Testamentum ex quo quis commodum sentit impugnare non potest. nu. 2.
Fideicommissum etiam super re hæredis fieri potest. numero 2.
Fideicommissum impugnare non potest qui obtinuit illud canonizari per sententiam. numero secundo, & tertio, etiam si sit canonizatum in alio iudicio aduersus aliam personam.
Ratificatio iudicij facti per procuratorem inducitur ex petitione exequutionis facta per principalem. nu. 3.
Reseruatio iuris quod non competit nihil operatur. nu. 4.
Reus potest excipere diuersa & contraria nisi tamen super exceptione obtinuerit. num. 5.
Diuisio non præsumitur ex longi temporis possessione. numero 6.
Diuisio non præsumitur vbi subest inæqualitas. nu. 6.

DECISIO CCCLXXXIV.

1 Resolutum dandum esse mandatum de immittendo Co. Franc. & fratribus de R nu ...ijs super Castro Sancti Martini in Souerzano, nam quod dictum Castrum sit subiectum fidei commisso Melchioris senioris, nõ possunt negari Comites de Mangiolis aduersarij, nec quo ad factum, quia expresse legitur subiectio dicti Castri in testamento Melchioris. Nec facit quod dicitur fideicommissum posse verificari in iurisdictione quam Melchior emerat à Leone X. quia Castrum est quod diuersum à iurisdictione, ex trad. p Menoch. præsump. 97. num. 1. & plurib. seqq. lib. 3. Præsertim quia subijcit ius comitatus Castri, & Terræ Sancti Martini, ex quo patet quod ponit Castrũ vti diuersum à Terra & Comitatu Sancti Martini.

2 Nec etiam id possunt negare quo ad effectum iuris cum ipsi commodum senserint ex testamento Melchioris ad l. cum à matre. C. de rei vendic. l. si ab eo. C. de lib. cauf. & l. ex qua persona. ff. de reg. iur. Et propterea frustra obijcitur Castrum prædictum fuisse prius subiectum fideicommisso, & quando fuissent vocati, & Castrum ad ipsos spectaret vigore dispositionis. Barr. Potuisset nihilominus Melchior dicto Castro nouum fideicommissi vinculum adijcere in præiudicium ipsorum qui vt dictum est sunt vocati in testamento Melchioris l. vnum ex familia. §. si rem suam. ff. de legat. secun. §. non solum inst. de leg. Rip. in l. filius familias. §. Diui. num. 54. ff. de leg. 1. Abb. conf. 97. nu. 51. Surd. decif. 15. num. 23. Et tanto minus possunt prædicta negare, quia ipsi obtinuerunt in Rota per sententiam & rem iudicatam canonizari fideicommissum de quo agitur. Rom. consil. 347. sub num. 9. verf. an instantia, & alij per Gabr. de reg. iur. concl. 1. num. 44. & 47. quos sequuta est Rota in Romana de Mutis decima septima Maij 1604. coram R.P.D. meo Sacrato.

3 Nec subsistit quod ex aduerso dicitur hoc procedere inter easdem personas, quia Rom. & alij expresse loquuntur in iudicio alio aduersus personam aliã. Nec etiam obstat quod dicitur illud fuisse gestũ per Procuratores, qui non potuerunt præiudicare Comitibus de Mangiolis, quia ipsi petendo, & obtinendo exequutionem illius iudicij omnia ratificarunt.

4 Nec facit quod exequutio fuerit obtẽta cum præseruatione iurium, quia ipsi non habebant ius quod præseruaretur, cum non essent vocati in fideicommisso Bartholomæi, & quia habuerunt bona vti habentes causam ab hæredibus Melchioris, qui fecit fideicommissum, & videtur implicare contrarietatem, seu incompatibilitatem quod petant exequutionem rei iudicatæ, & nolint effectum dictæ rei iudicatæ sibi facere præiudicium quo ad alios, cum enim hoc non pendeat à potestate ipsorum, reseruatio nihil operari potuit.

5 Nec applicatur quod quis possit excipere diuersa, & con-

& contraria, quia vltra quod non procedit quando super exceptione obtinuit, DD. Mangioli in alio iudicio processerunt per viam actionis non autem excipiendo, quod Comites Rannutij descendant a filijs filiarum probatur ex instrumento confecto inter Hieronymum Rannutium, & patrem aduersariorum ex altera quod non continet simplicem enunciatiuũ, vt ex aduerso prætenditur, sed est contractus fundatus principaliter super hoc, & licet Co. Mangioli negent se esse hæredes patris, & propterea instrumentum cũ ipso celebratum eos non afficere, attamen visum fuit Dominis multũ facere, & iunctum cum testib. alias coram Brauo examinatis plene concludere, quod cũ Rannutij petentes immissionem sint filij Hieronymi probant testes nuper examinati.

6 Præsumptio deducta ex longa temporis possessione, non obstat, quia vltra quod non apparet Rannutium possedisse aliquid fideicommittentis, vt requiritur. Boer. decis. 58. nume. 3. non intrat præsumptio diuisionis vbi subest inæqualitas iuxta veriorem, & receptiorem sententiam, de qua per Menoch. præsumpt. 60. num. 6. & in lib. 3. quæ maxima subest in isto casu ex deductis per Rannutium, & vbi aliqua posset prætendi diuisio illa esset ad vitam tantum descendentium, vt in decisione coram bo. mem. Pacen. quæ datur.

R. P. D. MANZANEDO.

Perusina Fideiussionis. Lunæ 2. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Constitutio Marchiæ de contractibus minorum an comprehendat contractum minoris filijfamilias, & an comprehendat casum, quando minor contrahit cum patre, vel cum patris interuentu, & an tunc sit necessaria insinuatio, & an minor de iure communi, & iuxta dictam Cõstitutionem possit se obligare absque solennitatibus pro dote, & liberando patre à carceribus, & an insinuatio requisita à dicta Constitutione suppleatur per iuramentum.

SVMMARIVM.

Statutum loquens de minoribus non comprehendit minorem filiumfamilias. nu. 1. Contrarium. nu. 2.

Filiusfamilias minor non potest contrahere absque solennitatibus à iure requisitis. nu. 2.

Patria potestas non tollit defectum ætatis. nu. 2.

Statutum requirens in cõtractu minorum interuentum proximiorum cõsanguineorum vel affinium, non excludit casum quando filiusfamilias contrahit cum interuentu patris. nu. 3. vbi tamen subditur quod interuentus consanguineorum non est necessarius, vbi filius contrahit cum patre vel cum ipsius interuentu.

Pater venit appellatione consanguineorum. nu. 3.

Insinuatio contractus requisita à statuto vltra solennitates est necessaria etiam quando filiusfamilias minor contrahit cum patre vel cum ipsius interuentu. nu. 3.

Casus mixtus comprehenditur in dispositione loquente de casu simplici, quando in eo militat ratio dispositionis. numero quarto. Vbi quod procedit etiam in pœnalibus, & odiosis.

Statutum quod in contractibus minorum requirantur certæ solennitates est fauorabile. nu. 4.

Casus mixtus in fauorabilibus continetur sub simplici. numero 4.

Statutum quod contractus minorum adhibitis certis solennitatibus sint validi non excludit solennitates adhibendas extra contractum. nu. 5. vbi de statut. Perus. & statut. Vrb.

Insinuatio non debet per necesse fieri in ipsa celebratione contractus sed potest adhiberi post celebratum contractum ex interuallo, & manu alterius Notarij. num. 5.

Constitutio Marchiæ habet locum in omnibus contractibus minorum. num. 6.

Dispositio quando emanauit ad diuersum effectum non potest dici, quod emanauerit ad correctionem alterius. numero 6.

Statutum requirens in certis contractibus insinuationẽ si non loquitur taxatiue non excludit illam in alijs contractibus, de quibus loquitur constitutio Marchiæ n. 6

Minor de iure non potest pro dote se obligare, nec dotare sororem absque solennitatibus. nu. 7.

Statutum quod minor non possit contrahere absque solennitatibus comprehendit etiam casum quando minor obligatur pro dote nu. 7.

Statutum de contractibus minorum absque solennitatibus habet locum etiam in obligatione minoris facta pro liberando patre à carceribus. nu. 8.

Insinuatio non suppletur per iuramentum, quando statutum vtrumque requirit. nu. 9.

DECISIO CCCLXXXV.

1 DOmini perstiterũt in decisis sub die 26. Nouembris præteriti, quod si licet fideiussio facta per Ludouicum tũc minorem sit nulla ex defectu insinuationis à constitutione Marchiæ in omnibus contractibus minorum requisita per rationes in dicta decisione allegatas, quibus non obstare dixerunt in contrarium in hac positione deducta, & primo constitutio loquens de minoribus, non comprehendit minorem filiumfamilias qualis tunc erat Ludouicus.

2 Quia fuit respõsum, quod Cõstitutio generaliter loquitur ideo debet habere locum etiam in filiofamilias minore in quo requiruntur solennitates, quæ generaliter in minorib. à iure sunt requisitæ vt per Castren. in l. si seruus 141. §. Pupillus. nu. 4. ff. de verbor. oblig. Nam patria potestas non tollit defectum ætatis. d. §.

tis.d.§.pupillus, nec fuit inuenta ad illum supplendũ vt per Castren.ibidem.nu.3. Et in specie quod statutum requirens certas solennitates in cõtractibus minorum habeat etiam locum in minoribus filijsfamilias fuit decisum in vna Beneuentana Census 28. Nouembris 1608. coram Reuerendissimo Attrebaten.

3 Nec in contrarium facit, quod constitutio requirat etiam interuentum proximiorum consanguineorum, vel affinium, quod non videtur conuenire, vbi filiusfamilias contrahit cum interuentu patris, quia fuit responsum nõ ideo ex hoc posse dici hunc casum fuisse à constitutione exclusum, immo inclusum, ex quo pater venit appellatione consanguineorum, vt per Castren.consi.421.circ.med.vers.& statutum loquen.lib.2. Præterea fuit dictum, quod insinuatio nihil commune habet cum interuentu consanguineorũ qui dato quod non sit necessarius vbi filius contrahit cum patre, vel cum ipsius interuẽtu, iux. trad.per Bal.in l.pactum.q.21.nu.16. C. de collat. est tamen necessaria insinuatio.l.lata alias data.C. de donationibus cum alijs in alia decisione allegatis.

4 Neque visa fuerunt applicari ea, quæ dicebantur de casu mixto, qui non comprehenditur in dispositione loquente in casu simplici, quia iste casus nõ potest dici mixtus ex quo vt supra dictum est de iure communi in minore filiofamilias sicut in alio minore solennitates requiruntur, vltra quod etiam si versaremur in casu mixto, attamen in eo haberet locum ista cõstitutio, quia ratio imbecillitatis ab eo cõsiderata militat in vtroque. Alex. in l.si extraneus. in fi. ff.de cõdict. ob caus.cũ alijs allegatis per Surd.consil.33.nu.29. dicente hoc procedere etiam in pœnalibus, & odiosis, quo fit vt multo magis debeat procedere hoc casu, qui est fauorabilis iuxta receptiorem sententiam, de qua per Lambert.de contract.mulier. in præfat.num.4. in fauorabilibus enim generale est quod sub simplici contineatur casus mixtus. l. si ita scriptum in princ.& ibi notat.ff.de liber.& posthum. & l. seruis vrbanis. §. fina. ff. de leg.3.Ias.in §.oĩum. n.30.inst.de action.Paris.consi.114.sub nu.13.li.4.

5 Secundo non obstare quod statutum Perusinũ in contractibus minorum requirat certam solennitatẽ, & ea seruata declaret contractus esse validos & exequutioni demandandos, quia fuit dictum hoc nõ excludere quin tales cõtractus sint insinuandi, cum insinuatio non sit de ijs quæ requiruntur in celebratione contractus, de quibus loquitur statutum prædictum, sed de ijs quæ post celebratum contractum adhiberi solent, vt in alia decisione dictum fuit, & possint fieri ex interuallo.l.fina.§.similique modo.C.de donat.ante nupt.Abb.consi.4.num.49.& manu alterius Notarij.Ant.de Cana. in tract.de insinuat. par. 1.nu.49. Et hoc comprobatur ex statuto Vrbis lib.1. c.151.vbi de donat.minor. & mulier. loquitur eodẽ modo quo statutum Perusinum, & tamẽ clarum est, quod in dictis donat. vltra solennitates ibidem requisitas, debet etiam seruari præcedens statutum loquens de insinuatione.

6 Nec tertio loco visum fuit in contrarium vrgere aliud statutum Perusinum loquens de insinuatione in certis contractibus ibi enunciatis adhibenda, inter quos iste non enumeratur, quia fuit responsum dictum statutum nõ loqui cum aliqua dictione taxatiua, ita vt dicatur excludere, quin in alijs habeat locũ Cõstitutio Marchiæ, quæ vt fuit resolutum habet locum in omnibus contractibus minorum, præsertim cum statutum Perusinum requirat insinuationem in casibus in quibus dubitatur de fraude ratione dispositionis lucratiuè, quod propterea comprehendit omnes personas. Constitutio autem illa requirit in muliere vel minore propter dubium fraudis quam, suspicatur ratione personæ propter imbecillitatem sexus, vel ætatis, ideo non potest dici quod vna dispositio emanauerit ad correctionem alterius, dum emanarunt ad diuersos effectus.

7 Minus etiam refragari quod quarto dicebatur cõstitutionem non comprehendere casum dotis, & eximendi patrem ab imminenti carceratione, quia quo ad dotem cum simus in minore, qui de iure sine solẽnitatibus, nec pro dote potest se obligare, gl.in l.promittendo.in verbo conditionis.ff.de iur.dot.Simoncell.de decret.minor.lib.3.tit.8. num.98. Vbi quod nec sororem dotare potest sine decreto, & per consequens in hoc casu, dos de iure non fit priuilegiata remanet firmum eius obligationem sub dicta constitutione comprehendi, vt per Lamberteng. d. tract. de contract.mulier.gl.21.nu 9.& fuit decisum in Anconitana dotis 27.Nouembris 1598. coram Illustrissimo Cardinale Lancellotto, & in Bononien. Census 20.Februarij 1609.coram R.P.D.Marcomontio.

8 Quo vero ad casum liberandi patrem à periculo carcerationis visum fuit difficultatem cessare ex decisionib. factis in dicta Bononien.census corã R.P.D. Marcomontio, tam sub die 20. Febr.1609. quam ex alia præcedenti sub die 17. Martij 1608. in qua fuit resolutum obligationem factam à minore pro liberãdo patre a carceribus sine solennitatibus statuti esse nullam, & inualidam, & ita fuit dictum non applicari decisionem in alia Bononien.Pecuniaria 19.Iunij 1603.coram Illustrissimo D.meo Bononien. in contrarium allegata, quia ibi fuerunt seruatæ solennitates statuti Bononien.vt in ea dicitur.

9 Quod autem vltimo loco dicebatur defectum insinuationis tolli ex iuramento, cessat ex eo quod constitutio vtrumque requirit nempe iuramentum & insinuationem, vt fuit decisum in Toletana donationis 17.Martij 1596.coram Illustrissimo Cardinale Arrigonio. Et ita resolutum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Vercellen. Dismembrationis. Lunæ 2. Apr. 1612.

ARGVMENTVM.

Argumentum habes in Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

Clausula vocatis vocandis facit exequutorem mixtum qui propterea tenetur partes iudicis assumere, & litigantes citare. nu. 1.
Dispositio hominis primo actu consumpta dicitur secus dispositio legis. nu. 2. in fine, & nu. 3. vbi quid si primus actus sit nullus.

DECISIO CCCLXXXVI.

1 INstantibus Eremitis repropofui istam causam super decisis in ea quinta Decembris anni proxime elapsi, vbi pro manutentione Monachis Sancti Michaelis de Clusa concedenda fuit conclusum, & domini vtraque parte informante in decisis standum dixere ex adductis in decisione præcipue, quia cum literæ habeant clausulam vocatis vocãdis, & executor ex illis cēseretur mixtus, & teneretur partes iudicis assumere, vt in dicta decisione firmatur debuit vocare pro dismembratione facienda Monachos, quod cum non fecerit nulliter processit, & sic nõ ptiuauit Monachos sua possessione, qui nec pro spoliatis vnquam se habuerunt. Vnde stante illorum anteriori possessione, & retentione ciuilis veniunt manutenendi prout latius hæc iure comprobantur in prædicta decisione.

2 Eremitæ tamen principaliter impugnabant reuocationem mandati in decisione admissam ex eo, ꝙ ab initio tantum fuisset supplicatum Sãctissimo pro applicatione fructuum ad aliquot tempus, non vero pro dismembratione vnde mandatum pro illa obtinenda datum cum de illa actum non fuisset videatur durare quasi illo non fuerit vsus procurator vsque nunc quando vltimo loco dismembratio fuit petita, & obtenta, & illi per procuratorem in dicto mandato constitutum consensus adhibitus quo stante nõ erat opus nouum cõsensum à Monachis requirere prout in literis dismembrationis particulari clausula exposcitur, & requiri iubetur.

3 Cui obiectioni respondendum videbatur semper verum esse quod ab initio fuit Sanctissimo petita dismembratio, & Sanctissimus renuit illam concedere, & tantum fructuum per octo annos applicare Eremitis voluit, & licet ex supplicatione Sanctissimo porrecta tantum appareat de petitione fructuum applicationis ex eo est, quia prius fuerat omnimoda dismembratio, & vnio denegata, & de illius anteriori petitione ex circumstantijs satis constare videbatur, tũ quia ab initio non de applicatione temporali fructuũ sed de omnimoda dismembratione, & vnione fuit actum, vt apparet ex dicto mandato tunc per Monachos concesso ad petitionē Serenissimi Ducis Sabaudiæ mediantibus illius literis, tum etiam constare videtur ex eo, quod Reuerendissimus Germonius procurator in dicto mandato cõstitutus 8. Octob. 1605. dismembrationi expresse consensum præstitit nulla mentione facta de dicta applicatione fructuum quod si de illa tantum ageretur frustra adhibendus fuisset consensus dismembrationi, & vnioni fuit tamē adhibitus, vt facilius Pontifex animum inclinaret d. dismembrationi & vnioni & concessioni cui cum Sanctissimus tunc non annuerit præstatio dicti consensus non fuit sortita effectum, ex quibus & alijs videbatur satis apparere de petitione dismembrationis de tempore dicti consensus illi per Dominum Germonium adhibiti, & per consequēs per illum actum extinctum, & consumptum fuisse dictum mandatum, quin & reuocatum censeri ex adductis in dicta prima decisione, & ex subsequēti fructuum applicatione rem iam non posse dici integram, sed potius illius statum mutatum ex quo etiam ad dictam reuocationem infertur, ad tradita per Soc. cons. 112. n. 12. li. 1. & per Dec. in l. togasti. §. si fugitiuus. nu. 5. ff. si cert. pet. & cum simus in dispositione hominis videtur illa primo actu consumpta ad tex. in l. boues. §. hoc sermone, & ibi notatur de verb. signif. & per tex. in l. vlt. §. fin. & ibi Cyn. ff. de eden. Soc. cons. 117. nu. 5. vers. hoc etiam aperte. lib. primo, quod secus esset in dispositione legis. Tiraquel. in dicto §. hoc sermone. limitatione 15. num. 10.

3 Et quamuis prædicta nõ procedant in primo actu nullo, & inualido, iuxta Soc. in l. hæc conditio filiæ. num. 5. ff. de cond. & demonstr. per illum tex. & per l. qui per salutem, & ibi glos. de iureiur. hoc non applitur casui nostro in quo primus actus nempe primus consensus per dictum Germonium præstitus huic dismembrationi non fuit nullus, sed potius validus quamuis non fuerit sortitus effectum quo casu consumitur dispositio hominis etiam in primo actu valido non tamen effectum sortito, vt notat in terminis. Tiraq. d. §. hoc sermone. limitatione 9. nu. 6.

4 Ex quibus plures ex Dominis pro reuocatione mandati tenebant non tamen defuit qui diceret hũc articulum ad petitorium esse remittendum & sic resolutio pro dicta manutentione potissime fuit capta ex primo capite quod stante clausula vocatis vocandis executor mixtus processerit Monachis non vocatis, & sic nulliter vt supra, & in prima decisione latius deducitur.

R. P. D. MANZANEDO.

Messanen. Pensionis. Veneris 6. Apr. 1612.

ARGVMENTVM.

Non retardatur solutio pensionis per clausulam arbitrio, &c. quando pensio fuit reseruata, & confirmata authoritate Apostolica, & quid si opponatur de contracto matrimonio, adhuc solutio non retardatur in iudicio exequutiuo.

SVM-

SVMMARIVM.

Pensionis solutionis retardatio fieri non debet, quando pensio fuit confirmata authoritate Apostolica nec isto casu est locus arbitrio. nu. 1.

Quasi possessio exigendi pensionem probatur per instrumentum solutionis illius. num. 2.

Pensio non expirat per contractum matrimonij quando illa fuit reseruata alicui non tanquam clerico, sed tanquam benemerito pro seruitijs praedictis. nu. 3.

Pensionis solutio non retardatur in iudicio exequutiuo per exceptionem requirentem altiorem indaginem. numero 4.

DECISIO CCCLXXXVII.

1 DOmini dixerunt non intrare arbitrium pro retardatione solutionis pensionis constitutę ad fauorē Domini Georgij Sybillæ per Aleranum olim Priorem Prioratus Milanen. Hospitalis Sancti Io. Hierosolymitani. Quæ pensio cum deinde fuerit authoritate Apostolica per bo. me. Clementem Octauum confirmata in ea est procedēdum sine retardatione solutionis illius, Cassad. decis. 10. nu. 8. de rescript. Gig. de pension. q. 35. nu. 9. Couar. lib. 2. var. resol. c. 1. nu. 9. in si arbitrium enim de iure est regulandum. Rot. diuers. 348. nu. 4. p. 1.

2 Nec obstat quod confirmatio Apostolica habeat conditionem si Prior tunc illam soluerit, quia obiecto fuit satisfactum per instrumentum solutionis dictæ pensionis factæ Georgio per ipsum Priorem, quo ne dum fuit purificata conditio, sed etiam fuit Georgio acquisita quasi possessio exigendi contra Martellum Modernū Priorem, quia ius metitur ex persona actoris. l. 1. ff. si pars hęreditatis petat. Rot. decis. 99. nu. 11. p. 1. & fuit resolutum in Campanien. pensionis. 20. Iunij 1611. coram Reuerendo Pat. Domino meo Vbaldo, & in vna Cæsaraugustana pensionum 4. Iulij 1608. coram me.

3 Prout non releuat quod Georgius matrimonium contraxerit, quia ista pensio non fuit reseruata Georgio tanquam clerico, sed tanquam benemerito, & donato religionis Hierosolymitanæ, qui vti persona Ecclesiastica non est incapax pensionis. glos. in cap. duo sunt genera. 12. q. 1. Rot. decis. 8. de iur. patr. in antiq. Abb. in cons. 53. nu. 3. lib. 1. præsertim pensionis pro benemeritis, & seruitijs illi reseruatæ, quod non expirat per contractum matrimonij Cardin. in Clem. 1. num. 19. de reb. eccles. non alien. Gig. de pension. q. 54. nu. 1.

4 Et in omnem euentum exceptio huiusmodi tanquam requirens altiorem indaginem non admittitur in iudicio de sui natura exequutiuo, sed est reijcienda ad petitorium Veral. decis. 320. par. secunda. Et ita resolutum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Romana Pecuniariæ seu Cambiorum. Lunæ 9. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Librum rationum approbans in parte intelligitur approbare in totum, maxime quando partitę debiti, & crediti sunt connexæ, & vna tendit ad qualificationem alterius.

SVMMARIVM.

Librum rationum approbans in parte, intelligitur approbare in totum. nu. 1.

Liber rationum quando à petente approbatur in parte, tunc facit fidem pro scribente. nu. 1.

Libri rationum partita quoties habet relationē ad quietantiam, non facit fidem nisi quietantia, vel ordo creditoris ostendatur. nu. 1.

Annexæ dicuntur partitæ, quando vna tendit ad extinctionem, uel qualificationē, uel peremptionem alterius. numero 2.

Partitæ tam crediti, quam debiti, quando sunt creatæ sub eodem die signum est vnā venire ad peremptionem alterius. num. 2.

Approbata dicitur illa partita, quæ erat tempore solidationis computorum, & fuit visa, ea non reprobata. n. 3.

Fraudis suspicio cessat, quando probatur confidentia actoris in re maioris momenti. nu. 3.

Liber rationum si reperiatur fidelis in maiori parte partitarum præsumitur talis in alijs, maxime si concurrant actoris taciturnitas, cursus temporis, mors ministrantur. nu. 3.

DECISIO CCCLXXXVIII.

1 IN decisione facta in ista causa 20. Maij an. proximi pręteriti fuit reseruatū videre de partita Scu. 1424.90. Vnde super illa proposito dubio, an esset adscribenda ad creditū Illustriss. Card. 2. Decēb. eiusdem anni, & cū tunc resol. non fuerit capta hodie dubio proposito Dñi dixerunt dictā partitā non esse adscribendū ad cred. D. Card. Ex eo quod D. Card. pro reuocando mercato exequutiuo Scut. 6614. instęterit exhiberi libros Herrerę, & Costę, & partitas extrahi, prout extractæ fuerūt ab ann. 1586. ad effectū, vt dignosceretur D. Card. remanere creditorē DD. Herreræ, & Costæ, vt sic dictū mandatū exequutiuū impediretur, & cum D. Card. ad probandū suum creditum nihil prę manib. haberet, sed totum fundamētum desumeret ex dictis lib. exhibitis, in quib. partita de qua in dubio notatur in creditū D. Card. quin & ibidē notatur soluta Cypriano Magistro Domus eiusdem Card. quamuis de ordine ipsius vtraque adnotatio videtur admittenda, & attēdenda, cū vtraq; procedat ex eadē causa, & ex eodē libro, sine quo pro

vt D.Card.non poterat suam iustificare intentionem, ita ad hunc effectum librum approbando, videtur, & illum approbasse quo ad annotationem debiti prædictæ summæ sibi datur à dicto libro, cum petēs, aut in totum approbare, vel reprobare debeat. tex. in l. etiã. §. 1. ff. de minor. Bald. in l. quidam numulatius. nu. 2. vers. vnde puto, & ibi Ang. nu. 3. vers. sequitur in gl. ff. de eden. Ias. in repet. l. admonendi. nu. 129. & ibi Ripa. n. 124. in fi. de iureiur. idem Ang. in l. sumptus. vers. in quantum minori velit. ff. de administr. tutor. Corn. cons. 81. n. 9. li. 4. Paris. cons. 90. n. 2. & 25. li. 1. Surd. decis. 199. nu. 5. post Crauet. cons. 275. nu. 2. Et sic fuit resolutum in Romana lignorũ. 8. Mar. 1602. coram Illustris. Lancellotto, & prius in Rom. Pecuniaria. 19. Febr. 1596. coram Illustris. Mantic. Vbi stante isto fundamēto receditur à regula quod liber rationum non faciat fidem pro scribente, ad tex. in l. exempla. C. de proba. & ab alia regula, quod quoties partita habet relationē ad quietantiam prout in nostro casu habet relationem ad ordinem D. Card. non faciat fidem nisi quietantia, vel prædictus ordo ostē datur, Auth. si quis in aliquo, & ibi Doct. C. de eden. Præd. n. regulas censuit ibi Rota non intrare in casu supradicto, & qñ istæ partitæ debiti, & crediti sunt inter se annexæ prout in nostro casu esse videntur cum vtraque procedat ex eadem causa, nempe à fructibus officij dicti Card. existentes in capite D. Oct. uij.

2 Et sunt connexæ ēt quatenus tendit vna ad qualificationē, vel perceptionem alterius prout in nostro casu partita data in debitum. Tendit ad extinctionē alterius datæ in creditum D. Card. Item quia si inuicem respiciũt, & una est facta contēplatione alterius, vt ex ipsis apparet, dicuntur in prædictis casibus annexæ. Abb. in c. peruenit il 2. n. 4. vers. sed tu dic clarius de iureiur. Roland. & alij quos citaui in supradicta decis. in ista causa facta 20. Maij 1611. Facit pro eodem connexione, quod partitæ tam crediti quam debiti fuerunt creatæ sub eadem die 17. Iun. 1589. quod etiam denotat vnam venire ad peremptionem alterius Mathesil. sing. 78. Surd. decis. 258. n. 5. & 12.

3 Vlterius facit solidatio cōputorũ inter Illustris. Card. & D. Octauium facta de oib. datis & receptis ab anno 1585. vsque ann. 1596. & inter partitas dicti tēporis reperitur ista de qua hodie agitur, de quã solidatate visis libris, & partitis dicti temporis testantur mercatores periti, & quod ex illis d. solidatio iux. stylũ mercatorũ desumitur, quæ quidem denotat istã partitam fuisse agnitam & acceptatam per D. Card. Facit pro hac parte legalitas D. Octauij, & illius fides approbata per Illustris. D Card. dum penes illum retinuit confidentialiter officium maximi valoris à quo descendit ista partita controuersa. Item & facit quod reliquæ partitæ vsque ad summam Scutor. 60. mil. & vltra, verificantur quo casu etiam & ista præsumitur vera, concurrit etiam longinquitas tpis, & taciturnitas D. Card. & obitus illius Magistri domus quin & Casperij D. Octauij quibus concurren. magis procedunt conclusiones supra firmatæ.

4 Ex quib. etiam cessare videbatur suspicio opposita cōtra ap positionē istius partitæ indebitũ D. Card. duplici, & diuerso modo, & sic stornationem prætensam fieri non potuisse. Quia respondebatur ex lectura earundem partitarum solutionem obiecti desumi, apparet. n. ex ipsis ad quem effectum ista duplicatio, & stornatio fuerit facta, nēpe ad apponendã istã partitam in faciem D. Octauij in suo cōputo particulari fructuũ istius officij, quos p d. Card. exigebat, prout vere debebant adnotari nõ autem in cōputo currenti D. Card. in quo fuerant adnotati, & nõ debebatur adnotari. Vlterius, cum in vna partita ex istis duplicatis fuisset dictum D. Octauium habuisse ista Scut. 1424.90. à Caspare Mercato pro fructibus quinque mensium dicti officij, fuit optime factum in duplicato istius partitæ declarare quid debetur debitum D. Card. pro istismet Scu. 1424. positis ad suum creditum, & poni nõ debebant, & redditur ratio, quia etsi dictus Octauius fecerat prædictæ summæ quietantiã Caspari Mercato veritas erat qd dictus Cyprianus dictam partitam realiter receperat à dicto Mercato, quæ declaratio potius inducit fidelitatem in duplicatione dd. partitarum, quam valeat generare aliquam suspitionem contra D. Octauium. Ex quibus sic resolutum fuit.

REVERENDISS. P. D. DAMASCENO

Leodien. Fideicommissi de Rimsse. Lunæ 9. Apr. 1612.

ARGVMENTVM.

Exceptio non implementi regulariter non habet locum in vltimis voluntatibus. Cetera videas in Summarijs.

SVMMARIVM.

Exceptio non implementi non habet locum, nisi quando agitur vigore cōtractus vltro citroque obligatorij. n. 2.

Exceptio non adimplementi non obstat, quando actor est obligatus erga conuentum ex alio contractu, siue ex diuerso iure. nu. 3.

Legata de sui natura sunt omnia reuocabilia, nisi testator illam non reuocare promiserit. nu. 4.

Consensus præstitus semper præsumitur secundum naturam actus, cui adhibetur. num. 4.

Correspectiuitas quandoque etiam datur in vltimis voluntatibus, & sic etiam exceptio non implementi procedit in vltimis voluntatibus. Declara, ut nu. 5. & 6.

Testatoris voluntati conueniens non incurrit pœnam caducitatis, quando agitur de tenuitate patrimonij. nu. 7.

Leuis causa quælibet excusat à dolo, & à caducitate hæreditatis propter contrauentionem voluntatis testatoris. nu. 8.

Pœna caducitatis ob contrauentionem voluntarij testatoris mutua contrauentione compensatur. nu. 9.

DECISIO CCCLXXXIX.

1 SVb die 19. Nouemb. 1610. & 2. Maij 1611. fuit in hac causa resolutum factũ esse locum fideicommisso q. Ioannis ad fauorem Domini Federici, sub die vero 12. Decemb. eiusdem anni 1611. fuit resolutum quondam Concordiam initam vsque de anno 1577. in prędictum Federicum, & fratres minime importare renunciationem prædicti fideicommissi. Post hæc Informantes pro Domino Renato Iuniore cœperunt prætendere, quod fideicommissum Ioannis non valuerit sine consensu Renati senioris à quo ipsi habent causam, & quod prædictus Renatus senior consenserit prædicto fideicommisso Ioannis propter multa legata, & alia quæ ad sui fauorem disposuit Ioannes in eodem testamẽto, & quod ista sic ad sui fauorem disposita non fuerint à dicto Renato seniore impleta, & successiue, quod Domino Federico modo agenti ad recuperationem bonorum fideicommissi subiectorum contra Dominum Renatum iuniorem habentem causam à supradicto Renato seniori obstet exceptio non adimplementi super quo dato per me particulari dubio Rota negatiuam partem amplexa fuit. Omisso enim, an dictus consensus Renati fuisset necessarius, in quo Domini inclinabãt pro negatiua, & cessante necessitate consensus cessaret omnis difficultas ex alijs domini dixerunt exceptionem non adimplementi non obstare Federico.

2 Primo, quia prædicta exceptio non habet locum nisi quando agitur vigore contractus vltro citroque obligatorij, etenim lex pręsumit, quod Conuentus se obligauerit cõditionaliter, & correspectiue ad sibi in eodem contractu promissa, & consequenter cessante implemento ex parte agentis facit cessare consensũ & inde obligationem ex parte Conuenti, vt patet ex cumulatis per Scribentes in l. Iulianus. §. offerri. ff. de act. empt. & per Alex. in l. cum proponas la 2. num. 2. Dec. nu. 6. C. de pact. Butr. in c. peruenit il 2. num. 6. de iureiur.

3 Hinc est quod si agens est obligatus erga conuentum ex alio contractu siue ex aduerso iure nõ obstat sibi exceptio non adimplementi. Fel. in d. c. peruenit, il 2. n. 5. Abb. n. 2. vers. quandoque enim. de iureiur. Alex. in d. l. cum proponas. n. 2. vers. quod vltimum. C. de pact. Natt. cons. 133. nume. 5. Cephal. cons. 48. nu. 4. Surd. cons. 101. nu. 25. fuit dictum in causa Bonon. demolitionis molendini. 23 Febr. 1579. coram Cantuccio relata inter diuers. impress. decis. 97. parte secunda.

4 Ex prædictis inferendo ad propositum casum dicebatur, quod Ioannes in testamento cui consensit Renatus, & cuius vigore agit Federicus nihil promisit præstare Renato nec ad aliquid erga illum se obligauit, & licet fecerit illi plura legata non propterea promisit illa non reuocare; & proinde remanserunt reuocabilia vsque ad mortem, iuxta notata toto tit. ff. de adim. vel transfer. legat. §. vnic. inst. de adempt. leg. l. fideicommissa. §. si rem. ff. de leg. 3. glos. in l. si ita sit adscriptum. verb. ipso iure. ff. de lega. 1. cum cõcordant. Nec consensus Renati mutauit naturã prædictorum legatorum, quia consensus præstitus secundum naturam actus cui adhibetur. Anch. cons. 76. nume. 4. & seq. Alex. cons. 43. nu. 23. vers. ita est proposito lib. 4. Crauet. cons. 186. nu. 5. & 6.

5 Non obstat, quod & in vltimis voluntatibus detur correspectiuitas, vt in Ciuitatis Castelli coram bo. mem. Cardinale Seraphino relata inter diuersam press. decis. 542. nume. 9. p. 1. quia ibi aderat expressa conditio per quam imponebatur necessitas causatiua non reuocandi testamentum, vt patet ex lectura dictæ decisionis sub d. nu. 9. hic autem Renatus nullam imposuit testatori necessitatem, nec etiam causatiuam non reuocandi legata. Vnde non applicatur decisio.

6 Hinc sequitur non posse dici Renatum consensisse conditionaliter, & correspectiue, vt in recompensam haberet prædicta legata, cũ super hoc nulla obligatione sibi cauerit sicut fecisset si cõsensisset animo tantum habendi prædicta legata, & non aliter cõsensurus, & consequenter cessat ad sui fauorem exceptio non adimplementi, & licet non negetur, quod mortuo testatore absque eo quod mutauerit voluntatem ipse debuerit habere sua legata, non propterea sequitur, quod illi competierit exceptio non adimplementi, quia aliud est, quod ad aliquid sim obligatus erga conuentum, aliud est, quod illud mihi opponi possit per viam exceptionis non adimplementi, vt patet ex prædictis.

7 Secundo principaliter fuit dictũ quod dato etiam quod Renato competierit exceptio non adimplemẽti, adhuc illæ nõ suffragaretur Renato iuniori etiam si ab illo causam habeat, quia fuit remissa per prædictum Renatum antequam moreretur, etenim de prædicto anno 1577. deuenit ad concordiam cum Federico, & alijs fratribus in eodem testamento Ioannis communis patris vocatis in qua multa fuerunt mutata de his quæ continebantur in testamento paterno quod non est dubium potuisse facere cum in re sua quilibet sit moderator, & arbiter. l. in re mandata. l. mandati. Et quatenus ex hoc prætenderetur cõtrauentio testamento paterno, & inde caducitas in Federico, respondetur contrauentionem non adfuisse stante tenuitate patrimonij testatoris per quam licuit reducere disposita ab illo, ad not. in l. in testamẽto quidam, in fine. ff. de condit. & demonstr. Roman. cons. 409. numero vndecimo. Dec. cons. 50. numero primo. Crauet. consil. primo, nume. 5. Illustriss. Mantic. de coniecturis vltimarum voluntatum. lib. 3. ti. 3. numero 6.

8 Et ex hoc capite saltem intraret excusatio pro qua sufficit quælibet leuis causa, per quam excludatur dolus. l. igitur. versic. & generaliter. ff. de libera. caus. Angel. in l. prima, in princip. numero quinto, ff. de eo per quem factum est. Socin. iun. consil. quadragesimo quinto, num. 16. lib. 1. Curt. iun. cons. 19. nu. 5.

nu. 5. li. 1. cum alijs per Honded. consil. 68. nu. 2. li. 2.

9 Et in oẽm euentum mutua contrauentione eiusdẽ Renati compensaretur. l. quidam Titium, & ibi glo. verb. postulabit. ff. si quis omiss. caus. test. in l. cum pater. 79. §. libertis prædium. ff. de leg. 2. l. si duo, vbi gl. verb. non agent. ff. de dol. l. si ambo. ff. de compens. l. viro atque vxore cum ibi not. ff. solut. matrim. Bald. consil. 402. num. 1. in fi. vers. sed si omnes contrauenissent. lib. 1.

R. P. D. MANZANEDO.

Romana de Paluzzellis. Lunæ 9. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

De probatione legitimitatis filiorum ad effectum succedendi plura notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Legitimitas filiorum probatur leuioribus probationibus, quando non agitur principaliter de fœdere matrimonij, sed incidenter ad effectum succedendi. nu. 1.

Filio imputari non potest, quod sibi non prouiderit de cõcludenti probatione matrimonij, cum adhuc natus non esset. num. 2.

Parocho affirmanti se aliquos per verba de præsenti desponsasse, iuxta formam, & solennitatem traditam à Cõcilio Tridentino est maxime deferendum. nu. 3.

Legitimitatis filiorum sufficientem probationem faciũt cohabitatio maris, ac femina publica, reputatio eorum, vt coniugati, & baptismus filiorum ortorum ex ijs tanquam coniugibus, ac eorumdem in actibus iudicialibus nominatio, vt coniugum. nu. 4.

Matrimonium non annullatur per omissionem denunciationum in Ecclesia faciendarum, antequam sponsi per verbum de præsenti contrahant. nu. 5.

Matrimonij solennitas requisita à Concilio Tridentino de contrahendo coram Parocho sufficiẽter adimpletur, si coram Parocho in habitatione sponsorum, vel alterius ipsorum, matrimonium celebretur. nu. 6.

Verborum interpretatio facienda est secundum communem sensum, & significatum in illis partibus, vbi prolata sunt. nu. 7.

DECISIO CCCXC.

1 DVbitaui an Franciscus, & fratres de Paluzzellis dicantur legitimi in casu, & ad effectum, de quo agitur, qui cum sit ad succedendum, visum fuit Dominis affirmatiue ad dubium respondendum esse cum in isto casu non principaliter de fœdere matrimonij, sed incidenter ad dignoscendam legitimitatem filiorũ, qui succedere volunt, agatur quo casu leuiores probationes sufficere cõis Doctorum sententia tenet per glo. in c. lator. qui fil. sint legitim. & tex. in c. per tuas. eod. tit. Bal. in l. filiũ. in 2. lect. n. 4. ff. de his qui sũt sui, vel alien. iur. Salic. in l. non nudis. nu. 6. vers. sin autem incidenter. C. de prob. Abb. in d. c. lator. nu. 8. & Fel. in c. illud. n. 13. de præsumpt. Butr. in c. transmissa. n. 7. qui fil. sint legitim. Geminian. in cons. 27. n. 8. Ferret. cons. 49. nu. 1. Paris. cons. 57. num. 41. li. 4. Put. decis. 82. lib. 1. Rot. apud Cæsar. de Graf. decis. 6. qui fil. sint legitim. & fuit dictum in vna Colon. status 20. Feb. 1581. corã bo. me. Robusterio, quæ est inter impressas 340. p. 2. & in vna Vratislauien. Matrimonij. 27. Nou. 1609. coram Reuerendo Pat. Dom. meo Caualerio.

2 Ratio est, quia tunc agitur de fauore legitimitatis sine animæ periculo, item quia filio nihil imputari põt, quod sibi non prouiderit de concludenti probatione matrimonij, cum adhuc non esset natus, quã adducit Abb. in c. ex par. nu. 22. de rest. spoliat.

3 Vnde cum adsit in nostro casu fides Parochi attestantis desponsasse Alexandrum, & Martiam per verba de præsenti, & coram tribus testibus iuxta formã Tridentini, illi videtur maxime deferendum, cum attestetur de facto proprio, & de his, quæ spectant ad ipsius officium, ad tex. in c. cum inhibitio. de clandestin. dispensar. Ias. in repet. l. admonendi. nu. 132. ff. de iureiur. Crauet. de antiq. tempor. §. quarto limitatur. p. 1. n. 62. & seqq. & dicitur in d. Colonien. status. Item adest eiusdem Parochi depositio iurata.

4 Item & cohabitatio dd. coniugum, & quod fuerunt habiti in Vrbe tanquam coniuges, & eorum filij, baptizati tanquam procreati ex dictis Alexãdro, & Martia coniugibus, prout enunciatur in partitis libri Parochi, qui illos baptizauit, & in actibus iudicialibus in Capitolio pro coniugibus fuerunt nominati, & habiti, prout in actibus datis in Summario, ex quibus elicitur quidam tractatus, & reputatio, pręcipue iuncta publica cohabitatione in Vrbe istorum coniugum. Quæ omnia simul iuncta visa fuerũt Dominis inducere sufficientem probationem legitimitatis istorum fratrum ad dictum effectum prout apud DD. supra relatos omnia hic considerata specialiter ponderantur.

5 Quibus non obstat omissio denunciationum. Nã vltra quod adfuit licẽtia Auditoris bo. me. Card. Paleotti prædicta omissio non annullat matrimonium, nec reddit prolẽ illegitimam. Nau. in Manual. c. 22. n. 70. vers. tertio aduertendum, & in cons. 17. n. 4. de spons. Hippol. Rimin. cons. 691. n. 34. lib. 6. Gutierez. de iuram. confir. 1. p. c. 51. n. 25. Caualcan. decis. 29. de iudi. n. 18. p. 1. Sanchez. de matrim. lib. 3. disp. 5. n. 3. & in resoluit Sacra Cõgregatio Illustrissimorũ Interpretum sacri Conc. Trid. & sequuta est Rota in Leodien. Matrim. 27. Iun. 1605. corã bon. me. Iusto.

6 Minus obstat non fuisse contractum istud matrimoniũ in Vrbe corã Parocho cõiugũ, qui supponũtur Romani cum satis fuerit contractũ fuisse in loco vbi habitabãt, & coram Parocho habitationis coniugũ, vel

vel alterius ipsorũ. Nauar. in d. Manual. c. 25. n. 144. Ledesma de matrim. q. 45. art. 5. dub. 3. vers. de quo sit secunda conclusio. Salced. in prax. Canonic. c. 73. vers. decimo quarto, Sanchez vbi supra disp. 19. nu. 4. & ita extat ab eadem Sacra Congregatione declaratum.

7 Nec obstat dictio, Arrhata, in fide Parochi apposita, cum in illis partibus dicatur sonare in desponsationem per verba de præsenti. Reliqua visa fuerunt non vrgere, & illis satis per Informantes responderi.

R. P. D. PAMPHILIO.

Beneuentana Domus. Veneris 4. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

In possessorio, & in remedio executiuo quando concedatur appellatio, habeatque locum Aegidiana. De nullitate, & iniustitia sententiæ nonnulla notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Executio facta pendente termino ad appellandum reuocanda est. nu. 1.

Legatarius pro cõsequutione legati, via exequutiua agere non potest. nu. 2.

Appellari potest de iure canonico à quocumque grauamine etiam in possessorio. nu. 3.

Appellare licet in remedio executiuo quod datur pro vltimis voluntatibus. nu. 4.

Appellationis prohibitio vigore Aegidianæ non habet locum quando agitur de rebus Ecclesiæ. nu. 5. Vbi etiam quod sufficit Ecclesiam esse Actricem, licet reus sit laicus.

Aegidiana non habet locum stante nullitate, & iniustitia sententiæ. num. 6.

Sententia dicitur nulla defectu citationis, quando quis est citatus generaliter ad comparendum, & non specifice ad sententiam. nu. 5.

Stylus non præsumitur, ideo probandus per allegantem. nu. 7. in fine.

Legata rei identitas concludenter probãda est antequam legatarius in illius possessionem immittatur. numero octauo.

Sententia sine actis non attenditur in Rota quæ semper gustare solet de illius iustitia. nu. 9.

Appellationi renunciare quis non potest in præiudicium sine fideiussoris, seu defensoris. num. 10.

Nullitas exequutionis non sanatur per subsequentem actum. nu. 10.

DECISIO CCCXCI.

1 DIxerunt Domini exequutionem esse reuocandam, quia fuit facta pendente termino ad appellandum. c. non solum. de appellat. in 6. Guid. Pap. decis. 74 in prin. Cæs. de Graff. decis. 2. num. 5. de appell. Modern. de attent. pend. term. ad appellan. p. 2. c. 11. in princip. & per tot.

2 Nec obstare, quod sententia fuerit lata in possessorio, ex quo fuit actum via executiua, quo casu, neque de iure ciuili, neq; vigore Aegidianæ, licet appellare, quia præter id, quod secundũ opinionem quã seruat Rota pro legato non competit via executiua, vt fuit pluries resolutum, & signanter in causa Hortana domus 24. Ianuarij 1605. coram Reuerendissimo Domino meo Bonon. & in causa Romana spolij. 9. Iunij 1606. coram Illustris. Card. Lancellotto.

3 Fuit etiam dictum de iure Canonico, quod in ciuitate Beneuentana est seruãdum, dari appellationẽ à quocũque grauamine etiam in possessorio. Clem. 1. in fin. de sequestr. poss. & fruct. c. cum ad sedem, vbi late. Abb. de rest. spoliat. Afflict. decis. 269. nu. 2. Couar. pract. q. c. 23. nu. 8. vers. prima conclusio.

4 Et in remedio exequutiuo, quod datur pro vltimis voluntatibus Contard. in l. vnic. n. 6. limit. 3. C. de mom. poss. fuit dictum in causa Mediolanen. legati. 30. Octobris 1585. coram bonæ mem. Cardinale Pamphilio quod procedit etiam ad effectum suspensiuum. Contard. in d. l. vnic. limit. 3. n. 2. C. de mom. poss. & fuit dictum in causa Imolen. Legati. 24. Maij 1595. coram Orano, & in causa Rauennaten. Attentatorum, vigesima Maij 1611. coram Reuerend. Pat. Domino Coccino.

5 Quo vero ad Aegidianam fuit responsum, illã non habere locum in casu isto, ex quo agitur de rebus ad Ecclesiam spectãtibus, vt fuit dictum in causa Romana Saluiani interdicti. 12. Iun. 1589. coram Bubalo, & in dicta Imolen. Legati. 24. Maij 1595. corã Orano. Et ad hũc effectum sufficit, ꝙ Ecclesia sit actrix, licet reus sit laicus, metimur enim ius ex parte actoris, Hond. cons. 20. nu. 12. vers. 2. dicimus, & n. seq. lib. 2. qui refert plures decisiones Rotæ, & fuit dictum in dicta Romana Saluiani interdicti. 12. Iun. 1589. coram Bubalo.

6 Præterea fuit dictum, Aegidianam non habere locum stante nullitate, & iniustitia sententiæ. Corn. cons. 10. n. 2. vers. nisi forte diceretur. li. 4. Nat. cons. 172. nu. 4. & in specie de Aegidiana. Contard. in d. l. vnic. limit. 9. nu. 22. Put. decis. 4. de Aegid. & fuit dictum in causa Romana Saluiani. 14. Decemb. 1598. coram Illustris. Cardinale Lancell. & in Senogall. Spolij. 10. Ianuarij 1600. coram bo. me. Pacen.

7 Nullitas autem clara deducitur ex defectu citationis ad sententiam, quæ fuit simpliciter ad comparendum, non autem specifice ad sententiam prout requiritur. Glos. in Clem. sæpe. v. 6. ad id, vbi Card. nu. 9. Imol. nu. 81. de verb. signif. Rota. decis. 17. n. 2.

Ee 3 dere

de re iudic. in nou. & fuit decisum in causa Aretinā Cappellaniæ 5. Martij 1610. coram Illustriss. Cardinale Lāccliotto. Nec videtur posse sustineri ex cōtrario stylo illarum partium pro Ecclesia allegato, quia non probatur prout probari deberet ab Ecclesia quæ illum allegat, Soc.cons.46.n.51. vers. & ideo lib.4. Dec.cons.402.num.11.

8 Iniustia vero ex eo colligitur, quia præterquam, quod vt dictum est, pro legato non competebat via executiua fuit dictum non fuisse in actis probatam identitatem rei legatæ prout plene, & concludenter probari debet, antequam ad immissionem deueniri possit. Corn.cons. 144.nu.11.lib.4. Aym. cons. 198. nu.4. Menoc.cons.507.nu.4.lib.6.

9 Minus obstare ea quæ de notorio bono iure Ecclesiæ dicebantur ex sententia lata in iudicio criminali, quæ transiuit in rem iudicatam, & quod propterea appellatio, tanquam friuola in casu isto non esset admittenda, quia fuit responsum non constare de iustitia dictæ sententiæ ex quo est sine actis, & tamen de eis constare deberet cum Rota non soleat attendere sententias aliorum iudicum nisi gustata illarum iustitia maxime quod dicta sententia fuit lata in iudicio criminali, in quo agebatur principaliter de falsitate.

10 Nec demum obstare, quod Mariella contra quem fuit lata sententia appellationi renunciauerit, quia non poterat illi renunciare in præiudicium authoris, & defensoris sui, quia ante renunciationem venerat in causam, & iudicium in se susceperat, ex trad. per Felyn. in c. ex parte, il 2. num. 5. de rescript. & in omnem euentum, executio fuit facta ante renunciationem, quæ propterea non potest suffragari ad euitandam nullitatem iux. decis. Cæs. de Graff. 2. nu. 5. de appellat. & fuit dictum in causa Pampilonen. beneficij. de Tolosa. 16. Nouemb. 1607. coram Reuerend. Domino meo Bonon. & alias sæpe.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Miranden. Pensionis. Lunæ 7. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Ad solutionem pensionis agi non potest, non expeditis literis super illius reseruatione, quando hoc verum sit, bene in hac decisione declaratur.

SVMMARIVM.

Literis non expeditis super reseruatione pensionis agi nō potest ad illius solutionem. nu. 1.

Regula XXVI. Cancellariæ de non indicando iuxta formam supplicationis non procedit in possessorio retinenda. Declara, vt nu. 2.

Possessio defuncti de iure communi non continuatur in hæredem. nu. 2.

Possessio cedētis iuuat cessionariū in incorporalibus. n. 3

Fideiussori competunt omnes exceptiones, quæ competūt præsentiali. num. 4.

Obligatio de libere soluendo, & sine aliqua exceptione nō excludit exceptionem iustam. nu. 4.

DECISIO CCCXCII.

1 Placuit R. P. D. Matthæo Buratto Locumtenenti Reuerendiss. D. Auditoris Cameræ cōsulere Rotam me proponente super eo, an esset relaxandum mandatum ad fauorem hæredum pēsionarij defuncti pro terminis decursis in vita ipsius pensionarij, cōtra Mercatorem qui se obligauerat soluere libere, & absque alia exceptione. Et Domini negatiue resoluerunt, quia cum literæ pensionis nō fuerint expeditæ, obstat dictis hæredib. reg. 26. Cancellariæ S. D. N. de non iudicando iuxta formam supplicationis, & notat Cassad. decis. 1. sup reg. Mohed. dec. 3. n. 1. de rescr. & dec. 2. n. 2. de priuil & in terminis pens. dicit Gigas de pens. q. 34. num. 10.

2 Neque releuat, quod Bernardinus pensionarius erat in quasi possessione exigendi. Regula aūt prædicta non procedit in possessorio retinendæ, licet secus sit in alio possessorio, in quo requiritur tit. coloratus, ne detur vitiosus ingressus, vt declarando verba regulæ dixit Rota in causa Anconitana pens. 15. Iunij 1587. coram Illustriss. D. Card. Platto, & in alia Toletana pensiones. 5. Decemb. 1603. coram bo. me. Iusto. Nam fuit responsum quod obiectum procederet, si dictus Bernardinus hodie veniret, & ageret remedio retinendæ, sed cum hodie ipse non viuat, neque agat, sed ipsius hæredes sunt illi qui agūt, nō possunt iuuari summarijssimo possessorio ex persona præfati Bernardini, cum possessio defuncti nō trāsferatur in hæredē sine noua apprehensione. l. cum hæredes. vbi Doct. ff. de acq. poss. & quod sit suus heres. Bal. in l. fi. n. 2. C. de edict. D. Adr. toll. Alber. in l. 1. §. hoc interdictum. n. 2. ff. quorum bonorū. Natt. cons. 439. n. 5. Paris. cons. 13. n. 84. li. 1. Alex. cons. 37. post med. vers. saltem in casu nostro lib. 1. vbi qd ista est cōis conclu. & hanc opinionē Rota seruat, vt sępiss. fuit resolutū.

3 Neque applicatur, quod cum versemur in incorporalibus possessio cedentis iuuat cessionarium. Natt. cōs. 398. n. 38. Menoc. de retin. pos. remed. 3. n. 259. & seqq. & fuit resolutum in cā Bonon. pens. 17. Maij 1593. corā Illustriss. D. meo Card. Mellino, & in causa Rom. census. 4. Mar. superioris anni corā Reuerēdiss. D. meo Decano. Quia hic non sumus in cessionario, sed in hærede quo casu possessio non transfertur, sed requiritur noua apprehensio per supra dicta.

4 Neque est verum, quod prædicta non possint cōsiderari ad fauorē Mercatoris, qui se obligauit sola vere libere, & absque aliqua exceptione, quia isti Mercatori tanquam fideiussori competunt oēs exceptiones, quæ cohærent rei, licet non personæ principalis

d. bitoris,

debitoris, Hippolyt. Marsil. in Rubrica de fideiussor. nu. 313. & 314. qui iura, & Doctores allegat, & obligatio de soluendo libere, & sine aliqua exceptione non excludit exceptionem iustam, qualis est ista, de qua agitur, vt patet ex prædictis, vt in puncto dicūt. Rom. in cons. 211. nu. 2. col. 2. circa med. vers. non. n. obstat dicere. Ias. in l. 1. n. 7. in 1. lect. C. de sacrosanct. eccles. Felin. in c. causam quæ, nu. 22. de rescript. Hipp. Marsil. in d. rub. de fideiussor. nu. 319. & sing. 332. & in prax. crim §. vltima quæst. n. 2. Gambar. in repet. c. 1. n. 8. vers. 3. nota, de rerum permutat. Tiraq. in l. si vnquam. in præfat. nu. 121. C. de reuoc. donat.

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Mediolanen. Attentatorum. Veneris 18. *Maij* 1612.

ARGVMENTVM.

Attentatum dicitur, quod lite pendente mutauit statum, & in hoc sufficit sola detentatio.

SVMMARIVM.

Attentatum dicitur, quod fuit lite pendente factum. numero 1.
Detentio sola, seu status, in quo quis tempore attentationis reperiebatur sufficit, vt competat restitutio. nu. 1.
Attentata vt reuocentur, sufficit, quilibet status non cōsiderato, an status sit bonus, vel malus. nu. 1.
Attentata vt reuocentur, sufficit sola litis pendentia absque alia probatione. num. 1.
Attentata in rebus mobilibus commissa, vt reuocentur sufficit sola detentatio num. 2.
Spolium vt adesse dicatur, sufficit status, ad quem competit restitutio. nu. 3.

DECISIO CCCXCIII.

1 PRopofui dubium; An constaret de ablatione quatuor candelabrorum argenteorum sicut prætendebant Canonici Ecclesiæ S. Ambrosij quæ esset attentata, vel spoliatiua, & Rota vtraq; parte informante attentatam, & spoliatiuam esse cēsuit. Quia cū ex testibus, & ex literis Clemen. VIII. & decretis S. Caroli Borromæi Archiepiscopi Mediolanen. constaret, Cimiliarcham, qui est in ea Ecclesia antiquior Canonicus, ab antiquissimo tempore solitum retinere in sua custodia cum clauibus obserrata vasa argentea, candelabra, ornamenta, & sacra supellectilia, & Sacristam maiorem vnum videlicet ex Canonicis accipere consueuisse à cimiliarcha supradicta ornamenta, & argentea, & ea per custodes, & clericos Capituli exponi facere in diuinis officijs, quibus celebratis in Sacristia Canonicorum sub claue custodiuntur, consequenter inferebatur, quod cum Monachi lite pendente ex maiori altari aureo pretiosissimo acceperint quatuor prædicta candelabra argentea, & ad propriā Monasterij Sacristiam asportauerint, prædictam asportationem fuisse attentatā, & spoliatiuam, & propterea faciendam esse restitutionem, & reductionem ad eandem detentionem, & statum, in quo antea erant, nam sola detentio, seu status sufficit, vt cōpetat restitutio, & repositio, in quo quis tempore attentationis reperiebatur Rota decis. 11. incip. nota, quod vbi aliquis in princip. de caus. possess. & propriet. & decis. 10. incip. nota, quod vbi post appellationem. nu. 1. de appellat. in antiq. Lancell. de attenta. p. 3. c. 24. de reo, & exception. contra attentata competen. q. 8. num. 7. vers. quarto quia, & cap. 26. de probat. attent. nu. 29. & 31. & p. 2. c. 4. de attenta. lite penden. limit. 1. n. 37. & pro reuocatione attentatorum sufficit quilibet status non considerato, an status ille sit bonus, vel malus. Lancell. d. q. 8. nu. 9. & d. cap. 29. num. 26. pro sola enim detentatione competit officium iudicis. Neuizan. consil. 80. incip. pro Michaele de Adamo num. 3. & pro reuocatione attentatorū sufficit sola litis pendentia absque alia probatione iuris Franc. in c. 1. num. 5. vt lite pendente. lib. 6. & fuit dictum in causa Parmen. status die 30. Aprilis 1610. coram Domino Alexandro Ludouico nunc Archiepiscopo Bononiensi.

2 Nec ad rem pertinebat prætensio Monachorum, quod ipsi essent Domini, vel Ecclesię, vel possessores, vel quod altare aureum, & illius ornamenta spectarent ad Abbatem, vel quod Canonici solū essent nudi ministri, quoniam præterquam quod idem prætendebant Canonici contra Monachos, & ista potius spectabant ad petitorium, dicebatur etiam considerari in hoc casu statum, in quo factum istud reperiebatur. Verum enim erat penes Cimiliarcham, quæ priuata auctoritate, nec mutari, nec perturbari debuerat, quia res mobiles, pendente lite non possunt auferri ex potestate, seu manibus detentatoris sub prætextu dominij, vel interesse, vel conseruatione possessionis ciuilis, cum pro reuocatione attentatorum ista rerum detentatio sufficiat. Lancell. d. c. 4. de attenta. lite pendente, limit. 1. nu. 37.

3 Fuit etiam ista ablatio candelabrorum spoliatiua, quia pro spolio sufficit status, ad quem competit restitutio. c. querelam. vbi Abbas. nu. 12. de elect. Mohedan. decis. 8. incip. Bononien. spolij. nume. primo, & decis. 22. incip. licet in decisione, in fin. tit. de restitu. spoliat. Denique non excusabat attentata illa prętensio Monachorum, quod candelabra essent communia, quia præterquam, quod id non apparebat sufficienter probatum pro parte Monachorum, solus ille status, & detentatio sufficiebat pro vitio attentatorum, & pro illorum reuocatione.

REVERENDISS. P. DOMINO

DAMASCENO.

Romana Donationis. Veneris 18. *Maij* 1612.

ARGVMENTVM.

Fructus non consistentes communiter apud oēs in pretio, sed tantum apud aliquos, prout sunt oblectamenta alicuius Vineæ, quando percipiens restituere teneatur.

SVMMARIVM.

Fructus Vinea non solum consistunt in his, quæ sunt destinata ad vsum, vel potum; sed etiam in alijs, quæ quodammodo conferunt ad vsum vitæ humanæ, prout est oblectamentum d. Vineæ. nu. 1. Declara vt nume. 2. & seqq. & per tot. decis.

Fructuum duplex est species, Prima est eorum, quæ communiter apud homines sunt in pretio, & commercio, prout vinum, oleum, frumentum, & similia. Altera est species fructuum, quæ non est in pretio apud omnes, sed apud aliquos. nu. 2. & 3.

Fructus percipiens ex fundo alieno tenetur restituere Domino fundi, nisi percipiens illos consumpserit bona fide. numero 2.

Donans rem alienam dicitur esse in mala fide. numero 2. in fine.

Fructus, qui apud omnes non sunt in pretio, sed apud aliquos tantum, quando is qui illos percepit restituere teneatur. nu. 3. & 4.

DECISIO CCCXCIV.

1 BLasius qui donauit suis Nepotibus Vineā, quæ deductis expensis nullum commodum bursale reddit, sed deseruit tantum ad oblectamentum, post donationem habitans cū prædictis Nepotibus se transferebat ad Vineā, prout prius ante donationem & ita continuauit, donec vixit, post illius mortem cum essent facienda quędā cōputa inter creditores eiusdē Blasij ex vna, & prædictos nepotes ex altera, occurrit dubitare, an Blasius propter vsum d. Vineæ remaneret in aliquo debitor erga nepotes. Et pro affirmatiua dicebatur, ꝙ oblectamentū Vineæ est res pretio æstimabilis, vt late per Gab. cōs. 74. n. 5. & 6. li. 1. etenim fructus non consistit in illis solū, quę sunt destinata ad esum, vel potum, sed ēt in alijs, quæ quōcumque cōferūt ad vsū vitæ humanæ. l. in fructu. ff. de vsur. Late Menoc. cōs. 66. n. 1. cū plurib. seqq. li. 1.

2 Verū istis non obstantibus Rota cēsuit nihil deberi in proposito casu, & pro fundamēto fuit præmisśū, qđ duplex species fructuū considerari pōt, prima est eorum, quę cōiter apud hoīes sunt in pretio, & cōmercio prout sunt vinum, oleum, frumētum, & similia, & in istis, qui illos percipit ex fundo alieno semper tenetur, qui vere fit locupletior cū iactura illius, ad quē spectant cōtra l. nā hoc natura. ff. de cond. indeb. l. iure naturali. ff. de reg. iur. cap. locupletari eod. tit. in 6. quod procedit nisi percipiens alias illos cōsumpsisset cum bona fide. §. si quis a non dño. vbi gl. verb. non potest. inst. de rerum diu. §. etsi hæreditas vers. si vero inst. de off. iud. l. certum, & ibi gl. verb. extātes. C. de rei vendic. gl. in l. ex diuerso verb. non habendū vers. de consumptis. ff. eo. tit. Cuman. cons. 110. nu. 4. quę bona fides non posset considerari in Blasio, qui certo sciebat Vineā non suam iux. not. in l. item veniunt. §. petitam, & in l. sed & si §. si ante litem. ff. de petit. hæredit. in l. qui scit. ff. de vsur.

3 Secunda species fructuū est illa, quæ cōiter nō est in pretio apud oēs, sed apud aliquos tātum, & in ista videtur, quod qui illos percepit non teneatur simpliciter, sed ita demum si præcessit conuentio expressa, prout quando quis cōducit rem, quæ illos reddit pro certa pensione, vel tacita, & præsumpta prout qñ percipiens talem fructū erat solitus conducere, & dominus rei solitus locare exēplum in seruitio præstito, in qua materia solet distingui, aut ille, qui præstitit seruitium erat solitus locare operas suas, & ille qui recipit conducere, & tunc debetur salarium alias secus nisi fuerit expresse conuentum ita distinxit Rota in causa Rom. mercedis 16. Iun. 1570. coram Binarino relata inter diuers. impres. dec. 519. p. 1. in alia Rom. mercedis 19. Feb. 1593. corā Illustriss. Arigonio, & 27. Iun. 1594. corā Corduba, & in Rom. Pecuniarię, siue mercedis 15. Feb. 1599. corā Orano. Ratio quod percipiens non teneatur simpliciter in hac secūda specie est, quia non probatur eo ipso quod effectus sit locupletior, vel alius habuerit iacturam cū ista species fructuum non sit communiter in specie apud homines, nec probetur percipientem aut illum, qui permisit percipi, illam habuisse pro tali.

4 Ex prædictis inferēdo ad propositum casum dicebatur, Blasium ad nihil teneri. Nam quod habuerit fructus primæ speciei non prætenditur. Quod autem ad secūdam speciem fructuum, licet Blasius oblectatus fuerit Vinea, attamen cum nō probetur, quod ipse alias fuisset conducturus Vineam pro solo oblectamento vel nepotes locaturi, concludebatur eum non teneri per prædicta à qua distin. nō discrepat Gab. d. cons. 74. quia ibi ex circumstantijs apparebat quod oblectamentū ex tacita conuentione partium erat deductum in pretium, vnde sub num. 33. considerat Gab. quāti ille, qui oblectatus fuit, esset verisimiliter conducturus, & pro hoc quod quis simpliciter nō teneatur ex oblectamento percepto asserebat vnus ex Dominis meis fabellam de Caupone prætendēte pecuniam ab hospite, qui manducauerat panem ad odorem carnis assatæ per Cauponem, quam refert Host. & Abb. Panor. in c. ad nostram. de consuetud. quæ tāto magis visa fuerunt procedere in hoc casu stante quod vnus ex nepotibus Donatarijs, & alij quoties acce-

accedebant ad Vrbem habitabant cum Blasio,& vtebantur Vinea prout illis placebat,vnde contra omnẽ æqualitatem videtur prætendere a patruo,& a Donatore,& à Contubernali pretium oblectamenti, & ita tentum.&c.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Romana Restitutionis Dotis. Lunæ 21. Maij. 1612

ARGVMENTVM.

Dos filiç spuriç constituta mortua filia sine filijs reuertitur ad dotantem, vel eius hæredes, nisi fuerit per iudicem constituta secundum taxationem,& valorem alimentorum,quia tunc nõ transit ad hæredes Patris,sed ad hæredes filiç.

SVMMARIVM.

Dos filiæ spuriæ constituta mortua filia sine filijs reuertitur ad dotantem,vel eius hæredes,nisi fuerit per iudicẽ constituta secundum taxationem,& valorem alimentorum,quia tunc non transit ad hæredes patris, sed ad hæredes filiæ.nu.1.Declara,vt nu.4.

Alimentorum taxatio filiæ spuriæ debitorum, Iudicis Religioni remittitur.nu.2.

Argumentum de alimentis ad dotem valet quando est eadem ratio.nu.3.

DECISIO CCCXCV.

1 Licet verum sit,quod dos filiæ spuriæ debeat reuerti ad dotantem vel eius hæredes ex late cõgestis per Surd.de alim.& 5.quæst.7.nu.3.tamen hæc conclus.non procedit in casu isto,quia cum per iudicem fuerit constituta dos ad Scut.mille,quæ secundum taxationem de qua in l.hęreditatum.ff.ad leg.Falcid.non excedit valorẽ alimentorum,quæ deberent in singulos annos præstari, propterea d. dos non debet transire ad hæredes patris,sed ad hęredes filiæ Bald.consil.448.nu.5.lib.1. Couar. in epit. de sponsal.par.2.c.8.§.6.nu.15.in fin.Diaz ad Lupum in c.per vestras. §.23.fol.354.Menoch.de arbit.cõs. 170.nu.25.& 26.vbi de magis cõi libr.2. centur. 2. Turret.consil.31.nu.27.Petr.Caball.consil. 154. nu. 21.vers.secus vero,& habetur in quodam tract.de iure fisc.lib.3.tit.18.nu.77.vers. limita cum res spurio. Surd.de alim.loco alleg.num.54.

2 Quod autem dicta quantitas non excederet modum alimẽtorum iuxta taxationem de qua in d.l.hæreditatum.satis patet cum agatur de hæreditate excedente summam Scutorum 50. mill. & de annis 30. cum spuria non excederet annum 20. in hac.n.taxatione defertur multum religioni iudicis. Couar. de spons.par.2.c.8.§.6.num.7.Molin.de primog.Hispaniar.lib.2.c.15.nu.55.in fine versic. circa quod.

3 Neque obstat quod præd. DD. loquantur in alimentis,quia non refert, cum valeat argumentum de alimentis ad dotem, quando militat eadem ratio. Eucrard.in centuria loc. legal. loco ab alimentis ad dotem,& fere in istis terminis Bart.in l.fin. nu. 7. ff. de his quib. vt indig.& in auth.ex complexu.C.de incest.nupt.& fuit dictum in causa Portuen. bonorum 26.Februarij 1580. & in specie in terminis dotis loquuntur Caball.loco præcit.Surd. loco alleg. nu. 54. dum dicit dictum Beroi in consil. 165.nume.22. qui loquitur in dote,posse habere locum in casu prædicto & expresse hoc colligitur, quia procedit declarando conclusionem, quod dos data filiæ spuriæ redeat ad patrem,& ibi ponit quintam declarationem, & comprobatur optima ratione, quia taxatur id quod pro illis annis deberetur pro alimentis,& datur in dotẽ, vnde sicut si daretur pro alimentis,non deberet restitui,quia vnica vice datur pro toto tẽpore, ita nec debet restitui si datur pro dote,quia datur vnica vice id quod debetur pro pluribus annis pro alimentis, licet detur in dotem.

4 Neque facit quod prædictæ non possunt subsistere,cum numquam dos filiæ spuriæ debeat excedere modum alimentorum.c. cum haberet. de eo qui duxerit in matr. & si excedit reuocatur viro defuncto. Surd. vbi supra, nu. 11.Quia pro responsione considerabatur,quod si simpliciter dos est iuxta quantitatem alimentorum,procedit obiectum,sed quando in taxatione fuit habita ratio ad terminos prædictæ l. hæreditatum,pro vt fuit factum in casu isto,dos transit ad hæredes mulieris,non autem ad patrem,vel patris hæredes, quia, vt dictum est, videtur facta taxatio,vt vnica vice deberetur, quod in pluribus annis debitum fuisset pro alimentis,& illud fuit datum pro dote.Et ita conclusum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Calaguritana de Amuzzio Veneris 25. Maij. 1612.

ARGVMENTVM.

Plura recensentur requisita ad validitatem appellationis, & an contra verum contumacem tempus ad appellandum currat a die scientię, vel a die sententię.

SVMMARIVM.

Appellatio interposita post decem dies non dicitur legitima.nu.1.

Tempus ad appellandum contra verum contumacem currit

rit a die sententiæ, non autem a die scientiæ. numero primo.

Sententiæ notitia arguitur ex receptione alicuius rei vigore sententiæ, nu. 2.

Appellatio debet fieri coram iudice. nu. 3.

Paria sunt non appellare, vel minus legitime appellare. num. 3.

Apostolorum petitio est de substantia appellationis. numero 3.

DECISIO CCCXCVI.

1 DVbitaui, an constaret de legitima appellatione, & de illius legitima prosequutione. Et Domini negatiue quoad vtramque partem dubij responderunt. Cum appellatio fuerit interposita post decem dies. Vnde non fuit legitima c. Romana. §. si vero. de appellation. Nec obstat quod processum fuisset per contradictas, & sic in contumacia. Vnde decem dies essent computandi a die habitæ notitiæ sententiæ. Quia respōdetur, quod cū personaliter fuissent citati beneficiati, & œconomus fabricę & decuriones Populi, & alij Ciues ad prosequutionem causæ non comparendo fuerunt effecti veri contumaces, quo casu decem dies ad appellandum currunt a die sententiæ, non vero scientiæ, prout Rota obseruat vt in decis. 16. circa finem de dol. & contum. in nou. Felin, in ca. frequenter. num. 19. in fin. vt lit. non contestat.

2 Vltra quod videbatur, quod verisimiliter potuissent habere notitiam d. sententiæ de anno 1605. propter intimationem exequutorialium, & propter receptionem summæ Ducatorum 809. quos habuerunt vigore d. sententiæ, & de quibus dederunt quietantiam Rectores Beneficiati, & Capitulum d. Ecclesiæ necnon Prætor, decuriones, & reliquæ personæ Regiminis d. Loci. Nec non D. Maria Saenz de Venero Vidua quorundam Ioannis de Varcitia, & Martinus de Ayala, Dominus domus de Saoria, & multi alij incolæ d. loci pro se, & nomine fabricæ Ecclesiæ, & vti illius administratores.

3 Vlterius quia prædicta appellatio non fuit facta coram iudice, prout fieri debuit, ad text. in c. vt debitus honor. ibi coram eodem iudice & cap. fin. de appellat. c. appellatio. eodem tit. in 6. Specul. eodem tit. §. qualiter num. 8. Socin. cons. 45. nu. 1. lib. 1. Vnde habetur, ac si interposita non fuisset, cum paria sint non appellare, vel minus solenniter appellare, vt fuit dictum coram Domino meo de Vbaldis. in vna Mediolanensis, de Alepardis. 16. Ianuarij præsentis anni. Tum etiam quia nec Apostoli fuerunt petiti, qui sunt de substantia appellationis Rot. decis. 50. numero tertio, de appellatio. in nou. Ex quibus sic fuit resolutum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Tirasonen. Iuris interessendi de Capitulo. Lunæ 18. Maij. 1612.

ARGVMENTVM.

Portionarij quando dicantur de Capitulo, & habere vocem in Capitulo, & ex quibus id probetur.

SVMMARIVM.

Portionarij non dicuntur de Capitulo, nec in illo habent vocem. num. 1.

Declara quod de consuetudine seu alio iure speciali Portionarij possunt ingredi Capitulum, & habere vocem in aliquibus actibus. nu. 2.

Portionarios esse de Capitulo, & habere vocem in Capitulo probatur ex interessentia, & voce data in quampluribus actibus Capitularibus. nu. 2.

Mandatum de manutenendo debet dari existenti in quasi possessione. nu. 2.

Possessio præsumitur continuata, & solo animo retinetur. num. 2.

Actus præiudiciales quando pluries fuerunt reiterati, nō præsumuntur facti ex gratia. nu. 3.

DECISIO CCCXCVII.

1 PRætendentibus Portionarijs Ecclesiæ Tirasonen. ingressum Capituli, & in illo ipsos habere vocem, & quo ad hæc esse manutenendos, & e contra Canonicis eiusdem Ecclesiæ asserentibus sibi solis de iure competere assistentiam, & vocem in Capitulo, & in hac possessione esse, & in illa priuatiue ad Portionarios manutenendos fore, & non semel super præmissis causa proposita fuit per Dominos ordinatum, quod videretur particulariter de bono iure ad effectum tamen manutentionis petitæ. Vnde hodie super isto bono iure dubio proposito fuit dictū, Portionarios esse manutenendos in quasi possessione interessendi, & vocandi in actibus in quibus probant interfuisse, & votasse, de quib. in eorum summario. Et Domini fuerunt moti ex eo, quod quamuis verū sit de iure communi Portionarios non esse de Capitulo, nec in illo habere vocem, iuxta text. in c. penult. & ibi glos. in verb. assisios. de cleric. non residen. & ibi Butr. nu. 8. & Abb. nu. 9. in fin. idem Abb. in c. 1. nu. 11. de election. & in c. cum dilecti. in primo notabil. de maioritate, & obedient. & in c. cum olim. nu. 8. de re iudic. & ibi Fel. nu. 4. Geminian. in c. final. nu. 6. de præbend. in 6. Vnde appellatione Capituli soli Canonici comprehenduntur Abb. in c. scriptum. nu. 4. de election. & Dec. in c. eam te de rescript. & non semel

dixit

dixit Rota,vt in vna Salamãtina Optionis 18. Maij 1586.coram Fel.re.Clemente VIII. tunc Rotæ Auditore,quæ est inter impressas 411.nu. 5.& 6.part.1. & in alia Abulen. Iurisdictionis 17.Aprilis 1589.coram bo.me.Cardinale Pamphilio.

2 Nihilominus etiam est verum,quod de consuetudine,vel statuto,seu alio iure speciali possunt portionarij Capitulum ingredi,& ibidem habere vocem in ijs, quæ docebunt illam habuisse,aut sibi concessam fuisse iuxta Abb.& Felin.in d.c. cum olim. supra adducto per text. in c.cum Ecclesia Sutrina de caus.possess.& propriet. & in d.c.sctiptum.& c. Cumana. de election. sed sic est, quod per plura instrumenta docuerunt Portionarij de ingressu,& assistentia in Capitulo,& quod in diuersis rebus ibi suam vocem dederunt,ex quibus instrumentis cum sint acta Capitularia probatur ista quasi possessio interessendi in Capitulo,& in eo vocandi in rebus contẽtis in dictis actis iuxta notata in l.non idcirco.vbi Bald.in princ.C.de fid.instrum.Bart.in l.prædia.numer.11.ff.de acquir.possess.& tenuit Rota in vna Gerunden.iuris interessendi in Capitulo 6. Nouembris 1609.coram Domino meo Coccino,& per consequens intrat dispositio iuris quod veniant manutenendi in prædicta quasi possessione,vt in §.retinendæ Instit. de interdict. Præcipuæ cũ ista quasi possessio censetur continuata vsq. ad tempus litis motæ,cum certum sit animo retineri ad text.in l.si licet. C.de acquir.possess. Abb. in c. cũ ad sedem.nu.13. de restit. spoliat.

3 Actus autem, in quibus Domini censuerunt, dictos Portionarios esse manutenendos, sunt illi, de quibus docuerunt,& continentur in suo Summario, qui omnes in expeditione mandati de manutendo particulariter specificabantur. Quibus obstare non videtur,quod si Portionarij interuenerunt in Capitulo illud fuerit semper ex gratia,& voluntate Canonicorum,quia hæc toties multiplicata gratia non præsumitur,præsertim in sibi tam præiudicialibus, argumento text.in l.cum de indebito.de probat.

4 Minus obstat quod non sufficiat ista quasi possessio sine ostensione tituli, quia cum illa sit antiquissima interessendi,& vocandi in prædictis actibus,non est opus ostendere titulum,præsertim ad effectũ manutentionis,de quo agitur,quia stante dicta antiquitate titulus præsumitur Menoch.de retinend.remed. 3.n.593. Cassad.decis.2.de caus. possess. & propriet. Rot.in nostris proprijs terminis in vna Hispalen. iuris vot. 16.Martij 1575. coram Cantuccio, quæ est inter impressas 4.num.7.& 8. part. 2.diuers. Nec etiã obstant plures actus congesti pro Canonicis, in quibus ipsi soli interfuerunt sine Portionarijs, quia processus,vnde sumpti sunt, non est productus in actis. Et tandem non obstat motus proprius Calixti, quia in eo cauetur, vt vocentur ad Capitulum omnes Canonici existentes in Ciuitate, non tamen propterea excluditur, vt debebant etiam interuenire portionarij in prædictis casibus. Ad alia vero placuerunt Dominis responsiones datæ per Informantes.

R. P. D. PIROVANO.

Vercellen. Optionis. Lunæ 28. Maij. 1612.

ARGVMENTVM.

Statutum dicitur publicatum, & vsu receptum ex pluribus de quibus in summario.

SVMMARIVM.

Statutum factum a Capitulo circa rem licitam & confirmatum ab Episcopo, est validum. nu. 1.
Statutum factum a Capitulo dicitur publicatum, quando fuit editum a Capitulo congregato, & ab eodem acceptatum, ac ad eiusdem instantiam ab Episcopo confirmatum. nu. 2.
Statuti vsus probatur ex eo quod statutum est insertum in volumine statutorum. nu. 2.
Statuti vsus probatur ex effectuatione aliorum quæ sub eodem Capitulo statuti leguntur. nu. 2.
Statutũ non dicitur reformatum ex conditione quod posset reformari in eius acceptatione apposita. nu. 3.
Factum & ea quæ sunt facti non præsumuntur. nu. 4.
Voluntatis mutatio in continenti non præsumitur. numero 4.
Statutum reformationes dicuntur noua statuta. num. 4.

DECISIO CCCXCVIII.

IN resolutionibus factis coram R.P.D. Cauallerio in prima instantia, & coram me in secunda fuit præsuppositum,quod membra, de quibus agitur,sint separata,& distincta a canonicatibus,& præbendis Ecclesiæ Vercellen.ita vt non venirent in prouisione Camilli ad impediendam optionem antiquioris Canonici,nec eo casu obstaret statutum eiusdem Ecclesiæ contrarium disponens,vbi nec promulgatum,nec vsu receptum,sed adhuc sub censura,& correctione Illustriss.Cardinaliũ repositum.Ceterũ, quia in vltima resolutione coram me, solo Michaele Informante, dictum fuerat sententiam Rotalem esse confirmandam,placuit Dominis, vt causa proponeretur super eisdem, quod factum fuit die 2. Aprilis 1612.non tamen capta fuit aliqua resolutio,sed Domini voluerunt videre,an adesset aliqua reformatio statutorum in casu,de quo agitur,& dubio repropositto secundum mensem dominorum, dictum fuit non constare de reformatione.

1 Pro certo namque habuerũt,statutum de coadiutoribus,in quo disponitur, quod non sit locus optioni in casu coadiutoriæ vti factum a Capitulo circa rem licitam,& confirmatum ab Episcopo esse validũ c.2 §.ceterum,& ibi glos.in verbo statutum de verb. signif.in 6.Oldrad.consil.259.num.4.in fin. Innoc.

&

& Hostien. in cap. cum omnibus. de constit. in princ. Feder. de sen. cons. 100. num. 2. dicens id licere absq. licentia superioris, quæ tamen non fuit omissa etiam in vim concordiæ ex Breui Sãctissimæ memoriæ Sixti V. in quo legitur facultas condendi, & reformandi statuta accedente consensu Capituli, & Episcopi.

2 Nec visum est obstare, quod statutum prædictum non fuerit publicatum, nec vsu receptum, quia loco publicationis sufficit, quod editum fuerit a Capitulo congregato, & post missam publice acceptatum, & exinde Capitulo instante ab Episcopo confirmatum, secundum Angel. in §. fin. in auth. de non eligendo secundo, nubentes, quem sequuntur Alex. & alij relati per Rolan. consil. 99. nu. 37. lib. 2. Alciat. consil. 2. nu. 30. lib. 9. Quo vero ad vsum, vltra quod est insertum in volumine statutorum, quod pariter ad probandum vsum sufficere videtur, vt dixit Rota decis. 301. par. 2. diuers. & fuit firmatum in Romana concordiæ 13. Nouembris 1609. coram R. P. D. Caualerio, probatur etiam vsus, & effectuatio, cum sub eodem titulo de Coadiutore plura alia statuantur, quæ ab eodem Capitulo fuerunt vsu recepta, vt non mirũ si etiam quo ad optionem vsus præualeat Put. decis. 309. num. 3. lib. 3. Rota diuers. decis. 139. nume. 12. part. 2.

3 Nec etiam aliquam vim faciebant Domini, quod statuta prædicta, a Capitulo, & Episcopo simul fuerint acceptata cum expressa conditione, quod possent infra sex menses corrigi, emendari, & reformari, ac illis addi, & minui, si, & prout Episcopo, & Canonicis visum fuerit, cum clausula non aliter, nec alio modo, quia non per hoc inferebatur statuta esse reformata, aut sublatam eorum substitutionem in cap. de coadiutoribus.

4 Et hinc Domini dixerunt non constare de reformatione tum ex prædicta ratione, quia verba erant facultatiua, & relatiua ad mutuum consensum Episcopi, & Capituli, nec suspendebant virtutem statutorum, quæ mutuo consensu acceptata erant, tum etiam quia pro parte Michaelis expresse non docebatur, de reformatione, quæ regulariter non præsumitur, vt quid facti, vulgata l. in bello. §. facta. ff. de captiu. & posthim. reuers. Menoch. de præsumpt. libr. 6. præsumption. 14. nec mutata præsumitur voluntas statuentium in continẽti, & in eadem scriptura. cap. maiores. in fin. de baptism. cap. licet de procurat. in 6. Vnde visum est Dominis difficilis probationis, nisi doceatur de reformatione per scripturam ipsam, prout probantur ipsa statuta, cum dicanrur istæ reformationes noua statuta. Berou. cons. 41. nu. 8. lib. 1. Non obstat, quod confirmatio prædictorum statutorum fuerit petita a Sede Apostolica, quæ cõsultis Illustrissimis Cardinalibus Pamphilio, & Mellino fuerit limitata ad statutum de coadiutoribus secundum dispositionem decisionum Rotalium. Quia fuit responsum ad decisiones Rotales, & maxime Veralli 281. part. 2. non loqui de coadiutoribus, quin possint habilitari, vt succedant in Canonicatu etiam quo ad membra, de quibus est controuersia, nec aliquid determinatum potuit colligi ex libercul o per Illustrissimum Cardinalem Mellinum mihi ponenti transmisso. Demum nõ obstat declaratio Canonicorum in Summario Michaelis data in qua attestantur Canonici illi congregati cap. 6. de coadiutoribus nunquam fuisse vsu receptum, sed esse recedendum ad formam decisionum Rotalium, prout fuerat annotatum in apostillis ad dicta statuta per Illustrissimos Cardinales Pãphilium, & Mellinum. Fuit enim responsum, quod dicta declaratio fuit facta lite pendente scilicet die 28. Aprilis anni præsentis, multo post litem motam, ac etiam post vltimam propositionem, quæ contigit die 2. Aprilis huius anni. Præterea habent etiam relationem ad instrumentum, de quo non constat, & postremo forma decisionum Rotalium, ad quam pariter se refert attestatio dictorum Canonicorum, non iustificatur in casu, de quo agitur, & ex prædictis omnibus visum fuit non constare de reformatione. Ceterum, quia pro parte Michaelis contendebatur vigore illius clausulæ, quod statuta possent reformari infra sex menses, vt exinde suspensa remaneret virtus dictorum statutorum vsque ad nouam reformationẽ, seu confirmationem, Domini reseruarunt videre de eorum suspensione.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Toletana Iuris præsentandi. Veneris 1. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus castro annexum an veniat in venditione Castri, & quid iuris sit si in venditione fuit facta expressio iuris patronatus.

SVMMARIVM.

Decimæ & primitiæ non veniunt in generali dismembratione vniuersitatis. nu. 1.

Ius patronatus venit appellatione pertinentiarum Castri vbi est annexum, & accessorium Castro. nu. 2.

Ius patronatus transit cum vniuersitate vendita, quando non fuit in venditione exceptuatum. nu. 3. vbi maxime si in venditione de illo fuit facta mentio.

Ius patronatus an transeat cum vniuersitate vendita, quando fuit facta illius expressio in venditione, referũtur hinc inde opiniones, nu. 4. & num. 5. Vbi quod expressio non impedit quo minus veniat ius patronatus quando fuit facta ad declarandum, quod illud etiam cõtinebatur in venditione & transibat in emptorem.

DE-

DECISIO CCCXCIX.

1 PRopoſito dubio, an ex venditione loci de Valdepennas ſit translatum ius patronatus, ſeu ius præſentandi Rectorem ad Parochialem eiuſdem loci in Excellentiſſimum Marchionem de Sancta Cruce. Domini affirmatiue reſpondendũ cen ſuere. Dominus enim Marchio habuit titulo venditionis a Catholico perpetuæ me. Rege Philippo II. iſtud oppidum de Valdepennas cum dominio, & Vaſallis, & cũ omnibus ſuis terminis, & iuriſdictione ſuperiore, & inferiori, mero, & mixto imperio, & ſimiliter vt ipſe Marchio, & illius ſucceſſores poſſent eligere, & prouidere perſonas pro Prioratu curam habente, & beneficijs, & cappellanijs, & ſeruitijs Eccleſiarum, & gaudere iure patronatus illarum, & qualiter ipſe Rex tanquam Magiſter, & adminiſtrator perpetuus ordinis de Calatraua illud facere poterat Ad quam venditionem ſic faciendam, & iſtius loci diſmembrationem a prædicta militia de Calatraua habuit idem Rex Catholicus plenam facultatem a Sanctæ me. Pio V. vt ex literis Apoſtolicis ſuper hoc expeditis apparet, in quibus Regi datur facultas diſmẽbrandi a prædicta militia aliqua oppida, loca, arces fortalitia, iuriſdictiones, Vaſallos, & alia nemora, ſaltus, & paſcua ad huiuſmodi militiam ſpectati. item, & illorum fructus, & prouentus etiam ſi in decimis, & primitijs conſiſtant, & vt oppida prædicta ſic diſmembrata poſſet idem Rex illã libere vendere cui voluiſſet tanquam bona propria eiuſdem Regis cũ ſuis Vaſalis, iuriſdictione, & alijs iuribus, & pertinentijs.

1 Qua diſmembratione ſequuta, & loco bonorum diſmembratorum alijs in maiori quantitate aſſignatis iuxta orginem eiuſdem Pontificis in prædicta ſua facultate Rex deuenit ad huiuſmodi venditionẽ modo, & forma prædictis, in quo iſtud ius patronatus includi videtur tam ex ampliſſima diſmembrandi, & vẽdendi facultate a Pontifice Regi conceſſa, quam ex eo quod prædicta conceſſio Apoſtolica extenditur expreſſe ad decimas, & primitias, & ſic ad caſum magis dubitabilem cum non veniant in generali diſmẽbratione vniuerſitatis. Inno. in c. ex literis de iure patronatus in princ. ergo multo magis extendi dicendum eſt ad ius patronatus tanquam caſum minus dubitabilem.

2 Secundo in dicta facultate vendendi exprimũtur iura, & pertinentiæ quarum appellatione venit etiã ius patronatus tanquam annexum, & acceſſorium Oppidi Abb. in d. c. ex literis. nu. 1.

3 Tertio & principaliter quia ſtante dicta venditione Regis in vim prædictæ facultatis Apoſtolicæ trãſiuit iſtud ius patronatus cum iſta vniuerſitate, & Oppido, cum in tali venditione ius patronatus non fuerit exceptuatum iuxta text. in d. c. ex literis, & in c. cũ ſeculum. de iure patronatus, & ibi Innoc. in prin. Io. Andr. nu. 3. & Dominic. in c. vnic eod. tit. in 6. Abb. idem Ioa. And. in d. c. ex literis idem Abb. in c. illud. num. 4. eod. tit. Paul. de Cittad. de iure patronatus par. 9. quæſt. 3. Roch. eod. tract. in verb. ipſe, vel is, a quo, in 22. q. 25. Lamber. 2. par. lib. 1. art. 11. quæſt. 5. principali. numer. 2. & 3. vbi de communi omnium Doct. ſententia teſtatur Bar. in l. ſi mercedem. §. ſi eũ fundum. ff. de act. empt. Couar. var. lib. 2. cap. 18. numero 8. Quanto ergo magis in iſto caſu prædicta iura, & communis opinio procedent cum non ſolũ fuit in venditione oppidi exceptuatum ius patronatus, quin & potius ex tenore venditionis apparet de illo expreſſe factam fuiſſe mentionem.

4 Quibus non obſtat prædicta expreſſio iuris patronatus in venditione oppidi facta, nam quamuis dubitetur per Doctores an data tali expreſſione iuris patronatus illud tranſeat cum vniuerſitate vendita, & ſint qui teneant negatiuam ex eo, quod cum in venditione vniuerſitatis interueniat pretium, videtur q̃d pars illius ſit pro iure patronatus, quod non licet. Vnde iſtam quæſtionem ad partes diſputat Ioan. And. in c. vnico eod. tit. in 6. & ibi Calder. diſtinguit inter expreſſionem factam declaratiue, vt tunc tranſeat ius patronatus, & expreſſionem factam coniunctiue, & tunc non tranſeat, & eandem diſputant Roch. de Curt. poſt alios, quos refert vbi ſupra. q. 25. nu. 46. & Lambert. vbi ſupr. art. 20. 5. part. principalis a nu. 1. cum pluribus ſequen.

5 De qua tamen quicquid dicendum fuiſſet, Domini dixerunt in noſtro caſu prædictam expreſſionẽ nullatenus impedire quo minus ius patronatus in vẽditione vniuerſitatis, & iſtius oppidi venerit, non enim fuit facta mentio illius ad effectum illud in ſpecie alienandi, ſed potius ad declarandum quod illud etiã continebatur, & tranſibat in emptorem vna cum dicta vniuerſitate, & oppido, & ſic intrat dicta diſtinctio Calder, vt etiam in terminis notat Couar. vbi ſupra d. nu. 8. verſ. his vero rationibus, & verba expreſſionis iſtius iuris patronatus in venditione contenta, & ſuperius relata ſatis hoc in ſe indicant. Ex quibus ita fuit concluſum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Calaguritana Reſidentiæ de Enciſo Veneris 1. *Iunij.* 1612.

ARGVMENTVM.

Expenſę, quę debent refici ob nullitatem ſententiæ vigore commiſſionis mandantis cauſam ex integro cognoſci refectis expenſis, arbitrio Rotę debent referri reſpectu ſententiæ tantum nõ autem reſpectu proceſſus, quando ille fuit valide fabricatus.

SVM-

SVMMARIVM.

Arbitrium mederatur iuris rigorem.nu.1.
Expensæ debent refici quoad sententiam tantum quando illa est nulla, non autem quo ad processum, quando ille fuit valide fabricatus.num.1 & nu. 2. Vbi declarantur decisiones contraria.

DECISIO CCCC.

1 PEndente ista causa in Rota coram me, fuit pro parte Didaci, & litis Consortum oppositum de nullitate sententiæ in partibus latæ ex eo capite, quod non præcessisset citatio, & quamuis realiter aderat conclusio in causa, & sic citatio ad sententiam, illa tamen dicebatur circumducta ex quibusdā actibus subsequutis. Vnde pars Capituli adiuit signaturam pro sanatione istius nullitatis, quæ rescripsit causam ex integro cognosci refectis expensis arbitrio Rotæ. Vnde dubitaui an intraret d. arbitrium. Et Domini dixerunt intrare pro non refectione dd. expensarum, & quamuis verba d. rescripti denotent primā sententiam circumscribendam venire, & nullam illius habendam esse rationem, & per consequens expensas refici debere, quasi pars fuerit grauata litigare in iudicio nullo, & hoc videatur magis iuri consonum. Nihilominus cum clausula arbitrio Rotæ rigorem iuris temperet, Crescent. decis.4. de testibus ille rigor videbatur temperandus, & d. arbitrium intrare tum ex eo quod processus fuit valide instructus, & sola sententia patiebatur d. nullitatem, vnde expensæ reficiendæ tantum respiciunt sententiam, non vero processum iuxta decis. 129 lib.3.par.3.diuers. & expensæ sententiæ in partibus factæ sunt tenuissimæ, ita vt de facili non veniāt in considerationem. Et quęcunque illæ fuerint fuerunt solutæ per Capitulum quod obtinuit d. sententiam fauorabilem. Vnde non est quid reficiendum appareat parti aduersæ.

2 Tum etiam quia ex decisione in ista causa coram me facta constat de iustitia prædictæ sententiæ, & de bono iure Capituli, quod valde iuuare solet pro prædicto arbitrio. Quibus nō obstant decisiones Cathanien. Quartæ portionis 12. Februarij 1610. corā D. meo Decano, nec alia Segobien. Pensionis 24. Aprilis 1606. coram bo. mem. Iusto cum illa Catanien. potius videatur facere in contrarium, quatenus in ea dicitur, quod vigore illius iudicij, & sententiæ circumscriptæ non poterant de iure peti expensæ. In illa autem Segobien. non fuit actum de expensis reficiendis, cum iam fuissent refectæ, & sic non applicatur nostro casui, in quo ex supradictis sic resolutum fuit.

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Barchinonen. Canonicatus, & Cameraria die Veneris 1. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

Subrogatus gratiose vt immittatur, quæ debeant probari, & quid si reseruatio deducitur ex appositione manus Papæ super certo corpore beneficij ad fauorem certę personę, & quid si gratiosa subrogatio non fuit expedita ad partes sed vna cum gratia principali.

SVMMARIVM.

Beneficium ex gratia præuentiua super certo corpore beneficij remanet affectum ad fauorem eius cui fuit concessa gratia.nu.1.& nu.2.
Subrogatus gratiose debet immitti in possessionem, vbi cō stat de reseruatione beneficij clericatu prouisi, & obitu prædecessoris in possessione. nu. 1. vbi nu.2. multo magis si reseruatio deducitur ex affectione super certo corpore beneficij ad fauorem certe personæ.
Amplia nihil referre an subrogatio sit expedita ad partes vel vna cum gratia principali.nu.3.
Reseruatio maioris potentiæ est appositio manus Papæ, quam reseruatio deducta ex reseruationibus generalibus.nu.2.
Possessio præsumitur continuata vsque ad obitum. nu. 4.
Confessione aduersarij nulla maior probatio.nu 4.
Obitus probatur ex libro Parochi & ex confessione partis.num.4.
Clericatus probatur ex literis patentibus ordinarij. numero 4.

DECISIO CCCCI.

1 CVm die 23. Ianuarij proxime præteriti fuisset in hac causa decisum Francisco Roig. fuisse dandam subrogationem, consequēter dubitaui an eidem esset danda immissio in possessionē Canonicatus, & Camerariæ, de quibus agebatur, & Rota Francisco solum informante dandam censuit vigore subrogationis in literis coadiutoriæ cum futurā successione, quia ex ista gratia præuentiua ista beneficia ex vacatione per obitum Antonij remanserunt affecta ad fauorem Francisci. Vnde concurrentibus tribus reseruatione, vel affectione, Clericatu Francisci, & obitu Antonij in possessione concedenda erat immissio vigore gratiosæ subrogationis, absque alia narratiuæ iustificatione, vt sæpe Rota censuit, & signāter in causa Conchen. Archipresbyteratus die 16.

No-

Nouembris 1588.coram Domino Cardinale Plātto tunc Rotæ Auditore, & in causa Burgen. Beneficij de Pancoruo die 24.Octobris 1588.coram bo.mem. Gipsio,& copiosius coram me in causa Miranden.Parochialis die 17.Maij. 1600.

2 De reseruatione etiam speciali per obitum Antonij constabat ex prædicta gratia præuentiua super certo corpore beneficij,& ad fauorem certæ personæ de uacaturo cum decreto annullatiuo futurarum prouisionum,& ex appositione manus Papæ, quæ est maioris potentiæ,quam reseruatio generalis de beneficijs vacaturis,vnde si ob reseruationem generalē datur immissio vigore subrogationis sine iustificatione narratiuę,multo magis dari debet ob reseruationem, seu affectionem super certo corpore beneficij ad fauorem certæ personæ. Simonet de reseruat. quæst. 58. nu.8.& 9.& quæst.64.num.10.

3 Nec ideo minus in hoc casu competebat immissio vigore gratiosæ subrogationis, quia Franciscus non expediuerat gratiam subrogationis ad partes, sed vna cum coadiutoria cum futura successione,quia siue expediatur ad partem,siue vna cum gratia principali indistincte sic constat de reseruatione, & obitu in possessione,& clericatu prouisi datur immissio absque alia narratorum iustificatione,vt signanter fuit resolutum in dicta causa Miranden.Parochialis corā me.

4 De possessione Antonij tempore mortis cōstabar, quia probata possessione in vita, de qua dabatur publicum instrumentum,præsumebatur continuata, & in possessione decessisse. Rota decis.4.Incip. si probetur de probat.in nouis. Accedebat etiā confessio Ludouici aduersatij quia nulla maior probatio, l.1. C. de confessis l.cum precum. C.de liberal.caus. De obitu Antonij constabat ex fide libri Parochi,& ex confessione Ludouici Aduersarij,qui concurrebat petendo similem subrogationem per obitum Antonij Put. decis..71.Incip.in causa Eugubina.nu.1.lib.3. Demum Clericatus apparebat sufficienter probatus literis patentibus ordinarijs Rolan.consil.4.incip.in causa Inquisitionis. num.5.lib.1. Rebuf in praxi beneficiali par.1.in formula literarum tonsuræ.n. 22. Grāmat.decis.81.incip. in causa.nu. 1. Cæsar. de Graff. decis.vnica.nu.5.de præsumpt.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Toletana Decimarum de Daymiez. Lunæ 4. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

De iure, seu quasi possessione Episcopi exigendi decimas infra limites,suę diœcesis.

SVMMARIVM.

Episcopus in exactione decimarum pro sua portione Pontificali infra limites suæ diœcesis habet intentionem fundatam. numero 1. vbi etiam quæ dicatur Pontificalis portio.

Quasi possessio exigendi decimas releuat exigentem ab onere probandi ius exigendi eas.nu. 2.

Quasi possessioni exigendi decimas non censetur præiudicatum per mutationem seminis, aut modi colendi agrū. num.3.

Qualitas quando est causa,quod quis aliquid obtineat, debet expresse probari.num.4.Vbi ampliatur etiā quod consistat in negatiua.

Tempus vbi est de substantia,debet expresse probari. numero 5.

Præsumitur de statu præsenti in præteritum. nu. 5.

DECISIO CCCCII.

1 DOmini fuerunt concordes, quod sententia Rotalis adiudicans tertiam partem decimarum D. Archiepiscopo in loco controuerso debeat confirmari,etenim cum loca controuersa sint in diœcesi d. D. Archiepiscopi, ipse habet fundatam intentionem in dispositione iuris cōis, quod sibi debeatur sua portio Pontificalis.c.de his.c.decernimus.10.quęst.1.c.conquerente.& ibi Hostien.nu. 15.Ioan.Andr.num.40.Imol.num.8.Butr.nu. 4. de offic.ordin.Alber.in c.1.nu.3.de decim.Rebuf.tract. de decim.q.7.nu.11.Rot.in causa Caurien. seu Nullius iurisdictionis 27.Iunij 1576.coram Cantuccio, relat.in diuers.impress.dec.31.p.2.& in Caurien. Decimarum 22.Aprilis 1602.coram R.P.D.meo Decano, quæ ex generali consuetudine huius diœcesis potuit ascendere ad tertiam partem decimarum c. possessiones.§.illud.cum ibi not 16.q.1.Innoc. in c.conquerente.nu.4.de off.ord.Couar. in c.officij. num.1. de testam.Petr.de Vbald tract.de canon. portion. c. 2.fuit dictū in Turritana tertia. 16. Nouēbris 1596. coram bo.me.Cardinale Seraphino.

2 Iuncta maxime quasi possessione illam exigendi tam vniuersali,nempe in alijs locis diœcesis,quæ sufficeret ad trad.per Bald. in l.2.num.49. C. de Seru. & aq.Bart.in l.1. §. si quis hoc interdicto. ff. de itin. actuque priu. Felin.in c.auditis.num. 16.de præscr. Rot.in causa Corduben. decimarum. 25. Octobris 1593.coram bo.me.Card.Seraphino.quam particularem nempe in loco controuerso territorio, scilicet de Daniel cuius vigore fuit sibi concessum mandatum de manutenendo,vt in duabus decisionibus, coram Illustrissimo Lancellotto factis quæ quidem possessio liberat D.Archiepiscopum ab omni onere probandi. Butr.in c.cum venissent.num.12.Imol.num.11.de instit. Alex.consil.219.numer.20.lib.6 Rot.in causa Vercellen.pensionarij 26.Iunij 1592.coram Illustrissimo Mantica,& in Pampilonen. pension. 14.Maij. proximi.coram me.

Nec

3 Nec per mutationem feminis, aut modi colendi agrum censetur in aliquo dicto iuri aut quasi possessioni exigendi decimas præiudicatum, c. commissum de decim. Abb. consil. 71. num. 1. Bald. de præscr. par. 2. prin. q. 2. num. 17. Rebuf. de decim. q. 6. num. 34. & quæst. 4. num. 18. Couar. var. quæst. c. 37. nu. 5. Rot. in causa Ispalen. iuris votandi 6. Februarij 1576. coram Cantuccio relata inter diuers. impres. decis. 17. par. 2. Et late in Placentina Castanearũ 23. Februarij 1598. coram bo. me. Litta.

4 Non obs. concordia anni 1474. in qua fit totum fundamentum pro parte Magni Magistri, & militiæ quia fuit ponderatum, quod concordia in ea parte, quæ facit ad rem, habet tria capita Primum ibi insuper quod omnium &c. in quo statuitur, quod de terris ruptis, de noualibus, & de alijs de nouo ad culturã reductis soluatur decima Archiepiscopo & Capit. & illud sine dubio nõ suffragatur militiæ cum respiciat commodum Archiepiscopi, imo potius suffragatur Archiepiscopo, vt fuit consideratum, in decis. coram Illustris. Lancellotto Secũd. caput ibi item pro quanto in qua statuitur quod cum per militiam captum, seu vsurpatum fuerit a minus 40. annis citra. & quotidie vsurpetur ex terminis, & campis, seu agris communibus consilij locorum siue oppidorum locorum existentium in magistratu, & Dominio Magni Magistri dictique agri fuissent facta prata, & pascua de Lessa nunciata, quod ex talibus agris, & campis captis seu occupatis seu de cetero capiantur, & vsurpentur soluatur ĩtegra tertia pars decimarũ Archiepiscopo, & neque istud caput concordiæ suffragatur militiæ, cum totum tendat ad fauorem & cautelam Archiepiscopi. Tertiũ caput concordiæ est ibi ceterum quod prata &c. & in hoc habetur quod Pascua antiqua de Lessa vulgariter nuncupata quorum decimas percipit militia & de quibus nunquam accepit Archiepiscopus nec ad præsens percipit, remaneant prout nunc existunt nulla noua innouationẽ circa illa facta quo vero ad pecora quæ in dictis locis duxerint pastores, & quæ in illis procreata fuerint non intelligatur per hoc capitulum præiudicatum Magno Magistro, & militiæ in iure, & possessione, quam dicunt habere percipiendi omnem decimam quam debent pastores Serrani &c. Hactenus tertium caput quod nec ipsum videbatur suffragari Magno Magistro & militiæ tum quia in effectum nil nouum disponit ibi remaneant prout nunc existunt, sed expresse præseruat iura vtriusque partis ibi nulla innouatione circa illa facta. Ideoque cum Archiepiscopus habeat fundatam suam intentionẽ, vt patet. supra in princ. dictis debet magnus magister, & militia probare quod nunc vel saltem de tempore concordiæ habeat aliquod ius quod ibi fuerit sibi præseruatum per concordiam, vel etiam quatenus concordia tribuerit sibi decimarum Lessa antiquarum, & de quibus Archiepiscopus nũquam percepisset decimas deberet militia probare vtramque qualitatem, nempe quod locus de cuius decimatione agitur tunc temporis esset de Lessa antiqua, & quod ex illa Archiepiscopus nunquam percepisset decimas, etenim quando qualitas est causa quod quis obtineat debet præcise probari. Curt. iun. consil. 124. num. 1. Paris. cons. 152. num. 5. lib. 4. Socin. iun. consil. 22. num. 11. lib. 1. Cephal. consilio 256. in fin. cum alijs per Tiraq. tract. de retract. lignag. §. 8. glos. 7. in princ. etiam quod in negatiua consistat, gloss. vnica in l. 2. vers. negatiua qualitatis. ff. de prob. Anch. cons. 254. num. 3. Alex. cons. 39. in princ. lib. 1. Crau. consil. 112. num. 6. Pedem. decis. 174. num. 5.

5 Et de tempore concordiæ cum tempus in hoc casu sit de substantia l. cum te l. matrem vbi Bald. Castr. & alij C. de prob. Felin. in c. præsentia. num. 17. eod. tit. Alex. cons. 97. num. 3. lib. 7. Socin. cons. 98. nu. 6. lib. 4. Ruin. cons. 67. num. 5. lib. 1. & prædicta eo magis stante moderno statu contrario &c. quo de facili præsumitur in præteritum Salic. in l. ex persona. nu. 2. C. de probat. Alciat. de præsump. reg. 2. præs. 21. nu. 15. quarum qualitatum nulla visa fuit Dominis probata pro parte Magni Magistri, & militiæ.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Romana Fideicommissi de Paluzzellis. Veneris 8. *Iunij*. 1612.

ARGVMENTVM.

Deficiente secundo substitutionis gradu, quando succedant substituti in tertio gradu, & quando etiam fideicommissum alicui dicatur nominatim relictum.

SVMMARIVM.

Agnatorum appellatione in fideicommissis veniunt etiã filij. num. 2.

Filij possunt Patri succedere ex triplici capite, nempe tanquam filij, tanquam Agnati, & tanquam Cognati. numero 3.

Filijs ad agnoscendum successionem Paternam datur annus, siue succedant ex capite liberorum, siue ex capite agnatorum, vel cognatorum. nu. 4.

Filij in conditione positi vigore statuti vrbis numquid censeantur vocati, per fideicommissariam substitutionẽ solum, an vero etiam per vulgarem. num. 5. *& seqq. & num.* 14.

Substitutus vltimo loco quando succedat primo substituto deficiente nu. 6. *& seqq.*

Fideicommissum dicitur nominatim relictum, quando commissarius fuit nomine proprio vocatus. num. 7. *& seqq.*

Filij positi in conditione quando dicantur expresse vocati. nu. 10.

Substitutionis primo gradu deficiente admittũtur alij in sequenti

sequenti gradu vocati.numero 11.
Substitutus in secundo gradu dicitur succedere instituenti,& non substituto defuncto.num.12.
Fideicommissum relictum a 2.substituto deficiente ipso 2.substituto, remanet penes primum cum onere restituendi 3.Substitutio.num.13.

DECISIO CCCCIII.

1 DVbitaui vigesimo octauo Februarij. Millesimo sexcentesimo vndecimo. An constaret de fideicommisso ad fauorem fratrum de Palluzzellis,& Domini affirmatiue responderunt. Attamen cum huic resolutioni Domini de Massa non acquiescerent, super eisdem hodie causam repropusui. Et acriter vtraque parte informante Domini in decisis steterunt, ex rationibus, & iuribus in prima decisione adductis,& ex alijs infra dicendis. Et cum prædicta decisio duabus potissimum conclusionibus consisteret, altera quod isti fratres filij Alexandri fuerunt positi in conditione sub verbo agnatis, sub quo filij comprehenduntur. Secunda vero conclusio erat, quod licet caducata fuisset substitutio Alexandri prædefuncti Laurentio, nihilominus intrat gradus subsequens, & sic filij Alexandri in illis comprehensi, quarum duarum conclusionum,vtrāque Scribentes pro Dominis de Massa impugnare curarunt, quorum impugnationes Dominis visæ fuere non obstare.

2 Et in primis contra primam insurgebant dicentes, quod statutum Vrbis, disponens filios positos in conditione censeri vocatos, non loquitur de agnatis, sed de filijs,quorum appellatione agnati non veniunt, & sic quando filij, vt agnati vocantur, non censentur vocari tanquam filij, sed tanquam diuersa persona, quod nullatenus visum fuit Dominis admittendum,ex iuribus claris, & rationibus in decisione adductis. Quibus additur auctoritas Paul. de Castr. in l.qui se patris.numero octauo. C. vnde liber,vbi concludit ex illo text. quod inter patrem, & filium per emancipationem tollebatur ius agnationis,& probatur in l.tutelas.ff.de capit.diminut. Sed quia hodie per constitutiones Imperatoris Iustiniani pater in bonis filij habet ius legitimæ successionis, vt instit.de legitim. agnat. success. §. final. & e conuerso filius emancipatus succedit ad similitudinem suorum etiam de iure Codicis, vt in l. meminimus. C.de legitim. hæredit. infert tunc Paul. quod postquam habent pater,& filius eundem effectum,debet habere,& nomen agnatorum, quod & tenuerunt gl. in l. legitimis in fin. ff vnd.cognat. & melius glos. in l.quem filius.ff.de adopt.quas Paul. Castr. vbi supra sequuitur.

3 Vlterius quia licet filij possint succedere ex triplici capite nempe tanquam filij,& tanquam agnati,& tanquam cognati,hoc est illis indultum ratione filiationis, quia tractatur de successione parentum, quæ est debita filiis omni iure l.cum ratio.ff.de bon.damnat.ideo cum esset introductum successorium edictū de capite in caput, & de gradu in gradum, vt de capite liberorum in caput agnatorum,& de gradu agnatorum in caput cognatorum, & in eodem capite liberorum in diuersos gradus, puta de filiis in nepotes, pronepotes, & deinceps,vt in toto tit.ff.& C.de succes. edict. fuit etiam istud edictum inductum in eadem persona filij scilicet,vt si vocatus ex primo capite,nempe liberorum fuisset ab illo exclusus tempore, vel repudiatione posset rursus admitti ad eādem successionem paternam tanquam agnatus, & tanquam cognatus.l.1.§.sed videndum.ff.de succes.edicto.

4 Et quamuis filijs ad agnoscendam successionem paternam de iure prætorio detur annus,extraneis vero dentur centum dies,vt in d. l. 1. tamen filius siue succedat ex capite liberorum,siue ex capite agnatorum, vel cognatorum semper habet annum iuxta text. in eadem l. 1. in §. largius tempus. ibi, largius tempus parentibus, liberisque petendæ bonorum possessionis tribuitur in honorem sanguinis, videlicet, quia arctandi non erant qui pene ad bona propria veniunt, idem probatur in eodem textu in fin. & in l.4.versicul.filius, ibi, filius non solum si tanquam filius, sed & si tanquam agnatus, vel cognatus ad bonorum possessionem vocaretur annuum spacium habet.ff.quis ord.in bonorum possess.seruet. signum euidens, quod licet filius ex secundo, vel tertio capite agnati,vel cognati admittatur, semper tamen remanet sub consideratione filii, qui venit ad successionem Patris sibi pene debitam, imo dicitur venire ad bona propria, quando succedit patri, cum in eo continuetur dominium l in suis. de liber.& posthum. Vnde cessat, quod in contrarium adducebatur, nempe quod filiis venientibus ex secundo, vel tertio capite centum dies tantum concedebantur, tanquam extraneis ad agnoscendam hæreditatem, cum totum contrarium ex supra dictis deprehendatur, vnde semper videtur verum,quod appellatione agnatorum in nostro casu veniunt filii,& appellatione filiorum in dicto statuto Vrbis veniunt filij considerati etiam tanquam agnati.

5 Secunda vero conclusio ex eo potissime impugnabatur, quia in decisione dictum fuit,istos fratres intrare in locum primi substituti per vulgarem comprehensam in compendiosa, quasi prædicta compendiosa desumpta ex mentione mortis in illa indefinite facta potius respicere videatur Hospitale Dini Iacobi dell' Incurabili substitutum Alexandro decedenti sine agnatis. Tum quia cum isti fratres positi in conditione contendat se vocatos vigore dicti statuti, non possunt venire per vulgarem tacitam, cum statutum tantummodo censeat filios in conditione positos censeri vocatos per fideicommissariam, quod desumebatur per Informantes pro Dn̄is de Massa ex verbis statuti sic se habentibus,filij positi in cōditione fideicōmissi cēseātur ad fideicōmissum tacite vocati, quasi ista geminata mētiō fideicō-

missi per statutum facta excludat dictam vacationē per vulgarem admittendo illam tantummodo per fideicommissariam.

6 Pro quorum satisfactione, & aliorum ad exclusionem tacitæ vulgaris in contrarium adducebantur, Domini considerarunt, quod decisio dixit, istos fratres intrare per vulgarem contentam in dicta cōpendiosa, quo casu semper admittitur secundus, quāuis fuerit substitutus primo nominatim, & tunc hæres semper censetur grauatus restituere huic vltimo substituto iuxta communem doctrinam Bar. in l. quamdiu. nume. 10. vers. item facit. ff. de acquir. hæred. de qua latius in decisione, quæ istam doctrinam adduxit ad exclusionem fundamenti tunc adducti contra prædictam secundam conclusionem, quo dicebant conclusionem non procedere, quoties fideicommissum fuit nominatim relictum ab eo, in cuius persona substitutio fuit facta caduca, cui tantum secundus fuit substitutus, non vero primo instituto, vnde relictum a primo substituto, in quo caducitas euenit, non censetur repetitum ab eius substituto. l. Celsus. §. quod alicuius. de leg. 2. cum Bar. Ruin. & Peregr. in decisione adductis, quod tamen fundamentum dixit decisio intrare tantum, quando secundus fuit substitutus primo nominatim per fideicōmissariam, secus tamen si per vulgarem, vt in decisione.

7 Vnde hodie ad prædictum contrarium motiuum aliter respondetur nempe, quod licet motiuum in se sit verum, nihilominus non applicatur nostro casui, in quo nō potest dici fideicommissum nominatim relictū ab Alexandro, in cuius persona substitutio fuit facta caduca, cum testatrix tantum dixerit, cui Alexandro morienti sine agnatis masculis, aut feminis substituto venerabile Hospitale &c. Ex quibus verbis non potest elici fideicommissum ab ipso Alexandro nominatim fuisse relictum, tunc enim diceretur nominatim relictum, quoties testator substituto Titio illum nomine proprio designando, rogasset dare centum Seio, vel rogasset hęreditatē restituere Caio, & hoc est quod voluit text. ex aduerso adductus in d. l. Celsus. §. quod alicuius. in illis verbis, quod alicuius hæredis fidei nominatim committitur, potest videri ita demum dari voluisset, si ille extitisset hæres, vbi pondero verba, quod hæredis fidei nominatim committitur, quasi tunc dicatur nominatim ab hærede relictum, quādo ipsum hæredem nomine proprio designatum testator rogauit legatum aliquod dare alteri, vel illi hæreditatem restituere.

8 Idem desumitur ex text. etiam ex aduerso adducto in l. si plures, de leg. 3. ibi, itaque si quis velit non omnes hæredes onerare legatorum præstatione, sed aliquos ex his nominatim damnare debet vbi gl. fin. notat tunc illos nominatos teneri, non vero alios. Ad idem est bonus text. in l. Titia. de ann. legat. vbi Mæuio vsufructuario proprio nomine grauato de alimentis præstandis Pamphilio, & alijs, defuncto Mæuio, & vsufructu reuerso pleno iure ad hæredem respondet consultus hæredem non teneri ad præstationem istorum alimentorum, cum a Mæuio vsufructuario fuissent relicta, & est etiam text. in l. si ab eo. ff. de vsufruct. legat. & ita procedit fundamentum contrariū, & Bart. pro illo adductus, qui melius se declarat in d. l. Titia, & in d. l. si ab eo. In nostro vero casu testator non grauauit nominatim Alexandrum de aliquo legato, nec de hæreditate alicui restituenda, sed tantū illi decedenti sine agnatis Hospitale substituit.

9 Quibus non obstat Ruin. cons. 99. n. 16. lib. 2. vbi testator nepotibus institutis nominatim, deinde dixit vltimo eorum sic decedenti substituo &cet. tenet Ruin. nominatim illis substituisse. Nihilominus Peregr. in decisione adductus art. 15. num. 26. & seq. tenet in casu Ruin. non posse dici nominatim fideicom missum relictum, sed potius illa verba vltimo eorum decedenti substituo &c. posse optime exponi, id est in locum vltimi, pono cum substituere nihil aliud sit, quam alium loco illius supponere. l. fin. C. de hæred. instit. Curt. iun. consilio 73. numero septimo. Vnde cessante fundamento principali ex aduerso adducto, quasi non applicetur nostro casui, parum interest disputare de responsione in decisione ad dictū fundamentum adducta, & an isti fratres veniant per vulgarem comprehensam in compendiosa, cum & illis sufficiat venire per fideicommissariam.

10 Vlterius & principaliter fuit responsum, quod isti filij positi in conditione perinde est ac si verbis dispositiuis vsa testatrix sic dixisset: Alexandro si de tempore mortis filios habuerit, isti succedant, sin minus filios non habuerit Venerabile Hospitale succedat existimantur enim isti filij respectu substituti esse in conditione, vt illum excludant, respectu autem proprio, & ad propriam vtilitatem esse in dispositione, vt notatur per Bart. in l. a testatore. numero 3. vers. sed quo ad aliud. de condit. & demonstr. Gabriel consilio 115. numero 11. libro primo. Non enim testatrix illos in conditione posuit potissime, vt substitutum excluderent, quem ipsa testatrix non vocando excludere poterat, sed vt ipsi filij bona haberent, ad quæ pater vocabatur, vt dicit glos. in l. filiusfamilias. §. cum quis. verbo extiterint de leg. 1. ex quo fit, vt isti filij admittantur ad partem, quæ eorum fauore substituto non datur, & consequenter non solum excludant Hospitale substitutum, verum etiam actionem habeant ex testamento sicut si fuissent dispositiue vocati, præcipue stante dicto statuto Vrbis, vt declarat Bartol. in l. 2. §. videndum. numero secundo. ff. ad Tertul. Curt. iun. cons. 96. numero 5. vers. cum igitur.

11 Nec obstat, quod Alexander pater prædecesserit ante purificationem fideicommissi ad sui fauorem, non enim isti filij agunt de substitutione, vt per illam patri succedant, nec iure transmisso, sed vt iure proprio testatrici per mortem Laurentij sine filijs succedant, cui Laurentio deficiente Alexandro videntur substituti, cū per præmorientiā Alexādri patris, & sic per substitutionē in illius gradu caducatā, fuerit factus filijs locus, & ipsorum vocationi, & succes-

cessioni aperta via: perempto enim præcedenti gradu admittitur sequens. Bartol. in l. quamdiu, la 3. nu. 10. de acquir. hæred. quem alij sequuntur teste Gabriel. consil. 119. num. 16. libro 1. Socin. iun. consil. 42. num. 24. lib. 1. Gabriel. d. consil. 115. num. 10. & seqq. & sequuta fuit Rota in vna Cesenaten. Hæreditatis 12. Februarij 1596. coram bo. me. Orano, & peremptis præcedentibus substitutionibus non perimuntur sequentes, quin illis via aperitur, vt fuit dictum in prima decisione iuxta Bald. & Paul. ibi adductos, & ita gradus istorum filiorum ex sequenti fit prior, vt declarat Imol. in d. l. quamdiu, la 3. numero tertio, & Paul. consil. 269. num. 2. lib. 2. & Corn. consil. 35. in fi. lib. 2. & admittitur iure proprio, & ex gradu suo non ex perempto, vt declarat Ias. consil. 148. num. 21. lib. 2.

12 Vnde isti filij Alexandri, quamuis expresse ipsi patri substituti fuissent admitti debent ex communi, de qua per Bart. & DD. in d. l. quamdiu, & in l. cohæredes in princ. de vulg. de qua testatur Gabriel. d. consilio 119. ante numerũ decimũ nonũ. Vbi refert, quod illa doctrina, quæ tenet illum, qui alicui per fideicommissum substituitur, in eum tantum casum vocari, in quo is, cui substituitur emolumentum accepit ad text. in l. sed & si sic. §. fin. de leg. 3. tunc tãtum esse veram, quando onus restituendi, de quo agitur illi soli, cui alter substituitur iniunctum est non vero alteri ante ipsum, quod si idẽ onus hæredi, vel alij substituto præcedenti adiunctum fuerit, qui emolumentum consequuti sint, tunc fideicommissum debetur vocatis in vlteriori gradu, quamuis præcedentes sint extincti, & is a quo vltimo loco relinquitur, nihil emolumenti senserit, sed potius ipsius substitutio fuerit caducata, & hic est casus noster, quia licet isti filij sint vocati pòst Alexandrum illorum patrem, & ipse tanquam præmortuus nihil emolumenti habuerit ex hoc fideicomimisso, nihilominus onus restituendi fideicommissum non solum ipsi fuerat iniunctum, sed prius ipsi Laurentio hæred[illegible]stitutio si sine liberis decessisset, prout casus euen[illegible]

13 Et ratio est, quia fideico[illegible]um relictum a secũdo nempe ab Alexandro, si iste gradus deficiat, prout defec t, remanet penes primum, nempe penes Laurentium cum onere restituendi tertio, nempe istis filijs, per text. in prima decisione adductũ in l. 1. §. pro secundo. C. de caduc. tollen. Bart. in d. l. quamdiu. in fin. Bald. in d. cons. 83. lib. 4. & cons. 279. li. 1. Alciat. in d. l. & hæredes in princ. num. 10. versic. quod si primus. Paul. consil. 152. nu. 1. versic. secundum casum. libr. 1. Gabriel. vbi supra. numero 20. & seqq. Vnde quamuis isti filij non intrarent per aliquam vulgarẽ comprehensam in compendiosa, venirent admittendi ad istud fideicommissum tanquam intrantes gradum peremptum patris, & per cuius peremptionem fuit illis aperta via succedendi ex supradictis.

14 Nec oppositio de statuto, quod non vocet filios positos in conditione per vulgarem, sed per fideicommissariam fuit visa alicuius momenti tum quia non videtur admittendum quod dictum statutum veli filios positos in conditione censeri vocatos tantum per fideicommissariam ex geminata mentione de fideicommisso in statuto facta, nam illa fit ad docendum, quod filij in conditione fideicommissi positi censeutur vocati ad tale fideicommissum, & non expressit statutum, an per vulgarem, an vero per fideicommissariam, quod reliquit iuris communis dispositioni, nihil aliud intendens statutum, quam dirimere quæstionem glos. in l. Lucius. de hæred. institut. an positi in conditione censeantur vocati vel nõ, de qua stante dicto statuto non licet iam hodie dubitare inter Romanos, qua autem vocatione censeantur vocati hoc erit desumendum ex verbis testamenti cuiuslibet testatoris. Et ex his alijs omissis responsione non egentibus sic fuit decisum, & in decisis stãdum resolutum.

15 Obiectum vero per DD. de Massa in hac positione adductum de text. in l. hac edictali. C. de secundis nuptijs cum nec de illo in prima positione, & decisione fuerit actum, visum fuit Dominis, nec in hac positione de illo agendum poterit autem si pars DD. de Massa voluerit particulariter de illo videri.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Bononien. Pensionis. Veneris 8. *Iunij.* 1612.

ARGVMENTVM.

In summarijssimo possessorio conceditur manutentio, & concessa reuocatur, secundum quod constat de vnius, aut alterius possessione. Pensionisque non soluendæ quasi possessio non acquiritur per lapsum decem annorum, nisi probetur illam fuisse denegatum, & denegationi pensionum non acquieuisse.

SVMMARIVM.

Numeratio pecuniæ probata censetur, quando Notarius asserit illam fuisse actualiter solutam; & exbursatam. num. 1.

Confessio extraiudicialis de æquitate Canonica probat contra confitentem. num. 2.

Mandatum de manutenendo in possessorio summarijssimo potest dari in 2. *instantia, etiam quod in prima plenarij possessoris iudex contra manutentionem iudicauerit. nu.* 3.

Mandatum de manutenendo in possessorio summarijssimo concessum a iudice reuocatur, quoties constat de non possessione vnius detegiturque possessio alterius, & c. contra num. 4. *&* 5.

Beneplaciti Apostolici reseruatio intelligenda est quatenus beneplacitum sit necessarium. nu. 6.
Pensionis non soluendae quasi possessio non praescribitur lapsu decem annorum nisi probetur illam fuisse denegatam, & denegationi pensionarium acquieuisse. num. 7.

DECISIO CCCCIV.

1 Visum fuit Dominis Dominum Bartholottum venire manutenendum in possessione exigendi istam annuam pensionẽ Scutor. 25. monetae ad quae in concordia inter partes inita pensio fuit redacta ex eo potissimo fundamẽto, quod apparet ex eadem apocha concordiae nõ solum de dicta reductione, sed etiam de duobus terminis solutis nempe Natalis Domini anni 1598. & Sancti Ioãnis Baptistae anni 1599. qui termini leguntur ibi soluti his verbis pro quibus dictus Iosephus actualiter soluit & exbursat dictis dominis libras centum quae verba satis probant pecuniae numerationem Bald. consil. 28. n. 1. & 2. lib. 1. Soc. consl. 143. n. 2. & 4. lib. 1.

2 Quae iuuantur ex depositione testium de auditu, quorum vnus deponit de auditu ab ipso Iosepho, cuius propria confessio licet fuerit extraiudicialiter facta, tamen de aequitate canonica probat contra confitentem. Gabriel de confes. conclus. 1. n. 46. in quarta limitatione.

3 Quibus non obstat fuisse per R. P. D Castaneum pronunciatum contra manutentionem. Respondebatur enim quod quamuis praedicta sententia fuisset lata in plenario possessorio cum fuerit ab ipsa appellatum, potest iudex ad quem in summarijssimo possessorio, de quo hodie agitur concedere mandatum de manutenendo, ad tradita per Roland. consil. 8. num. 24. & seq. lib. 4.

4 Quod magis procedit in casu quo pronũciatũ fuisset in isto summarijssimo possessorio in quo Rota assueuit mandatum de manutenendo reuocare quoties constat de non possessione vnius aut detegitur possessio alterius & denegata semel manutentione conceditur de nouo docendo de possessione, vt fuit dictũ in vna Romana Vineae 21. Iunij 1581. coram bo. me. Oriolen. & in alia Pistoricen. pensionis 3. Iunij. 1606. coram Domino meo Ludouisio.

5 Et ratio est, quia in isto iudicio summarijssimo nõ intendit aliud, quam manutenere possessorem siue detentorem in statu, in quo reperitur, vt non detur occasio spolijs & scandalis. In ceteris vero praeseruantur parti omnia iura tam in possessorio plenario, quam in petitorio iuxta l. 2. §. merito. ff. pro socio. cũ alijs per Sarnen. in regula de iur. quaesit. q. 2. num. 5. Decis. consil. 541. nu. 17. Rot. decis. 641. numero 8. part. 1.

6 Nec etiam obstat, quod in dicta concordia, & apocha reductionis fuerit reseruatum beneplacitum Apostolicum, Talis enim reseruatio intelligitur, quatenus illud sit necessarium. Gabriel consili. 92. nu. 5. lib. 2. & in casu nostro non videbatur necessarium, cum pensionarius esset contentus dicta reductione & quilibet possit fauori suo renunciare. Minus obstat clausula ou n n ut remaneant centum pro rectore quia illa respiciet petitorium.

7 Nec etiam lapsus decem annorum visus fuit obstare, tum quia ex dictis testium videbatur potius contrarium apparere, tum quia pensio nunquã praesumitur derelicta nisi probetur denegatio cũ acquiescentia pensionarij, & quod alius fuerit in possessione naturali illius. Regula enim quod praesumptio cõtinuationis non duret vltra decennium iuxta Bart. in l. siue possidetis. numero 8. de prob. procedit quando alius possessionem naturalem occupauit, quia tũc praesumptio continuationis possessionis ciuilis non militat vltra decennium, secus vero prout in nostro casu, quando ab alio non fuit naturalis possessio occupata. Tunc enim etiam post decennium praesumitur illius continuatio, & animi retentio, iuxta Guid. Papam, decis. 629. Couaruu. in regula possessor 2. par. §. 1, numero tertio. vers. at si constet & tenuit Rota in vna Turiten. tertiariae 13. Aprilis 1592. coram Illustrissimo Mantica, & in alia Aquilegien. pensionis 21. Maij 1610. coram me, tam in terminis pensionis, quam mandati de manutenendo.

8 Oppositio autem de praedictae concordiae non recognitione fuit sublata ex eo, quod constat de dicta recognitione non solum per testes etiam instrumentales, sed & per confessionem eiusdemmet Iosephi, de quibus iam hodie constat in actis.

REVEREND. P. DOMINO DAMASCENO.

Leodien. Fideicommissi. Veneris 15. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

Licentia disponendi an consumatur in prima dispositione, & an postquam dispositio fuit facta, illa declarari seu confirmari possit, & quid iuris sit, quando non est satisfactum per primã dispositionem menti disponentis.

SVMMARIVM.

Facultas disponendi concessa alicui consumitur in prima dispositione. nu. 1.
Fallit quando ab initio non fuit plene satisfactum menti disponentis. nu. 1.
Declarans nihil de nouo facit. nu. 1.
Confirmans nihil de nouo facit. nu. 1.

DE-

DECISIO CCCCV

CVm agentes pro Domino Renato pluries citati non offerrent se paratos ad informandũ, fuit pro parte D. Federici porrectum memoriale in Rota, cuius vigore fuit mihi ordinatum, vt ẽt vna parte informante proponerem dubium alias sub scriptum. An Federico obstet donatio per quondam Ioannem Patrem facta, quondam Renato in casu, & ad effectũ, de quo agitur, prout proposui sub hac die Veneris 15. Iunij. Et pro Informante fuit resolutum donationem scilicet non obstare, idque ea ratione, quod testamentum Ioannis, in quo se fundat Federicus, non est contrarium donationi, sed vtrumque simul stare potest, etenim donatio facta quondã Renato non fuit simplex, sed ex causa matrimonij, & pacto adiecto, quod separato matrimonio si nulla, vel nullæ remaneant proles, aut ea, vel eæ moriatur, aut moriantur nullis relictis vlterioribus prolibus, quod dicto casu prędicta coniugum bona redibunt, & pertinebunt ad latus, siue latera vnde processerunt, testamentum autem continet quantum ad eadem bona donata, de quibus modo agitur, quod testator vult ea manere in familia sua, & quod Renatus nõ possit illa hypothecare, vendere, aut alienare, nisi in certis casibus, qui non euenerunt, sed post eius mortem deuoluentur ad liberos eius, quemadmodum dictus Renatus ea de re statuerit, & casu quo dictus Renatus non relinquat legitimos liberos, aut ijdem liberi moriantur non relictus vlterius legitimis liberis, tunc ad prædicti Renati fratres, & sorores aut in eorum defectu, ad eorum liberos, aut liberos liberorum, prout id iuxta iura patriæ, aut iura feudorum Prouinciæ, sub qua ea sita sunt, & forum sortiuntur fieri oportebit Ex qua facti serie apparet, quod moriente Renato sine filijs, prout mortuus est, respectu successionis trãsuersalium, de qua agitur, non est differentia inter donationem, & testamentum, cum in donatione Ioãnes voluerit, quod deficientibus liberis Renati, bona redeant ad latus siue latera, vnde processerunt, quod nihil aliud videtur importare, quam familiam paternã, a qua mediante donatione bona deuenerunt in Renatum Donatarium. In testamento aũt Ioannes hoc idem expressit, dum in defectum liberorum Renati voluit bona peruenire ad Renati fratres, & sorores, qui nihil aliud sunt, quam latus paternum, a quo processerunt bona donata, & ad quos Ioannes in donatione voluit, quod bona redirent, & proinde Federicus frater dicti quondam Renati, qui modo agit, ex testamẽto, nihil habet, quod sibi obstet in donatione.

1 Atque hinc cessat, quod dicitur Ioannem non potuisse disponere de istis bonis tanquam feudalibus sine licentia Comitis Lossen. & quod licentia, quæ fuit a dicto Ioanne obtenta, fuit consumpta in donatione facta ad fauorem Renati iuxta notat. in l. boues. §. hoc sermone. ff. de verbor. signific. & proinde, quod non potuit postea Ioannes facere nouam dispositionem testamentariam super bonis donatis. Nam omisso an licentia Comitis Lossen. tanquam gratia Principis coucepta per amplissima verba expirauerit in primo casu, de quo late per Informantes pro Domino Federico, cessare visa fuit difficultas ex prædictis, nempe quia Ioannes in testamento quo ad bona, de quibus agitur, minime fecit nouam dispositionẽ, sed ad summum melius declarauit factam in donatione, siue confirmauit, vel etiam in aliquo ampliauit, quæ omnia facere potuit, non obstante reg. l. boues, quia declarans non dicitur facere de nouo. l. hæredes palam. §. 2. ff. de testam. Oldrad. cons. 224. num. 10. Anchar. cons. 7. nu. 3. Roman. cons. 482. nu. 8. sicut nec confirmans l. Aurelius. §. testamento. ff. de liber. reg. Bald. in c. 1. n. 2. tit. per quos fiat iuuestit. Ias. in l. more. nu. 41. ff. de iurisd. omn. Iud. Alex. cons. 122. nu. 17. vers. 2. principaliter. lib. 4. Crauett. cons. 668. nu. 2. sicut etiam ampliari potest non obstante dicta reg. l. boues. quæ non habet locum quando ab initio non fuit plene satisfactum menti disponentis Tiraq. in dicta l. boues. §. hoc sermone. limit. 6. per tot. & fuit nouissime dictum in Cesaraugustana dismembrationis, coram me. Et ex his etiam cessare visa fuerunt, quæ alias dicebantur, quod consensus Renati adhibitus in testamento Ioannis non fuerit formalis, & solẽnis, quia, vt ex ijs patet, dictus consensus minime fuit necessarius. Et ita conclusum fuit.

R. P. D. VBALDO.

Firmana Altaris Sancti Matthæi. Veneris 15. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

Plures adducuntur causæ, ex quibus Rota solet denegare remissoriam.

SVMMARIVM.

Tempus datum ad præsentandum non currit nisi a die scientiæ. nu. 1.
Remissoria non datur, quando super ijsdem testes fuerũt alias examinati, quia credendum est, partem tunc induxisse testes magis idoneos, & fecisse meliorem & pleniorem probationem. nu. 2.
Remissoria non conceditur, vbi alias fuit concessa. nu. 2.
Remissoria non datur ei, contra quem adest res iudicata. num. 2.
Remissoria denegatur propter timorem subornationis. num. 2.
Remissoria denegatur vbi articuli sunt irreleuantes. numero 3.
Confessio extraiudicialis debet probari saltem per duos testes. num. 3.

DECISIO CCCCVI.

1 Domini dixerunt, remissoriam non esse dandam ad probandam scientiam mulierum patronarum obitus Lepidi, per cuius mortẽ vacauit beneficium, de quo agitur, & ipsæ patronæ præsentarunt post tres dies a lapsu quadrimestris. Vnde beneficium tanquã eo nomine deuolutum fuit a Domino Ricciotto impetratum præsentato se defendẽte ex eo, quod mulieres dicti obitus notitiam statim non habuerunt, & certum est, tempus ad præsentandum patronis non currere, nisi a die scientiæ. c. quia diuersitatem. de concess. præbendæ, & not. in c. nulla, eod. tit c. licet. de supplenda negligentia Prælator.

2 Fundamentum autem denegatæ remissoriæ fuit, quia fuerunt examinati plures testes in alijs instantijs ad eundem effectum, & eorum dicta reiecta tanquam irreleuantia, vel minus concludentia, & tamen credendum est, Ricciottum tunc induxisse testes, quos habuit magis idoneos. Aegid. decis. 38. post princip. & fecerit meliorem, & pleniorem probationem, quam potuerit. Aymon. consil. 134. num. 3. Imo cum annis elapsis addidisset tres alios testes, quos examinari fecit super dicta prætensa scientia, illos etiam concludenter probare Rot. censuit 10. Maij 1606. coram Reuerendo patre Domino meo Decano, & propter similem causam, videlicet propter testes alias examinatos, vel remissoriam alias cõcessam, fuit denegata remissoria in causa Veneta illegitimitatis. 23. Iunij 1589. coram Illustrissimo Plato, in Caputaq. Vnionis 20. Maij 1594. coram Reuerendo patre, Domino meo Decano in Pampilonen. Decimarum 15. Iunij 1598. coram bon. mem. Orano, quæ causæ ad effectum remissoriæ erant profanæ. Vnde tanto magis videtur deneganda in causa ista beneficiali, præsertim stante re iudicata post tres cõformes latas contra Ricciotum, quo casu remissoria denegatur. Caputaq. decis. 51. p. 3. & stante timore subornationis, cum testes alias inducti in hac causa fuerint confessi, falso se deposuisse, & vti tales fuerint cõdemnati, vt dicitur in dicta decisione in hac causa facta coram Domino meo Decano, qui timor viget etiam in futurum, & ibidem remissoria denegatur. Caputaq. decis. 50. nu. 4. & 6. p. 3.

3 Accedit irreleuantia articulorum, cum fuerit articulatum, quod quædam mulier Laura nomine audiuit Felicẽ vnam ex dictis patronis, dicentem ipsam, & sorores statim fuisse certioratas de obitu Lepidi, quæ confessio extraiudicialis per vnicum testem probata, nihil facit, cum requirantur saltem duo testes secundum communem opinionem, de qua Hieronymus Gabriel. cons. 40. nu. 57. lib. 2. & alias frustra petitur remissoria ad probandum id, quod probatum non releuet l. ad probationem, C. de probat. Cassad. decis. 2. de dilat. Caputaq. decis. 68. nu. 2. p. 3. & ita decisum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Fideicommissi de Pinis. Veneris 15. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

Plures referuntur modi probandi identitatem bonorum relictorum a testatore.

SVMMARIVM.

Filij positi in conditione ex statuto Vrbis censentur vocati. nu. 1.

Inuentarium probat bona in eo descripta fuisse in bonis testatoris. nu. 2.

Identitas rei probatur per duas demonstrationes. nu. 2. Vbi quod verificatio duorum confinium sufficit.

Identitas probatur ex aspectu, & rei euidentia quæ ceteris probationibus præfertur. nu. 3.

Identitas probatur coniecturis. nu. 3.

Identitas probatur ex eo, quod heredes testatoris in certo loco bona possident, quando constat testatorem etiam in d. loco bona possedisse. nu. 4.

DECISIO CCCCVII.

1 De fideicommisso non dubitatur, quia filij filiorum Bellisarij de Pinis testatoris fuerunt positi in conditione, & per consequẽs vocati ex dispositione statuti Vrbis, vltra plures coniecturas ponderatas per Informantes, quæ sufficiunt pro vocatione etiam circumscripto statuto. Ideo actum fuit tantum de identitate bonorum, quam bene probari visum fuit Dominis.

2 Nam quo ad domum magnam, in inuẽtario est descripta Domus magna sita in Vrbe in regione Colũnæ in loco detto la Madalena, cui ab vno latere sunt bona Leonis Calceolarij, & bona Christophori Magistri Scholæ, ab alijs laterib. sunt viæ publicæ, inuentarium aũt probat descripta in eo fuisse in bonis testatoris l. fi. C. de arbitr. tut. & l. fin. C. de iur delib. not. in l. tutor qui repertorium. ff. de administr. tutor. qđ bene præter instrumentum locationis in perpetuum partis dictæ domus factæ de anno 1540. per Alteriã solutam dicto testatori coadiuuant testes plures de quibus in Summario illorum de Pinis. nu. 3. qui plures assignãt demonstrationes, licet duæ tantum sufficiant ad probandam identitatem rei. Bartol. in l. demonstratio. num. 14. ff. de condit. & demonstr. Alex. cons. 73. nu. 6. lib. 3. Socin. cons. 89. nu. 2. lib. 1. Tanto magis, quia illi qui hodie sunt domini illarum domorum, qui dantur pro confinibus, sunt successores illorum qui nominantur ad istum effectum in inuentario, iuxta tradita per Aym. cons. 57. nu. 7. Quamuis etiam nõ esset necessaria iustificatio omniũ confiniũ qui

qui dantur in inuentario, sed sufficeret duos iustificari. Cephal.consil.98.numero vigesimo primo. cum supra deductis.

3 Probatur etiam identitas domus sita in Burgo in conspectu Castri Sancti Angeli quæ reperitur in inuentario descripta in via Alexandrina iuxta bona ab vno Francisci Angelini Bicherarij, & ab alijs vias publicas. Probatur autem non solum ex aspectu, & rei euidentia, quæ ceteris quibuscumque probationibus præfertur. l.penult. & ibi not. ff. fin. regund. Bart. in l. contra negantem.ad fin. C. ad leg. Aquil. Late Tiraqu. de retract.lignag. §. quarto, glos. prima, numero trigesimo sexto. sed etiam ex testium dispositione, & ex instrumento emphyteusis concessi illis Agazonis a Capitulo Sancti Petri, in quo assignatur pro confini domus Pauli de Pinis patris Belisarij, quæ narratiua deseruit probationi identitatis, quæ etiam coniecturis probatur Parif. consilio 104.numero vigesimo secundo, & vigesimo quarto, libro primo Cephal.consilio 98.numero vigesimo, & dixit Rota in vna Ciuitatis Castelli Bonorum, 4. Maij 1598. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio. Probatur etiam identitas aliarum domorum simul iunctarum in Burgo, & Canonum super eis debitorum, quia probantur, & verificantur per testes omnes confines positi in inuentario, qui testes etiam deponunt de subrogatione Modernorum confinium loco antiquorum, ex eo, quod videtur aliqua diuersitas adesse, vt bene animaduertunt Informantes & coadiuuatur probatio ex instrumēto locationis factæ Pincaro sub die 24. Nouembris 1592. in quo dantur pro confine domus esse vti testatoris. Quo ad domos in Platea Montanaria, non videtur dubitandum de identitate, quia conueniunt demonstrationes designatæ in inuentario, & bene probant testes, videlicet ante Platea Montanaria, & retro Mōs Caprinus, qui sunt fines immutabiles, & sufficiunt absque verificatione aliarum duarum demonstrationum, videlicet bonorum de Scappuccijs & bonorum Vnius Barbitonsoris, quæ tamen etiam verificantur.

4 Testes enim dicunt DD. de Biscijs possidere hodie bona, & illa habuisse a Dominis Scappuccijs ī dotem D. Victoriæ Vxoris. D. Bernardini Bisciæ, & prædictę identitates tanto magis probantur, quia negari non potest ex inuētario testatorem possedisse in dictis locis domos, in quibus constat filios & hæredes, nec non nepotes possedisse, ac possidere. Vnde resultat maximum argumentum, quod sint eædem domus, quas testator habebat, & fideicommisso subiecit. Bald.consil.89.numer.4.lib.1.Fulgos. conf.145. col.2.vers.porro si aliunde quæsijssent. Natt. consil. 235.sub num.17.vers. Nam reperitur Marzar.de fideicomm.q.58.late Pereg.cons.48.lib.1.vbi nu. 13. allegat plures concordantes.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS.

D. CARD. BONONIEN.

Perusina Fideicommissi de Alphanis. Veneris 15. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

Dos filiæ per statutum exclusæ an sit detrahenda de legitima, vel de tota hæreditate, & quando dos succedat loco legitimæ ex dispositione statuti, vel ex dispositione testatoris, & quando filia per statutum exclusa dicatur agnita a patre.

SVMMARIVM.

Res quando succedit loco legitimæ de ipsa legitima est detrahenda.n.1 fallit in eo quod excedit legitimam.n.6.
Dos succedit loco legitimæ, vel ex dispositione statuti, vel ex dispositione testatoris.nu.1.
Dos succedit loco legitimæ stante statuto feminarum exclusiuo.num.2.vbi maxime si statutum excludat dotatam, & propter dotem.nu.2.
Dos succedit loco legitimæ ex dispositione testatoris, quādo testator agnouit filias in suas, relinquendo illis iure institutionis dotes.nu.3.
Pater disponendo in testamento ad fauorem filiæ videtur a statutaria exclusione recessisse.nu.3.
Statutum feminarum exclusiuum ita demum excludit filiam si pater velit.nu.3
Renunciatio facta per filiam bonis paternis non obstat quo minus filia possit capere relictum seu institutionem a patre.nu.3.
Filia a statuto exclusa dicitur agnita, quādo aliquid certum fuit ei relictum iure institutionis.nu. 4.
Contra vero, quod non sufficiat institutio in re certa nisi fiat mentio legitimæ videlicet de quota.nu.5.
Dos feminæ per statutum exclusæ quando excedit legitimam non minuit portionem masculorum, licet quod est infra cedat eorum beneficio & eorum legitimam impinguet non autem hæreditatem augeat.nu.6.

DECISIO CCCCVIII.

1 Resolutum fuit, dotes filiarum testatoris detrahendas esse de legitima nō autem, vt prætenditur, pro parte Alexandri ex tota hæreditate vti æs alienum. Ratio resolutionis fuit, quia quādo dos succedit loco legitimæ, de ipsa legitima est detrahenda, iuxta cōem sententiam Doctorum, de qua testantur Gabr.conf.11.n.10.li.1.Honded.cōs.63. n.125.li.1. Quod autem dos succedat loco legitimæ prouenit, vel ex dispositione statuti, vel ex dispositione testatoris. Thesaur.decis.159.nu.4. Sed hic concurrit vtraque dispositio.

2 In statuto.n.exclusiuo feminarum regulariter dos

succedit loco legitimæ, ex multis cumulatis per Honded.d.cons. num. 126. Decian.cons.71. num. 1. lib. 4. quod maxime procedit in statuto Perusino, excludente filiam dotatã & propter dotem. Paul.de Castr. in l. Titio centum. §. Titio genero. nu. 8. in fine. ff. de condit. & demonstrat. Socin.cons.75. num. 11. versi. aliquando, & Titio. vol. 3. Dec. consil. 106. numer. 3. Parif.consil. 53. numero 76. lib. 3. Boss. qui communem dicit, de publ. bonorum. numero secundo, in fine, Cephal.consilio 245. numero 37. & seq. Gabr. d. consilio 11. numero quinto. Crass. in §. legitima. q. 7. numero quarto, vers. aut vero statutum excludit dotatam. Et tenuit Rota in Romana de Lante 1. Februarij 1577. coram fel. record. Clemẽte VIII. Et in vna Cesenaten. bonorum 26. Iunij 1591. coram bo. me. Cardinali Seraphino. & in alijs.

3 Ex dispositione etiam testatoris dos hoc casu succedit loco legitimæ, quia testator filias agnoscit in suas, relinquendo illis iure institutionis dotes. Alexand.consilio 131. libro 1. Gabr. d. consilio 11. sub numero septimo, & 133. numero 38. libro secundo. & fuit dictum in vna Albanen. legitimæ. 8. Februarij 1574. coram Cotta, & in dicta Romana de Lante. Testator enim hoc pacto disponendo ad eorum fauorem videtur a statutaria exclusione recessisse. Ita vt res fuerit reducta ad terminos iuris communis. Brun. in tractat. de statut. exclus. fem. tertio articulo in secundo membr. principali. nume. 39. Felin. Becc. qui alios congerit, consil. 107. num. 20. Et statutum ita demum excludit filiã si pater velit. Paul. de Castr. consil. 52. sub numer. 2. versic. cum vero. lib. 1. Ruin. consil. 118. num. 24. circa med. lib. 3. Gabr. consilio 140. num. 8. lib. 2. sic dicitur de filia, quæ renunciauit bonis paternis cui renunciatio non obstat patre nolente & illam instituente. Bart. in l. stipulatio hoc modo concepta. num. 4. Alex. nu. 8. Iaf. num. 130. ff. de verbor. oblig. Bald. in l. pactum quod dotali. in 3. q. C. de Collat. cum cumulatis per Gabr. de iur. dot. conclus. 1. num. 27. Crass. in §. successio. ab intestato. q. 15. nu. 70. Et fuit dictum in causa Ferrarien. bonorum. 24. Februarij 1603. coram me.

4 Dubium tamen est inter Doctores, an filia dicatur agnita, quando fuit aliquid certum iure institutionis relictum. Licet enim Paul. de Castr. d. consil. 52. loquatur generaliter de relicto facto filiæ subiungẽs intelligi debere de filiabus omnino exclusis, & relictum non censeri factum vti extraneæ, sed vti filiæ. Et Socin. d. consil. 75. num. 3. & 4. lib. 3. dicat, quod dicitur agnita, quando fuit aliquid centum iure institutionis relictum, quod etiam voluit Ruyn. consil. 40. num. 11. lib. 3. Parif. cons. 53. n. 79. in fine. Et nu. 81. libro tertio. Rubr. cons. 156. num. 8.

5 Attamen quod non sufficiat institutio in re certa, & non sit satis titulus institutionis, nisi fiat mentio legitimæ, videlicet de quota, Tradit. Rimin. iun. consil. 31. numero 74. alios referens & attestans de communi, & sentit Parif. consilio 54. numero 18. 19. 20. libro secundo. Gabr. d. consilio 140. numero nono & seq. lib. 2. Thesaur. decis. 159. num. 17. Honded. cons. 53. num. 25. lib. 2. Et in casu supradictarum decisionum institutio erat facta expresse pro legitima, & propterea quando difficultas reduceretur ad dispositionem testatoris, & prætensam agnitionem vellem iterum dominos consulere.

6 Voluerunt tamen Domini illud in quo constitutio dotium excedit partem, quæ filiabus de iure competeret, in legitima detrahendum esse de tota hæreditate, quando enim dos est supra portionem legitimæ, non minuit portionem masculorum, licet quod est infra cedat beneficio ipsorum, & eorum legitima impinguet, non autem hæreditatem augeat. Late Cephal. consil. 245. nu. 34. Moden. de fideicomm. artic. 38. num. 18.

REVERENDISS. P. D. BONONIEN.

Cesaraugustana Dedicationis. Mercurij. 20. Iunij. 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio datur stricte ad limites possessionis de tempore litis motæ, nec debet concedi ex actibus, qui dederunt causam liti.

SVMMARIVM.

Manutentio non datur, nisi ad limites possessionis. numero 1.

Qualitatis quasi possessio debet probari, quando ipsa qualitas controuertitur. num. 2.

Manutentio debet dari in eo statu, in quo quis reperitur ante litem motam. nu. 3.

Actus, qui dederunt causam liti, non habentur in consideratione ad effectum manutentionis. nu. 4.

DECISIO CCCCIX.

1 FVit resolutum, non esse dandum mandatum de manutenendo Ecclesiæ del Pilar, quo ad solennitatem processionis extra Ecclesiam in die dedicationis suæ Ecclesiæ: nam Ecclesia Metropolitana nõ negat, neq. prætendit, quod illa non possit modo consueto, & prout ante litem motam celebrare, sed quod non possit facere cum dicta processione extra ecclesiam per viam manutentionis, quia illa non potest concedi nisi ad limites possessionis, in qua reperitur, prout possedisse per prius apparet.

2 Nec sufficit quod probet se aliquo modo fuisse solitam celebrare suam Dedicationem, quia ius, & cõtrouersia non est in ipsa celebratione, sed in qualitate, hoc est in illa solenni processione, & propterea debet

bet probari quasi possessio istius qualitatis. Bald. con silio 447. num. 2. lib. 5. cum alijs per Parisi. consi. 152. num. 5. lib. 4.

3 Non obstat, quod dicitur celebrare Dedicationē cum maiori, vel minori solennitate non habere alterare, quia plus & minus nō differunt specie, nam respondetur, quod An possit fieri cum ista solennitate videbitur in petitorio, hodie autem cum de manutentione agatur illa concedi debet in eo statu, in quo reperiebatur ante litem, & eo modo tantum, quo possidebat, hæc enim est natura interdicti vti possideri.

4 Non obstat, quod à duobus annis citra Ecclesia del Pilar celebrauerit Dedicationem cum solenni processione, quia cum isti actus dederint occasionē litis, non sunt habendi in consideratione ad obtinendam manutentionem. Minus releuat quod Ecclesiæ Cathedrali fuerit denegata manutentio priuatiua ad Ecclesiam del Pilar, Nam id factum fuit, quia nō docuit de prohibitione cum acquiescentia, vt dicitur in decisionibus, & inde non sequitur quod sit danda manutentio Ecclesię del Pilar, quia vtrique denegari potest, & fuit denegata sicut enim illa non probauit quasi possessionem priuatiuam, Ita neque ista probauit possessionem celebrandi cum processione extra Ecclesiam.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Maceraten. Dotis. Mercurij 20. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Ex Summario sumas Argumentum.

SVMMARIVM.

Lucrum dotis non debetur vxore moriente infra annum ex statuto Maceratæ. nu. 1.

Donatio facta a minore sine solennitatibus statutarijs non valet. nu. 2.

Transactio non dicitur facta vbi lis non procedit, aut timor litis. nu. 3.

Pecunia connumerantur inter bona mobilia. num. 3.

Sententia lata ad fauorem mortui valet, quando est lata ad fauorem D. litis effecti nu. 4.

DECISIO CCCCX.

1 Non constare de causis restitutionis in integrum, & sententiam esse exequendam fuit resolutum, sententię enim tam de partibus, quam illa Auditoris Cameræ ad fauorē Syluij Claudiani, & illius hæredum, ac Domini Aloisij Cappelli domini litis effecti latæ, visæ fuerunt iustæ, cum Augustinus decedēte vxore intra octo menses a die matrimonij contracti, prout casus euenit, non posset aliquod lucrum habere, iuxta statutum Maceratæ de lucr. dot. rubr. trigesima tertia. Clare hoc ita disponens. Vnde tenebatur dotem integram, quam habuit restituere.

2 Nec obstat apocha per Syluium sibi facta, in qua illi promisit de dote recepta vsque ad quantitatem Scutorum 500. quod nihil per ipsum, nec illius hæredes ab Augustino peteretur quin illa semper essent, & remanerent Augustini, & illius hæredum, & hoc in euentum, quod Syluia Augustini vxor, & Syluij neptis sine filijs decederet, & in omni casu, quo Augustinus teneretur restituere dicta Scuta quingenta fecit illi donationem irreuocabilem dictæ quantitatis. Quia apocha siue in sui principio consideretur remissio prædictæ quantitatis, siue in sui fine donatio irreuocabilis illius, semper erit contra Constitutionem Marchiæ de alienat. & contract. minor. c. 25. & contra statutum Maceratæ de donat. rubr. 34. per quæ iura tales remissiones, seu donationes fieri prohibentur absque solennitatibus, in dictis Constitutione, & statuto desideratis, & contentis, quæ cum non interuenerint in dicta apocha, videtur nulla, ad text. in c. cum dilecta, & ibi Felin. nu 6. vers. modo ponenda est regula. de rescript. Verall. decis. 250. nu. 2. p. 1. Rot. diuers. decis. 226. nu. 2. p. 1.

3 Nec Domini admiserunt hanc apocham potius esse transactionem, vt ex aduerso dicebatur, cum nec lis verteretur, nec de illa aliquis timor immineret, vt requiritur pro transactione facienda. Purpurat. in l. cum proponas. nume. 25. C. de transaction. Roman. cons. 371. nu. 1. Surd. cons. 451. nu. 11. Quin nec locus dubitandi erat stantibus prędictis statutis, & Cōstitutione, vbi quamuis agatur de remissione, seu donatione rerum mobilium, & immobilium, tamen nō est dubium quin, & pecuniæ contentæ in apocha inter mobilia computentur iuxta tex. in Auth. de nupt. in §. & quia parū, ibi, forte in pecunijs, & aut in alijs mobilibus rebus, & ibi notat Ang. ad idem est tex. in l. si chorus. §. 1. de leg. 3. Tiraq. de retract. consang. §. 1. glo. 7. num. 103. Thessaur. decis. 160. num. 1. Surd. cons. 26. num. 7. lib. primo.

4 Nec curandum videbatur de nullitatibus oppositis cum illa de defectu mandati contra sententiam Auditoris Cameræ fuerit sublata ex legitimo mandato, de quo constat in persona dicti Aloisij. Prout & tollitur alia nullitas contra eandem sententiam ex eo, quod fuisset lata, mortuo dicto Syluio pro assertis illius hæredibus absque illorum legitimatione, cum pro parte Augustini fuisset appositum, nihil fieri nisi legitimatis personis, respondebatur enim dictam sententiam fuisse latam etiam ad fauorem dicti Aloisij domini litis effecti, quod sufficit. Ex quibus sic fuit resolutum.

REVE-

REVERENDISS. P. D. PEGNA DECANO.

Mediolanen. Attentatorum. Mercurij 27. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Elicitur ex Summario Argumentum.

SVMMARIVM.

Attentata debent plene probari, cum attentare sit delictum. nu. 1.
Attentatum non dicitur, quod fuit ante litem factum. numero 2.
Attentatum non dicitur, quod fuit factum lite pendente auctoritate Apostolica. nu. 2.
Sedium ordo debet in choro fieri secundum decentiam. numero 2.
Attentare non dicitur, qui continuat. nu. 3.

DECISIO CCCCXI.

1 PRopositum fuit Dubium, an constaret de attentatis pro parte Canonicorum super sedilibus, per ipsos, vt prætendebatur amotis, de anno 1595. à parte Meridionali, & Rota vtraq; parte informante, non constare de attentatis censuit, quia cum attentare sit delictum, Bellam. decis. 18. incip. oneratio conscientiæ. num. 1. Lancell. de attent. in præfat. nume. 104. & 105. & delicta concludentes probari debeant. c. super his. vbi Felyn. nu. 17. de accusat. Put. decis. 440. incip. Franciscus de Ayala. numero 3. par. 3. pro parte Monachorum non edebatur sufficiens probatio illicitæ amonitionis sedilium à Canonicis factæ.

2 Quia aut agebatur de prima sedilium amotione vigore decreti editi à Sancto Carolo ante constitutionem Pij V. & illa non erat attentata, quia fuit facta ante motam litem, quæ fuit introducta de an. 1587. Cassad. decis. 6. incip. voluerunt Domini. nu. 2. super reg. & fuit dictum in vna Albarazinen die 17. Decembris 1574. coram bo. me. Cãtuccio. Tum etiam, quia cum esset indecorum, quod adessent sedilia ita collocata, vt sedentes verterent terga ad Sanctissimũ Sacramentum, & alia indecora orientur contra prædictam Constitutionem Pij V. incip. cum primũ Apostolatus officium, editam anno 1566. consequenter amotio sedilium isto casu etiam lite pendente facta auctoritate Constitutionis Papalis, & Decreti Sancti Caroli non poterat dici attentata. Bero. conf. 66. incip. in causa Domini Hieronymi. num. 10. lib. 3. In ista enim materia decentia multum inspicitur, vt in causa Calaguritana præeminentiarum, die septima Iulij 1603. coram bonæ mem. Alexandro Iusto.

4 Aut agebatur de secunda amotione facta de anno 1595. quo tempore erat iam lis introducta inter Canonicos, & Monachos, neque ista visa fuit attentata, nam cum lite pendente non potuissent Monachi innouari apponendo noua sedilia circa columnas, cum iam esset facta legitima amotio vigore Decreti Sancti Caroli, & in Ecclesia adsit particulare officium superstantiæ nuncupatum, ad quod exercendum ex Decreto eiusdem Sancti Caroli censetur electus Canonicus Sacrista Maior, quo Canonico mediante Capitulum est in possessione prouidendi in Ecclesia circa statum fabricę, & sedilium ad vsum Populi, consequenter absque vitio attentatorum potuerunt amoueri sedilia per Monachos lite pendente renouata. Id enim non erat attentare, sed continuare statum, & possessionem in qua Canonici reperiebantur. Lancellot. de attentat. par. 2. c. 4. de attenta. lit. penden. limit. 1. num. 27. in sexta ampliat. & nume. 33. vers. septimo etiam, & sic non fuit actio attentata, sed continuata, & consequutiua vigore prædicti decreti Sãcti Caroli. Nec refragabatur oppositio deducta ex defectu iurisdictionis Sancti Caroli, quia præterquam quod Carolus erat Archiepiscopus ad quem vniuersalis directio, & compositio Ecclesiarũ, seu Archiepiscopatus pertinebat, potuit facere prædictum Decretum, & Ordinationem vigore prædictæ Constitutionis Pij V. iubentis, ne quis auderet verso tergo ad Sanctissimum Sacramentum sedere. Rursus non obstabat quod vltima attentata venirent purganda, quia fuit responsum, Canonicos non attẽtasse, cum id fecerint vigore legitimi decreti, & pro eius confirmatione, &c.

REVERENDISSIMO P. D. PEGNA DECANO.

Paduana Iuris patronatus. Mercurij 27. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Plura adducuntur ad excludendam probationem iuris patronatus.

SVMMARIVM.

Ius patronatus ex priuilegio reuocatur per Conc. Trid. numero 1.
Productio tituli inualidi operatur, vt non possit alius titulus produci. num. 2.
Narratiua Papæ super facto alieno non probat. nu. 3.
Ius patronatus Domino loci vbi est beneficium præsumitur quæsitum ex vsurpatione. nu. 4.
Iuris patronatus reseruatio, postquam fuerit factũ augumentum redditaum in tertia parte, vt habeat locum, requirit probationem valoris beneficij. nu. 5.

DECI-

DECISIO CCCCXII.

ROta censuit, non constare de iure patronatus, quod suffragaretur Dominis de Borromæis prætendentibus habere ius patronatus super duabus Ecclesijs Parochialibus inuicem vnitis, Sancti Ioannis loci de Lisario, & Sancti Michaelis loci de Arselago Paduan. Diœcesis. Promotor enim fiscalis mensæ Episcopalis asserendo prædictas Ecclesias esse liberæ collationis melius probat suam intentionem, sicut iam pro eo fuerat resolutum die 1. Iulij 1601. coram bo. me. Don Andrea de Cordoua, tunc Rotæ Auditore.

1 Nam pro libertate faciebat primo dispositio Concilij Tridentini sess. 25. c. 9. reuocantis omnia iura patronatus, quæ non sunt ex fundatione, & dotatione, & iura etiam patronatus ex priuilegio. Vnde non suffragabatur Borromæis concessio Pij IV. de anno 1562. & sic duobus annis ante publicationem Concilij Tridentini, quia per superuenientem dispositionem Concilij, ius patronatus, si quod Borromæis cõpetebat, fuit sublatũ. Nec suffragabatur Borromæis dicere, quod Pius IV. non tam concessit, quam conseruauit antiquũ ius patronatus, quia fuit respõsum ex verbis concessionis eiusdem Pontificis, illis videlicet reseruamus, constituimus, & assignamus, & ex alijs subsequentibus a Rota ponderatis patere Papã auctoritate Apostolica, & vigore illius suæ concessionis de nouo reseruasse ius patronatus, quod ostendebant etiam illa verba tenore præsentium.

2 Narratiua autem Borromæorum, quod ipsi iam antea in prædictis Ecclesijs habebant hoc ius patronatus ex multis non suffragabatur, & primo, quia cũ ipsi pro suo titulo in primis allegauerint hanc reseruationem Pij IV. vix poterant hodie allegare alium titulum anteriorem, vt in eisdem terminis respondit Rota in vna Valentina Parochialis de Carlet. sub die 4. Maij 1601. coram Domino Cardinale Lancellotto tunc Rotæ Auditore.

3 Secundo quoniam cum Domini de Borromæis voluerint vti hac reseruatione Pij IV. & ista reseruatio fuerit facta ex priuilegio de beneficio iam erecto, vltra quod fuit sublata per Concilium, licet fortassis non esset iustificanda ad effectum solius illius reseruationis Apostolicæ, cum tamen principaliter ageretur de isto prætenso iure patronatus, narratiua cum esset de facto alieno non probabat. Paris. consil. 114. incip. cum reseruatio præcedat. num. 22. lib. 4. quem refert, & sequitur Gab. de probat. concl. 2. nu. 60. limit. 8. Imol. in clem. 1. numero 9. vers. secundo casu. de probat.

4 Tertio quia tametsi Domini de Borromæis vellet vti antiquo illo iure patronatus, quod sibi competere prætendebant, adhuc eis obstabat Concilium Tridentinum præcit. loco. Nam cũ in narratiua Pij IV. diceretur, quod Borromæi erant Domini in temporalibus prædictorum locorum, consequenter eorum prætensionem impugnabat idem Concilium, quatenus fiebat locus præsumptioni, quod ius patronatus fuisset eis acquisitum per vsurpationem. Crescen. dec. 1. de iure patronatus.

5 Præterea, quia fuit etiam consideratum, quod reseruatio Pij IV. non fuerat pura, sed postquam fuisset factum augumentum in tertia parte. Vnde non poterat dici fuisse satisfactum prædictæ clausulæ, nisi fuisset probatus verus valor beneficij, & augumenti in tertia parte, vt iam fuerat consideratum in prædicta decisione coram bon. mem. Corduba. Demum ex veritate facti patebat, reseruationem Pij IV. fuisse subreptitiam, cum in illa præsupponeretur, duo ista beneficia curata fuisse simul unita cum tamen constaret de contrario ex resignationibus distinctè factis a Philippo de Borromæis. Et ex his fuit conclusum non constare de iure patronatus, quod Dominis de Borromæis suffragaretur, &c.

R. P. D. VBALDO.

Maceraten. Retractus. Mercurij 4. Iulij 1612.

ARGVMENTVM.

Simulatio contractus non pręsumitur, nisi probatur efficacibus, dilucidis, & expressis probationibus cum præcedenti causa simulandi, quę sit probabilis, sufficiens, & verisimilis.

SVMMARIVM.

Simulatio regulariter non præsumitur, nisi probetur. numero 1.
Simulatio vt intelligatur probata, debent esse probationes efficaces, dilucidæ, & expressæ cum præcedenti causa simulandi. nu. 1.
Permutatio est licita ad effectum excludendi vicinum, vel alium. num. 2.
Simulatio ad effectum excludendi vicinum est cautio à lege permissa, & prudens consilium. nu. 2.
Dolo non facit, qui vtitur suo iure. nu. 2.
Fraudis suspicio tollitur ex realitate rei. nu. 2.
Limita quando sunt coniecturæ fauorem, & simulationem suadentes. nu. 2.
Simulatio non præsumitur in instrumento publico facto cum indicis interuentu. nu. 2.
Testes nulliter examinati nihil probant. nu. 3.
Depositio testis si discordat à prima eiusdem testis depositione non attenditur, sed attenditur prima. num. 3.
Simulatio non probatur per eum, qui deponeret de propria turpitudine. nu. 3.
Confessio contrahentium post contrarium facta non nocet. nu. 3.
Multa tractantur quæ postea non perficiuntur. numero quarto.

Contra-

Contractum ante confectum instrumentum non attenditur, sed conclusum. nu. 4.
Dubius actus non debet nocere, neque inducere simulationem. nu. 5.
Dotalis fundus datus aestimatus viro fit ipsius viri, quasi illum emerit. nu. 6.
Aestimatio augetur aliquãdo ex emptoris affectione. n. 7.

DECISIO CCCCXIII.

1 FVit dictum non probari simulationem permutationis de qua agitur, quia regulariter simulatio non praesumitur, nisi probetur. l. quamuis. Vbi Bal. C. si quis alt. vel sibi. Aym. cons. 145. nume. 2. Caputaq. decis. 165. n. 2. & 3. p. 3. & fuit dictũ in Romana fideicommissi coram Bubalo, quae est decis. 219. nu. 2. p. 2. diuers. & in Romana simulationis. 14. Maij 1601. coram bo. me. Iusto. Probationẽs autem debent esse efficaces, dilucidae, & expressae cum praecedenti causa simulandi quae sit probabilis, sufficiens, & verisimilis. Bar. cons. 65. nu. 4. lib. 1. Alban. cons. 9. num. 1. & 7. & cons. 97. num. 24. & 28. Honded. cons. 41. nu. 28. lib. 2. Caputaq. d. decis. 163. n. 5. Rota in Romana restitutionis apud Cantucium decis. 69. nu. 2. par. 2. diuers. Et fuit dictum in causa Mediolanen. Pecuniarię 17. Maij 1599. coram bo. mem. Pacen. in Romana donationis. 27. Aprilis 1592. coram D. meo Decano, & in Romana Bonorũ de Ceulis. 28. Aprilis 1595. & in Bononien. Bonorum de Monterentijs vigesima septima Iunij anni praeteriti coram eodem.

2 In proposito autem casu nulla videbatur subesse causa simulandi. Nam licet diceretur facta permutatio ad effectum excludendi D. Iacobum Philippum, à retractu partis domus de qua agitur, tamen illa nõ videbatur causa sufficiẽs cum de iure licitum sit etiã ad effectum vt vicinus, vel alius excludatur à retractu rem permutare, nec propterea dicatur simulatio, vel fraus interuenire, vt per Tiraq. de retract. lignag. in praefat. nu. 78. & seq. Decian. in terminis nostris. cons. 23. nu. 19. lib. 2. sed sit cautio à lege permissa, & prudens consilium, l. at qui natura. §. sed cũ me absente. ff. de neg. gest. l. cum pater. §. Titio, in fin. de leg. 2. l. si pupillus. post prin. de acquir. haered. Tiraq. vbi supra. nume. 80. Decian. d. cons. 23. nu. 20. sibijciens. n. seq. non videri dolo facere eum qui iure suo vtitur. l. nullus videtur dolo. Vbi Dec. & alij. ff. de reg. iur. Et haec in praesenti casu procedunt, ꝙ cõstat de vera, & reali pmutatione, eo facilius, cũ vtraque pars reperiatur in possessione rei, sibi in permutationem datae, ex quo tollitur omnis suspicio fraudis, vt scribit Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 14. nu. 35. Et post eum Decian. d. cons. 23. nu. 14. & 18. licet praedicta soleant limitari quando adsunt coniecturae fraudem, & simulationem suadentes, vt per Tiraq. de retract. lignag. in praefat. num. 81. In quo in proposito adducebantur, non videbantur sufficientes, praesertim contra publicum instrumentum cum auctoritate, & interuentu iudicis confectum. Caput. d. decis. 163. nu. 6. p. 3. & fuit consideratum in d. Romana simulationis coram Iusto.

3 Nã circumscriptis exceptionib. oppositis cõtra testes ex quorũ dictis coniecturę eliciuntur videlicet, Primo ꝙ sint nulliter examinati, & ideo nihil probãt. l. si quando. C. de testib. cap. 2. eod. tit. fuit dictum in causa Burgen. iuris patronatus 18. Aprilis 1597. corã Gipsio. Secundo ꝙ eorũ depositiones sint cõtrariae primo examini corã A. C. & sic videretur stãdũ primo dicto, iuxta not. cõiter in c. cũ in tua. vbi Fely. nu. 4. vers. secundo concludo de testibus. Rot. decis. 19. eod. tit. in nouis. Tertio quod sunt ijdem qui cõtractum permutationis fecerunt, & sic non probant simulationem, tum quia alias detegerent propriam turpitudinem. l. cum profitearis. C. de reuocat. donat. cum alijs per Tiraq. de retract. lign. §. 1. gl. 2. nume. 16. Rot. decis. 116. num. 11. p. 2. diuers. Tum quia eorum confessio, vel depositio vti facta post contractum non nocet. Bar. in l. facta. §. si haeres. ff. ad Treb. Bero. cons. 187. nu. 5. lib. 1. Nat. cons. 152. nume. 21. Rolan. cons. 85. num. 6. lib. secundo. Hisce igitur circumscriptis.

4 Prima coniectura desumpta ex praeambulo tractatus venditionis non nocet, quia multa tractãtur quae postea non perficiuntur, & potius attẽditur id quod est conclusum, quam quod est actum ante contractũ. l. si voluntate. vbi Bal. & Salyc. in primo notab. C. de rescind. vendit. Alex. cons. 28. nu. 3. lib. 1. Dec. cons. 488. numero 10. & fuit dictum in causa Bononien. Pecuniarię. 14. Martij 1604. corã Reuerẽdiss. Bonon.

5 Secunda coniectura deducta ex aestimatione domus non videbatur releuans cum potuerit fieri nõ ad effectum, vt ea faceret emptionem, sed ad dignoscendum, quis teneretur refundere alteri. Afflict. in tract. de iur. protomiseos. §. 3. nu. 14.

6 Tertia coniectura ex qualitate fundi dati in permutatione, nec videbatur attendenda cum diceretur non esse verum quod fundus esset Pulixenae, quia ei fuerat datus in dotem aestimatus, & sic fuit contracta emptio, & dominium fundi transiuit in virum, l. quoties. l. cum dotem. l. si inter. C. de iur. dot. Socin. consil. 69. nu. 15. lib. 4. Couar. pract. quaest. c. 28. num. 1. vers. secundo apparet, & fuit decisum in causa Interamnen. fundi dotalis. 20. Februarij 1589. corã Illustrissimo Cardinale Platto, & in Montis Falisci fideicommissi. 12. Martij 1603. coram bo. mem. Cardinale Pamphilio. Et in Romana societatis officij. 15. Iunij 1602. coram R. P. D. meo Decano.

7 Quarta demum coniectura ex disparitate valoris rerum permutatarum non vrget, nam valor rei poterit augeri ob commoditatem recipientis rem ipsam, ex causa permutationis, & in simili de permutatione beneficij tradit Anchar. cons. 388. nu. 5. vers. praeterea, & tertio praeterquam quod praedictae coniecturae possẽt producere in proposito, in quo tã ex verbis quã ex alijs supra deductis cõstat contrahẽtes voluisse facere contractũ pmutationis. Et ita fuit cõclusũ.

R. P.

R. P. D. PAMPHILIO.

Bononien. Portoni. Lunæ 12. Nouemb. 1612.

ARGVMENTVM.

Remissoria non conceditur post litem finitam per transactionem etiam factum per procuratorem habentem mandatum cum libera.

SVMMARIVM.

Transactio ipso iure extinguit lites, processus, & probationes. nu. 1.
Transactio nihil aliud est quam recessus à lite. nu. 1.
Transactionis est exceptio finitæ litis, et impedit litis ingressum. nu. 2.
Transactio habet vim rei iudicatæ. nu. 2.
Remedia non dantur post rem iudicatum. nu. 2.
Procurator habens mandatum generale non potest transigere. nu. 3.
Pactum in contractu appositum ad fauorem alicuius operatur solum ipso volente. nu. 4.
Remissoria non datur ad probandum id, quod dicitur factum per scripturam. nu. 5.

DECISIO CCCCXIV.

1 COnclusérunt Domini non esse Comiti Iulio dandam remissoriam, quia super causa quæ coram me pendebat inter Marchionem Cæsarem, & dictũ Comitem Iulium super Iuribus Portoni de quo agitur, de mense Nouembris præsenti inter dictas partes inita fuit transactio per quam lis, processus, probationes, & iura omnia fuerunt ipso iure extincta. c. 1. de transact. l. fratris, & ibi Ias. num. 2. C. eodem tit. Mohed. decis. 3. de transact. Transactio enim nihil aliud est quã recessus à lite. l. 1. ff. de transact. l. 2. & l. si pro fundo. C. eod. tit. & dicit Corn. cõsil. 167. post num. 15 lib. 2. & tam a lite futura quam præterita, vt fuit dictum in causa Romana de Celsis 19. Ianuarii 1607. coram Reuerẽdissimo D. Archiepiscopo Bononien. Vnde D. Comes non est amplius audiendus ex quo sibi obstat exceptio transactionis, quæ cum sit exceptio litis finitæ, impedit litis ingressum. d. l. fratris, & ibi Dec. nu. 1. & alij. C. de transact. l. legãter. §. si quis. ff. de condict. indeb. cap. 1. de lit. contest. in 6. Cardin. Mantic. de tacit. & ambig. conuentionibus. lib. 26. tit. 1. nu. 8.

2 Maxime quod transactio habet vim rei iudicatæ. l. non minorem, & ibi omnes. C. de transact. Cephal. cons. 210. nu. 71. & cons. 228. num. 24. lib. 2. Rolan. cons. 28. nu. 17. lib. 4. Ideoque sicut post rem iudicatam non dantur remedia. Verall. decis. 51. par. 3. & fuit dictũ in causa Gerunden. Statuti. 9. Mar. 1592. coram Illustrissimo Cardinale Mellino, & alias sępe, ita denegari debet post transactionem.

3 Non obstat, quod dicebatur de defectu mandati illorum, qui interuenerunt in dicta transactione pro Comite Iulio, quod si licet haberent mandatum generale, sub quo non venit facultas transigendi, ex l. mandato generali. ff. de procurat. quia fuit respõsum mãdatum esse specialiter ad transigendũ super quacumque lite, quod sufficit ex quo trãsactio potest fieri etiam ab habente mandatum cum libera iuxta notat. per glos. in l. transactionis, verb. derogauit. C. de transact. & per Bar. in d. l. mandato generali. num. 1. vers. oportet ergo. ff. de procurat.

4 Minus obstat pactum resolutiuum appositum in instrumento transactionis in euentum in quem D. Marchioni nõ adimpleantur ad vnguem omnia promissa in alio instrumento transactionis paulo ante inter contrahentes celebrato, quia pro responsione fuit dictum quod huiusmodi pactũ intelligitur quatenus D. Marchio eo vti velit. l. 2. ff. de leg. com. Et fuit dictum in causa Tiburtina Castri Vicarij 19. Februarij 1596. coram bo. mem. Cardinale Pamphilio, nam cum fuerit appositum fauore Marchionis non potest D. Comes illo iuuari, nisi D. Marchio declarauerit eo vti velle, Ruin. cons. 35. num. 31. lib. 1. & cons. 93. num. 8. lib. 3. Cephal. cons. 27. nu. 10. lib. 1. Tiraq. in l. si vnquam verb. reuertatur. nu. 10. C. de reuoc. donat. quod non solũ D. Marchio non declarauit quod, immo potius declarauit contrarium, postquam opposuit de ista transactione ex tex. in c. cum venerabilis. §. intellexerit. & ibi Abb. n. 8. de except. & ita etiam in dubio est, ex quo pro adimplemento potest agere ex prima transactione absque eo, quod impugnet secundum.

5 Nec demum refragatur, quod dicebatur remissoriam esse concedendam ad probandum reuocationẽ mandati ad transigendum, quia vltra quod idem nõ articulatur, huiusmodi reuocatio allegatur facta ex literis missiuis, & propterea non posset dari remissoria ad probandum idem de quo agitur facta scriptura, Aegid. decis. 9. & 384. & 496. Rot. decis. 6. de prob. & decis. 10. nu. 6. de offic. deleg. in nou.

6 Præterea quatenus huiusmodi literæ Missiuæ exhiberentur, nõ esset standum illarum datis in præiudicium D. Marchionis, ex deductis in decisione prima, nu 2. de probat. in nouis. Et ita decisum.

R. P. D. PAMPHILIO.

Pacen. Portionis. Lunæ 19. Nouembris 1612.

ARGVMENTVM.

Spoliatus possessione beneficij si medio tempore contingat casus optionis alterius beneficij, dum restituitur ad beneficium, debet restitui ad ius optandi medio tempore delatum.

SVM-

SVMMARIVM.

Spoliatus absque causa debet haberi, ac si dicto tempore possedisset, & ad ipsum pertinet omnis vtilitas, quæ sibi obuenit pendente iudicio spolij. nu. 1.

Beneficium de iure præsumitur perpetuum. nu. 2.

Electio facta absque vlla temporis præfixione præsumitur perpetua, vel saltem censetur durare quousque valide reuocetur. num. 2.

Constitutio, vt liget debet constare, quod sit publicata, & vsu recepta. nu. 3.

Collatio, seu electio nihil operantur, nisi probentur effectuata. num. 4.

Verba indulti, seu constitutionis debent intelligi, prout de iure. nu. 5.

DECISIO CCCCXV.

1 FVit resolutum portionem, de quo agitur esse adiudicandam Sebastiano, cui tanquam antiquiori Cappellano erat debita vigore indulti Innocentij VIII. Non obstat, quod tempore vacationis huius portionis Sebastianus non reperiretur in possessione Cappellaniæ, quia cum per Capitulũ fuerit ab illa minus legitime expulsus, & postea per Rotam ad eã redintegratus perinde haberi debet, ac si semper possedisset, & medio tempore spoliatus non fuisset. l. si quis vi, & ibi glo. verb. possidere. ff. de acq. possess. Sarn. in regul. de annal. quæst. 13. nu. 2. vers. nam sicut pro possessore. Ruin. cons. 161. nu. 13. lib. 1. Afflict. decis. 403. num. 21. Ideoque debet sibi restitui optio istius portionis tanquam vtilitas, quæ sibi obuenit pendente iudicio spolij, glo. in cap. significauerunt. verb. recursum, de testibus, & in cap. cum super verb. restituendum de cau. possess. & propriet. Surd. cons. 166. num. 1. Rota decis. 7. de caus. possess. & propriet. in antiq. Quod autem Sebastianus fuerit per capitulum iniuste priuatus, visum fuit satis constare ex decisionibus in hac causa factis, in quibus fuit firmatum non probari huiusmodi Cappellanias esse manuales, vel annales; Ideo censeri perpetuas, prout de iure præsumuntur. Lap. allegat. 9. nume. 8. Franci. Marc. decis. 107. par. 1. cum alijs allegatis coram Domino Caualerio sub die 2. Iunij 1609. maxime quod electio Sebastiani in Cappellanum fuit simpliciter facta absque vlla præfixione temporis, quo casu præsumitur perpetua ex deductis corã Illustrissimo Cardinale Lancellotto sub die 2. Iunij 1610. vel saltem censetur durare, quousque valide reuocetur Felyn. in cap. ex literis. numero nonò, vers. si autem de constit.

Non obstat constitutio Ecclesiæ disponens eligi
3 debere singulis annis in festo Sancti Ioannis Baptistæ nouem Cappellanos, ex qua prætenditur probata manualitas istarum Cappellaniarũ, quia fuit responsum constitutionem istam nõ esse informa probanti, cum sit exemplum exempli, nec reperiatur insertum in volumine statutorum, siue constitutionum Ecclesiæ: vnde ad effectum, vt liget, constare debet quod fuerit publicata & vsu recepta Caputaq. decis. 203. nu. 1. & seqq. & in terminis dictum coram Domino meo Caualerio in causa Vercellen. optionis 19. Ianuarij 1611. & cum vsus huiusmodi non præsumatur Menoch. præsumpt. 2. nu. 2. lib. 2. per allegantem est probandus Caputaq. dicta decis. 203. numero 8. par. prima. Neque obseruantia prædictæ constitutionis deducta ex quatuor electionib. productis pro parte Laurentij visa fuit dominis obstare, quia non constat de illarum effectuatione, prout constare debet Calder. cons. 12. de iure patronatus. Ripa in c. p. cum Ecclesia Sutrina. num. 93. vers. quinto, requiritur de caus. possess. & propriet. Roch. de iure patro. verb. competens. nu. 35. vers. secundo requiritur neque de scientia relectorum, de quorum præiudicio agebatur, immo de illis in obseruãtia apparet ex eo, quod Sebastianus obtinuit collationem suæ Cappellaniæ de mense Nouembris, non autem in festo Sancti Ioannis Baptistæ, prout loquitur dicta cõstitutiõ.

5 Non obstat, quod indultum Innocentij non possit suffragari Sebastiano qui de tempore vacationis fuerat saltem de facto priuatus Cappellania, sed solũ illi remaneat actio ad damna, & interesse contra Capitulum spoliantem, quia placuit responsio, quod ante spolium Sebastianus vere de iure dicebatur Cappellanus, & verba indulti, sicut etiam cuiuslibet alterius dispositionis sunt intelligẽda prout de iure. Anchar. cons. 6. nu. 8. vers. omnis enim dispositiò, quod sine difficultate procedit in casu isto, ex quo Sebastianus fuit redintegratus ad possessionem, & consequenter ad fructus, & vtilitates ipsius. Et ita fuit decisum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Neapolitana Iuris Conferendi. Sabbati 16. Nouembris 1612.

ARGVMENTVM.

Episcopus debet manuteneri in iure conferendi ex sola assistentia iuris communis, etiam quod alius doceret se esse in quasi possessione conferendi vnum beneficium, quia d. quasi possessio non extenditur.

SVMMARIVM.

Episcopus habet fundatam intentionem de iure communi super collatione omnium beneficiorum suæ diœcesis. numero 1.

Mandatum de manutenendo debet dari habenti assistentiam

tiam iuris communis pro se etiam alio non probato. numero primo.
Mandatum de manutenendo debet dari ei qui est in quasi possessione. nu. 1.
Scriptura quæ non fuit legitime compulsata non probat. numero 2.
Collatio non effectuata non releuat. num. 2.
Quasi possessio vnius actus non extenditur ad alios actus sub eadem specie comprehensos quando possidenti ius resistit. nu. 2.

DECISIO CCCCXVI.

1 VAcante Beneficio Primiceriatus nuncupati in Ecclesia Sancti Thomæ in Capuano diœces. &c. Neapolitan. Illustrissimus, & Reuerendissimus Dominus Archiepiscopus illud cõtulit Didaco Genuino, Rector autem eiusdem Ecclesiæ prætendens ad se illius collationem pertinere illud contulit Fabricio Gazellę, & eidem Illustrissimo Archiepiscopo inhiberi curauit. Vnde dubitaui An D. Archiepiscopo sit dandum mandatum de manutenendo, & Domini eo solum informante affirmatiue responderunt, tum quia cum dicta Ecclesia, & Beneficium consistat intra eius diœcesim, ipse habet in iure communi fundatam intentionem c. omnes Basilicæ. 16. q. 7. & fuit pluries resolutum, cuius vigore cõpetit manutentio etiam alio non probato. Verall. decis. 203. p. 2. & in his terminis fuit dictum in vna Bononien. Sancti Petronij 28. Aprilis 1595. coram Illustrissimo Mantica, & in Portugallen. iuris præsentandi. 3. Nouembris 1599. coram bon. mem. Pacen. & in alijs sæpe. Tum etiam quia constat de pluribus collationibus dicti Illustrissimi Archiepiscopi, eiusque antecessorum de Beneficijs sitis in eadem Ecclesia Sancti Thomæ, & vltimo statu, ex quibus cum sit in quasi possessione iuris conferẽdi illi competit manutentio ad tex. in §. retinendæ. instit. de interdict. cum simil.

2 Nec obstat quædam admissio resignationis facta per Rectorem, quia vltra quod non est in forma probanti, nec legitime compulsata, ideoque nõ probat. Rot. dec. 36. & dec. 42. de prob. in antiq. non probatur effectuata, quo casu non releuat. Put. dec. 136. in fin. lib. 3. & fuit resolutum in Bononien. Sancti Petronij. 28. Aprilis 1595. coram Illustrissimo Mantica. Et quamuis de dicta admissione legitime constaret, non obstaret quin Domino Archiepiscopo sit dã da manutentio in alijs, quia cum Rectori ius resistat quasi possessio inducta per illum actum non extenderetur vltra illud Beneficium resignatum, vt in terminis. Put. decis. 310. numero primo, lib. secundo, & fuit dictum in vna Rauennaten. Bonorum. 21. Iunij 1596. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio, & in supradicta Bononen. Sancti Petronij.

R. P. D. CAVALERIO.

Cremonen. Pensionis. Lunæ 10. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Clausula dummodo remaneant centum, &c. apposita in reseruatione pensionis, quando faciat pensionis reseruationem conditionalem ita vt sit iustificanda per pensionarium.

SVMMARIVM.

Clausula dummodo remaneant, &c. apposita in gratia reseruationis pensionis debet iustificari per pensionarium etiam si agatur contra eum qui consensit pensioni, cum per eam gratia fiat conditionalis. nu. 1.
Fallit, quando dicta clausula non est apposita reseruationi pensionis, sed consequutiue ad modificandum, & limitandum clausulam antecedentem etiam si alia pensionis annua vltra præfatas alijs personis assignatæ existant. nu. 1. vbi maxime si non omnes dictæ clausulæ ab vno verbo regantur.
Clausulæ consecutiua non referuntur ad omnia præcedentia. nu. 2.

DECISIO CCCCXVII.

DOmini inhærendo decisioni alias factæ in hac causa sub die 15. Aprilis 1611. recesserunt ab vltima decisione facta sub die 23. Ianuarij præteriti, & censuerunt onus probandi remanere centum pro Rectore incumbere titulari non autem pensionario.

1 Licet enim regula sit pro Iacobo Philippo titulari, quod stante clausula, dummodo apposita in gratia reseruationis pensionis illius iustificatio spectet ad pensionarium etiam si agatur contra eum, qui consensit pensioni, cum per eam fiat gratia conditionalis, vt in Salamantina Pensionis 26. Martij 1596. coram Gipsio, & in Meleuitana Pensionis 28. Nouembris 1597. coram Litta in dicta vltima decisione allegatis, tamen in præsenti casu Domini considerabãt pro Iosepho pensionario, quod clausula illa in eius literis; Dummodo remaneant centum pro Rectore nõ est apposita simpliciter ipsi reseruationi pẽsionis, de qua agitur, sed consecutiue ad modificandum, & limitandum aliam clausulam proximam antecedentẽ. Etiamsi aliæ pensiones annuæ vltra præfatas alijs personis assignatæ existant, &c. Dummodo omnibus pensionibus deductis, cẽtum remaneant pro Rectore; Vnde pensio erat pure, & libere reseruata, nec poterat dici conditionalis, nisi in euentum, quod probaretur de tempore reseruationis adfuisse alias pensiones, quod non probaretur, vt in his terminis fuit decisum

decisum in Carpentoraten. pensionis 15.Mar.1602. coram Illustrissimo Domino Cardinale Lancellotto, in qua decisione respondetur ad omnia, quæ hodie pro Titulari deducuntur; Quæ tanto magis in casu proposito procedere videbantur, quia dictæ clausulæ non omnes ab vnico verbo reguntur, & ita intelligitur doctrina. Bar.in l.præter.l.2.§.eritque differentia,in principio.vers.breuiter dic. ff. de vi bon. rapt. sola enim pensio regitur à verbo Reseruamus, alia autem clausula regitur à verbo existant,vt in dicta Carpentoraten.

2 Et ideo cum appareat clausulam dummodo, non esse positam simpliciter ad totam orationem, sed cõsecutiue, ad clausulam etiam si aliæ, &c. vt dictum est,non potest ad alia referri.l.vlt. §.Titia, vbi Bart. ff.de liberat.legat.Felyn. in cap. causam, quæ. num. 4.limitat.3.& 4.de rescript.Capyc.decis.108.numero 12.fuit alias resolutum in Cencien. bonorum 23. Martij 1583 coram Illustrissimo Seraphino,in Salamantina pensionis 16.Februarij 1582.coram Bubalo, & in Perusina Sancti Biiuignati. 16. Decembris 1586.coram Illustrissimo Pamphilio. Et per hæc patebat responsio ad dictas decisiones Meleuitana, & Salamantina, quæ in earum casibus conditio fuerat apposita simpliciter ipsi reseruationi pensionis. Ad distinctionem allegatam in vltima decisione de scientia Papæ propter præambulam informationem valoris fructuum Episcoparus, in quibus terminis loquitur decisio Carpentoraten,quæ ratio videtur cessare in casu isto simplicis Parochialis. Respondebatur vnicum fundamentum principale,cui innititur dicta decisio non esse scientiam Papæ, & eam adduci tantummodo ad corroborandum, sed punctus decisionis est, quod reseruatio pensionis non est conditionalis, sed pura, & quod clausula, dummodo non refertur ad reseruationem, sed ad clausulam præcedentem,etiam si aliæ,&c.vt demonstratum est. Ex quibus omnibus conclusum fuit,onus probandi incumbere Titulari, & reddendum etiam ab vltimo loco decisis.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Romana Dotis de Sfortia. Veneris 14. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

De copia instrumenti originali non reperta quando credatur. Breuis sed notanda est Decisio.

SVMMARIVM.

Copia instrumenti semiplene probat constito de tenore originalis,& de illius amissione.nu.1.

Testis instrumentarius deponens pro instrumento semiplene illud probat.nu.2.

Instrumentum præsumitur rogatũ ab illo Notario,quando illud repertum fuit in sacculo Rogitum dicti Notarij.num.3.

Instrumentum etiam sine subscriptione, & signo Notarij probat,quando illud scriptum reperitur inter alios Rogitus eiusdem Notarij.nu.4.Vbi præsertim,quando instrumentum habet annum,diem,& numerum testium.

Instrumentum præsumitur occultatum ad instantiam eius,de cuius interesse,& vtilitate agitur, vt occultetur.nu.5.

Copia instrumenti licet sine originali non credatur, creditur tamen arbitrio iudicis concurrentibus adminiculis,& coniecturis.nu.5.

DECISIO CCCCXVIII.

1 Resolutione facta 4. Iulij præteriti in hac causa coram bon.mem. Pegna,quod constabat de existẽtia declarationis factæ per q. Dominum Io. Baptistam de Comitibus circa suũ testamentum,& reseruato dubio discutiendo nempe an copiæ declarationis prædictæ esset adhibenda fides ad illud hodie propositum Domini responderũt affirmatiue ex eo, quia constat originale prædictæ declarationis fuisse repertum in Archiuo Vallis Mõtone Castelli subiecti Excellentissimo Domino Duci, & inter protocolla Mariani Casarchiæ Notarij, qui de dicta declaratione fuerat rogatus, & constat quod amplius non reperitur in dicto Archiuo, vt patet ex diligentiis pro illo reperiendo factis, vt testantur Archiuista, & Notarius causæ,quin & constat de tenore prædictæ scripturæ, & quod concordet cũ copia,de cuius fide quæritur,quæ fuit in actis exhibita per Adamum Procuratorem Domini Ducis,qui primo reuelauit metu excommunicationis, & deinde formiter examinatus deposuit habuisse talem Procuratorem copiam ab Archiuista tenoris, vt in ipsa, & constando de tenore,& de amissione scripturæ resultat semiplena probatio, vt notat Bart. in l. sicut iniquum.in prima lect.nu.1.vers.quandoque probatur. C.de fid.instrum.

2 Quibus accedit depositio Iacobi Gauiliæ testis testamentarij deponentis, quod Marianus Casarchia Notarius fuerat rogatus de dicta declaratione,& qđ tunc ipse testis illi se subscripsit, prout scriptus reperitur in copia,de qua agitur, qui testis testamẽtarius de visu semiplene probat,ad tex.in c.ex insinuatione de procurat.& ibi tradunt glo.& Scribent.in l.in bonæ fidei.C.de reb.credit.& glos. in l. admonendi, & ibi Bar.num.36.& Ias.num. 178.& seq.ff.de iureiur. & dicit communem.Paris.loquens fere in nostris terminis.consil.57.numero 22.lib.primo. Surd. consil. 12.numero 55.

3 Accedat quod testes deponunt dictam declarationem fuisse repertam in sacculo rogituum dicti Mariani Notarij, ex quo sequitur probatio, quod ille fuerit

fuerit de illa rogatus. Curt. iun. conf. 162. nu. primo, vers. confirmant præmissa. lib. secundo, Ruiu. consil. 159. nume. duodecimo, in fin. lib. 4. Rot. diuers. 250. numero 3. par. prima, iuncto adminiculo Archiui, iuxta Auth. ad hæc. C. de fid. instrum. Aymon. cons. 158. num. quinto. Gabriel. de probat. concl. quinta, numero 1.

4 Et ex hoc tollitur obiectũ de defectu subscriptionis, & signi Notarij, cum nullum istorum sit necessarium, quando scriptura reperitur inter alios rogitus eiusdem Notarij, iuxta prædictam decisionem 250. num. 3. par. prima. Vltra quod cum habeat annum, diem, & numerum testium, non requiritur præcise signum, & subscriptio, præsertim cum illa esset matrix, & Notarius obierit, & ideo ista non requirunt. Roland. consil. 44. numero 40. in fi. & seq. lib. primo. Curt. iun. dicto cons. 162. nume. 1. vers. tamen nemo negat.

5 Vnde nõ obstat regula desumpta, & Auth. si quis in aliquo. C. de eden. & ibi DD. copiæ instrumenti non esse adhibendam fidem, cum hoc limitetur concurrentibus adminiculis, & coniecturis sufficientibus ad inducendum animum iudicis ad illi credendum, vt dixit Rota apud Verall. decis. 234. par. prima, & Domini ex prædictis iudicarunt satis adhibendam esse fidem isti copiæ, maxime cum D. Ducis interfit, ne originalis reperiatur, & tunc intrat præsumptio, de qua per Bar. in l. fin. numero 5. ff. de qq. quæ quamuis contra Dominum Ducem non possit admitti, posset tamen intrare in hoc sensu, quod aliquis cogitans D. Duci rem gratam facere, dictam scripturam occultauerit. Ex quibus omnibus simul iunctis ita fuit conclusum.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana Census de Celsis. Veneris 17. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Legitimæ supplementum quanto tempore præscribatur, plene, & dilucide explicatur.

SVMMARIVM.

Legitimæ supplementum non præscribitur minori spacio quam triginta annorum, siue competat condictio ex lege, siue petitio hæreditatis. num. 1. & 2. Vbi reprobatur Bar. & nu. 3. Reprobatur inter filium, et eius hæredem. Amplia quod nec habeat locum præscriptio statutaria minoris temporis. nu. 4.

Querela inofficiosi est de directo contraria petitioni supplementi legitimæ. nu. 2.

Ius defuncti non mutatur in persona hæredis. numero tertio.

Præscriptio non currit postquam debitor successit creditori. num. 4.

Exceptio perpetua est. nu. 4.

Præscriptio non currit durante pupillari ætate. nu. 4.

Præscriptio currit durante minori ætate, sed datur restitutio in integrum. nu. 4.

Præscriptio statutaria non habet locum in actionibus mixtis. nu. 4.

Argumentum de dote ad legitimam valet, cum par sit vtriusque fauor. nu. 4.

Legitima tanquam speciali nota dignam non venit in dispositione generali. nu. 5.

Præscriptio habet vim renunciationis. nu. 5.

Præscriptio non admittitur stante mala fide. nu. 6.

Filius iudicium patris agnoscendo simpliciter non præiudicat sibi quo ad supplementum legitimæ, quia de eo specialis mentio fieri debet. numero 7. Vbi ampliatur etiamsi pater dixerit, filium debere esse tacitum, et contentum.

DECISIO CCCCXIX.

1 RESolutum fuit, hæredibus Hortẽtij de Hortentijs, & litis consortibus non obstare præscriptionem, quia supplementum legitimæ non præscribitur minori spacio quam triginta annorum, secundum receptiorem, & veriorem sententiam, quam tenuit Bal. in l. si quis in suo. num. quarto, & in l. si quis filium. in fin. C. de inoffic. testam. & cons. 25. numero 3. lib. 4. Ang. in l. omnimodo. nu. 3. C. de inoffic. testam. & in d. l. si quis filium. §. sed nos. num. 3. Vbi etiam Salyc. numero 8. Calder. cons. 17. de testam. Fulgos. cons. 83. nume. 3. Paul. de Castr. in d. l. si quis filium. in quarto vers. sed est dubium, & cons. 109. nume. secundo, lib. primo. Alex. cons. 128. num. 10. lib. primo, Ias. qui dicit communem. in d. l. si quis filium. numero 5. & 6. Dec. cons. 80. num. 19. vers. quinto quæritur. Grat. cons. 109. nume. 21. lib. primo, qui de communi respondet in l. fin. num. 235. C. de reuocan. donat. Socin. iun. consil. 164. numero tertio, & seq. lib. secundo, Tiraquell in l. si vnquam, in fin. numero 312. & 315. C. de reuocand. donat. Natt. consil. 156. numero quarto. Bero. decis. 250. numero primo, & num. tertio, vers. ideo, qui dixit communem, & veriorem opinionem, & ab ea non esse in iudicando, & concludendo recedendum, & cons. trigesimo octauo, numero secundo. Late Michael de Grass. in §. legitima. quæst. quadragesima septima, per tot. Vbi plures cumulat in plures de communi attestantes. Refert Surd. consil. 148. sub numero decimo tertio, quam opinionem sequuta est Rota apud Mohedan. decis. secunda, de præscriptionibus, & Put. decis. 127. lib. secundo. Siue enim pro supplemento competat condictio ex lege, iuxta glos. in d. l. omnimodo. §. exigere. C. de inof. testam. cum sit personalis, requirit præscriptionem triginta annorũ. l. 2. C. de

C. de constitut. pecun. l. sicut. C. de præscript. triginta, vel quadraginta annorum. §. primo. instit. de perpet. & tempor. præscript. siue vt aliqui opinantur pro dicto supplemento detur petitio hæreditatis, & ista etiam nō minori temporis spacio præscribitur. l. hæreditatis. C. de petit. hæredit. & l. licet, cum glos. C. de iure deliber.

2 Et propterea cōmuniter damnatur sententia Bartoli in dicta l. si quis filium. qui voluit ius petendi supplementum legitimæ excludi præscriptione quinquennali, sicut excluditur querela inofficiosi testamenti, cuius loco dicit ius petendi supplementum subrogari, quia tantum abest, quod petitio supplementi subrogetur loco querelæ, quinimmo fuit inductum ad illam excludendum, & habent inuicem oppositam naturam, & contrarium effectum operantur, cum querela producta fuerit ad annullandum testamentum. l. posthumus. §. si quis. de inoffi. & l. Papinianus. §. si ea causa. ff. de inoffic. testament. supplementum autem legitimæ ad illud sustinendum. l. omnimodo. C. eodem. Vnde inter ea non potest cadere subrogatio, quæ præsupponit eandem naturam. l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut.

3 Neque facienda est differētia inter filium, & eius hæredem, quod respectu filij supplementum duret vsque ad triginta annos, respectu autem hæredis non nisi quinquennio, vt voluit. Angel. in l. Papinianus. §. si condit. numero tertio. ff. de inoffic. testament. quia eum merito reprobat Ias. in dicta l. si quis filiū. sub numero sexto, & dicit rationem diuersitatis, quā constituit dicendo, quod si filius tacuit ꝑ quinquennium, & mortuus est, intelligitur tacite renunciasse, secus si viuat nihil valere, quia si verum est, quod istud ius duret triginta annis, non potest dici tacite renuncia. per lapsum quinquennij, & eius mortem, & ista differentia inter filium, & eius hæredem confunditur, per regulam quod ius defuncti non mutatur in persona hæredis, sed est omnino idem, vt per Surd. consil. 146. numero septimo. Et quod ius petendi supplementum duret vsque ad triginta annos, non solum respectu filij, sed etiam hæredis filij. Tradit Bero. consil. vigesimo secundo, numero septimo, lib. secundo. Et l. si quis filium, dum loquitur de silentio quinquennij, intelligenda est de querela, de qua proxime mentionem fecit, non autem de iure agendi ad supplementum legitimæ, vt per Paul. de Cast. cōsil. 209. nu. 2. lib. 1.

4 Certum est autem à morte Ioan. Celsi iunioris patris Horatij, non intercessisse triginta annos, cum Ioānes obierit de anno millesimo quingentesimo sexagesimo tertio. Horatius autem de anno 1591. cuius Horatij cum fratres fuerint hæredes, non est habenda ratio temporis subsequuti ad complendum præscriptionem, quia actio non poterat ab ijsdemmet contra se ipsos intentari, & contra bona ab ipsis possessa, & quod erat in actione, transiuit in exceptionem, quæ perpetua est. l. licet. Vbi glos. C. de exception. Felyn. in cap. si autem. num. sexto, de rescript. Vt in terminis supplementi legitimæ tradit Castren. consil. 171. numero quarto, lib. primo, & propterea non refert, quod lis fuerit cœpta de anno 1604. & à dicto tempore subducendum est non solum tempus pupillaris ætatis Horatij, quo tempore dormiuit pręscriptio. l. sicut. C. de præscript. triginta, vel quadraginta annorum. Surd. decis. quarta, numero primo, Paleott. consil. 150. sed etiam tempus minoris ætatis, quia licet tunc cucurrerit tempus, attamen datur restitutio in integrum. l. fina. C. quibus ex caus. restitut. non sit necessaria. Gloss. Bart. & alij, in dicta l. sicut, Odd. de restit. in integrum. quæst. nonagesima, numero primo, præscriptio statutaria non intrat, quia quicquid dicat Boccius in declaratione dicti statuti, non habet locum in actione quæ competit pro supplemento legitimæ, vt Corn. consil. 264. numero secundo, lib. primo, quia cum pro ea competat petitio hæreditatis, quæ est mixta, non intrat præscriptio statutaria, vt per Corn. ibi, & quod statutum non habeat locum in actionibus mixtis late probat. Gabr. consil. 8. numero decimo quatto, cum pluribus sequentibus, lib. primo. Et facit quia cum statutum excipiat casum dotis censetur etiam excipere casum legitimæ cum à dote ad legitimam arguatur. l. quoniam nouella. C. de inoffic. testament. Bero. qui alios allegat. consil. vigesimo quinto, numero tertio, lib. secundo, & par sit vtriusque fauor. Bald. in l. cum oportet. §. cum autem, ad finem. C. de bon. quę liber.

5 Facit etiam ratio generalis hic cōsiderata per Informantes quod dispositio generalis regulariter non comprehendat legitimam tanquam speciali nota dignam, & magis in specie, quod sicut in renunciatione generali non venit legitima, neque eius supplementum, vt infra dicetur, ita nec etiam in præscriptione, quæ vim renunciationis habet. Bald. consil. 315. numero primo, circa med. versic. Item liberatio, lib. tertio. Franc. Bal. de pręscriptionibus. p. 1. §. quintum principale. nu. 6.

6 His accedit, quod cum fratres optime scirent legitimam esse Horatio debitam, quia cum illimet petijssent ex eius persona coram senatore, non poterant bonam fidem habere, & consequenter eam pręscribere, cum nulla præscriptio admittatur cum mala fide, vt in nostris terminis considerat. Corn. consil. 265. nu. 10. lib. 3.

7 Neque tandem nocet, quod per Informantes pro Isabella dicatur Horatium acquieuisse dispositioni, paternæ, & renunciasse supplemento legitimæ acceptando annua septingenta. Nam vltra quod hoc non videtur percutere dubium præsentis præscriptionis, nec videtur satis legitime probata acceptatio. Respondetur, quod filius iudicium patris agnoscendo in genere, & simpliciter non sibi præiudicat quo ad supplementum legitimæ, quia de eo specialis mentio fieri debet. l. si quando. §. & generaliter. C. de inoffic. testamento. Bald. in consil. 375. numero primo, lib. primo. Anchar. consi. 152. numero 7. in fin.

in fin.& seq. Fulgos.cons. 83. numero secundo. Alexand. consil. octauo, numero decimoquinto, & infra.lib.tertio. Ruin. cons. 57. numero 9. lib.secundo, Natt.consil. 255.nume.3.Bero cons.93.& 59.& seq. lib. secundo.Roland.cons.26.num.22.lib.3.quod locum habet etiam si testator dixerit, filium debere esse tacitum & contentum. Tunc enim etiam simpliciter agnoscendo relictum non intelligitur renunciasse iuri competenti ad supplementum, nisi hoc in specie dixerit. Corn.consil.42. numero quarto,& consil. 290. numero tertio, lib. primo. Cephal.cons.42. nu.quarto,& cons. 563.numero duodecimo, plene Illustrissimus Mantica, qui reprobat contrarium sentientes. lib.septimo, tit.octauo, nume. 3. cum pluribus seqq. & fuit alias decisum coram R.P.D.Marcomontio in Romana Palatij dell'Aquila. 2. Decembris 1609. Ex quibus conclusum fuit, vnanimi consensu non obstare præscriptionem.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Conchen. Decimarum del Campillo. Lunæ 17. Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Attentata quando causentur per appellationem ab interloquutoria, & per appellationem nullam.

SVMMARIVM.

Attentata non causantur per appellationem ab interloquutoria, nisi subsequuta inhibitione iudicis ad quem. numero 1.

Attentata non dicitur sententia lata post appellationem ab interloquutoria, si iudex ad quem non inhibuit. numero 1.

Appellatio dicitur deserta, si appellans non petijt Apostolos. nu. 2.

Appellationis renunciatio inducitur per reditum ad iudicem à quo. nu. 2.

Attentata non causantur ex appellatione nulla. nu. 3.

DECISIO CCCCXX.

1 PRoposito dubio, an sententia de partibus sit attentata. Domini amplexi fuerunt negatiuam, cum ex ea attẽtata prætẽderentur, quia fuerat lata post appellationem interpositam pro parte Capituli à quodam decreto à Prouisore. Cõchen. facto super decimis consignandis Tertiario deputato pro parte D. Episcopi, quæ appellatio à prædicto decreto interposita visum fuit, non potuisse operari, quod dicta sententia sit attentata. Tum quia tale decretum fuit quædam simplex interloquutoria à qua licet de iure Canonico detur appellatio, tamen illa non causat attentata, nisi subsequuta inhibitione iudicis ad quem iuxta text. in cap. non solum. de appellat. in 6. Ratio est, quia non suspendit iurisdictionem iudicis à quo, & sic talis sententia post d. appellationem non dicitur attentata. Verall. decis. 34. par. prima. Lancell. de attent. 2. par. cap. 12. limit. 1. num. primo, & 24.

2 In nostro autem casu non apparet emanasse vllam inhibitionem à iudice ad quem, immo nec iudicem à quo constat appellatione expresse, vel tacite detulisse vlterius, quia nec appellãs petijt Apostolos, nec pro illis fuit reuersus. Vnde appellatio fuit saltem deserta. c. 1. Vbi glos. in verbo Apostolos, & cap. ab eo de appellatio. in 6. Clement. quamuis. eodem tit. l. eos. §. Apostolos. Vbi Bar. C. eodem tit. Marant. de ordin. iudiciar. 6. par. in verb. & quandoque appellatur. num. 208. & Rol. decis. 50. de appellatio. in nou. & fuit resolutum in vna Perusina de Vbaldis. 13. Iunij 1588. coram bon. me. Cardinale Pamphilio, & in causa Foroliuien. de Torellis. 7. Nouembris 1607. coram Reuerendiss. Lugdunen. & in Romana Pecuniaria. 27. Iunij 1611. coram D. meo Vbaldo. Tum etiam quia idem Procurator, qui appellauerat, postea redijt ad eundem iudicem à quo. Vnde inducitur renunciatio appellationis ad notata in cap. Gratum de offic. deleg. Put. decis. 380. lib. 1.

3 Tandem facit, quod prædicta appellatio fuit omnino nulla, cum fuerit interposita. 27. Augusti, & decretum fuisset factum septima eiusdem. Vnde appellatio venit post 20. dies elapsos à decreto, & sic post tempora data ad appellandum, & ex eo non potuit causare vitium attentati in sententia postea emanata. cap. non solum, & ibi glos. in verbo infra decennium de appellatio. in 6. Lancellotto, vbi sup. p. 2. c. 12. limit. 50. nu. 1. & 47.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Treuertin. Monasterij. Lunæ 17. Decemb. 1612.

ARGVMENTVM.

In iure patronatus Domini temporalis loci, in quo situm est beneficium, an cadat presumptio vsurpationis, & quæ probatio requiratur, & ex quibus probetur, & an ius patronatus acquiratur ex sola constructione, & dotatione absque reseruatione.

SVMMARIVM.

Ius patronatus Domini temporalis loci in quo sitũ est beneficium præsumitur ab ipso Domino vsurpatũ, & in eo

probando requiritur probatio requisita à Conc. Triden. sess. 25. cap. 9. nu. 1.
Ius patronatus acquiritur ex sola constructione, & dotatione absque alia reseruatione. nu. 2.
Fallit in beneficio regulari, nisi adsit priuilegium Apostolicum. nu. 2.
Fallit secundo vbi ius patronatus fuit remissum. nu. 2.
Narratiua Papæ emanata ad supplicationem partis non probat. nu. 3.
Ius patronatus secundum terminos concilij requirentis immemorabilem cum continuatis præsentationibus effectum sortitis, non probatur per solam assertionem Episcopi. nu. 3.
Episcopi assertio non praiudicet Ecclesiæ vel successoribus. nu. 3.

DECISIO CCCCXXI.

1 FVit resolutum vna tantum parte informante, non constare de iure patronatus, quia cũ Princeps Sancti Boni, ad quem prætenditur illud pertinere sit Dominus temporalis loci, in quo est ista Abbatia, seu Monasterium Sãctæ Mariæ de Niue intrat præsumptio vsurpationis. Put. decis. 57. n. 1. li. 1. Caputaq. decis. 128. n. 1. p. 2. Ideoque ex dispositione Concilij Trid. sess. 25. de reform. cap. 9. requiritur plenior, & exactior probatio ipsius iuris patronatus, quæ tamen nec etiam ordinaria & in personis priuatis sufficiens in casu nostro adesse, visum fuit Dominis, cum potius cõstet de libertate Ecclesiæ ab initio fundationis, & constructionis factæ vsque de anno 1027. à Pandulpho Comite Cattalupi cum donatione bonorum libera, & absoluta absq; vlla reuocatione iuris patronatus, cui accedit alia similis donatio facta à Comite Rogerio de Ecclesia Sancti Quiriti de anno 1112. etiam sine aliqua reseruatione, quæ donationes fuerunt postea confirmatæ per Rogerium Siciliæ Regem.

2 Et licet sola constructio, & donatio regulariter soleat esse sufficiens ad acquirendum ius patronatus absque alia reseruatione. Rot. decis. 167. n. 4. p. 2. diuers. Lambert. de iure patronatus. li. 1. p. 5. art. secundæ quæstionis principalis. nu. 12. tamen in præsenti casu sumus in beneficio regulari, in quo non acquiritur ius patronatus ex sola fundatione, & dotatione sine particulari priuilegio Apostolico. cap. hic etenim 16. q. 1. Glos. in c. nobis. in verbo nisi aliter vers. vel expone, & ibi DD. de iure patr. Mohed. decis. 10. n. 5. eod. tit. Put. decis. 366. lib. 2. & fuit dictum in vna Region. Prioratus. 24. Maij 1585. coram bo. me. Cardinale Pamphilio. Vltra quod ius patronatus, si quod adesset, fuit expresse remissum in prædicta donatione facta à Comite Rogerio, quo casu fundatio, & donatio non attenditur dicta decisio. 167. nu. 4. & Lambert. vbi supra dicto num. 12.

3 Non obstant narratiuæ Bullarum Pij V. Gregorij Decimitertij, & Clementis Octaui, quia sunt de recenti, & ad supplicationem partis emanatæ, quæ non probant. Oldrad. cons. 258. nu. 6. Gabriel. cons. 192. num. 9. lib. 1. Minus obstare visum fuit, assertionem Episcopi in institutione facta ad fauorem Ghezzij declarantis Abbatiam esse de iure patronatus Principis, tum quia illa non probat ius patronatus secundum terminos Cõcilij requirentis immemorabilem cum continuatis præsentati effectum sortitis, vt fuit dictum in vna Albanen. iuris patronatus. 22. Iunij 1592. coram bo. me. Gipsio, tum etiam quia dicta assertio Episcopi non potest præiudicare Ecclesiæ, vel successoribus Caput. decis. 128. nu. 3. q. 2. par. 2.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Meliten. Nauis. Veneris 11. *Ianuarij* 1613.

ARGVMENTVM.

De euictione, quando res vendita transijt per plures manus, & fuit euicta vltimo emptori, an possit secundus emptor agere contra suum venditorem antequam patiatur molestias ab eo, cui ipse rem vendidit.

SVMMARIVM.

Quando res vendita transijt per plures manus, & fuit euicta vltimo emptori ita demum secundus emptor poterit agere contra suum venditorem si dictus emptor molestias patiatur ab eo, cui ipse rem vendidit. nu. 1.
Limita non procedere quando emptor non subuendidit simpliciter, sed aliquod ius sibi reseruauit in re vendita, tunc enim potest emptor sequuta euictione agere contra illum, qui sibi vendidit etiam si non molestetur ab eo cui postea vendidit, & à quo res fuit euicta. numero primo.
Declara limitat. debere intelligi de euictione iusta. numero 2.
Limita secundo non procedere vbi emptor stipulatus pro se, hæredibus, & successoribus, quia tunc potest agi de euictione etiam si res non sit euicta primo emptori. n. 4. Vbi tamen declaratur.
Negatiua debet probari per eum cuius fundamentum in negatiua consistit. nu. 2.
Venditor non tenetur de euictione nisi quatenus propter euictionem emptor careat re euicta. nu. 2.
Causa secundaria, & extrinseca non dabentur in consideratione. nu. 3.

DECISIO CCCCXXII.

1 FVit confirmata decisio in hac causa coram me facta sub die 16. Nouembris 1611. Ad primũ motiuum decisionis, quod scilicet Nauis non fuerit euicta Magno Magistro emptori, sed cuidam Girulfo, qui emerat à Ioanne, cui vendidit Magnus Magister

Magister, & proinde nõ possit magnus Magister age re contra Commendatarium Spinolam, qui sibi vendidit Nauem, nisi molestetur à Ioanne, ex Bar. & Angel. in l. si pro re. §. si pro euictione. ff. de euict. cũ alijs in decis. alleg. respondebatur pro parte Magni Magistri, quod illa conclusio non habet locum, quando emptor non simpliciter subuendidit, sed aliquod ius sibi reseruauit in re vendita, tũc enim potest emptor, sequuta euictione agere contra illum, qui sibi vendidit etiam si non molestetur ab eo, cui postea vendidit, & à quo res fuit euicta, vt in dicto. §. si pro euictione. Bar. Bald. Vbi etiam add. ad glo. verbo agere. Alex. cons. 67. nume. quinto, lib. secundo, in proposito autem casu Magnus Magister vendidit Nauem Ioanni habita fide de pretio cum obligatione omnium bonorum ipsius Ioannis, pro complemento contentorum in emptione, sub qua obligatione omnium bonorum Ioannis venit & ipsa Nauis, & consequenter videtur, quod Magnus Magister donec fuisset sibi solutum pretium reseruauerit sibi ius reale super dicta Naui.

2 Verum ista responsio non placuit Dominis ex pluribus, primo quia non apparet Magnum Magistrum minime consequutum fuisse pretium à Ioanne, quæ negatiua est per illum probanda, cum sit fundamentum eius intentionis ad cumulata per Gabr. titul. de prob. concl. 6. numero primo, cum pluribus seqq. Secundo quia non sufficeret probare minime solutum pretium, nisi appareret facta diligentia de illo habendo, vt quod Magno Magistro alibi, quam super ista Naui satisfieri potuerit, cum enim Magnus Magister sibi non reseruauerit particulare ius super ista Naui, ita demum ex euictione Nauis videtur pati damnũ, si aliunde sibi satisfieri non potest. Tertio quia Doctores in contrarium allegati deberent intelligi de euictione, iusta ad l. quartam. §. condemnatum. ff. de re iud. etenim ex euictione iniusta non patitur damnum Magnus Magister, cum remaneat sibi salua sua hypotheca super Naui vbicumque illa sit, euictio autem, de qua agitur, fuit iniusta, cum Commendatarius iam soluisset debitũ, pro quo fuit euicta Nauis, vt fuit firmatum in alijs decisionibus in hac causa factis. Quarto dicebatur per aliquos ex Dominis, quod dato, & non concesso, quod euictio fuisset iusta, adhuc non teneretur Commendatarius ex hoc solum, quod per Ioannem non satisfiat Magno Magistro de pretio Nauis, etenim carentia pretij in Magno Magistro non prouenit ob euictionem Nauis, sed à proprio facto, quia habuit fidem de pretio emptori minus idoneo ad soluendum ignorando illius conditionem, contra not. in l. qui cum alio. ff. de reg. iur. venditor autem non tenetur de euictione, nisi quatenus propter euictionem emptor careat re euicta. tex. est in l. si seruus. §. idem Iulianus. ff. de euict.

3 Et licet posset dici, quod si Nauis non fuisset euicta Magnus Magister facilius cõsequeretur suũ pretium, attamen videbatur, quod istæ causæ tanquam secundariæ, siue extrinsecæ non sint habendæ in cõsideratione ad not. in l. verum. la 2. ff. de furt. in l. socium qui in eo. in fin. ff. pro socio. gl. in fi. in c. quamuis. de pactis. in 6. Bal. in l. ex placito. nu. 1. C. de rer. permut. Felyn. in c. quæ in Ecclesiarum. nume. 4. de constit. Sarn. ad reg. de iur. quæs. non tollen. quęst. 3. in princ. vltra quod obiectum quo ad omnia tollitur ex facto, quia Commendatarius recuperauit Nauẽ, & illam restituit Girulfo, cui vendiderat Ioãnes. Vnde non potest Magnus Magister allegare, quod per euictionem Nauis patiatur damnum in recuperatione pretij.

4 Secundo contra idem primum motiuum dicebatur, quod non habet locum, quando emptor stipulatur pro se, hæredibus, & successoribus, quia tũc potest agi etiam si res non sit euicta primo emptori, vt in Mediolanensi bonorum. 24. Ianuarij 1596. coram Illustrissimo Arigonio, sed ad hoc fuit respõsum, quod illa decisio non dicit, quod primus emptor possit agere pro euictione sequuta in persona successoris antequam à prædicto successore molestetur, sed tantum dicit, quod singularis successor in casu euictionis potest agere contra primum venditorem, si primus emptor stipulatus fuit non solum pro se, sed etiam pro successoribus. Verum iste non est casus, quia non est Girulfus successor, à quo Nauis fuit euicta, sed ipse Magnus Magister primus emptor, qui agit. Vnde conclusio non applicatur, vltra quod, & ad hoc obstaret recuperatio Nauis facta per Commendatarium, de qua supra. Contra alia motiua decisionis nihil fuit deductum, quod Dominis non videretur sublatum per responsiones ibi datas. Vnde etiam ex illis permanserunt in decisis.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Sancti Thomæ. Lunæ 14. *Ianuarij* 1613.

ARGVMENTVM.

Quasi possessio conferendi beneficia acquiritur per vnicam collationem effectuatam, & etiam factam vigore resignationis. Et de Cardinale Titulario quando habeat ius conferendi Beneficia in sua Ecclesia alio existente in possessione conferendi eadem Beneficia.

SVMMARIVM.

Quasi possessio conferendi beneficium per vnicam collationem effectuatam requiritur. nu. 1.

Quasi possessio conferendi beneficia acquiritur per vnicam collationem effectuatam, etiam quod d. collatio fuerit facta in vim resignationis. nu. 2.

Cardinalis Titularius habet de iure ius conferendi in sua Ecclesia. Hæc tamen iuris assistentia non sufficit quando probatur alium esse in possessione. nu. 3.

Clausula decreti irritantis non operatur, quando non est opposita super certo corporo beneficij. nu. 5.

Clausula sublata non operatur suum effectum nisi postquam fuit cognitum intrare dispositionem, in qua est apposita d. clausula. nu. 5.

Clausula Beneficij facta sine scientia, & patientia illius ad quem beneficium spectat quando valida sit. numero sexto.

Possessorium non potest expediri sine petitorio, quando possessio recipit fomentum à petitorio, & ab eo necessariam cognitionem requirit. nu. 7.

DECISIO CCCCXXIII.

1 FVit resolutum dandum esse Illustrissimo D. Cardinali Montalto mandatum de manutenendo in possessione conferendi Ecclesiam S. Thomæ in Parione. Quia constat de eius possessione ex collatione per eum facta, & effectum sortita est de d. Ecclesia in persona Angeli vsque de anno 1592. quæ etsi vnica sufficit ad acquirendam possessionem c. cum Ecclesia Sutrina. de caus. poss. & propriet. vbi Rip. nu. 52. & 53. Abb. nu. 23. Dec. cons. 215. nu. 50.

2 Et quamuis doceatur de effectuatione per resignatarium per quam Rota aliquando non adhæsit, Old. in cons. 229. cum potuerit resignare, seu cedere ius, quod habere prætenditur, vt fuit dictum in Taruisina die 26. Febr. 1586. coram Cantuccio, & in Albanen. Prioratus 29. Nouembris 1586. coram Orano. Tamen postea illa opinio non fuit recepta, & contrarium firmauit in pluribus alijs causis, signanter in Reatina beneficij coram bo. me. Seraphino 10. Iunij 1577. & in Papien. Archipresbyteratus 19. Februarijs 1601. coram bo. me. Cardinale Pamphilio, & allegatæ decisiones coram Cantuccio, & Orano vident. tur loqui, quando resignans non est possessor, dum dicunt, quod potest non possessor resignare, sed cum Ang. resignans acceperit possessionem, vt ex instrumento quod datur, & permutauit Parochialem cum beneficio simplici, vtique effectuatio ostenditur tam per resignationem, quam per obitum, vt in Pientina iuris patronatus. 28. Ianuarij 1608. coram R. P. D. Coccino.

3 Non obstat, quod Ecclesia S. Thomæ sit titulus Illustrissimi Cardinalis Madrucij, cui propterea competit ius conferendi de iure communi. cap. his, quæ. vbi Abb. nu. 1. de maiorit. & obed. Nec enim iuris assistentia sola non est sufficiens ad obtinendũ mandatum de manutenendo, quando probatur alium esse in possessione. Capic. dec. 189. nu. 1. & 3. Rot. dec. 81. par. 1. diuers. n. 1. & fuit dictum in Constant. iurisdictionis coram Reuerẽdiss. Attrebaten. Mercurij 18. Maij 1611. ac in causa Montis regalis corã R. P. D. Decano 4. Nouẽb. 1598. vltra quod ad effectũ collationis non attenditur proprietas, sed possessio, cum collatio vti fructus ad possessionem pertineat. Rot. dec. 14. de iure patr. in antiq.

4 Nec suffragatur indultũ eiusdem Card. Madrucij cũ clausula sublata, & decreto irritanti, quia indultũ nõ est in specie de Ecclesia S. Thomę in qua Illustriss. Card. Montaldus est in possessionem vti Titularis S. Laurentij in Damaso, sed in genere ratione Ecclesię, quæ prima vice, vel deinceps illius loco assignabitur, & sicuti per erectionẽ in titulũ Cardinalib. de dicta Ecclesia nõ censetur factũ præiudicium titulo S. Laurẽtij c. 2. Vbi gl. & Abb. de relig. dom. & in extrauag. Ioan. 22. in vers. quia igitur, & ibi gl. in verb. obtinebant. de concess. præb. Put. dec. 264. in fin. lib. 2.

5 Ita nec per superuenientiam indulti plus iuris censetur translatũ quã in erectione fuerit concessum, & ideo cessat virtus decreti irritantis tanquam non appositi super certo corpore beneficij. Gab. de clauſ cõcluſ. 7. n. 15. Rot. diuers. dec. 56. lib. 2. par. 3. & clauſ. sublata tunc demum operatur suum effectum, postquam fuerit cognitum intrare dispositionẽ, & consequenter ius conferendi. Gabr. de clauſ. concl. 3. num. 82. & Rot. sæpe declarauit signãter in causa Parmen. prioratus coram Orano 16. Febr. 1598. & coram me in Leodicn. Canonicatus. 22. April. 1611.

6 Ex quibus tolluntur etiam quæ dicuntur de scientia, & patientia ipsius titularis, quia dum non cõstat, quod collatio ad eũ spectet non etiam requiritur eius patientia, & scientia ad acquirẽdam quasi possessionem. Ripa post alios. in c. cum Ecclesia. n. 64. in 2. & 3. fallent. de caus. poss. & propriet.

7 Demum non obstat, quod propter necessariam cognitionem meritorum possessio non videatur manutenibilis, sed vtrumque terminandũ simul, & semel vt alias fuit resolutum in Bracaren. de Iansij coram Reuerendiss. Damasceno. 15. Iunij 1604. in qua aliæ decisiones allegantur. Hæc enim conclusio procederet si possessio titularis S. Laurẽtij in Damaso pręsupponeret necessariam cognitionem meritorũ propter qualitatem possessioni inhærentem, vt consideratur in allegata decisione, secus est, vt in casu de quo agitur, vbi possessio non recipit Conuentum à petitorio, sed est de per se releuans ad effectum manutẽtionis.

R. P. D. VBALDO.

Romana Fideicommissi de Vldonis. Veneris 16. Ianuarij 1613.

ARGVMENTVM.

Linea posita in conditione, vbi est vocata, censentur vocati omnes descendentes tam ex masculis, quam ex feminis, maxime concurrentibus coniecturis, quarum plures enumerantur, & tunc tales descendentes succedunt iure proprio, non autem iure transmissionis, & an ex verbis Ancorche, &c.

SVM-

SVMMARIVM.

Verba, quæ suspendunt dispositionem in aliquod futurum tempus, incertam faciunt conditionem. num. 1.

Lineæ appellatione veniunt omnes descendentes, etiam ex feminis. nu. 1.

Positi in conditione ex statuto Vrbis censentur vocati. num. 1. & 2. Vbi maxime concurrentibus coniecturis, quarum plures ibi recensentur.

Dictio, ancorche est implicatiua, aliquando tamen habet implicitam conditionem, quando suspendit conditionē ad aliquod tempus futurum incertum, quia tunc videtur stare pro quando. nu. 3.

Positi in conditione, quando sunt vocati, censentur vocati iure proprio, non autem iure transmissionis, nec attenditur, an ij, qui eos præcedebant, decesserint ante grauatum. nu. 4.

DECISIO CCCCXXIV.

1 PRobata descendentia Andreæ, & Magdalenæ à Io. Antonio testatore ad cuius bona à tertijs possessa prætendunt se vocari, nec non probato obitu personarum, qui ante ipsos vocabantur, vt fuit resolutum in decisione in hac causa facta die 20. Iunij præteriti. Hodie proposui dubium super effectu restitutionis bonorum in illa decisione reseruatum. Et Domini vtraque parte informante dixerunt esse locum dictæ bonorum restitutioni ad fauorem dictorum Andreæ, & Magdalenæ filiorum Lucretiæ neptis ex filia testatoris, qui quidem uocatis prius filijs masculis, deinde feminis, earumque filijs superstitibus tempore testamenti, demum vocauit locum pium, sed cum præambulo horum verborum. Et ancorche fosse scorta questa linea, voglio, &c. Et sic lineam posuit in conditione. Quandocūque enim verbum, vel aduerbium suspendit dispositionem in aliquod futurum tempus incertam facit conditionē. l. sufficit. in fin. ff. de condict. indeb. Bart. in l. prima, nume. 15. & 17. ff. de condict. & demonstr. Alexand. num. secundo. lib. primo, cons. 109. num. 5. lib. septimo. Lineæ autem appellatione veniunt omnes descēdentes. Anchar. cons. 95. numero septimo. Bursat. cōsil. 243. num. 4. lib. 3. Bald. cons. 344. nume. 9. & seq. lib. 3. Et cum non fuerit à testatore qualificata nominando lineam paternam, maternam, vel auctam, non videtur dubitandum, quin filij etiam Lucretiæ dicātur de linea testatoris, vt fuit consideratum in causa Auximana hæreditatis. quarta Iunij præteriti Reuerend. Pat. Domino meo Pirouano, & consequenter vocati tanquam positi in conditione ex statuto Vrbis. lib. primo. c. 142. Gabr. cons. 115. numero primo, & secundo, lib. primo. Menoch. præsumpt. 76. nu. 83. lib. quarto.

2 Tanto magis concurrentibus alijs coniecturis, videlicet substitutione loci pij, quæ censetur facta vltimo morienti, de dicta linea, quæ propterea censetur vocata. Anchar. cons. 74. num. secundo. in fin. Ruin. consil. 139. numero septimo, & seq. lib. 3. cum præsertim agatur de descendentibus testatoris. Put. decis. 215. numero primo, lib. 3. Illustrissimus Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. vndecimo, tit. 3. num. primo. Accedit degressio ad plures gradus substitutionum. Thesaur. decis. 96. numero decimo quinto, & seq. Menoch. d. præsumpt. 76. numero quinquagesimo tertio. Vbi quod habet locum concurrente alia coniectura quamuis leui. Præterea adest etiam prohibitio alienationis. Mantic. vbi supra numero decimoquarto, cum clausula omni meliori modo. Put. d. decis. 215. in fin. lib. 3.

3 Non obstat, quod illa verba, Ancorche fossi scorta questa linea, non videantur importare conditionem, sed potius esse implicatiua. Corn. cons. quadragesimo secundo, numero decimo, lib. tertio, cum alijs allegatis. Quia fuit responsum, Doctores allegatos asserere naturam illius dictionis, Ancor che vel quāuis esse implicare casum maiorem, vel parem, sed non impugnant quin possit habere implicitam conditionem, quando suspendit conditionem ad aliquod tempus futurum incertum. Quo casu videtur stare pro quando, & sic importat conditionem. Bart. in dicta l. prima, numero decimo septimo. ff. de cond. & demōstrat. alias si sic implicaret, vt de dictione etiam tradunt communiter Doctores. in l. qui se patris. C. vnd. lib. sequeretur absurdum, vt pia causa erat vocata, & linea non extincta qui esset casus implicitus.

4 Non obstat, quod substituti in testamento nominati decesserint omnes ante Dominicum vnum ex hæredibus institutis, & sic videatur caducata substitutio, quia admisso, quod filij Lucretiæ tanquam positi in conditione censeantur vocati ex supradictis, illi dicuntur vocati etiam iure proprio non solum iure transmissionis, & ideo non attenditur, quod qui eos præcedebant decesserint ante grauatum, vt optime declarat. Gabr. cons. 115. numero decimo, & seq. lib. primo. Paris. consil. 66. numero 75. & seq. lib. tertio. Modern. in tract. an, & quand. lib. in condit. posit. in proœm. numero quarto. Mantic. de coniect. lib. vndecimo, tit. 20. num. septimo. Modern. de fideicommis. Artic. 28. nu. vigesimo quinto, vers. sed ego. Vltimo vnus ex Dominis considerabat cessionem factā à loco pio substituto ad fauorem Andreæ Magdalenæ, de qua constat per publicum instrumentum. Vnde inferebat, quod prędicti aut sunt vocati ex supra allegatis, & debetur sibi immissio, aut non sunt vocati, & cum sit factus locus substitutioni ad fauorem loci pij, competit ei immissio vigore dictæ cessionis. Et ita fuit conclusum Andreæ, & Magdalenæ bona esse restituenda, de quorum identitate satis constat ex testibus in Summario decisis.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Affictus. Mercurij 23. Ianuarij 1613.

ARGVMENTVM.

Partitarum multiplicatio non prĳsumitur,& qui eam allegat probare debet,& quid si summa est eadem,& eadem causa.

SVMMARIVM.

Quietantiæ solutionis pecuniarum quotquot sunt solutiones probant. nu. 2.

Quietantiarum duplicationem allegans, illam probare debet. nu. 3. & 4. in fine.

Præsumptionum multiplicatio euitari debet. numero 3. in fine.

Multiplicatio partitarum præsumitur, quando concurrit identitas summæ, & identitas causæ. nu. 5.

Excipiens debet plene, & concludenter, non autem præsumptiue probare suam exceptionem. nu. 6.

DECISIO CCCCXXV.

1 DOminus Tancredus Petrucius vti conductor Casalis della Bottacchia Dominorũ Francisci, & Laurentij fratrum de Biscijs in causam sui affictus soluit summam Scut. 2317.50. cõflatam ex octo partitis inter quas aderat vna Scutorum 34. pro pretio rubrorum decem hordei,& altera Scutorum 205.50. pro pretio rubrorum sexaginta pariter hordei, sub data diei 3. Septembris 1607. die autem 4. eiusdem mensis solus Franciscus quietauit Tancredum pro summa Scutorum 518.30. pro extinctione mutui, & die 5. immediate sequẽti Frãciscus, & Laurentius aliam quietationem fecerunt pro Scutis 1800. asserentes, quod in illis Scutis 1800. computabantur sexaginta rubra hordei prædicti. Et cum Tancredus solicitaretur pro paga, seu termino Augusti ad docendum se non esse debitorem, calculauit ex conflatis summis eas, quæ per manus nummulariorum solutæ reperiebantur & pro quibus aderant cõfessiones de recepto ipsorum fratrum ac etiam eas Scutorum 518. 30. & 1800. Ceterum quia prædictæ duæ partitæ videbantur esse eiusdem quantitatis cum illa Scutorum 2317. 50. ita ut intraret præsumptio duplicationis, fuit contra Tancredum vigore obligationis Cameralis relaxatum mandatum, quod Rota, fratribus solum informantibus, sub die decima sexta Martij præteriti censuit esse exequendum.

2 Dubio per me iterum poposito strictè An partita Scutorum 2317.50. comprehenderet duas quietantias Scutorum 518.30. & Scutorum 1800. negatiue fuit responsum. Habet enim Tancredus fundatam intentionẽ in quietantijs, quæ quotquot sunt, tot solutiones probant. l. quinquaginta. in fine. ff. de prob. l. si is qui ducenta. in princip. ff. de reb. dub. l. cum cẽtum. ff. de adim. leg. glos. in l. non casu. C. de discuss. lib. decimo, quod maxime firmant Bar. Ias. & Ale. in l. triticum. ff. de verb. obligat. Crauet. cons. 282. numero secundo, & Menoch. post alios de arbitr. casu 213. nume. 11. & seqq. quando non concurrit eadem causa, prout est hæc causa affictus, quæ dicitur multiplicabilis respectu terminorum, & quando summæ non conueniunt, cum quietantię octo partitarum diuersas summas contineant ab eis quæ sub diebus 4. & 5. Septembris 1607. expressæ fuerunt.

3 Ex quibus sequitur asserentes duplicationẽ quietanciarum teneri id probari iudici, vt dicit text. in d. l. quinquaginta. in fine, ff. de probat. quam fratres de Biscijs probasse non videntur. Nam probatio, quæ deducebatur ex cõuenientia summarum visa est admodum incerta, equiuoca, ac diuinatiua, cum pro ea firmanda præsupponeretur ex libro Tancredi, & schedulis in eorum libro repertis, ac recognitis constare octo partitas fuisse restrictas in Scutis 2317. 50. & & eandem summam super parua schedula fuisse transcriptam, & diuisam in duobus numeris videlicet 515. & 1802.50. quæ conueniebant quietantijs mutui Scutorum 518. & 30. ac Scutorum 1800. diebus immediate sequentibus per dictos fratres firmatis. Huic inquam ponderationi fuit dictum primo obstare, quod illæ schedulę non videbantur tales, vt ex eis posset haberi certa veritas illorum numerorum, ac eorum subtractionum, & ex qua causa id factum fuisset. Secundo respectu mutui Scutorum 518.30. summa decrescit in Iulijs 23. quia scriptum est 515. respectu autem Scutorum 1800. summa augetur, quia annotatum est 1802. adeo quod neutra conueniebat, & quamuis pro expensis mandati posset saluari in quietantia mutui, in qua fit mentio de impensa mandati, quod idem dici non potest in quietantia Scutorum 1800. quæ præsupponit augumentum, & nullũ verbum de expensis mãdati, & propterea cum ad saluandum difformitatem in vna esset præsumenda remissio expensarum mandati, in alia exactio, necessario admittenda veniebat multiplicatio præsumptionum, quæ tamen solet euitari, vti regulis iuris contraria. l. prima. C. de dot. promiss. Ruin. consil. 151. numero decimo nono, lib. quarto. Menoch. libro primo, præsumptio. quadragesima tertia. numero sexto.

4 Tertio videbatur Dominis magis conuenire interpretatio, quæ per Tancredum afferebatur numeris prædictis, dum asserebat ea de causa diuisisse numerũ 2317.50. in numeros 1802. & 515. vt separaret solutiones factas per nummularios pro quib. aderant cõfessiones ipsorum fratrum, à solutionibus per ipsummet factis quæ sine cautione remanebant, vt inde ex eis, cum alijs soluendis vsque ad numerum Scuto-

Scutorum 1800. quietantiam reciperet, nam in aceruo octo partitarum colligebantur quatuor summæ sine cautione in totum Scutorum 559. quibus in alijs calculis fuit detracta partita Scutor. 34. pro decem rubris hordei, & alia Scuta 12. pro diminutione pretij illorum sexaginta rubrorum hordei, ita vt cum impẽsa Iuliorum 20. facta per Tancredum pro vectura cõsignationis dicti hordei remaneret in puncto summa concordata in Scutis 515. Postremo obstabant verba ipsiusmet quietantie Scutorum 1800. legitur nãque confessio Scutorum 1800. computandosi rubbia sessanta d'orzo hauuti per seruitio di casa nostra: hæc autem inclusio partitæ erat ex octo supranarratis, & arguit exclusionem alterius rubrorum decem pariter inter eas comprehensę, vulgata l. ait prętor. de iudic. l. statuliberum. §. Stichũ. de leg. 2. vltra quod per Tancredum concludenter probatur de dictis rubris decem habitam fuisse rationem in alijs calculis, ergo si non est comprehensa oritur difformitas magna, quæ saluari non potest ad sustinendam duplicationem, quod est principale fundamentum ipsorum fratrum adhuc non firmatum, prout necessario tenebantur l. 1. & 2. de except. l. 2. ff. de prob. cum vulgar.

5 Ceteræ autem præsumptiones visæ sunt Dominis admodum leues. Et prima quod quietantiæ non loquantur de vera numeratione, sed de recepto, ita vt facilius comprehendere præsumantur partitas paulatim solutas, ex Bart. & alijs in l. triticum. ff. de verb. obligat. fuit dictum præsumptionem posse deseruire, si concurreret paritas summæ, & eadem causa, quia tunc confessio staret in vim probationis non autem pro dispositione, vt dicit Bart. sub num. 4. & bene declarat Zasius in d. l. triticum. num. 13. & 15. secus vero quando prædicta cessant, prout cessare supra fuit dictum.

6 Aliæ vero coniecturæ, nempe solutio in causam certam pro duobus terminis decursis, & ad computum termini decurrendi, quod arguat solidationem de præterito, quæ cessaret, nisi admittatur duplicatio, item annotatio omissa de partita Scutorum 1800. in libro Tancredi, cum tamen aliæ omnes fuerint descriptæ, item qualitas ipsius Tancredi pauperis, & susceptio termini pro dilatione consequenda arguens necessitatem, & restringens liberalitatem anticipatæ solutionis, visæ sunt Dominis ex facto sublatæ vltra quod contra Tancredum, qui plene probauit suam intentionem, non videbantur sufficientes, cum illæ similiter debuissent plene probare exceptionem ipsorum fratrum. Aegid. decis. 617. numero secundo. Rota diuers. 628. numero tertio, part. 1. & in Firmana Beneficij coram bo. mem. Cardinale Pamphilio 13. Maij 1596.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Romana Fideicommissi de Paluzzellis Mercurij. 23. Ianuarij. 1613.

ARGVMENTVM.

De facultate alienandi bona fideicommisso subiecta quando possit alteri cedi.

SVMMARIVM.

Fideicommissaria bona alienari non possunt, & alienata vendicantur ab emptoribus. nu. 1.
Alienandi causa cessante cessare etiam debet ipsa alienatio. nu. 2.
Cessio non transfert iura cedentis in cessionarium qui ad soluendum debitum proprium erat obligatus. nu. 3.
Cedere quis non potest ius quod non habet. nu. 4.
Dictio solum excludit omnem aliam personam. nu. 5.
Alienandi facultas data alicui personæ alteri cedi non potest. num. 5.

DECISIO CCCCXXVI.

1 FActa resolutione per binas decisiones constare de fideicommisso ad fauorem Francisci, & fratrum de Paluzzellis, cum illi instarent pro immissione in possessionem Casalis della Serpentara dicto fideicommisso suppositi, & ex aduerso Domini de Massa opponerent de illius venditione ipsis facta per Laurentium hæredem grauatum, dedi dubium, an dicta venditio Francisco, & fratribus obstaret, cui hodie proposito Domini negatiue respondendum esse censuerunt, namque stante dicto fideicommisso bona illi subiecta alienari non poterant l. Marcellus. §. res quæ. ff. ad Trebellian. l. 2. §. sed quia, & Auth. res quæ. C. commun. de legat. & alienata possunt per fideicommissarios ab emptoribus vendicari. Roland. consil. 71. num. 1. lib. 2. Honded. consil. 70. num. 16. lib. 2. Menoch. consil. 105. num. 88. lib. 1.

2 Quibus non obstat licentia alienandi concessa a testatrice, quia illa fuit solummodo concessa Alexandro eius marito ad effectum, vt posset sibi satisfacere de suo quarto dotali, de quo tamen fuit aliunde satisfactus, quia dictum Casale ob minus dispendium hæreditatis, & Laurentij pupilli fuit per tutores locatum ad nouennium, & conductor anticipate soluit Scuta 1200. quæ habuit Alexander pro dicto quarto. Vnde post illius satisfactionem non potuit Laurentius Casale vendere prætextu dictæ licentiæ, quæ cessante eius causa amplius suffragari non poterat l. peto Luci Titi. §. prædium. ff. de legat. 2. Bald. in l. 1. §. & ideo videtur. n. 3. ff. de offic. eius. Tiraq. in tract. cessan. caus. part. 1. num. 103. Surd. decis. 173. nu. 11.

3 Nec obstat, quod Alexander cesserit iura, & sic dictam licentiam ad fauorem Laurentij, quia fuit responsum, quod cum Laurentius tanquam Isabellæ hæres teneretur ad satisfactionem Alexandri de dicto quarto, dicitur soluisse proprium debitum, & per consequens cessio facta ad eius fauorem non potest

operari

operari translationem iurium, cum pro dicto quarto non possit sibi ipsi esse obligatus, sed solummodo habet vim quietationis, & liberationis. Salic. in l. 1. nu. 27. C. de action. & oblig. Ruin. cons. 88. num. 6. lib. 5. & cons. 17. num. 8. lib. 4. Peregr. de fideicom. artic. 52. num. 34. Rot. diuers. 123. nu. 8. par. 2.

4 Vltra quod in cessione prædicta facultas alienandi nullo modo comprehenditur, cum fuerit data Alexandro ad effectum sibi satisfaciendi de dicto quarto, de quo cum tempore cessionis iã esset satisfactus illam amplius non habebat, nec consequenter cedere poterat. l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. l. Modestinus. vbi Bart. num. 4. & Castrens. num. 6. ff. de solut. Surd. decis. 308. nu. 8.

5 Præterea facultas alienandi concessa Alexandro fuit personalis, & restricta ad eius personam, cum in ea tantummodo de dicto Alexandro fiat mentio, & eius solum fauorem respiciat. Natt. consil. 163. num. 7. Bursat. cons. 281. num. 27. lib. 3. iuncta dictione, solum, quæ omnem aliam personam præter Alexandrũ excludit. l. his solis. C. de reuoc. donat. Soc. cons. 198. num. 1. vol. 2. & propterea cedi, & in alium transferri non potuit. l. qui hæredem. in princ. ff. de condit. & demonstr. l. Stichũ. §. vsumfructum. ff. de solut. Ias. in l. si stipulatus fuerim. 76. in princ. in 1. notabil. & ibi Doctor. & Angel. nu. 2. ff. de verb. oblig. Tiraquel. de retract. lignag. §. 26. glos. 1. nu. 60. & seq.

6 Quod autem dicebatur, Laurentium potuisse alienare dictum Casale ob varia credita, quæ habebat in hæreditate Isabellæ, & occasione suæ legitimę, Domini reliquerunt particulariter videndum.

R. P. D. VEROSPO.

Lucana Molendini. Mercurij. 24. Ianuarij. 1613.

ARGVMENTVM.

Potest iudex, quando articuli sunt distincti, pronunciare super vno reseruato alio, & ita etiam Rota facere consueuit.

SVMMARIVM.

Sententia potest ferri super vno articulo, reseruato alio, quando articuli sunt inter se distincti. nu. 2. & 3.
Sententiæ tot dicuntur, quot sunt Capitula. nu. 2.
Rota non solet multiplicare sententias diffinitiuas, sed simul, & semel totum negotium terminare. Declara, vt num. 3. & 4.

DECISIO CCCCXXVII.

1 QVidam de Brauijs habebãt in emphyteusim perpetuam Molendinũ Ecclesiæ S. Miniati, quod corruit de anno 1603. sicut pariter anno sequenti domus extra aquam illi annexa pro vsu, & habitatione Molẽdinarij cecidit. Vnde cũ fuisset coram bo. mem. D. Pegna triplici decisione firmatũ, dictos de Brauijs teneri ad primum damnum, & sic ad Molendini refectionem non habita tunc respectu ad ipsam domum, postea collapsam, ego in locum D. Pegnæ subrogatus, dubitaui an stantibus DD. decisionibus esset ferenda sententia supradicta ruina anni 1602. reseruato iure cognoscendi super alia de anno 1603. & DD. affirmatiue responderunt, ex eo moti, quod istæ ruinæ sunt omnino separatæ tanquã diuerso tempore, & ex diuersa causa subsequutæ, vt deponunt testes, quod euidentius apparet cum hodie reperiantur oblatores qui velint dictum Molendinũ pro eodem pretio conducere, in ea tantum parte reaptatum, quę corruit de anno 1602. absque eo, quod domus de anno 1603. diruta reædificetur. Vnde infertur vnam ruinam esse ab alia separatam, & sic vnã partem posse refici absque altera tanquam ab illa diuersam.

2 Ex quibus intrare videtur conclusio recepta, quod plures articuli quando sunt inter se omnino distincti, si de vno liquet potest super illo ferri sententia, alio reseruato, vt per Imol. in c. cum inter. il 1. nu. 3. de elect. Butr. ibid. num. 31. Felin. in c. cum inter. num. 6. vers. fallit primo de re iud. vbi Bald. nu. 8. in fin. vers. tamen si capitula. Zabar. nu. 2. c. fi. versic. aut sunt separata. Bellam. num. 10. vers. si separata Innoc. nu. 3. vers. si plura Capitula. Bart. in l. 1. nu. 1. vers. quid dicemus. C. si aduersus rem iud. Vbi Paul. de Castr. nu. 8. vers. sed si ex diuersis causis. Angel. num. 1. vers. & istud est verum. Salic. nu. 3. vers. quandoque Iudex. Iacob. de Sancto Georgio. num. 2. vers. Fallit tamen. Cyn. num. 4. Iacob de Aren. num. 1. vers. si vero sunt plura capitula, quia tot dicuntur sententiæ, quot sunt Capitula. Zabar. loco supra citato. Bellam. Ibidem. num. 10. Castren. in d. l. 1. nu. 8. C. si aduers. rem iud. vbi Salicet. num. 3. Iacob. de Aren. num. 1. Ideo cum ruina anni 1602. sit ab alia sequenti anni diuersa poterit secunda omissa. super prima tantum ferri sententia.

3 Nec vero obstare, quod Rota non soleat multiplicare sententias diffinitiuas, sed simul, & semel totum negotium terminare. Id. n. procedit, quando articuli sunt inter se ita connexi, vt vnius terminatio pareat in alijs exceptionem rei iudicatæ. Capic. decis. 122. in fin. Lancellot. de attent. c. 4. limit. 2. numer. 88. In causa autem nostro licet feratur sententia pro refectione Molendini quo ad ruinam anni 1602. non tamen quo ad aliam anni 1603. pariet ex suprascriptis exceptionem rei iudicatæ, cum ex diuersis de vno ad aliud non inferatur. l. fin. & ibi. not. ff. de calumniat. l. neque natales. C. de probat.

4 Vltra quod Rota etiam consueuit a dicto stylo recedere ex aliqua rationabili causa. Primo in casu nostro, in quo de maximo. Ecclesiæ detrimento agitur. Hęc. n. a multis annis nullum habuit redditum ex d. Molendino, & cum articulus de anno 1603. non facile

cile

cile possit expediri, & hodie reperiuntur qui resecto solum damno primi anni se obligent ecclesiæ eundē redditum soluere. Visum fuit Dominis posse super ruinam tantum anni 1602. pronunciari.

R. P. D. PAMPHILIO.

Bononien. Legati. Lunæ 28. Ianuarij. 1613.

ARGVMENTVM.

Legatum dotis vbi debetur etiam ingredieti monasterium, tunc demum debetur, si illud monasterio quęratur, ita vt non possit per legatariam in alium transferri.

SVMMARIVM.

Testatoris mens potius, quam verba attendi debet. numero 1.
Legatum conditionale non debetur, nisi purificata conditione. num. 2.
Legatum conditionale non potest in alium transferri. numero 2.
Legatum dotis debetur, etiam si legataria monasterium ingrediatur. nu. 3.
Dic tunc demum id habere locum si legatum quaratur monasterio alias non potest legatum ad extraneum trāsmitti. nu. 3. & nu. 6.
Legati conditionalis dominium purificata conditione statim in legatarium transfertur. nu. 4.
Fallit in legato dotis, quod purificata conditione nuptiarum, nisi conuertatur in causam dotis in alium cedi nō potest. nu. 4.
Filiæ præsumuntur magis dilectæ, quam neptes. nu. 5.
Legatum dotis filiæ integrum debetur, licet filia fuerit nupta, a fratre cum minori dote. nu. 6.

DECISIO CCCCXXVIII.

1 POst resolutiones in hac causa factas coram Reuerēdissimo Domino Bononien. sub die 16. Martij, & 17. Decembris 1607. nempe legatum dotis Scutorum duorum millium auri factum a Matthæo Amorino filiabus Iulij Cæsaris, & Alexandri ipsius ex fratre nepotum esse conditionale, si filiæ nupserint, nec deberi, nisi secutis nuptijs illudque deberi dictis filiabus non solum in casu nuptiarum temporalium, sed etiam spiritualium per ingressum Monasterij, & professionē in eo emissam fuit pluries per bo. me. D. Pegnam propositum dubium, an huiusmodi legatum debeatur etiam, si in causam dotis nō conuertatur, ita vt parentibus, vel alijs potuerit cedi, & nunquam resolutum. Vnde cum per illius obitum fuerim in causa subrogatus supradicta die idem dubium proposui, & Domini resoluerunt legatum non potuisse cedi. Ratio autē præcipuæ resolutionis fuit, quia dictum legatum Scutorum duorum milliū fuit factum in causam dotis, & omnia alia bona testator arctissimo fideicommisso supposuit pro conseruatione agnationis, vt expresse legitur in eius testamento, ex quo arguitur, mentem testatoris fuisse, quod legatum non possit in extraneos transmitti ex alia causa, quam matrimonij, nec debeatur, nisi in causam dotis conuertatur, quæ mens in hac materia potius, quam verba attendi debet l. pater Seuerinum. in princ. vers. respondi. ff. de condit. & demonstr. & primum locum obtinet l. in conditionibus in princ. ff. eodē tit. Corn. consil. 41. num. 150. lib. 3. Socin. iun. cons. 110. nu. 10. lib. 3.

2 Ideoque cum huiusmodi legatum sit conditionale, nec debeatur, nisi purificata conditione, vt firmauit Rota sub dicta die 17. Decembris 1607. hinc sequitur, quod nec etiam possit in alium transferri. l. vnica. §. sin autem aliquid sub conditione. C. de caduc. tollend. Bero. cons. 28. num. 5. lib. 1. Cardin. Mātic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 11. tit. 22. nu. 48. & seq.

3 Nec obstat, quod huiusmodi legatum dotis debeatur etiam si dictæ filiæ contrahant nuptias spirituales per ingressum monasterij. §. sed & hoc præsenti, auth. de Sanct. Episcop. auth. nisi rogati. C. ad Trebell. cum alijs adductis per Menoch. in hac causa cōsil. 555. & coram Reuerēdissimo Domino Bononien. sub die 16. Martij 1607. quia fuit responsum, id procedere ex dispositione legis, in dicto §. sed & hoc pṡenti. auth. de Sanct. Episcop. Laderch. Imol. cons. 152. num. 3 quæ tunc demum habet locum, si legatū quæratur monasterio, cuius fauore emanauit Paul. de Castro in dicta auth. nisi rogati. num. 5. vers. item quæro. & ibi Bald. num. 20. vers. Item quæro, quod si ingrediens. C. ad Trebellian. Card. Mantic. de coniect. vltim. volunt. dicto lib. 11. tit. 7. numer. 14. Dec. consil. 259. num. 6. in fin. vers. & remoto, vbi de communi. Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 83. num. 72. Vnde fit, quod cessante fauore Monasterii nullo modo possit legatum per filias ad extraneos transmitti, neque cedi ad l. cum Patronus. ff. de leg. 2.

4 Minus obstat, quod dicebatur, legatum secutis nuptiis per ingressum Monasterii fuisse effectum patrimonium mulieris, ex quo purificata conditione statim in legatarium dicitur translatum dominium rei legatę, de qua propterea ad libitum disponere potest. l. a Titio. ff. de furt. §. illud autem. de Monach. Bero. cons. 40. num. 3. & 4. lib. 1. quia id non procedit in casu isto, in quo legatum est factum in causam dotis, & sub conditione, si filiæ nupserint, quod propterea cedi non potest tam attenta dispositione legis, quam testatoris. Nam ex dispositione legis, licet dos debeatur etiam in casu nuptiarum spiritualium, tamen hoc procedit quatenus applicetur Monasterio ex proprio illius priuilegio, quod alteri non prodest, vt dictum, est, secundum vero dispositionem testatoris dicendū est, quod aut testator in casu isto ingressus Monasterij

rij non disposuerit. Laderch. Imol. dicto cons. 152. nu.3. aut ex quo voluit bona conseruari in agnatione censetur etiam voluisse, quod si dictæ filiæ efficiantur Moniales ex dictis bonis, detrahatur solum dos congrua, & necessaria, & quod reliquum remaneat in hæreditate, nō autem quod dotes huiusmodi possint cedi ad euersionem fideicommissi.

5 Quod etiam suadetur, quia testator neptibus ex filiis, quæ in aliquo Monasterio Moniales fient, reliquit tantum Scuta 500. pro dote congrua & necessaria, & Ludouicæ propriæ ipsius filiæ, quæ in Monasterio Sancti Ioannis Baptistæ Monialis effecta fuit, dedit pro dote Scuta 250. tantum. Vnde verisimile, & neptibus quoque ex fratribus in casu Monachationis dotes tantum congruas, & necessarias dari voluisse, cum neptes minus dilectæ præsumantur, quā filiæ l. cum acutissimi. C. de fideicom. Card. Mant. de Coniect. vltim. volunt. lib. 12. tit. 17. nu. 27.

6 Et hoc modo responderi etiam potest ad l. cum pater. §. pater certam. ff. de legat. 2. nam ideo ibi legatū dotis filiæ integrum debetur, licet fuerit nupta a fratre cum minori dote, quia legatum ibi debetur ex dispositione testatoris facta contemplatione filiæ in casu autem isto matrimonij spiritualis dos debetur ex dispositione legis, quæ emanauit fauore monasterij tantum, & potius videtur detrahi præter, vel contra voluntatem testatoris, postquam, vt dixi, tendit ad destruendum fideicōmissum, vel quatenus esset, posset dici legatum, in casu isto deberi ex voluntate testatoris, qui censetur se voluisse conformare cum dispositione iuris, vt tradit Menoch. dicto consil. 555. num. 8. ista erit voluntas limitata per iuris dispositionem, quatenus scilicet quæratur Monasterio iuxta opinionem Paul. de Castr. in dicta auth. nisi rogati. numero 5. vers. Item quæro. C. ad Trebel. cum alijs supra allegatis. Et sic patet dispositionem dicti §. pater certam. casui, de quo agitur, applicari non posse. Cetera bene fuerunt sublata in secunda parte discursus bo. me. Pegnæ, facti de ordine sub die 12. Maij præteriti, cum alijs adductis per Informantes, cum quib. Domini transierunt.

R. P. D. PIROVANO.

Clusina Postæ Puteoli. Mercurij 23. Ianuarij. 1613.

ARGVMENTVM.

Confirmatio non auget, nec extendit confirmatum, vltra quod in eo continetur, & quid si in confirmatione adest clausula, & pro potiori cautela de nouo concedimus, & quid de clausula in omnibus, & per omnia, præsertim relatiua ad aliam dispositionem.

SVMMARIVM.

Confirmatio de sui natura non extendit, neque auget confirmatum, vltra quod in eo continetur. nu. 1.

Clausula relatiua operatur, vt dispositio, in qua est apposita sit limitanda, & restringenda, ne plus contineat, quam expressum est, in relato. nu. 1. & 2.

Clausula in omnibus, & per omnia est relatiua, relationemque inducit absque aliqua differentia. nu. 2 & 3. Vbi de materia eiusdem clausulę.

Relatio quantumuis vniuersalis intelligi debet referendo singula singulis. nu. 3.

Princeps non præsumitur in concessione aliquid nouare in sui præiudicium admittendo nouas personas, nisi per hoc expresse dixerit. nu. 4.

DECISIO CCCCXXIX.

1 FVit per Dominos resolutum Breue Iulij III. nō obstare intentioni fundatæ per D. Marchionē a Cornea. In toto enim illius tenore nihil aliud agit Pontifex ille, quam prænarratis Indultis, priuilegijs, & Inuestituris per Paulū III. Cardinali Guido Ascanio, & fratribus, ac toti domui Sfortiæ concessis, ea ex certa scientia, & Apostolicæ potestatis plenitudine approbare, & confirmare, & ideo cum neque ex verbis motus proprij, neque ex confirmatione colligatur extensio ad personas in prima inuestitura non expressas, sequitur dicendum, quod sicuti non obstat D. Marchioni tenor primæ Inuestituræ DD. de Sfortijs, ita nec obesse poterit illius confirmatio, quæ de sui natura non extendit, nec auget confirmatum vltra quod in eo continetur, l. Aurelius. §. 1. ff. de liber. leg. Bald. in l. nominationes. Circa finē vers. illud etiam certum est. C. de appellat. & in l. aduersus. in fin. C. si aduersus rem iudic. Dec. in rubr. de confirm. vtil. vel inutil. sub nu. 1. Surd. post alios cōsil. 330. num. 18. vol. 3.

2 Neque visum fuit obstare clausulam, & pro potiori cautela de nouo concedimus ijsdem modo, & forma in omnibus & per omnia, ita vt Guido Ascanius Cardinalis, fratres, & sorores, & alij prædicti illa omnia tam in genere, quam in specie, possidere, eisque vti, & gaudere possint, quasi videatur extensa concessio ad illius Postæ tertiam generationem eorumdem fratrum, prout concessum ad eandem tertiam generationem reperiebatur Cardinali prædicto, ita, vt cum inter fratres adesset Comes Sanctæ Floræ Pater Illustriss. Cardinalis Sfortiæ moderni, & Marius auus paternus D. Ducis Sfortiæ, sequi videatur dictam concessionem transire ad D. Ducem, tū ex persona Aui, tum ex persona D. Cardinalis vigore vniuersalis donationis. Ad prędicta enim fuit responsum, quod etsi respectu nouæ concessionis clausula possit deseruire, si non valet vt confirmatio, valeat vt concessio, tamē quia concessio illa est restricta ad antiquas, & apparentes Pauli III. cōcessiones per verba relatiua, prout,

ut,& vniuersalia, in oībus, & per omnia, ideo hæc noua concessio erit limitanda,& restringēda, ne plus contineat,quam in antiquis sit expressum,Bar.in extrauag.ad rep.in verb.prout sub nu.2.Dec.cons.63.nu.5.vers.& hoc modo,Gram.decis.59.num.7.& 8. Menoch.cons.1.num.83.& cons.191.num.47. Paris.cons.22.nu. 10.lib. 1. quod etiam fuit dictum in vna Rauennaten. domus coram Cantuccio, quæ est inter impressas 27.num.2.part. 2. diuers. & quando est dictum,in omnibus,& per omnia, quod intret relatio absque aliqua differentia est text.in l. 1. vbi Ripa.nu.2.Ias.num.20.Marian.Socin.nu. 2. de leg. 1. Cephal.cons.438.nu.7.in fin.vol.3.

3 Nec dicatur,quod immo verba illa,in omnibus,& per omnia,deseruiunt intentioni D.Ducis,vt iam dictum est.Quia Dominis non placuit huiusmodi sensus,& interpretatio,posteaquam Papa in præcedentibus capitibus discretiue loquutus fuerat de pertinentibus ad fratres,& sorores Cardinalis,nempe de Iocalibus, & aliis mobilibus, de priuilegiis ciuilitatum Vrbis,& Parmæ,& Placentiæ, & aliarum Ciuitatum,& demum de immunitatibus, & exemptionibus,sed nullum verbum de successione eorum in Posta Clusij Perusini: Vnde & ipsa relatio quamuis vniuersalis intelligi debet referendo singula singulis, vt dicit text.in l.quoties C.famil. ercisc. & confirmant Dec.cons.180.sub nu.4.vers. 4. considerandum est, & cons.646.in fin.Paris.cons.97.nu.92.lib.1.Gabr. cons.18.num.13.lib.2.& Menoch.cons.177.nu.26. vol.2.

4 Et hoc maxime etiam suadetur,quia relatio ita cōcepta non potest generaliter referre dicta in præcedētibus capitulis,tum quia non conueniebat fratribus vxoratis,ac matri,& sororibus, vt Episcopatibus, & facultate promouendi Clericos potirentur,prout fateri necessarium esset,si relatio vniuersalis admittenda esset,tum etiam quia non præsumitur Principem velle nouare in sui præiudicium admittendo nouas personas,nisi expresse hoc dixerit, Menoch. de præsumpt.lib.3.præsumpt.92.nu.2.& 4. Corb. de caus. priuat.ob lin.finit.nu.8.& 29.Atque ita quo ad Breue Iulij III. fuit resolutum: De alijs autem reseruarunt particulariter videre.

R. P. D. PAMPHILIO.

Lucana Bonorum. Lunæ 11.Februarij 1613.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei Ecclesię requirit solennitatem, & causam,quæ causa debet esse vel necessitas, vel vtilitas, nec vtilitas dicitur adesse, si alienetur res habita fide de re in cambium danda, & plura alia circa materiam.

SVMMARIVM.

Alienatio rei ecclesiæ,vt sit valida requiruntur copulatiue solennitas,& causa.nu.1.

Alienatio rei Ecclesiæ facta vltra facultatem concessam nulla est.nu.2.

Alienatio rei Ecclesiæ,vbi fuit effectuata spacio 30. annorum præsumuntur omnia solennia interuenisse. numero 3.

Fallit vbi ex tenore instrumenti apparet fuisse excessum in facultate alienandi.nu 3.

Causa pro sustinenda alienatione rei Ecclesiæ,est vel necessitas,vel euidens vtilitas.nu.4.

Vtilitas pro validitate alienationis rei Ecclesiæ debet esse clara,& indubitata.nu.4.

Alienatio rei Ecclesiæ non dicitur vtilis,vbi Ecclesia dimittit bona propria habita fide de re sibi in cambium assignanda.nu.4.& 5.

Rei melius est incumbere,quam actioni.nu.4.

Alienatio rei Ecclesiæ non dicitur vtilis, vbi Ecclesia recipit tantum,quantum dimisit.nu.6.

Alienatio rei Ecclesiæ facta per Rectorem in consanguineum præsumitur facta in fraudem.num.7.

Alienatio rei Ecclesiæ absque causa,& solennitate nō sustinetur ex eo,quod res alienata fuerit eodem tempore acquisita Ecclesiæ, quia sufficit, quod momento temporis fuerit in eius dominio.nu.8.

DECISIO CCCCXXX.

1 FVit resolutum concessionem,de qua agitur fuisse inualidam tanquam factam sine solennitate, & causa, quæ duo in alienationibus rerum Ecclesiæ copulatiue requiruntur.cap.1.de rebus Ecclesiæ non alienand.in 6.Clemen.prima eodem titulo.Dec.in auth.qui rem.num. 21. C. de Sacrosanct. Eccles.& cons.142.num.4.in princ.Couar.var.resolut.lib.2.cap.17.num. 2. & fuit dictum in causa Mediolanen.bonorum 7.Februarij 1597.coram bo.me. Cardinali Pamphilio,& alias sæpe.

2 Quod defecerit solēnitas clare constat ex eo,quod ista concessio fuit facta auctoritate Vicarij Lucani in vim breuis Sixti IV.emanati de anno 1482.quod est restrictum ad bona valoris quatuor Florenorum, & tamen bona alienatā, vt patet ex instrumento ipsius concessionis longe excedebant istum valorem, ideoque. Vicarius non potuit hanc concessionem authorizare ex tradit. per Paris.cons.85.num.45.lib.2. & in istis terminis fuit late deductum coram me in alia Lucana bonorum.26.Martij 1610.

3 Non obstat,quod concessio fuerit effectuata spacio triginta annorum,& vltra,quo casu pręsumuntur omnes solennitates necessariæ,vt per Doctor.in cap. ea noscitur de his quæ fiunt sin.cons.Capit.cum alleg. Quia cum Vicarius se expresse restrinxerit ad dictum Breue, vt apparet ex tenore instrumenti ipsius concessionis, cessat præsumptio alterius facultatis,

quæ

quæ alias posset oriri ex cursu temporis Castr.consi. 81.num.3.vers.& si dicatur il 1.lib.2. Aym. consilio 134.sub num.44.cum alijs adduct.in dicta causa Lucana bonorum 26.Martij 1610.coram me. Præterea pro parte Rectoris datur magnus fumus, quod huiusmodi concessio non fuerit facta a legitimo Rectore,cum fuerit facta de anno 1549.& Bernardinus de Sbonis,qui illam fecisse dicitur, non acquisiuit Rectoriam nisi de anno 1556. mediante resignatione Gregorij.

4 Sed vlterius omnis difficultas visa fuit Dominis cessare,quia huiusmodi concessio fuit facta etiam sine causa,quæ est vel necessitas, vel euidens ecclesiæ vtilitas dicto cap.1.de rebus ecclesi.non alienand. in 6.clem.1.eod.tit.de necessitate autem nullibi cõstat. Vtilitas vero,quæ pro validitate alienationis debet esse clara,& indubitata capi sine exceptione ibi,quõ non sit dubium 12. quæst. 2.& ibidem Bellamer. in princ. versic. quod non sit dubium,præpos.nu.3. Bal. cons.156.circa med.vers.præterea.lib.1.Barbat.consil.40.num.1.part.1.& fuit dictum in causa Romana Casalis Tunicellæ coram Cantuccio relata inter impress. diuers.65.nu.19.part.2.in casu isto excluditur ex instrumento ipsius concessionis, in quo non legitur,quod ecclesiæ fuerit aliquid datum in cambium, sed solum fuerunt illi promissæ tot terræ,quæ ascenderent ad valorem Scutorum 90. auri,& ex quibus annuatim ad minus perciperentur Staria 14. grani, & donec dictæ terræ assignarentur,interim soluerentur dicta staria 14.grani quolibet anno,qui modus contrahendi iudicatur Ecclesiæ inutilis, Tum quia per huiusmodi cõtractum Ecclesia dimisit bona propria habita fide de re sibi in cambium assignanda, quod per administratores Ecclesiæ fieri non potest, vt fuit resolutum in causa Lucana terrarum 16.Maij 1603. coram Reuerendissimo Bononien. Vtilius enim est Ecclesiæ incumbere rei,quam actioni l. plus cautionis.ff.de regul.iur.Oldrad.cons.68.circa med.versic. & valde melius.Quæ ratio militat etiam stante promissione de soluendo interim staria 14.frumẽti quolibet anno,cũ ex huiusmodi promissione nihil aliud Ecclesiæ acquiratur,quam actio pro illis consequendis absque illa idonea seueritate.

5 Tum quia non potuit Vicarius Iudex commissarius ferre sententiam super accidenti ecclesiæ vtilitate,nisi facta prius reali assignatione bonorum, illisq. visis,& cognito, quod re vera ascenderent ad valorẽ Scutorum nonaginta auri, eaque fuisse apta reddere annuatim staria 14.grani, vltra quod ecclesia poterat etiam lædi in eo,quod qualitas prædij assignandi remanebat arbitrio contrahentis, vt fuit resolutum in alia Lucana nullitatis alienationis 27.Iunij 1605 coram Illustriss. Cardinali Lancellotto.

6 Præterea considerabant Domini,quod ista bona, quæ ecclesia dimiserat, fuerunt eodem die sibi data in satisfactionem Scutorum 90.auri. Vnde ex recompensa terrarum assignandarum eiusdem summæ, nõ poterat considerari aliqua maior ecclesiæ vtilitas, prout requiritur ex Bellamer. in dicto cap. sine exceptione in princ.vers.quod non sit dubium, & ibi Gemin.num.2.vers.in hac quæst.Imol.in cap. ad aures. num.2.vers. Item nota quod vbi.de rebus eccles.non alienand.

7 Et in hanc sententiam eo libentius domini venerunt,quia ista concessio fuit facta per rectorem Philippo eius fratri germano, quæ propterea in dubio præsumitur potius in fraudem,quam in vtilitatem ecclesiæ.auth. quibuscunque & ibi Doctor. C.de Sacrosanct.eccles.Alciat.de præsumpt.reg.1.præsumpt.29 num.1.& 3.Cæsar de Graff.decis.4.num. 24. de rebus eccles.non alienand.& fuit dictum in causa Bononien.Sancti Appollinaris 2. Aprilis 1582.coram bo.me.Cardinali Seraphino,& in causa Romana Casalis Tunicellæ 10.Martij 1578.Coram Cantuccio relata inter impressas diuersis.decis.720.nu.1.par.1.& decis.65.num.18.part.2.

8 Non obstat,quod terræ,de quibus agitur, fuerint emptæ per hæredes cuiusdam Matthæi, a Philippo Sbarra,& eodem die, & loco coram eisdẽ Notario, & testibus fuerint assignatæ Ecclesiæ pro implemento alterius contractus celebrati de anno 1536.& rursus ecclesia per contractum,de quo agitur, illas concesserit eidem Philippo. Quia placuit Dominis respõsio,quod licet dictæ terræ fuissent prius Philippi,non tamen propterea postquam transiuerant semel in dominium ecclesiæ poterant ab ea alienari absq. solennitate, & causa ex supra deductis.

REV. P. D. BVRATTO.

Firmana hæreditatis. Lunæ 23.Februarij. 1615.

ARGVMENTVM.

Substitutio compendiosa restricta ad bona Testatoris, an & quando sit omni tempore fideicommissaria, an vero pupillaris tantum.

SVMMARIVM.

Exceptiua dictio.che præcedente negatiua potentiæ videtur affirmare solam potentiam, non autem actũ. Declara, vt nu.2. vbi quid si præcedat affirmatiua dispositio, & nu.3. vbi de eadem materia.

Compendiosa substitutio verbis communibus ad bona testatoris restricta, an & quando post aditam hæreditatem sit omni tempore fideicommissaria. nume.4.& 5.& num.6.

Substitutio licet restricta ad bona testatoris intra tempora pubertatis censetur pupillaris, quando constat de mente testatoris num. 5. Vbi quod tunc dicitur constare de mente testatoris, quando vult totam hæreditatem in substitutos deuenire absque diminutione legitimæ.

Substitutio pupillaris dicitur testamentum filij. nu.7.

Legata

Legata pecuniaria capi debent de manu hęredis. nu. 8.
Legatarius, seu fideicommissarius an, & quando dicatur legitimus contradictor in remed. l. fin. C. de edict. Diu. Adr. toll. num. 8.

DECISIO CCCCXXXI.

1 PLacuerunt Dominis fundamenta decisionis, sub die 12. Decembris præteriti in qua firmatum fuit, dandam esse immissionem Neptib. Francisci Elisei in possessionem bonorum, de quibus agitur, tamquam vocatis ex pupillari, purificata per obitum Laurentij, vt in ea dictum est. A qua ideo nõ recesserunt. Primum erat, quia post factam compendiosam, ibi, che morendo Lorenzo senza figliuoli &c. vuole che tutta la sua robba, & hæredità senza diminutione di legitima, o di Trebellianica, vada, & succedino in detta sua hæredita &c. facta fuit etiam pupillaris per illa verba, che morendo Lorenzo in pupillare, età, cioè fin' che non arriuarà al tempo, che dicono le leggi, non possa andare ad altri la robba di esso Testatore, che alle dette sue figliole, & Nepote senza detrattione di legitima, & Trebellianica da qual si voglia persona. Ex quibus (vt alias dicebatur) induitur affirmatiua dispositio, & vocatio ad fauorem filiarum, & Neptum Francisci, Laurentio in pupillari ætate decedente.

2 Nec obstat, quod ista exceptiua, che, p æcedẽte negatiua potentiæ, videatur affirmare solam potentiã, non autem actum, & consequenter non possit inducere vocationem ex pupillari. iux. not. per Bart. in l. actione. sub num. 1. vers. sed est aduertendum, C. de trã sact. quem ibi alij sequuntur, & in l. si eum, §. qui iniuriarum, nu. 4. ff. si quis caut. Quia cum præcedat affirmatiua dispositio, & vocatio per compendiosam, de qua supra, dictio illa exceptiua ponit ne dum aptitudinem, sed actum, & consequenter vocationem inducit Alber. loquens in dispositione Testatoris dicto §. qui iniuriarum, num. 16. ad fin. vers. aut præcedit voluntas testatoris, & ibi Bald. sub nu. 7. ad med. versic. in illa ratione.

3 Et conferunt etiam sequentia verba, senza dettrattione di legitima, & Trebellianica da qual si voglia persona. Quæ cum sint prohibitiua, & priuatiua detractionum ex bonis, necessario ostendunt, quod verba exceptiua præcedentia inducebant vocationẽ ad ipsa bona, et si aliter diceretur, inepta, & superflua remanerent. Nec non conferunt illa pariter sequentia verba, Morendo Lorenzo come di sopra, sostituisse le dette figliuole, & Nepote. Et sic cum ex præcedentibus, & sequentibus appareat voluntas vocandi in casum mortis in pupillari, cessat obiectio, quod verba non inducant affirmatiuam actus, prout videmus in casu contrario, quod si præcedit negatiua actus, & sequitur exceptiua, illa non affirmat actum, sed potentiam, vbi talis apparet voluntas disponentis. Rim. in d. l. actione, vbi Dec. num. 5. in fin. & nu. 6. versic. moderni hic, & Curt. iun. nume. 5. Quod augetur ex eo, quod testator erat in actu vocationis, quo casu dictiones exceptiuæ affirmant actum, & dispositionem inducunt. Bart. in d. §. qui iniuriarum, num. 10. vers. videndum est ergo. quem ibi sequitur. Alex. n. 15. & bene Ias. nu. 38. & Rom. in dicta l. actione, nu. 7.

4 Secundum fundamentum erat, quod negari saltẽ non potest, quin per supradicta verba dicatur expressus casus obitus in pupillari ætate, qui etiam sæpius fuit repetitus, vt immediate ibi, cioe si che non arriuara al tempo, che dicon le leggi. & ibi, Et questo come ho detto morendo in pupillare età. Et infra, & morẽdo Lorenzo, come di sopra. Et ideo non procedit regula, quod compendiosa verbis communibus ad bona testatoris restricta, (prout ista videbatur,) post aditam hæreditatem, sit omni tempore fideicommissaria. Quia immo restrictio illa in compendiosa, ob expressionem obitus in pupillari, habetur pro non adiecta, vt in his terminis extendendo doctrinam Bart. in l. si ita scriptum. §. qui filio. ff. de bon. poss. secundum tab. loquentis in pupillari, voluerunt Castr. in l. 1. n. 4. & Socin. sen. num. 11. in 2. casu. ff. de vulg. & pup. Franch. in c. si pater, nu. 78. in princ. versic. certe sicut Salycet. & vers. sed ista differentia. de testam. in 6. & ita tenent etiam Galiaul. in l. centurio. nu. 328. vers. non obstat si dicas. ff. eod. tit. de vulg. & pupil. Socin. iun. de communi. cons. 95. nu. 26. lib. 1. Gabr. consil. 113. num. 40. & seqq. vol. 2. Honded. cons. 73. n. 28. & nu. 35. vers. vel procedunt quando substitutio lib. 1. Card. Mantic. de coniect. lib. 5. tit. 3. nu. 5. 7. 12. & lib. 7. tit. 3. nu. 14.

5 Pro vt etiam placuit alia limitatio, in decisione firmata ex alia Firmana coram bo. me. Bubalo, vt substitutio sit pupillaris intra tempora pubertatis, licet restricta ad bona testatoris, quando cõstat de illius mẽte, de qua sufficienter constare dicitur, dum vult, totã hæreditatem in substitutas deuenire absque diminutione legitimæ, & Trebellianicæ, ex ibidem allegatis. Quibus non obstare dicebatur doctrina Ang. in l. centurio. nu. 5. vers & ponit. C. de impub. & aliorum per informantes cumulatorum, quod scilicet illa verba sine diminutione &c. intelligantur de diminutione in bonis proprijs testatoris, non autem pupillaribus. Quia contrariam opinionem tenent Bart. nume. 27. Ias. nu. 48. & alij omnes in d. l. centurio cum alijs late per Odd. de Compend. par. 5. art. 3. sublimit. 7. vers. primum exemplum fol. mihi 160. Et illam dicit, verum, & communem reprobata opinione Ang. & sequacium Menoch. alias allegatus præsumpt. 56. nu. 12. lib. 4. cum alijs per eum adductis. Et quando concurrit prohibitio legitimę, nulla videtur controuersia inter Doctores, vt per eumdem Menoch. Tanto magis, quod illa in isto casu est geminata in testamẽto, & expresse respectu matris repetita in codicillis. Vt in decisione.

6 Dicebatur etiam quod compendiosa facta erat per verba directa, videlicet, per verbum, vada, quod esse directum, firmãt omnes in decisione cumulati, & per Intrigho. in tract. de substit. cent. 3. quæst. 31. nu. 52. quo

quo casu licet restricta sit ad bona testatoris, non est omni tempore fideicommissaria, sed solum quando facta fuisset per verba communia, vt tradit Socin. in d.l. t.num. 11.in primo casu. Vbi Alciat. nu. 166. & dicit in omnibus approbari. Card.Mant. de coniect. lib. 5.tit.7.nu. 22.& seqq.

7 Quibus ita firmatis statutum Firmanum sub rub. 49.lib. 3.excludens feminas propter masculos, reseruata Matri dimidia legitimæ in hæreditate filij intestati,vel intestabilis,applicari non potest cum substitutio pupillaris dicatur testamentum filij.§.igitur in stit.de pupill. subst.l.2.ff.de vulg.& pup. Et ideo nō faciunt verba,de quibus in fine dicti statuti,quod allegari possit ad interpretationem testamentorū.Quia stante pupillari,cessat omnis interpretatio, quæ solū cadit in re dubia, vt in his terminis cōsiderat Socin. iun.dicto consilio 95.num.34.in fin.vers.nouissime, & num.35.lib.1.

8 Minus obstare visa fuit exceptio retentionis, quo ad Isabellam,ratione legati alimentorum, & quo ad filias,ratione legati dotium. Legata enim sunt pecuniaria,non autē in speciebus,vel in corporibus.Quæ propterea capi debent de manu hæredis.l. 1. §.redegit.ff.quor. legat.l.non dubium. C. de legib. cū vulgar. Et consequenter cum non debeant consequi ratione legatorum omnia bona possessa, non possunt impedire immissionem,quia legatarius tunc demum est legittimus contradictor ad eam impediendā quādo hæres nihil consequi debet ex bonis ab eo possessis,prout dicitur de fideicōmissario, cui æquiparatur in hac materia.Zuccard.in l.fin.nu. 429. C. de edict. Diu.Hadr toll.Menoch.de adipis.remed.4.nu. 642. Et eo magis, quia videtur etiam expressum in testamento, cum legatum filiabus dicat, da darglisi con paghe honeste,& legatum vxori,se li debba dare vitto,& vestito.Respectu tamen Isabellæ citra præiudicium habitationis domus sibi legatæ.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Carpentoraten.Fideicommissi. Veneris 1. Martij. 1613.

ARGVMENTVM.

Feminæ quando censentur vocatæ in fideicommisso,Magistralis declaratio.

SVMMARIVM.

Femina in fideicommisso non censentur vocata,vbi de illis in testamento nulla est facta mentio.nu.2.& 3.

Feminæ in fideicommisso non expressa,& non nominata, non censentur vocata, quando in alia testamenti parte fuerunt nominata,& expressa.nu.3.

Feminæ non censentur vocatæ in fideicommisso quando apparet testatorem voluisse bona perpetuo conseruari in familia.nu.4.

Agnatio non conseruatur per feminas.nu.4.

Feminæ quod non censeātur vocatæ in fideicommisso probatur ex pluribus coniecturis simul iunctis.nu.4.

Feminæ an veniant sub nomine agnationis generis, aut linea masculina,masculis deficientibus. nu. 5. & 6.

Verba consequutiua, & per modum redditionis rationis prolata non ampliant præcedentem dispositionem. numero 5.

Sic dictio de sui natura est declaratiua præcedentium. num.6.

Extraneum præferri descendētibus testatoris absurdum videtur,nec præsumendum est. Declara,vt nu.7.

DECISIO CCCCXXXII.

1 DVbitaui,an sententia Rotalis esset confirmāda,vel infirmanda,& difficultas reducebatur ad illud,an feminæ descendentes testatoris essent vocatæ ad fideicom. verba testamēti sunt, item hæredem instituit Margaritam vxorem suam, rogando eam,vt post mortem suam,hæreditatem suā restituat Stephano,& Francisco filiis suis legitimis, & naturalibus,& ei,qui tunc supererit, & liberis præ defuncti,si masculos reliquerit ita quod superstes: si autē filias reliquerit iure institutionis cuilibet earū legauit mille Florenos,& eo casu, quod bona & hæreditas prædicti testatoris,ad prædictos suos liberos in modum supradictū deueniant,prohibuit eis, & cuilibet ipsorum,ne aliquid de bonis,& hæreditate suis alienent,quia vult in agnatione sua omnia conseruare,& semper ad proximiorem, de genere sine aliqua detractione quartæ deuenire & transire,sic quod vbi defuerit linea masculina alterius dictorum Stephani, & Francisci Renoardi, vel suorum descendentiū,bona ipsius testatoris reuertantur ad lineam masculinā alterius,& suorum descendentium in futuri,sic tamē quod eorum filiæ habeant iure institutionis mille florenos,vt dictum est, per solutiones honestas, ita qui de fructibus colligi possint, & si filiæ ipsæ decederēt sine liberis,vel earum descendentes, voluit quod dicti mille floreni reuertantur ad agnatos suos, ad quos pertinebit hæreditas iam dū testatoris:& pariter voluit, quod si contigerit aliquem dictorum Stephani, & Francisci attentare aliquid alienare quod ipso facto, ac in continenti dominium, & possessio in non alienando transeat,& quod non possit mutuo alienationi consentire, quod si fecerit, voluit testator quod bona transeant ad proximiores suos descendentes per lineam masculinam.Ita quod nullo modo huiusmodi substitutio deficiat.

2 Rota censuit feminas minime esse vocatas, & pro fundamento assumpsit,quod nullibi legitur talis vocatio,quod sufficit dicere,Socin.sen.cons.63. nu. 14. lib.3.Socin.iun.cons.64.num. 14.lib.3. Decian.cōs. 287.nu.7.Gozadin.cons.21.nu.8.Syluan. consi.64. nu.25.

num.25.Decia.consil.55.num.9.vol.3.

3 Quinimo adiunt coniecturæ pro non vocatione. Primo quia testator in aliquibus partibus testamenti fecit de illis intentionem, vnde fecisset de illis mētionē in vocatione ad fideic. si illos voluisset, iuxta notata in l.vnica.§.fin aūr.li.3.Alex.cōs.170.vol.5.lib.5 Anan.consf.22.n.3.vers.est & multum.Gozad.consf. 29.n.16.Ant.Gabr.tit.de verb.signif.concl.6.n.64. Quem modum discretiue loquendi ponderant in specie Socin.sen.d.consf.63.nu.15.lib.3.Socin.iun.consil.1.nu.37.lib.31.Ruin.consf.22.nu.8. lib.3. Parisf. conclusf.6.nu.36.de verb.signif.Menoch. consf. 215. nu.70.Molin.de Hisp.primog.lib.3.c.5.nu.55.

4 Item quia secundum lecturam Informantium pro ipsismet mulieribus, testator voluit bona perpetuo cōseruari in familia, ad quam perpetuitatem parum cōferūt feminæ, ex quo cū illarum vita finitur agnatio, quam rationem, licet in diuerso casu, ponderant Molin.d.c.5.nu.2.& 69.Socin.sen.consf.63.nu.14.libr. 3.Ruin.consf.24.nu.7.& 8.vol.2.Crauet. consf. 307. nu.5.Menoch.consf.197.nu.48.& seq.Surd.consf.96. num.27.& 28.late Illustriss. Mantic.de coniect. vlt. volunt.lib.8.tit.12.n.9.& in indiuiduo Gabr. consf. 132.nu.38.cum pluribus seq.iuncto.num.57. lib. 1. Sed nec etiam viuentes illam bene cōseruant, ex quo vt plurimum, vel mediante matrimonio transeunt in alienas familias, vel sese in monasterijs recondunt: vnde soliciti de agnatione parum de illis solent curare, vt animaduertit Illustrissimus Mantic.vbi supra.

4 Tertio quod testator in proposito casu feminas paruipenderit, colligitur, quia nec illis dotes ex proprietate, sed ex fructibus reliquit, nec relictum fuit simplex, sed cum onere restitutionis in casum quod deficerent sine liberis. Et prædictæ coniecturæ eo magis valent simul iunctæ, iuxta notata per Bald. consf. 224.nu.1.versf.4.lib.3.Alex.consf.88.n.7.lib.7. Dec. consf.470.nu.9.in fi.Alciat.consf.64.nu.10.lib.5.Crauet.consf.149.nu.1.Illustriss.Mantic.de coniect. vlt. volunt.lib.12.tit.17.nu.16.

5 Non obstat, quod testator vocauerit agnationem, genus, lineam masculinam, & similia, quorum appellatione veniunt feminæ agnatæ, saltē deficientibus, prout deserunt in proposito casu, masculis, ex late cumulatis per Informātes pro dominabus mulieribus: nam omissis multis distinctionibus quæ dari possent in hac materia, & cum illa verba, quia vult in agnatione stent consequutiue, & per modum redditionis rationis, ita vt non amplient præcedens fideicommissum ad solos masculos restrictum, iuxta vulg.consil. Dec.636.nu.7.sæpe a Rota approbatum, visa fuit cessare difficultas ex coniecturis, de quibus supra, & ex modo dicendi testatoris, qui non vocauit simpliciter genus, vel agnationem, sed addidit illa verba, sic quod vbi defuerit linea masculina, bona testatoris reuertantur ad lineam masculinam alterius: sic tamē quod eorum filiæ habeant iure institutionis. Ex quibus apparet, quod testator sub nomine agnationis, vel generis, aut lineæ masculinæ, minime intendebat comprehendere feminas etiam agnatas.

6 Illa enim dictio sic, de sui natura est declaratiua præcedentium, vt considerauit Rota in hac eadem causa die decima septima Martij millesimo sexcentesimo octauo. coram Illustrissimo D. Lancellotto. & facit tex.in cap.primo.in princip.de restitut. spoliat. in sexto.Socin.sen.consf.62.num.4.in fi.lib.3. & de simili dictione ita notatur in cap.cum M. Ferrariensis in fi.de constit.Parisf.consf.22.nu.39.li.3. Socin. iun. consf.69.nu.33.Rota in causa Romana domus, quarta Maij 1609.coram me.

7 Minus facit quod secundum istam lecturam sequeretur absurdum, quod extraneus præferretur descendentibus testatoris, quia absurdum esset, si iste extraneus veniret ex vocatione testatoris: sed cum veniat tanquam habens causam ab vltimo masculo, in quo finiuit fideicommisf.nullum sequitur absurdum, quia eius successio, sublato nexu fideicommissi, prouenit ex dispositione vltimi grauati, non autem ipsius fideicommittentis.

R. P. D. PIROVANO.

Anconitana Bonorum Sancti Appollinaris. Veneris. 1.Martij.1613.

ARGVMENTVM.

Spoliatus redintegrandus est nō obstante, quod spoliator ponat se creditorem ex aliqua causa, nec ei propterea datur retentio rei, quando præsertim creditum non est liquidum, & quando dicatur liquidum.

SVMMARIVM.

Spoliator regulariter audiendus non est spolio non purgato.num.1.

Creditori nulliter in possessionem bonorum debitoris misso datur retentio, donec sibi creditum suum soluatur. nu. 1. Vbi declaratur hoc procedere quando creditum est liquidum, aliter secus.

Solutio non præsumitur, & negans solutionem fundatam habet intentionem absque alia probatione. Declara, vt num.3.

Compensationi locus non est, nisi parte opponente. Declara, vt num.4.

Debitum potest esse liquidum respectu obligationis, & nō liquidum respectu quantitatis.nu.4.

Frumentum, seu triticum post triennium durare nō præsumitur, sed bene præsumitur consumptum.nu.5.

DECISIO CCCCXXXIII.

1 POsteaquam in hac causa fuit resolutum, Leonios esse redintegrandos, tum quia extrema in actione spolij fuerunt probata, tum etiam quia iudex,

iudex, qui eos possessione priuauit, nulliter, & iniuste processit, exinde subortum est aliud dubium. An rectori sit danda retentio bonorum pro canonibus decursis, & non solutis in rationem Salmarum 15. grani, pro quolibet anno, & negatiue fuit responsum. Regulare enim est, quod spoliator non est audiēdus nisi purgato spolio, vsque ad obolum. Bald. in c. conquerēte. n. 1. de restit. spol. Ias. cons. 162. n. 7. vol. 4. & 172. n. 4. vers. Item spoliatus. eod. volum. Rot. in nouiss. decis. 319. quæ est 15. de restit. spol. cum alijs allegatis per Gabr. de rest. spol. concl. 1. nu. 11. vers. 2. amplia.

2 Et quamuis in spolio iudiciali contendatur aliter dicendum, quādo scilicet inordinate fuit processum, & minus solenniter, vt contingit in præsenti, & tūc liceat creditori retinere bona, donec fuerit satisfactus Bal. in l. fundus, qui Lucij Titij. in antiqua lectura. n. 5. ff. de rescind. vend. per illum text. & gl. & ex l. si nō sortem. §. si centum. ff. de condict. indebiti. Negus. de pignor. 3. par. membr. 2. nu. 20. Surd. decis. 46. nu. 7. & seqq. Tamen etiamsi hæc opinio esset admittenda, retentio nihilominus non datur nisi probetur creditum certum, & liquidū prout erat in casu d. l. fundus. eo. n. casu res erat obligata ob vectigal Reipub. quæ illam vendidit, propterea datur retentio emptori, donec sit ei restitutum pretium solutū per eum Reipub. ad vtilitatem debitoris. Idem præsupponitur in d. §. si certum, & optime firmat Surd. d. decis. 46. in fine dicens, ea propter Senatum denegasse retentionem, & & iussisse sententiam exequi.

3 Creditum autem Rectoris Dñi pro certo, & liquido non habuerunt, nā quo ad substantiam etsi intentio Rectoris sit fundata in sola negatiua solutionis canonis, Socin. iun. cons. 111. nu. 15. lib. 2. Ias. in l. 2. n. 132. C. de iure emphyt. Surd. post alios cons. 86. sub n. 1. & alio non probato iustificetur prætensio Rectoris in salmis 175. grani pro canone annorum 11. ad rationem Salmarum 15. pro quolibet anno, tamen cū probatio probationem non excludat, Aegid. decis. 624. n. 2. adhuc quantitas Salmarum certa non est, quia potest probari contrarium dum de ea non cōstat per rem iudicatam, vel partis confessionem.

4 Præterea turbida etiam remanebat prætensio Rectoris, siue iure proprio, siue ex iure cesso illam deducat, nam cū Leonij bonis emphyteuticis priuati fuerint de anno 1605. ex decreto bo. me. Iusti de immittendo, ac etiam possessione vinearum, pro quib. quartam Ecclesiæ respondebāt, exinde intrat exceptio cōpensationis pro fructibus eorundē bonorum per Rectores perceptis, cum salmis grani prætensis ab anno 1592. vsq. ad annū 1605. per l. cōstat. de cōpens. Sur. decis. 117. n. 1. & per totū, & creditū Rectorum ēt magis turbidum redditur, cū pro Leonis contendatur remansisse priuatos possessione bonorū vsque de anno 1593. mense Martij ex instrumēto, & testib. datis in Summario, & iō cum ex lōgo interuallo prætendat, Rectores per tēpora exegisse magnam fructuum quātitatē, & sic debitū illorum de Leonijs sit indubitatū respectu obligationis soluendi Salmas 15. grani quolibet anno, non tū respectu quantitatis dici pōt certū, & liquidū, donec pendet determinatio quātitatis fructuum per rectores perceptorum. Bal. in l. acceptā. n. 19. vers. 6. oppono, C. de vsur. Alex. cōs. 49. sub nu. 2. vers. & præsertim. vol. 2. Afflict. decis. 205. num. 1.

5 Ex alio ēt creditum Rectorum erat illiquidū, nā cū triticū esset debitum ab anno 1605. retro, & sic extra trienniū & post dictū tempus a lege præsumatur consumptum, cum vlterius durare nō præsumatur. l. 1. cū gl. C. si aduers. vsuc. Ang. in §. si quis a non domino. paulo ante finē vers. sin aūt clarum esset. instit. de rer. diu. cum alijs allegatis per Alba. cons. 182. nu. 27. & Caual. de tutore. n. 227. In primis erat liquidādū pretiū tritici, & exinde ad subhastationē bonorū pro pretio liquidato deueniretur, quod cum factū non fuerit adhuc illiquidum est creditū grani, & consequenter interim non est admittenda retentio ad impediendū redintegrationem a lege in hac parte priuilegiatam. Et ita fuit resolutum, &c.

R. P. D. VBALDO.

Romana Pretij grani. Lunæ 4. Martij. 1613.

ARGVMENTVM.

Arbitrio Rotæ data facultas cognoscendi cās tā coniunctim, quā diuisim quomodo intelligatur.

SVMMARIVM.

Arbitrium regulatur a iure communi. nu. 1.

Causæ non coniunctim, sed diuisim expediendæ sunt, quādo vna non est alteri præiudicialis. nu. 1.

Causa vna alteri præiudicialis non dicitur, quādo sñia lata in vna parit exceptionē rei iudicatæ in altera. n. 1

Causæ non coniunctim, sed diuisim expediendæ sunt, quādo non sunt ita connexæ, vt vna sine altera esse non possit. num. 1. in fine.

Iudex coram quo plures summæ petuntur, non potest vnā summam petitam terminare, & alteram indecisam relinquere. Declara, vt nu. 2.

Clausula arbitrio Rotæ non potest impedire rem iudicatam. nu. 3.

DECISIO CCCCXXXIV.

D. Franciscus Caluus, qui frumentum vendiderat Fratrib. Hospitalis S. Ioan. Colauitæ, vel eorum ministris, illud de corū mandato cōsignauit Dominico corū pistori, qui dictim illis pānem subministrabāt, post plures annos egit Frācīscus pro pretio consequen. tum contra Fratres vigore instrumenti, quod cū ijs celebrauerat, tū cōtra Domini cū cui frumentū tradiderat, sed Pistor extra Rotā sententias absolutorias reportauit, cā quo ad fratres inde cisa manente. Interim causa deuoluta fuit in Rotam quo ad omnes, & fuit rescriptum cum facultate procedendi coniunctim, vel diuisim arbitrio Rotæ. Vnde proposito dubio an intraret arbitriū, Domini pro Dominico negatiue resoluerunt, arbitrium, enim regu-

regulatur à iure. Cæf. de Graff. dec. 7. nu. 7. & dec. 8. in princ. de re iud. Rot. 248. nu. 4. p. 1. de iure autem non videbantur coniunctim causæ istæ posse expediri, tum quia vna non est præiudicialis alteri cum sententia lata in vna nō pareret exceptionē rei iudicatæ. in altera, iuxta l. fundi, & l. fundum. vbi Bar. ff. de except. DD. in l. edita. vbi Bar. nu. 14. C. de edend. tum quia non sunt ita connexæ, vt vna sine altera esse nō possit, iuxta ea, quæ post alios trad. Menoc. de arbitr. caf. 95. n. 8. quinimmo Fratres & Dñicus diuersas habent exceptiones, & causas defensionum. Afflict. decis. 354. nu. 13.

2 Nec videbatur applicari, quod dicit Bald. in l. 1. n. 4. quem sequitur ibi Salic. C. si aduersus rem iud. C. quod non potest per iudicem vna pars summæ petitæ per sententiā terminari, & altera relinqui indecisa quia rōne partis indecisæ refricaretur etiam, & denuo ventilaretur pars decisa quia id procedit quando ab eadem persona, & ex eadem causa petitur, vt bene declarat Paul. de Castr. in d. l. 1. nu. 8. & ibi Iacob. de S. Georg. nu. 2. hic autem fuerūt conuentæ diuersæ personæ, vt patet, & ex diuersa causa videl. Fratres ex instrumento, Dñicus autem ex consignatione frumēti.

3 Quibus accedit quod Dominicus habet pro se duas fides, vt supra, quæ merentur exequutionem ex forma statutorū Vrbis, quæ nō videtur impediri posse per d. Clausulam arbitrij, vt dictum fuit in Vrbeuetana Castrorum 12. Decembris 1567. corā Seraphino, & in alijs alleg. per Informātes, & de earum iustitia non videtur posse dubitari cum D. Franciscus nō contraxerit cum Dominico, sed cum Fratribus, vt patet ex instrumento, in quo promisit consignare frumentum ad omnem requisitionem dd. fratrum, & cum accepit mandatum de consignan. Dominico, prout consignauit, distraxit potius obligationē suam quā eam cōtraxerit ex parte Dominici vt in simili est text. in §. 1. inst. quib. mod. re contrah. oblig. & §. penult. de oblig. ex quasi contr. Vnde videtur sine actione egisse cōtra Dominicum, l. si pupilli. §. videamus, cum ibi not. ff. de neg. gest. Et ita fuit decisum &c.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Papien. Iuris patronatus. Veneris 8. Martij. 1613.

ARGVMENTVM.

Quasi possessio conferendi sufficit ad effectum validitatis collationis, nisi constet de proprietate, & quæ probatio proprietatis ad hunc effectum requiratur.

SVMMARIVM.

Quasi possessio conferendi acquiritur ex vnica collatione. num. 1.

Quasi possessio conferendi attenditur ad effectum validitatis collationis. nu. 1.

Beneficia omnia præsumuntur libera. nu. 1.

Scientia patroni in collatione facta ab ordinario præsumitur si per 30. annos non contradixit. nu. 1.

Quasi possessio conferendi non præiudicat in sequenti vacatione. nu. 2.

Quasi possessio conferendi acquisita per Episcopum antecessorem suffragatur etiam successori. nu. 2. non autem suffragatur Capitulo. nu. 3.

Quasi possessio conferendi non attenditur, vbi constat de proprietate. nu. 4.

Fallit, quando probatio proprietatis fuit facta post collationem. nu. 4.

Fallit secundo vel potius declara, quod de proprietate ad hunc effectum debet constare per confessionem partis, vel rem iudicatā, vel per publicum instrumentum. n. 4. vbi quod nō sufficit probatio iuris patronatus resultās ex multiplicatis præsentationibus, ac alijs coniecturis.

DECISIO CCCCXXXV.

1 FVit die 17. Februarij 1612. in hac causa resolutum, constare de iure patronatus Dominorū de Basilica Petri in beneficio, de quo agitur, & reseruatum videri, an illud suffragaretur ad effectū reuocandi collationem factam ab Episcopo tanquā de libero, super quo hodie causa proposita, Domini dixerunt illam non esse reuocandam, quia Ordinarius est in quasi possessione conferendi istud beneficiū vti liberum per collationem factā de anno 1579. Cæsari Mollę, ex qua licet vnica fuit ei acquisita quasi possessio. Ripa in c. cum Ecclesia Sutrina. num. 91. de caus. poss. & propriet. Alex. cons. 74. n. 16. li. 4. Ferret. cōs. 132. n. 11. quæ quidem quasi possessio est attendenda ad effectum validitatis collationis. c. consultationibus. de iure patr. & ibi Abb. n. 9. Rota decis. 14. versic. sed omnes, de iure patr. in antiq. & decis. 167. n. 9. par. 2. diuers. Put. decis. 206. lib. 1. Mohedan. decis. 8. de priuil. Ferret. d. cons. 132, num. 10. Præsertim stante bona fide Episcopi, causata ex iuris assistentia, qua inspecta oīa beneficia præsumantur libera. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 130. nu. 2. & 3. & concurrente scientia patronorum, quæ præsumitur ex effectuatione dictæ collationis per 30. annos, quo tempore, nisi nunquam contradixerit Rot. diuers. decis. 147. in fin. & decis. 166. part. 1.

2 Prædicta confirmantur ex eo, quod in casu nostro non agitur de præscribenda mutatione status beneficij, sed de sola quasi possessione illud conferendi, quę est modici præiudicij, & perpetuo non duratura, sed deducitur solum modo ad effectum sustinendi collationem, de qua agitur, ita vt postea in sequenti vacatione patroni non prohibeantur ad libitum præsentare eodem c. consultationibus. in vers. ex hoc ei, qui de iure debet habere, nullum in posterum præiudiciū generetur.

3 Non obstat, quod moderno Episcopo non possit suffragari quasi possessio antecessoris, ex Gabr. consi. 185. n. 17. li. 2. quia loquitur de possessione Archiepiscopi transferenda in Capitulū, nos aūt sumus in Episcopo conferente rōne dignitatis, quo casu quasi pos-

sessio acquiritur Ecclesiæ,& ideo transit &t in successorē. Abb.in c.cū super.nu.21.circa med. vers. si vero clericus.de caus.possess.& propriet. Ripa in c.sæpe.n. 57.de restit.spol.Rota diuers.decis.390.part.prima.

4 Minus obstat,quod fuerit decisum,constare de iur. patron. & ideo cum constet de proprietate, non esse attendendā quasi possessionē, quia fuit responsū. Primo, quod cum probationes iuris patronatus fuerint factæ in Rota post collationem Episcopi,illa nō imitatur tanquā facta ab eo,qui erat in quasi possessione conferendi Abb.in c.consultationibus.n.9.de iur.patron. Ripa in d.cap.cū ecclesia Sutrina. n. 130. Rota dicta decis.167.n.10.p.2.Secundò,quod de iure patronat.non constat per confessionem partis,vel rē iudicatā,prout requiritur ad effectū,vt proprietas præferatur possessioni Rota decis.269.n.6.& 7.p. 2. nec per publicum instrumentum, vt in illa Lucana iuris patronatus 23.Ianuarij 1612.coram bo. me. Pegna, sed illud solummodo probatur ex aliquibus enunciatiuis,multiplicatis præsentationibus,& alijs coniecturis pōderatis in decisione facta dicta die 17.Februarij 1612.coram me ex quib. non oritur talis probatio iuris patronatus, vt de contrario doceri non possit. Et ita pro validitate collationis Episcopi fuit cōclusum.

R. P. D. CAVALERIO.

Romana Societatis officij.Veneris 8.*Martij.* 1613.

ARGVMENTVM.

Mors attribuitur causæ vehementiori,& causę superuenienti,quando ex ea non potest dignosci, an prima causa fuerit lethalis, & causę primæ, vel vltimæ,non autem mediæ.

SVMMARIVM.

*Mors,vbi duæ præcedunt causæ, vel morbi, adscribitur causæ,& morbo potentiori,vel saltem confunditur, & obscuratur prima causa,de qua erat dubium, an posset inferre mortem,necne.nu.*1.

*Mors debet attribui causæ superuenienti,quando ea non permisit quod dignosceretur,an causa præcedens esset lethalis.nu.*2.

*Mors debet attribui causæ primæ,vel vltimæ,non autem mediæ.num.*3.

*Interpretatio est semper facienda pro eo,qui agit de damno vitando contra eum,qui agit de lucro captando.n.*4.

DECISIO CCCCXXXVI.

QVia Dominus Bouardinus,& litis consortes non acquiescebat decisioni factæ in hac causa die 16.Nouēbris proxime præteriti,proposui dubium super eisdem,& Domini,prout alias pro maiori parte steterūt in decisis. Nec videbatur obstare respōsio data decisioni in causa Romana Societatis 27.Iunij 1569.coram bo.me.Oradino,cuius fundamenta alias Dñi amplexi sunt in præterita resolutione,quod.s.in casu dictæ decisionis mulier illa passa erat multa incommoda ante febrim, & erat male disposita. In præsenti vero casu initium morbi videtur fuisse a febri, quia imo contrarium probatur ex dispositionibus, testium nouissime examinatorū, qui probant Dominam Ioannam valde fuisse perturbatam ex doloribus renum,& stomachi antequam superuenirent febris,& morbilli.

1 Præterea placebat Dñis fundamentum, quia cum in hoc casu adessent duo morbi, videlicet febris,& morbilli ex vna parte,& abortus cū maxima sanguinis effusione ex altera parte, mors vr ascribenda causæ,& morbo vehemētiori,vel saltem confunditur, & obscuratur prima causa de qua erat dubium. An posset inferre mortē necne,hæc est doctrina Butr.in c.ad audientiā.nu.3. de homicid.quem refert,& sequitur Cepoll. cons. crimin. 40.nume. 21. qui videtur esse casus noster,nam cum præcesserint febris,& morbilli,de quib. erat dubium,an possent inferre mortē, cū aliqui testes deponant,quod non erant malæ conditionis,superuenit postea abortus,& maxima sanguinis effusio,quæ,vel mortem attulit, vel accelerauit secundum physicos,vt per eundem Cepoll.nu.27.Ideo hic abortus cum sanguine tanquam causa superueniens habilis ex se ad mortem inducendā confundit vires primę causę febris,& morbillorū,de qua erat dubiū,an ad mortē potens existeret, vt sunt verba Butr.

2 Confirmabātur prędicta, quia in l.huic scripturæ. §.si seruus.ff.ad leg.Aquil.qui textus in decisione Oradini,& ī alia decisione in hac causa facta allegatur ea videtur esse ratio, cum mors tribuatur naufragio, vel ruinæ superuenienti,non aūt vulneri præcedenti, quia ea superueniens non permisit dignosci. An vulnus quamuis lethale esset mortē illaturū. Vnde simili ratione hic abortus superueniens non sinit discerni, an febris, & morbilli essent allaturi mortem. Ideo mors est tribuenda abortui.

3 Et tanto magis, quia hic habemus prægnantiā ab initio malam cum doloribus renum,& stomachi,quæ continuauit, vt testes deponunt,habemus in medio tempore febrim,& morbillos,& demum abortū,quare siue velim attēdere primam causam, erit mala prægnantia cum doloribus,siue vltimam, & erit abortus, media autem febris,& morbillorum non erit attendēda.l.sed & si.§.solemus.ff.de hæredib. instit.Faciunt tradita per Tiraq. in tract.cessant.caus.lim.20.n.19.

4 Placuit &t ratio in prædictis decisionibus considerata,quod.s.in hac confusione,& dubietate probationum ea sumeretur interpretatio, quæ faueret Domino Contarello agenti de damno euitando contra Dominum Bouardinum,& alios agentes de lucro captādo.Et ita pro maiori parte resolutum fuit.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Fideicom.de Veccijs die 8.*Martij.* 1613.

ARGVMENTVM.

Colligitur ex Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

Scriptura si sit reperta inter notas authenticas certi Notarij præsumitur ab eo publicata, & Notarius de ea agitur. nu. 1.
Scripturæ Notarij de mortui debent de iure remanere penes illius hæredes. nu. 2.
Dictio etiam stat augumentatiue. nu. 3.

DECISIO CCCCXXXVII.

1 CVm sub die 27. Nouẽbris. anni præteriti proposuissem dubium. An scriptura, de qua agitur probet, & effectus dubii esset, vt posset recognosci per comparationem literarum, de qua comparatione videbatur frustratorie, & inutiliter agendũ, nisi prius cognosceretur de virtute scripturæ productæ, & quia contra eã multi defectus obijciebãtur Domini restringendo disputationem voluerunt videre in quo loco scriptura esset reperta, & inter quas scripturas, quia si inter notas authenticas eiusdem Notarij fuisset collocata, signum erat, quod de ipsa fuit rogatus, & quod fuit publicata, prout Rota considerauit in Romana Donationis coram Sanctæ memoriæ Clemente Octauo, tunc Rotæ Auditore, quæ legitur inter impressa, 250. numero tertio, parte prima diuersor.

2 Hodie igitur dubio proposito secundum restrictionem Dominorum decisum fuit scripturã fuisse repertam penes successorem Petri Pauli Amodei, & consequenter in loco legali, & non suspecto. Nam P. Paulus dicitur rogatus de ea scriptura vsque de Anno 1528. De anno autem 1541. defuncto Notario, & testatore, fuit ad instãtiam Latij hæredis transportata coram Correctoribus Curiæ Capitolij, & ita compulsus Marcus Antonius filius, & hæres D. P. Pauli, & Notarij, illam exhibuit, penes quem vti hæredem solet remanere Protocolli imbreuiaturæ, & omnes Scripturæ Notarii demortui, inspecto vtroque iure tam municipali ex statuto Vrbis c. 35. quam etiam iure communi, vt per Alex. in l. si quis ex argentarijs. num. 5. Vbi Ias. nume. 14. ff. de edend. Guido Papæ decis. 118. nu. 1. Specul. de instrum. edit. §. 4. nu. 16. Abb. in c. cum P. Tabellio. de fid. instrum. num. 2. Mortuo Marco Antonio, de Anno 1575. & Francisco eius fratre pariter Notario de Anno 1580. ambobus sine filijs, scripturæ P. Pauli, in eius hæreditatis diuisione decurrerũt ad Gregorium Panigarolam eorundem Nepotem, & Notarium, vt ex transactione, quæ data fuit in Summario, vnde postquam ista imbreuiatura de Anno 1592. fuit reperta penes Gregorium, satis dicitur reperta penes successorem P. Pauli Notarij rogati, & inter illius scripturas Authenticas, maxime accedente fide Correctorum, qui in transumptione de Anno 1541. dixerunt hanc scripturam fuisse repertã inter libros, seu Protocolla, & Matrices P. Pauli Amodæi, quod etiam crederetur d. Gregorio si hodie assereret scripturam illam fuisse inuentam inter notas authenticas Petri Pauli, præsertim ex adminiculo fidei producto, per quam probatur existentia aliarum scripturarum. Dec. consl. 302. nu. 15. Roland. consil. 32. numero 25. volumin. 2. Non obstat argumentum ab inclusione scripturarũ, & imbreuiaturarum Notariorum demortuorum in Archiuo Capitolino, vigore motus proprii Felic. record. Pij IV. emanati de Anno 1562. quo tempore P. Paulus erat mortuus, vt inde inferatur non remansisse alias scripturas penes hæredes, inter quas potuerit reperiri præsens de cuius fide controuertitur, & consequenter transactionem probare quidem pertinentiam scripturarum in Archiuo existentium sed non firmare, quod aliæ extarent extra Archiuum, quæ possent dare robur, & supplementum scripturæ controuersæ.

3 Fuit enim responsum edictum illud non importare necessitatem probationis, quæ ad existentiam omnium scripturarum P. Pauli in Archiuo neque consequentiam, si pro parte fuit edicto paritum ergo in totum, vt inde probetur, quod aliæ scripturæ non remanserint penes illius hæredem, potuit enim contingere, quod omnes in Archiuo non fuerint delatæ, prout ex successu temporis apparuit, vel etiam potuerunt hæredes pœnam contemnere, & ex ipsa transactione innuitur, quod aliæ scripturæ aderant præter reconditas in Archiuo, dum Gregorio assignantur protocolla, & aliæ scripturæ etiam penes Archiuistã existentes, qua si maior pars consideretur extra Archiuum propter illam dictionem, etiam, quæ stat argumentatiue c. vnico. ne sede vacan. in 6. lib. 2. C. de testibus l. etiam. C. si tutor, vel Curator. Dec. consilio 466. num. 17.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Legatorum. Lunæ 11. Martij. 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur, an Falcidia possit prohiberi verbis generalibus, & æquipollentibus, & an censeatur prohibita ex pluribus coniecturis relatis in decisione.

SVMMARIVM.

Falcidia prohiberi potest ne dum expresse, sed etiam verbis generalibus, & æquipollentibus, quæ aliud commode significare non possint. nu. 1.
Fallit quando verba æquipollentia aliud importare possint. nu. 3.
Falcidia debet detrahi ab hærede iure institutionis, vbi legatum fuit vltra dodrantem. nu. 3.
Falcidia censetur prohibita, vbi fuit prohibita diminutio legatorum. nu. 3.
Legata plura esse censentur, quando plures res distinctæ exprimuntur. nu. 4.

Vbi maxime si ab vno verbo non regantur.
Falcidia detractio fit a lege cōtra testatoris volūtatē. n. 4

DECISIO CCCCXXXVIII.

1 Non est dubium, quin hodie Falcidia prohiberi possit nedum expresse. Auth. sed cum testator. C. ad leg. Falcid. §. si vero expressim, in Authent. de heredib. & Falcid. sed ēt verbis generalibus, & æquipollentibus, quæ aliud cōmode significare nō possint. Alex. Ias. & Aret. in l. 1. ff. de vulg. cum alijs allegatis per Gabr. ad Trebel. concl. 2. vbi refert attestantes de cōi. Propterea cum testator in præsenti casu instituerit Demophontem Ferinum suum hæredē vniuersalem, legaueritque non nulla loca montium Georgio, & Elisabethæ coniugibus, non tñ expressis verbis prohibita Falcidia, sed aliis generalibus verbis vsus fuerit, ex quibus dicti coniuges prætendunt hæredem non posse Falcidiam detrahere, ideo dubitaui, An sit locus Falcidiæ.

2 Et esse locū Falcidiæ Domini affirmarunt, quia vbi vltra dodrãtem fuit legatum, a lege datur facultas resecandi quartā iure suæ institutionis. l. 1. ff. ad leg. Falcid. Mich. Graff. de succes. ab intest. §. Falcid. concl. 1. in princ. Vnde ex parte coniugum remanet onus probandi prohibitionem, vel verbis expressis, vel generalibus, per quæ ad prohibitionē necessario inferri possit. Neutrum tamen visum est probatum, nam verba expressa non leguntur in testamento, generalia autē alium sensum, quam prohibitionem inferre possunt.

3 Non obstat, quod testator mandauerit hæredē succedere ī tota hæreditate exceptis supradictis legatis, quasi interdicta sit diminutio legatorum quo casu remanet prohibita Falcidia Bal. in l. precib. n. 60. C. de impub. & aliis subst. Angel. in auth. sed cū testator, sub n. 2. vers. si tñ testator. C. ad leg. Falcid. Gabr. tit. ad Trebel. concl. 7. Ad hoc. n. fuit respōsum, quod exceptio est relatiua numeri legatorum, non aūt quantitatis, cū loquutus fuerit, de tutti li sopradetti legati, propterea legata oīa debentur sine diminutione personarum, quibus fuerunt relicta, non autem sine diminutione quantitatis, ad quam generalitas illa nō accommodatur, & consequenter cessat effectus æquipollentiæ verborum. Bertrand. cons. 144. n. 14. vers. præterea supposito. par. 2. vol. 3. Gabr. d. tit. ad Trebel. conclus. 3. in fine numeri primi.

4 Non obstat alia consideratio deducta ex illis verbis, quod hæres debeat de suo proprio consignare legatarijs schedulas locorū montium absque alio sumptu arguendo a maioritate rōnis, quod si testator voluit onerare hæredem de proprio, multo magis dicendum est, voluisse loca montium integra, & sine diminutione præstari. Quia non ideo visa fuit per ista verba prohibita Falcidia, sed potius additamentum oneris hæredi transiens in aliā speciem legati, cum aliud sit legatum quantitatis, & aliud impensa pro consequendo legato, & sic videntur esse plura legata, quæ plures res dist incte exprimuntur. l. quoties, la 2. ff. de legat. 2. & maxime, vt in præsenti, quā sub vnica oratione, & ab vnico verbo nō reguntur. Surd. post alios decis. 88. nu. 21. & seqq. & propterea non bene ex diuersis infertur ab exemptione expensarum ad exemptionem defalcationis Falcidiæ, vna. n. est inducta a testatore, altera a lege contra testatoris voluntatem. l. Titia vbi Alex. nu. 5. ff. ad leg. Falcid. Abb. in c. Raynaldus. num. 16. Vbi etiam Couar. §. 3. nu. 6. versic. nempe ex eo. de testamentis.

R. P. D. PIROVANO.

Burgen. Seruitij. Veneris 15. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

De relaxanda declaratoria ob non paritionem executorialium nonnulla notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Declaratoria ob non paritionem exequutorialium dari solet contra contumaces, & inobedientes. nu. 1.
Sententia stricte ad actus in ea expressos interpretari debet. nu. 2.
Expressū sub generalitate verborū dicitur specificatū. n. 2
Sententia declaratur secundum acta. nu. 3.

DECISIO CCCCXXXIX.

1 Sententiæ condemnãt dignitate habentes Canonicatus ad subeunda oīa munia spectãtia ad Canonicos prout fruuntur possessione oīum iuriū Canonicalium, iux. decis. in hac causa factas, & declarationes Sacri Cōc. Trid. Vnde cum ipsis dignitatib. exequutoriales fuerint intimatæ, & reproductæ seruatis terminis substantialibus, nec docuerint de paritione, sed potius de actuali inobediētia appareat, & de renitentia tam respectu contentorum in snīa, quā ēt respectu expensarū, visum est Dominis nisi intra mensem paruerint, dandā esse declaratoriam quę solet cōtra contumaces, & inobedientes concedi, c. 1. in fin. vt lite non contest. Mohed. decis. 1. de sent. excom. & sæpissime fuit firmatum signanter in Burgen. iurisdictionis præeminentiarum 8. Iunij 1587. corā bo. me. Cardin. Seraphino, & in Pamphilonen. de Iansi 14. Decembris 1598. coram Litta.

2 Nō obstat, qđ non paritio, q̄ prætēditur per Capitulū, versetur duntaxat circa assumptionē capparū, portandi mitrā, & exercendi officiū punctatoris, quæ munia in sententia non cōprehendūtur, ideo dignitates ad paritionem vigore exequutorialium non tenētur, cum illæ sint relatæ ad tenorē, & virtutē sententiæ q̄ stricte ad actus expressos debet interpretari & restringi. Crauet. de antiq. tempor. in 4. p. princ. nu. 64. Rol. cons. 79. nu. 10. lib. 3. Menoch. cōs. 210. n. 22. lib. 2. Ad hæc. n. fuit responsum, verba sententiæ esse clara & aperta ita vt comprehendāt oīa seruitia canonicalia, condēnantur namq. dignitates nō solum ad suscipienda seruitia ibi specificata, sed ēt aliud quodcunq. incūbens ratione Canonicatuū seu portionū. Ideo cū de-

deferre mitrã, assumere cappas, & punctare sit de pertinentibus ad munus Canonici vel Portionarij non minus dicuntur expressa in sententia, quam si in indiuiduo vnumquodque corũ fuisset specificatũ. Socin. sen. in l. Gallus. §. forsitan. sub n. 6. vers. habebat ẽt. ff. de lib. & posth. loquẽs de verbo vbi ad Socin. cons. 3. n. 17. li. 3. Menoch. post alios cõs. 17. li. 1. & cons. 210 n. 34. li. 3. vltra quod huiusmodi interpretatio quo ad effectum paritionis & in casu claro non pertinet ad partes dictas, vt fuit consideratum in Calciaten. decimarum, coram R. P. D. Pamphilio.

3 Nec dicatur quod in processu videtur actũ de seruitiis ad officium hebdomadarij qualia sunt capitulare, benedicere, aspergere, & incensare, & sic ea dumtaxat esse attendenda in condemnatione, l. 2. C. de iudicibus Paris. cons. 102. nu. 15. li. 2. cũ alij allegat. Quia & si in aliqua parte processus ista fuerint expressa tñ prætensio Capituli nõ fuit ad ea restricta, quod declarare in decisionibus in hac causa factis quę fundãtur, & in dispositione iuris cõis, iuxta quam dignitates habentes canonicatus distinctos tenentur ad ea omnia, ad quæ tenetur Canonicatus ac ẽt in declaratione Sacri Concil. Trid. in istis terminis emanata.

4 Non obstat quod dignitates talia non prætendãt tanquam exemptę de iure cõi, sed vigore concordiæ quo ad delationem capparũ, & quo ad delationẽ mitræ, & officium pũctatoris ex consuetudine inueterata illius Ecclesiæ, fuit. n. dictum non esse super his insistendum posteaquam ex decis. Rotalibus, apparent oĩa sublata, quæ hodie repetuntur, & in specie respõdetur quod cõcordia non restringit seruitium istarũ dignitatum, ad quatuor illa capita, sed illa explicat, & alia præseruat ad consuetudinem Ecclesiæ de qua cum in actu non constaret fuit dictum esse attenden. ius cõe, vt in decis. coram Corduba 8. Iunij 1598.

R. P. D. MANZANEDO.

Elboren. Iuris conferendi. Lunæ 18. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Nullitates quando sanentur per commissionẽ sanatoriam cum clausula arbitrio, & in specie de nullitate ex defectu mandati, & ex quibus præsumatur mandatum.

SVMMARIVM.

Nullitates quoties sunt turbidæ sanantur per commissionem Sanatoriam cum clausula arbitrio. nu. 1.

Ratificatio processus facti per procuratorem non habentẽ mandatũ inducitur ex prosequutione iudicij per illum cœpti. nu. 2.

Recusatio iudicij vti suspecti potest fieri per non habentẽ mandatũ dummodo per principalem ratificetur. nu. 2.

Iurisdictionis defectus non potest opponi per eum qui cõsensit iurisdictioni. nu. 3.

Canonicus nõ potest esse iudex in causa sui Episcopi. n. 3.

Iurisdictio iudicis firmatur eo ipso, quod is se iudicẽ cõpetẽtẽ declarauit & a tali pronũcia nõ fuit appellatũ. n. 4

Mandatum probatur coniecturis & præsumptionib. n. 5.

Mandatum præsumitur ex enunciatiua Notarij. nu. 5.

Mandatum præsumitur ex eo quod quis plures actus fecerit, quos non fecisset absque mandato, cum nemo præsumatur solicitus in alienis litibus. nu. 6.

Mandatum præsumitur ex impensa, etiamsi sit impensa vnius ducati. nu. 6.

Mandatum præsumitur ex productione scripturarum, ad causam facientium. nu. 7.

Clausula arbitrio minuit iuris rigorem. nu. 8.

DECISIO CCCCXL.

1 Lata sententia in prima instantia ad fauorẽ Religionis militaris de Aua fuit pro parte Archiepiscopi Elboren. ab ea appellatum, & obtentũ Breue a Fel. rec. Gregorio XIII. directum tribus iudicibus cum clausula, vt oẽs vel duo, vel vnus ex illis causam cognosceret, & illud pręsentauit Didaco Vasconcellos, qui ad aliquos actus in causa processit, sed postea fuit pro parte religionis recusatus suspectus, & vtilitatis ab arbitris declaratus. Indeq. Procurator Religionis dictum Breue præsentauit Francisco Rouelles, a quo sñiam secundã fauorabilẽ reportauit. Verũ quia causa ad Rotã deuoluta contra prædictas sententias plures opponebantur nullitates, ideo super illis fuit causa proposita per bo. me. Cordubam. die 8. Februarij 1599. & resolutũ eas non obstare, vt in deci sione tunc facta, reseruato tñ, vt videretur, an duæ nullitates oppositæ cõtra secundam sñiam obstarẽt. Vna nempe quod non constaret de speciali mandato Procuratoris Religionis ad recusandũ suspectũ Didacũ Vasconcello, altera vero de defectu mandati eius, qui in dicta causa comparuit pro Archiepiscopo. Pro quibus sanandis cũ pro parte Religionis fuisset habitus recursus ad signaturã, fuit rescriptum arbitrio Rotæ. Vnde dedi dubium an illud intraret pro sanatione dictarum nullitatum. Quo hodie proposito Domini affirmatiue respondendũ esse censuerunt, quia quoties nullitates sunt turbidæ intrat arbitrium pro illis sanãdis. Lancellot. de attentat. p. 3. c. 24. q. 19. nu. 5. Rota diuers. dec. 120. in princ. p. 1. & fuit dictũ in vna Vicen. Parochialis 10. Decembris 1608. coram me, & in casu nostro satis turbidæ reddi videntur.

2 Nam quo ad primam de defectu mandati specialis ad recusandum suspectum, fuit dictum, illam tolli ex eo quod Religio. d. recusationem ratificauit, ex quo fuit prosequuta iudicium corã D. Rouelles, & ab eo sñiam fauorabilem obtinuit ad notata per Innoc. in c. ex parte decani. n. 1. & 3. de rescript. Paris. cons. 48. nu. 6. lib. 1. Rota decis. 38. in princ. de procurator. in nou. Gabriel de iudic. concl. 3. n. 16. quod sufficit ad istum effectum. gl. in c. per tuas. in verb. ratum haberi. de arbitr. Imol. in l. per procuratorem. num. 4. vers. non obstat. de acquir. hæredit. Borgnin. decis. 31. nu. 261. cum seqq. par. 2.

3 Secũdo cũ huiusmodi nullitas deducatur ad infirmandã iurisdictionẽ secundi iudicis, qui sñiam tulit, visum fuit Dominis, illã cessare, quia procurator Archiepiscopi consensit in iurisdictionem d. secundi iu-

dicis petendo per eum reuocari sententiam latam ad fauorem religionis,& alios actus positiuos, corã illo faciendos,per quos videtur adhæsisse dictæ recusationi,& eius iurisdictionẽ approbasse c. inter Monasterium.vbi gl.verb.subeundo iudicium.vers. super hoc dicunt quidam.de re iudicat.& ibi Abb.n.8.& 9.Rota decis.563.nu.4.part.1.diuers. maxime quia dicta recusatio erat ista,cum recusatus esset Canonicus Elboren.qui non poterat esse iudex in causa sui episcopi.Francisc.Marc.decis.495.num.5.part.1.& fuit dictum in supradicta decisione in hac causa facta,& illa fuit approbata ab arbitris, a quorum sententia appellatum non extitit.

4 Præterea cum secundus iudex declarauerit se competentem,& mandauerit ad vlteriora procedi,& pro parte Archiepiscopi non fuerit appellatum, dicta interloquutoria transiuit in iudicatum.& ipsius iurisdictionem firmauit DD.in c.super literis. Vbi Feli. n. 4.de rescript. Gabriel.de except.concl.1.nu.5.

5 Quo vero ad secundam nullitatem de defectu mãdati eius, qui interuenit in causa pro Archiepiscopo multo magis visum fuit intrare arbitrium. Cũ enim mandatum probetur ex coniecturis,& præsumptionibus.Gozzadin.cons.11.nu.13.Cas.de Gras.decis.2.nu.5.de reb.Eccles.non alienand.Rot. diuers. decis. 187.nu.1.par.1.& decis.32.nu.1.part. 2. Illustriss. Mantica de tacit.& ambig.lib.7.tit.6.nu.1.& fuit dictum in vna Bononien.Fideicommissi de Mauris 16. Ianuarij 1609.coram Illustrissimo Lancellotto multæ in casu nostro concurrere videntur,ex quibus redditur verisimile,Franciscum Mendez habuisse mãdatum.Fuit namque primo enũciatus procurator a Notario asserendo eum fuisse substitutum a procuratore Archiepiscopi,quæ assertio Notarij multum facit ad præsumendũ mandatũ Put.decis.342.lib. 3. Gabriel de procurat.concl.1.nu.9.Menoch.de præsumpt.lib. 2.præsumpt.33.n.25.Cassad.decis.3.n.4.de procur.

6 Secundo dictus Franciscus a sententia secundi iudicis appellauit, & inhibitionem Rotalem obtinuit, quã iudici intimari curauit,& alios actus relatos per Informantes pro Religione in huiusmodi causa fecit, quos verisimiliter non fecisset,nisi fuisset procurator, cum nemo præsumatur solicitus in alienis litibus. Item impensas in huiusmodi causa fecit sportulas ascendentes ad Scuta 10.deponendo, vnde oritur nõ leuis præsumptio mandati.l.cum de indebito. C. de prob. Rot.decis.2.de caus.possess.& propriet. in antiquis.Soc.cons.86.nu.3.lib.3.Gabriel. vbi supra n.6. & Mantic. ibidem n.3.& 4.& fuit dictum in Cesaraugustana pensionis.4.Iulij 1608.coram me,quæ impẽsa Scutorum 10.ad hunc effectum videtur notabilis, cum impensa etiam vnius ducati in priuato dicatur notabilis.Put.decis.339.li.2.& fuit dictũ in vna Burgen.Abbatiæ de Salas 12.Maij 1612.coram. D. meo Vbaldo.

7 Tertio cum Franciscus habuerit in manibus scripturas Archiepiscopi,easq. produxerit in actis pręsumitur habuisse mandatum Bart.in l.vulgo.in fi.ff.de administr.tutor.Ias.in l.1.sub n.12. vers. item vltra. C.de procurat. Cassad.d.decis.3.sub n.5.vers.& si apud aliquem.Caputaq.decis.185.n.3.d.2.& fuit dictum in Pampilonen.Parochialis de Arozol. 20. Iunij 1612. coram eodem Domino meo Vbaldo.

8 Quę facilius procedere videntur in casu nostro stãte clausula arbitrio Rotæ,quę remittit iuris rigorem. Crescen.decis.4.nu.3.de testib.Alias autem nullitates adductas contra dictas sententias,Domini nõ habuerunt in consideratione,cum optime fuerint sublatæ in prædicta decisione bo.me. Cordubæ, in qua solummodo supra relatæ fuerunt reseruatæ, & pro quibus tantum sanandis fuit obtẽta commissio arbitrio Rotæ,quod ex supradictis intrare fuit resolutum.&c.

R. P. D. PAMPHILIO.

Mediolanen.Decimarum.Lunæ 18.*Martij*.1613.

ARGVMENTVM.

Decimę prędiales ad quam rationem debeantur, & an consuetudo circa diminutionem quotę decimarum probetur per solutiones,de quibus in decisione,& quę requirantur ad hoc vt dicta cõsuetudo suffragetur.

SVMMARIVM.

*Decimæ prædiales integræ debentur.nu.*1.

*Consuetudo circa diminutionem quotæ decimarum nõ inducitur per solutiones,quæ non sunt vniformes,nec vniuersales,sed factæ a singularibus personis vigore trãsactionum.nu.*2.

*Consuetudo non probatur nisi probetur, quod actus qui pro consuetudine adducũtur,fuerint facti in vim ipsius consuetudinis.nu.*2.

Cõsuetudo circa quotam decimarum debet esse legitime præscripta nu 2.

*Decimæ debentur etiam ex locis,ex quibus soluuntur primitiæ,& ex dispositione loquente de primitijs nõ potest inferri ad decimas.nu.*3.

DECISIO CCCCXLI.

1 FVit ex pluribus decisionibus in hac causa firmatum,decimas locorũ Rancatij & Cliuesij spectare ad matricẽ Ecclesiã S.Iuliani,tam ante,q̃ post dismembrationem anni 1583. Ideo supradicta die dubitaui,ad quam rationem,& de quib. fructib. debeantur decimæ tam dd. Locorũ, quam ẽt loci Colonij sub dismembratione non comprehensi, & quia agitur de decimis prædialibus. Dñi dixerũt,illas integras deberi c.commissum.cap.peruenit. cap.non est. cap.tua nobis.de decimis.Et de omnib. fructib.cap. nuncios.d.cap.nõ est.Et ibi Abb.n.3.co.tit. Rebuff. de decim.q.8.n.1.Et fuit dictum in causa Sabin. decimarum

marum 6.& 28.Maij 1597.coram bon.me n.Gipsio.

2 Neque per solutiones decimarũ,quæ dãtur in processu de partibus censeri inductam aliquam consuetudinem, per quam possit dici diminuta quota decimarum iuxta opinionem,quam post Rebuff. Balb.& Couar.allegatos tenuit Rota in causa Sabinen. Decimarum.8.Februarij 1602.coram bon.me.Cardinale Pamphilio,& in alijs sępe,quia præterquam quod prædictæ solutiones non sunt vniformes prout requiritur ad hoc vt ex illis inducatur cõsuetudo. l.nemo. §.temporalis.ff.de reg.iur.Alex.consil.5.nu.7.lib.5. & in istis terminis fuit dictum in alia Mediolanen. Decimarum. 5. Decembris 1597.coram Illustrissimo Cardinale Mellino, sed quædam ex illis maiorẽ, & quædam minorem summam continent, nec sunt vniuersales, sed sunt factæ à nonnullis singularibus personis pro bonis particularibus vigore transactionum & locationum ad certum tempus, quæ propterea non possunt dici factæ in vim consuetudinis.iuxta.cons.Decij 402.numero 15.vers.vnde licet Aym. consf.171.num.14.vers.quarto, pro hac, & cons.197. nu.12.vers. optime facit. Pro responsione fuit etiam dictum, quod huiusmodi consuetudo non probatur legitime præscripta, & cum omnibus alijs requisitis quibus per Abb. Imol. & alios in c.final. de consuet. & Rebuff.de Decimis quæst. decima tertia,numero 53.& seq.

3 Neque obstãre Decretum, cuius copia datur pro parte Parochi Ecclesiæ Sancti Ambrosij, quod Primitiæ quæ dictæ Ecclesiæ post illius erectionem in Parochialem solutæ fuerunt, etiam in posterum persoluantur, quia cum loquatur de primitijs, non potest ex illis inferri ad Decimas, quæ debentur etiam ex locis,ex quibus soluuntur primitiæ. c. 1. vbi Abb. nu.8.de Decimis.cum alijs adductis in causa Mediolanen. Rescissionis permutationis. 22. Martij 1599. coram bo.me.Cardinale Pamphilio.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Romana Dotis. Veneris 22.Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Commissa causa super iure offerendi an censeatur commissa causa super liquidatione crediti.

SVMMARIVM.

Oblatio quæ fit à secundo creditore creditori excedenti possessione pignoris debet fieri pro integro credito. numero primo.

Liquidatio est necessaria in quocumque iudicio,et absque ea exequutio fieri non potest. nu.1.

Causa censetur commissa etiam super eo,sine quo ipsa causa principalis cognosci non potest.nu.1.

Liquidatio dicitur accessoria ad negotium principale. numero 2.

Extensio non fit in accessorijs.nu.2.

Dictio tantum excludit diuersa,& separata, non autem connexa, & pertinentia ad dispositionem expressam. numero 3.

DECISIO CCCCXLII.

1 Felix de Leonardis agens pro recuperatione suæ dotis obtinuit ab Auditore Cameræ mandatum exequutiuum contra bona quondam Liuij Fulchi sui Mariti,quod exequi fecit super quadam Domo possessa per Laurentium anteriorem dicti Liuij creditorem,quem Felix prætendebat esse satisfactum de suo credito, & propterea causam eius possessionis esse finitam, & quatenus in aliquo remaneret creditor obtulit ei satisfacere, & adita signatura Sanctissimi, obtinuit rescribi eidem Auditori Cameræ, vt procederet super iure offerendi,tamen cum voto Rotæ,quacunque appellatione remota,cum autem antequam deueniatur ad ius offerendi sit prius liquidandum creditum dicti Laurentij, & ille neget pro hoc adesse aliquam iurisdictionem, hodie dubitani an liquidatio dicti crediti sit comprehensa sub prædicto rescripto Sanctissimi,& Domini affirmatiue respõderunt moti ex eo, quod oblatio debet fieri pro integro credito.l.cum prior.ff.de distract. pign. Rip. in l.quod te.nu.22.ff.si cert. pet. Mandel. cons.469. num.19.& seq. Tiraq.de retract.conuent.§.4.glos.6. sub nu.24.& seq.& integrum creditum sciri non potest,nisi præcedente liquidatione,quę in quocunque iudicio est necessaria, cum illa non præcedente exequutio non detur. Bar. in l.proinde. §. notandum.ff. ad legem Aquil. Barbat.cons.15. sub n.6.lib. primo. decis.Pedemont.129.nume.6. Vnde commissa causa super iure offerendi censetur etiam in necessarium antecedens cõmissa liquidatio,sine qua illa cognosci non potest.ad l.2.vbi Ias.num. secundo, de offic. deleg. Felin.in c.super literis. num.20.septimo facit de rescript.Mandos.de commiss.forma prima,ad fin.versic.aliqua facienda.

2 Non obstat, quod rescriptum non sit extendendũ tanquam derogans Ordinariæ iurisdictioni. Quia cum liquidatio,& ius offerendi sint connexa, ex quo liquidatio dicitur accessoria ad negotium principale Afflict. decis.35. num.4. nulla videtur fieri extensio. maxime stante clausula cum omnibus incidentibus, connexis,& quam,& quas, &c.

3 Minus obstat, quod in secũda parte commissionis dicatur super iure offerendi tantum. Quia illa dictio excludit diuersa,& separata, non autem connexa,& pertinentia ad dispositionem expressam. Clem. exiui.§.cum autem natura.de verb.signifi. Roman.consil.114.nume.5. & cons.456.numero secundo. Et ita conclusum.

REVE-

REVERENDISS. P. DOMINO

DAMASCENO.

Lucana Cappellaniæ. Veneris 22. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur de pluribus, concurrentibus iustificationem gratię, & in specie de iustificanda, narratiua valoris.

SVMMARIVM.

Gratia, vt non dicatur iustificata quo ad valorem excessus, debet esse in sexta parte. nu. 1
Valor quando fuit narratus per non excessum non sufficit narratiua de ascensu. nu. 1.
Liber priuatus non probat. nu. 1.
Testes examinati absque citatione dicuntur nulliter examinati. nu. 1.
Iustificatio gratię debet percutere tempus datæ. nu. 2.
Quasi possessio præsentandi attenditur ad validitatem pręsentationis. nu. 3.
Præsentatio facta per procuratorem, vt sit valida, debet produci infra quatuor menses mandatum datum ad præsentandum. nu. 3.
Vocem integram habere dicitur in præsentatione, qui habet maiorem partem eorum, qui vocem constituunt. numero 4. & 5.

DECISIO CCCCXLIII.

DIctum fuit, gratiam non esse iustificatã pręcipue circa duo, primum nempe, quod illius valor non excedat Ducata centum de Camera, secundum, quod Camillus orator fuerit pręsentatus à medietate patronorũ existentium in quasi possessione præsentandi.

1 Et quantum ad valorem licet ex quibusdam notulis, & testibus deducatur fructus Cappellaniæ reddere staria 152. grani, sex libras olei, barilia tria vini, & detur tabella Curiæ Episcopatus Lucani, per quam prætenditur cumulatis decem annis pretium grani ascendisse ad rationem bonenorum 67. pro stario, & proinde staria 150. grani importare Scuta monetæ 134. quæ summa non ascendit ad Ducata cẽtum de Camera, barilia vero tria vini, & libras sex olei esse notoriũ non valere Ducatorũ sexdecim de Camera, ita vt possint facere excessum in sexta parte valoris narrati, prout requiritur ad effectum, vt gratia dicatur non iustificata quo ad valorem Verall. dec. 338. par. prima, in manuscript. Rota in causa Calaguritana Archidiaconatus corã Fabio relatã inter diuers. impress. decis. 64. nume. 3. lib. 3. par. 3. & in Lodien. Canonicatus 27. Februarij 1612. coram me. Nihilominus fuit consideratum, quod istæ probationes nõ concludunt, nisi per ascensum ad prædictum valorẽ, quod non sufficit, quando narratiua est de non excessu. Alex. cons. 64. nu. 7. lib. 2. Felyn. in c. ad aures. num. 4. de rescrip. Ripa in l. si constante. nu. 18. in fi. ff. solut. matrimon. Rota in causa Caputaq. beneficij 16. Iunij 1600. & in Catanien. quartæ portionis. 27. Iunij 1604. coram me. Vltra quod partitæ sunt extractæ ex Libro priuato, qui non probat, vt late per Scribentes in l. admonẽdi. ff. de iureiur. Fely. in cap. 2. num. 32. de fid. instrum. Verall. decis. 157. & 334. par. 2. & testes dicuntur examinati sine citatione ad videndum iurare, & sic nulliter. Butr. in cap. significauit. nu. 2. de testib. Cum. cons. 102. numero 5. Viu. opin. 966. numero quarto. Verall. decis. 274. num. 3. par. tertia.

2 Quantum ad præsentationem à medietate patronorum existentium in quasi possessione pręsentandi, dictum fuit, non esse iustificatam, siquidem præsentationes Camilli, quæ dantur, sunt posteriores data, & tamen certum est, iustificationem debere percutere tempus datæ. cum te. vbi Felyn. nume. 18. de rescript. Imol. in Clem. fin. nume. 20. eodem tit. Anch. cons. 188. nu. 4. Gig. tract. de pension. quæst. 22. nume. 16. & seq. Rota decis. 28. nu. 2. de rescript. in antiq. Non obstat decisio in causa Collen. Parochialis. 15. Decembris 1595. coram bo. me. Cardinali Seraphino. Nam quicquid sit de illa, ibi saltem constabat de consensu patronorum stante mandato iam dato ad præsentandum, in proposito autem casu non cõstat de tali consensu tempore datæ gratiæ.

3 Item fuit dictum non esse iustificatum, quod feminæ quæ præsentarunt Camillum tempore datæ gratiæ essent in quasi possessione præsentandi, & non est dubium, quin ista narratiua mouerit, cum ad validitatem præsentationis attendatur quasi possessio præsentandi iuxta notata in cap. consultationibus. de iure patronatus. Item cum illæ feminæ præsentauerint per procuratorem fuit dictum, debuisse produci mandatum infra quatuor menses datos ad præsentandũ, alias præsentatio non valuit. Roch. tract. de iure patron. verb. honorificum. nu. 26. Lambert. eodem tract. lib. secundo, quæst. prima, art. vigesimo primo, num. primo. Lap. allegat. 22. in princ. & ibi Add.

4 Præterea fuit dictum, nec Camillum habere medietatem patronorum, quo ad proprietatem, siquidẽ ius patronatus spectat ad descendentes Petri, & Iacobi de Ghiuizanis, omnes autem descendentes tam à Petro, quam à Iacobo præsentarunt Franciscum excepto Nicolao descendente à Petro, qui tamen non impedit, qui Franciscus dicatur habere totam vocem descendentium à Petro Imol. in Clem. plures. nu. 7. & Cardin. num. 3. de iure patron. Roch. de iure patr. verb. ipse nu. 6. & 7. Lambert. lib. primo, d. 1. quæst. 1. artic. 25. numero duodecimo, & decimonono, Ruin. cons. 50. num. 7. lib. 5. Cassad. decis. 2. num. primo. de iure patr.

5 Nec

5 Nec facit, quod Camillus sit etiam præsentatus à quatuor feminis descendentibus à Petro, nam omisso, an feminæ comprehendantur sub hoc iure patronatus, cessat difficultas, quia non fuit doctum in tempore de mandato Nicolai, qui tanquam illarũ procurator præsentauit, sicut etiam, cum idem Nicolaus præsentauerit tanquam tutor Iosephi alterius descendentis à prædicto Petro, & sic cum Camillus non habeat medietatem vocis Petri, sed potius Franciscus habeat maiorem partem descendentium Petri, vox Petri dicitur esse apud Franciscum, non autem apud ipsum Camillum. Imol. in dicta Clem. plures. nu. 7. de iure patron. cum alijs supra allegatis, &c.

R. P. D. PIROVANO.

Hispalen. Pensionum. Veneris 22. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Valor beneficij affirmatiue expressus per ascensum in gratia reseruationis pensionis debet concludenter probari, quando hoc verum sit, & quomodo etiam testes debeant deponere super valore beneficij, vt ex illorum depositionibus oriatur concludens probatio. Magistralis decisio, & digna tanto viro.

SVMMARIVM.

Valor beneficij debet concludenter probari, quando fuit expressus affirmatiue in gratia reseruationis pensionis. num. 1.

Narratiua gratiæ quando ex causa concessionis, vel cessionis debet plene, & concludenter probari, nec sufficit leuior probatio. nu. 2.

Valor beneficij expressus in gratia quando dicatur fundamentum ipsius gratiæ, & causa concessionis gratiæ.

Testis de auditu à multis, & de fama publica super valore beneficij probat semiplene. num. 4.

Valor beneficij debet probari de illo tempore, quo fuit gratia concessa. nu. 4.

Valor beneficij nõ censetur probatus per testes, nisi etiam deponant de dicto valore deductis oneribus. nu. 4. in fine. Declara, vt nu. 5.

Probatio magis adminiculata præfertur probationi non adminiculatæ. nu. 6.

Valor beneficij censetur talis, qualis fuit expressus in alijs antecedentibus gratijs. num. 6.

DECISIO CCCCXLIV.

1 FVit resolutum, gratiam reseruationis pensionis Duc. 1100. quo ad valorem non esse iustificatam, quia debuisset concludenter probari valor beneficij, dum affirmatiue per ascensum fuit expressus Rota in Pamphilonen. beneficij corã bo. me. Cardinale Blanchetto inter impress. 381. n. 2. par. 1. diuers. & in Rauennaten. pensionis 20. Iunij 1597. coram bo. me. Litta, & in Asculana pensionis. 28. Iunij 1593. coram Orano, non poterat ad tantam pensionem reseruandam, nisi certus fuisset de valore beneficij, cum non soleat reseruare pensiones vltra tertiam, aut dimidiam partem fructuum. Gig. de pens. q. 9. num. 1. Præsertim quia iam antiqua pensio Duc. 500. reperiebatur reseruata super eodem beneficio, ita ut ex expresso valore tanto magis Papa fuit motus ad reseruandum secundam pensionem 1100.

2 Propterea quando narratiua est causa, vel fundamentum concessionis non sufficit leuis probatio, sed concludens semper requiritur. Rota in Marsicana beneficiorum inter impress. 268. nu. 4. p. 1. diuers. & in Casalen. Præpositurae. 21. Apr. 1597. coram Gipsio, & decisio, quæ in contrarium allegabatur in Burgen. pensionis. 10. Februarij 1585. coram Gipsio visa est Dominis non applicari, quia ibi erat quæstio. An valor beneficij esset exprimendus in pensione sine causa ad effectum euitandi subreptionem, sed fuit expressus, & affirmatiue ibi non diuiditur, quod sufficiat leuior probatio, & quamuis ex eo, quod quis non tenetur exprimere valorem, si exprimat, videatur obligari ad leuiorem duntaxat probationem, cum illa non solum requiratur pro iustificatione narratiuæ ad effectum euitandũ subreptionis. Cęs. de Graff. decis. 3. de probation. nu. 7. tamen quando narratiua est causa, vel cessionis, vel concessionis, sub ea quantitate, vt in præsenti, tunc non sufficit illa leuis probatio, sed requiritur plene, & concludens, vt fuit dictum in allegata decisione Marsicana beneficiorum inter impress. 268. nu. 4. p. 1. diuers.

3 Non obstat, quod huiusmodi expressio valoris nõ fuerit narratiua Papæ pro restitutione gratiæ, cum clausula dummodo, vel alijs importantibus conditionem, vt exinde cognoscatur, quod Papa voluerit se fundare in valore, vt fuit dictum in Pampilonen. beneficij de Canar. 13. Ianuarij 1578. coram Rubeo. Quia non minus dicitur fundamentum gratiæ valor per ascensum affirmatiue expressus, quando si conditionaliter, & restrictiue cum vtroque casu illa narratiua sit fundamentum concessionis, vel conditionalis, vel sub illa forma, & quantitate.

4 Ceterum talis concludens probatio non affertur. Nam testes examinati in Curia deponunt nisi de auditu à multis, & de fama, quod isti Canonicatus ascẽdunt ad Ducatos 2300. monetæ illarum partium, quæ semiplenã duntaxat facit probationem. Cassad. decis. 2. in princ. de probat. Fely. in c. veniens. il 1. numero 7. de testib. & vlterius in hac semiplena probatione non videtur concludens eorum testimonium. Tum quia vnus ex eis nẽpe quartus interrogatus de anno 1606. quo gratia fuit concessa, respondit nihil scire, & cum non percutiat tempus gratiæ, nihil probat. Oldrad. cons. 58. Cassad. decis. 19. in fi. super reg. Felyn. in c. eam te. col. fin. nu. 22. vers. fallit quinto. de re-

de rescript. Tum etiam quia non deponunt deductis oneribus, prout necesse est ad iustificationem veri valoris per assensum. Fely. in c. ad aures. num. 13. vers. duodecima conclusio. de rescript. Sarnen. in reg. de valore. q. vlt. & fuit dictum in Aretina beneficij. 16. Maij 1592. coram bon. me. Cardinale Blanchetto.

5 Et quamuis in decisione Neritonen. pensionis. 3. Iunij 1606. coram Reuerendiss. Bononien. dicatur, quod fructus dicantur deductis oneribus, & ideo testes secundum iuris dispositionem sint intelligendi: Tamen ad hoc fuit responsum, intelligẽdum esse respectu expensarum in fructibus recolligẽdis, de quibus verisimiliter testes possunt esse informati, nõ autem de alijs oneribus beneficij, quæ ab extra imponuntur, de quibus non loquitur l. in fundo. ff. de rei vendic. quæ allegatur in dicta decisione Neritonen. Testes autem examinati in partibus non videntur attendendi, cum fuerint nulliter, & attentate examinati. Quo vero ad notulam quantitatis frumẽti, & aliorum fructuum, quæ fuit data per computatorem, & si videatur attendenda, tamen iuxta calculum Periti non attendit ad valorẽ monetæ Hispaniarum 1800. vt in calculo, qui datur pro Thoma.

6 Postremo prædictæ oẽs probationes videntur cõquassari ex probationibus adductis per Thomã, ex quibus patet, quod isti Canonicatus non solent exprimi vltra valorẽ Duc. 1500. prout expressit D. Gaspar, quando per obitum Petri Rodriquez de Leon fuit illi prouisum de huiusmodi beneficio, nec valent vltra valorem 1800. illarum partium, vt ex supputatione decem annorum currentium ab anno 1595. ex fide computatoris, & ex testibus pro maiori parte Canonicis, & præbendatis illius Ecclesiæ. Et ista probatio in concursu tanquam magis adminiculatã videtur præferenda. Natt. conf. 373. num. 44. Probationes enim meliores, & efficaciores ita obscurant, & debilitant minus efficaces, vt minus veræ credantur. l. ob carmen. §. vlt. ff. de testibus. Menoch. de retin. poss. remed. 3. nu. 718.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Barchinonen. Parochialis. Mercurij 27. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

Monachus quando possit esse procurator, & quando requiratur intimatio in exequutione mandati, de immittendo, & quando executor debeat esse in dignitate constitutus.

SVMMARIVM.

Monachus non poteſt esse procurator extra res sui Monasterij, nisi concurrat licentia sui superioris. nu. 1.

Citatio seu intimatio est necessaria in executione mandati de immittendo. nu. 2.

Fallit si articulus executionis fuerit bene discussus, & relaxatum mandatum citata parte. nu. 2.

Executoriales debent parti intimari. nu. 2.

Executoriales continent tantum monitorium. nu. 3.

Mandatum de immittendo continet præcisam monitionem, quod quis inducatur in possessionem. nu. 3.

Clausula intimetis, &c. quæ solet apponi in mandatis de immittendo non debet intelligi, vt intimatio præcedat executionem mandati de immittẽdo, sed quod sit facienda intimatio post exequutionem pro notitia eius, qui tenetur parere. nu. 3.

Mandata iudicialia debent intelligi prout de iure. numero 3.

Declaratoria est danda postquam sunt seruati quatuor termini substantiales. num. 4.

Attentata non causantur ex possessione instrumentali, quæ non habuit effectum. nu. 4.

Venisse non dicitur, qui non stetit. nu. 4.

Factum non videtur quod factum non durat. num. 4.

Momentaneum non habetur in consideratione. nu. 4.

Executor merus non requiritur quod sit in dignitate constitutus. num. 5.

DECISIO CCCCXLV.

Domini permanserunt in decisis sub die 28. Nouembris 1612. quod scilicet danda esset declaratoria contra Petrum, ob non paritionem mandati de manutenendo iuribus, & rationibus, de quibus in decisione desuper extensa. Quibus non obstare visum fuit, quod mandatum de immittendo fuerit nulliter executioni demandatum, & consequenter possessio illius vigore capta fuerit nulla, atque inde male decretum mandatum de manutenendo, & proinde minime veniat declarari. Petrus, si non obediuit mandato iniusto, quia negabant Domini mandatum de manutenendo fuisse iniuste relaxatum.

1 Et dum primo pro hoc deducebatur, possessionem in vim mandati de immittendo fuisse nomine Iacobi captam, per quendam Monachũ, qui de iure non poteſt esse procurator extra res sui Monasterij. Clem. religiosus. de procurat. Fuit respõsum, conclusionem non procedere concurrente, prout concurrit in hoc casu, licentia superioris dicti Monachi. glo. in c. Monachi. il 2. verb. Abbate. 16. q. 1. & in dicta Clem. religiosus. verb. licentiæ. vbi Card. num. 8. Vitalin. nume. 22. & 23. de procurat. Innoc. in c. cum I. & A. nume. 2. in fine, & num. 3. de sent. & re iud. Butr. in c. 1. num. 16. vers. per hoc. de syndic. Dec. in cap. decernimus. nume. 7. vers. an autem è contra. de iudic. Rom. singul. 278. incipien. monachus num. 2. Cepol. cons. ciuil. 21. nume. 7. Rot. decis. 2. de procurat. in antiq. Achil. decis. 5. de procurat. & de communi testantur. Felyn. in d. c. cum I. & A. nume. 21. vers. & illud not. de sent. & re iud. Addent. ad Roman. d. singul. 278.

quicquid

quicquid in contrarium dixerint Io. Andr.in reg.in argumentum.de reg.iu.in 6.Abb.in c.sopitæ.n.3.de cens.Anch.cons.57.nu.1.& 2.cum prædicta opinio sit communis, vt patet ex allegatis.

2 Dum secundo loco opponebatur defectus intimationis mandati de immittendo tam de iure communi, ad notata in l.meminerint. C.vnde vi.& simile de executorialibus intiman. Cassad.decis.6.num.10.de caus.poss.& propr. quam ex forma ipsiusmet mandati.ibi intimetis,&c. fuit responsum quod quando articulus executionis, fuit in iudicio bene discussus citato possessore, & relaxatum mandatum tunc in executione prædicti mandati, minime est necessaria alia citatio.Abb.in cap.fin.nu.13. vers. secundus casus. de præsump. Imol. in cap.pastoralis. §. quia vero. num.19.de offic.deleg.Felyn.in c. de cetero.numero quarto,& quinto.Surd.cons.301.nu.68.

3 Nec applicatur materia executorialium, quia illæ continent tantum monitionem, non autem precisam cominationem, quod quis inducatur in possessioné, prout continet mandatum de immittendo. Mandos. de commiss.30.verb.loco literarum vers.Item executoriales.Vestr.in prax.lib.8.cap.vlt.nu.16.quantum vero ad verba mādati ibi, intimetis,&c. Fuit dictum, quod illa verba non erant intelligenda, vt intimatio deberet præcedere executionem mandati de immittendo, sed post illius executionem est faciend. talis intimatio pro notitia illius, qui tenetur parere. Ita vt si non paruerit possit declarari, alias ipse tanquam ignarus executionis non posset dici contumax, & istum sensum esse sumendum, cum verba mandatorum debeant intelligi prout de iure.Alex.consil.46.num.2.lib.5.Anch.cons.6.nume.7.Castr.cons.270.nu.2.lib.2.

4 Dicebatur etiam quod dato, quod possessio fuisset nulliter capta, attamen ex quo mandata Rotalia fuerunt non semel, sed pluries Petro intimata, & ipse nō docet de aliqua paritione, immo constat de cōtrario, postquam seruati sunt quatuor termini substantiales, potest nihilominus deueniri ad declaratoriam ex allegatis in decisione. Nec obstare, quod prædicta possessio tanquam nulliter capta fuerit attētata,& huiusmodi attētata de iure veniant purganda, priusquā possit procedi ad declaratoriam, vel aliud. Quia fuit responsum, quod ex quo illa possessio fuit vere instrumentalis, & naturalis, fuit per Petrum semper tenta, vel statim recuperata, non adest, quod purgetur perinde, ac si capta non esset, vt in Seguntina coram bo. me.Litta, sub die secunda Iunij 1603.& faciunt iuris regulæ, quod non dicitur venisse, qui non stetit.cap.si postquam, vbi glos.verbo mente.de elect.in 6.Ruin.cons.112.ad finem.lib.5.nec videtur factum, quod factum non durat.l.si pro parte.§. versum.ff.de in rē verso.l.item eorum.§.quod si,& ibi glo.verbo durat.ff.quod cuiusque vniuersitatis nomine, & quod momentaneum minime habetur in consideratione. l.fi. C.de bonis quæ liberis.cap.nam & ego,& ibi glo.de verb.sign.Abb.cons.73.in prin.lib.2.cum similibus.

5 Circa illud, quod opponebatur, executorem minime fuisse in dignitate constitutum, fuit responsum, quod ex quo illi fuit commissum nudū ministerium, dicebatur merus executor,& consequenter non fuit opus, vt esset in dignitate constitutus.Rot.decis.29.& 31.num.1.de rescript.in nou.Archid.in cap.statutum. nume.11.vers.secus tamen est.eod.tit. in sexto. Card.consil.103.num.10.Feder.de Sen.consil.115.num.secundo.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Miranden. Pensionis. Mercurij 27. Martij 1613.

ARGVMENTVM.

A.C. potest non obstante regula Cancellariæ de non iudicando iuxta formam suppositionis, etiam literis non exhibitis, procedere executiue contra pensionarium.

SVMMARIVM.

A.C. habet facultatem procedendi summarie, & simpliciter sola facti veritate inspecta, & manu Regia absque alia terminorum obseruatione. nu.1.

Clausula manu Regia operatur, vt iudex possit procedere de facto, & sine vllo iuris ordine. nu.1.

Clausula sine strepitu, & figura iudicis operatur, quod iudex nulla data sententia potest iubere rem capi, & distrahi. nu.1. in fine.

Instrumentum quando habet executionem paratam debitor habetur pro condemnato. nu.2.

DECISIO CCCCXLVI.

1 Licet conclusiones firmatæ in decisione facta sub die 7.Maij 1612.visæ fuerint verissimæ: attamen cum causa pendeat coram A. C.& contra Mercatorem, visum fuit esse recedendum à dicta decisione,& concludendum hæredem pensionarij posse agere contra Mercatorem, qui se obligauit soluere terminos absque eo, quod ostendant literas pensionis fuisse expeditas. Nam inter,& contra Mercatores A. C. potest procedere vigore suarum facultatum summarie, & simpliciter sola facti veritate inspecta, & manu Regia absque obseruatione terminorum. Vnde stante clausula manu regia, censetur data facultas procedendi de facto, & sine vllo iuris ordine, vt per Natt. in Clem.sæpe.§. non sic tamen. ver.visis supra scriptis.nu.95.Maranta in Speculo de ordine iudic.p.4.dist.9.nu.8.& in puncto quod possit procedi executiue absque vlla sententia dicit Bar. in extrauag.ad reprim.in verb.figura.in fine, vbi dicit, quod

cit, quod ille qui habet facultatem procedendi sine strepitu, & figura iudicij, potest nulla data sententia iubere res capi, & distrahi, licet hoc sit magis de natura executionis, quam condemnationis, quia talia ante ius ciuile manu regia expediebantur.

2 Non obstat regula 26. Cancellariæ, de non iudicando iuxta formam supplicationis, quia cum vigore facultatum A.C. & personæ contra quam agitur, procedendum sit executiue, iudex non condemnat, sed præcipit debitori, vt soluat, & ratio est, quia quādo instrumentum habet executionem paratam, debitor habetur pro condēnato. Castrens. cōs. 319. col. 2. post principium, vers. & hoc ideo. lib. 1. vbi quod in iudicijs ordinarijs præcedit cognitio, & sequitur executio, in executiuis vero è conuerso, & propterea, cum agentur in iudicio ordinario, poterunt hæc omnia opponi, secus vero in isto iudicio executiuo, & hoc idem sentit. Bar. loco superius allegato.

3 Minus est verum, quod probetur non effectuatio reseruationis pensionis, quo casu obligatio Mercatoris cessat ex defectu causæ, quia allegata bene concludunt, sed non applicantur ad factum, quia talis non effectuatio non probatur. Et ex prædictis Domini recesserunt à resolutis, quia considerata in prima decisione bene procedunt, si ageretur in iudicio ordinario, non autem in executiuo.

R. P. D. VBALDO.

Bononien. Census. Veneris 26. Aprilis 1613.

ARGVMENTVM.

Transactio impedit litis ingressum, nisi in ea contineatur læsio.

SVMMARIVM.

Transactio est exceptio litis finita, & impedit litis ingressum. nu. 1.
Transactio nihil aliud est quam recessus à lite, & actione mota, vel mouenda. nu. 1.
Transactio dicitur quasi transitus ab actione. nu. 1.
Transactio fit de re dubia. nu. 2.
Transactio valida est etiam ex eo, quod imminet litis periculum. nu. 2.
Transactionis natura est, vt aliquid vtrinque remittatur. nu. 2.
Deliberatio pignorum in executione captorum solet fieri pro viliori pretio. nu. 3.
Renunciationis generalitas amplissima se refert ad omnia quæ possunt quoquo modo comprehendi. nu. 4.
Dictio respectiua antecedens repetit, & refert omnes præstantiores præcedentes. nu. 5.
Relatum est in referenti cum omnibus suis qualitatibus. num. 5.
Pactum resolutiuum in euentum non ratificationis, habet locum, quando ille in cuius fauorem factum est, non vult vti illo pacto. nu. 6.

DECISIO CCCCXLVII.

1 FVerat pro parte Illustrissimorū Comitum Alexandri, & Iulij fratrum de Pepulis obtentum, committi causam in Rota peremptionis census olim impositi à bo. mem. Romeo eorum Patre ob prætensam inundationē terrarum, super quibus census erat constitutus, & rescriptum emanauerat sine præiudicio legitimæ exequutionis, quam cum fecisset Illustrissimus Marchio Cæsar etiam de Pepulis, hodiernus Dominus cēsus super pluribus bonis per dictos DD. fratres possessis pro sorte principali, nec non fructibus decursis, & non solutis, fuit deuentum inter partes ad transactionem, sed cum nihilominus Comes Iulius mortuo iam Alexandro fratre vellet dictam causam peremptionis prosequi in Rota, fuit obiectum de dicta transactione. Vnde fuit datum dubium, an obstaret transactio, quo proposito die 23. Ianuarij præteriti, eiusque resolutionem dilata. Tandem hodie DD. dixerunt transactionem obstare, cū regula sit vulgaris, transactionem esse exceptionem litis finitæ, & impedire litis ingressum. l. fratris, & ibi Bar. & alij. C. de transact. c. 1. de lit. contest. in 6. l. eleganter. §. si quis. ff. de condict. indeb. Roland. consil. 28. num. 16. lib. 4. Neuis. conf. 10. num. 28. Illustrissimus Mantic. de tacit. & ambig. lib. 26. tit. 1. nume. 8. & fuit dictum in causa Bononien. Portoni 12. Nouembris præteriti, coram R. P. D. meo Pamphilio, cū nihil aliud sit trāsactio, quam recessus à lite, & actione mota, vel mouenda, & ideo dicitur trāsactio quasi transitus ab actione secundū Bar. in l. siue apud acta. nu. 22. C. de transact. vel quasi transiens actio secundum. Bal. in l. 2. ff. de iureiur.

2 Nec visum est obstare, quod ista de qua agitur, nō videretur transactio, cum transactio sit super re dubia. Ias. in rubr. nu. 15. ff. de transact. iura autem D. Marchionis videbantur clara propter mandatū exequutiuum ab eo obtentum exequutionem factā subhastationem, & deliberationem bonorum ipsi Marchioni decretam, quia fuit responsum, immo materiam fuisse dubiam, ex quo commissio super peremptione census erat iam præsentata in Rota tempore transactionis, vt supra dictum est, quæ causa peremptionis fuit comprehensa in transactione, vt infra dicetur. Immo sufficit ad validitatem transactionis imminere periculum litis, licet non sit de præsenti. C. de transact. fuit dictum in causa Romana de Cellis. 19. Ianuarij 1607. coram Reuerendissimo Bononien. & in dicta causa Bononien. Portoni, & in dicta transactione fuerunt prolata huiusmodi verba, & ita communi Voto & animo lites omnes versas inter eos, & quæ in dies augeri posse dubitabantur transactione inita dirimere, & totaliter extinguere statuerunt.

3 Nec obstat, quod de natura trāsactionis sit, vt aliquid

quid vtrinque remittatur. l. transactio nullo dato. C. de transact. quia etiam pro parte Marchionis videbatur aliquid remissum ex quo renunciauit subhastationi, & deliberationi bonorum in exequutionem iudicati captorum, quæ deliberatio pro viliori pretio vt notum est fieri solet, & loco pecuniarum sibi debitarum accepit in solutum bona cum pacto affrancandi intra quinquennium, vt legitur in ipso instrumento transactionis.

4 Non obstant quæ dicuntur de insufficientia mandati, quia quo ad Comitem Alexandrum nulla potest esse dubitatio, cum fecerit mandatum speciale aduersus transigentes cum Marchione Cæsare super omnibus litibus, super eos vertentibus, quo vero ad Comitem Iulium, adest etiam mandatum amplissimum etiam ad transigen. quod fuit canonizatum in dicta Bononien. Portoni inter easdem partes, coram R.P.D.Pamphilio.

5 Non obstat, quod in transactione non fuerit renunciatum liti super peremptione huius census, quia contrarium videbatur Dominis colligi ex narratiua ipsius transactionis, qua dr, quod non obstan. pluribus prætẽsionibus, & remedijs in vtraque signatura gratiæ, & iustitiæ ꝓ parte DD. Comitis Iulij, & Alexãdri propositis, & intentatis, fuerat per A.C. seu D. Spadam ab eo deputatum deuẽtum ad exequutionẽ mandati, & paulo infra, & ita communi voto, & animo lites omnes, & controuersias hactenus inter eos versas, & quæ indies magis augeri, & multiplicari dubitabantur cõcordia, & transactione infrascripta dirimere, & totaliter extinguere statuerint. Inter prędictas autem prętensiones vel lites, absque dubio reperiebatur hæc peremptio census, quæ non solum fuerat introducta per viam exceptionis coram D. Spada deputato ab A.C. vt in Summario vltimo loco dato pro parte D. Marchionis nume. 3. sed etiam per speciale rescriptum signaturæ fuerat commissa in Rota vt supra, vnde cum partes postea in transactione dicant se velle omnes lites, & controuersias extinguere, vt proxime dictum est, etiam inferius renunciauerint antedictis litibus, & causis, & omnibus etiam quibuscumque iuribus, & prętensionibus cõtra præmissa deductis propositis, & allegatis, & alijs quibuscunque, quæ in contrarium directe, vel indirecte aut aliasquomodolibet dici, deduci, proponi, & allegari possent, finemque & perpetuum silentium illis imposuerint, nec amplius illis vti, nec ad illa reuerti promiserint, & conuenerint, non videtur dubitandum, quin etiam fuerit renunciatum dictæ prætensioni peremptionis census, tum ex vi generalitatis renunciationis, quæ est amplissima. l. 1. §. generaliter. ff. de leg. præst. & in terminis transact. Honded. cons. 49. nu. 8. & 24. lib. 1. Surd. decis. 217. num. 11. & seq. tum ex virtute dictionis repetitiuæ antecedẽtis quæ repetit, & refert omnes prætensiones præcedentes inter quas erat etiam ista prætensio peremptionis ex iam deductis, cum relatum sit in referente cum omnibus suis qualitatibus. l. asse toto. ff. de hæred. instituen. Aymon consil. quadragesimo quinto, nume. quarto.

6 Non obstat protestatio emissa a Comite Iulio cõtra dictum instrumentum transactionis, quia vltra quod non est in actis, stante sufficientia mandati nõ releuat, & clausula quod Comes Iulius deberet ratificare, fuit apposita ad cautelam, vt ibi patet, & pactũ resolutiuum in casu non ratificationis fuit ad fauorem Marchionis, & habet locum eo volente illo pacto, vti vt etiam ibi expresse legitur, & fuit in similibus terminis consideratum in dicta Bononien. Portoni, coram D. meo Pamphilio.

7 Alia etiam adducebantur contra dictum instrumẽtum per Informantes pro Comite Iulio, veluti quod peremptio esset clara ob inundationem sequutam de anno 1590. quod census esset extinctus propter relaxationem mandati quo ad sortem de anno 1603. Item quod dicta transactio contineat multa pacta, quæ sapere videntur donationem, quæ donatio fuit expresse prohibita in mandato Comitis Iulij, ex quibus ipse prætendit, se fuisse maxime læsum in dicto instrumento. Vnde Domini, vt maturius circa hoc deliberarent, concluserunt transactionem obstare ex prædictis, nisi tamen adsit læsio, de qua mandarunt, vt particulariter videretur.

REV. P. D. VBALDO.

Romana Vsusfructus. Veneris 26 Aprilis 1613.

ARGVMENTVM.

Maritus relinquendo vsumfructum vxori alicuius certę quantitatis de bonis, in Vrbe existentibus, desumendum non debet fieri taxatio ad rationem septem Scutorum, cũ dimidio, secundum dispositionem statuti Vrbis lib. 1. cap. 137. sed secundum fructum locorum montium non vacabilium Vrbis, vel bonorum immobilium, quę solent reddere quinque pro centenario.

SVMMARIVM.

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 137. loquatur licet in dote, habet tamen locum in donatione propter nuptias, & alijs lucris nuptialibus. nu. 1.

Statutum Vrbis lib. 1. cap. 137. habet locum in donatione recompensatiua, vel subrogata in locum lucri dotalis. num. 1.

Statutum Vrbis lib. 1. c. 131. permittit coniugibus inuicem posse renunciare lucris dotalibus. nu. 2.

Locus vbi debet fieri solutio si ponitur in oratione, tunc restringitur, & limitatur dispositio. nu. 3.

Auth. Præterea. dispositio succedit loco alimentorum. numero 4.

Alimenta secundum statutum Vrbis lib. 1. cap. 137. taxantur

xantur ad rationem septem cum dimidio pro centenario. num. 4.

Auth. praeterea. C. vnde vir, & vxor. habet locum in muliere omnino indotata, ne in vilipendium mariti cogatur mendicare. num. 4.

Mulier, quae habuit in dotem duo millia, non potest dici incongrue dotata. nu. 4.

DECISIO CCCCXLVIII.

1 PRætendebatur pro parte D. Victoriæ sibi fuisse donatum à Io. Baptista suo viro vsumfructum Scut. mille, de quo agitur, in recompensationem duplicis renunciationis ab ea factæ, videlicet lucro quarti dotalis, & beneficio Auth. præterea. C. vnd. vir. & vxor. & proinde d. vsumfructum taxari debere ad rationem Scut. septem cum dimidio, pro quocunque centenario, & anno ex dispositione statuti Vrbis, lib. 1. c. 137. quod licet loquatur in dote, tamē habet etiam locū in donatione pp nuptias, vel alijs lucris dotalibus, iuxta cons. Bal. 58. n. 7. vers. super quarto lib. 2. quem secutus est Senatus Pedemont. apud Thessaur. decis. 45. n. 3. vers. sed cum iterum, & fuit resolutum in Romana fructuum. 10. Aprilis 1600. coram Illustrissimo Mellino, & in alijs, & consequenter in hac donatione vsusfructus recompēsatiua, vel subrogata in locum dicti quarti dotalis, ad l. si eum. §. qui iniuriarum. ff. si quis caut. Et propterea recedendum à decisione in hac causa facta. 16. Nouembris præteriti, in qua fuit dictum sententiam extra Rotam latam, in qua taxatio prædicta fuit facta, esse reuocandam.

2 Verum Dominis visum fuit, hoc fundamentum non subsistere, & tolli ex facto ipso, quia quo ad quartum dotale illi fuit tam à Piccinardo ad fauorem Victoriç, quam à Victoria ad fauorem mariti renunciatum, vt apparet ex instrumento ibi, insuper D. Victoria cum decreto iudicis, & cum præsentia supradictorum eius consanguineorum, & D. Io. Baptistæ in solidum renunciarunt quartæ eis iuxta formam statutorum Vrbis quomodolibet competēti, ideo nulla erat opus recompensa, cum renunciatio fuisset reciproca, quam facere potuerunt præmittente statuto Vrbis, lib. 1. c. 137. in fine.

3 Quo vero ad renunciationem Auth. præterea. dicebatur in primis illam fuisse factam ex eo, quod Piccinardus non erat alias matrimonium contracturus cum D. Victoria, vt apparet ex ipso instrumento in princ. & ibi. Et versa vice. Et quatenus dicta donatio vsusfructus esset facta correspectiue ad d. renunciationem, nō inde sequitur, vt vsusfructus debuerit taxari ad rationem septem cum dimidio pro centenario, cum ex dispositione donantis debeat percipi super ipsius bonis, in Vrbe consistentibus ad electionē Io. Baptistæ, vel eius hæredum. Vnde Dominis videbatur taxandus ad rationem fructuum locorum montium non vacabilium, vel bonorum stabilium, quæ non excedunt quinque pro centenario, ex allegatis in decisione in hac causa facta, quæ etiam hodie Dominis placuerunt, & faciunt, quæ not. Bart. in l. inter stipulantem. §. sacram. num. 6. ff. de verb. oblig. quod vbi locus in eadem oratione ponitur, vt hoc tunc restringit, & limitat dispositionem, & sequitur Surd. de alim. tit. 4. q. 26. num. 5.

4 Non obstat, quod dispositio d. Auth. præterea succedat loco alimentorum. Surd. d. tract. tit. 7. q. 12. numero 10. quç alimenta taxantur ad rationem septem cum dimidio, ex statuto Vrbis, lib. 1. c. 137. Quia id procederet circumscripta conuentione contrahentium, quæ ex prædictis videtur clara. Vltra quod dispositio illius Auth. habet locum in muliere omnino indotata, ne cogatur mendicare in dedecus viri præmortui. Bal. Salic. Alex. & alij in dicta Auth. præterea. Rol. post relatos. cons. 15. num. 5. lib. 3. Vbi de communi. Natt. consil. 648. in princip. lib. 4. Decian. resp. 70. num. 10. & seqq. lib. 2. cum alijs per Surd. de alim. tit. 9. & quæst. 37. n. 7. & seq. q. Hæc autem mulier habuit in dotem Scuta duo millia, vt constat ex instrumento, & sic non potest dici incongrue dotata, Surd. vbi supra nu. 16.

5 Ex quibus, & alijs adductis per Informantes censuerunt Domini, sentētiam extra Rotā latam tum ratione taxationis dicti vsusfructus, tum ratione anticipatæ solutionis, esse reuocandam, & consequenter standum in decisis.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Motulen. Congrua. Veneris 26. Aprilis 1613.

ARGVMENTVM.

Congrua, cui, quando, & quanta, & de quibus fructibus debeatur.

SVMMARIVM.

Fructuum appellatione veniunt distributiones quotidianae, quando prabendae sunt distincta in Ecclesia, bona possidentur in communi, & postea singulariter certo anni tempore distribuuntur. nu. 1.

Congrua à Canonicis debetur Archiepiscopo quando penes ipsum residet cura animarum fuitque receptus, vt curatus. nu. 2. & 3.

Congrua debetur Rectori, & curato. nu. 3.

Congrua debetur à Parochianis quibus Sacramenta ministrantur. Declara, vt num. 4.

Congrua assignata Rectori ipse Rector contentus esse debet, nisi fuerit ita tenuis, vt cum ea non possit viuere, & sustinere onera Ecclesiae, quia tunc restituitur in integrum. nu. 5.

Fructus inserti non computantur in congruam. nu. 6.

Vbi

Vbi etiam an in assignatione congruæ habeatur ratio obuentionum spiritualium.

Congrua Rectori assignanda quanta esse debeat. nu. 7.

DECISIO CCCCXLIX.

1 ARchiepiscopus Massafræ petebat congruam à Canonicis, qui possident bona in communi, quæ postea certo anni tpe singulariter tantum cuilibet distribuuntur qui redditus proprie dicũtur fructus grossi. gl. fi. in vers. plus dico in c. vni. de cleric. non resid. in 6. Prob. ad Monach. ibid. n. 60. Fel. cons. 18. n. 6. vers. modo ijs. Io de Anan. cons. 87. nu. 5. in addit. vers. ex his etiam. qui fructus succedũt loco præbẽdæ Inn. in c. dilectus. il 1. de præb. & in c. ex parte. de concess. præb. Prob. ad Mon. loc. alleg. Bologn. in addit. ad Io. de Anan. d. cons. 87. nu. 5.

2 Vnde dubitatum fuit, an dicto Archiep. deberetur congrua, & Rota censuit affirmatiue respondendum, probatur enim curam animarũ residere penes ipsum nedũ, quia vti de Curato fuit prouisus, & vti talis receptus à Canonicis, verum etiam & eius antecessor, vti de tali fuit prouisus, & concurrunt insuper duæ visitationes, vna de anno 1536. & alia moderna de anno 1610. in quibus capta informatione refertur curam residere penes Archiepiscopum, quæ omnia cum non dubitetur de existentia curę, sed de pertinentia, negari non potest quin sufficiant, cum alias admittantur ad hunc effectum leuiores probationes, vt pluries fuit resolutum.

3 Cum igitur vna resideat penes dictũ Archiepiscopum, ei debetur congrua c. extirpandæ c. de Monachis de præb. c. 1. eod. tit. in 6. Rebuff. in tract. de congr. q. 4. in princ. Cæs. de Grass. dec. 6. nu. 11. & 13. de præb. Rot. dec. 16. nu. 1. p. 1. & fuit resolutum in vna Pamphilonen. Congruarum. 29. Ian. 1590. corã Reuerendiss. Perusino, & in alia Pamphilonen. Cõgruæ 27. Octob. 1594. coram Illustriss. D. meo Card. Mellino, & hæc quidem congrua debet pręstari ex fructibus dictæ massæ grossæ, quia cum sint fructus cões, & Archiepiscopus habeat maius onus, maiorẽ ẽr partẽ hoc est congruam debet habere ex supra deductis.

4 Neque facit quod congrua debetur à Parochianis quibus sacramẽta administrantur, c. omnis Christianus. de consecr. d. 1. Abb. in c. de Rectoribus. n. 6. de cler. ægr. Surd. de alim. tit. 1. q. 60. nu. 2. quia fuit responsum, conclusionem esse veram, sed non applicari nam procederet quando Parochiani ex aliquo priuilegio nõ soluerent decimas, vel si Ecclesia esset sacramentalis, & non prædialis, & ex consuetudine non perciperet decimas, vel si decimæ spectarent ad Episcopum, quia ante erectionem Parochialium ei fuisset ius quęsitum. gl. in c. statuimus. de decim. Rebuff. de decim. q. 7. n. 8. & 9. Verall. decis. 340. p. 3. & fuit resolutum in causa Conchen. Decimarum de Villanoua. 5. Maij 1600. coram bo. me. Cardinale Pãphilio, non aũt in casu isto, quia Archiepiscopus petit cõgruam ex massa cõi, & ex communibus redditibus.

5 Minus etiam facit, quod cum congrua fuerit assignata à principio Archiepiscopo, illa debet esse cõtẽtus, vt fuit resolutum in causa Tullen. congruæ. 26. Iunij 1596. coram bo. me. Cardinale Seraphino. Nã fuit responsum distinguendo, quod aut congrua est tenuis Rector tamẽ potest viuere, & sustentare onera Ecclesiæ, & isto casu intrat prædicta conclusio, quod sibi debet imputare, si tenue beneficium acceptauit. gl. in c. 1. in verb. necessitatẽ. 20. q. 2. Rebuff. de cõgr. q. 12. n. 92. & fuit resolutum in causa Astoricen. Cõgruæ. 23. Mar. 1588. corã Illustriss. Mant. & in dicta causa Tullen. aut vero congrua est ita tenuis, vt Rector non possit viuere, & sustinere onera Ecclesiæ, & isto casu saltem per viam restitutionis in integrũ succurritur Rectori aduersus assignationem congruæ, & isto casu Rector acceptando non dicitur sibi præiudicasse cũ non agatur de præiudicio suæ personæ tantum, sed ordinis Clericalis. Rebuff. de congr. q. 12. n. 91. & fuit consideratum in causa Pacen. Congruæ. 8. Iunij 1612. coram Reuerendissimo D. meo Sacrato Archiepiscopo Damasceno.

6 Neq; obstat, quod Archiepiscopus habeat fructus incertos nẽpe obuentiones, quia isti non cõputantur in congruam. Rebuff. tit. de congr. nu. 83. & 86. Rot. dec 5. n. 3. & seq. par. 2. & fuit dictum in alleg. decis. Pamphilonen. coram Illustris. Mellino, & Comitulo, & in dicta causa Pacen. 8. Iunij, & 3. Decemb. 1612. Nam etiam si in assignatione congruæ habetur ratio omnium obuentionũ spiritualium. Abb. in c. cum sicut. n. 4. vers. & adde opinionẽ Vincentij de consecr. eccles. vel alt. non tamen obuentiones prædictæ cõputantur in congruam, ita vt dicendum sit habet oblationes ergo non debet habere congruam, sed in assignatione habetur ratio illarum qua ratione habita ex qualitate personarum, & loci visum fuit DD. Ducatos 25. non constituere cõgruam sufficientem pro Archipresbytero capite Collegiatæ.

7 Quanta autem debeat esse congrua cum hoc pendeat ex quãtitate redditũm, qualitate personarum, & loci DD. censuerunt cum Canonici habeant Ducat. 25. monetæ illarũ partium Archiep. deberi ꝑ cõgrua Ducatos 50. similes nõ cõputatis tamen obuentionib. & alijs emolumentis extraordinarijs, eoq; magis, quia ista quantitas videtur conformis taxationi de qua in Bulla Pij V. 46. in Ordine, quæ licet non loquatur de cõgrua assignãda Rectoribus. Rot. dec. 5. p. 2. Cæs. de Grass. decis. 117. n. 12. & seq. sed de congrua assignãda Vicarijs Ecclesiarum pijs locis vnitarum, attamen visum fuit in hoc casu in quo Ecclesia est Collegiata, & cura residet penes Archiepiscopum bene adaptari rationem dictæ Bullæ, cum alij Canonici habeant tantum Ducatos vigintiquinque.

R. P. D. MANZANEDO.

Camerinen. Donationis. Lunæ 13. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Arbitrium an intret pro sanatione nullitatis proueniem-

uenientis ex iniustitia, & an debitum hęredis extinguatur per aditionem hæreditatis creditoris.

SVMMARIVM.

Arbitrium non intrat pro sanatione nullitatum, vbi constat de iniustitia. nu. 1.
Nullitates prouenientes ex iniustitia Papa non solet sanare. nu. 1.
Clausula constito de bono iure solet apponi in commissionibus sanatorijs. nu. 1.
Arbitrium moderatur iuris rigorem. nu. 1.
Arbitrium à iure regulatur. nu. 1.
Aditio hæreditatis creditoris facta per debitorem operatur extinctionem crediti pro rata, pro qua debitor est hæres. nu. 2.
Cedere ius quod non habet nemo potest. nu. 3.
Cedere nemo censetur iura cōpetētia contra se ipsum. n. 3
Persona loquentis semper intelligitur excepta in generali sermone. nu. 3.

DECISIO CCCCL.

1 QVamuis aliquæ nullitates opposite viderentur alias sanabiles, nihilominus visum fuit Dominis, arbitrium non intrare pro illarū sanatione, cum constet de iniustitia mandati, quo casu cessat arbitrium ad dictum effectū, vt fuit dictum in Salernitan. Rectoriæ 4. Aprilis 1588. coram bo. me. Cardinale Blanchetto, & alias. Papa enim non solet sanare defectus ex iniustitia prouenientes, nō enim vult cuiquam tollere ius quæsitum ad tradit. per Abb. in c. 4. circa fi. de re iud. & per Staphil. de lit. iustitiæ. §. commissio an non detur superualidat. processſ. nu. 15. verſ. vlterius. Vnde & in commissionibus sanatorijs solet apponi clausula constito de bono iure, cum autem in nostro casu constet de iniustitia prædicti mandati cessat arbitrium quamtumcumque alias moderetur aliquo modo rigorem iuris, Crescen. decis. 4. nu. 3. de testib. tamen à iure, & secundum illud venit regulandum. Bar. in extrauag. ad reprimendum in versic. videbitur, & pluries fuit dictum.

2 De prædicta autem iniustitia clare apparet respectu Scutorū 100. pro quibus mandatum fuit relaxatum vigore cessionis factæ per Io. Baptistam ad fauorē Ersiliæ, & Corneliæ de omnib. iuribus, & actionibus, quæ sibi competebāt, & competere possent in & super parte, & portione eidem Ioanni Baptistæ obueniente ex bonis, & hæreditate q. Iulij, & in & super portione hæreditatis, & bonorum quondam Ioannis Mariæ Calcalarij eius nepotis, vnde cum ipse Ioannes Baptista esset debitor eiusdem Ioannis Mariæ in dictis Scutis 100. & postea à Ioāne Maria institutus æque cum Matthæo eius fratre adiuisset illius hæreditatem, remanserunt actiones, & iura, quæ Ioannes Maria habebat contra Ioannem Baptistam saltē pro dimidia parte dicti crediti extincta, quod operatur aditio per debitorē hæreditatis sui creditoris. Paris. cons. 16. nu. 49. lib. 2. Afflict. decis. 237. num. 4.

3 Et sic stante dicta extinctione nō potuit Ioannes Baptista cedere contra se ipsum ius, quod non habebat super dicta hęreditate tam ex regula l. nemo plus iuris. ff. de reg. iur. quam ex alia, quod nunquam censeatur quis cedere iura competentia contra se ipsum. l. si peculium. §. 1. ff. de pecul. leg. Bal. in l. 2. C. an ser. ex suo fact. Alex. cons. 149. nu. 5. lib. 2. Rol. cons. 86. nu. 44. lib. 1. in generali enim sermone semper intelligitur excepta persona loquentis. l. inquisitio. C. de solut. c. quisquis. de præben. Gozad. cons. 76. nu. 14. Surd. cons. 152. num. 45. lib. 2. Non obstat Ioannem Baptistam in inuentario hæreditatis Ioannis Mariæ descripsisse istud creditum contra se ipsum, & sic videatur noluisse illud extinguere, quia quamuis concedatur Ioannem Baptistam illud descripsisse, tamē respondetur illud fecisse ad effectum diuidendi hæreditatem cum Matthęo cohærede, vt posset sciri quanta pars vnicuique tangeret, qui effectus quo ad cohæredem non excludit quo ad ipsum Ioannem Baptistam effectum extinctionis dicti crediti pro medietate, & sic excessiuitas, & iniustitia mandati clare detegitur, vt ex ea visum fuit arbitrium non intrare.

R. P. D. PIROVANO.

Toletana, seu Almerien. Decimarum. Mercurij 14. Maij 1614.

ARGVMENTVM.

Procurator cum potestate substituendi, substituere non potest antequam mandatum acceptauit, & quando dicatur acceptasse mandatum, sententiaque defectu citationis nulla respectu vnius, quando sit etiam nulla respectu alterius, & an conclusio in causa suppleat defectum citationis, & quando etiam ex duobus iudicib. delegatis vnus sine altero iudicare possit.

SVMMARIVM.

Procurator cum potestate substituendi non potest alium substituere, antequam mandatum procura acceptauit. num. 1. Declara, vt num. 2.
Procurator ex quibus actibus censeatur mandatum acceptasse. nu. 3.
Procurator constitutus cum potestate substituendi vnum vel plures non desinit esse Procurator altero substituto. num. 4.
Declarationes, & appellationes intelliguntur quatenus subsistant. Interim autem non est admittenda citatio ad effectum praiudicij. nu. 5.

Sententia

Sententia est indiuidua, & ideo respectu vnius nulla ex defectu citationis dicitur etiam nulla ex defectu alterius, qui fuit citatus, præsertim ratione connexitatis. nu. 6. Declara, vt nu. 7.

Prælatus solus potest comparere pro Ecclesia, ipso autem negligente comparere potest Thesaurarius, seu Oeconomus. num. 8.

Sententia defectu citationis nulla, quando valida reputetur per conclusionem in causa nu. 9. & seqq.

Conclusio in causa censetur circumducta per nouam iurium productionem, & admissionem. nu. 11.

Iudices duo quando sunt delegati, vnus sine alio pronunciare non potest, & quid si vnus iudex est absens. n. 12.

Iudicis assertioni regulariter non statur pro iustificatione actus, per ipsum gesti. nu. 12.

DECISIO CCCCLI.

1 FVndamenta decisionis diei 15. Nouemb. præteriti in hac causa factæ, placuerunt Dominis si in tertia instantia fuit sufficienter oppositũ de nullitatibus, quod reseruarunt particulariter disputare. Dicebatur enim in prima decisione sententiam Prouisoris Almerien. fuisse nullam ex defectu citationis, quæ fuit exequuta in stratis contra principales, & tamen citandus erat Procurator constitutus, & hæc ipsa nullitas non videtur sublata ex respõsione, quod Ioannes Carasco Procurator constitutus nunquam ipse comparuit in actis causæ, nec substitutio Antonij Barnal ad certos, & particulares actus videatur concludere acceptationem, cum actus nõ fuerint penes acta Notarij, & deinde substitutus comparuerit in actis, & eos præsentauerit, quia nihilominus ad hunc effectum requiratur, quod Procurator ante substitutionem acceptauerit, iuxta decisionem 7. de proc. in nou. Vestr. in prax. lib. 4. cap. 5. nu. 5.

2 Nam decisionem prædictam & Vestr. Domini intellexerunt quando Procurator antequam ad eum perueniant litteræ mandati substituit cũ eo casu non possit exercere facultatem, quam ignorabat, secus vero quando ad eum peruenit mandatum, quia tunc dicitur mandatum acceptasse, & certus de suo iure potuisse subsistere, Clem. 1. & ibi gloss. verb. receptis, & verb. assensum, vers. verũ est, de Proc. Mil. in verb. Procurator non dicitur, nec censetur. num. 42. Vant. de nullit. ex defect. mand. nume. 103. & eundem sensum habuerunt addẽtes ad d. decisionem septimam.

3 In casu autem præsenti nedum Carasco receperat mandatum ante substitutionem, quod sufficeret, sed & ad exercitium illius vltra substitutionem processit, componendo protestationem ad effectum illã producendi per substitutum asserendo se mandatum suum exhibere, quæ omnia tanquam consecutiua facultatis citra mandati acceptationem contingere nõ potuerunt, d. Clem. 1. cum gl. de Procur. Crau. consf. 106. nu. 3. Abb. cons. 18. nu. 7. vers. 2. dixi, lib. 2.

4 Nec datur Carascum acceptasse mãdatum solum ad effectum substituen. ita vt facta substitutione cõsũmatus remanserit actus susceptionis mãdati, & potuisse procedi per cõtradictas Procuratore legitimo non comparente. Quia & hoc ipsum ex processu non iustificatur, sed contrarium legitur, dum substituit ad effectum præsentandi protestationem restrictiue, & non ad alium actum, quo casu non eradicatur facultas semel per acceptationem acquisita, & omne q. non transfertur remanet penes Procuratorem, c. is qui. de Proc. in sexto. Vltra quod mandatum Carachi erat datum cum clausula substituendi vnum, vel plures, per quam non desinit esse Procurator altero substituto. Bar. in l. quod si forte. §. quid ergo. nu. 3. in fin. ff. de solut. Rot. decis. 14. & 30. de Procur. in nou. & maxime in Procuratore generali, prout fuit Carascus. Franc. decis. 465. nu. 4. cum sequentibus.

5 Et ex eo, quod Carascus declinauerit iurisdictionem prouisoris, appellando ab vlteriori processu, dixeritque nolle amplius cõparere, non propterea erat omittenda citatio, aut per contradictas, vel in stratis citandus principalis, quia declarationes, & appellationes intelliguntur quatenus subsistant. Interim autem non est omittenda citatio ad effectum præiudicij, Franc. d. decis. 465. nu. 3. in secunda limitat.

6 Releuantem autem aliqui ex Dominis existimabant nullitatem cõtra eandem sententiam in hac secunda positione excitatam, dum sententia legitur lata ad fauorem Martini Arrendatarij, & Ecclesiæ Almerien. & tamen Ecclesia non erat in causa nec monitorio nominata, nec pro Ecclesiã comparens mandatum habebat, & ideo sententia nedũ remansit nulla respectu Ecclesiæ ad cuius instantiam non fuit citatio transmissa pro audienda sententia, sed ẽt Arrendatari pp indiuiduitatẽ ipsius sentẽtiæ, vt dicit Cæs. de Grass. decis. 5. nu. 2. & 3. de re iud. & multo magis propter connexitatem, quia ius Arrendatarij pendebat à iure ipsius Ecclesiæ decimandi, & non constito de fundamento Arrendatarius non potuit superædificare propter carentiam sui iuris. Abb. in cap. cum inter. nu. 24. vers. & per hanc rationem. de re iud. qui post alios in his terminis loquitur.

7 Nec responsiones datæ satisfaciebant, quod scilicet in connexis, & in inseparabilibus sententia lata pro vno suffragetur alteri, nam id procedit in consequentiam quo ad iustitiam, si sentẽtia valide est prolata, secus vero vbi Ecclesia prætendit directe iuuari ex eadem sententia, quæ corruit ex defectu citationis, & è conuerso, dum dicebatur, quod si sententia lata contra Ecclesiam corruat defectu nullitatis, non trahit secum inualiditatẽ sententiæ Arrendatarij, id pariter procedit quando causæ sunt separabiles, vt dicunt Felyn. in cap. cum inter. numero decimo, vers. nec est verum, de re iud. & Gabr. consil. 56. numero decimo sexto, volum. primo, secus vero quando interesse est connexum, & omnes sunt nominati in sententia, quia tunc sententia quo ad vnum valida, & quo ad alterum inualida esse non potest, ex rationibus Afflict. decis. 218. alleg. per Cæs. de Grass.

8 Nec obstat, quod comparuerit Barnabas Thesauriarius, seu Oeconomus, & Procurator, q̃a in facto bene non iustificatur, nec est verum, q̃ ex iure vniuersali pro Ecclesia cõparere posset, quia id non nisi Prælato negligente videretur admitten. c. cum olim, de testib. vbi DD. Rot. dec. 13. de iudic. in antiq.

9 Secundo principaliter dicebatur in 1. decis. secundam sniam esse nullã ex defectu pariter citationis, & hæc nullitas ex responsionib. datis nõ euitatur. Nam quod pro validitate sententiæ sufficiat sola conclusio in causa absque alia citatione hoc posset procedere, data consuetudine illius fori, & nisi à iudice certa forma fuisset tradita, de qua consuetudine nõ docetur, & contraria forma legitur in decreto, quæ debuit obseruari, & non probata præsumitur omissa. Abb. consil. 84. nu. 1. lib. 1. & præiudicat. Put. decis. 168. secundum nouam impress. lib. 1. Verall. decis. 322. num. 3. par. 2.

10 Nec obstat, quod intimatio decreti cõclusionis in causa de forma non esset necessaria: ex quo decretum non mãdat intimari conclusionem, sed citari partem ad deferẽdum acta, quod sufficere videtur etiam pro intimatione à iudice reseruata, Caputaq. decis. 322. n. 4. p. 2. cum alijs allegatis. Quia ex ipso decreto tollitur obiectum, in quo citatio non legitur restricta ad deferen. acta, & informan. sed ad omnia contenta in decreto, & consequenter respectu cõclusionis ex quo indefinite dicitur, vt citentur partes.

11 Cessat etiam alia ratio desumpta ex præcedenti cõclusione in causa, cum illa fuerit circumducta per nouam iurium productionem, & admissionem, & per plura hinc inde gesta, quæ sunt contra intentionem concludentium Rom. consil. 176. nu. 9. Afflict. decis. 272. nu. 1. Rot. decis. 1. num. 1. de testib. in nou. quod etiam fuit dictum coram me in causa Conchen. Decimarum de Castayon, die 5. præsentis mensis.

12 Vnus etiam ex Dominis approbabat nullitatem nouiter põderatam per Iuformantes contra d. sniam Cantoris, quod cum causa antea esset instructa corã Molina in solidum cum Cãtore deputato Granaten. non poterat alius iudex citra vitium nullitatis se intromittere, c. cũ plures & ibi Doct. de offi. deleg. in 6. nec impedimentum absentiæ poterat suffragari ex sola iudicis pronũciantis assertione, cui regulariter pro iustificatione facti non statur c. prudentiam. de offic. deleg. Franc. in d. c. cum plures, n. 3. vers. sed vbi, & c. quoniam contra, vbi Felyn. nu. 34. de prob.

13 Et defectus ille non poterat sanari ex tacito partis consensu, & comparitione coram secundo iudice, cum non esset in sua facultate dare iurisdictionem nõ habenti. Butr. post alios quos alleg. in d. c. cum olim, il 1. n. 9. de offi. deleg. vbi not. oẽs. Felyn. in c. P. & G. nu. 11. eod. tit. Guid. Pap. q. 285. n. 2. Mohed. decis. 3. nu. 1. de appell. & huic nullitati ex aduerso nihil fuit responsum, quare vt dictum est in initio, si sufficienter oppositum est de nullitatibus, prædictæ influunt etiam sententiam, quæ, vti eodem vitio nullitatis laborans, sustineri non potest. Et ita, &c.

CCCCLII.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Aretina Bonorum. Veneris 17. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Alienatio rei Ecclesiæ non validatur per beneplacitum Apostolicum, in quo habetur relatio ad instrumentum, si instrumentum appareat factum post beneplacitum, & quando productio vnius tituli excludat præsumptionem alterius, & an falsa narratiua vitiet gratiam.

SVMMARIVM.

Confirmatio alienationis rei Ecclesiæ relatiua ad instrumentum, quod præsupponitur celebratũ nihil operatur, vbi instrumentum postea celebratum appareat. num. 1.

Præsumptio alterius tituli non iuuat eum, qui alium titulum produxit. nu. 2.

Factum antecessoris præiudicat successori. nu. 3.

Fallit in his, in quibus antecessor non habet liberam facultatem disponendi. nu. 3.

Narratiua falsa in gratiosis vitiat gratiam, vbi fuit facta dolose, & fraudulenter, & dicitur dolosa, & fraudulenta, quando est talis, quæ verisimiliter induxit Papam ad facilius concedendum. nu. 4.

Extende etiam quod falsa expressio sit ex simplicitate, & ignorantia, quia nihilominus vitiat gratiam. nu. 4.

DECISIO CCCCLII.

1 PLacuit Dominis decisio in hac causa facta, in qua fuit resolutum, locationem non sustineri, cum fuerit facta contra formam extrauag. ambitiosæ. de rebus eccl. non alien. nempe ad nouennium, nõ. n. iuuatur ex beneplacito Apostolico, quia cum in eo præsupponatur instrumentum tunc fuisse celebratum, ibi, Nos igitur instrumẽti tenorem, &c. & cõtrarium appareat, quia pars ipsa exhibuit instrumentum postea celebratum, sequitur, quod dicta cõfirmatio non sustineatur, vt in puncto vltra allegatos in prima decisione dicunt Speculat. de instrum. edit. §. nunc autem videndũ. nu. 1. & 2. Ias. in auth. si quis in aliquo. nu. 8. C. de eden. Roman. consil. 336. nu. 2. Soc. sen. cons. 258. nu. 9. lib. 2. Bellon. cons. 36. n. 10. vbi quod idem est, quando est insertus tenor ad petitionem partis, non autem ex certa scientia.

2 Neque obstat, quod productio instrumenti nõ tollit præsumptionẽ alterius instrumẽti per antea facti, quia hoc posset considerari, si Papa ex certa scientia confirmasset, hic autem cum simpliciter cõfirmasset, & in genere, & ad postulationem partis, cum pars ipsa produxerit instrumentum posterius, in data confirmationis Apostolicæ nõ potest se iuuare præsumptione alterius instrumẽti, immo debet producere aliud instrumentum, si adest. Aegid. cons. 10. nu. 20. Aym. cons.

cons.134.n.44.vers.pro hoc Rota dec.731.n.19.p.1. hinc Rota nõ solet dare i istis terminis remissoriã ad hoc probãdũ p testes,cũ possit probari per scripturas.

3 Neque obstat cõfirmatio antecessoris Cõmendatarij,quæ videtur præiudicare successori ex dec.141. n.4.p.2. quia decisio loquitur de confessione facta in iudicio,& quæ habet præsumptionẽ iuris pro se, hic autem neutrum cõuenit,& propterea sequitur,quod antecessor Commendatarius non potuit præiudicare confitendo successori cum non habeat liberam facultatem disponẽdi.Ias.in d.auth. si quis in aliquo.n.9. C.de eden.post Bar.& Bal.quos allegat. Dec.consil. 474.nu.2.seq. Aegid.decis.695.nu.1.& 2.

4 Neque facit, quod in oẽm euentum ista falsa narratiua nõ retraxisset Papam à cõcessione,quia,vt fuit dictum in alia decisione etiam,quod Papa aliter concessisset, nihilominus falsa narratiua in gratiosis vitiat gratiam,ex decis.Put.380. lib.1.Et quamuis replicaretur hoc esse verum,quando dolose, & fraudulenter fuit facta, ex decis. Aegid.4. nu.1.ad fin.vers. Ego tamen existimo. attamen ipsemet Aegid. nu.2. ibidem declarat esse dolosam,& fraudulentam, quãdo est talis, quæ verisimiliter deberet inducere Principem saltem ad facilius concedendum,qualis est expressio,de qua agitur,& cessat omnis difficultas,quia et quod expressio facta sit ex simplicitate, vel ignorãtia, causat eundem effectum Mandos. super reg. 32. q.25.nu.7.Ex quibus,& alijs deductis in prima decisione Domini censuerunt locationem non sustineri.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Maceraten.Hereditatis. Veneris 24. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Fideicommissum sub conditione relictum conditione non impleta, aut deficiente, locum non habet, & quando conditio deficere dicatur. Cetera videas in Summario.

SVMMARIVM.

Successiue dictio denotat ordinem,& continuationem ad præcedentia præcedentiumque qualitatum repetitionẽ inducit.nu.1.in fine.

Fideicommisso facto ad fauorem aliquorum dummodo assumant arma,& insignia testatoris,factus locus nõ est, si sic cum conditione vocati conditionẽ nõ impleuit.n.2.

Substitutus si sine filijs decesserit,excluditur per solam existentiam filiorũ,quamuis filij non sunt heredes.n.3

Conditio intelligenda,& adimplẽda est prout iacet quia in conditionibus inspicitur merum,& nudum factum. numero 3.in fine.

Fideicommissum sub conditione relictum conditione deficiente locum non habet.nu.4.

Filiæ feminæ non dicuntur de linea testatoris, sed sunt principium lineæ. nu. 5.

Deficere non dicitur id,quod nunquam fuit. numero 6. Vbi declaratur hæc conclusio.

Deficere verbum non solum importat mortem, sed etiam non existentiam.nu.6.

Qualitas adiecta in gradu præcedenti non censetur repetita in gradu sequenti separato.num. 7.vbi ampliatur hæc conclusio etiam quod adsit copulatiua.

Copulatiua dictio inter orationes perfectas non repetit qualitates præcedentes.nu.7.in fine.

Orationes plures distinctæ,& separatæ censentur continuatæ vna in aliam quando habent inter se aliquam correspectiuitatem. num. 8.

DECISIO CCCCLIII.

1 Rota censuit præsuppositis decisionibus factis in ista causa pro Ascanio factũ esse locum fideicõmisso ad fauorem eiusdẽ Ascanij Vici cum ipse sit masculus transuersalis descendẽs à fratre Matthæi testatoris, vt fuit resolutum coram bo.me.Iusto.28.Maij 1608.& coram me 17.Februarij 1609.& sic veniat vocatus in locum deficientis lineæ femininæ,de cuius deficientia videbatur constare,ex quo tantummodo ad hoc fideicommissum fuerunt vocatæ feminæ agnatæ nempe filiæ testatoris, & filiæ filiorum,& descendentium masculorum quæ futuræ erant de agnatione testatoris,vt fuit dictum. 20.Febr.1598.coram bo.me. Cardinale Pamphilio, & 17.Decemb.1610.coram me,quarum agnatarum vocatio,cum cœperit à die purificati fideicommissi p obitum vltimi masculi,vt fuit resolutum coram eodẽ Iusto.10.Maij 1606.& coram me.18. Iunij 1610.& cum de illo tempore istæ feminæ agnatæ extarent, quia præmortuæ fuerant masculo vltimo morienti nempe Capitaneo Francisco Vico,nec adimpleuissent onus sibi per testatorem iniunctum assumendi cum suis Maritis nomen,& insignia testatoris,cessauit vocatio illarum,& per consequens masculorum cognatorum successiue descendentium ab illis,maxime põderata illa dictione successiue,in vocatione dictorum descendentium ab istis feminis apposita, quæ denotat quendam ordinem, & continuationem ad præcedentia.l.auia.in princ.vbi gloss.ff.de condit.& demonstr.quin & præcedentium qualitatum repetitionem inducit.Honded.cons.quadragesimo nono,numero decimo nono,lib.secundo. Surd. cons.365.numero 9.lib.2.

2 Et deficiente vocatione istarum agnatarum ex nõ existentia illarum de dicto tempore purificati fideicommissi, ad quam fuit restricta illarum vocatio, & ex non assumptione cognominis, & insignium testatoris non solum cessauit vocatio prædictorum descendentium ex ipsis agnatis, nempe illorũ de Ritijs, & litis consortum, vt fuit resolutum coram Iusto.18. Iunij 1607. sed et deficit linea feminina proueniens ex dictis agnatis, nã eodem modo, quo est verũ Ritios, & Cõsortes realiter descendere à dictis agnatis filiabus testatoris, & sic à testatore per lineam femi-

ninam,& esse de illa,nihilominus non esse vocatos à testatore,quia nec ipsæ agnatæ à quibus descēdunt, fuerunt vocatæ non existentes de dicto tempore obitus vltimi masculi, ita ex eadem ratione cessauit vocatio lineæ femininæ precedentis à dictis agnatis, quia & defecit ipsa linea, nempe ad effectum, quod sit factus locus transuersalibus masculis substitutis in casu deficientiæ dictæ lineæ femininæ, vnde non sufficit Ritijs pro existentia dictæ lineæ femininæ probare ipsos esse de dicta linea tanquam descendentes ab agnatis filiab.testatoris,nisi probent dictas agnatas superuixisse vltimo masculo,& assumpsisse nomē, & insignia testatoris,ad quas qualitates fuit restricta vocatio istarum agnatarum,& successorum illarum, & sua linea feminina in conditione apposita,alias nō potest dici constare de duratione, & existentia,& nō deficientia dictæ lineæ.

3 Ex quibus cessat obiectum, quod quamuis istæ agnatæ non existentes de tēpore purificati fideicommissi non fuerint vocatæ,nec descendentes ex illis ex supradictis: Tamen ad effectū excludendi purificationem conditionis deficientiæ lineæ femininę,satis est existentiæ prædictæ lineæ, quamuis non esset vocata.l. filiusfamilias.§.cum quis rogatus erit.de leg.1. vbi gloss.& Bar.& Salic.nu.2.& Castr.in l.1.num.7. C.de cond.insert.Ruin.hanc dicens communem cōsil.81.num. 15.lib.2.Crauet.alios referens.cons.62. nu.2.Ias.in l.precibus.num.6.C.de impub.& alijs,& Illustris.Mantic.de coniect.vlt.vol li.11.tit.6.n.14. Vltra quod in cōditionibus inspicitur merum,& nudum factum,& prout iacet conditio est intelligenda, & adimplenda.l.qui hæredi, & l.Mæuius.ff.de cond. & demonstrat. Alberic.in d.l.filiusfamilias.d.§.cum quis, nu.10.& 11.

4 Tum etiam quia positi in cōditione non sunt qui excludunt substitutum, ideo non requiritur illorū vocatio,sed cōditionis defectus,qui illos excludit. Rip. in l.ex facto.§.ex facto.nu.10.vers. & si dixeris, & in l.hæredes mei.§.cum ita.n.120.vers.2.respondetur. ff.ad Trebell.Alciat.respons.96.num.3.in fi.& nu.4. lib.9.Mantic.d.tit.6.n.15.vers.2.respondetur. Quæ confirmantur ex decisione Bonon. fideicommissi de Canobijs.8.Iunij 1601.coram Illustris. Lācellotto, vbi firmatur,quod non dicitur conditio deficere,sed purificari fideicommissum ex non existentia lineæ femininæ, ergo eodem modo videtur dicendum deficere,& cessare fideicommissum ex sola existentia prædictæ lineæ, vt idem operetur oppositum in opposito, quod propositum in proposito. Respondebatur enim adducta in contrarium procedere, sed non applicari, cū prædicta linea feminina, quam testator posuit in conditione non extet, sed defecerit per deficientiam vocationis istarum agnatarum ex non super existentia illarum de tempore purificati fideicommissi ex supradictis.

5 Minus obstat, quod relatio lineæ femininæ ad dictas agnatas cesset,quoties proprietas verborum illā non patitur. Old.cons.152.nu.3.vers. & si cum lædi-tur. Alex.cons.226.n.5.lib.6.& alijs citatis notat Peregr.vbi sup.ar.16.nu.42. prout in præsenti videtur illam non pati,cum supradictæ agnatæ vocatæ, cum sint filiæ testatoris,non sint de linea, sed faciant initium lineæ femininæ, & ipsæ sint de linea masculina ex Cast.in l.maritus.nu.5.vers. si etenim. C. de procur.& melius in cons.190.nu.1.lib.2. Gab.90.n.32. & seq.lib.1.Peregr.de fideic.art.26.num. 27. & seq. Respondetur verū esse istas agnatas esse principium lineæ femininę,prouenientis ab ipsis,& ex eo resultare,quod cessante vocatione ipsarum,& ab ipsis descēdentium ex rationibus supra, & in alijs decisionibus adductis deficiat, & dicta linea ex supra ponderatis.

6 Nec etiam obstat, quod ista linea feminina, cum nunquam fuerit,nec incœperit ex supradictis,nō potuit dici,quod defecerit,ad tex.in l. non potest videri desijsse.ff.de reg.iur.l.si extraneus.ff.de cond.caus. dat.l.Titio vsusfr.ff.de cond.& demonst. Quia respōdetur contrarium esse verius,quia verba deficiente linea feminina comprehendunt tam casum mortis filiarum præmorientium,quā nō existentium,aut quia præmortuæ,aut quia nunquā natæ ad tex. in l.vni.§. vbi autem.cum gl.& in §.fin autem ad deficiētes. C. de cad.toll. & deficere non solum importat mori, sed ēt deesse,siue non esse, vt in l. 1. C. de indict. viduit. toll.l.petitionem.C.de aduoc. diuers. iud. ex quibus ita tenet Bero.cons.66.n.16.& cons.102.n.18. li.2. & Alciat.cons.41.n.11.& seq.lib.9.& Soc.iun.cons. 181.n.23.& 25.lib.2.Dec.cons.227.per tot.Sim.de Pret.de interpret.vltim.vol.lib.3.solut.11.nu.48.& seq.fol.mihi 291.qui late hanc partem tuetur,quam etiam tenet Surd.in decis.37.nu.26. & hanc sententiam approbauit Rota in supradicta Bonon. fideicōmissi de Canobijs coram Illustrissimo Lancellotto.

7 Minus obstare videtur,quod ista clausula trāsuersalium stat de per se, & continet substitutionem separatam à præcedentibus, vnde intrat regula, non fieri repetitionem qualitatis adiectæ præcedenti gradui separato in sequenti. Paris.cons.58.nu.23.24.& seq. li.2.maxime stante diuersitate personarum in vtraq; substitutione, vt in d.n.25. & etiam si adsit copulatiua &, vt in nu.26. & sequitur Decian. respon.17.n. 34.lib.1.& tunc separatim de illis iudicatur, nec infertur de vna ad aliā. Bar.in l.iam hoc iure.§.fi.circa fin.& Castr.ibi.nu.7.ff.de vulg.& pupill. Gab.cons. 95.nu.2.lib.1.Honded.cons.78.n.48.li.1.& cōs.48. nu.49. lib. 2. & facit regula,quod copula inter orationes perfectas nō repetit qualitates præcedentes.l. qui fundū.de contrah.emp.l.Seiæ.§.Gaio,& ibi Bar. ff.de fund. instruct. Rip.in c.ex par.n.56.de rescript.

8 Quia respondetur quod in substitutionib. quamuis factis de diuersis personis,& in distinctis,& separatis orationibus, tamen quia vna substitutio fit in defectum alterius, omnes habent inter se aliquam correspectiuitatem, & censentur continuatæ vna ad aliam stante copula, & quæ legitur in ista clausula. Rebuff. in l.coniunctionem.29. vers. septimo, de verb.signifi.per text.in l. & quia,de iurisd.omn.ind.

& tunc

& tunc qualitates expressæ in prima oratione, & substitutione censentur repetitæ in secunda, iux. Bal. in consi. 17. lib. 2. & Anch. consil. 361. nu. 2. & alijs relatis fuit dictum coram me in Florentina fideicommissi. 3. Decembris 1607.

9 Quo vero ad ea, quæ ex aduerso adducebantur circa cassationem vocis masculinæ, respondebatur non obstare, quia potuit fieri de mandato testatoris ad euitandam superfluitatem, maxime cum remaneat idem sensus ex supradictis. Ex quibus sic fuit resolutum.

R. P. D. MANZANEDO.

Neapolitana Alimentorum. Veneris 31. Maij 1613.

ARGVMENTVM.

Ecclesia patronum non tenetur alere, quando vltra necessaria ad Dei cultum, & ministrorum alimenta aliquid non superest, & patronus aliunde potest alimenta habere.

SVMMARIVM.

Ecclesia tenetur succurrere patronis ad inopiam vergentibus. nu. 1.
Ecclesia debet dare alimenta patrono pauperi si superest vltra id quod necessarium est ad Dei cultum, & ministrorum supra alimenta. nu. 2.
Ecclesia non tenetur alere patronum, qui alias habet vnde possit ali. nu. 3.
Frater fratri in egestate constituto debet alimenta præstare. nu. 3.
Equites Hierosolymitani sunt vere religiosi, & faciunt vota substantialia. nu. 3.
Religio monachum admittens, tenetur eidem præstare alimenta. nu. 3.

DECISIO CCCCLIV.

1 Monasterium Montis Oliueti Neapolitan. non teneri ad alimenta præstanda Domino Equiti Ianuario Oliriæ Domini resoluerũt, quia quamuis Gurellus Oliria fundauerit hoc Monasterium de anno 1411. & Ecclesia teneatur patronis ad inopiam vergentibus succurrere, per tex. in c. quicunque 16. quęst. septima, & in c. nobis. de iure patronatus.

2 Nihilominus Dominus Eques Ianuarius nõ probat descendentiam à dicto fundatore, & licet illam probasset, non constat de requisitis à iure ad hoc, vt à Monasterio, alimenta sint illi ministranda. Requiritur namque quod Patronus ad egestatem peruenerit, & quod Ecclesiæ supersit, nempe quod primo ministri Ecclesiæ alantur, & necessaria ad seruitium Ecclesiæ suppeditentur, quibus ministratis, si bona Ecclesiæ supersint ab illa patronus erit alendus, iuxta glo. fin. in d. c. quicunque, & Abbas in d. c. nobis. n. 6. & ibi Butr. num. 22. Lambertin. de iure patr. lib. 3. artic. 2. tertiæ quæstionis principalis. nu. 2. Petr. de Citadin. eod. tract. 6. par. art. 4. n. 3. & 5. cum seq. Roch. eod. tract. in verb. & vtile. nu. 1. & 2. Rolan. consi. 2. nume. 33. lib. 3. Cassad. decis. 3. n. 2. de iure patr. Surd. de alim. tit. 7. quæst. 32. nume. 1. & 2. cum seq. sed sic est quod de dicta egestate Domini Ianuarij non constat cum aut habeat annuos Ducatos 360. sibi à fratre Carolo assignatos, aut habeat bona sibi ab eodem Carolo retrocessa, vtcunque sit, non potest dici ita egenus, vt prædicta aliměta à Monasterio habere debeat, ad tradita in dicta gl. fin. in dicto c. quicunque quam sequitur. Bald. in l. fin. C. de reuocan. donat. & ad tradita à Lambert. dicto lib. 3. art. 3. tertiæ quæst. principalis. num. 2. cum seq. & à Citadino vbi supra nu. 5. & à Surd. vbi supra tit. 1. quæst. 54. à nume. 15. Tum etiam quia detractis impěsis necessarijs pro alimentis. 24. Monachorum, & familiæ, eidem Monasterio seruientium, & pro cultu diuino, & reparatione Ecclesiæ necessarijs, non constat superesse bona ex quibus Monasteriũ possit Dominũ Ianuarium alere.

3 Tum etiam quia Ecclesia non tenetur patronum alere si ipse alias habeat, à quo ali debeat. Surd. dicto tit. 1. quæst. 54. num. 16. Dominus autem Ianuarius, quamuis esset patronus habet dictũ fratrem, qui fratri Ianuario in egestate constituto, tenetur alimenta ministrare. glo. fin. in l. qui filium. ff. vbi pupill. educ. deb. Cyn. in l. 2. num. 2. C. de alen. liber. & ibi Albericus. istam dicens communem. num. 1. late. Surd. vbi supra tit. 1. quæst. 25. in prin. vlterius cum Dominus Eques Ianuarius, sit Eques Sancti Ioannis Hierosolymitani, quam ingredientes tria vota substantialia emittunt, & per consequens dicuntur veri religiosi, ex Mohed. decis. 10. de caus. poss. & propr. & Rota decis. 436. num. 2. par. 3. lib. 3. diuers. Vnde religio quæ illum admisit, tenetur ad alimenta eidem præstanda cum Monasterium teneatur alere Monachum, quem ad religionem admisit. Castren. cons. 76. nu. 1. lib. 1. qui mouetur duabus rationibus quas refert & sequitur Surdus, vbi supra tit. primo, quæst. 75. num. 1. & tit. 9. quæst. 27. num. 10.

R. P. D. PAMPHILIO.

Gerunden. Hebdomadariæ. Lunæ 3. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Petitorium quando dicatur commune deductum, & de nullitate vnionis sine consensu Capituli, & non citatis interesse habentibus plura notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Gratia si neutri non suffragatur nisi constito quod beneficium sit litigiosum. nu. 1.
Beneficium satis dicitur litigiosum ex comissione causæ appellationis, ex citatione cum inhibitione, & illius exequutione. nu. 1.
Clausula quam, & quas apposita in commissione possessorij facit vt etiam petitorium deduci possit. nu. 2.
Petitorium quibus verbis censetur in commissione deductum, & intentatum. nu. 2. in fine.
Producens instrumentum censetur fateri etiam in eo contenta. nu. 3.
Confessio impetrantis facta in supplicatione probat contra impetrantem, & supplicantem. nu. 4.
Negatiua ex reuolutione actorum probatur. nu. 4.
Vnio facta per ordinarium sine consensu Capituli non valet, & de huiusmodi inualiditate dare potest non solum Capitulum, sed etiam quilibet alius cuius interest inualiditatem apponere. nu. 5.
Vnio dicitur nulla, quando in ea non fuerunt citati interesse habentes. nu. 6.
Clericatus, & Presbyteratus ex literis ordinarij probatur. nu. 7.
Valor Beneficij per non excessum probatur per testes de publica voce, & fama. nu. 8.

DECISIO CCCCLV.

1 PRo Ioanne informante dixerunt Domini gratiam si neutri esse iustificatam, quod enim beneficium sit litigiosum prout in huiusmodi gratia necessario requiritur, iuxta decis. Rot. 24. de rescript. in nou. & dicit Sarn. in reg. de annal. quæst. 28. numero 3. vers. præterea. Verall. decis. 34. nu. 2. & seq. par. secunda, satis constat ex commissione in vim appellationis pro parte Ioannis Bassols obtenta, & ex citatione, cum inhibitione illius vigore emanata, & legitime in partibus exequuta, vt per Aegid. decis. 545. & Cassad. decis. 1. nu. 4. vt lit. pend.

2 Non obstat, quod sentẽtia exequutoris à qua fuit pro parte dicti Ioannis Bassols appellatum lata fuerit in possessorio, quia placuit responsio, quod cum in commissione adsit clausula, quam, & quas poterat illius vigore deduci etiam petitorium, vt fuit dictum in causa Mediolanen. Cappellaniæ tertia Iulij 1595. coram bon. mem. Card. Pamphilio, & in alijs causis. In casu autem de quo agitur petitorium, bene censetur deductum ex quo Ioannes in articulis pro eius parte datis dicit sibi adiudicandum esse beneficium cum omnibus suis iuribus, & pertinentijs, vigore primæ gratiæ, & illud ad se pertinere declarandum, quæ verba cum non referantur ad nudam possessionem, censetur ex illis deductum etiam petitorium. Contard. de moment. poss. quæst. decima tertia, numero vigesimo quarto, & seq. maxime, quia verbum pertinere, est latissimum, & aptum comprehendere tam petitorium, quam possessorium. l. verbum illud. ff. de verb. signifi. Rot. decis. nona, numero primo. de caus. poss. & prop. in nou. Felin. in rubr. de rescript. nu. 7. vers. hoc autem.

3 Quantum ad vacationem per obitum Gabrielis de ea constat ex instrumento vnionis pro parte Ioannis Francisci producto, ex qua productione resultat confessio omnium in eo contentorum. cap. cum olim. de censibus. Soc. sen. consi. vndecimo, numero primo. in princip. lib. 3. Surd. consil. quinto, numero trigesimo septimo, quæ sufficit ad effectum iustificationis gratiæ. Aegid. decis. 268. & fuit sæpissime decisum.

4 Narratiua quod neutri ius competat satis iustificatur respectu impetrantis ex propria ipsius confessione, vt tenuit Rota in causa Aquinaten. beneficij vigesimo primo Februarij 1603. coram Reuerendissimo Bononien. & in causa Vicen. Parochialis Castri Tertiolis septima Maij 1612. coram Reuerend. Pat. Domino nũc Manzanedo, respectu vero Ioannis Francisci ex reuolutione actorum ex quo enim huiusmodi narratiua coarctatur loco eo ipso quod non apparet ex actis de iure dicitur iustificata, vt fuit resolutum in dicta Aquinaten. beneficij coram Reuerendissimo Domino Bononien. & in causa Pamphilonen. Parochialis. 7. Iunij 1610. coram Reuerẽdiss. D. Attrebaten. & in alijs causis.

5 Non obstat, quod Ioannes Franciscus sit rector Parochialis Ecclesiæ de Castro Follito, & possideat huiusmodi hebdomadariam tanquam vnitam prædictæ suæ Ecclesiæ, quia ista vnio per sententiam exequutoris fuit declarata nulla, & de illius nullitate appellat ex quo fuit facta per ordinarium sine consensu Capituli, qui tamen erat necessarius. Clement. vlt. & ibi Doct. de rebus eccl. non alien. Petr. de Vbald. de vnion. cap. quinto, numero decimo quinto, quæstio. septima. Rebuff. post Bald. & alios quos allegat in prax. super reg. Cancell. 21. de vnion. gloss. vndecima, numero secundo, & cum solennitas huiusmodi consensus fuerit inducta fauore Ecclesiæ de illius defectu nedum Capitulum, sed etiam quilibet alius cuius interest opponere potest, ex adductis in causa Vercellen. vnionis. 26. Aprilis 1610. coram Illustrissimo Cardinali Lancellotto.

6 Præterea placuit etiam Dominis alia nullitas ex eo, qđ hebdomadaria de qua agitur fuit ab ordinario dismembrata ab Ecclesia Parochiali de Mõte acuto quæ regitur per tres portionarios hebdomadarios nuncupatos, & vnita prædictæ Ecclesiæ de Castro Follito quo casu debebant citari etiam duo alij põtionarij, de quorum interesse agebatur, quia cum non fuerint citati, vnio dicitur nulla tam attenta dispositione iuris cõis. Petr. de Vbald. de vnion. d. cap. 5. in princ. quam etiã ex forma Conc. Trid. sess. 7. c. 6.

7 Presbyteratus Ioannis probatur ex literis sui ordinarij. c. 2. vbi Abb. in 1. notab. de cleric. peregrin. Fel. in c. post cessionem. nu. 3. & 15. de probat. & fuit dictum in causa Sorana beneficij 16. Nouemb. 1594. coram bon. mem. Card. Pamphilio.

8 Valor

8 Valor quod non excedat Ducat. 60. sufficienter probatur ex testibus deponent. pro non excessu, & de publica voce, & fama, vt per Put. decis. 29. lib. 1. Veral. decis. 277. num. 7. par. 1. & fuit sæpe decisum.

REVERENDISSIMO P. D. DAMASCENO.

Romana Census. Lunæ 10. *Iunij*. 1613.

ARGVMENTVM.

De immissione ex Saluiano interdicto, quando concedenda, & quomodo impediatur.

SVMMARIVM.

Saluianum interdictum competit creditori cum hypotheca constito de credito, & de possessione rerum hypothecatarum tempore obligationis. nu. 1.
Cessionarius agere potest ex iure cesso contra debitores cedentis. nu. 2.
Fideiussor, qui diu stetit in obligatione potest a principali debitore petere liberationem dictæ obligationis. numero 3.
Impugnare nemo potest actum a se alias approbatum. numero 4.
Legitima grauamen imponi non potest. num. 5.
Census impositio dicitur alienatio. nu. 5.
Exceptio requirens altiorem indaginem in Saluiano interdicto. nu. 6.

DECISIO CCCCLVI.

1 PRo Informante fuit tentum, dandam esse similiter immissionem ex Saluiano D. Abbati Cardello, etenim constat de illius credito cum hypotheca & de possessione illorum, qui se obligarunt ad fauorem d. Cardelli, quibus duabus concurrentibus competit Saluianum. Bart. in l. 1. nume. 2. ff. de Salu. interd. Castren. in l. rem alienan. nu. 11. ff. de pign. actio. Roland. conf. 14. num. 13. lib. 1. Put. decis. 207. nu. 2. lib. 1. in causa Esina Saluiani, Iulij 1605. coram me.

2 Creditum iustificatur ex instrumento impositionis census factæ per DD. de Cuppis vsque de anno 1554. cum accessione q. Ioannis Petri Cardelli etiã promissionis cum hypotheca bonorum de releuando indemnẽ d. Cardellum factę per dictos de Cuppis iũctis pluribus solennibus fructuum d. census factis tã per d. q. Ioan. Petrum, quam D. Abbatem eius filiũ, & hæredem cum reportatione cessionis iurium a censuarijs, ex quibus resultat creditum D. Abbatis ex triplici capite. Primo ex releuatione indemnitatis sibi siue Ioan. Petro eius authori promissa, ex quo tanquam fideiussor plures pecuniarum summas soluere fuit coactus. Secundo quia tanquam cessionarius censuariorum, quibus soluit, repręsentat personas & iure cesso potest agere contra res censui suppositas iux. not. per Bald. in l. 1. num. 5. Aret. nu. 20. Dec. in fi. ff. si cert. pet. Idem Bald. consil. 63. in princ. lib. 2. Ruin. cons. 209. num. 16. lib. 1. Boer. decis. 10. nu. 2.

3 Tertio quia tanquam fideiussor, qui diu stetit in obligatione potest petere liberationem tam ex statuto Vrbis lib. 1. c. 157. quam ex dispositione iuris communis, de quo in l. Lucius Titius. §. fi. vbi gl. & scrib. ff. mandati. Bald. in l. si pro ea. num. 4. in fin. C. eod. tit. Affl. decis. 241. num. 3. Guido Papæ decis. 117. in prin. prout egit etiam super hoc & obtinuit duas conformes, quæ ex statuto Vrbis lib. 1. c. 18. faciunt rem iudicatam.

4 Possessio prædictorũ de Cuppis in Palatio Agonis, de quo agitur est notoria, & probatur ex alijs in facto relatis, & signanter ex eo quod Vrsini modo possessores fuerunt tanquam creditores eorundem de Cuppis ex eodem remedio Saluiani immissi, vnde nõ possunt negare possessionem prædictorum de Cuppis, iuxta tradita per Alex conf. 133. num. 13. lib. 6. Gozad. conf. 3. nu. 19. Crauet. conf. 188. nu. 5.

5 Non obstat, quod Palatium sit subiectum fideicommisso alias facto Cardinali de Trano, quia sustinetur ratione legitimæ illorum, qui imposuerunt censum, in qua legitima minime potuerunt grauari l. quoniam in prioribus. C. de inoffic. testam. & palatium censetur electum in legitima eo ipso, quod prædicti de Cuppis deuenerunt ad illius alienationẽ Bald. in l. iubemus nu. 3. C. ad Trebel. Aret. conf. 18. num. 5. Paris. conf. 44. nu. 46. lib. 2. Guido Papæ decis. 606. in princ. Cephal. conf. 189. nu. 19. Gabr. tit. de legit. conclus. 4. nu. 9. impositio enim census dicitur alienatio vt fuit coram me dictum in causa Romana restitutionis dotis 17. Martij 1600.

6 Et in omnem euentum ista exceptio tanquam requirens altiorem indaginem nõ admitteretur in Saluiano, l. fin. C. quorum bon. Rip. in rubr. ff. de pig. nu. 19. prope fin. cum alijs per Menoch. de adipiscend. remed. 3. num. 180. Rota in causa Romana Saluiani interdicti, 3. Martij 1608. coram bo. me. Pegna.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Viterbien. Legionis. Lunæ 3. *Iunij* 1613.

ARGVMENTVM.

Læsio vltra dimidium iusti pretij, non præsumitur quando venditio est facta cum iudicis decreto, nisi adsint veræ, & concludentes probationes.

SVM-

SVMMARIVM.

Iudicis decretum habet præsumptionem pro se. nu. 1.
In dubio debet iudicari pro reo, & pro possessore. nu. 1.
Vltimus statu rei debet attendi. nu. 2.
Pretia rerum tempore variantur. nu. 2.
Ex præsenti præsumitur præteritum, quando non intercedit longa distantia. nu. 2.
Aestimatio domus rusticæ non debet fieri principaliter, sed accessorie, & in quantū reddit vtilius, vel deterius prædium. nu. 3.
Prædium emphyteoticum est minoris valoris, ratione Canonis, & periculi caducitatis. nu. 4.

DECISIO CCCCLVII.

1 Visum fuit Dominis sententias esse infirmandas, quia ratione læsionis vltra dimidiam iusti pretij, declarant venditionem nullã, & condemnãt emptorem ad restituendum prædium, de quo agitur, vel suplendum iustum pretium, & tamen nullibi constat de læsione, quæ erat plene, & concludenter probanda ab allegante, præsertim contra venditionem, facta præuia subhastatione, & deliberatione habenti iudicis decretum pro quo semper præsumitur. Corn. cons. 98. num. 7. lib. 1. Alex. consil. 92. num. 14. lib. 5. Socin. cons. 115. lib. 1. Vnde cum illa non fuerit probata, potius erat absoluendus emptor tanquam reus, & possessor, l. qui accusare. C. de edendo. Quod autem d. Læsio non fuerit probata apparet ex eo, quod duæ æstimationes prædij subhastati ex quibus illa deducitur patiuntur plures defectus, & ideo nõ videntur attendendæ. Prima enim fuit facta extraiudicialiter, & non constat de tẽpore, quo fuit facta.

2 Secunda verò de Anno 1609. fuit facta a septennio post subhastationem, & sic non percutit tempus illius, & deliberationis sequutę de Anno 1601. quod debet attendi ad istum effectum l. si voluntate. in fine C. de rescind. vendit. Tiraquel. de retract. cõuent. in præfation. num. 24. Gabriel. de empt. & vend. conclus. 1. nu. 47. Cagnol. in l. 2. num. 164. de rescind. vendit. & ni mirum cum pretia rerum tempore variẽtur. l. pretia rerum. ff. ad leg. Falcid. l. 3. §. Diui. ff. de iure fisci. & licet ex præsenti aliquando præsumatur in pręteritum, quando non intercessit longa temporis distantia. Tamen quicquid sit de ista præsumptione in casu nostro cessat difficultas ex testibus deponentibus terras plus valere hodie, quam a septem Annis citra, & in specie de malo statu Prædij æstimati de tempore subhastationis, & de meliori de præsenti, cum enim constet de causa extrinseca propter quam alteratio pretij potuit contingere, non est locus d. præsũptioni. Castrens. in d. l. 2. ad finem, & ibi Cagnol. d. num. 264.

3 Vlterius Domus rustica existens in d. prædio fuit æstimata, tanquam Vrbana, cum tamen deberet æstimari cum diminutione, saltem tertiæ partis iusti pretij ipsius, ex quo huiusmodi domorum ratio non habetur principaliter, sed tantum accessorie, & in quantum reddit vtilius, vel commodius prædium, vt fuit resolutum in vna Anconitana Terrarum 28. Nouembris 1588. coram Illustrissimo Cardinali Platto, & in alia Viterbien. Prædij 28. Iunij 1600. coram bo. me. Seraphino.

4 Quibus accedat, prædium fuisse æstimatum tanquam liberum, cum tamen sit emphyteoticum, quod ideo est minoris valoris, nedum ratione Canonis, Sed etiam periculi caducitatis. l. final. §. final. vers. ne auaritia. vbi Glos. & Doct. C. de iure emphyteotico. in l. pretia rerum §. nonnulla, nu. 2. ff. ad l. Falcid. Cagnol. in d. l. 2. nu. 243. Dec. cons. 167. col. 2. vers. secũdo respondetur. Crauet. cons. 145. nu. 9.

R. P. D. BVRATTO.

Ciuitatis Ducalis Donationis extra Rotam. Mercurij 5. Iunij. 1613.

ARGVMENTVM.

Donatio omnium bonorum quando valeat, quãdo etiam insinuationis defectus donationem vitiet. Et quando donatio facta sub modo, vel conditione, aliquo modo, seu conditione non adimpleta reuocari possit.

SVMMARIVM.

Donatio omnium bonorum valet, quia intelligitur tantũ de præsentibus, & non de futuris. nu. 2.
Donatio omnium bonorum præsentium, & futurorum ad fauorem Ecclesiæ facta valet. nu. 3.
Monachi ablati bona transeunt in Ecclesiam absque donatione. nu. 3. in fine.
Insinuatio donationis non requiritur nisi illa excedat Scuta 700. nostri temporis. nu. 4.
Insinuatio donationis omissa non vitiat, nisi in excessu. num. 4.
Insinuatio donationis non requiritur, quando donatio est reciproca, & ob causam, vt puta cum onere alendi donatorem. nu. 5.
Donationis insinuatio non requiritur in donatione facta Ecclesiæ. num. 6.
Donatio facta sub modo præstationis alimentorum, vel sub aliqua cõditione, & modo alimentis non præstitis, & modo non seruato reuocari potest. Declara, vt num. 7. & seqq.
Monachus præsumitur vixisse de alimentis sibi præstitis a monasterio, nu. 7.

DE-

DECISIO CCCCLVIII.

1 ANgelus Porphyrius volens Deo seruire, & Monasterio Sancti Augustini Ciuitatis Ducalis pro oblato, vel pro fratre 6. Nouẽbris. 1581. Sponte se dedit pro oblato dicto Monasterio, & pro eo patri Priori, & alijs fratribus promittens, siue pro oblato, siue pro fratre acceptatus fuerit, seruire Deo, & obedire Priori, & alijs maioribus, & insignum suæ firmæ, & irreuocabilis deliberationis donauit titulo irreuocabilis donationis inter viuos, eidẽ monasterio, fratribus, & Notario stipulãti omnia, & qualiacunque, & vbicunque existentia bona sua &c. Prior vero, & fratres promiserunt illum benigne tractare, siue oblatorum, siue fratrum more vixerit, eidemque de omnibus ad victum necessarijs prouidere. Cum vero Angelus agere cœpisset coram me, tunc Auditoris Cameræ locum tenente super reuocatione donationis prædictæ, ac recuperatione bonorum donatorum, & deinde fuissem de partium consensu deputatus, proposui dubium: An eidem Angelo obstaret donatio, quod continebat duo capita, an donatio esset valida, & an posset reuocari, & Rota circa primum censuit donationem esse validam.

2 Non obstant opposita, & primo, quod sit donatio omnium bonorum, quæ tanquam auferens liberam testandi facultatem, non tenet, vt tradunt omnes in l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de verb. oblig. & in l. fi. C. de pactis. Tum quia donatio omnium bonorum intelligitur tantum de præsentibus, & ideo valet. Doctores in d. l. finali, vbi Alex. sub num. 3. qui de magis communi testatur. C. de pact. idem Alex. post Bart. & alios in dicta l. stipulatio hoc modo. num. 14. imo est restricta ad præsentia per illa verba, vbicunque existentia, Castr. cons. 132. nu. 8. lib. 1. Surd. decis. 233. sub nu. 11.

3 Tum quia donatio etiam præsentium, & futurorum, ad fauorem Ecclesiæ valet. Fuit opinio Bart. in d. l. fin. nu. 13. vbi Purpur. de communi. numer. 242. Dec. num. 31. non esse ab ea recedendum, tanquam communi. Cagn. num. 238. subdens, quod non auderẽt ab hac communi recedere in iudicando, & consulendo Mod. Bonon. num. 128. C. de pactis. communẽ etiam testantur Ias. in dicta l. stipulatio hoc modo cõcepta, sub nu. 10. & Ctat. nu. 97. Abb. in c. prim. n. 2. de success. ab intestato, & in c. in præsentia. nume. 2. ibique Dec. num. 26. vbi de communi vsque ad num. 30. dicens non esse in practica recedendum. de probat. de communi, idem Decius cons. 488. num. 5. Couarr. in rubrica de testamentis, parte 2. nu. 5. versic. his accedit esse omniũ creberrimã. Attestatur Franc. decis. 168. num. 2. Tanto magis, & sine dubio quando sumus in oblato, cuius bona transierunt in ecclesiam absque donatione, Doctores in Clem. 1. de decimis Abb. in c. fin. nu. 2. de success. ab intestato d. c. in præsentia. nu. 2. vbi Felin. num. 5. Decius nu. 26. de probat.

4 Minus obstat defectus insinuationis iuxta l. penult. §. fin. C. de donat. Nam vltra, quod non fuit doctum, donationem excedere solidos quingentos, de quibus in dicto §. fin. qui constituunt plus quam Scuta 700. nostri temporis. Ias. in l. final. num. 1. ff. de in ius. vocan. & in l. 2. §. ex his. num. 16. vbi testatur ita obtinuisse. ff. de verb. obl. Bellon. cons. 4. n. 13. & 14. cum alijs per Gabr. de donat. conclus. 1. limitatione. 13. nu. 58. Cum tamen vitiaretur tantum in excessu, l. scimus. 34. vers. si quid autem, C. de dona. de magis communi, & quod ita iudicandum Bellon. d. cons. 4. nu. 11. Sed tenendo

5 Fuit responsum, hanc donationem, cum sit ob causam, & reciproca, non debuisse necessario insinuari. Oldrad. cons. 139. nu. 14. de communi Curt. iun. consil. 81. nu. 5. Clar. in §. donatio quæst. 16. vers. sed nũquid, & vers. sed quid dicendum, plures referens, & infinitos Tiraquel. ad l. si vnquam versic. donatione largitus. num. 127. dicitur enim potius permutatio, quam donatio, l. hoc iure. §. Labeo, & l. Attilius. ff. de donat. l. sed et si lege §. consuluit. ff. de petitione hæreditatis. Et in donatione cum onere alendi donantẽ, qualis est ista, post alios Surd. de alimen. tit. 8. priuil. 72. nu. 4. & seq. & fuit dictum in Romana rescissionis contractus 1. Decembris 1608. coram R. P. D. meo Decano.

6 Addebant aliqui, insinuationem non requiri in donatione facta ecclesiæ, Abb. in c. relatum, il 1. nu. 4. de testam. Matth. 5. Singul. 169. de communi Crot. in l. nemo potest. num. 40. vers. 2. limitatur. ff. de leg. 1. Felin. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ. nu. 82. vbi de communi, de constit. Dec. dicto cons. 488. nu. 7. & alios Tiraq. in tract. piæ causæ priu. 124. & hab. d. conclus. 1. nu. 27. vers. 2. limit.

7 Quo ad secundum duo deducebantur pro reuocatione donationis, primo quod donatio erat sub modo præstationis alimentorum, quæ non fuerunt præstita, ad textum in l. 1. vbi Doct. C. de donationibus, quæ sub modo. Secundo quod ipse non fuit pro fratre, vel oblato receptus, & ideo potuit recedere, & bona recuperare, rescindendo donationem ex addactis. Primum fundamentum non placuit Dominis, quia vltra quod posset dici, quod cum donans vixerit huc usque, præsumitur alitus a monasterio, quod tenebatur, nisi ipse contrarium probet l. fin. versic. nec ferendus. C. de aliment. pupillo præstandis. vbi post. Bald. Salic. num. 3. vers. item nota, dicens, hanc esse præsumptionem iuris, & de iure, regula prima, præsumpt. 50. num. 1. Surd. de aliment. tit. 6. quæst. 23. num. 11.

8 Dicebant, speciale esse in donatione facta Ecclesiæ sub modo præstationis alimentorum, vt non reuocetur illis non præstitis, nisi hoc actum sit, puta, quia apposita conditio resolutiua, sed tantum agatur, vt modus seruetur, siue quia causa finalis censeatur esse salus animæ, siue quia Prælatus non possit ex negligẽtia Ecclesiæ præiudicare, textus est in c. verum. de cõdit. appos. vbi glos. in vers. conditione. ab ar. nu. 1. & nu. 6.

nu.6.vers.quæro pone,quod res.Abb.n.2.in fin.vers. modus ergo vbi Alex. de Neuo. nu.1.& a nu.13.ad 16.vbi post Iacob.de Zochis dicit, istum intellectum glos. communiter teneri. Corsett. Sing.60. incip. in omnibus in vers.contractus Socin. in l. quibus dieb. §.Termilius.nu.18.vbi quod hæc opinio est sequenda.ff.de condit.& demonstr.Couar.lib.1.variar.resolut.cap.14.nu.6.

9 De secundo,& alijs, quæ deduci possent pro reuocatione donationis, voluerunt particulariter videri. Et ita Domini resoluerunt.

ILLVSTRISS. ET REVERENDISS. D. CARD. BONONIEN.

Romana euictionis.Veneris 6. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Venditor tenetur de euictione etiam si res vendita fuerit a Iudice, & vbicunque res scienter non fuit vendita libera, emptor potest agere ad interesse,& loco interesse ad restitutionẽ pretij.

SVMMARIVM.

Factum iudicis reputatur factum partis.nu.1.
Res vendita libera esse debet.nu.1.
Venditor,qui sciebat rem venditam onere aliquo affectã tenetur emptori ad interesse, & loco interesse ad restitutionem pretij.nu.1.
Comparens ab initio uti talis si postea simpliciter compareat,censetur eodem nomine comparuisse.nu.2.
Agens sine actione potest etiam parte tacente per iudicem ex officio repelli.nu.2.vbi tamen,quod id non potest opponi post sententiam, nec iudicium redditur retro nullum.
Inhibitio Rotalis quamuis emanata vigore commissionis subreptitia est timenda.nu.3.
Inhibitio emanata vigore commissionis conditionalis nõ causat attentata.nu.3.

DECISIO CCCCLIX.

1 DOmini steterunt in decisis, bene enim egit pro euictione Gallianus, qui domum habuit a Iudice, non secus ac si ab ipso Octauiano habuisset l.si ob causam.C.de euict.quæ etiam cum debuisset vendi libera l.in venditione. ff. de act. empt.l.si pater. C.eod. tit. & reperta sit emphyteotica,Octauianus qui sciuit talem,& non expressit,tenebatur ad interesse Galliano l. 1. §. 1. l. Iulianus in princ.& l.quæro.ff.de act.empt.Alex.cons. 14.nu.8. & 9.lib.5.Rom.cons.503.sub num.10.vers. vnde sequitur,quod alienator.& loco interesse ad restitutionem pretij. glo.in l. 1.in verb.quanti.C.de his, qui a non dom. Bald. in l.si traditio.in 4.quæst.num.7.C. de act.empt.Alex.cons.67.post numerum secundum lib.2.Ruin.cons.191.num.9.prope fin. vers.& tamẽ etiam sub tali interesse lib.1.Rim.sen.cons.297.nu.10.& seqq.

2 Non obstat,quod subhastatio facta fuerit instante Galleatio Fulginco,qui nullum habebat interesse, quia cum esset procurator Bartholomeæ suæ Vxoris, & vti talis a principio comparuerit, postea simpliciter comparendo,cẽsetur simpliciter procuratorio nomine cõparuisse,ad trad.per Alciat.reg.2. præsumpt. 24.in princ.& vbi etiam nomine proprio comparuisset,& sine actione egisset, licet potuisset etiam Octauiano tacẽte ex officio illam repellere a iudicio Bart. & ceteri in l.vbi pactum. C. de transact. tamen non potest opponi post sententiam, nec iudiciũ redditur retro nullum l.cũ putarem,vbi Bart.ff. Fam. hercisc. Paul.de Castr.in l.decem.ad fin.ff. de verb. obligat. Cephal.cons.112.nu.28.

3 Non obstat,quod commissio sit conditionalis,quatenus exequutio cœpta,& quod non possit dici cępta per carcerationem Octauiani tanquam factam contra inhibitionem meam,licet enim cuius vigore adhibui potuisset dici subreptitia, quia non faciebat mẽtionem,de tribus tamẽ erat timenda, nec poterat ad exequutionem procedi ex late deductis in Romanã Saluiani interdicti de columna 14. Decẽbris 1598. coram Reuerendo Patre Domino meo Lancellotto, quia hoc tollitur ex lectura Cõmissionis, in qua fuit a signatura addita conditio, dummodo sentẽtia, a qua petebatur committi appellatio, & restitutio nõ esset tertia,& contra Octauianum erant latæ tres sententiæ,vnde inhibitio emanata vigore commissionis conditionalis,non potuit facere attentata Paul. dec. 13.vt lit.pend. Chrisan.dec.2.& 9. fuit dictum in vna Anconitana attentatorum 16.Iunij 1556.coram Oradino in vna Romana de Magdalenis 4. Martij 1569.coram eodem.

R. P. D. BVRATTO.

Viterbien. Pecuniaria extra Rotam. Lunæ 10. Iunij. 1603.

ARGVMENTVM.

Confessio & transactio debitoris decocti, vel de proximo decocturi an præiudicet creditoribus.

SVMMARIVM.

Confessio debitoris non præiudicat creditori.nu.1.
Confessio venditoris non præiudicat emptori.nu.1.
Fraus ex temporis breuitate colligitur.nu.2.
Confessio debitoris decocti præsumitur simulata nisi aliũ de constet de veritate. numero 2. vbi quod idem est in con-

confessione de proximo decocturi.
Confessio mariti qui scit se non esse soluendo non praiudicat creditoribus. nu. 2.
Soluens de suo soluere præsumitur. nu. 3.
Solutio præsumitur facta ex causa quæ apparet. nu. 3.
Transactio debitoris creditoribus non præiudicat. numero 4.

DECISIO CCCCLX.

CVm locum tenens Viterbij, vt prospiceret creditoribus q. Sãctorij Marini mercatoris Viterbien. impedien. coram eo consignationē bonorum fundacalium die 29. Martij 1597. per Sanctorium Stephano Almagiono venditorum mandasset 12. Aprilis subsequentis prædicta bona Almagiono non consignari nisi facta prius per ipsum obligatione, & cautione data de restituendo prioribus, & potioribus creditoribus d. Sanctorij, ac de habendo in bono, fido, & actuali deposito omnia alia bona excedentia creditum ipsius ad effectum illa libere consignandi, & restituendi prioribus, & potioribus creditoribus quibuscunque ad omne mandatum Domini. Et Almagionus data etiam cautione sed ad prædicta in forma Cameræ obligasset DD. de Fonte tanquam creditores Sanctorij conuenerunt Almagionū coram A. C. pro solutione pretij dd. bonorum, quod fuit Scut. 6314.77. cum dimidio, qui cum exciperet ad computum, soluisset Scut. 6390.97. cum dimidio. vt ex relatione & calculo periti deputati. Fuit coram me extra Rotam dubitatum, An constaret de prædictis solutionibus, & in qua summa, & informan. tantum istis de Fonte, Procuratore Almagioni sæpius citato informare negligente, Domini respectu infra scriptarum partitarum, negatiue responderunt.

1 Prima continens Scuta 1170. quæ Almagionus prætendit sibi debita ex causa lucri facti in societate Porcorum, cum Sanctorio die 16. Iunij 1593. inita, & in Instrumento venditionis excomputata, recte videbatur impugnari, quia de lucro prædicto Scut. 1100. non constat aliter, quã per assertionem eiusdē Sanctorij in dicto instrumento venditionis, quã DD. dixerũt præiudicare non posse illis de Fonte, quia cõfessio debitoris, non præiudicat creditori. Cyn. in l. vbi adhuc. q. 12. nu. 16. de iure dotium. Bart. in l. post contractum. sub numer. 17. ff. de donat. Castren. in l. Seia mancipia. num. 5. ff. ad S. C. Velleian. cum pluribus per Tiraq. de retract. lign. §. 1. glos. 18. num. 82. versi. Nec etiam, & de retract. conuent. §. 4. glos. 6. nu. 9. Et in confessione venditoris Surd. decis. 218. num. 5. ne sit in potestate debitoris creditores circumuenire, ad text. in §. aliud quoque. versic. & nē contingat, & versic. si vero, auth. de æqual. dot.

2 Præsertim quia Sanctorius vel erat tunc temporis decoctus, vel statim decocturus, cum venditio ab illo facta fuerit 29. Martij 1597. & Decretum locum tenentis ad instantiam creditorum concurrentium 12. Aprilis sequentis, & sic inter quatuordecim dies, ex breuitate enim temporis fraus colligitur ex congestis per Tiraq. de retract. lign. §. 1. glos. 7. num. 77. & tanto magis redditur suspecta assertio, & minus præiudicat creditoribus. l. omnes 17. §. Lucius ff. quæ in fraud. cred. Alex. cons. 83. num. 1. in 7. Et in confessione decocti, quod non præiudicet creditoribus, quia præsumitur simulata, nisi aliunde constet de veritate Bald. cons. 432. nu. 1. lib. 1. Rota Ianuen. decis. 83. n. 12. Idem in confessione de proximo decocturi. Bald. cons. 400. a nu. 2. ad 5. lib. 5. quod est cons. 249. in 1. sicuti dicitur in confessione mariti, qui scit se non esse soluendo. Sociu. l. 1. num. 108. ff. Solut. matrim. Menoch. de præsumpt. lib. 3. præsumpt. 15. nu. 29.

3 Aliã Scut. 882. Baioc. 60. non potest debitum Almagioni diminuere tanquam non ab ipso soluta ex causa pretij, sed a Marco Antonio Rota in tot mercibus. Vnde vel censetur soluisse de suo, l. & magis. ff. de solut. l. si filius. C. de neg. gest. l. cum pecuniam, & l. qui vtiliter. ff. eod. Bart. & Bald. in l. 2. C. pro socio. Vel certe ex rebus & effectibus diuersis Sanctorij penes ipsum depositatis, in summ. num. 5. & sic ex causa quæ apparet. Aym. cons. 148. num. 13. vers. & cum de alia. Rot. decis. 314. num. 4. par. 1. diuers. Et pro qua tenebatur ipse Rota, ideo non potest alium, a diuerso debito liberare.

4 Vltima quæ visa fuit, non excomputanda est solutorum Collazellis in Summ. num. 6. Tum quia supponitur de illorum credito non constare, nisi per dictam transactionem, quæ creditoribus non præiudicat ex præallegatis, & videtur text. in l. si vnus 28. §. ante omnia, ff. de pact. Tum quia est ex causa diuersa effectuum, & nominum debitorum penes eūdem Almagionum depositatorum, vltra pretium Apothecæ, vt in Summ. num. 5. ver. libri, & proinde non potest diuersum debitum ex causa pretij diminuere, vt dictũ est, de quo tantum nunc agitur.

R. P. D. VEROSPIO.

Firmana pecuniaria. 10. *Iunij* 1613.

ARGVMENTVM.

De statuto excludente feminas propter masculos quando dicatur fundatum in ratione conseruationis agnationis, & per illud an frater Vterinus Vterinam sororem excludat. In casu prælertim statuti Firmani, de quo in decisione.

SVMMARIVM.

Casus in statuto omissus remanet sub dispositione iuris communis. nu. 3.
Filij tam masculi, quam feminæ vtriusque matrimonij æqualiter ad hereditatem matris admittuntur. nu. 3.
Statuta iuris communis correctoria interpretari debent,
vt

vt minus quam fieri possit, illud lædant. num.4.
Statutum excludēs feminas propter masculos fundatur in ratione conseruandæ agnationis.nu.5.
Frater vterinus vterinam sororem non excludit vigore statuti excludentis feminas propter masculos. num. 6. & 7.
Statutum excludens feminas propter masculos, tunc in conseruatione agnationis se fundasse præsumitur quando feminæ excluduntur pro cippi familiæ cōseruatione. num.8.
Statuti vna pars aliam declarat.nu.8.
Dictio vt supra est repetitiua omnium qualitatum præcedentium.nu.9.
Referenti non creditur, nec illud attenditur non constito de relato.nu.9.

DECISIO CCCCLXI.

1 CAtharina de Adamis mortuo primo viro superstite Calidonia communi filia secundo nupsit cum dote Scutorum trium milliū Iulio de Nobilibus, ex quo susceptis pariter duob. masculis, cum intestata decessisset dicta Catharina, litē in partibus instituit contra Iulium vitricum pro consecutione tertiæ partis dotis per matrem illi solutæ, & duas sententias ad sui fauorem obiecit vnde causa vigore appositionis ad Rotam deuoluta, & mihi commissa, dubitaui, an dictæ sententiæ confirmādæ essent, vel infirmandæ.

2 Et Dominis visum fuit, eas esse confirmandas, nō obstante Firmano statuto de restit. dotium li.3. cap. 44. in quo duo casus exprimuntur. Alter quando vxor viro prædecedit, relictis filijs & filiabus communibus, & tunc ad successionem bonorum dotalium primo loco masculi vocantur, & eis non extantibus feminæ. Alter casus est, quando pariter viro prædecedit mulier superstitibus ex vtroque matrimonio liberis, & tunc dos inter masculos, vel feminas, vt supra præcedentis, & sequentis matrimonij secundum capita æqualiter distribuitur vigore dicti statuti, prętendebat Iulius aperte Calidoniam excludi, cum in secundo casu disponatur, prout supra in primo, vbi expresse feminæ propter masculos excluduntur.

3 Hoc tamen fuit dictum non obstare cum iste casus in statuto non includatur. Nam in dicta secunda parte solum disponitur vbi masculi, tam ex primo, quam ex secūdo matrimonio super sunt. Tunc enim feminæ sunt exclusæ, non autem quando feminæ solum ex primo, & masculi tantum ex secundo matrimonio reperiuntur, vt hic. Vnde iste casus tanquam omissus remanet sub iuris cōmunis dispositione. l. q. extraneus. ff. solut. matrim. Doctores communiter in l. si cum dotē. ff. eod. Gab. consf.154. num.24. libr. 1. De iure autem communi tam masculi, quam feminæ vtriusque matrimonij æqualiter ad Matris hæreditatem admittuntur §. si quis igitur, auth. de hæred. ab intest. auth. itaque, C. communia de success.

4 Non obstat, quod ex identitate rationis etiam feminæ primi matrimonij a masculis secundi viri per statutum exclusæ intelligantur, nam vltra quod hic non militat eadem ratio, vt dicetur, cum huiusmodi statutum sit iuris communis correctorium, ita debet interpretari, vt minus quam fieri possit, illud lædat. l. 2. C. de noxal. action. Vbi Salicet. Curt. iun. consil. 7. num.8. Socin. iun. cons. 122. nu. 5. lib. 2. Crauet. consil. 259. num. 2. Minus autem corrigitur, si per masculos eiusdem matrimonij tantum, non autem diuersi feminæ excludantur.

5 Quod autem in casu nostro eadem ratio, non vigeat quæ in prima parte statuti, quando videlicet ex eodem matrimonio masculi adsunt, & feminæ satis colligitur, ex quo regulariter statutum feminas propter masculos excludit pro agnationis conseruatione. Ioan. Andr. in addit ad Specul. in Rubr. de success. ab intest. col. 1. Cin. Alberic. Salicet. & alij in l. 1. C. de adulter. Paulus. de Castro. cons. 40. num. 1. lib. 2. Fulgos. cons. 77. num. 1. & 2. Roma. consil. 20. num. 5. Menoch. cons. 6. num. 11. & cons. 95. nu. 60. Paulus de Monte Pico cons. 85. nu. 34. & seqq. vbi de communi, Curt. iun. cons. 21. nume. 22. lib. 1. Alber. Brun. de stat. Quod stantibus masculis. artic. 12. num. 252. cum seqq. quæst. 18. Non. cons. 12. colum. 5. ideo non debet d. Sororem excludere, cum inter ipsos non militet ratio agnationis, propter quam femina dicitur a masculis exclusa.

6 Et in terminis, quod frater vterinus vterinam sororem non excludat vigore statuti feminas propter masculos excludentis tradunt Bald. cons. 316. lib. 2. Socin. cons. 84. num. 2. & seqq. li. 1. Idem cons. 241. num. 9. lib. 2. & in l. cum vir. nu. 2. ff. de condit. & demonstr. Socin. iun. cons. 1. n. 51. & seqq. Thob. Non. cons. 121. Paul. de Monte Pico cons. 85. numer. 34. Brun. de stat. quod stantibus masculis art. 2. n. 250. cum seqq. quæst. 18. Natta de statutis exclusiuis feminarum. q. 3. principali. nume. 62. Gabr. de statut. concl. 7. num. 78.

7 Et licet Gabr. cons. 15. num. 40. & seqq. libr. 1. & cons. 18. nu. 44. li. 2. Honded. cons. 1. num. 17. lib. 2. contrariam opinionem amplectantur. Prima tamen Baldi, & Socini videtur magis communiter recepta, quando præsertim statutum ratione conseruandæ agnationis est conditū, vt in casu nostro. Tunc enim omnes Doctores communiter Baldum, & Socinum sequuntur, vt fatentur etiam Gabr. & Honded. loco supra alleg. Bald. cons. 30. num. 4. lib. 1. Ang. consil. 118. & cons. 282. col. 1. & seqq. Castrens. consil. 348. lib. 2. Alex. in l. ex facto. nu. 45. ff. de vulg. & pupil.

8 Quod autem hoc statutum pro cōseruatione agnationis emanauerit vltra deducta per Informantes, patet etiam ex eo, quod in rubrica 49. de success. ab intest. feminæ propter masculos excluduntur pro cippi, & familiæ conseruatione, quæ verba idem videntur importare, ac si de agnatione specialiter facta fuisset mentio, Anchar. cons. 27. & consil. 152. in primo dub. Corn. consil. 55. num. 6. & cons. 88. nume. 1. lib. 1. Cephal. cons. 571. num. 47. Crauet. cons. 800. nu. 5. Socin.

Socin.iun.conf.94.num.9.& 103.num.19.vol.2. Et cum ad d. Rubricam statuentes in hac nostra se referant, dicendum est hic pariter eos agnationis ratione habuisse, cum vna statuti pars per aliam declaretur, Socin.conf.9.num.9.volum.3.Curt.iun.conf. 1.nu. 42 lib.1.Surd.decis.43.nu.14.Gabr.conf.11.num. 21.lib.1.

9 Nec releuat, quod hac ratione, sicut in prima parte statuti feminæ propter masculos excluduntur, ita exclusæ intelligerentur in secunda parte, cum ibi statuentes voluerint fieri diuisionem, vt supra, quæ dictio, vt supra, repetitiua est omnium qualitatum.l.1. §.ex hoc edicto.ff.de postulan. Nam respondetur primam partem, ad quam fit in secunda relatio, expresse loqui de filijs eiusdem matrimonij, & cum non statuatur in ea, quod a masculis diuersi matrimonij feminę excludantur, vtique referens non debet attendi non constito de relato, l.si quis fundum.de contrah emp. Innoc.Abb.& alij in c. inter dilectos. de fid. instrument.Bald.in l.1.nu.8.C.de Episc.& Cler.& in c.1. de feudo Guardiæ, vbi Afflict. nu.8. versic. sed quid diceret.

R. P. D. PAMPHILIO.

Perusina Concordiæ. Lunæ 10. *Iunij*. 1603.

ARGVMENTVM.

Arbitro electo per partes, non acceptante non resoluitur contractus de æquitate canonica, sed recurritur ad arbitrium iudicis.

SVMMARIVM.

Instrumentum publicum dicitur probatio probata. numero 1.

Contractus compromissi dicitur resolutus, si vnus ex arbitris, in quem fuit relatum arbitrium, noluit acceptare. num. 2.

Arbitro electo non arbitrante de æquitate canonica non dissoluitur compromissum, sed recurritur ad arbitrium iudicis. nu. 2.

Electa vbi est industria persona, non potest recedi a persona nominata. nu. 3.

Clausula formam inducens operatur vt forma non seruata remoueatur contractus. nu. 4.

Persona electa ad declarandum aliquam qualitatem contractus, non declarante, non receditur a contractu, sed recurritur ad iudicem. nu. 4.

Clausula non alias in contractu, quomodo intelligatur. num. 5.

Actore non probante reus absoluitur. nu. 6.

Contractus secundus, qui se non compatitur cum primo facit præsumi nouationem. nu. 7.

Contrahentes qui se inuicem quietauerunt, nulla facta mentione fructuũ, censentur etiã fructus remisisse. n. 7

Aequalitas semper est seruanda. nu. 9.

Transactio fit super re dubia. nu. 9.

DECISIO CCCCLXII.

1 Fvit dictum deberi D. Virginię expensas, & damna passa. Cõstat enim de obligatione D. Bernardinæ ex instrumento concordiæ, quod dicitur probatio probata. Bald.in l.interest.in vlt.not. C. de solutio. Et facit rem manifestam, Bart.in l.1.nu.8. & ibi Ias.num.10.de oper.noui nunciatione.

2 Nec obstare, quod prædicta obligatio Bernardinę non fuerit facta simplex, sed de soluendis pecunijs, expensis, & damnis ex causa Angeli eius filij passis, iuxta declarationem faciendam a duobus arbitris, per ipsas partes communiter electis, quo casu, cum declaratio non fuerit sequuta ex defectu vnius ex arbitris, qui huiusmodi onus suscipere recusauit, cõtractus censeatur resolutus, iuxta tex.in l.si quis arbitratui, & l.sequ.ff.de verb.oblig.cum alijs allegatis. quia placuit responsio alias data in decisione sub die 2. Maij 1611. quod dispositio d.l. si quis arbitratu. cum similibus, non procedit de æquitate canonica, secundum quam receditur a persona electa non arbitrante, & recurritur ad arbitrium iudicis de cuius ordine huiusmodi declaratio hodie fieri poterit. Socin. in d. l.si quis arbitratu.num.28.vers.postremo.ff.de verb. obligat. cum alijs ibi adductis, & tenet Ruin. consil. 142.nu.3.lib.4.

3 Nec Dominis visum fuit in casu de quo agitur applicari posse id, quod dicebant Informantes pro Bernardina, quod scilicet censeatur electa industria personę, ex quo arbitri fuerunt per partes nominati, quo casu a persona nominati recedi non potest, ex Ruin. in d.l.si quis arbitratu.nu.15.ff. de verb. obl. Maxime quia vt in instrumento legitur partes dixerunt, quod omnes dictæ expensæ soluerentur quotiescumque fuerint declaratæ, & liquidatæ a dictis arbitris, communiter electis, & non alias, &c.

4 Quasi quod huiusmodi clausula inducat formam, qua non seruata remouetur consensus ab actu. Socin. iun.cons.181.nu.5.& nu. seq.lib.2. Quia vltra quod Dominis magis placuit opinio, quod immo nisi aliunde appareat arbitros electos habere aliquam particularem notitiã, non censeatur electa industria personæ, & consequenter de æquitate canonica ab illorũ persona recedi possit, vt per Socin.& alios supra citatos. Fuit etiam responsum, quod partes in casu isto videntur habuisse contractum pro perfecto ex quo omnibus alijs iuribus & prætensionibus expresse renunciarunt, & in omnibus aliis capitibus contractum ex nunc effectum habere voluerunt. Et quamuis deuenerint ad electionem arbitrorum pro declaratione dictarum expensarum. Id tamen fecerunt nõ super substantia contractus Ita vt contractus ipse resolui debeat, sed sub liquidatione expensarum, & sic super quadam illius qualitate, quo casu persona electa non arbitrante receditur ab ea, & recurritur ad arbitrium iudi-

iudicis,iux.not. per glos. magnam communiter approbatam in l.in vendentis.vers. accidentale autem. C.de contrahen.empt. Bart. in d. l. si quis arbitratu. nu.5.in fin.& ibi Alex.num.23.ff.de verb.oblig. Roman.cons.502.nu.4. Dec.cons.404.nu.14. Natt.cõsil.390.nu.3.vers.ego tamen.& nu.seq.lib.2.

5 Ad dictam vero clausulam,& non alias &c.fuit pariter responsum,quod illa non respicit proprie personas contrahentes,vel substantiam ipsius contractus, sed tantum solutionem faciendam praecedente declaratione,vel per arbitros electos,vel ipsis non arbitrãtibus per iudicem, qui succedit loco arbitrorum ex supradictis.

6 Quod eo facilius procedit in casu isto,quia licet dicti arbitri essent aliqualiter informati de praedictis expensis,& damnis,etiam iudex & alij de ipsius ordine deputandi,poterunt de illis ex scripturis, & alijs probationibus se bene informare, & cum onus probandi dictas expensas fuisse factas ex causa Angeli incumbat Virginiae, nisi id ipsa legitime probauerit illas repetere minime poterit ad text.in l.qui accusare.C.de eden.

7 Minus refragari quod Virginia de praedictis omnibus pecunijs,expensis,& damnis satis redintegrata censeatur ex fructibus, quos per plures annos percepit Io.Baptista illius pater ex bonis,quae vigore cõcordiae initae de anno 1596. debebantur Bernardinae,quia placuit responsio, quod per secundam concordiam initam de anno 1604.quae non se compatitur cum prima,censetur inducta nouatio.Bald.in l.fi. nu.4.vers.in glo.in verbo naturalibus. C. de nouat. & cons.318.num.4.vol.1.Gabr. de nouat. concl. 1. nu. 60.& seq.& sic cum in ea partes nullam de dictis fructibus medio tempore perceptis rationem habuerint,& praeter expressa omnibus alijs praetensionibus hinc inde renunciauerint, censentur etiam dicti fructus Virginiae remissi,iux.tex. in l.a procuratore. C. mandati.l.si a pluribus.ff.de leg.1.

8 Praesertim quia iuxta tenorem dictae Concordiae Virginia tenetur restituere tantum bona, prout ex nunc quod ex eo clare colligitur, quia Bernardina non assumit in se onera supradicta,nisi prout ex nũc. & de censu Scut.1025.apparet ibi, Come da hora il d. Sign. Lodouico a detto nome s'auolla, & ibi, promette pagare li frutti da decorrere per l'auenire dal presente giorno & paulo infra ibi,& se fussero censi. se l'auolli detta Signora Bernardina dal presente giorno,& propterea fructus antea percepti non veniunt in huiusmodi restitutione. Vltra quod non est verisimile, quod Virginia teneatur restituere praedictos fructus,quia alias Bernardinae non promisisset eidem soluere dictas pecunias,& expensas,sed illas cum fructibus compensasset.

9 Et ex his cessat quod secundum hanc lecturam se quereretur inaequalitas, quod scilicet Virginia siue illius pater habuerit fructus,& onus spectauerit ad Bernardinam,quia nisi habuisset Virginia recompensationem onerum per Ioa. Baptistam pro Angelo solutorum forte non restituisset totam partem Angeli, quam praetendebat ad se pertinere vigore testamenti Octauiani aui paterni, & licet dicta praetensio fuisset dubia,id tamen non repugnat,immo deseruit validitati transactionis,quae semper fieri debet de re dubia,alias non valet. Ang.cons.94.nu.6.vers. pro hac parte. Aym.cons.152.nu.9.vers.6. dubitatur. Et nu. seq. Abb. cons.12.nu.5.lib.2. Et ita decisum, expensas,& damna passa deberi. Quae autem,& quanta debeantur,placuit DD. quod particulariter videatur.

REVERENDISS. P.D. DAMASCENO

Leodien. Fideicommissi. Lunae 10. *Iunij*. 1613.

ARGVMENTVM.

Donatarius consentiendo quod testator disponat in testamento de re donata an sibi praeiudicet, & ex quibus colligatur talis consensus, & an facultas disponendi per viam testamenti cõsummatur in prima vice, vel potius sit reuocabilis,iuxta naturam testamenti.

SVMMARIVM.

Donatarius consentiendo quod donans per viam testamenti disponat de consentiendo re donata,sibi praeiudicet. num. 1.

Consentiens alium testari de re sua sibi praeiudicat. nu. 1. *vbi quod sequuta morte testantis, non potest amplius cõsensum reuocare.*

Consentire dicitur, qui est praesens, & tacet. nu. 2.

Notarij assertioni standum est, nisi contrarium probetur. num. 2.

Consentire dicitur testamento alterius, qui se subscripsit, ac illud proprio sigillo signauit. nu. 2.

Obseruantia subsequuta est valde potens ad declarandum. nu. 2.

Metus non praesumitur, sed debet probari per allegantem. num. 3.

Metus reuerentialis vt probatus dicatur debet probari quod pater dominatus fuerit, & quod sit solitus exequi minas. num. 3.

Metus excluditur ex gestis postquam cessauit causa metus. nu. 3.

Legitima non censetur renunciatum, nisi expresse. nu. 4.

Legitima non debetur ex bonis feudalibus. nu. 4.

Facultas disponendi concessa alicui consumitur in prima dispositione. nu. 5.

Fallit in facultate disponendi collata ad tempus mortis, quia est reuocabilis iuxta naturam vltimae voluntatis num. 6.

Fallit secundo in actu de sui natura reuocabili. nu. 6.

Tertius non potest opponere de defectu consensus Domini in alienatione rei feudalis. nu. 5.

DE-

DECISIO CCCCLXIII.

1 SVb die 19. Nouembris 1610. fuit in hac causa resolutum, factum fuisse locum fideicommisso Ioannis ad fauorem Domini Federici, quę decisio fuit confirmata sub die 2. Maij 1611. Verum quia pro parte Domini Renati allegabatur donatio facta per dictum quondam Ioannem, Renato seniori filio suo, qua stante dicebatur, non potuisse prædictum Ioannem disponere de bonis donatis per viã testamenti, cum amplius non essent bona eiusdem donantis, fuit sub 15. Iunij proxime disputatum, an prædicto fideicommisso obstet dicta donatio, & pro negatiua resolutum, cumque Informantes pro Domino Renato institissent super eisdem audiri, Rota sub hac die 10. Iunij 1613. stetit in decisis. Nam consensus Renati donatarij, præstitus testamento donantis, visus fuit tollere omnem difficultatem, etenim quod Donatarius consentiendo quod donans per viam testamenti, disponat de rebus donatis sibi præiudicet, est clarum, vt in terminis adnotarunt, Dec. consilio 253. numero secundo, versic. vltimo nõ obstat. Curt. iun. consil. 54. numero primo, cum duobus sequentibus. Paris. consilio secundo, numero 20. & 21. & consilio 33. numero 78. & 80. libro 3. Menoch. consilio 1095. numero vigesimo tertio. cum alijs, per Dominum Aduocatum Beltraminum allegatis, & est regulare, quod consentiens alium testari de re sua sibi præiudicat. l. sicut. §. venditionis. ff. quibus mod. pign. & hypoth. Bartol. in l. cum quis decedens. numero quinto. ff. de leg. 3. Bald. in l. si tibi decem. §. de pignore. numero sexto, versiculo, quod si testatur. ff. de pact. Iaf. in l. cum proponas. la 1. numero 11. C. eodem tit. Menoch. dicto consilio 1095. numero 23. & consil. 58. num. 24. & 25. & sequuta morte testantis non potest amplius consensum reuocare ad l. post mortem. ff. de adoption. Bald. in l. nec fratris. in princ. C. de donat. cauf. mort. late Suarez in repet. l. quoniam in prioribus. limit. 5. num. 13. C. de inoff. testamento.

2 Quod autem Renatus Donatarius consenserit videbatur esse extra omnem ambiguitatem, quandoquidem non solum fuit præsens, & tacens, quod secundum aliquos sufficeret, vt per Paris. conf. 2. num. 34. libr. 3. Verum etiam in principio testamenti expresse legitur, ipsum consensisse. Ideoque tali assertioni Notarij standum est, nisi contrarium probetur, vt in terminis consensus est text. in cap. tertio loco. de probat. Abb. in cap. ea noscitur, numero nono, versiculo aut enim. Butr. numer. decimo septimo, de his, quæ fiunt a Prælaris. Redoan. de reb. eccles. nõ alien. rubr. 28. cas. n. numero quarto. Vlterius se subscripsit testamento non tanquam testis illudque proprio sigillo subsignauit, quorum vtrumque arguit consensum, vt de primo nempe de subscribente sunt latissime cumulati per Anton. Gabr. tit. de præsumpt. conclusione tertia, & in hac facti specie. Bartol. in l. cum quis decedens. numero secundo, versiculo, secus vero. ff. de lega. tertio. De apponente autem sigillum late tradit idem Gabr. dicto tit. de præsumpt. conclus. quarta, numero primo, & est bonus text. in l. fideiussor. §. pater. ff. de pignor. Confirmatur prædictus consensus ex multis in facto relatis per Informantes pro Domino Federico, ex quibus patet, Renatum nedum ante mortem Ioannis, verum etiam post illius mortem approbasse testamentum paternum, quæ obseruantia subsequuta est multum potens ad declarandum animum Renati circa gesta tempore prædicti testamenti. ad not. in l. si de interpretatione. ff. de legibus. Cæsar de Grass. decisione secunda, numero tertio de elect. Crauet. consi. 201. num. 11. Honded. consil. 91. num. 40. libro 1.

3 Non obstant, quod Renatus consenserit propter metum reuerentialem Patris, quia metus non præsumitur. Vnde est probandus per Dominum Renatum iuniorem, qui metum allegat. l. cum te. l. metum. & vtrobique scriben. C. de his, quæ vi, vel met. caus. fiunt. Innoc. in c. causam matrimonij. numero primo de offic. delegat. Paris. consilio quinto, numero 168. libro quarto. Menoch. consilio primo, numero 288. Vetal. decis. 223. numero primo. parte secunda, & quidem cum qualitatibus, de quibus in l. interpositas. cum ibi not. C. de transact. in l. ad inuidiam. vbi Barto. & alij. C. quod met. causa. Alexand. in l. si cum dotem. §. eo autem tempore, numero decimo primo. ff. solut. matrimon. Veral. decis. 223. numero nono. parte secunda, nempe quod pater minatus fuerit, quod sit solitus exequi minas, cum similibus, quorũ nullus datur fumus, ne dum probatio, pro parte dicti Domini Renati. Quinimo excluditur metus ex gestis per Renatum post mortem Patris, de quibus supra ad not. per Alex. consil. 98. nu. 7. lib. 3. Corn. consil. 41. nu. 9. lib. 2. Paris. cons. 10. nu. 56. lib. 1. Crauer. cons. 114. nu. 8. Roland. cons. 83. nu. 39. & seqq. lib. 3. Menoch. cons. 100. nu. 88.

4 Minus facit, quod consensus Renati in eo, quod concernit legitimam, minime fuerit expressus, prout requiritur ad effectum renunciationis legitimæ. ad l. si quando. §. & generaliter. C. de inoff. test. nam fuit responsum, quod consensus Renati non includebat renunciationem legitimæ, cum vltra bona, quæ subijciebat Ioannes fideicommisso, cui consentiebat Renatus superessentialia, in quibus poterat Renatus sibi ipsi satisfacere de sua legitima, item fuit dictum, quod cum ista bona, quæ Ioannes subijciebat fideicommisso essent feudalia, non debebatur ex illis legitima filijs. Card. cõs. 64. ante finem, ver. item ex quo. Castr. consi. 244. nu. 4. lib. 2. Aegid. cons. 48. num. 3. Gul. de Bened. in c. Rainutius. verb. in eod. testam. in primo n. 145. de test. Guido Papæ. decis. 476. n. 1. Capic. decis. 2. nu. 1. Tiraq. de iur. primog. q. 5. n. 1. & 2.

5 Circa illud, quod non potuerit Ioannes sine consensu Domini directi subijcere bona, de quibus agitur fideicommisso, cum essent feudalia, & quod facultas illis disponendi semel sibi concessa fuerit con-

consumpta in prima vice, quando scilicet Ioannes donauit Renato iuxta notat. in l.boues.§.hoc sermone.ff.de verbor.signific.Fuit responsum primo,quod hoc est dare vt dicitur de iure Tertij. Nam quantum ad Renatum,& ab illo causam habentem, prout habet Renatus iunior, sufficit prædictus cõsensus.Dec. cons.18.num.11.Ruin.cons.2.nu.7.lib.1.Roland. cons.57.num.9.lib.3.Crauet.cons.913.nu.1.Ceph. cons.3.nu.118.Mandel.cons.67.nu.7.Surd.cons.1. num.85.& seq.

6 Secundo fuit dictum quod dato sine veri præiudicio, quod donatio facta Renato minime contineret fideicommissum ad fauorem descendentium in casu testati,sed tantum in casu intestati,iuxt. doctr. Petr. Pech. tract.de testam.coniugum.lib.1.cap.6.& consequenter, quod testamentum Ioannis aliquid noui contineat,adhuc non obstare.d.l.boues.§. hoc sermone idque ea ratione,quod istæ dispositiones,quæ cõferuntur ad tempus mortis contrahentium sunt mutabiles,seu reuocabiles.Magis enim accedunt ad naturam vltimarum voluntatum, quam contractuum, vt in terminis trad.Elbert.Leoninus Doctor illarum partium,consil.32.num.8.& consequenter cessat dispositio d.l.boues.§.hoc sermone.Quia non habet locum,quandocumque actus,qui geritur,est de sui natura reuocabilis.Bald.in c.1.in princ.num.21.versic. deinde quero.de pact.Cõsentit Tiraq.in dicto §.hoc sermone. limit.17.Couar.in c.cum in officijs.nu.8.de testam.Et ita tentum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Maceraten. Spolij. Lunæ 10. Iunij. 1613.

ARGVMENTVM.

Subhastatio potest fieri habita fide de pretio de consensu interesse habentium, non sufficit tamen consensus vnius tantum.

SVMMARIVM.

Subhastatio debet fieri præsente pecunia.nu.1.
Fallit,quia de consensu interesse habentium potest haberi fides de pretio.nu.1.
Scriptura quæ probat contra aliquem, probat etiam contra habentem causam ab eo.nu.2.
Partita aliqua vnius computi seu libri iusta, & reales inducunt præsumptionem,quod aliæ etiam partitæ eiusdem libri sint iustæ.nu.2.
Creditoris vnius factum alijs non nocet, maxime stante protestatione.nu.3.
Agens absque actione nulliter agit.nu.4.
Implementi exceptio repellit agentem.nu.4.

DECISIO CCCCLXIV.

1 IN decisione vltima in ista causa facta 13.Februarij 1612. ex duplici motiuo Domini steterunt in decisis. 13 Iunij 1611.nempe quia non constabat de excessu mandati exequutiui. Et quia, & si non præsente pecunia subhastatio fuisset facta contra dispositionem text.in l. a Diuo Pio. §. si emptor. ff.de re iudicata. nihilominus potuisse fieri, & fidem haberi de pretio,pro ut fuit habita de consensu creditorum interesse habentium,pro ut pluries Rota censuit,ex ibi adductis.

2 Et quo ad primum motiuum deducebatur non excessiuitas mandati ex eo, quod debitum in totum ascenderet ad Florenos 2714. ex quibus apparebant tantum soluti Floreni 1400. Vnde creditum remanebat in Florenis. 1753. & per consequens cum mandatum fuisset relaxatum pro Florenis 1163. non solum non videbatur excessiuum, sed potius continere minorem summam debiti. Attamen hodie causa reproposita super eisdem fuit pro parte Pellicani doctum de solutione aliarum duarum quantitatum, vnius Florenorum ducentorum & quadraginta, alterius Florenorum 194. in simul constituunt summam Florenorum 434. Et iustificantur ex quodam computo manu Adriani scripto, & quamuis huic computo præcedens decisio respondeat apparere esse computum partis, & ex eo potuisse ab Adriano copiari, ad effectum videndi illius veritatem, & ex eo non posse operari confessionem Adriani, sed tamen huic responsioni fuit hodie replicatum, quod istud computum fuit productum a Pellicano non ad effectum eliciendi ex eo confessionem Adriani, sed tanquam computum Bernardæ principalis creditricis Pellicani, a qua Antonius causam habet. Vnde sicut probaret contra Bernardam, debet etiam probare contra Antonium habentem causam ab ea. Ruin. consilio quinquagesimo,numero decimo tertio,libro primo. Rota diuers. decis.776.numero decimo primo,par.1.inter impressas.Præsertim cum aliæ partitæ dicti computi sint iustæ, & reales, & non controuersæ,ita etiam præsumendum videtur, quod istæ duæ sint iustæ. Aymon. consilio 158.numero sexto.& 198.numero sexto.Gabriel de præsumpt.conclusio. quinta numero primo. Quæ roborantur ex quietantia Iulij de dictis Florenis centum,& nonaginta quatuor, ipsi solutis a Pellicano mediante Banco Mercatoris. Vnde adiunctis istis duabus partitis Florenorum 434. cum partita soluta Florenorum 1400. constituunt in totum Florenos 1834.& cum pretium prædij, & sic debitum esset Florenorum 27. 14. remanebat Pellicanus debitor in Florenis 880. Et per consequens ex prædictis nouiter deductis videtur, quod dictum mandatum relaxatum pro Florenis 1163. fuerit clare,& aperte excessiuum.

Quo

3 Quo vero ad secundum motiuum de non interuētu pecuniæ, quod potuerit fieri de consensu creditorum, quamuis in se, & in iure sit verum, tamen hodie fuit doctum per Pellicanum, quod non subsistat in facto, cum nullus alius creditor interuenerit in dicta subhastatione, nec cōsenserit preter Bernardam. imo alij creditores habita notitia subhastationis comparuerunt per Procuratorem, protestando nihil fieri, nisi ipsis citatis super quo iudex decretū interposuit. Vnde sola Bernarda consentiente, & fidem habente de pretio non potuit alijs præiudicari ad text. in l. licet. C. de procurat. potissime stante dicta protestatione. l. si debitor. §. 1. ff. quib. mod. pign. vel hypotec. soluatur. Ex quibus nouiter deductis visum fuit Dominis, recedere a dicta vltima decisione.

4 Accedat, quod Bernarda videtur egisse sine actione contra text. in l. si pupilli. §. videamus. vbi gl. Bartol. & alij. ff. de negot. gest. Quia cum fuisset conuentum inter ipsam, & Pellicanum in instrumento venditionis prædij, quod antequam Pellicanus posset cogi ad solutionem finalis, & integri residui pretij, debebat esse extinctus census, & Pellicanus liberatus a fideiussione, qua se obstrinxerat in dicto instrumento census, nihilominus Bernarda egit pro dicto residuo pretij, antequam docuisset de extinctione census, & liberatione Pellicani, & sic vel egit sine actione, vel obstitit sibi exceptio non implementi pro parte sua. Ad text. in l. Iulianus. §. offerri. de action. emption. & per consequens dictum mandatum relaxatum cōtra Pellicanum, videtur fuisse excessiuum, nullum, & spoliatiuum, & merito fuit postea per Auditorem Cameræ pronunciatum ad fauorem Pellicani. Ex quibus ita fuit resolutum.

R. P. D. CAVALERIO.

Vrbeuetana Bonorum de Sauinis. Veneris 14. *Iunij.* 1613.

ARGVMENTVM.

Bannitus plenarie restitutus, tanquam postliminio reuersus recuperat pristina iure perinde ac si nunquam fuisset bannitus.

SVMMARIVM.

Bannitus plenarie restitutus recuperat pristina iure. numero 1.

Postliminium fingit reuertentem nunquam fuisse extra ciuitatem. nu. 2.

Sententia contra absentem lata præsumitur potius ob cōtumaciam, quam ob delictum. nu. 2.

Bannitus per plenariam restitutionem restitutus, censetur restitutus ad omnia bona fisco non incorporata, etiam in præiudicium tertij, & bona redeunt ad ipsum, tanquam ad pristinum dominum. nu. 2.

Verba rescripti, & quod orator exulet donec pacem obtineat non sunt conditionalia, sed modalia. nu. 3.

Gratia sub modo facta statim sortitur effectum, licet gratiam obtinenti incumbat onus implendi modum. nu 3.

Modo non dicitur contrauenire qui potest compelli ad modum implendum. nu. 3.

Supplicatio tanquam matrix debet attendere. nu. 4.

Gratiam Papæ officiales, & expeditores non possunt restringere. nu. 4.

Gratia subscripta manu Papæ, & visa per datarium dicitur curiose considerata. nu. 4.

Regula Cancellariæ de non iudicando iuxta formam supplicationis procedit, vbi literæ sunt expeditæ, & non discordant a supplicatione. nu. 5.

Datoris iure finito finitur ius acceptoris. nu. 6.

DECISIO CCCCLXV.

1 Cum de anno 1581. Franciscus Benincasa, ob prætensa delicta fuisset capitaliter bānitus, cum confiscatione bonorum, Francisca eius vxor pro suis dotibus consequendis, & Catherina filia, opponentes se huiusmodi confiscationi, obtinuerunt sententiam fauorabilem a D. Gubernatore ciuitatis Vrbeuetanæ, in qua resolutum fuit nihil extare pro fisco. Decessit deinde Catherina filia, cui successit Francisca mater superstite Francisco viro, qui obtenta gratia remissionis occisus fuit, quo mortuo Liuia soror vti hæres prætendens bona omnia per dictum Franciscum ante bannum possessa ad se spectare tanquam Franciscus ea per gratiam remissionis recuperasset, ea occupauerat. Vnde Gaspar Taruisius hæres Franciscæ intentauit iudicium, quorum bonorū, contra Liuiam vti detentricem bonorum hæreditariorū dictarum Catherinæ & Franciscæ, & obtinuit ab eodem Gubernatore sentētiam fauorabilem. Causa appellationis commissa in Rota corā Illustris. Cardinale Mantica, resolutum fuit, sniam esse cōfirmandam, postea cū hæc bona peruenissent ad manus Illustriss. D. Guidonis de nobilibus, & ortæ essent variæ lites coram diuersis iudicibus, de consensu partiū signatura cōmisit in Rota oēs causas in petitorio tantum appellatione remota. Vnde dubitatū fuit inter D. Guidonem, & illos de Sauinis filios d. Liuiæ, an Franciscus bannitus recuperauerit bona, & resolutum fuit affirmatiue, quia cum Franciscus fuisset plenarie restitutus, recuperauit omnia bona. Felyn. in c. quæ in ecclesiarum. 27. vers. per istam conclusionem infert D. Cardinalis. de constit. Rol. cōs. 45. n. 21. lib. 4. qui testatur de cōi. Mohed. decis. 6. n. 2. de restitut. spoliat.

2 Nec visa fuit obstare snia prædicta lata ad fauorē filiæ, & vxoris ad exclusionem fisci, cum possessione subsecuta, quia talis possessio non censetur perpetua, sed tēporalis, & reuocabilis, pro tēpore, quo contumacia durasset, qua finita Franciscus postliminio reuersus possessionem bonorum, tanquam ea priuatus nō fuisset, recuperauit, Fely. in c. ex literis. n. 12. de cōst.

Et ibi Dec.& alij Doct.cum adductis in vna Romana Canonicatus Sancti Angeli.vlt. Februarij 1567. coram bon.mem.Cotta,quæ est 68.part.1.diuers. & subest ratio,quia sententia contra absentem lata præsumitur potius ob contumaciam,quam ob delictũ.l. si ideo.ff.de euiction.& fuit dictum in Maceraten.hęreditatis.16.Nouembris 1609. coram R. P. D. meo Manzanedo. quare Franciscus restitutus per plenariam restitutionem ad omnia bona, fisco non incorporata,censetur restitutus etiam in præiudicium tertii,bonaque ad ipsum,tanquam ad pristinum Dominum redierunt.Bal.in l.vltima.nu. 6. vers. ex prædictis.C.de sententiam pass.Menoch.de præsumpt.lib. 5.præsumpt.46.num.10.

3 Tota difficultas reducebatur ad illud, quia huiusmodi restitutio videbatur esse conditionalis,attentis verbis Breuis Apostolici,dummodo Franciscus pacẽ obtineat & interim exulesa Ciuitate Vrbis veteris, &c.Vnde gratia videbatur nulla,cum non contrauertatur Franciscum fuisse in dicta Ciuitate occisum ab inimicis pace non habita. Verum respõdebatur quicquid in Breue appositum fuerit,in supplicatione nullam fuisse appositam conditionem. Nam in ea statim post concessam gratiam leguntur hęc verba. Et quod Franciscus exulet a Ciuitate Vrbis veteris, & illius districtu,donec pacem a Nicolao de præmissis habuerit, per quæ verba Domini nullam censuerunt fuisse appositam conditionem,sed potius quandam modificationem ad gratiam, cum non coarctent ad aliquid implendum,antequam gratia sortiatur effectum, ex quo colligitur modus,& non conditio. Bart.in l.quibus diebus.§.vlt.ff.de condit.& demonstr. Dec.in l. cum mota.nu.6.vers. Vnde vera.C.de transact. Ideo gratia restitutionis statim habuit effectum, licet postea Francisco incumberet onus seruandi hunc modum Alciat.cons.12.nu.2.lib.4. & ex his non obstat quod Franciscus accedendo ad dictam ciuitatẽ contrauenerit, quia non propterea fuit priuatus beneficio restitutionis,licet possit per iudicem cogi ad dicti modi obseruationem. Alciat.dicto cons.12.nu.6.vers. 4.quia &c. Menoch.cõs.131.n.11.& cons.134.n.37

4 Quare Domini concludebant in hac discrepãtia Breuis a supplicatione,cum dubitatio oriretur,ex verbis Breuis attendendam esse supplicationem,tanquã matricem. Rebuf.in prax.de reform.& correct. Bullæ n.2. Caputaq.decis.65.nu.6.par.1. Nec officiales,& expeditores in extensione literarum possunt restringere gratiã Papę. Butr.cons.49.nu.4. Paris.cons.112. nu.8.& seq.lib.4. Fuit dictum in Meleuitana. Pensionis 27.Iunij 1597.coram bon.me. Litta,& ratio est, quia supplicatio subscripta manu Papæ visa per Datarium,& tot officiales,præsumitur curiosius ac diligentius examinata,quam Breue, quod solum extenditur ab alijs officialibus.

5 Nec obstat regula Cancellariæ de non iudicando iuxta formam supplicationis,quia procedit,vbi literę non sunt expeditæ,non autem in casu,quando literæ sunt expeditæ, & discordant a supplicatione, vt hic ita fuit distinctum in Aretina Cõmendæ.19. Ianuarii. 1597.coram Illustrissimo Seraphino.

6 Ad illud vero quod dicebatur, restitutionem esse intelligendam sine præiudicio tertii, & sic sine præiudicio iurium dd. Matris & filiæ, quæ sententiam obtinuerant respondebatur,hoc ius habuisse originem & prouenisse a sententia condemnatoria Francisci,qua rescissa per gratiam restitutionis,consequenter acquisitiones ab illa immediate prouenientes censentur resolute Bal.supra alleg. in d.l.vltim.n.6.vers. ex prædictis.C. de sententiã pas. Felin. in c.inter quatuor. nu.5.de maior.& obedien. Anchar.cons.275. c. finẽ vers.vlt. Iuuatur & cons.408.nu.4.vers.non obstat. Quibus accedebat obseruantia subsequuta cum Frãciscus post gratiam restitutionis obtent. omnia bona administrauerit,& fructus perceperit,quietando conductores vt deponunt testes examinati. Ex quibus cõclusum fuit Franciscum per restitutionem recuperasse bona.

R. P. D. DVNOZETTO.

Ferrarien. Affictus. Lunæ 17. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Examinantur plures nullitates oppositę contra examen testium remissoriale.

SVMMARIVM.

Remissoriæ forma ad vnguem seruari debet. nu. 1.

Citari non debet vti absens qui habet domicilium. nu. 1.

Citatio vigore remissoriæ facienda ad valuas Ecclesiæ nõ dicitur rectè facta,si fuerit facta ad valuas Palatij. numero 1.

Legitimatio personarum est ante omnia in iudicio facienda. num. 2.

Fides Notarij non facit sufficientem probationem. nu. 3.

DECISIO CCCCLXVI.

Cvm dubitatum esset in causa pendente inter Illustris.& Reuerendis.D.Cardinalẽ Estẽsem,& Communitatem Bagnacaualli,vtrum testes examinati vigore remissoriæ Rotalis ad instantiam dictæ Communitatis essent recte,& rite examinati,proposito dubio Domini nemine discrepante dixerunt, testes nulliter fuisse examinatos,& ex multis nullitatibus adductis per Informãtes pro d.Illustris. Cardinale duas potissimum nullitates inducere iudicarunt.

1 Harum prima,quia forma Remissoriæ non fuit seruata, quæ ad vnguem obseruari debuit, & præteriri non potuit.c statutum de rescript.in 6.l. aut qui aliter.in princ.& ibi Bart.ff.quod vi aut clam.aliter necessario nullitas inducitur. Veral.decis.111.p.1. Rota

decis.8.

decis.8.de dol.& cont.in nouis.Achil.decis.14.e.tit. Et inter multa, quæ deducuntur in specie, hoc videtur circa modum citandi. Nam iuxta formam remissoriæ debebat citari Illustrissimus Cardinalis ad valuas maioris Ecclesiæ,& tamen citatus fuit ad valuas Palatij, quia locus præscriptus in dicta remissoriali succedebat loco domicilij,& ideo vti absens non debuit citari.clem.causa.§.quod si forsan.de elect.glos. in clem.1.de iudic. Vnde nõ potuit mutari locus destinatus.Castr.consil.22.nu.2.l.1. Boccac. de lit. remiss.cap.6.num.8.& cap.8.num.4.Addi & potest forte locum fuisse a Rota præfixum,quia maior verisimiliter in cursus est Populi in Ecclesia maiori, quam in Palatio.Achil.decis.19.de dol.& contum.

2 Secunda nullitas visa fuit Dominis ex defectu legitimi mandati tam pro parte eius,qui pro Communitate petijt exequutionem remissorię,quam pro parte dicti Illustrissimis Cardinalis, quia de neutro saltem legitimo mandato constat in processu, nam ante omnia legitimandæ erant personæ comparentium. Ias.in l.2.numero quarto.C.de edict.Diui Adr.toll. Alex.consil.59.numero 2.libro secundo.Nec obstat, quod dicitur eum,qui pro parte Communitatis comparuit,fuisse Syndicum, & Antianum, sed hoc non iustificatur, & licet id non fuerit oppositum a dicto Cardinale considerandum est nullum tunc temporis comparuisse, qui hoc obijcere posset, deinde idem, prætensus Syndicus in exequutione vltimi testis cõparuit cum legitimo mandato,quod prius facere non poterat.

3 Nec etiam constat, quod adducitur comparuisse quendam substitutum a procuratore habente sufficiens mandatum a dicto Cardinali,vt attestatur Notarius,non placuit Dominis, fidem in hoc casu adhiberi assertioni Notarij. Nam ex eo sufficiens non inducitur probatio. Dec.consil.58.num. 3. Ponderata est etiã ab vno ex Dominis alia nullitas ex eo, quod nõ fuit relicta copia citationis cum insertione totius tenoris.Put.decis.27.li.2.in nou. imp. Guido Papæ decis.1.tit.de citat.Ex quibus, & alijs deductis fuse per Informantes pro parte Illustrissimi Cardinalis extensis,ita fuit decisum.

R. P. D. PIROVANO.

M. Arsicana Cappellæ Veneris 21.Iunij.1613.

ARGVMENTVM.

Fides Notarij de actu coram se gesto facit fidẽ.

SVMMARIVM.

Possessio instrumentalis sufficit pro manutentione. numero 1.

Fides non facit fidem, etiamsi Notarius attestetur de instrumento a se rogato. nu. 2. Declara,vt nu. 3.

Literis testimonialibus scriptis a Notario vna cum subscriptione testium credendum est.num. 3.

Notarius dicitur testis iuris.num. 3.

DECISIO CCCCLXVII.

1 AMico de Amicis Domini censuerunt dandũ esse mandatum de manutenendo, quia de eius anteriori possessione constat ex attestatione Notarij facta cum testium subscriptione, & signo eiusdem Notarij, quæ videtur sufficere ad probãdum Amicum accepisse possessionem instrumentalẽ pro manutentione sufficiẽtem.Caputaq. decis. 173. par.3.& decis.333.par.2.Mohed.decis.12.alias 149 de restit.spoliator.

2 Non obstat, quod fides prædicta anterioris possessionis sit fides, quæ non facit fidem de instrumento narrato etiamsi ab eodem met Notario fidem faciẽte rogatum esset. Afflict.decis.48.nu.2.Guido Papæ decis.19.Rolan.consi.15.nu.21.lib.1.cũ alijs allegatis.

3 Quia fuit dictum,non esse fidẽ rogitus instrumenti de præterito,a quo pendet substantia probationis, & in quibus terminis procedunt allegatæ auctoritates,sed fidem facti coram se gesti, nempe apprehensionis possessionis per actus possessorios, & deferentes per pulsationem campanæ aperiendo, & claudendo portas,& similium,quæ ad huiusmodi actum fieri solent,pro cuius facti iustificatione Notarius dedit literas testimoniales,quibus testes se subscripserunt, & credendum est vti scriptis a Notario, qui est testis iuris,vt dicunt Bald.in l.si quis Decurio.num.6. C.ad leg.Cornel.de fals.Ias.consil.62. num.9. vol.1.& habentibus testes adscriptos, vt desiderat glos. in §. si vero absunt.vers. quantum ad hoc. auth. de hæred. & Falcid.Abb.post But.in cap.1.sub n.3.vers.nemo. de fid.instrum.Becc.cons.6.nu.27.vol.1.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Romana Tutelæ. Veneris 21. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Tutor quando possit vti suspectus remoueri ex eo, quod pupillo alimenta denegauerit, vel in inuentario non descripserit omnes res hæreditarias.

SVMMARIVM.

Tutor denegando alimenta pupillo potest suspectus allegari,si ad illa præstanda citatus non compareat, & sui copiam non faciat.nu. 1.

Tutor omittens describere in inuentario aliquas partitas, non est in dolo, si quam primum de illis notitiam

titiam habuit, eas descripserit. num. 2.
Dolus non præsumitur, ideo ab allegante probandus est perspicuis indicijs nu. 2.
Tutor non tenetur describere in inuentario nisi res hæreditarias. nu 3.

DECISIO CCCCLXVIII.

1 Domini dixerunt sententiam Illustrissimi Vrbis Vicarij esse iustam, cum non constet de aliqua legitima causa suspicionis, ex qua tutor veniat remouendus. Prima enim causa deducta ex eo, quod alimenta denegauerit pupillæ, nõ videbatur sufficiens, cum ita demum ob denegata alimenta tutor remoueatur, si citatus ad illa præstanda non compareat, & sui copiam non faciat, vt est text. in l. 3. §. tutor qui alimenta. ff. de suspect. tutoribus. §. si quis tutor. Instit. eod. tit. quod tamen perraro, & diligenti habita inquisitione faciendum est, vt inquit text. in l. impuberibus. §. final. ff. eod. Vnde cum Iacobus in termino citationis sibi factæ pro dictis alimentis comparuerit, & postea fuerit in carceribus detentus, nõ videtur latitasse, & consequenter nec etiam remouendus.

2 Secunda vero causa deducta ex eo, quod non confecerit legitime inuentarium, cum omiserit multas partitas in eo describere, non videbatur applicari casui nostro. Quia licet aliquas partitas omiserit describere, tamen vbi primum de illis notitiam habuit, eas in inuentario apposuit, vnde venit excusandus, cum non fuerit in dolo, qui non præsumitur, sed perspicuis indicijs ab allegante probari debet. l. dolum. ff. de dol. l. quoties. §. qui dolo. ff. de probat. Dec. cons. 109. num. 26. Surd. decis. 222. num. 11.

3 Omissio vero iuris inquilinatus, pro quo fuerunt oblata Scuta 80. non videbatur releuans, tum quia de eo non constat, nisi ex quadam protestatione aduersarij, quæ non probat ad sui fauorem, tum etiam quia de tempore confecti inuentarij, huiusmodi ius non apparebat esse alicuius considerationis, cum oblatio fuerit facta longe post dictum inuentarium. Prout nec pariter facit omissio descriptionis scrinij, in quo erant repositæ multæ scripturæ cuiusdam causæ Magni Ducis Hetruriæ, quia illæ non erant hæreditariæ, sed tantummodo fuerant depositæ penes patrem pupillæ nominatum per bo. mem. Cardinalem Pãphilium. Vltra quod possessionem scripturarũ Notariatus Rotæ statim mortuo Notario solet accipere Collegium aliorum Notariorum, & illæ non remanent penes hæredes.

4 Domini tamen voluerunt, quod Iacobus reddat rationem tutelæ personæ nominandæ per Rotam, ex qua resultabat quantitas bonorum istarum pupillarum, & respectu illius alimenta, quæ illi erunt præstanda.

R. P. D. PAMPHILIO.

Bononien. mandati. Mercurij. 26. Iunij. 1613.

ARGVMENTVM.

Mandatum ad emendum ex certa pecunia, an cēseatur reuocatum ex reuocatione mandati ad exigendum dictam pecuniam.

SVMMARIVM.

Mandati actio cessat, reuocato mandato. nu. 1.
Mandati reuocatio operatur perinde ac si mandatum nõ fuisset datum. nu. 1.
Mandati ad exigendum reuocatio operatur reuocationem mandati ad emendum, quando ex pecunijs exigendis erat facienda emptio. nu. 3.
Mandati fines non potest procurator excedere. nu. 2.
Actus præsumitur gestus eo modo, quo valide geri potuit. num. 3.
Emens proprio nomine de alienis pecunijs sibi acquirit. num. 3.

DECISIO CCCCLXIX.

1 Resolutum fuit D. Comitem non teneri docere de emptione possessionis, quia mandatum ad exigendum pretium negotiationis artis sericæ, & ad emendam possessionem illi datum a Bartholomęa Sensaria fuit per ipsam reuocatũ, prout constat ex reuocatione de anno 1609. & quidem re integra ante emptionem, vt ex confessione ipsius D. Sensariæ facta in positionibus pro parte ipsius datis, subsequenti anno 1610. Ideoque comes nõ tenetur docere de implemento, quia stante illius reuocatione cessat actio mandati. l. si vero. §. si mandauero. ff. mandati, & perinde haberi debet ac si mandatũ non fuisset datum, ad textum in l. cum quis. in princ. & §. 1. ff. de solution. Boer. decis 274. nu. 6.

2 Nec subsistere, quod reuocatio debeat intelligi respectu exactionis pecuniarum tantum, non autem respectu emptionis possessionis, quia placuit responsio, quod reuocatio ad effectum exigendi pecunias operatur reuocationem etiã ad effectum emendi, ex quo de istis pecunijs, & sine illis emptio fieri non poterat, ad text. in l. illud. ff. de acquir. hæred. Et tanto minus Com. teneri docere de implemento, quia mandatum fuerat limitatum ad emendam possessionem a creditoribus Catthi, dummodo pretium illius non excederet libras quadraginta octo mille, & tamen D. Sensaria in suis positionibus fatetur supradictam possessionem fuisse valoris librarum quinquaginta duarũ millium, quo fit vt D. Comes non posset illam emere, ne excederet fines mandati, contra text. in l. diligenter. in principio. ff. mandat. & in cap. cum dilect. de rescript. cum simili. Et quia ad manus Comitis, non

non deuenerunt, nisi libræ quadraginta quatuor mille, vt patet ex confessione eiusdem D. Sensariæ, in reuocatione mandati.

3. Præterea dum Comes constitutus fuit procurator a D. Sensaria tam nomine suo, quam etiam nomine Bartholomææ iunioris, pro qua promisit de rato, vnde cum ante reuocationem Bartholomæa iunior mãdatum huiusmodi ratificauerit, ac aliud simile fecerit, quatenus Comes emisset possessionem, censeretur illam emisse nomine Bartholomææ iunioris eius vxoris vigore mandati validi, non autem de mandato Sẽsariæ reuocato, cum actus præsumatur gestus eo modo, quo valide geri potuit. Bart. in l. Titiũ, & Mæuiũ. §. altero. nu. 2. vers. si vero dubitatur. ff. de administr. tut. Arct. cõs. 23. n. 10. in fi. vers. ex capite autem. Nec refragari quod emptio fuerit facta de pecunijs Sensariæ exactis ex pretio artis sericę. Fuit dictum quod adhuc possessio cẽseretur quæsita, vel hæredibus Bartholomææ iunioris, cuius mandatum non fuit reuocatum, vel Comiti eius viro ementi, nomine proprio de pecunijs alienis l. 1. & l. multũ interest. & ibi Bal. & alij, & l. qui aliena. C. si quis alteri. vel sibi. Et ex his quo ad possessionem satis Dominis visum fuit, constare D. Comitem non teneri docere de illius emptione, & minus teneri illam cõsignare, licẽt enim pecuniæ exactæ pertinerent ad Sensariam ratione suarum dotium vsusfructus, vel alia ex causa, nihilominus ad istum effectum stante reuocatione mandati cum alijs supra deductis id non releuãret. Quo vero ad aliam partem dubij, an scilicet D. Comes teneatur restituere pecunias exactas vna cum damnis, & interesse, quia multa per Informantes pro vtraque parte deducebãtur, DD. voluerunt, quod de hoc particulariter videatur. Et ita decisum fuit.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Romana Alimentorum. Veneris 28. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Maritus qui dotem non habuit, non tenetur dare alimẽta vxori, quoquo modo diuerterit, neque litiganti debent præstari alimenta, quando res, de qua lis est, non est fructifera, vel alias ipse, a quo petuntur, est pauper.

SVMMARIVM.

Vxori quæ non diuertit sua leuitate, sed culpa viri debentur alimenta, etiam extra domum viri. nu. 1.

Sentẽtia fauorabilis facit præsumptionem boni iuris pro eo, qui eam reportauit. nu. 2.

Dotis solutio non probatur ex instrumento dotis, quando testes deponunt contrarium, & contra instrumentum sunt alia adminicula. num. 3.

Maritus non tenetur sine dote alere vxorem nec in propria domo. nu. 4.

Maritus qui habuit dotem, tenetur alere vxorem extra propriam domum, perinde ac si esset in domo, & ad eius obsequia parata. nu. 4.

Pauperi litiganti, & danti fumum de bono iure debẽtur alimenta. nu. 5.

Pauper non dicitur filius artificis industrij, cui pater potest alimenta subministrare. nu. 5.

A filio artificis nõ admittitur exceptio paupertatis, cum ei non sit indecorum proprijs manibus laborare, vt possit se ipsum in totum alere. nu. 5.

Alimenta litiganti non debentur, si res de qua litigatur non est fructifera. nu. 6.

Thori separatio non cadit sub æstimatione. nu. 6.

Pauper non tenetur dare alimenta alteri pauperi litiganti. num. 7.

DECISIO CCCCLXX.

1 Licet pro parte Marthæ proponeretur regula, quod sibi tanquam illi, quæ non diuertit ex sua leuitate, sed culpa viri, debeantur alimenta extra domum viri. Bar. in tract. de aliment. nu. 48. Imol. in l. si cum dotem. §. sin autem in sæuissimo. nu. 24. ff. solut. matrim. Crauet. cons. 31. nu. 6. Thessaur. decis. 130. numer. 2. Surd. de aliment. tit. 1. q. 32. numero 17.

2 Et ad effectum consequendi alimenta lite pendente, (de quo modo agitur) satis probatum diceretur, quod ipsa non diuerterit ex propria leuitate, ex quo habet sententiam super separatione Thori ad sui fauorem, quæ facit præsumptionem boni iuris. l. si instituta. §. de inofficioso. ff. de inoff. testamen. Alciat. de præsumpt. reg. 3. pręsump. 9. nu. 8. Cephal. cons. 127. nu. 3. Couar. pract. quæst. c. 6. nu. 6. Et fuit in specie dictum in causa Bononien. separationis Thori. 11. Februarij. 1608. coram bon. mem. Pegna.

3 Nihilominus Domini in proposito casu fuerunt contra Martham, quia non bene probatur solutio dotis. Licet enim adsit instrumẽtum confessionis Marci Antonij Mariti, quod illam receperat a Simone patre Marthæ, & dictæ dotis promissore, attamen in cõtrarium dantur testes instrumentarij, qui dicunt pecunias fuisse asportatas a Thoma Berettario altero ex prædictis testibus, qui illas ad hunc effectum accõmodauerat, quibus multum adminiculatur, quod cum maritus in Curia Capitolina petijsset fructus dotis a prædicto fratre, ipse non allegauit solutionem dotis, sed quod ad illos non tenebatur, ex quo maritus non sustinebat onera matrimonij, & res etiam videbatur verisimilis, ex quo tam ex ætate dicti Marci Antonij viri, quæ tunc temporis erat sexdecim tantum annorum, quam ex alijs circumstantijs apparet, quod istud matrimonium fuit potius contractum per virum ex feruentia amoris erga Martham, quam ex alio.

4 Hoc stante, quod solutio dotis reddatur multum turbida, dicebatur, quod sicut Marcus Antonius nō teneretur sine dote alere Marthā vxorem in propria domo. Glos. in auth. de non elig. secundo nubent. §. fin. verbo onera. Bald. in l. fin. num. 3. C. de neg. gest. Ias. in l. si donatarius. §. si quis indebitam. nu. 3. ff. de condict. ob causam. Natt. cons. 15. nu. 9. Boer. decis. 22. in princ. Guid. Pap. decis. 439. nu. 1. Crescen. decis. 8. de iudic. Surd. de aliment. tit. 7. q. 17. n. 1. 2. & 11. vbi de communi. Ita nec tenetur illam alere extra, etiamsi non diuertisset ex propria culpa, quia isti duo casus æquiparentur a Doctoribus, dum dicunt maritum teneri ad alimenta perinde ac si vxor esset in domo, & ad illius obsequia, de quo per relatos a Surdo de alimen. tit. 1. quæst. 32. nu. 17.

5 Et quatenus replicabatur quod etiam si Martha non soluisset dotem adhuc sibi deberentur alimenta, sicut debentur cuilibet pauperi litiganti, qui dat fumum de bono iure, prout dat Martha per sententiam ad sui fauorem latam, de quo per Guid. Papam decis. 561. Crauet. cons. 164. nu. 1. Cephal. cons. 127. nu. 10. Decian. cons. 66. n. 2. lib. 2. Late Surd. d. tit. 1. q. 120. n. 1. & 7. fuit responsum in primis non constare de paupertate Marthæ cum habeat patrem industriosum, & artificē, qui tenetur supplere, quatenus ipsa quæ est iuuenis, & cui tanquam filiæ artificis nō est in decorum proprijs manibus laborare, non possit se ipsum in totum alere, iux. notat. in l. si quis a liberis. §. sed si filius. ff. de liber. agnosc. Ang. Aret. cons. 140. in princ. Guid. Pap. decis. 439. num. 1. Surd. de aliment. tit. 7. q. 1. num. 4. & 16.

6 Secundo fuit dictum, quod quæ in contrarium adducuntur loquantur, quando litigatur de re fructifera vel alias pretio æstimabili, vnde in decernendis alimentis datur pro regula, vt perpendantur fructus rei super qua litigatur, per Ang. in l. quibus bonis. numero 2. ff. de cess. bonor. Bald. in l. voluntatis. num. 4. C. de fideicom. Roman. consil. 110. nume. 31. versic. Præterea, Alex. 77. num. 5. lib. 5. & proinde, cum in proposito casu litigetur tantum de separatione Thori, & sic de re quæ non cadit sub æstimationem, satis dubium videtur, an applicetur prædicta conclusio.

7 Tertio ex testibus datis pro parte Marci Antonij viri apparuit, res eius esse ad eum statum reductas, vt vix possit ex proprijs bonis seipsum alimentare. Vnde succedit conclusio, quod pauper non teneatur alere alium pauperem, de quo in l. non quemadmodum in fine. ff. de liber. agnosc. Glos. in l. si quis a liberis. §. si mater. verbo necessario. ff. eod. tit. §. si vero auth. neque virum. Alexand. consil. 100. numero 7. lib. 1. late Surd. de aliment. tit. 7. quæst. 8. numero 1. cum pluribus seqq. & tradit in specie Cephal. consil. 127. numero 11. Et ex prædictis rationibus fuit dictum, Marcum Antonium virum nec etiam teneri ad expensas litis, &c.

R. P. D. PAMPHILIO.

Perusina Sponsalium. Veneris 28. Iunij. 1613.

ARGVMENTVM.

Sponsalia ex instrumento promissionis dotis, in quo nulla fit mentio sponsalium, nō probatur, cum in eis requiratur mutuus consensus.

SVMMARIVM.

Sponsalia inducuntur ex mutua promissione. nu. 1.
Sponsalia non probantur ex instrumento promissionis dotis, si in eo nulla fiat mentio sponsaliorum. nu. 2.
Dotis promissio facta censetur sub conditione, si matrimonium sequatur. nu. 2.
Matrimonium an probetur per instrumentum dotis. numero 3.
Consensus præstitus sub conditione si sequatur matrimonium, nullam inducit promissionem. nu. 4.
Sponsalia etiam nutis, & signis possunt contrahi. nu. 5.
Fides simplex non probat, nec est attendenda. nu. 5.

DECISIO CCCCLXXI.

1 DIxerunt Domini sententiam de partibus esse iustam. In ea enim declaratur inter Suetonium, & Diamantem sponsalia non extare, quod satis remanet iustificatum, postquam in actis non apparet probata mutua promissio, quæ ad inducenda sponsalia requiritur. l. 1. & 2. ff. de sponsal. l. sponsio. ff. de verbor. signif. Sanchez de matrim: lib. 1. tit. de spons. disput. 5. nu. 1. & seq.

2 Non obstat instrumentum promissionis dotis D. Suetonio factæ pro matrimonio contrahendo, quia huiusmodi promissio non probat sponsalia, de quibus in ea nulla est facta mentio. ex Bald. in l. vnic. num. 9. vers. 1. casu. C. de priuileg. dot. Ratio autem est, quia huiusmodi promissio dotis censetur facta sub conditione si matrimonium sequatur l. promittendo. l. si stipulationem. & l. dotis promissio. ff. de iur. dotium. & dicit Bald. in d. c. vnic. num. 9. versic. idem si ab extraneo. C. de priuileg. dot.

3 Minus obstat instrumentum consensus præstiti per D. Suetonium pro ratificatione alterius instrumenti, in quo enunciatur dictus Suetonius vir, & D. Diamantes eius vxor, quia cum de hoc principaliter dubitatur, an scilicet D. Diamantes sit vxor D. Suetonij, & an inter illos extent sponsalia illa enunciatiua, id non probat ex adduct. per Alexandr. consil. 21. numero 4. l. 1. Felyn. in c. illud. numero 5. de præsumption.

4 Maxime, quia dictus consensus legitur per D. Suetonium præstitus secuto matrimonio, inter ipsum ex vna,

vna, & D. Diamantem ex altera, & nō aliter nec alio modo, vnde satis Dominis constare videbatur domini consortium fuisse præstitum sub eadē cōditione, si matrimonium sequatur, & consequēter nullam ex eo resultare promissionem, de cōtrahendo matrimonio, neque de præsenti, neque de futuro, & quamuis ex dictis instrumentis aliqua posset colligi voluntas dictæ D. Diamantis de matrimonio contrahendo: illa tamen non sufficit, sed requiritur mutua promissio, ex sumptis de qua in casu isto nullibi constat.

5 Ex his cessat, quod dicebant Informantes pro D. Suetonio, sponsalia posse etiam contrahi nutu, & signis, quia placuit responsio, quod in casu isto nulla apparent signa ex quibus dictus mutuus consensus ad istum effectū requisitus colligi possit. Fides enim de traditione annuli, de tractatu, & de donatiuis, & alijs similibus non est de actis, & est simplex fides, quæ propterea non probat, nec est attendenda. Et ita decisum, &c.

R. P. D. BVRATTO.

Beneuentana Saluiani. Veneris 28. Iunij 1613.

ARGVMENTVM.

Bona Ecclesiæ non sunt subiecta constitutionibus Aegidianis, etiam si ageretur de vtili dominio inter laicos, quia iurisdictio constituentis non excedebat res temporales, & prophanas.

SVMMARIVM.

Aegidiana non habet locum in rebus Ecclesiæ. nu. 1.
Aegidiana neque habet locum inter laicos quando agitur de vtili dominio si dominium directum est Ecclesiæ. numero 1.

DECISIO CCCCLXXII.

1 VNa tantum parte informante Domini dixerunt, non esse locum Aegidianæ, respectu tumulorum 12. sub proprietate Sancti Victorini. Ratio fuit, quia illa non intrat in rebus Ecclesiæ defectu potestatis Cardinalis, Aegidij constituentis, quæ erat tantum in temporalibus, & profanis, vt fuit dictum in Hortana Sanctissimæ Trinitatis. 7. Iunij 1573. coram bo. me. Rubeo, & in alijs relatis per Honded. cons. 10. nu. 8. lib. 2. Idque etiam si agatur inter laicos de vtili dominio, vt fuit vltimo loco plene discusso articulo, resolutum in Romana domus de Scapuccijs. 19. Ianuarij 1611. coram R. P. D. meo Decano.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Nicien. Nullitatis Contractus. Luna 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Beneplacitum Apostolicum oppositum in commissione super confirmatione alienationis rerum Ecclesiæ cum conditione si in euidentem, &c. mortuo Pontifice qui beneplacitum dedit, expirat.

SVMMARIVM.

Possessio rei conuenta probatur ex sustentatione litis. numero 1.
Spoliatus culpa de facto suo restituendus non est. nu. 2.
Episcopus potest intentare spolium si alienatio rei Ecclesiæ facta per suum antecessorem fuit nulla. nu. 2.
Alienatio bonorum Ecclesiæ requirit solennitatem, et vtilitatem, sed beneplacitum Apostolicum supplet solennitatem num. 3.
Beneplacitum Apostolicum appositum in commissione super confirmatione alienationis rerum Ecclesiæ cum conditione si in euidentem, &c. mortuo Pontifice qui beneplacitum dedit expirat. nu. 3.
Rescripta executoria gratiæ non pereunt morte mandantis, secus rescripta quę causæ cognitionem committunt. numero 4.

DECISIO CCCCLXXIII.

1 FVit per Dominos resolutum Ecclesiā Nicien. restituendam esse ad possessionem bonorum de quibus agitur, constat enim de primo extremo ex concessione facta in emphyteusim, de secundo vero sustentatione litis cum alijs adminiculis, nēpe commissione causæ, manutentione obtenta à iudice laico, & similibus. Cæs. de Grass. dec. 4. nume. 2. de rest. spol. Ant. Anguianos in epit. tit. de vtroq; extremo. §. quinto, & fuit resolutum in causa Bononien. Præceptoriæ, 24. Nouemb. 1604. corā bo. me. Litta.

2 Neque releuat, quod alienatio fuit facta ab Episcopo, & propterea cum Ecclesia ceciderit facto suo, non est redintegranda. Rip. in c. sæpe, nu. 27. qui de communi. de rest. spol. Cassador. decis. 4. nume. 6. eodem titulo, quia fuit responsum, hic agi nomine Ecclesiæ per Episcopum successorem, qui potest intentare spolium, si alienatio antecessoris fuit nulla. Abb. in c. accedens. il primo, nume. 19. vt lit. non contest. Rip. in d. c. sæpe. num. 14. Dec. cons. 142. col. 2. vers. & secundum istam regulam. Verall. decis. 170. par. 3. & fuit resolutum in causa Sublacen. bonorum 14. Martij 1603. coram bon. mem. Litta. Et in alia Papien. tenutæ

tenutæ. 26. Martij eiusdem anni, coram Domino Bononien.

3 Quod aūt alienatio fuerit nulla satis patet, quia ad eius validitatem requiritur solennitas, & vtilitas. c. 1. de rebus eccl. non alien. Clem. 1. eod. titulo, & hodie per extrauagantem ambitiosæ. requiritur beneplacitum Apostolicum, quod supplet solennitatē, & quicquid dicendum sit de vtilitate, solennitas non adest, quia licet fuerit obtentum beneplacitum Apostolicū à Clemente VIII. cum illud non fuerit præsentatum viuente illo Pontifice, non suffragatur, quia concessio alienationis non fuit facta per viam gratiæ, sed per viam commissionis, & ideo expirauit per obitum Papæ. Dec. in c. relatum. num. 22. de off. deleg. Compilat. decis. 12. de off. deleg. in nou. post princip. vers. ego vero dicebam. Vbi eleganter ad propositum, & in proprijs terminis de cōmissione si in euidentē, &c. Adest decis. 128. Ludouici à Peguera, qui mouetur ex prædictis rationibus, & dicit Marcus Anton. Genuen. in praxi curiæ Archiepisc. Neapolitanæ, & fuit resolutum in causa Romana Horti. 17. Decembris 1588. coram Illustrissimo D. meo Cardinale Mantica, & in alia Terdonen. bonorum 15. Decemb. 1610. coram Reuerendissimo Attrebaten. & nouissime in alia causa Romana alienationis situs. 26. Nouembris præteriti coram Reuerendissimo D. meo Sacrato Archiepiscopo Damasceno.

4 Non obstat, quod cum versemur in executore ad gratiam exequendam, eius officium non expirauit re integra per obitum Papæ. c. si super gratia. de offic. deleg. in sexto. Federicus de Senis. consil. 78. circa med. vers. circa quod Gabr. de præben. concl. 1. in secunda ampliat. quia fuit responsum, quod licet verū sit, quod rescripta executoria gratiæ non pereunt morte mandantis, secus autem est in rescriptis, quæ causæ cognitionem committunt, prout est casus noster, cum commissio sit in euidentem vtilitatem Ecclesiæ, &c. quia pereunt morte mandantis re integra, vt distinguit. glo. d. c. si super gratia. in verb. principalis circa med. vers. & non obstat, & Dec. in d. c. relatum. nu. 22. iuncto num. 20. & 21. de off. deleg. Rota d. decis. 12. loco alleg. Gemin. in d. c. si super gratia. vers. sed pone, quod Papa. Gab. qui alios refert, conclus. 1. de præben. nu. 13. & ita respondit Rota in alleg. causa Romana Horti, coram Illustrissimo Cardinale Mantica, &c. & bene declarat Peguerà loco supra allegato.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Forolinien. Emphyteusis. Lunæ 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Hęc decisio Magistralis est, & Magistraliter docet an, & quando parte non opponente sententia nulla possit confirmari.

SVMMARIVM.

Citationis defectus tollit defensionem, quæ est de iure naturæ. num. 1.

Nullitatis defectus ob non citatam partem non sanatur per arbitrium Rota datum. nu. 1.

Clausula arbitrio, &c. remittit solum aliquid de iuris vigore, non autem tollit ipsum ius naturæ. nu. 1.

Sententia non lata in scriptis, & non publicata est prorsus nulla, & inualida. nu. 2.

Episcopus, & Vicarius constituunt idem tribunal. numero 3.

Sententia numquid requirat iudicis subscriptionem. numero 3.

Sententia nulla etiam defectu iurisdictionis potest confirmari parte non opponente, quando secunda sententia confirmare transitum fecit in iudicatum ob non interpositam appellationem, secus commissa causa appellationis in tempore, quia tunc quandocunque ante rem iudicatam potest dari de nullitate sententiæ. num. 4. & per totum.

Sententias aliorum tribunalium Rota nunquam exequitur, nisi earum iustitia gustata. nu. 8.

Doctoris dictum intelligendum est secundum auctoritates, quas allegat. num. 9.

Iudex bonus non debet fingere sententiam validam, quæ est nulla. nu. 11.

Appellationis causa commissa numquid possit dici de nullitate. nu. 12.

DECISIO CCCCLXXIV.

1 Domini dixerunt non intrare arbitrium ad sanandum nullitatem de qua agitur, quia est ex defectu citationis, qui quidem defectus tollit defensionem, quæ est de iure naturæ. Bar. in extrauag. ad reprim. in vers. & figura. nu. 6. glos. in Clem. sæpe in verb. defensiones. de verb. signifi. Dec. cons. 603. num. 10. & 12. late Vant. de nullit. ex def. cit. nu. 9. arbitrium autem solum remittit de iuris rigore. Cresc. decis. 157. hic autem non esset remittere rigorem iuris, sed tollere ipsum ius naturæ, & ideo arbitrium non debet operari. Cęs. de Graff. dec. 7. n. 7. & seqq. & dec. 8. num. 2. & 6. de sent. & re iud. Paris. cons. 8. nu. 21. lib. 4. & 56. nu. 5. lib. 1. Soc. iun. consil. 49. nu. 16. lib. 2.

2 Quod autem sententia sit nulla ex defectu citationis patet, quia Episcopus pronūciauit, prout in schedula, & nullam tunc exhibuit, sed post quatuor menses deputauit Vicarium ad aperiendum schedulam; quam etiam ipse Vicarius subscripsit, signū euidens, quod de tempore pronunciationis Episcopi nullam in actis exhibuit schedulam. Vnde omisso, quod sententia Episcopi si qua fuisset, cum non fuerit lata in scriptis, neq; publicata in die prolationis, vitio nullitatis

litatis subiaceret.l.2.& 3.C.de sent. ex breui.recit.c. fin.vbi Franc.numero 1.de sent.& re iudic.Angel.in cons.250.num.3.vers.nunc de secundo.Vant.de nullit.tit.de defec.process.num.69.& fuit dictum in causa Pharen. Archidiaconatus corã Paleotto, & in alia Fauentina successionis 12.Nouembris 1601. coram bo.mem.Pacen.in casu isto nulla potest dici lata sententia, quia nulla fuit exhibita schedula in actis, vt dictum est, & propterea cũ in die subscriptionis schedulæ factæ per Vicarium, nulla caderet citatio, indubitate sequitur, quod ista sententia fuerit nulla ex defectu citationis.

3 Neque obstat, quod Episcopus, & Vicarius constituant idem tribunal, & quod sententia non egeat subscriptione, vt per Verall.dec.139.p.3.quia quicquid sit de istis conclusionibus, essent considerandæ si Episcopus protulisset in scriptis sententiam, vel si Vicarius prosequendo processum incœptum coram Episcopo seruatis de iure seruandis promulgasset sententiam, sed cum nulla sententia fuerit lata ab Episcopo, nec tunc publicata, non meretur nomen sententiæ, & quatenus illud mereretur, prætensa aperitio schedulæ facta à Vicario fuit sine citatione partis, vt dictum est, & propterea ista nullitas non potest sanari.

4 Minus etiam facit, quod parte non opponente sententia nulla potest confirmari, etiam quod sit nulla ex defectu iurisdictionis.Alex.cõs.111.lib.5.Achill. dec.4.de re iud.Put.dec.60. lib.3. Nam fuit responsum, prędictam conclusionem esse veram in casu suo, sed non applicari, procedit enim inter alia, quando secunda sententia confirmans transitum fecit in iudicatum ob non interpositam appellationem, secus autem commissa causa appellationis in tẽpore, quia tunc quandocunque ante rem iudicatam, potest dari de nullitate.Alex.d.cons.111.nu.3.vers.tamen fallit. Franc. in c.dilecto.nu.107.vers. tunc si à tali sententia.& vers aliquando & tertio, & nume.108.vers. nam si est pronunciatum, de appellat. Vant.de nullitat.tit.qual.& quib.mod.sent.& process. nu.25. vers. vel pone exemplum, & in specie fuit resolutum in causa Vlixbonen.fructuum 16.Decembris 1594.coram Illustrissimo Mantica.

5 Neque est verum, quod idem sit, etiam quod sententia confirmans non fecerit transitum in iudicatũ ex Felin.in c.ea quæ.nu.2.vers.à qua etiam si appellaretur, de sent.& re iudic.& videbatur decisio Finetti in causa Viterbien. rescissionis contractus prima Iulij 1569.Rot.dec.7. de sentent. & re iud.in antiquis, Achil.decis.4.eod.tit. Bar.in l.si expressim.num.3.ff. de appell.& in l.1.num.9.C.quando prouoc.non est nec.& sunt aliæ duæ decisiones moderniores. Respõdebatur enim huic motiuo, quod Felin.solum dicit, quod si prima sententia est nulla, & secundus iudex est competens, & eius sententia transiuit in rem iudicatam, non impugnatur amplius prima, quia ex eã non tuetur se victor, sed ex secunda, à qua etiam si appellaretur non nocebit ei incompetentia primi, sed aliquis alius defectus, secundum Ang.de Aret.in l.si expressim. colum. 36. vers. quarto an etiam actor. Hæc ille.

6 Ex quibus apparet, quod Felin.pręsupponit secundam sententiam fecisse trãsitum in iudicatum, & sic bene procedit conclusio de qua supra per Alexand. Franc. & alios, & licet Felinus subdat à qua etiam si appellaretur, non nocebit ei incompetentia primi ex serie verborum apparet Felinum intelligere, si appellaretur postquam secunda sententia transitum fecit in iudicatum, quod suadent verba illa, non impugnaretur amplius prima, quia ex ea non tuetur se victor, sed ex secunda, & clare colligitur dictum Felin. cum alleget Angel.de Aretio, dicta col.36. mihi num.56. colum.26.qui nihil tale dixit, sed solum, quod parte confirmari, & confirmatio tenet, si sententia transitũ fecit in iudicatum.

7 Non obstat etiam decisio Finetti, cum solũ dicat, quod postquam sententia fuit cõfirmata, non est amplius agendum de nullitate, sed videndum de bono iure, est enim intelligenda si secunda sententia transitum fecerit in iudicatum, nõ enim reperitur Doctor, qui dicat cõtrarium, sed cõmunis sententia est, quod sententia nulla potest confirmari parte non opponẽte, & confirmatio tenet, si à sententia confirmatoria non fuerit appellatum. Solum autem disputant DD. an per confirmationem imponatur robur primæ sententiæ nulli, quod tenet Innoc.in c.1.de confirmat. vtil.vel inutil.nume.2.vers.solutio dicimus modo secunda sententia transitum fecerit in iudicatum, vel victor agat tantum ex sententia, quæ transitum fecit in iudicatum, quod tenet Angel.Aret.in d.l.si expressim.nu.56.ante finem.de appell.

8 Nec facit, quod decisio Finetti dicat, quod post confirmationem sententię non est amplius agendum de nullitate, sed videndum de bono iure, quæ cognitio super bono iure repugnat rei iudicatæ, quia hoc est regulariter verum, sed non habet locum in Rota, quæ nunquam exequitur sententias aliorum Tribunalium, nisi gustato de eorum iustitia. Put. dec.401. lib.primo.Chissan.decis.179.& est notorium, & tritum in Rota.

9 Minus obstat decisio Rotæ septima, de sent.& re iud.in antiq.& Achill.4.eod.tit.quia istæ decisiones sunt intelligendæ secundum Doct.quos allegant iuxta vulg.reg.de qua per Bar.in l.non solum. §. liberationis verbo.ff.de liberat.leg. Decisio autem Rotę in antiq. allegat Inn. qui loco supra citato disertis verbis loquitur, quando sententia cõfirmans transitum fecit in iudicatum.Achill.ver.dec.4.allegat Alex.in alleg.cons.111.lib.5.qui vt supra relatum est, loquitur, quando secunda sententia transitum fecit in iudicatum.

10 Minus etiam facit doctrina Bart. in d. l. si expressim.de appell.& l.1.C. quando prouoc. nõ est necess. quia Bar.loquitur in terminis, quando commissa est causa appellationis, & nullitatis, & tãgit articulum, quando iudex videatur reijcere nullitates, & isto casu vult,

su vult, quod post iudicatum non possit dari amplius de nullitate, non autem dicit quod simpliciter confirmata sententia nulla non possit dari amplius de nullitate, & quod iste sit sensus Bart. satis patet, cum dicat post iudicatum, quod verbum denotat post tres conformes, vel post rem iudicatam ob non interpositam appellationem. l. 1. & tot. tit. C. si in cau. iudic. si & iure iudicatum, vbi glos. secunda. ff. qui pot. in pig. hab. & quia allegat Clem. 1. de re iudic. & l. cum qui. C. de inoffi. testam. quæ loquuntur post rem iudicatam, quæ iura licet allegeт ad alium effectum, tamen ex illis satis colligitur mens ipsius Bar.

11 Et videtur cessare omnis difficultas, quia coram secundo iudice fuit oppositum de nullitate primæ sententiæ, & propterea eius partes erant reuocare dictas nullitates. l. cum quærebatur. nu. 4. ff. de re iud. Rot. dec. 2. de lit. contest. in antiq. & 8. de restit. spoliat. in nou. Cæs. de Graff. decis. 9. de caus. possess. & propr. Put. dec. 72. li. 3. non debet enim bonus iudex fingere sententiam validam si est nulla. Bal. in l. 1. colum. 3. vers. caueant tamen iudices. C. si a non comp. iudic. Thom. Fastol. caus. 4. dub. 14. Contard. de moment. poss. limit. 7. num. 14. nisi nullitas cadat in dubium, ex quo negotium sit intricatum, quia si apparet iusta etiam parte opponente de nullitate, potest confirmari, vt fuit resolutum in causa Assisien. beneficij 26. Februarij 1567. coram Gropperio, & in alia Interamnen. bonorum 14. Nouembris 1613. coram D. Archiepiscopo Bononien.

12 Neque obstat, quod tam in primo, quam in secundo casu ad effectum, vt possit dici de nullitate, necesse fuisset committere causam nullitatis, vt per glo. in l. 1. in verb. non obtinebit. C. quan. prou. non est neces. quæ loquitur cum certa denunciatione, quia in contrarium est glos. in l. si expressim in verb. præscriptio. ff. de appellat. ea ratione, quia errando in appellando, cum nullam potuisset dicere sententiam, sibi non præiudicauit, sed non est opus ingredi istam difficultatem, quam conciliat, & declarat Bar. in d. l. si expressim. nume. 2. vers. mihi videtur dicendum, & Alber. ibidem. nu. 5. & 6. Nam hic fuit commissa æque principaliter causa appellationis, & nullitatis per clausulam appellationis, & appellationum nullitatis, & nullitatum, vt declarat Mandos. in formula 17. commissionum, in clausula nullitatis, & nullitatum, vbi alios allegat.

R. P. D. MANZANEDO.

Perusina Redintegrationis. Lunæ 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Statutum excludens feminas quousque masculi extabunt, non verificatur in momento temporis, sed requirit perseuerantiam masculorum, quibus deficientibus successio reuertitur ad feminas.

SVMMARIVM.

Dictio quousque in statuto feminarum exclusiuo propter masculos, operatur earumdem exclusionem ad tempus, id est quamdiu masculi extabunt. nu. 1.

Permissum ad tempus, facit post tempus esse prohibitum, & è contra. nu. 1.

Statutum excludens feminas quousque masculi extabunt, non verificatur in momento temporis. nu. 2.

DECISIO CCCCLXXV.

1 PRoposito dubio an Moniales Monasteriorum Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Perusio, & S. Bernardini de Viterbio, sint redintegrādæ ad bona paterna, & materna q. Ioannis Antonij Vibij, & Leontiæ coniugum de Perusio mediantibus personis Eusebiæ, & Gismeniæ suarum filiarum, & postea Monialium in dictis Monasterijs. Domini in affirmatiuam sententiam venerunt. Nam cum ex prędictis coniugibus remanserint filij masculi Vincentius, Cæsar, Fabricius, Mutius, & Camillus, & feminæ prædictæ Eusebia, & Gismenia, & ex istis omnes decesserint sine liberis, & sic masculi non extant. Vnde prædicta Monasteria ex persona DD. Eusebiæ, & Gismeniæ intentarunt dictam redintegrationem ad prædicta bona paterna, & materna vigore statuti Perusiæ, quod excludit feminas à successione parentum propter existentiam masculorum, quousque masculi extent, illis vero deficientibus, feminas redintegrari vult, quod statutum ad fauorem dictorum Monasteriorū pro d. redintegratione bene intrare visum fuit, cum prædicti omnes masculi defecerint, & statutum non in perpetuum feminas excludat, sed ad tempus, nempe quousque masculi extabunt, quod operatur illa dictio quousque, vt notat Bar. in l. final. §. quando num. 1. ff. ad Tertull. per tex. in l. 1. §. finali. ff. de vent. in poss. mitten. & in l. siue. §. tamdiu. de condict. furtiua. Et facit, quia permissum ad tempus, intelligitur post tempus prohibitum, & è contra l. Imperatores. ff. de postuland. l. statuliber à ceteris. ff. de stat. homin.

2 Ex quibus talia statuta sic intelligenda dixit Bar. vbi supra affirmando, quod ista est veritas, & Bal. in l. quibus. num. 3. C. de secund. nupt. & Anch. in consil. 120. num. 2. & Capr. alijs relatis cons. 71. per totum. & Franc. Aretin. hanc dicens cōmunem, in cons. 144. & plurimos pro hac sententia congerit Albert. Brun. de statut. exclud. femin. art. 10. num. 67. 68. & seq. & vt Bal. vbi supra, notat, istud statutum loquitur per verba, quæ non possunt verificari momento temporis, sed quæ requirunt perseuerantiam liberorum, ad hoc vt feminæ excludantur, quo casu potius est quædam temporalis suspensio, quam præcisa exclusio, & ideo cessante d. temporali suspensione per deficientiam

tiam

tiam masculorum, successio redit ad feminas temporaliter tantummodo exclusas, & quousque masculi extarent, argumentum textus in Authent. de non eligend. secundo nubenti. §. Gregoria. & in Auth. de nupt. §. quoniam infirman. & in terminis istiusmet statuti Perusiæ illud ita intelligendum resoluit Rota coram bonæ memoriæ Pegna in vna Perusina redintegrationis. 6. Nouembris 1595. Ex quibus ita resolutum fuit.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Reatina Bonorum. Lunæ 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Iudex nulliter, & iniuste procedens spoliat, & spoliato competit actio spolij.

SVMMARIVM.

Spolio agens quæ debeat probare. nu. 1.
Actio spolij est in rem scripta. nu. 2.
Actio in rem scripta competit successori, & contra successorem. nu. 2.
Iudex nulliter, & iniuste procedens dicitur procedere, vt priuatus, & spoliat. nu. 3. & 5.
Mandatum eius, qui comparet vt procurator, non præsumitur, & debet apparere. nu. 4.
Subhastatio, vt sit valida quæ requirantur. nu. 4.

DECISIO CCCCLXXVI.

1 Marius Colella tanquam Procurator Paulæ sororis, egit ad bona, de quib. agitur, contra Io. Bernardinũ filium dictæ Paulæ, & Virgilium pariter dictæ Paulæ sororium, & Patruum dicti Bernardini, quæ fuerunt subhastata ad fauorem Rutilij Perrinæ, qui cessit ea postmodum ad fauorem dicti Marij, vt in decisione in hac causa facta quarta Martij huius anni, cumque obierit dictus Virgilius substituta hærede Isabella Masella vxori, quæ ex persona dicti Virgilij, & pro eius portione egit spolio contra prædictum Marium. Dubitaui an intraret dictum spolium, & Domini affirmatiue responderunt, constare de antiquiori possessione Virgilij ex subhastatione contra ipsum obtenta per Mariũ Colellam procuratorio nomine, & iuniore dicti Marij, & Rutilij eius auctoris, & ipsamet subhastatione, quæ duo extrema requiruntur, & probanda sunt ab agente spolio Innoc. & Docto. in c. sæpe. de restit. spoliat. Abb. in c. si diligẽti. de præscript. Dec. cons. 252. nu. 1. vers. est ergo solum videndum. Alex. cons. 6. numero 5. lib. 3. Grat. consil. 70. numero 22. lib. tertio, cum alijs.

2 Quod autem Isabella tanquam hæres Virgilij possit agere spolio contra dictum Marium successorem Rutilij dubitari non potest, cum actio spolij sit in rẽ scripta, quæ propterea competit successori, & contra successorem. glos. in c. cum ad sedem. in verbo interdictum. Vbi Abb. nu. 20. & 27. de restit. spol. Alex. in l. rem quæ nobis. num. 19. Ias. nume. 14. ff. de acquir. possess. Afflict. decis. 361. num. 33. Cassad. decis. 3. de rest. spoliat. Menoch. de recuperan. remed. 1. n. 410. & ista decisio Tholomæi relata inter impress. lib. 3. par. 3. decis. 907. Et fuit etiam dictum in causa Perusina spolij domus. 1. Februarij 1608. coram bon. me. Pegna.

3 Non obstat, quod actor Marij possideat auctore Prætore, quia ex actis ipsius subhastationis in actis istius causæ productis, constat, iudicẽ nulliter, & iniuste processisse, quo casu spoliat. Ang. in l. clam. possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acquir. poss. & fuit resolutum in causa Hispalen. Permutationis. 11. Maij 1586. coram bon. mem. Gypsio, & in alia Parmen. & Adrien. Beneficiorum. quarta Iulij 1584. coram Cantuccio.

4 Quod autem iudex nulliter notorie, & iniuste processerit, satis patet, (omissis alijs, quæ facile tolli possunt) quia in dictis actis non constat de credito Paulo, & propterea pro debito bona non poterant subhastari, sed rei erant absoluendi. l. qui accusare. C. de eden. Et in puncto dicit Ofasch. decis. 170. nu. 4. Insuper non constat de mandato Marij, qui in iudicio subhastationis non comparuit tanquam frater, sed tanquam procurator, & ideo debet constare de mandato. Bal. & Salyc in l. 1. C. de procur. Ias. in l. exigendi. col. 4. nu. 9. vers. 6. fallit. C. eod. tit. Præterea adest defectus citationis, & decreti de subhastando, & deliberando, quæ omnia sunt necessaria pro validitate subhastationis. l. à Diuo Pio. §. 2. & ibi glos. in verbo iubentur. ff. de re iud. l. creditor. la secunda. C. de distract. pign. Afflict. decis. 338. n. 3. & seqq. vbi Vrsill. nu. 5. Guid. Pap. dec. 329. Rebuff. de percon. & licit. act. 7. glos. vnica à n. 8. vsque ad 16. ad Constitutionem Galliæ. Tomo 2.

5 Ex quibus sic gestis apparet, quod iudex nõ processit vti talis, sed vti priuatus. Cæs. de Grass. dec. 13. sent. & re iud. Dec. in l. vt uim. num. 26. ff. de iustit. & iur. Gabr. concl. 1. nu. 124. & seq. de rest. spoliat. Cephal. cons. 289. nume. 14. & seqq. lib. 2. Verall. decis. 112. par. 2.

REVERENDISS. P. D. DAMASCENO

Romana Saluiani. Lunæ 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Saluianum vt competat quæ probari debeant, & an in casu decis. exceptio fideicommissi impediat immissionem vigore Saluiani.

SVM-

SVMMARIVM.

Saluianum datur probata possessione debitoris, & credito actoris. nu. 1.
Fideicommissum potest alienari pro restitutione dotis. numero 2.
Feminæ exclusæ à statuto faciunt numerum ad augendã legitimam masculorum. nu. 3.
Legitima, vbi filij sunt septem, est semis. nu. 3.
Legitima non comprehenditur sub fideicommisso. nu. 3.
Hæres adeundo hereditatem videtur quasi contrahere cum creditoribus hereditarijs. nu. 4.
Saluianum non retardatur per exceptionem turbidam. numero 5.

DECISIO CCCCLXXVII.

1 FVit tentum esse locum Aegidianæ, quia sententia cantat in mero possessorio, nullitas non apparet, nec iniustitia, quia creditũ Annæ actricis cum hypotheca probatur per instrumentum census empti, per q. Iubilæum, & Lauiniam Iugales super domo de qua agitur, possessio vero D. Leonis rei conuenti probatur ex testibus, quibus duobus concurrentibus locus est Saluiano, cuius vigore egit Anna. Bar. in l. 1. nume. 2. ff. de Salu. interd. Rolan. conf. 14. num. 13. lib. 1. Put. 207. nu. 2. lib. 1. Rota in Causa Romana, seu Amerina. 8. Iunij 1576. coram Cantuccio relata inter diuer. impress. decis. 34. par. secunda. Et in Romana Saluiani. 13. Ianuarij 1609. coram bo. me. Litta. Nec videtur dubitandum, quod Anna non habeat causam à prædictis Iubilæo etiam Lauinia. Nam vt probatur ex publicis instrumentis, Iubilæus fuit hæres testamentarius Lauiniæ, Catherina vero hæres testamentaria dicti Iubilæi. Rursus Paulus fuit hæres istius Catherinæ, & ab isto Paulo fratre suo Anna actrix reportauit cessionem census, de quo agitur Nõ obstat pretensio D. Leonis, quod scilicet ista domus sit subiecta fideicommisso q. Iacobi Galli purificato ad fauorem societatis Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis in Ecclesia Sancti Laurentij in Damaso, à qua Societate D. Leo mediante quadã transactione habet cessionem, quia obiectum visum tolli ex pluribus. Primo, quia non probatur, domum, de qua agitur, fuisse in bonis dicti fideicommittentis non ex quadam emptione per ipsum facta, quia non concludit de ista domo, cum non verificentur Confinia, non ex quodam inuentario, vt prætenditur per hæredes dicti Pauli confecto, quia extractum ex folio volante non rogato per aliquem Notarium. Non denique ex sententia liquidatoria fideicommissi lata per D. Perinum, quia tanquam inter alios lata minime nocet Annæ. tot. tit. res inter alios acta, &c.

2 Secundo, etiamsi probaretur domum fuisse in bonis fideicommittentis adhuc fuisset ab illo liberata per assignationem de illa factam à Sulpicio Gallo Lucretiæ suæ matri, & vxori Pauli pro restitutione suarum dotium, quod non est dubium potuisse fieri vigore tex. in §. quamobrem. auth. de restitu. & ea quæ parit, & in auth. res quæ. C. comm. de legat. vt tradũt ibi glos. in verb. oblig. Bar. num. 2. Bal. num. 3. & alij Scribentes. Alex. conf. 67. n. 5. lib. 4. Dec. conf. 376. nu. primo. Couar. var. resol. lib. 3. & 6. nume. 10. vers. quarto, Surd. decis. 62. in princip.

3 Tertio, cum filij Iacobi essent septem comprehensis feminis, quæ licet exclusæ à statuto faciunt partẽ ad fauorem masculorum. Bal. in l. si defunctus. nu. 1. C. de suis, & legit. Corn. conf. 197. nu. 1. lib. 1. Curt. iun. conf. 268. nu. 18. cum pluribus seqq. Paris. conf. 36. num. 29. lib. 2. cum alijs per Crass. in §. legitima. num. 4. vers. aut vero statutum. Et fuit dictum in causa Romana de Lante. 1. Februarij 1567. coram Clemente Papa VIII. relata inter diuers. impress. decis. 266. nu. 2. & 5. par. prima, legitima fuit semis. auth. nouissima. de inoff. testam. §. hæc nos. vers. si vero vltra quatuor auth. de Trient. & Semiss. potuit sustineri census super bonis fideicommittẽtis ratione istius legitimæ, cum portio illi subiecta sit libera, iuxta notat. in l. quoniam in prioribus. C. de inoff. testam.

4 Quarto, cum D. Leo sit hæres q. Vlyssis, qui imposuit censum, vt ex quietantijs per ipsum vti filium, & hæredem dicti Vlyssis factis Dominico Fructarolo, non potest euitare immissionem, quia adeundo hæreditatem patris, videtur quasi contraisse cũ illius creditoribus. l. apud Iulianum. §. final. vbi glos. vers. cõtrahere. Bar. nu. 2. quib. ex caus. in poss. eat. §. hæres. & ibi glos. verbo intelligitur. instit. de oblig. quæ ex quasi contractu nascunt.

5 Quinto dicebatur, quod cum negari non possit, quin ex præfatis exceptio fideicommissi reddatur multum turbida, quod hoc sufficiebat ad effectum, ne talis exceptio posset retardare immissionẽ ex Saluiano. l. finali. C. quorum bonorum. Rip. in rub. ff. de pignoribus. num. 19. prope finem. cum alijs, per Menoch. de adipiscen. remed. 3. num. 180. Rota in supra allegata Romana Saluiani. 13. Ianuarij 1603. coram bo. mem. Litta, & in alia Romana Saluiani. 3. Martij 1608. coram bo. me. Pegna. Ex quibus fuit conclusũ pro Anna, D. Leone citato, & minime informante.

R. P. D. BVRATTO.

Alerien. Beneficij. Lunæ 1. Iulij 1613.

ARGVMENTVM.

Declaratoria vt detur quæ requirantur, & ex quibus probentur illius requisita.

SVMMARIVM.

Declaratoria vt sit danda quæ requirantur. nu. 1.
Declaratoria, vbi concurrunt requisita, seruatis quatuor terminis est ferenda. nu. 1.

Contu-

Contumacia requisita ad effectum declaratoriæ resultat ex intimatione exequutorialium personaliter facta. numero 2.

Excommunicatio promulgata in exequutorialibus incursa, & purificata, censetur ex lapsu terminorum ad parendum assignatorum. num. 2.

Declaratoria potest dari absque alia citatione, vbi fuerunt lapsi termini ad parendum assignati. nu. 2.

DECISIO CCCCLXXVIII.

1 PRoposito dubio, an contra Andream danda esset declaratoria, alia tantum parte ob illius contumaciam informante, Domini pro affirmatiua resoluerunt. Concurrunt enim omnia requisita. Executoriales legitime relaxatæ à R.P.D. meo Pamphilio in Summario num. 3. vigore sententiæ, & rei iudicatæ in Summario. num. 2. Fulminatio censurarum in eisdem contenta, ibi ex nunc prout ex tūc, excommunicationis sententiam promulgamus. Et vera contumacia in parendo, ideo seruatis iam quatuor terminis, ferenda est declaratoria. Achil. decis. quinta, de sent. excom. Rot. decis. 261. lib. tertio, parte 3. diuers.

2 Contumacia in parendo resultat ex intimatione exequutorialium personaliter facta in Summario. nume. 4. cap. 1. cum ibi not. de sent. excom. in 6. not. in c. reprehensibilis. Vbi Abb. nu. 2. de appell. Socin. in c. nulli. num. 15. de sent. excom. cum lapsu terminorū ad parendum assignatorum, ex quo dicitur incursa, & purificata excommunicatio in illis promulgata. Doct. in c. præterea. huius initij secundo, de appellat. Socin. c. sacro. nu. 144. & seq. & c. sacris. num. 496. de senten. excom. Adeo vt illa posset hoc casu ferri absque alia citatione. Roman. cons. 482. incip. in casu. num. 5. Put. decis. 324. num. 4. lib. 1. secundum mod. impress. Et visa fuit augeri contumacia, tum ex lapsu 18. mensium ab intimatione exequutorialium, & excommunicationis, vt supra, incursæ, tum quia idem Andreas fuit alias in hac causa declaratus ob non paritionem mandato de manutenendo à bo. mem. Cardinali Seraphino relaxato in Summario, num. 1. Neque constat de aliqua absolutione, vel paritione. Vnde facilius pro declaratoria resolutum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Maceraten. Liquidationis fructuum. Mercurij 30. Octobris 1613.

ARGVMENTVM.

Fructuum liquidatio, & eorum valor quomodo probanda.

SVMMARIVM.

Fructuum liquidatio probatur per id, quod possibile, & consuetum est. nu. 1. & 2.

Præsumptiones, & coniecturæ sufficiunt in materia difficilis probationis. num. 2.

Frumenti valor, & pretium probatur per æstimationes extractas ex publicis libris ciuitatis. nu. 3.

Frumenti valor quando diuersimode apparet per æstimationes librorum publicorum, medius valor attendendus est. nu. 4.

DECISIO CCCCLXXIX.

1 PRoposito dubio, an cōstaret de liquidatione, Domini affirmatiue respōderunt, quo ad granum, cū testes tam primi, quam secundi examinis deponant totam terram, de qua agitur, singulis biennijs fuisse seminatam ad granum, & illud, qđ colligebatur fuisse pro æquali diuisum inter Dominum, & Colonum, & fere omnes conueniunt, quod qualibet salma terræ solet ad minus percipi ad rationem quinque cum sex bottinellis, & reddunt optimam rationem, nempe quia practici, & vicini, quæ quidē probatio per possibile, & consuetum est sufficiens, quia cum in casu nostro constet de perceptione fructuum, circa eorum liquidationem admittitur probatio à possibili, & consueto. Achill. decis. 22. de rest. spol. Verall. decis. 30. p. 2.

2 In hac enim materia, quæ reputatur difficilis probationis sufficiunt præsūptiones, & coniecturæ. Bal. in l. prima, n. 22. C. de fruct. & lit. expens. Natt. consil. 510. nume. 7. & fuit in Rota sæpe decisum in vna Carpen. fructuum. 1. Iunij 1602. coram Illustrissimo Mellino, & in alia Romana liquidationis. 26. Octob. 1592. coram Orano. Vnde cum tota terra sit salmarum 30. & ijdem testes dicunt fructus dicti grani vndecim annorum, quibus durauit spolium, nempe ab anno 1597. de mense Octobris, quo fuit commissum vsque ad annum 1608. de mense Iulij, quo fuit redintegratus Iulius, videntur liquidandi ad rationem 5. salmarum, & sex bottinellorum pro qualibet, quam reductionem remiserunt Domini faciendam Perito illarum partium, qui agnoscat istas mensuras.

3 Quo vero ad valorem dicti frumenti ille probat per æstimationes extractas vigore compulsorialium Rotalium ex libris publicis ciuitatis Maceraten. & Firmanæ. Bart. & Alber. in l. finali. ff. ad legē Iuliam. Idem Alber. in tract. de statu. q. 69. Anan. cons. 38. nu. 3. Cæs. de Graff. decis. 5. num. 5. de rest. spol. quæ quidem probatio in simili fuit admissa in Imolen. tutelæ. 27. Octobris 1595. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio, & in alio Romana fructuum 7. Aprilis 1606. coram Reuerendissimo Lugdunensi.

4 Attamen, quia istæ æstimationes dd. librorum nō concordant in totū, cum æstimatio Maceratæ sit minor, & pars D. Iulij acquiescat isti minori æstimationi. Ideo

ni. Ideo iuxta illam valor frumenti fuit iudicatus, nisi appareat in dictis ciuitatibus quolibet prædictorũ annorum alias minores æstimationes fuisse factas, quod relinquendum censuere Domini dicto Perito eligendo in partibus super mensuris, qui etiam reuideat libros istarum ciuitatum pro inquirẽdo, an aliæ æstimationes minores datis reperiantur, quo casu eligenda erit mediæ via, ita vt nec maiores, nec minores, sed mediæ æstimationes attendantur, & iuxta illas iste valor taxetur, vt fuit alias per Rotam consideratum in vna Florentina liquidationis fructuum. 14. Martij 1611. coram me.

5 Circa vero paleam omnes prædicti testes considerant illam colligi ad eandem rationem, qua granum, & ideo videbatur, liquidanda ad quantitatem, quã supradictum est de frumento. Sed quia dicebatur, possessores prædij de illo tẽpore habuisse, ibi sua animalia, quibus palea communiter deseruire solet, ideo pro nunc circa istius paleæ liquidationem nihil fuit stabilitum. Quo vero ad hordeum, & alia legumina, & ad animalia cum non afferatur sufficiens probatio, Domini nihil resoluerunt, & ipsamet pars Iulij de Nobilibus non curauit pro nunc in illis insistere.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Legati. Veneris 4. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Valet Legatum maioris summæ factum à patre filię nubenti, quam si monialis efficiatur, & hęc opinio Religioni, aut vitæ contemplatiuæ contraria non est, nititurque æquitate, & communi obseruantia.

SVMMARIVM.

Legatum factum à Patre filiæ nubenti in sæculo plus quã si monialis efficietur, non valet secundum unam opinionem. nume. 1. Contrarium verius. numero 2. & per totam decisionem vbi respondetur contrarijs.

Testantium voluntates seruandæ sunt etiam, quod non faueant Monasterio, vel Religioni. num. 3. & 4.

Moniales, quæ perpetuam voueant paupertatem non sibi, sed Monasterio acquirunt. nu. 4.

Matrimonij onera grauissima sunt. nu. 5.

Patris consilium pro filijs præsumitur bonum. nu. 5.

Consuetudo est optima legum interpres, & ab ea in indicando recedendum non est. nu. 6.

Conditio vere, & non ficte in specifica forma adimpleri debet. num. 7.

Conditio repugnans Religioni, & retrahens ingredientem Monasterium, reijcienda est, allegato nu. 9.

DECISIO CCCCLXXX.

1 Hoc dubium in resolutione diei 14. Decembris 1612. reseruatum, an liceat patri plus relinquere filiæ nubenti in sæculo, quam si matrimonium spirituale cõtrahat, habet ab vtraque parte rationes, & Doctores grauissimos attestantes etiam de communi. Nam pro negatiua referuntur opiniones disputatę per Richardum Malumbram, & Thomam de Fromaginis, quos secuti sunt. Ioã. And. in addit. ad Specul. in rub. de stat. monach. circa medium. Et alij plures relati per Gabr. de leg. conclus. 2. per Cottam in memor. in ver. conditio. Afflict. decis. 348. per totam. Odd. cons. 19. num. 19. Illustrissimus Mantic. de coniect. lib. 11. tit. 18. Roland. cons. 35. nume. 17. lib. 3.

2 Affirmatiuæ auctor est Bald. in l. Deo nobis. C. de episc. & cler. & in auth. nisi rogati. C. ad Trebell. cum quo transeunt multi pariter relati per eundem Gab. tit. de leg. concl. 2. Illustrissimus Mantic. d. tit. 18. nume. 28. & seqq. Couar. var. resol. lib. 1. c. 19. nume. 9. Menoch. cons. 169. num. 18. Simon de Pret. de interpret. vlt. volunt. lib. 4. interpret. prima, dub. 5. nu. 19. Peregr. de fideicom. ar. 28. nu. 73. Sanch. de Matrim. disput. 34. nume. 11. & seqq. Et hæc posterior opinio magis placuit Dominis, quę fundatur in expressa morientium voluntate nec religioni, aut vitæ contemplatiuæ contraria probatur, nititurque æquitate, & communi obseruantia.

3 Legibus enim constitutum non reperitur, quod fauor Monasterij, vel Religionis impedire debeat testantium voluntates, quinimo omnibus modis seruãdæ sunt. c. vltima voluntas. 13. q. 2. l. 1. C. de sacrosanc. eccles. §. disponat. auth. de nupt. l. in conditionibus primum locum. in princip. ff. de cond. & demonstr. l. cũ questio. in fine. C. de leg. Merito igitur fauor religionis adeo præponderare non debet, vt destruantur morientium voluntates, quas singularibus priuilegijs esse decoratas leges voluerunt.

4 Religioni autem, vel Monasterio contraria nõ est, quia ingressus non inuitatur ex eo ad relinquendum habitum susceptum, neque ingredienti ponit obicẽ, cum voluntas legantis non præsumatur ad hoc ordinata, sed ad pinguius patrimonium relinquendum in familia sua, & item à voluntate ingredientis alienum existimatur, vt cogitet de bonis cum perpetuam voueat paupertatem nec ipsi, sed monasterio bona acquirantur. c. monasterium. de regul. auth. ingressi. C. de sacrosanc. eccles. Dec. in c. in præsentia. num. 59. de prob. Menoch. cons. 169. num. 19. vol. 2. Couar. var. resol. lib. 1. c. 19. nu. 10. vers. præterea. Rim. iun. consil. 85. numero 25. vol. 1. qui prædictas rationes bene ponderant.

5 Aequitas etiam est valde cõsiderabilis, quia certũ est quod ingredientibus monasterium, & paupertatem profitentibus multo minus potest sufficere, quã si nupserint in sæculo propter onera matrimonij, quę fuerunt,

fuerunt,& sunt hisce præsertim temporibus grauissima.l.pro oneribus.C.de iur.dot.c.salubriter,de vsur. & ideo videatur licere Patri testando habere rationē ad vtrumque statum,tam sæcularē quam religiosum, & moderare relictum ad indigentiam vtriusque status prudenti suo consilio, de quo lex multum confidit.l.nec in ea.ff.de adulter. Pereg. de fideicom.art. 34.nu.31.& rationi prædictæ multum insistunt Bal. in auth.nisi rogati.nu.11.C.ad Trebell.Dec. in c.in præsentia.n.59.vers. & ista opinio.de probat. Vrsill. ad Afflict.decis.348.memb.2.Sim.de Pret. de interpret.vlt.vol.lib.4.interpret.1.dub.5.nu.19. Vasq. de success.tit.commun.de leg.lib.3.§.29.nu.23.vers. & prudens consilium.Menoch.cons.169.n.20. & Rim. iun.cons.85.nu.18.& seqq.vol.1.

6 Consuetudo denique, & communis obseruantia quam per totum mundum vigere testantur Castr. in l.Titiæ centum.8.Titiæ centum.in fin.ff. de cond.& dem.Illustrissimus Mantic.d.lib.11.tit.18.nu.19. & de tota Italia Fulgos.cons.53.num.2.Rim.iun.cons. 85.n.22.vol.1. pro certa lege nobis deseruire debet, quæ propterea mutanda non est nec ab ea receden. tanquam ab optima legum interprete.cap.cum dilectus.de consuetud.l.si de interpretat.l.minime. ff. de legibus,& hæc interpretatiua consuetudo tātum potest, vt inde etiam possit affirmari, quod ita sit à iure constitutum,vt scribunt Bal.Fulgos. Natt.& alij relati per Illustrissimum Mant.d.lib.11. tit.18.num.34. Vnde non mirum si & leges,& rationes,quæ pro cōtraria opinione afferuntur distinctionem,& declarationem ab huiusmodi obseruantia receperunt.

7 Nam tex.in §.sed & hoc præsenti.in auth.de sanct. Episc. tanquam exorbitās à regulis iuris communis volentibus cōditionem debere impleri in forma specifica vere,& non ficte.l. qui hæredi.l.Mæuius. ff. de cond.& demon.Ias.in l.Gallus.§. quod si tantum.ff. de liber.& posth.non debet extendi vltra casum, vel casus ibi expressos, nempe simplicis conditionis nuptiarum,vel liberorum,& ideo cum prouisio legis versetur in supplendo voluntatem testatoris, quando non cogitauit de ingressu religionis,vt eodem modo filia ingrediens monasterium consequatur relictum, ac si nupsisset in sæculo, non propterea videtur posse deseruire, quando de expressa testatoris voluntate constat legando, vt in præsenti certam quantitatem in vtroque casu,quem intellectū,vt dixi, potuit recipere obseruantia,cum non repugnat literalis sensus, & illum cum obseruantia probauerunt grauissimi auctores post Bal.in l. Deo nobis.de episc.& cleric.relati per Illustrissimum Mant.d.lib.11. tit.18. num.31. Pereg. & Sanch. supra allegatos.

8 Similiter ad tex.in l.si Titiæ,&c.nō nupserit.ff.de cond.& dem.respondet Bald.& alij supracitati,quod in casu illius legis cōditio erat apposita matrimonio, quod repugnabat publicę vtilitati,sed in hoc casu opposita reperitur fauore matrimonij temporalis, & non contra, nec argumentationem Bart. in illa lege a matrimonio temporali ad spirituale dicebant esse veram, quia nō sic lege cautum reperitur dispositum contra voluntatem testatoris,quando agitur de matrimonio spirituali,prout est de temporali propter rationem publicæ vtilitatis,quam veteres leges considerabāt propter liberorum procreationem in odium cælibatus.

9 Cessat denique ratio fundamentalis cōtrariæ opinionis, quod hæc conditio tanquam repugnans religioni, & retrahens ingredientem à monachatione sit reijcienda,quia Domini illam intellexerunt posse ꝓcedere, quando cōstaret in odium monasterij vel religionis fuisse appositam, veluti si presbyter,vel monachus non fiet,quia tunc reiecta tali conditione,vti improba,legatum deberetur.l.cōditione.ff. de cond. & dem. Abb.in c.in præsentia. nu.42. Dec.cons.57. & 58.Felin.nu.66.Pereg de fideicom.art.28.nu.75. & in his terminis dixerunt procedere decisionem. Mohed.2.de consuetud. & 3.de testam. quia conditio illa respiciebat actum recedendi ab ordine subdiaconatus,pro conseruatione medietatis hæreditatis quę alias conseruari non poterat,& consequenter tēdebat in odium illius ordinis, vltra quod Domini valde etiam dubitant, nec illæ decisiones essent ex mente Rotę extensæ, quia Put. qui eandem decisionem extendit in lib.2.decis.87.nullum verbum fecit de hac conclusione firmata per Mohed. & ex prædictis omnib.censuerunt Domini,Patrem sororis Theodoræ potuisse nomine dotis illi monasterium ingredienti minus legare,quam si in sæculo nupsisset.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Illerden.Portionis,de Bonauarre. Veneris 8. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Clericus, qui se ad Sacerdotium scienter promouere facit ante annum 24.est ipso iure suspensus, & celebrans efficitur irregularis, & à solo Papa dispensari potest.

SVMMARIVM.

Sacerdos antiquior non præfertur in concursu beneficij in quo solum acquiritur quod quis sit Presbyter,& idoneus.num.1.

Sacerdos promotus ante tempus debitum 24. annorū remanet suspensus,& celebrando incurrit irregularitatem.nume.2.& 5. Vbi vsque ad quot tempus duret hac successio.

Sacerdos,qui nullam patitur exceptionem præferri debet in concursu sacerdoti,qui aliquo modo suspectus est.

Liber baptismi probat natiuitatem,& ætatem,cum à communiter accidentibus soleant pueri baptizari post sex, vel octo dies,à tempore Natiuitatis.nu.4.

Ignorantia crassa,& supina suffragari non potest. nu. 6.
Ignorantia in facto proprio non præsumitur. numero 6. in fine.
Sacerdotis ante tempus debitum promoti tolerantia Episcopi nihil operatur non data scientia eiusdem Episcopi. num. 7.
Sacerdos ad Sacerdotium promotus ante tempus debitũ suspensionem incurrit ipso iure, & celebrans efficitur irregularis, & à solo Papa est absoluendus. nu. 8.
Irregularitas an, & quando debeat concludenter probari, & quando sufficiat præsumptiua probatio. num. 9.

DECISIO CCCCLXXXI.

1 Domini dixerunt, sententiam de partibus esse confirmandam, cum adiudicauerit portionem, de qua agitur Francisco, qui est Presbyter oriundus ex oppido de Benauarre, & ex parentibus incorporatis in dicto oppido, habetque omnes alias qualitates requisitas à Bulla Iulij Secundi emanata super prouisione harum portionum, & licet eædem qualitates etiam concurrant in Alphonso, & ille tanquam antiquior sacerdos prætendat in concursu cum dicto Francisco debuisse præferri. Tamen cum dicta Bulla requirat tantũmodo quod quis sit Presbyter, & idoneus, & ad idoneitatẽ antiquius sacerdotium nihil conferat, dicta qualitas non videtur habenda in consideratione. Rot. decis. 38. lib. 2. par. tertia, diuers. Facit Put. decis. 105. nume. primo, lib. tertio.

2 Et omnis difficultas cessat ex eo, quod ipse Alphõsus fuit ordinatus ante legitimam ætatem. Natus enim fuit 18. Februarij 1572. vt constat ex libro Baptismi, & ad sacerdotium promotus. 22. Decembris 1595. & sic per dies quinquaginta octo, antequam compleuisset annum vigesimum quartum. Contra dispositionem iuris in Clement. vlt. de ætat. & qualit. & Concil. Trident. sess. 23. cap. duodecimo, de reforma. Vnde iuxta Cõstitutionem Pij Secundi remansit suspensus, & celebrando incurrit Irregularitatem, propter quam reddebatur incapax ab obtinendum beneficia. Caputaq. decis. 238. nu. quarto, p. secunda. Paris. cons. 136. num. 40. & 41. lib. 4. Rebuff. de pacific. possess. nu. 226.

3 Qua irregularitate, & inhabilitate stante, nõ merebatur præferri Francisco, cui nullus defectus obijci poterat, cum sola etiam suspicio sufficeret ad effectum illum excludendi in concursu alterius, qui nullam patiebatur suspicionem, vt in nostris terminis voluit Calderin. cõs. 9. de probat. & facit text. in cap. omnipotens. de accusationibus.

4 Quibus non obstat, quod liber baptismi non probet diem Natiuitatis cum potuerit esse, quod fuerit baptizatus illinc ad duos menses, quia Dominis non videbatur verisimile, illum tam longo temporis interuallo post Natiuitatem fuisse baptizatum cum à communiter accidentibus soleant pueri ad summum post sex, vel octo dies à tempore natiuitatis baptizari. Menoc. lib. 2. præsumpt. 51. num. 56. Mandos. reg. 18. q. 10. n. 4. & ita seruari in illis partibus deponunt testes dati in Summario Francisci. nu. 8.

5 Minus obstat quod Alphõsus distulerit celebrare vsque ad completum annum 24. & ideo euaserit irregularitatem, cum suspẽsio duret vsque ad legitimam ætatem, cap. vel non est compos. de tempor. ordinat. cap. fin. de cleric. coniug. Panorm. in cap. 1. de cleric. per saltum promotis. cum alijs. Quia quicquid sit de iure cõmuni, hodie stante dicta Cõstitutione Pij II. suspensio durat perpetuo, donec absolutionis beneficium impetretur. Rebuff. in prax. benefic. par. 2. tit. de cleric. ad sacr. ordin. mal. promot. glos. 4. nu. 3. Tolet. in summ. lib. 1. cap. 61. Quarant. in Summ. Bullarij. in verb. ordo. vers. colliguntur, ex dictis Pij II. Vltra quod in casu nostro non constat primam Missam fuisse celebratam post completum vigesimum quartum annum, cum hoc nõ probetur ex publico instrumento confecto super celebratione dictæ primæ Missæ, cum potuerit esse, Alphonsũ multo ante celebrasse absente Notario, & testibus in dicto instrumento rogatis, qui propterea attestari non poterant, illam esse primam Missam.

6 Nec facit, quod ignoranter fuerit promotus ante legitimam ætatem, quia de contrario constat ex testibus deponentibus, de eius scientia & dolo, cum de tẽpore, quo ibat Illerdiam ad suscipiendam sacros ordines, fuerit admonitus ab amicis, quibus monitionibus non obstantibus, voluit ordinari, & plurimum facit illa insolita, & affectata diligentia, quam fecit, vt de prima Missa conficeretur publicum instrumentum. Vlterius de sua ætate poterat de facili certiorari à proprio Parocho, penes quem erat liber Baptismi, quod tamen facere noluit sciens suam fraudem, & dolum detegi posse, sed procurauit super ætate informationem fieri ab officiali, quem facilius sibi erat decipere, quam Parochum. Vnde ista ignorantia tanquã nimis crassa, & supina suffragari non potest. l. nec supina. §. sed facti. ff. de iur. & fact. ignor. Roman. cons. 127. num. 2. Caualcan. decis. 14. nu. 41. par. 1. Bero. cons 44. nu. 52. lib. 2. & cum sit de facto proprio, non est præsumenda. l. vltim. ff. pro suo l. quanquam. ff. ad Senat. Cõs. Vellejan. Menoc. præsump. 23. n. 32. li. 6.

7 Non obstat dispensatio desumpta ex tolerantia Episcopi per decem annos, quia cum non probetur illius scientia de huiusmodi mala promotione tolerantia nihil operatur. Roman. consil. 216. nume. 6. & 8. vers. mihi autem. Paris. consil. 136. numero decimo quarto, lib. 4. Gab. cons. 189. numero primo, & quarto, lib. 1. decis. Pedem. 176. num. 3. Bero. consil. 183. nume. 25. lib. 3.

8 Vltra quod ex dispositione dictæ Bullæ Pij II. suspensio incurritur ipso iure, & celebrans efficitur irregularis, & à solo Papa absoluendus. Syluest. in Sum. verb. irregularitas. §. decimo quæritur. Couar. in Clement. si furiosus prima par. relect. §. primo. nume. 4. de homicid. Nauar. in Manual. cap. 25. numero 70. & in cap. accepta oppos. 8. numero 34. de restitut. spoliat.

ſpoliat. Salced. in ſua praxi crim. Canon. cap. 26. nume. 20. Gregor. Lopez in l. 28. tit. 6. p. 1. in verb. ex beneficio. Vnde non videtur ſufficere tolerantia Epiſcopi, qui cum eo diſpenſare non poterat. Bero. d. conſil. 183. ſub nu. 25. lib. 3.

9 Vltimo viſum fuit non obſtare, quod cum agatur de pœna irregularitatis, & de priuando Alphonſum beneficio probationes debeant eſſe plenæ, & concludentes. Quia in caſu noſtro Irregularitas contra illũ opponitur non ad effectum, & imponendi aliquam pœnam, vel cum priuandi hac portione, quam nunquam habuit, ſed tantum de maiori, vel minori idoneitate in iure quærendo in concurſu cum Frãciſco, qui ad oſtendendum ſe eſſe magis idoneum, & ideo præferendum excipit de dicta Irregularitate, quo caſu ſufficiunt leuiores probationes. Cardin. in Clementin. vnic. §. fi. q. 3. & ibi Anchar. num. 16. de conceſſ. præb. Mohed. deciſ. 4. in fin. iuncto illius initio de probat. Ex quibus pro confirmatione ſententiæ fuit reſolutum.

R. P. D. CAVALERIO.

Nolana Primiceriatus. Veneris 8. *Nouemb.* 1613.

ARGVMENTVM.

Ex Summarijs Argumentum ſumas.

SVMMARIVM.

Papæ collatio non mutat beneficij præcedentem ſtatum. numero 1.

Quaſi poſſeſſio conferendi beneficia probatur ex pluribus collationibus continuatis, & effectuatis. nu. 2.

Beneficij collatio facta tanquam de reſeruato corruit ceſſante reſeruatione. nu. 3.

Eccleſia an ſit collegiata ex quibus reprehendatur. nu. 4.

Gratiæ iuſtificatio debet probari plene, & concludenter, quando agitur de immittendo prouiſum ab ordinario. numero 5.

DECISIO CCCCLXXXII.

1 Licet in hac cauſa bis fuerit reſolutum conſtare de reſeruatione huius Primiceriatus tanquam eſſet dignitas in collegiata ad effectũ iuſtificationis gratiæ Felicis ex præcipuo fundamento vltimi ſtatus, cum fuerit vltimo loco tanquam talis collatus per Sedem Apoſtolicam, tamen cauſa tertio loco propoſita. Domini dixerunt, recedendum eſſe à deciſis. Hoc enim fundamentum vltimi ſtatus viſum fuit valde turbidum; nam vltima collatio facta fuit menſe Nouembris, qui cum ſit ſemper Apoſtolicus, & ideo collatio redditur æquiuoca, & turbida. Et cum in ea adſit clauſula, ſiue præmiſſo, ſiue quouis alio modo vacet, non poteſt dici, quod ſit facta potius ex capite reſeruationis, tanquam de dignitate in collegiata, quam ratione menſis. Vnde intrat bene regula, quod collatio Papæ non immutat ſtatũ præcedentem beneficij. Achill. dec. 13. de iure patr. in princ. Caputaq. deciſ. 189. in princ. par. 3.

2 Nec adaptatur reſponſio illa, quod id procedit, vbi conſtat de ſtatu contrario antecedenti, quia licet in alijs poſitionibus non fuiſſet oſtenſa aliqua præcedens collatio ordinarij, tamen poſtea fuerunt productæ plures prouiſiones continuatæ ſucceſſiue, & effectum ſortitæ, iux. conſil. Oldradi. 229. toties à Rota canonizatum, incipientes ab anno 1492. vſque ad annum 1600. ex quibus apparebat de ſtatu præcedẽti legitime præſcripto. Rota dec. 2. de præb. in nou. dictum fuit in Ferrarien. Prioratus 25. Maij 1609. coram bon. mem. Penia.

3 Nec obſtare viſum fuit, quod hæ non eſſent veræ collationes Ordinarij, ſed inſtitutiones ad præſentationem patronorum laicorum de hoc Primiceriatu. Nam præterquam quod illa prouiſio facta de anno 1557. eſt ad ſimplicem nominationem clericorũ Eccleſiæ, etiam quod eſſet de iure patronatus laicorum, non poteſt cadere ſub hac reſeruatione, cũ ius patronatus laicorum ſub nullis reſeruationibus cadat. Vnde ſiue Primiceriatus ſit liber, ſiue de iure patronatus excluditur reſeruatio illa, in qua Felix fundauit gratiam ſuam, quæ propterea corruit, vt in his terminis dictum fuit in dicta Ferrarien. 17. Martij 1608. coram Penia.

4 Accedebat præmiſſis dubietas probationis, an Eccleſia eſſet collegiata, & an haberet ſigillum, & arcã communẽ, & eſſet deſcripta in cataſtro Epiſcopi, vti collegiata, & an in ea concurrerent requiſita, de quibus per Abb. in c. nobis. num. 8. de iure patr. Felin. in cap. accedentes. nume. 2. de præſcript. Feder. de Sen. conſ. 61. & fuit dictum in Romana cenſus 2. Decembris 1609. coram R. P. D. meo Manzanedo. Teſtes autem qui dabantur erant dubij, quia deponebant de auditu, & eorum dicta elidebantur per alios teſtes exemplo examinatos, vltra viſitationes Epiſcoporũ, & literas congregationis Illuſtriſſimorum Cardinalium ſuper ſacris ritibus, ex quibus videbatur, quod hæc Eccleſia eſſet potius, quædam Confraternitas, quam Collegium.

5 Ex quibus Domini non cenſuerunt eſſe probatã reſeruationem, ex hoc capite dignitatis in collegiata, ſtante dicta turbiditate, & æquiuoco, & tamen certum eſt, quod ad effectum immittẽdi prouiſum Apoſtolicum in executionem ſubrogationis gratioſæ cõtra prouiſum ab ordinario, & poſſeſſorem, in quibus terminis nos verſamur, non ſufficit probatio æquiuoca, ſed requiritur plena, & concludens iuſtificatio totius gratię. Put. dec. 265. ſecundum nou. impreſſ. fuit dictũ in Oritana Archipresbyteratus. 18. Iun. 1599. coram bo. mem. Pacen. & alias pluries reſolutum. Et ideo Domini receſſerunt à deciſis.

R. P. D. VBALDO.

Romana locorum Montium. Mercurij 13. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Restitutio in integrum ex capite minoritatis, & quia donatio fuit facta sine causa non admittitur, nisi per petentem concludenter probetur minoritas tempore contractus quæ non præsumitur, & quod vere nulla fuerit causa donandi.

SVMMARIVM.

Restitutio in integrum conceditur donanti sine causa. numero 1.
Minorem se fuisse dicens tempore contractus debet hoc probare concludenter, quia contrarium præsumitur. numero 2.
Fides Parochi ad probandam negatiuam sine iuramento, & citatione non sufficit. nu. 2.
Natiuitatis probandæ modus primus est per testes, dicentes se fuisse præsentes dum nasceretur puer. nu. 3.
Aetas non probatur per testes de auditu. nu. 4.
Instrumentum ex quo non reperitur, non sequitur quod non sit factum, cum potuerit amitti vel non protocollari. num. 5.
Negatiua instrumenti non reperti non probatur ex diligentia ex aduerso facti. nu. 4.
Donatio facta ob seruitia, si non apparet quæ seruitia, intelliguntur ex qualitate personæ, & alijs adminiculis. numero 6.
Donatarius non valens agere ad rem donatam euictam, quia donator noluit teneri de euictione, potest tamẽ agere ad pretij illius restitutionem. nu. 7.
Aetas intrat contra eum, ad quem peruenit pretium rei alienæ. nu. 7.
Donatio non dicitur facta sine causa, quando ex ea vtilitas aduenit donationi. nu. 8.
Fides iudicis attestantis de gestis coram se probat. nu. 9.
Testes plures licet singulares circa tempus in re difficili iunctis adminiculis fidei iudicis, & mandare procura faciunt aliquam fidem. nu. 9.

DECISIO CCCCLXXXIII.

1 POst factam resolutionem in hac causa constare de re iudicata contra D. Cleriam, vt apparet ex decisione sub die 25. Maij 1611. coram me. D. Cleria petijt audiri super causis restitutionis in integrum, quo dubio proposito, & non resoluto die decima nona Martij 1612. Hodie vtraque parte informante Rota censuit non constare de causis restitutionis in integrum, illa autem duo potissime prætendebantur per Cleriam. Prima cũ ea ipsa tempore resignationis locorum Montium, de quibus agitur, esset minor. Altera quod fuisset læsa, tanquam resignasset sine causa, & ideo restituenda. l. 1. & l. qđ si minor. §. primo. ff. de minor. cap. 1. Vbi Abb. num. 3. de rest. in integr.

2 Sed neutra DD. videbatur iustificari. Nam quo ad minorem ætatem illa erat plene, & concludenter probanda per Cleriã c. in pręsentia. de probat. l. si minor. C. de in integr. restit. Bal. cons. 19. factum tale est num. quarto, vers. Vnde videtur. lib. 1. ætas enim pręsumitur maior tempore contractus. Vnde qui venit contra contractum, tenetur probare ætatem minorẽ. Bal. in l. de ętate. numero quarto, vers. in ead. ff. de minor. quæ probatio hic videbatur deficere, Nam liber baptismi non loquitur de Cleria filia Cæsaris, sed de Venere filia Antonij, & quæ dicebantur de causis allatis ad iustifican. hanc nominis, & parentum diuersitatem DD. non placuerunt, nec visa est sufficere fides Curati sine iuramento, & citatione ad proban. negatiuam, quod non adsit alia baptizata sub dicto nomine.

3 Testes vero vltra quod sunt diuersi in tempore, & parentibus expressis in d. partita libri baptismalis in primis fatentur se non adfuisse natiuitati, & sic excludunt primum modum probandi natiuitatem per testes, de quo per Bart. in d. l. de ætate. sub numero primo. vers. sed in probanda minori ætate. ff. de minoribus, quam Theoricam sequuta est Rota in causa Parmen. status. 12. Februarij 1586. coram bo. me. Card. Seraphino.

5 Præterea sunt testes de simplici auditu. Primus enim deponit de auditu ab vxore, secundus quæ est vxor primi, de auditu à Lucretia, & Cæsare, & sic nõ probant, c. tam literis. & ibi glos. & Felyn. numero secundo, de testibus. l. testium, & ibi glos. in verbo præsto. C. eod. tit. Dec. consil. 220. in causa. numero quarto, & in terminis proban. minoris ætatis Bart. consil. nonagesimo secundo, numero primo, lib. primo, Alexand. cons. vigesimo nono, numero decimo, vers. deponit etiam, lib. septimo. Corn. qui loquitur in terminis quando agitur ad annullan. contractum. cons. vigesimo primo, numero primo. vers. tamen ista testis. Odd. de rest. in integrum. quæst. trigesima tertia, numero septuagesimo. vers. teneo igitur, & nu. septuagesimo primo.

5 Quo vero ad secundam restitutionis causam, satis videbatur DD. constare de causa resignationis, cum pro debito Scut. 800. quo Vinc. Fantonus fuerat obstrictus Stephano, Cleria Vincentij hæres resignauerit quatuor loca montium valoris longe minoris, vt etiam fuit consideratum in prædicta decisione in hac causa facta. Nec obstat, quod instrumentũ dictę obligationis Vincentij enunciatum in apocha, non reperiatur, quia vltra quod istud respicit probationem causæ, non autem causam, vt considerabat vnus ex DD. fuit etiam respõsum prout in dicta decisione

cisione ex eo quo instrumentum non reperiatur, non sequi, quod nõ fuerit factum, cum poterit amitti vel subtrahi, vel non protocollari, vt dixit Aym. consil. 112. numero septimo. Hercul. de negat. numero 173. præsertim cum fuerit probatum per testes in officio eiusdem Notarij fuisse laceratas illas scripturas, & amissa multa instrumenta, nec diligentia ex aduerso facta videtur probare hanc negatiuam instrumenti non reperti præsertim absque citatione partis. consil. 170. nu. 23. lib. 3.

5 Accedit etiam quod potuit in d. apocha facile æquiuocari in nomine Notarij, & mensis cum extet aliud instrumentum donationis casalis eiusdem valoris Scut. 800. factum à Fantono ad fauorem eiusdem Stephani eodem anno 1596. ob multa seruitia ab eodem Stephano recepta, quę licet non exprimantur pro causarum patrocinio, tamen attenta qualitate personæ Stephani, & dicto secundi testis, & alijs infra dicẽdis. Et cum de alijs seruitijs non appareat, videtur dicendum ob seruitia in patrocinio præstita fuisse donatum. l. quædam mulier. ff. de rei vendic. l. secunda. C. de acquir. possess. cum ibi notat. Alciat. præsumpt. reg. secunda, præsump. 24. Aym. cons. 18. numero 23.

7 Nec obstat, quod dicta donatio fuisset resoluta propter pactum in ea appositum quod casu quo euinceretur Fantono census pactus cum Communitate Collis Veteris ipse donator habeat regressum ad dictũ Casale, qui casus euictionis euenit, quia fuit responsum duobus modis, & primo, quod licet Stephanus non potuisset agere ad Casale, ex quo Fantonus noluit teneri de euictione, poterat tamen agere ad pretij illius restitutionem. l. ex empto. §. fin. ff. de actio. empti. Tanto magis cum Fantonus prorata dicti pretij casalis fuerit de suo credito satisfactus. Vnde cum ad eum peruenerit pretium rei alienæ intrabat æquitas. l. si cum seruum. vbi Bart. & alij. ff. si cert. petatur.

8 Secundo fuit responsum, & hoc valde mouit DD. quod in dicto instrumento fuit expresse cautum, vt secuta etiam euictione dictus census, donatio Casalis viros non habeat, sed suspendatur, & quousque donator recuperaucrit dictum censum quem alias dictum creditum Scut. 2400. & illis recuperatis d. donatio vires suas recuperet, & effectum habeat, & sortiatur. Vnde cum hodie constet Cleriam hæredem Fantoni fuisse satisfactam de dicto credito illa donatio pro Scut. 800. reuiuiscit, & consequenter si ipsa resignauit pro dicta summa quatuor loca montium, quæ non tanti valet, dicitur gessisse actum sibi vtilem, & resignatio non potest dici sine causa.

9 Accedit vltimo, quod videbatur constare de patrocinio, & benemeritis Stephani tũ ex fide Illustrissimi Cardinalis Cæsij, tunc præfecti Cõgregationis Baronum, in qua causa à Stephano agebatur pro Fantono, tanto magis cum attestetur de gestis coram se, Aegid. dec. 183. Tum ex testibus pro Rubeo examinatis, & ex dispositione Secretarij locorum Montium, de confessione Cosmi mariti Cleriæ qui licet possint videri singulares ratione temporis: Tamen iunctis adminiculis dictæ fidei, & mãdati Procurator Fantoni in personam ipsius Stephani pro eadem causa in re præsertim difficilis probationis videtur facere fidem. Cæs. de Grass. decis. tertia, numero sexto, de probat. Caputaq. decis. 271. parte tertia. Et fuit dictum in Hispalen. Matrimonij vigesima octaua Februarij 1608. coram Reuerendissimo Bononien.

10 Ex quibus, & alijs consideratis in decisione in hac causa facta, quæ etiam hodie DD. placuerunt, fuit conclusum non constare de causis restitutionis in integrum.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Vrgellen. Abbatiæ. Veneris 23. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

De clausula constito, &c. nec non etiam de clausula amotis, &c. aliqua notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Clausula constito, &c. apposita in literis vbi fuit iustificata litera etiam exequendæ sunt. nu. 1.

Reseruationem de facto iustificare sufficit ad effectum, vt Breue possit exequi. numero primo, in fine, & numero secundo. Vbi an hoc habeat locum quando ius est penes alium.

Clausula amotis, &c. in literis Apostolicis apposita dicitur personalissima, & in ea non habetur ratio aliquorum detentorum nisi ab eodem Pontifice prouisorum. numero 2.

DECISIO CCCCLXXXIV.

1 Rota censuit Breue esse exequendum, nam pro illius verificatione sufficit iustificare clausulam constito, &c. Anchar. in consil. 297. num. octauo, vers. & proxime dicta, & num. nono, vers. si ergo, & fuit dictum in causa Papien. Præpositurae. 30. Maij 1611. coram Reuerendissimo Attrebaten. & in alijs decisionibus in fine allegandis, prout fuit iustificata, cum solum debeat constare, quod Balthasar obtinebat in commendam Abbatiam, & quod obierit in possessione, vtrumque enim est probatum plene, & conclusum, & cum hoc sufficiat non est discutienda vnio, quæ hodie prætenditur

tenditur, cum sufficiat iustificare reseruationem de facto ad effectum, vt Breue possit exequi ex allegatis, per Modernum Glossatorem regul. octaua. gl. decima quinta. §. primo, nume. sexto, & numero octuagesimo primo.

2 Et quamuis diceretur, conclusionem non habere locum, quando ius est penes alium. Rota decis. 102. in fine lib. primo, parte 3. & decis. quinquagesima secunda, in fine lib. secundo, eadem parte 3. tamen fuit replicatum, quicquid sit de validitate vnionis, sufficit quod Papa præseruauerit tantum prouisos ab ipsomet, vt patet ex clausula amotis, &c. non tamen à nobismet ipsis prouisionem habentibus, quæ est personalissima, & percipit, vt non habeatur ratio aliquorum detentorum, nisi ab eodemmet Summo Pontifice prouisorum, vt in causa Salamantina beneficij de Duenas trigesima prima Ianuarij 1596. coram Corduba, & in causa Vicen. beneficij vigesima secunda Iunij 1597. coram Litta, & in causa Melicen. beneficij sexta Iunij 1607. coram Reuerendissimo Lugdunen. quæ videntur decidere præsentem articulum, &c.

R. P. D. BVRATTO.

Brundisina Pecuniariæ. Veneris 15. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Renunciari quando possit, & an renunciatum censeatur priuilegio ne quis conueniatur in plus, quam facere potest. Quando renunciatio trahatur ad ignorata, & quando filiusfamilias prohibitus contrahere sine consensu Patris possit ad fauorem Patris fideiubere.

SVMMARIVM.

Renunciatio generalis omni legum, & iuris auxilio comprehendit priuilegium ne quis conueniri possit vltra quod facere potest. nu. 1.

Renunciari potest priuilegio, Ne quis in plus quam facere potest renuncietur. numero 2. Præsertim quando renunciatio est iurata, & etiam quando tali priuilegium secundario esset fauore publico inductum. numero secundo.

Renunciatio non trahitur ad ignorata, & propterea, vt illa teneat necesse est, vt renuncians à Notario certioretur. nu. 2. Declara, vt nu. 3.

Doctor præsumitur in iure peritus, nec potest contrarium dicere, quia allegaret suam turpitudinem. numero 4.

Doctori non est danda restitutio in integrum. numero quarto.

Filiusfamilias maior 25. annorum fideiubere potest ad fauorem patris, non obstante pragmatica prohibente recipi obligationes filiorumfamilias absque expresso patris consensu. nu. 5.

DECISIO CCCCLXXXV.

1 Dominis, vna tantum parte informante, placuit, persistere in resolutione capta decima prima Aprilis anno millesimo sexcentesimo decimo primo, coram Reuerendissimo Lugdunen. decretum Vicarij Brundusini declarans, Granafeum potiri debere beneficio l. secundæ, & totius. tit. ff. & C. quod cum eo qui in aliena potest. esse reuocandum. Ratio fuit, quia cum Granafeus in instrumento fideiussionis huic beneficio renunciauerit non solum ex clausula, renunciauit omni legum, & iuris auxilio cum iuramento, quam sufficere ad tollendum priuilegium, ne quis conueniatur vltra quam facere potest, ex Corn. Gozad. & Roland. firmatur in alia decisione, quibus addi possunt Moder. Senen. de priuileg. iurament. priu. quinquagesimo sexto, numero sexto. Surdus de aliment. titulo primo, quæst. septuagesima octaua, numero vigesimo sexto, & vigesimo septimo. Laderch. Imol. consil. trigesimo, numero vndecimo, licet in hoc contradicatur. Franc. decis. centesima octuagesima quinta. Sed (quod tollit difficultatem) in indiuiduo illo gaudere non potest ex reg. l. quæritur. decima quarta. §. si venditor. ff. de ædil. edict. & l. Herennius sexagesimo tertio. ff. de euict. glos. in c. quam periculosum. septima quæstio. prima.

2 Posse autem huic beneficio renunciari, sentit Alber. in rub. ff. quod cum eo, numero primo, vers. continue quem. Paris. consil. nonagesimo quarto, numero quadragesimo quinto, in fi. lib. primo, bene Franc. decis. centesima sexagesima quarta, numero septimo, & dicta decis. centesima octuagesima prima, in princip. numero nono. Et vbi renunciatio est iurata, vt ista, hoc est indubitatum etiamsi priuilegium, ne quis, vltra quam facere possit, conueniatur, secundario esset fauore publico inductum. Laderch. Imol. dicto consil. trigesimo, ante numerũ vndecimũ. versic. quod ex theor. Bart. in l. si quis pro eo. numero octauo. ff. te fideiuss. generaliter firmantis, posse similibus beneficijs cum iuramento renunciare. Surd. de alimen. dicta quæstione. 78. numero quadragesimo nono. Vbi quod renunciari potest, si nõ sit inductum ratione reuerentiæ.

3 Neque obstat, Granafeum non fuisse de huius beneficij iuribus certioratum, cum tamen renunciatio non trahat ad ignorata, l. mater. ff. de inoffic. testam. l. cum Aquiliana. ff. de transact. cum simil. Quia omisso an stante iuramento renunciatio trahatur, etiam ad ignorata, vbi illa in iure consistunt, vt hic Alexan. consil. centesimo trigesimo tertio, numero decimo tertio, & decimo quarto, lib. 5. Dec. per consil. 350. numero decimo, & consil. seq. n. 8. Modern. Senen. de priuileg.

priuil.iuram.priu.119.sub nume.2.vers.solue,& vbi est facta mentio de beneficio competente, ad l. sub prætextu.la secunda,vbi Bar.C.de transact.Aret.cõsil.33.nu.10.vers.ad tollendum. Illustrissimus Mantica de tacit.& ambig. conuen.lib.16. tit.18.nu.12. vers.neque obstat.

4 Cũ renuncians dicatur in instrumẽto iuris vtriusque Doctor, præsumitur in eo iuris scientia, & dicendo contrarium turpitudinem suam allegaret, quod non potest.l. professio.C.de muner.patr.lib.10.l.2.§. Quintus Mutius. ff. de orig. iur. Qua ratione in fortiori,nec minor Doctor in integrum restituitur.Doctores omnes in l.1.C. qui, & aduer. quos. cum alijs relatis per Oddum, qui de magis communi, de rest. in integrum par.1.q 23.art.7.

5 Quo vero ad nullitatem obligationis, ex pragmatica Regni prohibente,recipi obligationes filiorumfamilias absque expresso Patris consensu, & in decreto Vicarij reseruatam,visa fuit non obstare. Quia vltra quod ille hic interuenit, inter alias responsiones datas in alia decisione in hac causa facta,placuit illa, quod hic casus, quando filius pro Patre fideiubet, non sit constitutione comprehensus tanquam correctoria stricte intelligenda. Ideoque sub iuris communis dispositione remaneat, quæ est, vt filius maior 25. possit pro patre efficaciter fideiubere. l. filiusfamilias.8.vbi gl.in vers.tenetur Bar. Bal. Salyc. & Donell.C.de fideiuss.l.si paternã. C. ad Velleian. l.prima.C.de filiofam.min.quod in termino pragmaticæ tenet Carauit.ead. pragmat. de Senat. Maced. §.11.nume.11. & 16. Tantominus dici potest comprehensus, quod pagmatica mota fuit ad disponendum consensum Patris, interuenire debere ratione præiudicij, & damni, quod illi ex contractu filij inferri posset,Carauit.ibidem.§.5.ànum.decimo quinto, ad finem.

R. P. D. PIROVANO.

Toletana, seu Almerien. Decimarum. Veneris 15. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Agitur in hac decisione de pluribus nullitatibus aduersus sententiam oppositis, & inde plura eliciuntur notabilia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Sententia lata parte non citata est nulla. numero secundo.

Citari debet procurator constitutus in actis, & citatio facta tunc per contradictas non valeat.nu.2.& 3. Vbi quid si procurator esset absens.

Citari non debet principalis, nec ad comparendum arctari quando declarauit nolle comparere, nec litigare per se ipsum,sed per procuratorem constitutum in actis. numero 3.

Decimarum causa cognosci debet a iudice ecclesiastico etiam quod agatur inter laicos.nu.4.

Conclusio in causa habet vim citationis ad sententiam. numero 5.& 6.vbi tamen quod conclusio in causa debet intimari parti, & non intimata, non supplet defectum citationis.

Stylus Curiæ in indiuiduo probandus est.num.7.

Citatio ad sententiam debet esse præcisa ad diffinitiuam audiendam nec sufficit monitio, quod lapso quodam termino iudex pronunciabit.num.7.

Citatio ad sententiam pro singulis diebus, & horis suffragatur si sententia sequatur in die sequenti, vel intra breuem terminum.nu.7.

Iudicibus duobus existentibus, vno absente quando alter pronunciare possit.nu.8.

Sententia nulla non potest confirmari, sed reuocanda est quando opponitur, & protestatur de nullitate. numero 9.

DECISIO CCCCLXXXVI.

1 Reuerendissimus Episcopus, & Capitulum postquam obtinuerunt tres sententias cõtra incolas Status de Seron; in quibus declaratur eos teneri ad soluen.decimas, & successiuè D. Marchionem de Villena non posse Ecclesiasticos perturbare in earum quasi possessione; fuit per eundem Marchionem datum de nullitate sententiarum, & causa coram me introducta, dubitaui, an sententiæ prædictæ sint nullæ. Et Domini, vtraque parte informante examinatis nullitatibus contra sententias oppositis,dixerunt eas esse nullas.

2 Contra primam à Prouisore Almerien.latam,existimarunt esse releuantem,quæ deducitur ex defectu citationis ad sententiam Clem.sæpe.vbi glo.in verb. ad id.de verb.signific.Rom.cons.369. numero octauo.Alexand.consil.105.numero quinto. lib.quinto. Felyn.in cap.consuluit.numero decimo sexto. de offic.deleg. Et quamuis Prouisor habuerit causam pro conclusa sub die decima octaua Augusti 1597. & mandauerit citari partes ad sententiam pro singulis diebus,& horis. Tamen illud decretum non fuit intimatum Ioanni Carasco Procuratori incolarum,sed in stratis audientiæ ad instar iudicis contradictarum quod licere non videtur contra Procuratorem qui mandatum acceptauerat,& in actis produxerat,Bellam.decis.680.Verall.decis.135.par. tertia. Mohed. decis.vlt.de iud.

3 Nec defectus ille visus est posse sanari ex nouo monitorio incolis transmisso, in quo citabantur ad oẽs actus,etiam vsque ad sententiam inclusiue, alias stratæ Audientiæ designabantur,quibus non comparentibus dicebatur licuisse iudici taliter eos citare, ad sententiam Rot.decis.5.de iud.& de dol. & contum.

decis. 6. in nou. hoc enim posset procedere, si de absentia Procuratoris prius legitime constitisset, quod nō iustificatur,& vt quid facti nec præsumitur,vulg. l.in libello.§.factæ.ff.de captiu. & postlimin. reuers. Nec parti contrariæ est credendum. Vnde citatio nō potuit arctare Dominum ad comparendum, qui declarauit nolle comparere, nec litigare per seipsum, sed per Procuratorem.Bar.in l.prima.nume.9. C.de sent.& interloc.omn.iudic.Fuit dictum in Oxomen. Pensionis 20.Maij 1598. coram bo.mem.Litta,quæ datur Rot.decis.2.vbi addentes. nu.4. de Procurat. in nou.

4 Nullitates vero ex capite recusationis Vicarij Episcopi, & ex eo quod sentētia lata fuerit in die eaden. citationis ad sententiam,Domini existimarunt posse defendi. Primam dixerunt non obstare,quia prouisor nō fuit allegatus suspectus, sed declinata iurisdictio cum expressione causæ, quia esset cognoscenda coram iudice laico,ex quo rei erant seculares,quā declinatoriam merito iudex attendere non debuit, cum causa esset super decimis,de qua inter laicos,Ecclesiasticus est iudex competens, cap. peruenit, cap. tua.de decim.Rebuff.eod.tit. quęst.10.num.2.37.& 38.Gaill.obseru.38.par.1.num.1.Couar.pract.cap. 35.num. 2.

5 Secundam vero dixerunt non nocere,quia præcesserat conclusio in causa habens vim citationis ad sententiam,cap.auditis,vbi gl.in verb.ad illum,& Abb. num.quarto,de Procur. Dec. consi.603.nu.3. Vant. de nullit.quibus mod.sent. null. repar. poss. nu.107. quæ sufficeret data etiam nullitate posterioris citationis. Vant.de nullit.defect.cit.nu.101.& 102.

6 Contra secundam sententiam latam per Cantorē Granaten. opponitur similis defectus citationis ad sententiam, quam Domini censuerunt insanabilem, nam quamuis die 2.Decembris 1599.Iudex ad petitionem Ecclesiæ habuerit causam pro cōclusa ad diffinitiuam, & ista conclusio operetur citationem ad sententiam, vt iam dictum est: Tamen opus erat, quod parti intimaretur iuxta decretum,quę intimatio cum non legatur in processu, merito cessat illius effectus.

7 Nec suffragatur stylus allegatus illarum partium, quia stylus Curiæ Almerien. in indiuiduo est probādus,non autem Burgen.de quo in dicta Burgen.residentiæ.30.Maij 1586.coram bo.mem.Card.Platto. Nec suppleri potest ex decreto Iudicis. 16. Decembris eiusdem anni, in quo mandauit, quod intra 9. dies pars Marchionis informaret de sua iustitia,cum monitione,quod dictis diebus effluxis,determinauisset causam,quia & illud non operatur citationem ad sententiam, quæ debet esse præcisa ad diffinitiuam audiendum.cap.sæpe cum glo.de verb.signif.& alijs supra alleg.vel si admitteretur vt effectum citationis posset producere,nihilominus tanquam sine die post lapsum termini in decreto contenti,potuit deseruire sententiæ pro die sequenti, vel intra breuem terminum.Put.decis.207.secundum nouam impress.lib.2. non autem per quatuor fere menses post, prout legitur lata in die 7.sequentis.

8 Alia vero nullitas contra eandem sententiam ex defectu iurisdictionis cessare visa fuit, quia licet causa fuisset præoccupata per Molinam in solidum cum Cantore vti de Synodalibus delegato. Tamen propter absentiam eiusdem Molinæ considerabilem per sex menses potuit Cātor procedere,cap.cum plures. de offic.deleg.in 6.vbi Archid.nume.1.Felyn.in cap. sciscitatus,nu.16.de rescript. Vant.de nullit.defect. iurisd.nu.179. nec per aduentum Molinæ debuit ab ipso causa reassumi, cum nec potuisset, quamuis voluisset,vt dicit glos.in d.cap. cum plures. in verb. recusaret.vers.puto etiam.

9 Tertia denique sententia Nuncij Apostolici eodē vitio nullitatis laborare visa est, quippe quæ notorie iniusta,dum lata fuit parte opponente,& protestan. de nullitate,& petendum super ea principaliter pronunciari Franc.in c.dilecto.numero 95.42.quæst.de appell.Gabr.cons.46.num. quinto.lib.primo.Cęs.de Grass.decis.9.num.8.& 12.de caus. possess. & propr. Et oppositiones de nullitatibus nedum contra sententiam Cantoris,sed etiam contra sententiam Vicarij Almericum dantur in Summarijs,ex quibus cessat quod attenta confirmatione amplius contra eas dici non possit de nullitate, quia Rota Parisien. & alij alleg.per Gabr.cons.43.n.5. & seq. lib. 1. admittunt id procedere,dummodo de nullitate priorum sententiarū non fuerit dictum,& dummodo tertia sententia non fecerit transitum, quæ in præsenti non concurrunt,ex quo de oppositione, & de appellatione ab vltima sententia ex actis constat,quæ sufficit ne sententia confirmans transitum nō fecerit in iudicatum, vt dictum fuit in causa Foroliuien.bonorum,coram Decano.1.Iulij 1613.

R. P. D. PAMPHILIO.

Vicen.Prioratus.Mercurij 20.Nouemb.1613.

ARGVMENTVM.

Possessio ad euitanda attentata pręsumitur capta post inhibitionem, si fuit capta eadem die, quo fuit præsentata inhibitio. Item plures referuntur causæ ex quibus testes vnius partis testibus alterius debeant præferri. Item quid requiratur, vt iudex dicatur certus de iurisdictione.

SVMMARIVM.

Mandatum de manutenendo datur ei de cuius anteriori possessione constat.nu.1.

Possessio capta post inhibitionem Rotalem dicitur attentata,& non manutenibilis.nu.2.

Possessio quando fuit capta eadem die, quo fuit præsentata

tata inhibitio ad excludendum attentata præsumitur capta ante inhibitionem. numero 2.

Testes examinati contra formam remissoriæ dicuntur nulliter examinati.nu.3.

Testes etiam nulliter examinati præstant adminiculum pro excusandis attentatis.nu.3.

Clausula & cetera potest extendi per Notarium de instrumento rogatum.nu.4.

Testes instrumentarij vti melius informati & deponentes de facto proprio alijs præferuntur.nu.5.

Testes habentes iuris præsumptionem pro se alijs præferuntur.nu.5.

Iudex vt dicatur certus de sua iurisdictione, sufficit quod literæ coram eo præsentatæ fuerint.n.6. Vbi quod postea non statur illius assertioni quod eas non legerit, quia id concernit laudem, vel vituperationem attestantis.

DECISIO CCCCLXXXVII.

1 PRoposui dubium, cui sit dandum mandatum de manutenendo, alias sub diebus 18. Iunij 1607.& 5.Iunij 1609. ad fauorem Monasterij resolutum,& Domini dixerunt mandatum de manutenendo dandum esse Monasterio, de cuius anteriori possessione de tempore motæ litis satis constat ex instrumento illius adeptionis, & alijs deductis in supradictis decisionibus, quæ comprobantur etiam per Testes denuo vigore remissoriæ examinatos.

2 Neque subsistere, quod possessio Monasterij fuerit capta post præsentationem inhibitionis Rotalis, & consequenter vtj attentata non sit manutenibilis, quia vltra quod pro parte Petri Iacobi, & litis consortium, hoc non bene probatur,& alias vbi apparet, possessionem fuisse captam eodem die, quo fuit exequuta inhibitio pro validitate possessionis, & ad excludendum attentata præsumitur prius capta possessio,& postea inhibitio subsequuta. Achil. decis. 37. de appellat.Crescen.decis.1.de caus.posses.& propr. Lancell.de attent.post inhibitionem par.2.c.20.declarat. 2. per tot. cum alijs adductis sub dicta die 5. Iunij 1609. Fuit etiam dictum ex deductis pro parte Monasterij satis constare, possessionem præcessisse, nã ipsemet Notarius, qui de instrumẽto adeptionis possessionis rogatus fuit, attestatur se fuisse requisitum a Benedicto Viader post captam possessionem, vt inhibitionem intimaret, quod etiam probatur ex alijs testibus vigore remissoriæ examinatis, qui bene deponunt, quod dictus Viader superuenit post traditam possessionem Prioratus Procuratori Monasterij, & tunc exhibuit quasdam literas inhibitorias, quas volebat per Notarium præsentari dicto procuratori, & subexequutori ibi præsentibus, Notarius vero, ex quo Viader non habebat legitimum mandatum, noluit illas præsentare, easque dicto Viader restituit, & omnes recesserunt.

3 Nec obstare, quod supradicti testes fuerint repetiti,& consequenter nulliter examinati contra formã remissoriæ pro examinandis testibus cõcessæ, ad tex. in cap.cum dilecta. de rescript. quia præterquã quod non subsistit, quod fuerint alias examinati formiter, sed solum ad perpetuam rei memoriam pro fumo, ad obtinendam remissoriam, quicquid sit de hoc, de possessione Monasterij in casu isto satis visum fuit constare, ex dicto instrumento illius adeptionis, & dicti testes solum adducuntur pro adminiculo ad excludẽdum exceptionem attentatorum iuxta decis. Cassad. tertiam.nu.2.de dilat.

4 Neque refragari testes pro parte Petri Iacobi examinatos, deponentes possessionem fuisse captam post præsentationem inhibitionis, quia sunt nulliter examinati per Notarium, vti suspectum recusatum a procuratore Monasterij, de cuius facultate dubitari non potest, stante extẽsione clausulæ ceteratæ facta a Notario rogato, qui illam facere poterat. Doct.in l.Gallus §.idem credendum.vbi Ias.nu. 18. ff. de liber. & posthum.Decian.cons.57.nu.21.lib.2.& fuit dictũ in causa Romana bonorum.26.Iunij 1602.corã Reuerendissimo Patre Domino meo Decano.

5 Præterea in omnem euentum negari non potest, quin isti testes destruantur ex testibus pro parte Monasterij examinatis, qui in concursu sunt præferendi, tum quia vel sunt instrumentarij, & sic verisimiliter melius informati, vel deponunt de facto proprio. Aymon.cons.2.num.9.& cons.39.nu. 6. Tiraq. de retr. lignag.§.1.glos.14.nu.48.ad fi.vers.& alias semper. Menoch.de arbitr.cas.99.nu.11. tum etiam quia deponunt pro instrumento. Cresc.decis.1.de test. Menoch.dicto tract.cas.105. nu. 11. & 27.& habent iuris præsumptionem pro se, vt supra deductum est, tã respectu validitatis actus, quam exclusionis delicti, & attentatorum.Innoc. in cap. auditis de præscript. Paris.cons.88.n.33.vol.3.. Dec. in cap. licet causam nu.9.de probat.& fuit sæpe decisum.

6 Nec demum releuare, quod subexequutor attestetur, se non legisse literas Apostolicas ante traditam possessionem, quia ad effectum, vt iudex dicatur certus de sua iurisdictione sufficit, quod literæ coram eo præsentatæ fuerint, iuxta not.per glos.in c.tibi qui,& ibi Scriben.de rescr.in 6.Rot.decis.25.de cõcess.præben.innou.Achill.decis.2.in princ.& nu.12.de offic. deleg. Put.decis.246.li. 3. nec statur postea illius assertioni, quod eas non legerit c. quoniã contra. cum ibi not.de probat.Aym.cons.171.nu. 7.cum concernat laudem, vel vituperationem attestantis, vt in decis. Tholom.relat. inter impress.855.nu.5.lib.3.par. 3.diuers.& ita decisum.

R. P. D. DVNOZETTO.

Ianuen. Census. Veneris 29.Nouembris.1613.

ARGVMENTVM.

Depositum factum a non debitore ad effectum extin-

extinguendi cẽsum alterius non obligat creditorem ad accipiendas pecunias oblatas, etiam si deponens constituerit se debitorẽ nomine principalis debitoris, quando nominis mutatio creditori non sit intimata, & alia requisita similis extinctionis non sunt seruata.

SVMMARIVM.

Mandatum relaxatum a iudice a quo, si constat de eius validitate & iustitia, debet executioni demandari. numero 1.

Depositum antecedens factum a non debitore non compellit creditorem ad retrouendendum sibi censum. num. 2.

Depositum antecedens ad extinguendum censum compellit creditorem ad extinguendum. nu. 2.

Nominis mutatio facta inscijs creditoribus, illis non nocet. num. 3.

Obligatio ad faciendum aliquid intra tempus, cum clausula annullatiua, si non impleatur in tempore praescripto, remanet extincta. nu. 3.

Depositum factum ad effectum extinguendi censum non prodest sine disdicta. nu. 4.

Depositum factum ad effectum extinguendi censum, post duos menses a die disdicta censum non resoluit secundũ Bullam Pij V. num. 7.

Decretum iudicis impleri debet in forma specifica. numero 4.

Citatio praesumitur per comparitionem partis citatae, nõ autem pro comparitionem partis citantis. nu. 4.

Depositum factum ad effectum extinguendi censum cum conditionibus ad quas creditores non tenentur, non iuuat. nu. 5.

Creditori cui per stipulationem Notarij fuit acquiri ius irreuocabile intelligitur ad effectum vt qui se obligat an possit paenitere, non autem ad effectum vt tertius, si ratum non habeat efficiatur creditor. nu. 6.

DECISIO CCCCLXXXVIII.

1 DOmini dixerunt, mandatum relaxatum per A. C. pro fructibus census esse exequendũ, quia de validitate illius nulla suberat dubitatio, & de iustitia constabat ex instrumento census, qui non fuit extinctus, nisi anno 1611. a D. Duce ab Altemps.

2 Nec visum fuit DD. releuare depositum anterius factum a Domino Duce Caesio. Nam cũ DD. de Auria non essent illius creditores nullo iure tenebantur pecunias per eum oblatas recipere & retrouendere censum, prout instabat D. Dux Caesius, quicquid sit dicendum quãdo ageretur de sola illius extinctione.

3 Non ob. fuisse factum depositum ex quo dux Caesius constituit se debitorem dicti census, nam praeter quam quod haec nominis mutatio facta fuit inscijs creditoribus illa obligatio remansit extincta, dum intra tempus praescriptum duorum annorumq̃ clausula resolutiua census non fuit extinctus. l. 1. & 2. & tot. tit. de leg. commiss. Illustrissimus Mãtic. de tacit. & ambig. cõuent. lib. 4. tit. 29. Et licet dici posset, hoc procedere Duce ab Altemps volente, tamen de eius voluntate satis constare visum fuit ex eo, quod postea ipse sciens volensque soluit fructus, censumque extinxit, cum alijs coniecturis ponderatis per Informantes.

4 Praeterea depositum non potuit suffragari Domino Duci ad effectum extinctionis census, quia remanet sine disdicta nedum ex eo quod illa facta fuerit a Domino Duce ab Altemps, & ab eodem reproducta ad retrouendeudum sibi censum cum clausula, vt alias pecuniae deponerentur penes Montem Pietatis, depositum vero diuerso modo factum fuit, sed ex eo, quod fuit factum post duos menses sicque contra expressa verba constitutionis fel. record. Pij V. vt fuit decisum in Anconitana census 24. Maij praeteriti coram R. P. D. meo Vbaldo. Et eo minus suffragari potuit quia decretum factum fuit cum intimatione pro certa die & hora intimañ. & de tali intimatione nullibi constet. Rolan. cons. 63. num. 13. lib. 3. Put. decis. 174. lib. 1. fuitque dictum in dicta Anconitana census. Nec suffragatur comparitio Procuratoris Ducis allegantis contumaciam, quia comparitio partis citatae non autem citantis facit vt praesumatur citatio, vt late fuit deductum in dicta Anconitana census.

5 Placuit etiam DD. aliud fundamentum depositũ scilicet non fuisse purum & liberum sed appositis cõditionibus, ad quas dicti haeredes Auria vigore instrumenti census non tenebantur, & per consequens non suffragatur. Salic. in l. acceptum. n. 1. circa med. C. de vsur. cum alijs allegatis in vna Farsen. pecuniarię 19. Decembris 1609. coram Reuerendiss. Bonon.

6 Nec visum fuit posse obstare rescriptum motu proprio executionis Montis pro extinctione debitorum Ducis Caesij, in quo cauetur, vt creditores in receptione pecuniarum teneantur cedere iura ad fauorẽ montistarum, & vigore collationis Dux effectus fuerat debitor, & dicti hęredes creditores, cũ illis fuerit acquisitum ius irreuocabile vigore stipulationis Notarij, ex rubr. Alex. cons. 117. nu. 4. vers. etsi dicatur. Ceph. cons. 33. nu. 13. & seqq. lib. 1. cum alijs per Informantes. Nam responderunt DD. dictã conclusionem subsistere ad effectum, vt qui se obligat, non possit pęnitere, non autem ad effectum, vt tertius si id ratum nõ habeat efficiatur creditor. Rot. diuers. decis. 683. nu. 4. par. 1. & fuit dictum in Cesenaten. bonorum. 27. Ianuarii. 1612. coram Bonon. Vnde cum dicti haeredes non possint dici creditores, nec etiam Dux potest dici debitor, quia haec sunt correlatiua sequitur non intrare rescriptum motu proprio. Ex quibus, & multis aliis adductis per Informantes ita fuit conclusum.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Casalen. Canonicatus. Veneris 29. Nouembris 1613.

ARGVMENTVM.

Beneficia simplicia de generali consuetudine residentiam non requirere præsumuntur, quando hoc verum sit bene in hac decisione declaratur.

SVMMARIVM.

Beneficia simplicia de generali consuetudine præsumuntur libera a residentia. nu. 1.
Pęna priuationis nunquam venit imponenda, nisi a casibus & iure expressis. nu. 2. in fine.
Beneficia simplicia etiam requirunt residentiam sic stante aliquo statuto aut consuetudine. num. 2. Declara, vt. num. 3.
Titulorum pluralitas datur in beneficialibus. nu. 4.

DECISIO CCCCLXXXIX.

1 Bonifacius de Grassis fuit prouisus de canonicatu, & præbenda, de quibus agitur sub narratiua, quod cappellania, quam in eadem ecclesia possidebat, non requireret personalem residentiam, quam narratiuam, cum Sebastianus prætenderet esse falsam eundem Canonicatum & prębendam a Sede Apostolica impetrauit vti vacantem adhuc per obitum Octauij Piri, literasque desuper expediuit, ad quarum exequutionem antequam deueniretur dedi dubium, an gratia Sebastiani esset iustificata, quo hodie proposito domini negatiue responderunt ex quo ille non probauit falsitatem dictæ narratiuæ Bonifacij, imo cum dicta cappellania sit simplex beneficium, ex generali consuetudine potius præsumitur libera a residentia. Innoc. in c. fin. & ibi Card. nu. 16. Imol. nu. 9. Alex. de Neu nu. 10. de cleric. nō resid. Fel. in c. dilectus. il 2. num. 1. de rescript. Alex. cons. 1. nu. 2. lib. 7. Rebuff. in prax. ff. de dispens. de nō residend. num. 8.

2 Et licet talis consuetudo cesset, & reuertamur ad ius commune stante statuto talem residentiam requirente, vt fuit dictum in vna Calaguritana residentiæ de Enciso 17. Februarij 1612. coram me. tamen in casu nostro non docetur de aliquo statuto quod inducat residentiam in dicta cappellania. Nam istud, ex quo Sebastianus in sua gratia narrauit induci residētiam, est statutum antiquum conditū de anno 1550. quod extabat de tempore, quo Bonifacius fuit prouisus de hoc canonicatu nempe de anno 1594. non autem nouum, quod fuit conditum de anno 1595. & dictum antiquum nihil aliud deponit, nisi quod cappellani ecclesiæ teneantur interesse horis canonicis, & dictæ ecclesiæ in diurnis officijs inseruire ad mandatum Præpositi & Capituli alioquin secundum illorum discretionem puniantur, ex quibus verbis visum fuit Dominis resultare residentiam causatiuam, nempe si velint gaudere fructibus, & emolumentis vel nō incurrere in pęnas per Capitulum & præpositum imponen. non autem præcisam ad finem scilicet priuationis beneficij & eius tituli. tum quia data residentia est incerta cum illa solummodo requiratur quando Præpositus & Capitulum ipsam iniungant, quod potest esse, & non esse, vel vno, vel alio modo, tum etiā quia cum pœna imponenda non residentibus sit remissa arbitrio præpositi, non potest intelligi de pęna priuationis tituli, quæ nunquam venit imponenda, nisi in casibus a iure expressis. glos. verb. ex vi iuris patronatus. in c. fin. de iure patronatus. vbi Abbas, nu. 8. Cresc. decis. 9. nu. 1. de probat. Caputaq. decis. 98. nu. 3. par. 3. & fuit dictum in vna Asten. Fructuū. 27. Martij præteriti, coram me.

3 Vnde cum narratiua Bonifacij, quod cappellania non requireret personalem residentiam, intelligatur de præcisa, non autem de causatiua respectu amissionis fructuum, quæ non causat aliquam incompatibilitatem. Hoieda. de benefic. incompatib. par. 1. c. 17. nu. 34. non sufficit Sebastiano pro iustificatione suæ gratiæ statutum imponere residentiam nisi talis residentia sit præcisa, ex qua posset resultare incompatibilitas respectu tituli, cū canonicatu, de quo agitur. Abb. in c. fin. n. 4. & ibi Butr. nu. 6. & Imol. nu. 13. de cleric. non residen. Capr. in tract. regul. in reg. 90. nu. 110. Hoied. vbi sup. Rota decis. 483. nu. 2. par. 1. diuers. Modern. ad reg. 8. glos. 15. nu. 23. & seq.

4 Vlterius gratia Sebastiani non videtur iustificata ex eo, quia non probauit Canonicatum adhuc vacare per obitū Octauij del Piro prout narrauit, quia cum in beneficialibus detur pluralitas titulorum, Bonifacius potuit habere alium meliorem titulum isto, ob cuius defectum Sebastianus canonicatum impetrauit, iuxta decisionem Cæsaraugustan. parochialis de Maella. 8. Nouembris 1599. coram bon. mem. Cardinali Pamphilio.

REV. P. D. VBALDO.

Romana exequutionis Laudi. Lunæ 2. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Vsurariæ prauitatis exceptio non admittitur ad retardandum executionem obligationis Cameralis iuramento vallatæ nisi sit notoria, & expressa.

SVM-

S V M M A R I V M.

Obligatio Cameralis iuramento vallata, nō potest retardari sub prætextu vsuræ, nisi sit ita apparēs, quod tergiuersari non possit. nu. 1. & 2. Vbi etiam quod Cap. debitores. de iureiurand. habet locum secundum aliquos etiam quando vsura esset clara.

Contractum iuratum tenetur quis seruare etiam vsurarium, & Deo iuramentum reddere. nu. 2.

Vsura proprie cadit in mutuo, & non in transactione. num. 3.

Soluta in compensationem non inducunt vsuram. nu. 4.

Obligatio ad restituendum in fine locationis bona mobilia æstimata non inducit vsuram. nu. 5.

Vsurarum exceptio requirens altiorem indaginem non admittitur ad effectum impediendi exequutionem laudi iuramento & obligatione Camerali vallati. num. 5.

DECISIO CCCCXC.

1 CVm fuisset resolutum in hac causa die 26. Iunij præteriti, mandatum executiuum esse relaxandum, nisi obstaret exceptio vsurariæ prauitatis, de qua Domini reseruarunt particulariter videre, hodie proposui dubium super exceptione reseruata, & Rota censuit eam non obstare, ad effectum retardandæ executionis laudi iuramento partium, & obligatione Camerali vallati, cum ex deductis pro D. Vrsula, vel excludi videretur omnis vsuræ suspicio, vel saltem redderetur adeo dubia, & turbida, vt nullo pacto possit retardare d. executionem. c. debitores, vbi Doct. de iureiur. Grat. conf. 87. n. 21. verf. Præterea, lib. 1. Put. decis. 67. in fine lib. 3. Ang. in l. 4. §. condemnatum. n. 4. & ibi Imol. nu. 9. in fine de re iud. Bero. conf. 85. num. 3. & 8. lib. 3. Surd. consil. 327. num. 14. versic. tertio, vbi etiam & cet. & nu. 15. 16. & 17. vbi plures allegat lib. 3. & fuit resolutū in Romana vsurariæ prauitatis. 4. Iulij 1597. coram Peregrino, vt in copia, quæ data fuit, in qua dicitur non posse retardari exequutionem obligationis Cameralis, iuramento vallatæ sub prætextu vsuræ, nisi saltem ita apparens sit, vt tergiuersari non possit.

2 Imo nec desunt Doct. qui sentiunt etiam vbi Vsura est clara, esse tamen locum dispositioni d. c. debitores. vt ex mente glos. ibi, tenet ibidem Abb. col. penult. verf. Aut contractus. sub num. 4. Quia tunc non agitur vigore promissionis, sed iuramenti, ex qua obligatione iurata acquiritur parti obligatio & actio. Cardin. ibi prope fin. versic. item ex eo, quod proxime dixi, quem ita intelligit, & sequitur Felin. in d. c. debitores. col. 1. in fine, & col. 2. in princ. Surd. alios allegans d. conf. 327. num. 15. quibus adde Couarruu. in repetit. c. quamuis 2. par. §. 3. sub nu. 2. versic. 5. ex his. de pactis. in 6. & in proprijs terminis laudi homologati cum iuramento. Fulgos. cōs. 160. incip. Io. & Ghouef. vol. 3. in fin. verf. postremo, & sequitur Anton. a Leutis consilio 18. sub numero 20. versic. propterea inter consil. crimit. Zilett. lib. 2.

3 Tantò ergo magis prædicta procedunt stante probabili controuersia, an contractus sit vsurarius, necne, Card. & Felin. in d. c. debitores. Fulgos. & Ant. a Leut. in locis allegatis, & ita intelligit text. in d. c. debitores, Curt. iun. in l. creditori. in fine. C. de pact. excluditur autem in hoc casu vsuræ suspicio, vel saltem illa redditur turbida, tum quia sumus in transactione, vt fuit iam resolutum in supradicta decis. in hac causa facta, non autem in mutuo in quo proprie cadit vsura. Dec. in l. 2. §. creditum. in 3. notab. in fin. ff. si cert. pet. per Abb. conf. 62. in fin. par. 1. & consil. 39. sub num. 2. versic. 2. principaliter par. 2. Aym. cōsil. 145. nu. 6. & 17. Surd. consil. 306. nu. 7. lib. 3. Rota decis. 197. nu. 3. par. 2. diuers.

4 Tum quia verba laudi in quibus Barattellus fuit condemnatus ad soluendum Scuta 3150. pro rata durante nouennio expresse cantāt, tam pro vtilibus, auiamento, inquilinatu, quam pro vsu rerum, quę Baratello relinquebantur, & pro quacunque alia prætēsione D. Vrsulæ, vnde arbitri illam quantitatem voluerunt solui pro recompensatione quadam quæ non est vsura Bart. in l. 1. numc. 33. C. de Summa Trinit. cum alijs per Mantic. de tacit. & ambig. lib. 8. tit. 25. num. 29.

7 Nec videbatur obstare, quod in fine nouennij Barattellus se obligauerit restituere bona mobilia, æstimata in Scutis 2154. vel eorum pretium, quia non propterea sequitur hanc fuisse vsuram, prout in similibus terminis fuisse iudicatum Mediolani, & Papiæ, testatur Borgnin. decis. 13. de contractu. 2. par. num. 66. vel saltem negari non potest, quin allegata exceptio vsurarum requirat altiorem indaginem, & ideo non admittenda ad effectum impediendi exequutionem laudi iuramento, obligatione Camerali vallati. Cassador. decis. vnic. nu. 2. de mut. petit. & fuit dictum in Romana Censuum. 30. Ianuarij 1606. coram Reuerendiss. Bononien. Et ita fuit decisum.

R. P. D. BVRATTO.

Giennen. Portionis. Mercurij 4. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Remissoria calumniose petita, deneganda est, & quando dicatur calumniose petita. Et in beneficialibus remissoria non datur, nisi præcedente aliquo fumo boni iuris, sicut e contra denegatur remissoria, quando fumus contrarijs probationibus excluditur.

S V M M A R I V M.

Remissoria calumniose petita deneganda est. nu. 1.

Remissoria dicitur calumniose petita, quando petitur ad partes

partes, in quibus lis fuit diu agitata, in quibus probationes melius, & commodius fieri poterant. nu. 2.

Remissoria non datur in beneficialibus, nisi dato fumo de bono iure illam petentis. nu. 3.

Beneficiorum incompatibilium retentio illicita est. numero 4.

Consuetudo ecclesiæ cathedralis in præiudicium Canonicorum non inducitur sine eorundem Canonicorum cõsensu. nu. 4.

Remissoria, vt denegetur sufficit, fumum contrarijs probationibus excludi. nu. 5.

Recursum habens ad iudices laicos incidit in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini, & a limitatione iudicis repellendus est. nu. 6.

Recursus ad iudices laicos facti nomine alicuius præsumuntur de illius mandato facti, si in causa habeat interesse. nu. 6.

DECISIO CCCCXCI.

1 EXclusa, per binas decisiones Rotales, prætensa consuetudine retinendi in Ecclesia Giennen. portionem cum dignitate, petebatur pro Gomesio de Auila remissoria ad illã melius probandam, quam vti calumniose petitam, denegandam esse Domini resoluerunt, ad Roman. cons. 273. in vltimis verbis. Felin. in c. de cetero num. 12. de sen tent. & re iud. Cassad. decis. 3. sub num. 1. versic. quæ remissio de dilat. Rota decis. 322. lib. 3. part. 3. in nouissimis.

2 Calumnia visa fuit apparere, tam ex eo, quod causa, ne dum ventilata fuit in partibus, vbi potuerunt fieri hæ probationes, quo casu solet remissoria hac ratione denegare. Veral. decis. 63. in prin. part. 3. Siuerol. de remission. cap. 7. Vestrius in praxi. lib. 6. c. vltimo. nu. 3. versic. idem si causa. Rota in Tarentina Retractus 22. Aprilis præteriti coram R.P.D. Manzanedo. Sed ibi discussus articulus consuetudinis, & super illo examinati Testes coram ordinario, & per remissoriã in Ciuitate Boereæ, vnde meliores, quam haberi possint inducti præsumuntur. Aegid. decis. 38. vers. & quia præsumitur. Veral. decis. 50. num. 5. versic. verum quia. part. 3. Aym. cons. 134. num. 3. Rota decis. 128. nu. 2. lib. 3. part. 3. diuers.

3 Quam ex defectu fumi, pro remissoria in beneficialibus obtinenda requisiti. Chisanen. decis. 164. Veral. decis. 401. incip. remissoria. lib. 1. in manuscript. de communi, & ineuitabili Rotæ Stylo. Mandos. in prax. commiss. form. 19. verb. remissoriam, & versic. non tamen. Aeque enim fumus oritur ex depositione testium examinatorum, tum quia dum de prætensa consuetudine retinendi portionem, cum dignitate deponunt, restringunt dictum ad solam retentionem Prioratus cum portione per Franciscum de Valdiuia, & Frãciscum Godoc, quorum alterum retinuisse constat ex particulari dispensatione Apostolica, alterum admissum a Capitulo cum erroneo obtentę dispensationis præsupposito.

4 Et sic duo resultant. Primo confirmare, incompatibilitatem, & retentionem fuisse alias illicitam, ex natura dispensationis. Bald. in l. 1. num. 2. C. de iure aur. annul. & late firmatum fuit in hac causa quinta Iunij præteriti coram R.P.D. Vbaldo, & 13. Nouembris coram me. Secundo excludi consensum, & animum Capituli consuetudinem inducendi, & sic causam inductiuam consuetudinis. Glos. in c. fin. versic. item quod ex certa scientia. vbi omnes, de consuetudine Angel. in l. de quibus. num. 28. ff. de leg. cum actus admittendi cum dispensatione, vel eiusdem præ supposito, contrarium arguant ex prædictis. Bart. in l. semper in stipulationibus. in fin. ff. de regul. iur. Roman. cons. 368. nu. 7. Bero. cons. 5. nu. 23. lib. 1. Aym. cons. 462. nu. 14. lib. 3. & fuit dictum in alia decisione huius causæ, 13. Nouembris coram me.

5 Tolleretur ex testibus Francisci deponentibus se nunquam vidisse, vel audiuisse retentas portiones cũ dignitatibus in dicta ecclesia, nisi ex dispensatione, qui licet non coarctent negatiuã, tamen cum vnus sit Canonicus a quinquaginta annis citra, & alij presbyteri in eadem ecclesia, redditur inuerisimile, quin si prætensa consuetudo quadragenaria ibi vigeret, ipsi notitiam haberent, de aliquo actu, vel persona, per quem, & in qua cœpta, vel introducta dici posset. Sufficit autem pro denegatione remissoriæ, fumum contrariis probationibus excludi. Paleott. decis. 567. n. 3. & 5. lib. 3. par. 3. diuers. Rota in Toletana Parochialis 29. Martij 1593. coram bo. me. Litta.

6 Accedebat reccursus habitus pro Gomesio post sen tentiam ordinarij, ad iudices laicos in hac causa, quo fit, vt inciderit in excommunicationem Bullæ in Cœna Domini, & veniat a limine iudicij repellendus. c. exceptionem. 12. de except. vbi Doctores c. 1. & Clement. prima, eodem tit. & not. in c. 1. de rescrip. in 6. & consequenter deneganda remissoria. Rota in Toletana Parochialis 2. Maij 1597. coram bo. me. Litta. Et cum isti recursus sint facti, nomine Gomesij habẽtes interesse, præsumuntur etiam de illius mandato, ad effectum denegandæ eidem audiẽtiæ, Rota in Placentina Beneficiorum. 19. Februarij 1603. coram Illustrissimo Cardinale Mellino, & in Tuden. Benef. 5. Aprilis. & 25. Iunij. 1604. coram bo. mem. Penia. Et his præcipue pro denegatione remissoriæ resolutum.

R. P. D. PAMPHILIO.

Romana Domus. Mercurij 4. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Damnatus ad triremes hodie non efficitur seruus pœnæ, & ideo contrahere potest. Notabilis est decisio.

SVM-

SVMMARIVM.

Damnatus ad triremes etiam perpetuos, non amittit bona, nec libertatem, & propterea seruus pœnæ non efficitur. num. 2.

Damnatus ad triremes non amittit ea, quæ Iuris gentium sunt, & propterea cedere, emere, & alios contractus, qui de iure gentium sunt, facere potest. numero 2. & seq.

Condemnatus ad triremes potest contrahere, & contrahendo acquirere. nu. 3.

Cessio ob pecuniã solutam facta dicitur emptio nominis, siu actionis. nu. 3.

Contractus emptionis dicitur contractus de iure gentium. num. 3.

Damnatus ad triremes sine confiscatione bonorum hodie, non æquiparatur mortuo. nu. 4.

Mandatũ procuræ alteri factum non expirat ex eo, quod mandans fuerit ad triremes condemnatus. nu. 4.

Fideicommissum relictum post mortem alicuius non censetur purificatum per mortem ciuilem, & per damnationem ad triremes. nu. 4.

DECISIO CCCCXCII.

1 PRo Capitulo, & Canonicis Sanctæ Mariæ Rotundæ, in informatione dixerunt Domini, sententiam Illustrissimi Vicarij esse confirmãdam. Nam quo ad eius validitatem, de ea visum fuit, satis constare in inspectione actorum, ex quibus apparet, eam fuisse latam seruatis seruandis præcedente iurisdictione, mandato procuræ, & citatione, prout de iure requiritur. Iustitia vero, bene deducitur ex eo, quia Canonici supradicti cõcesserunt in Emphyteusim Domum, de qua agitur, Angelo, Antonio, & Iuliæ coniugibus, ad vitam ipsorum Flaminiæ, & filiarum ipsius Flaminiæ tantum. Vnde cum Ioannes Dominicus filius Flaminiæ superuixerit post mortẽ matris, bene potuit vti comprehensus in inuestitura cedere Canonicis DD. directis ius, quod habebat super domo supradicta, & illud reconsolidare cum Dominio directo Canonicorum, iuxta formam instrumenti locationis.

2 Non obstat, quod Ioannes Dominicus de tempore obitus matris, & de tempore cessionis ad triremes perpetuo damnatus reperiretur, quia nihilominus de iure nouo authenticorum certum est, quod non solum restituitur ad bona, quæ ei iã fuerant confiscata, etiam libertatem, cum per illud cautum sit, quod nemo liber natus, qui per sententiam ad aliquod opus etiam in perpetuum damnatus, seruus pœnæ efficiatur, Authentica, sed hodie. C. de donat. inter vir. & vxor. §. quod autem. Authentica de nupt. Rip. in l. ex facto. §. si quis rogatus. 2. nu. 1. ff. ad Trebel. Boer. decis. 278. nu. 3. Peregrin. de iure fisci. lib. 3. tit. 4. nu. 9. & tit. sequenti sub nume. 20. vers. & iure nouo. Ideoque potuit facere supra dictã cessionem, cum his, qui hodiernis temporibus, de consuetudine ad triremes perpetuo, vel ad tempus damnãtur, iuxta decisionẽ Capicij. 153. num. 3. cum alijs adductis per Clar. in pract. lib. 5. §. finali, colu. 3. sub vers. item damnati in metallum non censentur amittere ea, quæ sunt iuris gentium, ad text. in l. quidam. ff. de pœnis, & in istis terminis tradit Camil. Borel. conf. 52. nu. 43. versic. vtcumque tamen sit. nu. 46.

3 Et sic ita damnatus potest contrahere, & contrahẽdo acquirere, iuxta text. in l. si mandauero tibi. §. is cuius. ff. mand. Peregr. de iure fisc. dicto lib. 3. & tit. 5. nu. 10. Menoch. conf. 271. n. 11. & 24. vers. præterea, & secundo maxime quia huiusmodi cessio fuit facta per Ioãnem Dominicum, mediante pecunia sibi per Canonicos soluta, quæ propterea dicitur quædam nominis, siue actionis emptio, Angel. in l. Modestinus, sub num. 1. vers. est ergo. & vbi Imol. nu. 3. versic. potest etiam notari. ff. soluto matrimonio. Tenuit Rota in causa Romana, pecuniariæ de anno 1571. relata inter impressas diuersor. decis. 148. nu. 4. parte 2. & sic contractus iuris gentium. §. ius autem gẽtium. versic. & ex hoc iure, de iure naturali gent. & ciuil. l. iuris gentium. in principio. ff. de pactis, & quod ita damnatus possit etiam agere in tali contractu, qui est iuris gentium, ne alioquin sine effectu remaneat. Notat Bart. in l. quidam. sub num. 1. vers. Secundo oppono. ff. de pœnis. & in l. si victum. ff. de re iud. Peregr. dicto tract. de iure fisci. lib. 3. tit. 5. nu. 10. vers. quin imo est, & tit. 7. nu. 39.

4 Minus refragatur, quod Flaminia vigore facultatis nominandi in inuestitura sibi concessæ, in suo vltimo testamẽto nominauerit Gineuram eius filiam, quia cum huiusmodi facultas ei data fuerit, eo tantũ casu, quo filios masculos legitimos, & naturales non haberet, & eodem tempore obitus haberet supradictum Ioannem Dominicum, & nominatio ab ea facta, nullius fuit momenti, ex quo ita damnatus perpetuo ad triremes absque confiscatione bonorum, hodie ex supradictis non æquiparetur mortuo ad istum effectum, prout in simili, quod per condemnationem istorum non expiret mandatum, ab eis alteri datum, ex deductis per Vant. de nullitat. ex defectu mandat. nu. 175. Tenuit Rot. in Romana Census vltima Ianuarii 1597. coram Litta. Et quod non dicatur purificatum fideicommissum, post eorum mortem relictũ, nisi subsequuta morte naturali, tradit Boer. decis. 228. nu. 3. Peregr. de tract. de iure fisci. tit. 4. nu. 9. in fin. Et ita decisum fuit.

R. P. D. PIROVANO.

Toletana, seu Nullius iurisdictionis. Mercurij 4. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Episcopus an habeat fundatam intentionem de iure

iure communi,& Concil. Trid. super visitatione Ecclesiarum militiæ S.Io. quæ curam habēt animarum.

SVMMARIVM.

Inhibitio emanata contra formam rescripti est reuocanda.nu.1.
Episcopus in iure visitandi habet fundatam intentionē, tam de iure communi, quam ex Concil.Trid. vti Sedis Apostolicæ delegatus. nu.1.
Fallit in locis quæ præter exemptionem habent etiam iurisdictionem.nu.5.
Fallit secundo in prioratibus militiæ S. Ioan. qui a superioribus sui ordinarij visitari debent.nu.5.
Manutentio super iure visitandi contra Episcopum datur ei,qui habet priuilegium Apostolicum vna cum præscriptione.nu.2.
Visitationi,quæ alicui ex priuilegio ante Conc. Trid.cōpetebat,fuit per idem Concilium derogatum.nu.3.
Sententia, quæ non est in forma probanti, non facit aliquem gradum probationis.nu.4.
Testes nulliter examinati non probant. nu.4.
Declara fallentiam non procedere in ijs,quæ curam animarum illiusque exercitium concernunt.nu.6.
Ordinariorum appellatione comprehenditur etiam Prior militiæ S. Ioan. licet inferior.nu.5.

DECISIO CCCCXCIII.

1 FVit resolutum,standum esse in decisis. Fundamenta enim decisionis videntur bene procedere considerato rescripto commissionis obtētæ,per dominum Archiepiscopum,contra quem Papa noluit inhiberi,nisi causa cognita, ideo inhibitio emanata absque causæ cognitione tanquam contra formam rescripti sustineri non potest, sed omnino in primis venit reuocanda.cap. cum dilecta.de rescript. Paris.cons.39.nu.9.lib.1.Mandos.de inhibit. q.82. nu.2. & ratio primæ decisionis bene conuenit, quia dum prætenditur exemptio a visitatione nō est incipiendum ab inhibitione contra Episcopum, qui habet fundatam suam intētionem tam de iure communi, cap. cum personæ.de priuileg.in 6.& alijs in decisione allegatis,quam etiam tanquam delegatus Apostolicus vigore decretorum Sacri Concilij Tridentini.cap.8.sess.7.cap.8.de reform. sess. 21. cap. 9. sess. 24. de reformatione.

2 Nec obstat,quod ex dispositione c.cū personę.Dominus Archiepiscopus iuuare se non possit, quia etsi nitatur assistentia iuris, concurrente tamen præscriptione,& priuilegio Apostolico Clementis VII.relato in Constitutione Pij IV.in ordine decima quarta, ne dum inhibitio est firmanda contra Dominum Archiepiscopum,sed manutentio ipsa esset danda ex eadem dispositione.cap.cum personę,in vers.quod si talis&c. Put.decis.tertia lib.2.quod etiam videtur firmatum in Cōstantien. Iurisdictionis 10. Nouembris 1607.coram Reuerendissimo Attrebaten.& in Salamantica iurisdictionis 27. Iunij. & 17. Decembris. 1582.coram bo.me.Cardinale Seraphino.

3 Quia fuit responsum, priuilegium prædictum, & eius confirmationem emanasse ante Concilium, & consequenter eis derogatum fuisse per idem Sacrum Concilium, quod etiam clarius apparet ex Constitutione 139.Pij V.& 88.Gregorij XIII. quibus confirmantur priuilegia Clementis VII. reseruata tamen visitatione iuxta decreta Sacri Concilij in Ecclesijs, in quibus religio, & milites Episcopalem etiam, & temporalem iurisdictionem habent,& circa ea, quæ animarum curam,illiusque exercitium,& Sacramentorum administrationem respiciunt. Et quamuis Pius V. in dicta sua Constitutione noluerit vllum afferri præiudicium iuri visitandi ecclesias parochiales,& alia beneficia curam animarum habētia, quod antea religioni,& militibus competebat,tamen Dominus Prior in hac reseruatione nullum potest constituere fundamentum, cum non docuerit de huiusmodi iure antea competenti.

4 Præscriptio autem allegata non etiam probatur, quia nec sententia anni 1544.vt dicitur producta,neque testes super immemorabili examinati faciunt aliquem gradum probationis, cum sententia non sit in forma probanti,& testes sint inualide,& nulliter examinati cap.2.de testibus. Vbi Doctores.Caputaq.decis.266.par.2.

5 Non obstant responsiones datæ ad decreta Concilij supra allegata,videlicet,quod cap.9.sess.24.loquatur de ecclesijs sæcularibus, non autem de regularibus,& de locis exemptis non autem de his,quæ præter exemptionem habent etiam iurisdictionem,quales sunt ecclesiæ, de quibus agitur, & item concedat ius visitandi ordinario viciniori, qualem nō constat Dominum Archiepiscopum esse. Cap. autem 8. sess. 7.loquatur de ordinarijs,quorum appellatione comprehenditur Dominus Prior,& si sit inferior iuxta resolutionem in Salamantina iurisdictionis 9. Maij 1580.Coram bo.me. Cardinale Seraphino, & c.8. sess.21.non comprehendat Prioratus militum Sancti Ioannis,cum sint præceptores,& non Commendatarij,qui propterea a superioribus sui ordinis non autem ab Ordinario debent visitari.

6 Prædicta enim tolluntur ex Constitutionibus Pij V.& Gregorij XIII.supra allegatis,in quibus expresse conceditur Ordinarijs vti Sedis Apostolicæ delegatis visitatio circa ea,quæ curam animarum,illiusq. exercitium,& Sacramentorum administrationem cōcernunt. Præterea quod loca, de quibus agitur comprehendantur,vel non comprehendantur sub decretis Sacri Concilij,respicit petitorium, & altiorem requirit indaginem. Interim autē donec cognoscitur, non est incipiendum ab inhibitione,vt dictum fuit in prima decisione. Et ita ex prædictis Domini confirmarunt primam resolutionem quo ad visitationem.

R.P.D.

REV. P. D. VBALDO.

Romana Nullitatis Transactionis. Mercurij 4. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Testamenti conditio non adimpleta per hęredes non facit deficere fideicommissum quo ad substitutum.

SVMMARIVM.

Substitutionis verba debent stricte interpretari. nu. 1.
Donatio licet reuocetur quo ad primum donatarium, nō tamen censetur reuocata quo ad substitutos. nu. 1.
Fideicommissarius non implēs praeceptum testatoris substitutos non excludit. nu. 1.
Conditio adscripta heredi vt assumat nomen, & agnomē familiae testatoris, intelligitur adscripta fauore testatoris, & eius familiae. nu. 2.
Conditio adscripta haeredi, vt assumat nomen, & agnomen familiae testatoris, non dicitur fauorabilis neque haeredi, neque haeredi haeredis, qui non est de familia testatoris. nu. 2.

DECISIO CCCCXCIV.

1 Commissa in Rota causa restitutionis in integrum, ad effectum rescindendi transactionem alias factam inter R.P.D. Cosmum de Torres, vel eius tutores, & Curatores ex vna, & Leonem Gallum ex altera parte. Et proposito dubio die tertia Iunij praeteriti an esset locus dictae restitutioni, restrinxerunt difficultatem, vt in primis videretur an cōstaret de iure Leonis, qua hodie proposita, fuit responsum pro D. Cosmo solum informante non constare de iure Leonis. Ratio praecipua fuit, quia licet tam donatio de domo facta a Gaspare Sanguineo ad fauorem descendentium Ferdinandi de Torres, quā legatum Apothecarum ab eodem relictum D. Cosmo sit sub pluribus conditionibus, & praecipue assumendi nomē, & arma familiae de Sanguineis hisque semper vten. absque vlla mixtura aliorum nominū, & insignium, & idem Gaspar instituit haeredem Portiam vxorem suā, & quod deinde instituit Leonem, Tamen in casu in obseruantiae dd. Conditionum nō vocauit haeredem, videlicet D. Portiam, sed id omisit. Et ideo respectu domus in donatione comprehensae casus videtur decisus ad fauorem aliorum substitutorum in donatione per l. quoties. in secūdo resp. C. de donat. quae sub modo. Vbi substituti in donatione habent vtilem actionem pro donatis a primo donatario qui placiti fidem non seruauit, etiam si sibi non fuerit stipulatus, & ibi hoc notant Rol. & communiter Doctor. Et facit doctrina Pauli Castren. qd licet reuocetur donatio quo ad primum donatariū, non tamen censetur reuocata quo ad substitutos. cō sil. 384. si quaeritur. par. 1. quem sequitur Aym. consl. 19. sub nu. 8. Respectu vero Apothecarum in testamento relictarum D. Cosmo cum expressa relatione ad conditiones appositas in donatione, ijdem substituti in donatione sunt praeferendi, vt est textus auth. hoc amplius. C. de fideicōmissis. & ibi Doct. omnes. Bart. in l. Paterfamilias. in fin. ff. de haered. instituen. Ang. consl. 168. nu. 4. Alex. consl. 138. nu. 14. lib. 1. de communi, Ias. in l. finali. §. finali. nu. 3. ff. si cert. pet. Clar. in §. testamentum. q. 69. vers. sed pone. cum alijs per Peregr. de fideicommissis. art. 5. nu. 14. & art. 11. nu. 133. & seq. Vbi loquitur in legatarijs, & fideicommissarijs non implentibus pręceptum testatoris, quod eo casu relictum vadat ad substitutos, si habēt, & procedat tex. in l. vnica. §. in primo, & §. pro secundo. C. de caducis tollendis.

2 Accedit quod illa conditio assumendi nomen, & arma censetur adscripta fauore testatoris, & suae familiae de Sanguineis, & eius successorum quibus solis competebat ius reuocandi bona in casum inobseruantiae Thes. decis. 270. nu. 10. vers. & quod testator. Surd. consl. 375. num. 19. lib. 3. Molin. de Hispan. primog. lib. 2. c. 6. nu. 1. & seq. non autem Leoni, qui nō est de dicta familia nec habebat interesse cum illa cōditio nō respiceret suum commodum, sed testatoris, vt dixit Paris. consl. 15. nu. 79. & seq. & consl. 19. nu. 52. & seq. lib. 2. Peregrin. de fideicom. art. 11. nu. 121 etiam si fuerit haeres, vel haeredis haeres. Dec. consil. 547. nu. 4. Couar. late lib. 1. var. resol. c. 14. nu. 17. vbi de communi. Quod eo magis videtur habere locum in hoc casu, cum Portia in codicillis mandauerit Leoni haeredi suo, vt omni diligentia curaret D. Cosmū, vel alios in d. donatione comprehensos obseruare cōditiones eiusdem donationis cum eo minus debuit, vel potuit Leo dictas conditiones in transactione remittere. Et ita fuit conclusum, non constare de iure Leonis.

R. P. D. BVRATTO.

Romana Resignationis officij extra Rotam. Mercurij 9. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Officia Romanae Curię sunt resignabilia, & concessa ad vitam alicuius quando is, cui officium concessum est, possit sine consensu concedentis illud resignare, & vendere, & quando ex dicta concessione ad vitam censeatur translatum solum ius percipiendi fructus, an vero etiam proprietas respectu vtilis dominij.

SVM-

SVMMARIVM.

Officia Romana curiæ sunt resignabilia cũ beneplacito Sanctissimi.nu.2.

Officia Romanæ Curiæ in legitimam imputantur. numero 2.

Consuetudo contractus interpretatur, contrahentesque cum consuetudine se conformare censentur, etiam quòd consuetudo sit contra propriam verborum significationem, contra ius commune, & naturam cõtractus. num.2.

Duæ negatiuæ, videlicet non nisi, habent implicitam affirmatiuam.nu.3.

Promittens non vendere sine consensu alicuius, habito consensu. vendere potest. nu.3.

Concessa res alicui, debet esse penes eum, cui concessa est, cum eodem iure, prout erat penes concedentem. numero quarto.

Vsusfructus solus officij ad vitam concessi quando cõcessus dicatur, & quando proprietas saltem respectu vtilis dominij.nu.5.& seqq.

Dominium vtile in concessione officij, quando censeatur concessum vltra fructuum perceptionem.numero 5. & seqq.

Prohibitio alienandi officium discretiuè posita a promissione disponendi de fructibus, operatur concessionem proprietatis, etiam vbi alias vsusfructus tantum concessus esset.nu.7.

Emphyteusis ab hospitali dari potest sine solennitatibus, quando sic solatia est dari.num.9.

DECISIO CCCCXCV.

1 VEnerabile Archihospitale Sancti Iacobi incurabilium, ad quod iure proprietatis, & annexionis eidem perpetuo factæ, a fel. record. Paulo III. vnum ex Officijs Collectoriæ Plumbi Apostolici, spectat, stante retrocessione Iacobi Martij, cui prius venditum fuerat, illud vendidit Ioan. Baptistæ Saniuliano durante illius vita, & non vltra pretio Scutorum 754. cum dimidio auri in auro, conditione apposita, quod ipse non posset dictum officium, siue illius titulum, alicui alteri vendere, nisi prius requisitis custodibus, & habito illorum consensu, & voluntate. Cumque Saniuliano denegaretur a dictis custodibus consensus, pro eiusdem officij venditione, per eum requisitus, recursum habuit ad Reuerendissimum Datarium pro resignatione absque consensu obtinenda, a quo emanauit dubium: An consensus denegatio pro obtinenda resignatione sufficeret. Quo proposito Domini resoluerunt, officium esse resignabile iuxta Stylum Datariæ, in alijs officijs vacabilibus.

2 Fundamentum fuit, quia officia Romanæ Curiæ, esse resignabilia, cum beneplacito tamen Sanctissimi, affirmant Castr. in l. omnimodo. §. imputari. numero quinto. C. de inoffic. testam. Sarnen. regula de infirm. resignat. quæstione vigesimo secundo in princ. & numero secundo. versiculo, nam in officijs. Ias. in d. §. imputari. numero secundo & tertio, & in l. illud. numero sexto. C. de collat. Ripa in l. in quartam. numero centesimo sexagesimo quarto. ad leg. Falcid. qui hac ratione volunt illa imputari in legitimam Roland. consilio decimo primo. in princ. & a numero octauo ad numerum decimum tertium. libro secundo. Vnde hoc quoque erit resignabile secundum consuetudinem cum qua contrahentes se conformasse censentur. d.l. semper in stipulationibus. Vbi Dec. numero octauo. ff. de regul. iur. cum alijs per Menoch. libro tertio, præs. trigesima octaua, numero octauo, & sequ. & per Illustrissimum Manticam de tacit. & ambig. conuent. libro secundo. tit. nono, numero nono, & decimo. Vbi etiam si consuetudo sit contra propriam verborum significationem, ius commune, & naturam contractus. numero decimo sexto, decimo, septimo, & decimo octauo, & in concessione officiorum. Bart. in l. magistratus. num.2. ff. ad municip.

3 Quibus non repugnat pactum, quod non liceret officium vendere, nisi habito consensu, & voluntate custodum, immo ex duabus illis negatiuis, non nisi habet implicitam affirmatiuam. l. actione. vbi post Bartol. & alios, Ias. numero tertio. Decian. in sexto not. C. de transact. adeo, vt permittat alienationem cum illorum consensu, & voluntate. Ruin. consilio centesimo vigesimo septimo. numero decimo tertio, & consilio 132. numero tertio, & seq. libro secundo. Socin. iun. consilio centesimo sexagesimo tertio, numero trigesimo sexto, cum seq. libro secundo. Osasc. decis. Pedamont. 85. numero decimo secundo. versiculo primo retorquendo, & numero decimo quarto. Decian. resp. 78. numero decimo secundo, & quadragesimo tertio, libro tertio. Rota decis. 322. numero quarto, part. 1. Surd. consil. 565. numero nono, libro quarto, & ideo est conforme naturæ, seu stylo officiorum, in quorum resignatione obtinendus est consensus Sanctissimi.

4 Neque ex applicatione Apostolica facta archihospitali, officium mutauit naturam, exemplo beneficij vniti, quod extinguitur, ad Cassad. decis. tertia de iud. & alios allegatos. Hæc enim vnionis materia visa fuit non applicari, cum officium non fuerit suppressum, sed ex Principis munificentia in archihospitale translatum, & sic mutata solum persona domini officio in eodem statu permanente, quia res intelligitur concessa, & debet esse penes eum, cui concessa est eodem iure, prout erat penes concedentem, l. testatrix. §. final. ff. si seru. vendit. glos. concordanter allegans in l. creditor. 54. §. finali. in verbo veniret. ff. de act. empt.

5 Non obstat, concessionem esse ad vitam, & sic fuisse concessum vsumfructum tantum, & non officium. Bald.

Bald. in l. 1. sub numero tertio. versic. & quando aliquid conceditur. C. de fruct. & lit. expen. late Picus in l. Titia. §. Titia. numero 12. & 13. ff. de legat. 2. qui propterea in alium transferri non posset l. si vsusfructus. 67 ff. de iure dotium. §. finitur. institut. de vsufruct. cum congestis per Tiraquel. de retract. lignag. §. vigesimo sexto. glos. prima, numero quadragesimo tertio.

6 Nam fuisse concessum officium eiusque proprietatem saltem respectu vtilis dominij demonstrant. uerba semper concessionem ipsius officij exprimentia, l. filios hæredes. vbi Bartol. numero primo, ff. de vsufruct. leg. Soc. consilio decimo, numero decimo primo, versic. primo. lib. 1. Quia ex verbis, adiectio fructuum, & emolumentorum facta accessorie ad officij cõcessionem, quasi eiusdem sequela esset, ibi cum omnibus prouentibus, & fructibus, reseruatio directi dominij operantis translationem, non reseruatorum, & sic vtilis, ad tradit. per Crot. in l. qui Romæ. §. duo fratres. numero nonagesimo quinto. ff. de verbor. obligat. & Surd. consilio 294. nume. 18. & seq. libr. 2.

7 Prohibitio alienandi officium discretiue posita a permissione disponendi de fructibus, quæ operatur concessionem proprietatis, etiam vbi alias vsusfructus tantum concessus esset, iuxta opinionem Bald. in l. Proculus. ff. de vsufruct. quam Angel. ibi versic. ex prædictis. Roman. consilio 206. numero quarto. Picus. d. §. Titia. numero 171. versic. septuagesimo quarto quæro. Cremen. sing. 28. incip. Maritus. Vbi addentes plures congerunt, & de communi testantur, & de receptissima Gabr. consil. 108. numero trigesimo secundo, libro secundo. Surd. consil. 572. nu. 8. & 41. lib. 4.

8 Denique pactum, quod post obitum Ioan. Baptistæ vsusfructus officij cum proprietate, exercitio, & aliis ibi expressis ad Archihospitale, vt prius spectet, quod bene consideratum non supponit proprietatem in archihospitali, & sic consolidationem vsusfructus cum illa, sed in Ioanne Baptista simul cum vsusfructus exercitio, & aliis ibi specificatis, dum vult omnia ad Archihospitale reuerti, quod supponit illorum translationem in Ioannem Baptistam, non minus, quod priuatio habitum. Et sic verba concessionis ad vitam, & durante vita nihil operantur contra alia prædicta repugnantia, & vti exprimentia, quod ex natura officij tacite inerat ad l. 3. ff. de leg. 3. & l. quæ dubitationis. ff. de regul. iur.

9 Nec denique dici potest, deficere potestatem custodum in alienando proprietatem officij applicati archihospitali non seruata forma extrauagantis ambitiosę, ideoque metiendo voluntatem a potestate, dicantur nudum vsumfructum concessisse. Quia id procederet in alienatione perpetua, & insolita, sed sumus in resolubili per mortem, & iuxta solitum concessionis officiorum, & venditionem præcedentem factam ab archihospitali Martio, quæ potuit fieri sine solẽnitatibus, vt dicitur de re solita concedi in emphyteusim, vel feudum, capit. 20. vbi Doctor. de feud. Calder. consilio vltimo. de consuet. Cæsar de Grass. decis. tertia. numero quarto, de rebus Eccles. non alienan. De communi Couar. variar. libro secundo, cap. decimo septimo. numero quarto. Et ita vtraque parte informante, decisum fuit, officium prædictum secundum stylum, & solitum Datariæ in alijs, esse resignabile.

R. P. D. PIROVANO.

Romana de Briscalijs. Mercurij 11. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

De probatione mortis multa notanda, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Mortis probatio debet esse concludens, quando agitur de graui praeiudicio, & de successione. nu. 1.

Mors dicitur concludenter probata per testes deponentes de voce, & fama, iunctis adminiculis. numero secundo.

Probatio per indicia, & coniecturas dicitur etiam liquida. nu. 2.

Mors censetur probata per enunciatiua instrumenti, etiam in praeiudicium tertij, quando non incidenter, sed principaliter, & per modum causa prolata fuerunt. num. 3.

Mors censetur probata per confessionem partis. numero quarto.

Mors censetur etiam probata, per successionem hæredis. numero 4.

Probatio quæ deducitur a necessario antecedenti concludens, & valida est. nu. 4. in fine.

Fideicommissarius non succedit quamdiu viuit hæres directus. num. 5.

Mors probatur leuioribus probationibus, quando non agitur de probatione mortis principaliter, sed de tempore mortis. nu. 6.

DECISIO CCCCXCVI.

1 QVæsitum fuit, an constet de morte Herculis ante annum 1599. & constare fuit resolutum. Nam & si Sybilla sustineat partes actionis, & se fundet in morte Herculis ad effectum prælationis in succedendo Alexandro Briscalio, ex persona Peregrinæ, quæ vocata fuit per obitum Herculis, & huiusmodi probatio debeat esse concludens tanquam inferens graue praeiudicium. Corn. consilio 10, numero quarto, & octauo volu. 1. & con-

& consil. 204. num. 3. volu. 3. quem refert, & sequitur Peregr. art. 43. n. 40. Gabr. cons. 134. nu. 4. Menoch. cons. 60. nu. 20. lib. 1. tamen probatio quę per eandē, Sybillam affertur DD. visa est sufficiens.

2 Dantur. n. testes de voce, & fama mortis eiusdem Herculis deponentes, qui iunctis adminiculis satisfaciunt intētioni Sybillæ. Bald. cons. 398. vol. 2. ibi nisi fama habeat secum indicia. Alex. cons. 172. n. 7. li. 6. Soc. c. quoniā frequēter. §. porro. sub n. 89. vers. glossa &c. vt lit. non contestata, Corn. cons. 204. n. 6. lib. 3. & merito, quia nō minus dicitur liquida probatio, & concludens, quæ habetur per testes, quam ea, quæ per indicia, & coniecturas c. licet Imperator. vbi Ias. ex illo tex. nu. 13. ff. de leg. 1. & cons. 25. nu. 2. in fi. li. 1. Crauetta. cons. 6. n. 42. Rol. tract. de lucr. dot. q. 75 nu. 22. & seqq. Menoch. de præsumpt. li. 1. q. 36. n. 3. Adminicula autem videntur indubitata.

3 Primo enim affertur instrumentum Concordiæ de Mense Ianuarij 1584. in quo affirmatiue ponitur inter partes, quod tandem defuncto Hercule de Cruce prætendebatur, ad instātiam Peregrinæ, cuius est hæres Sybilla, sibi reddi cōputa Societatis, quæ verba, & si ijs, qui non inter fuerint instrumento non solcant præiudicare, quo ad veritatem, tamen factū, id est tractatum de morte Herculis inter quam plures personas, quæ bene notam illius personam habebāt, probant etiam in præiudicium tertij. Bart. in l. 2. nu. 12. C. de edend. Couar. pract. qq. c. 20. in fine. Gabr. cons. 196. in fi. vol. 2. quod etiam fuit dictum in vna Florentina pecuniariæ, coram me, 13. Iunij 1612. Et probatio istius tractatus eo magis iustificatur, cū mentio qualitatis mortis Herculis non incidenter emissa fuerit, sed tanquam causa finalis, sine qua non fuisset deuentum ad concordiā cum Peregrina, quæ omnem simulandi causam excludere videtur, & reddit dicta testium magis certa, dum scriptura cum eis conuenit l. Celsus, de probat. glos. in c. tertio loco. in verb. testium. de probat. Roman. cons. 319. nu. 1.

4 Secundo datur aliud instrumentum de Mense Aprilis 1584. & de Mēse Maij. 1586. in quib. Andreas, & Ioanes de Briscalijs rei nunc conuenti vti hęredes fideicōmissarij Alexandri Briscaliæ ex testamēto rogato per publicū Notariū de Mēse Februarij. 1573. constituunt census super bonis fideicōmissarijs, & sic constitutos vendunt. Hæc enim assertio contrahendi tanquam fideicommissarij habet implicitam confessionem mortis Herculis, quæ plene probat contra cōfitentē l. cū te. de transact. Latissime Rota decis. 444. n. 3. par. 1. & dec. 4. nu. 1. par. 2. diuers. Non. n. potuerint esse hæredes fideicommissarii, quin prius præcesserit nedū mors fideicōmittētis, sed hæredis directi, quo viuēte nulla est hæreditas. l. 2. §. interdum. ff. de vulg. & pupill. l. si quis mihi bona. §. sed vtrum. ff. de acq. hæred. Menoch. cons. 4. nu. 19. & probatio, quæ deducitur a nuncio antecedenti concludens, & valida est, l. ad rem mobilem. ff. de procur. Rota in Sabinen. seu Romana dotis, coram bo. me. Cardin. Lancellotto inter impress. 316. nu. 5. par. 2. diuers.

5 Nec probatio ista in æquiuoco poni potest ex eo, quod super re aliena possit etiā constitui census, prout, & res aliena potest alienari, quia ius præcipua nō stat in sola constitutione census, sed in præsupposita qualitate hæredis fideicommissarii, quæ non datur, quamdiu hæres directus, qui fuit Hercules, vixit l. quamdiu. ff. de acq. hæred. Michael Graff. de success. §. substitutio. quæst. 9. nu. 1.

6 Tertio ijdem Andreas, & Ioannes in instrumēto de Mense Maij. 1586. quod datur, ꝑsupposuerūt mortem Herculis, dū promiserit eorum procuratori reficere impensas factas super auocatione apothecæ hæreditatis q. Alexandri in hac parte exercendo actiones hæreditarias, quibus non licuisset citra casum mortis Herculis. §. restituta. instit. de fideic. hæreditatibus. Et ex prædictis Domini existimarūt huiusmodi probationem concludēter ad effectum iustificandi non substantiam actus scilicet mortis, Herculis, quia inter partes non controuertebatur, se solum qualitatē actus nempe tempus mortis, quæ contentatur leuiori probatione. Ang. in l. si certis annis. nu. 11. vers. & ex prædictis. C. de pact. Soc. sen. cons. 164. nume. 10. libro secundo.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Hispalen. Voti. Mercurij 11. *Decembris.* 1613.

ARGVMENTVM.

Cōsuetudo quadragenaria quomodo debeat per testes probari, & quæ requirantur ad illam inducendam.

SVMMARIVM.

Testes de quodragenaria deponentes debent deponere dēpto tempore mota litis. nu. 1.

Consuetudo vt inducta dicatur debet constare de actuū frequētia, diuturnitate tēporis, et vniformi cōsensu. n. 2

DECISIO CCCCXCVII.

1 CVm fuerit resolutum, in hac causa coram bo. me. Giptio consuetudinē expellendi a Capitulo familiares Archiepiscoporum, quando occurrit negotium tangens Prælatū &c. debere probari obseruatam spacio 40. annorum, hodie dubitaui, an prędicta quadragenaria probaretur. Et quamuis pro illa fuerint plures testes a Capitulo inducti, quia tamen hæc lis incœpit de anno 1588. Mense Iulij, & testes fuerunt examinati de Anno 1593. & sic post quatuor annos post motam litem venit d. tēpus detrahendū ex dictis istorū testium deponentium de quadragenaria de visu, & illo detracto tantummodo duo testes, nempe octauus, & decimus octauus quadragenariam supradictam tangere videntur, reli-

qui vero nullatenus illam attingunt, cum alius de Annis 36. alius de Annis 38. & sic ceteri deponere videantur.

2 Nihilominus ex prædictis duobus testibus 8. & 18. dixerunt Domini, quadragenariam videri probatam in dicto. Isti enim attestantur se a 40. 45. & 50. annis citra vidisse, prædictam cõsuetudinem obseruatam, & in negotijs occurrentibus, & Prælatum concernentibus, illius familiares, officiales, & Ministros de mandato Præsidentis Capituli absque vlla contradictione extra illud exijsse, dum de tali negotio agebatur, & recensent aliquos casus particulares, in quibus ita obseruatum fuit, & sic ex illis apparet, d. quadragenariã probatã, cum isti testes deponant de tribus requisitis ad illam inducendam, nempe de actuum frequentia, diuturnitate temporis, & vniformi consensu Corn. cons. 293. numer. 22. lib. 1. Aym. cons. 134. nu. 24. Curt. iun. cons. 184. nu. 10. Afflict. decis. 321. nu. 18. Et quamuis alij testes, vt dixi, non percutiant tempus 40. annorum, deducto tempore motæ litis, tamen deseruiunt pro adminiculo aliorũ, qui dictum tempus percusserunt. Quibus etiam accedit publica vox, & fama huiusmodi expulsionis a Capitulo, de qua testantur 6. 8. & 13. testes pro parte Illustrissimi Archiepiscopi examinati, quorum dicta nõ parum coadiuuant depositiones dictorum duorum testium, contra quos, & alios pro parte D. Archiepiscopi plures exceptiones opponebantur non parui pendendæ, aliaque adducebantur, quę tamen omnia examinanda Domini ad aliam particularem inspectionem remiserunt. Hoc tantum hodie firmato, quod supradicti testes probent in dicto quadragenariam, de qua agitur, ex supra adductis.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Vercellen. Canonicatus Mercurij 11. Decembris, 1613.

ARGVMENTVM.

Per solam beneficij collationem quando absque possessione dicatur acquiri ius in re.

SVMMARIVM.

Beneficij sola collatione acquiritur ius in re licet possessio non capiatur. nu. 1.

Beneficij vacatio dicitur consumpta, quando gratia in forma dignum executioni mandata est. nu. 2.

Gratia in forma dignum ante illius executionem non causat ius in re, sed ad rem. nu. 2.

Mandatum de prouidendo, aliusque titulus habilis, de futuro non causat ius in re. nu. 2.

DECISIO CCCCXCVIII.

1 VAcauit Archipresbyteratus Ecclesiæ Vercellen. & vnus ex Canonicatibus eiusdem Ecclesiæ per obitũ Octauij Auogadri Protonotarij. Et quo ad Canonicatum de quo agitur, de eo fuit per Sedem Apostolicam tãquam de reseruato prouisus M. Antonius de Ferrarijs. Capitulum vero prouidit Petrum de Herieda, possessione subsecuta, introductaq. lite corã me D. Ferrarius assecutus fuit alium Canonicatum, vnde Franciscus Hieronymus Cagnolus obtinuit subrogationem ad ius ipsius Ferrarij, nec non ad ius, & possessionem prædicti. Octauij. Vnde die 8. Nouembris. præteriti dubitaui, an d. Cagnolo esset danda immissio, & tunc Domini, pro faciliori resolutione super dubio immissionis ordinarunt, quod videretur particulariter, an sit consumpta vacatio per obitum Octauij per prouisionem Apostolicam Marci Antonij, & supradicta die 11. Decembris affirmatiue fuit resolutum, quia per prouisionem Papæ, quamuis possessio capta non fuerit, consumitur vacatio, prout euenit in casu isto, quia Ferrarius habuit prouisionem a Papa, non tamen adeptus fuit possessionem, quia per solam collationem acquiritur ius in re, & præfertur in beneficio, licet possessio non capiatur. Nota dec. 24. de præbend. in antiquis. Simonetta de reseruat. quæst. 55. num. 1. & seqq. Cassad. dec. 4. numer. 2. & seqq. de cau. poss. & propriet. Put. dec. 142. num. 2. lib. 2. iuxta emendatam impressionem Gomez. in regula de trien. quæst. 30. nu. 2. & 3.

2 Et prædicta dixerunt Domini, cum præsupposito, quod gratia in forma dignum, quam obtinuit Ferrarius, fuerit executioni demandata, & sic per executorem facta collatio, quia tunc consumitur vacatio. Sarnen. in regula de trien. quæstione 30. numero tertio. versic. & ista quæ dicta sunt, alias .n. secus esset dicendum, quia gratia in forma dignum ante illius executionem non causat ius in re, sed ad rem, vt per Sarnen. in regula de iur. quæs. non toll. quæstione prima. numero trigesimo tertio, in fin. versicul. & ista procedunt, & numero trigesimo quarto, vbi quod neque mandatum de prouidendo, neque alius titulus habilis de futuro non causat ius in re, & in terminis gratiæ in forma dignum est decisio Aegidij 563. incipit, conclusio quod gratia, vt patet in principio, ibi gratia facta de certo beneficio, per modum mandati de prouidendo, si habilis reperiretur, & est alia decisio in causa Burgen. Canonicatus. 28. Aprilis 1597. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio, qui nuper nostri ordinis fuit Auditor insignis, & repetit Modern. glos. regula octaua, glos. decima §. 2. numero 56. &c.

R. P. D. DVNOZETTO.

Maceraten. seu Tolentina legatorum. Lunæ 16. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Legatum factum famulis in recognitionem longæ, & fidelis seruitutis, non tollitur ex eo, quod procedēte tempore ipse testator soluit famulis mercedem, & in instrumento solutionis dictum sit, pro omni eo, quod posset prætendere occasione seruitutis, quia sunt quid diuersum. Illud enim procedit a liberalitate, hoc procedit a causa necessaria.

SVMMARIVM.

Sententia notorie iniusta colligitur ex ipsamet. numero primo.

Testator soluens in vita, quod in testamento reliquerat, liberat hæredem. nu. 2.

Legatum factum in remunerationem beneficiorum, quia causa est expressa, & cohærēs legato, dicitur causa finalis. nu. 2.

Quietantia facta pro omni eo, quod quis prætendere posset occasione seruitutis, non facit cessare legatum relictum ob seruitia præstita. nu. 3

Conditio quam testator non opposuit substantiæ legati, non facit cessare legatum. nu. 4.

Legata per solutionem factam in vita testatoris an sint adempta, pendet a voluntate eiusdem testatoris. numero 5.

Testator qui post solutionem factam legatarijs ex causa, non mutauerit, cum potuerit, testamentum, & sunt alia adminicula, non intelligitur ademisse. nu. 5.

Hæredi, ne hæreditas remaneat exhausta, competunt iuris remedia. num. 6.

DECISIO CCCCXCIX.

1 Domini censuerunt, sententiam de partibus esse infirmandam ex capite iniustitiæ, licet plura concurrerent, ex quibus illam nullitatis vitio subiacere dicendum esset. Iniustitia namque aderat clara, dum moniales hæredes fuerunt absolutæ a solutione legatorum eodem testamento, in quo ipsæ sunt descriptæ hæredes, relictorū per D. Lauram Nicolao, & alijs ipsius Lauræ, dum vixit, famulis.

2 Licet enim verum sit, quod quando testator in vita soluit, quod in testamento reliquerat, hæres iterum soluere non teneatur. l. Lucius. prima, de leg. 2. l. filia legatorum. C. de leg. tamen id non procedit, quando interuenit causa noua. Bald. & Castr. in d. l. Lucius. Idem. Bal. in d. l. filia. numero quarto, & fuit resolutum in Comen. legati. 20. Februarij 1606. coram Illustrissimo Bonon. & in alia Comen. legati. 22. Iunij 1609. coram Cardinale Lancellotto. In casu autem isto legatum fuit factum de anno 1606. in recognitione longæ, & fidelis seruitutis factæ per legatarios ipsi testatrici, quæ vti expressa & cohærens legato finalis fuit. Bartol. in l. demonstratio falsa. §. quod autem, ff. de condit. & demonstr. Illustrissimus Mantica de coniect. vltim. volunt. libro sexto, tit. 14. numero 14. & 15. Cæphal. in his fere terminis cons. 80. numero 11. quæ quidem causa fuit gratuita procedēs ex mera liberalitate, & gratitudine testatricis vt per Cęphal. loco alleg. solutio vero de anno 1611. fuit facta pro omni & toto eo, quod prætendere poterant hi famuli ob seruitutem præstitam, & sic pro salario de iure debito, & per consequens solutio fuit ex causa necessaria. Vltra quod cum dicta solutio fuerit facta post quinquennium a die legatorum pōt intelligi pro d. specie & pro reportanda obligatione ab istis famulis præstandi eandē seruiturē vsque ad obitum testatricis ex allegatis per Informantes.

3 Non obstat quod in instrumento fuerit facta quietātia de toto eo, quod potuissent prætendere occasione seruitutis, quia non propterea cessat illa gratuita remuneratio, ex qua mota fuit testatrix ad remunerandum & legandum. Cęphal. d. consil. 80. numero 12. & consil. 81. num. 8. & fuit dictum in d. Comen. coram Illustrissimo Lancellotto.

4 Non obstat conditio apposita in legato de non petendo aliud pro seruitute seu mercede, quia cum conditio non fuerit apposita substantiæ legati, sed conditioni, deficiente conditione non deficit legatū, Bald. cons. 478. n. 2. vers. præterea aduertendum. li. 1. Aret. cons. 93. nu. 10. vers. sed his non obstantibus, & fuit dictum in d. Comen. coram Illustris. Lancellotto.

5 Considerarūt ēt Domini, quod cum quæstio hæc, an per solutionem factam in vita censeātur reuocata seu adempta legata, pendere a voluntate testatricis, vt per Bart. & alios in d. l. Lucius. & per Illustris. Māticam de coniect. lib. 12. tit. 2. in casu isto ad fauorem legatariorum, ne dum concurrebat præsumpta voluntas beneuolentię qua illos testatrix prosequebatur. Soc. iun. cons. 79. nu. 37. lib. 3. Menoc. cons. 162. nu. 25. lib. 2. & præsumpt. 110. nu. 12. lib. 4. & dixit Rotā in d. Comen. & ex quo non mutauit testamentum cū posset, Castr. cons. 214. n. 2. in fin. & cons. 148. vers. præterea. li. 2. Paris. cons. 61. n. 44. lib. 2. Decian. resp. 46. n. 53. lib. 2. & fuit dictum in d. Comen. sed aderat expressa, & clara voluntas optime probata per testes Alber. in d. l. filia legatorum. in fin.

6 Ad illud autem quod dicebatur remansuram hæreditatē exhaustam propter varia legata, vltra quod id concludenter non probatur, fuit responsum, in d. Comen. posse hæredem vti beneficio inuentarij, & alijs iuris remedijs, si quæ ei competunt. Et ex his decisum fuit sententiam esse infirmandam.

R. P. D. BVRATTO.

Bononien. census extra Rotam. Lunæ 16. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Statutum prohibens minorem, vel mulierẽ posse contrahere sine certa solennitate an, & quando uires suas extendat extra territorium statuentium. Magistralis decisio.

SVMMARIVM.

Minoris obligatio facta sine curatore valet, si minor iuratorem non habeat, præsertim iurata. nu. 1.

Statutum super contractibus minorum quando dirigit verba in personam, tunc illam inhabilitat ad contrahendum. numero 2. Etiam quod minor contrahat extra territorium statuentium. d. num. 2. Declara, vt num. 3. & 4.

Statutum Bononiæ inhabilitans minorem ad contrahendum an, & quando extendatur ad minores contrahentes extra territorium Bononiæ. numero tertio & quarto.

Statutum prohibens minorem, vel mulierem contrahere sine certa solennitate, an & quando extendat vires suas extra territorium. numero sexto, & septimo.

DECISIO D.

1 Mandatum exequutiuum cõtra Dominum Aurelium ab Armis, per hæredes Ioannis Teggiæ petitum, esse relaxandum visum fuit Dominis. Quia personæ agentium sunt legitimatæ, & ex instrumẽto census à Virgilio Budriolo ad fauorem Domini Ioannis impositi, constat de accessione Aurelij in forma Cameræ, ac principaliter, & in solidum facta. Neque obstat exceptio nullitatis obligationis, tanquam factæ a minore vigesimo quinto, licet maiore vigesimo anno, nam cum non constet, eum habuisse curatorem, fideiussio valet. l. 3. C. de in integr. restitutione, l. 1. C. de fil. min. & sine dubio stante iuramento, Auth. Sacramenta puberum C. si aduers. vend. & ibi Bald. numero decimo tertio. Ias. in l. prima. numero sexto. ff. si quis in ius. voc. non ierit. Tiraquel. de leg. connubial. 5. numero 104. Surdus consilio quadragesimo sexto. num. 3. in princ.

2 Statutum vero Bononien sub Rubr. de contract. cum min. &cet. dato etiam, quòd verba dirigerent in personam, vt videtur ibi. Quod nullus minor 25. annis contrahere possit &c. & sic illam principaliter considerando, inhabilitaret. Bartol. in l. si quis pro eo. numero decimo primo. versiculo quinto prohibetur, & versiculo, sed si verba, & versiculo si vero prohibitio. ff. de fideiussor. Caccialup. in repet. l. cunctos populos. numero centesimo primo. versiculo & maxime, & numero centesimo nono versiculo quartur. quo casu porrigit vires extra territorium, Bartol. in d. l. cunctos populos numero decimo tertio cum allegatis, per Tiraq. de legib. connub. glos. 8. §. vigesimo sexto, numero 216. 220. & 223. & Lamberteng. de contractibus mulier. glos. decima quarta, num. sexto. Achil. decis. secunda, de constit. quicquid aliud sit, vbi statutum respicit principaliter formam, & solennitates contractus, secundario personas, Rota diuers. decis. 1612. numero tertio. part. secunda.

3 Non tã obstare videtur in casu isto. Omisso enim, quod non videtur absolute personam minoris inhabilitare, sed tantum quando contrahitur in Ciuitate, vel territorio Bononiæ, vt ex lectura solennitatum requisitarum, quæ non nisi in territorio possunt adhiberi, inter quas decretum alicuius Doctoris collegij Iuris Ciuilis, vel Canonici Bononiæ, qui non posset, vti forensis illud extra territorium interponere, sicut statutum excludit iudices forenses, etiam in ipsa ciuitate præsentia agnati, vel cognati cum iuramento, contractum non tendere in damnum minoris, & respectu minorum 18. annis, in alienatione stabilium, decretum Antianorum, & Trib. pleb. & in §. si autem pupilli, prouidetur de vicinis, si non reperiatur agnatus, vel cognatus in Ciuitate, & clare in §. & quia in fraudem. Vbi non possunt in aliquibus villis, terris, vel castris extra ciuitatem Bononiæ nisi per tres menses in illis permanserint, & tunc ad excludendam fraudem, & ita non videntur inhabilitati absolute extra territorium, sed solum quando ducerentur extra in fraudem statuti quod considerasse in hac materia videtur Bald. cons. 60. nu. 1. versic. item certam est. lib. 5. quæ ratio cessat in aduena, & ignaro statuti.

4 Statutum ligaret contrahentes extra territorium, si simpliciter, & absolute personam inhabilitaret, & in his terminis loquitur Bart. in dicta l. cunctos populos num. 3. versic. aut statutum est prohibitorium in personã, quẽ sequitur Salyc. ibi n. 11. versic. si in personam. Signo ol. quæst. 6. num. 19. secus vero, quando non simpliciter, sed ita, vt non possit sine certis solennitatibus, vt istud. Tunc enim quamuis verba in personam dirigantur, videtur principaliter inducta forma contractus, & potius est locus primæ parti distinctionis. Bart. in d. q. 6. vt non procedat extra territorium, Aret. consilio 14. numero tertio, versiculo tertia ratio principalis, & consilio 73. numer. quinto, versic. his ergo. & num. 6. Socin. consil. 239. numero 3. lib. 2. & cons. 131. nu. 2. versic. est etiam. libro quarto. Crot. in repet. c. vt animarum. §. 1. num. 28. & 29. de constit. in 6. & in l. omnes populi. numero 253. & 254. ff. de iustit. & iur. Ruin. consilio 53. numer. 13. lib. 2.

lib. 2. & cons. 201. sub num. 1. lib. 1. quos Rota decis. 103. num. 19. & seqq. part. 2. diu. Capra. consil. 144. nu. 13. Lamberteng. de contract. mulier. glos. 2. vers. mulierum. nu. 43. in fin. vbi de communiori in his terminis testatur, & in seqq. cum allegatis per Modernos, Ferrarien. in tractatu clausularum. claus. 7. glos. 19. numero 17. vers. contrarium tamen, qui ita se obtinuisse testantur. Petr. Anton. Anguis. consil. 78. numero 15. versicul. 4. lib. 2. Et hanc opinionem tenuit Rota in Valentina. Mercedis, 2. Iunij 1608. coram R. P. D. meo Decano, & in terminis huius statuti, Petrus Caballus cons. ciuili decisiuo 100. numero quadragesimo quarto.

6 Et multi in contrarium allegati loquuntur in statuto prohibente simpliciter, & absolute, minorem, vel mulierem contrahere, non autem quando sine certa solennitate, prout Roman. consil. 39. in princ. Socin. consil. 79. numero quinto, & quarto. Curtius iun. consil. 9. numero 2. & alij. Bald. vero qui in his terminis consilio 60. lib. 5. Vltra quod consuluisset, id quod non firmauit in d. l. cunctos populos, vt ibi not, Caccialup. nu. 105. mouetur ex præsumpta fraude, vt aduertunt Moder. Ferrarien. vbi supra vers. Declara tamen.

7 Quæ opinio, vbi generaliter sumpta pati posset difficultatem, bene tamen procedit in casu proposito; quo D. Armius contractum inijt in Vrbe, non ab eo solo pendentem, vt esset testamenti factio, sed vltra vtique obligatorium cum Teggia Saxolen. & sic forense non subdito statuto Bononiæ, qui illius ignarus præsumitur, vt distinguebat Zuccard. Triuisan. quem profundæ scientiæ virum dicens, sequitur Ancharan. in repetit. c. canonum statuta. numero 199. versic. hic cadit quęstio de constitut. & numero 201. in fin. & Caccialup. in d. l. cunctos populos. numero 106. versicul. limitauit tamen, subdens, statutum nō debere afficere contrahentem extra territorium cum forense, & nesciente statutum, Alex. consilio 141. numero nono libro quinto, & in addit. ad Bartol. dicta lege cunctos populos, numero 32. versiculo vbicunque bona. Gabr. de statut. conclus. 8. numero quarto nec dissentire videtur Tiraq. de legibus connub. glo. 8. numero 222. & 223. licet enim numero 224. sequatur opinionem supra relatam pro nullitate contractus, non tamen loquitur eo casu, quo mulier contrahit cum forēse statuti ignaro, Modern. Ferrarien. vbi supra versic. declara tamen, & versic. declara secundo quam sequitur etiam, & late contra Ruin. defendit. Rim. iun. consil. 42. numero 59. cum pluribus seqq.

8 Non obstant decisiones in causa Bononien. census 17. Maij 1608. coram Reuerendissimo Lugdunen. & 15. Februarij, 1610. coram bon. mem. Penia. in quibus firmari videtur statutū, de quo agitur, ligare subditos etiam extra territorium contrahentes. Nam illa coram Reuerendissimo Lugdunen. hoc nō firmat, sed principale fundamentum facit in statuto Vrbis, in quo solo persistitur in alia decisione 20. Februarij 1609. coram eodem, & vltra quod mouentur ex eo, quod a statuto fides tollitur instrumentis aliter confectis, quod fit solum in contractibus pupillorum. Ibi contractus erat initus a minore Bononiense cum eius patre, & Regimine Bononiense. Vnde casus ille non applicatur ad hunc contractus initi cum forense ex prædictis. Ex quibus vtraque parte Informante. sic conclusum.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Theatina iurisdictionis Sancti Ioannis in Venere. Veneris 20. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Episcopus quando ex sola assistentia iuris debeat manuteneri in iure. visitandi loca nullius diœcesis intra suam diœcesim existentia, & ad quē Episcopum spectet visitatio locorum nullius diœcesis.

SVMMARIVM.

Episcopus habet fundatam intentionem de iure communi, & etiam ex disposit. Concil. Trident. super iurisdictione omnium locorum existentium intra fines suæ diœcesis etiam quod sint nullius. nu. 1.

Manutentio in iure visitandi loca sua diœcesis datur Episcopo ex sola assistentia iuris communis. nu. 1.

Possessio prælati antecessoris iuuat successorem. numero 2.

Manutentio datur possessori de tempore motæ litis. numero 2.

Quasi possessio visitandi vnum membrum Abbatiæ operatur vt censeatur acquisita possessio visitandi totam Abbatiam. nu. 3.

Causa actus magis attenditur quam exercitium. numero 3.

Manutentio non datur ex sola assistentia iuris communis quando assistentia est offuscata ex possessione alterius partis. num. 4.

Quasi possessio in incorporalibus non acquiritur absque scientia, & patientia alterius partis. nu. 4.

Visitatio locorum nullius diœcesis spectat vigore Concilij Tridentini ad Episcopum viciniorem. numero quinto.

Fallit quando locus nullius est in aliqua diœcesi, nā tunc visitatio spectat ad ordinarium in cuius diœcesi est locus nullius. num. 5.

DECISIO DI.

1 CVm Abbatia, de qua agitur, sit intra fines diœcesis Theatinæ, iuxta resolutiones factas, dubitari non potest, quin Reuerendiss. D. Archiepiscopus Theatinus habeat intentionē fundatā, ne dū ex dispositione iuris cōis, c. cū Venerabilis, & c. de Xenodochijs. de Relig. domib. cum alijs per Veral. decis. 306. lib. 1. sed etiam dispositionem Sacrosanct. Concil. Trident sess. 7. c. 8. de reform. & sess. 21. c. 8. pariter de reform. et quod esset nullius, vt in prædicto Concil. sess. 24. c. 9. eod. tit. vt infra dicetur. Vnde ex ista assistentia iuris cum agatur de visitatione non potest denegari manutēsio d. Reuerēdiss. D. Archiepiscopo ad effectum, vt possit visitare huiusmodi Abbatiam, vt in c. cum personæ. de priuil. in 6.

2 Et cessat omnis difficultas ex actuali possessione, quæ licet sit antecessorum moderni Archiepiscopi, tñ ēt ei suffragatur, cū notissimum sit, quod possessio Prælati antecessoris iuuat successorem. Rot. decis. 1. de rest. spoliat. in nou. Guid. Pap. decis. 629. ac fuit in pūcto resolutum in causa Montis Regalis iurisdictionis 6. Aprilis 1601. coram me, quapropter intrat etiam alia conclusio, quod possessori de tempore litis motæ datur manutentio. §. hodie. inst. de interd.

3 Non obstat, quod non doceatur de possessione visitandi omnia membra Abbatiæ. Nam hoc non refert. Tum quia sufficit Reuerendiss. Theatino assistentiā iuris cōmunis ad hunc effectum, vt supra dictum est, vnde etiam quia prædicta assistentia operatur, quod ex possessione visitandi ex vna parte fuerit acquisita possessio, quoad totam Abbatiam, cum magis attēdatur causa actus, quam exercitium Bald. in l. 1. nu. 24. versic. Tu dic. C. de emancipat. liber.

4 Nō obstat, quod assistentia iuris cōis nō operatur, quando est offuscata ex possessione alterius partis, ex deductis in causa Montis Regalis iurisdictionis corā bo. me. Penia, Vltra quod adest in casu isto actualis possessio Reuerendiss. D. Theatini, super qua coram diuersis iudicibus obtinuit manutentionē Possessio Reuerendissimi Lancianen. non est habenda in consideratione, quia licet anterior, tamē fuit clandestina, & turbatiua reclamante Abbate, & sine scientia, & patientia Reuerēdissimi Theatini, quę requirebatur ad acquirendam possessionem in ipsius præiudicium in istis incorporalibus. Put. decis. 269. n. 3. lib. 1. secūdum emendatam impressionem.

5 Neque obstat quod Abbatia sit nullius diœcesis, & ideo ius visitandi spectat ad Reuerendissimum Lancianen. tanquam viciniorem ex dispositione Sacr. Conc. Trid. sess. 24. c. 9. de reform. Nam huic motiuo respondetur, quicquid dicendum sit, an Abbatia sit nullius, quod aut est attendenda quasi possessio Reuerendissimi Theatini, & cessat omnis difficultas, quia istud obiectum respicit petitorium, aut est attendēda assistentia iuris cōis, & pariter istud obiectum non sufficit. Nam Concilium disponit, quod Vicinior visitet loca nullius Diœcesis. Si vero locus nullius sit in aliqua Diœcesi Congregatio Illustrissimorū interpretū censuit visitationem spectare ad Ordinarium, in cuius Diœcesi est locus nullius. Et ita interpretata fuit Concil. Trident. vt in copia declarationis. Ex quib. tam ex assistentia iuris communis, quam ex quasi possessione, resolutum fuit, Reuerendissimo Archiepiscopo Theatino nō esse denegandam manutentionem.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Romana Retrouenditionis Scalæ, & Portus. Veneris 20. Decembris. 1613.

ARGVMENTVM.

Pactum de retrouendendo, an sit cessibile, & an emptor cum pacto de retrouendendo dicatur consors venditoris, ita vt venditore volente pactum de retrouendendo transferat in alium, emptor debeat pręferri ex statuto, quod cōsors pręferatur in venditione rei communis, & an constitutio Greg. 13. super iure congrui habeat locum in incorporalibus.

SVMMARIVM.

Cessionarius vtitur iure cedentis. nu. 1.
Pactum de retrouendendo potest cedi extraneo. nu. 2.
Cedi omne id potest, quod est transmissibile. nu. 2.
Pactum de retrouendēdo est transmissibile ad extraneos hæredes. nu. 2.
Emptor rei cum pacto de retrouendendo non dicitur habere rem communem cum venditore, sed ipse solus est Dominus ante retrouenditionem. nu. 3.
Dispositio statuti non habet locum, vbi non conueniunt verba ipsius. nu. 3.
Vendere nō cogitur quis de iure plus vni, quā alteri. n. 3
Extensio in materia exorbitante a regulis iuris communis non fit de casu ad casum, neque etiam ex identitate rationis. nu. 3.
Dominus vtilis nullam habet prælationem contra proprietarium volentem vendere suam proprietatem. n. 3.
Constitutio Greg. XIII. super iure congrui loquitur de fundo, & solo, non autem de iuribus incorporalibus. n. 4
Constitutio Greg. XIII. super iure cōgrui non habet locū vbi cessat ornatus Vrbis, qua est causa finalis ipsius. n. 4

DECISIO DII.

1 PRo informante fuit tentum, nempe Christophorum teneri retrouendere Ioanni Scalam, & Portum, quæ alias emit ab Hieronyma Cautia cum pacto de retrouendendo. Nā Ioannes habet cessionē dicti pacti de retrouendendo a dicta Hieronyma, & proinde sicut Hieronyma posset cogere Christophorum,

rum, ita potest Ioannes, quia cessionarius vtitur iure cedentis l.fin. C.de priuileg. Fisci. Bal. in l. emptor in princ. C.de hæred.vel act.vendita. Alex.conf.13. nu. 16.lib.1.Paris.conf.109.nu.25.lib.3.

2 Nec videtur dubitandum, quin pactum de retrouendendo possit cedi extraneo. Bal.conf.38. num.1. lib.3.Castren.conf.1.nume.2.lib.2. Alex.conf.232. nu.2.lib.6.Dec.conf.163.in fin. & 614. nu.12. cum duobus seqq.Crauet.conf.213.num.4. Cagnol.in l. 2.nu.37.vers.sed contrarium. C.de pact.inter empt. & vendit.Castren.conf.11.num.39.Rub.Alex.conf. 146.num.3. Rolan.conf.28.num.26.& 29.lib.2. Rota in causa Perusina Bonorum. 8. Iunij 1607. coram Reuerendissimo Lugdunen.quicquid enim est transmissibile est cessibile.Lex pluribus.ff. de admin.tutor. Castren.vbi supra nu.2.Crauett.conf.191.nume.2. Roland.conf.28.nu.27.lib.2.Surd.conf.92. num.5. Pactũ vero de retrouendẽdo est transmissibile etiam ad extraneos hæredes.l. si pactum. cum ibi not. ff. de probat. Tiraquell.de retract.conuent.§. primo. gloss. sexta, numero vigesimo secundo, Crauett. conf.centesimo nonagesimo primo, nume. secundo, Roland. dicto conf.28.lib.2.num.28. Surd.conf.540.nu.32.

3 Nec potest Christophorus prætendere aliquam Prælationem in vim statuti Vrbis 110. lib.1. quia illud statutum loquitur de venditione rei communis, in qua vult præferri conferri consortem, & proinde non conueniunt verba emptori cum pacto de retrouendendo, quia talis emptor non potest dici habere rem communem cum venditore, sed ipse solus est dominus ante retrouẽditionem. Menoch. post relatum consil.26.nu.10. & seq.& proinde si non conueniunt verba, nec etiam conuenit dispositio.l.dies cautioni. §.toties.ff.de damn.infect. Rom.conf.197. in princ. Alex.conf.8.num.22.lib.3.Dec.conf.684. num.1. & & cum materia sit exorbitans à reg.iur.secundũ quas non cogitur quis vendere plus vni quam alteri, ad l. in re mandata.C. mandat.& l.dudum.C. de contrahend.emptio. non debet fieri extensio de casu ad casum, neque etiam ex identitate rationis. Cassad. decis. vigesima tertia, numero quinto, in fin. & numero sexto, de præben. Calder. consil. vnico vers.præterea.vt lit.pendent. Socin. consil. vigesimo nono, numero decimo nono, lib. primo, & habetur in decisione Messanen. Canonicatus septima Februarij 1611. coram me. Hinc dixit Rota in causa Romana Retractus trigesima prima Ianuarij 1605. coram bon. me. Iusto, quod vtilis Dominus nullã habebat Prælationem contra proprietarium volentem vendere suam proprietatem.

4 Minus suffragatur constitutio Gregorij XIII. super iure congrui propter vicinitatem, quia constitutio loquitur de fundo, & solo, non autem de iuribus incorporalibus, vt in specie respondit Rota in dicta Romana retractus, coram Iusto, & etiam cessat causa finalis constitutionis nempe Ornatus Vrbis. Ex his fuit conclusum, sententiam A. C. ad fauorem Ioannis latam esse confirmandam.

R. P. D. BVRATTO.

Leodien. Canonicatus Tongren. Veneris 10. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Plures adducuntur casus, in quibus remissoria solet concedi, vel denegari.

SVMMARIVM.

Remissoria in tertia instantia non solet denegari, etiam quod causa sit beneficialis. nu. 1.
Remissoria non datur ad probandum quod probatum non releuat. num. 2.
Articuli quando dubium est an releuent, solent per Rotam admitti. nu. 2.
Remissoria in beneficialibus non datur absque fumo. numero 3.
Fides sufficit pro fumo, & pro remouenda calumnia in materia remissoriæ. nu. 3.
Remissoria non denegatur cessante calumnia, quæ calumnia in dubio non præsumitur. nu. 3.
Remissoria non datur ad probandum delictum. nu. 4.

DECISIO DIII.

Remissoriam concedendam esse conclusum fuit respectu sex Priorum articulorum cõtinentium consuetudinem in Ciuitate, & districtu Leodien. nedum quadragenariam, sed immemorabilem, vt stabilium venditiones, onerum impositiones assignationes etiam pro legitima filiorum super eisdem bonis, & aliæ obligationes eorundem fiant coram Scabinis, & iustitia loci, vbi bona sunt sita, vel loci superioris, & aliter factæ sint ipso facto nullæ, & pro nullis etiam in iudicijs contradictorijs habitæ, & quod ista consuetudo est vniuersalis, & promiscua etiam in contractibus clericorum siue inter se contrahant, siue cum laicis.

1 Nam vltra quod cum causa sit in tertia instantia, quamuis sit beneficialis, non est deneganda remissoria. Vestr.in praxi lib.6.cap.vlt.num.2.vers. vsu quoque. Seuerol.de remiss.cap.17. Illorum releuantia videbatur apparere ex eo, quia illis probatis resultaret nullitas assignationis legitimæ factæ Huberto resignanti ab eius Patre, ex qua principaliter firmatum fuit, eundem resignantem aliunde viuere potuisse, & & consequenter nullitas resignationis factæ Gerardo ex allegatis in alia decisione.

2 Et licet in ea fuerit etiam consideratum absque redditu pro legitima assignato habuisse resignantem alia bona, & redditus, quo casu non daretur remissoria ad probandum id, quod probatum non releuaret.

ret. Cassad.decis.2. de dilat. Verall. decis.66. par.3. Tamen,cum in decisione non fuerit firmatum, ex illis solis resignantem potuisse vincere, non potest dici constare de irrelevantia, præsertim quia principale decisionis fundamentum est in assignatione legitimæ, exclusa allegata consuetudine, & Rota quãdo etiam dubitatur,an Articuli releuent, censuerit illos admittere. Rot.decis.25.de testib. alias 644. in ant. Vestr. lib.5.cap.15.nu.7.

3 Non obstat,quod in beneficialibus non detur remissoria sine fumo ex communi, & ineuitabili Rotæ stylo,de quo Mandos.in prax.cõmiss.form.19.verb. remissoriam.vers.non tamen. Et fuit vltimo loco dictum in Giennen. Portionis 4. Decembris præteriti coram me. Quia pro fumo considerabant Domini fidem Scabinorum, quæ licet non bene concludat cõsuetudinem,vt ostensum fuit in alia decisione: Tamẽ illam deseruire posse dicebant ad remouendum calumniam, qua cessante non solet remissoria denegari. Verall.decis.59.in prin.lib.3. Vestr.in prax.lib.6. cap.vlt.nu.4.ver.& generaliter. Et quæ in dubio non præsumitur, immo propter præsumptam calumniam non debet facile quis repelli à probando. Bellam. decis.625.sic habui semel.in vltimis verbis,quem Rota sequitur.

4 Quo vero ad alios continentes falsitatem mandati Procuræ ad resignãdum, & assignationis legitimę, cum ad probandum delictum non sit danda remissoria, præsertim sine magno fumo. Verall. decis.62. & decis.63.nu.3.par.3.& fuit dictum in Hispalen.Matrimonij de Alcala.5.Iunij 1609. coram Reuerendissimo Bononien. dixeruut nõ esse dandam, super quo si pars volet,iterum audietur,&c.

R. P. D. CAVALERIO.

Pistorien. Beneficij. Veneris 10.Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Sententia lata ex falsa causa nulla est, nec patroni possunt tertium pręsentare pendente lite inter duos iam præsentatos.

SVMMARIVM.

Patroni non possunt durante lite inter duos præsentatos alium tertium præsentare sine vitio attentati. numero 2.

Clausula dummodo non sit alteri ius quæsitum, intelligitur de iure valido, non autem de iure nullo, & inualido. num. 3.

Sententia lata ex falsa causa est nulla. nu. 3.

DECISIO DIV.

1 Causa appellationis pendente coram Metropolitano Florentino inter Petrum Biscontium, appellantem ex vna, & Laurentium Ghibellinum appellatum ex altera, ambos præsentatos ab illis familiæ de Guazzalottis ad Parochialem Ecclesiam S. Syluestri de iure patronatus dictæ familiæ, fuit dictus Ghibellinus prouisus à Sede Apostolica de alia Parochiali cum decreto, dummodo infra mensem dimitteret in manibus Sanctissimi omnia iura, sibi competentia super dicto Beneficio Sancti Syluestri,prout cessit, & dimisit de anno 1609. Vincentius, & alij de Guazalottis, qui de anno 1607. Ghibellinum præsentauerant,prætendentes,dictum Beneficium vacare, huiusmodi cessionem rursus præsentauerunt in eius locum Lazarum Billum, qui interim,dum litigaret cum dicto Biscontio,etiam ipse Biscontius cessit omnia iura sua in manibus Sanctissimi (prout antea fecerat Ghibellinus,) vnde Andreas Santinus obtinuit sibi de dicto beneficio prouideri à Sede Apostolica cum derogatione iuris patronatus in totum, & subrogare in omnibus iuribus Ghibellini,& Biscontij,quę ipsis competebant ante cessiones prædictas,ac si nunquam cessissent, & literis expeditis in forma dignum,ijsque coram Vicario Pistorien. pręsentatis,tanquam exequutore in ijs deputato, institetit pro illarum exequutione, cui se opposuit Lazarus, & successiue Vicarius per sententiam declarauit,literas non esse exequẽdas,vti nullas,& subreptitias,fuit ab hac sententia appellatum, & causa commissa in Rota, dubitatum fuit super eius cõfirmatione,& Domini censuerunt infirmandam esse, tanquã latam ex falsa causa. In ea enim exprimitur causa,videlicet ideo literas esse subreptitias,& resolutas,quia Andreas non narrauit Sanctissimo præsentationem Lazari factam à Patronis post cessionem Ghibellini, & institutionem subsecutam ante prouisionem Andreæ,& datam eius literarum,cum in gratia Andreæ adesset clausula dummodo tempore datæ præsentium non sit alteri ius quæsitum, per quam videbatur præseruatum ius Lazari.

2 Verum hæc causa erat falsa;quia Lazarus nullum ius habebat, cum eius præsentatio esset nulla, & attentata,nam cum duraret adhuc lis,non obstante cessione Ghibellini per superexistentiam alterius colligantis;Patroni non poterant alium tertium præsentare sine vitio attentati, prout fecerunt, Calderin. cons.1.vt lit.pend.vbi firmat.c.1.eod.tit. in 6.habere locum etiam in præsentationibus. Gemin. in eodẽ cap.1. Sarnen. super reg.de subrogan. quæst.13.vbi de communi,& approbata à Rota tẽpore suo,& antiquo Lap. & ibi addenr. alleg. 22. fuit dictum in Hispalen.de Zeres.20. Februarij 1604. coram bon.me. Litta , & in Pamphilonen. Parochialis de Auaz.6. Iunij 1611.coram Vbaldo.

3 Hinc sequebatur non fuisse necessariam mentionẽ de dicta

de dicta præsentatione, tanquam nulla, nec causari subreptionem ex clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, quia per eam nullũ ius quæsitum erat Lazaro, & dicta clausula intelligitur de iure valido, non de nullo, & inualido. Sarnen. super regula de publi. resignat. quæst. 17. Fuit dictum in Hostienen. Cappellæ. 17. Nouembris 1600. coram bo. mem. Iusto, & in Colonien. Canonicatus. 20. Maij 1602. coram Illustrissimo Cardinale Pamphilio. Quando autem causa est falsa in iure, tunc sententia est nulla. l. 2. C. quando prouoc. non est necesse, cum alleg. per Gabriel. de sentent. cõcl. 7. Et ita resolutum fuit pro infirmatione Sententiæ. An autem literæ sint iustificatæ, Domini reseruarũt, vt particulariter videretur.

REV. P. D. VBALDO.

Calaguritana beneficij de Fuenmagor. Lunæ 13. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Beneficij concursus quando fit, quot in eo examinatores interuenire debeant, quomodo idoneum, vel magis idoneum nominare, & alios reprobare, siue beneficium sit curatum, siue simplex, & de materia.

SVMMARIVM.

Dictio si conditionem importat præsertim coniuncta cum aduersatiua vero. nu. 1.

Conditione cessante, cessat dispositio conditionalis. nu. 1.

Præsupposito cessante, cessat dispositio in qua aliquid præsupponitur. nu. 1. in fine.

Beneficij concursus vbi fit quomodo examinatores debeãt idoneos solum referre, vel non idoneos reprobare, & quid si beneficium est cum cura, vel sine cura. num. 1. & seqq. Vbi generaliter de hac materia.

Ratio vbi non nisi vnica reddi potest in aliqua dispositione, illa habetur pro expressa. nu. 2.

Beneficij concursus quando fit, quot examinatores interuenire debeant. nu. 3.

Beneficij concursu facto si ex pluribus examinatis vnus electus fuit pro magis idoneo, non potest inde ad aliquos annos à non approbatis peti nouus concursus. nu. 4.

Præsumi non debet de præsenti in præteritum in ijs, quæ ex acciden i, & non innato habitu acquiruntur. nu. 4. verf. & est ratio.

DECISIO DV.

1 Adducta pro Thoma contra sententiam Rotalem adiudicantem beneficium, de quo agitur, Andreę, quem solum examinatores de Partibus in concursu facto, iuxta formam Constitutionis fel. re. Clementis VIII. pro habili ad beneficia curata approbarunt, ac retulerunt, visa fuerunt DD. non obstare, quo minus illam confirmandam censerent. Nam primũ, quod cum examinatores non approbauerint, vel reprobauerint omnes oppositores, non seruauerint formam dicti motus proprij Clementis VIII. & sic nulliter processerint bene sublatũ fuit in decisione, in hac causa facta coram Reuerendissimo Domino meo Damasceno. 22. Aprilis præteriti, in qua firmatum fuit, examinatores referre non debere nisi idoneos ad curata, quando aliquis adest. Idoneos vero ad simplicia, non nisi quando nullus adest ad curata idoneus quod manifeste ostendatur ex ipso constitutionis contextu, in qua postquam dispositum fuit, omnes idoneos ad curam animarum in examine repertos, quotquot fuerint, referri debere, subditur. Si vero nullus inter oppositores ad curã animarum exercendam idoneus existat, vt præfertur, referãt omnes, quotquot ad beneficium simplex, & sine cura obtinendum, idoneos iudicauerint, ergo si adsit aliquis idoneus ad curam animarum, non tenentur examinatores idoneos ad simplicia referre, ponderando dictionem, si, conditionem importantẽ. glos. 1. in l. 1. vbi Bar. num. 1. vers. 1. ergo. ff. de cond. & demonstr. pręsertim coniunctam, cum aduersatiua vero, ex qua resultat, quod alio casu (& sic quod sit idoneus ad curata) locum non habeat dispositio l. si ita scriptum, vbi Bar. nu. 2. ff. de lib. & posthum. idem Bar. in l. in repetendis, circa finem. vers. contrarium credo. ff. de leg. 3. & sicuti cessante præsupposito, cessat dispositio. Butr. & Salic. ex mente glos. in l. mancipia. C. de seru. fugit. Roman. sing. 495. Dec. cons. 90. nume. 2. Ita cessante non existentia idonei ad curam animarum, cessat necessitas referendi idoneos ad simplicia.

2 Confirmatur, quia cum ratio, ob quam Constitutio requirit concursum in collatione beneficiorum simplicium, à sacro Concilio Tridentino, sess. 24. de reformatione. cap. 18. versiculo peracto in Parochialium tantum collatione requisitum, non alia esse possit quam vt illa magis idoneis, ac dignis cõferantur, vt etiam ex proœmio dum refertur similis dispositio facta à fel. re. Sixto V. colligitur, quæ ideo tanquam vnica, & omissa haberetur pro expressa, gl. in l. quãuis. vbi Doct. C. de fideicom. Fuit dictum coram me in illa Barchinonen. Parochialis 29. Nouembris præteriti, vtique dum adsunt magis idonei, & habiles ad curata, inanis, & frustatoriã esset relatio de idoneis ad simplicia.

3 Secundum fundamentum in deducta examinis nullitate, prætextu, quod maior pars examinatorum in illo non interuenerit, vt exigit constitutio, cessare videbatur ex facto, cum examen fuerit factum à tribus examinatoribus Synodalibus à Vicario deputatis, & ipso Vicario, qui vti examinator Synodalis retulit vna cum alijs in Summario Thomæ. num. 2. neque probetur plures, quam sex, vel septem examinatores fuisse in Synodo diœcesana deputatos, prout

tãnquam

tanquam nullitatis fundamentum probandum esset ex vulgaribus, & videbatur aliquibus ex DD. etiam tolli ex eo, quod sacra Concilij Tridentini dispositio contenta est trium examinatorum interuentu, dicta sess. 24. de reformat. cap. 18. vers. examinatores, secūdum quam intelligendam esse constitutionem, & ab illa passiuam interpretationem recipere debere, dicebant, l. 2. C. de noxal. Bar. in l. 1. §. lex Falcid. ff. ad legem Falcidiam.

4 Tertium, quod erat ad nouum examen deueniendum, ex quo apparere posse dicebatur de eius scientia, & consequenter de grauamine, visum fuit parui roboris, quia cum examen, & relatio fuerit de mense Ianuarij 1610. & sic lapsi sint quatuor anni, quo temporis spacio, potuit Thomas fieri habilis, licet tunc non esset, non potest ex nouo examine cōstare de iniustitia, & consequenter non erat admittendum, vt sæpe in Rota decisum fuit, & signanter in simili Calaguritana beneficij de Ceruera, octaua Februarij 1591. coram bo. mem. Penia. Et est ratio, quia ex doctrina, & literatura de præsenti tanquam habitu acquisito, non innato. l. Stichus ff. de leg. 3. non infertur ad tempus præteritum, & sic examinis. Bald. in l. ex persona. nume. 2. vers. sed in materia contingenti. C. de probat. Euerard. in Top. leg. loco de temp. nu. 20. vers. 3. casu. Menoch. de præsump. li. 1. præsump. 24. à num. 5. ad 53. inferentes, non sufficere, eum, cui Papa de beneficio prouidit, si constiterit, esse literis eruditum, reperiri talem tempore præsentationis literarum.

5 Neque videbatur Thomas excusandus, si non petijt nouum examen ex eo, quod prius voluit obtinere præsentationem, & collationem factam Andreæ declarari attētatam, quia hoc non impediebat, quo minus peteret nouum examen, fieri præsertim, cum adhuc post declarationem attentatorum, & appositionem sequestri tacuerit. Ex quibus pro sententiæ confirmatione resolutum.

REVERENDISS. P. D. COCCINO DECANO.

Firmana Altaris. Mercurij 15. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Exequutio facta vigore sententiæ quæ transijt in iudicatum ob non interpositam appellationem antequam fuerint seruati quatuor termini seruari soliti, & sic nulliter, sanatur per commissionem cum clausula arbitrio, &c. vbicumque contra de bono iure eius, qui exequutorium fecit. Item beneplacitum Apostolicum præsumitur ex obseruantia triginta annorum.

SVMMARIVM.

Exequutio facta vigore sententiæ quæ transiuit in iudicatum ob non interpositam appellationem dicitur nulla, non seruatis quatuor terminis, de quibus remissiue. num. 1. Vbi quod dd. termini fuerunt inuenti ad effectum, vt pars deducat iura sua.

Arbitrium operatur, vt relicto vtroque extremo rigoroso seruetur æquitas. num. 1.

Beneplacitum Apostolicum tale quale sufficit pro validitate actus, præsumitur ex obseruantia 30. annorum. numero 2. & 4.

Amplia etiamsi non sit reseruatum. nu. 3.

Vnio facta à Papa sine causa valida est, vbi adest certa scientia. nu. 4.

DECISIO DVI.

1 Cvm sententia trāsitum fecerit in iudicatum, ob non interpositam appellationem, non aliter seruatis quatuor terminis ad docen. de appellatione eiusq; legitima prosecutione, de quibus per Vestr. in prax. lib. 8. cap. vlt. num. 8. fuit processum ad relaxationem mandati, & sic nulliter, vt fuit resolutum in causa Roma. Sācti Thomæ decima Nouembris 1603. coram me. Attamen cum Sanctissimus sanauerit istam nullitatem arbitrio Rotæ constito de bono iure, Domini fuerunt concordes, quod si consistat de bono iure, intret quoque arbitrium ad sanandam prædictam nullitatem. Arbitrium enim operatur, vt relicto vtroque extremo rigoroso seruetur æquitas. Bal. in cons. 117. num. 4. lib. 1. quæ maxime intrat in casu isto, quia non docetur de aliqua appellatione, & dicti quatuor termini ad alium effectū non seruantur, nisi vt pars deducat iura sua. In casu autē isto quo ad appellationem nihil docetur quo ad bonum ius, Sanctissimus mandauit partem audiri, immò noluit arbitrium operari nisi constito de bono iure, vnde pars non potest de aliquo conqueri.

2 Quantum vero attinet ad bonum ius cum agatur de vnione facta per Episcopum de beneficio libero ad beneficium iuris patronatus obseruata vltra 30. annos, ex qua obseruantia præsumitur beneplacitū Apostolicum, vt in decisionibus in hac causa factis, satis videbatur constare de bono iure. Obseruantia enim 30. annorum facit præsumi beneplacitum Apostolicum. Anch. cons. 136. Alex. in l. qui in aliena. nu. 11. ff. de acq hæred. & cons. 17. nu. 18. lib. 4. & consil. 179. nu. 9. lib. 7. cum alijs.

3 Neque est verum, quod beneplacitum Apostolicum non potest præsumi, ex quo nō fuit reseruatum, quia licet aliqui hoc voluerint, tamen communis est in contrarium, vt per Felin. in c. Albericus. num. 4. in fin. vers. si autem in instrumento. de testibus, & fuit resolutum in causa Romana Casalis Lunghezze. 2. Aprilis, & 21. Maij 1593. & 23. Martij 1594. coram bonæ mem. Cardinale Seraphino. Put. decis. 355. numero

numero septimo, lib. secundo. secundum nouam impressionem.

4 Minus etiam facit, quod Rota admittit istā vnionem fuisse factam sine causa, & ideo licet Papa possit vnire sine causa. Attamen requiritur certa scientia; Hic autem ex præsumpto beneplacito Apostolico inducerentur plures præsumptiones, si præsumeretur confirmatio ex certa scientia. Nā fuit responsum, quod cum hic adsit obseruantia 30. annorum operatur, quod præsumatur interuenisse beneplacitū Apostolicum, & tale quale sufficiat pro validitate actus alias destrueretur conclusio, quod cursus 30. annorū cum obseruantia facit præsumi beneplacitum Apolicum. Denique non obstat quod iura super quibus sunt fundatæ decisiones non sunt in forma probanti, quia originalia fuerunt semper ostensa, prout & hodie vt subijcerentur oculis Dominorum. An autem stante prædicta vnione ius patronatus remaneat ex priuilegio, ita vt censeri debeat reuocatum per regulam Adriani, vel per Concilium Tridentinum, licet de hoc fuerit aliquid dictum in decisionibus in hac causa factis, tamen reseruarunt Domini, vt particulariter de eo videretur.

R. P. D. VEROSPIO.

Ariminen. Fideicommissi. Veneris 17. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Filiorum appellatione in fideicommissis, quando veniant nepotes, & neptes magistraliter declaratur.

SVMMARIVM.

Filiorum appellatione iuxta sermonis proprietatem non ueniunt Nepotes. nu. 2.

Nepotes de communi vsu loquendi non veniunt appellatione filiorum. nu. 3.

Extensio de persona ad personam in fideicommissis nō passim admittitur, nec etiam ex identitate rationis, nec ex præsumpta mente testatoris. nu. 3.

Filiorum appellatione quandoque comprehenduntur nepotes per extensionem, & impropriè. nu. 3.

Fideicommissum extenditur de persona ad personam. numero 3.

Filiorum appellatione in fideicommissis Nepotes non veniunt, etiam in vocatione actiua. num. 4. & 5.

Testatoris verba intelligi debent secundum communem loquendi vsum. nu. 5.

Filiorum appellatione an veniant Nepotes, potissimum attenduntur coniecturæ. nu. 9. & seqq. Vbi plures referuntur coniecturæ, ex quibus colligitur testatorē filiorum appellatione noluisse vocare Nepotes.

Filiorum appellatione non veniunt Nepotes, quando testator discretiue loquutus fuit de filijs, & nepotibus. numero 7.

Testamenti vna pars aliam declarat. nu. 8.

Dictio, ipse, est personalissima, refertur que ad personam immediatam. nu. 9.

Dictio, ex, denotat causam immediatam. num. 10.

Filiorum appellatione veniunt nepotes in fideicommissis ascendentium. Declara, vt nu. 12.

Præsumptio vna tollitur per plures contrarias præsumptiones. nu. 32. in fine.

Nepotes non veniunt appellatione filiorum, etiam quod filij sint vocati in futurum euentum. nu. 14.

DECISIO DVII.

1 Cecchinus à Catholica condito testamento, & relicta pro dote filiarum, quas habebat, certa pecuniarum quantitate Raphaelem, & Archangelum filios suos hæredes vniuersales instituit, & post ipsos illorum filios, & descēdentes masculos in infinitum, deficiente vero linea dictorū masculorum à se descendentium per hæc verba disposuit, nimirum voluit totam, & integram ipsius hæreditatem sine aliqua diminutione deuenire ad filias feminas ipsius testatoris natas, & nascituras, & ad filias feminas dictorum filiorum masculorum, quandocunque nascituras ex legitimo matrimonio ipsorum filiorum masculorum in stirpes, & non in capita, &c. Modo extincta Cecchini linea masculina cum adessent feminæ superstites, videlicet Agnes Raphaelis filia, nec non Iulia, & Elisabetha ex Archangelo filio neptes orta inter istas mulieres super dicta hæreditate controuersia fuit in partibus ad fauorē Agnetis pronunciatum, vnde causa per viam appellationis coram me introducta dubitaui, an ad fideicōmissum dicti Cecchini vocata solum esset Agnes illius ex filio neptis, an vero etiam Elisabeth, & Iuliā eiusdem proneptes ex nepote.

2 Et Domini causa bene discussa responderunt Elisabeth, & Iuliam, non fuisse vocatas, quia cum istæ sint neptes iuxta sermonis proprietates venire non possunt filiorum appellatione. l. quid si nepotes. ff. de testam. tutor. §. finali inst. qui testamento tutor. dari poss. Bar. in l. liberorum. nu. 10. ff. de verb. signif. Bal. in l. filium. num. 1. in 2. not. ff. de his, qui sunt sui, vel alieni iuris. Paul. Castr. cons. 97. n. 3. lib. 2. Alexand. cons. 1. nume. 17. lib. 1. Dec. cons. 95. nu. 6. Ruin. consil. 127. n. 3. li. 3. Alciat. Parad. li. 3. c. 14. in prin. vers. ceterum Roland. cons. 43. nu. 26. lib. 4. Rim. iun. consil. 173. nu. 36. lib. 3. Late Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 6. tit. 8. num. 2. de communi testatur. Socin. cons. 152. n. 5. in prima subscriptione. Sylu. Aldobr. in dicto §. fin. in addit. ad glo. verb. appellat. Inst. qui testam. tutor. dari poss. Gabr. tit. de verb. signif. conclu. 1. nu. 2. Menoch. cons. 215. nu. 12. & pro reg. absoluta in vltimis voluntatibus ponit Corn. consil. 199. numero trigesimo quarto. versic. nam prouisio. lib. se-

lib.secundo.Socin.iun.consil.tertio.numero vndecimo,lib.tertio.

3 Et ex communi vsu loquendi nepotes non vocantur filij. Tob. Non.cons. 33.num.17. Dec. consil.43. nume.13.lib.3.Alex. de Neuo cons.16.nu.10.Rim. iun.cons.173.num.33.lib.2. Rol. cons.42. num.29. lib. 4. Rot. in Romana fideicommissi de Bonadies. 22.Aprilis 1603.coram Illustrissimo Mellino. Licet autem interdum per extensionem, & improprie nepotes filiorum appellatione comprehendantur, vt plures referendo tradit.Gabr.concl.1.nu.3. de verb. significat. hæc tamen extensio de persona ad personam,non ita passim in fideicommissis admittitur,nec etiam ex identitate rationis, neque ex verisimili, & præsumpta mente testatoris. Ias.cons.220. num. 10. vol.2.Rol.cons.56.numero 24.vol.3. Honded. consil. 56. nu.7. vol.2. Et in indiuiduo late persequitur. Menoch.d.cons.215.num.6.vsque ad numerum 37. inclusiue,vbi respondet ad omnia contraria,& præcipue sub num.37. reprobat Gabr. loco superius allegato cũ omnibus sequacibus illius opinionis. Crau. cons.98.nu.13.

4 Et quod in fideicommissis appellatione filiorum nepotes etiam in uocatione actiua non veniant, tradit Bero.cons.122.col.1.vol.2.Natt.cons.191.n.10. Menoch. post plures relatos d.cons.215.n.22.& 32. & regulariter vbicumque de alterius grauamine agitur, etiam si fauor adsit ipsius nepotis, quod ille non includatur filiorum appellatione probatur ex tex. in l.quod si nepotes. in fine. ff. de testam. tutela.§. fin. instit. qui testamento tutores dari possunt. Soc.sen. cons.14.in princip.lib. 1. Tob.Non.cons.33.nu.26. Menoch.d.cons.215.nume.37.

5 Comprobatur etiam dicta conclusio, quod in fideicommissis nepotes non veniant filiorum appellatione,ex quo iuxta sermonis proprietatem,vbi sub tali appellatione,vt dictum est supra,non includuntur. Testatoris autem verba debent intelligi secundum communem loquẽdi vsum.l. Labeo.ff.de suppellect. leg.l.cum de lanionis.§.asinam.ff. de fund.instr.l. liberorum. §. quod tamen Cassius. & ibi gloss. verbo non continebuntur.ff.de leg.3. Anch.cons.152.numero 5.Fulgos.cons.68.num.4.Soc.sen.cons. 10.numero 4.lib.1.Rol.cons.43.num.28.lib.4. Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.3.tit.8. num.1.

6 Vlterius in præsenti casu multæ dantur coniecturæ, per quas infertur, neptes appellatione filiarum non venire. In hac autem materia coniecturæ sunt potissimum attendendæ, vt fuit dictum in vna Sabinen.hæreditatis 23.Ianuarij 1604.coram bon.mem. Cardinale Seraphino.

7 Prima coniectura desumitur, ex quo testator fuit in hoc testamento discretiue locutus de filiabus, & neptibus, quo casu non possunt appellatione filiarũ neptes intelligi.Gozad.consil.29.nume.16.Gabr.de verb. sign.concl.1.nu.8.Sfort. Odd. cons.90. nu.6. Menoch.eodem cons.215.n.69. Rota in dicta Sabinen.hæreditatis.

8 Altera coniectura est, quia vocando testator masculos ex se descendentes digressus fuit ad plures gradus substitutionum quando autem filias filiarũ vocauit non est digressus ad alios gradus, vnde non videtur intellexisse de neptibus,vt in specie. Surd.consil.554.nu.11.vers.silentio.Soc.cons.152.nu.4.vers. sed nulla maior.lib.1.certum est enim vnã testamenti partẽ aliam declarare.l.qui filiabus. ff. de leg.1. & in specie ponderauit Rota in allegata Sabinen. decisione.

9 Tertia coniectura colligitur ex verbis ipsius,nam deficiente linea masculina, vocantur in testamento filiæ feminæ filiorum ipsius testatoris,& sic non possunt ex proprietate sermonis venire nepotum filiæ, quia nepos non est filius aui, cum sit verbum ipsius personalissimum, & solum competat immediato Genitori,videlicet patri,non autem mediato, qualis est auus.Soc.sen.in l.Gallus.§.instituens.nu.5.vers sed tu defendendo. ff.de lib. & posth.Menoch.d.consil. 215.qui intellectus respondet alijs,nimirum dictorũ filiorum,quæ cum sint repetitiua.Paris.cõs.86.lib. 2. Surd.decis.85.num.3.Rota decis.49.nume.3.par. 1. diuers.perinde est,ac si testator expresse nominasset, Archangelũ, & Raphaelẽ, de quibus in institutione.

10 Quarta coniectura deducitur, ex quo Cecchinus vocauit filias ex legitimo matrimonio filiorum nascituras,illius aũt pronepes,videlicet, Elisabeth,& Iulia, proprie dici non possunt ex matrimonio filiorum testatoris, cum hæc dictio ex denotet causam immediatam, vt in specie dictum fuit in eadem causa Romana fideicommissi,de Bonadies.

11 Denique neptes veniunt hic in concursu cum filiabus ex propria persona stantibus personis proprie sub nomine filiorum comprehensis, facienda nõ erit ad neptes extensio. Alexãd.cons.37. vers.non obstat alia ratio.lib.6.Corn. cons.131.nu.2.lib.3.Cur.iun. cons.57.vers.præterea ad aliud.Gozad.cons.36. nume.9.Soc.sen.cons.104.num.1.lib.3.& cons.73.nu. 19.lib.4.Dec.cons.95.num.3.Crot.cons.164.nu.19. lib.2.Ruin.cons.78.nu.5.lib.2.Paris.cons.86.n.25. & cons.87.num.22.lib.2.Soc.iun.consil.116.nu.11. & numero vigesimo nono,lib.secundo.Ceph. consil. 16.num.26.lib.1.

12 Non obstat, quod in fideicõmissis ascendentium nepotes veniant filiorum appellatione,vt per multos à Gabr.relatos concl.1. de verb. sign. nam quicquid sit de tali conclusione, quam satis esse controuersam apparet ex allegatis in principio, & contrariam opinionem,vti veriorem sequuntur Menoch.d.cõs.215. Corn.cons.182.nu.7.& cons.207.nu.13.lib.3.Dec. cons.95.nume.8.Ruin.cons.134.nu.22. & 23.lib.2. dicitur in omnem euentum solum in eo fundari dictã conclusionẽ, quod præsumatur ascendens omnes descendentes æque dilexisse, hæc autem coniectura cessat in hoc casu stantibus alijs in contrarium allegatis, verum est enim vnicam præsumptionem per plures coniecturas elidi. Dec.cons.470.n.10.& cons. 47.nu.40.Surd.cons.429.num.28.

13 Nec

13 Nec releuat testatorem vocasse filios filiorum in stirpes,& non in capita, quia bene potest hæc loquutio filiabus adaptari, si videlicet decreuisset superstitibus quatuor filiabus ex vno filio testatoris,& vnica tantum ex alio, nec enim vna, quãtum aliæ quatuor esset habitura. Socin.iun.conf.149.nu.8.lib.2. Mantic.de coniect.vlt.vol.lib.8.tit.8.nume.18.vers.nam alioquin.

14 Minus obstat, filiarum vocationem in futurum euentum fuisse conceptam,quia nihilominus verior, & magis communis, est opinio, quod nec etiam isto casu neptes veniant filiarum appellatione. Menoch. alleg.sæpius cons.215.nume.40.& 100.Lader.conf.136.nu.6.& 7.Bursat.conf.372.n.6. Rim.conf.438. col.vlt.& alij relati à Pinello in l.1.par.1.n.70.& 71. C. de bon. matern. Semper enim quando vocantur post alicuius mortem, filij videntur in incertum, & futurum euentum in instituti, cum incertum sit an illi grauati,sint futuri superstites in fideicommissum habituri.

R. P. D. PIROVANO.

Sepontina,seu nullius Pensionis. Veneris 24. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Pensionarius dicitur constitutus in quasi possessione exigendi pensionem ex exactione facta à reseruatario fructuum, cum facultate illos percipiendi propria authoritate, & talis quasi possessio nocet etiam prælato successori.

SVMMARIVM.

Fructuum perceptio est signum veræ possessionis. nu.1.
Manutentio datur possidenti.nu.1.
Manutentio in quasi possessione exigendi pensionem datur etiam contra successorem cum ius soleat metiri à possessione.nu.1.
Possessio contra vnum non infert ad possessionem contra alium.nu.2.
Quasi possessio exigendi pensionem à reseruatario fructuũ habente facultatem percipiendi propria authoritate fructus suffragatur etiam contra prælatum successorem.nu.3. Amplia,vt nu.5.
Pensio imponitur super fructibus.nu.3.
Reseruatarius fructuum cum facultate illos propria authoritate percipiendi habetur ad instar vsufructuarij,num.3.
Reseruatarius fructuum tenetur ad onera realia fructuũ numero 3.
Quasi possessio exigendi pensionem à syndico vsufructuario administratore,& simili non nocet prælato successori.nu.4.

DECISIO DVIII.

Dominus Fabricius Caraffa pro solutione pensionis Scutorum 300. sibi reseruatæ super fructibus Abbatiæ Sancti Ioannis,cuius titularis est Dominus Abbas Ludouicus Maria Sfortia egit contra eundem coram A. C. à quo fuit pronunciatum pensionariũ manutenẽdam in possessione exigendi pensionem prædictam. Causa postmodum per appellationem in hoc sacro Tribunali introducta,dubitaui, an mandatum sit confirmandum vel reuocandum, & pro confirmatione fuit resolutũ.

1 Constat enim Dominum Fabricium exegisse plures terminos huius pensionis à Vincẽtio Caraffa tũc viuente, & reseruatario omnium fructuum Abbatiæ prædictæ,quod est signum veræ possessionis,vt dicit. Soc.conf.13.num.14.lib.4.Sarnen.de annal.quæst. 47.nu.1.& 2.Cæs.de Grass.decis.10.num.3.de caus. possess.& propriet.cuius vigore debetur manutentio nedum contra soluentem vulgato.§.retinendæ.§.hodie.instit.de interd.sed etiam cõtra successores, quia in continuatione possessionis ius metitur à possessore non autem ab eo,contra quem possidetur.Guidop loquens in pensionario quæst.629.n.1. vers.alia ratio. Put.decis.151.lib.3. Aegid.consil.21. circa medium vers.tertio quod Martinus.Gig.de pens.q.47.nu.10. & sæpius fuit resolutum.

2 Nec prædictis obstare videtur, quod solutiones factę fuerint per Vincentium reseruatarium fructuum, per quem non potuit Abbati prǫiudicare,cum de possessione quo ad vnum non inferatur ad possessionem contra alium. Caputaq.decis.165.par.3. Rota decis. 184.par.prima.Afflict.decis.380.num.2.Boer.decis. 181.num.1.

3 Fuit respõsum nos versari in reseruatario fructuũ cum facultate percipiendi propria auctoritate,à quo pensiones legitime fuerunt solutæ,quod sufficit ad effectum quasi possessionis contra prælatum successorem.Put.decis.151.lib.3.Gig.de pens.q.47.num.10. Rota in Regien.Pensionis.26.Iunij 1598.corã Orano, quod autem legitimè fuerint solutæ patet, quia pensio imponitur super fructibus.Roman.consil.88. num.2.Gig.de pens.q.39.num.1.Put. decis.189. nume. 2. lib. 2. Reseruatarius autem fructus colligebat ad instar vsufructuarij propter auctoritatem percipiendi eos propria auctoritate. l. fundi Trebatiani. de vsufruct. legato. Achil. decis.3. de renunciat. nec poterat titularis se in illis intromittere, ideo onera realia debuerunt à reseruatario persolui. Aegid. consil.21. nu.2. & seqq. & potuit soluere tanquam quid consecutiuum ad facultatem transferendi pensionẽ, & hoc est,quod dicit Rota in Toletana pensionis 25. Decembris 1603.coram bo.me. Iusto,quod reseruatarius potest soluendo constituere pensionarium in quasi possessione,quia ipse possedit, & dicitur persona legitima in soluendo pensionem.

4 Vnde non obstat decisio 184. par. prima. diuers.

Caputaq.

Caputaq.& alij allegati, quia administratores, Syndici, & vsufructuarij, & similes nō possident ad hunc effectum, prout possidet reseruatarius, & propterea bene procedit, quod nō inferatur præiudicium ei, cuius nomine soluitur, nisi eo sciente, & patiente, vt inde colligatur præsumptum mandatum. Cassad. decis. 3. num. 4. de procurat. secus autem contra eum, cuius consensus in solutione non est requirendus, nec mandatum est expectandum propter sufficientem mandatarij auctoritatem.

5 Non obstat, quod soluere pensionem non esset de facultate reseruatarij, sed titularis, dum Papa mādauit Abbatem tunc temporis existentem, & successores teneri soluere istam pensionem. Quia Domini intellexerunt suppositis terminis habilibus si, & postquam decesserit reseruatarius, & fructus peruenerint ad titularem, ne gratia reseruationis cōtrarietur parti superiori, quod titularis non possit se intromittere in fructibus, aut repugnet dispositioni iuris, quod onera realia à possessoribus sustineantur, vt iam dictum est. Nec dicatur, quod pro parte fructuum correspectiua ad pensionem creatam consumpta remanserit facultas reseruationis, & obligatio realis, & consequenter cesset prohibitio titulari intromittendi se in fructibus, cum reseruatarius venire non possit ad actum creandi pensionem, nisi præuia cassatione, & extinctione reseruationis dictorum fructuum, & ea parte extincta nullum ius remanet reseruatario, nec obligatio ad soluendam pensionem. Fuerunt enim datæ duæ responsiones; Prima, quod huiusmodi cassatio, & extinctio tanquam momentanea, & facta ad alium finem, nempe acquirendi alteri non autem ad liberandum titularem, ideo non est in consideratione ad hunc effectum, sed ipsa translatio, & creatio sequendo decis. in Papien. 11. Decembris 1606. coram bo. me. Iusto. Secunda fuit responsio, quod cum versemur in translatione quantitatis, non autem certæ quotæ fructuum, ideo durat reseruatio tanquam cōpatibilis cum iure percipiendi fructus propria auctoritate, quod non fuit translatum in creatione pensionis, nec secundum eius naturam transit. Achill. decis. 3. de renunc. & ad prædictorum corroboratione mūltum etiam ponderabant Domini indultum Sanctissimi Domini nostri, in quo cauetur, quod si pensiones translatæ extinguerentur, cederent commodo ipsius Domini Vincentij translatarij non autem titularis.

R. P. D. BVRATTO.

Seguntina Parochialis. Veneris 24. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Gratiose subrogato dari debet immissio iustificatis ipsius clericatu, reseruatione, quæ notoria sit, & possessione, ad quam sit subrogatio. Et quomodo hęc iustificentur.

SVMMARIVM.

Gratiose subrogato dari debet immissio iustificato clericatu, reseruatione, quæ notoria sit, & possessione ad quam sit subrogatio. nu. 1.

Clericatus quomodo probetur per testes. num. 2.

Reseruatio ad hoc, vt detur immissio gratiose subrogato quomodo probari debeat. nu. 3.

Possessio, ad quam sit subrogatio, quomodo probari debeat, ad hoc, vt locus sit immissioni ad fauorem gratiose subrogati. nu. 4.

DECISIO DIX.

1 Gratiose subrogato dari immissionem iustificato ipsius clericatu, reseruatione, quæ notoria sit, & possessione ad quam sit subrogatio, in dubia est in Rota conclusio. Cum itaque hæc tria bene præstitisset Gaspar, resolutum fuit immissionem illi concedendam.

2 De clericatu deponunt duo testes reddentes causam scientiæ, quia viderunt, illum sæpius, & à pluribus annis Missam celebrantem, in habitu, & tonsura incedētem, & communiter pro tali reputatum, quorum vnus etiam de fama formiter, cum tamen communis reputatio sufficiat. Rota decis. 14. de prob. in antiq. Aegid. decis. 114. si impetrans Gabriel. qui de communi obseruantia. cons. 181. nu. 14. lib. 2. Rota in Colonien. Canonicatus. 20 Maij 1612. coram bo. mem. Cardinale Pamphilio, & in Narnien. Canonicatus. 30. Aprilis 1614. coram bon. mem. Litta, & in alijs pluribus.

3 Reseruatio est patens ex decreto opposito in prouisione Apostolica facta Io. Carnez. Parochialis Sancti Iacobi de Almazan, quod idem Parochialem de Alentisquæ de qua agitur, quamque obtinebat infra duos menses, &c. in manibus Romani Pontificis, pro tempore, existentis dimittere omnino teneretur alioquin vtraque Ecclesia vacaret eo ipso, ita vt de illis per Sedem Apostolicam duntaxat disponi posset, quod sufficit ex text. in extrauagan. ad regimen 13. vers. nec non etiam de præbenda inter communes. Rota. decis. 65. de rescript. & decis. 14. de rerum permutat. in antiq. Simonett. de reseru. q. 26. Modern. glos. reg. 8. glos. 51. num. 36. & adest constitutio Sanctissimi sub datum 25. Februarij 1609. licet etiam fuerit iuxta illius formam subsequuta dimissio. 26. Iulij 1612.

4 Possessio dicti Ioannis Parochialis de Alentisquæ, quousque illam dimisit, probatur ex ijsdem testibus bene de publica voce, & fama deponentibus, quam probationem in hoc sufficientem reputat Rota, vt in Ispalen. beneficij. 27. Iunij 1605. coram bon. me. Litta, & in Placentina beneficij de Iartiz 1. Iulij 1609.

coram

coram Cardinale Lancellotto. Et prędicta eo facilius procedunt in casu isto, quo pro parte Breton. se opponentis nullus fuit exhibitus titulus, quo casu etiam circa obitum in mense ad effectum subrogationis sufficit semiplena probatio, vt fuit in loco resolutum in dicta Placentina beneficij coram Illustrissimo Lancellotto. Et ita decisum.

REVERENDISS. P. DOMINO COCCINO DECANO.

Foroliuien. Emphyteusis. Veneris 24. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Ex Summario sume Argumentum.

SVMMARIVM.

Sententia nulla potest impugnari etiam post confirmationem, nisi sententia confirmans transitum fecerit in iudicatum. nu. 1.
Clausula posita in prima commissione censetur etiam posita in secunda. nu. 1. in fine.
Sententia lata prout in schedula est nulla, & inualida si nulla fuit data schedula. n. 2. Vbi etiam quomodo probetur schedulam datam non fuisse.
Sententia non eget subscriptione iudicis. nu. 3.
Arbitrium non intrat ad effectum sanandi nullitatem ex defectu citationis. Declara, vt nu. 4.
Arbitrium licet remittat de iuris rigore, est tamen intelligendum prout de iure. nu. 4. in fine.

DECISIO DX.

1 PLacuit Dominis conclusio firmata in hac decisione 1. Iulij superioris anni, scilicet quod sententia nulla possit impugnari etiam post confirmationem, nisi sententia confirmans trāsitum fecerit in iudicatum, & vltra allegatos in dicta decis. fuit allegatus Gabr. in cons. 49. nu. 1. lib. 1. qui plures alios allegat. Et quamuis pars acquieuerit prædictæ conclusioni, dicebat tamen, quod non fuerat cōmissa causa nullitatis, quod non placuit Dominis, nā licet in mea commissione non legatur, legitur tamen in commissione directa Domino de Grandis, à quo fuit auocata causa, & mihi commissa, & hoc sufficit cum clausulæ appositæ in prima commissione cēseantur appositę in alijs. Aegid. dec. 41. Cassad. dec. 8. nu. 5. de rescript.

2 Quod vero sententia fuerit nulla, satis patet, quia Episcopus pronunciauit prout in schedula, die 8. Ianuarij 1607. & tūc nullam exhibuit schedulam, quod patet, quia deputauit Vicarium ad aperiendam schedulam, qui nedū non aperuit schedulam die 11. Maij 1608. cum nulla esset in actis, sed tunc ipse tulit sententiam, quod patet, quia ipse Vicarius apposuit hæc verba lata, data sunt die 8. Ian. 1608. per D. Episcopum, quæ verba satis demonstrant, quod tunc nulla fuit exhibita schedula, quia alias non fuisset opus dicta attestatione, & sic aut dicendum est, Episcopum tulisse sententiam sub die 8. Ian. & huic sentētiæ obstaret promulgatio in die prolationis, aut est attendēda sententia Vicarij, prout vere attendi debet, & obstat defectus citationis ad sententiam.

3 Non obstat, qđ sententia non egeret subscriptione, vt per Veral. decis. 139. lib. 3. quia hoc motiuum non facit ad propositum, non dicitur enim quod sententia Episcopi fuerit nulla, ex quo non fuit subscripta, sed ex quo tunc non fuit lata.

4 Ex quibus dixerunt Domini, non intrare arbitriū ad effectum sanādi nullitatem ex defectu citationis, quia respicit defensionem, & quamuis in hac propositione replicaretur, conclusionem non habere locum, quando causa est instructa, vt per Nat. in Clem. sępe. §. & quia. nu. 96. de verb. sign. Soc. in l. si quis arbitratu. nu. 30. vers. hinc est. ff. de verb. oblig. Vltra quod citatio ad sententiam est solennitas iuris ciuilis, quia quicquid sit de hac conclusione hic non probatur, ꝙ causa esset instructa, & ideo bene subsistit responsio decisionis, & in omnem euentum sufficit, quod iudicium non haberet sua essentialia, prout est citatio ad sententiam, & ideo non intrat arbitrium, quod licet remittat de iuris rigore, est tamen intelligendū prout de iure hic autem deberet supplere vnum ex essentialibus iudicij, nempe citatio, quod non est admittendum, & ex his Domini putarunt nō esse recedendum à prædicta decisione facta sub die 1. Iulij superioris anni.

REVER. P. D. MANZANEDO.

Maceraten. Dotis. Lunæ 27. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Dotis priuilegium est, vt minore prohibiti facere contractus sine certis solennitatibus possint tamen sine dictis solennitatibus se obligare pro dotis restitutione.

SVMMARIVM.

Dos à patre profecta ad patrem reuertitur. nu. 1.
Soluens ad bonum computum dicitur debitum agnouisse. numero 1.
Dotis causa est priuilegiata aduersus solennitates statutarias communes alijs contractibus. nu. 2.
Dona mariti sunt hypothecata tacite pro dotis restitutione. nu. 3.
Gabriel. cons. 20. lib. 2. reijcitur. nu. 4.
Minor dotem recipiens potest se ad restitutionem obligare etiam sine iudicis decreto, & curatoris auctoritate. n. 5
Compensatio est loco solutionis. nu. 6.
Legitimantur personæ per citationē, et approbationē. n. 8

DECISIO DXI.

1 PRopoſito dubio an eſſet locus reſtitutioni medietatis dotis, Domini affirmatiue reſponderunt, quia cum Conſtantia deceſſerit ſine filijs, nedum de iure dos à Patre profecta ad Patrem reuerti debet. l. dos à patre. vbi glo. C. ſolut. matrim. l. ſi ab hoſtibus. ff. eodem. l. iure ſuccurſum. ff. de iur. dot. & vtrobique Doctor. Afflict. deciſ. 236. nume. 4. Theſſaur. deciſ. 190. numero 2. & 3. ſed etiam ex particulari ſtipulatione partium, quæ in hunc caſum cõuenerunt de illam reſtituendo. l. cum patrem. C. de iur. dot. Cuman. conſ. 125. numero ſecundo, verſ. vnde ſi Pater. & eo magis, quia cum iam Octauius ad bonum computum iſtius medietatis ſoluerit Scuta 500. videtur debitum agnouiſſe. Bal. in l. cum fidem. C. de non numer. pecunia, & ibi Bar. nume. 1. verſ. & ideo puto. Specul. de emphyt. nunc aliqua. num. 53. Natta. conſ. 77. nu. 7.

2 Non obſtat, quod Octauius eſſet minor, & ideo non poſſet ſe obligare ad prædictam reſtitutionem ſine ſolennitatibus à ſtatuto Maceratæ, & conſtitutione Marchiæ requiſitis, quia cum ſimus in cauſa Dotis, ceſſant prædictæ ſolennitates. Pariſ. conſ. octuageſimo primo, numero 9. lib. 3. Burſat. conſ. 32. nu. 10. verſ. namque per alium. li. primo. Caputaq. dec. 199. par. 3.

3 Maxime quia dicta obligatio de reſtituendo dotem fuit neceſſaria, ex quo etiam illa ceſſante de iure ipſius bona erant tacite obligata pro reſtitutione dotis, quam recepit. gloſ. in verb. teneri in l. fin. C. de legit. tutel. Surd. de alimen. tit. ſeptimo. quæſt. decimoquarto, numero quadrageſimo tertio. Ceual. tract. de commun. quæſt. 132. quia neceſſitate ſtante multo minus dictæ ſolennitates requirebantur Roman. conſil. 394. numero tertio. Corn. conſ. 254. nume. 7. & 8. lib. 1.

4 Minus obſtat Gabr. conſil. vigeſimũ, lib. ſecundo, per totum, concludens obligationem minoris etiam ex cauſa dotis factam ſine ſolennitatibus à prædictis ſtatuto, & conſtitutione requiſitis, eſſe nullam, ea ratione, quod cum de iure non reperiatur cauſa dotis ſpecialiter priuilegiata in hoc, quod minor pro illa ſe poſſit obligare, comprehendatur ſub dictis ſtatuto, & Conſtitutione generaliter prohibentibus illius obligationem ſine certis ſolennitatibus.

5 Nam vltra, quod contra Gabr. in eodemmet caſu conſuluit Menoch. in conſil. 242. lib. 3. qui latiſſime omnibus eius fundamentis, & rationibus reſpondet, dicebant Domini dictum conſ. Gabr. non applicari caſui noſtro, cum loquatur in ſolutione dotis, nos autem ſimus in reſtitutione, quæ de iure reperitur in indiuiduo priuilegiata, ex quo minor, qui dotem recepit, poteſt ſe ad illius reſtitutionẽ obligare, etiam ſine decreto iudicis, & curatoris authoritate, vt tradunt communiter Doctores, contra Bart. in l. ſi conſtante. ff. ſolut. matrimon. Vbi Iaſ. in prima lect. numero 210. & ſeq. Corn. dicto conſ. 354. nume. ſeptimo. Curt. iun. conſ. 168. numero vigeſimo. Neguzan. de pignor. 2. par. quarta, memb. numero ſeptuageſimo quinto. Bald. Nouel. de dot. par. 6. priuileg. quinquageſimo octauo, idem Gabr. conſ. vigeſimo nono, num. 38. lib. 2.

6 Nec facit, quod Octauius non receperit dotem Scut. trium millium ſibi promiſſam, ſed tantummodo illam compenſauerit cum dote ſimilis ſummæ, quam dederat fratri Conſtantiæ, qui duxerat in vxorem Margaritam eius ſororem, quia dicta compẽſatio habetur loco ſolutionis. l. debitor. ibi, nec enim ſoluerit, an penſauerit. ff. qui pot. in pignor. habeantur. Alexand. conſ. duodecimo, numero duodecimo, & decimo quinto, lib. 2. & in terminis dotis. Abb. conſ. 501. num. 8.

7 Non obſtat, quod Margaritæ fuerit à patre relicta dos Scut. mille tantum, & quod Octauius illi promittedo Scuta tria millia ſe obligauerit ad id, quod præſtare non tenebatur, & conſequenter debuerit adhibere ſolennitates ſtatutarias. Nam fuit reſponſum, Margaritæ non fuiſſe ſimpliciter relictam dotem Scutorum mille, ſed etiam illud plus, quod Aurora mater fuiſſet arbitrata, quæ cum interuenerit in dicta promiſſione Scutorum trium millium facta ab Octauio, videtur pro dicta ſumma ſuum arbitrium dediſſe. Nec aliqua exceſſiuitas conſiderari poteſt, cum Octauius ſimilem ſummam eodem tempore receperit in dotem, quam non recepiſſet in tanta quantitate, ſi minorem dotem ſorori dediſſet, maxime quia aliam ſororem in Scutis trium millium pariter dotauit. Sed quicquid de hoc ſit, hodie agitur de reſtitutione dotis Conſtantiæ, cui factus eſt locus per illius mortem ſine filijs; non autem de ſolutione dotis Margaritæ, de qua ſi eſſet agendum, venirent citandi ipſa Margarita, & eius maritus, de quorum intereſſe agitur.

8 Non obſtat defectus legitimationis perſonarum, quæ non probatur per hæredes Mercurij promiſſoris dotis, quia ſufficit fuiſſe citatas, & approbatas vti tales, ad tradita per Menoch. alijs relatis de adipiſc. remed. 4. quæſt. 68. num. 611. & fuit dictum in vna Romana pecuniariæ 28. Iunij 1613. coram me. Ex quibus ſic fuit reſolutum.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Elboren. Iuris Conferendi. Veneris 24. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla ſi fuerit confirmata, parte non opponente, & confirmatoria ſententia tranſitum

tum fecerit in iudicatum sustinetur, nec amplius nullitas allegari potest, secus si sententia confirmans non fecit transitum in iudicatum.

SVMMARIVM.

Sententiæ nullitas non potest allegari quando parte non opponente de nullitate fuit confirmata. nu. 1.

Sententiæ nullitas non potest allegari, quando illa fuit confirmata parte non opponente, intellige si sententia confirmatoria fecerit transitum in iudicatum alias nō. numero 2.

Causa appellationis deserta non censetur deserta causa nullitatis, quæ durat per annos 30. nu. 3.

DECISIO DXII.

1 Contra duas sententias de partibus ad fauorē Religionis de Auis latas plures opponebantur nullitates, quarum aliquas sub die 8. Februarij 1599. coram bon. mem. Corduba Rota censuit non obstare, & circa alias super quibus in dicta decisione non fuit capta resolutio, fuit adita signatura Sanctissimi pro illarum sanatione, & commissa mihi arbitrio Rotæ, & proposito dubio an intraret arbitrium fuit affirmatiue resolutum, vt in decisione coram me, sub die decima octaua Martij anno millesimo sexcentesimo decimo tertio, cui licet partes acquieuerint, Dominus tamen Archiepiscopus impugnare non desinit primam decisionem coram bon. mem. Corduba factam. Vnde ad illius instantiam reproposita hodie causa super eadem decisione, vtraque parte informante Domini ab illa recedendum dixerunt restringendo disputationem ad nullitatem primæ sententiæ, contra quam quamuis diuersæ nullitates opponerentur, attamen Domini illam potissime fuerunt amplexi, quę procedit ex defectu citationis ad sententiam de qua clare apparebat, quamquā eam admiserit Rota in controuersa decisione coram Corduba, sed quia in eadem decisione ista nullitas excusabatur ex eo, quod non possit amplius sententia prima dici nulla, postquam parte non opponente de dicta nullitate, fuerit per secundum confirmata, iuxta Paris. consil. 109. numero primo, lib. quarto. Rot. decis. septima, de sentent. & re iudic. in antiq. Achill. decis. 4. num. primo, eodem tit. Lancellott. de attentat. cap. decimo nono, de purgat. attentat. nume. 67. cum seq.

2 Quod tamen non potest ita simpliciter sustineri, nisi quando secunda sententia confirmans primam transiuit in iudicatum, ad tradita per Alexandrum cons. 11. numero tertio. vers. tamen fallit. lib. quinto. Gabr. consil. quadragesimo nono, numero primo, & secundo. Vbi de communi lib. primo, Vant. de nullitat. tit. qualit. & quibus modis sentent. & processs. numero vigesimo quinto, & fuit late resolutum. in illa Foroliuien. emphyteusis, prima Iulij anno millesimo sexcentesimo decimo tertio, coram Reuerendo Patre Domino meo Decano.

3 Et ad docendum in nostro casu, quod secunda sententia non fecerit transitum in iudicatum, plura opponebantur, circa quæ Domini diuerse senserunt, ideo illis omissis pro non transitu in iudicatum concluserunt ex uno præcipuo fundamēto, nempe quod semel fuit ab ipsa appellatum, & licet transierit biennium competens ad procedendum, & quadriennium datum pro restitutione obtinenda nihilominus, quia æque principaliter causa appellationis fuit commissa deserta causa appellationis non censetur deserta causa nullitatis, quæ durat per triginta annos. Dec. in cap. dilecto. numero septimo, de appellat. Achill. decis. decimo quinto, de rescript. Couar. practic. cap. vigesimo quarto, in fin. Soc. consil. decimo, numero duodecimo. lib. quarto. Vant. titul. quotics, & infra quod tempus. numero 8. vers. si vero nullitas. Et sic fuit conclusum.

R. P. D. BVRATTO.

Iacen. Vicariæ. Veneris 27. Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Donatio Castrorum, & Villarum vna cum omnibus Ecclesijs in illis existentibus facta à Rege alicui Monasterio valet, si à Pontifice fuerit confirmata.

SVMMARIVM.

Donatio Villarum, & Castrorum facta Monasterio cum omnibus suis Ecclesiis, decimis, primitijs, & oblationibus, valet confirmata à Pontifice nume. 1. & seqq. Vbi num. 3. quod amplius talis donatio valet cum sola authoritate Ordinarij.

Concessio, seu donatio facta à Rege Monasterio Castrorum, & Villarum vna cum Ecclesiis in illis existentibus, censetur facta, quo ad temporalia, & spiritualia, quando dictum Monasterium ab omni iurisdictione Ordinarij exemptum in ius, & proprietatem Sedis Apostolicæ positum fuit. num. 4.

Rex donare non potest Ecclesias, in quibus nullum ius habebat. Declara, vt nu. 5. & 6.

Confirmatio Pontificis habet vim nouæ concessionis, quando confirmatur id quod inualidum est. numero sexto.

Quasi possessio deputandi in Ecclesia Vicarium, probat dictam Ecclesiam pleno iure spectare ad deputantem.

DECISIO DXIII.

1 Parochialem Sancti Saluatoris loci nuncupati de Sancta Cilia Diœcesis Iacensis, spectare ad Monasterium Sācti Ioannis de Pinna Ordinis Sancti Benedicti, Domini concluserunt. Habet enim intentionem fundatam in antiquissimo instrumento donationis ad eius fauorem factæ à Ranymiro Aragonum Rege, de anno 1063. quam plurium locorum, & Villarum, & inter cetera illius de Sancta Ciliæ cum omnibus ad ius regale pertinentibus, & cum suis Ecclesijs, Decimis, Primitijs, & obligationibus, quæ postmodum, fuit à Sanctio Rege, & Petro eius filio reuocata, ac demum per Summos Pontifices, Alexandrum II. & III. Vrbanum II. & Benedictum XIII. & certa scientia confirmata. A quibus etiam dictæ Ecclesiæ fuerunt eidem Monasterio cōcessæ cum omnibus suis membris, & pertinentijs, & vna cum Monasterio in ius, & proprietatem Apostolicæ Sedis susceptæ eidem immediate subiectæ, & ab omni Ordinariorum iurisdictione exemptæ, & præsertim in confirmatione Alexandri Tertij facta fuit mentio in specie Monasterij Sanctæ Ceciliæ vna cum Ecclesijs, & Villis, vt supra.

2 Quæ confirmationes Summorum Pontificum, videntur sufficere ad hoc, vt Ecclesia dicatur spectare pleno iure ad Monasterium, iuxta Glos. in Clement. prima. §. quidam etiam, in ver. ad mensam vers. istud autem de exces. Prælat. quam sequuntur ibi Card. in §. præsentatos, quæst. quinta. numero quarto. Abbas in cap. de Monachis sub numero nono. de præb. Ioā. de Anan. in cap. vt super. numero tertio. Vbi Imol. numero octauo, vers. quomodo autem de reb. eccles. non alien.

3 Et in alia simili donatione Monasterio eiusdem ordinis à Rege Sanctio facta cum sola auctoritate Ordinarij, fuit dictum in Pamphilonen. de Stella decima quarta Decembris anno millesimo quingentesimo nonagesimo octauo, coram bonæ mem. Cardinale Seraphino inter impress. 1304. par. secunda. Et in eadem vigesima octaua Februarij 1600. coram bon. mem. Cardinale Pamphilio, & in simili donatione Regia à Papa confirmata, dictum fuit in Vlixbonen. iuris conferendi secunda Decembris 1605. coram bo. mem. Litta.

4 Quod eo magis videtur dicendū in isto casu, quia vt dictum est, Monasterium, vna cum Ecclesijs illi concessis fuit ab omnimoda iurisdictione Ordinarij exemptum, & in ius, ac proprietatem Apostolicæ Sedis susceptum, & ita cum concessio videatur facta, quo ad temporalia, & spiritualia iuxta cons. Card. 47. Ideo Ecclesiæ concessæ dicuntur spectare pleno iure ad Monasterium. Glos. in cap. tertio. §. in Ecclesijs, ver. pleno iure de priuileg. quam sequuntur ibi idem Card. numero primo, & Butr. numero vigesimo sexto, & eadem glos. in cap. quoniam in ver. vtroque iure, extra eodem. Abbas in c. cum inter. numero duodecimo, & seq. de sent. & re iudic. Caputaq. decis. 297. nu. 7. par. 1.

5 Non obstat, quod Rex non posset donare Ecclesias, in quibus nullum ius habebat, ad quod allegabatur decis. in Vlixbonen. iuris conferendi. vigesima prima Aprilis 1606. coram bon. mem. Litta, & sic intelligitur donasse solum ius, quod habebat c. Pastoralis de donat. Alexand. cons. 47. numero secundo, & ibi Add. lib. 3. Dec. cons. 492. numero decimo, & post eos Card. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 13. tit. 23. num. 7. nam vltra, quod istud, secundum eos procedit in dubio, in hoc autem casu verba concessionis sunt amplissima, & specialissima, quia Rex post donationem omnium iurium Regalium, veluti ampliatiue, subiunxit, cum suis Ecclesijs, primitijs, & oblationibus.

6 Quicquid sit, attentis solum donationibus à dictis Regibus factis, cessant omnia ex d. confirmatione Alexandri III. cum sit ex certa scientia, & specifica per illa verba, confirmamus vobis Monasterium Sanctæ Ceciliæ cum Ecclesijs, &c. Quatenus enim concessio Regis, quo ad dictam Ecclesiam esset inualida, confirmatio ista vim nouæ concessionis haberet. Fel. in c. inter dilectos. num. 14. de fid. instrum. Dec. cons. 184. num. 8. per l. adoptio, la seconda. ff. de adopt. idē Decius consil. 341. numero septimo, ad med. vers. sed in casu. Paris. de communi cons. 19. num. 15. lib. 1. Et decisio Vlixbonen. erat solum restricta ad ius regale, adeo, vt neque etiam, vt in ea dicitur ius decimarum contineretur.

7 Et amplius quod Ecclesia prædicta spectaret pleno iure ad Monasterium, coadiuuatur ex illius, quasi possessione deputandi in ea Vicarium, & præsertim ab anno 1562. & citra, ex instrumentis deputationis continuatis, & effectum sortitis in Summario Abbatis. num. 4. & 5. ex ea enim infertur, Monasterium esse proprietarium, ac penes illud curam residere, cap. extirpandæ. §. qui vero de præbend. & ibi Abb. nu. 6. Vital. in Clem. prima, num. 84. de excess. Prelat. & in Clem. prima, sub nu. 7. de off. Vicar. Rot. diuers. decis. 798. nume. 5. par. 1. & in Vlixbonen. iuris conferendi. 15. Iunij 1607. coram Illustrissimo Lancellotto. Et ideo fuit, vt supra conclusum.

R. P. D. BVRATTO.

Salamantina Præstimonij. Veneris vltima Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Manutentio debet dari habenti possessionem anteriorem, & ex quibus possessio probetur anterior possessione aduersarij eadem die capta.

SVMMARIVM.

Possessio in cuius adeptionis instrumento apposita fuit hora præsumitur anterior possessione eadem die capta. n. 1.

Possessio

Possessio probatur ex clauium detentione. nu. 1.
Possessio anterior præfertur posteriori turbatiuæ, & nulli. num. 1.
Possessio non amittitur per pactum iudicis nullum. numero 2.
Manutentio non est danda excommunicato. nu. 2.

DECISIO DXIIII.

1 MAnutentionem esse concedendam Io. Valcarel decisum fuit. Quia cum possessio per eum capta 23. Decembris 1610. habeat horam, vt ex instrumento, præsumitur anterior possessione eadem die per Ioã. de Peralta adepta. glos. in c. si à Sede. in ver. nec appareat. de præben. in 6. Soc. in l. 1. num. 11. vers. tertio limita. vbi Ias. num. 4. vers. secundo singulariter. Rip. nume. 7. ff. solut. matrim. Cassad. decis. 20. de præben. cum alijs per Tiraq. de retract. lign. §. 11. glos. 1. num. 10. de qua etiam anterioritate apparet ex confessione Peraltæ petentis sibi tradi possessionem in porta Ecclesiæ, ex quo illa erat clausa, & claues detinebat Valcarel quę clauium detentio possessionem arguit, ad l. clauibus. cum ibi notat. ff. de contrahend. empt. Et ex contradictione aduersarij, qui curauit illi intimari à Notario possessionem ab eo prius adeptam, de quibus in Summario Valcarcel. num. 3. & consequenter præferenda est posteriori turbatiuæ, & nullæ. c. licet causam. Vbi Doct. de probat. Rot. decis. 19. nume. primo, par. prima, diuers. quæ numero secundo, & 3. post ibi relatos tradit, in manutentione attendi prælationem temporis etiam respectu horarum.

2 Et ideo non obstat manutentio concessa per Archidiaconum in partibus Peraltæ, quia cum nulliter processerit præferendo posteriorem instrumentalem anteriori. Anteriori in suo robore permansit. Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune. num. 61. ff. de acquir. possess. & sæpe in Rota decisum fuit. Minus obstat, quod Valcarel ex recursu, & prouisione a iudicibus laicis extorta inciderit in excommunicationem Bullæ in Cœna Domini, & manuteneri non possit, vt in illa Pacen. Pensionis. vigesima Nouembris 1609. coram Reuerendissimo D. Lugdunen. Quia resolutio capta fuit cum præsupposito obtentæ absolutionis a Sanctissimo, quam Domini habito denuo verbo in Rota ex quo absolutio postea superuenerat mandarunt nihilominus extendi.

R. P. D. PIROVANO.

Bononien. Iuris patronatus de Marsilijs. Veneris vltima Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Ex Summario elicitur Argumentum.

SVMMARIVM.

Quasi possessio conferendi sufficit ad effectum validitatis collationis. num. 1.
Fallit vbi fuit cognitum de proprietate, quia proprietas absorbet possessionem. nu. 2.
Mandatum de prouidendo quo ad illius executionem, acquirit ius ad rem. nu 3.

DECISIO DXV.

IAm fuit resolutum sub die 20. Iunij 1612. contra Io. Mariam Bacchetam, scilicet non constare de causis restitutionis in integrum aduersus tres sententias contra eum latas, quas prætendebat de iniustitia posse conuinci ex eo, quod fundamenta decisionum non possent sustineri, quo ad subreptionem ob non factam expressionem iuris patronatus, quia beneficium erat in statu libertatis, & quod deuolutio, & lis narrata bene probarentur ad effectum reseruationis, quibus tamen omnibus in prędicta decisione fuit satisfactum.

1 Ceterum Domini nõ denegarunt iterum eundem Io. Mariam audire, qui omissis prædictis dicebat beneficium esse in statu libertatis, ex collatione facta vsque de anno 1575. in personam Florauantis quæ habuit effectum, patet ex decreto Vicarij Bononien. super collatione, & libertate beneficij de mense Augusti eiusdem anni 1575. & hoc præsupposito potuisse ordinarium, & multo magis Papam iure ordinariæ collationis, in cuius manibus beneficium fuerat libere resignatum, illud Io. Mariæ conferre ex quasi possessione liberæ collationis, nõ obstante lite mota per patronos possessione præsentandi carentes, ea potissimum ratione, quia ad effectum collationis sufficit, quasi possessio cõferendi beneficium vti liberum, ne propter exceptionem super proprietate impediatur prouisio, vel effectuata reuocetur. cap. consultationibus. de iure patr. Lap. allegat. 95. in fin. Lambert. de iure patr. lib. 2. par. 2. quæst. 1. art. 9. nu. 9. vers. tertius casus. Rota decis. 14. de iure patr. in antiq. quam sequuta est Rota moderna in Papien. iuris patronatus, de Basilica Petri. 8. Martij 1613. coram Reuer. P. D. Manzanedo.

2 Prædicta tamen adhuc nõ cõuicerunt Dominos, vt respõderent pro Io. Maria, quia animaduerterunt nullam obtinuisse collationem a Papa antequam esset detectum ius patronatus, sed tantum mandatum de prouidẽdo directu Vicario Bononien. coram quo iam pendebat lis inter patronos, & resignantẽ, & eadem præsentatis literis de prouidẽdo fuit continuata contra resignatarium, à quo fuit declaratum literas non esse exequẽdas ex eo, quod beneficium erat de iure patronatus, quæ fuit per sententias Rotales confirmata, & ideo cũ Io. Maria passus fuerit iudiciũ agitur sup proprietate, & hodie cõstet de iure patronatus per rẽ iudicatã, & ipse egeat collatione iuuari non

non potest quasi possessione liberæ collationis, quia proprietas absorbuit causam possessionis, vt dicit Abbas in c. consultationibus. nu. 9. de iure patro. & late fuit deductum in causa Lucana iuris patronatus. 25. Ianuarij 1612, coram bo. me. Penia.

3 Nec visa est considerabilis differentia inter præsentationem, & mandatum de prouidendo, quasi per illud acquiratur ius in re, quod secus videtur per præsentationem, quia per mandatum de prouidēdo quo ad illius executionem acquiritur tantummodo ius ad rem, non autem in re. Bellam. decis. 563. Mandos. super reg. de annal. quæst. 55. nu. secundo, vers. quod etiam ampliatur.

R. P. D. VBALDO.

Bononien. de Poetis. Veneris 31. Ianuarij. 1614.

ARGVMENTVM.

De hærede grauato, quod possit detrahere debita à testatore relicta, & legata dummodo illa soluerit, & solutionem probauerit.

SVMMARIVM.

Hæres grauatus per fideicommissum potest detrahere debita testatoris, & legata ab eo relicta. nu. 1.
Solutio est quid facti, nec præsumitur. Ideo probanda ab allegante, etiam præsertim quando est fundamentum intentionis illius. nu. 2.
Solutio præsumitur ex taciturnitate creditoris, & eius hæredum per longum tempus. Declara, vt nu. 3.
Tempus vbi est fundamentum intentionis alicuius illud debet præcise probari. nu. 4.

DECISIO DXVI.

1 QVia in sententia de partibus fuerat dictum, euenisse casum fideicommissi ad fauorem D. Annibalis Iunioris de Poetis, & D. Frāciscam aduersariam teneri ad restitutionem bonorum, detractis tamen detrahendis, si quæ venirent detrahenda, quam sententiam Rota cēsuit esse confirmandā sub die decima septima Iunij 1611. coram me, vt latius in decisione tunc extensa, ideo successiue dubitaui circa prætensas detractiones, & dubio proposito die quarta Iunij 1612. & non resoluto, hodie iterum illud proposui, vtraque parte informante, & Domini censuerunt, nihil esse detrahendum. Nam licet verum sit, hæredem grauatum per fideicommissum posse detrahere debita testatoris, & legata ab eo relicta, l. prima, & secunda, & l. final. C. ad Trebellian.

2 Tamen verum est etiam, hæredem teneri probare, illa fuisse ab eo soluta, cum solutio sit quid facti, quæ non præsumitur. l. quinquaginta. ff. de probat. cum alijs per Menoch. præsumpt. 135. in princip. lib. tertio, ideoque eo magis in hoc casu, cum solutio sit fundamentum detractionum. Glos. Bar. & Doct. in l. secunda. C. de iur. emphyt. Bero. cons. centesimo quinquagesimo secundo, numero primo, lib. primo, & in puncto. Bald. consil. 219. sub numero quarto, versic. non tamen. lib. secundo. Modern. de fideicommiss. artic. trigesimo tertio, numero nono, vers. Dubium tamen est.

3 In proposito autem casu, quo ad dotem Iuliæ de Vizanis, quæ fuit secunda vxor Alexandri testatoris, licet constaret de constitutione dotis ex publico instrumento, de solutione tamen ab hærede facta nō docetur, & quatenus illa præsumi posset ex taciturnitate Iuliæ, & eius hæredum per longum tempus, iuxta decisionem. Afflicti 13. numero vigesimo tertio. Menoch. de præsumpt. 135. numero decimo nono, & seqq. nihilominus ad effectum detractionis, de qua agitur esset irrelevans, cum dos potuerit solui in bonis vinculatis, quo casu detractio semel facta non esset iterum facienda. Vnde videtur omnino probanda specifica solutio, vt appareat, an ex bonis proprijs, & pecunijs hęredis facta fuerit, an vero ex bonis fideicommisso subiectis.

4 Quo vero ad legata relicta filiabus naturalibus testatoris pro eis dotandis, dummodo non possint, nec maritari debeant, nisi vtraque ipsarum perfecerint ætatem viginti quinque annorum. Item quo ad legatum relictum Ioan. Francisco, cum hoc tamen, vt illud petere non possit, nisi perfecerit ætatem 25. annorum: Domini, omissa illa quæstione, An legata essent conditionalia nec ne, habuerunt pro constanti, quod debuerat per hęredem grauatum probari, legatarios peruenisse ad ætatem à testatore præscriptam, & soluta fuisse legata, sicut alias est regulare, quod quando tempus est fundamentum intentionis debet præcise probari, vt per Surd. post alios decis. 75. numero 10.

5 Nec obstat, quod quilibet præsumitur viuere vsque ad centum annos, quia vltra quod dicta præsumsumptio est dubia ex allegatis, per Gabr. de præsumptio. conclus. vltima, numero tertio, & quarto, illa nō videtur procedere, vbi tempus est præcise probandum, ex proxime adductis, & alias, qui se fundat in vita, debet illam probare. Bar. in l. si quidem. C. sol. matrim. Gabr. vbi supra. nume. 6.

6 Sicut non obstat responsio D. Ann. ad positiones, qui credit de auditu, legata fuisse soluta, quia fuit dictum, videlicet, quod responsio debet intelligi de legatis debitis, & quorum solutionis dies cesserat, non autem de indebitis, vel quid responsio probet solutionem in genere; sed non de bonis, an testatoris, an potius hæredis. Et ita fuit decisum.

R. P.

R. P. D. BVRATTO.

Virdunen. Abbatiæ. Veneris vltima Ianuarij 1614.

ARGVMENTVM.

Arbitrio Rotæ quando locus sit, ad hoc vt petitorium per viam exceptionis deductum possit cum possessorio cumulari.

SVMMARIVM.

Possessorium non admittit cumulationem cum petitorio etiam per viam exceptionis deducto. nu. 1.
Possessorio conuentus non potest opponere de dominio nisi de consensu actoris. nu. 1. in fine.
Possessorio agenti numquid necesse sit probare titulum, & quem. nu. 2.
Titulus acquiritur etiam ex prouisione nulla ad effectũ, vt possessorio agi possit. nu. 2.

DECISIO DXVII.

1 CEnsuerunt Domini, arbitrio non esse locum, ad effectum cumulãdi petitorium per viam exceptionis, pro parte Liuron. propositum, cum possessorio per viam spolij à fratre Nicola Thomæ intentato. Moti ex regula, quæ habet huiusmodi possessorium non admittere cumulationem cum petitorio, etiam per viam exceptionis deducto, de qua in c. fin. de ordin. cognit. & in c. 1. de rest. spol. Bar. in l. naturaliter. §. nihil commune. in quinta combin. nu. 27. ff. de acq. poss. obstat enim cumulationi nedum contrarietas, & ordo, sed etiam priuilegium iudicij spolij, vt per Rip. in d. §. nihil commune. nu. 165. vbi Berengar. par. 3. nu. 42. Soc. iun. nu. 352. quod adeo potest esse, vt Reus de Dominio opponens, non nisi de consensu agentis, spolio audiatur. d. c. 1. de restit. spoliat. vbi Butr. nu. 5.

2 Vnde non fuit visa adesse talis turbiditas, quæ sufficeret ad exercendum arbitrium. Etenim in confesso est, fundamentũ spolij in anteriori possessione fratris Nicolai consistens, neque offuscatur ex defectu tituli, quia coloratus sufficit, Aegid. decis. quadragesima nona, qui de stylo Rotæ tantum requiritur. Rota. decis. decima sexta, numero quarto, de restit. spol. in nou. Put. decis. 180. lib. primo secundum vlt. impress. qualis negari non potest in fratre Nicolao prouisionem Apostolicam habente, etiam si esset nulla, Cassad. decis. prima, sub numero decimo, vers. item sufficit. de restitut. spoliat. vel subreptitia. Put. decis. septuagesima sexta. li. primo, iuxta nou. impress. quia ad effectum spolij, & spoliato magnum inferretur præiudicium, si cogeretur docere de iure suo, antequam reintegraretur, cum reintegratus posset obtinere in petitorio absolutoriam, ex non iure Liuron. qui efficeretur actor.

3 Exceptiones vero contra spolium deductæ, quod frater Nicolaus ceciderit facto proprio à possessione, dum dedit mandatum ad resignandam Abbatiam ad fauorem Caroli, qui deinde illam resignauit in fauorem Episcopi Tullen. per cuius obitum ipse obtinuit, de ea sibi à Sanctissimo prouideri, quodque renunciauerit spolio, per concordiam initam, vigesimasexta Aprilis 1595. visæ fuerunt Dominis valde, turbidæ, cum respectu mandati diceretur, illud esse correspectiuum reseruationi pensionis mille francorum in eius fauorem faciendæ, quę tamen subsequuta non fuit, respectu concordiæ, hactenus non constiterit de effectuatione.

4 Non obstat decisio in Romana Cottriuij vigesima sexta Martij 1606. coram Reuerendissimo Domino Damasceno; ibi enim spolium erat adeo turbidum, & implicatum, vt Rota contra illud inclinaret, cum possessio fuisset capta Authore Prætore, qui rite processerat, & in vim pręcisi rescripti Iulij Tertij, & continuata spacio triginta annorum, non potest igitur ad hunc casum inferri ex prædictis, ideoque noluerunt hic Domini, arbitrium interponere, quo stricte vtuntur in hac materia, ne detur occasio spoliantibus se in spolio confouendi.

REVEREN. P. DOMINO MANZANEDO.

Perusina Affictus. Lunæ 17. Februarij 1614.

ARGVMENTVM.

Generalis oratio restringitur per subsequentem generalem dispositionem, confessioque in testamento facta pro exoneratione conscientiæ plene probat, & qualificata diuidi non potest.

SVMMARIVM.

Hæreditatis appellatione veniunt non solum bona stabilia, sed etiam mobilia. nu. 2.
Generalia verba censentur restripta per subsequentia specialia. nu. 2.
Confessione nulla maior est probatio, maxime quando confessio respicit exonerationem conscientiæ. numero tertio.
Confessio qualificata non potest diuidi, sed debet cum sua qualitate acceptari. num. 4.

DECISIO DXVIII.

1 Mercurius Vgus instituto hærede Collegio Cambij cum onere maritandi quatuor puellas, cum dote Scutorum 30. pro quę libet ordinauit eius bona mobilia, & supellectilē vendi plus offerenti, & ex illorum pretio emi stabilia loca Montium, vel tot census. Deinde voluit bona sua stabilia in testamento inuentariata in perpetuum locari Octauio Vgo pro annuis Scutis 140. quæ statim sequuta morte testatoris fuerunt illi locata. Mobilia vero illinc ad duos menses vendita pro pretio Scutorum 600. ex quibus fuit emptus census Scutorũ 42. quem Octauius prætendebat comprehendi in dicto Afflictu. Vnde super hoc orta lite inter ipsum, & dictum Collegium fuit lata sententia per Reuerendum Patrem Dominum meum Stellam ad fauorem Octauij qua fuit appellatio interposita, & causa in Rota mihi commissa, dubitaui, an dicta sententia esset cõfirmanda, vel infirmanda.

2 Et Domini pro illius infirmatione responderunt. Nam quamuis testator ordinauerit generaliter, qđ locaretur hæreditas, cuius appellatione veniunt etiã mobilia, tamen idem testator paulo infra restrinxit hanc generalitatem, ad bona stabilia, & illorum certa corpora in eodem testamento enumerata, & expressa, ad quæ dictum nomen generale hæreditas reduxit. l. generali. §. vxori. vbi Bart. ff. de vsufruct. legat. Ruin. conf. 188. nume. 11. lib. 2. Surd. conf. 369. numero 31. Vnde iuxta testatoris explicitam dispositionem tantum veniunt in dicto affictu loca bona stabilia, & non omnia, sed illa duntaxat in testamento inuentariata, & specificata, qualia non sunt mobilia, nec iste census ex illis procedens, & ex longe post affictum emptas. Quæ confirmantur ex eo, quod testator voluit ex fructibus suorum bonorum dotari singulis annis in Scutis 30. puellas quatuor, & plures si fructus supererunt, quod adimplere non posset, si census in affictu comprehenderetur, cum deductis annuis legatis, non remanerent tot pecuniæ, quæ sufficerent pro maritandis dictis quatuor.

3 Et cessat hodie omnis difficultas ex confessione ipsiusmet Octauij, qui paulo ante mortem declarauit in testamento, quod dictus census non comprehenditur in affictu, qua confessione nulla potest esse maior probatio. l. cum te. C. de prob. Surd. decis. 10. nu. 12. maxime facta pro exoneratione conscientiæ. Felin. in c. si cautio. num. 27. de fid. instrum. Socin. consil. 12. nu. 20. lib. 3. & nocet et Venerabili Monasterio Cõuertitarum Octauij hæredi. Bar. in l. cum quis decedens. §. codicillis. in princ. ff. de leg. 3. Bal. in l. generaliter. in decima quæst. C. de nõ num. pecun. quæ confessio coadiuuatur ex depositione Notarij rogati de testamento Mercurij, & aliorum testium deponentium ita fuisse de mente Mercurij.

4 Non obstat, quod dicta confessio Octauij sit qualificata, cum postea Octauius subdat affictum in Scutis 140. esse excessiuum, & debere reduci ad Scutã 100. & ideo debeat acceptari cum dicta qualitate excessiuitatis, quia hodie non agitur de quantitate affictus, sed tantum, an dictus census sub illo comprehendatur, & an sententia, quæ illum comprehendi declarauit, sit confirmanda, prout fore, ex supradictis fuit resolutum.

R. P. D. PIROVANO.

Cremonen. Pensionum. Veneris 21. Februarij 1614.

ARGVMENTVM.

Gratia reseruationis pensionis non indiget iustificatione stante consensu Titularis, nisi fuerit conditionalis, & quando gratia dicatur conditionalis, copula autem carnalis non pręsumptiue, sed concludenter probanda est, quando agitur ad effectum incapacitatis, & priuationis, & quando excludatur per impedimentum infirmitatis.

SVMMARIVM.

Pensionis solutio retardari non potest stantibus literis Apostolicis reseruationis pensionis, & consensu per Titularem præstito cum Camerali obligatione. nu. 1.

Gratia reseruationis pensionis nõ indiget iustificatione, quando adest consensus titularis, quando gratia nõ est conditionalis. nu 2. & 3. & seq. vbi etiam quando gratia dicatur conditionalis.

Gratia reseruationis pensionis, quando dicatur conditionalis, ita quod iustificari debeat. nu. 3. & seqq.

Conditionalis quando dicatur gratia reseruationis pensionis. nu. 4.

Conditionalis dicitur gratia, quando in ea adest dictio dummodo. nu. 4.

Gratia numquid dicatur conditionalis per clausulam, si ita est, vel si preces veritate nitantur. num. 4.

Bigamia non cõtrahitur ex solo matrimonio cum vidua, sed requiritur copula, & consummatio. nu. 5.

Copula carnalis, licet directe probari non possit, præsumitur tamen ex cohabitatione coniugum per duos menses, post consummatum matrimonium. Declara, vt n. 6.

Copula carnalis non per præsumptiones, sed concludenter, & de necessitate probari debet, quando agitur ad effectum incapacitatis, & priuationis. nu. 6.

Probationes plures imperfectæ non faciunt vnam plenã, & perfectam probationem, nisi qualibet probatio de per se in sua specie fuerit perfecta. nu. 7.

Copula carnalis non præsumitur ex cohabitatione coniugum post consummatum matrimonium stante impedimẽto infirmitatis. nu. 7.

Parochi fides nũquid probet infirmitatem coniugum. n. 8

Infirmi-

Infirmitas probatur ex Medicorum fide, præsertim adminiculata. nu. 8.

Copula carnalis excluditur ex impedimento infirmitatis respectu viri, non respectu mulieris. Declara, vt nu. 9. & 10.

Præsumptio fundata in eo quod potest esse, & non esse non releuat. nu. 10.

DECISIO DXIX.

1 MAndatum Auditoris Cameræ visum est Dominis esse confirmandum, stantibus literis Apostolicis reseruationis pensionum, & consensu per titularem præstito, cum obligatione Camerali, ex quibus parata dicitur executio. Mohed. decis. 13. vt lit. pend. Gig. de pens. quæst. 35. nu. 9. Cassad. decis. 10. num. 8. de rescript.

2 Nec ad effectum obtinendi mandatum erat necessarium, quod pensionarij iustificarent narratiuam scilicet fructus ascendere ad Ducatos mille stante consensu titularis reseruationi præstito, per quem resultat virtualis confessio veritatis eorum narratiuæ æquipollens iustificationi gratiæ, quando non est conditionalis. Felin. in c. olim. nu. 10. in quarta, & in quinta limitatione de rescript. & bene distinguitur in Salamantina Pensionis 28. Maij 1593. coram Gipsio, & firmatum fuit in Lunen. Sarzanen. Pensionis 15. Februarij eodem anno coram bo. mem. Cardinali Seraphino, & coram Litta in Meluitana Pensionū 28. Nouembris 1597. Guinnen. Canonicatus 28. Nouembris 1605. coram Penia.

3 Non obstat, quod immo gratia prædicta videatur conditionalis stante clausula super fructibus, & emolumentis, ad mille Ducatos, vt asserit, ascenden. dum verba asseris videantur æquipollere verbis, si ita est, quæ habent implicitam conditionem. Felin. in c. ad aures. nu. 10. in fin. vers. & adde istis de rescriptis, & ideo versari in 3. casu distinctionis Salamantinæ pēsionis, & aliarum decisionum, in quibus admittitur, quod consensus titularis reseruationi pensionū præstitus non liberet Pensionarios in petitorio a iustificatione narratorum.

4 Quia Domini intellexerunt, quando gratia continet expressam conditionem, vt si dictum sit dummodo medietatem fructuum non excedat, vel dummodo remaneat 100. pro Rectore ex quo tunc intentio Pensionarij fundatur in dispositione conditionali, & qualificata, quæ non releuatur ex consensu titularis, posito sub eadem conditione, secus autem in conditione tacita, & virtuali, quæ inest, in qualibet gratia, si ita est, vel si preces veritate nitantur, cum per eam effectus puræ dispositionis non impediatur. l. si ita expressim, cum glos. ff. de cond. & demonstr. & vbi agitur ad nullitatem actus propter medium impediēs illius productionem ad esse, non est par virtus taciti, & expressi, vt dicit Bald. in l. eleganter §. si quis. ff. de condict. indebit. & sequitur Dec. in reg. expressa nocent. nu. 2.

5 Defectum autem incapacitatis oppositum Vezzano alteri ex pensionarijs propter bigamiam ob matrimonium per eum cum Vidua contractum existimarunt Domini, non obstare, quia bigamia non contrahitur ex solo matrimonio cum vidua, sed requiritur copula, & consummatio, quę non probatur. c. debitum. de bigam. & veriorem dixerunt opinionem aduersus Magistrum sent. lib. 4. distinct. 27. quā probarunt Io. Andr. ad Specul. de dispens. §. 4. num. 6. litera F. Couar. in Clem. si furiosus. de homicid. p. 1. §. 2. num. 2. Cappell. Tholos. 254. & 255. Maiol. de irreg. lib. 1. cap. 33. lib. 4. & alij relati per Sanchez, de Matrim. lib. 7. disp. 83. num. 4. & 5. & ratio satis clara colligitur ex dicto cap. debitum, quia vbi corporum commixtio deficit solus consensus non sufficit ad signādum matrimonium Christi cum Ecclesia per incarnationis mysterium contractum, nec vir ille dicitur carnem suam in plures diuisisse.

6 Nec obstat, quod & si copula directe probari non possit. c. præterea, de testibus. cap. literis, & c. seq. de præscript. ex cohabitatione tamen ipsorum coniugū per duos menses post consummatum matrimonium sufficiens probatio colligitur tanquam excommunicatura, & præsumptione violenta, c. si quis acceperit. 33. quæst. prima, c. laudabilem. c. fin. de frigid. & malef. Ferret. consil. 203. num. lib. 1. Abb. consil. 195. num. 22. Cepol cons. tertio, & 4. inter ciuilia. Rot. coram Cantuccio inter impress. 95. per totum parte secunda diuers. quia fuit respōsum, quod cum hæc præsumptio coniecturalis deducatur ad effectum incapacitatis, & priuationis ex sequuta bigamia debet in suo genere saltem esse concludens, & necessaria c. in præsentia. de probat. Lap. allegat. 52. & 53. quod etiam fuit dictum in Tullen. Monasterij Sancti Mansueti 27. Ianuarij 1597. coram Penia, in qua aliæ decisiones allegantur.

7 Etidem dicitur, quando imperfectæ probationes sunt coniungendæ ad cōstituendam plenam, & perfectam probationem. Illæ tamen de per se in sua specie debent esse perfectæ alias non releuant, latissime Gab. de probat. conclus. prima. Ideo cum ista cohabitatio non fuerit libera ad effectum maritalem prosequendum, sed à die, & hora consummati matrimonij impedita ex graui infirmitate ipsius Martiæ vxoris continuata vsque ad horam eius mortis prout testatur Parochus in fide celebrati matrimonij, & Medici, qui illam in infirmitate curarunt, & vtraque fides adminiculatur ex testamento, & codicillis eiusdem Martiæ, in quibus semper fuit enunciata infirma, & concurrunt confessiones mariti cū iuramento, etiam firmante, & coadiuuatur etiam in iuris præsumptione, vt præsumatur cum præcedenti in infirmitate accessisse iuxta quæ habētur latissime in decis. 701. per tot. parte prima diuers. sequitur dicendam præsumptionem cohabitationis non deseruire ad probandā commistionem viri, & vxoris stante impedimēto infirmitatis, vti se non compatiente cum coitu, vt dicit Abb. in cap. tenor. numero tertio, de sentent. & re

judic. etiam Sarnen. super reg. de infirm. quæst. 9 in tertio priuil. num. 7. quia propterea confirmant limitationem. l. filium eum definimus. ff. de his, qui sunt sui, vel alien. iur. vt natus in domo viri non dicatur eius filius, si præcedat simile impedimentum.

8 Non obstat, quod fides Parochi non faciat fidem de infirmitate, vti de non pertinentibus ad effectum. Bald. in l. 1. num. 19. de confess. Angel. in tract. de testam. glos. 3. num. 10. in fine, quia expressio causæ infirmitatis est de pertinentibus ad eius officium, cum alias tenebatur celebrare matrimonium in Ecclesia ex Concil. Trident. sess. 24. c. 1. de refor. Præterea fides per titularem simpliciter peducta fuit. Ideo probatio non potest diuidi, vt quo ad matrimonium fidem faciet, quo ad infirmitatem non credatur. Tollitur etiam quod similiter dicebatur de fide Medicorum, quia quicquid, quando non est adminiculatũ, iunctis tamen adminiculis testamẽti, & codicillorũ, ac confessionis iuratæ bene probat. Verall. dec. 234. par. 1. Rot. decis. vlt. p. 1. de vers.

9 Postremo non obstat, quod non probetur talis infirmitas, quæ repugnet potẽtiæ sustinendi commixtionem, dum respectu viri bene posset considerari, secus respectu mulieris. Tiraq. de leg. connub. glos. 1. p. 15. n. 75. Sarnen. in reg. de infirmit. quæst. 9. n. 66. Quia fuit primo responsum ex fide Medicorum cõstare eam laborasse febri continua etiam tempore matrimonij hecticam cõfirmatam esse, quod genus morbi præstat iustam causam abstinendi à commixtione, vt de simili dicit Abb. in c. 2. nu. 5. vers. 2. de coniug. lepros. & de sola febri laborante propter imminens graue periculum tradit Sanchez, de Matrim. lib. 9. disp. 24. nu. 3.

10 Secundo fuit etiam dictum, quod cũ dubitari non possit ex deductis, eam fuisse infirmam sufficere ad impediẽdum effectum priuationis, in quo probationes quales sint, in suo genere debent esse necessariæ, & concludentes, vt dictum est. Ideo si morbus potuit esse, vel non esse talis, per quem copula, & consumatio matrimonij impedita remanserit, non inde necessario sequitur, alio non apparente, quod talis nõ fuerit, & sic præsumptio remanet fundata impossibili, quæ non releuat. d. c. in præsentiam. de probat. l. non hoc. C. vnde legitimi, & ita fuit resolutum.

R. P. D. PIROVANO.

Romana Consignationis Schedulæ. Veneris 21. Februarij 1614.

ARGVMENTVM.

Fructus sequuntur Dominum, & possessorem. Possessio donatarij probatur ex reseruatione vsusfructus facta donanti, & ex clausula constituti. Item quando contractus dicatur perfectus ante instrumentum, vbi partes conuenerunt de faciendo instrumentum. Et quando in iudicio possit opponi de iure tertij, & plura alia de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Fructus debentur domino, & possessori. nu. 1.
Donatio omnium bonorum præsentium, & futurorũ, vbi est valida, comprehendit etiam bona post donationem acquisita. nu. 1.
Possessio rei donatæ dicitur translata in donatarium ex reseruatione vsusfructus sibi facta per donantem. nu. 2
Hæres non potest venire contra confessionẽ defuncti. n. 2.
Clausula constituti in donatione apposita probat possessionem donatarij. nu. 2.
Domini, & possessores eiusdem rei duo in solidum esse non possunt. num. 3.
Contractus ante confectionem instrumenti non dicitur perfectus, vbi partes ad eius substantiam desiderauerunt instrumentum. n. 4. Vbi maxime quando aliquod implementum tempore scripturæ conficiendæ desideratur, quia tunc conijcitur, partes noluisse aliter contractum valere.
Exceptio non implementi repellit agentem ex contractu. num. 4.
Fructus vbi est factus locus fideicommisso sequũtur substitutum, non autem grauatum. nu. 5.
Reus potest excludere actorem per non ius. num. 6.
Exceptio de iure tertij in iudicio non admittitur nu. 6.
Fallit quando allegatio iuris tertij est exclusiua iuris agẽtis ipso iure. nu. 7. Vbi refertur modus quo ius tertij allegari possit.
Ipso iure vt quid dicatur fieri requiritur declaratio. n. 8
Fructus vt sint restituendi fideicommissario per grauatũ requiritur interpellatio. nu. 8.
Retentio datur grauato pro melioramẽtis, nedum in fructibus perceptis, sed etiam in ipsa re. nu. 9.
Inhibitio seu monitorium cum clausula si quis, &c. per comparitionem resoluitur in simplicem citationẽ. n. 10.

DECISIO DXX.

SEntentia bo. me. Cardinalis Platti reseruat Domino Flaminio ius repetendi fructus Vineæ Vallis sitæ in Territorio Anguillariæ perceptos per Dominã Aemyliam, quatenus de iure ei debeantur, quorum fructuum quantitatem cum ex iudiciali decreto iam ordinatum fuisset, consignari Dominæ Aemyliæ data schedula soluendi valorem, cui de iure exinde dubitatum fuit coram bo. me. Penia, an Domino Flaminio schedula esset consignanda, quod eo solo informante affirmatiue fuit resolutum, & hodie iterum dubio super eisdem proposito, vtraque parte informante, censuerunt Domini, standum esse in decisis, quia apparet fructus prædictos de iure spectare Domino Flaminio exclusa Aemylia veniente ex titulo hæreditario Virginij eius Mariti,

1 Nam

Nam siue vinea, de qua agitur, fuerit in bonis Auersi Patris Domini Flaminij, & eo casu vigore fideicommissi Flaminij senioris fratris Auersi ad eum spectabat, prout fuit ex hac eadem sententia declaratum ad eius fauorem fideicommissum fuisse purificatum. Siue etiam probetur in bonis Virginij vigore prælegati de eadem vinea ex testamento Comitissæ Iustinianæ eius Auiæ Maternæ, nihilominus fructus etiam Domino Flaminio debentur vti Domino, & possessori. l. fructus. l. & ex diuerso. ff. de rei vendic. Cæphal. consil. 131. numer. 14. Surd. cons. 53. num. 3. lib. 1. Hond. cons. 39. num. 22. lib. 2. vti Domino, quia Virginius de anno 1584. donauit omnia bona sua præsentia, & futura Domino Flaminio fratri, & eius descēdentibus, & in causa prælegatum Vineæ, quamuis postea acquisitum comprehensum esse, nemo est, qui dubitet, data validitate donationis, Crauet. consil. 222. per tot. Didac. var. resolut. lib. 3. c. 12. Franc. decis. 168. nu. 4. Bellam. cons. 5. nu. 6. & seqq.

2 Et vti possessori, quia de possessione omnium bonorum satis constat ex reseruatione vsusfructus, per quam dicitur possessio trāslata in donatarium. l. quisquis. cum glos. C. de donat. Dec. cons. 43. numero 2. ad fin. Chassan. consil. 7. num. 35. Ang. consil. 44. in princ. & in indiuiduo, de possessione ipsius Virginij constat ex confessione Dominę Aemyliæ, contra quā hodie illius hæredes venire non possunt. Crauet. consil. 67. num. 6. Natta consil. 400. nume. 2. lib. 2. Rol. consil. 46. numer. 3. vol. 3. Cardinalis Mantic. de coniect. lib. 7. tit. 6. num. 5. & suffragatur Domino Flaminio propter clausulam constituti in donatione appositam l. quod meo. ff. de acquir. possess. Tiraq. de constit. poss. par. 1. vers. illud autem nume. 4. Neuiz. cons. 82. nu. 13. Ioseph. decis. Perus. 29. nu. 6. Ias. consil. 111. nu. 2. vol. 4.

3 Nec prædictis obstat instrumentum concordiæ, quod dicitur factum viuēte Virginio de anno 1586. in quo per Auersum patrem, & Virginium, ac Ioannem Baptistam & ipsum Dominum Flaminium filios vendita fuit hæc Vinea vallis Dominæ Portiæ Ceræ cum translatione dominii, & possessionis, cum constituto ita vt Dominus Flaminius non possit se fundare in anteriori dominio, & possessione, cum duo in solidum non possint esse Domini, & possessores l. sicut certo loco. §. si duo vehiculum. ff. commodat.

4 Quia satis patet, hanc venditionem non habuisse effectum, cum ad eius substantiam partes desiderauerint instrumentum confici de ipso contractu cum solennitatibus requisitis intra decem dies, & quod tempore stipulationis Domina Portia soluerit Scuta bis mille, de quo instrumento, cum non doceatur actus venditionis, non habetur pro perfecto, nec effectum validum potest operari. glos. in l. contractus. C. de fid. Instrum. Gabr. de pact. conuent. conclus. 3. num. 1. maxime quando aliquod implementum tempore scripturæ conficiendæ desideratur, vt in præsenti, ex quo conijcitur, partes noluisse aliter contractum valere, vt declarat conciliando opiniones Thessaur. decis. 197. nu. 3. quod etiam ex sola exceptione non implementi procederet data validitate contractus venditionis. Bart. in l. Iulianus. §. offerri. ff. de action. empti. Ias. consil. 112. numer. 11. libr. 4. Ber. consil. 15. numero 14. volu. 3. Becc. consil. 45. numero sexto. volum. 1.

5 Præterea iste contractus venditionis alia ratione sine effectu remansit, quia post mortem Virginij huius Vineæ prælegatarij fuit actum in Curia Capitolina per eandem Dominam Portiam super auocatione Vineæ prædictæ, vigore fideicommissi Comitissæ Iustinianæ, & obtinuit, & hodie eius hæredes possident. Etsi dicatur ea etiam ratione constare de non iure Domini Flaminij, quia hæredes Dominæ Portiæ sunt Domini Vineæ ex fideicommisso, & sententia declarante illius purificationem, vt propterea Virginio mortuo fructus sequantur substitutum, qui est dominus, non autem Dominum Flaminium grauatum. Gabr. consil. 121. num. 88. lib. 1. Becc. cons. 97. nu. 10. latissime Surd. decis. 25. nu. 20. & Peregr. de fideicom. art. 49. nu. 85.

6 Obiectum cessare videtur, quia Dominus Flaminius quo ad hæredes bon. mem. Dominæ Aemyliæ, quibus titulus hæreditarius non suffragatur obstante fideicommisso Flaminij senioris, aut donatione Virginij liberas ædes habet. l. loci corpus. §. competit. ff. si seruit. vendic. l. fin. C. de rei vendic. Roman. consil. 347. nume. 4. Cassad. decis. 3. num. 5. de restit. spoliat. & regulare est, quod in iudicijs oppositio de iure Tertij non subsistat l. si quis emptionis. §. sin vero nullum. C. de præscript. 30. annorum. Natta consil. 419. numero decimo primo, & Thessaur. decis. 4. in princ.

7 Nec obstat secus esse, quando allegatio iuris Tertij est exclusiua iuris agentis ipso iure, vt declarat Bart. in l. 2. ff. de except. rei iudic. Crauet. in respons. pro genero. num. 394. Menoch. consil.... nume. 320. Castrens. consil. 77. nume. 6. in fine volum. 2. & tunc ius Tertij allegari possit per modum probationis assumendo conuentus in se onus probandi, actorem non esse Dominum, sed aliud ius habere ad effectum obtinen. ob solutionem ex non iure actoris, vt considerat Surd. cons. 415. nu. 16. vol. 3.

8 Quia prædictis omnibus patet responsio ex tenore voti assettamenti super immissione vineæ ad fauorem Dominæ Portiæ Ceræ post annum a die mortis Virginij emanati, in quo nullum verbum de condemnatione fructuum ex dicta Vinea perceptorum, quo casu oppositio non est exclusiua ipso iure Iuris agentis, cum deficiat in hac parte sententia declaratoria. Tiraq. in l. si vnquam. in verbo reuertatur. numero 360. C. de reuoc. donat. Archidiac. Ioan. Andr. in c. 1. de homicid. in 6. dicentes, quod omnia iura mundi dicentia aliquid ipso iure fieri intelligenda sunt sequuta declaratione, non enim videtur incompatibile, quod bona vineæ lata restituantur, & tamen fructus per grauatum ante restitutionem percepti non

non sint restituendi, vel quia defecerit interpellatio, quæ requiritur ad eum effectum.l. in fideicommissarium.vbi Aug.num.1.vers.6.Fallit, & Alex. num. 7. ff.ad Trebell.Gabr.cons.121.num.58.vers. Fructus autem perceptos.vol.1.Cephal.consil. 49.& 50. per tot.Bursat.cons.44. num. 11. qui attestatur de communi.Magon.in decis.Florentina 91.num.21.& decis.92.nu.41.

9 Vel quia concurrunt melioramenta, pro quibus grauato datur retentio, ne dum in fructibus perceptis, sed & in ipsa re. Neguſ. de pigno. quinta part. membr.4.num. 8. & pro quibus in iudicio Capitolino fuit exceptum, & reseruata in sententia cum obligatione eidem Dominę Portiæ cauendi pro eis soluendis, sequuta liquidatione. Vnde ex decursu annorum 26. a die sententiæ, in quibus nihil fuit actum de istis fructibus, vel erit præsumenda compensatio, vel Domino Flaminio adhuc erit saluum ius retinendi eos pro melioramentis, & consequenter ante liquidationem erit incertum, an fructus debeantur hæredibus Dominæ Portiæ, quod sufficit, ne dicatur constare de ipso iure de non iure Domini Flaminij agentis. Postremo non obstat, quod vinum Panasutio cōsignatum non probetur iuxta mandatum Cardinalis tunc Aldobrandini, & prout necessarium est ad obligationē Mercatoris, qui dedit schedulam loquētis per verba de futuro, & promittentis soluere per il vino, che si consegnarà a Domitio Panasutio. Quia fuit responsum, satis constare de consignatione prædicta per traditionem clauium Cellæ vinariæ factam Marco Antonio Prospero Procuratori bo.mem. Aemiliæ, de qua attestatur Notarius causæ, sub die 24. Februarij 1588. & ex testibus datis, qui fuerunt præsentes consignationi.

10 Impedimenta autem, quæ allegantur, vt locus esse non potuerit consignationi prædictę, visa sunt non releuare, quia inhibitiones Curiæ Capitolinæ aliæ superuenerunt post diem consignationis, nēpe de Mense Martij 1588. & Mense Maij 1589. & altera, quæ datur de Mense Septembris 1587. non apparet exequuta, & continet clausulam iustificatiuam, si quis senserit se grauatum, per quam actus comparendo resoluitur in vim simplicis citationis. Alex. cons.143. nu.6.lib. 7. & emanauit ante sententiam sine causæ cognitione cōtra regulam de prohibita sequestratione, ac demum ea non obstante consignatio facta probatur, quod sufficit ad effectum, de quo agitur. Et ita fuit resolutum.

REVERENDISSIMO P. DOMINO COCCINO DECANO.

Firmana Iuris patronatus. Veneris 21. Februarij. 1614.

ARGVMENTVM.

Ius patronatus, cui fuit facta vnio beneficij liberi, nō dicitur ex priuilegio ita vt veniat sub reg. Adriani reuocatoria, vbicunque beneficium iuris patronatus non remanserat sine dote, & vbicumque beneficium, quod vnitur, est modici valoris secus si esset magni valoris.

SVMMARIVM.

Ius patronatus vbi est creatum authoritate Episcopi præsumuntur omnia necessaria in eo interuenisse. nu. 1.

Ius patronatus non potest fundari absque congrua dote. num. 1.

Ius patronatus non amittitur ex diminutione fructuum beneficij. nu. 2.

Ius patronatus vt amittatur, requiritur quod Ecclesia remaneat insufficienter dotata. nu. 2. vbi referuntur alij nolentes quod requiratur quod Ecclesia sit omnino depauperata.

Ius patronatus non acquiritur quando Ecclesia antea est sufficienter dotata. nu. 2.

Vnio beneficij liberi beneficio iuris patronatus non operatur quod ius patronatus censeatur ex priuilegio, vbi de tempore vnionis beneficium iuris patronatus non erat sine dote. nu. 3.

Declara, vt habeat locum, vbicumque beneficium, quod vnitur, est modici redditus secus alias. nu. 3.

DECISIO DXXI.

1 Beneficium, de quo agitur, fuit dotatum & fundatum de anno 1503. & postmodum de anno 1514. fuit ei facta vnio per Episcopum alterius beneficij cum narratiua, quod fructus erant exiles, & tenues, quæ quidem vnio ex cursu temporis, & obseruantia præsumebatur a Sede Apostolica confirmata, iuxta resolutionis in hac causa factas. Vnde dubitaui an huiusmodi ius patronatus esset dicendū ex priuilegio, & sic censeatur reuocatum per regulam Adriani, ac per Concilium Tridentinum, & Rota censuit negatiue respondendum, ex ratione, quia cum ius patronatus fuerit creatum authoritate Episcopi præsumendum est, omnia necessaria interuenisse, & præsertim congruam dotem, quæ est vna ex necessariis pro fundatione beneficij. Lambert. de Iure patronatus. lib. 1. par. 1. q. 5. art. 11.

2 Et ideo licet fructus fuerint diminuti, non tamen ideo sequitur, quod ius patronatus fuerit amissum, cum perierit Ecclesiæ, non patrono, idem Lambert. vbi supra quæst. 5. art. 8. num. 17. post Paulum de Citadinis, quem allegat, & dixit Rota in causa Toletana congruarum. 27. Februarij. 1576. coram Clem. 8. tūc Rotæ Auditore, relata prædicta causa decis. 230. Ad effectum enim vt ius patronatus fuisset amissum requiritur, quod Ecclesia remansisset insufficienter dotata, prout quando Ecclesia non est sufficienter dotata non acquiritur ius patronatus. Ita concludit Lambert.

bert.de iure patronatus l. q.6.art.6.nu.3.in fin.versic. sed tu subtiliter.licet Card. in c.3.in 1.quæstione de iure patronatus velit,quod Ecclesia omnino sit depauperata,cuius dictũ omnes tenere dicit Lambe.loco proxime allegato.vers.nã,vt vides, sed quidquid sit de veritate istarum opinionum satis est, quod de tempore vnionis non remaneret indotata ita vt dicẽdum esset ius patronatus fuisse amissum.

3 Ex quibus fuit conclusum, quod cum Ecclesia de tempore vnionis non esset effecta libera, vnio non causat,quod ius patronatus censeatur, ex priuilegio cum ista vnio capiat augumentum dotis potius, quã dotationem principaliter. Considerabat tamẽ vnus ex Dominis quod ista decisio est intelligenda in concreto,& stricte ad casum,de quo agitur,nec ex ea posse constitui regulam generalem, quia esset nimis periculosa. Posset enim contingere casus, quod vniretur beneficium magni valoris beneficio parui valoris,& tamen non inde posset dici, quod illud ius patronatus non esset ex priuilegio, quia tale beneficiũ pingue potest pingue remanere ex vnione, dici posset ex priuilegio saltem ad effectum euocandi vnionem, quæ omnia cessant in casu isto, cum agitur de paupere Regno, nec vnio alteret ex magnis redditibus qualitatem beneficij prout alteraret in casu prædicto considerato ab vno ex Dominis,quæ consideratio cum placuerit ponenti. Ideo voluit hic eam inserere.

R. P. D. BVRATTO.

Terulen. Vicariæ. Veneris 28.Februarij. 1614.

ARGVMENTVM.

Sententiæ diffinitiuæ vim an habere dicatur institutio, seu denegatio institutionis, facta absque causæ cognitione.

SVMMARIVM.

Institutio non dicitur diffinitiua,vel diffinitiua vim habens,nisi quando fuit facta vocatis vocandis,& cũ causa cognitione.nu.1.& nu.2. vbi quod idem est de institutione denegata.

Confirmatio facta sine contradictione & causæ cognitione non habet vim definitiuæ,sed dicitur actus extraiudicialis.nu.1.

Argumentum ab oppositis valet.nu.2.

Verba iudicis sine causæ cognitione prolata non habent vim definitiuæ præsertim vt faciant iudicatum.nu.2.

In continenti facta dicuntur fieri absque causa cognitione.num.3.

Iudicium non dicitur vbi non adest iudex,& pars.nu.3.

Appellatio admittitur a quocumque grauamine etiam extraiudicialiter illato.nu.4.

Sententiæ seu pronũciæ natura non potest ex facto vnius partis immutari.nu.4.

Causa non potest per partes de ordinaria effici summaria.nu.4.

DECISIO DXXII.

DVbitaui an constaret de tribus cõformibus ad fauorem Episcopi Terulensis super concursu faciẽdo ad Vicariam Sancti Andreæ & DD.negatiue responderunt. Non enim habuerũt pro diffinitiua, vel vim diffinitiuæ habente ad effectum, vt inter alias duas diffinitiuas super concursu faciendo subsecutas computari posset,responsionem datam 14.Nouembris 1606.a Vicario præsentationi coram eo factæ nomine Portionariorum de Ioanne Cedrilla quod non poterant præsentare nisi præuio examine, & approbatione per examinatores Synodales, iuxta Sacr. Concil. Tridentini dispositionem. Neque aliam 5. Iulij 1601. alteri præsentationi per obitum d. Codrillæ, quod erat paratus præsentationem admittere seruata forma Concilij.

Nam sicut institutio non est diffinitiua, nec diffinitiuæ vim habens, nisi quando facta fuit vocatis vocandis, & cum causæ cognitione,sed interlocutoria, glos.in c.fin.in verbo.inanes de elect.in sexto,quam sequuntur ibi Anchar.numero 4. versic. 5. quarto, & Franch.num.7. Lambert.de iur.patron art.4 nu. 6. q.11. principalis secundæ par. secundi libri,prout etiam confirmatio facta sine contradictione, & causæ cognitione,non habet vim diffinitiuæ. Sed est actus extraiudicialis. Innoc. in c. constitutis. il secundo. colum. tertia,in princ. versic. illud tamen. de appellat. & ibi Butr. nume. 9. vers. Intelligerem autem. & num.17.vers. oppono, quod iustificetur circa fin. Abbas num.14.vers. sed contra prædicta. Imol.nu.9. vers.In ea glos circa fin.Bellam.nu. 10. 1

Ita idem dicendum est de Institutione denegata arguendo ab oppositis. Et facit ratio verba iudicis sine causæ cognitione prolata. non habere vim sententiæ,& præsertim, vt faciant iudicatum l. ex stipulatione. Vbi glos.in verbo potuit,& Bart. in princ. & in 2.notab.C. de sentent. & interloc. & est text.in l. interlocutio. 4.l.commin.epist. &c. 2

Responsiones autem prædictæ emanarunt in continenti post præsentationem & sic absque causæ cognitione. Bar.in d.l.ex stipulatione. in fine, nemine vocato & a Vicario nomine Portionariorum adito, non vti iudice quod constet,sed vti habente facultatem instituendi præsentatum ab eis, & non interueniente Procuratore mensæ Episcopalis,& sic contradictore,adeo vt nec etiam possit dici iudicium.c. Forus.de verbor.significat. 3

Neque obstat, quod Portionarij appellauerint a prædictis responsionibus,quia non ex inde infertur, eas fuisse diffinitiuas,vel illarum vim habuisse, cum ab omni grauamine etiam extraiudicialiter illato detur de iure Canonico appellatio. ex not. per Docto. in 4

in d.c.constitutis il 2.de appellat. Neque possit pronunciæ natura ex facto alicuius partis immutari, prout dicitur de natura causæ, quam partes non possunt de ordinaria summariam efficere. Cardin. in Clement. sæpe. nu. 13. quæst. 12. de verbor. signif. Maranta in suo speculo par. 4. distinct. 9. nu. 213.

REVERENDISSIMO P. D. COCCINO DECANO.

Vercellen. Canonicatus. Mercurij 5. Martij. 1614.

ARGVMENTVM.

Beneficij vacatio quando dicatur cõsumpta per prouisionem Papę ante adeptam possessionem, & quid si gratia fuerit in forma dignum.

SVMMARIVM.

Beneficium dicitur reseruatum illud, quod vacat per obitum Protonotarij. nu. 1.
Possessio Canonicatus capitulariter capta dicitur bene capta. nu. 1.
Possessor semel præsumitur possessionem continuasse vsque ad obitum. nu. 1.
Clericatus probatur per literas patentes. nu. 1.
Immissio ex gratiosa subrogatione vt concedatur, quæ requirantur. nu. 1.
Beneficij vacatio dicitur consumpta per prouisionem Papæ etiam ante captam possessionem. nu. 2. Declara, quando collatio est facta simpliciter, secus si in forma Dignũ, vel si solum est concessum mandatum de prouidendo dicto. num. 2.
Gratia in forma dignum dicitur conditionalis, nec causat ius in re de futuro ante illius executionem. numero secundo.
Gratia in forma dignum post purificationem censetur facta a die eius datæ ita vt excludat gratiam ab alterius postmodum impetratam. nu. 3.
Literarum Apostolicarum executio quando impediatur per alterius possessionem, & quando possessor dicatur legitimus contradictor. nu. 4.

DECISIO DXXIII.

1 Canonicatus, de quo agitur vacauit per obitum Octauij Auogradi Protonotarij iuxta resolutiones in hac causa factas, & de eo fuit prouisus Marcus Antonius de Ferrarijs in forma dignum, qui ante executionem dictarum literarum obtinuit alium Canonicatum, vnde Petrus Hieronymus Cagnolus impetrauit ob assecutionem incompatibilis, & obtinuit etiam subrogationem gratiosam ad ius ipsius Ferrarij, nec non ad ius, & possessionem Octauij Protonotarij, cuius vigore petebat immissionem, & Domini resoluerunt esse concedendam, iustificat enim omnia incumbentia, nempe reseruationem ex Protonotariatu Octauij, iuxta resolutiones in hac causa factas, obitum Octauij in possessione, ex instrumento adeptionis, de anno 1594. quæ fuit capta capitulariter prout reperitur. Cassad. dec. 8. de cau. poss. & propr. semel enim possessor præsumitur continuasse vsque ad obitum Rot. decis. 4. de probat. in nou. cum hoc allegetur a successore, nẽpe a Francisco Hieronymo subrogato, quo ad ius, & possessionem Octauij. Menoch. de præsumpt. libro 6. præsumpt. 64. num. 17. & clericatum etiam ipsius Cagnoli ex literis patentibus glos. in c. inter quatuor. in verbo, argumenta. de cleric. peregr. Felin. in c. post cessionem. nu. 3. & 15. de probat. Gram. dec. 81. nu. 1. quæ sufficiunt ad effectum, vt gratiose subrogato in beneficio litigioso, vel reseruato possit dari immissio. Mohed. decis. 11. vt lit. pend. Put. dec. 208. lib. 1. secundum emendatam impress. & fuit late deductũ in causa Miranden. Parochialis. 17. Maij. 1600. coram bon. mem. Penia.

2 Nõ obstat, quod vacatio per obitum Octauij fuit consumpta per prouisionem Papæ de persona Ferrarij, quia verum est, vt dicitur in decisione in hac causa facta, quod per prouisionem Papæ consumitur vacatio etiam ante possessionem. Rota decis. 24. de præben. in antiquis. Simonetta de reseruat. quæst. 55. in principio, tamen hoc procedit, si Papa simpliciter confert, si vero concedit mandatum de prouidendo, aut gratiam in forma dignum, quæ est gratia conditionalis Rot. decis. 12. de concessione præben. in nou. vel alium titulum, qui causet ius in re, de futuro ante executionem non dicitur acquisitum ius in re, & per consilium nec consumpta vacatio. Sarnen. in reg. de iure quæsito non tollen. quæstione 1. numer. 33. in fin. & num. 34. versic. & ista procedunt, & in reg. de trienn. quæstione 30. numer. 3. versic. & ista, & in puncto est decisio Bellameræ 563. incipit conclusio, quod gratia, & est bona gl. in Clem. 1 in verb. collato. in princ. vt lit. pend. Felin. in c. cum Bertoldus, col. 2. num. 3. versic. dixit etiam. de re iudic. & late prosequitur Modernus Glos. reg. 8. glos. 15. §. 2. numero 2. & 55. & 56.

3 In proposito autem nunquam fuit deuentum ad executionẽ gratiæ, in forma dignũ, nec in partibus, nec in Rota, & licet Ferrarius fuerit repertus idoneus ab executore, non tamen deuenit ad actum collationis, ita vt dicatur consumpta vacatio prout requiritur ex supra allegatis, & sic cessat obiectum ex decisione 12. de concess. præbend. in nou. quia verum est, quod gratia in forma dignum post purificationẽ censetur facta a die eius datæ, ita vt excludat gratiã alterius postmodum impetratam, tanquam posteriorem, sed non propterea sequitur in casu isto, quod fuerint deuentum ad collationem ad effectum, vt prima vacatio dicatur consumpta.

4 Non obstat, quod Petrus prouisus a Capitulo sit in possessione, & ideo non est agendum executiue, sed ordi-

ordinarie,quia est legitimus contradictor. Bart. in l. fin.numero 31.Dec.num.4.C.de edict.D.Andr.tollen.Rolan.consil.78.num.5.& 27.lib.3.& in puncto fuit resolutum in causa Celsonen.Canonicatus.1.Iunij 1607.coram me.Quia fuit responsum,conclusionem procedere,si reseruatio non esset clara, & notoria, ex capite Protonotariatus iuxta resolutiones factas, tunc prouisus a Capitulo posset dici legitimus contradictor,etiam quod Cagnolus haberet subrogationem gratiosam, sed ex quo cum illa concurrit reseruatio notoria, ex capite Protonotariatus, prouisus a Capitulo,etiam quod sit in possessione,non potest dici legitimus contradictor ad effectum impedie di viam executiuam. Ita declarauit Rota in causa Eluen.Præceptoriæ.10.Iunij 1611.corã Reuerendissimo Archiepiscopo Lugdunen.

REVERENDISS. P. DOMINO DAMASCENO.

Romana Pecuniaria.Luna 10.*Martij*.1614.

ARGVMENTVM.

Hæreditatem adiens cum beneficio legis, & inuentarij, non confundit actiones suas cum hæreditarijs,adeo vt adhuc censeatur hęreditas res diuersa.

SVMMARIVM.

*Cessionarius vtitur via cedentis, & illum representat, etiam in iure exequutiuo.nu.*1.

*Aditio hæreditatis cum beneficio legis, & inuẽtarij quid operetur.nu.*2.

*Intellectus ad l. debitorem.C.de pact.nu.*3.

*Hæreditas est,quod superest de bonis defuncti,deducto aere alieno.nu.*4.

*Locupletari nemo debet cum aliena iactura.nu.*4.

*Rem,& pretium nemo debet habere.nu.*4.

Compensatio non datur de liquido ad illiquidum. numero 5.

DECISIO DXXIV.

1 MOrtuo Baldassare Ruscono, Bartholomæus, & Dominicus eius ex fratre nepotes, prætendentes se esse hæredes ab intestato dicti Baldassaris, soluerunt Angelæ Vxori dicti Baldassaris suas dotes, & ab illa reportarunt cessionem iurium cum clausula, quod cessio non intelligeretur facta in præiudicium ipsius Angelæ, & contra ipsam, eiusque iura, & bona quæcumque retorqueri minime posset, accidit, quod prædicta Angela obtinuit,se declarari hæredem ex testamento dicti Baldassaris, & tanquam talis cum benefic. legis, & inuentarij fuit immissa in possessionem bonorum hæreditatis illius ex remedio l.fin. C. de edict. Diui Adr.toll. cum autem dicti fratres instarent contra Angelam,seu bona hæreditaria Baldassaris pro restitutione pecuniarum solutarum ipsi Angelæ pro suis dotibus,dubitaui, an contra dicta bona hæreditaria esset relaxandum mandatum exequutiuum, & pro affirmatiua fuit tẽtum,quia dicti fratres fuerunt cessionarij Angelæ,& proinde sicut potuisset Angela obtinere relaxationem mandati contra prædicta bona, stãte illius credito liquido, & Camerali obligatione vallato, ita possunt ipsi fratres illius cessionarij,quia cessionarius vtitur iure cedentis,& illum representat. l.fin.C.de priuil.fisc.l.emptor,& ibi Bal.in princ. C. de hæred.& act.vend. Alex.cons. 13.num. 16. libr.1. Paris.cons.109.nu.25.lib.3.etiam in iure exequutiuo.Bald.in l.ex legato. in fi.C.de leg.Aret.in l.1.nu. 22.ff.si cert.pet.Calcan.cons.18.num.22.Bero.consil.177.nu.28.& seq.lib.1.Tiraq. de retract. lignag. §.26.glos.3.nu.15.& 23.& in specie,quo ad obligationem Cameralẽ Galles. ad form.oblig.Cam. parte prima,quæst.2.in princ.Surd.cons 444.nu.12.

2 Non obstat,quod Angela in cessione voluerit cessionem non intelligi factam in sui præiudicium, nec contra sua bona retorqueri posse,& proinde cum ipsa modo sit hæres Baldassaris, & bona hæreditaria per aditionem sint facta ipsius Angelæ ad not.in l.debitorem.C.de pactis.l.Stichum.§.aditio. ff.de solut. l.si debitori creditor.ff.de fideiussor. non possint fratres exercere cessionem contra ista bona,quia fuit responsum Angelam adiuisse hæreditatem,cum beneficio legis,& inuentarij, & proinde non esse confusas actiones,& adhuc aliud reputari ipsam ipsam Angelam,aliud vero hæreditatem.l.fin. §. in computatione, ibi, si vero aliquas contra defunctum habebat actiones,non eæ confundantur,&c. C.de iur. deliber. & ibi Alber. Bald. Angel. Castr. Salyc. & alij.

3 Et licet text. vbi supra,loquatur ad fauorem hæredis,hic autem detur de non confusione ad eius præiudicium,attamen visum fuit Dominis, quod ille text. debeat habere locum etiam in præiudicium ipsius hæredis, ne scilicet vna,& eadem hæreditas diuerso iure censeatur contra notat. in l. cum qui hæredes. ff. de vsucap. & propter reg. totius tituli quod quisque iuris &c. & quia hæreditas habetur tanquam non adita,vt per Bald. in l.debitori.numero primo.versic. sed contra.C.de pact. Castr.cons.186 num.1.versic. siue dicamus,quod facto inuentario lib.2.Ias.in d. §. in computatione.numero quarto.Cassan.consil. 22. num.9.versic.item ex doctrina. Roland. tract. de inuent.par.4.§.decima est vtilitas.num.2.& 3.Ranuc. eod.tract.par.5.num.13.& proinde sicut si hæreditas non esset adita,bona sine dubio dicerentur ipsius hæredis, neque ipse per directionem actionum contra bona hæreditaria,diceretur pati aliquod præiudiciũ, ita neque dicitur pati,postquam est adita cum beneficio legis, & inuentarij, vt in simili bene argumentatur

tatur Surd. decis. 310. numero 17. in fine.

4 Præterea etiamsi Angela minime adiuisset cum benef. legis, & inuentarij dicebatur ipsam per huiusmodi mandatum non pati præiudicium in eius bonis, quia per aditionem non acquiritur nisi illud, quod remanebat in hæreditate, deducto ære alieno. ad l. 2. §. illud. ff. de collat. bon. l. fin. §. sin autem. C. de bon. quæ lib. l. mulier. ff. de iur. dot. & proinde cũ istud æs alienum fuerit per Baldassarem relictum in sua hæreditate, Angela per aditionem quæsiuit tantum bona, quæ supersunt, deducto ære alieno, facit, quia vnaquæque dispositio intelligitur, rebus sic stãtibus. l. quod Seruius. & ibi glos. verb. potest. ff. de condit. caus. dat. l. fin. in princ. ff. ad municipal. Oldr. consil. 241. numero 2. versic.... Feder. de Sen. consil. 239. vers. & vos sitis, & ne alter ex contrahentibus remaneat in damno l. si id quod. in fine. de rescind. vend. Roman. cons. 295. nu. 5. Corn. consil. 326. numero 3. lib. 1. Crauet. consil. 239. numer. 6. & quod quis non debet locupletari, cum aliena iactura. l. locupletari. de reg. iur. in 6. l. iure naturæ. ff. de reg. iur. l. nam hoc natura. ff. de condict. indebit. & tenere rem, & pretium. l. curabit. C. de act. empt. quæ omnia fierent, si diceremus paciscentes intellexisse de hoc casu, vnde omnis alia interpretatio est sumenda.

5 Non obstant aliquæ prætensiones, quas habet Angela tanquam hæres Baldassaris contra prædictos fratres, quia visæ fuerunt satis illiquidæ, ideoque nõ admittendæ contra creditum liquidum. l. fin. C. de compens. l. bona fides. ff. deposit. §. in bonæ fidei. Instit. de act. maxime obligatione vallatum. Cassad. decis. vnic. de mut. petit. Gallesi. ad form. Cam. parte quarta. quæst. 1. num. 17. & quæst. 2. num. 6. Rota in causa Romana grani. 22. Martij 1574. coram Robusterio. relat. inter impress. decis. 627. num. 3. parte 1. Interamnen. Mercium 4. Iunij 1594. coram bo. me. Penia, & in Romana vsufructus, seu Saluiani 7. Iunij coram me.

R. P. D. ANDREA.

Mediolanen. Beneficij. Lunæ 10. *Martij*. 1614.

ARGVMENTVM.

Plura in hac decisione notanda explicantur quæ possessionis manutentionem respiciunt, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

Mandatum de manutenendo dandum est Possessori tempore motæ litis. nu. 1.

Possessio probatur ex instrumento adeptionis alio non possidente. nu. 1.

Possessio præsumitur iusta, legitima, & non vitiosa. numero 2.

Cõfessio qualificata potest pro parte acceptari reiecta qualitate, quando qualitas habet præsumptionem contra se. eod. nu. 2.

Iudex priuat possessorem sua possessione absque alia eiectione si rite, & recte procedit, secus si nulliter. numero tertio.

Possessor sua possessione priuandus non est absque citatione. nu. 4.

Clausula vocatis vocandis operatur, vt quis sua possessione priuari non debeat sine citatione. num. 4.

Citatio facienda est in loco, vbi quis tempore citationis moratur, non vbi alias morabatur. nu. 5.

Officiali attestanti de his quæ pertinent ad eius officium creditur. nu. 5.

Decretum irritans non inficit possessionem, quando non est super certo corpore beneficij. nu. 6.

Executor merus efficitur mixtus, quando in exequutione sibi commissa adest clausula vocatis, & cet. & Amoto, & c. num. 7. vbi amplius quod ab eius sententia detur appellatio.

Gratiosæ subrogationis priuilegium cessat, quando prouisus fuit quis ab Ordinario habente facultatem conferendi Beneficia etiam litigiosa. nu. 8.

Possessorium summariissimum leuioribus probationibus est contentum. nu. 9.

DECISIO DXXV.

1 FVit resolutum esse dandum mandatum de manutenendo Alphonso Castillioneo, quia constat de illius possessione tempore motæ litis. §. hodie institut. de interdict. & sæpius fuit decisum. Possessio probatur non solum ex instrumento illius adeptionis, quod probat alio non possidente. l. prædia. cum notat. ff. de acquirend. possess. Menoch. de retin. remed. 3. numero 575. Fastol. dub. 41. Cæs. de Graff. decis. 5. in princ. de caus. possess. & propriet. & fuit dictum in Hispalen. beneficij 21. Martij 1610. coram bon. mem. Penia, & de anno præterito in Regien. beneficij 15. Nouembris coram Reuerendo Patre Domino meo Dunozetto.

2 Verum etiam ex confessione partis in sua gratia quod Alphonsus erat intrusus, quæ confessio cum habeat præsumptionem iuris contra se, ex quo possessio præsumitur iusta, legitima, & nõ vitiosa. Aym. consilio 150. numero quinto. potest acceptari respectu possessionis reiecta qualitate vitij, vt tenuit Rot. in Pennen. & Adrien. beneficiorum coram Cantuccio inter impress. diuers. 802. parte prima, quæ decisio fuit recepta in Romana Domus 5. Martij 1610. coram Archiepiscopo Bononiensi, & in Hispalen. beneficiorum. 10. Iunij 1611. coram Reuerendo Patre Domino meo Pamphilio.

3 Non obstat, quod Bertolazius fuerit immissus in possessionem authoritate iudicis exequutoris, qui sine alia eiectione priuat possessorem sua possessione

iuxta

iuxta doctr. Angel. in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. num. 2. in fin. ff. de acquir. possess. & Compostell. in c. transmissam. nume. 3. versic. de possessione alterius. de elect. Rot. dicta decis. 802. num. 1. part. 1. & decis. 62. num. 3. par. 2. Quia hoc intelligitur, vbi iudex recte, & rite procedit, secus si nulliter, & iniuste, Rot. dicta decis. 802. nu. 7. vers. quia pro responsione, & fuit dictum in illa Regien.

4 Quod autem Iudex nulliter, & iniuste processerit constat ex eo, quia cum Alphonsus esset citandus, tã ex dispositione iuris communis, quia erat possessor. c. licet Episcopus. de præben. in 6. quam ex forma literarum Apostolicarum, in quibus aderat clausula vocatis dicto Alphonso, & alijs, qui fuerint vocandi, Rot. dicta decis. 802. num. 8. Hoc non curauit D. Iudex, sed absque aliqua citatione saltem legitima ad exequutionem processit.

5 Nec obstat, quod Alphonsus fuerit citatus domi, & postea ad valuas, quia iam ipse multis antea mensibus studiorum causa degebat Mediolani in Collegio Calchorum, vt patet ex fide Rectoris Collegij, & propterea ibi, & non vbi alias morabatur erat citandus. Bart. in l. 4. §. Prætor ait. num. 9. ff. de damn. infect. Butr. in c. causam. numer. 7. circa fin. vers. Item intellige domum. de dol. & contum. quæ fides satis visa fuit probare, cum simus in officiali attestante de his, quæ pertinent ad eius officium. Bart. in l. 2. C. de ponder. lib. 10. Ruin. consil. 56. nu. 5. lib. 1. Mandel. consi. 318. num. 36. Gabr. te rest. conclus. 1. num. 19. Paleot. decis. 573. nu. 6. par. 3. libr. 3. diuers. Attenta maxime relatione ipsius Nuncij attestantis sibi fuisse dictum a familia ipsius Alphonsi, domo tunc temporis solitæ habitationis abfuisse.

6 Non obstat, quod possessio Alphonsi sit infecta, postquam ipse fuit prouisus ab ordinario de beneficio litigioso propter decretum irritans, de quo in c. 2. vt lit. pend. in 6. Quia cum Illustrissimus Cardinalis Archiepiscopus habeat indultum conferendi in specie beneficia litigiosa, vt in copia, quæ fuit data, cessat dispositio d. c. 2. Præterea decretum irritans non inficit possessionem, quando non est super certo corpore beneficij. Cassad. decis. 1. num. 2. de rest. spoliat. Put. decis. 50. nu. 2, & decis. 99. num. 11. lib. 1. & fuit pluries decisum.

7. Quæ eo magis Dominis placuerunt, quia Bertosius non iustificauit suam gratiam, in qua plura fuerunt narrata, & signanter quod Alphonsus nullo sal tem Canonico titulo, iurisue adminiculo desuper suffragante se in Cappellaniam intrusit, & adhuc detinebat illam indebite occupatam. Quæ omnia coram exequutore discuti debebant, propter dictam clausulam vocatis dicto Alphonso &c. & amoto exinde dicto Alphonso &c. quæ clausulæ faciunt exequutorẽ de mero mixtum, & præsupponunt in eo cognitionẽ iurium possidentis, ita quod ab eius sententia detur appellatio. c. exhibita. & ibi Panorm. nume. 6. Felin. num. 4. de iudic. idem Felin. in c. de cetero. num. 10. de re iudic. Card. consil. 63. in princ. Dec. consi. 233. num. 1. Guido Papę decis. 40. num. 3. Rot. decis. 30. de rescript. in nou. & fuit dictum in illa Regien. beneficij, & in Cæsaraugustana dismembrationis 25. Iunij 1607. coram Reuerẽdissimo Domino meo Damasceno, & in alijs pluribus. Vnde cum prædicta omnia coram exequutore non fuerint discussa, merito, & sententia, & apprehensio possessionis per appellationem fuerunt suspensa, & Alphonsus suam possessionem animo retinuit, in qua venit manutenendus, cum non se habuerit pro spoliato, vt sæpius fuit decisum, & in specie in dicta Regien.

8 Hinc tollitur obiectum gratiosæ subrogationis Bertolasij, quia cum ageretur contra prouisum ab Ordinario, qui in facultatibus habebat potestatem conferendi in specie beneficia litigiosa, vtique cessabat priuilegium gratiosæ subrogationis, & omnia narrata erant iustificanda, vt distinxit Rot. in illa Burgen. de Pancoruo 24. Octobris 1588. coram Gypsio sæpius canonizata.

9 Ad illud autem, quod indultum non erat in forma probanti, fuit responsum, quod cum simus in Curia facile de eius veritate constare potest. Et præsertim quia sumus in possessorio summarijssimo, in quo leuiores probationes sufficiunt, Rot. decis. 375. num. 2. part. 3. lib. 3. diuers. & fuit dictum in Bergomen. Cappellaniæ 22. Aprilis 1611. coram Reuerendo Patre Domino meo Pirouano. Et ita conclusum. &c.

R. P. D. BVRATTO.

Barchinonen. Parochialis. Lunæ 10. Martij. 1614.

ARGVMENTVM.

Appellatio vbi non suspendit exequutionem, an nec etiam illam suspendat, quando appellatur a reuocatoria primæ sententiæ.

SVMMARIVM.

Appellatio vbi est prohibita a prima sententia censetur etiam prohibita a secunda sententia, reuocatoria primæ. nu. 1. & 2. & nu. 4.

Appellatio inspecto præsenti statu sententiam extingui. num. 3.

Cameralis obligatio dicitur vulnerata, quando prima sententia est contra eam, non autem quãdo eandem sententia fertur pro illius exequutione tunc enim durat exequutio donec sint tres conformes in Contrariũ. n. 5.

DECISIO DXXVI.

1 ITerum proposito dubio 29. Nouembris præteriti resoluto, Domino steterunt in decisis, eo præcipue fundamento, quod appellatio a senten-

sententia, Metropolitani reuocatoria electionis ordinarij, non solum non reperitur prohibita, sed permissa ex verbis felicis recordationis Pij V. in versic. & si quis a sententia. cum tamen vbi vult executionem per appellationem non impediri id exprimat, vt in casu contrario appellationis ab electione ordinarij in versic. hoc tamen appellatio. Ex quo sequitur supplicationem Francisci signari non posse, ne detur exequutio sententiæ per appellationem suspensæ, sed ad fauorem Balthasaris signatam in exequutionem electionis Ordinarij, quæ per appellationem non retardatur, expediri debere.

2 Neque obstat, verba constitutionis, quibus inhærent Informantes, pro Francisco esse, vt appellatio ab electione exequutionem non impediat, non autem a sententia reuocatoria. Primo, quia satis ostensum fuit, constitutionis mentem, ac rationem in appellatione suspensiua ab Ordinarij electione tollenda inspiciendam esse, quæ ex duabus in ea expressis non alia esse potest, quam illa, ne parochiales diu in suspenso maneant, in maximum animarum periculum, quæ militat etiam lata reuocatoria, a qua detur, & interposita sit appellatio, & tanquam fauorabilis, & a iure quoque considerata operatur, vt constitutio, quæ videtur de prima appellatione ab electione disponere habet locum in qualibet alia, ex doctrina Compostel. in cap. primo. columna secunda, versic. vnde etiam dicimus, de electione in 6. communiter a Scribentibus in decisione cumulatis approbata. Nam altera, vt Parochiales dignis, & magis idoneis conferantur non potest ad prohibitam electionis suspensionem referri, sed potius, ad permissam appellationis deuolutionem pertinet ad hoc, vt sic de irrationabili ordinarij iudicio constiterit, possint parochiales dignis, ac magis idoneis conferri, & alia circa electionem per concursum faciendam disposita.

3 Secundo responsum fuit in decisione, quod Constitutio satis exprimere dicitur exequutionem electionis Ordinarij per sententiam reuocatoriam non impediri, dum exprimit non impediri per appellationem, & a reuocatoria in gradu appellationis subsequuta appellari posse. Nam cum appellatio inspecto præsenti statu sententiam extinguat. Bald. in Rubr. C. de appellat. numero secundo, cum alijs in versiculo prætera, allegatis, adeo vt illa fingatur non lata, & nullum operetur effectum. Mynsing. consilio quadragesimo primo, numero septimo. Lancellot. de attent. parte secunda, cap. decimo secundo, numero centesimo decimo septimo, nihilo magis potest exequutionem impedire sententia reuocatoria, quam antea posset appellatio.

4 Confirmatur, quia cum exequutio electionis præseruetur, dum tollitur appellatio suspensiua, præseruatio per constitutionem facta vigere debet etiam lata reuocatoria, & in omnibus instantijs, sicuti in ea, quæ fit per clausulam. Cassad. decisione octaua, in princ. & numero quinto, de rescript. Rota diuers. decis. quadragesima tertia, numero primo, & secundo, parte secunda. Et ex his cessat etiam, quod lata reuocatoria vulnerata videatur electio Ordinarij, ideoque exequi non posset, sicuti nec obligatio Cameralis vulnerata.

5 Neque enim dici potest vulnerata sententia, pro qua sit maior præsumptio, & a qua prohibeatur appellatio per sententiam a qua permittatur, & fuerit interposita, quin potius secunda remanet inspecto præsenti statu per appellationem extincta, neque etiam diu sublata per sententiam reuocatoriam exequutio præseruata ex prædictis. Et in simili obligationis Cameralis illa vulneratur, quando prima sententia est contra, non autem quando pro eiusdem Cameralis obligationis exequutione, sed tunc durat exequutio, donec sint tres conformes in contrarium, vt tradunt etiam inferendo ad terminos huius Constitutionis Moderni super regul. octaua, glos. sexta. numero 202. & 208. Cetera fuerunt sublata in alia decisione.

REVERENDISS. P. D.

COCCINO DECANO.

Perusina Laudi. Veneris. 14 Martij. 1614.

ARGVMENTVM.

Correspectiuitas duorum contractuum præsumitur ex eo, quod in eodem loco, & coram ijsdem testibus, eodem die, eademque contextu fuerunt celebrati.

SVMMARIVM.

Correspectiui actus dicuntur, qui vno contextu, & eodem die, & loco. & coram ijsdem testibus fiunt. numero primo.

Correspectiuos in dubio iudicandum est fuisse contractus. num. 1.

Solutionem dotis non fuisse factam deprehenditur ex eo, quod promissa fuerunt alimenta, quæ alias frustra essent promissa. num. 1.

DECISIO DXXVII.

1 IAcobus promisit dare in vxorem Franciscam filiam Iosepho filio Vincentij ipso Vincentio, & Iacobo stipulantibus, & pro dote promisit Scuta tria milla videlicet duo millia de præsenti, quę dicta Vincentius confessus fuit recepisse ante confectionem Instrumenti, item dictus Vincentius permisit mediante eadem stipulatione dare in vxorem Raphae-

Raphaelam filiam Ioanni Francisco filio dicti Iacobi ipso Iacobo & filio stipulantibus, qui etiam confessi fuerunt recepisse Scuta duo millia pro dote dictæ Raphaelæ, vnde cum non fuerit secutum matrimonium inter Iosephum, & Franciscam, & Ioan. Franciscus petat dotem Raphaelæ, eique opponatur de dicta confessione, dubitaui, an ex confessione dictorum Iacobi, & Ioannis Francisci probetur solutio Scutorum duorum millium, vel potius dicta confessio sit correspectiua ad confessionem Vincentij. Et Domini responderunt pro correspectiuitate. Nam quando duo contractus eodem die, eodemque contextu, & in eodem loco, & coram eisdem testibus fuerunt celebrati, mutua contemplatione facti intelliguntur. Bald. in l. petens. numero 49. C. de pact. Alexand. consilio 90. numero 8. versic. non obstat. lib. 3. & late prosequitur. Cardin. Mantica. de tacit. libro secundo. tit. 3. numero 20. & libro tertio, tit. 15. numero 50. Et veritas optime deprehenditur, quia cum matrimonium tunc non posset fieri inter Franciscam, & Iosephum, sed dilatio esse data ad quatuor annos, & statim fuerit contractum inter Ioan. Franciscum, & Raphaelam, fuit conuentum, quod durante dicto quadriennio Vincentius teneretur soluere alimenta Ioan. Francisco, iuxta quantitatem inter eos taxatam, signum euidēs, quod confessio fuit correspectiua, & simulata ad confessionem alterius, quia si pecuniæ vere fuissent solutæ, frustra fuissent promissa dicta alimēta, vnde nedum debet iudicari pro correspectiuitate, ex quo materia est dubia, vt voluit Cardinal. Mantic. vbi supra, sed etiam quia videtur res clara, & aperta. Ex quibus fuit conclusum pro correspectiuitate &c.

SOLI TRINO, ET VNI GLORIA.

FINIS TOMI PRIMI PARTIS SECVNDÆ.

